

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

TUVA DESTANLARININ SÖZ VARLIĞI

DOKTORA TEZİ

Emin Erdem ÖZBEK

Balıkesir, 2016

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

TUVA DESTANLARININ SÖZ VARLIĞI

DOKTORA TEZİ

Emin Erdem ÖZBEK

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Hülya SAVRAN

Balıkesir, 2016

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZ ONAYI

Enstitümüzün Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı'nda 201112512001 numaralı Emin Erdem ÖZBEK'in hazırladığı "Tuva Destanlarının Söz Varlığı" konulu DOKTORA tezi ile ilgili TEZ SAVUNMA SINAVI, Lisansüstü Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliği uyarınca 13/05/2016 tarihinde yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda tezin onayına OY BİRLİĞİ/OY ÇOKLUĞU ile karar verilmiştir.

Başkan

Prof. Dr. Zeki KAYMAZ

Üye (Danışman)

Prof. Dr. Hülya SAVRAN

Üye

Prof. Dr. Hatice ŞAHİN

Üye

Prof. Dr. Birsal Oruç ASLAN

Üye

Yrd. Doç. Dr. Hüseyin DURGUT

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduklarını onaylarım.

16.05.2016
Doç. Dr. Halil İbrahim ŞAHİN

Enstitü Müdürü

Bu alışma Balıkesir Üniversitesi Rektrlğ Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi tarafından BAP 2013/15 kodlu proje ile desteklenmiştir. Teşekkür ederiz.

ÖN SÖZ

Tuvalar, Güney Sibirya bölgesinde, Rusya Federasyonu'na bağlı Tuva Cumhuriyeti'nde yaşamakta olan Türk topluluklarından. Bunun dışında, Moğolistan, Çin ve Rusya Federasyonu içerisinde kendine komşu diğer Türk cumhuriyetlerinde yaşayan Tuvalar da bulunmaktadır. Tuva Türkçesi, literatürde coğrafi adlandırmalara göre Güney Sibirya yahut Kuzey-Doğu Türk lehçeleri grubunda gösterilir. Fonetik özelliklerine göre ise ilk hecede /d/ sesini korumasına bağlı olarak genellikle /d/ ya da 'adak' grubunda değerlendirilir. Söz varlığı ve fonetik bakımından arkaik özellikler barındıran Tuva Türkçesi, Moğolcadan da önemli etkiler taşır. Yüzyıllarca iç içe yaşamış olan iki toplum arasındaki ilişkiler, tabiatıyla dile de yansımıştır. Yazı diline geçişleri 1930'lara dayanan Tuva Türklerinin zengin bir sözlü geleneği vardır. Bu gelenek, yakın bir zamana kadar da varlığını canlı bir şekilde sürdürmüştür. Tuva sözlü geleneği içerisinde destanların önemli bir yeri vardır. Destan anlatımı ve etrafında oluşan gelenek, önemli toplumsal fonksiyonları yerine getiren bir araç olmuştur.

Bu çalışmada Tuva destanlarının söz varlığı üzerine bir inceleme yapılmış, dolayısıyla Tuva Türkçesinin söz varlığı özelliklerine dair de tespitlerde bulunulmuştur. Söz varlığı incelemesi, temelde iki kısımdan oluşmaktadır. Bunlar; tematik söz varlığı incelemesi ve alıntı sözlerdir. Tematik çözümleme, dil-düşünce-kültür ilişkisine dair somut veriler üzerinden tespitlerde bulunmaya imkân tanıdığından işlevsel bir yöntem olarak düşünülmüştür. Alıntı sözler bölümünde ise, alıntılar ayrıntılı bir şekilde ortaya konmaya çalışılmıştır. Burada sözler yapılarına göre ve kaynak biçimleriyle gösterilerek bölümün işlevsel hâle getirilmesine gayret edilmiştir. Tematik söz varlığı incelemesi ve alıntı sözler bölümlerindeki sonuçlar ilişkilendirilerek veriler anlamlandırılmaya çalışılmıştır.

Çalışmanın giriş bölümünde, amaç ve yöntem hakkında ayrıntılı bilgi verilmiştir. Yöntem kısmında, önce "söz, "söz varlığı" gibi terimlerle ilgili teorik bilgi verilmiş, ardından özellikle son yıllarda gittikçe artmakta olan söz varlığı çalışmalarının bir değerlendirilmesi yapılmıştır. Bu bölümde tematik söz varlığı

incelemeleri üzerinde daha ayrıntılı olarak durulmuştur. Tematik inceleme için, daha önceki çalışmalardan da yararlanılarak ayrıntılı bir tasnif oluşturulmuştur.

İkinci bölümde, Tuva Türkleri ve Tuva Türkçesi hakkında genel bilgiler verilmiştir. Bu bölümde Tuva destanları üzerinde ayrıca durularak, tezde yer alan metinlere dair bilgi ve metinlerin özetlerine yer verilmiştir. Üçüncü bölüm, söz varlığı incelemesinin yapıldığı bölümdür. Dördüncü ve beşinci bölümlerde incelenen metinlere ve metinlere ait gramatikal dizin-sözlüğe yer verilmiştir. Dizin-sözlükte sözler aldıkları çekim ekleri ve bağlamlarına göre anlamları ile verilmiştir. Ayrıca birleşik sözler, deyimler ve çeşitli kalıp sözler de gösterilmiştir.

Çalışma boyunca yardım ve desteklerini gördüğüm pek çok kişi oldu. Tez çalışmaları boyunca gösterdikleri ilgi ve kaynaklar konusundaki yardımları ile Prof. Dr. Birsal Oruç ASLAN ve Yrd. Doç. Dr. Hüseyin DURGUT'a, ayrıca kaynaklar konusunda yardımlarını gördüğüm Prof. Dr. Mehmet AÇA'ya; Tuva seyahatim öncesinde ve süresince adıma gerekli organizasyonları sağlayan, kaynaklar konusunda yardımcı olan ve oradaki günlerimi verimli geçirmemi sağlayan Doç. Dr. Margarita B. KUNGAA'ya; çalışmalarında yardımcı olan Dr. Oyumaa SAAYA ile Tuva'da geçirdiğim sürede yakın ilgilerini gördüğüm Prof. Dr. Valentina SUZUKEY ve Lyubov HERTEK'e; Türkiye'de ve Tuva'da her zaman yardımlarını gördüğüm Aygulya CHULDUM-OOL KARA'ya, Tuva'daki günlerimde bana eşlik ederek günlerimi güzel geçirmemi sağlayan Tuvalı arkadaşım Sayana TSOİ'ye ve adını anamadığım diğer Tuvalı arkadaşlara; Tuva ziyareti öncesi ve sonrasında tecrübelerinden yararlandığım, ayrıca kaynaklar konusunda samimi ilgisini gördüğüm Arş. Gör. Dr. Vildan KOÇOĞLU GÜNDOĞDU'ya; ve çalışmanın titizlikle yürütülmesini sağlayan, her konuda desteklerinden ve tecrübelerinden yararlandığım danışmanım Prof. Dr. Hülya SAVRAN'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca, öğrenimim boyunca ufkumu açan, kendilerinden ilham aldığım başta bölüm başkanımız Prof. Dr. Ali DUYMAZ olmak üzere bütün Türk Dili ve Edebiyatı bölümü öğretim üyeleri ile Necatibey Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi bölümü öğretim üyelerine teşekkürü bir borç bilirim.

E. Erdem ÖZBEK

ÖZET

TUVA DESTANLARININ SÖZ VARLIĞI

ÖZBEK, Emin Erdem

Doktora, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Hülya SAVRAN

2016, 1034 sayfa

Tuvalar, Güney Sibirya bölgesinde Rusya Federasyonu'na bağlı Tuva Cumhuriyeti'nde yaşamakta olan Türk topluluklarından biridir. Bu çalışmada Tuva destanlarının söz varlığı üzerine bir inceleme yapılmıştır.

Çalışmanın giriş bölümünde incelemede izlenen yöntem ayrıntılı olarak açıklanmıştır. İkinci bölümde Tuva Türkleri ve Tuva Türkçesi hakkında bilgi verilmiştir. Bu bölümde Tuva destanları üzerinde ayrıca durulmuş, tezde yer alan destanların özetleri verilmiştir. Üçüncü bölümde, tematik yöntem ve alıntı sözler bağlamında söz varlığı incelemesi yapılmıştır. Dördüncü ve beşinci bölümlerde, metinler ile metinlere ait gramtikal dizin-sözlük yer almaktadır. Altıncı bölümde incelemenin sonuçları sıralanmış, son bölümde tezde yararlanılan kaynakların listesi verilmiştir.

Bu çalışma ile Tuva destanları ve Tuva Türkçesinin söz varlığı özellikleri ortaya konmaya çalışılmıştır. Tuva Türklerinin zengin bir sözlü geleneği vardır ve bu gelenek içerisinde destanlar önemli bir yer tutar. Bu tez kapsamında, Tuva destancılığını en iyi şekilde örneklediği düşünülen altı destan metni üzerinden hareket edilmiştir. Metinlerdeki söz varlığı ilkin tematik olarak incelenmiştir. Böylece Tuva destanları ve Tuva Türkçesinin kavram alanlarına göre söz varlığı özellikleri ortaya konmuştur. Bu yöntemin ayrıca, dil-düşünce-kültür ilişkisine dair verimli sonuçlar sağlayacağı düşüncesinden hareket edilmiştir. Tematik inceleme için, daha önceki çalışmalardan da yararlanılarak kapsamlı bir tasnif geliştirilmiştir.

Söz varlığı incelemesinin ikinci bölümü alıntı sözler bakımından incelemidir. Tuva Türkçesinde tarihî ve coğrafi özelliklere paralel olarak Moğolca alıntı oranı yüksektir. Bu bölümde, alıntı sözler yapı özelliklerine göre ayrıntılı olarak gösterilmiştir. Tezde tematik inceleme ile alıntı sözler bölümündeki sonuçlar karşılaştırılarak bulguların anlamlandırılması sağlanmıştır. Genel olarak; evren, zaman, tabiat ve yaşama dair sözlerin yer aldığı bölümde alıntı oranı daha düşük, toplum yaşamıyla ilgili sözlerin yer aldığı bölümde alıntı oranı daha yüksektir.

Sonuç bölümünde elde edilen veriler yorumlanmış, ayrıca tüm sözlerin sıklık sıralı listesi verilmiştir.

Anahtar kelimeler: Tuva Türkçesi, Tuva destanları, söz varlığı, leksikoloji, tematik söz varlığı, alıntı sözler.

ABSTRACT

VOCABULARY ANALYSIS OF TUVAN EPICS

ÖZBEK, Emin Erdem

Phd Thesis, Department of Turkish Language and Literature

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Hülya SAVRAN

2016, 1034 pages

Tuvans, who live in southern Siberia, in the Tuva Republic of the Russian Federation, is one of the Turkic peoples. In this study, the vocabulary of the Tuvan epics is analysed.

The method used in the research is described in detail in the introduction part of the study. Information about Tuvan people and Tuvan language is given in the second part of the study. Additionally, the Tuvan epics are emphasized and the summaries of the epics in the study are given in this section. In the third section, the vocabulary analyse is done in terms of thematic method and loan words. In the fourth and fifth sections, there are texts and grammatical index-dictionary belonging to texts. The results of the study are ranked in the sixth section and the list of references are given in the last section.

The aim of this study is to reveal the vocabulary features of the Tuvan epics and Tuvan Turkish. Tuvan people has got a rich oral tradition and epics has an important role among this tradition. The starting point of this thesis is the six epic texts which is considered as the best examples of Tuvan epic literature. The vocabulary in the texts is examined thematically at first. Thus, the vocabulary features has been revealed according to conceptual fields of Tuvan epics and Tuvan language. Besides, it has been moved through the idea that this method would support useful results in terms of the language-idea-culture relation. An extensive

and new classification has been improved for the thematic review by using the previous studies as well.

In the second part of the vocabulary research, an examination is made in terms of loan words. The Mongolian citation rate is high in Tuvan language in parallel with historical and geographical features. In this section, the loan words has been showed in detail according to its structural features. The findings of the thesis have been made sense of by comparing the results in thematic review and loan words sections. The findings generally shows that the citation rate of the section, which includes words about universe, time, nature and life, is lower and the citation rate of the section, which includes words about society's life, is higher.

In the result section, the findings of the research are commented and also the word frequency list is presented.

Key words: Tuvan language, Tuvan epics, vocabulary, lexicology, thematic vocabulary, loan words.

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	iii
ÖZET	v
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER	ix
KISALTMALAR ve İŞARETLER	xiii
1. GİRİŞ	1
1.1. Amaç	1
1.2. Yöntem	3
2. TUVALAR ve TUVA TÜRKÇESİ	29
2.1. Tuvalar	29
2.2. Tuva Cumhuriyeti	32
2.3. Tuva Türkçesi	36
2.4. Tuva Edebiyatı	42
2.4.1. Çağdaş Tuva edebiyatı ve gelişimi	42
2.4.2. Tuva sözlü edebiyatı ve Tuva destanları	44
2.5. Destan metinleri bağlamında incelemenin kapsam ve sınırlılıkları, destanların özetleri	48
3. SÖZ VARLIĞI İNCELEMESİ	69
3.1. Tematik Söz Varlığı İncelemesi	69
3.1.1. İsim Soylu Sözler	69
3.1.1.1. Evren, Zaman, Tabiat ve Yaşamla İlgili Sözler	71
3.1.1.1.1. Evren, gökyüzü	71
3.1.1.1.2. Zaman	77
2.1.1.1.2.1. Gün, ay, yılla ilgili sözler	77
2.1.1.1.2.2. Zamana bağlı diğer kavramlar	77
3.1.1.1.3. Yeryüzü, yeryüzü şekilleri	78
3.1.1.1.4. Sular, su kaynakları	80
3.1.1.1.5. Bitkiler, bitki örtüsü ve bitkilerle ilgili unsurlar	80
3.1.1.1.6. Madenler, mineraller	82
3.1.1.1.7. Doğa olayları, çeşitli oluşlar ve bunlara bağlı unsurlar	82
3.1.1.1.8. Yer-yön bildiren sözler	83
3.1.1.1.8.1. Coğrafi yönler	83
3.1.1.1.8.2. Yer-yön bildiren diğer sözler	84

3.1.1.1.9. Hayvanlar.....	86
3.1.1.1.10. Yaşam ve canlılarla ilgili sözler	88
3.1.1.1.10.1. Yaşam-ölüm, yaşamın çağları, canlılarla ilgili genel kavramlar	88
3.1.1.1.10.2. Beden yapısı ve sağlık	89
3.1.1.1.10.2.1. Beden, beden yapısı	89
3.1.1.1.10.2.2. Sağlık-hastalık-sakatlık	92
3.1.1.1.10.3. Duygu, düşünce, irade, hareket.....	93
3.1.1.1.10.4. Duyular, duyularla ilgili kavramlar	96
3.1.1.1.11. Varlıkların/oluşların çeşitli özelliklerini gösteren sözler	96
3.1.1.1.11.1. Renkler	96
3.1.1.1.11.2. Biçim, dış görünüş, fiziksel özellik bildiren sözler	97
3.1.1.1.11.3. Tarz-durum bildiren sözler	99
3.1.1.1.11.4. Miktar, ölçü, derece bildiren sözler	100
3.1.1.1.12. Yansıma sözler	103
3.1.1.2. Toplum Yaşamıyla İlgili Sözler.....	104
3.1.1.2.1. Aile-akrabalık ilişkileri	109
3.1.1.2.2. Siyaset-yönetim	110
3.1.1.2.2.1. Devlet, vatan, yurt ve yerleşim birimleriyle ilgili kavramlar	110
3.1.1.2.2.2. Yöneticiler, bürokrasi	110
3.1.1.2.2.3. Yönetimle ilgili yerler	111
3.1.1.2.2.4. Halk, toplumsal-siyasal gruplar	111
3.1.1.2.2.5. Yönetimle ilgili kavramlar	111
3.1.1.2.3. Toplum İlişkileri.....	111
3.1.1.2.3.1. Sporlar, oyunlar, yarışlar	111
3.1.1.2.3.2. Değerler, değer yargıları ve bunlara bağlı unsurlar	112
3.1.1.2.3.3. Toplumsal ilişkilere dayalı diğer unsurlar	115
3.1.1.2.4. Askerlik, savaş, atıcılıkla ilgili sözler	116
3.1.1.2.5. Meslek-uğraş, iş-hizmet	116
3.1.1.2.6. Mesken ve meskenle ilgili unsurlar	117
3.1.1.2.7. Eşya, Araç-Gereç	117
3.1.1.2.7.1. At ve atıcılıkla ilgili unsurlar	117
3.1.1.2.7.2. Askerlik, avcılıkla ilgili unsurlar	118
3.1.1.2.7.3. Diğer gündelik unsurlar	119
3.1.1.2.8. Ulaşım-yolculuk.....	122
3.1.1.2.9. Ticaret, mal-mülk ve sahiplikle ilgili sözler	122
3.1.1.2.10. Besinler ve beslenmeyle ilgili unsurlar	123

3.1.1.2.10.1. Yiyecekler ve yemekle ilgili sözler	123
3.1.1.2.10.2. İçecekler ve içeceklerle ilgili sözler	123
3.1.1.2.11. Sağlık	124
3.1.1.2.12. Giyim, süs, takı	124
3.1.1.2.13. Sanat	125
3.1.1.2.14. Dil, iletişim ve yazıyla ilgili sözler	125
3.1.1.2.15. Din ve inanış	125
3.1.1.3. Diğer sözler	127
3.1.1.3.1. " <i>var, yok (bar, çok)</i> " sözleri	127
3.1.1.3.2. Çeşitli diğer sözler	127
3.1.1.4. Zamirler	128
3.1.1.4.1. Kişi Zamirleri.....	128
3.1.1.4.2. İşaret Zamirleri	129
3.1.1.4.3. Dönüşlülük Zamirleri.....	131
3.1.1.4.4. Belirsizlik Zamirleri	132
3.1.1.4.5. Soru Zamirleri	134
3.1.1.4.6. Aitlik Zamirleri.....	135
3.1.1.5. Sayılar.....	137
3.1.1.6. Ünlemler	140
3.1.1.7. Özel isimler	142
3.1.1.7.1. Kişi isimleri ve diğer kahramanlar/varlıklar.....	142
3.1.1.7.2. Yer isimleri.....	146
3.1.1.7.3. Hayvan isimleri.....	147
3.1.1.7.4. Millet/kavim isimleri	148
3.1.1.7.5. İlah isimleri	148
3.1.2. Fiil Soylu Sözler.....	149
3.1.2.1. Genel oluş, kılış, hareket ve durum fiilleri.....	155
3.1.2.1.1. Oluş bildiren fiiller	155
3.1.2.1.2. Kılış bildiren fiiller	159
3.1.2.1.3. Hareket bildiren fiiller	171
3.1.2.1.4. Durum bildiren fiiller.....	175
3.1.2.2. Duygu, düşünceyle ilgili fiiller.....	177
3.1.2.2.1. Duygu, ruhsal durumla ilgili fiiller	177
3.1.2.2.2. Düşünce, zihinle ilgili fiiller	179
3.1.2.3. Duyularla ilgili fiiller.....	180
3.1.2.4. Konuşma, iletişimle ilgili fiiller	181
3.1.2.5. Davranış, tavır bildiren fiiller	183

3.1.2.6. Bedensel oluş ve hareketleri ifade eden fiiller	184
3.1.2.7. Yarış, savaş ve fiziksel mücadele anlam alanıyla ilgili fiiller	185
3.1.2.8. Ses bildiren fiiller ve diğer taklit fiilleri	186
3.1.2.8.1. Ses bildiren fiiller	186
3.1.2.8.2. Diğer taklit fiilleri.....	189
3.1.2.9. Zamir kökenli fiiller	190
3.1.3. Yardımcı Sözcükler	191
3.1.3.1. Edatlar	191
3.1.3.1. Bağlaçlar	195
3.2. Alıntı sözcükler	198
3.2.1. Moğolca alıntılar	198
3.2.2. Diğer dillerden alıntılar	232
3.2.2.1. Arapça alıntılar	232
3.2.2.2. Çince alıntılar	232
3.2.2.3. Farsça alıntılar	233
3.2.2.4. Rusça alıntılar	233
3.2.2.5. Samoyed dillerinden alıntılar	234
3.2.2.6. Sanskritçe alıntılar	234
4. METİNLER	235
5. DİZİN-SÖZLÜK	459
6. SONUÇ	982
KAYNAKÇA	1022

KISALTMALAR ve İŞARETLER

Eser kısaltmaları:

A	: Tuva Türkçesinde Moğolcadan Alınan Unsurların Ses Bilgisi Açısından Durumu (Arıkoğlu, 2012)
ATLD	: Amgı Tıva Literaturlug Dıl (Sat ve Salzınmaa, 1980)
ATS	: Altayca-Türkçe Sözlük (Gürsoy-Naskali vd., 1999)
DLT	: Dîvânu Lügâti't-Türk
ED	: An Etymological Dictionary of the Pre-Thirteenth Century Turkish (Clauson, 1972)
EST I, II, VI	: Etimologičeskiy Slovar' Tyurkskih Yazıkov (Sevortyan 1974, 1978; Levitskaya 2003)
ESTY I, II, III, IV	: Etimologičeskiy Slovar Tuvinskogo Yazıka I, II, III, IV (Tatarintsev 2000; 2002; 2004; 2008)
ETG	: Eski Türkçenin Grameri (Gabain, 2007)
EUTS	: Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü (Caferoğlu, 2011)
EW	: Versuch Eines Etymologischen Wörterbuchs Der Türk Sprachen (Räsänen, 1969)
GTY	: Grammatika Tuvinskogo Yazıka (İshakov-Palmbah, 1961)
KS	: Kırgız sözlüğü (Yudahin, 2011)
L	: Moğolca-Türkçe Sözlük (Lessing, 2003).
MET	: Mongolic Elements in Tuvan (Khabtagaeva, 2009)
MBZ	: Mongolo-Buryatskiye Zaimstvovaniya v Sibirskih Tyurkskih Yazıkah (Rassadin, 1980)
T	: Mongolskoe yazıkovoe vliyanie na Tuvinskuyu leksiku (Tatarintsev, 1976)
TRS	: Tuvinskko-Russkiy Slovar (Tenişev, 1968)
TS	: Tolkoviy Slovar Tuvinskogo Yazıka (Monguş 2003; 2011)
TW	: Tuvacanın Sözvarlığı/Tuwinischer Wortschatz (Ölmez, 2007)

Diğer kısaltma ve işaretler:

Alt.	: Altay Türkçesi
Ar.	: Arapça

bağ.	: bağlaç
bk.	: Bakınız
Bury.	: Buryatça
C	: Cilt
çev.	: Çeviren
Çin.	: Çince
e.	: edat
E.Uyg.	: Eski Uygurca
ET	: Eski Türkçe
Far.	: Farsça
Hak.	: Hakas Türkçesi
hızl.	: Hazırlayan
is.	: isim
Kırg.	: Kırgız Türkçesi
krş.	: Karşılaştırınız
Mo.	: Moğolca
Rus.	: Rusça
S	: Sayı
s.	: Sayfa
sf.	: sıfat
Skr.	: Sanskritçe
Tib.	: Tibetçe
Tuv.	: Tuva Türkçesi
ünl.	: ünlem
vb.	: ve benzerleri
vd.	: ve diğerleri
Yak.	: Yakut Türkçesi
zf.	: zarf
zm.	: zamir
>, <	: Gelişme yönü
→	: Bakınız (Alıntılar bölümü ve dizin içi göndermelerde)
+	: İsimlere eklenme
-	: Fiillere eklenme
Ø	: Sıfır ek

1. GİRİŞ

1.1. Amaç

Güney Sibirya bölgesinde yaşamakta olan Tuvalar, gerek dil özellikleri gerekse zengin sözlü gelenekleri ile son yıllarda üzerinde daha çok durulan Türk topluluklarından biridir. Tuva Türkleri üzerine yapılan çalışmalar, diğer Türk boylarında olduğu gibi Sovyetler Rusya'sı boyunca sınırlı kalmış, son yıllarda artmaya başlamıştır.

Tuva sözlü geleneği içinde destanlar önemli bir yer tutar. Bu gelenek, günümüzde zayıflasa da yakın zamana kadar varlığını önemli ölçüde sürdürmüştür. Tuva'da destan metnlerinin derlenip yayımlanmasına büyük önem verilmiştir. Tuva arşivlerinde çok sayıda destan, varyantlarıyla birlikte kayıt altındadır. Derleme faaliyetlerinin yoğun olduğu dönemlerde, destan anlatıcıları (toolçu) ve diğer türlerden kaynak kişilerin yer aldığı özel toplantılar da düzenlenmiş, bu toplantılarda ortaya konan ürünler kaydedilip zaman içerisinde yayımlanmıştır.

Hazırladığımız bu tez ile, Tuva destanlarının söz varlığını ayrıntılı bir şekilde ortaya koymayı hedefledik. Tuva destanlarından hareketle Tuva Türkçesinin söz varlığı özelliklerine dair tespitlerde bulunduk.

Destanlar; toplumların kültürleri, yaşayış biçimleri, düşünüş ve inanç sistemleri hakkında önemli bilgiler sunarlar. Bu yönüyle değerli kültür mirasları olan destanlar üzerinde yapılacak incelemeler büyük önem taşır. Bu eserlerin dil bilim bakımından da incelenmesinin önemli olduğunu düşünüyoruz. Bu özellikte kapsamlı bir çalışma daha önce yapılmamıştır.

Tuvaların zengin bir destancılık geleneğine sahip olması, bizi Tuva destanları üzerinde çalışmaya yönelten sebeplerdendir. Tuvaların toplumsal hayatında destan anlatımının önemli bir yeri olmuştur. Destanlar, hayatın her alanında karşımıza çıkar. Destancılar da halktan her zaman büyük saygı görmüşlerdir. Diğer Güney Sibirya

topluluklarında olduğu gibi, Tuvalarda da destan anlatımına kutsal bir özellik atfedilmiştir. Cenaze törenlerinde, bayramlarda, günlük çalışmaların sonunda, avda, doğumda; kısaca hayatın her alanında destan anlatımı yer almış ve destanlar, toplum hayatının ayrılmaz bir parçası olmuştur. Bünyesinde bu tür önemli özellikleri taşıyan bu eserler üzerine yapılacak bir dil incelemesinin önemli sonuçlar ortaya koyacağı düşüncesinden hareket ettik.

İncelememize Tuva destanlarını konu edinmemizin bir diğ er sebebi, Tuva Türkçesinin üzerinde şimdiye kadar çok fazla durulmamış olmasıdır. Böylelikle Tuva Türkçesi üzerine yapılacak çalışmalara katkıda bulunmayı amaçladık.

Diğ er bir amaç, Tuva Türkçesinin söz varlığında, destanların söz varlığının yerini tespit etmektir. Köklü bir sözlü gelenekten gelen toplumların yazı dillerinin oluşumunda bu sözlü gelenek ürünlerinin yeri, araştırılmaya değ er bir konudur diye düşünmekteyiz. Tuva Türkçesi sözlüklerine bakıldığında ağızlara ait malzemenin de geniş bir yer tuttuğu görülür. Sözlüklerde halk edebiyatı örneklerinden alınma pek çok madde bulunmaktadır. Bunun yanında bu metinlerde geçen, ancak yazı dilinde kullanılmayan kelimeler de ayrı bir boyutu oluşturmaktadır. Yaptığımız incelemeye ayrıntılı bir dizin-sözlük de ekleyerek bu söz varlığını geniş bir biçimde ortaya koymak istedik.

Söz varlığı, o dili konuşan toplumun dünyaya bakışının ve kültürünün yansımasıdır. Bu nedenle söz varlığı üzerine yapılacak araştırmalar önem taşır. Diğ er yandan, malzemesi dil olan eserlerin üslubu üzerine söz söyleyebilmek için birtakım ölçütlere, bilimsel dayanaklara ihtiyaç vardır. Söz varlığı çalışmaları sonucu ortaya çıkarılacak olan sözcük sıklıkları, sözcük türleri, sözcüklerin birbirleriyle ilişkileri ve kullanım şekilleri, anlam özellikleri gibi hususlar, üslubu belirleyen unsurlardır. Kendine has bir dünyası, anlatım biçimi ve kompozisyon özellikleri olan destanlar üzerinde yapılacak olan bu tür çalışmalar, destanların üslubuyla ilgili özellikleri ortaya koyacaktır.

İncelemede altı destan metni üzerinden hareket edilmiştir. Tuva destanlarını örnekleyeceğini düşündüğümüz metinleri titizlikle seçmeye çalıştık. Bu metinler hakkında ikinci bölümdeki "Tuva destanları" bölümünde ayrıntılı bilgi verilmektedir.

Söz varlığı incelemesini tematik yöntem ve alıntı sözler bağlamında yaparak bunları birbiriyle ilişkilendirmeye çalıştık. Tematik inceleme ile, sözlerin kavram

alanlarına göre sınıflandırılması yapılmış, böylece gerek toplumun düşünüş ve yaşayış biçimi gerekse bu anlatıların üslubu bakımından tespitlerde bulunulmuştur. Alıntı sözler bölümü ile de Tuva Türkçesindeki alıntılarının durumu, destanlardan hareketle ortaya konmuştur. Tüm bu tespitler de sayısal verilere dayandırılmıştır.

1.2. Yöntem

Bu çalışmada söz varlığı incelemesi, genel olarak iki bölüm hâlinde yapılmıştır. Bu bölümler; "tematik söz varlığı incelemesi" ve "alıntı sözler"dir. Buna ek olarak, gramatikal dizin-sözlük ile de tezdeki metinlerin söz varlığı ayrıntılı bir şekilde ortaya konmuştur. Her bir bölümde ve genel olarak sonuç bölümündeki veriler, bu dizin-sözlük üzerinden yapılan istatistiki analizlere dayanmaktadır.

Bu bölümde öncelikle "söz varlığı" terimi ve kapsamı ile bu alandaki çalışmalardan bahsedilmiş, ardından tezdeki "tematik söz varlığı incelemesi"nin yöntemini açıklayan "söz varlığı incelemelerinde tematik yöntem" hakkında ayrıntılı bilgi verilmiştir. Daha sonra, tezin diğer bölümleri olan alıntılar ve dizin-sözlükle ilgili açıklamalar yapılmıştır.

"Söz varlığı" incelemeleri, dil biliminin sözcük bilimi (leksikoloji) dalı içerisinde yer alır ve dil biliminin özellikle anlam bilgisi gibi diğer alanlarıyla da ilişki içindedir. Sözcük bilimi, "bir dilin kelime varlığını şekil bilgisi, cümle bilgisi, anlam bilgisi açısından ele alarak türetmede görev alan birimlerini, birleşik kelimelerini, kalıplaşmış şekillerini, deyimlerini, atasözlerini, alıntı kelime vb. öğelerini inceleyen, bunların köken yapılarını araştıran, şekil ve anlam bilimi açısından geçirdikleri değişme ve gelişmeleri belirleyen bil bilimi dalı" (Korkmaz 2007: 144) olarak tanımlanır.

Söz varlığı incelemelerinde kullanılan "söz" terimi, doğrudan "sözcük" terimini karşılamaz. "Türkçe Sözlük"te 'sözcük'ün karşılığı 'kelime' olarak verilir ve 'kelime' şu şekilde tanımlanır: "Anamlı ses veya ses birliği, söz, sözcük." (TDK 2011: 1381). Z. Korkmaz'ın "Gramer Terimleri Sözlüğü"nde ise "sözcük/kelime" şu şekilde tanımlanır: "Bir veya birden çok heceli ses öbeklerinden oluşan, aynı dili konuşan kişiler arasında zihinde tek başına kullanıldığında somut veya soyut bir kavrama karşılık olan yahut da somut ve soyut kavramlar arasında geçici ilişkiler

kurmaya yarayan dil birimi.” (Korkmaz 2007: 144). M. Ergin ve T. N. Gencan'ın da anlamlı ya da görevli olma özelliğine vurgu yaptığı görülür: "Kelime, manası veya gramer vazifesi bulunan ve tek başına kullanılan ses veya sesler topluluğudur (Ergin 2002: 95)."; "Anlamı olan ya da tümce kuruluşuna yarayan anlatım aracına sözcük denir (Gencan 2001: 78)." T. Banguoğlu da sözcüğü, "Bir veya birkaç heceden meydana gelmiş, her dile göre ayrı anlam birlikleridir." diyerek tanımlar (Banguoğlu 2007: 144).

Yukarıdaki tanımlarda sözcüğün ses veya seslerden oluşması ve bir anlam ifade etmesinin ortak ve temel bir nokta olduğu görülür. Bunun yanında tanımların bir bölümünde edat, bağlaç gibi unsurlar, anlamı olmayan görevli birimler vurgusu yapılarak özel olarak belirtilir.

"Söz" terimi "Türkçe Sözlük"te şöyle tanımlanır: "Bir düşüncüyü eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, lakırtı, kelimeler, laf, kavi." (TDK 2011: 2153). Korkmaz'da ise "Bir maksadı anlatmak üzere söylenen kelime veya kelimelerden oluşan dizi; toplumsal bir kurum olan dilin kişi tarafından özel olarak kullanılması." (Korkmaz 2007: 198) şeklinde ifade edilir. Görüldüğü gibi, "söz" tek bir sözcük olabileceği gibi birden fazla sözcükten de meydana gelebilir ve bir düşüncüyü, maksadı dile getirir. TDK "Türkçe Sözlük"te, "kelime"nin karşılıklarından biri olarak verilen "söz"ün, dildeki genel kullanımı yansıttığı düşünülebilir. Ancak, *söz varlığı* incelemeleri bakımından ikisinin eş anlamlı olmadığını vurgulamak gerekir. "Söz varlığı" terimi de bir dil bilimi terimi olarak daha özel bir anlamı ifade eder. Bu terim Türkçe Sözlük'te şu şekilde tanımlanır: "Bir dildeki sözlerin bütünü, söz hazinesi, söz dağarcığı, sözcük hazinesi, kelime hazinesi, kelime kadrosu, vokabüler." (TDK 2011: 2158). Korkmaz'da ise "söz varlığı/kelime hazinesi"; "Bir dilin bütün kelimeleri; bir kişinin veya bir topluluğun söz dağarcığında yer alan kelimeler toplamı." şeklinde tanımlanır (Korkmaz 2007: 144). Öncelikle, yukarıda belirtmiş olduğumuz, "söz" ile "sözcük"ün birbirinin tam karşılığı olmadığı ifadesinden hareketle, "söz varlığı" terimi ile ifade edilenin de doğrudan bir "kelime kadrosu/sözcük hazinesi/kelime hazinesi/kelime dağarcığı" gibi kavramlar olmadığını söylemek gerekir. Bu terimler çeşitli çalışmalarda birbirlerinin yerine kullanılabilmektedir. Banguoğlu, "kelime dağarcığı"nı şu şekilde açıklar: "Her dilde anadilden gelen bir temel kelime varlığı bulunur. Daha yeni zamanlarda üretim ve birleşim yolları ile yapılmış veya yabancı dillerden gelmiş kelimelerle birlikte bu

varlık dilin kelime dağarcığını meydana getirir. Deyimler, atasözleri vb. de dilin varlıklarındandır” (Banguoğlu 2007: 141). Günümüz söz varlığı incelemelerinde, bu terimin, sözcüklerle birlikte deyim, atasözü vb. kalıplaşmış ifadeleri de kapsayacak şekilde kullanıldığı ve bu kullanımın gittikçe yaygınlaştığı görülmektedir.

Sözcük bilimi, başlangıçta tek tek sözcükleri konu edinmiş, bu doğrultuda ilerlemiştir. Daha sonraları “yapısalcılık” akımının da etkisiyle dili oluşturan öğelerin birbirleri arasındaki ilişkiler ön plana çıkmıştır (Aksan 2009 I. C: 31; III. C: 14-16). Bu bakış açısıyla, sözcük biliminin alanı olan “söz varlığı”nın kapsamı genişlemiştir. Bu konuda Aksan, “Bir dilin söz varlığı denince, yalnızca, o dilin sözcüklerini değil, deyimlerin, kalıplaşmış sözlerin, atasözlerinin, terimlerin ve çeşitli anlatım kalıplarının oluşturduğu bütünü anlıyoruz.” (Aksan 2006: 8) demektedir.

Söz varlığı incelemelerinde “söz” denilen kavramın içine nelerin dâhil edildiği, “sözcük” tanımının nasıl yapıldığı gibi noktalar büyük önem taşır. Bu kabuller neticesinde elde edilen verilerin değerlendirilmesi değişebilecek ve başka çalışmalarla yapılacak karşılaştırmalar da bundan doğrudan etkilenecektir. Bu bağlamda üzerinde durulması gereken ilk nokta, *söz varlığı* kavramı ile *kelime hazinesi*, *kelime dağarcığı* vb. kavramlarla neyin ifade edilmek istendiğinin açık olarak belirtilmesidir. Kelime hazinesi, bir metinde yer alan kelimeleri temsil eder. Söz varlığı ise kelime hazinesini kapsar ve bunun yanında diğer söz varlığı unsurlarına dair hazineyi de içerir (Baş 2011: 53).

Kurudayıoğlu ve Karadağ (2005), sözcük üzerine yapılan tanımları ve bu konudaki bakış açılarını ayrıntılı bir biçimde değerlendirmişlerdir. Temel olarak şekilsel, anlamsal ve bu ikisini bir arada değerlendiren yaklaşımlar bulunmaktadır. Şekilsel bakış açısı "sözcük, iki ucuna birer boşluk verilerek yazılan dil birimidir" (Uzun 2004: 47) şeklinde özetlenebilecek yazıma dayalı görüştür. Burada ayrı yazılan birleşik sözcükler bir sorun oluşturmaktadır. Birleşik sözcüklerin ayrı ya da birleşik yazılmaları, çeşitli kurallarla belirlenir. Bu durumda birleşik yazılanlar bir “sözcük” olarak kabul edilirken, ayrı yazılanları birbirinden ayırmak gerekecektir. Bu bakış açısındaki en büyük sorunlardan biri, Türkçe gibi eklemeli bir dilin yapısı dolayısıyla, çekim eki almış her sözcüğü ayrı bir kelime olarak değerlendirmek gerekliliğidir. Ayrıca, eş sesli sözcükleri de aynı gösterge olarak değerlendirmek gerekecektir. Sözcüğe anlamsal bakış açısında ise eş anlamlılık ve çok anlamlılık

durumları sınırları çizmekte güçlük yaratacaktır. Bunun yanı sıra, birden çok sözcükten oluşup kalıplaşan deyimler de üzerinde durulması gereken bir başka konudur. Anlamsal bakış açısına göre edatlar ve bağlaçlar da incelemelerde devre dışı bırakılabilmektedir. Bu görüşler ışığında Kurudayıoğlu ve Karadağ, söz varlığı incelemelerinde “sözcük”ün nasıl kabul edilmesi gerektiğine dair şu öneriyi getirirler:

“Çekim unsurları çıkarıldığında, anlam ile biçimin kesiştiği ilk nokta. Kesişme bazen kelime kökünde, bazen kelime gövdesinde bazen de birleşik kelime tabanında gerçekleşebilmektedir. Bu açıdan kelime, anlamı veya görevi bulunan, çekim ekleri ile işlenmeye hazır tabandır. Taban, kök ya da gövde olabileceği gibi birleşik yapılar şeklinde de karşımıza çıkabilir. Taban kavramı kelimenin biçim ve anlam yapısını da birlikte ortaya koymaktadır. Sonuç olarak kelime, zihinde belli bir kavramı karşılayan veya kavramlar arasındaki ilişkiyi sağlayan ve bağlam içerisinde kullanılmaya hazır –çekimlenmemiş- birimlerdir.” (Kurudayıoğlu-Karadağ: 2005: 295-305).

Bu yaklaşım ile, birleşik sözcükler ve deyimler gibi kalıp yapılar "sözcük" tanımının içine dâhil edilmiş; bu yapılar üzerindeki çekim ekleri atıldıktan sonra geriye kalan "taban" söz varlığı incelemesinin ana malzemesi olarak belirlenmiştir. Buradaki tanımın "kelime hazinesi çalışmaları" bakımından yapıldığı unutulmamalıdır. Bir diğer deyişle, bu ifade, "söz varlığı" kapsamındaki "söz"ün tanımıdır.

Baş (2011) da “Söz Varlığı Çalışmalarında Kullanılacak Ölçütler” başlıklı çalışmasında, “sözcük” tanımı ile ilgili yukarıdaki hususlara değindikten sonra, “söz varlığı öğeleri”nin incelemelerde ne şekilde ele alınması gerektiğine dair önerilerde bulunur: “Terimler, yabancı sözcükler ve kalıp sözler her söz varlığı araştırmasında belirlenmek durumunda değildir. Çalışmanın amaçları doğrultusunda değerlendirilmeye alınabilirler. *Kelimeler, deyimler, atasözleri* ve *ikilemeler* ise söz varlığı araştırmalarında değerlendirilmeye alınmak durumundadır. Çünkü bunlar konuşma ya da yazının temel unsurlarıdır” (Baş 2011: 52). Bu değerlendirmede ise, deyimlere ek olarak, atasözü ve ikilemeleri oluşturan sözcüklerin de birbirinden ayrılmadan söz varlığı incelemelerinde birlikte ele alınması gerektiği ileri sürülmüştür. Deyimleri oluşturan kelimeleri teker teker açıkladığımızda deyim

ifade ettiği anlamla bağlantı kurulamayacağı söylendikten sonra farklı yapılarıdaki ikilemeler için de şu öneriler getirilmiştir:

“Zarf fiil eki olan –A ile oluşturulan tekrar gruplarından kalıplaşanları dışındakiler ikileme olarak kabul edilmemelidir. Çünkü Türkçedeki her fiil –A ekini alıp tekrar grubu oluşturabilir. Ala ala, vere vere, tuta tuta, kopara kopara, sata sata, silke silke, koşa koşa vb. Bu tür örnekleri kelime olarak değerlendirip fiil kökleri ile listelemek gerekir. Al-, ver-, tut-, kopar-, sat-, silk-, koş- vb.

“m” ünsüzü ile yapılan ikilemeler sözlükte bulunmaz. Çünkü “m” ünsüzünün dışında her harfle başlayan kelime ikileme yapılabilir. *Ateş mates, balık malık, cam mam* vb. Bu tür sözleri ikileme olarak kabul etmek ve listelere dâhil etmek gerekir. Çünkü ikilemeyi oluşturan birinci unsur anlamlı ikinci unsur anlamsızdır. Mesela, bilgi bilgi ikilemesinde, *bilgiyi* ayrı bir kelime kabul edersek, *bilgiyi* de kabul etmeliyiz. Peki, bilgi ne anlama gelmektedir? Anlamsızdır. Bu sebeple bu tür örnekleri birlikte alınıp ikileme olarak değerlendirilmelidir.” (Baş 2011:54).

Baş'ın "söz varlığı çalışmalarıda kullanılacak ölçütler"e dair getirdiği bu açıklamalar da, terimin kapsamının belirlenmesi bakımından önemlidir. Yapılan değerlendirmeler göstermektedir ki, terimin kapsamı belirlenirken şekilsel ve anlamsal çeşitli ölçütleri bir arada göz önünde bulundurmak gerekmektedir.

Hazırlamış olduğumuz tezde "söz" ve "söz varlığı" terimlerinin kapsamı bağlamında şu kabullerden hareket ettik:

- Sözcüklerdeki çekim ekleri atılarak, birleşik sözcükler de dâhil olmak üzere, çekime hazır taban, "söz" için esas kabul edildi. Deyimler, dizinde madde sonlarında ayrıca gösterilmekle birlikte, tematik inceleme bölümünde madde başları üzerinden değerlendirmede bulunduğumuz için dikkate alınmadı.

- İkilemelerde, ikilemenin özelliğine göre bir yaklaşım sergilendi. Burada öncelikle Tuva Türkçesinde ikili kelime kullanımlarının çok yaygın olduğunu belirtmek gerekir. Bu yapıları, Türkiye Türkçesinde genellikle bir tekrar unsuru olarak değerlendirilen "ikileme"lerden farklı ele almak gerekmektedir. Çünkü bu sözler Tuva Türkçesi sözlüklerinde birer madde başı söz olarak yer almaktadır, diğer bir deyişle sözlükselleşmişlerdir. Türk dilinin özellikle Eski Uygurca döneminde yoğun olarak karşılaştığımız bu kullanım, Tuva Türkçesinde yaygın bir kullanım

alanına sahiptir. Bu sözler incelememizde de madde başı sözler olarak alınmıştır. Bunun dışında sözlük birimi olmayan, birer tekrar grubu olarak değerlendirebileceğimiz ve yukarıda değinilen türdeki ikilemeler söz tabanlarına indirgenerek standartlaştırıldı. Dizinin işlevsel olması amacıyla bunlar, dizinde ilgili maddelerin içinde ayrıca da gösterildi.

- Birleşik sözlerin ayrı ya da birleşik yazılıyor olmasına bakılmaksızın, birleşği oluşturan sözler birlikte bir birim olarak alındı. Tuva Türkçesinde bu tür sözler ve ikili sözler/ikilemeler, aralarına "kısa çizgi" (-) konularak gösterilmektedir. İncelememizde biz de Tuva imlasına göre hareket ettik.

- Özel isimler ve sayıları oluşturan sözler, birbirinden ayrılmadan bir bütün olarak değerlendirmeye alındı.

“Söz varlığı” terimi, dil incelemesi bakımından geniş bir kapsama sahiptir. Burada doğrudan söz varlığı incelemesini konu edinen, *söz varlığı analizine* dayalı çalışmalardan bahsedilmiştir. Diğer bir deyişle, söz varlığı incelemesini asli bir yöntem olarak kullanan incelemeler söz konusu edilmiştir.

Söz varlığı çalışmaları farklı yöntem ve esaslara dayanmaktadır. Tezimizde genel olarak tematik esasa dayalı bir söz varlığı incelemesi yaptığımız için, bu bölümde diğer türlerdeki çalışmalara değinildikten sonra, tematik yöntem üzerinde daha ayrıntılı durulacaktır. "Söz varlığı" başlığı altında yapılan çalışmalara, "Türkiye'de 'Söz Varlığı' Çalışmaları ve Bunlar Üzerine Genel Bir Değerlendirme" (Özbek 2015) adlı incelemede bibliyografik mahiyette ayrıntılı olarak yer verilmiştir.

İncelediğimiz söz varlığı çalışmalarında; genel söz dökümü, karşılaştırmalı yöntem, tematik inceleme, şekil bilgisi ya da anlam bilgisi yönünden inceleme en çok başvurulan yöntemlerdir. Bu yöntemlerden birkaçını bir arada bulunduran çalışmalar da mevcuttur.

Türkiye'de yapılan söz varlığı çalışmalarının büyük çoğunluğunda Doğan Aksan'ın “Türkçenin Söz Varlığı” adlı eseri referans gösterilmekte ve buradaki sistem esas alınmaktadır. Bu alanda önemli çalışmaları bulunan Aksan, eserinde söz varlığının içerdiği öğeleri şu şekilde belirlemiştir: Temel sözvarlığı, atasözleri, deyimler, ikilemeler, ilişki sözleri (kalıp sözler), kalıplaşmış sözler, terimler, yabancı ve çeviri öğeler (Aksan 2006: 26). Temel söz varlığı, dildeki eskiden beri yerleşmiş

çekirdek sözcük hazinesini, yabancı ve çeviri ögeler ise dile dışarıdan giren unsurları ifade eder. Dildeki kalıplaşmış yapıdaki unsurlar da "söz varlığı öğeleri" içerisinde değerlendirilmiştir. "Söz varlığı öğeleri" temelinde yapılan çalışmalara şu örnekler verilebilir:

Yüksek Lisans Tezleri:

GÜL, Zülküf. (2008). Fakir Baykurt'un Yılanların Öcü Romanındaki Söz Varlığı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.

TÜRK BEN, Tuncay. (2012). Ömer Seyfettin'in Hikâyelerinde Söz Varlığı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bozok Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yozgat.

Doktora Tezleri:

MANGIR AKSU, Mediha. (2009). *Osman Cemal Kaygılı'nın Eserlerindeki Sözvarlığı*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.

OKUYAN, Hülya Yazıcı. (2006). Türkçenin Söz varlığı Açısından Fakir Baykurt'un Romanları. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Yukarıda sıralanan tezlerde, Doğan Aksan'ın eseri esas alınmakla birlikte, yazarın üslubuna göre çalışmaya birtakım konu başlıklarının eklendiği belirtilmiştir. Bu araştırmalarda, yazarların üslubu üzerinde tespitlerde bulunmak, Türkçenin söz varlığını ortaya çıkarma çalışmalarına katkıda bulunmak genel amaçlar olarak belirtilmiştir.

Eski Anadolu Türkçesine ait bir metin üzerine yapılan aşağıdaki doktora tezinde de yukarıda değinilen söz varlığı ögelerine yer verilmiş, ayrıca eserin konusuna bağlı olarak bunlara "Dinî Terminoloji" bölümü eklenmiştir. Eserin diğer bölümlerinde ise anlam bilgisi bakımından inceleme yapılmıştır:

ESATOĞLU, Ahsen. (2011). *Ahkâm-ı 'Akâ'id'in Söz Varlığı*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Baş (2006) tarafından hazırlanan "1985-2005 Yılları Arasında Çocuk Edebiyatı Sahasında Yazılmış Tahkiyeli Metinlerin Söz Varlığı Üzerine Bir Araştırma" adlı doktora tezinde de "söz varlığı öğeleri" esas alınmıştır. Tezde, 1985-2005 yılları arasında çocuk edebiyatı sahasında yerli yazarlar tarafından yazılmış roman, hikâye, masal, destan ve efsane türündeki eserlerin söz varlığı tespit edilerek, elde edilen veriler ilköğretim öğrencilerinin kelime hazineleri ile karşılaştırılmıştır:

Türk dilinin tarihî ve çağdaş lehçeleri arasında karşılaştırmalı söz varlığı incelemeleri de yapılmıştır. Bunlarda art zamanlı bir yöntem izlenmiş; dönemler arasındaki farklılıklar, çalışmanın kapsamına göre ses bilgisi, şekil bilgisi, anlam bilgisi yönlerinden ortaya konmuştur. Bu tür çalışmalara şu örnekler verilebilir:

Yüksek Lisans Tezleri:

HARMANDA, Sümeyra. (2008). Günümüz Türkmen Türkçesinin Kelime Hazinesi ile Eski Türkçenin Kelime Hazinesinin Karşılaştırılması. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

SUBAŞI, Özüm. (2012). Codex Cumanicus ile Kırgız Türkçesinin söz varlığı bakımından karşılaştırılması. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.

TANYERİ, Yavuz. (2012). Türkmen Türkçesi ile Divanü Lûgat-it Türk'ün Söz Varlığı Açısından Karşılaştırılması. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.

Doktora Tezleri:

ATMACA, Emine. (2011). Eski Oğuz Türkçesinden Türkiye Türkçesine Söz Varlığındaki Değişmeler ve Anlam Olayları. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

TOPAL, Erol. (2012). Karahanlı Türkçesi Kur'an tercümesi ile Yeni Uygur Türkçesi Kur'an Tercümesinde Dinî Söz Varlığı: Karşılaştırmalı İnceleme. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış, Ankara.

“Söz varlığı” başlıklı çalışmaların bazıları da incelenen malzemenin sözlerinin genel bir dökümü şeklindedir. Aşağıdaki tezlerde metinlerin sözlük ve

dizinleri oluşturulmuş, ayrıca bunların bir kısmında sıklık dizini, ekler dizini gibi eklere yer verilmiştir:

KARATAŞ, Mustafa. (2005). Fuzûlî'nin Türkçe Divanı'nın Söz Varlığı. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İzmir.

GÜLSÜN, Arife. (2006). Ayaz İshaki'nin İki Hikâyesinde Söz Varlığı: “İke Yöz Yıldan Son İnkıraz” ve “Zindan”. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

ÖZMEN, Özlem. (2006). Alimcan İbrahim'in Kazak Kızı Romanında Söz Varlığı (Giriş-Metin-Dizin). Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

ONARAN, Zeynep. (2011). Ahmet Hamdi Tanpınar'ın Romanlarının Söz Varlığı. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

ÖZÇOBAN, Şule. (2011). Tölögön Kasımbekov'un Cetilgen Kurak Adlı Eserinin Türkiye Türkçesine Aktarılması ve Eserin Söz Varlığı Üzerinde İncelemeler. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fatih Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Aşağıdaki tezlerde de metinlerin gramatikal dizinleri oluşturulmak suretiyle söz varlığına yer verilmiş, ayrıca kelime grupları incelemesi de yapılmıştır:

UYSAL, Aylin. (2007). *Ahmet Hamdi Tanpınar'ın “Edebiyat Üzerine Makaleler”inde Kelime Grupları ve Söz Varlığı*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

DURMAZ, Canan. (2008). *Yunus Emre Divanı'nda ve Risaletü'n-Nushiyye'de Kelime Grupları ve Söz Varlığı*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

YILBIR, Şule. (2010). *Zâtî Divân'ındaki Kelime Grupları ve Söz Varlığı*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

“Söz varlığı” araştırmalarındaki yöntemlerden biri de şekil bilgisi bakımından incelemedir. Bu sisteme göre yapılmış tezlere şu örnekler verilebilir:

Yüksek Lisans Tezleri:

PARLAK KALKAN, Gülşah. (2009). Yavuz Bülent Bakiler'in "Seninle" Adlı Şiir Kitabının Söz Varlığı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.

KOT, Yasemin. (2009). *Ahmet Rasim'in "Şehir Mektupları" ve "Romanya Mektupları"nda Söz Varlığı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.

GÖGEBAKAN, Ceren. (2010). Yavuz Bülent Bakiler'in Duvak Adlı Şiir Kitabının Söz Varlığı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.

Doktora Tezleri:

UZUN SANCI, Demet. (2010). Ahmet Hamdi Tanpınar'ın "Saatleri Ayarlama Enstitüsü" Adlı Eserinin Sözvarlığı ve Eserin Sözcükbilim Açısından İncelenmesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Buraya kadar olan kısımda "söz varlığı"nı bir bütün olarak ya da "söz varlığı öğeleri"ni çeşitli bakımlardan ele alan tezlere yer verildi. Son yıllarda bu konudaki çalışmalar giderek artmaktadır. Türk dilinin "söz"leri ve deyim, atasözü, ikilemeler gibi söz varlığı unsurları üzerine burada sayılamayacak kadar makale, kitap türünden çalışma mevcuttur. Bu eserlerden yararlanılmış olanlar kaynakçada belirtilmiştir. Genel söz varlığı incelemeleri ise, kapsamının genişliği dolayısıyla daha çok tez ya da kitap türünden eserlere konu olmaktadır. "Söz varlığı" analizinden hareketle çeşitli tespitlerde bulunan makaleler de bulunmaktadır. Bu kısımda son olarak bu tür kitap ve makale türünden çalışmalara değinildikten sonra tematik incelemeler hakkında bilgi verildi.

M. ÖNER, çağdaş Türk lehçelerinin söz varlığı üzerinde çeşitli incelemelerde bulunmuştur. Karşılaştırmalı olarak yapılan bu incelemelerle önemli sonuçlar ortaya konmuştur. Örnek olarak, Dede Korkut Kitabı'ndaki fiillerin Türkiye Türkçesi, Özbekçe ve Tatarca ile karşılaştırılması sonucunda bunlar arasında %85 ortaklık olduğu; Kıpçak sahasının önemli eserlerinden olan Sarayî'nin "Gülistan Tercümesi"ndeki fiillerin bugünkü Kıpçak lehçelerinden Tatarca, Başkurtça ve

Karaçay-Balkarca ile karşılaştırılmasıyla, tamamen farklı hiçbir fiilin bulunmadığı, fiillerin %75'inin ise aynılığa yakın bir biçimde üç lehçede yaşadığı tespit edilmiştir. Öner'in söz varlığı konulu incelemeleri şunlardır:

ÖNER, Mustafa. (24-29 Eylül 2000). Karay Türkçesinde Eski Unsurlar. IV. Uluslararası Türk Dili Kurultayı Bildirileri, Ankara 2007, 1291-1296.

ÖNER, Mustafa. (22-27 Haziran 2003). Sibiryâ Tatarcası Üzerine Notlar. Uluslararası Sürekli Altayistik Konferansı Bildirileri, Ankara 2007, 339-345.

ÖNER, Mustafa. (7-8 Aralık 2006). Başkurtça Söz Varlığı Üzerine Notlar. Cengiz Han ve Oğullarının İcraatlarının Türk Dünyasındaki Akisleri, İstanbul Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.

ÖNER, Mustafa. (25-30 Eylül 2007a). K. K. Yudahin Sözlüğüne Göre Kırgızcanın Söz Varlığı. II. Uluslararası Büyük Türk Dili Kurultayında Sunuldu, Ankara.

ÖNER, Mustafa. (2007b). Ortak Türkçe Söz Varlığı Denemesi (Dede Korkut Fiilleri Üzerine). *Tunca Kortantamer İçin*. Ege Üniversitesi Yayınları: 6., 447-464.

ÖNER, Mustafa. (9 Ekim 2008). Bugünkü Kıpçak Türkçesi Ortak Söz Varlığı Denemesi-Seyfi Sarayı'nın Fiilleri Üzerine. Kazan Törki Lingvistika Mektebi: Traditsiyeler hem Perspektivalar Uluslararası Konferansında Sunuldu, Kazan.

Türk lehçelerinin söz varlığı ile ilgili art zamanlı ya da eş zamanlı yöntemlere göre yapılan diğer incelemelere şu örnekler verilebilir:

KARAHAN, Akartürk. (2009). İlk Türk Lehçeleri Sözlüğü: Dīvānu Luġāti't-Türk'te Lehçelerin Söz Varlığına Bir Bakış. *Turkish Studies*. Vol.: 4/4, 650-691.

KARACA, Oktay Selim. (2011). Çağdaş Türk Lehçelerinin Söz Varlığındaki Ortaklığa Karşılaştırmalı Bir Bakış. *Turkish Studies*. Vol.: 6/1, 1379-1390.

CİN, A., Tokay, Y. (2012). Bengü Taşların Söz Varlığı ile Türkiye Türkçesi Ağızlarının Söz Varlığının Karşılaştırılması. *Turkish Studies*. Vol.: 7/1, 653-703.

ÖZŞAHİN, Murat. (2013). Kıpçak Söz Varlığında Mevsimler. *Turkish Studies*. Vol.: 8/4, 1187-1196.

Aşağıdaki çalışmalarda da söz varlığı analizlerinden hareketle üslupla ilgili değerlendirmeler yapılmıştır:

ÖNER, Mustafa. (1998). Muhtar Evezov'un Jetim Hikayesinde Dil (Söz Dökümü Üzerinde Yorumlar). Ege Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi. 9, 27-90.

DURGUT, Hüseyin. (2005). Romanyalı Türk Sair Mehmet Niyazi'nin Sağış Adlı Şiir Kitabının Söz Varlığı Üzerine Yorumlar. Karadeniz Araştırmaları Dergisi. 6, 108-119.

ERGÜZEL, M., KİRİK, E. (2012). Sait Faik Abasıyanık'ın Hikâyelerinin Söz Varlığı Üzerine. Turkish Studies. Vol.: 7/4, 51-68.

Aşağıdaki çalışmalarda da masal ve destanlar üzerinden söz varlığına dair çeşitli tespitlerde bulunulmuştur:

BAŞ, Bayram. (2012). Türk Masallarının Söz Varlığı Üzerine Bir Değerlendirme. Milli Folklor. S: 93, 125-134.

ASLAN, Birsal Oruç. (2006). Tepegöz ve Köroğlu Destanlarının Gagauz Varyantlarında Görülen Slav ve Rumence Kökenli Kelimeler. İlmî Araştırmalar, S: 21, 37-44.

Söz varlığı araştırmalarında tematik yöntem:

Tematik sözlük, kavram sözlükleri, ad bilimsel sözlükler, sistematik sözlükler gibi farklı şekillerde adlandırılan ve esas olarak sözlerin konu alanlarına göre sınıflandırılmasına dayanan bu tür sözlükler, “dilin söz varlığının konu veya kavram alanlarına göre bölümlere ve alt bölümlere göre sıralanıp düzenlenerek bir konu etrafında toplanmasıyla oluşturulan sözlükler” (Kocapınar 2010: 304) şeklinde tanımlanabilir. Aksan (2009), “Abece sırasının temel alınıp alınmamış olmasına göre” sözlükler kısmında “kavram (ya da kavram alanı) sözlükleri” adıyla yer verdiği bu sözlüklerin hazırlanış amacını; “bir dilin iç yapısının, anlatım yollarının, inceliklerinin belirlenmesi, gerçeği yansıtmadaki ayrıcalıklarının ortaya konması” şeklinde ifade eder. Ayrıca, “dil-düşünce ilişkisinin araştırılmasında, kimi dilbilim konularının aydınlatılmasında yararlı olur; ya da dil akrabalıklarının, geniş anlamdaki adbilim sorunlarının araştırılması ve aydınlatılmasında yardımcı olur” diyerek bu sözlüklerin önemini belirtir (Aksan 2009: III, 77).

Tematik nitelikteki sözlüklere Türk dilinin eski dönemlerinden beri rastlanır. Oğuz sahasından, Arapça-Farsça tematik bir sözlüğün satır arası tercümesi olan “Bahşayış Lügati” (Turan 2001) bu tarzdaki en eski sözlüklerdendir. Kıpçak sahasından “Kitâb-ı Mecnû-ı Tercümân-ı Türkî ve Acemî ve Mugalî”, “Ed-Dürretü’l-Mudiyye fi’l-Lügati’t-Türkiyye” ve “Bulgatü’l-Müştak fi Lûgati’t-Türk ve’l-Kıfçak” ile Çağatay sahasından “Fazlullah Han Lügati” gibi eserler, *isimler* kısımları birtakım kavramlara ayrılarak düzenlenmiştir (Ercilasun 2007: 385-390; 424).

Çağdaş zamanlara geldiğimizde de dünyada tematik sözlüklerin pek çok örneği görülür. Aksan (2009), bu konuda önemli bir örnek olarak F. Dornseiff tarafından hazırlanmış “Kavram Gruplarına Göre Alman Sözvarlığı” (Der deutsche Wortschatz nach Sachgruppen, Berlin, 1959) adlı eseri gösterir. Bu çalışmada bütün Alman söz varlığı 20 genel bölüme ve bunlar da alt bölümlere ayrılmıştır.

Son zamanlarda, yabancı dil öğretimi, ana dili öğretimi gibi konularda bu tür sözlüklere özellikle ihtiyaç duyulmaktadır.

Türkiye’de Cin (1971) tarafından hazırlanan “Kavramlar Dizini” ve Tunç (1995) tarafından hazırlanan “Derleme Sözlüğü ve Kavramlar Dizini” adlı eserler de kavramlara göre hazırlanan sözlüklere örnek olarak gösterilir (Aksan 2009:78; Kocapınar 2010:309).

Tematik sözlüklere başka bir örnek, Suleymanova tarafından hazırlanan “Bulgarca-Türkçe Tematik Sözlük”tür. 1980 yılında Sofya’da yayımlanan eser, yaklaşık 25.000 kelimelik bir söz varlığı içermekte ve sonunda kısaltmalar, coğrafya adları ve genel Bulgarca gramer bulunmaktadır (Acaroğlu 1982: 122-123).

Türkiye dışında yapılan tematik söz varlığı çalışmalarından biri de Musayev tarafından hazırlanan “Leksika Tyurkskih Yazıkov v sravnitel’nom osvetsenii (zapadnokı pçakskaya gruppı) (Moskva, 1975) adlı çalışmadır. Burada Türkçe sözler hayvan adları, hayvan organ adları, bitki adları, bitki bölümleri adları, akrabalık adları, gün adları, niteleme adları ve fiiller başlıklarında sınıflandırılmıştır (User 2009: 21)

Tenişev’in başredaktörlüğünde hazırlanan “Sravnitel’no-istoričeskaya grammatika tyurkskih yazıkov-Leksika (Moskva 1977)”, Türkçe sözlerin kavramlara

ayrılarak tarihi-karşılaştırmalı metotla incelendiği bir çalışmadır. Atmosfer olaylarıyla ilgili sözler, gök cisimleri, zaman kavramını taşıyan sözler, coğrafya birimlerinin adları, bitki adları ve bunlarla ilgili sözler, meyve adları, hayvan adları, organları, insan organları, akrabalık adları, ticaret ve ekonomiyle ilgili sözler, maddi kültür öğeleri vb. çalışmada ayrıntılı olarak ele alınır (User 2009: 21).

Türkiye’de son yıllarda bu esasa dayanan çeşitli çalışmalar yapılmaktadır.

A. B. Ercilasun, Köktürk yazıtlarının söz varlığı hakkında sağlam bir fikir edinebilmek amacıyla bu metinlerdeki söz varlığını tematik olarak sınıflandırmıştır. Bu sınıflandırmadaki konu başlıkları şöyledir: İnsanın temel hareket ve oluşlarını gösteren fiiller; İnsanın duygu, düşünce ve isteklerini gösteren fiiller; varlıkların oluş ve hareketlerini gösteren fiiller; zaman kavramıyla ilgili kelimeler; tabiatla ilgili kelimeler; hayvanlarla ilgili kelimeler; renkler; akrabalıkla ilgili kelimeler; sayılar; zamirler; insan ömrü, karakteri ve nitelikleriyle ilgili kelimeler; ev, giyim ve yaşamayla ilgili kelimeler; savaş, askerlik ve devlet yönetimiyle ilgili kelimeler; unvanlar; yazı ve sanatla ilgili kelimeler; manevî hayat ve ölümle ilgili kelimeler; sıfatlar; zarflar; bağlaçlar; edatlar (Ercilasun 2007: 188-193).

Tematik ya da kavram alanına dayalı incelemeler, tek bir kavram alanından hareketle de yapılabilmektedir. Bu tür incelemelere şu örnekler verilebilir:

Yüksek Lisans Tezleri:

TURANGİL, Ahmet Hamdi. (2007). Kazak Türkçesinde "Deve" İle İlgili Söz Varlığı ve Metinler. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.

GEN, Sıla. (2009). Harezmi Türkçesinden Kazakçaya Hayvanlarla İlgili Söz Varlığı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

DURMUŞ, Hava. (2011). Kazak Türkçesinde At İle İlgili Söz Varlığı ve Metinler. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.

OLİEVA, Alfira. (2012). Ahıska Kültürü ve Temel Söz Varlığı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

PEKACAR, Bekir Yavuz. (2012). Divânü Lügati't-Türk'teki Kültür Kelimeleri İle Saha Türkçesinin Kelime Hazinesinin Karşılaştırılması. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

YÜNCÜ, Didem. (2013). Buddhist Çevre Eski Uygur Türkçesi Metinlerinde Asli Söz Varlığı İncelemesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

ŞİRİN, İzzet. (2014). Uygur Sivil Dokümanlarının Söz Varlığı. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Doktora Tezleri:

EGRO, Genciana Abazi. (2001). XX. Yüzyılda Türkiye Türkçesinde 'Çağdaşlaşma' Ve 'Kadın' Kavramlarıyla İlgili Söz Varlığında Görülen Değişmeler. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

MOLDALİEVA, Nurgül. (2010). Kırgız Türkçesinin Sağlıkla İlgili Söz Varlığı, Yayımlanmamış Doktora Tezi Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

OROZOBÆV, Mayrambek. (2010). Kırgızcadaki İslam Dışı Geleneksel İnanç ve İnanışlarla İlgili Söz Varlığı. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Aşağıdaki doktora tezinde de belirli bir alandaki söz varlığından hareket edilerek dönemin kültür hayatı üzerinde tespitlerde bulunulur:

ŞEN, Serkan. (2007). Orhon, Uygur ve Karahanlı Metinlerindeki Meslekler Bağlamında Eski Türk Kültürü. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.

Hazırladığımız tez tematik söz varlığı açısından bütüncül bir yaklaşım taşımaktadır. Bu türde yapılmış çalışmalar şunlardır:

M. Öner, M. Y. Kaya ve M. Özşahin (2005) tarafından hazırlanan “Lehçe-i Tatarî'nin Söz Varlığı Üzerine Bir İnceleme” adlı çalışma, bu alanda yapılmış olan

yüksek lisans ve doktora tezlerinde de model alınmış bir incelemedir. Bu makalede, XIX. yüzyıl Tatar toplumunun önemli isimlerinden Kayyum Nasırî'nin "Lehçe-i Tatarî" adlı sözlüğü tematik olarak incelenmiştir. Bu incelemedeki konu başlıkları şöyledir: evren, zaman; dünya, gökyüzü, hava olayları; madenler, mineraller; bitkiler; hayvanlar; insan vücudu; doğum, hayat, hayatın çağları, ölüm; hastalıklar; hekim, eczacı, cerrah; besinler; giyimler, süs, takı; ev; mobilya, kap kakak; şehir; evlilik, aile, akraba; ticaret, iş, para, maliye işleri; meslekler; tarım, bahçecilik; inşaat; dil bilgisi, yazma sanatı, edebiyat; bilimler; güzel sanatlar, toplum ilişkileri, oyunlar, sporlar; yolculuk; toplum, hükümet; yasama, hukuk; ordu, savaş; dinler, inançlar; soyut terimler; vücudun duyuları, beş duyu; düşünce, irade, hareket, duygu; değerler, eksiklikler, erdemler, kusurlar.

Bu alandaki dikkate değer çalışmalardan biri, H. Ş. User (2009) tarafından hazırlanan ve kapsamlı bir tematik söz varlığı incelemesi olan "Köktürk ve Ötüken Uygur Kağanlığı Yazıtları (Söz Varlığı İncelemesi)" adlı eserdir. Bu çalışmada, II. Köktürk Kağanlığı ve Ötüken Uygur Kağanlığı dönemlerine ait yazıtların söz varlığını bir araya getirmek amaçlanmış, yöntem olarak da tematik sınıflandırma kullanılmıştır. Bu metinlerdeki askeri-siyasal üslubu ortaya koymak, eski Türk çağı insanının gündelik ve özel yaşamı, duyguları, inanışları, akıl yürütmeleri vb. alanlardaki zengin söz varlığını göstermek çalışmanın amaçları arasında sayılmıştır (User 2009: 20). Kendi içlerinde alt başlıklara ayrılmış olmakla beraber, bu incelemedeki ana başlıklar şöyledir: özel ad bilgisi ve dil bilgisi öğeleri, konularına göre adlar, konularına göre fiiller. Birinci bölümde özel isimlerle sıfat, zarf, zamir, edat ve bağlaç gibi görevli sözlere yer verilmiştir. İkinci bölüm zaman; gökyüzü, hava olayları; bitkiler; hayvanlar; insan bedeni; coğrafya; gündelik yaşam öğeleri; birey, toplum, halk, devlet, siyaset, savaş; sayı adları; kavramlar; varlıkların olma ve bulunmaları; olasılık üst başlıklarının yer aldığı isimlerin tematik incelemesini içermektedir. Fiillerin incelendiği üçüncü bölümde öncelikle "temel kılış, oluş, durum fiilleri" verildikten sonra, isimlerde olduğu gibi konu alanlarına göre "fiziksel gereksinim; insan ve bedeni; duygu, zihin; devlet; politika, diplomasi; savaş vb." başlıklar altında inceleme yapılmıştır.

Tematik söz varlığı incelemesi şeklinde hazırlanan tezler ise şunlardır:

Yüksek Lisans Tezleri:

ÇAKMAK, Cihan. (2010). Türkmen Türkçesi Konu Çözümlemeli Söz Varlığı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

DEMİRHAN, Ahmet. (2011). Karakalpak Türkçesi Konu Çözümlemeli Söz Varlığı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

YURDAKUL, Ebru. (2011). Karaçay-Malkar Türkçesi Konu Çözümlemeli Söz Varlığı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Doktora Tezleri:

ÖZŞAHİN, Murat. (2011). Başkurt Türkçesi Söz Varlığı. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Bu tezlerde, yukarıda da değinilen Öner, Kaya ve Özşahin (2005) tarafından hazırlanan makaledeki tasnif esas alınmıştır.

Özşahin tarafından hazırlanan doktora tezinde, *Lehçe-i Tatarî'nin Söz Varlığı Üzerine Bir İnceleme*" adlı çalışmadaki kategorilerin genişletilerek, Tenişev'in başredaktörlüğünde yayımlanan *Sravnitel'no-istoričeskaya grammatika tyurkskih yazıkov-Leksika* adlı eserdeki tematik kategorilerin kimisinin de ilave edilmesiyle yeni bir tematik tasnif meydana getirildiği ifade edilmiştir (Özşahin 2011: 2). Tez, "Baskurt Söz Varlığı Çözümlemesi" ve "Baskurt Söz Bilgisi" olmak üzere temelde iki bölümden oluşmuştur. Birinci bölümde tematik söz varlığı çözümlemesi yapılmıştır. İkinci bölümde ise sözcük türleri ile eş sesliler, eş anlamlılar, zıt anlamlılar ve yansımalar esasında inceleme yapılmış, ayrıca "alıntılar" başlığı altında başka dillerden alınan sözlere yer verilmiştir.

Tematik söz varlığı incelemelerindeki konu başlıklarının belirlenmesinde farklı yaklaşımlar sergilenebilmektedir. Yeni çalışmalar yapıldıkça bu alanda mesafe kat edilecektir. H. Ş. User, hazırladığı çalışmada özellikle fiillerin sınıflandırmasında sıkıntılar yaşadığını, bu çalışmadaki fiil tasnifinin bütünüyle kendilerince yapıldığını belirtmiştir (User 2009: 11-12). H. K. Mutlu da sözlükçülük tekniği açısından tematik sözlükleri değerlendirdiği makalesinde bu konuya değinir ve konu

başlıklarının tespitinde görülen farklılıkların bu çalışma alanını güçleştirdiğini, bu nedenle bütün çevrelerce kabul edilmiş ortak yöntemlerin belirlenmesi gerektiğini ifade eder (Mutlu 2009: 815).

Bu alanda yapılmış çalışmalardan yararlanarak, incelediğimiz metinlerin söz varlığı özelliklerini de göz önünde bulundurarak hazırladığımız tezde ayrıntılı bir tematik tasnif geliştirmeye çalıştık. Tezimizdeki söz varlığı incelemesi temelde iki bölümden oluşmaktadır. Bu bölümler, "tematik söz varlığı incelemesi" ve "alıntı sözler" başlıklarını taşımaktadır. "Tematik söz varlığı incelemesi" adlı bölüm; "isim soylu sözler", "fiil soylu sözler" ve "yardımcı sözler" ana başlıklarından oluşmaktadır. İsimler bölümüyle ilgili tematik tasnifimiz şu şekildedir:

1. Evren, Zaman, Tabiat ve Yaşamla İlgili Sözler	1.10.4. Duyular, duyularla ilgili kavramlar
1.1. Evren, gökyüzü	1.11. Varlıkların/oluşların çeşitli özelliklerini gösteren sözler
1.2. Zaman	1.11.1. Renkler
1.2.1. Gün, ay, yılla ilgili sözler	1.11.2. Biçim, dış görünüş, fiziksel özellik bildiren sözler
1.2.2. Zamana bağlı diğer kavramlar	1.11.3. Tarz-durum bildiren sözler
1.3. Yeryüzü, yeryüzü şekilleri	1.11.4. Miktar, ölçü, derece bildiren sözler
1.4. Sular, su kaynakları	1.12. Yansıma sözler
1.5. Bitkiler, bitki örtüsü ve bitkilerle ilgili unsurlar	2. Toplum Yaşamıyla İlgili Sözler
1.6. Madenler, mineraller	2.1. Aile-akrabalık ilişkileri
1.7. Doğa olayları, çeşitli oluşlar ve bunlara bağlı unsurlar	2.2. Siyaset-yönetim
1.8. Yer-yön bildiren sözler	2.2.1. Devlet, vatan, yurt ve yerleşim birimleriyle ilgili kavramlar
1.8.1. Coğrafi yönler	2.2.2. Yöneticiler, bürokrasi
1.8.2. Yer-yön bildiren diğer sözler	2.2.3. Yönetimle ilgili yerler
1.9. Hayvanlar	2.2.4. Halk, toplumsal-siyasal gruplar
1.10. Yaşam ve canlılarla ilgili sözler	2.2.5. Yönetimle ilgili kavramlar
1.10.1. Yaşam-ölüm, yaşamın çağları, canlılarla ilgili genel kavramlar	2.3. Toplum İlişkileri
1.10.2. Beden yapısı ve sağlık	2.3.1. Sporlar, oyunlar, yarışlar
1.10.2.1. Beden, beden yapısı	2.3.2. Değerler, değer yargıları ve bunlara bağlı unsurlar
1.10.2.2. Sağlık-hastalık-sakatlık	2.3.3. Toplumsal ilişkilere dayalı diğer unsurlar
1.10.3. Duygu, düşünce, irade, hareket	

- 2.4. Askerlik, savaş, atıcılıkla ilgili sözler
- 2.5. Meslek-uğraş, iş-hizmet
- 2.6. Mesken ve meskenle ilgili unsurlar
- 2.7. Eşya, Araç-Gereç
 - 2.7.1. At ve atıcılıkla ilgili unsurlar
 - 2.7.2. Askerlik, avcılıkla ilgili unsurlar
 - 2.7.3. Diğer gündelik unsurlar
- 2.8. Ulaşım-yolculuk
- 2.9. Ticaret, mal-mülk ve sahiplikle ilgili sözler
- 2.10. Besinler ve beslenmeyle ilgili unsurlar
 - 2.10.1. Yiyecekler ve yemekle ilgili sözler
 - 2.10.2. İçecekler ve içeceklerle ilgili sözler
- 2.11. Sağlık
- 2.12. Giyim, süs, takı
- 2.13. Sanat
- 2.14. Dil, iletişim ve yazıyla ilgili sözler
- 2.15. Din ve inanış
- 3. Diğer sözler
 - 3.1. "*var, yok (bar, çok)*" sözleri
 - 3.2. Çeşitli diğer sözler
- 4. Zamirler
 - 4.1. Kişi Zamirleri
 - 4.2. İşaret Zamirleri
 - 4.3. Dönüşlülük Zamirleri
 - 4.4. Belirsizlik Zamirleri
 - 4.5. Soru Zamirleri
 - 4.6. Aitlik Zamirleri
- 5. Sayılar
- 6. Ünlemler
- 7. Özel isimler
 - 7.1. Kişi isimleri ve diğer kahramanlar/varlıklar
 - 7.2. Yer isimleri
 - 7.3. Hayvan isimleri
 - 7.4. Millet/kavim isimleri
 - 7.5. İlah isimleri

Söz varlığı incelemeleri hakkında ayrıntılı bilgi verilen yukarıdaki kısımda, fiillerle ilgili açıklamalar sınırlıdır. Fiillere birçok çalışmada yer verilmemiş; sınıflandırma ya yalnızca isimler üzerinden yapılmış ya da fiiller sınıflandırılmadan sıralanmıştır. Ancak son yıllarda doğrudan fiiller üzerine anlam bilgisi bakımından çeşitli çalışmaların yapıldığı görülmektedir.

Fiillerin gramerlerimizde genel olarak *kılış*, *oluş*, *durum* gibi başlıklar altında sınıflandırıldığı bilinmektedir. Banguoğlu (2007), bahsedilen bu terimleri kullanırken, Gencan (2001), *iş*, *devim*, *kılış* ya da *oluş*; Korkmaz (2009), *oluş*, *kılış* ve *kılınış*, *durum* ve *tasvir bildiren fiiller* terimlerini kullanır. Hacıeminoğlu (1992), "Türk Dilinde Yapı Bakımından Fiiller" adlı eserinin giriş bölümünde, fiilleri bir bütün olarak çeşitli bakımlardan sınıflandırma önerisi getirir. Burada fiilleri *muhtevalarına göre*; *hareket bildiren fiiller*, *iş bildiren fiiller*, *oluş bildiren fiiller*, *tavır bildiren fiiller* şeklinde sınıflandırır.

A. B. Ercilasun'un "Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi" adlı kitabının Köktürkçeyle ilgili kısmında, Köktürk yazıtlarının söz varlığı genel bir tasnife tutulmuştur. Burada isimler ve fiiller bir arada değerlendirilmiştir ve doğrudan fiillerle ilgili "insanın temel hareket ve oluşlarını gösteren fiiller; insanın duygu, düşünce ve isteklerini gösteren fiiller; varlıkların oluş ve hareketlerini gösteren fiiller" başlıklarına yer verilmiştir (Ercilasun 2007:188-192).

Öner, Kaya ve Özşahin (2005) tarafından hazırlanan "Lehçe-i Tatarî'nin Söz Varlığı Üzerine Bir İnceleme" başlıklı çalışmada fiillere yer verilmemiştir.

Özşahin (2011) tarafından hazırlanan "Başkurt Türkçesi Söz Varlığı" adlı doktora tezinde de tematik incelemenin yapıldığı "Başkurt Söz Varlığı Çözümlemesi" başlıklı bölümde fiiller yer almamıştır.

User (2009), "Köktürk ve Ötüken Uygur Kağanlığı Yazıtları Söz Varlığı İncelemesi" adlı eserinde fiilleri, isimlerde olduğu gibi ayrıntılı bir şekilde tematik olarak sınıflandırmıştır. Buradaki tasnife yukarıda değinilmiştir.

Son yıllarda yalnızca fiilleri konu edinen çalışmalar da yapılmıştır. Bu çalışmaların *mental fiiller*, *duygu fiilleri*, *duyu fiilleri* gibi başlıklar altında, fiillerin özel bir anlam grubuna yönelik olarak yapıldığı görülmektedir. Bu çalışmalardan ilki Özen Yaylagül (2005) tarafından yapılan "Türk Runik Harfli Metinlerde Mental

Fiiller" adlı incelemedir. Burada mental fiiller; duyu fiilleri, duygu fiilleri, anı ve usamlama fiilleri, açıklama fiilleri olmak üzere dört grupta incelenmiştir. Duyu organlarıyla gerçekleştirilen eylemler *duyu fiillerini*; insanın duygularını ifade eden fiiller *duygu fiillerini*; bilmek, unutmak, düşünmek gibi fiiller *anı ve usamlama fiillerini*; demek, söylemek gibi fiiller ise *açıklama fiillerini* ifade eder.

Erdem (2007), "Türk Lehçelerinde İletişim Fiilleri" adlı incelemesinde *demek, söylemek, sormak, cevap vermek* gibi konuşma eylemine dayalı fiillerin iletişim fiilleri olarak değerlendirildiğini (2007: 94) ifade etmiştir. Çalışmada, Arnazarov'un "Türkmen Dilinde Sözleşiş İşlikleri" (Aşgabat 1982) adlı eseri esas alınarak bu türden fiiller üzerinde sınıflandırmalar yapılmıştır. Bu bağlamda fiiller; söyleme sürecinin içeriğini anlatan fiiller ve söyleme sürecinin tarzını anlatan fiiller olmak üzere iki gruba bölünmüştür. Birinci gruptakiler de kendi içinde; duygu katkısı olmayan, olumlu duygu katkısı olan ve olumsuz duygu katkısı olan fiiller olmak üzere üç gruba ayrılmıştır.

Yaylagül (2010), "Türkiye Türkçesindeki Duygu Fiilleri" başlıklı makalesinde, yukarıda değinilen "mental fiiller" içerisinde yer alan "duygu fiilleri" özelinde bir inceleme yapmıştır.

Kyial Kamchybekova (2010) tarafından "Kırgız Türkçesinde Duyu Fiilleri" adlı bir doktora tezi hazırlanmıştır. Tezde duyu fiilleri; temel duyu fiilleri ve birleşik duyu fiilleri olmak üzere iki grupta incelenmiştir. Temel duyu fiilleri; görme duyu fiilleri, işitme duyu fiilleri, tat alma duyu fiilleri, koku alma duyu fiilleri, dokunma duyu fiilleridir. Birleşik duyu fiilleri ise *sezmek, hissetmek* gibi anlamlardaki fiillerin oluşturduğu "sezgi duyu fiilleri" ve *ağrımak, acımak* gibi anlamlardaki fiillerin oluşturduğu "vücut durum duyu fiilleri" başlıkları altında incelenmiştir. Tezin 3. bölümünde "Kırgız Türkçesinde Anamları ve Anlam ilişkileri Açısından Duyu Fiilleri" başlığı altında anlam bilimsel bakımdan değerlendirmelerde bulunulmuştur.

Kamchybekova (2011), "Kırgız Türkçesinde Duyu Fiilleri" adlı bir makale ile de yukarıda bahsedilen tezdeki görüşleri ve sonuçları ifade etmiştir.

Fiiller üzerine yapılan bir doktora tezi de Savaş Şahin (2012) tarafından hazırlanan "Türkmen Türkçesinde Mental Fiiller" adlı incelemedir. Burada fiiller; idrak fiilleri (kognitif fiiller), duygu fiilleri, algılama fiilleri ana başlıkları altında üç bölümde incelenmiştir. Şahin (2012), "Mental Fiil Kavramı ve Türkmen Türkçesinde

Mental Fiiller" başlıklı bir makale ile de *mental fiil* terimi hakkında detaylı bilgi vermiştir. Çalışmanın başında mental süreçler, özellikle de çocuklarla ilgili zihinsel süreçler hakkında, psikoloji alanındaki verilere dayanan değerlendirmelere yer verilmiştir. Burada mental kelimesinin karşılığı olarak sıralanan kelimeler; ruhsal, akılsal, zihinsel, zihnî sözleridir ve mental fiiller, "bir mental süreç sonucu ortaya çıkan idrak ile, algılamayla, duygularla ilgili fiiller" (2012: 49) şeklinde tanımlanmıştır. Mental sürecin ilk aşaması olan algılama süreciyle ilgili fiillere algılama fiilleri; ikinci aşama olan algıların anlamlandırılması ve yorumlanması ile ilgili olan fiillere idrak fiilleri; son süreç olan tepki veya kendini ifade etme ile ilgili olan fiillere de duygu fiilleri adı verilmiştir (Şahin 2012: 49-50).

Ekrem Ayan ve Yakup Türkdil (2014; 2015) de bu konuda "Anlam Bilim Açısından Kazak Türkçesinde Görme Duyu Fiilleri" ve "Kazak Türkçesinde Dokunma Duyu Fiilleri ve Anlam Zenginliği" adlı iki inceleme yapmışlardır.

Yasemin Aydemir (2006) tarafından "Sözlüksel Görünüş ve Türkçe Eylemlerin Anlambilimsel Sınıflandırılması: Sözlükçe-Sözdizim Etkileşimi" adlı bir doktora tezi hazırlanmıştır. İncelemenin ikinci bölümünde "yeni bir sözlüksel görünüş sınıflandırması" yapılmış, üçüncü bölümde "Türkçe eylemlerin anlambilimsel sınıflandırması" yapılarak "Türkçede devinimler", "Türkçede durumlar", "Türkçede karmaşık görünümler" başlıklarına yer verilmiştir.

Fiillerin tematik olarak sınıflandırılmasıyla ilgili dikkatimizi çeken bir eser Tatarskaya Grammatika II-Morfologiya'dır (red. Zakiyev-Ganiyev:1993). Buradaki sınıflandırmaya Özönder (2011) tarafından da değinilmiştir. Burada fiiller; hareket fiilleri, iş fiilleri, oluş fiilleri, durum fiilleri, ilişki fiilleri, davranış fiilleri, ses fiilleri, konuşma fiilleri, düşünme fiilleri, duyuşsal algı fiilleri, taklidî fiiller (Zakiyev-Ganiyev 1993: 73-75) şeklinde sınıflandırılmıştır.

Değinilen çalışmalardan incelememizin karakterine uygunluğu ölçüsünde yararlandık. Tuva Türkçesindeki ve metinlerimizdeki fiillerin de özelliklerine göre fiillerle ilgili yaptığımız tasnif şu şekildedir:

1. Genel oluş, kılış, hareket ve durum fiilleri
 - 1.1. Oluş bildiren fiiller
 - 1.2. Kılış bildiren fiiller
 - 1.3. Hareket bildiren fiiller

- 1.4. Durum bildiren fiiller
2. Duygu, düşünceyle ilgili fiiller
 - 2.1. Duygu, ruhsal durumla ilgili fiiller
 - 2.2. Düşünce, zihinle ilgili fiiller
3. Duyularla ilgili fiiller
4. Konuşma, iletişimle ilgili fiiller
5. Davranış, tavır bildiren fiiller
6. Bedensel oluş ve hareketleri ifade eden fiiller
7. Yarış, savaş ve fiziksel mücadele anlam alanıyla ilgili fiiller
8. Ses bildiren fiiller ve diğer taklit fiilleri
 - 8.1. Ses bildiren fiiller
 - 8.2. Diğer taklit fiilleri
9. Zamir kökenli fiiller

Bu bölümlerle ilgili açıklamalara ve kapsamlarına fiiller bölümünde değinilmiştir.

Tematik incelemenin her bir bölümünde sözler, sıklık miktarlarına göre sıralanmıştır. Bu bölümleri pratik hâle getirebilmek amacıyla, sözlerin anlamları da yanlarında gösterilmiş, ancak tüm anlamlarına yer verilmemiştir. Dizinde sözler, metinlerde geçtiği yerlere göre anlamları ile verildiği için, tematik inceleme bölümünü daha yalın sunabilmek adına, bu bölümde sözcüklerin yalnızca genel anlamları gösterilmiştir. Yine bu sebeple, özellikle +LIg eki ile yapılan sözlerin de (baglaaş '*atın bağlandığı direk*'; baglaaştıg), taban hâli aynı tema içinde verilmişse, anlamları ayrıca gösterilmedi. Ayrıca, yalnızca çeşitli kalıp ifadeler içinde kullanılan sözler de tematik inceleme kısmında karşılıkları verilmeden gösterilmiştir. Bu sözler için dizin-sözlüğe bakılabilir.

Tezimizdeki söz varlığı incelemesinin diğer bir bölümü olan "alıntı sözler" bölümünde de ayrıntılı bir inceme yapmaya gayret ettik. "Ödünçlemeler", "alıntılar" ya da "yabancı öğeler" gibi adlar verilen bir dilin söz varlığına başka dillerden geçen sözler, söz varlığı incelemelerinde çalışmanın kapsamına göre yer verilen öğelerdendir. Bu incelemeyle Tuva destanlarındaki ve genel olarak da Tuva Türkçesindeki alıntılarının durumunu ortaya koymaya çalıştık. Alıntı sözlerin asıl biçimlerini de göstererek incelemenin işlevsel olmasına gayret ettik.

Bu bölüm için öncelikle kaynaklardan hareketle alıntı olduğu gösterilen sözleri belirledik. Başvurduğumuz ve bilgileri karşılaştırmak suretiyle yararlandığımız doğrudan Tuva Türkçesiyle ilgili başlıca kaynaklar şunlardır:

Tatarintsev, B. İ. (1976). *Mongolskoe yazıkovoe vliyanie na Tuvinskuyu leksiku*. Kızıl: Tuvinskoe Knijnoe İzdatel'stvo.

Rassadin, V. İ. (1980). *Mongolo-Buryatskiye Zaimstvovaniya v Sibirskih Tyurkskih Yazıkah*. Moskva: İzdatelstvo Nauka.

Tatarintsev, B. İ. (2000; 2002; 2004; 2008). *Etimologičeskiy Slovar Tuvinskovo Yazıka I-II-III-IV*, Novosibirsk: Nauka.

Ölmez, Mehmet. (2007). *Tuwinischer Wortschatz mit alttürkischen und mongolischen Parallelen - Tuvacanın Sözvarlığı Eski Türkçe ve Moğolca Denklikleriyle*. Wiesbaden: Harrasowitz Verlag.

Khabtagaeva, Bayarma. (2009). *Mongolic Elements in Tuvan*. Wiesbaden: Harrasowitz Verlag.

Arıkoğlu, Ekrem. (2012). Tuva Türkçesinde Moğolcadan Alınan Unsurların Ses Bilgisi Açısından Durumu. *Dil Araştırmaları*, S: 11, 17-36.

Bunun dışında, bu eserlerde yer almayan sözler için Türk dilinin genel etimolojisiyle ilgili kaynaklara da başvurduk. Bunlardan yararlanılmış olanlar kaynakçada yer almaktadır.

Tuva Türkçesinde Moğolcadan alıntılanan sözler geniş bir yer tutar. Yukarıda değinilen kaynaklarda yer almayan ve Moğolcadan geçtiğini düşündüğümüz sözler için Moğolca sözlüklerden hareketle tespitlerde bulunduk. Moğolcadan Tuva Türkçesine geçişlerdeki fonetik özellikleri göz önünde bulundurarak bu sözleri sözlüklerden belirledik. Bunun için yararlandığımız başlıca eser, F. Lessing'in "Moğolca-İngilizce Sözlük"ünün, G. Karaağaç (2003) tarafından yapılmış "Moğolca-Türkçe Sözlük" adlı çevirisidir. Başka kaynaklardan tespit ettiğimiz Moğolca ödünçlemeleri gösterirken, incelemede bir bütünlük sağlamak amacıyla, bunları da bu sözlükteki transkripsiyon işaretlerine göre aktardık.

Tuva Türkçesi ağızları üzerine yapılmış çalışmalar da bu aşamada başvurduğumuz kaynaklar oldu. Bunlardan başlıcaları şunlardır:

Çadamba, Z. B. (1974). *Todjinskiy Dialekt Tuvinskogo Yazıka*. Kızıl: Tuvinskoe Knijnoye İzdatel'stvo.

Dorju, M. D. (2002). *Bay Tayginskiy govor v sisteme dialektov Tuvinskogo yazıka*. Kızıl: Tuvinskoe Knijnoye İzdatel'stvo.

Dorju, M. D. (2011). *Tıva Dıldın Dialekt Slovarı (Dialektologičeskiy Slovar Tuvinskogo Yazıka)*. Kızıl: Tıvanın Gumanitarlıg Şinçilelder İnstitutu.

Sat, Ş. Ç. (1987). *Tıva Dialektologiya*. Kızıl: Tıvanıñ Nom Ündürer Çeri.

Tuva Türkçesi üzerine yapılan ilk ve önemli çalışmalardan olan Katanov (1903)'un "Opıt izsledovaniya Uryanhayskago yazıka s ukazaniyem glavneyşih rodstvennih otnoşeniy ego k drugim yazıkam tyurkskogo kornya" adlı eseri de karşılaştırmalarda başvurduğumuz kaynaklardandır.

Yukarıda sayılan kaynaklar dışında Türk dilinin tarihi ve çağdaş lehçelerine ait sözlükler de başvuru kaynaklarımızdandır. Başta *Dîvânu Lüğâti't-Türk* olmak üzere, Eski Türkçe için *Drevnetyurkskiy Slovar'* (Nadelyayev vd. 1969), *Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü* (Caferoğlu 2011) burada sayılabilecek başlıca kaynaklardandır.

Çağdaş lehçelerden özellikle Sibirya grubu Türk lehçelerine ait sözlükler karşılaştırmalarda başvurduğumuz kaynaklardandır.

Tuva Türkçesinin bir kolu olan Tofa Türkçesi üzerine Rassadin (1971)'in hazırlamış olduğu *Fonetika i Leksika Tofalarskogo Yazıka* adlı eseri, sözlük bölümünde sözlerin, Eski Türkçe ve Tuva Türkçesi de dahil olmak üzere çağdaş Türk lehçeleri ve diğer dillerdeki denklemlerinin verilmesi bakımından önemli bir eserdir.

Her bölümde alıntı sözleri verdikten sonra, bunların türetilmiş biçimlerini ve Tuva Türkçesinde çok yaygın olan ikili kelime yapılarındaki kullanımlarını da gösterdik. Bu nedenle her bölümün başında "basit hâlde kullanılanlar" ifadesini kullandık. Buradaki "basit" ifadesi, kaynak dilden alıntılanmış tabanı ifade etmektedir.

İncelemenin sonunda metinlere ait gramatikal dizin-sözlük yer almaktadır. Burada bütün sözlerin metinlerde geçtikleri yerler, aldıkları eklerle birlikte gösterilmiştir. Tezimizdeki her bir metne 1'den başlayarak numara verdik. Bunlara da kendi içerisinde dize sayısı ekleyerek 1/0001, 1/0002... şeklinde her bir sözün geçtiği yeri işaretledik.

Dizinin oluşturulmasında başlangıçta Prof. Dr. Ceval Kaya tarafından hazırlanan "Cibakaya" adlı programı kullandık. Programdan aldığımız çıktıyla, sözlerin aldıkları eklerle birlikte geçtikleri yerleri gösteren genel bir çerçeve elde etmiş olduk. Ancak daha sonra birçok aşamayı el ile yaparak dizini oluşturmak üzere uzun bir süre çalıştık. Dizin-sözlükte sözcüklerin anlamlarına göre bir tasnif yaptığımız için, sözcükleri ve geçtiğı yerleri buna göre ayırdık. Bu ise bütün sözcükleri metinlerden tek tek kontrol ederek fişlemek demekti. Bunun yanında eş sesli sözler ve ekler için de bazı özel işaretler kullanarak bunları birbirinden ayırdık. Dizin-sözlüğün düzenlenmesiyle ilgili diğeri esaslar ilgili bölümün başında ayrıntılı olarak yer almaktadır.

Tezin sonunda incelemede yararlanılan kaynaklar yer almaktadır.

2. TUVALAR VE TUVA TÜRKÇESİ

2.1. Tuvalar

Tuvalar, Rusya Federasyonu içerisinde, Sibirya bölgesinin güneyinde yer alan Tuva Cumhuriyeti'nde yaşamaktadırlar. Bunun dışında çoğunlukla Moğolistan ve Çin'de yaşayan Tuvalar da bulunmaktadır.

Tuvaların bulunduğu topraklar tarihi dönemlerde Hunların, Köktürklerin, Uygurların hakimiyet sahaları içinde bulunmuştur. Kırgızların Uygurlardan hakimiyeti almaları ile 9-12. yüzyıllarda Kırgızların nüfuzu altında bulunduktan sonra, 13.-17. yüzyıllarda Moğolların, 17. yüzyılda Cuncarya Hanlığı'nın, 18. yüzyılın ortasından itibaren de Çin-Mançu yönetiminin egemenliği altında bulunmuştur (Somuncuoğlu 2002: 160-161). Görüldüğü gibi bu coğrafya tarih boyunca Türk ve Türk olmayan farklı egemenlikler altında bulunmuştur. Rusya bölgeyi hakimiyeti altına almadan önce Tuvalar, 1757'den 1912 yılına kadar Çin-Mançu yönetiminde kalmışlardır. Bu dönemde bölge Çin, Moğol ve Rus baskısı altında kalmıştır. Mançular, bu bölgede üstünlüklerini sağlamak için sert müdahalelerde bulunarak Tuvalara baskı uygulamışlar, böylece Tuva Türkleri ile Hakas ve Altay Türkleri arasında yaklaşık 200 yıllık bir kopmanın meydana gelmesine sebep olmuşlardır (Gömeç 2002: 155). Bölge, Mançu-Çin İmparatorluğu'nun çökmesiyle 1914 yılında yapılan bir anlaşmayla Rusların idaresine bırakılmıştır (Arıkoğlu 2002: 174).

Tuvaların geçmişten günümüze kaynaklarda farklı adlarla anıldığı görülmektedir: Tuba, Uranhay, Uryanhay, Soyon, Soyot, Tuva, Tıva vb. Tuva adını, tarihi kaynaklarda geçen ve Çin'in kuzeyinde 4. yüzyıllarda bir devlet kurmuş olan Toba~To-pa Devleti'yle birleştiren görüşler vardır. Eberhard (1943), bu devleti kuran Tobaların kökeninin Türk ve Moğol olduğu sonucuna varır. Eberhard'ın bu konudaki görüşleri özetle şöyledir: Orhun kitabeleri de dâhil olmak üzere tarihî kaynaklarda geçen “Tabgaç” adı “Çin, Çinli” olarak adlandırılmış olsa da Çin kaynaklarında bunlara “Toba” denir ve bunlar Çinli olmayan yabancı bir kavimdir.

Kaşgarlı da Tabgaç'ın iki manası olduğunu, birisinin Çin diğerrinin de bir Türk kavmi olduğunu söyler. Günümüzde bazı kaynakların Tobalara Türk, bazılarının da Moğol dedikleri görülür. Devleti kuran Wei sülalesinin vekayinameleri üzerine yapılan dil ve kültür incelemelerine göre bunların bir kısmı Moğol, bir kısmı da Türk'tür (Eberhard 1943: 19-30). Sonraları Çin hanedan ismi Kuzey Wei'yi alan Tabgaçlar, ekseriyetle Çinli olan bir nüfus üzerinde hakim, 119 boy ve boy parçasından ibaret bir askeri-idari kast meydana getirmişlerdir. Toplam nüfusa kıyasla Tabgaçlar daha küçük bir azınlıktı (Golden 2013: 87). A. İnan da bu konuyla ilgili olarak, Çin kaynaklarında Tuvaların bugünkü sahalarında iptidai durumda yaşayan bir "Dubo" kavminin 647 yılında Çin sarayına elçi heyeti gönderdiğinden bahsedildiğini ve bunların, Çin'de hüküm süren Tobaların ana vatanlarında kalanları olabileceğini söyler (İnan 1998: 31). Ercilasun (2013), Köktürklerden önce de Türkçenin devlet dili olarak kullanıldığını Tobalardan (Tabgaçlar) hareketle açıkladığı yazısında, Tobalar ve devletleri hakkında da ayrıntılı bilgi verir. Buna göre, Toba (Tabgaç) dillerinden Çin kaynaklarına geçmiş kelimeler ancak Türkçe ile açıklanabilmektedir ve bu kelimeler devlet yönetimiyle ilgilidir (Ercilasun 2013: 56-57).

Tatarintsev, bir etnonim adı olarak "topa~tuba~tıva" ve benzeri kelimelerin kökeni üzerinde durduğu incelemesinde, Tuva etnoniminin eski biçiminin *topa* olduğuna dair görüşlere katılırken, bu kelimelerin Çin kaynaklarındaki dubo (dū'bō) ile ilişkilendirilmesini doğru bulmaz (Tatarintsev 1990: 201-202).

Tuvalar için kullanılan eski adlardan biri de "Uranhay"dır. Bu adın onlara Moğollar tarafından verildiği düşünülmektedir. Reşideddin'in "Camii't-Tevârih" adlı eserinde 13. yüzyılda bu bölgede Uryangıt adını taşıyan iki kavmin bulunduğu ve bunlardan birinin Moğol olmadığı söylenir (İnan 1998: 29). Uranhay adının, Çin kaynaklarında geçen "*wo-lang-ga*" ve "*wo-niang-gai*" adından kaynaklandığı da belirtilmektedir (Ölmez 1996: 10).

Tuvalarla bağlantılı olarak kaynaklarda geçen bir diğer ad da Karagas~Tofa'dır. Tuvalarla ilgili ilk önemli araştırmaları yapan Katanov, Karagaslara yaptığı seyahatinde onlar hakkında şu bilgileri aktarır:

Karagaslar, Sayan sıradağlarındaki ormanlarda yaşamakta; Çin İmparatorluğu'nun sınırları içindeki Uranhaylarla beraber, geçimlerini avcılıkla sağlamaktadırlar. Ben, Karagaslar ve Uranhayları aynı boy veya hiç

olmazsa, aynı boyun kalıntıları olarak kabul ediyorum. Çünkü, her şeyden evvel, iki boy da Tıva adını taşıyor. Üstelik, her iki lehçe birbirine çok yakın. Uranhaylar ile Karagaslar, birbirlerini kolayca anlarlar. Uranhaylar, Karagaslardan barut, kurşun ve ekmek alırlar; Karagaslar ise, Uranhay topraklarında ticaret yaparlar ve onlardan deri ve çay alırlar. Bazen de onlar arasından kendilerine eş seçerler. Şunu açıklıkla ifade etmek istiyorum ki, Uranhay lehçesini iyi bilmem sayesinde, iki gün içinde Karagas lehçesini de öğrendim ve üçüncü gün artık, notlarımı tercüman olmadan tutacak duruma geldim” (Katanov 2000: 199).

Katanov’un tespitleri, iki topluğun esasında aynı boya mensup olduğunu ve dil özelliklerinin yakınlığını ortaya koymaktadır. Tuvaların bir kolu olan bu topluluk bugün tamamen Tuvalar içinde kaydedilmektedir (Şahin 2002: 738). Eski kaynaklarda daha çok Karagas ve sonraları Tofa adıyla anılan bu topluluğun Samoyedlerle benzerlik taşıdığı da kaynaklarda vurgulanmıştır. Caferoğlu (1988), “Türk Kavimleri” adlı eserinde bunların hayat tarzında Samoyed gelenekleri tesirinin göze çarptığını, aralarında Samoyedlerden karışanlar olduğunu; Tekin-Ölmez (2003) “Türk Dilleri-Giriş” adlı eserlerinde Tofaların Türkleşmiş Samoyedler olduğu yönünde görüşler bulunduğunu ifade ederler. Son verilere göre 762 kişilik bir nüfusları vardır ve dilleri UNESCO tarafından "neredeyse ölü" diller arasında değerlendirilmiştir (İlgın 2015: 29).

Tuvalar üzerine yapılan çalışmalarda 1920’li yıllara kadar “Tuva” adının yerine çoğunlukla Uryanhay (Uranhay) adının kullanıldığı görülür. Yine yukarıda değinildiği üzere, Soyon, Sayan, Soyot da Tuvalar için kullanılan adlardan olmuştur. Günümüz Tuvaları kendilerinin hangi boydan (Kırgız, Uygur vb.) geldiklerini iyi bilmekle beraber, onlar için “Tıva” adının herkesin kabul ettiği ortak bir üst kimlik olduğunu söylemek mümkündür (Arıkoğlu 2002: 173). Esasen daha önceki dönemlere bakıldığında da bunun böyle olduğu anlaşılır. Bu durumu Katanov’un şu sözleri desteklemektedir: “Tomskiy vilayetindeki Kara Tatarlar, Yenisey vilayetindeki Kaçlar, Tıvalar, Karagaslar ve Uranhayların tamamı kendilerini Tıva sayıyorlar.” (Katanov 2000: 204).

Tuvalar, tarihi dönemlerden beri Moğollarla sıkı bağlar içinde olduklarından bu iki topluluk dil ve kültür bakımından büyük etkileşimler yaşamışlardır. İki toplum arasındaki benzerlikler, Tuvaların Moğol kökenli bir halk olarak değerlendirilmesine

sebepe olmuştur. Günümüzde onların Türk kökenleri konusunda büyük tereddütler bulunduğu söylenemez. Tuvalar hakkında Türkiye’de ilk bilgileri verenlerden biri olan A. İnan, onlar hakkında “Antropoloji bakımından Moğollardan çok farklı oldukları gibi, daha garpte bulunan ırkdaşları Altaylılara nazaran bile Türk ırkı hususiyetlerini muhafaza etmişlerdir" (İnan 1998: 29) der.

Tuva Cumhuriyeti dışında, komşu devletler içerisinde kalan topraklarda ve özerk bölgelerde de Tuvalar bulunmaktadır. Moğolistan ve Çin bu yerlerin başında gelir. Moğolistan'ın Hövsgöl ilinin kuzeyinde yaşayan ve Duhalalar olarak adlandırılan grup 500 kişilik bir nüfusa sahiptir (Ragagnin 2012: 87). Yine Moğolistan'ın Bayan Ölgii iline bağlı Sengel kasabasında yaşayan ve yaklaşık 2400 nüfusa sahip olan Tuvalar, Altay Tuvaları olarak adlandırılmaktadır (Aydemir 2009: 2). Çin'in Şincan (Xinjiang) Uygur Özerk Bölgesi'nde yaşayan Tuvalar, Cungan Tuvaları olarak bilinmektedir ve nüfusları 3000 civarındadır (Aydemir 2009: 2).

2.2. Tuva Cumhuriyeti

Tuva Cumhuriyeti, Rusya'nın doğu kesiminde, Sibirya'nın güneyinde yer alır. Kuzeyinde Krasnoyarsk ve Hakas Cumhuriyeti, güneyinde Moğolistan, doğusunda Buryat Özerk Cumhuriyeti, batısında Altay Özerk Cumhuriyeti bulunur. Kuzeyi Sayan Dağları, Güneyi Tannu-Ula Dağları ile çevrilidir. Yüzölçümü 170.500 km²'dir. Başkenti Kızıl'dır.

Ülke toprakları Yenisey'in üç ana kolu Kaa-Hem, Bii-Hem, Hemçik nehirlerinin çıkıp birleştiği nokta üzerindedir. Ülkede çok sayıda göl ve nehir bulunmaktadır. 400 civarında göl vardır. Ülkenin %85'i dağlık ve ormanlık alanlarla kaplıdır (Arıkoğlu 2002: 173).

Tuva Cumhuriyeti, Rusya Federasyonu içerisinde özerk bir cumhuriyet statüsündedir. Ülke, Rusya içerisindeki tarihi boyunca farklı statülerde bulunmuştur. Rusların bölgede nüfuzlarını hissettirmeleri 1900'lü yılların başına rastlar. Bu tarihten sonra bölgeye Rusların yerleştirilme süreci hız kazanır. 1912-1918 yılları arasında Tuva'daki Rus nüfusu %300 artmıştır (Somuncuoğlu 2002: 161).

Rusya'daki 1917 devrimi Tuva'da da belirsiz süreçlerin yaşandığı bir dönem olmuştur. 18 Haziran 1918'de Rusya ile Tuva arasında Tuva'nın kendi kaderini belirleme

hakkını içeren Rus ve Tuva halklarının dostluk ve işbirliği anlaşması imzalanmıştır. Bunun üzerine 18 Temmuz 1918'de Tuva'nın bağımsızlığı, 14 Ağustos 1921'de de Tannu-Tıva Halk Cumhuriyeti ilan edilmiştir (Somuncuoğlu 2002: 162). Tannu-Tıva adı daha sonra Tıva Arat Respublika (Tuva Halk Cumhuriyeti) olarak değiştirilmiştir (Arıkloğlu 2002: 175).

Tuva Halk Cumhuriyeti, 17 Ağustos 1944'te Sovyetler Birliği'ne katılma kararı almıştır. Bunun üzerine iki ay sonra, bağımsız devlet statüsünü kaybederek belirsiz bir statüyle Rusya Federasyonu'nun otonom bölgesi olmuştur. Sovyetler Birliği iki yıl süreyle hiçbir şey olmamış gibi davranmış, ancak 16 Ağustos 1946'da Tuva'nın Sovyetler Birliği'ne dahil olduğunu açıklamıştır (Somuncuoğlu 2002: 164). 10 Ekim 1961'de Yüksek Şura kararıyla Tuva Otonom Bölgesi, Tuva Otonom Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti yapıldı (Arıkloğlu 2002: 176). Sovyetler Birliği'nin çözülmesinden sonra 1991'de Tuva Cumhuriyeti (Tuva Respublika) adını aldı. Günümüzde de Rusya Federasyonu içerisinde yer alan 21 cumhuriyetten biridir ve en son idari düzenlemeye göre Sibirya Federal Okruğu'na dahildir (Şahin 2002: 739).

Tuva'nın ekonomisi esas olarak hayvancılığa dayanır. Koyun, sığır ve domuz gibi hayvanların dışında at, deve ve ren geyiği beslenir. Ülkenin ormanlık olması kürk hayvanlarının avlanması için uygundur. Az miktarda tarım yapılır, buğday ve arpa yetiştirilir. Kızıl'da ağaç, deri ve gıda sanayileri mevcuttur. Asbest, kobalt, nikel, bakır, cıva, çinko, kurşun, demir, taş kömürü yer altı zenginliklerindendir. (Devlet 1997: 43)

Tuva'da milli bilinç kendi bölgelerindeki diğer halklara göre daha yüksektir. Nüfus olarak Rusya içerisindeki diğer bölgelere göre yerli nüfus daha fazla, ana dilini konuşma oranı yüksektir. Rusya'nın Tuva'yı Moğolistan ve çevre uluslarla ayırtırmak adına onların kendi kültür ve dillerine vurgu yapmış olması da bu durum üzerinde etkili olmuştur (Somuncuoğlu 2002: 162). Sonraki yıllarda Tuva'daki milliyetçi tutum Rusya'nın birçok kez çeşitli önlemler almasına sebep olmuştur. Tuva anayasası dolayısıyla yaşananlar da buna örnektir. 1993 tarihli anayasanın ilk maddesi şu şekildedir: *“Rusya Federasyonu içerisinde egemen demokratik bir devlet olan Tuva Cumhuriyeti, cumhuriyet boyunca yapılan halk oylamasıyla Rusya Federasyonu'ndan çıkma hakkına sahiptir.”* Anayasanın ikinci maddesi ise, Rusya Federasyonu'nda siyasi kriz olağanüstü boyutlara varırsa, gücün Tuva'nın Yüksek Huralı'na, Tuva'nın cumhurbaşkanına ve hükümetine geçeceğini ilan etmektedir.

Tuva anayasasının bu özellikleri, merkezi harekete geçirmiştir. Anayasanın federal anayasaya uymadığı söylenerek birtakım değişiklikler yapılması istenmiştir. Tuva Cumhuriyeti Anayasası ancak 1996 yılında Rusya Federasyonu Anayasası'na uyumlu olarak değiştirilebilmiştir. 2000 yılında federal yasalara göre düzenlenmiştir. (Somuncuoğlu 2002: 169-170)

Rusya ile yaşanan sorunlar iki millet arasında çatışmalara da yol açmıştır. Tuvaların hayat standartlarının düşük olması özellikle işsizliğin yoğun olduğu bölgelerde anlaşmazlıkları doğurmuştur. Yaşan sorunlar, Rusların Tuva'yı terk etmelerine sebep olmuştur. 1990 yılı ağustosunda 3000 Rus Tuva'dan ayrılmıştır. (Somuncuoğlu 2002: 166-167)

Tuva, gelişmemiş ekonomik yapısından dolayı Rusya içerisinde merkezden devamlı olarak yardım alan bölgelerdendir. Tuva ekonomisi halen çoğunlukla tarıma dayanmakta, sanayisi gelişmediği gibi, hammadde açısından da çok zengin değildir. (Somuncuoğlu 2002: 168) Günümüzde Tuva'da, ticaret büyük ölçüde Ruslar tarafından yapılmaktadır. Tuva ticarî ilişkilerinde %90 oranında Rusya'ya bağımlıdır. Bütçesinin büyük bir bölümü merkezî hükümet tarafından karşılanmaktadır (Arıkoğlu 2002: 179).

Tuva Cumhuriyeti'nin nüfusu 2010 sayımlarına göre 307.930'dur. 251.155 kişiyle bu nüfusun %82'sini Tuvalar oluşturmaktadır¹.

Önceki dönemlere ait verilerle karşılaştırıldığında Tuvaların nüfus artışı ve nüfus içindeki yerli halk oranı dikkati çekmektedir. Sovyetler Birliği'ne dahil olduğu 1944 yılında Tuva'nın nüfusu yaklaşık 95.000 kişiydi ve bunun 81.000'i, yani %85'i Tuvalıydı. 1959 yılında ise ülkenin nüfusu 172.000 iken bunun 98.000, yani %57'si Tuvalıdır (Somuncuoğlu 2002: 165). Yerli nüfusun oranı 1989'da %64 iken 2002'de %79 olmuştur (Atasoy 2008: 100).

2010 sayımlarına göre Rusya içerisindeki Tuvalı nüfusu ise 265.792'dir².

2015 verilerine göre Tuva'daki bölgelere göre kırsal ve kentsel nüfus şöyledir³

¹ http://demoscope.ru/weekly/ssp/rus_etn_10.php?reg=66/29.02.2016

² http://www.gks.ru/free_doc/new_site/perepis2010/perepis_itogi1612.htm/29.02.2016

³ http://tuvastat.gks.ru/wps/wcm/connect/rosstat_ts/tuvastat/ru/statistics/population/29.02.2016

	Toplam	Kentsel	Kırsal
Kızıl (şehir)	114181	114181	
Ak-Dovurak (şehir)	13700	13700	
Bay-Tayga	10534		10534
Barın-Hemçik	12559		12559
Çöön-Hemçik	19607	8912	10695
Kaa-Hem	12048		12048
Kızıl	29777	16628	13149
Möngün-Tayga	5791		5791
Övür	6807		6807
Pii-hem	9892	4874	5018
Süt-Höl	7948		7948
Tandı	13228		13228
Tere-Höl	1875		1875
Tes-Hem	8355		8355
Toju	6462		6462
Ulug-Hem	18908	10935	7973
Çaa-Höl	6087		6087
Çedi-Höl	7694		7694
Erzin	8324		8324

Tuva'da yerli nüfusun oranının yüksek seviyede olmasında; Tuva'nın diğer topluluklara göre Rusya'ya geç bağlanması, ulaşım imkanlarının kısıtlı olması ve özellikle Tuva'ya tren ulaşımının olmaması gibi sebepler etkili olmuştur (Yılmaz 2010: 175). Bunun yanında Tuva'nın ekonomik olanaklarının sınırlı olması ve vaktiyle Ruslarla Tuvalar arasında yaşanan etnik gerilimler de bu durumun etkenlerindendir.

Tuva Cumhuriyeti'ndeki dil durumuyla ilgili veriler, G. K. Yılmaz'ın aktardıklarından hareketle şöyledir:

Tuva Cumhuriyetinde Rusça ve Tuvaca resmi dil olarak kullanılmaktadır. Rusçanın kitlesel olarak yaygınlaşması ve konumunun güçlenmesi 1944'ten, Tuva'nın SSCB'ye bağlanmasından sonra başlamıştır. 2002 nüfus sayımına göre Tuva Cumhuriyeti'nde ana dilini bilmeyenlerin oranı % 1,5'tir. Günümüzdeki araştırmalara göre iş ortamında Rusça genç kuşak arasında daha yüksek oranda kullanılmaktadır. Tuva Türkçesi, bölgedeki diğer Türk topluluklarına göre daha geniş bir işlev alanına sahiptir. Temel aile içi iletişimde, eğitim-öğretimde etkin bir biçimde kullanılmaktadır. Bireysel yazışma, radyo-televizyon, yazılı basın, kitlesel-siyasi faaliyetler ve üretim alanında etkin bir kullanımı vardır. Dini

uygulamalarda ise Tuvaca tartışmasız ön plandadır ve bu durum, Tuvacanın konumunu da güçlendirmektedir. (Yılmaz 2010: 176-189)

Tuva'nın resmi dini Budizm (Tibet Budizmi-Lamaizm)'dir. Halk arasında Budizm ile halkın geleneksel dini Şamanizm birbirine karışmış olarak yaşanmaktadır.

Tuva'da Budizm 18. yüzyılda artık iyice yerleşmiş durumdaydı. Rus devriminin başlangıcında 22 tane Budist tapınak vardı. 1928'de Tuva'da 3500 lama vardı, çünkü her aile lama olan bir erkek çocuk istiyordu (Fridman 2002: 181).

Budizm'in büyük etkisine rağmen Şamanizm de canlı bir şekilde yaşamaya devam etmiştir. 1931 yılı verileri, 787 lama ve 725 şamanın (411 Şaman ve 314 Şamaniçe) varlığını gösteriyordu ve bazı yönetsel bölgelerde şamanların sayısı lamaların sayısından daha yüksekti. Bugün tam anlamıyla iki din iç içe geçmiştir. Lamaizm birçok şaman törenini kabul edip kendi ayinlerine dâhil etmiştir (Fridman 2002: 182).

Tuva'da din, bir dönem Rusya tarafından baskı altına alınmıştır. Budizm ve Şamanizm'le mücadele edilmiş, din adamları itibarsızlaştırılmış, manastırlar ortadan kaldırılmıştır. 1928 yılında Tuva'da 4813 lama ve 28 Budist manastırı bulunurken, 1932 yılında 15 lamanın bulunduğu sadece bir manastır kalmıştır. Son manastır 1950'lerde yok edilmiştir. (Somuncuoğlu 2002: 163-164)

1990'lı yıllarda Tuva'da Şamanizm'le ilgili önemli gelişmeler olmuştur. 1992 yılında Tuvalı Şamanlar Derneği, orijinal ismiyle Dungur, kuruldu. 15 Ekim 1993'te Şamanizm, Kızıl'da bir başkanlık kararnamesiyle iyileştirici bir sağlık sistemi olarak ilan edildi, böylece Şamanizm bir meslek olarak tanınmış oldu. Aynı zamanda hükümet, Şamanizm Araştırmaları Bilimsel Merkezi'ni de kurdu. Şamanlar, artık tedavi merkezlerinde uygulamalarını yapıyorlardı (Fridman 2002: 182).

2.3. Tuva Türkçesi

Tuva Türkçesi, Sibiryaya da kuzey-doğu olarak adlandırılan Türk lehçeleri grubuna girer. Bu grupta başlıca Altay, Hakas, Saha, Tuva lehçeleri bulunmaktadır. Tuva Türkçesi, bazı lehçe tasniflerinde şu gruplarda yer almıştır⁴:

⁴ Buradaki bilgiler Arat (1953)'tan özetle aktarılmıştır.

Radloff'un tasnifinde; “Şark Şiveleri” içerisinde, “Soyon şivesi” adıyla yer almıştır. Aynı grupta “Karagas” şivesi de ayrı olarak verilmiştir. “Soyon şivesi”nin ses özellikleri için, uzun /i/ bulunması, kökteki /i/ sesinin çoğu kez /ı/ şeklinde olması, ilk hecenin sonunda /d/ ve /t/ seslerinin bulunması gibi özellikler sıralanmıştır.

Ramstedt'in tasnifinde, kuzey grubu içinde “d- bölümü”nde yer alır. Bu bölümde yer alan lehçeler, Urenhay~Soyot ve Karagas lehçeleridir.

Samoyloviç'in tasnifinde Tuva Türkçesinde “d- Grubu (Uygur, Kuzey-Batı)” bölümü içinde yer verilmiştir. Bu grup /d/ sesinin durumuna göre (d, t, z) üç kısma ayrılır. Tuva Türkçesi, “d-“ bölümü içinde yer alır. Bu kısmın tasnifi şu şekildedir: a) Eskilerden: 1. Orhun, 2. Uygur, b) Bugünkülerden: 1. Soyon (Soyot veya Urenhay), 2. Karagas, 3. Salar.

Ligeti'nin tasnifinde, Karagas, Soyot, Tuba, Urenhay şiveleri “Sibirya Dilleri” gurubunda yer almıştır.

Baskakov'un tasnifinde “Türk Dillerinin Şarkî Hun Dalı” grubunun “Uygur Grubu” içinde yer alır. Bu gurubun içinde de “Uygur-Tukyu Bölümü”nde bulunur. Bu grubun tasnifi: 1. Eski dillerden Yenisey-Orhun abidelerinin dili ile Uygur dili, 2. Tuva (Uranhay, Soyot, Soyon) ve Karagas (Tofa) dilleri. Bu gurubu diğer gruplardan ayıran yönler içinde kelime ortasında /d/ sesinin bulunması, ünlülerde dudak ahenginin bulunmaması, kelime sonunda /g/, /ğ/ seslerinin korunması gibi bazı ses özellikleri ile söz varlıklarının eskiliği, söz varlığındaki Çince, Sanskritçe kelimelerin bulunması gibi özellikleri sıralar.

Arat, kendi tasnifinde Çuvaş ve Yakut lehçelerini ayrı birer lehçe olarak “Türk Lehçe Grupları” başlığı altında; diğer lehçeleri ise “Türk Şive Grupları” başlığı altında tasnif eder. İkinci gruptakileri coğrafya ve ses özelliklerine göre altı gruba ayırır. Tuva Türkçesi burada Sayan (d- grubu) içerisinde yer alıyor olmalıdır.

Tuva Türkçesinin diğer Türk lehçelerinden farklı olarak ilk hecedeki /d/ sesini koruması, tasniflerde ayırt edici olmuştur. Bu ses özellikleri ve söz varlığı bakımından diğer lehçelere göre arkaik özellikler taşıdığı vurgulanmıştır.

Tuva Türkçesindeki bazı sözlerin, değinilen karakteristik fonetik özelliklere aykırı görünümde olması, bu sözlerde diğer lehçelerin etkisi olduğunu

düşündürmektedir. Örnek verilecek olursa, d/'li olması beklenen *ezer* 'eyer' (DLT *eğer*, Hak. *izer*) gibi z/'li örneklerin Hakasça bir "bulaşma" (Arıkoğlu 2007: 1163) olduğu söylenebilir. Eski Türkçe kelime başı y- ~ Tuv. ç- olduğu için, ç-'li olması beklenen *sıldıs* 'yıldız' (ET *yultuz* ED: 922), Räsänen'e göre Yak. *sulus*'tan (EW: 210) gelişmiştir. Ölmez de bu kelimenin, Yakut Türkçesinin ağızlarından geçmiş olabileceğini belirtir (TW: 248).

Tuva Türkçesi üzerinde Moğolcanın önemli bir etkisi vardır. Söz varlığının %30-40'ının Moğolca asıllı olduğu söylenmektedir. Bunun yanında Tuva Türkçesine Rusça, Tibetçe, Çinceden geçen kelimeler de bulunmaktadır. Son elli yıldır Moğolcadan kelime geçişinin durduğu, bazı Moğol asıllı sözlerin Tuvaca ve Rusçadan geçen sözler ile değişip arkaizm şekline girdiği gözlenmektedir. (Aras 2002: 192)

Tuva Türkçesinin yazı dili merkez ağzı (töp diyalekt) üzerine kurulmuştur. Ş. Ç. Sat'ın "Tıva Dialektologiya" adlı eserine göre Tuva Türkçesinin ağızları şöyledir:

1. Töp (merkez) diyalekt: Çöön-Hemçik, Süt-Höl, Övür, Ulug-Hem, Bii-Hem rayonları ve Tandı rayonunun kuzeybatı bölümü; 2. Barın (batı) diyalekt: Bay-Tayga, Möngün-Tayga, Barın-Hemçik rayonları; 3. Murnuu-çöön (güneydoğu) diyalekt: Tandı, Tes-Hem, Erzin rayonları; 4. Songu-çöön (kuzeydoğu) diyalekt: Toju rayonu; 5. Kaa Hem ve Tere-Höl ağızları. (Sat 1987: 24-25)

Ş. Ç. Sat'ın adı geçen eseri hala önemi korumakla birlikte günümüzde Tuva diyalektleri üzerine yeni araştırmalar yapılmaktadır. Bu araştırmalarda Tuva Cumhuriyeti dışında yaşayan topluluklar da göz önüne alınarak değerlendirmeler yapılmaya çalışılmaktadır (Gündoğdu 2014: 23).

Tuvalar, 1930'lara kadar resmi belgelerde Moğolca ve Rusça, edebi dilde ise sadece Moğolca kullanıyorlardı. 1930'da Tuva Türkleri için Latin alfabesi esaslı bir alfabe oluşturulmuştur. Bu tarihten itibaren ülkede Tuva Türkçesiyle yayınlar başlamıştır. 1941'den sonra Kiril alfabesine geçilmiştir. Sonraki dönemde yoğun bir şekilde kültür hareketleri sürdürülmüştür. Gazete ve dergiler yayımlanmaya başlamıştır. Halk edebiyatı ürünlerinin derlenmesi ve yayımlanmasına büyük önem verilmiştir. Böylece Tuvaların kendi kültürlerine olan ilgisi artmış, özellikle sözlü gelenek üzerine yapılan çalışmalar yaygın olarak devam ettirilmiştir. (Ergun-Aça 2004: 16)

Daha önce kullanılan Moğol yazı diline göre Latin alfabesiyle okuryazar oranı 10 yıl içinde % 85'e yükselmiştir. Böylelikle modern Tuva edebiyatı da başlamıştır. (Koçoğlu 2008: 447)

Günümüzde kullanılan Kiril harfli Tuva alfabesi, Latin karşılıklarıyla şöyledir:

Kiril	Latin	Kiril	Latin
А а	A a	П п	P p
Б б	B b	Р р	R r
В в	V v	С с	S s
Г г	G g	Т т	T t
Д д	D d	У у	U u
Е е	E e	Ү ү	Ü ü
Ё ё	Yo yo	Ф ф	F f
Ж ж	J j	Х х	H h
З з	Z z	Ц ц	Ts ts
И и	İ i	Ч ч	Ç ç
Й й	Y y	Ш ш	Ş ş
К к	K k	Щ щ	Şç şç
Л л	L l	-ь	Sertleştirme işareti
М м	M m	Ы ы	I ı
Н н	N n	-ь	İnceltme işareti
ң	ŋ	Э э	E e
О о	O o	Ю ю	Yu yu
Ө ө	Ö ö	Я я	Ya ya

Tuva Türkçesinin ses sisteminde üç tür ünlü bulunmaktadır: Yazıda tek ünlü ile gösterilen normal değerde yahut kısa ünlüler, çift ünlü ile gösterilen uzun ünlüler ve Tuva Türkçesine özgü, günümüzde yalnızca belirli sözlerde sertleştirme işareti ile gösterilen gırtlaksı (faringal) ünlüler.

Tuva Türkçesinde çoğunlukla fonetik olaylar sonucu ortaya çıkan uzun ünlüler, yazıda iki kısa ünlüyle gösterilir, söyleyişte kısa ünlünün iki katı kadar uzatılır (ağır>aar örneğinde olduğu gibi) (Arıkoğlu 2000: 545).

Tuva Türkçesinde az sayıda asli uzunlukların korunduğuna dair görüşler olsa da, uzunluklar çoğunlukla ikincildir. Asli olduğu düşünülen sözler üzerindeki görüşler tartışmalıdır ve araştırılmaya devam etmektedir (Gündoğdu 2010: 74). Gündoğdu (2010), "Tuva Türkçesindeki Ünlü Uzunluklarına Dair" adlı yazısında büzülme (contraction) sonucunda oluşanlar ve alıntı kelimelerde oluşan uzunlukları incelemiştir. Alıntı kelimelerde de Tuva Türkçesinin ses yapısına uygun olarak uzunluklar meydana gelmiştir.

Tuva Türkçesinin önemli ses özelliklerinden biri gırtlaksı ünlülerdir. Bu ünlülerin gösterilişi Tuva imlasında baştan beri tartışmalı konulardan olmuştur. Bu ses, 1950'li yıllardan başlayarak kalın sıradan kelimelerde Rus alfabesinde bulunan sertleştirme işareti, ince sıradan kelimelerde yumuşatma işareti ile gösterilmiştir. 1960'lı yılların ortalarından itibaren bütün gırtlaksı ünlüler için sertleştirme işareti kullanılmıştır. Günümüzde daha çok **a't** "at"- **at** "ad" gibi eşseslilikten doğan karışıklığı önlemek amacıyla belirli sözlerde gösterilmektedir. (Arıkoğlu 2000: 546) K. A. Biçeldey'in yaptığı araştırmaya göre Tuva Türkçesinde gırtlaksı ünlü taşıyan kelimelerin sayısı 19.000'den fazladır (Biçeldey 1993/2008: 200).

Gırtlaksı ünlülerin dışında Tuva imlasına dair eskiden beri tartışılan başka hususlar da olmuştur. Bunlar, çoğunlukla Tuva Türkçesine özgü sesler, alıntı sözlerin yazımındaki sorunlar ve yazıdaki ikili şekiller olarak kendini gösterir (Koçoğlu 2008: 448).

Tuva Türkçesi üzerine Türkiye'de yapılan çalışmalar son yıllarda giderek artmaktadır. Tuva Türkçesi üzerine hazırlanmış yüksek lisans ve doktora tezlerini şu şekilde sıralayabiliriz:

Tuva Türkçesi üzerine önemli çalışmaları bulunan E. Arıkoğlu'nun doktora tezi Tuva ve Hakas Türkçelerinde fiil üzerinedir:

Arıkoğlu, Ekrem. (1996). *Tuva ve Hakas Türkçelerinde Fiil*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

K. M. Simtchit, Tuva Türkçesinin şekil bilgisini, Türk dilinin tarihi dönemleriyle karşılaştırmalı olarak incelediği bir yüksek lisans tezi hazırlamıştır:

Simtchit, Kyzyl Maadyr. (2002). Tuva Türkçesinin Şekilbilgisi (Türkçenin tarihsel dönemleri ile karşılaştırmalı olarak). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

H. A. Toktaş, Tuvaca "Alday-Buuçu" destanından hareketle Tuva Türkçesinde isim soylu sözcükleri konu edinen bir yüksek lisans tezi hazırlamıştır:

Toktaş, Hayat Aras. (2006). *Tuvaca "Alday-Buuçu" Destanının Dil Yönünden İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

M. S. Arçın tarafından hazırlanan yüksek lisans tezinde "Haan-Tögüldür" adlı destan metni üzerinden dil incelemesi yapılmış, çalışmanın sonunda metin ve dizin-sözlüğe yer verilmiştir:

Arçın, Mehmet Salih. (2009). *Tuvaca Bir Destan: Haan-Tögüldür (Giriş-Metin-Aktarma-Dizin)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.

İ. Tosun, hazırladığı doktora tezinde Tuva Türkçesinin şekil bilgisini Türk dilinin tarihî ve çağdaş lehçeleriyle karşılaştırmalı olarak incelemiştir.

Tosun, İlker. (2011). *Tuva Türkçesinin Şekil Bilgisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.

V. K. Gündoğdu, günümüz Tuva Türkçesine ait metinler üzerinden ses bilgisi, şekil bilgisi ve cümle bilgisi yönlerinden Tuva Türkçesini incelediği bir doktora tezi hazırlamıştır. Çalışmanın sonunda metinler ve metinlere ait gramatikal dizin-sözlük bulunmaktadır:

Koçoğlu Gündoğdu, Vildan. (2012). *Günümüz Tuva Türkçesi: Giriş-Dil Özellikleri-Metinler-Söz Dizini*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

B. Baran, hazırladığı yüksek lisans tezinde Tuva Türkçesindeki fiil yapım eklerini Eski Türkçe ve Çağdaş Türk lehçeleriyle karşılaştırılmalı olarak incelemiştir

Baran, Buket. (2015). *Tuva Türkçesinde Fiil Söz Yapımı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

2.4. Tuva Edebiyatı

2.4.1. Çağdaş Tuva edebiyatı⁵ ve gelişimi

Tuva Türkleri için Latin esaslı bir alfabe oluşturulmasıyla birlikte modern Tuva edebiyatı da başlamıştır. 1930'dan önce kullanılmakta olan Moğol yazısı ile de eserler verilmiştir. 1925 yılında çıkmaya başlayan "Ünen" (daha sonraki adı "Şın") gazetesi buna bir örnek olarak gösterilebilir (Arıkoğlu 1997: 155).

1930'lu yıllarda Tuvallılar kendi alfabelerini hızla öğrenmeye ve çeşitli edebi ürünleri yayımlamaya başlamışlardır. İlk yayımlanan eserler birden fazla yazarın bir araya gelerek oluşturduğu antoloji türü eserlerdir (Arıkoğlu 1997: 156-157).

1930-1945 yılları arası, Tuva edebiyatının başlangıç devresi olarak gösterilebilir. Bu dönem eserlerinde Rus jejimi yanlısı görüşler hâkimdir.

Latin harflerine geçilmesinden sonra 1930'larda çıkmaya başlayan "Tıva Arattıñ Şını" adlı gazetede S. Sarıg-ool (1908-1983), B. Hövenmey (1915-1972), S. Pürbü (1913-1975) gibi isimlerin ilk şiirleri yayımlanmıştır.

1940'larda daha çok epik formda ürünler verilmeye başlanmıştır. O dönemlerdeki siyasal olaylara paralel olarak yeni dünya görüşleri, yeni yaklaşımlar eserlerde yer almıştır. S. Pürbü'nün "Çeçek" (1941) adlı şiiri bu dönemde yayımlanmış önemli eserlerdendir. S. Sarıg-ool'un "Aldın Kıs" (1948) adlı eseri, Yu. Künzegeş'in eserleri bu dönemde öne çıkan eserlerdir. Şiir, Tuva edebiyatında uzun bir süre en önemli yeri tutmuştur. Modern Tuva edebiyatının şairleri arasında S. Pürbü, O. Suvakpit, Ç. Kuular, A. Hovalıg, A. Hertek, E. Mijit, A. Begzin-ool, O. Tun-ool gibi isimler vardır. Bir taraftan mitoloji ve folklora dayanarak ulusal kökleri ortaya çıkarmaya çalışan şairler, biçim ve tür olarak da yeni eserler ortaya koymuşlardır. Bu isimler arasında O. Suvakpit (1926-2002), A. Darjay (1944), S. Moldurga (1936-2011), V. Seren-ool (1942-1994), M. Olçey-ool (1934-1996), Ç. Kuular (1940), E. Tanova (1930), Z. Namzıray (1941-2010), A. Begzin-ool (1949) gibi şairler vardır.

1931 yılında çeşitli Tuvallı yazarların nesir türünde denemelerinin yer aldığı ilk eser yayımlanmıştır. S. Toka, O. Tançay, Şagdır-Sürün, S. İvanov'un eserlerinin

⁵ Tuva edebiyatı ile ilgili bilgiler S. Kombu (2012) tarafından hazırlanan *Tuvinskaya Literatura - Slovar'* adlı eser ile Arıkoğlu (1998)'nin "Tuva Türkleri Edebiyatı" adlı yazısından aktarılmıştır.

yer aldığı "Kinçini çaza şapkını" (Okovı razbitı) adlı eser, TNR'nin (Tuvinskaya Narodnaya Respublika) 11. yıldönümü için özel hazırlanmıştır.

Nesir türündeki ilk eserlerden biri "Sambukaynın Çugaazı" (1931) adlı kolektif bir eserdir. Ardından, öykü ve deneme türlerinde S. Toka'nın "Höleçiktin çovulañı" (1932), "Kargıga çoraanın" (1936), "Bilçiñey irey" (1937); B. Hövenmey'in "Anıyak biçe-ool" (1936) vb. eserleri yayımlanmıştır.

Nesirde, yeni yaşam tarzı, güncel meseleler ve psikolojik derinlikli konuların işlendiği hikaye ve romanlar öne çıkan eserler olmuştur: "Belek" (1942), S. Sarıg-ool (1908-1983); "Börülerni añaarı" (1946), S. Toka (1901-1973); "Nayıral" (1946), "Bayan-Talanıñ kijizi" (1962), "Kejiktig Sıldıs" (1964), O. Sagan-ool (1913-1971); "Inakşıl-dır" (1965), "Avazınga dañgırak" (1973), S. Sürün-ool (1924-1995); "Çaskı hattar" (1989), M. Kojeldej (1936-1996); "Meñnig-Segel" (2008), E. Dongak (1941-2008); "Kiji araatan" (2006), "Kiji bürüs" (2010), Ş. Suvan (1949-).

Tuva hikâyeciliğinin önemli ve kurucu isimlerden biri Monguş B. Dorju (1939-1992)'dur. Öyküleri "Sırgalar" (1989) adlı kitapta toplanmıştır.

1970'lerden itibaren Tuva romanı oldukça canlanmış ve dikkat çekmiştir. Bunlar arasında şu eserler ve yazarları sayılabilir: "Döspester" (1967), "Töreen Kijiler" (1970), O. Sagan-ool; "Ulug-Hemniñ şapkını" (1965), "Hereejenniñ çorgaaralı" (1970), "Teniñ samı" (1976), M. Kenin-Lopsan; "Öske kaday" (1980), "Tıvalaar kuskun" (1994), S. Sürün-ool; "Kara-Bay" (1994), E. Tanova vd.

Üç dört seriden oluşan roman türünde eserler de verilmiştir: K.-E. Kudajı'nın (1929-2006) Uygu-çok Ulug-Hem (1973; 1974; 1989; 1992) adlı destani romanı; M. Kenin-Lopsan'ın "Çılğıcınıñ öö" (1980; 1984; 1989; 1992) adlı eserleri en çok bilinenlerdir.

Bunların dışında çocuk edebiyatı alanında eserler vererek Tuva çocuk edebiyatının yerleşmesini sağlayan L. Çadamba, S. Sürün-ool, O. Suvakpit, E. Tanov, Ç. Kara-Küske, E. Keçil-ool, Ç. Ondar, K. Ondar, A. Şoyun, O. Delger-ool; piyes türünde "Ham-ool" (1925), "Çuttu utpaalıñar" (1935), "Çalım-Haya" (1935), "Hayıraan bot" (1936), "Sambajık" (1963) gibi önemli eserler veren B. Kök-ool (1906-1980) gibi isimler Tuva edebiyatının önemli yazarlarındandır.

Yukarıda anılan yazarların birçoğu uzun dönemler boyunca eserlerini verirler. Verilen eserlerde zamanla olgunlaşma görülür. Edebiyatın genel seyrinde ise siyasi

koşullar doğrudan etkilidir. İkinci devre olarak kabul edilen 1945-1970 yılları, Tuva'nın Sovyetler Birliği'ne katıldığı dönemdir. Bu nedenle Sovyet ideolojisi edebiyatta öne çıkar. 1970'li yılların başından 1980'li yılların ortalarına kadar olan dönem üçüncü evreyi oluşturur. Bu dönemde tercümeler de hız kazanır ve verilen eserler sanat yönünden daha etkili olmaya başlar. Sovyetlerin yıkılışı ile birlikte yeni bir dönem başlar ve edebiyatta milli unsurlar öne çıkmaya başlar.

Günümüzde TİGİ (Tuvinskiy institut gumanitarnih issledovaniy) tarafından dil, tarih, folklor alanlarında olduğu gibi edebiyat alanında da önemli hizmetler gerçekleştirilmektedir.

2.4.2. Tuva sözlü edebiyatı ve Tuva destanları

Tuva sözlü edebiyatı zengin bir geleneğe sahiptir ve bu gelenek içinde destanlar önemli bir yer tutar.

Tuva Türkçesinde destan ve masal türünden eserler için "tool (< Mo. *tuuli*)" terimi kullanılmaktadır. Kahramanlık destanları ayrıca "maadırlıg tool", "maadırlıg epos" terimleriyle karşılanmaktadır (Ergun-Aça 2004: 25). Bunun yanında masal ile destan arasında yer alan ve ara tür olarak görülen pek çok anlatı da bulunmaktadır (Aça 2006: 72).

Tuva Türklerinde destan ve masal anlatıcılarına "toolçu" adı verilmektedir. "Toolçu"lar hem masal hem destan türünden eserler anlatabilmekle birlikte, kahramanlık destanları daha çok ustalık derecesi yüksek anlatıcıların repertuarında yer almıştır (Ergun-Aça 2004: 71).

Tuva destancılık geleneğindeki başlıca mektepler; en önemli temsilcisi Baazaŋay Tülüş olan Ulug-Hem mektebi, Oorjak Maŋnay ve öğrencilerinin temsil ettiği Süt-Höl mektebi, Tevek-Kejege'nin temsil ettiği Dzun-Hemçik mektebi ve en önemli temsilcisi Oorjak Çançı-Höö olan Möŋgün-Tayga mektebidir (Orus-ool 1997: 18-19; Ergun-Aça 2004: 72).

Destan anlatıcıları, yalnızca birer anlatıcı değil, birçok toplumsal fonksiyonu üstlenen kişiler olarak kendini gösterir. Bu bağlamda, Tuvalıların destan anlatıcıları

(toolçular) ve destan anlatımına yönelik inanç ve tutumları, Ergun-Aça (2004)'dan hareketle şu şekilde ifade edilebilir:

Destancılar, anlattıkları metinlere büyük saygı duyarak, onları âdeta ilahi bir metin gibi algılamışlardır. Metinleri eksik ya da yanlış anlattıkları zaman cezalandırılacaklarına inanmışlardır. Destancı, anlatmaya başladığı destanı geceler sürse dahi tamamıyla anlatmakla yükümlüdür. Destan anlatımı sırasında dinleyicilerin uyuyup kalması, dikkatlerinin dağılması, kendi aralarında konuşmaları istenmeyen ve endişe edilen durumlardır.

Destancıların, destan anlatarak iyeleri memnun ettikleri için kötülüklerden korunacağı ve çok yaşacaklarına inanılmıştır. Destancıların anlattıkları destanlarla "tayga iyesi"ni memnun ettiklerine inanıldığı için ava giderken destancı götürmek de Tuvalılar ve diğer Sibiryalı Türkleri arasında görülen bir inanıştır.

Destanlar, günlük çalışmaların sonunda çadırlarda, av sırasındaki dinlenmelerde, dünyaya gelen çocuk için düzenlenen toylarda, yeni yıl bayramlarında ve cenaze törenlerinde "toolçu"lar tarafından terennüm edilmiştir. Her destancının kendine has bir repertuarı olmuştur. (2004: 73-75)

Bu bilgiler göstermektedir ki destan anlatımı ve etrafında oluşan gelenek, toplumun önemli yapı taşlarından biridir.

Tuva destan icrası ezgili ya da ezgisiz olarak gerçekleştirilebilmektedir (Kırgıs 1994: 35-36). Ses kayıt cihazıyla derlemelerin yapılmaya başladığı dönemlerde destan icrasının birkaç istisna dışında bir müzik aleti eşliğinde terennüm edilmediği görülmüştür (Ergun-Aça 2004: 77-78). Buna karşılık, yine de destan icrasının kendine has bir icrasının, melodisinin olduğu Grebnev'in önemli eserinde vurgulanmıştır (Grebnev 1960: 38).

Destancılık geleneği gücünü yitirse de, yakın zamana kadar varlığını önemli ölçüde sürdürmüştür. Bugün eldeki metinlerin çoğu, 1950'li yıllarda destan anlatıcılarından yapılan derlemelere dayanır. Tuva'da destan metinlerinin derlenip yayımlanmasına büyük önem verilmiştir.

Tuvalar ve onların sözlü geleneği hakkındaki araştırmalar 19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren başlar. V. Radloff, G. N. Potanin, N. F. Katanov gibi isimler, aynı

zamanda sözlü edebiyat ürünleri üzerine de ilk derleme ve incelemeleri yapan isimlerdir.

Tuva sözlü edebiyatı üzerine asıl önemli araştırmalar⁶, 1945'te Tıva Dil, Edebiyat ve Tarih Araştırmaları Enstitüsü'nün kurulması ve bu enstitü bünyesinde gerçekleştirilen derleme faaliyetleri ile başlar. Enstitünün kurulmasıyla, 1959 yılına kadar içinde kahramanlık destanlarının da yer aldığı altı kitap hazırlanmıştır: Tıva Tooldar (1947), Tıva Tooldar 2 (1951), Tıva Tooldar 3 (1955), Tıva Tooldar 4 (1957). İki kitap ise Rusça yayımlanmıştır: Tuvinskie Narodnie Skazki (1954), Tuvinskie Narodnie Skazki 2 (1958).

Tuva Türklerinin destanları üzerine kapsamlı çalışmalar yapan ilk isimlerden biri L. V. Grebnev'dir. Tuvinskiy Geroişeskiy Epos (Kızıl 1960) adlı, Tuva destanlarının teşekkülü, konu ve şekil özellikleri üzerinde duran eseri bu alanda önemli çalışmalardandır. S. M. Baysklan tarafından hazırlanan Poetika Tuvinskogo Geroişeskogo Eposa (Kızıl 1987) adlı eser ise bu alandaki bir diğer önemli çalışmadır.

1963'ten sonra Tuva'da art arda yayımların yapıldığı görülür. 1963'te D. Kuular'ın hazırladığı Açıtı-Kezer Mergen, 1967'de Tıva Ulustun Tooldarı, 1972'de O. K. Ç. Darıma tarafından Demir-Şilgi Attıg Tevene-Möge adlı ünlü Tuvalı destan anlatıcısı Çançı-Höö'nün anlatılarının yer aldığı eser yayımlanmıştır. Ayrıca 1969'da Tuva destanları arasında iyi bilinen Boktug-Kiriş Bora-Şeeley adlı destan L. Grebnev'in tercümesiyle Rusça olarak yayımlanmıştır: Boktu-Kiriş i Bora-Şeeley, Tuvinskie Narodnie Skazanie (Kızıl 1969).

1972'de meşhur destancı Oorjak Mannay'ın destanlarının yer aldığı "Mannayın Tooldarı" adlı kitap yine Kızıl'da yayımlanmıştır.

1976'da A. K. Kalzan redaktörlüğünde Tuva halk edebiyatı üzerine incelemelerin yer aldığı Tıva Ulustun Aas Çogaalı yayımlanmıştır.

Meşhur Tuvalı destancılardan Baazanay'ın destanlarının yer aldığı "Tıva Tooldar, Baazanayın Tooldarı" adlı kitap 1976 yılında yayımlanmış, 1980 yılında ise Tıvanın Dıl, Literatura Bolgaş Töögünün Ertem-Şinçilel İnstitutu tarafından yeniden yayımlanmıştır.

⁶ Tuva sözlü edebiyatı ve destanları üzerine yapılan çalışmalar Ergun-Aça (2004)'ten aktarılmıştır.

1979'da Tuva destanlarından biri olan Kangıvay-Mergen, "Kangıvay-Mergen Tıva Ulustun Toolu" adlı eserde yayımlanmıştır.

1990 yılından sonra Tuva'daki "Tıvanın Dıl, Literatura Bolgaş Töögünün Ertem-Şinçilel İnstitutu" adlı enstitü tarafından Tuva destanlarının yayımlanması birbirini izleyen seriler hâlinde sürdürülmüştür. 1990 yılında Möge-Şagaan-Toolay, Tanaa-Herel, Ton-Aralçın haan, Bayan Toolay destanlarının yer aldığı Tıva Maadırlıg Tooldar; 1993'te Alday-Buuçu, Aldın-Çaagay, Bektug-Kiriş, Bora-Şeeley, Aldın Kurgulday, Erelzey-Mergen, Haragalzay-Mergen adlı destanların yer aldığı Alday-Buuçu, Tıva Ulustun Maadırlıg Tooldarı; 1994'te meşhur destancı Baazanay'ın destanlarının yer aldığı Dalay-Baybın Haan, Baazanayın Maadırlıg Tooldarı; 1995'te Bektu-Kiriş Bora-Şeeley destanının yer aldığı Bektu-Kiriş Bora-Şeeley, Tıva Ulustun Maadırlıg Tolu; 1996 yılında beşinci cilt olarak Han-Şilgi Attıg Han-Külük, Arı-Haan, Arzılan-Kara Attıg Çeçen Möge, Şöögün-Bora Attıg Şöögün-Köögün adlı destanların yer aldığı Arı-Haan, Tıva Ulustun Maadırlıg Tooldarı yayımlanmıştır. 1997'de Novosibirsk'te yayımlanan "Pamyatniki Folkloru Narodov Sibiri i Dal'nego Vostoka" serisinin 12. cildi, Tuvinskie Geroičeskie Skazaniya: Hunan-Kara, Bektug-Kiriş Bora-Şeeley adıyla yayımlanmıştır. 2001 yılında Tuva destanlarının araştırılması alanında önemli bir çalışma olan Tuvinskie Geroičeskie Skazaniya (Tekstologiya, Poetika, Stil), S. M. Orus-ool tarafından yayımlanmıştır.

Tuva'da Tuva Destanlarının yayımlanmasına devam edilmektedir. 2012 yılında, 1962'de Kızıl'da yapılan Tuvalı destancıların ve diğer türlere dair anlatıcıların bulunduğu toplantıda sunulan destanların ve masalların yer aldığı Tıva Ulustun Tooldarı yayımlanmıştır.

Türkiye'de Ergun-Aça (2004) tarafından hazırlanan Tıva Kahramanlık Destanları 1 adlı eserde Alday-Buuçu, Bektu-Kiriş Bora-Şeeley, Kangıvay-Mergen, Aldın-Çaagay, Aldın-Kurgulday, Erelzey Mergen, Haragalzay-Mergen Alışkılar adlı destanlar yer almıştır. Eserde Tuva destancılık geleneği ve Tuva destanlarının motif yapısı ayrıntılı olarak ele alınmıştır. Serinin Tıva Kahramanlık Destanları II (2005) adlı ikinci kitabında ise Han-Şilgi Attıg Han-Hülük, Arı-Haan, Arzılan Kara Attıg Çeçen Kara Möge, Şöögün Bora Attıg Şöögün-Köögün destanları yer almıştır.

Aça (2007) tarafından, Tuva masallarının incelendiği "Tuva Halk Masalları" adlı bir kitap yayımlanmıştır.

Türk Dil Kurumunca, "Türk Dünyası Destanlarının Tespiti, Türkiye Türkçesine Aktarılması ve Yayınlanması Projesi" kapsamında 2007 yılında Ekrem Arıkoğlu ve Buyan Borbaanay tarafından Tuva Destanları adlı eser yayımlanmıştır. Burada Möge-Şagaan Toolay, Tanaa-Herel, Ton-Aralçın Haan, Kangıvay-Mergen, Bayan-Tolay ve Aldın-Çaagay adlı destanlar yer almıştır. 2014 yılında ise "Tuva Destanları 2, Haan-Tögöldür" adıyla M. Salih Arçın tarafından hazırlanan ikinci bir eser yayımlanmıştır.

2.4.3. Destan metinleri bağlamında incelemenin kapsam ve sınırlılıkları, destanların özetleri

Tez kapsamında altı Tuva destanına yer verdik. İncelemeyi, seçtiğimiz bu metinler üzerinden gerçekleştirdik. Metinlerin, Tuva destancılık geleneğini en iyi temsil eden anlatıcılardan olmasına dikkat ettik. Tuva destancılığında ün yapmış kimi anlatıcılar vardır. Bu destancılar toplumdan her zaman büyük saygı görmüş, aranan kişiler olmuşlardır. Bu anlatıcılara ait metinler sanat değeri bakımından da daha üstündür. Bunun yanında, destanların, Tuva'nın farklı bölgelerini ve destancılık mekteplerini örneklendirmesine dikkat ettik. Böylece, ağız özelliklerinin ve mekteplere bağlı olarak değişebilecek bazı üslup özelliklerinin ön plana çıkmasının önüne geçmeye çalıştık.

Bu özellikler bağlamında seçtiğimiz destanlar alfabetik sırayla şunlardır:

1. Alday-Buuçu: Bay-Tayga bölgesinden 1948-1950 yıllarında Bülük-Çımba'dan (Oyuk-Bülük Çımba Hertekoviç) derlenmiştir. Anlatıcının doğum tarihi 1908-1910 yılları arası olarak belirlenmiştir. Metin 3988 dizeden oluşmaktadır.

Destanın yer aldığı eserin künyesi: *Alday Buuçu, Tıva Ulstun Maadırlıg Tooldarı II*, Tıvanın Dıl, Literatura Bolgaş Töögünün Ertem-Şinçilel İnstitutu, Tıvanın Nom Ündürer Çeri, Kızıl 1993.

2. Arı-Haan: Möngün-Tayga bölgesinden 1958 yılında Hertek Sortuy-Ool Sürünmayeviç'ten derlenmiştir. Anlatıcı, 1893-1961 yılları arasında yaşamıştır. Metin 1655 dizeden oluşmaktadır.

Destanın yer aldığı eserin künyesi: *Arı-Haan, Tıva Ulstun Maadırlıg Tooldarı V*, Tıvanın Dıl, Literatura Bolgaş Töögünün Ertem-Şinçilel İnstitutu, Tıvanın Nom Ündürer Çeri, Kızıl 1996.

3. Buktug-Kiriş, Bora-Şeeley: Süt-Höl bölgesinden Oorjak Mañnay Namzırayeviç'ten 1962 yılında derlenmiştir. Anlatıcı 1892-1968 yılları arasında yaşamıştır. Metin 5062 dizeden oluşmaktadır.

Destanın yer aldığı eserin künyesi: *Pamyatniki Folkloru Narodov Sibiri i Dal'nego Voctoka, Tuvinskie Geroičeskie Skazaniya*, Rossiyskaya Akademiya Nauk Sibirskoye Otdelenie İnstitut Filologii, Nauka, Novosibirsk 1997.

4. Hunan-Kara: Möngün Tayga bölgesinden Oorjak Çançı-Höö'den 1959 yılında derlenmiştir. Anlatıcı 1895-1962 yılları arasında yaşamıştır. Metin 5442 dizeden oluşmaktadır.

Destanın yer aldığı eserin künyesi: *Pamyatniki Folkloru Narodov Sibiri i Dal'nego Voctoka, Tuvinskie Geroičeskie Skazaniya*, Rossiyskaya Akademiya Nauk Sibirskoye Otdelenie İnstitut Filologii, Nauka, Novosibirsk 1997.

5. Kañgıvay-Mergen: Ulug-Hem bölgesinden Tülüş Haldaaeviç Baazañay'dan 1946 yılında derlenmiştir. Anlatıcı 1890-1951 yılları arasında yaşamıştır. Metin 2754 dizeden oluşmaktadır.

Destanın yer aldığı eserin künyesi: *Tıva Maadırlıg Tooldar I*, Tıvanın Dıl, Literatura Bolgaş Töögünün Ertem-Şinçilel İnstitutu, Tıvanın Nom Ündürer Çeri, Kızıl 1990.

6. Möge Şagaan-Toolay: Süt-Höl bölgesinden Tevek-Kejege'den 1944 yılında derlenmiştir. Anlatıcıyla ilgili 1944 yılında adı geçen destanın kaydedildiği, 1929 doğumlu bir oğlu olduğu ve kendisinin 1973 yılında Tevek Kejege'den bir kayıt yaptığı bilinmektedir. Metin 3776 dizeden oluşmaktadır.

Destanın yer aldığı eserin künyesi: *Tıva Maadırlıg Tooldar I*, Tıvanın Dıl, Literatura Bolgaş Töögünün Ertem-Şinçilel İnstitutu, Tıvanın Nom Ündürer Çeri, Kızıl 1990.

Destanlardan Arı-Haan ve Hunan-Kara, Möngün-Tayga bölgesinden derlenmiştir. Bu bölge, önemli bir destancılık mektebinin temsilcisi olması ve buradan derlenen metinlerin mevcut Tuva destanları arasında büyük bir çoğunluğu oluşturması sebebiyle incelememizde iki metinle örneklendirilmiştir. Hunan-Kara'nın

derlendiği Çançı-Höö, Tuvalıların en büyük destan anlatıcılarından. Bu metin, Rusya'da Sibirya halklarının halk edebiyatı ürünlerini yayımlayan “Pamyatniki Folkloru Naradov Sibiri i Dal’nego Vostoka” adlı serinin Tuva kahramanlık destanlarına ayrılan sayısında yer almıştır. Tezimizde yer alan Buktug-Kiriş Bora-Şeeley de bu sayıda yer almaktadır. Bu destan da yine ünlü bir Tuvalı anlatıcı olan Oorjak Mannay'dan derlenmiştir. Kendisi Ulug-Hem destancılık mektebinin önemli bir temsilcisidir. Bu iki destan Türkiye'de daha önce yayımlanmamıştır. Çok önemli iki anlatıcıya ait olması, kayıtların ses kayıt yöntemiyle yapılmış olması, hacimli olmaları ve bilimsel açıklama ve notlara ayrıntılı bir şekilde yer verilmiş olması sebebiyle bu destanlara tezimizde yer verdik. Buktug-Kiriş Bora-Şeeley'in başka bir anlatıcıdan derlenen bir varyantı Ergun-Aça (2004) tarafından yayımlanan "Tıva Kahramanlık Destanları I" de yer almıştır. Tezimize aldığımız, yukarıda adı geçen "Arı-Haan" destanı da Ergun-Aça (2005) tarafından yayımlanan "Tıva Kahramanlık Destanları II"de yer almıştır. Aça (2009), "Oğuz Kağan ve Arı-Haan Destanları Uygarlaşma Süreci Açısından Nasıl Okunabilir?" adlı yazısında bu destandaki mitolojik motiflere de değinerek önemi üzerinde durmuştur.

Kaŋgıvay-Mergen adlı destanın anlatıcısı Baazaŋay, Ulug-Hem destancılık mektebinin ve aynı zamanda Tuva destan geleneğinin en önemli temsilcilerindendir. Kendisinden çok sayıda metin derlenmiştir. Tuva'da yayımlanan *Tıva Maadırlıg Tooldar* serisinin üçüncüsü, *'Dalay Baybın Haan' (Kızıl, 1994)* adıyla, yalnızca onun destanlarını içeren bir eser olarak yayımlanmıştır. Tezimize aldığımız destana ise Ergun-Aça (2004) tarafından yayımlanan "Tıva Kahramanlık Destanları I" ve Arıkoğlu-Borbaanay (2007) tarafından yayımlanan "Tuva Destanları" adlı eserlerde yer verilmiştir.

Möge Şagaan-Toolay destanının anlatıcısı Tevek-Kejege, Çöön-Hemçik mektebinin önemli bir temsilcisidir. Bu metin de Arıkoğlu-Borbaanay (2007) tarafından yayımlanan "Tuva Destanları" adlı eserde yer almaktadır. Hacimli ve destan üslubu bakımından dikkate değer metinlerden biridir.

Alday-Buuçu destanı da içerisindeki mitolojik unsurlarla dikkat çekici destanlardandır. Tuva'nın Bay-Tayga bölgesinden derlenmiş olması sebebiyle de tezimizdeki bölgesel çeşitliliği sağlamıştır. Bu destana daha önce Ergun-Aça (2004) tarafından yayımlanan "Tıva Kahramanlık Destanları I"de yer verilmiştir.

Destanların özetleri

Bu kısımda, tezde yer alan destanlar genel hatlarıyla özetlenmiştir. Destanların hacimlerine göre kimisi daha uzun özetlenmeyi gerektirmiştir. Ayrıca, "Boktug-Kiriş, Bora-Şeeley" ile "Hunan-Kara" destanlarına ilk kez bu çalışmada yer verildiğinden, yararlı olması amacıyla bu destanlar daha ayrıntılı olarak özetlendi.

Alday-Buuçu (1. Metin)

Çok eski çağlarda, Hüürtüñ-Kızıl taygada sayısız sürüsü olan Alday-Buuçu adlı bir ihtiyar yaşamış. Atının adı Çeeren-Demiçi, karısının adı Uzun Say-Kuu Kadın imiş.

Bir çocuğu olmadığı için kederlenen Alday-Buuçu, bir gün kutsal kitabına bakar ve Hüürtüñ-Kızıl tayganın güney tarafındaki mağarada yaşayan "Açıtı" lama'ya giderse isteğinin olacağını görür. Böylece lama'nın yanına gider ve onun verdiği ilaçlarla karısı hamile kalır.

Aradan zaman geçtikten sonra, karısı bir oğlan dünyaya getirir. Oğlan büyüdüğünde avlanmak isteyince babası, avlanması için oğlana ok ve yay yapır verir. Babasının tavsiyeleriyle nasıl avlanması gerektiğini öğrenen oğlan, usta bir avcı olur. Bir gün babasının yılık sürüsünün içinden bir at yakalar ve çetin bir mücadele sonucunda atı kendisine razı eder. Oğlan, babasından silah ve kuşam ister. Babası, oğlanı silah ve kuşamını sakladığı mağaraya götürür ve kuşamını ona verir.

Alday-Buuçu bir gün büyük bir toy düzenler. Burada toya gelenlerden oğluna ad vermesini ister. Dokuz yüz doksan dokuz yaşındaki bir kadın gelir ve oğlana "Han Şilgi atlı Han-Buuday" adını verir.

Alday-Buuçu, oğlunu evlendirmek ister. Bunun için yine kutsal kitabına bakar ve üst dünyada hüküm süren Han Kurbustu'nun küçük kızının uygun olduğunu görür. Alday-Buuçu, kızı almak üzere atı Çeeren-Demiçi'yi üst dünyaya gönderir. Kızı Han-Buuday ile evlendirirler, ancak kız ortadan kaybolur. Kızın lama olmak istediği anlaşıncı kızı tekrar üst dünyaya gönderirler. Oğlunu tekrar evlendirmek isteyen Alday-Buuçu, eski arkadaşı olan ve gelecekteki çocukları için söz kestikleri Uzun-Sarıg Haan'ı hatırlar. Han-Buuday kızı almak için yola çıkmak ister. Alday-Buuçu oğluna yoldaş olmaları için üst dünyadan Tölee-Şınar ve Belee-Şınar'ı çağırır. Böylece oğlan, iki yoldaşı ve ordusuyla yola çıkar.

Yolda Albıs ve Şulbus baba oğlun otağına denk gelirler. Tölee-Şınar ve Belee-Şınar, bunların hazırladıkları yiyeceklerin zehirli olduğu konusunda Han-Buuday'ı uyarırlar. Bunun üzerine yemeklerden hiç yemezler, fakat tam çıkacaklarken oğlan ocaktaki süttten içer ve zehirlenir. Arkadaşlarının çabaları sonucunda hayata döner. Tölee-Şınar ve Belee-Şınar, sözlerini dinlemediği için Han-Buuday'ı terk etmek isterler. Oğlan yalvarıp yakarsa da dinlemezler. Bunun üzerine bu ikisini sihirle torbasına atarak yoluna devam eder.

Han-Buuday, karanlık dünyaya iner. Burada Erlik-Lovun Han'ın sarayına denk gelir. Buradan çeşitli hayvan kılıklarına girerek geçmek ister ama her seferinde tanınır. Han-Buuday buradaki engelleri aşmayı başarır. Yolda bir çadırdaki tek başına yaşayan bir kadınla karşılaşır. Kadın onlara ikramda bulunur ve öldürdüğü oğullarını diriltmesini ister. Han-Buuday da isteğini dönüşte yerine getirebileceğini söyler. Yaşlı kadın onlara, yolda nelerle karşılaşabilecekleri konusunda bilgiler verir.

Han-Buuday, Uzun-Sarıg Haan'ın obasına gelir. Burada hanın kızını almak üzere düzenlenen yarışlara katılır ve yarışları kazanarak kızı alır. Hep birlikte yurtlarına dönerler. Yolda edindiği arkadaşlarıyla da artık kardeş olur ve böylece hep birlikte yaşamaya başlarlar.

Bir gün beş kardeş ava çıkarlar. Avda Çerzi-Möge'nin oğlu Dag-İrgek (Ayı) ile karşılaşır. Dag-İrgek'i yenerek kendilerine itaat ettirirler. Alday-Buuçu bir gün oğlanlara ava çıkmalarını, içlerinden birinin obada kalmasını ister. Han-Buuday, bir gece karısını yanında göremez. Karısını Erlik-Lovun Han kaçırmıştır. Bunun üzerine hemen yola çıkar ve Erlik-Lovun Han'a gelir. Han-Buuday, Erlik-Lovun Han'ın dayanılmaz haykırışı sonucunda orada ölür. Aradan otuz kırk yıl geçtikten sonra Alday-Buuçu, oğlunu ve gelinini merak eder. Erlik-Lovun Han'ın yerine gider. Erlik-Lovun Han, Alday-Buuçu'dan korktuğu için gelini geri verir, gelin de ölmüş olan oğlunu diriltir.

Alday-Buuçu bir gün yine dört oğlunu ava gönderir. Han-Buuday dönüşte obasının yağmalandığını görür. Babasını ve kardeşlerini kurtarmak için yola koyulur. Hepsini kurtarıp iyileştirir. Bu sefer Albıs ve Şulbus hanlara karşı savaşır. Onları da yenerek obalarına geri dönerler. Yurtlarında refah ve huzur içinde yaşayıp giderler.

Arı-Haan (2. Metin)

Çok eskilerde, yeryüzünün oluştuğu zamanlarda, çok büyük bir nehir varmış. Bu nehrin bir tarafındaki yalçın kayanın ortasında da, orta kısmında parmak başı kadar ur olan bir ağaç varmış. Ur, günden güne büyümüş ve sonunda yarılmış. İçinden altın başlı, gümüş göğüslü bir oğlan çıkmış. Oğlan bir süre vakit geçirdikten sonra etrafta kimselerin olmadığını görmüş. Kendi kendine düşünürken annesinin "Uspun" denizdeki "yer iyesi" olduğunu anlamış ve annesine seslenmiş. Bunun üzerine nerden geldiği belli olmayan bir ses duyulmuş ve nehrin yatağındaki yassı kayanın altında yuva tutup burada kurt, böcek yiyip beslenmesini söylemiş.

Bu şekilde yaşayıp giden oğlan bir gün bir tay görür ve ne olduğunu merak ederek yanına gider. Tayın yanından ayrılmak istediğinde tay da onun peşinden gelir. Oğlan taydan korkar ve yuvasına saklanır. O kurdunu böceğini yiyip beslenirken tay da orada otlar, bir yere ayrılmazmış. Sonunda tayın yanına giderek kendisinin ne olduğunu, neden peşinden ayrılmadığını sorar. Tay ise kendisinin "mal" denen şey olduğunu, onun ise "kişi" olduğunu; oradan ayrılmamasının sebebinin ise, kendisine rahat vermeyen kuşların onu gördüğünde kaçması olduğunu söyler. Oğlan baktığında atın gerçekten semirdiğini görür. At, oğlana kendisini binit yapmasını söyler, fakat oğlan eğer yuvasından ayrılırsa öleceğini söyler ve buna yanaşmaz. Sonunda atın ısrarına dayanamayarak ata biner. At, onun hareketlerini kontrol ederek düşmesini engeller. Oğlanı ak tayganın önündeki yalçın kayaya götürüp burada indirir. Oğlan yiyecek ararken tay göğe doğru üç kez kışner. Oğlan dönüp baktığında tayın annesini emdiğini görür ve gidip o da emer, emdikçe semirir. Anne at, oğlana tayı kendisine binit edinmesini, ikisini bir araya getirmek için çok uğraştığını söyler. Artık ölme zamanının yaklaştığını söyler ve oğlanı bir mağaraya götürür. Buradan koşum takımlarını çıkarıp tayı donattıklarında dört yaşında bir ata dönüşüverir. Oğlan da giyinip kuşandığında yiğit bir er olur. Ak-Sarıg adlı kısrağ, öldüğünde kendisini ak kayanın ucuna, güney tarafa doğru gömmelerini söyleyip oğlana her şeyi öğrenebileceği kutsal "sudur"unu verir. Adını sanını sorduklarında kendisini "Kutsal Ak-Tayga yurtlu, yalçın kayanın ortasından kendiliğinden doğan, altın prenses kadınlı, Boş-Dag gibi Ak-Sarıg atlı Arı-Haan'ım" diye tanıtmalarını söyler. Oğlana nerede yurt tutacağını, nasıl savaşaacağını söyleyip silah da verdikten sonra orada düşüp ölür. Bunun üzerine kısrağı tembih ettiği şekilde gömerler.

Arı-Haan bir gün uyurken büyük bir gürültüyle uyanır. Çıkıp baktığında üst âlemden Kurbustu-Haan'ın indirdiği halkı görür. Daha önce insan denen şeyi görmediğinden korkup kaçır. Kutsal kitabına baktığında burada kendisine eş olacak altın prensesin bulunduğunu öğrenir. Böylece altın prensesin olduğu ak otağa gelir. Burada Arı-Haan'ı iyi karşılarlar. Altın prensesle otağda vakit geçirirler, prenses ona ikramlarda bulunur. Prensese, Arı-Haan'ın böyle boş vakit geçirmesinden hoşlanmaz. Er kişinin avlanması, mallarıyla ilgilenmesi gerektiğini, kendisinin ise uykudan başka bir şey bilmediğini söyler. Üç yıl önce bir kara buğranın kaybolduğunu, onu aramaya gidebileceğini söyler. Ayrıca, hamile olduğunu, bir oğul dünyaya getireceğini, oğlan için bir gelin bulması gerektiğini de ekler. Gelini nereden bulacağını sorduğunda ise Ulug-Haan'ın obasında olduğunu, kara buğrayı da hana hediye olarak götürebileceğini söyler. Böylece Arı-Haan hazırlanıp atı Ak-Sarıg'la yola koyulur.

Bir tayganın başına çıktıklarında kara buğrayı başka bir buğrayla kapışırken görürler. Kara buğra diğer buğrayı yenerken, ovanın bir ucundan diğer buğranın sahibi Şara-Melçen Haan olanca heybetiyle çıkıp geliyormuş. Buğrasının yenildiğini görünce kara buğraya yönelmiş, ancak Arı-Haan burada insan dururken hayvanla mı yarışacaksın diye seslenmiş. İki güreşmişler ve Arı-Haan kazanmış. Arı-Haan, onu öldürecekken Şara-Melçen af dilemiş. Bunun üzerine Arı-Haan da onu affetmiş ve arkadaş olmuşlar. Yoluna devam eden Arı-Haan, yolda ikiz kardeşlerle karşılaşır ve birlikte ilerlerler.

Arı-Haan, Ulug-Haan'ın obasında prensesi almak için yarışlara katılır. Önce güreş yapılır ve Arı-Haan yarışı kazanır. Ardından at yarışı yapılır, onu da Arı-Haan'ın atı kazanır. Üçüncü yarış olan ok atma yarışını da kazanan Arı-Haan, kızını almayı hak eder. Ulug-Haan kızını vermeye razı olur ve büyük toy düzenler. Ayrıca Arı-Haan'a birçok hediye vererek onu gönderir.

Obasına dönmek üzere yola koyulan Arı-Haan, yolda Şara-Melçen Haan'ın obasına uğrar. Şara-Melçen Haan, Arı-Haan'a tuzak kurar ve onu yaralayıp bir çukurun içine atar. Çukurun üzerini de kara taşla kapatır. Arı-Haan'ın beraberindeki prensese de Şara-Melçen tarafından kaçırılır.

Arı-Haan'ın karısı doğum yapar ve çocuk Arı-Haan'ın yokluğunda büyür. Bir gün oyun oynarken diğer çocuklar onun babasızlığını başına kakar. Bunun üzerine

annesine gelerek babasını sorar. Annesi bilmediğini söyleyince öfkelenir ve annesinin ellerini kavurmakta olduğu buğdayın içine bastırır, gerçeği söylemesini ister. Annesi dayanamayıp babasının gittiği yeri ve bir daha dönmediğini söyler. Oğlan, babasını bulmak için yola çıkmak ister. Oğlunun ısrarlarına dayanamayan kadın, oğlunu yol için hazırlar; alt ve üst âlemden çağırttığı ustalara oğlanın silahlarını yaptırır ve kendisinin olacak atı yakalaması için altmış kulaç altın kemendi verir. Oğlan atı yakalayıp getirir. Artık oğlana ad verilmesi gerekmektedir. Bunun üzerine annesi halkını toplar, ancak ad veren bulunmaz. Bir gün bir ihtiyar gelir ve oğlana "Han-Şilgi attığı Han-Sayın Hovugun" adını verir.

Han-Soyun Hovugun, babasını bulmak üzere yola çıkar. Yolda bir atla karşılaşır ve atın Arın-Haan'ın atı olduğunu öğrenir. At, oğlana bütün olup bitenleri anlatır. Böylece babasının olduğu yere gelen oğlan, Arı-Haan'ı çukurdan çıkarır. Arı-Haan ilaçlarla, otlarla iyileşir ve intikamını almak için Şara-Melçen Haan'ın obasına gelir. Şara-Melçen Haan'ı öldürür ve oğlu için aldığı prensesi, malını mülkünü de alarak hep birlikte obalarına dönerler. Obada büyük bir toy düzenlerler ve hep birlikte huzur içinde yaşayıp giderler.

Boktug-Kiriş, Bora-Şeeley (3. Metin)

Eldig-Kara ırmağın "beldir"⁷ini yurt tutan, sayısız malı mülkü ve sürüsü olan, Özen-Kula atlı Ökendey-Mergen adlı bir ihtiyar yaşarmış. Obasının ardında Engirgey ve Kıngırgay adlı iki dağ varmış. Bu dağların, biri erkek kartal olup uçan Ereen-Ulaat, diğeri dişi kartal olup uçan Kızıl-Ulaat adlı iki iyisi varmış.

Ökendey-Mergen ve karısı Sulaapay'ın çocukları yok, yalnız yaşarlarmış. İyice yaşlandıklarında karısı hamile kalmış ve bir oğlan doğurmuş. Ardından, bir yıl sonra tekrar hamile kalmış ve bir kız dünyaya getirmiş. Çocuklarına özenerek bakıyorlarmış. Oğlan olanı "Boktuum", kız olanı "Boram" diye çağırırlarmış.

Çocuklar obalarında gün boyu oynayıp, akşam olduğunda yemeklerini yiyip yatıp uyurlarmış. İhtiyar ve karısı bir gün konuşurlarken, çocuklarını sınamak istemişler. İhtiyar, gençliğinde Engirgey'deki kara mağaraya sakladığı eşyalarını, kuşamını oğlanın ne zaman alıp kullanacağını; karısı da Kıngırdıy'daki kara

⁷ beldir: Nehirlerin birleşme yeri, kavşak.

mağaraya bir sandık içinde sakladığı eşyalarını kızın ne zaman alıp kullanacağını merak etmişler.

Boktug ve Bora kardeşler, böyle oynayıp dururlarken, bir gün geri geldiklerinde evleri yerle bir olmuş. İki kardeş birlikte yemek ihtiyaçlarını gidermeyi, avlanmayı, çeşitli araç-gereçleri yapıp kullanmayı öğrenmişler. Ahırda buldukları bir tayı da yanlarına alıp ona bakmışlar.

Aradan zaman geçtikten sonra kıyafetleri eskimiş, ihtiyaçları artmış. Daha önce anne ve babasının aralarında konuştuklarını duymuş olan Bora, duyduklarını ağabeyine anlatmış. Birlikte gidip önce babasının sakladığı eşyaları bulmuşlar. Bunları kuşandıklarında Boktug heybetli bir yiğit oluvermiş. Tayı kuşattıklarında o da görkemli, güzel bir at oluvermiş. Atına binmeye çalıştığında at direnmiş, huysuzluk etmiş. Sonunda at ve sahibi birbirlerini kabul etmişler ve geri dönmüşler. Ardından annelerinin eşyalarını sakladıkları yere gitmişler ve eşyaları bulmuşlar. Bora, annesinin eşyalarını giydiğinde ay gibi parlayan, gün gibi ışıldayan altın bir prenses olmuş.

Boktug, Bora'dan kendilerine ad vermesini istemiş. Bora da anne babalarının onları çağırdığı gibi ağabeyinin adına "Boktug-Kiriş", atının adına "Ayañ-Kula", kendi adına da "Bora-Şeeley" demiş, ağabeyi de bu adları beğenmiş.

Bora-Şeeley, avların derileriyle giysi diken, başka her işi de beceren maharetli bir kız; Boktug-Kiriş de avını avlayan cesur bir er olmuşlar. Boktug-Kiriş kendine ve kız kardeşine birer ev yapmış.

Bir gün Bora-Şeeley, Boktug'a, üç gün içinde hiçbir yere gitmemesini, kötü bir düş gördüğünü söylemiş. Boktug da kardeşinin sözünü dinleyeceğine söz vermiş.

Boktug-Kiriş, bir gün ormanda yankılanan bir ses duymuş. Merak etmiş ve atına binip sesin yakınındaki yüksek tepeye çıkmış. İki tane koç varmış. Boktug Kiriş onları öldürmeye çalıştığında kaçmışlar. Bunun üzerine Boktug hiddetlenip bunları yakalamaya çalışmış. Ancak Boktug Kiriş'in kemendi taşa takılıp atından düşmüş ve orada ölmüş. Ayañ Kula at, sahibinin öldüğünü anlayarak Bora-Şeeley'in evine koşturup gelmiş. Bora-Şeeley ata binip Boktug'un olduğu yere gelmiş. Ağabeyinin öldüğünü görünce ağlayıp sızlamış. Ağabeyini eve getirip, otlarla ilaçlarla merhemlemiş. Sonra kutsal sudura bakmak aklına gelmiş. Sudura baktığında, Hün-Haan, Ay-Haan, Deer-Haan adlı üç hanın üç prensesinin üç şalı alınıp getirilirse

iyileşebilir diye yazıyormuş. Bir sabah bir kartal gelmiş ve Hün-Haan, Ay-Haan, Deer-Haan'ın üç prensesini getirirse ağabeyinin dirileceğini ve kendisine yardım edeceğini söylemiş. Sonraki sabah, başka bir kartal gelmiş ve yine aynı şeyleri söyleyip gitmiş. Bora-Şeeley, bu üç şeyin ardından, bunun doğru olduğunu anlamış ve harekete geçmiş. Sihirle kendisini ağabeyine dönüştürmüş. Bektug-Kiriş'i Engirgey'in yalçın kayasına götürüp onun içine saklamış. Bütün eşyalarını da Kırğırgay'daki kara mağaraya bırakmış. Kendisine yardım etmek üzere Engirgey'in iyesi Ereen-Ulaat ve Kırğırgay'ın iyesi Kızıl-Ulaat da gelmişler.

Bora-Şeeley ilk önce Hün-Haan'ın obasına gelmiş. Kendisini belli etmemek için sefil bir oğlana dönüşmüş. Hün-Haan'ın obasında, hanın altın prensesini almak üzere yarış varmış. Orada toplanan yiğitlerden Aldın-Möge atışını yapmış ve kızı alacakken Bora-Şeeley, kendisinin atış yapmadığını, atış yapmak istediğini söylemiş. Herkes bu sefil oğlana gülmeye başlamış, ancak atış yapmasına izin vermişler. Bora-Şeeley, ağabeyi Bektug-Kiriş gibi atış yapmış ve başarılı olmuş. Bunun üzerine Aldın-Möge, bu sefer güreşerek yarışacağız demiş. Güreş için hazırlanmışlar. Engirgey'in iyesi Ereen-Ulaat gelip üzerine kustuğunda gücüne güç katılmış. Bora-Şeeley, Aldın-Möge'yi alt etmiş. Hün-Haan'ın obasına gelmiş ve başka yarış olup olmadığını sormuş. Han, başka yarış olmadığını kızını vereceğini söylemiş. Bora-Şeeley de, işlerini bitirip dönüşte alacaklarını alacağını söylemiş.

Tekrar yola çıkan Bora-Şeeley, bu sefer Ay-Haan'ın obasına gelmiş. Burada da han'ın prensesini almak üzere yarış varmış. Prensese almak isteyen Hümüş-Hüler Möge de oradaymış ve herkes onun yarışını merak ediyormuş. Ertesi gün yarışa girecek yiğitler hazır olmuşlar. Hümüş-Hüler Möge muhteşem atışını yapmış. Han, atacak başka kimse var mı diye seslendiğinde Bora-Şeeley de atış yapmak istediğini söylemiş. Bora-Şeeley, sefil oğlan kılığından eski haline dönüp atışını yapmış ve yarışı geçmiş. Son olarak güreşmişler, Bora-Şeeley kazanmış. Ay-Haan'ın obasına geri gitmiş ve başka yarış olup olmadığını sormuş. Han, kızını vermeye razı olmuş. Bora-Şeeley, işlerini halledip dönüşte prensesi ve alacaklarını alacağını söylemiş.

Bora-Şeeley tekrar yola koyulmuş. Bu sefer Deer-Haan'ın obasına gelmiş. Burada da han'ın altın prensesini almak isteyen Öñ-Şara Möge'nin yarışı varmış. Bunu merak eden halk toplanmış, yarışı izliyormuş. Öñ-Şara Möge muhteşem atışını yapmış. Başka atacak kişi var mı dediğinde Bora-Şeeley kendisinin atmadığını söylemiş. Han, "Atamazsan başını alırım" demiş. Bora-Şeeley atışını yapmış ve yarışı

geçmiş. Bunun üzerine Öñ-Şara Möge, daha başka yarışlar yapacaklarını söylemiş. Yedi gün sonra ilk yarışlarını yapacaklarmış. Öñ-Şara Möge, her seferinde bir hile düşünüp Bora-Şeeley'in üzerine göndermiş. Ereen-Ulaat ve Kızıl-Ulaat iyeler sayesinde bu hileleri önceden haber alan Bora-Şeeley, Öñ-Şara Möge'nin bütün hilelerini alt etmiş. Güreş yapalım dediklerinde de Öñ-Şara Möge, Bora-Şeeley'in üzerine başka şeyler gönderip duruyormuş. Öfkelenen Bora-Şeeley, Öñ-Şara Möge'ye gitmiş ve geleceksen kendin gel, diye çıkışmış. Bunun üzerine ertesi gün güreş yapmaya karar vermişler. Bora-Şeeley, Öñ-Şara Möge'yi yenip yok etmiş ve hanın obasına gelerek prensesi istemiş. Han da kızı vermiş ancak, daha sonra pişman olmuş. Bora-Şeeley'e tuzaklar kursa da Bora-Şeeley bunların hepsini atlatmış. Sonunda han, istediği her şeyi vermeye razı olmuş.

Bora-Şeeley, geri dönüş yolunda tek tek prensesleri ve alacaklarını alıp kendi yurduna yola koyulmuş. Yolda kendisi konaklayacak yer aramak üzere önden gitmiş. İdik-Bora tepeye çıkmış ve ağabeyini sakladığı kayadan çıkarmış. Ağabeyini alıp çadırın olduğu yere getirmiş. Eyerinin altına bir mektup yazıp bırakmış. Ağabeyinin koluna da "kövençik⁸" yazıp ağabeyini orada bırakmış, kendisi ise bir tavşana dönüşüp ormana kaçmış. Göçmekte olan obası geldiğinde bir de bakmışlar ki Bektug-Kiriş ölmüş. Üç prenses ayrı ayrı birer şal ile Bektug-Kiriş'in üstünden atlamışlar. Böylece Bektug-Kiriş dirilmiş. Bektug-Kiriş, etrafına bakıp neler olduğunu anlamaya çalışmış. Bütün bunları kardeşinin yaptığını anlamış ve kardeşiyle övünmüş. Sonra kolundaki "kövençik" yazısını görmüş. Eyer altındaki yazıyı bulup okuduğunda bütün olup bitenleri, bundan sonra ne yapması gerektiğini öğrenmiş ve o şekilde yapmış.

Bektug-Kiriş, bir gün avcılarını ormana gönderip ne varsa yakalamalarını, ancak öldürmemelerini söylemiş. Kendisi de ormanın bir tarafında beklemeye başlamış. Bir tavşan gelip Bektug-Kiriş'in koynuna girivermiş. Bektug, onu alıp büyük eşine getirmiş ve iyi bakmasını söyleyerek teslim etmiş. Aradan zaman geçip baktığında tavşanın zayıfladığını görmüş ve sinirlenerek tavşanı ondan alıp ortanca eşine emanet etmiş. O da tavşana iyi bakamayınca en küçük eşine getirip vermiş. Bir ay sonra baktığında tavşanı semirmiş görmüş. Bektug-Kiriş onu alıp Engirgey'in eteğine götürmüş ve orada bir cam ev yapıp kardeşini oraya yerleştirmiş.

⁸ kövençik: Eyer yastığı.

Boktug-Kiriş'in iki büyük eşi, bu avlar neden azaldı diyerek Boktug-Kiriş'in avlandığı yeri gidip görmek istemişler. Gittiklerinde camdan evi görmüşler. Eve geldiklerinde Bora-Şeeley, yengelerim geldi diye sevinerek onları karşılamış. Ancak, iki kadın, Bora-Şeeley'i Boktug-Kiriş'in karısı zannederek öldürmüşler. Boktug-Kiriş eve geldiğinde kardeşinin öldüğünü görmüş ve onu oyuncak bebeğe dönüştürüp bir sandığın içine koymuş.

O zamanlarda, kuzeyde, Karatı-Han'ın inek çobanı olan Kara-Sagıl adlı bir ihtiyar varmış. Bir gün ineğini güderken bataklığa saplanmış bir geyik görmüş. Geyiğin boynuzunda işlemeli bir sandık varmış. Sandığı alıp karısına götürmüş. Sandığı açtıklarında içinden oyuncak bir bebek çıkmış. Bebek ağzını açıp ses çıkardığında korkmuşlar. Kıza saplanmış olan çuvaldızı çıkardıklarında ise kız canlanıvermiş. Kızı kendi çocukları gibi sahiplenmişler, kız da onları anne babası olarak görmüş.

Karatı-Han'ın oğlu Kara-Buzur, bu kızı görmüş ve babasına kızı almak isteğini söylemiş. Han ise Kara-Sagıl'ın kızı yok diye bildiğinden oğlana çıkışmış. Sonunda oğlanın haklı olduğu anlaşılmış. Han, kızı çeşitli şekillerde sınıdıktan sonra oğluna almaya karar vermiş ve bir toy yapmışlar.

Boktug-Kiriş bir gün kutsal kitabını açıp bakmış. İyi şeyler görmüş ve sevinmiş. Diğer yandan kardeşini düşünüp kederlenmiş. Bu sırada Ereen-Ulaat ve Kızıl-Ulaat iyeler gelip kardeşinin nerede olduğunu haber vermişler. Boktug-Kiriş, kız kardeşini olduğu obaya gitmiş. Orada Bora-Şeeley'in oğlu, yeğenini görmüş ve gururlanmış. Annesine oğlandan haber göndermiş. Bora-Şeeley koşarak gelmiş ve kucaklaşıp hasret gidermişler. Bora-Şeeley, ağabeyi Boktug-Kiriş'i güzelce ağırlamış. Karatı-Han ve Kara-Buzur da Bora-Şeeley'i güzelce karşılamış, ikramda bulunmuşlar.

Boktug-Kiriş, kendi obasına geri döndüğünde iki büyük eşinin, küçük eşine rahat vermediklerini, kızın zayıfladığını görmüş. Kardeşine yaptıklarını da hatırlayınca bu ikisini kovup göndermiş.

Boktug-Kiriş bir gün anne babasını düşünüp kederlenmiş ve onları aramaya karar vermiş. Ereen-Ulaat ve Kızıl-Ulaat iyeler, anne ve babasının nerede olduğunu haber vermişler. Böylece Boktug-Kiriş, anne babasını alıp götüren Saraatay adlı kişinin obasına yola koyulmuş. Boktug-Kiriş ile Saraatay Möge karşı karşıya

geldiklerinde greerek kozlarını paylaşmaya karar vermişler. Bektug-Kiriş, Saraatay-Mge'yi yenip ldrm. Ardından anne ve babasını bulup kendisini tanıtmış, hasret gidermiler. Bektug-Kiriş ve anne babası, Saraatay'ın malını mülkünü, halkını önüne katarak kendi obalarına doğru yola çıkmışlar. Bektug-Kiriş nden gidip obasına gelmiş. Yurdu refah ve huzur iindeymi. Bu arada karısı da bir oğlan dünyaya getirmiş.

Bektug-Kiriş'in ylk sürüsündeki bir ksrak, kendisi kadar bir kulun doğurmuş. Bektug-Kiriş, bu kulunun oğluna uygun olduğunu dnm ve oğlana gidip o kulunu almasını söylemiş. Oğlan kulunu yakalayıp getirmiş. Kulunu kuandrdıklarında görkemli bir at oluvermi. Bektug-Kiriş, oğluna ve atına ad verdirmek istemi. Halkını toplayıp toy düzenlemiş. İyi ad veren kişiyi ödüllendireceğini söylemiş. Fakat bir ay geçmesine rağmen ad veren çıkmamış. Bir gün ihtiya bir kadın ıkagelmi ve oğlana "Han-ilgi atlı Han-eğey" adını vermiş.

Han-eğey atasının yaptığı bütün ileri öğrenip yapar olmuş. Bektug-Kiriş ve karısı oğlana bir e bulmak istemişler. Bektug-Kiriş kutsal kitabına baktığında aka-Haan'ın kızı altın prensesin oğluna uygun olduğunu görmüş. Böylece Han-eğey, aka-Haan'ın obasına yollanmı. Han, oğlanın sunduğu hediyeleri kabul etmiş ve kızını vermiş. Bir otağ diktirip ikisini yerletirmi. Bir gün damadını ağırtan Han, eskiden düşman olduğu ve tekrar savama vakitlerinin yanatığı Sarınday-Sarıg Haan'la artık yalandığı için ba edemeyeceğini, yerine kendisinin gidip onunla savamasını istemi. Han-eğey de bunu memnuniyetle kabul etmiş. Han-eğey, Sarınday-Sarıg Haan'la yolda karılamı. İki cesur er güçlerini sınamak için birkaç yarış yapmışlar. Sonunda greerek yarıalım demişler. Han-eğey, Sarıg-Haan'ı yenmi, ancak af dilemesi üzerine onu bağılamı. Böylece kayınbabasının obasına dönen Han-eğey, alacaklarını alıp halkıyla birlikte kendi obasına geri dönmüş.

Obası genişleyip malları sürüleri katlanan Bektug-Kiriş ve oğlu Han-eğey, hiçbir fenalığın uğramadığı yurtlarında halklarıyla birlikte refah içinde yaşayıp gitmişler.

Hunan-Kara (4. Metin)

Say-Toyun kadınlı, Bora-Höl atlı; Hoyuskan-Aşak adlı koyun çobanı, Aksagalday Sayın-Kuu adlı yıldı çobanı olan Dalay-Baybın Haan adlı bir han, Şil-Dag, Şilen-Dag'da hüküm sürermiş. Şil-Dag, Şilen-Dag'ın ormanlık tarafındaki kara mağarada ise biri erkek diğeri dişi iki "şulbu"⁹ yaşarmış.

Aksagalday Sayın-Kuu çobanı bir gün, Hirtin-Şokar atına binip hayvanlarına bakmaya gitmiş. Dokuz yıl doğurmayan azgın sarı kısrağı gebe imiş. Koşturup hanın yanına gelmiş ve sarı kısrağın doğurmak üzere olduğunu söylemiş. Dalay-Baybın Haan üç yıldır evden çıkmaz, otağında boş vakit geçirirmiş. Han, atını getirtip Şil-Dag, Şilen-Dag'a çıkmış. Burada kutsal kitabını açıp okumaya başlamış. Üç ay boyunca baktıktan sonra obasına dönmüş. Karısı Say-Toyun Kadın altı aydır ağrı sızı içindeymiş. İyileştirmesi için Eki-Höö kamı çağırmışlar, ancak ağrısı bir türlü kesilmemiş. Ak-Oy'da yaşayan lama'yı çağırmışlar. Lama, ne olduğunu anlamak için fal bakmış; fal hayırlı çıkmış. Meğer Dalay-Baybın Haan'ın karısı hamileymiş. Lama, bunun üzerine tekrar fal bakıp "Bu oğul sıradan biri değildir" demiş.

Aradan aylar geçince beli demir, göğsü çelik gibi bir oğlan dünyaya gelmiş. Oğlanın göbeğini hiçbir şeyle kesememişler. Oğlan ve annesi, iki üç gün boyunca birlikte yatıp durmuşlar. Say-Toyun Kadın gittikçe kötüleşmeye başlamış. "Böyle oğlan dünyaya geldiği nerede görülmüş" diye sızlanıyormuş. Bunun üzerine oğlan, "Benim göbeğimi demirle kesemezsiniz. Şil-Dag, Şilen-Dag'ın kuzey yamacındaki ak kayayı, güney yamacındaki kara kayayı getirip birbirine bindirip göbeğimi kesebilirsiniz" demiş. Oğlanın dediğini yaptıklarında göbeği kesilmiş. Oğlanı besletip baktırmak üzere hizmetçilere emanet etmişler. Oğlan her gün bir yaşına giriyor, hızla büyüyormuş.

Şil-Dag, Şilen-Dag'daki iki şulbu, oğlan büyüdüğünde bizi buralarda barındırmaz diye oğlanı kaçırıp öldürmek üzere aralarında plan yapıyorlarmış. Bu sırada küçük oğlan kendisine bakan hizmetçilere; ihtiyar bir kadın gelirse onu karşılamalarını, kendisini istediğinde de çekinmeden vermelerini söylemiş.

Şulbu, ihtiyar kadın kılığında çıkıp gelmiş. Yiyecek içecek istediğinde ikramda bulunmuşlar. Oğlanı görmek istediğinde getirip kucağına vermişler. Oğlan acıkmış diyerek oğlana meme vermiş. Bunun üzerine oğlanla kadının ağzından

⁹ şulbu (~şulbus): Şeytan, kötü ruh.

köpük köpük kan gelmiş. Dalay-Baybın Haan yerinden fırlayıp oğlunu almış. Şulbunun gırtlakını çekip çıkarmış. Şulbu kadının kanı irini su gibi akıp gitmiş. Oğlanı tütsüleyip şifalı sularla yıkamışlar. Bunun ardından erkek şulbu, "maṅgis"¹⁰ olup gelmiş. Dalay-Baybın Haan korkudan saklanmış. Küçük oğlan maṅgis'i alt edip öldürmüş. Bu olayın da ardından eskisi gibi yaşamaya devam etmişler.

Hizmetçiler bir sabah baktıklarında oğlan yerinde yokmuş. Oğlan bir görünür bir kaybolurmuş. Meğerse gizlice Şıl-Dag, Şilen-Dag'a çıkıp ne olup gittiğine bakarmış. Bir gün yine gelip annesiyle babasının arasına oturmuş, gördüklerini anlatmaya başlamış. Kuzey taraftan bir sabah yüz boz atlı kişi, bir sabah yüz kara atlı kişi geliyormuş. Bu nedir diye sormuş. Dalay-Baybın Haan bunun, kuzeyde çok uzak yerde Us denizin kıyısındaki Uzun-Sarıg Han'ın Uzun-Nazın prensesini almak isteyen yiğitlerin savaşı olduğunu söylemiş. Oğlan oraya gitmek istemiş, babası ise kendisinin bile gidemediği yer olduğunu söylemiş. Oğlan sürekli oraya gitmek istediğini söylüyor, bir türlü rahat vermiyormuş. Bunun üzerine han ve annesi oğlanı hazırlamaya başlamışlar. Oğlan, onların verdiklerini kuşanınca han atasından da güçlü bir yiğit oluvermiş. Oğlana at vermişler, atla birbirlerini sınamışlar ve beğenmişler. Dalay-Baybın Haan oğluna ad vermek için toy düzenlemiş. İhtiyar bir karı koca ad vermeye gelmişler. Kadın, oğlanın atına "Arzılan-Kara" demiş; bu adı beğenmişler. İhtiyar adam da oğlanın adına "Arzılan-Kara atlı Hunan-Kara" demiş; bu adı da beğenmişler.

Hunan-Kara, Arzılan-Kara atına binip yola çıkmış ve durmaksızın yol almış. Arzılan-Kara bir yerde durup, daha önce böyle uzun yola çıkmadıklarını, bir hünerlerini sınamaları gerektiğini söylemiş. Sihirlerle çeşitli kılıklara girmişler. Bu hünerlerini gösterdikten sonra tekrar yola koyulmuşlar. Bir yerden geçerken Arzılan-Kara, Hunan-Kara'yı uyarmış. Etrafta birçok kalıntı, ceset varmış. Hunan-Kara sefil bir oğlana, Arzılan-Kara da ölmek üzere olan zayıf bir taya dönüşmüş. Bir ihtiyarla karşılaşmışlar. İhtiyara nerede yemek bulabileceklerini sorduklarında ihtiyar, bitmez tükenmez malın Us denizin kıyısındaki Uzun-Sarıg Han'da olduğunu, ancak oraya kimsenin ulaşamadığını söylemiş. Yollardan birinde iki kuduz it, birinde iki kara kuzgun, birinde ise iki coşkun kara buğra varmış. Hunan-Kara iki kara buğranın olduğu yoldan gitmeye karar vermiş. Uzun-Sarıg Han'ın halkı da bu iki buğranın, insanların öldürmelerinden bıkip usanmış. Hunan-Kara atından inmiş ve buğralarla

¹⁰ maṅgis: Mitolojik bir canavar.

karşılaşmış. Buğraları yelelerinden tutup ağızlarını ayırıcasına çekmiş ve iki sırtı ağızlarına saplamış. Atına binip şehre girmiş ve hanın tahtına gelmiş. Uzun-Sarıg Han'ın yanında Demir-Möge oturuyormuş. Bir tarafında ise han'ın eşi oturuyormuş. Böyle sefil bir oğlanı içeri soktukları için hizmetçilere bağırıp kızmışlar. Oğlan da yiyecek aradığını söylemiş. Oğlan, kendisine verilen ikramları yiyip içtikten sonra elindeki kâseyi fırlatıp atmış. Oğlanı dışarı çıkarmışlar. Şehirde Uzun-Nazın prensesi aramaya başlamış. Şehrin ortasında ışıldayan altın bir ev varmış. Bu evin altı kat kapısında altı engel varmış. Hunan-Kara bu engelleri alt edip geçmiş. Prenses, oğlanın tüm engelleri aştığını görünce üst âleme kaçmak istemiş, ancak Hunan-Kara onu yakalamış. İkisi altı ay altın evde kalmışlar.

Uzun-Sarıg Han ile Demir-Möge, Hunan-Kara'yı yok etmek için plan yapmışlar. Ak kayaya yazı yazmak üzere gönderip orada yıldırımlar düşürüp oğlanı öldüreceklermiş. Ancak, planları başarılı olamamış ve oğlan yazıyı yazıp getirmiş. Ertesi gün kızıl kayaya göndermişler, oğlan yine yazıp gelmiş. Ardından kara kayaya göndermişler, oğlan yine yazısını yazıp gelmiş. Her seferinde kayalar yıldırımlardan paramparça olmuş, ancak oğlan kurtulmuş. Bunun üzerine başka bir plan yapmışlar. Bu oğlanın bu güçsüz atı yedi nehri geçemez, yedi geçidi aşamaz diye düşünmüşler ve uzaktaki sandal ağacının dalını getiren Uzun-Nazın prensesi alsın demişler. Hunan-Kara, atının yanına gitmiş ve kendisi eski Hunan-Kara'ya, atı da eski güçlü Arzılan-Kara'ya dönmüş. Bir ay sonra Demir-Möge'nin demir atına on beş yaşındaki bir oğlan binip yola çıkmış. Arzılan-Kara'ya binebilen birini ise bulamamışlar. Sonunda bir ihtiyar çıkıp gelmiş ve onunla göndermişler. Arzılan-Kara, demir attan daha önce sandal ağacına ulaşmış ve demir attan bir ay önce de şehre geri gelmiş. Bu yarışı Hunan-Kara kazanmış. Bu sefer güreşmeye karar vermişler. Kaç vakit güreşmişler ancak bir türlü yenişememişler. Sonunda Hunan-Kara, Demir-Möge'yi yenmiş. Hunan-Kara tütününü yakıp çekmeye başlamış, Demir-Möge'ye söyleyecek sözü olup olmadığını sormuş. Bu sırada yer ile göğün oğlu Demir-Möge, güreşten önce ata ve annesinden yardım istemeyeceğine dair söz vermesine rağmen "yer anam gök atam" diye onlara seslenmiş. Hunan-Kara öfkelenmiş ve o da Arzılan-Kara'yı çağırmış. Arzılan-Kara, "üst dünyaya sen bak, alt dünyaya ben bakayım" demiş. Bu sırada kara kara bulutlar toplanıp şimşekler çakmaya başlamış. Alt dünyadan bakırdan tırnakları olan, bakır kılıç ve mızrak tutan kadınlar çıkıp gelmiş. Arzılan-Kara koşturup onları alt dünyaya hapsedmiş. Hunan-

Kara, kozlarımızı paylaşalım diye Uzun-Sarıg Haan'a gitmiş. Han, korkudan sinmiş ve af dilemiş. Hunan-Kara, ertesi gün prensesi de alarak Şil-Dag, Şilen-Dag yurduna yola koyulmuş. Yurduna geldiğinde kimseler yokmuş. Anne babasının evinin yerini ot bürümüş. Hunan-Kara eve girip annesiyle babasının yerine oturmuş, kederlenmiş. Aradan bir ay geçmiş ve Uzun-Sarıg Han'ın kendisine verdiği halkı da arkasından gelmiş. Onları yerlerine yerleştirmiş. Ardından anne babasının intikamını almak üzere yola çıkmak istemiş. Prenses de onunla savaşmaya gelmek istemiş, ancak Hunan-Kara onun yurda bakmasını istemiş. Hunan-Kara, Arzılan-Kara atına binip, anne babasını götüren şulbu'nun Kögel-Möge hanının memleketine yola çıkmış. Bir aylık yol gittiklerinde Arzılan-Kara, etrafına bak diye Hunan-Kara'yı uyarmış. Bozkırın ortasında iki üç ayrı kızıl toz bulutu varmış. Yine biri sefil oğlana, biri zayıf ata dönüşüp ilerlemişler. Bu toz bulutu, Dalay-Baybın Han'ın sayısız yılki sürüsüyümü. Aralarından Arzılan-Kara'nın annesi sarı kısrak kişneyerek koşup gelmiş. Hunan-Kara, "hayvan dahi olsa yavrusuna böyle bağlı, benim atam annem ise Kara-Kögel Han'ın yerinde ya ölü ya diri" diye kederlenip ağlamış.

Hunan-Kara, Kara-Kögel'in yurduna gelmiş. Her yerde sarı sarı şulbular varmış. Bir sabah şehirde dolanırken şulbu'nun halkının bir yerde toplandığını görmüş. Orada yarış yapıp oyun oynuyorlarmış. Şulbu'nun Kara-Kögel hanının tarafı yeniyormuş. Ertesi gün yine toplanmışlar, yarışıyorlarmış. Bu sefer şulbu'nun tarafı yeniliyormuş. Sefil oğlan kılığındaki Hunan-Kara, ben atayım demiş. Oğlan atıp kazandığında kim olduğunu sormuşlar. Kendisini "Kaldar-Barıs şulbular'ın dostuyum diye tanıtmış. Ertesi gün yine yarış yapıyorlarmış. Oğlanı geçebilen yokmuş. Kara-Kögel, kuzeydeki Hunan-Kara ile savaşacağını, bu sefil oğlanın kendisine bu savaşta yararlı olacağını söylemiş.

Hunan-Kara, bir sabah Kara-Kögel'in evine gelmiş. Kara-Kögel'i Arzılan-Kara atlı Hunan-Kara'dan korumak istediğini; kendisinin koruyucu güçlerinin, ruhlarının nerede olduğunu sormuş ve onları gözetip korumak istediğini söylemiş. Kara-Kögel'in bir canı şehrin güney tarafındaki gece gibi karanlık kara dağın kuzey tarafındaki kara mağaranın içinde, kadınıyla birlikte duran yedi kurtta; biri, su üzerindeki birikintilerde; biri, çizmesinin tabanında yer alan çelikte; biri, ta kuzeyde altın sandık içindeki yedi yaban arısında imiş. Bunlardan biri dahi kalsa asla ölmeyeceğini söylemiş. Hunan-Kara, Kara-Kögel'in bütün canlarını bir bir yok etmiş. Kara-Kögel kendinden geçmiş hâlde imiş. Hunan-Kara, sefil oğlan kılığından kendi

hâline, Arzılan-Kara da eski hâline dönüşmüş. Hunan-Kara, Kara-Kögel'i yok etmiş. Annesini, babasını, halkını ve mallarını alıp Şil-Dag, Şilen-Dag yurduna dönmüş. Yurtlarına vardıklarında dokuz gün boyunca toy, kutlama yapmışlar. Yurtlarında huzurla yaşayıp gitmişler.

Kaŋgıvay-Mergen (5. Metin)

Bir zamanlar Karan-Çüzün kadınlı, Kaŋgay-Kara ve Dönen-Kaldar adlı iki atı olan Kaŋgıvay-Mergen adında bir yiğit yaşarmış. Çok varlıklı olan Kaŋgıvay-Mergen'in bütün işlerine ağabeyi Aksagalday Sayın-Havıççı bakarmış. Bir gün Aksagalday Sayın-Havıççı, Idık-Bora ormanın tepesine çıkmış ve neler olup gittiğine bakmış. Kaŋgıvay-Mergen'in malı sürüleri her yere yayılmış. Bir tarafta ise Kaŋgıvay-Mergen'in kara buğrası alabildiğine koşturuyormuş. Diğer taraftan onun üzerine başka bir buğra geliyormuş. Bunu savaş habercisi olarak gören Aksagalday Sayın-Havıççı, doğruca obasına dönmüş ve Kaŋgıvay-Mergen'e durumu haber vermiş. Kaŋgıvay-Mergen ise ağabeyinin uyarısına aldırmış etmemiş. Ancak, daha sonra karısının sözleri üzerine gidip bakmaya karar vermiş. Hazırlanarak yola çıkmış. Neler olduğuna bakmaya giden Kaŋgıvay-Mergen, Han-Küçü bahadıyla karşılaşmış. Han-Küçü, Kaŋgıvay-Mergen'in obasını yağmalayacağını, her şeyini alacağını haykırarak Kaŋgıvay-Mergen'e meydan okumuş. Böylece iki kahraman dövüşmeye başlamış ve sonuçta Kaŋgıvay-Mergen kazanmış. Kaŋgıvay-Mergen, Han-Küçü'yü bir kuyuya kapatmış ve düşmanının malını mülkünü, karısını almak üzere yola koyulmuş. Yoldaki güçlükleri aşan Kaŋgıvay-Mergen, Han-Küçü bahadırın obasına gelmiş ve burada Avıkay-Sarala kadının sarayında yaşamaya başlamış.

Kaŋgıvay-Mergen'in kendi yurdunda Torgun-Çüzün kardeşi kötü durumdaymış. Aksagalday Sayın-Havıççı, Kaŋgıvay-Mergen'e gelerek durumu bildirmiş. Bunun üzerine Kaŋgıvay-Mergen hemen yurduna dönmüş. Bu sırada Torgun-Çüzün'ü istemek üzere Şüük-Möge, Süder-Möge, Demir-Möge ve Deek-Möge adında dört kardeş gelmiş. Kaŋgıvay-Mergen, kız kardeşini daha sonra kendisinin getireceğini söyleyerek onları uğurlamış. Bir süre sonra hazırlıklarını yaparak dört kardeşin yurduna gitmişler. Burada çok içen Kaŋgıvay-Mergen artık kendi obasına dönmek istemiş. Kız kardeşi, zamanın kötüleştiğini, bir daha bu kadar çok içmemesi gerektiğini söylemiş.

Kendi yurduna dönen Kaᅇıvay-Mergen, burada da bir toya katılmış. Karısı Karan-Çüzün'ün ısrarıyla yine çok içmiş. Karan-Çüzün kadın ise, Kaᅇıvay-Mergen'in kuyuya hapsettiğı Han-Küçü bahadıyla kaçmış. Karan-Çüzün ve Han-Küçü, Kaᅇıvay-Mergen'i ve ağabeyini yok etmek istiyorlarmış. Konuşulanları duyan Aksagalday Sayın-Havıtcı kaçıp gitmiş. İkisi, Kaᅇıvay-Mergen'i öldürüp denize atmışlar ve Han-Küçü'nün ülkesine gitmişler.

Kaᅇıvay-Mergen'in kardeşı Torgun-Çüzün kötü rüyalar görmüş ve Demir-Möge'yi ve kardeşlerini ağabeyinin yurduna göndermiş. Geldiklerinde obanın yağmalandığını, hiçbir şeyin kalmadığını görmüşler. Aksagalday Sayın-Havıtcı'yı bulmuşlar ve olanları öğrenmişler. Kaᅇıvay-Mergen'in denize atıldığı yere kadar gelmişler. Demir-Möge denize atlayarak Sug-Haan'la görüşmüş ve ondan yardım istemiş. Sug-Haan'ın yardımıyla Kaᅇıvay-Mergen'i bulmuşlar ve denizden çıkartıp diriltmişler. Ardından hep birlikte obalarına dönmüşler.

Torgun-Çüzün, ağabeyini evlendirmek istemiş. Bunun üzerine Tavın ve Dajı kardeşlerin Muᅇıgulak-Sagaan adlı kardeşini istemeye gitmişler. Tavın ve Dajı kardeşler, kız kardeşlerini vermeye razı olmuşlar ve hep birlikte Kaᅇıvay-Mergen'in obasına gelmişler.

Kaᅇıvay-Mergen tekrar yola çıkmak istemiş, ancak karısı, kendisi doğurmadan gitmemesini istemiş. Kaᅇıvay-Mergen bunu dinlemeyip gitmiş. Yolda Kara-Türü bahadıyla karşılaşmış. İkisi güreşmişler ve Kaᅇıvay-Mergen yenmiş. Kaᅇıvay-Mergen, Kara-Türü'nün samimiyetini görerek onu bağışlamış ve ikisi kardeş olmuşlar. Kaᅇıvay-Mergen yoluna devam ederken, başka bir yiğitle karşılaşmış. Bu yiğit meğerse kendi oğlu Han-Türü imiş. Birlikte obalarına dönmüşler. Kaᅇıvay-Mergen, hâlâ Han-Küçü'den intikamını alamamıştır. Bu sefer de onu bulmak ve intikamını almak üzere yola çıkmış. Han-Küçü'yü bularak kafasını uçurmuş. Karan-Çüzün kadını da bacaklarından iki ata bağlayarak sürükletmiş ve böylece ortadan kaldırmış. Kaᅇıvay-Mergen, bütün malını mülkünü alarak dört kardeşlerin obasına göçmüş. Bütün yiğitleri aldığı kadınlarla evlendirmiş. Hep birlikte büyük toy yapmışlar. Yurtlarında refah ve huzur içinde yaşayıp gitmişler.

Möge Şagaan-Toolay (6. Metin)

Çok eski zamanlarda, Çiinge-Kara ırmağın ağzını yurt tutan, kimsenin yenemediği Möge Şagaan-Toolay adlı bir yiğit yaşamış. Hiçbir şeyin yetişemediği Arzılañ-Kıskıl adlı atı, bir de yiğit mi yiğit bir er olan Möge Bayan-Talay adlı oğlu varmış. Kardeşinin adı ise Aldın-Aas'mış. Möge Şagaan-Toolay bir gün oğlu Möge Bayan-Talay'ı çağırılmış. Artık iyice yaşlandığını, eskiden arkadaş olduğu Koldu-Burgan'ı (lama) çağırıp getirmesini istemiş. Koldu-Burgan geldikten kısa bir süre sonra Möge Şagaan-Toolay ölmüş. Möge Bayan-Talay evine dönmüş uyurken düşman baskınına uğramış. Düşmanlara Koldu-Burgan'ı geri götürmesi gerektiğini, döndüğünde savaşmalarını söylemiş. Koldu-Burgan, Möge Bayan-Talay'ın verdiği hediyelerden kutsal sarı atı alarak kendisinin tek başına gideceğini söylemiş. Bunun ardından Möge Bayan-Talay savaşa hazırlanmaya başlamış. Karısı hamile olduğunu söylemiş ve eğer savaştan dönemezse doğacak çocuklarına ne ad vereceğini sormuş. Möge Bayan-Talay, erkek olursa Kara-Kögel, kız olursa Handı-Seren adını verirsin diyerek düşmanlarına karşı gitmiş. Düşmanları Ak-Haan ve Kadın-Kara ile atış yapmışlar. Möge Bayan-Talay'ın attığı ok hedefine ulaşamamış. Ak-Haan'ın attığı okla Möge Bayan-Talay vurulmuş ve ölmüş. Düşmanlar Möge Bayan-Talay'ın yurduna geldiklerinde Say-Kuu kadını bulamamışlar.

Say-Kuu kadın düşmandan kaçarken kurak bir yerde doğum yapmış. Bir oğlan doğurmuş. Say-Kuu kadın oğlunu sarmalayıp bir yerden su bulup susuzluğunu gidermeye gitmiş. Döndüğünde bir de bakmış ki oğlan oturmuş toprakla oynuyor. İkinci gün annesini tanımaya, üçüncü gün yürümeye başlamış. Oğlan avlanmaya, her seferinde daha büyük bir av getirmeye başlamış. Annesinden de bunların ne olduğunu öğreniyormuş. Bir taraftan annesi oğluna ok ve yay yapmayı da öğretiyormuş. Oğlan hiçbir atışı ıskalamazmış. Annesi, ormanın bir tarafını göstererek buranın kutsal olduğunu, oraya gitmemesi gerektiğini söylemiş. Oğlan merakını yenemeyerek ormana girmiş. Ormanda daha önce görmediği bir yaratıkla karşılaşmış. Bir sineğe dönüşüp üzerinde gezinerek bunun nasıl bir şey olduğunu incelemiş. Boynuzlarında kadınlı erkekli birçok insanın saplanıp kaldığı korkunç bir yaratıkmış. Sonra bir tepenin başına çıkıp yayını çekmeye başlamış ve okunu fırlatmış. Canavar bir geyiğe dönüşerek ölmüş. Oğlan da kendi hâline dönüşerek gidip geyiğin karnını kesmiş. Geyiğin karnından Moğol'u, Tuva'sı birçok insan çıkıp oğlana dua ederek kaçmışlar. Oğlan, geyiğini böbreğini yiyip, bir budunu ve

sağlam bir çadır yapmak üzere derisini annesine götürmüş. Büyük bir çadır yaparak annesini oraya yerleştirmiş.

Annesi bir gün oğlana, ormanda ak atlı, yedeğinde bir deve olan ihtiyar görürse onu vurmamasını, kendisinin dedesi olduğunu söylemiş. Oğlan yine ava gittiği bir gün ormanda bir karartı görmüş. Dikkatlice baktığında ak bir ata binen, yedeğinde deve olan bir ihtiyarmış. Onu vurmaya hazırlanırken ihtiyar, okunu atmaması gerektiğini söylemiş. Oğlan da okunu boşluğa atıp ihtiyarı attan indirmiş ve tanışmışlar. İhtiyar, güneyde yaşayan Malçın-Ege Haan'ın prensesini almaya gidiyormuş. Oğlan da onunla gitmek istemiş, ihtiyar da kabul etmiş. Bunun üzerine oğlan annesinden izin istemeye gitmiş. Oğlan, ihtiyarla birlikte yola çıkmış. İhtiyar, yolda gördüklerinden korkup geri dönmek istemiş. Oğlan ise yola devam etmeye kararlıymış. Böylece yoluna tek başına devam edecek olan oğlana ihtiyar, "Kara-Kögel" adını vermiş.

Kara-Kögel, yolundaki bütün engelleri tek tek aşarak Malçın-Ege Haan'ın obasına ulaşmış. Burada prensesi almak isteyen yiğitlerin yarışı varmış. Kara-Kögel de bu yarışlara katılmış ve hepsinde başarılı olmuş. Bütün mücadeleleri kazandıktan sonra Malçın-Ege Haan kızını vermek için oğlandan mal istemiş. Kara-Kögel de hediye olarak atını vermiş. Han, büyük bir toy düzenlemiş. Kara-Kögel içkiye kendine kaptırıp sarhoş olmuş. Hanın evinden bağırıp çağırarak dışarı çıkınca üzerine otuzardan altmış yiğit gelmiş. Kara-Kögel hepsini savurup atmış. Bu sırada " Gök atam, Yer anam" diye bağırdığında gökten taş gibi dolu düşüp Malçın-Ege Haan'ın malının, halkının yarısını kırıp geçmiş. Ertesi gün Kara-Kögel kendine geldiğinde hatasını anlamış ve "Yer anam, Gök atam" diye seslenerek yardım dilemiş. Böylece ölen halkın yarısı dirilmiş. Kara-Kögel altın prensesiyle birlikte mallarını ve sürülerini alarak kendi yurtlarına dönmüşler. Kara-Kögel, annesinden babasının nasıl öldürüldüğünü öğrenip tekrar yola çıkmış. Babasının öldüğü yere gelip cesedini bulmuş. Çeşitli ilaçlarla onu diriltmeyi başarmış. Yurdunu babasına emanet edip, düşmanlarından öcünü almaya yola koyulmuş. Ak-Haan ve Kadın-Kara'nın obalarını sora sora bulmuş. Kara-Kögel düşmanlarını yenip öldürmüş. Onların mallarını ve halkını da alarak obasına dönmüş. Ak-Haan'ın karısını Aldın-Aas dedesine vermiş, kendisi de altın prensesiyle huzur içinde yaşayıp gitmişler.

3. SÖZ VARLIĞI İNCELEMESİ

3.1. Tematik Söz Varlığı İncelemesi

İncelemede yer alan metinlerde 5280 madde başı söz bulunmaktadır. Tematik incelemede yer vermediğimiz sözcükler ve çok anlamlılık özellikleri dolayısıyla farklı alt başlıklarda yer bulan sözcüklerin sayısı hesaba katıldığında, tematik inceleme bölümünde 5245 söz yer almıştır. Bunların toplam kullanım sayısı ise 80.095'tir. Tematik inceleme bölümündeki bütün sayısal yorumlar bu miktarlar üzerinden yapılmıştır.

3.1.1. İsim Soylu Sözler

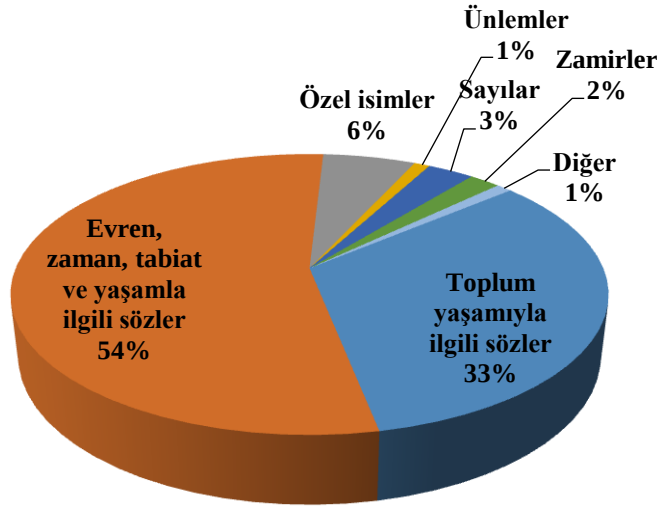
Bu bölümde 3089 söz yer almaktadır. Bunların toplam sıklık sayısı 44.074'tür. Tematik inceleme bölümündeki diğer ana bölümlere göre buradaki sözler %58,8'lik bir orana sahiptir. Metinlerdeki söz varlığının çoğunluğu isim soylu sözlerdir. Sıklık sayısı bakımından ise bu oran %54,9'dur.

Bu bölümdeki sözlerin temalara göre dağılımı şöyledir:

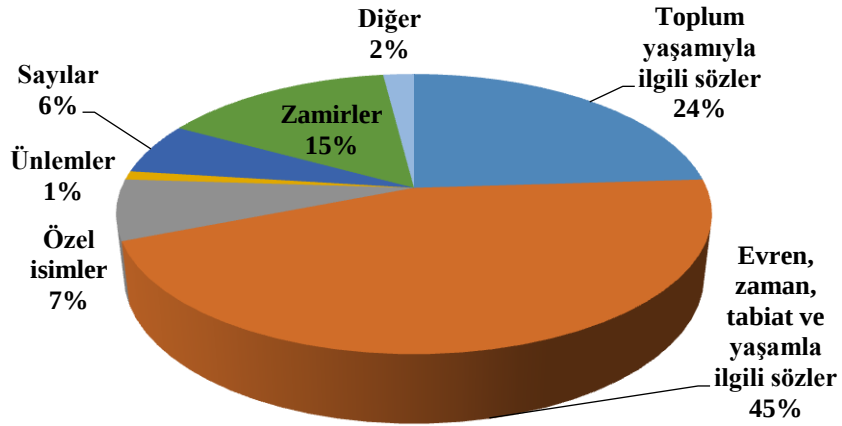
Tema adı	Madde başı sayısı	Sıklık sayısı
Evren, zaman, tabiat ve yaşamla ilgili sözler	1676	19.869
Toplum yaşamı	1017	10623
Diğer	18	730
Zamirler	69	6785
Sayılar	78	2591
Ünlemler	37	320
Özel isimler	194	3156

Bu bölümlerin oranları şu şekilde gösterilebilir:

Madde başı sayısına göre ana temaların oranları:

Sıklık sayısına göre ana temaların oranları:

Madde başı sayısına göre en fazla söz "evren, zaman, tabiat ve yaşamla ilgili sözler" temasında yer almaktadır. Buradaki miktar tüm sözlerin yarısından fazladır. Bunu ikinci sırada toplum yaşamıyla ilgili sözler izlemektedir. Sıklık sayısı bakımından ise, ilk iki temanın sırası değişmemekle birlikte tabloda farklılıklar olmaktadır. Dildeki sayıları sınırlı olan zamirlerin madde başı sayısı doğal olarak düşükken, sıklık sırasına göre % 15'le üçüncü sırada yer almaktadır.

Bu temalardaki söz varlığına alıntı sözler açısından bakıldığında; madde başı sayısına göre evrenle ilgili sözler temasında %24, toplum yaşamıyla ilgili sözler

temasında %52 oranında Moğolca kökenli kelimenin bulunduğu görülmektedir. Sıklık sayısına göre ise, evrenle ilgili sözler temasında %15, toplum yaşamıyla ilgili sözler temasında %35 Moğolca kökenli kelime bulunmaktadır. Diğer dillerden alıntılar sınırlı olduğu için (bk. "alıntı sözler" bölümü) temalara göre dağılımda %0 ile %1 arasında bir oran tutmaktadır.

Bu oranlar göstermektedir ki, toplum yaşamıyla ilgili sözler arasında Moğolca alıntılar daha fazladır. Bu durum, çok uzun dönemlere dayanan iki toplum arasındaki ilişkilerin söz varlığına yansımaları göstermektedir. Evren, zaman, tabiat ve yaşamla ilgili sözler bölümündeki Moğolca alıntılar ise toplum yaşamıyla ilgili sözlere göre daha düşük seviyededir.

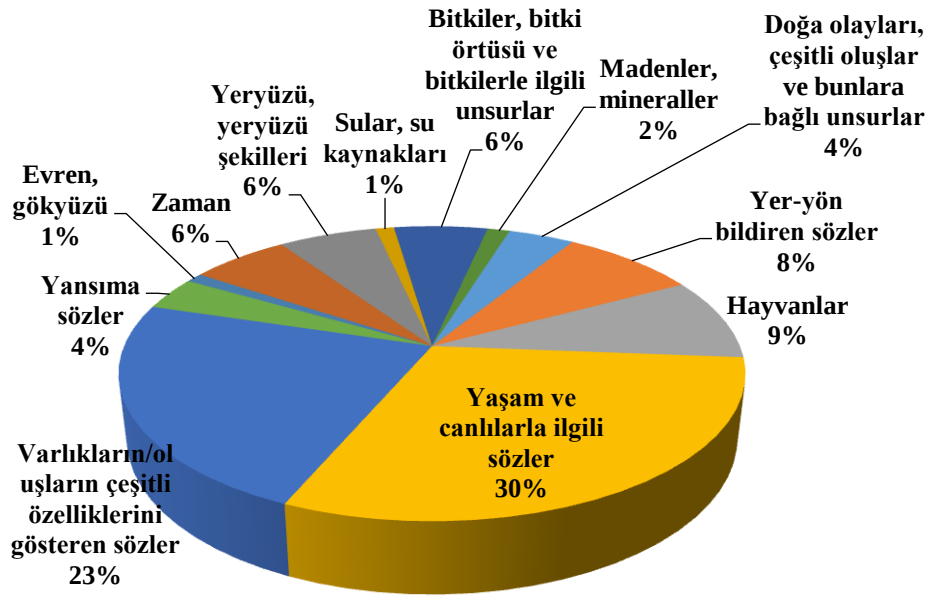
3.1.1.1. Evren, Zaman, Tabiat ve Yaşamla İlgili Sözler

Bu bölümdeki sözlerin alt tema başlıklarına göre dağılımı şu şekildedir:

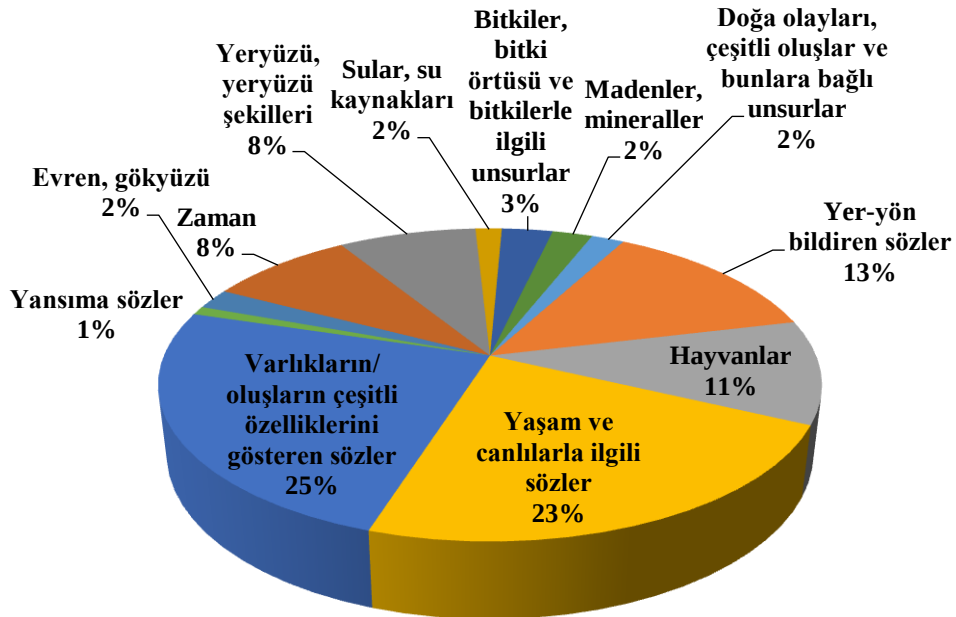
Tema adı	Madde başı sayısı	Sıklık sayısı
Evren, gökyüzü	17	417
Zaman	102	1684
Yeryüzü, yeryüzü şekilleri	102	1598
Sular, su kaynakları	19	305
Bitkiler, bitki örtüsü ve bitkilerle ilgili unsurlar	97	590
Madenler, mineraller	23	466
Doğa olayları, çeşitli oluşlar ve bunlara bağlı unsurlar	68	380
Yer-yön bildiren sözler	140	2662
Hayvanlar	151	2128
Yaşam ve canlılarla ilgili sözler	507	4566
Varlıkların/oluşların çeşitli özelliklerini gösteren sözler	389	4917
Yansıma sözler	61	176
TOPLAM	1676	19.869

Bu bölümlerin birbirlerine oranları şu şekildedir:

Madde başı sayısına göre alt temaların oranları:

Sıklık sayısına göre alt temaların oranları:

Madde başı sayısına göre; yaşam-ölüm, beden, duyular, duygu ve düşünceyle ilgili sözlerin yer aldığı "yaşam ve canlılarla ilgili sözler" teması, %30'luk bir oranla birinci sırada yer almaktadır. İkinci sırada ise %23'lük oranla renk, fiziksel özellik, tarz ve miktar bildiren sözlerin yer aldığı "varlıkların/oluşların çeşitli özelliklerini gösteren sözler" yer almaktadır. Bu iki alt temanın toplamı bu bölümdeki söz varlığının yarısından fazlasını oluşturmaktadır. Sıklık sayısına göre ise, bu iki tema

birbirlerine yakın oranlarda ilk sıradadır. Ancak üçüncü sırada yer-yön bildiren sözler bulunmaktadır. Bu da anlatımda yer-yön ayrıntısının önemli olduğunu göstermektedir.

Bu bölümde en çok sözün yer aldığı "yaşam ve canlılarla ilgili sözler" temasının büyük çoğunluğunu "beden"le ilgili sözler oluşturmaktadır. Varlığın birincil aracı olan beden, giriş kısmından itibaren destanların vazgeçilmez unsurudur. Kahraman, destanların giriş bölümlerinde olağanüstü bedensel özellikleriyle tanıtılır ve anlatımın her aşamasında ayrıntılı beden tasvirleriyle sunulur. Burada beden tasvirlerinin sembolik anlamları da önem taşır; destan kahramanları olağanüstü özelliklere sahiptir ve bu nitelikler çoğunlukla çeşitli sembollerle ifade edilir (Duymaz 2007: 50). Ayrıca beden ve organlarla ilgili sözlerin yan anlamlılık özelliklerinin çok olması da sıklık miktarında etkilidir. Dillerin temel söz varlığından olan bu sözler, deyim oluşturma sürecinde de çok sık kullanılırlar ve Türkçede bu şekilde kurulmuş deyimlerin sayısı oldukça yüksektir (Şahin 2009: 2022).

Bu temanın genelinde en çok kullanılan sözler sıklık sırasıyla şunlardır:

kara	635	kıldır	212	ijin	138	çangıs	108
at I	607	deer I	207	demir	137	hol	108
çer	510	kır I	197	honuk	136	ara	107
baş	377	am	196	hovu	133	kızıl	104
er	293	ay I	190	karak	133	tayga	103
aşak	261	mındıg	166	erten	123	aas	102
sarıg	254	baza	154	hün	118	çige	100
hap II	252	aldın	147	soḡgu	118		
ak	241	çük I	142	çartık	116		
ulug	225	ındıg	138	daş	116		

Yukarıda 100 ve üstü sıklığa sahip sözler yer almaktadır. Buna göre *kara* sözcüğü ilk sırada yer almaktadır. *kara*'nın renk anlamı yanında çok çeşitli yan anlamları da bu kullanım miktarında etkili olmuştur. Destanların en önemli öğelerinden biri olan *at*, yüksek kullanım miktarıyla ikinci sırada yer almaktadır. At, destanlarda kahramanın en önemli yardımcısıdır ve pek çok kez önemli rollerde kendini gösterir. At, metinlerde kahramanların isimleriyle birlikte de sürekli anıldığı için kullanım miktarı yüksektir. Anlatılarda kahraman, üstün niteliklerini vurgulayan ya da atı gibi kendisinin önemli bir parçası olan unsurları belirten sıfatlarla anılır. Sözlü anlatılarda, anlatı boyunca tekrar eden ve kalıplaşmış özellik gösteren, epitet

(Başgöz 1998) adı verilen bu sıfatlar sıkça kullanılmaktadır. Sözlü anlatıların dil özelliklerinden biri bol sıfatlı, tekrarlı bir anlatımının olmasıdır. Düşünceleri bol sözle anlatmak, sözlü düşüncenin ve konuşmanın belli başlı özelliklerindendir ve çeşitli kalıplar, sıfatlar sözlü anlatımdan ayrılamaz önemli unsurlardır (Ong 2001: 54-56). Dolayısıyla sıklık miktarı yüksek "kara", "ak", "sarı", "kızıl" gibi renk isimleri ile daha çok niteleme görevinde kullanılan "aldın", "demir" sözlerini ve "ulug" gibi diğer sıfatları bu bağlamda değerlendirmek mümkündür. Genel olarak ele alındığında da, "varlıkların/oluşların çeşitli özelliklerini gösteren sözler" bölümünün yüksek bir orana sahip olması, destanlardaki betimleyici ve ayrıntıya önem veren üslupla ilgili görülebilir.

Yukarıdaki listede alt bölüm başlıklarına göre *sarı*, *ak*, *kızıl* gibi renk adlarının; *çer*, *deer*, *ay*, *hovu*, *hün*, *daş*, *tayga* gibi yeryüzü, tabiat ve evrenle ilgili sözlerin; *am*, *ay*, *honuk*, *erten*, *hün* gibi zamanla ilgili sözlerin; *aldın*, *demir* gibi çoğunlukla birer niteleme sıfatı olarak kullanılan maden isimlerinin; yan anlamlıları da çok olan *baş*, *aas*, *hol* gibi anatomiyle ilgili sözlerin; *kır*, *çük*, *ijin*, *songu*, *çartık*, *ara*, *çige* gibi yer-yönle ilgili sözlerin bulunduğu görülür. *er* ve *aşak* "ihtiyar" sözlerinin sıklığı ise, bu sözlerin destanlarda kahramanların isimlerinin yerine ve çoğu zaman bir hitap olarak kullanılması ile ilgilidir. Buna ek olarak, *gençlik* ve *yaşlılık* kavramlarının birer göstergesi olan ve bu bakımdan zıtlık ilişkisi içinde olan bu sözlerin sıklıklarındaki denklik de dikkat çekicidir. İncelemedeki diğer bölümlere de bakıldığında bu durumun pek çok örneği görülür. Bu noktada, geleneksel dünya görüşünün temelinde yer alan, zıtlıkların mutlak farklılıklar olarak algılanmadığı, birbirini tamamlayan unsurlar olarak görüldüğü anlayışı (Lvova vd. 2013: 227) kendini göstermektedir.

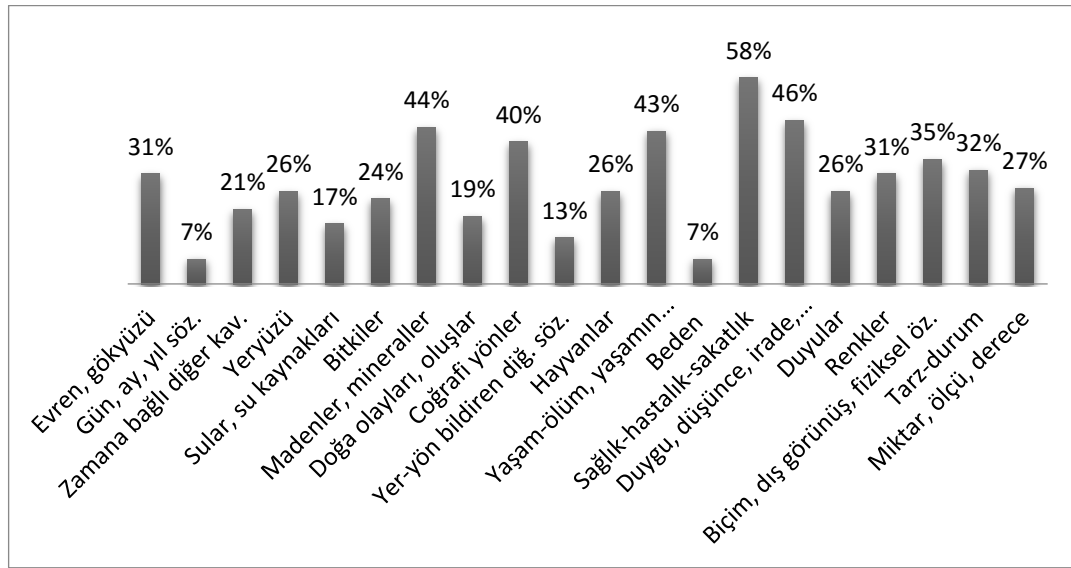
Bu temada en çok kullanılan sözlerin bir arada görülebilmesi amacıyla yukarıdaki 100 ve üzeri sıklığa sahip sözlere ek olarak ilk 100 sözcüğü oluşturan diğer sözler de aşağıda sıralanmıştır:

ortu	95	üstüü	73	kök	65	dün	58
keş	93	şag I	71	buura	64	kulaş	58
attıg I	92	haya I	69	dalay	63	adak	57
hem	86	harın	67	kadıg	63	be I	57
tañdı	81	hörek	67	kayda	63	aldın	55
çıl	80	bora	65	amıtan	61	tey	54
söök	79	ıyaş	65	soo	59	han	53
teve	76	kejee	65	sug	59	ıt	52

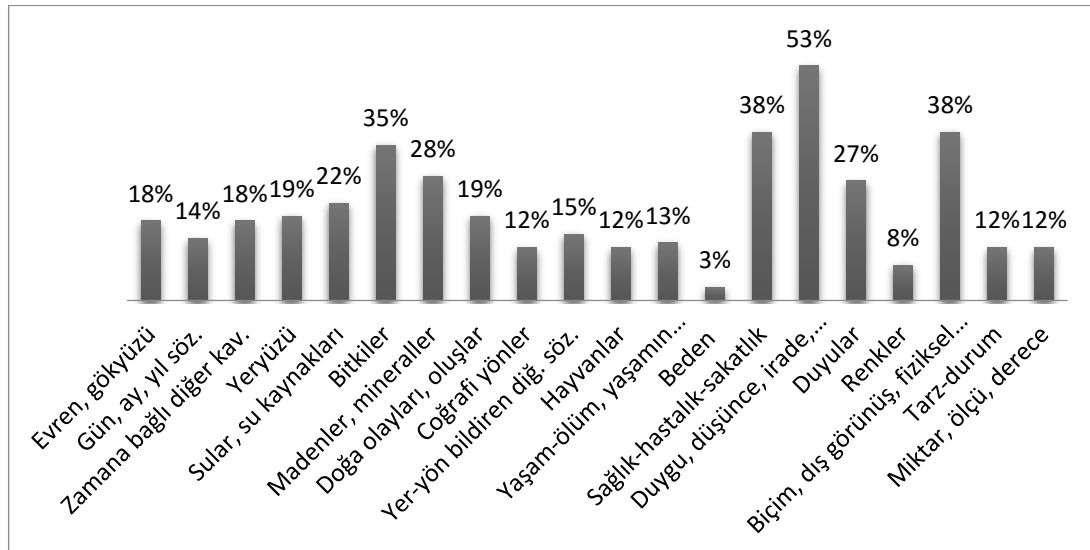
kıdığ	52	aldı II	49	höy	46	çavaa	43
soonda	52	dag	49	uzun	46	kuu I	43
çılğı	51	dañ I	49	arga I	45	kadı	41
çaş I	50	hün	48	but	45	kuş	41
dedir	50	kat I	48	et I	45	oorga	40
kançap	50	tala	48	karaktığ	44		
murnu	50	inek	47	konçug	44		
ala	49	kulak	47	möñgün	44		

Bu bölümdeki sözlerin Moğolca alıntılar açısından durumu aşağıdaki grafikte gösterilmektedir.

Madde başı sayılarına göre Moğolca alıntılar:

Sıklık sayılarına göre Moğolca alıntılar:

Madde başı sayısına göre en yüksek oran sağlıkla ilgili temaya aittir. Buradaki sözlerin çoğunluğu, "güç kuvvet", "zindelik" ifade eden *şıdal*, *küçülüg*, *şurak* gibi sözlerdir. Beden yapısıyla ilgili sözler ise tabiatıyla en az alıntının bulunduğu bölümlerdendir. Anatomiyle ilgili unsurların, dilin çekirdek söz varlığından olduğu ve kolay kolay değişmediği bilinmektedir (Aksan 2006: 26). Bu bölümdeki alıntıların birçoğu da hayvanlarla ilgilidir.

En az alıntının bulunduğu bölümlerden biri, "zaman" temasındaki "gün, ay, yılla ilgili sözler" bölümüdür. Buradaki söz varlığının genel hatlarıyla bütün Türk dilinde varlığını sürdüren sözler olduğu göz önüne alındığında, çekirdek söz varlığının bir unsurunun da bu grup sözler olduğu anlaşılmaktadır.

Evren ve gökyüzüyle ilgili sözler bölümünde Türkçe kökenli sözler daha yüksek oranda olmakla birlikte, dünya ve evreni adlandırmada *oktargay*, *delegey*, *kaptagay* gibi Moğolca alıntılara başvurulduğu görülmektedir.

Söz sıklıklarına göre en yüksek oran "duygu, düşünce, irade, hareket" temasındadır. En düşük sıklık ise %3'le beden yapısıyla ilgili sözlere aittir. Madde başı sayısına göre %31'lik bir oranda olan "renkler" teması da sıklık bakımından düşük orana sahip bölümlerdendir (%8). Türk dilinin renk adları bakımından zenginliği bilinmektedir. Bu sıklık miktarı, bu sözlerin aynı zamanda dilde yerleşikliğini de göstermektedir. Kaymaz (1997), Köktürkçe metinlerdeki renk adlarının hemen hepsinin Türkçede hâlen yaşadığını belirtmiştir (1997: 252).

3.1.1.1.1. Evren, gökyüzü

deer I <i>gök, gökyüzü</i>	207	buluttug <i>bulutlu</i>	5
hün 1. <i>Güneş</i>	48	hünnüg <i>güneşli, aydınlık</i>	3
bulut <i>bulut</i>	31	şolban <i>Çoban yıldızı, Venüs</i>	3
delegey <i>dünya</i>	29	ay-hün <i>Ay ve Güneş</i>	2
kaptagay <i>Dünya</i>	21	oktargay <i>kainat, evren</i>	2
ay I 1. <i>Ay</i>	19	azar-deer <i>gök, gökyüzü</i>	1
şapşılga <i>ufuk</i>	19	kuday <i>gök, gökyüzü</i>	1
çambı-dip~yambı-dip <i>dünya</i>	18	kuday-deer <i>gök, gökyüzü</i>	1
sıldıs <i>yıldız</i>	7		

3.1.1.1.2. Zaman

3.1.1.1.2.1. Gün, ay, yılla ilgili sözler:

ay ay	190	hündüs gündüz	4
honuk bir gün, bir günlük süre	136	kejeeki akşamki, akşam	4
erten sabah, sabahleyin; yarın	123	daŋgaar tan vakti, çok erken	3
hün gün	118	hondur gece boyunca, bütün gece	3
çıl yıl	80	çıldıktaŋ yıllık	2
kejee akşam, akşamleyin	65	düne-hün gece gündüz	2
dün gece	58	düne-hündüs gece gündüz	2
daŋ I tan	49	düştüğ yarım günlük	2
düne gece, geceleyin	21	ayladı ay boyunca	1
düş II öğlen	20	aylık-çıldık aylık yıllık	1
aylık aylık	19	çaskı ilkbahardaki, ilkbahara ait	1
çayın yazın	15	çaygı yazlık, yaza ait	1
kıjın kışın	15	düneniŋ-ne her gece	1
çay I yaz	14	dün-hün gece gündüz	1
çıldık yıllık	13	düş-hün gündüz, gün boyu	1
kış kış	13	düştüktüğ yarım günlük	1
honuktug bir günlük	12	hünzedi bütün gün, gün boyunca	1
aylıktug aylık	9	kejeeniŋ-ne gece boyunca, bütün gece	1
bögün bugün	8	kışkı II kışlık, kışa ait	1
düldüğ	7	küs güz	1
düştüğ	6	küskü güzün, güzün olan, güze ait	1
ertengi sabahki	4		

3.1.1.1.2.2. Zamana bağlı diğer kavramlar:

am şimdi	196	am-na şimdi	24
şag I zaman, vakit	71	kajanga ne zaman, ne kadar sürede, ne zamana kadar	22
soonda sonra	52	erte erken	16
çaa II yeni, henüz	38	daartazında yarın, ertesi gün	15
üye vakit, zaman, süre	28	baştay önce	12
daarta yarın	27	elek	10

şaanda eskiden, önceden, çok önce	10	erte-burungu eskiden, önceden	2
murnay önce	8	udatkan-düdetken → udavaanda	2
şak I saat	8	udavaanda az sonra, birazdan, hemen	2
öy zaman	7	aan II sonra, sonradan, daha sonra	1
çay II zaman, vakit	6	burun eski, önceki (zaman)	1
saat geç, gecikme	6	çap-çaa yeni, henüz	1
sonnay sonra, sonradan	6	çookta yakın zamanda, yakında	1
şagda eskiden, önceden, çok önce	6	daraazında sonunda, sonra	1
biyee eskiden, uzun zaman önce	5	demin demin, az önce	1
burungu eski, kadim, önceki zaman	5	düüngü düünkü, düine ait olan	1
kajaga ne zaman, ne kadar sürede, ne zamana kadar	5	egiirde	1
kajan-çejen ne zaman, ne kadar, ne kadar sürede	5	erte-burun çok eskiden, uzun zaman önce	1
murnap önce	5	murnadı önce	1
biyeede önce, önceden	4	oray I geç, geç kalmış	1
bodunda süresinde, zarfında, içinde	4	ortan ay ortası	1
kajan ne zaman	4	saat-doktaal gecikme, geç kalma	1
murnunda önceden, evvel	4	şaandakı eski, eskidenki	1
dem II az önce	3	şagda-töögüde eskiden	1
düün dün	3	şak-öy zaman, vakit	1
ertengi-burungu eskiden, önceden	3	udatkan → udavaanda	1
udatpaanda → udavaanda	3	ür uzun süre, mesafe	1
ürde önceden, uzun zaman önce	3	üüründe süresince, zarfında	1
bolçag süre, müddet	2	üye-düpte eskiden, eski zamanda	1
egiir	2		

3.1.1.1.3. Yeryüzü, yeryüzü şekilleri

çer yer, yeryüzü	510	art geçit, dağ geçidi	37
hovu bozkır, step	133	turug kaya, kayalık yer, kayalık	37
daş taş	116	çalım yalçın kaya	34
tañdı yüksek dağ, yüksek dağda ormanlık	81	kuy mağara	27
haya I kaya	69	dovurak toprak	24
tey tepe	54	üt delik, oyuk	22
dag dağ	49	tamı uçurum; derin çukur	19
		iy yamaç	18

çavıs <i>alçak, basık (yer)</i>	17	oňgar <i>çukur, kuyu, çukurluk yer</i>	4
elezin <i>kum</i>	17	turug-haya <i>kayalık, kaya, kayalar</i>	4
şöl <i>tarla, arazi; alan, meydan</i>	17	çuňgu <i>dağ yamacı</i>	3
örtemçey <i>yeryüzü, dünya</i>	16	daglıg <i>dağlık</i>	3
is <i>iz</i>	15	dölem-döstek <i>yüksek yer, tepe yer</i>	3
say <i>çakıl, say taşı</i>	14	döngelik <i>tümsek</i>	3
haya-daş <i>kaya ve taş, taşlar</i>	13	kejig-çirig <i>geçit</i>	3
arga-sayak <i>ormanlık dağ</i>	12	kır II <i>dağ sırası, sırt, yamaç</i>	3
baalık <i>bel, belen</i>	9	agıy <i>mağara</i>	2
dolagay <i>dağ başları, doruk, zirve</i>	9	arga-sın <i>ormanlık yamaç, dağ</i>	2
kaşpal <i>boğaz, dağ boğazı</i>	9	çiriktig <i>geçitli, geçidi olan</i>	2
beldir <i>kavşak</i>	8	despek <i>düz ve yüksekçe yer, tepe</i>	2
dip <i>kıta, anakara; yer, yeryüzü</i>	8	dölem → <i>dölem-döstek</i>	2
kırlaň <i>sıradağ</i>	8	döň <i>tümsek, tepelik</i>	2
malgaş <i>çamur</i>	8	döş <i>sırt, tepe (yer)</i>	2
oran-delegey <i>yeryüzü, dünya</i>	8	dövünçük <i>alçak, basık yer</i>	2
orgu <i>düz, pürüzsüz (arazi)</i>	8	el I <i>uçurum, yar</i>	2
oy II <i>çukur</i>	8	elezinnig <i>kumlu, tozlu</i>	2
höö-horum <i>taş yığını, höyük, taşlık yer</i>	6	menğilig <i>buzullu, karlı</i>	2
kögey <i>büyük dağ</i>	6	oran-taňdı <i>yeyüzü; yurt, vatan; tabiat, doğa</i>	2
alaak <i>ormanlık alanda açıklık</i>	5	oybak <i>delik, çukur</i>	2
çik <i>çukur, çukurluk</i>	5	özen <i>çukurluk</i>	2
çirgilçinnig <i>seraplı</i>	5	şinaa <i>çukurluk, alçak yer</i>	2
elezin-kum <i>kum</i>	5	ajıg II <i>geçit</i>	1
kejiglig <i>geçitli</i>	5	ajıg-çirik <i>geçit</i>	1
majalıktig <i>tepeli, yükselteli</i>	5	artçıgaş <i>küçük geçit</i>	1
oy-çik <i>çukur, çukurluk, vadi</i>	5	art-sın <i>dağ geçidi, sırt, yamaç</i>	1
sın II <i>yamaç, dağ yamacı</i>	5	boom <i>uçurum, yar</i>	1
taňdılg → <i>taňdı</i>	5	çalım-hayalıg → <i>çalım</i>	1
tayga-taňdı <i>yüksek dağ ve tayga ormanı</i>	5	çer-delegey <i>yeryüzü, dünya</i>	1
ajıghg <i>geçidi olan, geçitli</i>	4	çiktig <i>çukur, çukurluk</i>	1
kejig <i>geçit</i>	4	daglıg-daştıg <i>dağlık, dağlarla kaplı yer</i>	1
kum <i>kum</i>	4	daş-dovurak <i>taş toprak, taş ve toprak</i>	1
menği <i>buzul, buzullu/karlı zirve</i>	4	döň-döstek <i>yüksek yer, tepe,</i>	1

<i>tepecik</i>		kojagar tepe, zirve	1
döngeliktig tümsek yer	1	kujur tuzlu arazi	1
dünge tuzlak arazi	1	kum-say kum ve çakıl taşları	1
düvüreñ tuzlak yer	1	kurjag kuşak; dağı çevreleyen kayaların oluşturduğu kuşak	1
erik kıyı, kenar, sahil	1	malgaştig çamurlu	1
haya-daştig kayalı taşlı, taşlık, kayalık	1	mortuk tümsek, köstebek yuvası	1
hem-sın nehir ve dağ; dağ sırasınca akan nehir	1	oñgaça kuyu, çukur	1
horum-daş taş yığını, taşlık, taşlar	1	oorga-tayga dağ sırtı, tayga	1
horumnug taşlık, taşlı	1	ortuluk ada	1
hörzün toprak, zemin	1	şölderlig arazili, alanlı	1

3.1.1.1.4. Sular, su kaynakları

hem ırmak, nehir	86	arjaan kaynak suyu	4
dalay deniz	63	damıraktig → <i>damırak</i>	4
sug su; dere, ırmak, akarsu	59	saarig sığ yer, sığlık	2
höl göl	17	arjaan-kuduk kaynak suyu	1
kara-sug dere, küçük akarsu	15	bulaktig pınarlı, bulaklı	1
suglug sulu, suyu olan	15	çaak III nehrin kıyı kısmındaki buz tutmuş alan	1
hölçük gölcük, küçük göl	13	hemçiğes küçük ırmak, akarsu	1
bulak pınar, bulak	10	sug-çar su	1
sarig- sug 2. yaz suyu, bulanık su	6	şalbaa su birikintisi, gölet	1
damırak pınar, kaynak suyu	5		

3.1.1.1.5. Bitkiler, bitki örtüsü ve bitkilerle ilgili unsurlar

tayga tayga, tayga ormanı	103	dıt melez ağacı	12
ıyaş ağaç	65	çövüree kabuk, ağaç kabuğu	11
arga I orman	45	ırgay tavşan elması, dağ muşmulası	11
ot I ot	32	sigen ot	10
sıra kuru ağaç, sırık	28	arig I orman	9
agar-sandan sandal ağacı	21	buduk dal, budak	9
haragan çalılık, kara çalı	14	kañmıl deve elması	8
taakpı tütün	13	çeergen yonga, çırpı	7

çoçagay kozalak	7	<i>yemişli bir bitki</i>	
ıyaştıg ağaçlı, ağaçlık	7	kılbaş bir tür çay bitkisi	2
kart kabuk	7	küzürüm moloz, süprüntü, ağaçlardan düşen yaprakların oluşturduğu süprüntü	2
terek kavak ağacı	7	meşke tütün	2
buduktug dallı, budaklı	6	ottug I otlu, otu olan	2
durgun ince uzun ağaç	6	öleñnig otlu, çimenli, yeşillik	2
öl 2. yaş, taze (bitki)	6	öleñ-sigen ot, otlar	2
kazılğannıg → kazılğan	5	sandan sandal ağacı	2
os-çeergen yerlere düşen ağaç ve yongalar	5	şeñne şakayık çiçeği	2
terezin yabani ot	5	şıvık çubuk, çalı çırpı	2
un gövde	5	taygalıg taygalı, taygası olan	2
ak-taraa buğday	4	uru ur, tabaka	2
ala-sandan sandal ağacı	4	agı pelin otu, akpelin	1
argalıg I ormanlık	4	arbay-taraa arpa	1
arıskan kuru, kurumuş (ağaçlar, orman)	4	arga-arıg orman, ağaçlık, çalılık yer	1
ezim orman, tayga	4	arga-daş orman, ağaçlık, çalılık yerler	1
ot-sigen ot	4	arga-kaksak ormanlık alan, ağaçlık sarp yamaç	1
tal söğüt	4	arıg-daş orman, ormanlık yerler	1
artış-şaanak ardıç	3	ay III soğanlı bir tür bitki	1
çinçe-taraa darı	3	ayañ orman açıklığı	1
haak söğüt	3	aza-börgü deve elması	1
höveñ pamuk	3	bes soğanlı bir bitki	1
huraganday çalılık	3	buduk-sadık dal budak	1
köktüg yeşillik, otluk (yer)	3	çaşpan yabani ot, pelin otu	1
söösken çayır melikesi	3	çeçek çiçek	1
şırgay sık, güir (orman)	3	çeçek-çimis çiçek ve yemişler	1
arga-ıyaş orman, ağaçlar	2	çiirimey filiz, sürgün	1
artış ardıç	2	dazıl-damır ağacın kök, dal ve yaprakları	1
çam su üzerindeki çöp, süprüntü	2	dıtçık melez ağacı, küçük melez ağacı	1
daya-söösken hanımeli ve çayır melikesi	2	dörgünek ağaçlık alan, koru	1
hadıñ akağaç	2	ezim-arga orman, tayga	1
ıyaş-daş ağaç	2	havıktıg kabuklu, kabuğu olan, badıç	1
kañgı pelin, pelin otu	2		
kazılğan taygada yetişen siyah	2		

ıyaş-çeergen odun, yonga	1	şaanak sibir ardıcı	1
kat III yemiş, meyve	1	şet iğne yapraklı ağaç fidanı	1
kiçigene kazayağı	1	şılba söğüt kabuğu, ağaç dalı kabuğu	1
kök II kök	1	taar-ottug kurak, çorak bölgelere ait bitki	1
margaa pelin, ak pelin	1	tooruk kozalak	1
ot-çeergen ot, yonga	1	unnug gövdeli, saplı	1
ozaŋ yıkılmış ağaç	1	üürgene taneleri ve kökleri yenilebilen bir bitki	1
öl-çaş yaş, taze, canlı (bitki)	1		
özek öz, iç; ağacın gövdesi, içi	1		

3.1.1.1.6. Madenler, mineraller

aldın altın	147	dus tuz	4
demir demir	137	şoy dökme demir	4
möŋgün gümüş	44	çayır nikel kaplamalı	2
kaŋ I çelik	33	dustug tuzlu	2
bolat çelik	15	aldın-hümüs altın-gümüş	1
hüler bronz, tunç	15	çes bakır	1
ças I tombak	12	demir-des demir	1
hola bakır	12	hödür kömür	1
hümüş gümüş	10	kaŋ-demir çelik ve demir	1
çıjır (aldın) saf altın	8	korgulçun kurşun	1
aldın-möŋgün altın-gümüş	7	kudumal döküm	1
kaŋ-bolat çelik	7		

3.1.1.1.7. Doğa olayları, çeşitli oluşlar ve bunlara bağlı unsurlar

doozun toz	34	çaŋnık yıldırım	14
ottug II. ateşli, ateşi yanan	23	hat rüzgar	14
kövük köpük	19	hıraa kırağı	13
ış is, duman	18	şalıŋ çiy	12
hölege gölge	16	tuman duman, sis	12
kurgag kuru, kurumuş	15	hül kül	11
öl 1. yaş, ıslak	15	sırı kıvılcım, çingı	11
çalbıraaş alev	14	salgın hafif rüzgar	10

dovurak-doozun toz toprak, toz bulutu	7	ört-halap yangın ve afet, felaket	2
höölüg kurumlu, isli	7	salgın-hat rüzgar	2
çaaşkın yağış	6	sırlıg kıvılcımlı	2
doŋ I don, donmuş, buz tutmuş	6	üyer sel, taşkın	2
hat-şuurgan fırtına, tipi	6	boraannıg yağmurlu, yağışlı	1
ças III yağış	5	çalbuş alev	1
şık yaş, nem, ıslaklık	5	çalbuştıg alevli, tutuşan	1
dadarık paslı, paslanmış	4	ças-boraan yağış ve fırtına boran	1
dolu II dolu	4	çat-duman pus duman, bulanık hava	1
doozunnug tozlu	4	dolu-çaaşkın dolu, yağış	1
doş buz	4	dolu-tuman dolu ve sis, pus	1
erig eriyik, erimiş	4	doştug buzlu	1
har I kar	4	ezin-sırın esinti	1
kevig kurumuş, kuru	4	halap-şuurgan kar fırtınası, tipi, afet	1
şıktıg nemli	4	har-çaaşkın kar	1
çaştançı kıvılcım	3	har-şuurgan kar fırtınası, tipi	1
hatçal rüzgarlı	3	hat-halap rüzgar, fırtına, afet	1
şuurgan kar fırtınası, tipi	3	hatkılaştır rüzgar gibi	1
bustug puslu, buharlı	2	hir kir	1
doozun-dovurak toz toprak, toz bulutu	2	huyuk yanık, yanmış, kül	1
ezin esinti	2	kızaŋnaaş yıldırım	1
halap afet, felaket	2	kös köz	1
hat-salgın rüzgar	2	kövüktüg köpüklü	1
hayım girdap	2	mözü buz	1
köstüg közlü	2	salgıngılaştır rüzgar gibi	1
örteŋ yanık, yanmış	2	sırındı kıvılcım	1

3.1.1.1.8. Yer-yön bildiren sözler

3.1.1.1.8.1. Coğrafi yönler:

barın batı, batıdaki	12	çöön doğu, doğudaki	8
soŋgu kuzey, kuzeydeki	118	burungu~buruŋgu güney, güneydeki	3
murnuu güney, güneydeki	31		

3.1.1.1.8.2. Yer-yön bildiren diğer sözler:

kır I yüzey, satıh; üst	197	orun yer, mahal, mevki	20
çük I yön, taraf, cihet	142	beer 1. buraya, bu tarafa; 4. beriki, bu taraftaki	19
ijin (~ıştı) iç, içe ait, içeri	138	ındı öte, öteki taraf	19
çartık yarı, yarım; taraf, kısım, bir taraf	116	çarık taraf, yan, yön	18
ara ara	107	haya II	18
çige doğru, düz, direkt	100	kaynaar nereye	18
ortu orta	95	övür güney, güney taraf	18
üstüü üst, üst kısım, üstteki	73	udur 1. karşı	18
kayda nereye, nerede	63	arı II dağın kuzey yamacı	17
soo son, arka, ardı, arkası	59	oñ I sağ (taraf)	16
adak aşağı, aşağı kısım, alt	57	uju-bajı uç baş, ucu başı	16
aldı alt, alttaki, aşağıdaki	55	ajırgı atın sağ	15
kıdığ kıyı, kenar, civar, etraf, çevre	52	ınaar oraya	15
dedir geri, ters, geriye doğru	50	öttür arasından, içinden	15
murnu ön	50	kay 1. nereye, nerede.	13
aldı II. alt, altı, alt kısım	49	utkuy karşı, karşı olarak	13
kat I kat	48	ortaa orta, ortası	12
tala yan, taraf, yön	48	ug yön, istikamet, doğrultu	12
kayın nereden	39	ündür	12
örü 1. yukarı	34	beti taraf, yön	11
artı ardı, arkası, gerisi	32	uju-kıdı uç kıyı, uç bucak, ucu bucağı	11
baarı ön, ön taraf; önü, karşısı	32	üstü üst, yukarı, üzeri	11
çarıkı~çarıkki taraftaki, bir taraftaki	32	aar II kuzey, kuzey taraf	10
kudu 1. aşağı, aşağı doğru	32	düp I dip	10
dolgandır etrafınca, çevresince	26	mees dağın güneyi tarafı	10
dös dip, kök, temel, taban	25	solagay sol, soldaki	10
ıñay öte, öteye, oraya	24	songaar arkaya, geriye; kuzeye	10
aay I yön, istikamet	23	uş uç	10
çan II yan, taraf	23	deskindir etrafınca, dolayınca, çevresinde	9
orta I oraya, orada	21	alzı	8
başkı I ilk; ön, öndeki; güneydeki	20	daştın dışarıda, dışarısı	8
		duş karşı, karşı taraf	8

öörü yukarı, yukarı doğru	8	aldı-üstü alt ve üst, altı ve üstü	2
burungaar ileri, ileri doğru	7	betii bu taraftaki, yanındaki, yakınındaki	2
haju kenar, kıyı, yan	7	çergeleşkek paralel, koşut, muvazi	2
mında buraya, burada	7	çip-çige dosdoğru, direkt	2
azıg II köşe	6	daştıkı dış taraftaki, dış tarafındaki	2
kayaa nereye, nerede	6	ege I. baş, başlangıç, ilk	2
öörü-kudu yukarı aşağı	6	ııay-beer öte beri, oraya buraya	2
tekpe kertik, basamak	6	işti-daştı iç ve dış; içi ve dışı	2
attangı ata binilen sol taraf	5	kedee dağ tarafı	2
daştı dış, dışı, dış tarafı	5	koja komşu, yanına, yanında	2
doorzu dip, alt	5	köründür yüzünü bir tarafa yönlendirerek, -e doğru	2
kıyig kıyı	5	olap oradan, o taraftan	2
oytur geri, arkaya doğru	5	söölğü son, sondaki	2
soo-murnu arka ve ön	5	şig yön, istikamet; yöneltim, yöneltme	2
talakı taraf, taraftaki	5	üstüürten yukarıdan	2
aldırtan altından, altından doğru	4	aakı ön, öndeki, ön taraftaki	1
çıpşır yanında, yanı başında	4	adaandazı alttaki, alt kısım	1
tavak II temel, kök, taban, dip	4	aksı-murnu giriş, giriş yeri	1
tepkiiş kertik, basamak	4	argıy-ergiy dört bir tarafta, her yerde, her tarafta	1
aldıkı alt, aşağı	3	arı-övür kuzey ve güney; kuzey ve güney yamaçlar	1
borta burada	3	artı arkadaki, arkasındaki	1
çartıkı taraftaki, bir taraftaki, yandaki	3	artındaa arkadaki, arkasındaki	1
daştıgaa dışarı, dışarıya	3	başkılı ilk, önceki, ilki	1
iştii iç, içeri, içteki	3	buluŋ köşe, yer, kısım	1
kayırtan nereden	3	çer-çer her yerde	1
murnuku ön, öndeki	3	çook-kavızı yakın, civar, dolay	1
oon-moon oradan buradan, her taraftan	3	daşkaar dışarı, dışarıya	1
önçük taraf, yan, yamaç	3	daştıg dışlı	1
örü-kudu yukarı ve aşağı	3	doorazından yan tarafından, yanlamasına	1
ug-şig yön, doğrultu, istikamet	3	düptüg dipli, dibi olan	1
üstükü üst, üstteki, yukarıdaki	3	ıjık rüzgar almayan taraf	1
aay-dedir öteye beriye, oraya buraya	2	ındın-betin ötesi berisi, her taraf	1
aldı-üstüü alt ve üst, alttaki ve üstteki	2		

kayda-çüde <i>nerede</i>	1	songuluu <i>son, sonuncusu, son olan, sonda olan</i>	1
kedeer <i>kenara, öteye</i>	1	söölü <i>son, sonu, ardı, arkası</i>	1
moortan <i>buradan</i>	1	şoraan <i>dağın sar ve kayalık tarafı</i>	1
oortan <i>oradan</i>	1		

3.1.1.1.9. Hayvanlar

at I <i>at</i>	607	saaskan <i>saksağan</i>	18
attıg I <i>atl, atı olan</i>	92	buur <i>erkek mus geyiği</i>	17
teve <i>deve</i>	76	emdik <i>huysuz, yabani, eğitilmemiş</i>	16
buura <i>erkek deve, buğra</i>	64	irt <i>iğdiş edilmiş koç</i>	16
be I <i>kısrak</i>	57	ödürek <i>ördek</i>	15
ıt <i>köpek, it</i>	52	at-höl <i>at, iş için kullanılan hayvan</i>	14
çılğı <i>yılki</i>	51	dilgi <i>tilki</i>	14
inek <i>inek</i>	47	te <i>yaban keçisi</i>	14
çavaa <i>tay</i>	43	kuu II <i>kuğu</i>	13
kuş <i>kuş</i>	41	askır <i>aygır</i>	12
hoy <i>koyun</i>	37	dönen <i>dört yaşındaki hayvan</i>	12
şarı <i>öküz</i>	33	deeldigen <i>çaylak kuşu</i>	11
kiş <i>samur</i>	32	dorum <i>iki yaşında deve yavrusu</i>	11
hartıga <i>doğan</i>	31	adan <i>iğdiş edilmiş deve</i>	10
sürüg <i>sürü</i>	30	añ-men <i>av hayvanları</i>	10
bogba <i>tay</i>	29	argar-koşkar <i>yabani koç</i>	10
börü <i>kurt</i>	29	kulunçak <i>tay, küçük tay</i>	10
hunan <i>üç yaşındaki hayvan</i>	29	mygak <i>dişi geyik, maral</i>	10
añ <i>yabani hayvan, av hayvanı, av</i>	27	çavaahıg <i>taylı, tayı olan</i>	9
buga <i>boğa</i>	27	sın-mıygak <i>geyik, maral</i>	9
kuskun <i>kuzgun</i>	27	uya <i>yuva</i>	9
ezir <i>kartal</i>	24	çıraa <i>rahvan</i>	8
kodan II <i>tavşan</i>	24	çuñma <i>dağ keçisi</i>	8
kulun <i>kulun, tay</i>	24	kuja <i>koç</i>	8
kurt <i>kurt, kurtçuk</i>	21	örge <i>tarla faresi</i>	8
sın <i>geyik, maral</i>	20	çılan <i>yılan</i>	7

kazıra <i>düve, dana</i>	7	bit <i>bit</i>	3
kızır <i>kısır</i>	6	bogba-çavaa <i>tay, taylar</i>	3
moldurga <i>dana, düve</i>	6	bora-toolay <i>boz renkli tavşan</i>	3
adıg I <i>ayı</i>	5	bulan <i>mus (geyik)</i>	3
attıg-höldüg <i>atlı, atı olan</i>	5	buuralaştır <i>buğra gibi</i>	3
bızaa <i>buzağı</i>	5	eñgin <i>dişi deve</i>	3
bugalaştır <i>boğa gibi</i>	5	hayırakan <i>ayı</i>	3
enik <i>enik, köpek yavrusu</i>	5	irt-serge <i>iğdiş edilmiş koç ve keçi</i>	3
kagjır-kara <i>vahşi, azgın, coşkun (buğra)</i>	5	kas <i>kaz</i>	3
kızırak <i>kısrak</i>	5	kımiskayak <i>karınca</i>	3
kuşkaş <i>küçük kuş</i>	5	morzuktug <i>porsuklu</i>	3
küske <i>fare, sıçan</i>	5	örge-küske <i>fare, tarla faresi</i>	3
par-arzılañ <i>kaplan ve aslan</i>	5	seek <i>sinek</i>	3
serge <i>teke</i>	5	anay <i>oğlak, keçi yavrusu</i>	2
şüürge <i>hücum, saldırı, yakalama, avlama (yırtıcı kuş için)</i>	5	bodagan <i>deve yavrusu</i>	2
uyalıg <i>yuvalı, yuvası olan</i>	5	çaan <i>fil</i>	2
açın (açın bora hartıga) <i>doğan, şahin türü kuş</i>	4	çaaş <i>uysal, sakın (at)</i>	2
adıguuzun <i>hayvan, mal</i>	4	çarı <i>erkek ren geyiği</i>	2
añgır <i>sarı ördek</i>	4	çılğılıg <i>yılkılı, yılmısı olan</i>	2
araatan <i>yırtıcı hayvan</i>	4	das <i>akbaba</i>	2
koşkar <i>koç</i>	4	diñ <i>sincap</i>	2
morzuk <i>porsuk</i>	4	elik <i>dişi karaca</i>	2
seekkileştir <i>sinek gibi</i>	4	hovagan <i>kelebek</i>	2
tarbagan <i>dağ sıçanı</i>	4	hövee-huragan <i>benekli, alacalı (albinos) kuzu</i>	2
tas-arı <i>yaban arısı</i>	4	hülbüs <i>karaca, erkek karaca</i>	2
te-çuñma <i>yaban keçisi, dağ keçisi</i>	4	kurt-kımiskayak <i>kurtçuklar ve karıncalar</i>	2
üñgür <i>in, mağara, yuva</i>	4	sayak <i>rahvan, rahvan yürüme</i>	2
üs II <i>vaşak</i>	4	sırbık <i>sincap</i>	2
adan-teve <i>iğdiş edilmiş deve</i>	3	şüjek <i>kanarya</i>	2
aramak <i>cins, asil at</i>	3	adıg-hayırakan <i>ayı</i>	1
arzılañ <i>arslan</i>	3	aldı-kiş <i>samur</i>	1
as <i>as, kakım</i>	3	añ-araatan <i>av hayvanları, yabani ve yırtıcı hayvanlar</i>	1
balık-baylañ <i>balık, balıklar, balık sürüsü</i>	3	arı I <i>arı</i>	1
		arı-börü <i>yırtıcı, yabani hayvanlar</i>	1

askırlıg aygırlı	1	maaa yük hayvanı	1
at-mal at ve diğer evcil hayvanlar	1	ıtkılaştır it gibi, köpek gibi	1
atkılaştır at gibi	1	kaargan karga	1
barıs pars	1	kara-dilgi gümüş renkli tilki, boz tilki	1
bodagannıg yavrusu olan deve	1	koygun-toolay tavşan, tavşanlar	1
bogbalıg tayı olan	1	kurtug kurtlu, böcekli	1
bugagılaştır boğa gibi	1	maas at sineği	1
bulannadı mus gibi (→ bulan)	1	oglaa ürkek, hızlı at	1
çavaa-bogba tay	1	öleşkin dişi (it)	1
çeeren ceren, ceylan	1	öşkü keçi	1
çerlik vahşi, yabani	1	saan-savaan sağılacak inek; inek sağma	1
duruyaa turna	1	saradak bir yaşındaki geyik	1
haynık yak ve sığır kırması hayvan	1	sug-çıraa rahvan, rahvan gitme	1
hençe güzün doğan	1	taan I alaca karga	1
hıl-kurt kurt, kurtçuk, böcek	1	toolay tavşan	1
huna-serge teke	1		
ımiraa sivrisinek	1		

3.1.1.1.10. Yaşam ve canlılarla ilgili sözler

3.1.1.1.10.1. Yaşam-ölüm, yaşamın çağları, canlılarla ilgili genel

kavramlar:

er 1. er, erkek; yiğit, delikanlı; 3. erkek, erkek cinsi	293	dirig diri, canlı	13
aşak 1. yaşlı erkek, ihtiyar	261	hereejen kadın	11
amıtan canlı, varlık	61	kuruyak kadın	9
çaş I küçük, çocuk, yavru	50	nazı yaş, çağ	9
kırgan ihtiyar, yaşlı	36	ölüg ölü	9
anıyak genç	28	tınnıg canlı, diri	8
kıs 1. kız; 3. dişi	28	amı can, yaşam, hayat	5
harlıg yaşında, yaşlı	21	har II yaş	5
nazın yaş, çağ	17	nazılıg yaşında, yaşlı	5
amı-tın can, canlılık, yaşam, hayat	16	hereejok kadın, dişi	4
		amılıg canlı, yaşayan	3

çalın genç, körpe	3	amılığ-tınnıg canlı, yaşayan	1
çedişken yetişkin	3	kırgan-çönük yaşlı, çok yaşlı	1
ölüg-dirig ölü-diri	3	köşkün yaşlı, çok yaşlı	1
ölüm ölüm	3	nazınnıg yaşında, yaşlı	1
amı-tınnıg canlı, diri, yaşayan	2	nazı-övuğe yaş, çağ	1
uşpa çok yaşlı, ihtiyar	2	şuvagançı ihtiyar kadın	1

3.1.1.1.10.2. Beden yapısı ve sağlık

3.1.1.1.10.2.1. Beden, beden yapısı:

baş baş, kafa	377	üttüg-çarın kalça kemiği	20
karak göz	133	çarın kürek kemiği	19
hol el, kol	108	baldır baldır	18
aas ağız	102	aastıg ağızlı	17
keş deri	93	davan ayak, bacak	17
söök kemik	79	hıl kıl, tüy	17
hörek göğüs	67	arın yüz, çehre	16
han kan	53	çırık I ağız kenarı	16
kulak kulak	47	buttug ayaklı	15
but ayak	45	dovuk diz kapağı	15
et I 2. et; 3. beden, vücut	45	kajık aşık, aşık kemiği	15
karaktıg gözlü, gözü olan	44	azıg azı, azı dişi	14
oorga omurga, sırt, arka	40	düktüg tüylü, saçlı, kılı	14
bel bel	38	taagılıg keçelenmiş	14
egin omuz	33	davannıg ayaklı, bacaklı	13
baştıg başlı, başı olan	31	dönmek uyluk, kalça	13
kolduk koltuk	30	emig göğüs, meme	13
moyun boyun	28	çoda bacak, incik	12
çüstüg eklemli	23	çayaa but	10
baar karaciğer; bağır	21	çüs I eklem, mafsal	10
havak alın	21	adış I avuç	9
diş diş	20	azıgılg azı dişi olan, azılı	9
dük saç; tüy, kıl	20	der ter	9
tınış nefes, soluk	20	ergek parmak	9

erinnig dudaklı	9	azığ-diş azı diş	5
taagi keçeleşmiş saç ya da tüy/kıl topağı	9	büürek böbrek	5
bıgın böğür, yan	8	çilig kemik iliği	5
çaaktıg yanaklı	8	dıl dil	5
çarınnıg kürek kemiği olan	8	dorzuk kalçanın alt kısmından	5
çuduruk yumruk	8	eegi kaburga kemiği, ege	5
dumçuk burun	8	et-han beden, vücut	5
hırın karın	8	hol-but el ve ayak(lar)	5
hin göbek, göbek bağı	8	karak-kulak gözler ve kulaklar	5
hoyun koyun	8	köp-beldir kuyruk sokumu, kuyruk sokumu kemiği	5
kurlak bel	8	kulaktıg kulaklı, kulağı olan	5
ökpe akciğer	8	moyunnug boyunlu	5
udurgu ön dişler	8	salaa parmak	5
çan I kürek kemiği	7	siir sinir	5
karak çajı gözyaşı	7	tas kel, dazlak	5
een I: een et	7	çavak apış arası, perine	4
eginnig omuzlu	7	dıldıg dili olan	4
ergektig parmaklı, parmağı olan	7	durt-sın beden, gövde	4
erin dudak	7	holdug kollu, kolu olan	4
ökpe-çürek akciğer ve yürek	7	kastık 1. yanak; yular	4
say-söök kemikler, bütün kemikler	7	kırı dirsek, dirsek yeri	4
arın-baş yüz ve baş	6	möçü eller ve ayaklar	4
bel-kejik bel	6	sek leş	4
bilek I bilek	6	sirt sırt	4
çürek yürek	6	söök-dayak kemikler, bütün kemikler	4
des pıhtı, kan	6	töş döş, göğüs	4
dis diz	6	ulug-erkek baş parmak	4
diskek diz	6	aas-diş ağız ve dişler	3
durt-sınnıg bedenli; boylu, uzunluğunda	6	davan-dayak el ve ayak(lar)	3
et-söök et ve kemikler; beden, vücut	6	diştig dişli	3
han-çin kan-dışkı	6	et-bot beden, gövde, vücut	3
mıyak dışkı	6	havaktıg alınlı	3
öktek dışkı, pislik	6	iştig-saattıg hamile	3
		işti-hırın karın	3

molduruk <i>atlas kemiği</i>	3	aas-dıldığ	1
molduruktug → <i>molduruk</i>	3	arınnıg <i>yüzlü, yüzü olan</i>	1
nüür <i>yüz</i>	3	arın-şıray <i>yüz, çehre</i>	1
oorga-moyun <i>omurga ve boyun</i>	3	bıgınnıg <i>böğürlü, yanlı</i>	1
öjün <i>pazı, pazı kemiği</i>	3	biçe-ergek <i>serçe parmak</i>	1
sap <i>kanlı, irinli sıvı; sarımsı sızıntı</i>	3	biçii-ergek <i>serçe parmak</i>	1
saygıt <i>parmak ucu kemiği</i>	3	böskektig <i>göğüs</i>	1
sidik <i>sidik, idrar</i>	3	but-hol <i>ayak ve el</i>	1
toon: eegi toonu <i>kaburga eklemi</i>	3	çarınnıg-töştüg <i>kürek kemiği ve göğsü olan</i>	1
aas-dıl <i>ağız, ağız ve dil</i>	2	çin <i>dışkı, pislik</i>	1
aas-dumçuk <i>ağız ve burun</i>	2	çin-çannıg <i>dışkı</i>	1
bottug <i>bedenli, vücutlu</i>	2	çinnig <i>dışkı</i>	1
çaak I <i>yanak</i>	2	dovuk-dorzuk <i>diz ve kalçaya kadar olan üst kısmı</i>	1
çulçurgay <i>şakak</i>	2	dört-davan <i>eller ve ayaklar</i>	1
dırgak <i>tırnak</i>	2	dört-dayak <i>eller ve ayaklar</i>	1
dırgaktig <i>tırnaklı</i>	2	eegi-töş <i>kaburga ve göğüs</i>	1
et-keş <i>et ve deri</i>	2	ekti-moynu <i>omuz ve boyun</i>	1
haaylıg <i>gagalı, burunlu</i>	2	ettig I <i>etli</i>	1
hannıg <i>kanlı</i>	2	ettig-hannıg <i>etli kanlı; dolgun, yapılı</i>	1
hindik <i>göbek</i>	2	han-damır <i>kan</i>	1
hindiktig <i>göbekli; göbeği, göbekbağı olan</i>	2	han-sap <i>kan-irin</i>	1
hinnig → <i>hindiktig</i>	2	hanzig <i>kansı</i>	1
işti-baar <i>karın, iç</i>	2	helegey aa <i>anne sütü; ilk süt, ağız sütü</i>	1
kirbiktig <i>kirpikli, kaşlı</i>	2	hırınnıg <i>karınlı</i>	1
küdük <i>uyluk</i>	2	hokpa <i>sağrı, kuyruk sokumu</i>	1
maga-bot <i>beden, vücut</i>	2	hokpalday <i>sağrı, kuyruk sokumu</i>	1
muñ-diş <i>yirmi yaş dişi</i>	2	hol-davan <i>eller ve ayaklar</i>	1
oray II <i>başın en üstü, tepe</i>	2	hol-kırı <i>el ve dirsek, kol</i>	1
öt öd	2	kalbak-çarın <i>kürek kemiği</i>	1
saattig <i>gebe, hamile</i>	2	kara-büürek <i>böbrek</i>	1
sın I <i>beden, gövde</i>	2	kirbik <i>kaş</i>	1
şara I <i>sümük</i>	2	köksü <i>göğüs</i>	1
şıray <i>çehre, yüz, görünüş</i>	2	kujak <i>kucak</i>	1
tanak <i>burun kanadı</i>	2		

maḡnay alın	1	saptıḡ irinli, irinli kanlı	1
mayık ayak, ayak tabanı	1	sınnıḡ gövdeli, bedenli	1
meḡ ben	1	sonḡu II plasenta	1
meḡnıḡ benli	1	şıḡgan kas, adale	1
mıyaktıḡ dışkılı	1	şöyündü bağırsak	1
ök gırtlak	1	üre tohum, sperm; tür, soy	1
ökpe-hörek akciğer ve göğüs	1	sudal-damır nabız, damarlar	1
ös-baar atardamar ve karaciğer, bağır; iç organlar	1		

Yalnızca hayvanlarla ilgili olanlar:

mıyıs boynuz	33	çel yele	4
kuduruk kuyruk	26	uḡa I kuyruk, uç, hayvanların geri kısmı, kış	3
mıyıstıḡ boynuzlu	22	çel-kuduruk yele ve kuyruk	3
saar I sağrı	13	ulug-hırın işkembe, karın	2
duyug toynak	11	çimirliḡ kanatlı	2
kuduruktug kuyruklu	9	saygırak kırkbayır	2
mögen hörgüç	8	duyuglug toynaklı	1
çalḡın kanat	6	dokpak kulağı kesik	1
çüḡlüḡ tüylü	6	çakpa kanat	1
boos gebe	5	çalaa yele	1
çalaalıḡ yeleli	5	kondaalay hayvanların arka kısmı, sağrı	1
çüg tüy	5	çalḡın-çakpa kanat	1
döḡgür boynuzsuz ya da kısa boynuzlu	5		
çalḡınnıḡ kanatlı	4		

3.1.1.1.10.2.2. Sağlık-hastalık-sakatlık

küş güç	35	ezirik esrik, sarhoş	4
şag II güç, kuvvet, takat	7	halun ateş	4
sogur kör	6	küş-küşülüg güçlü, çok güçlü	4
küştüḡ güçlü	5	eleer ayık, akli başında	3
mendi-çaagay sağ, esen	5	küşü-şıdal güç, kuvvet	3
muçugur tombul ve kırmızı yüz, beniz	5	mendi I. sağlık, esenlik	3

soolbur zayıf, zayıflamış, çökmüş	3	askak aksak	1
şıdal güç, kuvvet	3	dalgak kendinden geçmiş	1
şırak güçlü, kuvvetli	3	darjı yorgun, bitkin	1
aarig hastalık	2	düley sağır	1
argan zayıf, güçsüz	2	eremik kısır	1
balıg yara	2	halanğıy esrik, kendinden geçmiş	1
balıg-bışkın yara	2	hömee-şadaa semiz, şiş, iri	1
çovag yorgun, bitkin	2	kavı-sorbu yara, yara yeri	1
çönük zayıf, güçsüz, dayanıksız	2	küçü güç, kuvvet	1
küçülüg güçlü	2	küçülüg-türülüg güçlü	1
küş-şıdal güç, kuvvet	2	küçü-şıdaldıg güçlü, kuvvetli	1
küştüg-şıdaldıg güçlü	2	küştüg-küçüten güçlü, kuvvetli, çok güçlü	1
semis semiz, besili, şişman	2	suvay kısır	1
sür-küçü güç, büyük güç	2	sür-küçülüg çok güçlü	1
şıdaldıg güçlü, kuvvetli	2	şüülen cılız, zayıf	1
şıdamıkkay dayanıklılık, güç	2	todug tok	1
aarig-kadık hastalık-sağlık	1	todug-şırak güçlü, semiz	1
al-şag güç kuvvet	1		
alıg-şaglıg güçlü, gücü kuvveti yerinde, sağlam, sağlıklı	1		

3.1.1.10.3. Duygu, düşünce, irade, hareket

kaşpagay çeviklik, atiklik	27	ugaan akıl, zeka, anlayış	14
konçug 2. korkunç; 5. güç, zor; 6. sevgili, çok bağlı	26	şöleen rahat, huzur	13
uygu uyku	26	hööküy zavallı, biçare	11
dürgen çabuk, çabucak, hızlı,	21	amır-mendi sağ, sağlıklı, esen, huzurlu	10
sagış düşünce, niyet, kasıt	21	doraan hemen, derhâl	10
belen hazır	19	mañ koşu, koşuş; hız; hızlı gidiş	10
amır rahat, sukunet, dirlik, huzur, esenlik	17	adaan öç, intikam	9
kıygi çağırma, seslenme, nida	15	kışkı I bağırma, çığlık	9
berge zor, güç	14	çaylıg boş, serbest; elden gelir, yapılabilir, mümkün	8
doktaal karar	14	çırgal mutluluk, saadet	8
sagıştıg herhangi bir niyeti, düşüncesi olan	14	düş I düş	8

büdüü gizli gizli, gizlice	7	şöleennig rahat, huzurlu	3
dalaş hızlı, acele, ivedi	7	tura arzu, istek, iştah; kibir, mağrurluk	3
dezig tutulmama, ele gelmeme, hız	7	aas-kejik mutluluk, saadet, talih	2
ıı ağlama, sızlanma	7	aastig-dıldıg konuşabilen, konuşma kabiliyeti olan	2
bodal-sağış düşünce, fikir, niyet	6	adaannig kini olan; coşkun, coşkulu	2
pat zor, güç, zar zor, güçlülükle	6	aybı rica, dilek	2
sagış-setkil duygu düşünce, ruh, niyet	6	baybañ düşüncesiz, ihtiyatsız	2
solun ilginç, enteresan	6	bildingir açık, anlaşılır, bilinen	2
algı I bağırma, bağırış, haykırma	5	dış dinlenme	2
ayaar yavaş yavaş, ağır ağır	5	düş-dül düş, rüya; düşler, rüyalar	2
çorgaar mağrur, gururlu bir şekilde	5	düvü-dalaş aceleyle, alelacele	2
dop-doraan hemen, çabucak, hızlıca	5	eleñ-tendiñ sendeleyerek, yalpayarak, güçlülükle	2
eptig rahat, uygun	5	hıg öç, intikam	2
serte: serte çok aldırmadan, aldirmaksızın	5	hilinçek eziyet, sıkıntı, ıstırap	2
çargı yargı, hüküm	4	ıı-sıı ağlama, sızlanma	2
ırma sabır, tahammül, dayanma	4	ındınnıg hüznü, kederli	2
sagış-hörek düşünce, niyet; duygu ve düşünce	4	işti-höñnü gönül, iç; duygu, düşünce	2
aas-kejik mutlu, mesut, bahtiyar, kutlu	3	kadıg zor, güç	2
adaan-öjeen kin, öç, intikam	3	korgunçug korkunç	2
algı-kışkı bağırma, haykırış	3	on II. bilinç, şuur	2
bodal düşünce, fikir	3	sançok kötü, kötü durum	2
darıy hızlı, hızlıca	3	setkil-sağış duygu, düşünce, gönül	2
et-çürek kalp, yürek, gönül	3	şalañday üzgün, müteessir, keyifsiz, rahatsız	2
homudal şikayet, sızlanma; acıma, üzülme	3	türegdel sıkıntı, eziyet	2
höglüg neşeli, şen	3	udavas çabuk, süratli	2
hörek-çürek yürek, gönül	3	aar I 2. ağır, zor, güç	1
küzel istek, arzu	3	ajık I açık, aşikâr	1
omak neşeli, şen	3	amır-şöleen rahat, huzurlu	1
öjeen öç, intikam	3	atpañ-sogañ zar zor, güçlülükle	1
setkil duygu, düşünce, niyet	3	avıral kurtuluş, kurtulma; rahat, huzur	1
soora yanlışlıkla, hatayla	3	bagaytır zorlukla, güçlülükle	1
şıjıktır sinirle, öfkeyle	3	beletkel hazırlama, hazırlanma	1
		bodaldıg bir düşüncesi, niyeti olan	1

budulçak belirsiz, anlaşılmaz	1	kılıktıg öfkeli, hiddetli	1
bujurgançig sinirlendirici, öfkelenendirici	1	kiçeengeyliğ dikkatli, ihtiyatlı	1
buu-haa hızlı, hızlıca, acele	1	kijigileştir kişi gibi, insan gibi	1
çaldıradı güçlkle, zar zor	1	küzeldig istekli, arzulu	1
çeme-halaa sitemle	1	moondak engel, zorluk	1
çovulañmıg zavallı, kederli	1	munğak üzücü, keder verici, kederli	1
çügürük hız, hızlı, hızlı gitme	1	oojum yavaş, ağır, sakın, yavaşça	1
daalık dört nal, dört nala gitme	1	öçük ifade	1
dalaş-dolaş aceleyle, aletacele	1	öjeen-adaannıg kinli, kini olan, intikam almak isteyen	1
darjaş-dorjaş hiddetlenerek, kızgınlıkla	1	öjeennig kinli, kini olan, intikam almak isteyen	1
devidençig-süreedençig heyecanlı, telaşlı	1	öneezi bilerek, kasten, bile bile	1
dırıjaş hiddetli, öfkeli bir şekilde	1	öörüşkülüg neşeli, sevinçli bir şekilde	1
dıştıg dinlenme	1	öörüşkülüg-bayırhıg çok sevinçli, neşeli, sevinçli bir şekilde	1
doktar engel, mânîa	1	öş öç, kin	1
doktar-moondak engel, engeller, mânîiler	1	öştekteş öfkelenme, kinlenme	1
doraan-daaraan hemen, derhâl, acele	1	sagış-çürek niyet, düşünce, kasıt	1
ejen uygun, müsait, elverişli	1	seziñig kuşkulu, şüpheli	1
eleñ-halañ güçlkle, zar zor	1	seziniş korkma, çekinme	1
eree işkence, eziyet, azap	1	soruk arzu, istek, irade	1
hilinçektig eziyetli, sıkıntılı, acı	1	sögedektey diz üzerinde (oturmak)	1
homudançig üzüntü verici	1	sürgee takipçi, takip eden, izleyen	1
höñnü I gönül, istek, arzu	1	sürgüül takipçi, takip eden, izleyen	1
höñnü-tura istek, arzu	1	şalıp hız, sürat, çeviklik	1
höönnüg-höönçok isteksiz, gönüllü gönülsüz	1	tamçıkıg rahat, sakın, mutlu, huzurlu	1
ılğal fark, farklılık, ayırım	1	tavaar ağır, sakın, yavaşça	1
ırlıg-şoorluga neşeli, sevinçli	1	tudug tutuş	1
ıyañgılıg acıklı, dokunaklı	1	udaan-çırgal mutluluk, saadet, baht	1
işti-hörek duygu, düşünce	1	ugaannıg akıllı, zeki, kavrayışlı	1
işti-sagış duygu, düşünce, niyet	1	utkuul karşılama	1
katkı gülme, gülüş	1	uygulug uykulu	1
kavıñgır hızlı, hızlıca yapma	1		
kejee II zor, güç	1		
kıjık yerme, söylenme, sövme	1		

3.1.1.1.10.4. Duyular, duyularla ilgili kavramlar

kadığ <i>katı, sert</i>	63	çırıktığ-çılçıkığ <i>aydınlık, parlak</i>	2
çiğ II <i>koyu, yoğun (çay).</i>	32	ış-çıt <i>ış, koku</i>	2
karañgı <i>karanlık</i>	29	sorlug <i>parlak, canlı</i>	2
daaş <i>gürültü, ses</i>	23	şinçilig <i>görünürlü, suretli</i>	2
izig <i>sıcak</i>	23	ajırgançığ <i>acı, ekşi</i>	1
çımçak <i>yumuşak</i>	19	arjañ-korjañ <i>koyu, sert (içki)</i>	1
nt <i>ses, gürültü</i>	17	bazım <i>basım, basma, dokunma</i>	1
sook <i>soğuk</i>	17	çañgı <i>yankı</i>	1
amdannıg <i>lezzetli, güzel, hoş</i>	12	çemzig <i>lezzetli</i>	1
çırık II <i>ışıklı, aydınlık</i>	10	çılbaş <i>ılık</i>	1
çıt <i>koku</i>	8	çılığ-çımçak <i>sıcak ve yumuşak</i>	1
hoşug <i>yumuşak, ince; koyu, yoğun; iyi, hoş</i>	8	çırıtkılığ <i>parlak, aydınlık, ışıklılı</i>	1
ajığ I <i>acı, ekşi</i>	7	çingir <i>parlak</i>	1
etsig <i>etsi, lezzetli</i>	7	daaşığ <i>sesli, gürültülü</i>	1
hereldig <i>parlak, ışıltılı</i>	7	ençe-donça <i>soğuk, çok soğuk</i>	1
kıpsınçığ <i>nahoş, keskin, tiz (ses)</i>	7	herel <i>ışık, ışın, parıltı</i>	1
çılığ <i>ılık</i>	5	nt-daaş <i>gürültü, patırtı, ses</i>	1
ün <i>ses</i>	5	nt-şimeen <i>gürültü, patırtı, ses</i>	1
nttıg <i>sesli, gürültülü</i>	4	körölge <i>görme, görüş</i>	1
köskü <i>keskin, iyi gören (göz); açık görünen</i>	4	münçüg <i>lezzetli</i>	1
münzüg <i>lezzetli</i>	4	ot-herel <i>ışık, parıltı</i>	1
çıdıg <i>çürük, bozuk, kokmuş</i>	3	öngür-çaraş <i>parlak, güzel</i>	1
deñ-duñ <i>belli belirsiz, hayal meyal</i>	3	sergemçi <i>parlaklık</i>	1
izig-sook <i>sıcak ve soğuk</i>	3	soodug <i>soğutma, soğuma</i>	1
seriin <i>serin</i>	3	şimeen <i>gürültü</i>	1
çılındı <i>ılık, ılık hava</i>	2		

3.1.1.1.11. Varlıkların/oluşların çeşitli özelliklerini gösteren sözler

3.1.1.1.11.1. Renkler:

kara <i>kara, siyah</i>	635	kızıl <i>kızıl</i>	104
sarıg <i>sarı</i>	254	bora <i>gri, kır, boz</i>	65
ak <i>ak, beyaz</i>	241	kök <i>mavi, gök</i>	65

ala <i>ala, alaca</i>	49	buurul <i>kır renkli, ağarmış, boz</i>	2
kuu I <i>gri, boz; ağarmış; kurumuş</i>	43	kaşka <i>beyaz, ak</i>	2
sarıg-şokar <i>alaca sarı</i>	27	kızıl-şilgi <i>parlak kızıl renkli, sarı-kızıl tonlu</i>	2
kara-şokar <i>ala, alaca, alacalı</i>	21	oy III <i>koyu gri</i>	2
şilgi <i>kızıl sarı</i>	19	öngür <i>renkli, parlak</i>	2
sara <i>sarımsı donlu (at)</i>	10	sagaan <i>beyaz</i>	2
kaldar <i>üzerinde kızıl-sarı renkler olan koyu, siyah renkli</i>	9	ak-kır <i>kır, kır renkli</i>	1
sarala <i>sarı ve ala renkli</i>	9	ak-kızıl <i>gül rengi, açık kızıl</i>	1
öle-bula <i>kır rengi olan ala, alacalı (at)</i>	8	ala-kara <i>alacalı siyahlı</i>	1
şokar <i>karışık, alaca, ala renkli</i>	8	ala-kök <i>kır renkli, alacalı</i>	1
hoor I <i>konur, açık doru</i>	7	alalıg <i>alacalı, alalı</i>	1
kula <i>kula</i>	7	aldın-kızıl <i>altın kızıl renkli</i>	1
ön I <i>renk</i>	7	aldın-sarıg <i>altın sarı renkli, altın sarısı</i>	1
aldın-ala <i>altın renkli ve alacalı</i>	6	çüzünnüg <i>renkli, bir renkte olan</i>	1
aldın-sarala <i>altın sarı renkli, altın sarısı</i>	6	ereen <i>alaca, ala</i>	1
çüzün-baazın <i>alaca, çeşitli renklerde</i>	6	ereen-ala <i>ala, alaca, alacalı</i>	1
hüreñ <i>kahverengi</i>	6	hola-kara <i>kızıl-kara, alacalı</i>	1
ereen-şokar <i>çeşitli renklerde, karışık, alaca, alacalı bulacalı</i>	5	hola-sarıg <i>kızıl sarı, parlak sarı</i>	1
kıskıl <i>kızıl</i>	5	hüreñ-kızıl <i>koyu kırmızı</i>	1
ala-bula <i>çeşitli renklerde, alacalı, alaca bulaca</i>	3	hürgül <i>boz</i>	1
çüzün <i>renk, tüy rengi</i>	3	kır III <i>kır, kır renkli</i>	1
hoor-sarıg <i>konur, açık doru</i>	3	kızıl-sarıg <i>kızıl sarı, kızılımsı sarı</i>	1
kızıl-şokar <i>kızıl renkli ve alacalı</i>	3	nogaan <i>yeşil</i>	1
öle <i>kır, kır renkli</i>	3	öle-bulalıg <i>alacalı, alaca renkli</i>	1
aldın-kara <i>altın ve kara renkli</i>	2	öñnüg <i>renkli, herhangi bir renkte olan</i>	1

3.1.1.1.11.2. Biçim, dış görünüş, fiziksel özellik bildiren sözler:

kalçaa <i>coşkun, taşkın, azgın (deniz)</i>	21	bis II <i>kesici aletlerin keskin tarafı</i>	16
dörbelçin <i>kare, dört köşe, kare şeklinde</i>	19	hos <i>boş, boşluk; boş, serbest, boşta</i>	16
kurug <i>boş, bomboş</i>	18	adır I <i>çift, çift olan; çatal; ayrı</i>	15
baraan I <i>görüntü, görünüş, silüet</i>	17	bistig <i>keskin, sivri, kesici</i>	15
kalbak <i>düz, geniş, yassı</i>	17	kakpak <i>sarkık, sarkmış</i>	14
		koğuraa <i>topak, yuvarlak, küre</i>	12

borbak yuvarlak, toparlak	11	üjeg düz, geniş	2
kadır dik, sarp, yalçın	10	üzük ayrı, ayrık	2
çiñge ince	9	baraannıg silüetli	1
dürzü görüntü, görünüş, suret	9	bıjıg sağlam, dayanıklı	1
kalçan sakar, lekeli, benekli	9	böödey küçük ve koni şekilli (çadır)	1
dokulçak yuvarlak, daire şeklinde	8	büdüştüg görünümlü, görünüşlü	1
baraan-saraan silüetler, belirli belirsiz şeyler	6	çanagaş çıplak	1
deski düz	6	çarıktıg yarıklı	1
suuk sıvı, akışkan	6	çıpşınçak yapışkan	1
kılın kalın	5	çuga zayıf, güçsüz, yetersiz	1
çart sağlam	4	damçıgır eski, eskimiş, yıpranmış	1
çoon kalın	4	daspılıg köşeli	1
ergi eski	4	dazagar ayakları üzerinde, bacaklarının arası açık	1
hevirlig biçimli, görünüşlü	4	dıdık delik	1
hey-hoozun 2. boş, içi boş, oyuk.	4	dolgak kıvrım, büküm, halka	1
kertik kertik	4	dögey kör, küt, keskin olmayan	1
üttüg delikli, oyuklu	4	dürzü-hevir görünüş, suret	1
arıg II temiz	3	dürzü-türü görünüş, suret	1
çalañ katışıksız, saf	3	elençi eski, eskimiş, yıpranmış	1
dörbelçinnep dört köşe, dörtgen şeklinde	3	eñmek eğik, bükük	1
mozaga büyük ve yassı, yuvarlak	3	evegen-çanagaş çıplak, çırılçıplak	1
oytagar eğri, bükük, arkaya doğru eğilmiş	3	haalgaktıg	1
süür sivri	3	halırgay ince, incecik	1
çirik yarık, çentik, kertik	2	hooçun eski	1
dolgay eğri, bükülmüş	2	hovuldug oluk, ark gibi şekilde olan, yarık, yarıklı	1
haajılıg şeritli	2	huvulug özellikli, yaradılışlı	1
kalbaş yassı, yatay	2	hül-dalgan tozlaşmış, un ufak olmuş	1
kırılıg kenarlı, köşeli	2	kañ-kadık çelik gibi; sağlam, güçlü	1
mokulçak yuvarlak	2	kapsırlıg köşeli	1
şagjagar çatallanmış, çatal çatal, dallı	2	köstee çatal, çift	1
tañnıg lekeli, benekli	2	par sağlam, sert	1
tig dikiş yeri, dikiş, iz	2	sıgık katmanlı, tabakalı, kat kat	1
üçügen-çanaaş çırılçıplak	2	sınık-mınık kırık, kırılmış	1

sıyık-sayık kırık, kırık dökük	1	tepkiiştig	1
şımıraş alçak, basık	1	uyan kuvvetsiz, zayıf	1
şiş şiş , sivri	1	üzük-booluk kalın, kabarık, kalınlaşmış	1
tarbıl seyrek, gür olmayan	1		

3.1.1.1.11.3. Tarz-durum bildiren sözler:

hap II	252	mınçaar öyle	8
kıldır olarak, o şekilde	212	kançaar nasıl	8
mındıg böyle	166	şınap gerçekten, hakikaten	8
ındıg öyle, böyle	138	kadıg sert; şiddetli, hızlı	7
harın gerçekten, kesinlikle, öyle	67	şında-la gerçekten, hakikaten	7
kançap nasıl	50	tak sağlam, berk, sıkı	7
kadı birlikte, beraber	41	ulay arka arkaya, art arda, birbiri ardına	7
mınçap öyle	33	bo-la 2. birden, ansızın; 3. sürekli, devamlı olarak	6
katap tekrar, yeniden	32	doğaytı yüzüstü, yüzükoyun; doyanan kadar; tümüyle, eksiksiz olarak	6
mınça öyle	28	katay birlikte, beraber; aynı anda, aynı zamanda	6
ulaştır aralıksız, mütemadiyen, durmadan	23	aıgı ayrı, başka, farklı	5
dömey aynı, benzer	20	çaygaar kendiliğinden, tabiî, tabiî olarak	5
çokka +sız olarak anlamında zarflar yapar	17	aa II hızlıca	4
dal tam, tam da	17	aa-çaza şiddetle, hızlıca	4
duy kapayarak, örterek, görülmeyecek şekilde	17	biriktir birlikte, bir olarak, bir arada	4
kayın nasıl	17	çaa II 1. yeni	4
heveer aynı, eskisi gibi, her zaman olduğu gibi	16	çüzün-bürün çeşitli, çeşit çeşit, türlü	4
şınap-la gerçekten, hakikaten	15	ergildir dolanarak, dolaşarak; döndürerek, çevirerek; kez, defa	4
ıgıy-dıgıy sımsıkı, sıkıca	14	erttir mütemadiyen, devamlı, sürekli olarak	4
hap-şak şiddetli, hızlı, aniden	11	hep-henerten aniden, birdenbire, apansızın	4
çaaskaan yalnız, tek, yalnız başına	10	ajıt görülmez, gözle görünmez, gizli, saklanmış	3
mınçap böyle, bu şekilde	10	mınçaldır öyle	3
oluy-soluy üst üste; art arda; sırayla	10	çüzün-bürü çeşitli, türlü	2
aviy-şaviy çapraz, çapraz olarak	9	daamay yavaş, ağır	2
dize	9		
doora enine, yatay, yatay olarak	9		
mınçaar böyle	9		

doğgaytır yüzüstü, yüzükoyun	2	eliy-seliy sırayla, peş peşe, nöbetleşe	1
ergildir-dolgandır döne döne, döne dolaşa	2	haaldır sıkı, sıkıca, sınıksız	1
henerten ansızın, aniden, birdenbire	2	hakpañayndır hızlıca, hızlı bir şekilde hap II	1
kançangaş birden, ansızın	2	ılgın hızlı, çevik	1
kattaştır art arda, sırayla	2	ıyak iyice, sağlamca, tam, tamı tamına	1
kezeede her zaman, daima	2	kajıkkılaştır aşık kemiği gibi (atmak, atılmak)	1
maşpaytı yassı olarak, genişçe, yayılarak	2	kajıktalıp hızlı, hızlı bir şekilde; atılan aşık kemiği gibi hızlı	1
öy II tam, uygun	2	kançaar-daa nasıl, nasıl da	1
sürüştür birbiri arkasına, ardı ardına	2	katap-katap tekrar tekrar, yeniden	1
şuuştur art arda, arka arkaya, birbiri ardından	2	kedirildir ansızın, birden bire	1
turguzu ayakta (tutarak, durdurarak)	2	maşpaytır yassı olarak, genişçe, yayılarak	1
üzüktel çok aralıksız, durmadan, sürekli olarak	2	oluy-şaviy üst üste	1
aa-hoo amansızca, birden	1	ozal yavaş, ağır	1
aay II düz, doğru; düzenli	1	soora-saara öyle böyle	1
agıy-dığıy sınıksız, sıkıca	1	şuut tam, doğrudan, direkt	1
alıy-şalıy sırayla, arka arkaya	1	taanda sahiden, gerçekten	1
añgaytı genişçe, ardına kadar	1	törümel doğuştan	1
añgaytır genişçe, ardına kadar	1	tuldur sıkıca, iyice	1
aram-saar belirsiz, belirsiz bir vaziyette	1	udur-dedir karşılıklı olarak	1
bööldeş kuşaksız, kuşaksız olarak	1	uuştur-şuuştur art arda, arka arkaya, birbiri ardından	1
çugaaçok kesinlikle, mutlaka, elbette	1	ürgülçü sürekli, aralıksız	1
çüül-bürü muhtelif, çeşitli	1	üy-balay düzensiz, nizamsız	1
dalaş-dakpış hızlı, sık, sık sık (nefes)	1	üyen-balay düzensiz, nizamsız	1
dort düz, doğru	1	yanzı-bürü çeşit çeşit, çeşitli, değişik şekillerde	1
dört-dayaktadır dört ayak üzerinde	1		
egıştedir nefesini keserek, çok hızlı	1		

3.1.1.1.11.4. Miktar, ölçü, derece bildiren sözler:

ulug büyük	225	kulaş kulaç	58
baza 3. yine, tekrar, daha	154	höy çok, pek çok, fazla	46
çañgıs tek, bir, yalnız	108	uzun uzun	46

konçug <i>1. çok, fazla</i>	44	aṅgaygan-kaṅgaygan <i>çok büyük</i>	6
çerle <i>büsbütün, tamamıyla, tamamen</i>	37	dam <i>daha, daha da</i>	6
eṅ <i>en</i>	37	hölbeṅ <i>geniş, büyük</i>	6
am-daa <i>daha, daha da</i>	31	ınça-mınça <i>şöyle böyle, biraz, şu kadar</i>	6
ırak <i>ırak, uzak</i>	30	ırak-uzak <i>ırak, uzak</i>	6
bedik <i>büyük, yüksek</i>	28	mırıṅay <i>büsbütün, tamamıyla</i>	6
biçe <i>küçük</i>	22	pak <i>yudum</i>	6
kara-çaṅgıs <i>tek, bir, yalnız</i>	20	taan II <i>çok, pek</i>	6
artık <i>artık, fazla, çok</i>	19	çeje <i>ne kadar</i>	5
kaş <i>kaç, ne kadar</i>	17	çelgiy <i>sığ, derin olmayan</i>	5
ovaa <i>yığın, küme</i>	17	dıka <i>çok, çok fazla; güçlü, şiddetli bir şeklide</i>	5
çejege <i>ne kadar</i>	16	elbek <i>bol, bereketli; çok</i>	5
karış <i>karış, karış büyüklüğünde</i>	16	kadır <i>3. çok, çok fazla, çok sayıda</i>	5
kıska <i>kısa</i>	16	okta <i>bütün, büsbütün, tamamıyla</i>	5
biçii <i>küçük, ufak</i>	15	ulug-biçe <i>büyük-küçük</i>	5
çook <i>yakın</i>	15	uzak <i>uzak</i>	5
ama	13	arıldır <i>büsbütün, tamamıyla</i>	4
aray <i>hafiften, birazcık</i>	13	biçe-biçe <i>küçük küçük</i>	4
deṅ <i>denk, eşit</i>	13	çüm <i>tüm, bütün</i>	4
çejege <i>ne kadar</i>	11	dakpır <i>defa, kere</i>	4
kezik <i>yarım, yarı</i>	11	ege II <i>büsbütün, tamamen, sadece</i>	4
çoldak <i>kısa</i>	10	hanı <i>derin</i>	4
delgem <i>geniş, engin</i>	10	kezek <i>grup, bölük</i>	4
sır <i>tam, bütün, büsbütün, tamamıyla</i>	9	kizirt <i>çok, fazla, çok sayıda</i>	4
büdün <i>bütün, tüm</i>	8	kozurt <i>çok, çok fazla</i>	4
denge <i>denk, denk olarak</i>	8	öndür-bedik <i>çok büyük, ulu</i>	4
doldur <i>dolu, tam dolu, dolu olarak</i>	8	argay-horgay <i>çok büyük</i>	3
ilig <i>parmak ölçüsü</i>	8	bölük <i>bölük, grup</i>	3
aajok <i>çok, pek, fazla</i>	7	deṅneştir <i>denk, denk olarak, eşit olarak</i>	3
büdünge <i>bütün, bütün olarak</i>	7	dep-denge <i>denk olarak, eşit olarak</i>	3
kuspak <i>kucak, bir kucak</i>	7	durttug <i>boyu, uzunluğunda</i>	3
oraay <i>kez, defa</i>	7	eveeş-biçe <i>az, biraz</i>	3
udaa <i>defa, kere</i>	7	ırak-çook <i>uzak, yakın</i>	3
ulam <i>daha, daha da</i>	7		

köngüs <i>bütünüyle, tamamıyla</i>	3	aayjok <i>çok</i>	1
kövey <i>çok</i>	3	arıldır-aştaldır <i>büsbütün, tamamıyla, tamamen</i>	1
küstük <i>dizden ayağa kadar olan uzunluğu ifade eden ölçü</i>	3	arzagar <i>büyük</i>	1
maga II <i>bütün, tüm</i>	3	arzaytı-merzeyti <i>yeterince, yeteri kadar; çokça</i>	1
saya-tüme <i>çok, pek çok, binlerce</i>	3	baraa <i>çok, pek</i>	1
ugdunmas <i>çok, fazla, çok fazla</i>	3	beti-dize <i>en az, en azından</i>	1
adığır <i>büyük, çok büyük</i>	2	çıgı <i>yaklaşık, hemen hemen</i>	1
aṅgaygan <i>çok büyük</i>	2	çık	1
artık-duduu <i>fazla ya da noksan, ne fazla ne noksan</i>	2	çiik <i>hafif, yeğni</i>	1
attıg II <i>çok, aşırı derecede</i>	2	döṅgeytir <i>tamamen, sonuna kadar</i>	1
bir-daa <i>büsbütün, tamamıyla</i>	2	dös-dögee <i>bitmez, tükenmez, son bulmaz</i>	1
bir-iyi <i>bir iki; çok değil</i>	2	egeertinmes <i>bitmez, tükenmez</i>	1
çaglaa <i>sığ, derin olmayan</i>	2	emeeş <i>az, biraz</i>	1
dep-deṅ <i>denk, eşit</i>	2	emgejok <i>pek çok, sayısız</i>	1
dolu I <i>dolu, çok</i>	2	eṅdere <i>çok</i>	1
durt <i>boy, uzunluk</i>	2	handır <i>iyice, yeterince, çok miktarda</i>	1
emge-hayaaajok <i>pek çok, sayısız</i>	2	hemçeel <i>ölçek, ölçü</i>	1
emin <i>erttir</i>	2	hemçeg-huusaa <i>süre, müddet, mesafe</i>	1
hemçeeldig <i>belirli bir ölçüde,</i>	2	hire-hire <i>zaman zaman, biraz</i>	1
hölçok <i>çok, fazla</i>	2	ıradır <i>daha, daha da, daha fazla</i>	1
ıdık-tülük <i>1. yüksek dereceli, şiddetli</i>	2	kap <i>tam, tamamen</i>	1
karartı <i>tümüyle, tamamıyla</i>	2	kaş-kaş <i>kaç, ne kadar</i>	1
kozurgay <i>çok, çok fazla</i>	2	keçim <i>sekizde bir</i>	1
köṅgeyti <i>bitene kadar, tamamıyla</i>	2	kizirgey <i>çok, çok fazla</i>	1
muṅnug <i>az</i>	2	kojalandır <i>yakın, yaklaşık</i>	1
öylüg <i>ölçülü, belli bir ölçüde</i>	2	koştandır <i>yakın, yaklaşık</i>	1
saarzık <i>tek, tek parça, çift olmayan</i>	2	köṅgeytir <i>bitene kadar, tamamıyla</i>	1
saṅ I <i>tam, büsbütün</i>	2	mör I <i>defa, kez, kere</i>	1
şaar <i>uzak, uçsuz bucaksız</i>	2	muṅçok <i>sayısız, çok fazla</i>	1
şala <i>biraz, azıcık</i>	2	oyaara <i>büsbütün, tamamıyla</i>	1
şuvuşkan <i>sıra, dizi, katar</i>	2	öndür <i>büyük, çok büyük, ulu</i>	1
toṅ <i>çok, fazla, aşırı, aşırı derecede</i>	2	ötkün <i>çok, çok sayıda (mal, hayvanlar)</i>	1
tudum <i>tutam, avuç</i>	2	sööm <i>karış</i>	1
aar I <i>ağır</i>	1		

şan-den <i>miktar, ölçü, seviye,</i>	1	telgilig <i>büyük, geniş</i>	1
<i>denklik</i>		teren <i>derin</i>	1
şoluk <i>dar, küçük, sık; yetersiz</i>	1	tönmes-batpas <i>sonsuz, bitmez</i>	1
şoolug <i>çok değil</i>	1	tülük <i>en yüksek derece</i>	1
şöybek <i>uzunca</i>	1		

3.1.1.1.12. Yansıma sözler

çiveş	12	sert	3	çım-sırt	1
dırbaş	11	sogaş	3	çoldaş-taldaş	1
sirt II	9	aazadaş	2	dendiş	1
çıjirt	7	bojaş	2	dıñzış	1
çıldırşak	7	dars-dirs	2	doyt	1
çırıtkılaş	7	hak	2	döp	1
kıy	7	hop	2	halaş	1
kuyt	7	ıyın-kıyañ	2	hok	1
sayt	7	imir-amır	2	hölürt	1
bılgı	5	kıymış	2	ıldırtilaş	1
kañgirt	5	kızaş-dars	2	ıyt-ayt	1
kızaş	5	kovaş	2	karbaş	1
dap	4	köñgürt	2	kayırt	1
egliš	4	şayıt	2	kazırt	1
hölbeş	4	añgaş	1	mırs	1
kılçaş	4	atpaş	1	sıyt	1
çalt	3	bışkı	1	şıgırt	1
hak-hok	3	borbaş	1	şıvıraş-	1
karaş	3	çañça	1	şıvıraş	
karbaş-	3	çargırt	1	şimçeş	1
kurbaş		çık-çak	1		
kıngırt	3				

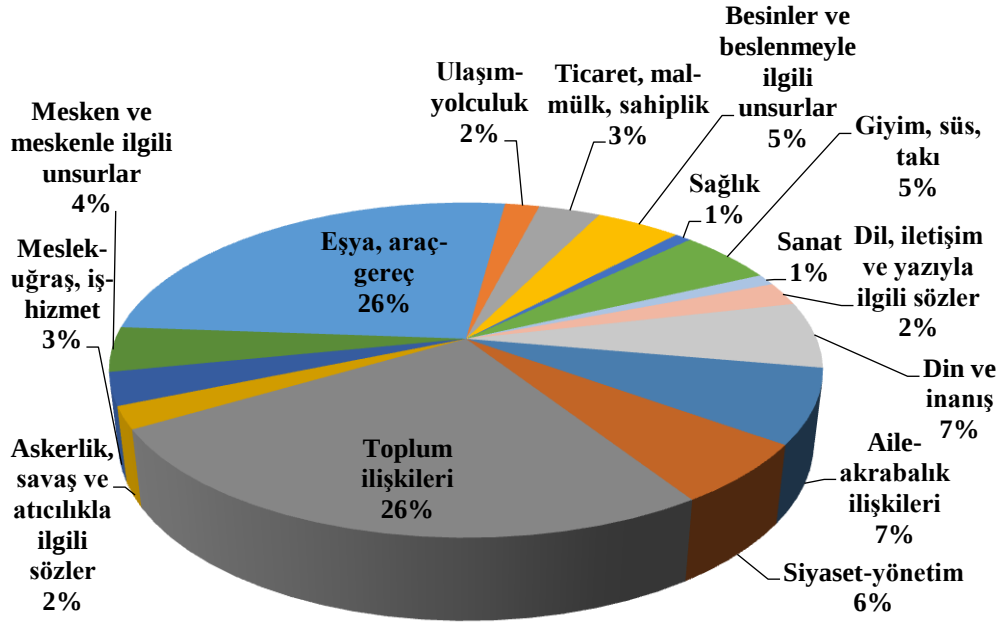
3.1.1.2. Toplum Yaşamıyla İlgili Sözler

Bu bölümdeki sözlerin alt başlıklara göre dağılımı şöyledir:

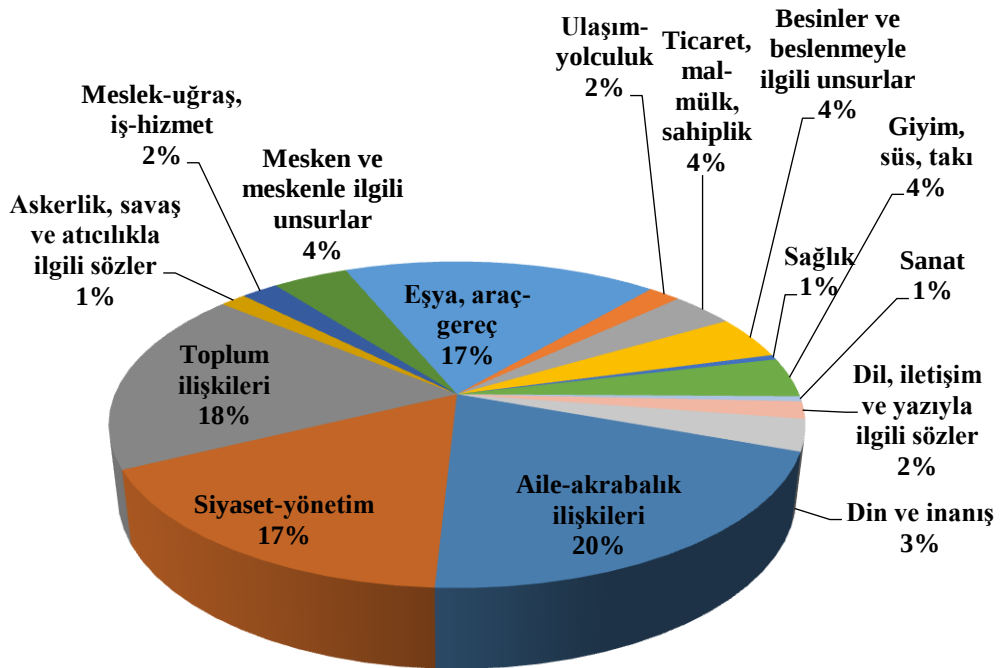
Tema Adı	Madde başı sayısı	Sıklık sayısı
Aile-akrabalık ilişkileri	73	2155
Siyaset-yönetim	60	1794
Toplum ilişkileri	261	1947
Askerlik, savaş ve atıcılıkla ilgili sözler	22	154
Meslek-uğraş, iş-hizmet	32	220
Mesken ve meskenle ilgili unsurlar	44	444
Eşya, araç-gereç	264	1854
Ulaşım-yolculuk	19	191
Ticaret, mal-mülk, sahiplik	34	373
Besinler ve beslenmeyle ilgili unsurlar	47	455
Sağlık	9	51
Giyim, süs, takı	53	417
Sanat	11	54
Dil, iletişim ve yazıyla ilgili sözler	23	183
Din ve inanış	65	331
TOPLAM	1017	10.623

Madde başı ve sıklık sayılarına göre bu temaların oranları şu şekildedir:

Madde başı sayısına göre alt temaların oranları:

Sıklık sayısına göre alt temaların oranları:

Madde sayısı bakımından "eşya, araç-gereç" ve "toplum ilişkileri" temalarının birbirine eşit oranda ön planda olduğu görülmektedir. Diğer bir deyişle söz çeşitliliğinin en çok olduğu temalar bu iki temadır. Sözcük sıklığı bakımından ise

tablo değişmektedir. "Aile-akrabalık ilişkileri" ilk sırada olmak üzere, "toplum ilişkileri", "siyaset-yönetim" ve "eşya, araç-gereç"le ilgili sözler birbirlerine yakın oranlarda en çok sözcüğün kullanıldığı temalardır. Günlük kullanımlarının yanı sıra, eşyaların ve nesnelerin toplum yaşamında ve anlatılardaki simgesel anlamları da (Lvova 2013: 21; 229) bu kullanım miktarında etkilidir. Şu ifadeler de, yukarıda sayılan temaların birbirleriyle olan ilişkilerini dünya görüşü bağlamında ortaya koymaktadır: "Günlük kullanım eşyaları, geleneksel yaşam tarzı ve dünya görüşleri hakkında bilgi taşıyan öğelerdir. İnsanların çadırda yerleşimi, farklı akraba ve yaşlılara karşı davranış biçimleri, misafirin karşılanması ve benzer birçok kural, sonuç itibarıyla dünyayı algılama biçimi ile ilgilidir" (Lvova 2013: 21).

Bu tema genelinde en çok kullanılan sözler şunlardır:

haan	754	kadın	159	eş	111
ool	726	aal	148	et I	111
ög	192	kaday	135	oran	111
mal	190	ok I	129	möge	107
ada	186	urug	119	ara-	
eki	160	alışkı	114	albatı	101

Yukarıda 100 ve üzeri sıklığa sahip sözler yer almaktadır. *haan* ve *ool* sözcükleri, diğerlerinden büyük farkla ilk sıradadır. Bu sözlerin metinlerde kahramanları temsil ediyor olması, onların adlarının yerine kullanılması sıklık miktarını arttırmıştır. Han'lar ve genç oğullar destanlardaki en önemli kahramanlardır. *ög*, *aal*, *oran* gibi sözlerin ilk sıralarda bulunması ev ve yerleşimle ilgili unsurların önemini göstermektedir. Üst sıralarda yer alan *mal* "mal, hayvanlar" sözü de hayvanların toplumun yaşamındaki önemini göstermektedir. Hayvancılık bugün de Tuva toplumunun en önemli geçim kaynağıdır. Destanlarda birçok yerde bu mal varlığının önemi kendini göstermektedir.

Bu bölümde sıklık bakımından en fazla söz "aile-akrabalık ilişkileri" bölümünde bulunmaktadır. Yukarıda en yüksek sıklığa sahip sözler arasında da *ada*, *ool*, *kadın*, *kaday*, *urug*, *alışkı* gibi bu temalara ait sözler yer almaktadır.

Bir değer yargısı ifade eden eki "iyi" bu bölümde en sık kullanılan sözlerdir. Bu da anlatıların olumlu özelliklere yönelik değerleri aktarma fonksiyonu bakımından dikkat çekicidir. *möge* "kahraman, yiğit, pehlivan" sözü de yine bu sıradan sayılabilecek bir unsurdur.

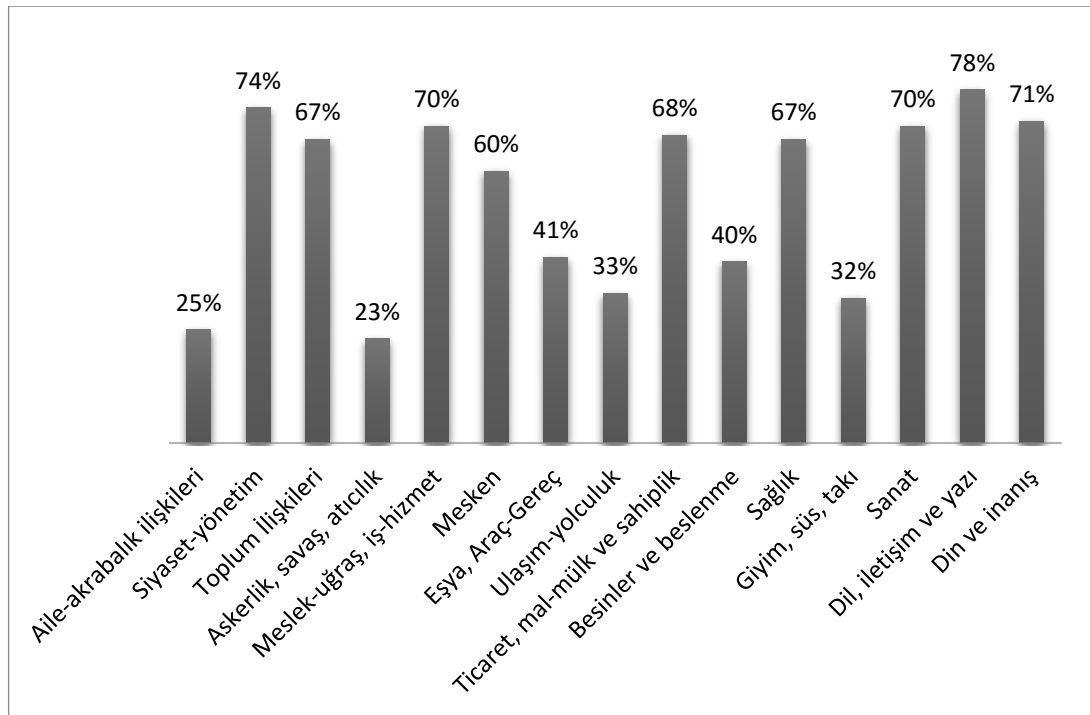
Birer kahramanlık anlatısı olan bu destanlarda en sık kullanılan sözlerden biri de *ok*'tur. Metinlerde kahramanın silahı, kuşamı en önemli unsurlar olarak pek çok yerde karşımıza çıkmaktadır. Bu unsurlar, yüksek sıklıktaki sözler arasında yer almaktadır.

Aşağıda, yukarıdaki sözcüklere ek olarak sıklık bakımından bu temadaki ilk 50 sözü oluşturan öğeler yer almaktadır.

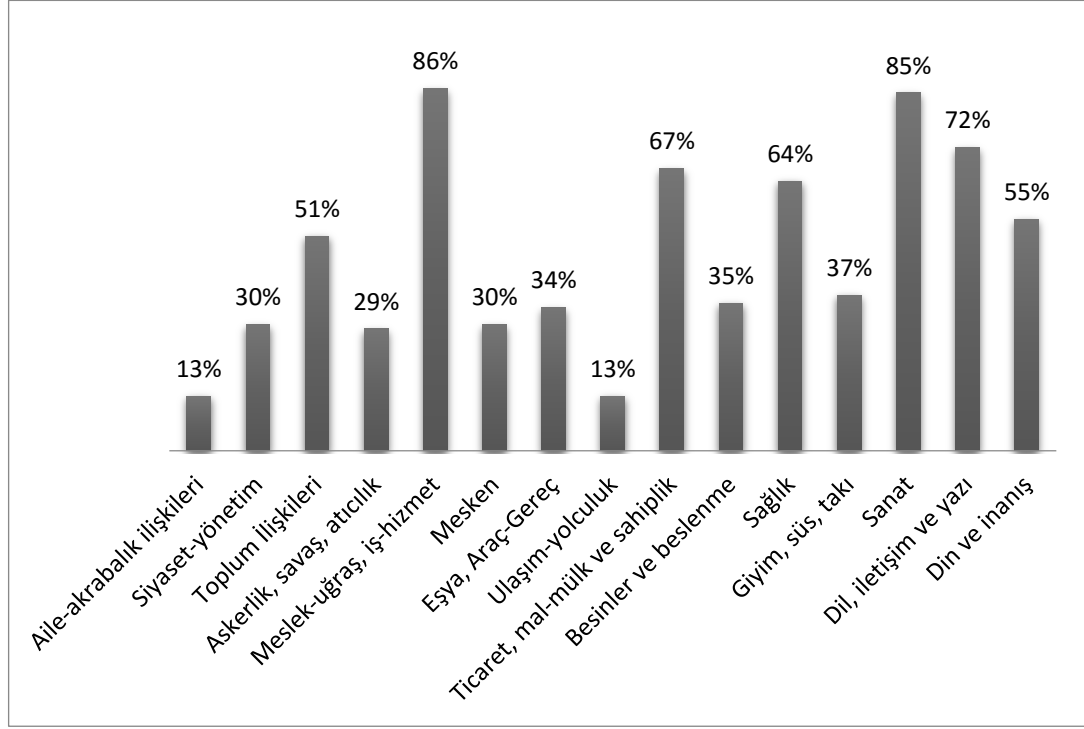
akı	99	et II	60	çurt	50
kulugur	97	örgee	58	ezer	50
dujma	92	aal-çurt	56	ejik	46
bagay	90	maadır	56	baglaaş	45
ça I	90	şay	56	ava	43
kat II	90	küjür	55	möörey	42
at II	82	şivişkin	55	torgu	42
ot II	77	çaagay	53	ok-çemzek	41
iye	73	ire	52	sak	41
hanıg-		aş-çem	51	şiree	41
karalığ	63	çoruk	51		
çon	62				

Moğolca alıntılarla ilgili olarak bu bölümdeki sonuçlar şu şekildedir:

Madde başı sayılarına göre Moğolca alıntılar:

Sıklık sayılarına göre Moğolca alıntılar:

Toplum yaşamıyla ilgili alıntı sözlerin, "evren, zaman ve tabiatla ilgili sözler"e göre daha yüksek bir oranda olduğuna bu bölümün başında değinilmişti. Madde başı sayısına göre verilen yukarıdaki grafikten, temaların büyük bir kısmında Moğolca kökenli sözlerin daha yüksek oranda olduğu görülmektedir. Buna göre alıntı sayısının nispeten sınırlı kaldığı alanlar ise; "aile-akrabalık ilişkileri", "askerlik, savaş, atıcılık", "giyim, süs, takı" ve "ulaşım, yolculuk" temalarıdır. Yüzyıllarca aynı kültür dairesinde ve yönetim altında yaşamış olan iki toplumun yaşayış özelliklerinin dile etki etmemesi beklenemez. Bu bakımdan, etkilenmenin bu yoğunluğuna karşın hangi alanlara yönelik söz varlığında alıntılamanın sınırlı seviyede kaldığı daha dikkat çekici bir sonuç olmaktadır.

Madde başı sayısı bakımından Moğolca sözlerin oranı yüksek olmakla birlikte, sıklık sayılarına göre oran daha düşüktür. Sıklık oranlarının en yüksek olduğu bölümler; "meslek, uğraş, iş, hizmet", "sanat", "dil, iletişim ve yazı", "ticaret, mal mülk ve sahiplik", "din ve inanış" gibi toplumların en çok iletişimde bulunmalarını gerektiren alanlara yönelik sözleri içermektedir.

3.1.1.2.1. Aile-akrabalık ilişkileri:

ool oğul, evlat; genç erkek, delikanlı	726	kada kadın, eş, zevce; büyük, yaşlı kadın	5
ada baba, ata	186	kıs 2. kız çocuk	5
kaday kadın, eş, zevce; büyük, yaşlı kadın	135	töldüg yavrulu, yavrusu olan	5
urug çocuk, evlat; kız, kız çocuk	119	uruglug çocuklu, çocuğu olan	5
alışkı kardeş(ler)	114	çestey enişte (hitap)	4
akı ağabey	99	aji-töl çoluk çocuk, evlat, sonraki nesil, soy	3
duğma küçük kardeş	92	alışkı-şanışkı kardeş ve kuzenler, akrabalar	3
kat II (~katı) kaynata	90	çaava yenge	3
ie anne	73	er 2. koca, eş	3
ire dede, büyükbaba; ihtiyar, yaşlı kişi (yaşlı kişilere saygı amacıyla hitap şekli)	52	olçalıg çocuklu, evlatlı; yeni doğan çocuğu olan	3
ava anne	43	ösküs-çangıs öksüz	3
ada-ie anne ve baba	40	törel akraba	3
adaşkı baba ve oğul (çocuklar)	38	ada-ögbe atalar, ecdat	2
açay baba (hitap), babacığım	37	aji-töldüg çoluk çocuğu olan, soylu, nesilli	2
irey → ire; koca, aile reisi, ailedeki en yaşlı kişi	30	aşak 2. koca, eş	2
avay anne, annecik	28	aşak-kaday karı koca	2
kelin gelin	25	çeen yeğen	2
küdee güveyi	25	eşpi kadın, eş	2
açı-üre soy, nesil, kuşak; sonraki nesil	24	ha-duğma kardeş	2
aça baba, ata	15	iyelig anneli, annesi olan	2
kuda dünür	10	ieşki anne ve oğul, anne ve oğul ikisi	2
töl yavru, çocuk, döl	10	ösküs-çavıs öksüz	2
oolak küçük oğul, genç oğlan	9	törelidig akraba	2
heymer en küçük çocuk	8	ugba abla	2
kudagay dünür	8	uktug asilli, nesilli, soylu	2
ooldug oğullu, oğlu olan	8	açı-duğmalıg kardeşli, kardeşi olan	1
baldır-beejek küçük oğlan, oğul	6	açı-üye soy, nesil; sonraki kuşak, sonraki devir	1
kat-ie kaynana, zevcenin annesi	6	ada-iyelig anne ve babası olan	1
akıy ağabey (hitap)	5	adalıg babası, atası olan	1
ha ağabey	5	adalışkı baba ve oğul	1

akılg ağabeyli, ağabeyi olan	1	katılışkı kaynata ve güveyi	1
beg-kunçug kaynata-kaynana	1	ortun ortanca	1
çaavay yenge (hitap)	1	ösküs öksüz	1
çeenge yenge	1	urug-darig çoluk çocuk, çocuklar	1
çeste enişte	1	üre-töl soy, nesil, soy sop	1
daaylıg dayısı olan	1	ürezin tohum; soy, nesil	1
kadaylıg kadını,eşi olan;	1		

3.1.1.2.2. Siyaset-Yönetim

3.1.1.2.2.1. Devlet, vatan, yurt ve yerleşim birimleriyle ilgili kavramlar:

aal oba;bir ya da birkaç çadırdan oluşup ağıllarıyla birlikte insanların birlikte yaşadıkları yerleşim birimi	148	ikamet edilen yer	
oran yurt, memleket	111	aal-çurtug obası, yurdu olan	3
aal-çurt oba, memleket; yaşanılan, ikamet edilen yer	56	kıdığ-kızıgaar kıyı, sınır	3
çurt yurt, ülke, memleket	50	kür devlet, ülke, toplum	3
koda-hüree şehir ve tapınak	28	ödek ağıl	3
aal-oran ev, yurt, ikamet edilen yer	23	koda yerleşim yeri, kasaba, köy; yerleşim yeri ve tapınak	2
çer-çurt yer yurt, yurt, memleket	22	koda-hooray yerleşim yeri, kasaba, köy	2
kürü devlet	20	aal-aymak oba, obalar	1
çurtug yurtlu, yurdu olan, bir yerde yaşayan	12	kızıgaar sınır, hudut	1
koda-süme şehir, kasaba;şehir ve tapınak	11	ködee köy	1
kojuun bölge, mıntıka	11	oran-çurtug yurdu, memleketi olan	1
oran-çurt yurt, ülke, memleket	10	oran-turlag yurt, memleket	1
aal-kodan oba, yurt; yaşanılan,	5	ödek-honaş ağıl, oba	1

3.1.1.2.2.2. Yöneticiler, bürokrasi:

haan han, kağan	754	kadinnıg kadınlı; kadını, eşi olan	5
kadın kadın, hanın eşi, hatun	159	düjümet memur, bürokrat	4
beglig beyli, beyi olan	8	haannıg hanlı, hanı olan	4
beg bey	7	sayıt bakan	2

3.1.1.2.2.3. Yönetimle ilgili yerler:

örgee otağ, saray, han gibi yüce kişilerin çadırı	58	ordu-süme saray-tapınak	1
örgeelig otağlı, saraylı	2	ög-örgee çadır, yurt, saray; yüksek dereceli kişilerin çadırı	1
ordu saray	1		

3.1.1.2.2.4. Halk, toplumsal-siyasal gruplar:

ara-albatı uyruk, teba, halk	101	aymak oymak, boy, kabile	2
çon halk, ulus	62	karaçal sıradan kişi, avam	2
albatı bir devlete ya da kişiye bağlı kimse, tebaa, uyruk	19	arat-çon işçiler, emekçiler; halk, ulus	1
arga-çon insanlar, halk, topluluk	3	artı-horaa (bir kişiye tabi olan) insanlar, halk, topluluk	1
düp II insanlar, halk	3		

3.1.1.2.2.5. Yönetimle ilgili kavramlar:

düjülge taht	14	çarlal duyuru, ilan	2
çarlık emir, buyruk	13	çinzelig nişanlı, rütbeli	2
töre töre; yönetim, rejim, devlet	12	tañmalığ damgalı	2
çar duyuru, ilan	6	dujaal emir, buyruk	1
odagalığ rütbeli, nişanlı	4	düjülgelig tahtlı, tahtı olan	1
olbuk-düjülge halı taht, keçe taht	4	hooylu kanun, yasa, kural	1
şuulgan toplantı	3		

3.1.1.2.3. Toplum ilişkileri

3.1.1.2.3.1. Sporlar, oyunlar, yarışlar:

		degee 2. güreşte çelme, bağdalama	3
möörey yarış, yarışma	42	sayzanak çocukların oyun oynarken yaptıkları taş yığını yapı	2
adaan-möörey yarış, yarışma, düello	35	şüülde birincilik	2
çarış yarış	13	adaan-mööreylig yarış eden, düello yapan	1
adı-ş-çarış atışma, yarışma	12	adaan-oyun yarış, yarışma, müsabaka	1
hüreş güreş	10	degeelig çelmeli, bağdalamalı	1
adıg-tudug atış, yarış	9	devig peşrev	1
oyun oyun; yarış, müsabaka	8		
adıg-çarış atış, yarış	4		

oyun-adaan *oyun, yarış, atışma* 1

oyun-katkılıg *oyunlu eğlenceli* 1

3.1.1.2.3.2. Değerler, değer yargıları ve bunlara bağlı unsurlar:

eki <i>iyi</i>	160	açıtı <i>hayırlı, iyi</i>	7
möge <i>yiğit, pehlivan, güreşçi</i>	107	arga-süme <i>öğüt, nasihat</i>	7
kulugur <i>alçak, serseri, düzenbaz</i>	97	kadıg <i>sert, acımasız</i>	7
bagay <i>kötü, fena, istenilen nitelikte olmayan</i>	90	karalıg <i>güvenilmez</i>	7
hannıg-karalıg <i>zalim, gaddar, kana susamış</i>	63	taptıg <i>uygun, elverişli</i>	7
maadır <i>bahadır, kahraman</i>	56	avıgay <i>saygıdeğer, hürmetli kişi; bay, bey, efendi</i>	6
küjür <i>zavallı, acımacak</i>	55	çañ <i>huy, seciye, karakter</i>	6
çaagay <i>güzel, hoş</i>	53	dündügür <i>sert, acımasız, korkunç</i>	6
eres <i>cesur, yiğit</i>	35	eres-erlik <i>cesur, yiğit, mert</i>	6
bak <i>kötü, fena</i>	33	okpan-çikpen <i>yiğit, cesur</i>	6
şın <i>gerçek, doğru</i>	29	aas-dañgırak <i>ant, yemin</i>	5
çoor <i>gerek, lüzumlu; gereksiz</i>	22	ayannıg <i>güzel, iyi, hoş</i>	5
konçug <i>3. yiğit, cesur, gözü pek; 4. çok iyi, çok güzel</i>	20	çööleñ-çaagay <i>sakin, uysal, yumuşak huylu; güler yüzle, samimiyetle, içtenlikle</i>	5
eker-erlik <i>cesur, yiğit, delikanlı</i>	18	dañgırak <i>ant, yemin, söz</i>	5
eker <i>yiğit, cesur</i>	16	deere <i>iyi, daha iyi, en iyi</i>	5
çöp <i>doğru, gerçek</i>	15	eki-bak <i>iyi kötü</i>	5
hey I <i>boş, gereksiz, faydasız</i>	15	ergelig <i>şefkatli, müşfik, sevecen</i>	5
ujurlug <i>gerekli, zorunlu</i>	15	hayıralıg <i>kıymetli, değerli, sevgili</i>	5
doşkun <i>acımasız, sert, gaddar</i>	14	hortan <i>sinsi, hain, hilekar</i>	5
yozulug <i>gereğince, gerektiği gibi, uygun olarak</i>	14	kadıg-doşkun <i>sert, acımasız, gaddar</i>	5
horannıg <i>zararlı, kötü fena</i>	13	mün I <i>doğru, gerçek</i>	5
kajır <i>korkunç, dehşet verici, acımasız</i>	13	taarıştır <i>uygun, uygun olarak, uygun bir şekilde</i>	5
magalıg <i>görmekli, ihtişamlı, muhteşem</i>	13	taarjır <i>uygun, yaraşır, layık</i>	5
çaraş <i>güzel, hoş</i>	10	us <i>usta, mahir</i>	5
hamaançok <i>ilgisiz, alakasız,</i>	9	çögençig <i>yetersiz; güvenilmez</i>	4
şıraylıg <i>güzel, şirin, hoş</i>	9	çööleñ-çımçak <i>sakin, uysal,</i>	4
aajı-çañ <i>karakter, huy, mizaç, seciye</i>	8	hündü <i>saygı, hürmet</i>	4
anaa <i>sıradan, olağan, vasat, normal</i>	8	kaygal <i>yiğit, cesur</i>	4
aaylıg <i>mümkün, uygun, olur</i>	7	kaygamçık <i>olağanüstü, ilginç, şaşılacak</i>	4

öñnüg-çüstüg meşhur, şanlı, sanlı	4	<i>olağanüstü</i>	
şoru II suç, kabahat, hata	4	mege yalan, hile	2
yambı ayrıcalık, imtiyaz, özel ilgi	4	mergen atıcı	2
doruun iyi, oldukça iyi, yeterli	3	orta II normal, sıradan; iyi	2
hayıraldıg iyi, kıymetli, değerli	3	süme öğüt, nasihat	2
herekçok gereksiz	3	şever mahir, uz, hünerli	2
herektig gerekli, lüzumlu	3	şoru I takdire şayan, güzel	2
kaas güzel, süslü, şık, hoş	3	tenek çılgın, coşkun	2
kaas-çaraş güzel, hoş; çeşitli	3	uran mahir, usta	2
kadıg-berge sert, acımasız, gaddar	3	uran-şever mahir, usta	2
maga görkemli, ihtişamlı şey;	3	yadaraan-çüdereen yoksul, sefil, pis	2
orlan-eres atak, yiğit	3	aaı karakter, huy, mizaç, seciye	1
ortumak orta, orta dereceli	3	aaı-baştıg sıradışı, alışıldık olmayan	1
şımbay iyi, oldukça iyi, pek güzel	3	adaargançig gıpta edilecek, imrenilecek	1
ap hile, kurnazlık, ikiyüzlülük	2	ajık II menfaat, fayda, yarar	1
arig-çaagay iyi, güzel, hoş	2	aldar ün, şan, şöhet	1
ayan-şinçi güzel, uygun, iyi	2	aldar-at ad; ün, şan, itibar	1
baa ceza	2	amı-dağırak söz, ant, yemin	1
bujar kötü, fena	2	ançig hoş olmayan, rahatsız edici, nahoş	1
çañnıg karakterli, herhangi bir karakter özelliğine sahip olan	2	aptıg hilekar, sinsî, kurnaz	1
çarjınçig kötü, aşağılık	2	argalıg II kurnaz	1
çayaannıg yetenekli, kabiliyetli	2	argalıg-duzalıg faydalı, yardımcı	1
çıgaan	2	at-çol ad, san, ün, nam	1
çöptüg doğru, gerçek	2	attıg-aldarlıg ünlü, şanlı	1
çüdek çirkin, kötü, tiksindirici, bayağı	2	avıyaastıg ikiyüzlü, riyakâr	1
dora I kötü, daha kötü, daha fena	2	bakka kötü, fena, kötü bir şekilde	1
duza yardım, fayda	2	bayırlıg hoş, iyi, güzel	1
ergim aziz, sevgili, kıymetli	2	biliglig bilgili	1
erlik	2	çeskinçig pis, tiksindirici, iğrenç	1
ertem-şidilig bilgili, bilgili ve sihirli, bilgi ve hüner sahibi, nitelikli	2	çıgaan-dağırak söz, yemin	1
halançı sert, acımasız, gaddar	2	çip oyun, hile, tuzak	1
hey-hoozun 1. boş, gereksiz	2	çiptig hileli, yalanlı	1
horam uygun, elverişli	2	çolbuñ yaramaz, serseri	1
kaygamçıkıg ilginç, acayip,	2		

çoralığ-sıyaaptığ açgözlü	1	karjı-doşkun <i>gaddar, acımasız</i>	1
çugaa-soottug <i>konuşkan, hoşsohbet</i>	1	kayı-hamaançok <i>özensizce, gelişigüzel</i>	1
çüdek-çadak <i>kötü, pis, tiksindirici</i>	1	keergençig <i>acınacak, zavallı</i>	1
deedi <i>daha üstün, daha iyi</i>	1	kem <i>kusur, kabahat, eksiklik</i>	1
deejı <i>bir şeyin en iyisi</i>	1	kem-hora <i>zarar, ziyan, kötülük, yanlış</i>	1
didim <i>cesur, gözü pek, yiğit</i>	1	kevin-herekçok <i>gereksiz</i>	1
düjök <i>ihtiyaç, gerek, lüzum; fayda</i>	1	kıjırgançig <i>pis, kötü, aşağılık</i>	1
eldeptig <i>tuhaf, garip, acayip</i>	1	kıpsınçig-çarjınçig <i>acınacak, zavallı</i>	1
eres-erterm <i>kabiliyet, beceri, maharet</i>	1	melegey <i>akılsız, aptal, budala</i>	1
erestig <i>cesur, yiğit, gözü pek</i>	1	möge-şırak <i>yiğit, güçlü, çok güçlü</i>	1
ergen-bolgan <i>gereksiz, boş</i>	1	muñgaş-mugulay <i>ahmak, budala, akılsız</i>	1
er-hey <i>yiğit, gözü pek</i>	1	omaktig <i>yiğit, cesur</i>	1
erterm <i>bilgi</i>	1	oor <i>hırsız, hırsızlık</i>	1
erterm-bilig <i>bilgi</i>	1	orlan <i>cesur, atak</i>	1
erterm-biliglig <i>bilgili</i>	1	orlan-şovaa <i>atak, cesur</i>	1
erterm-şidi <i>bilgi, beceri, özellik, bilgi</i>	1	ovaa-şovaa <i>çevik, atik, cesur, yiğit</i>	1
erzig <i>yiğit, cesur</i>	1	ömek-duza <i>yardım</i>	1
evileñ-çövüleñ <i>nazıkçe, kibarca</i>	1	öskelig <i>sıradışı, acayip, garip, tuhaf</i>	1
halançig <i>sert, acımasız, gaddar</i>	1	şañnal <i>ödül, mükafat</i>	1
haram <i>cimri</i>	1	şinnig <i>gerçek, doğru</i>	1
hayıra <i>merhamet, bağışlama, ihsan, iyilik</i>	1	şugul <i>kendine hâkim olamayan, azgın</i>	1
hayıraan <i>yazık, acınası</i>	1	taarımçalıg <i>uygun, elverişli</i>	1
hora <i>zarar, ziyan</i>	1	tenek-deerey <i>aptal, budala, şımarık</i>	1
horaganıg <i>zararlı, kötü, fena</i>	1	tenek-munak <i>şımarık, yaramaz</i>	1
horan-hordan <i>kötülük, fenalık</i>	1	tergiin <i>mükemmel, fevkalâde, pek iyi</i>	1
hörlüg <i>güzel, güzel görünüşlü, güzel yapılı</i>	1	tudungur <i>becerikli, usta, ustaca, çevik</i>	1
hündülel <i>saygı, hürmet</i>	1	türümekey <i>zorba, yağmacı, acımasız</i>	1
ılaptıg-şinnig <i>doğru, gerçek</i>	1	ujunğan <i>fena, kötü</i>	1
kajar <i>zeki, akıllı, deneyimli</i>	1	üzesküüleñ <i>çok güzel</i>	1
kalçaaraan <i>serseri, taşkın</i>	1		
kalçaaraan-ulaaraan <i>sert, acımasız, gaddar</i>	1		

3.1.1.2.3.3. Toplumsal ilişkilere dayalı diğer unsurlar:

eş arkadaş, yoldaş, dost	111	ak belek hediye, armağan	2
at II ad, isim	82	at-baş ad, san	2
at-şola ad, lakap, ad san	22	at-sıp ad, isim	2
çagıg talimat; buyruk; nasihat	20	belele-selek hediye, hediyeler	2
öñ-tala eş, dost	13	çagıg-sös talimat, nasihat	2
suy-belek hediye, düniürlük için ya da başkaca durumlarda sunulan kıymetli hediye	13	çalalga davet, çağrı	2
şola takma ad, lakap, nam	12	ep-çöp anlaşma, uyum, uzlaşma, barış; düzen, hile	2
bay zengin	11	eştig eşli, yoldaşlı	2
nayır bayram, şenlik, toy	11	nayır-naadım bayram, şenlik	2
öör arkadaş, eş dost, arkadaşlar	10	ögbey yaşlı, saygıdeğer kişilere, ataya saygı ifadesiyle hitap	2
baştıñ öncü, lider, öncülük eden	9	öñnük eş, dost	2
çat I yabancı, el	9	ak-kök hediyeler, armağanlar, ikram edilen şeyler	1
doy toy, şenlik, kutlama	7	aktıg-köktüg ikramlı, yiyecekli	1
aalçı misafir, konuk	6	at-sıptıg adı, sanı olan	1
eelçeg. sıra, nöbet	6	baştıñçı I. öncü, lider	1
mendi 2. selamlaşma, selam	6	çagılga talimat; nasihat, öğüt	1
şag-töre zaman, çağ; töre, gelenek	6	dem I yardımcı, yardımcı olan ya da dayanışma içinde olunan kişiler	1
yozu düzen, usûl, gelenek, âdet	6	el II barış, anlaşma, uyuşma	1
bayır-nayır bayram, kutlama, şenlik, toy	5	ızıguurlug soylu, asil	1
belele hediye	5	kıktıg kin duyulan, hasım	1
el-hol dost, müttefik	4	köş göç	1
nayır-kurum bayram, şenlik	4	naadım bayram, şenlik, büyük	1
söy-belek düniürlük için verilen hediye	4	oyun-naadım bayram, şenlik	1
adajaan baba gibi sayılan, baba gibi görülen (kimse)	3	öjeeti kin güdülen kişi, düşman, hasım	1
attıg-sıptıg adlı sanlı	3	öñ II eş, dost	1
belektig hediye, hediye sunan	3	öñnük-tala eş, dost	1
ep yol, yöntem, usul	3	öörlüg eşli, dostlu	1
nayır-doy bayram, şenlik, toy	3	öştüg kin duyulan, intikam alınacak kişi; düşman, hasım	1
yozulal tören, seremoni	3	şın-mege söylenti, dedikodu	1
		türençig sefalet, perişanlık, sefillik	1

3.1.1.2.4. Askerlik, savaş ve atıcılıkla ilgili sözler

çaa III savaş	29	adıgı atıcı	2
çaa-dayın savaş	21	çaa-çalbak savaş	2
adıg II atış, atma	17	adıgı-tudugju atıcı, yiğit	1
el-çaa savaş	15	adı II atış, vuruş	1
dayzın düşman	14	ag-şeriglig ordulu	1
ag-şerig ordu	13	çaa-baraan savaş	1
şerig asker	10	çaa-çalbaktıg savaşlı	1
çaa-çapkan savaş	7	çaa-çapkıñ savaş	1
çaa-boraa savaş	5	çandır karavana, tutturamama	1
çaaçı savaşçı	4	ört-çaa bela ve savaş	1
dayın savaş	4		
arı-çaa savaş, çarpışma	3		

3.1.1.2.5. Meslek-uğraş, iş-hizmet

şivişkin hizmetçi, casus	55	kulçu kul	2
haa I uşak, hizmetçi, ulak	37	malçı-hoyju çoban	2
kadarçı çoban	22	ajıl-amıdıral iş, çalışma, yaşamını idame ettirme	1
dargan demirci	16	ajıl-herék is. iş, görev	1
herék iş, görev, vazife	16	baştıñçı 2. çoban	1
çılğıçı çoban	12	domçugay şifacı, şifalı otlarla tedavi yapan kişi	1
tölgeçi falcı, kahin, büyücü	12	haviçılığ çobanlı, çobanı olan	1
malçın çoban, hayvancılık yapan	6	haygılçı gözcü	1
bijeeçi yazıcı	5	ıyaşçı ormancı	1
haalgaçı kapıcı, hizmetli, bekçi	4	kadarçılığ çobanı olan, çobanlı	1
malçı-kulçu çoban, ırgat, hizmetkâr	4	malçın-kulçun çoban, hizmetkar	1
malçı çoban	3	managı çoban, hayvanları geceleyin bekleyen kişi	1
örgeçi-küskeçi tarla faresi avlayan	3	onaalga-hüleelge görev, vazife	1
ajıl iş	2	sürükçü çoban	1
havırçı çoban	2	şivişkinnig hizmetçili, hizmetçisi olan	1
kadarçı-haviçı çoban	2		
kul kul, köle	2		

3.1.1.2.6. Mesken ve meskenle ilgili unsurlar

ög çadır , yurt	192	<i>yerinde bulunan tepe deliği</i>	
ejik kapı	46	ködürgelig	2
bajıñ ev	38	öglüg-baştıg evli	2
çadır çadır, ağaç kabuklarından ve dallarından oluşan çadır	25	songa pencere	2
dör çadırdaki başköşe, saygıdeğer kişilerin oturduğu yer	18	aal-örgee ev, yurt	1
haalga kapı	18	ayan-olot oturulan, yaşanılan yer	1
maygın çadır	12	bajıñnıg evi olan, evli	1
hana duvar; bağdadi	10	dündük çadır penceresi	1
kajaa ağıl, ahır, çit	10	ıskılaat depo, ambar	1
bozaga kapı eşiği	8	kastık 2. eşik	1
olot oturma yeri, oturacak; oturma, oturuş; oturan	7	kazapça eşik	1
ergin eşik, kapı eşiği	5	kojalannıg ipli, halatlı (çadırın kurulmasında kullanılan halatlar)	1
çıdınnıg yataklı, yuvalı	4	ködürge yurt penceresinden kapıya kadar uzanan şeritli kumaş	1
kodan eve bitişik toprak parçası, avlu	4	közenek pencere	1
oran-suur ev, mesken, yurt, çadır	4	maganalıg sütunlu, direkli	1
bagana sütun, direk	3	maygın-balgat çadır, evler	1
çaak II söve (kapı)	3	mögeje çadır bacası	1
herim çit, bahçe duvarı	3	oran-sava ev, mesken, yurt, çadır	1
bajıñ-balgat ev(ler)	2	ög-ag çadır, yurt	1
deeviir dam, çatı, tavan	2	ög-bajıñ çadır, yurt, ev	1
dora II ev etrafındaki yığıntı	2	seri sundurma	1
haalgahg kapılı, kapısı olan	2	togana çadır penceresi, çadırın üstündeki tepe deliği	1
haraaça yurt penceresi, yurdun orta	2		

3.1.1.2.7. Eşya, araç-gereç

3.1.1.2.7.1. At ve atçılıkla ilgili unsurlar:

ezer eyer	50	çonak eyer altına konulan keçe	18
baglaaş atın bağlandığı direk	45	dın dizgin	16
kımçı kamçı, kırbaç	21	taahıñ heybe	16
kijen bukağı, köstek	21	argamçı kement, kendir, urgan	15

çügen dizgin	15	çonaktığ	2
dopurjak kımçı kısa saplı bir kamçı	15	çügen-çular dizgin, yular	2
ezeği üzengi	14	çügennig dizginli	2
dergi terki	12	hömldürge göğüslük, kolan	2
kolun kolan	12	höndürgelig kolanlı	2
kudurga paldım	12	kolunnug kolanlı	2
şalba kement, urgan	12	kolun-şavıldur kolan, arka kolan	2
kövençik eyer yastığı	11	södürge kısa kement	2
daga nal	9	alay-uruk atları yakalamak için kullanılan ucu kementli uzun sırık	1
höndürge göğüslük, kolan	9	argamçılığ kementli	1
ezerlig eyerli	8	artınçak yük, ata yüklenen yük	1
ıngırjak semer	8	bag-çular yular	1
kom eyer altına konulan keçe	8	burunduktug burunluklu, dizginli	1
ezeğilig üzengili	7	çalçay ezer büyük eyer	1
çular yular	6	çirim kayış, eyer kayışı	1
ezer-çonak eyer, koşum takımı	5	çularlıg yularlı	1
şavılur arka kolan	5	demir-sugluk gem, demir gem	1
kövençiktig	4	ezer-çügen eyer ve dizgin, koşum	1
sıdım kement	4	ezer-çügennig eyer ve dizginli, koşumlu	1
törepçilig	4	holak bukağının uç kısımları, kayış, kemer	1
kımçılığ	3	sıdımınig kementli	1
kolun-çirim kolan ve kolan bağı	3	taahınnıg heybeli	1
kudurgalıg paldımlı	3	törepçi deri, işlenmiş deri, gön; at üzerine serilen deri şilte	1
sugluk gem	3		
baglaaştıg	2		

3.1.1.2.7.2. Askerlik, avcılıkla ilgili unsurlar:

ok I ok	129	kes gez; ok	20
ça I yay	90	kiriş kiriş	14
ok-çemzek levazım, mühimmat	41	seleme kılıç	12
sak yayın ucu	41	saadak sadak, okluk	9
sogun ok	33	çalıg yayı olan	7
hojuula ok ucu	26	çemzek silah, mühimmat	7

kazıdak <i>bir tür kılıç</i>	7	ok-bijek <i>ok ve bıçak</i>	2
kızıtpa, kızıtpa ça <i>bir çeşit yay</i>	6	ok-boo <i>ok ve tüfek; silah, silahlar</i>	2
oktug <i>oklu, oku olan</i>	6	ok-ça <i>ok ve yay</i>	2
açımak <i>sadak, ok kılıfı</i>	5	sogunnug <i>oklu, oku olan</i>	2
bagaja-çepsek <i>araç gereç, levazım</i>	5	çer-çemzek <i>savaş araç gereçleri, mühimmat</i>	1
hılış-hıvıt <i>kılıç ve at kuyruğu; çok keskin ok ucu</i>	5	çıda-seleme <i>kılıç ve mızrak</i>	1
hılış kılıç	4	duzak <i>tuzak, kapan</i>	1
saktıg	4	harbula <i>ok</i>	1
sıyda <i>temren, ok ucu</i>	4	hojuulalıg	1
çepsek <i>silah, savaş araç-gereçleri, aletler</i>	3	kızıtpalıg	1
saadaktıg <i>sadahlı</i>	3	mezi <i>kılıç</i>	1
üldü <i>kılıç, bir tür kılıç</i>	3	oktug-çemzektiğ <i>silahlı, muhimmatlı</i>	1
boo <i>tüfek</i>	2	selemelig	1
dayza <i>fişeklik, palaska</i>	2	üldülüg	1

3.1.1.2.7.3. Diğer gündelik unsurlar:

ot II <i>ateş; ocak</i>	77	koş yük, eşya	15
şiree <i>alçak masa, üzerine budizme ait bibloların bulunduğu masa</i>	41	olbuk <i>halı, keçe, şilte</i>	15
paş <i>kazan, büyük tencere</i>	35	donğa <i>testi</i>	13
şil <i>cam</i>	34	çele <i>buzacağı bağı</i>	12
kidis <i>keçe</i>	30	saazın <i>kağıt</i>	12
çük II <i>yük</i>	23	haarjak <i>kutu, sandık</i>	11
kadak <i>hediyelik ipek kumaş</i>	21	çüktüg <i>yüklü, yükü olan</i>	10
tevene <i>çuvaldız</i>	21	daŋza <i>pipa</i>	10
tavak I <i>tabak</i>	19	döjek <i>döşek</i>	9
duran <i>dürbün</i>	18	hoo-dombu <i>çaydanlık</i>	9
hereksel <i>alet, araç, gerekli şey(ler)</i>	18	olbuk-kudus <i>halı-minder</i>	9
odag <i>ateş, ocak</i>	18	dayanguştıg	8
şooday <i>çuval, torba</i>	18	ine <i>iğne</i>	8
aptara <i>sandık</i>	17	kögeer <i>deriden yapılmış büyük matara</i>	8
bag <i>bağ</i>	17	moŋ II <i>büyük tokmak, kalın sopa</i>	8
		sırtık <i>yastık</i>	8

tutkuuş tutacak	8	şurguulda çekmece, sandık, kutu	4
arjımak deri matara	7	uruk sırık	4
baldı balta	7	çörgek kundak bezi, çocuk bezi	3
çülgüüş silgi, silecek	7	çula Kandil	3
kavay beşik	7	diji ilik, halka	3
kögeerjik deri içki matarası	7	ençek keçe örtü	3
ojuk sacayağı	7	et-çepsek eşyalar, alet edevat,	3
sogul içinde sutraların saklandığı, genellikle cilalı ve işlemeli, ahşap kutu, çekmece	7	haçı makas	3
ayak kâse, fincan	6	hoyutku bostan korkuluğu, korkuluk	3
çañçık tüütün kesesi	6	kaptaazınnıg	3
dombu çaydanlık	6	kıskaş kıskaç	3
her-hereksel araç gereç, gerekli şeyler	6	körgektig → kögeer	3
höm deri, post	6	köstük gözlük	3
ilbek çengel, kanca	6	meñgizee saklama kutusu	3
kestik küçük bıçak	6	oynaar-kıs oyuncak bebek	3
orzuk-baldı kazma ve balta	6	örege çadır penceresini kaplayan keçe	3
aldın-bula altın ve geniş tabak	5	sıptıg saplı	3
bijek bıçak	5	ŝaajañ porselen kap, kadeh, kâse	3
çüskük yüksük	5	aadañ çıkın	2
daşka kadeh, fincan	5	artıg yük	2
hap I torba, kese	5	barba torba, çanta	2
kazan kazan	5	bok-sak pılı pırtı, eşya	2
örgeñ kazık	5	çiñ I balya, denk	2
soruuldug pipo ağızlığı olan	5	çuruk parça, bez parçası, paçavra, çaput	2
sürgü deri dövmede kullanılan sopa	5	deek çengel	2
taar torba, çuval	5	degee I. kanca, çengel	2
argaktıg I	4	despi yalak	2
ayıjı kadak hediyelik uzun ipek kumaş	4	hımış kepçe	2
bula tabak	4	hörük körük	2
çoorgan yorgan	4	idiş-sava kap kacak	2
doskaar fiçı	4	keşsig derimsi, iyi deri	2
haş soruul taş ağızlık (pipo)	4	koldu şamdan	2
hüürek kürek	4	körünçük ayna	2
		küjü Kokulu mum, tütsü	2

maṇṇik altın veya gümüşle işlenmiş ejderha desenli ipek kumaş	2
olbuk-şiree halı ve sehpa	2
ot-paş ateş ve kazan; ocak ve kazan	2
oy IV kısa tüylü deri, post	2
sogaas havan, döveç	2
şara II büyük kâse	2
torgu-maṇṇik ipek ve işlemeli kumaş	2
tos-taṇma paş büyük dökme demir kazan	2
algı II deri, post	1
algı-keş post, deri	1
amgn ilaç konulan kap	1
bala havaneli	1
bazırığ ip, urgan	1
bijektig bıçaklı, bıçağı olan	1
buylalıg (buyla "deve burunluğu")	1
çelbiiş yelpaze	1
çiligçik ilik, bağ	1
çuduk tomruk, kütük	1
çuruk-küzürüm paçavra, atık, moloz, süprüntü	1
çüü-höö pılı pırtı, eşya	1
dagıl fincan, kase	1
dalgıg deri dövmeye yarayan çatal ağaç, sopa	1
dayanguş değnek, asa	1
deerbek halka, çember	1
derig-hereksel teçhiz, donatım	1
diize fincan tabağı, küçük tabak	1
doṅgurak sustalı bıçak, çakı	1
doorbaş kütük, tomruk	1
dordum II sepilenmiş deve derisi, bu deriden yapılmış	1
durannıg	1
dülgüür anahtar	1

dünze pipo tütünü	1
egge I ege	1
et-hereksel eşyalar, alet edevat, levazım, mühimmat	1
hajıl-şiree mermerden yapılmış alçakça masa	1
hayırğa bileği taşı	1
hevis halı	1
hıyrak bıçak	1
homdu kutu, sandık	1
hovuluur kutu, sandık	1
huva kâse	1
ilçirbe zincir	1
kadaktıg	1
kaṇsı şiree Buda heykelleri konulan masa	1
kaptaazın cilt, kapak	1
keskindi kesinti, kırpıntı, parça	1
kımzarlıg çantalı	1
koṅga zil, çan	1
koş-kom yük, denk	1
kögeerlig	1
köksü II boğaz, ağız (kap, matara gibi şeyler için)	1
körünçüktüg	1
orun-çıdın yatak	1
orzuk-kerjek kazma ve keser	1
ottuktug çakmaklı, çakmağı olan	1
oynaar-kıstıg	1
ozuktug çapası olan, çapalı	1
ööndü artık, parça, kesinti, kırpıntı	1
padar kadeh	1
paş-ayaan kap kacak	1
sava kap, kap kacak	1
sürgü-dalgıg deri dövmede kullanılan sopa	1
şirtek keçeden yapılmış halı	1
şooça kilit	1

şüür <i>süzgeç</i>	1	uruktug	1
töjek <i>kütük</i>	1	ülgüür <i>dolap, raf</i>	1
udazın <i>ip, iplik</i>	1	üzündü <i>kesinti, parça</i>	1

3.1.1.2.8. Ulaşım-yolculuk

çoruk <i>yolculuk, sefer</i>	51	çoruk-herek <i>yolculuk, sefer; görev, vazife</i>	4
oruk <i>yol; yolculuk</i>	38	honaş <i>konaklama yeri, geceleme üzere konaklanacak yer</i>	2
ayan-çoruk <i>yolculuk, gezi, sefer</i>	29	çadag-yavıgın <i>yayan, yaya olarak</i>	1
çadag <i>yaya, yaya kişi</i>	15	honaştıg <i>konaklama yeri olan</i>	1
kövürüg <i>köprü</i>	13	hünezinig <i>azıklı, erzaklı</i>	1
hünezin <i>azık</i>	9	kazak terge <i>iki tekerli araba</i>	1
tergelig	7	kokpa <i>patika</i>	1
küş-hünezin <i>azık</i>	6	oruk-suur <i>yol</i>	1
çoruktug <i>yolculuk yapan, yola giden</i>	5	terge <i>dört tekerlekli atlı araba</i>	1
oruk-çirik <i>yol</i>	5		

3.1.1.2.9. Ticaret, mal-mülk ve sahiplikle ilgili sözler

mal <i>mal, hayvan, hayvanlar</i>	190	örtektig <i>fiyatlı, fiyatında, tutarında</i>	3
et II <i>mal, varlık, eşya</i>	60	ettig II <i>mallı, varlıklı, malı varlığı olan</i>	2
ee <i>1. iye, sahip</i>	33	huu <i>parça, pay, hisse</i>	2
een II <i>sahipsiz</i>	10	im <i>hayvanların kulak ucunda kesik şeklinde bırakılan işaret</i>	2
et-mal <i>mal, varlık</i>	9	akşa <i>para</i>	1
ertine <i>cevher, mücevher</i>	7	baraan III <i>eşya, mal</i>	1
mal-magan <i>hayvanlar, mal</i>	7	bölge <i>mal, hisse, pay</i>	1
üp <i>ganimet, yağma malı</i>	7	çize-çime <i>sayım, tahrir, liste</i>	1
demdek <i>damga, hayvanlara vurulan damga</i>	5	et-baraan <i>mal, eşya, varlık</i>	1
et-sep <i>eşyalar, mal mülk</i>	5	et-hörengi <i>mal, varlık</i>	1
olça <i>ganimet, mal</i>	4	ettig-maldıg <i>mallı, varlıklı, malı varlığı olan</i>	1
ertinelig	3	hor-horamçalıg <i>kayıp, yitik, ziyana uğramış</i>	1
lañ <i>para, akçe</i>	3	hömee <i>zahire, stok</i>	1
maldıg <i>malı, hayvanları olan</i>	3	hörengi <i>mal, varlık</i>	1
önçü <i>mal, mülk, mülkiyet</i>	3		

imnig imli, işaretli (→im)	1	teve-deɣnig develi, yüklü	1
koda-sürüg sürü, mal	1	tus ayrı, özel, hususi	1
mal-sürüg mal, sürü	1		

3.1.1.2.10. Besinler ve beslenmeyle ilgili unsurlar

3.1.1.2.10.1. Yiyecekler ve yemekle ilgili sözler:

et I 1. et	111	üs I yağ	2
aş-çem yemek, yiyecek içecek	51	bıdaa çorba	1
çem yemek, yiyecek	23	boova mayasız hamurdan ince açılarak hazırlanan ve yağda kızartılarak yapılan bir hamur işi	1
çag yağ	22	çemiş yemiş	1
çigir-boova hamurlu ve tatlılar	13	çemnig yemekli, yemek olan, yemeği olan	1
çaglıg yağlı	12	çig-bışkan çiğ-pişmiş	1
çigir-çimis şeker ve yemiş; tatlı yiyecekler ve yemişler	12	çigir-boorzak hamurlu ve tatlılar	1
boja-hoytpak sütün ekşitilmesiyle elde edilen besin(ler)	9	dalgan un	1
üstüg yağlı	8	dus-kujur tuz, yemek tuzu	1
üzüm-çigir yemiş	8	et-çag et ve yağ	1
boova-boorzak türlü hamur işleri; börek çörek	7	et-çem et, yemek	1
bora-bıdaa sütlü çorba	5	et-heɣme et, kurutulmuş et	1
mün II çorba	5	kadık lapa, bulamaç	1
doy-dooramçı toyda, bayramda yenilen yemek	2	narın pişirilmesi kolay olmayan, özel (yemek)	1
koɣ et öldürülen hayvanın deri ve karın kısmı da çıkarıldıktan sonra kalan gövdesi, gövde eti	2	öremelig kaymaklı	1
tarak yoğurt	2		

3.1.1.2.10.2. İçecekler ve içeceklerle ilgili sözler:

şay çay	56	içkiler	
araga alkollü içki, süt rakısı	40	suksun içecek	4
süt süt	8	süttüg sütlü	4
araga-darı alkollü içki	7	eregey ekşi (süt)	2
aragalıg	7	hoytpak sütün ekşitilmesiyle elde edilen içecek	2
sarıg-sug 1. süt suyu, ekşimiş süt suyu	6	suksun-suggat içecek, su, içecekler	2
araga-hımıs araga ve kırmızı, alkollü	5	araga-darılıg	1

hımıs kımız	1	söñ ikram edilen içki	1
kara-araga tahıl votkası	1		

3.1.1.2.11. Sağlık

em-şagaan ot ilaç, ot, kocakarı ilacı	11	şagaan ot ot, ilaç	6
dom-şagaan ot ilaç, ot, kocakarı ilacı	10	horan zehir	4
düşkün-şagaan/düşün-şagaan ot ilaç, ot; hızlı etki eden,	6	em-dom ot ilaç, ot, şifalı ot	1
em em, ilaç	6	tañ toz (tibe tıbbında)	1
oo-horan zehir, ağı	6		

3.1.1.2.12. Giyim, süs, takı

torgu ipek, ipekten yapılmış	42	tonnug giysili, kıyafetli	6
ton elbise, giysi	35	kejegelig örgülü, saç örgülü, saç örgülü	5
bört şapka, börk	28	kuptuzun giysi, kıyafet	5
edek etek	26	saldıg sakallı	5
idik ayakkabı, çizme	24	şodak kispet	5
hevenektig kepenekli	18	ulduñtaban, ayakkabı tabanı	5
saar II: kara saar idik siyah telatin çizme	17	alañgı edek kıyafetin,	4
sodak-şuudak güreş giysisi	17	çeñnig yenli, yeni olan	4
idik-hep elbise ve ayakkabı; giysi; giyim kuşam	16	çüvür pantolon	3
arjul şal, örtü	15	samdar yırtık pırtık, eski elbiseli	3
kur kuşak, kemer	15	şa kemer, kuşak	3
kejege saç örgüsü	13	çaş II saç, saç örgüsü	2
hep elbise, giysi	11	dajı-torgu parlak ipekten yapılmış	2
hevenek kepenek	10	dopçu tuva geleneksel kıyafetine özgü yuvarlak düğme	2
börttüğ şapkalı, börklü	9	eejek topuk, ökçe	2
dopçulug düğmeli	9	honçu konç	2
öök düğme	9	kurlug kuşaklı, kuşağı olan	2
doşka börkün tepesindeki püskül, düğme	8	sal sakal	2
çagı kürk, gocuk	7	çaglak yağmurluk	1
çeñ yen, giysi kolu	6	çavagalıg saç örgülü, süslü	1
dordum I saf ipekten yapılmış	6	edik-heptig giysili, giyim kuşamlı	1
		egey koyun postundan kürk, gocuk	1

heptig giysili, kıyafetli	1	ööktüg düğmeli	1
hörekteeştig ceketli, yelekli	1	öölet I Tuva geleneksel kıyafetinin üst kısmı	1
idiktig ayakkabılı, çizmeli	1	sırgalıg küpeli	1
iştii-hoyun kıyafetin iç kısmı	1	termes tüylü, yünlü (kumaş)	1
kirbey kısa sakal	1		
ot III ayak tabanlığı	1		

3.1.1.2.13. Sanat

köjee yazılı abide, balbal, taş anıt	20	ır şarkı	2
büree boru şeklinde üflemeli bir müzik aleti	14	ırı-höömey şarkı, türkü, tuva gırtlak şarkısı	2
sırıglıg işlemeli, süslü	5	höömey Tuva gırtlak şarkısı	1
arılg süslü, işlemeli	3	ıyaŋ şarkı	1
siilbirliğ oymalı, nakışlı	3	sıgıt Tuva gırtlak şarkısı	1
heelig süslü, desenli	2		

3.1.1.2.14. Dil, iletişim ve yazıyla ilgili sözler

sös söz, laf, konuşma	36	sös-domak söz, sözler, konuşma	3
bijik yazı, mektup	28	çugaa-soot konuşma, söz söyleme	2
çugaa konuşma, söz, laf	26	sös-çugaa söz, konuşma	2
surag haber, söylenti, rivayet	17	şugumnug çizgili	2
haru cevap, yanıt, karşılık	14	çugaalıg Konuşmalı, sözlü; herhangi bir tarzda söz söyleyen, konuşan	1
çagaa mektup	12	çugaa-sös söz, laf, konuşma	1
şugum çizgi	12	domak konuşma, söz, ifade	1
medee haber, bilgi, mesaj	5	kuştug-bijik acil yazı, not	1
üjük harf	5	medee-horaa haber, bilgi, çeşitli haberler	1
aas-sös konuşma, söz, laf	5	soottug sohbetli, konuşmalı	1
a I "A (a)" harfi	4	sülde işaret, alamet	1
aytırıg soru	3		

3.1.1.2.15. Din ve inanış

ıdık kutsal	33	burgan tanrı, ilah	19
başkı II lama	31	ee 2. iye; koruyu güçler, koruyu ruhlar	19
sudur sutra, budizm kitapları	21	çat II yardımıyla yağmur	18

<i>yağdırıldığına inanılan taş, yada taşı; yağmur duası</i>		<i>sihirli</i>	
tın <i>can, ruh, yaşam</i>	16	sudurlug	2
ilbi-şidi <i>büyük, sihir</i>	13	sülde-sünezin <i>ruh, can</i>	2
belgeçi <i>falcı, büyücü</i>	10	süü-sünezin <i>ruh, güç</i>	2
mör II <i>talih, kader, şans; yol.</i>	10	tölge <i>fal, kehanet</i>	2
çayaan <i>kader, talih, yazgı</i>	9	üüle <i>kader, talih</i>	2
nom <i>kitap</i>	9	üzük-om <i>kutsal kitap</i>	2
huulgaazın <i>büyük, sihir</i>	8	arjı <i>lamalar için saygı ifadesiyle kullanılan bir unvan</i>	1
ilbi <i>büyük, sihir</i>	8	aza-çetker <i>şeytan, şeytanlar, kötü ruhlar</i>	1
dagılga <i>kutsallaştırma, kutsama, takdis</i>	7	azargançığ <i>kötü, fena, şeytan gibi</i>	1
sañ II <i>kutsama, tütsüleme</i>	6	baçttığ <i>kötü, fena, günahlı</i>	1
bogda <i>Buda; tanrı, yaratıcı</i>	5	boskaktığ <i>kutsal, ilahi</i>	1
oçur <i>budist inanca göre mutlaklığın işareti olan bir sembol ya da bu sembolü taşıyan alet</i>	5	çajıg <i>bir ritüel gereği serpiyen süt, rakı, ayran vb.sıvılar</i>	1
şo-tölge <i>kemik falı, büyük</i>	5	çetker <i>şeytan</i>	1
azazıg <i>şeytan gibi, şeytansı</i>	4	çol <i>kader, nasip, kismet</i>	1
tarbılıg <i>büyülü, büyülenmiş</i>	4	dugan <i>tapınak, mabet</i>	1
ayıs <i>günahlardan, kötülüklerden arınma, temizlenme; dua, kutsama</i>	3	ham <i>kam, şaman</i>	1
aza <i>şeytan, kötü ruh</i>	3	hay-çetker <i>şeytan, iblis</i>	1
belge <i>fal, kehanet</i>	3	hüree-hiit <i>tapınak, budist tapınağı</i>	1
ıdık-tülük 2. <i>kutsal, değerli, üstün</i>	3	hürüm <i>dua</i>	1
sünezin <i>ruh</i>	3	ıdıktığ <i>kutsal</i>	1
şidi <i>büyük, sihir; oyun, hile</i>	3	kambı <i>kambı (budist manastırlarda en yüksek dinsel rütbe)</i>	1
bildilig <i>bilgili; büyük, sihir bilen; falcı, büyücü</i>	2	küçü-sünezin <i>güç, ruh, can, kut</i>	1
buk <i>kötü ruh, kötü güç, şeytan</i>	2	lama <i>lama, budist din görevlisi</i>	1
burgan-divaajañ: burgan-	2	maanay-bükse <i>dua</i>	1
divaajañ oranı <i>cennet</i>	2	nom-sudur <i>kutsal kitap, sutra</i>	1
haylıg <i>belalı, uğursuz</i>	2	oçurlug	1
hüree <i>manastır, budist tapınağı</i>	2	salım <i>kader, talih</i>	1
ilbi-şidilig <i>büyülü, sihirli</i>	2	sülde-saguzın <i>tılsım, muska, koruyucu güç</i>	1
kut <i>ruh, can</i>	2	üülelig <i>kaderli, yazgılı</i>	1
magat <i>kader, talih</i>	2	mör-şor <i>kader, kismet, talih</i>	1
ottug-çattığ <i>yada taşı olan; ateşli, güçlü etkisi olan yada taşı; büyü, büyü,</i>	2		

3.1.1.3. Diğer sözler

Bu bölümde *bar* "var" ve *çok* "yok" sözleri ile diğer temalarla ilişkilendirilemeyen sözlere yer verilmiştir. *bar* ve *çok*, metinleri oluşturan tüm sözler arasında sıklık bakımından ilk 100 söz içinde yer almaktadır. *çok* sözcüğü, *bar*'a göre iki kat daha fazla kullanılmıştır. Bu kullanım miktarında, *çok* sözcüğünün -sIz eki fonksiyonuyla birlikte kullanıldığı sözlerden sıfat ve zarflar yapması etkilidir.

İkinci gruptaki sözler arasında *sebeup* ve *olanak* kavram alanlarıyla ilgili sözler göze çarpmaktadır.

3.1.1.3.1. "var, yok (*bar, çok*)" sözleri

bar var 183

çok yok 368

3.1.1.3.2. Çeşitli diğer sözler

arga II tarz, usul, yol; imkan, olanak	28	harık imkan, olanak	2
arga-horga tarz, usul, suret; çeşitli usuller, farklı yöntemler, türlü yollar	7	hay bela, felaket	1
at III kaza, bela, felaket	1	möngge bengi, ebedi	3
ayan yol, yöntem, usul	2	şinçi görünüş, tavır, eda	1
çıldagaan sebep, neden	1	tönçü son, sonuç	2
çop niçin, neden	52	töögü tarih, geçmiş	5
çüge niçin	51	töögülüg tarihli, geçmişli; (öyle) bilinen, hatırlanan	2
endeerel kaza, felaket, musibet	1	ujur sebep, gerekçe	20

3.1.1.4. Zamirler

3.1.1.4.1. Kişi Zamirleri:

Tuva Türkçesinde kişi zamirleri:

1. Teklik Kişi: men	1. Çokluk Kişi: bis
2. Teklik Kişi sen	2. Çokluk Kişi: siler
3. Teklik Kişi ol	3. Çokluk Kişi: olar

Nezaket olarak 2. teklik kişi yerine *siler* kullanılabilir. Ayrıca 1. çokluk kişi zamiri de *bister* şeklinde çokluk ekli olarak kullanılabilir (Arıkoğlu 2007: 1182). Metinlerimizde *bister* kullanımının bir örneği bulunmaktadır.

Kişi zamirlerinin hâl ekleriyle çekimleri aşağıdaki tabloda gösterilmektedir. Böylece zamirlerin metinlerdeki çekimli biçimleri ve hangi hâllerle çekimlerinin bulunduğu/bulunmadığı da görülebilir:

Yalın	men	sen	ol	bis	siler	olar
İlgi	meen	seen	oon	bistin	silerin	oların
Yükleme	meni	seni	onu	bisti	silerni	olarını
Yönelme	meñee	señee	añaa	-	silerge	olarga
Bulunma	mende	sende	ında	biste	silerde	-
Çıkma	menden	senden	oon	bisten	silerden	-
Yön Gösterme	mençe	sençe	olçe	-	-	-
Yön Gösterme	mendive	sendive	olduva	-	-	-

Kişi zamirlerinin metinlerdeki kullanım sıklıkları şöyledir:

Sözcük	Sıklık
men	984
ol	775
sen	616
bis	194
siler	157
olar	42

Metinlerde kişi zamirlerinin toplam kullanım sayısı 2770'tir. En çok kullanılan zamir, 1. teklik kişi zamiri *men*'dir. İkinci sıradaki *ol* zamirinin içerisinde işaret zamiri ve sıfatı olarak kullanımlarının da bulunduğunu belirtmeliyiz. Bu miktarın içinden sıfat olarak kullanılanları (234) çıkardığımızda, *ol'un* zamir olarak kullanım sayısı 541'dir.

Tuva Türkçesinde zamir kökenli şahıs eklerinin kullanıldığı fiil çekimlerinde (görülen geçmiş zaman ve şart kipi dışındakiler) şahıs zamirleri fiile ekleşmemiş olarak getirilir. Aşağıdaki tabloda zamirlerin sıklıkları bu kullanımlarına göre gösterilmektedir:

Zamir	Şahıs zamiri	Fiil çekiminde şahıs	Bildirme yapısında şahıs
men	504	374	106
sen	279	233	104
ol	713	-	62
bis	82	96	16
siler	71	70	16

3.1.1.4.2. İşaret Zamirleri

Tuva Türkçesinde asıl işaret zamirleri *bo* ve *ol'un* yanında *döö/doo/duu/düü* zamirleri bulunmaktadır (İshakov-Palmbah 231). Türkiye Türkçesi ağızlarındaki *tee* ile benzerlik gösteren *döö* (<tigi) zamiri, *bo* ve *ol* zamirlerine göre daha uzaktakini

işaret eder ve uzaklık mesafesine göre döö>doo>duu>düü şeklinde sıralanır (Arıkoğlu 2007:1189). Bu zamirlerin kullanım sıklıkları şöyledir:

Sözcük	Sıklık
ol	775
bo	365
döö	20
düü	4
duu	1

Yukarıdaki tabloda *ol* zamiri, işaret ve kişi zamirlerini birlikte göstermekte, ayrıca diğerleri de dahil olmak üzere bu sayılar, zamir ve sıfat olarak kullanımları birlikte içermektedir.

bo zamirinin çokluk biçimi de (*bolar*) metinlerimizde 6 kez geçmektedir:

İşaret zamirlerinin hâl ekleriyle çekimleri aşağıda tabloda yer almaktadır:

Yalın	bo	ol	döö	duu	düü
ilgi	moon	oon	-	-	-
Yükleme	monu	onu	-	-	-
Yönelme	maṇṇaa/maa	aṇṇaa/aa	-	-	-
Bulunma	mında	ında/anda	-	-	-
Çıkma	moon	oon	-	-	-
Yön Gösterme	mīnaar	īnaar	-	-	-
Yön Gösterme	-	olṇe	-	-	-
Yön Gösterme	boduva	olduva	döödüve	-	-
Eşitlik hâli	mīnṇa	īnṇa	-	-	-

İşaret zamirlerinin çekimli biçimleri, zarf görevli sözcükler olabilmektedir. Tablodaki öğelerden *mında, mınaar, inaar, minça* ve *ınça* metinlerimizde yalnızca zarf görevli sözlük birimleri olarak bulunmaktadır. İşaret zamirlerinin bu çekimlerini de göstermek maksadıyla tabloda bu öğelere yer verdik. Bunun yanında diğer çekimli biçimlerden *aṇaa, maṇaa/maa, oon, ında/anda* yapılarının da ayrıca zarf görevli birimleri bulunmaktadır.

Tuva Türkçesinde işaret zamirleri iyelik ekleriyle çekimlenebilmektedir:

İyelik	bo	ol
1.T.K.	-	-
2.T.K.	-	-
3.T.K.	boo <u>zu</u> (n)/moo <u>zu</u> (n)	oo <u>zu</u>
1.Ç.K.	-	-
2.Ç.K.	moon <u>ar</u> /moog <u>ar</u>	-
3.K.Ş.	bolar <u>ı</u>	-

Genellikle işaret sıfatı olarak kullanılmış olmakla birlikte, metinlerde geçen diğer işaret sözleri şunlardır:

bo-la *bu, işte bu*

uk *o; adı geçen, bahsedilen*

3.1.1.4.3. Dönüşlülük Zamirleri:

Tuva Türkçesinde dönüşlülük zamiri *bot* sözcüğüdür. *bot* ile birlikte kurulan *al-bot* "kendi, kendisi", *bot-bodu ~ bot-bottarı* "kendileri, birbirleri" sözleri de bulunmaktadır. *bot* dönüşlülük zamirinin metinlerdeki kullanım sayısı 274'tür. Bunun yanında *al-bot* 9, *bot-bodu~bot-bottarı* da 8 kez geçmektedir.

Dönüşlülük zamirinin metinlerdeki iyelik ve hâl ekli kullanımları şöyledir:

	1.T.K.	2.T.K.	3.T.K.	1.Ç.K.	2.Ç.K.	3.Ç.K.
Yalın	bodum	boduğ	bodu	boduvus	boduğar/ bodugar/ bottarığar	bottarı
İlgi	bodumnug	boduğnuğ	bodunuğ	-	-	bottarınığ
Yükleme	bodumnu	boduğnu	bodun	-	boduğarnı	- (bot- bottarın)
Yönelme	-	boduğa	bodunga	- (bot- bottarivıska)	-	- (bot- bottarınğa)
Bulunma	-	-	-	-	-	-
Ayrılma	-	boduğdan	bodundan	-	-	bottarından
Yön gösterme	-	-	-	-	-	- (bot- bottarınçe)

3.1.1.4.4. Belirsizlik Zamirleri:

ak II *bütün, hep, tümü*

biree *bir, biri, birisi*

büğü *bütün, tümü, hepsi*

bürün *hep, tüm, tam, tamamen*

çamdı *bazı, kimi*

çamdık *bazı, kimi*

çüü-daa *her şey, her ne; hiçbir şey, hiçbir*

çüül *şey*

çüve *şey*

dooza *hepsi, tümü, bütünü*

dögere *hepsi, tamamı, tüm, bütün*

hamık *bütün, tüm*

hey II *şey; insan, konu, nesne vb.*

kandığ-bir *herhangi bir*

kandığ-daa *hiç; bütün, hep, her*

kayaa-bir *herhangi, herhangi bir*

kayda-daa *her yerde, her tarafta*

kayı-bir *herhangi, herhangi bir*

kayı-kayızı *her iki, her ikisi, hepsi, tümü*

kayığarnı-daa *hiçbiri*

kaynaar-daa *herhangi bir yere; her yere; hiçbir yere*

kım-daa *kimse, hiç kimse*

kiji *kişi, insan*

ol-bo *o ve bu; her, her bir*

öske. *başka, diğer; diğeri, başkaları*

şuptu *hepsi, tümü, tüm, hep*

tödü *hep, bütün, tümü*

ulus *kişi, kişiler, insanlar*

Belirsizlik zamirleri çoğunlukla bazı belirsiz sıfatlara, soru zamirlerine ve zarflara iyelik eklerinin getirilmesiyle oluşturulur (Korkmaz 2009: 433). Yukarıdaki zamirlerden *dooza*'nın *doozazı*, *şuptu*'nun *şuptuzu* şeklinde metinlerdeki kullanımları buna örnektir.

Tuva Türkçesinde kimi zamirlere *-daa* edatının getirilmesi ile olumlu ya da olumsuz anlamlı belirsizlik zamirleri meydana gelir. Yukarıda yer alan *çüü-daa* yapısı bu yolla oluşmuştur. *çüü/çü* kelimesi "ne" anlamında iken, *-daa* edatıyla "her şey, her ne; hiçbir şey, hiçbir" anlamında bir belirsizlik zamiri olmuştur. Bu tür zamirler yüklem olumlu ya da olumsuz oluşuna göre "hepsi" veya "hiçbiri" anlamlarına gelir (Arıkoğlu 2007: 1184).

Korkmaz (2009)'ın asıl belirsizlik zamirleri olarak gösterdiği "adam, insan, kimse, herkes, şey" gibi zamirler arasında yer alan *çüve* "şey", *kiji* "kişi, insan", *ulus* "kişi, kişiler, insanlar" metinlerde sık kullanıma sahip sözlerdendir. Bu durumun önemli bir sebebi, bu sözlerin gramatikal fonksiyonlarla yüklem kuruluşunda yer almalarıdır. Tuva Türkçesinde dikkat çeken bir özellik olan bu noktaya GTY'de değinilmiş (İshakov-Palmbah 1961:223); Monguş (1983)'un "O Slujebnıh funktsiyah slov kiji, ulus i çüve v Tuvinskom yazıke (*Tuvacada yardımcı fonksiyondaki kiji, ulus ve çüve sözleri*)" adlı yazısında ayrıntılı olarak yer verilmiştir. Metinlerimizden örnekle gösterecek olursak; *men olduva baar kiji men* (IV. Metin: 981) ifadesi "ben oraya gidecek/giden kişiyim" şeklinde gösterilebilecek birebir karşılığında, "ben oraya gideceğim" düzeyine gelmiştir. Ş. Ç. Sat'ın ifadesiyle, bu yapı önceleri bir ad cümlesi iken zamanla bu yapıdaki *çüve*, *kiji*, *ulus* sözleri kendi anlamlarını yitirerek yüklem bir parçası durumuna gelmiştir (Sat 1983: 61).

kiji ve *ulus* sözlerinin yukarıda belirtilenlerin yanında *ol* zamiri yerine *ol kiji*, çoğul için ise *ol ulus/ulustar* paralel kullanımlarında yaygın olarak yer alması (Anderson-Harrison 1999: 25) da bu sözlerin kullanım alanını genişletmiştir.

Belirsizlik zamirlerinin metinlerdeki kullanım sıklıkları şöyledir:

çüve	1145	çamdı	6
kiji	932	kandıg-daa	4
ulus	101	kayı-kayızı	4
biree	56	kaynaar-daa	4
hamık	40	ak II	3
çüü-daa	20	hey II	2
öske	17	kayığarnı-daa	2

büğü	16	kım-daa	2
şuptu	16	çamdık	1
dooza	15	kandığ-bir	1
bürün	10	kayaa-bir	1
çüül	9	kayda-daa	1
dögere	7	kayı-bir	1
ol-bo	7	tödü	1

3.1.1.4.5. Soru Zamirleri:

çü~çüü *ne*

kayı *hangi*

çül *ne*

kım *kim*

kandığ *hangi*

çü~çüü, *çül*, *kım* sözleri asıl soru zamirleri iken, *kandığ* ve *kayı* sözleri iyelik ekleriyle *kandı*, *kayı* şekillerinde zamir görevli sözler olmaktadır.

Soru zamirlerinin metinlerdeki kullanım sıklıkları şöyledir:

Sözcük	Sıklık
çü~çüü	298
kandığ	99
kım	80
kayı	73
çül	14

Soru zamirlerinin toplam kullanım sayısı 564'tür ve bunun da yarısından fazlasını çü~çüü zamiri oluşturmaktadır. İkinci sırada yer alan *kandığ*'ın metinlerde

yalnızca zamir göreviyle kullanım sayısı 17'dir. Dolayısıyla *çü~çüü* ve *kım*, metinlerde en yüksek kullanıma sahip zamir görevli soru sözleridir.

3.1.1.4.6. Aitlik Zamirleri:

Aitlik zamirleri, kişi ve işaret zamirleriyle kurulan ad tamlamalarında tamlanan ögesinin kaldırılıp yerine +ki aitlik ekinin getirilmesiyle oluşturulur ve bu zamirler, "ilgili bulunma, ait olma" anlamı ve işlevi ile varlıkları temsil etme görevi yüklenirler (Korkmaz 2009: 430). Tuva Türkçesinde kişi zamirleri aitlik ekini alabilirler:

meenji benim, benimki

seenji senin, seninki

bistii bizim, bizimki

silernii sizin, sizinki

Aitlik eki, kişi zamirlerinin ilgi hâli eki almış biçimlerine gelmektedir: meenji<men+niŋ+ki (Arıkoğlu 2007: 1188). Metinlerimizde üçüncü kişilere ait örnek tespit edilememiştir.

Aitlik ekinin isim türünden sözlere getirilişinde bazı özellikler vardır. Bu ek, doğrudan doğruya kök ve gövdelere getirildiğinde bulunma ve aitlik ifade eden, sıfat ya da isim gibi kullanılabilen vasıf isimleri yapar (Ergin 2002: 162). Bu sözler genellikle yer ve zaman sözleridir. Bu türden sözlere tezimizde ilgili temalarda yer verdik. Yer/zaman ile ilgili temalara bakılacak olursa, Tuva Türkçesinde ekin bu işlevinin oldukça işlek olduğu görülür. Bunlardan bir ismin yerini tutma/gösterme işlevi kazanmış olan ve çoğunlukla sıfat görevinde kullanılan, isim çekim eki aldıklarında zamir gibi isimlerin yerini tutan sözlere burada yer verdik:

amdı (<amdı+gı) deminki, önceki, adı geçen

biyeegi önceki, adı geçen

biyeegizi önceki, daha önceki

biyeeki önceki, deminki, adı geçen

demgi deminki, adı geçen; o

ındı (<ındı+gı) öteki, öbür, öbürü

Aitlik eki, bulunma hâli ekinden sonra gelerek de kullanılabilmektedir. Türkiye Türkçesinde oldukça işlek olan bu kullanıma metinlerden fazla örnek tespit edilememiştir. Ancak, bu şekildeki yapıların kalıplaşıp sözlük birimi haline geldiği örnekler bulunmaktadır:

biyeedegi *önceki, daha önceki, geçen*

murnundaazı *öndeki*

soondaazı *sondaki*

Bu yapıdaki sözlerde iyelik eki de sözcüklerin bünyesine dahil olarak kalıplaşmış hâlde bulunabilmektedir.

Aitlik zamirlerinin metinlerdeki kullanım sıklıkları şöyledir:

Zamir	Sıklık
demgi	70
biyeegi	28
meenji	15
ımdı	6
bistii	4
biyeegizi	4
biyeeki	4
silernii	4
amdı	2
biyeedegi	1
seenji	1

3.1.1.5. Sayılar

Metinlerde geçen sayılar, aşağıdaki tablolardan birincisinde sayısal sırayla, ikincisinde ise sıklık sırasıyla verilmiştir:

Sayısal sırayla metinlerdeki sayılar:

Sözcük (Rakamla)	Sözcük (Yazıyla)	Sözcük (Rakamla)	Sözcük (Yazıyla)
1	bir	61	aldan bir
2	iyi	62	aldan iyi
3	üş	66	aldan aldı
4	dört	68	aldan ses
4	dörbün	70	çeden
5	beş	71	çeden bir
6	aldı I	80	sezen
7	çedi	81	sezen bir
8	ses	90	tozan
9	tos	99	tozan tos
10	on	100	çüs II
12	on iyi	108	çüs ses
15	on beş	150	çüs bejen
16	on aldı	180	çüs sezen
18	on ses	250	iyi çüs bejen
20	çeerbi	300	üş çüs
24	çeerbi dört	303	üş çüs üş
25	çeerbi beş	350	üş çüs bejen
30	üjen	550	beş çüs bejen
32	üjen iyi	660	aldı çüs aldan
33	üjen üş	999	tos çüs tozan tos
40	dörten	1000	muş I
44	dörten dört	6000	aldı muş
48	dörten ses	10000	tümen
50	bejen	30000	üş tüme
60	aldan	90000	tos tüme
60	çıraç	300000	odus tümen

Sıklık sırasıyla metinlerdeki sayılar:

Sözcük	Sıklık	Sözcük	Sıklık
iyi	546	on aldı	5
bir	460	üjen üş	5
üş	393	çüs ses	5
aldan	132	on iyi	4
tos	126	sezen bir	4
üjen	93	tozan tos	4
dört	83	üş çüs	3
çüs II	80	aldı muᠭ	3
çedi	69	üş tüme	3
beş	63	dörbün	2
aldı I	56	çeerbi dört	2
tozan	53	aldan bir	2
muᠭ I	40	çüs sezen	2
ses	37	üş çüs bejen	2
on beş	32	tos tüme	2
on	31	odus tümen	2
çeden	30	çeerbi beş	1
sezen	25	dörten dört	1
dörten	22	dörten ses	1
on ses	20	çıraᠭ	1
tümen	17	aldan aldı	1
üş çüs üş	15	aldan ses	1
bejen	13	çeden bir	1
aldan iyi	11	iyi çüs bejen	1
çüs bejen	10	beş çüs bejen	1
üjen iyi	9	aldı çüs aldan	1
çeerbi	6	tos çüs tozan tos	1

Tuva Türkçesinde "sayı" kelimesinin karşılığı *san'dır*. Metinlerde bir kez de "sayı, toplam, tüm" anlamında *san-tüᠭ* ikilemesi geçmektedir ki Moğolca *düᠭ* "toplam" (Ölmez 2007: 280) kelimesi ile yapılmıştır.

Yukarıdaki sayılar arasında Moğolca iki öge yer almaktadır. Bunlardan biri *dörbün* [*Mo.dörbe(n)*] "dört", diğeri de *çıraᠭ* [*Mo. cira(n)*] "altmış" sayılarıdır.

dörbün, yalnızca *dörbün çük* "dört yön" şeklinde iki kez geçmektedir. *çıraŋ* da, bir yerde olmak üzere, *aldan* "altmış" ile paralel kullanılmıştır. Bu kullanımı üslupsal bir kullanım olarak değerlendirmek mümkündür.

Yukarıdaki sayılar tablosunda yer almayan, ancak sayı kavramıyla ilgili iki Moğolca unsur daha bulunmaktadır. Bunlar *arbin* ve *arbin-tümen* sözleridir. *arbin* "çok, sayısız, çok miktarda", Moğolca aynı anlamda olan *arbin* sözüne dayanmaktadır (Tatarintsev 2000: 129-130). Ancak *arbin*, destan metninin yer aldığı eserdeki notlarda (Alday-Buuçu), "on" olarak açıklanmıştır (Orus-ool 1993: 56). Buradan hareketle sözcüğün, Mo. arba(n) "on" ile ilişkilendirildiği düşünülebilir. Sözcüğün metindeki kullanımı yalnızca *arbin çük* "on yön (?); bütün yönler (?)" ile sınırlıdır. Bu ifade de, yukarıda bahsettiğimiz *dörbün çük* ile birlikte metinde paralel kullanılmıştır. İkisinin de varlığı bu paralel kullanımlarla sınırlıdır. Dolayısıyla bu sözcükler, sayı sistemine gönderme yapmaktan ziyade, kalıp bir ifade tarzını çağrıştırmaktadır. *arbin* ve *tümen* "on bin" sözlerinden oluşan *arbin-tümen* ifadesi ise diğer bir metinde (Hunan-Kara) geçmekte ve "çok fazla miktarda, sayısız, on binlerce" (Gatsak vd. 1997: 55) anlamındadır. Sözün yazı dilinde kullanımı da aynı anlamda mevcuttur (TS I: 148). *arbin* da Tuvaca sözlükte "çok, çok sayıda" anlamı ile sınırlıdır (TS I: 148).

Yukarıda sıralanan sayılar dışında, sayılardan türetilen unsurlar bulunmaktadır. Bunları birkaç başlık altında gösterebiliriz:

Sıra sayıları:

Sayı adlarına +GI eki getirilerek yapılmaktadır: *iyigi* "ikinci", *üşkü* "üçüncü".

Tuva Türkçesinde sıra sayıları yapmanın bir yolu da sayılardan sonra Moğolca kökenli bir sözcük olan "dugaar" getirmektir (İshakov-Palmbah 1961: 210). Ancak metinlerde bu kullanıma örnek yoktur.

Üleştirme sayıları:

Sayıların aynen tekrarı ile yapılmakta ve aralarına kısa çizgi (-) konularak yazılmaktadır: *üş-üş* "üçer", *on-on* "onar", *çeerbi-çeerbi* "yirmişer", *bejen-bejen* "ellişer".

Topluluk sayıları:

Tuva Türkçesinde topluluk adları iki grup ekle yapılmaktadır: +AIAA/+AIAAn ve +AldIrZI (İshakov-Palmbah 1961: 210-212).

+AIAA(n) ekiyle yapılmış örnekler şunlardır: iyelee, üjelee~üjeele, dörtelee, dörteleen, bejelee, bejeleen, onalaa.

Tuva ağızlarında bu yapıların varyantları bulunmaktadır (Sat-Salzınma 1980: 137). Metinlerimizde de kelimedeki ikincil uzunlukların değişiklik gösterdiği *üjelee~üjeele* örneği geçmektedir.

+AldIrZI ekiyle yapılmış örnekler şunlardır: iyeldiri, iyildirzi, üjeldirzi, bejeldir.

iyeldiri, *bejeldir* örnekleri, bu ekin de farklı varyantlarının oluştuğunu göstermektedir. +AIAA(n) ekiyle ilgili varyantların sıralandığı Sat-Salzınma (1980)'da bu yapıda örnekler bulunmamaktadır. Bu ekin yapısı İshakov-Palmbah (1961)'da +al+dır+(ı)+zı şeklinde izah edilmiştir.

Sayılardan türetilmiş diğer unurlar:

Sayılara +DA eki getirilerek zarf yapılabilmektedir: *iyide* "ikinci olarak", *üşte* "üçüncü olarak".

Sayı adının üzerine +LIg eki getirilerek yaş bildiren sıfat yapılmıştır: *aldılg* "altı yaşında".

3.1.1.6. Ünlemler

Metinlerimizde 37 farklı ünlem kullanılmıştır. Bunların toplam kullanım sayısı ise 309'dur. Aşağıdaki tabloda kullanım sıklıklarına göre ünlemler yer almaktadır:

Sözcük	Sıklık	Sözcük	Sıklık
çaa I	79	eeta	2
şıyaan-am	69	oh	2
çe	30	oy I	2
şıyaan	20	oy-oy	2
amır 3	15	aa IV	1
öpey-aan	14	avıra-azıra	1
ködek (ok-ködek)	9	ay IV	1
ok II	9	book	1
çok III	9	eçigey-açıgay	1
ça II	8	ejen-eytiin-ne	1
ayt	6	eh	1
şıyata~şıyaata	6	ekii	1
adıram	5	haa II	1
adır II	4	halak-tülek	1
halak	4	iye	1
mendee	4	şıyaanda	1
ook	3	uyo-oo	1
ajırbas	2	oo 2	1
ayt-doyt	2		

Bu ünlemleri ifade ettikleri anlamlar bakımından şu şekilde ikiye ayırarak gösterebiliriz:

Duyguları ifade eden ünlemler:

aa IV

eçigey-açıgay

ejen-eytiin-ne

eh

haa II

halak

oh

ook

uyo-oo

çe

oo 2

book adaa

halak-tülek

oy I

oy-oy

Seslenme, cevap, selam vb. ifade eden ünlemler:

ay IV	ekii	adır II
ayt	iye II	adıram
ayt-doyt	ködek (ok-ködek)	ajırbas
ça II	mendee	avıra-azıra
çaa I	amır 3	öpey-aañ
eeta	çok 3	

Tablodada görüleceği üzere, *şıyaan-am/şıyata~şıyaata/şıyaan/şıyaanda* ifadeleri destanlarda yüksek bir kullanıma sahiptir. Bu ifadeler, "İşte! O zaman! İşte öyle!" gibi anlamlarda Tuva destanlarının girişlerinde ya da geçiş bölümlerinde sıklıkla kullanılan kalıplaşmış sözlerdir. Destanın başında dinleyiciye "Dinle!", "Dinle şimdi!" dercesine söylenmekte, destanın ilerleyen bölümlerinde de dinleyicilerin dikkatini destana ya da destanda anlatılacak olan yeni bir bölüme çekmek amacıyla söylenmektedir (Ergun-Aça 2004: 65).

3.1.1.7. Özel isimler

3.1.1.7.1. Kişi isimleri ve diğer kahramanlar/varlıklar

Bu bölümde kişi isimleriyle birlikte, büyük çoğunlukla mitoloji dünyasına ait görülen unsurlara da yer verilmiştir. Destanların varlık kadrosunu oluşturan bu unsurlar, destanlarda önemli bir yer tutar.

Kişi isimleri, öncelikle destanlardaki ana kahramanlar etrafında aşağıda bir tablo hâlinde gösterilmiştir. Burada ana kahramanlar ve ata/oğul/anne/eş ilişkisi içerisinde birbiriyle ilişkili olanlar bir arada yer almaktadır. Bazı destanlar üç neslin hikayesini anlattığı için tabloda *ata* ve *oğulun* yer aldığı iki sütun bulunmaktadır. İki neslin anlatıldığı destanlarda birinci sütun boş bırakılmıştır, dolayısıyla "oğul/ata" sütunundaki kahraman, *ata* ve bir sonraki sütundaki kahraman, onun *oğlu* olarak görülmelidir. II numaralı destanda birinci sütunun "Ø" ile işaretlenmesinin sebebi, kahramanın bir ağaçtan meydana gelmesi dolayısıyla bu özelliğine dikkat çekmektir. "Kadınlar" temasındaki sütunlar ise sırasıyla ilk üç sütun ile birbirine denktir. Birbiriyle denkleşen sütunlar "eş" ilişkisi içindedir.

Metin	Ata	Oğul/Ata	Oğul	Kadınlar		
I		Alday-Buuçu	Han-Buuday		Uzun-Say-Kuu Kadın	aldın-daŋına
II	Ø	Arı-Haan	Han-Sayın Hovugun		aldın-daŋına	aldın-daŋına
III	Ökendey-Mergen	Boktug-Kiriş	Han-Çeŋgey	Sulaapay	aldın-daŋına	aldın-daŋına
IV		Dalay-Baybıŋ Haan	Hunan Kara		Say-Toyuy Kadın	Uzun-Nazın Daŋına
V		Kaŋgıvay-Mergen	Han-Türü Maadır		Karan-Çüzün Muŋgulak-Sagaan	
VI	Möge Şagaan-Toolay	Möge Bayan-Talay (Toolay)	Kara-Kögel		Say-Kuu Kadın	aldın-daŋına

Tablodan da görüleceği üzere, bazı destanlarda kahramanın alacağı eşin özel bir adı yoktur ve *daŋına* "prenses"/"*Aldın-Daŋına*" şeklinde geçmektedir.

Ana kahramanlar dışında metinlerde geçen diğer han, bahadır, düşman vb. kahramanların adları şunlardır:

Ak-Haan

Aksagalday~Aksagalday-Sayın-Havıçı

Aldın-Aas

Aldın-Möge

Aza-Buzak

Bapıy-Dargan

Bıçe-Kara Möge

Çaşka-Haan

Çöpey-Dargan

Dajı

Deek-Möge

Demir-Möge

Han-Küçü (Maadır)

Han-Möge (Haan)

Hüler-Möge

Hümüş-Möge

Kadın-Kara

Kaŋ-Möge

Kara-Buzur

Kara-Kögel

Kara-Küçü

Kara-Türü (Maadır)

Kezer-Kara (Maadır)

Kızıl-Türü (Maadır)

Malçın-Ege Haan

Ortun-Kara Möge

Öŋ-Şara Möge

Saraatay (Möge)

Sarıg-Haan~Sarınday Haan

Sırlıg-Möge
Süder-Möge
Şara-Melçen Haan
Şüük-Möge
Tavın

Ulug-Haan
Ulug-Kara Möge
Uzun-Sarıg Haan
Uzun-Kara

Yukarıdaki tabloda verilenler dışında, metinlerde geçen diğer kadın adları şunlardır:

Avıkay-Sarala Kadın
Bora-Şeeley
Handı-Seren

Oktañ-Kara (Kadın)
Torgun-Çüzün (Kadın)
Tuñgulak-Sagaan Kadın

Çobanlar:

Çoban karakteri destanlarında özel bir yer tuttuğu için bunların isimlerini de bir arada ayrıca verme ihtiyacı duyduk. Kahramanlara yardımcı olan, zor görevler konusunda onlara bilgi veren çoban tipini yalnız Tuva destanlarında değil, "Dede Korkut Kitabı" başta olmak üzere, diğer Türk toplulukların anlatılarında da görürüz (Ergun-Aça 2004: 175).

Agıldır (Aşak)
Aksagalday Sayın-Kuu Havırçı
Aksagalday~Aksagalday-Sayın
Demir-Sal
Hola-Sal

Hoyuskan (Aşak)
Kadarçı-Sarıg
Kara-Sagıl
Kara-Sal

Din adamları:

Eki-Höö (Ham)
Koldu-Burgan (Başkı)

Eki-Höö metinlerde yalnızca bir kez geçen bir şaman adıdır. *Koldu-Burgan* da VI. metinde, 13 kez kullanımı olan bir 'lama' adıdır. Din adamlarına ait özel ad kategorisinin sınırlı olduğu görülmektedir. Bununla birlikte din-inanış kategorisinde verdiğimiz *başkı* "lama" üç farklı metinde 31 kez tekrar eden, ham "*kam, şaman*" ise yalnızca yukarıda geçen *Eki-Höö* adıyla kullanılan tek seferlik bir kullanıma sahiptir.

Diğer kahramanlar/varlıklar:

Bu bölümdeki kahramanları ve varlıkları genel olarak ikiye ayırabiliriz. Birinci gruptakiler destanlardaki asıl kahramanlar gibi tasvire sahip üst, orta ve alt dünyaya ait hanlar, bahadırlar ya da yardımcı kahramanlardır. Ergun-Aça (2004)'da belirtildiği gibi, gökte, orta dünyada ve yer altında yaşanan hayat birbirinin aynısıdır; her üçünde de kağanlar ve halkları vardır, günlük hayat benzer bir şekilde sürdürülmektedir. İkinci gruptakiler ise, yine mitoloji dünyasına ait olmakla birlikte kötü ruhlar, devler, ejderhalar gibi unsurlar ya da yardımcı mitolojik kahramanlardır. Tuva destanlarının mitolojik motifleriyle ilgili özellikleri Ergun-Aça (2004)'dan şu şekilde aktarabiliriz:

"Tıva kahramanlık destanları, Güney Sibiry'a'nın diğer Türk halklarında olduğu gibi, mitolojik motifler bakımından çok zengindir. Tıva Türklerinde, tıpkı Altay, Hakas, Şor Türklerindeki gibi, âlem, "Hayat Ağacı" ya da "Kozmik Ağaç" vasıtasıyla birbirine bağlanan üç katmandan oluşmaktadır: Yukarı-gök, orta-yer, alt-yer altı. Destan kahramanları bazen her üç dünyada da hareket etmektedirler. Tıva Türklerine göre, yukarı dünyada Han-Hurbustu ve ulusu; orta dünyada insanlar (hanlar ve ulusları); altta, yani, yer altı dünyasında ise Erlik (Erlik-Lovuñ-Han) ve halkı yaşamaktadır. Kahramanlık destanlarında Han-Hurbustu ve Erlik-Lovuñ-Haan'ın yanı sıra Albıs, Şulbus gibi kötülüğü temsil eden varlıklardan da söz edilmektedir. Özellikle de "Alday-Buuçu" ve "Boktu-Kiriş, Bora-Şeeley" destanlarında Erlik-Lovuñ-Haan, Albıs ve Şulbus olumsuz varlıklar olarak yer alırken Han-Hurbustu, üç göğün üstündeki üç kağan Ay-Haan, Hün-Haan, Ulug-Ege-Haan olumlu bir profil çizmektedir." (Ergun-Aça 2004: 108-109)

Metinlerdeki üst ve alt dünyaya ait kahramanlar şunlardır:

Alaŋ-Dargan

Ay-Haan

Balbır-Dargan

Belee-Şınar

Çagıraa-Möge

Çerzi-Möge

Deer-Haan

Erlik-Lovuñ Haan

Haan-Hurbustu

Hün-Haan

Kurbustu

Sug-Haan

Tölee-Şınar

Aşağıdaki yer alan isimler ise, destanların varlık kadrosuna ait olan unsurlardır:

Albıs	Han Sayın-Ulaatı
Amırğa-Kara Maḡıs	Kaldar-Barıs (şulbular)
Aran-uula	Kara-Bula (Maḡıs)
Bel	Kızıl-Ulaat
Dag-İrgek	Mezil
Er Sayın-Ulaatı	Sayın-Ulaat~Ulaattar
Ereen-Ulaat	şulbu
Haan-Hereti	Şulbus

3.1.1.7.2. Yer isimleri

Dağ, orman, ova vb. yerlerin isimleri:

Agarlıg	Kazılğannıg-Kara-Tayga
Ak-Oy	Kıḡırgay
Ak-Tayga	Kögel (Tayga)
Alday	Mooruy kırlaḡ
Artıstıg	Sarıg-Tayga
Arzaytı	Sayanday
Arzaytı Şil-Taḡdı	Sümber Ak-Uula
Arzılaḡ-Ala-Tayga	Şil-Dag
Bert-Kara	Şilen-Dag
Bora-Tey	Şil-Tayga
Despeyti	Ulug-Kara-Tayga
Enḡirgey	
Han-Kızıl (tayga)	
Hoovayı	
Hüreḡ-taḡdı	
Hüürtüḡ-Kızıl Tayga	
Idık-Bora taḡdı	
Kara-Kır	

Nehir, göl, deniz isimleri:

Ak-Hem

Aldın-bulak

Bora-Höl

Çiğge-Kara-Hem

Eldig-Hem

Eldig-Kara Hem

Hadılıg-Hem

Horan-Dalay

Kara-Hem

Kara höl

Kırzalıg-Hem

Kızaa-Kara Hem

Kujurlug-Höl

Sarıg dalay

Sarıg-Hem

Saylıg-Hem

Us

Uspun

Uzun-Kara-Hem

3.1.1.7.3. Hayvan isimleri

Bu temadaki isimlerin tamamına yakını at isimleri oluşturmaktadır. Atlara verilen isimlerde renk ya da don, yaş, diğer fiziksel özellikler ve atın gücü ön plana çıkmıştır. Türklerde at kültürünün ve buna bağlı söz varlığının zenginliği bilinmektedir. G. Sağol, "Tarihi Şivelerde At Donları" adlı incelemesinde bu durumu; "En eski dönemlerden itibaren Türklerin ata verdikleri değeri, onların atlarına donlarına, yürüyüş biçimlerine, nişanlarına, huylarına, yaptıkları işlere, yaşlarına vb. özelliklerine göre vermiş oldukları isimlerden, yani filolojik malzemenin genişliğinden rahatça tespit edebilmekteyiz" (Sağol 1995: 126) şeklinde ifade eder. Burada, atın tüyünün rengine *don* adının verildiği ve don kavramında bir değil, birçok renk gizli olduğu için renk yerine don'un tercih edildiği de vurgulanır (Sağol 1995: 126). "Altay, Tuva, Hakas ve Şor Destanlarına At Motifi Üzerine Bir İnceleme" adlı çalışmada atlar fiziki özelliklerine göre sınıflandırılırken, incelenen destanlarda don kavramını tam olarak karşılayacak renk ayrıntısı bulunmadığı için *don* yerine renk kavramının tercih edildiği belirtilmiştir (Kaba 2011: 45).

Metinlerdeki *Ak-Sarıg*, *Kök-Bora*, *Özen-Kula* gibi adlar renklerine göre; *Askak-Kara*, *Askak-Şokar* gibi adlar renk ve fiziksel özelliğe göre; *Dönen-Kara*, *Dönen-Kaldar* gibi adlar yaş ve renge göre yapılan adlandırmalara örnektir.

At isimleri:

Ak-Sarıg	Han-Şilgi
Arzılaŋ-Kara	Hırtıŋ-Şokar
Arzılaŋ-Kıskıl	Kaŋgay-Kara
Askak-Kara	Kaŋ-Kara
Askak-Şokar	Kök-Bora
Ayaŋ-Kula	Oy-Sarıg
Bora-Höl	Özen-Kula
Çeeren-Demiçi	Sarıg-Kaldar
Çoldak-Kara	Sıldıs-Şokar
Dege-Kara	Şara-Melder
Dönen-Kaldar	Tel-Kara
Dönen-Kara	Tayga-Sarıg

Köpek isimleri:

Eger
Kazar

3.1.1.7.4. Millet/kavim isimleri:

Destanlarda bu kategoriye ait geniş bir söz varlığı bulunmamaktadır. Millet isimleriyle ilgili sınırlı sayıdaki kelimeler şunlardır:

Öölet "*Moğol*"
Tıva "*Tıvalı (Tuvalı)*"
Taŋgıt "*Tibet, Tibetli*"

3.1.1.7.5. İlah isimleri:

Bu bölümdeki isimler Budizm'e ait isimlerdir ve Tuva sözlüklerinde "*burgan adı*" (*ilah adı*) şeklinde tanımlanmaktadır.

Sagaan-Dariygi
Şagır-Tümey
Maga-Hala
Oçur-Maanay

3.1.2. Fiil Soylu Sözlür

Bu bölümdeki temaların düzenlenişiyile ilgili teorik bilgiler giriş bölümünde yer almakla birlikte, burada öncelikle Tuva Türkçesine ve metinlerdeki söz varlığına özgü çeşitli fiil gruplarına değinilecektir.

Zamir kökenli fiiller, Tuva Türkçesindeki bu tür fiiller dolayısıyla yer verdiğimiz bir gruptur. *ınça-* "öyle yapmak, öyle davranmak", *kança-* "ne yapmak, nasıl yapmak, nasıl olmak" fiilleri bu tür zamir kökenli fiillerdendir. J. R. Krueger, bu tür benzer yapılarla Yakutça ve Moğolcada da rastlandığını ifade eder (1977: 127).

Metinlerdeki fiil söz varlığında yansımalar önemli bir yer tutmaktadır. Bu özelliği gösterebilmek maksadıyla yansıma kökenli fiilleri bir başlık altında verdik. Tatarskaya Grammatika'da ses yansımali fiillerin de içinde yer aldığı sesle ilgili diğer fiiller, "ses fiilleri" (glagoli reči) başlığı altında yer almıştır. Bunun yanında, "taklidî/görünüş yansımali fiiller" (glagoli obrazopodrajaniya) başlığı altında da görünüşe dayalı fiilere yer verilmiştir. Zülfikar (1995) Türkçede Ses Yansımali Kelimeler adlı eserinde, "yansıma" terimiyle ilgili ayrıntılı bilgi vermektedir. Buradaki bilgilerden de anlaşıldığına göre, Türkçede "yansıma" terimi daha çok "ses taklidini" içermektedir. Tuva Türkçesinde görünüşü ifade eden taklidî sözler de geniş yer tutmaktadır. Tuva Türkçesinde *öttünüg sözü (podrajatelnie slova)* terimiyle karşılanan yansıma/taklidî sözler "ses ya da hareket bildiren özel sözler" şeklinde tanımlanmaktadır (TS II: 536). Bu nedenle biz bu tür fiilleri "ses bildiren fiiller ve diğer taklit fiilleri" başlığı altında bir arada verdik. Ses bildiren fiiller içerisinde, ses yansımali fiillerle birlikte ses çıkışını veya tarzını ifade eden genel anlamli fiiller de yer almaktadır.

"Yarış, savaş ve fiziksel mücadele anlam alanıyla ilgili fiiller" ise, destanların birer kahramanlık anlatıları olması sebebiyle bu kavram alanına yönelik önemli bir söz varlığını barındırması dolayısıyla yer verdiğimiz bir gruptur. Aynı şekilde "bedensel oluş ve hareketleri ifade eden fiiller" grubuna da bu anlam alanına yönelik söz varlığını bir arada göstermek amacıyla yer verdik.

Tuva Türkçesinde fiillerle ilgili üzerinde durulması gereken önemli bir husus, oldukça işlek bir kullanıma sahip olan -Dİr ve -A/-I/-y ekli fiillerdir. -Dİr eki fiillere ve sıfatlara gelerek zarf yapar. GTY'de zarf yapan eklerden biri olarak gösterilen bu

ekin yapısı; Alt. tol-tır-a ~ Hak. tol-dır-a ~ Tuv. dol-dur-Ø örneklerinden hareketle, ettirgenlik eki üzerindeki zarf-fiil ekinin düşmesi ile açıklanmıştır (İshakov-Palmbah 1961: 426-428). Tarz ve zaman zarfları yapan bu tür kullanımlara metinlerden şu örnekler verilebilir: **handır** "iyice, yeterince, çok miktarda", **hondur** "gece boyunca, bütün gece", **doldur** "dolu, tam dolu, dolu olarak" ve hareketin dışarı doğru yapıldığını ifade eden **ündür**. Bu ekin oldukça işlek bir kullanımı vardır. Ancak bu ekin getirildiği bütün fiillerde anlam, yukarıda verdiğimiz örneklerdeki gibi tam bir zarf değildir. Bunların karşılığı -p, -ArAk, -IncAyA kadar, -mAk üzere gibi şekillerde bir fiilimsi olarak verilebilmektedir. TS'de de madde başı olarak yer alan bu tür sözlerin karşılığı zarf-fiil biçimleriyle verilmiştir. **çağıldandır yankılanarak, çayınnadır parlayarak, ısıldayarak, hökküledir gürlere, karartır karartarak vb.** Bu sözlerin büyük çoğunluğunun yansıma sözlerden meydana geldiği de dikkati çekmektedir. Aynı durum -A/-I/-y zarf-fiil ekiyle yapılan fiillerde de görülmektedir. Tuva sözlüklerinde yine madde başı olarak yer alan bu tür fiillere **dırgıradı sessizce, fazla ses çıkartmadan, hooladı gürlere, gürültüyle, segleñnedi sallanarak, oya-çaza oyarak,deşerek** gibi örnekler verilebilir. Bu fiiller de çoğunlukla yansımalarından oluşmuştur. Yapısal olarak ise geçişli-ettirgenlik+zarf-fiil yapısı dikkati çekmektedir. Yine bu sözlerin karşılığı da çoğunlukla bir fiilimsi gibi verilebilmektedir. Gerek -Dİr gerekse -A/-I/-y ekleriyle yapılan zarf yapısındaki bu sözlerde fiil anlamı baskındır. Zarf-fiil eklerinin, özellikle -A/-I eklerinin zarf, edat, isim görevlerinde kalıplaşmış sözler meydana getirmesi Türk dilinin bütün dönemlerinde ve lehçelerinde sıkça görülen ve bilinen bir durumdur (Korkmaz 2011: 57). Geçişli-ettirgenlik ekiyle birlikte kullanılan -I/-A zarf-fiilinin Sibirya lehçelerindeki özel kullanımları ve kalıplaşmaları hakkında bilgi veren Bacanlı (2013), bu eklerin görevleriyle ilgili çeşitli seviyelerden bahseder ve "Altay-Sayan Türkçelerindeki kızarta/hızarta "kızarıncaya/kıpkırmızı oluncaya dek", sagar(t)a "sarıncaya dek", toltura "dol(dur)uncaya dek", bıjıra "piş(ir)inceye dek" gibi zarfların leksikalleşmiş sözcükler ya da yarı gramatikal anlam taşıyan morfeimler olmadığını" söyler (Bacanlı 2013: 31)¹¹. Bununla birlikte, genel olarak zarf-fiil ekli yapıların zarfa dönüşmesi konusunda bu ekler zaten zarf-fiil ekleri oldukları için, bir zarfın biçim türetmeye mi yoksa kelime türetmeye mi dahil edileceği her zaman berrak değildir (Bacanlı 2014: 91). Aydemir (2015) de "Tuvacada Sözlükselleşmiş

¹¹ Bu yapılarıdaki fiil birleşmeleri ve bunların gramatikal, leksikal özellikleri için ayrıntılı bilgi için Bacanlı (2013) ve Bacanlı (2014)'e bakılabilir.

Zarf-Fiilli Yapılar" başlıklı makalesinde zarf-fiilli yapıların zamanla sözlükselleşmesi sonucunda yeni sözlüksel birimler oluştuğunu ve bu yeni birimlerin daha sonra birtakım gramatikal işlevler de üstlendiğini vurgular (Aydemir 2015: 229).

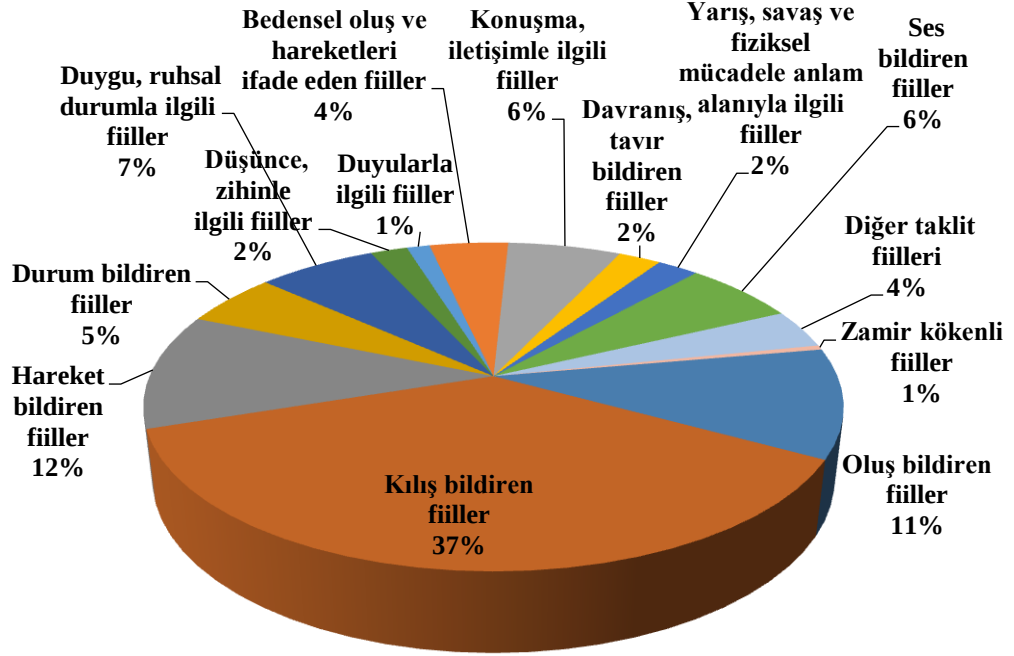
Bu yapıdaki fiilleri (tam olarak zarflaşanlar dışındakiler), Tuva sözlüklerinde madde başı özelliğe sahip olmaları, bunlarla ilgili her zaman kesin bir sınır çizmenin güç olması ve özellikle bu sözlerin metinlerde bu yapılar dışında başka kullanımlarının bulunmaması gibi sebeplerle, bu biçimleriyle madde başı olarak aldık, ancak fiil anlamlarının belirgin olmaları sebebiyle fiiller içerisinde verdik.

Metinlerdeki fiillerin temalara göre dağılımları şöyledir:

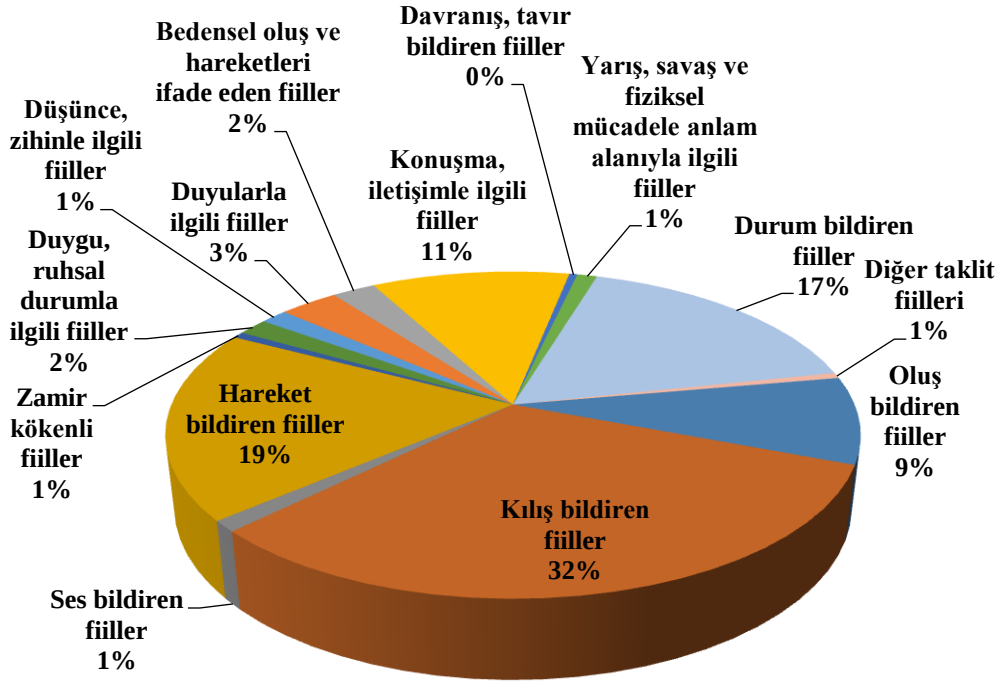
Fiiller	Madde başı	Sıklık
Oluş bildiren fiiller	220	2403
Kılış bildiren fiiller	756	8893
Hareket bildiren fiiller	233	5275
Durum bildiren fiiller	108	4745
Duygu, ruhsal durumla ilgili fiiller	134	467
Düşünce, zihinle ilgili fiiller	42	416
Duyularla ilgili fiiller	26	910
Bedensel oluş ve hareketleri ifade eden fiiller	89	674
Konuşma, iletişimle ilgili fiiller	128	3080
Davranış, tavır bildiren fiiller	48	124
Yarış, savaş ve fiziksel mücadele anlam alanıyla ilgili fiiller	47	310
Ses bildiren fiiller	128	305
Diğer taklit fiilleri	78	151
Zamir kökenli fiiller	9	173

Fiillerin temalara göre oranları aşağıda gösterildiği gibidir:

Madde başı sayılarına göre fiil temalarının oranları:

Sıklık sayılarına göre fiil temalarının oranları:

Madde başı ve sıklık sayısı bakımından kılış fiilleri en yüksek söz varlığına sahip temadır. Durum fiilleri, madde başı sayısı bakımından %5'lik bir oranla yedinci sıradayken, sıklık bakımından üçüncü sırada yer almaktadır. Sıklık bakımından durum ve harekete dair fiillerin kullanımı birbirine oldukça yakındır. Sıklık bakımından yüksek orana sahip bir diğer tema "konuşma ve iletişimle ilgili fiiller" in bulunduğu bölümdür. Konuşma ve iletişimle ilgili fiiller, tüm söz varlığı içerisinde de en çok kullanılan sözler arasında ilk sıralarda yer almaktadır.

Metinlerde en çok kullanılan ve yaklaşık 1000 sıklık miktarına kadar olan fiiller şunlardır:

tur-	2119	çor-, çoru-	1008
de-	1718	ber-	1003
bol-	1360	olur-	999
kel-	1253	al-	956

Bu fiillere ek olarak kullanım sıklığı bakımından metinlerdeki ilk 50 fiili oluşturan diğer fiiller şunlardır:

kör-	601	at-	186	çan-	104
kag-	599	kıl-	172	udu-	103
bar-	478	mun-	160	öl-	100
çıt-	383	halı-	140	iş-	98
çet-	326	sok-	137	bas-	87
ün-	241	çi-	127	ert-	87
sal-	240	çorut-	123	tırttın-	86
kir-	231	bil-	121	hon-	85
çugaala-	225	tırt-	121	ujul-	79
düş-	224	hak-	120	ada-	77
aytır-	223	törü-	118	kılaşt-	74
tut-	202	ölür-	113	boda-	73
or-	194	dıyna-	109	harıla-	72
ekkel-	188	diş-	106		

En yüksek sıklığa sahip olan fiiller, aynı zamanda yardımcı fiil ya da gramer görevlerinde kullanılan fiillerdir. Bu fiillerin ana fiil ya da yardımcı fiil olarak kullanım sayılarını dizinde ilgili maddelerin sonunda ayrı ayrı belirttik. Bu fiillerin yardımcı fiil olarak kullanımları daha fazladır. *tur-*, *çoru-/çor-*, *olur-/or-*, *çıt-* fiilleri - (I)p zarf-fiil eki almış fiillerle birlikte şimdi zaman yapısı ve süreklilik birleşik fiilleri oluşturmaktadır. Bunun dışında birleşik çekim yapılarında (Arıkoğlu 2007: 1204) da

bu fiiller sık olarak kullanılmaktadır. *bol-* fiili de birleşik çekimde sıkça kullanılan bir fiildir. *bol-*, *çoru-/çor-* ve *tur-* fiilleri ek-fiil fonksiyonuyla bildirme yapılarında da kullanılır.

Bahsedilen gramer görevlerinin dışında bu fiiller, zarf-fiil yapılarıyla birleşerek tasvir fiilleri meydana getirirler. Bunlardan başlıcaları şöyledir: *-(I)p kel-* sona erme, tamamlama ya da süreklilik, tekrarlama; *-(I)p bol-* izin, mücadele ve yeterlilik; *-(I)p ber-* eylemi başkası için yapma ya da *çor-*, *tur-*, *çıt-*, *olur-* fiilleriyle birlikte süreklilik; *-A/-I/-y ber-* başlama, bitme, tezlik; *-(I)p al-* eylemi kendisi için yapma ya da bir durumdan başka bir duruma geçme; *-A/-I/-y al-* yeterlilik; *-(I)p kör-* rica, dilek, istek; *-(I)p kag-* bitme ve tezlik; *-(I)p ün-* başlama; *-(I)p kir-* başlama; *-A/-I/-y düş-* tezlik; *-(I)p ekkel-* bitme, tamamlanma; *-(I)p halı-* tezlik; *-A/-I/-y sok-* tezlik bildiren birleşik fiiller oluşturur (GTY 407-416; ATLD 159-169; Sat 1961: 38-41; Arıkoğlu 2007: 1204-1205).¹²

Bu fiillerin dışında, *de-* fiili yüksek kullanıma sahip bir fiildir. Metinlerde diyaloglara çok başvurulduğu için *de-* fiilinin kullanımı da buna paralel olarak artmıştır. Bunun yanında, *de-* fiilinin "demek, söylemek" anlamlarında dışında, "düşünmek, öyle düşünmek" gibi anlamlarda ve yargılar arasında bağlayıcı fonksiyonda sıkça kullanımı da sıklık miktarını arttırmıştır. *de-* fiili, yansıma sözlerle birlikte bir yardımcı fiil olarak da kullanılmakta ve o yansımanın ortaya çıkışını ifade eden birleşik fiiller oluşturmakta; apansızlık, tezlik gibi anlamlar bildirmektedir (İshakov-Palmbah 1961: 410, 415).

de- fiili ile aynı temada yer alan *çugaala-* "konuşmak", *aytır-* "sormak", *dıyna-* "dinlemek, işitmek", *harıla-* "cevap vermek, karşılık vermek" gibi yüksek sıklıktaki fiiller, bu anlatılarda iletişim unsurunun önemli bir yerinin olduğunu göstermektedir.

İlk sıralarda yer alan fiillere genel olarak baktığımızda *gelmek*, *gitmek*, *yürümek* gibi hareketleri ifade eden fiiller ağırlıktadır. Bu da, harekete dayalı bir olay örgüsüne sahip olan destanların bu karakterini yansıtmaktadır.

¹² Bu fiillerin çeşitli fonksiyonları için bu kaynaklar dışında TS I-II'de ilgili maddelerden de yararlanılmıştır.

Doğrudan kahramanlık anlatılarının doğasını yansıtan *at-* "atmak, vurmak", *mun-* "birmek, sürmek (at)", *düş-* "inmek (attan)", *halı-* "zıplamak, sıçramak, dörtmala gitmek" gibi fiiller de kullanım sıklığı en yüksek fiillerdendir. Yine bu sıradan sayabileceğimiz, birbirleriyle zıtlık ilişkisi içinde olan *törü-* "doğurmak; doğmak" ile *öl-*, *ölür-* "öldürmek" fiilleri de çok kullanılan fiillerdendir. Anlam bakımından zıtlık ilişkisi içinde olan *törü-* ve *ölür-* fiillerinin kullanım miktarları da birbirine denktir.

3.1.2.1. Genel oluş, kılış, hareket ve durum fiilleri

3.1.2.1.1. Oluş bildiren fiiller:

bol- olmak	1360	hayın- kaynamak	19
apar- olmak	63	tögül- dökülmek	19
ün- 3. meydana gelmek, ortaya çıkmak, husule gelmek; 4. çıkmak, yayılmak, bir kaynaktan dışarı çıkmak; 5. çıkmak, yükselmek, görünmek, güneş doğmak; 6. çıkmak, yerinden çıkmak; 7. bitki büyüme, çıkmak, gelişmek; 8. ses çıkmak, duyulmak, ses çıkarmak; 9. gelmek, ortaya çıkmak, ulaşmak, çıkıp gelmek; 10. zaman gelmek, bir şeyin vakti gelmek	56	çag- I yağmak	17
büt- gerçekleşmek, olmak, yerine gelmek; meydana gelmek	50	dirgis- diriltmek, hayat vermek	15
çaşta- I. dağılmak, yayılmak, saçılmak, sıçramak	47	üzül- kopmak, ayrılmak, yırtılmak, kesilmek, parçalanmak	15
huul- dönüşmek, değişmek, biçim değiştirmek	38	tara- dağılmak, dağılıp gitmek	14
çarıl- yarılmak, ayrılmak	36	tön- bitmek, sona ermek, tükenmek	14
izi- ısınmak, sıcaklaşmak	26	çıdı- çürümek, bozulmak	12
hööre- 1. kaynamak; 3. güneş yükselmek	24	öş- sönmek	11
çit- yitmek, kaybolmak; ölmek	22	tıvıl- olmak, bulunmak, var olmak, çıkmak, ortaya çıkmak	11
kat- I katılacak, sertleşmek, kurumak	21	doozul- bitmek, tamamlanmak, sona ermek	10
çogu- uymak, uygun düşmek; gerçekleşmek, yerine gelmek	20	hıp- yanmak, tutuşmak, alev almak	10
egele- başlamak	20	karar- kararmak	10
örttendir yakarak, yanmasına yol açarak	20	sın- kırılmak, parçalanmak	10
		kadal- saplanmak	9
		nemeş- eklemek, ilave olmak	9
		adırıl- ayrılmak, kopmak; ayrılmak, ayrı düşmek, uzaklaşmak	8
		arı- temizlenmek	8
		kılın- olmak	8
		aralçı-: töre aralçı- yeniden doğmak, dirilmek	7

ezil- ezilmek, erimek, aşınmak	7	gelmek, katılmak, katışmak	
iri- bozulmak, çürümek	7	taaktat- keçeletirmek,	4
örtten- huyuktal- yanmak, yanıp kül olmak	7	topaklandırmak	
taakta- keçeleşmek	7	tavılan- kırılmak, çatlamak,	4
uul- kırılmak, parçalanmak, ufalanmak	7	parçalanmak	
buzul- kırılmak, parçalanmak	6	üvürer- karmakarışık olmak,	4
çayıgayın- yayılmak, dağılmak, saçılmak, sıçramak	6	dağılmak	
diril- dirilmek, canlanmak	6	bodara- yayılmak, ortaya çıkmak	3
huuldur- dönüştürmek, eski haline getirmek	6	çaңçara- kırılmak, parçalanmak, ezilmek	3
örttendir-huyuktaldır yanıp kül olacak şekilde	6	çuurul- kırılmak, ufalanmak,	3
tırıldır kaplayarak, doldurarak	6	elet- eskitmek	3
ajın-II açılmak	5	eze- esnemek, gevşemek	3
ayas- gök açık olmak, açmak, açılmak; yağış dinmek, durmak	5	haynık- bir kaynaktan çıkmak	3
çañnıkta- yıldırım düşmek	5	herelden- ısımak, ısıldamak	3
çazıl- I açılmak, çözülmek	5	huyuktaldır yakıp kül ederek, yanıp kül olacak şekilde	3
ele- eskimek, yıpranmak, aşınmak	5	hünne- güneş açmak, aydınlanmak, güneşli olmak	3
emiril- kırılmak, kopmak, kırılıp kopmak; eksilmek, azalmak	5	kaksı- kokuşmak, bozulmak	3
katkıla- katılaşmak, sertleşmek	5	karartır karartarak	3
kurgadır kurutarak	5	kırıt- yaşlandırmak ihtiyarlatmak; birlikte yaşlanmak	3
şuura- köpürmek, saçılmak, dökülmek	5	kıs- I kızmak, ısınmak	3
tögüldür dökülerek, dökülüp, döküp saçıp	5	kuurart- grileştirmek; (kum) savurmak, toz duman etmek	3
turul- çıkmak, kopmak, ayrılmak	5	möñgeret- sonsuz yapmak	3
aji- açılmak	4	siñ- sinmek, bulaşmak	3
baksıra- 1. kötüleşmek, fenalaşmak	4	suglandır su çıkararak	3
çılıt- ılıtmak, ısıtmak	4	şıval- kaplanmak	3
doñ- donmak	4	şüñnük- takılmak, ilişmek	3
dögü- yaşlanmak, yaş almak	4	bedi- büyümek	2
hadı- esmek	4	bürge- çevrelemek, kaplamak, bürümek	2
hagdın- toplanmak, toparlanmak; kapanmak, gizlenmek	4	çagdır- yağdırmak, yağış yağdırmak, yağmasını sağlamak	2
karañgıla- kararmak, karanlık olmak	4	çaңçarıl- parçalanmak, ufalanmak	2
kattış- birleşmek, bir araya	4	çañgılan- yankılanmak	2
		çañnıktat- yıldırım düşmek, parçalamak, ufalamak	2
		çayaattın- yaratılmak, meydana getirilmek	2
		çıkkıñayın- yayılmak, çıkmak	2

çırı- aydınlanmak, ısıldamak	2	taaktaldır keçelenerek, keçe gibi	2
çorjaktaş- toplanmak, yumrulanmak	2	tingar- nefes vermek; diriltmek, canlandırmak	2
dirgel- kaplanmak, bürünmek	2	tıptın- bulunmak, olmak, oluşmak, var olmak	2
doja- donmak, buz tutmak	2	togla- ufalanmak, parçalanmak	2
döge- ısıtmak	2	ulgat- artmak, büyümek, çoğalmak	2
ezildir- eritmek	2	üyele- sürmek, zaman almak, zaman harcamak	2
haal- kapanmak, örtülmek	2	adıgayım- dağılmak, karmakairşik olmak	1
hadıt- estirmek, esinti vermek, esintiye yol açmak	2	ajıttın- açılmak	1
hoyu- koyulaşmak, yoğunlaşmak	2	avırar- karışmak, dolanmak, karmakarışik olmak	1
hörükteldir kabarak, havalanarak, körüklenir gibi	2	ayastır- hava açmak; havanın açmasını sağlamak	1
hürer- kahverengileşmek	2	aynı- gelişmek, değişmek	1
ış- şişmek, kabarmak	2	bayı- zenginleşmek, zengin olmak	1
kajarar - ağarmak, beyazlaşmak	2	bıjır pişirerek, pişene kadar	1
kararış- kararmak, görünmek	2	bora- toza, toprağa bulaşmak	1
karttal- soyulmak, ayrılmak, sıyrılmak	2	boraş- bulanmak, belenmek, bulaşmak	1
keşteldir- derilendirmek	2	çaakta- donmak, buz tutmak	1
kırl- kırılmak, yok edilmek, öldürülmek	2	çaggıla- yağmak	1
köjük- donmak, buz kesilmek	2	çaglan- yağlanmak, yağ bağlamak	1
kövüde- çoğalmak, artmak	2	çalbıraaştan- tutuşmak, alev almak	1
kudala- dünür olmak	2	çamdiy- bükülmek, eğilmek; erimek, azalmak	1
kurttu- kurtlanmak	2	çamırıl- eksilmek, azalmak, tükenmek	1
odurul- kesilmek, yarılmak, kopmak	2	çañçarlan- kırılmak, parçalanmak	1
oorul- kopmak	2	çañçarlandır parçalanarak	1
öktere- çoğalmak, artmak	2	çañcırıl- kırılmak, parçalanmak	1
örtten- yanmak	2	çaşkannan- saçılmak, dökülmek, dağılmak	1
sargar- sararmak	2	çattıl- yayılmak, saçılmak	1
saylan- ayrışmak, yayılmak	2	çılıgla- ısınmak, sıcak tutmak	1
sıvırıl- sıyrılmak, soyulmak	2	çılıktır- ısıtmak	1
soo- soğumak	2	çıpşın- yapışmak	1
sökpünen- ~ söpkünen- kopmak, kurtulmak, uçmak	2	çiril- ayrılmak, kopmak, çentilmek	1
şıvaş- kaplanmak, örtülmek	2	çölbey- uzanmak, dikilmek, çıkıntı meydana getirmek, kabarmak	1
şutkul- metal dökülmek, kalıba dökülmek, (metale dönüşmek)	2		

dapıgayın- kabarmak, şişmek	1	(yağmurdan)	
dedin- hayın- hareketlenmek,	1	ilçire- bozulmak, çürümek	1
delgere- genişlemek, yayılmak; çoğalmak, artmak	1	izit- ısıtmak, ısındırmak, vücut ısını arttırmak	1
depşi- gelişmek, ilerlemek	1	kadı- katılaşmak, sertleşmek	1
deskileş- düzleşmek, düz olmak	1	karañdır- kararmak	1
dirgeş- topplaşmak, birleşmek	1	karañgılat- karartmak	1
doozunna- toz kaldırmak, toz bulutu oluşturmak	1	karañna- kararmak	1
doozunnat- tozutmak, toz kaldırmak	1	kargaktaldır yanarak, kavrularak, yanarcasına.	1
dögelen- ısınmak	1	kevimzire- kurumak, hafiften kurumak, katılaşmak	1
dömeyleş- benzeşmek, aynı olmak	1	kılınna- kalınlaştırmak	1
düjürt- gelmek, olmak (zaman); bir vakte ulaşmak	1	kırdır- öldürmek; öldürülmek, yok edilmek	1
dükten- tüylenmek	1	kıskala- kısalma, kısa olmak	1
emeş- ekleşmek, eklenmek, ilave olmak	1	kıstın- sıkışmak, tutunmak, takılmak	1
emnen- tedavi olmak, iyileşmek	1	kıvıs- tutuşturmak, yakmak	1
emnen- domnan- tedavi olmak, iyileşmek	1	kurga- kurumak	1
ende- telef olmak, yok olmak	1	kurgadı kurutarak	1
eveeşte- azalmak	1	kurul- kırılmak	1
ezil- ele- ezilmek, aşınmak	1	kuurar- kurumak, solmak	1
ezildir ezerek, ezilene kadar	1	möngere- sonsuz olmak, ebedi olmak	1
ezil- hayıl- ezilmek, erimek, ezilip aşınmak	1	oruktal- yol almak; yol olmak	1
hadıgıla- esmek, esip durmak	1	ökteret- çoğaltmak, artırmak	1
hanıla- derinleşmek, alçalmak	1	ööndele- iyileşmek	1
hanılaş- derinleşmek; sıkı bir şekilde tutmak, muhafaza etmek	1	örteñzit- yanık kokusu salmak	1
hayaala- tan atmak, ortalık aydınlanmak	1	örül- kesilmek, parçalanmak	1
hıraala- kırçla örtülmek, buzlanmak	1	öske- büyümek, gelişmek	1
hıral- tüyleri dökülmek, tüy atmak, rengi kaçmak.	1	öskeril- değişmek, farklılaşmak	1
hıraylık- tüyleri dökülmek, tüy atmak	1	öskert- başkalaştırmak, değiştirmek	1
hörtey- şişmek, karnı şişmek	1	saydaktal- sertleşmek, katılaşmak, kabalaşmak	1
huyuktal- yanmak	1	segere- iyileşmek, iyi hâle gelmek, kurtulmak	1
ıjıt- şişmek, kabarmak	1	sırıla- kıvılcım saçmak, parlamak	1
ılbıra- erimek, dağılmak	1	sırınna- rüzgar esmek, hafif rüzgar esmek	1

sıvırın- sıyrılmak, kıvrılmak	1	tooṇayın- dökülmek, saçılmak, akmak, akıp gitmek, damlamak	1
sıyıl- kırılmak	1	töören- değişmek, dönüşmek; şaşırtmak, yanıltmak	1
soyul- soyulmak, yüzülmek	1	tüle- tüy dökmek	1
suglan- sulanmak, su ortaya çıkmak	1	uul- heel- parçalanmak, ufalanmak	1
şöleede- boşalmak, tenhalaşmak	1	üdügüleştir geçirilerek, takılarak, geçirilmişcesine	1
şöybeṇeyin- genişlemek, yayılmak, uzamak	1	ündürüş- yapmak, sebep olmak	1
şuurganna- fırtına kopmak; fırtına gibi gitmek	1	ürel- dalal- yok olmak, yıkılmak, tahrip olmak	1
taagıla- keçelenmek, topaklanmak	1		

3.1.2.1.2. Kılış bildiren fiiller:

ber- vermek	1003	ayırmaq- ayırmak, yarmak	
al- almak	956	suk- sokmak, koymak	54
kag- bırakmak	599	okta- atmak, fırlatmak	52
sal- koymak, bırakmak, yerleştirme	240	düjür- indirmek	51
tut- I tutmak; yakalamak; getirmek, sunmak, vermek	202	şıda- gücü yetmek, yapabilmek	51
ekkel- getirmek	188	azıra- beslemek, bakmak, büyütme	47
at- atmak, vurmak, hedef vurmak	186	ejele- istila etmek, almak, ele geçirmek	46
kıl- yapmak, etmek, meydana getirmek	172	ket- giymek	46
mun- binmek; sürmek	160	ündür- çıkarmak	46
çi- yemek	127	aş- I açmak	44
çorut- göndermek, yollamak	123	çığ- yığmak, toplamak	44
tırt- çekmek	121	biji- yazmak	42
ölür- öldürmek	113	attan- I ata binmek, at ile gitmek	40
iş- içmek	98	beletke- hazırlamak,	40
ert- geçmek, aşmak	87	kes- kesmek	39
tırttın- çekmek, asılmak; kuşanmak	86	tut- II kurmak, inşa etmek; yapmak	39
ujul- çıkarmak	79	çada- I yapamamak, -ememek	38
aş- II aşmak, geçmek	66	aṇna- avlamak	37
üs- koparmak, ayırmak, parçalamak;	66	keş- geçmek, karşıdan karşıya geçmek	36
bagla- bağlamak	64	çir- yarmak	33
çar- kesmek, parçalamak, yarmak; kırmak, parçalamak, ufalamak; ayırmak, bölmek, taksim etmek;	63	dile- 2. aramak	33
		sür- sürmek, sevk etmek, yönlendirmek; izlemek, takip etmek	33

tıp- bulmak	33	soot- soğutmak; atı soğutmak, dinlendirmek	19
appar- götürmek, alıp gitmek	32	bıjır- pişirmek	18
çaza- yontmak, yapmak, etmek, meydana getirmek; düzeltmek, düzenlemek, çeki düzen vermek, nizama sokmak	29	havır- hayvanları sürmek, gütmek	18
hayındır- kaynatmak	29	şayla- çay içmek	18
kut- dökmek, koymak, doldurmak	29	tevekte- tepmek, fırlatmak; "tevek" adı verilen topla oyun oynamak	18
tur- II tutup çekmek, söküp çıkarmak	28	çuur- I ufalamak, paramparça etmek	17
beletken- hazırlanmak	27	edile- azıra- kullanıp bakmak, sahip olup ilgilenmek	17
çedir- götürmek, ulaştırmak	27	kijenne- bukağı ile bağlamak	17
azın- asmak, takmak, takınmak, kuşanmak	26	malda- hayvan gütmek, otlatmak; hayvan beslemek, haycancılık yapmak	17
edert- peşinden götürmek, izlettirmek, yanında götürmek	26	tik- dikmek, yerleştirmek	17
şinçi- gözden geçirmek, yoklamak, incelemek	26	çat- yaymak, sermek	16
olurt- oturtmak	25	çeş- çözmek	16
söört- sürüklemek, taşımak	24	çüdür- yüklemek	16
bastır- 1. bastırmak; 3. ezmek, basmak; 4. Ezilmek, çiğnenmek; 5. gitmek, ilerlemek	23	eele- sahiplenmek, sahip olmak, ilgilenmek, bakmak	16
siili- oymak, hakketmek, işlemek	23	köjür- göçürmek, göç ettirmek, alıp götürmek	16
ışkın- bırakmak, düşürmek, salmak	22	mundur- bindirmek	16
kadar- gütmek, otlatmak	22	oy- I oymak, delmek, yontmak	16
kadır- kurutmak, sertleştirmek; kurutmak; atı dinlendirmek, soğutmak; güçlü kılmak	22	tarbıda- büyülemek	16
çükte- yüklemek	21	aşta- II temizlemek	15
erttir- geçirmek	21	böl- yığmak	15
kır- kırmak, yok etmek, öldürmek	21	böölde- döndürmek, çevirmek	15
öt- arasından geçmek, delip geçmek; geçmek, geçip gitmek	21	dıñzıt- germek	15
sıy kırmak üzere, kıracak şekilde	21	hondur- kondurmak, yerleştirmek	15
çemnen- yemek, yemek yemek, beslenmek	20	otta- otlamak	15
hoor- I koparmak, yerinden sökmek, oymak	20	adır- ayırmak, koparmak	14
kiir- sokmak	20	aştan- çemnen- yemek yemek	14
sun- sunmak, vermek	20	çet- I götürmek, sürmek, yedmek	14
eder- izlemek, peşinden gitmek, takip etmek	19	çidirt- yedirmek	14
segir- yakalamak, tutmak, yakalayivermek	19	çirt- yedirmek, beslemek; yenilmek	14
		daara- dikmek, dikiş dikmek	14
		kajıkta- aşık kemiği gibi atmak	14
		kezen- nişan almak, tetikte olmak	14
		oraa- sarmak, dolamak	14

töt- <i>yiyip bitirmek, silip süpürmek, tüketmek</i>	14	çiğne- <i>balyalamak, denkleme</i>	10
badır- <i>indirmek</i>	13	dugla- <i>kapamak, kapatmak, tıkamak, örtmek</i>	10
başta- <i>gütmek; idare etmek, yönetmek; başlamak</i>	13	em- <i>emmek</i>	10
bazır- <i>bastırmak; örtmek, kapatmak, tıkamak</i>	13	kestir- <i>kestirmek</i>	10
epte- <i>monte etmek, yerleştirmek</i>	13	odur- <i>kırmak, yarmak</i>	10
ijirt- <i>içirmek</i>	13	pakta- <i>ağzına almak, yudumlamak, içmek, yemek, yutmak</i>	10
oskun- <i>kaybetmek, yitirmek</i>	13	sokta- <i>vurmak, dövmek, ezmek, ufalamak</i>	10
şel- <i>hızla çekmek, çekip almak</i>	13	soy- I <i>soymak, çıkarmak</i>	10
ajıt- <i>açmak, açtırmak</i>	12	suyba- <i>sıvamak, sıvazlamak</i>	10
ayıt- <i>göstermek</i>	12	tepse- <i>tepelemek, ezmek</i>	10
büdür- <i>yapmak, etmek, meydana getirmek</i>	12	tırıkıla- <i>çevirmek, döndürmek, yuvarlamak</i>	10
çettir- I <i>ulaştırmak, götürmek</i>	12	çaş- <i>saçmak, serpmek, yaymak</i>	9
çöle- <i>dayamak, yaslamak</i>	12	çun- <i>yıkanmak</i>	9
ezerte- <i>eyerlemek, eyer vurmak</i>	12	değne- <i>denk olarak yapmak, denkleştirmek, eşitlemek</i>	9
hülee- <i>kabul etmek, almak</i>	12	dül- <i>pişirmek, haşlamak</i>	9
kada- <i>saplamak</i>	12	kas- <i>kazmak</i>	9
ködür- <i>götürmek</i>	12	sok- <i>2. öldürmek; 3. demir dövmek, kalıp yapmak, demir dökmek</i>	9
nomçu- <i>okumak</i>	12	şirel- <i>saplanmak</i>	9
ölürt- <i>öldürtmek</i>	12	ujut- II <i>alevlendirmek, ateş yakmak</i>	9
turgus- <i>koymak, yerleştirmek, durdurmak</i>	12	ağdara	8
ug- I <i>kaldırmak, yükseltmek</i>	12	arta- <i>aşmak, geçmek</i>	8
böle-haara <i>yığarak, toplayarak</i>	11	çul- <i>yolmak, sökmek, koparmak</i>	8
dayna- <i>çiğnemek</i>	11	dağı- <i>takdis etmek, kutsamak</i>	8
emne- <i>tedavi etmek, iyileştirmek</i>	11	dos- <i>karşısına çıkmak, yoluna çıkmak, yolunu kesmek, durdurmak</i>	8
iste- <i>izlemek, iz sürmek, aramak</i>	11	emzir- <i>emzirmek</i>	8
it- <i>itmek</i>	11	heregle- <i>kullanmak, istifade etmek</i>	8
ovaala- <i>toplamak, yığmak, kümelemek</i>	11	hömele- <i>vurmak, öldürmek, kırmak</i>	8
şas- <i>saplamak, sançmak, dikmek, koymak, yerleştirmek; vurmak</i>	11	kettin- <i>giyinmek</i>	8
şigle- <i>yöneltmek, doğrultmak</i>	11	kırgı- <i>kesmek, kırmak</i>	8
arttır- <i>birakmak, almamak; saklamak, gizli tutmak</i>	10	şıy- <i>çizmek</i>	8
çada- II <i>yağmur taşıyla büyü yapmak</i>	10	şıspi- <i>büyülemek, büyü yapmak</i>	8
çandır- <i>geri döndürmek; hayvan gütmek</i>	10	tudus- <i>tutturmak, birleştirmek, bağlamak</i>	8

udut- uyutmak	8	edekte- eteğine almak	6
üje- aramak, araştırmak	8	ızırtın- tutunmak	6
ağdara-düjndere altüst ederek	7	kadagala- gözetmek, bakmak; otlatmak, gütmek	6
aragala- 'araga' içmek	7	kıldır- yaptırmak	6
arttın- yüklenmek, yüklemek, ata yük yüklemek	7	ottul- yakmak	6
çavıdakta- atın eyerini çıkarmak	7	oylat- sürmek, kaçırmak, kovalamak	6
çidit- keskinleştirmek	7	oynat- oynatmak, eğlendirmek; oynatmak, kımıldatmak, hareket ettirmek	6
çug- II yuvarlamak	7	örttet- yakmak	6
dergile- terkiye asmak, terkisine almak	7	paştan- yemek yapmak, yemek hazırlamak	6
deş- deşmek, oymak	7	silgi- silkmek, sallamak, sarsmak	6
domna- şifalı otlarla tedavi etmek; büyü yapmak; iyileştirmek	7	şalbala- kement atmak	6
eg- eğmek, bükmek, çevirmek	7	şalı- bilemek	6
et- I düzeltmek	7	şaylat- çay ikram etmek	6
ızır- ısırmak	7	taarıştır- uygun olarak sağlamak, yakıştırmak	6
karakta- gözlemek, gözetlemek, bakmak, himaye etmek	7	tapta- dövmek (demir); basarak düzeltmek	6
koldukta- koltuğuna almak	7	tarat- dağıtmak	6
körgüs- göstermek	7	ug- II kırmak, parçalamak, ufalamak	6
kurjan- kuşanmak	7	ajır- geçirmek, aşırarak	5
oda- ateşlemek, yakmak	7	aşkar- çemger- yiyecek içecek vermek, sunmak	5
ögle- çadır kurmak, çadır dikmek	7	aş- şüg- açıp bakmak, incelemek, araştırmak	5
taakpıla- sigara içmek, tütün içmek	7	attır- attırmak, vurdurmak; atmasına, vurmasına fırsat vermek	5
üre- kırmak, parçalamak	7	bog- öldürmek; bent çekmek	5
aavayla- ööveyle- çocuk avutmak	6	çemger- yemek vermek	5
adat- ad vermek, adlandırmak	6	çidir- yitirmek, kaybetmek	5
ajır- sür- yemek, yutmak	6	çug- I yıkamak	5
ağna- meğne- avlamak, avlanmak	6	çügle- oka tüy takmak, oku yelekleme	5
atkar- atlandırmak, ata bindirmek; at ile göndermek	6	dagdın- şügdün- kolları paçaları sıvayıp hazırlanmak	5
azırat- besletmek, baktırmak, büyütmek	6	dın- kesebilmek, kesmek; delmek, deşmek, delip geçebilmek	5
bus- kırmak, parçalamak; bozmak	6	döger- bitirmek, tamamlamak	5
çag- II yaymak, sürmek	6	döjen- yaymak, sermek	5
çıttır- yatırmak	6		
dıra- taramak	6		
duranna- dürbünle bakmak	6		

kat- II katmak, birleştirmek	5	itkileş- itmek, ittirmek, birlikte ittirmek	4
kudurgala- paldımını takmak	5	kedir- giydirmek	4
maganala- dik hâle getirmek, dikmek	5	kıs- II sıkmak, sıkıştırmak	4
nayır-la- bayram yapmak, şenlik yapmak, kutlama yapmak	5	koş- eklemek, birleştirmek, bağlamak	4
örgü- sunmak, vermek, adamak	5	mungula- binmek, birden çok kişi atlara binip yola çıkmak	4
salamna- ele alarak ağır olanları seçmek	5	oor- koparmak	4
saldır- koydurmak, yerleştirmek; sundurmak, ikram ettirmek	5	orgula- düzlemek	4
sırtan- başının altına almak, başının altına koymak	5	öpeyle- bebek avutmak, uyutmak	4
södürt- taşımak, sürüklemek, getirmek, götürmek	5	sırlat- kaynak yapmak, kaynakla birleştirmek	4
şığja- saklamak	5	sıvır- II çekmek, çekip çıkartmak, koparmak; kıvrımak, bükme	4
şirbi- süpürmek	5	söle- yakalamak, tutmak, yere indirmek	4
şişte- şişlemek, şişe geçirmek	5	şıdaş- yapabilmek, güçleri yetmek	4
tök- dökmek	5	şinçile- araştırmak, incelemek	4
utku- karşılamak	5	şüüre- süzmek, filtreden geçirmek	4
üde- eşlik etmek, geçirmek	5	tırtkıla- çekmek, çekiştirmek	4
üs- ças- bölmek, bölük bölük ayırarak, taksim etmek.	5	topta- tetkik etmek, dikkatle incelemek	4
adıšta- avcuna almak, tutmak	4	tottur- doyurmak	4
agla- avlamak, yakalamak	4	törepçile- kement bağlamak, kement çekmek	4
art- I yüklemek	4	tutkula- I tutmak	4
bayır-la- kutlama yapmak, kutlamak	4	us- almak, çekmek, çekip almak (su vb. sıvıyı), doldurmak	4
çogaat- yapmak, düzenlemek	4	üle- bölmek, dağıtmak, taksim etmek	4
çot- silmek	4	aalda- ziyaret etmek, misafir olmak	3
çular-la- yularlamak	4	aayla- hazırlamak, düzenlemek, hazır etmek	3
dıştandır- dinlendirmek	4	ajaa- karakta- gözetmek, bakmak, korumak, himaye etmek	3
dür- dürmek, sarmak	4	ajıgla- kullanmak, faydalanmak, yararlanmak	3
ette- II vurmak, dövmek; işlemek, sepilemek, tabaklamak (deri)	4	argaş- ağır bir şeyi birlikte kaldırıp taşımak	3
ette- hıyna- dövmek, vurmak	4	as- I asmak	3
ho-yundurukta- koynuna almak, koynuna koymak	4	azındır- asmak, kuşandırmak	3
höndürgele- göğüslük takmak	4	bıjirt- pişirtmek	3
ıt- göndermek, yollamak; bırakmak, salıvermek	4	bılga- sallamak, karıştırmak	3
itkiişte- itmek, ittirmek, sırık yardımıyla ittirmek	4	çavıla- eyer peykiyi yapmak	3

çazat- yaptırmak	3	höm- gömmek	3
çıgdır- yığdırmak	3	hömdür- gömdürmek	3
çogut- yapmak, gerçekleştirmek, yerine getirmek	3	hunaa- zorla almak, çekip almak	3
çuşku- oymak, eşmek	3	huvaa- bölmek, taksim etmek	3
çuur- II yoğurmak	3	il- ilmek, takmak	3
dag- bağlamak, iliştiirmek, takmak, birleştirmek	3	işte- doldurmak	3
dagdın- kolları veya paçaları sıvamak, toplamak	3	kakta- vurmak, silkelemek	3
dajı- I taşımak	3	kasta- asmak, askıya almak	3
dalganna- parçalamak, un ufak etmek	3	kattaş- birleşmek, birleştirmek	3
daynan- çiğnemek	3	kavayla- beşiğe koymak	3
deekte- çengellemek	3	kede- izlemek, takip etmek	3
degeele- kancalamak, çengellemek, bağlamak	3	kıldirt- yaptırmak	3
deñne- şigne- denkleme, denkleştirmek	3	kurjal- sarmak, çevrelemek, kuşatmak	3
dilegzin- aramak, araştırmak	3	kuspakta- kucaklamak, kucağına almak	3
doñna- düğümlemek, bağlamak	3	kuşkaşta- kuş avlamak	3
doñna- bagla- düğümleyip bağlamak	3	küüset- yapmak, yerine getirmek	3
doyla- toy düzenlemek, kutlama yapmak	3	manat- bekletmek	3
dögerttin- hazırlanmak, hazırlık yapmak	3	nayırta- kurumna- bayram yapmak, şenlik yapmak, kutlama yapmak	3
dömürert- kısaltmak	3	onçala- saymak, kontrol etmek, yoklamak	3
dujaa- I vermek, teslim etmek	3	orukta- yolculuk yapmak, yola çıkmak	3
düy- düğümlemek	3	otkar- otlatmak	3
ekkeldir- getirtmek	3	oyul- oyulmak, deşilmek	3
emne- domna- tedavi etmek, iyileştirmek	3	ölürgüle- öldürmek	3
ezerten- eğer vurmak	3	örü- I örmek	3
haar- kızartmak, kavurmak; dağlamak	3	sır- yutmak, yemek	3
halayt- sallamak, sarkıtmak	3	sıvır- I kovmak, savmak, sürmek	3
hayırta- vermek, bağışlamak	3	soktur- vurmak, öldürmek; demir döktürmek, dövdürmek	3
hemdi- kemirmek	3	suggar- sulamak	3
hepker- giydirmek	3	şarı- bağlamak	3
holda- eliyle kaldırmak, eline almak	3	şaşkıla- sançmak, saplamak	3
hoor- II kavurmak, kızartmak	3	şıp- kaplamak	3
		şöy- uzatmak	3

tarbaganna- <i>dağ sıçanı avlamak</i>	3	çülüt- <i>traş ettirmek</i>	2
tavarıştır- <i>karşılaştırmak,</i>		çüzünne- <i>renk renk ayırmak</i>	2
<i>denkleştirmek</i>	3	daas- <i>görevlendirmek, görevli kılmak,</i>	
tuttur- <i>vermek, tutturmak</i>	3	<i>görev vermek</i>	2
ug- ças- <i>kırmak, parçalamak,</i>		dajıgla- <i>taşımak</i>	2
<i>ufalamak</i>	3	dargadat- <i>otlamak üzere salmak,</i>	
ulçuktur <i>ufalayarak, parçalayarak,</i>		<i>serbest bırakmak</i>	2
<i>kırarak.</i>	3	daşpılurla- <i>yüklemek</i>	2
üleş- <i>paylaştırmak, bölüşmek,</i>		deeskinne- <i>saplamak, saplanmak</i>	2
<i>üleşmek</i>	3	dejeede- <i>bakmak, beslemek</i>	2
agıs- <i>sıvı bir şeyi dökmek, koymak</i>	2	demdegle- <i>işaretlemek, işaret</i>	
al- ber- <i>almak ve vermek, alıp</i>		<i>koymak</i>	2
<i>vermek</i>	2	dıgı- <i>tıkmak, koymak</i>	2
alış- <i>almak</i>	2	dıt- <i>ditmek</i>	2
aragala- darıla- <i>içki içmek, içki içip</i>		dolga- <i>döndürmek, çevirmek</i>	2
<i>durmak</i>	2	dögerin- <i>yola hazırlanmak, hazır</i>	
aramayla- <i>koparmak, kesmek</i>	2	<i>olmak</i>	2
argı- <i>örmek, işlemek</i>	2	döje- <i>döşemek, sermek</i>	2
artın- <i>yüklenmek, yüklemek, ata yük</i>		döjel- <i>döşenmek, yere yayılmak</i>	2
<i>yüklemek</i>	2	dözele- dile- <i>aramak, bulmaya</i>	
bala- <i>silmek</i>	2	<i>çalışmak</i>	2
beletket- <i>hazırlatmak</i>	2	düşpünne- <i>örmek, bağlamak</i>	2
bergile-	2	eer- I <i>eğirmek, bükmek</i>	2
bulga- I <i>itmek, itelemek, ittirmek</i>	2	emgele- <i>düzenlemek, derlemek,</i>	
bulga- II <i>suya sokmak, suyun içinde</i>		<i>toplamak, derleyip toplamak</i>	2
<i>sallamak</i>	2	eş- II <i>bağlamak, sarmak</i>	2
bürütke- <i>kaydetmek, kayıt altına</i>		ette- I <i>et yemek</i>	2
<i>almak</i>	2	handır- <i>doymak</i>	2
çadaş- <i>yapamamak, -ememek</i>	2	haydın- <i>aramak, bakınmak</i>	2
çajır- <i>saklamak, gizlemek</i>	2	haydın- şügdün- <i>aramak,</i>	
çay- I <i>sallamak</i>	2	<i>araştırmak, bulmaya çalışmak</i>	2
çettirt- <i>sağlamak, yetiştirmek</i>	2	heñmele- <i>et kurutmak</i>	2
çıga- <i>malı sürmek, hareket ettirmek</i>	2	hıdı- <i>yok etmek, imha etmek, tahrip</i>	
çır- <i>kısaltmak, azaltmak (mesafe)</i>	2	<i>etmek</i>	2
çiş- <i>yemek, birlikte yemek</i>	2	hımıza- <i>kımız içmek</i>	2
çurttat- <i>yaşatmak, bir yerde yaşam</i>		holu- <i>kariştirmek</i>	2
<i>sürmesini sağlamak; idare etmek</i>	2	horanna- <i>zehirllemek</i>	2
çüdürt- <i>yükletmek</i>	2	hoylat- <i>koynuna sokmak</i>	2
çügenne- <i>dizginlemek</i>	2	hoysuldurukta- <i>koynuna almak,</i>	
çüktet- <i>yükletmek</i>	2	<i>koynuna sokmak</i>	2
çülü- <i>traş etmek</i>	2	hoza- <i>oyulmak, kazılmak</i>	2

hörükte- körüklemek	2	saadat- I geciktirmek, bekletmek	2
ıyaşta- ağaç kesmek	2	saldın- salınmak, koyulmak, bırakılmak	2
idikte- çizmenin koncuna bir şey koymak	2	sık- sıkamak	2
ilbile- sihir yapmak	2	siir- yapmak, işlemek	2
ilbilen- sihir yapmak	2	sor- çekmek, emmek, sormak	2
kaasta- güzel olarak yapmak, meydana getirmek	2	soygula- soymak	2
kagıs- göndermek, yollamak	2	suyban- sıvazlamak, kendini sıvazlamak	2
kartta- soymak, yüzmek, ayırmak	2	şaarart- seyreltmek, seyrekleştirmek	2
kazılganna- (okun gövdesini) 'kazılğan' kabuğu ile kaplamak	2	şılbal- ağaç kabuğunu soymak	2
kettir- giydirmek	2	şidilet- büyü yapmak, sihir yapmak	2
kırgı- hıdı- kırmak, öldürmek, yok etmek; kırmak, kesmek, kırpmak	2	şili- seçmek	2
kıstındır sıkarak, sıkıştırarak	2	şıştegile- şişlemek, şişe geçirmek	2
kızır- kısaltmak, çekmek, kısmak	2	şıstel- şişlenmek, şişe geçirilmek, saplanmak	2
kirije- yayın kirişini bağlamak	2	şüg- süzmek, filtreden geçirmek; aramak, ayıklamak, taramak	2
koşkat- gevşetmek, zayıflatmak	2	taalıḡna- heybeye koymak	2
kövürügle- köprüden geçmek	2	tarakta- yoğurt yapmak	2
kur- kurmak, hazır etmek	2	tejee- beslemek, bakmak	2
kurbulçunna- üç köşeli, üç kenarlı yapmak	2	tırttır- çektirmek	2
kurjandır- kuşatmak, giydirmek	2	tıvıs- vermek, teslim etmek; ödüllendirmek	2
oktagıla- atmak, fırlatmak	2	tıvış- bulmak, buluşmak	2
oktaş- atmak, birbirlerine atmak	2	tolan- giyinmek	2
oşkaş- okşasmak, birbirini okşamak	2	ur- dökmek, serpmek	2
ottur- uyandırmak	2	uşkar- terkiye almak	2
öge- daga- ovmak, sıvamak, sıvazlamak	2	uşkaş- terkileşmek	2
öjür- söndürmek	2	uuşta- ovalamak, yumuşatmak	2
ölürüş- birbirlerini öldürmek	2	üdü- şidi- bağlamak, takmak, iliştmek, sarmak	2
ööret- öğretmek, eğitmek (atı)	2	ünge- (eyerin) önüne oturtmak, koymak, enlemesine koymak	2
örgele- tarla faresi avlamak	2	üre- dala- yok etmek, kırmak, kesmek, parçalamak	2
örte- örkmek, bağlamak	2	üşküleştir- çarpıştırmak, birleştirmek	2
ösket- yükseltmek, kaldırmak	2	aartıkta- yük olarak görmek, fazlalık görmek	1
öttür- geçirmek	2	adakta- ködür- kaldırmak	1
saadakta- sadaḡına almak, sadaḡına koymak	2		

ajıgla- seziğle- aramak, araştırmak, bulmaya çalışmak	1	bılaaş- kapışmak, kapmaya çalışmak	1
ajıl-da- çalışmak	1	bış- kumaş biçmek	1
ajıttır- açtırmak	1	bitta- bitlerden arındırmak, bitleri öldürmek	1
algan- şamanlık etmek, özel bir ezgiyle sözlerini söylerek ritüel gerçekleştirmek	1	bijittin- yazmak, yazılmak	1
alış- beriş- alıp vermek, almak vermek	1	biriktir- birleştirmek	1
anğıla- ayırmak, taksim etmek	1	boola- vurmak, ateş etmek	1
ağna- diğne- sincap ve çeşitli hayvanlar avlamak	1	böktür- bükmek, eğmek, yuvarlamak	1
aragala- nayırla- içki içip kutlama yapmak	1	böldür- yığdırmak, bir araya toplatmak	1
arıgla- severle- temizlemek	1	bööldegile- döndürmek, çevirip durmak	1
arın- kaldırmak	1	bööşkünne- tıkamak, kapatmak	1
ar- kur- hazırlamak, hazır etmek	1	bulaaş- hunaaş- ele geçirmek, yakalamak, zorla almak	1
artıja- ardıçla tütsülemek	1	büzele- kuşatmak	1
artışta- şaanakta- ardıçla tütsülemek	1	çaalanış- çarpmak, vurmak, darbelemek	1
aspakta- tutmak, yakalamak	1	çajır- buzut- saklamak, gizlemek	1
aşta- çemne- yemek yemek	1	çamçıvakta- kavurmak	1
aştat- suksat- acıktırıp susatmak, yiyecek içeceğe muhtaç bırakmak	1	çaңçarət- kırmak, ufalamak, paramparça etmek	1
at- boola- atmak, vurmak, hedef vurmak	1	çaңçıkta- tütün kesesine koymak	1
attandır- I atla göndermek, yollamak	1	çar- dil- kesmek, ayırmak, yarmak	1
attan- tolan- giyinip hazırlanıp atlanmak	1	ças- II açmak, çözmek	1
attın- I atmak, vurmak	1	çaşış-[çaşçır] saçmak, serpmek, birbirine doğru saçmak	1
aytıza- artıja- tütsülemek, tütsüleyip arındırmak	1	çay- II yıkmak, devirmek, düşürmek	1
azıngıla- asmak, kuşandırmak	1	çayga- sallamak	1
baglagıla- bağlamak	1	çayır-la- kalaylamak	1
baraalgat- sunmak, vermek, armağan etmek	1	çaylat- kurtarmak, serbest bırakmak	1
bargıs- varmasını sağlamak, ulaştırmak	1	çazarla- parçalamak	1
başkar- idare etmek, yönetmek	1	çedis- göndermek, yedeğine vermek	1
baştıgnat- idare ettirmek, idaresine vermek	1	çeğne- saklamak, gizlemek	1
bayır-la- nayır-la- kutlamak, kutlama yapmak	1	çet- söle- tutmak, yakalamak, tutup çekmek	1
bıjıgla- sağlamlaştırmak	1	çıldır- toplamak, bir araya getirmek	1
		çurıl- kısalmak, azalmak	1
		çılğıla- yıldı gütmek, yıldı bakmak	1
		çımçakta- yumuşatmak, yumuşak hâle getirmek	1

çımçat- yumuşatmak	1	doos- bitirmek, tamamlamak	1
çıpşır- tutturmak, yerleştirmek	1	dopçula- yakınlaştırmak	1
çıskaa- dizmek, sıralamak	1	dostur- yerleştirmek, durdurmak, koymak, bırakmak	1
çindi- aramak, arama yapmak	1	dozula- şirile- deriyle kaplamak ve vernikleyip parlatmak	1
çonattın- eyer keçesi yüklemek,yüklenmek	1	dömüyt- kısaltmak, çekmek	1
çonna- halkı idare etmek	1	düje- II koymak, bırakmak, yerleştirmek	1
çorgus- göndermek, yollamak	1	dükte- ayıklamak, tahılı ayıklamak	1
çorutkula- göndermek, yollamak	1	düldür- pişirtmek, haşlatmak	1
çot- çülgü- silmek, temizlemek	1	dürbü- ovalamak, ovuşturmak	1
çottun- silmek	1	edikte- hepker- giydirmek, donatmak	1
çügennen- dizgin takmak	1	edile- kullanmak, yararlanmak, sahip olmak	1
çülgü- silmek	1	egit- geri çevirmek, geri döndürmek	1
dagdın- dügdün- kolları veya paçaları sıvamak, toplamak	1	ejelet- ele geçirilmek, zapt edilmek	1
dalbağnat- sallamak, çırpmak	1	ejin- II üzerine almak, üzerine örtmek	1
dalgı- I deri dövmek	1	emgele- marjala- düzenlemek, derleyip toplamak	1
dañzıla- saymak, yoklamak, sayıyı kontrol etmek	1	epte- çöpte- çeşitli yollarla yapmaya çalışmak, ayarlamak, düzenlemek	1
daynagıla- çiğnemek	1	ertkile- geçmek, birlikte geçmek, geçip gitmek	1
deejile- seçmek, en iyisini seçmek	1	estet- uçurmak, savurmak	1
delgeret- açmak, yaymak, çıkarıp koymak	1	eş- I eşmek	1
deri- donatmak, teçhiz etmek	1	eşkenne- bir araçla toplamak, çıkarmak, atmak, eşelemek	1
derittin- hazırlanmak, donanmak	1	ette- malda- deri işlemek ve hayvanları idare etmek; işleri yapmak	1
destir- kaçırmak, saklamak, gizlemek	1	ettet- I et yedirmek, et ikram etmek	1
dıñzıtkıla- germek, sıkmak, sağlamlaştırmak	1	ettet- II deri işletmek, sepiletmek	1
dıraanayla- taramak	1	ezertengile- eğer vurmak	1
dırba- kaşımak, sıvazlamak	1	haçılan- kesilmek	1
dırбакташ- tırmalaşmak, tırnaklamak	1	haldat- bulaştırmak	1
dırba- suyba- kaşımak, sıvazlamak	1	hamna- şamanlık etmek	1
dil- dilmek, kesmek	1	havıt- izlemek, takip etmek, ulaşmak	1
dildir- kestirmek	1	hay- II aramak, araştırmak	1
dilen- aramak	1	haygulda- aramak, araştırmak, incelemek	1
dilet- aratmak	1	hayındırt- kaynatmak, kaynattırmak	1
doñgayt- eğmek	1		
doora- doğramak	1		

haymırıkta- kılıcını kınlamak, kuşanmak	1	ilbilet- sihir yapmak	1
heele- süslemek, bezemek	1	ilbi-şidilen- büyü yapmak	1
hemir- kemirmek	1	imne- işaretlemek	1
heptendir- giydirmek	1	itkile- itmek, itelemek, ittirmek	1
her- germek	1	kadagalat- baktırmak, emanet etmek	1
herbekten- kavramak, tutunmak	1	kadan- asmak, takmak, takınmk, kendi üzerine asmak	1
herekselde- kullanmak, yararlanmak	1	kadart- güttürmek, otlattırmak	1
hırbala- yapıştırmak	1	kadat- fırlattırmak, attırmak, saplatmak	1
hondur- düjür- yerleştirmek	1	kagdın- bırakılmak, terk edilmek	1
hoor III. şaman çağırarak, davet etmek	1	kajır- avcılık yapmak, avlamak	1
horagayla- simli kumaşı işlemek	1	kakkılaştır- çarpıştırmak	1
horat- harcamak, kullanmak	1	kaktır- çadır diktirmek, kurdurmak	1
hovulandır yarararak, ayırarak; yarık,yarık olarak	1	kamgala- tutmak, kapatmak, sarmak	1
hoygurukta- sadağına almak, koymak	1	kamgala- karakta- korumak gözetmek	1
hojugla- aşındırmak, düzlemek, yontmak	1	kaptaazınna- kapatmak, 'kaptaazın' arasına koymak	1
hozadır oymak, yerinden çıkarmak	1	karakta- kulakta- bakmak, gözetmek, ilgilenmek	1
hönde- kurt yemek	1	karaktat- baktırmak, emanet etmek	1
höne- bağlamak	1	kastıl- kazılmak	1
höörjüt- gömmek, defnetmek	1	kastın- kazmak	1
humagala- saklamak, korumak, esirgemek	1	kastır- kazdırmak	1
hura- toplatmak, müsadere etmek	1	kedet- takip ettirmek, izletmek	1
huyuksut- yakmak	1	kedirt- giydirmek	1
hüleendir- görevlendirmek, görevli tutmak, emrine vermek	1	kejir- geçirmek, aşırarak	1
ıdala- kışkırtmak, saldırtmak, üzerine göndermek	1	keldir- getirtmek, çağırarak	1
ılbırat- fazla pişirmek, fazla kaynatmak	1	keldirt- getirtmek, çağırarak	1
ıldırt- bağlamak, ilmek, iliştiirmek	1	kestin- kesilmek	1
ızırındır- tutmak, tutunmak	1	kılğıla- yapmak	1
ızırış- ısırarak, karşılıklı ısırarak, dalaşmak	1	kımçılan- kırbaçlamak, atı kırbaçlamak	1
ızırt- izlemek, takip etmek, peşine takılmak	1	kıybınnat- kımıldatmak, hareket ettirmek	1
ijiş- içmek; karşılıklı, birlikte içmek	1	kiiskit- sallamak, ırgalamak	1
ilbekte- bağlamak, iliştiirmek	1	kirijet- yayın kırışını bağlatmak	1
		kogja- emmek	1

kojayt- kaldırmak, yükseltmek	1	sag- sağmak	1
ködürüş- birlikte götürmek	1	samnat- hareket ettirmek, oynatmak	1
kör- şinçi- bakmak, incelemek	1	sat- satmak	1
kujurat- hayvanları tuzlu araziye sürmek	1	sıgja- koymak, bırakmak, yerleştirmek	1
kurla- saklamak, esirgemek	1	surgıla- yutmak	1
kuttur- koydurmak	1	surt- yedirmek	1
kuygala- yakmak	1	sıñırt- koymak, bırakmak	1
küüse- yerine getirmek, gerçekleştirmek, sağlamak	1	sırta- başının altına almak	1
maldat- hayvan besletmek, güttürmek	1	sıskı- kaplamak, işlemek	1
marjala- düzeltmek, toplamak	1	sogunna- fırlatmak, atmak	1
nayır-la- bayır-la- bayram yapmak, şenlik yapmak, kutlama yapmak	1	solu- değiştirmek	1
neme- eklemek, ilave etmek	1	soodur soğutmak üzere; atı dinlendirmek üzere	1
odarlat- hayvanları otlatmaya götürmek, göndermek	1	södürü- götürmek, taşımak	1
oktat- 1. attırmak, fırlattırmak	1	sök- tur- sökmek, söküp çıkarmak	1
olçur-solçur sırayla, art arda yapmak	1	söökte- kemikle yapmak, kemikten meydana getirmek	1
onçala- mendile- saymak, kontrol etmek, yoklamak	1	sudalda- nabzını tutmak, nabzına bakmak	1
onğar- çaskar- iyileştirmek	1	suksunna- susuzluğunu gidermek	1
ora-çaza (ora çaza sok-) parçalamak, paramparça etmek	1	sundur- sundurmak; yollamak, vermek	1
ornukşut- höörjüt- gömmek, defnetmek	1	suybagıla- sıvazlamak	1
oskundur- kaybettirmek, yitirmek	1	şarığıla- bağlamak, sarmak, sarmalamak	1
oşka- okşamak	1	şelgile- çekip almak	1
ovaalagıla- yığmak, toplamak, yığıp durmak	1	şelgileş- çekişmek	1
oya-çaza oyarak,deşerek	1	şene- denemek, tecrübe etmek	1
ozaldat- geciktirmek	1	şıdıraala- satranç oynamak	1
ölür- çidir- öldürmek	1	şığaa- nişan almak	1
öñgeşte- kazmak	1	şılı- eti kemikten ayırmak	1
öösküt- ateşi güçlendirmek	1	şıvada- fırlatmak, savurmak	1
örttet- huyukta- ateşe koymak, pişirmek	1	şidilen- büyü yapmak, sihir yapmak	1
örü- II kesmek (deriyi)	1	şinçittin- bakmak, bakınmak, incelemek	1
öyle- uygun olarak ayarlamak, uygun hâle getirmek	1	şirbigile- sürüklemek	1
saadat- II oturtmak	1	şışteyt- yükseltmek, kaldırmak	1
		şugla- örtmek, üzerini kapatmak	1

şuulganna- toplantı yapmak	1	tulupta- soymak, çıkarmak, derisini soymak	1
şuuştur- sıra sıra göndermek, hareket ettirmek	1	tutkula- II kurmak, yapmak	1
taakpılaş- birlikte sigara içmek	1	ugla- şığaa- hedef almak, nişan almak	1
taar- uygun hâle getirmek	1	ujuk- alevlendirmek, ateşlemek, körüklemek	1
tejeet- besleyip baktırmak	1	ujuttur- ateş yaktırmak	1
tepsen- atı mahmuzlamak	1	ulda- vurmak, dövmek	1
tergele- at arabası ile çekmek, taşımak	1	urdun- eyer vurulmak, eyer vurmak	1
tergele- çuuzala- at arabası ile çekmek, taşımak	1	ustur- su doldurtmak	1
tırı- dıgı- sıkıştırmak, tıka basa doldurmak	1	utkut- göndermek, karşılatmak	1
tırtış çekme, çekiş	1	uybalaştır dağıtmak, alt üst etmek	1
tırtıngıla- çekmek, asılmak	1	üle- düge- dağıtmak, paylaşmak	1
tikkile- dikmek, yerleştirmek	1	üregde- yok etmek, imha etmek, tahrir etmek	1
toglat- dökmek	1	üüjele- yığmak, toplamak, biriktirmek	1
tongar- giydirmek	1	üzeyt- çoldayt- eğmek, bükmek, çekmek	1
tonnat- giydirmek, donatmak	1	üzüş- kesmek, koparmak (birden çok şeyi)	1
töndür- tamamlamak, bitirmek, sona erdirmek	1		
tuduştur- biriktir- birleştirmek, bir araya getirmek	1		

3.1.2.1.3. Hareket bildiren fiiller:

kel- gelmek, varmak, ulaşmak	1253	kılaştı- yürümek, adımlamak, yürüyüp gitmek	74
çor-, çoru- gitmek	1008	şap- ata binmek, at sürmek; at çifte atmak; hücum etmek/vurmak, çarpmak, darbe indirmek	58
bar- varmak, gitmek	478	köş- göçmek, göç etmek	57
ün- 1. ayrılmak, çıkmak, gitmek; 2. yüksek bir yere çıkmak, yukarı doğru gitmek	241	çort- gitmek, ağır ağır gitmek	56
kir- girmek	231	mağna- koşmak	44
düş- düşmek; inmek	224	tep- tepmek	43
halı- atlamak, zıplamak, sıçramak; koşmak, hızlı bir şekilde ilerlemek, dörtlale gitmek	140	bat- yüksek bir yerden alçak bir yere doğru ya da nehir aşağı hareket etmek, gitmek,	38
sok- 1. vurmak	137	halıt- I at binmek, sürmek, koşturmak	35
hak- vurmak	120	çügür- koşmak	34
çan- dönmek, geri gelmek	104	halıt- II atılmak, sıçramak, koşturmak, dörtlale gitmek	28
bas- basmak, adım atmak, ayak basmak; yürümek, gitmek; basmak	87		

uş- I uçmak	26	şimçe- hareket etmek, devinmek, sallanmak	7
ugla- yönelmek, doğrulmak; yöneltmek, doğrultmak	20	ujut- I uçurmak; at üzerinde çok hızlı gitmek	7
des- kaçmak	19	uş- II düşmek, yıkılmak	7
dolgan- dolanmak, dönmek, etrafını dolanmak	19	çelbi- dalgalanmak, sallanmak	6
halış- koşmak, koşuşmak, koşturmak	19	deşkile- hoplayıp zıplamak	6
anđdarıl- düşmek, devrilmek, yıkılmak	17	ergil- dönmek, çevirmek, dolanmak	6
çel- tırıs gitmek	16	hıyırta- eğri bakmak, yan bakmak	6
devi- zıplamak, peşrev çekmek; zıplamak, sıçramak	16	kuluksu- gezmek, dolaşmak	6
mağnaş- koşuşmak, koşturmak	16	oyla- kaçmak	6
doğgay- eğilmek, bükülmek, meyletmek	15	sokkula- vurmak	6
mög- şahlanmak	15	şuuş- katar hâlinde gitmek, sıralanmak	6
hara- bakmak, aramak, araştırmak, gözleriyle taramak	14	devi- samna- zıplayıp peşrev çekmek	5
ujut- halit- hızla gitmek, dörtlale gitmek	13	düjür düşürerek, indirerek	5
tepkile- tekmelemek	12	ejiktet- hızla kapıya gelmek, kapıdan geçmek	5
çookşula- yakınlaşmak	11	hak- sok- vurmak; hızla gitmek, atı hızla sürmek	5
kulbura-~kulburu- kayarak kurtulmak	11	ugla- şigle- yönelmek, doğrulmak, yolunu tutmak, gitmek	5
bekten- tutunmak	10	üngüle- çıkmak, ayrılmak, çıkıvermek, çıkıp gelmek	5
çuul- yuvarlanmak	10	ak- akmak	4
evi- devi- peşrev çekmek, zıplamak, dans etmek	10	çayla- çekilmek, uzaklaşmak, ayrılmak	4
kezi- gezmek, dolaşmak	10	çıraala- rahvan gitmek	4
çügürüş- koşuşmak, koşturmak	9	çokta- II yukarı doğru gitmek, çıkmak	4
damdıla- damlamak	9	çorgula- gitmek	4
deskin- dolanmak, gezinmek	9	çügürt- koşturmak, hızla gitmek	4
oyta: oyta düş- arkaya doğru düşmek, sırt üstü düşmek	9	dizeeleş- buğralar dizleri üzerinde dövüşmek, boğuşmak	4
ür- üflemek	9	kakkıla- vurmak, çarpmak; tekrar tekrar vurmak	4
arta I atlayarak, üzerinden atlayıp geçerek.	8	kelgile- gelmek	4
çaska- vurmak, çarpmak	8	kiriş- girişmek	4
ejin- I yüzmek	8	kovay- ayakları ucuna basarak kalkmak	4
hıyırtaş- yan bakışmak, karşılıklı bakışmak	8	mög- dıvıla- şahlanmak, sıçramak	4
mağnat- koşturmak	8	sirigeyin- titremek	4
kakkılaş- çarpışmak	7	şapkıla- vurmak, çarpmak	4

şüürgede- hücum etmek, saldırmak	4	dopçugula- vurmak, çarpmak, darbelemek	2
aş- düş- dağ üzerinden aşmak, aşıp gelmek, pek çok kez aşmak	3	eel- eğilmek, bükülmek	2
baskılaş- itişmek, abanmak	3	eleyti sallanarak, sallandırarak	2
bastın- 1. yürümek, yürüyebilmek; 3. ezilmek	3	evir- çavır- inmek, konmak; (kanatları) büküp konmak	2
bööldeş- dönmek, dönüp durmak	3	eviril- çavırıl- konmak, inmek; (kanatlar) bükülüp konmak	2
çan- çoru- dönmek, dönüp gitmek	3	halda- saldırmak, hücum etmek	2
çayıl- meyletmek, devrilmek	3	hay- I kaymak, hedeften sapmak	2
daalıkta- dört nala koşmak	3	ildik- sürçmek, ayağı takılmak	2
devirji- zıplamak, hırçınlaşmak, yerinde durmamak	3	kaytaktır kaydırarak, iterek	2
düşküle- düşmek, yere düşmek	3	kılıyt- hızlı koşmak, koşturmak	2
este- rüzgarda savrulmak, uçar gibi gitmek	3	kırladı üzerinden (gitmek, geçmek).	2
heril- gerilmek, gerinmek	3	közün- uzatmak, ayağını uzatmak, hareket etmek	2
hödel- hareket etmek, kımıldamak	3	kurjaldır kuşatarak, çevreleyerek	2
ıra- uzaklaşmak, ıramak, gitmek	3	oraaş- dolanmak, dolaşmak	2
kılaştas- yürümek, gitmek, birlikte yürümek	3	oy- kıy- kaçmak, kaçıp gitmek	2
kiiski- havada sallanmak, ırgalanmak	3	oyna- 3. kımıldamak, hareket etmek	2
kirgile- girmek, birlikte girmek; bir yere gelmek, gitmek	3	öpeeliktet- koşturmak, dört nala gitmek	2
küstük- kaymak, düşmek, düşer gibi olmak	3	salgañayın- sallanmak	2
soyasta- sürünmek, sürünerek ilerlemek	3	samna- kuş kanatlarını çırpma	2
şoşkut- tırıs sürmek	3	sıkırış- tükürmek, dişlerinin arasından tükürüşmek	2
tay- kaymak	3	sirbeytkile- kabartmak, yükseltmek (köpek için tüylerini, sırtını)	2
tırıkılaş- dolanmak, dönmek	3	soñna- arkasından gitmek, peşinden gitmek	2
añdaştan- ağnamak	2	şoşku- tırıs gitmek	2
baskıla- basmak, basıp gitmek	2	şura- sıçramak, atlamak, hoplamak	2
bulañayın- bakınmak, göz atmak	2	şurat- hoplatmak, sıçratmak; atmak, sıçramak	2
çagda- yaklaşmak, yanaşmak	2	tavar- uğramak, girmek, içine girmek; gelmek	2
çayañayın- sallanmak	2	tavarıt- bindirmek, çarpmak	2
daalıktat- dört nala gitmek, koşturmak, atı dört nala sürmek	2	tayzı-tayzı kaya kaya, kaydıra kaydıra	2
dalgı- II. tepmek	2	tepkilen- tepmek, çifte atmak, yol almak	2
deşkileş- koşuşmak, koşturmak	2	tevis- basmak, bastırmak, üzerinden gitmek	2
dıvıla- huysuzluk etmek, tepinmek	2		

toyaa- gezmek, dolaşmak	2
uş- tur- düşmek ve kalkmak	2
ünge- sürünmek	2
üstür- vurmak, çarpmak	2
ak- tögül- akmak, dökülmek	1
arıktal- akmak, akıp gitmek	1
arıktal- oruktal- akmak, akıp gitmek	1
askağna- (aksak) yürümek, koşturmak	1
baştandır başını bir tarafa yönelterek	1
bolgaattın- yavaşlamak, dikkatli olmak	1
butta- yürümek, gitmek	1
çalğı- dalgalanmak, çalkalanmak	1
çayladır yerinden hareket ettirerek, meylettirerek	1
çerle- gitmek, ilerlemek	1
çettin- izlemek, peşinden gitmek	1
çılçırıkta- kaymak, kayıp düşmek	1
çıldır- hareket etmek, ilerlemek	1
çookşulaş- yaklaşmak, yakınlaşmak	1
çookşulat- yaklaşmak	1
çütküt- yönelmek, gitmek, bir tarafa yönelip hızla gitmek	1
daşkaarla- dışarı çıkmak	1
dedirleniş- geri gitmek, karşılıklı geri gitmek, sıçramak	1
deerigle- bir taraftan diğer tarafa hareket etmek, koşturmak	1
deeskinış- dolanmak, dolaşmak, birbirinin etrafını dolaşmak	1
desker- kaçmak, kurtulmak	1
devi- davı- zıplamak, sıçramak	1
deviş- daviş- koşturmak, koşuşmak	1
devit- mağnat- sıçratmak koşturmak	1
dıgdın- bacaklarını, dizlerini bükmek	1
dizeele- buğralar dizleri üzerinde saldırmak, boğuşmak	1
dolganış- dolanmak, dolaşmak, birbirlerinin etrafında dönüp	1

dolaşmak

doğgañayındır eğilerek, başını önüne eğerek.	1
dopçu- vurmak, çarpmak, darbe indirmek	1
dölemne- yüksek bir yere çıkmak	1
döngülçekten- (boğa) başını sallamak	1
dört-dayakta- eller ve ayaklar üzerinde durmak, bu şekilde ilerlemek	1
eegileş- kaburgalarına dokunmak, çarpışmak	1
egliñeyindir eğerek, bükerek	1
ejindir- yüzdürmek	1
eleyt- çılbiyt- sallanmak, yalpalamak, yalpalayarak gitmek	1
eleytir sallanarak, sallandırarak	1
ergi- etrafını, çevresini dolaşmak	1
ergiliş- dolaşmak, birbiri etrafında dolanmak, dönmek	1
halaygayın- (fırtına gibi) ilerlemek, savurmak, alt üst etmek	1
halıgıla- zıplamak, sıçramak, zıplayıp durmak	1
haralda- gözlemek, gözetlemek	1
here- bakmak, gözleriyle taramak	1
hökpeeliktedi zıplayarak, hoplayarak, dörtñala	1
ildirtin- takılmak, ilişmek	1
iylen- eğilmek, meyletmek	1
kadaala- dışarı çıkmak	1
kaktagıla- vurmak	1
kaktan- silgin- sallanmak, sarsılmak	1
kaktın- çarpmak	1
kojaalıkta- atlamak, sıçramak, zıplamak	1
kojañayın- atlamak, sıçramak, zıplamak	1
köş- düş- göçmek, göç etmek	1
mağnaşkıla- koşuşmak, koşturmak	1
oraıştır dolanarak	1
oy- II kenarından geçmek, yakınından geçmek	1

oy- des- kaçmak	1	sirilet- titretmek, sarsmak	1
oyla- des- kaçmak	1	sirişeyin- titretmek	1
oytala- arkaya düşmek, geriye doğru düşmek arkaya düşmek, geriye doğru düşmek	1	sirişeyindir titreterek, sarsarak	1
saglañayındır sallanarak, sallana sallana	1	sok- hak- vurmak, şiddetli bir şekilde vurmak	1
saglaña- sallanmak	1	soy-II sürünmek, sürünerek ilerlemek	1
salbañayın- sallanmak	1	söörtündür sürüklenerek	1
salış- koşturmak, koşuşup gitmek	1	şapta- vurmak, çarptırmak	1
sayakta- rahvan gitmek	1	şaştıktır bitiştirerek, ulaştırarak, dayandırarak	1
segleñeyin- sallanmak	1	şoşkuñguurla- tırıs gitmek	1
segleñnedi sallanarak	1	tekpiles- tepişmek, vuruşmak	1
sı: sı şap- güçlü bir şekilde vurmak, çarpmak	1	teptin- ayaklarını dayamak, yaslanmak	1
sızıl- sızmak, sızılmak	1	tırıkılan- dönmek, yuvarlanmak	1
siilet- hızla gitmek, uçar gibi gitmek, koşturmak	1	tırıkılandır sallayarak, döndürerek	1
silgilen- sallanmak, sarsılmak	1	toyaa- doja- gezmek, dolaşmak	1
sirigayın- kavıgayın- titretmek, sarsılmak	1		

3.1.2.1.4. Durum bildiren fiiller:

tur- I kalkmak; durmak, bulunmak, olmak, var olmak	2119	vuramamak, isabet ettirememek	
olur- oturmak	999	oyna- 1. oynamak; vakit geçirme, eğlenme, oyalanma vb. amaçlarla bir şeyle uğraşmak	20
çıt- yatmak; olmak, bulunmak, durmak, var olmak	383	as- II yolunu şaşırmak, kaybetmek	18
çet- II yetmek, yetişmek, erişmek, ulaşmak; yetmek, kâfi gelmek; zaman gelmek, geçmek, yaklaşmak	326	tuttun- tutunmak, kavramak; yakalanmak, tutulmak	18
or- oturmak; durmak, olmak, bulunmak	194	üşküleş- şaşkılaş- karşılaşmak, çarpışmak, birleşmek, tolaşmak	18
hon- geceleme, geceyi geçirmek, konaklamak; inmek, konmak	85	art- II varlığını, durumunu sürdürmek, kalmak; artmak, geride kalmak	17
kal- kalmak	69	tavarış- 1. rastlamak, tesadüf etmek, karşılaşmak; 2. bir durumla karşılaşmak, maruz kalmak	17
çurtta- yaşamak	64	şaştık- dayanmak, ulaşmak, bitişmek	16
çıl- yığılmak, toplanmak, bir araya gelmek	35	uştun- çıkmak; görünmek	16
mana- beklemek	25	dıştan- dinlenmek	14
ças- I yanılmak, yolunu şaşırmak;	20		

ujuraş- karşılaşmak, rastlaşmak, görüşmek	14	durmak	
değneş- denk olmak, denkleşmek	12	saada- I geç kalmak, gecikmek	3
saada- II oturmak	12	sandaylan- oturmak	3
hünze- günü geçirmek	11	sögede- dizleri üzerine oturmak	3
dol- dolmak, dolu olmak, bir yerde pek çok şey ya da kimse toplanmak	10	as- teni- yolunu kaybetmek, şaşırmak	2
çajın- gizlenmek, saklanmak	9	bıjıgılan- sağlam tutmak, tutunmak	2
dayan- dayanmak, yaslanmak	9	çara- uygun gelmek, uygun olmak	2
sıñ- sığmak	8	çul- haal- toplanmak, yığılmak	2
soottun- soğumak, dinlenmek	8	daga- dayamak, yaslamak	2
adis- tan atmasını beklemek	7	daştık- çok olmak, aşırı miktarda olmak, taşmak, sığmamak	2
doktaa- durmak, duraklamak	7	doktaat- durdurmak, ara vermek	2
oorgala- sırtını ateşe dönmek, ateşin yanına yatmak	7	dürzülen- görünüşü bir kişiye ya da şeye benzemek, benzer olmak	2
çaştın- saklanmak, gizlenmek	6	epteş- uymak, uygun gelmek, yaraşmak	2
sın- sokulmak, sığınmak, bir tarafa yanaşmak	6	halay- sallanmak, sarkmak	2
horuttun- durmak, yerinde kalmak, donakalmak	5	haynıgıla- kaynaşmak, çok olmak	2
hünge- güneş almak, güneşli olmak	5	onaaş- payına düşmek	2
suurju- yerleşmek, yerleşik hayata geçmek	5	soksa- ara vermek, durmak	2
taarış- yaramak, yakışmak, uygun olmak, uymak, uygun düşmek	5	şaşkılaş- çarpışmak	2
ürgülçüle- devam etmek, sürmek	5	turumçu- yerleşmek	2
üsküleş- karşılaşmak, çarpışmak, birleşmek, tolaşmak	5	üngertin- eyere enlemesine oturmak, yatmak	2
çaja- yaşamak, ömür sürmek	4	aadamna-(at) hırçınlaşmak	1
çölen- dayanmak, yaslanmak	4	ajıgla- tejigle- bakmak, bakınmak	1
düşte- öğle vaktini geçirmek, öğle dinlenmesi yapmak.	4	arala- bir yer veya kişilerin arasında gitmek, olmak, bulunmak	1
körüş- 1. görüşmek; 3. görmek, yaşamak, deneyimlemek	4	artıl- takılmak, dolaşmak, takılıp kalmak	1
amıdıra- yaşamak, hayatını sürdürmek	3	astık- kaybolmak, yolunu şaşırmak	1
askımna- at hırçınlaşmak	3	ayla- ay geçirmek	1
budul- yolunu kaybetmek, şaşırmak	3	böldün- yığılmak, toplanmak	1
çağıgısta- tek başına gitmek	3	böldünüş- toplaşmak	1
çediş- kâfi gelmek, yetişmek; yetişmek, ulaşmak	3	buzu- saklanmak, gizlenmek	1
çetkile- yetişivermek, gelivermek	3	çadaglan- yaya olmak, yaya kalmak	1
olurgula- oturmak, birlikte oturmak,	3	çagırt- tabi olmak, itaat etmek	1
		çaglaktan- sığınmak	1
		çajın- buzu- saklanmak, gizlenmek	1

çanagaştan- soyunup çıplak kalmak	1	<i>geçirmek</i>	
çaşta- II yaşamak, ömür sürmek	1	kujura- hayvanlar tuzlak arazide olmak	1
çıldı- yıl geçirmek, yıl harcamak	1	managzin- beklemek, bir süre beklemek	1
çırıtkılan- parlamak, ışıldamak	1	odaglan- ateş yakmak, ateş yakıp	1
çıtkıla- yatmak, yatıp durmak	1	oḡgay- oyuk olmak, oyuk görünmek	1
çünü-k- bağlı olmak, irtibatlı olmak	1	orayta- gecikmek, geç olmak	1
demneş- birlik olmak, ortaklaşmak	1	sandara- sapkara- dağılmak, darmadağın olmak; güç bir durumda kalmak	1
duş- karşılaşmak, rast gelmek	1	soksat- durdurmak, ara verdimek	1
egıştet- nefesini kesmek, çok hızlı sürmek	1	turlagla- durmak, yaşamak, sığınmak, barınmak	1
enneş- durmak, dayanmak, düşmemek	1	turum durma, durgunluk	1
hanıkşı- bağlı olmak,	1	uttun- kagdın- unutulmak, kalmak	1
hıyış- eğilmek, yana yatmak	1	uura- durmak, kesilmek	1
holuş- kavuşmak, bir araya gelmek, ulaşmak	1		
honatta- konaklamak, geceyi	1		

3.1.2.2. Duygu, düşünceyle ilgili fiiller

3.1.2.2.1. Duygu, ruhsal durumla ilgili fiiller:

horada- kızmak, hiddetlenmek, öfkelenmek	25	ıglaş- sıktaş- ağlaşmak, durmadan ağlaşmak, ağlayıp sızlamak	10
amıra- sevinmek	22	magada- hayran olmak, beğenmek	7
ajın- I çok öfkelenmek, sinirlenmek, hiddetlenmek	21	homuda- şikayet etmek, sızlanmak; üzölmek, acımak, endişelenmek	6
ıgla- ağlamak	20	hölüḡnet- somurtmak	6
kayga- şaşırmak, hayret etmek, dikkatle bakmak	18	ıglat- ağlatmak	6
kort- korkmak	15	kejeele- güçleşmek, zorlaşmak	6
ajın- horada- çok öfkelenmek, sinirlenmek, hiddetlenmek	14	örşee- bağışlamak, affetmek, merhamet etmek	6
çırğa- mutlu, mesut olmak	13	devide- endişe etmek, endişelenmek, paniḡe kapılmak	5
düvüre- koşuşmak, aceleyle koşturmak, telaşla hareket etmek	12	han- kanmak, doymak, yetinmek, memnun olmak	5
ıgla- sıkta- ağlayıp sızlamak, durmadan ağlamak	11	ıglaş- ağlaşmak	5
muḡgara- bunalmak, sıkılmak, üzölmek	11	keerge- acımak, merhamet etmek	5
öörü- sevinmek, memnun olmak	11	sagın- 2. özlemek, hasretini çekmek	5
sezin- korkmak, ürkmek	11	şımda- dekte- hızlanmak, acele etmek, daha hızlı olmak	5
högle- eğlenmek, keyiflenmek	10	çöpşee- rıza göstermek, razı olmak	4

değgere- üzölmek, kederlenmek	4	hölömlzüre- gülömlsemek, gülmek	2
ele- türe- yoksulluk içinde yaşamak, sefalet çekmek, sıkıntı içinde olmak	4	inat- bırakmak, izin vermek, rahat bırakmak	2
ergelet- çassıt- okşamak, sevmek	4	ırbağayın- titremek, kormak, ürmek	2
kıjan- tehdit etmek, korkutmak	4	kort- sürte- korkmak, endişelenmek	2
kögüttür- aldanmak, yanılmak, baştan çıkmak	4	küze- istemek, dilemek, arzu etmek	2
meñne- korkmak, irkilmek, sıçramak	4	mögüde- endişelenmek, telaş etmek	2
muğgara- değgere- çok bunalmak, sıkıntı çekmek	4	muğgagda- sıkılmak, bunalmak	2
amıra- ööürü- sevinmek, memnun olmak	3	öştekteş- kinlenmek, öfkelenmek	2
çiktigzin- şaşırmaq	3	sürte- korkmak, ürmek	2
devide- mögüde- çok endişelenmek, paniğke kapılmak	3	şogla- öfkelenmek, çıkışmak	2
ergelet- okşamak, sevmek	3	türe- sefalet içinde olmak, yoksulluk çekmek, sıkıntı çekmek	2
hayıgayındır keyifle, iştahla (içmek, çekmek)	3	adaarga- gıpta etmek, imrenmek	1
ıyle- özlemek, hatırlamak, çok özlemek	3	adıkxa- atmak istemek, vurmak istemek	1
muğçul- sıkıntı çekmek, kederlenmek	3	adıy- hölüy- yüzünü buruşturmak, kızmak, öfkelenmek	1
oojurga- sakinleşmek, rahatlatmak	3	ajın- darın- çok öfkelenmek, sinirlenmek, hiddetlenmek	1
oojurgat- yavaşlatmak; sakinleştirmek	3	alıksa- almak istemek	1
sezigle- korkmak, çekinmek, ürmek	3	aştal- aç olmak, yemeğke muhtaç olmak	1
sırlan- hüzünlenmek	3	aştı- türe- aç susuz kalmak, ıstırap çekmek	1
büzüre- inanmak, güvenmek	2	ayançı- güzel, hoş görünmek	1
çaraşsın- hoşlanmak, memnun olmak	2	bajımayla- baş ağrısından şikayetçi olmak	1
dalaş- acele etmek	2	bayırla- mañnayla- sevinmek, memnun olmak	1
didin- cesaretlenmek, cesaret etmek	2	beriş- uğraşmak, mücadele etmek	1
düyme- acele etmek, telaş içinde olmak	2	buuk- sarık- üzölmek, azap çekmek	1
eriide- işkence etmek, azap çektirmek	2	çada- türe- yoksulluk çekmek, sıkıntı çekmek	1
eşkede- acele etmek	2	çalgaarat- can sıkılmak	1
hayıladır keyifle, iştahla (içmek, çekmek)	2	çedikse- ulaşmak istemek, elde etmek istemek	1
hılınçekte- eziyet etmek, ıstırap vermek	2	çigzin- şüphe etmek, şüphelenmek	1
hılınçekten- acı çekmek, ıstırap çekmek	2	çoksun- yokluğunu hissetmek	1
hoy- ürmek	2	çokta- I yokluğunu fark etmek, anlamak	1
hööre- 4. hırslanmak, öfkelenmek, huysuzluk etmek;	2	çorukxa- gitmek istemek	1
		çögen- ümidini kesmek, ümidi	1

<i>kırılmak</i>		kort- sezin- çok korkup tedirgin olmak	1
çörü- inat etmek	1	körükse- görmek istemek	1
dalaştır- acele ettirmek	1	kudara- sırınna- kederlenmek, üzülmek, sıkıntı çekmek	1
darın- hiddetlenmek, öfkelenmek	1	kulumada-eziyet etmek, ıstırap vermek, acı çektirmek	1
dittik- cesaretlenmek, yüreklenmek	1	mögüdet- paniğe düşürmek, telaşlandırmak	1
döstün- kendini tutmak, kendine hâkim olmak	1	muğçul- şuguldan-- kederlenmek, üzülmek	1
dündüğnedir suratını asarak, sert bir ifadeyle	1	omakşı- memnun olmak, keyifli olmak	1
düvüret- acele ettirmek	1	oojuktur- sakinleştirmek	1
elegde- türegde- yoksulluk içinde yaşamak, sefalet çekmek, sıkıntı içinde olmak	1	oraldaş- uğraşmak, çabalamak	1
ergelendir okşayarak, severek	1	ökpele- azımsamak, hoşnut olmamak	1
haramdık- hırslanmak	1	sezin- karada- ürkemek şüphelenmek	1
hayııayındır keyifle, iştahla (içmek, çekmek)	1	sirile- kavıla- titremek, telaşlanmak	1
hayıınadır keyifle, iştahla (içmek, çekmek)	1	sürtel- korkutmak, ürkütmek	1
högleş- eğlenmek, birlikte keyifli vakit geçirmek	1	şığı- ağırlaşmak, güçleşmek, ciddi duruma gelmek	1
ıglaıayın- sızlanmak, ağlamak	1	şinggeet- benimsemek, özümsemek	1
ınan- ummak; inanmak, güvenmek	1	şugulda- sinirlenmek	1
ıyat- utanmak, çekinmek	1	taala- keyif almak, tadını çıkarmak	1
kadıra- güçleşmek, zorlaşmak	1	tenit- aklını kaybettirmek	1
kayga- hara- şaşırmak, hayret etmek	1	turala- arzu etmek, dilemek, istemek	1
kıjan- hınan- tehdit etmek, korkutmak	1	türet- eziyet etmek, işkence etmek	1
kılıktan- sinirlenmek, öfkelenmek	1	türüt- korkutmak	1
kındarlan- kızmak, sinirlenmek, öfkelenmek, söylenmek	1	uyara- muğgara- kederlenmek sıkılmak, üzülmek	1
korkut- korkutmak	1	uyarat- huzursuz etmek, sıkıntı vermek	1

3.1.2.2.2. Düşünce, zihinle ilgili fiiller:

bil- bilmek	121	tıp- 2. bulmak, bilmek, çözmek, anlamak; 3. fikir öne sürmek, bulmak	16
boda- düşünmek;	73	bildir- bilinmek, anlaşılacak, görünür olmak; bildirmek, belli etmek, fark ettirmek	12
bodan- düşünmek	54	ut- II unutmak	10
sagın- 1. hatırlamak, aklında tutmak; 3. düşünmek, aklından geçirmek	31	bilin- bilinci yerine gelmek, kendine gelmek; bilmek, anlamak	9
tanı- tanımak, bilmek	16		

sana- saymak; saymak, farz etmek, öyle kabul etmek	9	dajaara- içkiye kanıp kendinden geçmek	1
bildin- bilinmek, anlaşılma	7	düjen- düş görmek, hayal görmek	1
eziri- esrimek, sarhoş olmak	7	düjet- düş gördürmek, düş görmesine sebep olmak	1
düje- I düş görmek	6	ılavıla- tespit etmek	1
moorat- bayıltmak, aklını kaybettirmek	5	ılga- ayırt etmek, seçmek	1
kiçeen- dikkatli olmak	4	kiçeettin- dikkatli olmak, dikkat etmek	1
bodattın- düşünmek, kendi kendine düşünmek	3	koptar- anımsamak, hatırlamak	1
öören- öğrenmek	3	moora- bayılmak	1
bilbeste- bilincini kaybetmek, bilinçsizleşmek	2	sagın- boda- düşünmek, aklından geçirmek	1
dal- dalmak, kendinden geçmek	2	setki- düşünmek	1
dembeere- sayıklamak, hezeyan içinde olmak	2	sonuurga- ilgisini çekmek, ilgilenmek	1
ılgal- ayırt edilmek	2	şıit- yargılamak, hüküm vermek	1
serge- ayılmak	2	tanıttın- bilinmek, tanınmak, anlaşılma	1
bilinmeste- bilincini kaybetmek	1	tergiide- hükmetmek	1
bilinmestet- bilincini kaybettirmek	1	uguş- hatırlatmak	1
bodangıla- düşünmek, düşünüp durmak	1	ündür- kıygır- okumak, anlamak	1
bodan- şiren- düşünmek; iyice, dikkatlice düşünmek.	1		

3.1.2.3. Duyularla ilgili fiiller:

kör- görmek; bakmak, izlemek	601	çıtta- koklamak	4
dıyna- dinlemek; duymak, işitmek; bilmek, öğrenmek, haber almak; söz dinlemek, itaat etmek	109	dees- değmek, birbirine dokunmak	3
közül- görünmek, gözükme	52	dıynaala- dinlemek, kulak vermek	3
deg- değmek, dokunmak; ulaşmak, erişmek; isabet etmek	47	kördün- bakınmak	2
körün- bakmak, bakınmak	22	amza- çi- yemek	1
çılga- yalamak	19	bakıla- kör- bakmak, gözetlemek	1
körgüle- bakmak, bakınmak	13	çıdurga- koklamak	1
bakıla- bakmak, bakınmak, gözlemek	7	çılğandır- yalattmak	1
dıynal- duyulmak, işitilmek	7	çıttaş- koklaşmak	1
amza- tadına bakmak, yemek, içmek	6	çoogla- yemek, tatmak	1
çılga- yalattmak	4	deert- değdirmek, dokunmak	1
		duy- duymak, bilmek, bilgi sahibi olmak	1

köstüğüle- görünmek, gözükmek	1	<i>gözükmemek, görünmez olmak</i>
köstün- görünmek	1	al- 11. duymak, duyumsamak
közülbeste- görülmemek,	1	

3.1.2.4. Konuşma, iletişimle ilgili fiiller:

de- demek, söylemek	1718	hıylan- homurdanmak	8
çugaala- konuşmak, anlatmak, söylemek	225	kattır- gülmek, kahkaha atmak	8
aytır- sormak	223	utta- ses çıkarmak, konuşmak	7
diş- konuşmak, söyleşmek	106	margış- tartışmak, yarışmak	7
ada- ad vermek; seslenmek, adını söylemek; söylemek, konuşmak	77	teyle- dua etmek, yalvarmak	7
harula- cevap vermek, karşılık vermek	72	töögü- anlatmak, nakletmek	7
çağı- talimat vermek; buyurmak; öğütlemek	57	çarla- duyurmak, bildirmek, ilan etmek	6
sögle- söylemek, demek	48	kıjırı- eğlenmek, alay etmek	6
çala- çağırmak, davet etmek	47	sümele- nasihat vermek, öğüt vermek	6
baraalga- selamlamak, selamlaşmak	39	too- dikkat etmek, itibar etmek, söz dinlemek	6
çugaalaş- konuşmak, söyleşmek	33	avıralda- dilemek, istemek, rica etmek	5
kıygır- seslenmek ;çağırmak; bağırarak, haykırmak	24	koldan- dilen- dilemek, istemek	5
hööre- 2. şevkle, neşeyle konuşmak, anlatmak; 5. heyecanla, endişeyle anlatmak	20	köksen- höreken- sövmek, bağırıp çağırmak	5
hööreş- hararetli konuşmak, sohbet etmek	17	seme- tehdit etmek, yersiz çıkmak	5
alga- yöree- iyi dilek sunmak, hayır duada bulunmak	16	aaza- vaat etmek, söz vermek	4
dile- 1. dilemek, istemek	16	çolukşu- selamlaşmak, selam vermek	4
aybıla- rica etmek, istemek, dilemek	13	eereş- istemek, dilemek, ısrarla istemek, yalvarmak	4
çoluk- hatır sormak, merhabalaşmak	13	makta- övmek, methetmek	4
kattırış- gülüşmek, kahkaha atmak	12	mendileş- selamlaşmak, esenleşmek	4
nege- istemek, talep etmek	12	sorugda- sormak, istemek	4
çalın- yalvarmak, dilemek	11	şoot- alay etmek	4
sümeleş- tavsiye alıp vermek, karşılıklı konuşmak, görüşmek	11	töögüle- anlatmak, nakletmek	4
taniş- tanışmak, görüşmek; danışmak, bilgi almak	10	çañça- küfretmek, sövmek	3
megele- yalan söylemek, hile yapmak	9	çettir- II teşekkür etmek, şükranlarını sunmak	3
		duguruş- antlaşmak, sözleşmek	3
		ırla- şarkı söylemek, türkü söylemek	3

ırlagıla- şarkı, türkü söyleyip durmak	3	teylet- dua ettirmek	2
ırlaş- şarkı söylemek, söyleşmek	3	tooçu- dikkat etmek, itibar etmek, dinlemek	2
kattırış- ittirış- gülüşmek, kahkahalar atmak,	3	ada- sura- ad vermek, adını söylemek	1
kıygırt- çağdırtmak, getirtmek	3	aştın- şügdün- doğrulamak, kendini haklı çıkarmak	1
koḡgala-(kulak koḡgala-) bir şey hakkında sürekli konuşmak, rahat huzur vermemek	3	attınış- sövüşmek, atışmak	1
kösken- küfretmek, sövmek	3	aytırış- söyleşmek, sorup söylemek	1
kuskunna- bağırmak, çağdırmak	3	bijireş- aralarında konuşmak,	1
nomna- söylemek; öğretmek; nasihatte bulunmak	3	bijirtkeyin- kısık sesle konuşmak, fısıltıyla konuşmak	1
surga- öğüt vermek, doğru yolu göstermek	3	büzüret- inandırmak, ikna etmek	1
yöree- dua etmek, hayır duada bulunmak, alkışlamak	3	çalat- çağdırtmak	1
attın- II azarlamak, küfretmek, sövmek	2	çemele- kızmak, azarlamak	1
attın- çaḡça- azarlamak, küfretmek, sövmek	2	çijirttir- çaḡçan- sövmek söylenmek, bağırp çağdırmak	1
baraalgaş- selamlaşmak	2	çijirttir- çaḡçattın- sövmek söylenmek, bağırp çağdırmak	1
çaḡçattın- küfretmek, sövmek,	2	çugaalan- konuşmak, söylenmek	1
çarbış- suçlamak, birbirini suçlamak	2	çugaalattın- konuşmak, söylenmek	1
çaşpı- yalvarmak	2	çulçur- mırıldamak, mırıldanmak	1
dıḡnat- duyurmak	2	daḡıragla- söz vermek	1
domaktan- konuşmak, söylemek	2	didirt- söyletmek, bildirmek, haber iletmek	1
eereş- çalın- yalvarmak, istemek	2	dirt- söyletmek, haber verdirmek	1
ına- onamak, razı olmak, rıza göstermek	2	dujaa- II buyurmak, emretmek	1
ırla- höömeyle- şarkı, türkü söylemek; Tuva gırtlak şarkısı söylemek	2	haktır-(aas haktır-) bir şey söyleyememek, söyletmek; susturmak	1
kuskunna- kurayla- bağırmak, haykırmak; coşku ve heyecan içinde nida etmek	2	himiren- homurdanmak	1
mijireş- fısıldaşmak	2	höömeyle- gırtlak şarkısı söylemek	1
oyus- anlatmak, benzetme yapmak, başka bir biçimde ifade etmek	2	höömeyleş- gırtlak şarkısı söyleşmek	1
sıgırt- ıslık çalmak; "sıgıt" (bkz. sıgıt) söylemek	2	hörekte- sesini yükseltmek	1
sımıranış- fısıldaşmak	2	hörle- inkar etmek, kaçınmak	1
sımıraş- fısıldaşmak	2	hürümne- dua etmek	1
sonuurgat- söylemek, anlatmak	2	ıttaş- bağırmak, gürültü yapmak	1
suragla- aramak, sormak, dilemek	2	ideget- inandırmak, ikna etmek	1
		kargıraala- şarkı, türkü söylemek; gırtlak şarkısı söylemek	1
		kattırgıla- gülmek, kahkaha atmak	1

kattır- ittir- gülmek, kahkahalar atmak, eğlenmek, alay etmek	1
kıjırış- ittiriş- eğlenmek, alay etmek, laf atmak	1
kırış- bağrıışmak, ağız kavgası etmek	1
kıygırış- bağrıışmak, çağrıışmak	1
kökse- hörekte- sövmek, bağırıp çağırarak.	1
margıldeş- tartışmak	1
medeele- haber vermek	1
mendile- selamlamak	1
mogattın- söylenmek, sızlanmak	1
omna- somna- söylemek; yakarmak;	1

dua etmek	
onda- osta- inlemek, inilti çıkarmak	1
öjeş- tartışmak, inatlaşmak	1
sımıran- fısıldamak	1
suraglan- aramak, sormak, dilemek	1
sümeleş- çövüleş- görüşmek, müzakere etmek	1
şuugaş- sohbet etmek, gevezelik etmek, söyleşmek, güliüşmek	1
toogula- aldırarak, dinlemek, umursamak	1
töögüş- anlatmak, konuşmak	1

3.1.2.5. Davranış, tavır bildiren fiiller

mögey- eğilmek; saygı göstermek	15
dajı- II tokat atmak	11
hündüle- saygı göstermek, hürmet etmek	11
ködeele- hôleste- dinlenmek, boş boş durmak	6
şajna- mükafatlandırmak, ödüllendirmek	6
moorla- teşrif etmek	5
söjne- içki sunmak, saygı göstergesi olarak içki sunmak	5
kamna- özenmek, itina ile yapmak; korumak, esirgemek	4
amırat- memnun etmek, rahatlık vermek	3
boluş- korumak, savunmak, müdafaa etmek, yardımcı olmak	3
duzala- yardım etmek	3
horu- yasaklamak; engel olmak, durdurmak	3
hündüle- yambıla- saygı göstermek, hürmet etmek, değer vermek, ağırlamak	3
oorla- çalmak, hırsızlık yapmak	3
teni- dende- şımarak, aklını kaybetmek, küstahlaşmak	3
enniir torul- karşı gelmek, karşı	2

koymak, sataşmak, meydan okumak.	
sögür- diz çökmek, diz çöküp selamlamak	2
söjne- baraalga- içki sunup saygı göstermek	2
şajnat- mükafatlandırmak, ödüllendirmek	2
teni- şımarak, yaramazlık yapmak; aklını kaybetmek; azmak, taşkınlık yapmak	2
ulçu- serserilik etmek, boş gezmek	2
yambıla- ayrıcalık göstermek, önem vermek, özel bir ilgi göstermek	2
aajıla- davranmak, belli bir tutumda olmak	1
argala- megele- kurnazlık etmek, hile yapmak	1
aviyaasta- ikiyüzlülük yapmak, riyakârlık etmek	1
çalçı- taşkınlık yapmak	1
çajna- karakterini göstermek, sergilemek; davranmak	1
çaşpaala- selamlamak, eğilerek selamlamak, saygılarını sunmak	1
emegle- yardımlaşmak, birlikte yapmak	1
emegleş- yardımlaşmak, birlikte yapmak	1

ereğgeyle- yüzeysel davranmak, 1 üstünkörü muamele yapmak	
evileğne- çöväleğne- kibarca 1 davranmak, zarif hareket etmek	
evileğne- savılağna- kibarca 1 davranmak, zarif hareket etmek	
hoptaktat- aç gözlü davranmak 1	
hoptaktan- açgözlülük yapmak, 1 açgözlü davranmak	
höleste- aylaklık etmek, boş durmak, 1 dinlenmek	
kaygaş- dik dik bakışmak 1	
kejegele- aldatmak, hile yapmak 1	
kuyus- şaşırtmak, yanıltmak 1	
öğneş- eş dost olmak 1	
öttün- taklit etmek 1	
şorbajıla- üstünkörü yapmak 1	
udurlan- karşı gelmek, karşı çıkmak 1	
ulçu- mölçü- serserilik etmek, 1 yağma yapmak	
yambılan- tambilan- avare avare 1 vakit geçirmek	
yozula- selamlamak 1	
yozula- hündüle- selamlamak, 1 saygıgöstermek	
yozula- sögede- selamlamak, eğilip 1 dizleri üzerinde selam vermek	

3.1.2.6. Bedensel oluş ve hareketleri ifade eden fiiller:

törü- doğurmak; doğmak 118	kus- kusmak 6
udu- uyumak 103	sidikte- idrar yapmak, işemek 6
öl- ölmek 100	siğmir- sümkürmek 6
ašta- suksa- çok acıkıp susamak 22	aarı- hastalanmak, hasta olmak; 5 ağrımak
ös- büyümek, gelişmek 21	çönü- yaşlanmak, ihtiyarlamak 5
boju- doğurmak 20	udu- odun- uyumak ve uyanmak 5
tot- doymak 18	beliğne- irkilmek, belinlemek 4
ašta- I acıkmak 17	çudat- zayıflatmak, güçsüz 4 düşürmek
törüttün- doğmak, dünyaya gelmek 16	ekirt- iyileştirmek 4
kırı- yaşlanmak 15	kakkır- balgam çıkarmak, 4 tükürmek
semiri- semirmek 14	kakkırgıla- balgam çıkarmak, 4 tükürüp durmak.
baksıra- 2. zayıflamak, güçten 13 düşmek, zayıf düşmek	saattan- gebe kalmak 4
tın- nefes almak, solumak 11	simgırgile- sümkürmek 4
odun- uyanmak 10	dakpıja- sıkışmak, nefes azalmak 3
dolgat- doğurmak üzere olmak, 8 doğum sancısı çekmek	kırı- çönü- yaşlanmak, çok yaşlı 3 olmak
şıla- yorulmak, bitkin düşmek 8	myakta- dışkı yapmak 3
suksa- susamak 7	moga- yorulmak 3
bilğır- at piskırmak 6	

nazıla- yaşlanmak	3	derit- terletmek	1
oogayın- nefesi kesilmek, nefesi tutulur gibi olmak, nefes nefese olmak	3	doruk- büyümek, gelişmek	1
ar- tur- güçsüzleşmek, zayıflaşmak	2	dükpür- tükürmek	1
booza- gebe kalmak	2	dükpürgüle- tükürmek	1
bülgür- püskürmek, fişkırtmak	2	düyle- sağır olmak, sağırlaşmak	1
çova- yorulmak, usanmak	2	ekiri- iyileşmek	1
çuda- zayıf düşmek, zayıflamak	2	ettin- iyileşmek	1
doytuğayın- aksamak, aksak yürümek	2	hanzıra- kanamak	1
etteldir- iyileştirmek	2	harlıktır nefesi kesilerek, nefesi kesilircesine	1
kırı- nazıla- yaşlanmak	2	iştél- hamile olmak	1
mıyaktat- dışkılatmak	2	işten- hamile olmak	1
moga- şıla- yorulmak, çok yorulmak	2	kijirgen- gıdıklanmak	1
moga- tur- yorulmak	2	oḡga- kaḡı- çok susamak	1
ös- törü- büyüyüp çoḡalmak	2	oḡga- suksa- çok susamak	1
sidiktet- idrar yaptırmak	2	öl- çit- ölmek, yitmek	1
sool- zayıflamak, solmak	2	saamçı- süt nedeniyle meme şişmek	1
şim- gözleri kapatmak, yummak	2	segi- iyileşmek	1
şiy- gözleri kapatmak	2	sorbulan- yaralanmak	1
agar- rengi kaçmak, benzi atmak	1	sulara- zayıflamak, güçsüzleşmek	1
ajırgan- nahoş bir tat dolayısıyla yüzünü buruşturmak	1	sulara- şilgede- zayıflamak, güçsüzleşmek	1
albıktır nefesi kesilerek, soluk	1	surtugayın- vurmak, çarpmak (nabız)	1
ar- dor- çok zayıflamak	1	şagzıra- yorulmak, yorgun düşmek	1
ar- zayıflamak, güçsüzleşmek	1	şılagda- yorulmak, bitkin olmak	1
aştaksa- acıkmaya başlamak, açlık hissetmek	1	tazar- kelleşmek	1
aştamzıra- acıkmak, açlık hissetmek	1	tot- han- doymak, kanmak	1
bılırgıla- at pıskırmak, pıskırıp durmak	1	törügüle- doğurmak	1
bırıla- yürek vurmak, çarpmak	1	törüt- doğurtmak	1

3.1.2.7. Yarış, savaş ve fiziksel mücadele anlam alanıyla ilgili fiiller:

tuduş- tutuşmak, kapışmak, yakalamak	35	hüreş- güreşmek	26
körüş- 2. kapışmak, yarışmak, güçlerini sınamak, güreşmek	33	aldır- tutulmak, yakalanmak, yenilmek	23

alış- aldırmaq, kaptırmak, çaldırmak; yenilmek, mağlup olmak	18	turuş- karşı durmaq, mücadele etmək, savaşımaq, savunmaq	2
segiriş- çarpışmaq, kapişmaq	17	ut- I yenmek	2
çarış- yarışmaq	15	üpte- tona- soymaq, yağmalamək	2
çaalaş- savaşımaq	14	üreş- hüreş- gürüşmək, kapişmaq	2
olçala- kazanmaq, ele geçirmek. yağmalamək	13	adaannaş- yarışmaq, kapişmaq, dövüşmək	1
çarıştır- yarıştırmək, rekabet ettirmek	11	adış- soguş- atışmaq, vuruşmaq	1
oktat- 2. yenilmek	11	aldır- tuttur- yakalanmaq, ele geçirilmek	1
tiile- yenmek, kazanmaq, galip gelmək	9	çaalan- korkutmaq, tehdit etmək, ürktürmək	1
olçala- çaala- kazanmaq, ele geçirmek. yağmalamək	8	çarış- hüreş- gürüşmək, rekabet etmək	1
bastır- 2. yenilmek, mağlup olmak, yok edilmək.	7	çirtir- yağmalanmaq	1
çaala- savaşımaq, fethetmək	7	çönggeleş- kışkırtmaq, tahrik etmək, karşılıklı kışkırtmaq	1
oyna- 2. müsabaka yapmak, yarışmaq	7	demiseş- mücadele etmək, kapişmaq	1
dığın- yenmek, boyun eğdirmək	4	düveş- onaaş- dövüşmək, kapişmaq	1
kavarlaş- kapişmaq, dövüşmək, gürüşmək	4	ilindir- yenmek, alt etmək	1
tavarış- 3. karşılaşmaq; yarışmaq, kapişmaq	4	meskildeş- kavga etmək, dövüşmək	1
adış- atışmaq, vuruşmaq	3	olçalat- gaspettirmək, yağmalatmaq	1
bastın- 2. yenilmek	3	sokkulaş- vurmaq, vuruşmaq, kavga etmək	1
düveş- dövüşmək, kapişmaq	3	soluş- körüş- karşılıklı yer değışip bakışmaq (dövüşmək üzere)	1
uttur- yenilmek, kaybetmək	3	şüül- kazanmaq, galip gelmək, yenmek	1
üpte- yağmalamək, gasp etmək	3	tona- yağmalamək, haraca kesmək	1
adış- tuduş- atışmaq, yarışmaq, müsabaka yapmak	2	üreldeş- birbirini yok etməye çalışmaq	1
çoğuş- dövüşmək, kavga etmək	2		

3.1.2.8. Ses bildiren fiiller ve diğər taklit fiilleri

3.1.2.8.1. Ses bildiren fiiller:

algır- bağırmək, haykırmək; yüksek sesle konuşmaq; yüksek ses çıkarmək; böğürmək; gürlemək	48	kışkır- bağırmək, haykırmək, çığılık atmaq	9
eer- II. havlamək	17	uluş- ulumək, uluşmaq	8
kişte- kişnemek	17	algırış- kışkırış- bağırmək	6
algır- kışkır- bağırmək, haykırmək	12	et- II ses çıkarmək (hayvanlar için)	5
		çağılandır yankılanarak	4

diñmire- <i>gürlemek</i>	4	şaañayın- <i>çağlamak, gürüldemek</i>	2
hılıradır <i>gıcırdatarak, hışırdatarak</i>	4	şalıradı <i>şarıldatarak, şırıldatarak</i>	2
kızıradır <i>gıcırdatarak, çatırdatarak</i>	4	şalırtkayındır <i>şarıldatarak, şırıldatarak.</i>	2
oran- <i>piskırmak</i>	4	şugayındır <i>çatırdayarak, çıtırdayarak</i>	2
sıgır- <i>ıslık çalmak</i>	4	şiigayın- <i>hışırdamak, şırıldamak</i>	2
şalıradır <i>şarıldatarak, şırıldatarak</i>	4	aaladır-çiiledir <i>bağırıp çağırarak</i>	1
algırış- <i>bağrışmak</i>	3	aagayın- <i>böğürmek, yüksek ses çıkarmak</i>	1
çijırat- <i>gürlemek, gürletmek</i>	3	aala- <i>bağırarak, haykırmak</i>	1
dazıgayın- <i>çatırdamak</i>	3	algırgıla- <i>bağırarak, bağırıp durmak, haykırmak</i>	1
dıyıradı <i>kütürdeyerek, çatırdayarak</i>	3	algış- kırış- <i>bağrışmak, karşılıklı atışmak</i>	1
hılıradı <i>gıcırdatarak, hışırdatarak</i>	3	çargıradı <i>yüksek sesle, gürültüyle</i>	1
hiiledi-haaladı <i>vinlatarak, uğuldatarak, uğultuyla</i>	3	çijıradır <i>gürleterek</i>	1
hooladı <i>gürleterek, gürültüyle</i>	3	çiigayındır-şoogayındır <i>gürültü çıkararak, gürültüyle, şamatayla</i>	1
kıngırtkayın- <i>gürüldemek, çatırdamak; "kır" diye ses çıkarmak</i>	3	çiigeyin- <i>gürültü çıkarmak, uğuldamak, ulumak, böğürmek</i>	1
kışkırgıla- <i>bağırarak, haykırmak, defalarca bağırarak</i>	3	çiigeyiniş- <i>bağrışmak, böğrüşmek</i>	1
sugayındır <i>ıslık çalarak</i>	3	çiiledi-şooladı <i>gürültüyle, hışırtıyla</i>	1
şirıneyindir <i>hışırdatarak, şırıldatarak</i>	3	çiıneyin- <i>gürültü etmeye başlamak, gürültü çıkarmak, uğuldamak</i>	1
arıgayınış- <i>hırlaşmak, kükreşmek</i>	2	çiıneyin- şoonayın- <i>gürültü patırtı çıkarmak, şamata etmek</i>	1
çazıradır <i>çatırdatarak, çıtırdatarak</i>	2	çiıneyindir <i>gürültü çıkararak, gürültüyle, şamatayla</i>	1
çiiledi <i>gürültüyle, gürültü patırtıyla, şamatayla</i>	2	dagja- <i>gürültü etmek, ses çıkarmak</i>	1
dıldırtkayın- <i>hışırdamak</i>	2	dugayın- <i>oklar atılmak; vızıldamak</i>	1
dirigayın- <i>gürültü etmek, sesi çıkmak</i>	2	dırgıradı <i>sessizce, fazla ses çıkartmadan</i>	1
haagayındır <i>uğuldayarak, vınlayarak</i>	2	dırıgıyındır <i>"dirt-dirt" diye, "dirt-dirt" ses çıkararak</i>	1
haaladı <i>gürültüyle, gürültü patırtıyla</i>	2	dirile- <i>uğuldamak, gürüldemek</i>	1
haytıgayın- <i>ses çıkarmak, gürültü yapmak</i>	2	dirtiledir <i>gürültüyle, gürleterek</i>	1
huñayın- <i>uğuldamak, ötmek</i>	2	doñgurladı <i>takır tıkr ederek; geyik gibi yürüyerek</i>	1
hoogayın- <i>uğuldamak, gürüldemek</i>	2	eert- <i>havlatmak</i>	1
kañgırat- <i>gürletmek, gürüldetmek</i>	2	haagayın- <i>ses çıkarmak, uğultu çıkarmak, vınlamak</i>	1
kañgırtkayındır <i>çatırdatarak, gürültüyle</i>	2	haañayın- <i>uğuldamak, ulumak, gürültü çıkarmak</i>	1
ööle- <i>gürültü yapmak, gürültü çıkarmak</i>	2	halıra- hulura- <i>hışırdamak, fişirdamak, gürültü yapmak</i>	1
sugayın- <i>ıslık çalmak, ötmek, tiz ses çıkarmak</i>	2		
şaañayın- <i>çağlamak, gürüldemek</i>	2		

3.1.2.8.2. Diğer taklit fiilleri:

burugayın- tütme, buram buram yükselmek	7	sirtiledir titretmek, sarsarak	2
eleğeyin- yalpalayarak gitmek, sallanmak, sarsılmak	7	alçağnadı-kelçeğnedi hızlı ve büyük adımlarla, bu şekilde ilerleyerek	1
buruğayın- tütme, buram buram yükselmek	6	bırılğayın- sallanmak	1
buruğayındır yükselerek, tüterek		bırılğna- sallanmak	1
çaynadı parlatarak, ısıdarak	6	burtugayın- tütme, buram buram yükselmek.	1
eleğnet- yalpalayarak yürümek, sallanarak gitmek	6	burtugayındır tüterek, buram buram yükselerek	1
buruladır tütme, yükselmek	4	burtuğayın- tütme, buram buram yükselmek	1
çayinnadır parlayarak, ısıdayarak	4	çayığayındır parlayarak, ısıdayarak	1
çaynadır parlatarak, ısıdarak	4	dazaytı ayrı, ayrışarak, ayrılarak, ayrı düşerek	1
eleğnet- tendiğnet- sallanmak, sallanarak gitmek	4	doozunnaldır tozularak, tozu dumana katarak	1
karağayın- görünüp kaybolmak; çok hızlı hareket etmek	4	dozuğayın- parıldamak	1
halanğnat- sallanmak, yalpalamak	3	dozuğayındır parlayarak, ısıdayarak	1
barzay- korzay- dişlerini göstermek, ağzını açmak	2	döküldüğeğeyin- değirmi bir şey yuvarlanmak, yuvarlanır gibi hızla ilerlemek	1
hökeğnedi zıplayarak, hoplayarak, dörtlale	3	elbiğayın- sallanmak	1
hölbeğnedi sarsarak, sallayarak	3	eleğeyiniş- yalpalayarak gitmek, sallanmak, sarsılmak	1
kılçağayın- bakmak, bakınmak	3	eleğeyindir yalpalayarak yürümek, sallanarak gitmek	1
sirtiledi titretmek, sarsarak	3	eleğne- sallanarak, yalpalayarak yürümek	1
borbağayın- hareket etmek, devinmek	2	hadığayındır parlayarak, ısıtıyla	1
buruladı titreşerek, tüter gibi	2	hölbeğeyin- sallanmak, titremek, sarsılmak	1
çayığayın- parlamak, ısıdamak	2	hölbeğeyindir titretmek, sarsarak	1
çayinnan- parlamak, parıldamak, ısıdamak	2	ıylığayın- sallanmak	1
çayinnandır parlayarak, ısıdayarak	2	ıylığayındır sallanarak	1
çindiğeyin- sallanmak	2	imigayın- kaynaşmak, çok olmak, kımıldamak	1
çiğgirtilen- görünüp kaybolmak	2	imigeyin- kımığayın- kaynaşmak, kımılşamak, hareket etmek	1
domuğayın- yanıp sönmek, aydınlanıp karararak	2	imile- kıymığna- kaynaşmak, kımılşamak, hareket etmek	1
imile- kaynaşmak, çok	2	imiğeyin- kıymığayın- kaynaşmak,	1
karbağna- kollarını savurmak, vurur gibi yapmak	2		

kımıldaşmak, hareket etmek

kalbağna-	sallanmak, ırgalanmak	1
karağnadı	<i>görünp kaybolarak; çok hızlı, hızlı bir şekilde</i>	1
kılağayın-	<i>parlamak, parıldamak</i>	1
kılağnat-	<i>parlatmak, ışıldatmak</i>	1
kılay-	<i>parlamak</i>	1
kızağayındır	<i>parlatarak, kızartarak, kıvılcım saçtırarak</i>	1
kızağnadı	<i>parlatarak, kızartarak, kıvılcım saçtırarak</i>	1
kızağnadır	<i>parlatarak, kızartarak, kıvılcım saçtırarak</i>	1

kuurağayın-	<i>kımıldamak, görünmek (gri, belli belirsiz olarak)</i>	1
mırziyt-	<i>büyük olarak görünmek, öyle göstermek</i>	1
siiledir	<i>çok hızlı, süratli, büyük bir hızla, rüzgar gibi (gitmek)</i>	1
sirtigeyin-	<i>sallanmak, sarsılmak, titremek</i>	1
sirtiğeyin-	<i>titremek, sarsılmak, sallanmak</i>	1
tendiğeyindir	<i>sallayarak, yalpalandırarak</i>	1

3.1.2.9. Zamir kökenli fiiller:

kança-	<i>ne yapmak, nasıl yapmak, nasıl olmak</i>	66
ınça-	<i>öyle yapmak, öyle davranmak</i>	65
mınça-	<i>böyle yapmak, bu şekilde davranmak</i>	13
kançal-	<i>ne yapmak, nasıl yapmak, nasıl olmak</i>	10
kançal- çoon-	<i>ne olmak, ne yapmak</i>	8
mınçan-	<i>böyle yapmak</i>	7
kançan--	<i>ne yapmak, nasıl yapmak, ne olmak</i>	2
ınçan-	<i>öyle yapmak, öyle davranmak</i>	1
mınçaldır-	<i>böyle davranmak</i>	1

3.1.3. Yardımcı Sözcükler

3.1.3.1. Edatlar

Tuv. ederinçi, Rus. послелог/poslelog (GTY: 434; ATLD: 231) terimleriyle karşılanan edatları, *çekim edatları* (Hacıeminoğlu 2015: 1); Tuv. artınçı, Rus. частитци/çastitsi (GTY: 429; ATLD: 239) terimleriyle karşılanan unsurları, *pekiştirme edatları* (Gündoğdu 2012: 408) başlıkları altında olmak üzere edatları iki grupta ele aldık.

3.1.3.1.1. Çekim Edatları

Metinlerdeki çekim edatlarının sıklık bakımından sırası şöyledir:

Sözcük	Sıklık
bile I	662
deg	301
ışkaş	95
hire	86
dees	78
çedir	74
beer	33
kiir	31
ajır	25
kejir	17
başka	13
öske	11
deer II	10
söölünde	8
yozugaar	7
durgaar	6
kudu	6
örü	6
bolgaş	5
ajıldır	4
bilek II	4
deen	4
aŋgıda	1
kejildir	1

ujun	1
udur	1

Anlam ve işlevlerine göre bu çekim edatları şu alt başlıklara ayrılmaktadır:

3.1.3.1.1.1. Yön ve sınırlama ilişkisi kuranlar:

ajıldır *üstünden, üzerinden; ardına, arkasına, ardına doğru*

ajır *üzerinden, -den doğru*

beer 3. *-den bu tarafa, bu yana*

durgaar *boyunca*

kejildir *üzerinden, karşıdan karşıya, boyunca*

kejir *üzerinden, karşıdan karşıya, boyunca*

kudu 2. *aşağı*

örü 2. *yukarı*

udur 2. *karşı*

deer II *kadar*

kiir *kadar*

3.1.3.1.1.2. Öncelik, sonralık ve zaman ilişkisi kuranlar:

bilek II *hemen, -e kadar, -(t)r...-maz*

bolgaş 2. *sonra, -DAn sonra*

çedir *kadar, değin*

söölünde *sonra, -dan sonra*

beer 2. *-den beri, bir zamandan beri*

3.1.3.1.1.3. Benzerlik ilişkisi kuranlar:

deg *gibi*

ışkaş *gibi*

deen *gibi, benzer*

3.1.3.1.1.4. Sebep, amaç ilişkisi kuranlar:

dees için

töleede için, -den dolayı

ujun için

3.1.3.1.1.5. Başkalık ilişkisi kuranlar:

aŋgıda başka

başka başka

öske 3. başka

3.1.3.1.1.6. Beraberlik veya vasıta ilişkisi kuranlar:

bile I ile

3.1.3.1.1.7. Miktar ve derece ilişkisi kuranlar:

hire kadar

3.1.3.1.1.8. Uygunluk, denklik ve nispet ilişkisi kuranlar:

yozugaar uygun olarak, -e göre, gereğince

3.1.3.1.2. Pekiştirme Edatları:

Gramerlerde "sona gelen edatlar" (Ergin 2002: 357), "pekiştirme bağlaçları" (Korkmaz 2009: 1115), "kuvvetlendirme edatları" (Hacıeminoğlu 2015: 218) gibi terimlerle karşılanan bu edatlar, ifadeye yerine göre pekiştirme ve kuvvetlendirme, belirtme, dikkat çekme, ayırma, sınırlandırma, karşı koyma; yerine göre belirsizlik, şüphe, tahmin, rica, nezaket, olumsuzluk, soru, istek anlamları ve işlevleri verirler (Savran 2013: 411).

Metinlerdeki pekiştirme edatları, kullanım sıklığı sırasıyla şunlardır:

Sözcük	Sıklık
-daa	988
evespe	956
irgin	720
-LA	636
-Dİr	572
iyin	528
aan I	324
be II	293
boor	257
bolza	240
baza	196
bolgay	154
eves	122
ıynaana	85
oŋ III	60
oo	45
irgi	43
moŋ	20
çoor	19
bezin	17
şak II	16
iyik	15
ale	14
am II	14
aa III	11
hirelig	9
çügale	8

Sözcük	Sıklık
iyikpe	7
bolgu deg	6
deenigay	6
aar III	5
çogum	5
daan	4
şüve~şuva	4
ay II	3
çükü-le~	3
çüküye-le	
eveyikpe	3
ınçaş	3
ışkajıgay	3
arta II	2
bo-la	2
çadavas	2
deeştıŋ	2
deppe	2
dıŋ	2
kay	2
aarak	1
bolgay-la	1
eveyik	1
ılap	1
kayık	1
ooda	1
şıŋme	1

N. Hacıeminoğlu, Türk dilindeki pekiştirme edatlarından mutlaka sona gelen *da/de*, *dahı/dakı/takı*, *bile*, *ma/me*, *ok/ök*, *ki/kim*, *yeme/yime* vb. kelimelerin aslı kuvvetlendirme edatları olduklarını, diğerlerinin ise cümle içinde değişik durumlarda ve bazen kuvvetlendirme vazifesi gördüklerini söyler (Hacıeminoğlu 2015: 35). Nitekim metinlerimizdeki bu grup edatlardan "*çüg*le", "*ço*gum" gibi yalnızca cümle ya da kelime sonunda kullanılmayanlar da vardır.

Bunlardan *-LA*, *-daa* ve *-Dir* Tuva imlasında kendilerinden önceki sözcüklere kısa çizgi (-) ile birleştirilerek gösterilen, enklitik (Ercilasun 2008) özelliği taşıyan edatlardır.

Bu edatlardan *aa*, *ale*, *be*, *boor*, *çoor*, *çadavas*, *deppe*, *eveyik*, *eveyikpe*, *ıyna*an, *irgi*, *iyik*, *iyikpe*, *moŋ* soru ve şüphe anlamları veren; *am*, *aar*, *arta*, *ay*, *baza*, *bezin*, *bo-la*, *-daa*, *-dır*, *evespe*, *harın*, *ışkajıgay*, *kay*, *kayık*, *oŋ*, *oo* daha çok pekiştirme/kuvvetlendirme ifade eden; *çüg*le, *dıŋ*, *ooda*, *çükü-le~çüküye-le* sınırlandırma anlamları veren; *bolza* karşıtlık ya da sınırlama anlamları veren; *aan*, *bolgay*, *iyin*, *irgin* onaylama anlamı veren; *daan*, *ınçaş*, *şıŋme*, *şıve~şuva* duygu değeri veren; *-LA* eklendiği yere göre pekiştirme, sınırlandırma, benzerlik gibi anlamlar ifade eden; *eves* olumsuzluk bildiren edatlardır.

3.1.3.2. Bağlaçlar

Metinlerde geçen ve sözlükte madde başı olan bağlaçlar (Tuv. *evilel*, Rus. *soyuz*) sıklık sırasına göre şunlardır:

Sözcük	Sıklık
bolgaş	35
bile II	31
ınçaarga	18
a II	14
deerge (ol derge)	10
harın	9
ınçangaş	9
birde	6
azı	3

ınçalzajok	3
baza 2.	3
aan III	1
ınçalza-daa	1

Bunların dışında çeşitli kalıplaşmış yapılar bağlaç görevli unsurlar olabilmektedir: *ındıg-daa bolza/ındıg bolza, oon soonda, kandıg-çüü-daa bolza, oon ııay, oon öske, oon başka, bir eves, bir bolza.*

Bağlaçlar, görevlerine göre şu şekilde sıralanabilir:

Sıralama bağlaçları:

bolgaş ve

baza 2. ve

bile II ile, ve

Denkleştirme bağlaçları:

azı veya, ya da; yoksa

birde (birde... birde) bir ... bir..

bir bolza (bir bolza ... bir bolza) ya ... ya

Cümle başı bağlaçları:

a II fakat; ise

harın fakat, ama; aksine, bilakis

ınçalza-daa öyle olsa da, ama, fakat

ınçalzajok ama, fakat, ancak

ınçaarga o zaman, öyleyse

ınçangaş bunun için, bundan dolayı, bu yüzden

aan III onun için, bu yüzden

ol deerge ise, da/de; o ise, o da

bir eves eğer

ındıg-daa bolza/ındıg bolza fakat, ama, bununlu birlikte, öyle olsa da

oon soonda *ondan sonra, sonra*

kandığ-çüü-daa bolza *ne olursa olsun, her ne olursa*

oon ıyay *ondan başka, ayrıca; sonra, daha sonra*

oon öske *ondan başka, bundan başka*

oon başka *yoksa, başka türlü*

3.2. ALINTI SÖZLER

Tuva Türkçesindeki alıntı sözlerin büyük çoğunluğu, tarihî ve coğrafi koşullara paralel olarak Moğolca kökenlidir. Tuva Türkçesinde Moğolca unsurların fazlalığı, bu alanda yapılmış bütün çalışmalarda dile getirilen bir husustur. Tuva Türkçesine Moğolcadan geçen sözler arasında önemli bir miktarda Türkçe kökenli ikincil alıntı da bulunmaktadır. Türk diline ait kelimeler Moğolca aracılığıyla tekrar Tuva Türkçesinin söz varlığına dâhil olmuştur. Kimi zaman, aynı söz Tuva Türkçesinde bulunmasına karşın Moğolcadan tekrar alıntılanmıştır. Bunun yanında önceki dönemlerde Moğolcadan Tuva Türkçesine geçmiş olan Moğolca kökenli bazı sözler de daha sonra tekrar alıntılanmıştır (Khabtagaeva 2006; 2009). Bu bölümdeki tasnif yapılırken, kaynakların el verdiği ölçüde sözlerin Tuva Türkçesine hangi yolla geçmiş olduğu belirlenmiştir. Eski Türkçe döneminde birer alıntı olan ve tarihî/çağdaş Türk ve Moğol lehçelerinde yaygın kimi sözlerin, Tuva Türkçesi için Moğolcadan bir alıntılama olup olmadığının belirsiz olduğu durumlarda ise kaynak dile gönderme yapılmıştır.

3.2.1. Moğolca alıntılar

Tuva Türkçesindeki Moğolca kökenli sözlerin oranı üzerinde çeşitli çalışmalarda durulmuştur. Arıkoğlu (2012), Tuva Türkçesinin etimolojik sözlüğünü hazırlayan Tatarintsev'in (2000; 2002; 2004; 2008), eserinde vermiş olduğu %30-40'lık orana karşı çıkarak, aynı sözlük üzerinden yaptıkları değerlendirmeye göre kendilerinin %21'lik bir orana ulaştıklarını dile getirmiştir.

İncelediğimiz metinlerdeki Moğolca alıntılarla ilgili veriler şöyledir¹³:

Madde başı sözlerin %30'u Moğolca kökenlidir. Moğolca kökenli sözlerin %35'i ise Türkçe eklerle türetilmiş sözlerdir. Başka bir şekilde ifade edecek olursak,

¹³ Alıntılarla ilgili verileri belirlerken, Tuva Türkçesindeki Moğolca-Tuvaca ya da Tuvaca-Moğolca şeklinde (yahut benzer şekilde diğer dillerden kelimelerle) oluşturulan ikili sözleri kelime havuzundan çıkardık. Diğer bir deyişle, bu tür sözleri, nötr olarak kabul ettik. Ayrıca "özel isimler"i de bu analizde dahil etmedik.

türetilmiş sözler dışındaki Moğolca kökenli sözlerin oranı madde başı sayısına göre %20'dir.

Sıklık sayısına göre Moğolca kökenli sözlerin kullanım oranı, %13'tür. Yine bu miktarı da yalnızca basit hâldeki Moğolca kökenli sözler üzerinden verecek olursak, %11'lik bir oran elde edilmektedir.

Basit hâldeki sözlerin %73'ü isim soylu sözler, %26'sı fiil, %1'i de edat ve bağlaçlardan oluşmaktadır.

3.2.1.1. Basit hâlde kullanılan sözler

aaşı [< <i>agaşı</i> ESTY I: 32]	amı [< <i>ami(n)</i> ESTY I: 110]
aaşı-çaş [< <i>agaşı çaş</i> ESTY I: 32]	amıdıra- [< <i>amidural</i> ESTY I: 110]
aşı-üre [< <i>aşı ür-e</i> L: 12, ESTY I: 69]	amır [< <i>amur</i> L: 65]
açmak [< <i>açimag</i> ESTY I: 157]	amıra- [< <i>amura-</i> ~ <i>amara-</i> ESTY I: 111]
aşın [< <i>naşın</i> ; → Tuv. <i>naşın</i> ESTY IV: 232]	amıtan [< <i>amitan</i> ESTY I:113]
aşıtı [< <i>aşıtu</i> L: 13]	amza- [< <i>amsa-</i> ESTY I: 109; TW: 75]
adaan [< <i>ataga(n)/ataan</i> ESTY I: 55]	aş [< <i>ang</i> ESTY I: 117; ED:166]
adaarga- [< <i>atararha-/ataarha-</i> ESTY I: 55]	aşgı [< <i>anggi</i> ESTY I: 119]
adıguuzun [< <i>adagusun</i> ~ <i>adugusun</i> / <i>adguus(an)</i> ESTY I: 60]	aşgıda [< <i>anggida</i> ESTY I: 120]
agı [< <i>agi</i> ESTY I: 52-53]	aşgır [< <i>anggir</i> ESTY I: 120]
agıy [< <i>aguy</i> L: 27]	ap [< <i>ab/av</i> ESTY I: 123]
ajıgla- [< <i>asigla-/aşıglah</i> ESTY: I 65]	aptara [< <i>abdara</i> ESTY I: 124]
ajık II [< <i>asig/aşıg</i> ESTY I: 66]	ara II [→ <i>ara-albatı</i> ESTY I: 126]
ajıl [< <i>acil/ajil</i> ESTY I: 67]	araatan [< <i>aragatan</i> ~ <i>ariyatan/</i> <i>araatan</i> ESTY I: 126]
akı [< <i>aka</i> ESTY I: 86-87; TW: 71]	araga-darı [< <i>arhi-dars</i> (<i>araki-darasun</i>) ESTY I: 126-127]
albatı [< <i>albatu</i> ESTY I: 96-97]	aralçı- [< <i>aralci-/ariljih</i> L: 78]
aldar [< <i>aldar</i> ESTY I: 102]	aramak [< <i>argamag</i> L: 83]
alış [< <i>alus</i> ESTY I: 107]	aray [< <i>aray</i> ESTY I: 127; TW: 76]
ama [< <i>ama</i> ESTY I: 108]	arbin [< <i>arbin</i> ESTY I: 129-130]
amgu [< <i>manghug/manhag</i> (< Tib. <i>sman khug</i>) L: 824]	arga II [< <i>arga</i> ESTY I:129; TW: 77]

argamçı [< *argamci* ESTY I: 132; TW: 77]

arjaan [< *rasiyan* ~ *arasiyan/raşaan* ~ *arşaan* (< Skr. *rasāgana*) L: 1013; TW: 78]

arjı [< *arsi* ~ *risi/arş* (< Skr. *rshi*) L: 86]

arjul [< *alçigur/aşçuur* L: 46; ESTY I: 137]

arzagar [< *arsagar/arzgar* L: 86]

arzılaŋ [→ ESTY I: 138-139]

avıgay [< *abugay* ~ *abagay* ESTY I: 45]

avıral [< *abural/avral* ESTY I: 46]

ayaar [< *ayar/ayaar* ESTY I: 161]

ayan [→ ESTY I: 163]

ayıs [< *adis* (Skr. *adhisthita*) ESTY I: 79-80]

aymak [< *aymag* EST I: 110]

azıra- [< *asara-* EST I: 193-194]

baa [< *bag-a* ~ *ba/baa* (< Çin. *fa*) L: 106]

bagaja-çepsek [< *bagaci cebseg* ESTY I: 170]

bagana [< *bagan-a* EST II: 42; TW: 84]

bajıŋ [< *baysing/bayşin(g)* L: 121]

bala- [< *balala-/ballah* ESTY I: 182]

baraa [→ ESTY I: 192-193]

baraalga- [< *baragalka-/baraalhah* ESTY I: 193]

baraan I [< *baraga(n)/baraa* ESTY I: 194]

baraan II [→ ESTY I: 194]

baraan III [< *baragan/baraa(n)* ESTY I: 194]

barıın [< *baragun/baruun* ESTY I: 197]

belek [< *beleg* ESTY I: 211-212]

belek-selek [< *beleg seleg* ESTY I: 212]

belen [< *belen* ESTY I: 212]

beletke- [< *beledke*-TW: 91; ESTY I: 213]

beletkel [< *beledkel* TW: 91; ESTY I: 213]

berge [< *berke/berh* ESTY I: 214]

bıdaa [< *budaga(n)/budaa(n)* ESTY I: 323]

biıeeçi [< *biçiğeeçi/biçeeç* ESTY I: 223]

biji- [< *biçi-* ESTY I: 221-222]

bijik [< *biçig* ESTY I: 222]

boda- [< *bodu-* L: 174; ESTY I: 237]

bodagan [< *botugan/botgo~botagan* ESTY I: 237-238]

bodal [< *bodul* L: 175; ESTY I: 238]

bodara- [< *bodara-/bodrah* ESTY I: 238]

bogda [< *bogda* ESTY I: 236-237]

bok-sak [< *bog sag* ESTY I: 240]

boo [< *buu* (< Çin. *pao*) ESTY I: 245-246]

boos [< *bogus/boos* ESTY I: 249-250]

boova [< *booba/boov(on)* (< Çin. *bo-bo*) ESTY I: 246]

bora [< *boru* ESTY I: 253; TW: 98]

bozaga [< *bosug-a/bosgo* ESTY I: 240]
böktür- [< *bögtür-* L: 202; ESTY I: 267-268]
budul- [< *buduli-/budlih* ESTY I: 285, 287]
bujar [< *bucar/buzar* ESTY I: 287]
buk [< *bug* ESTY I: 289-290]
bula [< *bila* ESTY I: 290]
burgan [< *burkan/burhan* ESTY I: 295]
burgan-dıvaajaŋ (*burgan-dıvaajaŋ oranı*) [→ *burgan*; *dıvaajaŋ* < Mo. *divacing* (< Tib. *bde ba can*, Skr. *sukhāvati*) L: 405]
buu-haa [→ ESTY I: 308]
buurul [< *bugurul~bugural/buural* ESTY I: 308]
bügü [< *bükü* TW: 103; ESTY I: 309]
büree [< *büriye~bürege/büree* ESTY I: 319]
bürün [< *bürin* ESTY I: 317]
bürütke- [< *bürütke/bürtgeh* ESTY I: 319]
büzeele- [< *büsele-/büsle-* ESTY I: 312]
büzüre- [< *büsire- ~ bisire-/bişreh* ESTY I: 312]
ça II [< *ca/zaa* TW: 104]
çaa I → *ça II*
çaan [< *cagan/zaan* A: 29]
çada- I [< *yada-* L: 675]
çagaa [< *cakiya(n)* TW: 106]
çağı- [< *caki-* TW: 106]

çağılga [< *cakiyalga* L: 1589]
çaglaa [< *cilagay/jalgay* L: 1628]
çala- [< *cala-* L: 1590]
çalalga [< *calalg-a* L: 1591]
çalı [< *calagu/zaluu* L: 1590]
çamdık [< *carimdug/zarimdag* L: 1603]
çaŋça- [< *cangna-/zagna-* A: 29]
çar [< *car* L: 1602]
çarı [< *cari* TW: 109-110]
çarla- [< *carla-* L: 1604]
çarlal [< *carlal* L: 1604]
çarlık [< *carlig* L: 1604]
çay II [< *çag* TW: 112]
çayaan [< *cayaga(n)* TW: 112]
çayır [< *çayr/sayr* L: 259]
çaza- [< *casa-* TW: 113]
çeeren [< *cegere(n)* TW: 114]
çele [< *zele/zeel* L: 1614]
çelgiy → *çaglaa*
çemele- [< *cemele~cimele-* TW: 115]
çemzek [< *cemseg ~ cebseg/zebseg* TW: 115]
çepsek → *çemzek*
çerle [→ Mo. *yerü/yer, yerüde/yerd* L: 691, 692]
çerlik [< *cerlig* L: 1617]
çes [< *ces* TW: 116]
çetker [< *çidkür/çötgör* L: 284]
çığaan [< *sihag-a(n)/şahaa(n)* L: 1118]
çijır [< *sicir/şijir* L: 1120]
çıldagaan [< *şiltagan/şaltagan* TW: 118]
çıraa [< *ciruga/joroo* T: 24]

çıraŋ [< *cira(n)* L: 1635]
çırga- [< *cirga-* TW: 119]
çırgal [< *cirgal/jargal* L: 1636]
çıskaa- [< *cigsaga-* TW: 119]
çiġe [< *çike* TW: 120]
çiŋ II [< *ciŋ* (< Çin. *zhen*) TW: 121]
çiŋ I [< *ciŋ* TW: 121]
çip [< *cib/jiv* L: 1618]
çip-çiġe [→ *çiġe*; → Mo. *çib çike* L: 279]
çirim [< *cirim* TW: 122]
çize [< *çese(n)* (< Çin. *ce zi*) TW: 122]
çoġu- [< *coki-* L: 1649]
çoġum [< *çohum*; MET: 140, MBZ: 60]
çol [< *col* L: 1651]
çolbuŋ [< *colbin* L: 1652]
çon [< *con* (< Çin. *ts'uen*) EW: 127]
çoogla- [< *cogugla-* L: 1649]
çorgaar [< *corigar* TW: 124]
çova- [< *coba-* TW: 125]
çögel [< *çökül ~ çökel* L: 321]
çönü- [< *cönü-* L: 1661]
çönük [< *cönüg* L: 1661]
çöön [< *cegün/züün* TW: 125-126]
çöp [< *cöb* L: 1656-1657]
çöpşeere- [< *cöbsiyere-* L: 1658]
çörü- [< *cöri-* L: 1662]
çugaa [< *cug-a ~ cugag-a/zugaa* L: 1664]
çuruk [< *cirug* TW: 128]
çuşku- [< *coguçi-* L: 312]
çüü~çüü [< *yagu(n)/yuu(n)* TW: 128-129]

çüdek [< *cüdeg ~ cüdegüü* TW: 129]
çük I [< *cüg* L: 1672]
çülgü- [< *cülgü-* L: 1675]
çüm [< *çöm* L: 322]
çüül [< *cüyl/züyl* L: 1674]
çüzün [< *cisü(n)* L: 1643]
daadı [→ ESTY II: 19]
daamay [< *dagamay/daamay* L: 346]
daga [< *tah-a/tah* L: 1217; ESTY II: 36-37; TW: 132]
daġı- [< *taki-/tahih* L: 1190]
daġıl [< *takil/tahil* L: 1190]
daġılga [< *takilg-a ~ taylg-a/tahilga* L: 1190]
dajaara- [< *tasiyara-/taşaarah* ESTY II: 49]
dajı- II [< *tasi-/taşih* ESTY II: 54-55]
dakpır [< *dabhur/davhar* ESTY II: 68]
dal [< *tal* ESTY II: 70]
dalay [< *dalay* ED: 502]
dalgan [< *talhan/talh(an)*; ESTY II: 75-76]
dalgı- I [< *talki-* ESTY II: 76-77]
dalgı- II → *dalgı- I*
daŋ II [< *dang/dan(g)* ESTY II: 86]
daŋgina [< *dagini/dagina* (< Skr. *dākinī*) ESTY II: 87]
daŋgıragla- [< *taŋgarıġla-/taŋgaragla-* ESTY II: 88]
daŋgırak [< *taŋgarıġ/taŋgarag* ESTY II: 87-88]
daŋza [< *gangsagans~gaans* (< Çin. *kan-tsu*) L: 556; ESTY II: 88-89]

daŋzi [< *dangsa(n)/dans(an)* (< Çin. *tang-tzu*) L:366-367; ESTY II: 89]
dargan [< *darhan* ESTY II: 93-98]
darıy [< *daruy* ESTY II: 102]
darjı [→ ESTY II: 99-100]
das [< *tas* ESTY II: 104]
daška [< *tagsi/tagş* L: 1184]
dayın [< *dayin* ESTY II: 66]
dayza [< *dayca/dayz* (< Çin. *tai-tzu*) L: 355]
dayzın [< *daysun/daysan* L: 354]
deedi [< *degedü* ESTY II: 326; TW: 135]
deejı [< *degeci* ESTY II: 327]
deek [< *tegeg* ESTY II: 327; MET: 58]
deere [< *degere* ESTY II: 322-323]
deeviir [< *degebür ~ degebüri* ESTY II: 326]
degee [< *degege/degee* ESTY II: 119]
delegey [< *delekey* ESTY II: 123-124]
delgere- [< *delgere-/delgereh* ESTY II: 122]
dem I [< *dem* ESTY II: 124]
dembeere- [< *demeyre-/demiyrer* L: 398-399; ESTY II: 126]
demdegle- [< *temdegle-* ESTY II: 126-127]
demdek [< *temdeg* ESTY II: 127-128]
deŋ-duŋ [< *den-dun* ESTY II: 136-137]
deŋgere- [< *tengker(e)- ~ tengküir(e)-* L: 1239]
depşı- [< *debşı-* ESTY II: 138]

deski [< *tegşı* TW: 138; ESTY II: 145-146]
despek [< *debseg/devseg* ESTY II: 146]
despi [< *debşı, tebşı* TW: 138; ESTY II: 146-147]
devi- [< *debi-* ESTY II: 114]
devide- [< *tebede-/tevdeh* ESTY II: 114]
diize [< *diyce/diyz* L: 404; ESTY II: 155]
diji [< *degesü(n)/dees(en)* TW: 140]
dip [< *tib/tiv* ESTY II: 161]
doktaa- [< *togta-, togtaga-* ESTY II: 181; TW: 142]
doktaal [< *togtagal* ESTY II: 181]
doktar [< *todhar/totgor* L: 1254; ESTY II: 182]
dolagay [< *tolugay/tolgoy* L: 1268]
domak [< *domug/domog* ESTY II: 188]
dombu [< *dombu/dombo(n)* ESTY II: 188-189]
doŋga [→ ESTY II: 193]
doŋgay- [→ *tongguy-* L: 1272]
doŋgurak [< *tonggurug/tongorog* ESTY II: 194]
doos- [< *dogus-/duus* ESTY II: 201]
doozun [< *togusu(n)/toos(on)* ESTY II: 196-197]
dopçu [< *tobçi* ESTY II: 204]
dopçu- [< *tobsi-/tovşih* L: 1252]
dopurjak [< *togurçag/toorçoğ* ESTY II: 202-204]

dora I [< *doro/dora* ESTY II: 204-205]
dora II [< *doro/dora* ESTY II: 205]
doraan [→ MBZ: 60; MET: 141; → Hal.
doroo TW: 144]
dordum I [< *durtum ~ durdung/durdan(g)* ESTY II: 207]
dorum [< *torum* ESTY II: 211]
doruun [< *dorigun* ESTY II: 211]
dos- [< *tos-, tosu-* TW: 144]
doşkun [< *dogsıd~dogsın* ESTY II: 217]
dögü- [< *dögü-/döhöh* L: 423; ESTY II: 226]
dönen [< *dönen* ESTY II: 234]
dörbelçin [< *dörbelcin* ESTY II: 244]
dörbün [< *dörbe(n) ~ döröv/dörvön* L: 426]
dugan [< *dugang/dugan* (< Tib. *hdu-khan*) ESTY II: 256]
dujaa- II [< *tusiya/tuşaah* ESTY II: 260]
dujaa- I [< *tusiya/tuşaah* ESTY II: 260]
dujaal [< *tusiyaal/tuşaal* ESTY II: 260]
duran [< *duran/durang* ESTY II: 274]
duza [< *tusa* ESTY II: 260-161]
düyük [< *tüsig/tüşig* ESTY II: 285]
düjölge [< *tüsilge/tüşleg* ESTY II: 285-286]
düjümet [< *tüsimel, tüsımed* ESTY II: 286-287]
dül- [< *tüle- ~ tüli-* TW: 149]

düley [< *düley* ESTY II: 290-291]
dülgüür [< *tülkigür/tülhüür* ESTY II: 290]
dündügür [< *tüngtügür~tüntügür* L: 1316]
dünge [< *tüngke* L: 1316; → (Tuv. standart biçim) düvüreñ (Dorju 2011: 58)]
dünze [< *düngse(n)/düns(en)* ESTY II: 296]
dürgen [< *türgen* ESTY II: 299]
dürzü [< *dürsü(n)/dürs(en)* ESTY II: 300]
düyme- [< *düybe- ~ tüybe-/düyveh* L: 443; ESTY II: 287]
eçigey-açıgay [< *ecigey* L: 536]
edile- [< *edle-* TW: 151; MET: 253]
eelçeg [< *egelci/eelj* TW: 152]
ege I [< *eke* TW: 152-153]
egey [< *nekey* L: 895]
egür [< *egüri/üür* L: 480]
egürde [< *egürıde* L: 480; → Tuv. *egırede*]
ejele- [< *ecele-/ezleh* L: 534]
ejen [< *eçegeke(n)* L: 463]
ejen (ejen-eytiin) [< *ecen/ezen* L: 535]
el I [< *elü/el* L: 495]
elbek [< *elbeg* TW: 154]
ele- [< *ele-* TW: 154]
eleer [< *eregül/erüül* TW: 154-155]
elezin [< *elesü(n)* TW: 155]
emdik [< *emneg, emnig* TW: 155]
emgele- [< *emkile-/emhle* L: 499]
ende- [< *ende-* L: 502]

endeerel [< *endegürel* L: 503]
eñgin [< *iñge(n)* TW: 156]
ep [< *eb* TW: 156]
ereen [< *eriyen/ereen* TW: 157]
eree [< *eregüi, eregüü* TW: 158]
eremik [< *eremeg* L: 513]
eres [< *eres* TW: 157]
ergi- [< *ergi-* TW: 157]
ergim [< *erkim* TW: 157]
eriide- [< *eregüide-/erüüide-* T: 33]
erik [< *ergi/ereg* TW: 158]
erlik [< *erlig* ED: 224]
ertem [< *erdem* TW: 158]
ertine [< *erdeni/erdene* (< Uyg. *erdini* < Skr. *ratna*) TW: 158]
haalga [< *hagalga-a(n)/haalga* L:1397]
haalgaçı [< *hagalgaçı(n)/haalgaç* L: 1397]
haarjak [< *hayrçag ~ hagurçag/hayrşag* L: 1409]
haçı [< *hayçı(n)* L: 1406]
hajı [< *hacigu ~ hacagu ~ hacau/hajuu* L: 1463]
halak [< *halag* L: 1413]
halanğıy [< *halanggi* L: 1415]
halap [< *galab/galav* (< Skr. *kalpa*, Tib. *skalpa*) L: 551]
halay- [< *halay-* L: 1414]
halda- [< *halda-* L: 1416]
halun [< *halagun/haluun* L: 1413]
halıra- hulura- [< *haligura-* L: 1419]
hamaan [< *hamiy-a ~ hamig-a/hamaa* L: 1425]
hana [< *han-a(n)/hana* L: 1430]

hara- [< *hara-/harah* L: 1437]
haraaça [< *haraaçı/haraaç* MET: 196]
haragan [< *haragan-a ~ hargan-a, haragun-a/hargana* L: 1439; ED: 657]
haralda- [< *haraldu-/haraldah* L: 1440]
haram [< *haram* L: 1440]
harbula [< *harbugul/harvuul* L: 1443]
hargıy [< *hargay* L: 1444; → krş. Tuv. (folk.) *kargay~kargıy*]
harı [< *harigu* L: 1446]
harın [< *harin* L: 1449]
hartıga [< *hartsgay* MBZ: 6]
haş [< *has* L: 1452]
hay [< *gay* L: 548]
hay- II [< *hay-* L: 1405]
haybır [< *haymugur ~ haymur/haymuur* L: 1407]
haygılçı [< *haygulçı(n)/hayguılç* L: 1406]
hayıra [< *hayr-a/hayr* L: 1407]
hayıraan [< *hayran* L: 1409]
hayırakan [< *hayrahan* L: 1409]
hayırğa [< *hayrg-a/hayrga* L: 1409]
hayırla- [< *hayrala-* L: 1408]
haynık [< *haynug/haynag* L: 1407]
hemçeel [< *kemciy-e(n)/hemjee(n)* L: 722; MET: 95]
hençe [< *kence* L: 724; T: 25]
henerten [< *genedte* TW: 167]
here- → *hara-*
heregle- [< *keregle-* T: 32]
herek [< *kereg* TW: 167; A: 34]

hereksel [< *keregsel* TW: 167]
herel [< *gerel* TW: 167]
herim [< *kerem/herem* L: 729]
heveer [< *keb, keb iyer* L: 699; MET: 141; Bury. *heveer*, Mo. *keb* EW: 159]
hevenek [< *kebeneg* TW: 168]
hey I [< *key* (< Çin. *qi*) TW: 168]
hey II → *hey I*
hıdı- [< *kidu-* L: 739]
hire [< *kiri* TW: 169]
hojuula [< *hocugula ~ hocigula* L: 1505]
hola [< *gauli(n)/guuli* TW: 170]
holu- [< *holi-* L: 1479]
homdu [< *hobdu* L: 1464]
homuda- [< *gomuda-* TW: 170]
homudal [< *gomudal* L: 574]
honuk [< *honug* L: 1487]
hooçun [< *haguçin* L: 1401]
hoor I [< *honggur* L: 1484]
hooylu [< *hauili/huuli* L: 1459]
hopçu [< *hobçi/hovç* L: 1464]
hora [< *hour-a* L: 1501]
horada- [< *hourada-* L: 1502]
horan → *hora*
hortan [< *houratan/horton* L: 1503]
horu- [< *hori-* L: 1491]
hos [< *hogusun/hooson* L: 1470; TW: 171]
hovu [< *gobi* TW: 172]
hödel- [< *ködel-* L: 758]
hömee [< *kömürge/hömrög* L: 772]
hönde- [< *könde-* L: 773]

hööküy [< *kögerkey ~ kögerüküy/höörhiy* L: 763]
höömey [< *kögemey ~ kömey/höömiy* L: 761]
hööre- [< *kögere-* TW: 174]
hörengi [< *körünge(n)* TW: 174]
hörle- [< *gorde- ~ görle/ gördöh ~ görlöh* L: 618]
hörzün [< *körüsü(n)* TW: 174]
höveñ [< *köbeñ (~köbüñ)* TW: 174]
hunan [< *guna(n)/guna(n)* L: 586]
hura- [< *hura-* L: 1522]
huraganday → *haragan*
huu [< *hubi* TW: 175]
huul- [< *hubil-/huvilah* L: 1508]
huulgaazın [< *hubilga-/huvilgah* L: 1508]
huvaa- [< *hubiya* L: 1508]
huvura- [< *hubira-* L: 1509]
hülee- [< *küliye-/hüleeh* L: 791]
hüler [< *küler (~kürel)* TW: 176]
hündü [< *kündü/hünd* TW: 176]
hündüle- [< *kündüle-* TW: 176]
hündülel [< *kündülel/hündlel* L: 794]
hünezin [< *künesü(n) ~ küniusü(n)/hüins(en)* L: 795]
hüree [< *küriye(n)* TW: 176-177]
hüreñ [< *küreñ* TW: 177]
hürüm [< *gürim~gürüm* L: 626]
ılap [< *lab* TW: 177]
ılavıla- → *ılap* (< *ılap-la*)
ılga- [< *ilga* L: 649]
ılgal [< *ilgal* L: 650]
ılgın [< *ilgum* L: 651]

ırgay [< *ırgay/yargay* L: 661]
ıyaap-la/ıyap-la [< *yab/yav* L: 671]
ıyak [< *yag* L: 676; TW: 180-181]
ıyaŋ [< *yang* (< Tib. *dbyangs*) L: 682]
ilbi [< *ilbi, ilbe, yilbi, yelbi, yilvi* TW: 182]
ilçire- [< *ilcire-* ESTY II: 369-370; L: 653]
im [< *im* ESTY II: 370-371]
kada- [< *hada-* ESTY III: 33-35; L: 1390]
kadagala- [< *hadagala-* ESTY III: 38; L: 1391]
kadak [< *hadag* (< Tib. *kha btags*) L: 1391; ESTY III: 39]
kadıra- [< *hatağura-/hatuurah* ESTY III: 52]
kajaa [< *hasiy-a(n) ~ hasig-a/haşaa* L: 1453; ESTY III: 52]
kajar [< *hasir/haşir* L: 1453; TW: 188]
kajır [< *hacir/hajir* L: 1464; ESTY III: 59]
kalçaa [< *galcağu/galcıgu* L: 532; ESTY III: 81]
kalçan [< *halcan/halcin* L: 1422; TW: 189]
kaldar [< *haltar* L: 1420; ESTY III: 80-81]
kambı [< *khambo/hamba* ESTY III: 83]
kamgala- [< *hamagala-* ESTY III: 83]
kamna- [< *gamna-* ESTY III: 82-83]

kaŋ I [< *gang* (Çin. < *kang*) ESTY III: 89]
kaŋgay [< *hanggay-/hangay* ESTY III: 90]
kaŋgı [< *gangğa/ganga* ESTY III: 91]
kaŋmıl [< *kamkağul/hamhuul* ESTY III: 83-84]
kaŋsı [< *hancu/hanz* (< Çin. *k'âng*) L: 1436; ESTY III: 92]
kaptaazın [< *habtasu(n)* L: 1387; ESTY III: 95]
kaptagay [< *habtagay/havtgay* L: 1386; ESTY III: 94]
karaçal [< *haraçu* L: 1438; ESTY III: 103-105; TW: 190]
karaŋgı [< *harangguy/haranguu* Tuna 1972: 227; L: 1442]
karaŋgıla- [< *harangguyula- ~ haranghuyla- / haranguylah* L: 1442]
kaşpagay [< *ğabsıgay* L: 542]
kaşpal [→ ESTY III: 128]
kat III [< *had* L: 1390; ESTY III: 124]
kayga- [< *gayha-* L: 549; ESTY III: 549]
kaygal [< *gayhal* L: 549-550; ESTY III: 73-74]
kaygamçık [< *gayhamsıg* L: 550; ESTY III: 74]
kazak (kazak terge) [< *hasag terge* L: 1452; ESTY III: 60-61]
kazapça [< *hasabçi ~ hatabçi/haşavç* L: 1389; ESTY III: 64]

keçim [< *kerçim/herçim* ESTY III: 148]
kede- [< *gete-* ESTY III: 130-131]
kejee II [< *keçegüü ~ keçigüü ~ keçüü/heşüü* L: 703; ESTY III: 134-135]
kejege [< *gecige* L: 608; ESTY III: 133]]
kem [< *gem* ESTY III: 139]
kezee [< *keciyede/hezeed* ESTY III: 136-137]
kezeede → kezee
kezi- [< *kesü-* ESTY III: 136]
kıdat [< *kitad* ESTY III: 368]
kılay- [< *gilay- ~ giluy-* L: 610]
kızıgaar [< *kicagar/hiyazgaar* L: 754; ESTY III: 382]
kiçigene [< *giçigen-e/giçgene* ESTY III: 161]
kiiski- [< *keyske-/hiysgeh* L: 710; ESTY III: 155]
koda [< *hotan* ESTY III: 168-169]
kodan → koda
kojagar [< *gocuğur/gojgor, gozgor* L: 578]
kojuun [< *hosigu(n)/hoşuu(n)* ESTY III: 175-176]
koldu [< *gooltu/golt* ESTY III: 184]
kom [< *hom* ESTY III: 189-190]
kondaalay [< *hondolay/hondloy* ESTY III: 190-191]
koŋga [< *honghu ~ hongha/honh(on)* ESTY III: 195]
ködee [< *ködege* ESTY III: 229]

kögeer [< *kökügür, köküür/höhüür* ESTY III: 226]
köjee [< *kösiye/höşöö(n)* ESTY III: 234]
köşkün [< *kögsin/högşin* L: 764; ESTY III: 254]
kuda [< *huda* L: 1511; ESTY III: 254-158]
kudagay [< *huduguy/hudguy* ESTY III: 258-259]
kudala- [< *hudala-/hudalah* ESTY III: 256-257]
kudara- [< *ğutura-/ğutrah* ESTY III: 261]
kudurga [< *hudurga(n)* ESTY III: 266-267]
kuja [< *huça(n)* L: 1511; ESTY III: 271]
kujur [< *hucir/hujir* L: 1532-1533]
kulugur [< *hulugur* MET: 248]
kuptuzun [< *hubdăcăn* ESTY III: 303]
kuy [→ ESTY III: 275-277; TW: 211]
kuygala- [< *huyhala-* L: 1517; ESTY III: 277-278]
küçü [< *küçi(n) ~ kücü(n)* ESTY III: 362-364]
küjü [< *küci/hüj* ESTY III: 339-340]
küjür [< *küçir/hüçir* ESTY III: 341]
kür [< *gür ~ gürün/güren* ESTY III: 354]
kürü → kür
küüse- [< *güyçe-/güyşeh* L: 621; ESTY III: 361-362]

küzel [< *küsel* ESTY III: 341-342]
lama [< *lama~blama* (< Tib. *bla-ma*) ESTY III: 438]
laŋ [< *lan(g)* (< Çin. *lan*) ESTY III: 438]
maadır [< *bagatur* L: 108; ESTY IV: 21-25]
maga I [< *bah-a/bah* ESTY IV: 29-30]
maga II → *maga I*
magada- [< *bahada-/bahdah* ESTY IV: 31]
magat [< *mağad/magad* ESTY IV: 33-34]
makta- [< *mağta-/magtah* ESTY IV: 50-53]
mal [< *mal* ESTY IV: 54-55]
malçın [< *malçın* ESTY IV: 58-59]
mal-magan [< *mal migan/mal mah(an)* ESTY IV: 58]
mana- [< *mana-* ESTY IV: 59-61]
mañnay [< *manglay ~ mangnay* ESTY IV: 74-77]
mañnik [< *mangnug/magnag* (Çin. < *mang-lung*) L: 824; ESTY IV: 78-79]
maygın [< *mayhan* L: 817; ESTY IV: 41-43]
medee [< *medege/medee(n)* ESTY IV: 94-95]
mege [< *meke* L: 834 ESTY IV: 89]
melekey [< *melekey* ESTY IV: 102]
mendee → *mendi*
mendi [< *mendü* ESTY IV: 102-103]

mergen [< *mergen* ESTY IV: 114-116]
mezi [< *mese/mes* ESTY IV: 97]
moga- [< *mohu-/mohoh* L: 850; ESTY IV: 124-125]
moora- [< *mağura/muurah* ESTY IV: 141]
moorla- [< *morila-/moriloh* ESTY IV: 141]
mozaga [< *bosug-a* L: 196; ESTY IV: 126-127]
möçü [< *möçe ~ möçi* ESTY IV: 168-172]
möge [< *böke* ED: 324; MBZ: 5; ESTY IV: 150-152]
mögeje [< *bögeci/böğj* ESTY IV: 153]
mögen [< *bökü(n)/böhön* ESTY IV: 153-154]
mögey- [< *bökey- ~ böküy-* L: 203; ESTY IV: 153-154]
möğüde- [< *möküde-/möhdöh* ESTY IV: 154-155]
möñge [< *möñgke* ESTY IV: 107]
möñgere- [< *möñgkere-* ESTY IV: 107]
möñgün [< *möñgün/möngö(n)* ESTY IV: 160]
möörey [< *mörüy/möriy* ESTY IV: 164-165]
mör I [< *mör* ESTY IV: 166]
mör II [< *mör* ESTY IV: 166]
mör-şor [< *mör şor* ESTY IV: 167-168]

mözü [< *mösü(n)/mös(ön)* ESTY IV: 155]
mün I [< *mön* ESTY IV: 159-160]
naadım [< *nağadum/naadam* ESTY IV: 227]
narın [< *narın* ESTY IV: 231]
nayır [< *nayır/nayr* ESTY IV: 229]
nayır-kurum [< *nayır hurim* ESTY IV: 229]
nayır-naadım [< *nayr naadam* ESTY IV: 229]
nazı [< *nasu(n)/nas(an)* ESTY IV: 227-228]
nazın → nazı
nege- [< *neke-* ESTY IV: 233]
neme- [< *neme-* ESTY IV: 234]
nogaan [< *nogug-a(n)/nogoo* L: 919; ESTY IV: 239-240]
nom [< *nom* ESTY IV: 240-241]
nomna- [< *nomla-* ESTY IV: 241]
nom-sudur [< *nom-sudur* ESTY IV: 242]
nüür [< *nigur/nüür* ESTY IV: 245]
oçur [< *vaçır~vçir~oçir/oçir* (< Skr. *vajra*) L: 1377]
okta [< *ogtu/ogt* ESTY IV: 280]
oktargay [< *ogtarguy ~ ogturguy/ogtorguy* L: 942]
olbuk [< *olbug* ESTY IV: 281-284]
olça [< *olca* ESTY IV: 287-288]
oluy-soluy [< *oligu soligu* ESTY IV: 284]
omak [< *omug* ESTY IV: 292-294]
omakşı- [< *omugsi-* ESTY IV: 293]

oṅgaça [< *ongguça/ongoş* L: 958; ESTY IV: 304-305]
oṅgar [< *onghur/onhor* L: 960; ESTY IV: 303]
oṅgay- [< *ongguy- ~ onggay-/ongoyh* ESTY IV: 303]
ooçula- [< *aguçila-/uuçlah* ESTY IV: 319-320]
ooda [< *ogugata/ogoot* ESTY IV: 307]
oojum [< *agucim/uujim* ESTY IV: 308-309]
oojurga- [< *agucira-/uujrah* ESTY IV: 308-309]
oraa- [< *oriya-/oroo-* ESTY IV: 322-323]
oran [< *orun/oron* ESTY IV: 326-327]
oran-sava [< *oron sav* ESTY IV: 327]
oray I [< *oruy/oroy* ESTY IV: 323-324]
oray II [< *oruy/oroy* L: 971; ESTY IV: 324-325]
orayta- [< *oruyta- ~ oroytu-/oroytoh* L: 971]
ordu [< *ordu(n)/ord(on)* ESTY IV: 332]
ordu-süme [→ *ordu-süme* ESTY IV: 332-333]
ovaa [< *obuga(n)/ovoo(n)* ESTY IV: 245-247]
oyla- [< *oyila* ESTY IV: 275-278]
öçük [< *öçig* ESTY IV: 422]
ödek [< *ötüg/ötög* ESTY IV: 359-360]

öjeen [< *öşiye(n)/öşöö(n)* ESTY IV: 369]

öjeeti [< *öşiyetü/öşööt* ESTY IV: 369]

öleşkin [< *ölögçin* ESTY IV: 382]

önçü [< *ömçi/ömç* ESTY IV: 387-388; MET: 231]

önçük [< *önçüg* ESTY IV: 389-390]

öndür [< *öndür/öndör* ESTY IV: 385]

öölet II [< *ögeled/ööld* ESTY IV: 397]

ööndele- [< *ögedele-/öödlöh* ESTY IV: 394-395]

örege [< *erüke/örh* ESTY IV: 410]

örgee [< *ergüge~örgüge/örgöö* ESTY IV: 409-410]

örgü- [< *ergü-/örgöh* ESTY IV: 407]

örşee- [< *örüşiye-/örşööh* ESTY IV: 416-417]

örtemçey [< *yirtinçü/yertönş* ESTY IV: 414]

örü- I [< *örü- ~ ürü-/öröh* L: 1003; TW: 235; ESTY IV: 415-416]

öske- [< *ögsü-/ögsöh* ESTY IV: 417]

ötkün [< *ödken/ötgön* ESTY IV: 421]

övür [< *öbür, ebür/övör* ESTY IV: 353]

padar [< *badir, badar* (< Skr. *pātra*) TW: 237]

saada- I [< *sagata-* TW: 240]

saada- II → **saada- I** (→ L: 1022)

saadak [< *sagadag/saadag* TW: 240]

saamçı- [→ Alt. *sagamçı-* < Mo. *sagamşı* MBZ: 25]

saat [< *sagad/saad* TW: 241]

saazın [< *çagasu(n)/sās(an)* L: 255; TW: 241]

sagaan [< *çagan/sagān* L: 253]

salaa [< *salaga(n)/salaa* TW: 242]

salgın [< *salki(n)* TW: 243]

samna- → **devi-** **samna-**

sandan [< *candan* (< Skr. *candana*) TW: 244]

sandara- [< *sandura-* ~ *sandara-* L:1043]

sañ II [< *sang* (< Tib. *sang*) L: 1044]

sara [< *sara* EW: 402]

sava [< *saba* L: 1015]

sayak [< *sayag* L: 1029]

saygırak [< *sarkinag/sarhinag, sayn sarkinag* L: 1050]

sayıt [< *sayd* L: 1026]

segere- [< *segere-* ~ *sekegere-* L: 1059, 1064]

segi- [< *sergü-* L: 1071]

sek [< *seg* L: 1058]

seleme → **çıda-seleme**

serge → **huna-serge**

serge- [< *serge-* TW: 247]

sergemçi [< *sergemci* L: 1617]

seriin [< *serigün/serüün* L: 1072; T: 23]

setki- [< *sedki-* TW: 247]

setkil [< *sedkil* TW: 247]

sezigle- [< *secigle-* ~ *sesigle-/sejigleh* L: 1074]

sıyda [< *siydam* ~ *sigidam* ~ *sidam/şiydam* L: 1091; → Tuv. *sıyda* ~ *sıydam*]

siili- [*< seyil- (seyile- ~ seyilü-) TW: 250*]
sodak-şuudak [*< codug/zodog L:1647; krş. → sodak-şudak, şodak-şudak, şodak-şuudak*]
sogur [*< sohur/sohor L: 1132; TW: 251*]
soksa- [*< cogsu- L: 1647*]
solagay [*< solugay TW: 251*]
solu- [*< soli- TW: 251*]
solun [*< sonin TW: 251-252*]
sonuurga- [*< sonirha- L: 1127*]
sonğa [*< çonghu(n)/şonh(on) (< Çin. ch'uang-hu) L: 316*]
sorugda- [*< corig, → Mo. corigla- L: 1654; 1655*]
soruk [*< corig L: 1654*]
sön [*< söng L:1134*]
sönne- [*< söngne- L: 1134*]
sööm [*< sögem, sögüm TW: 254*]
sulara- [*< sulara- TW: 255*]
surag [*< surag L: 1144*]
surga- [*< surga- L: 1144*]
suurju- [*< sagurusi-/şuurişih L:1025*]
suvay [*< subay/suvay L: 1136*]
sülde [*< sülde L: 1150*]
süme → arga-süme
sünezin [*< sünesü(n) L: 1153*]
sürte- [*< sürde- L: 1153*]
sürtel- [*< sürdegül-/sürdüüle L:1153*]
sürükçü [*< sürügçi L: 1154*]
şa [*< şa (< Çin. sha) L: 1157*]
şaaḡaḡ [*< sigacang ~ şagacang ~ çagacung/şaaḡan L: 1085; TW: 257*]

şag I [*< çag L: 251; TW: 258*]
şagaan → em-sagaan, dom-sagaan, sagaan
şagjagar [*< sagsagar L: 1023*]
şak I [*< çag L: 258*]
şalaḡday [*< çalangday/salanday L: 261*]
şalba [*< çalma ~ salma/salam L: 263*]
şalbaa [*< şalbag-a ~ şalbagag ~ şalba/şalbaag ~ şalbaa L: 1161*]
şaḡnal [*< şangnal(g-a)/şagnal(ga) L: 1164*]
şapşılga [*< çabçilg-a/savçilga L: 248*]
şara II [*< çara L: 265*]
şarı [*< şar L: 1165*]
şavılur [*< çabilagur ~ çabiluur/saviluur L: 249*]
şay [*< çay (< Çin. ch'a) L: 258; Eren 1999: 81-82*]
şene- [*< çene- TW: 261*]
şeḡne [*< çene/seene L: 275*]
şet [*< sid/şid (< Tib. çid) L: 1081*]
şever [*< çeber TW: 261*]
şıda- [*< çida- L: 282*]
şıdal [*< çidal L: 283*]
şıdamıkkay [*< çidamagay/çadamgay L:284*]
şıḡaa- [*< siḡaga- ~ siḡa-/şagaah L: 1118*]
şırak [*< çigirag L: 287*]
şıla- [*< çile-/çileh L: 292*]
şılagda- → şıla-
şılba → şılba-
şılba- [*< silbula-/şalbalah L: 1093*]

şılı- [< *sili-* ~ *sile-/şileh* L: 1095]
şinaa [< *şinag-a/şanaga* L: 1101]
şıngı- [< *çinggara-/çangarah* L: 304, krş.→ Tuv. *şıngura-* TRS: 589]
şıray [< *şiray* L: 305]
şırgay [< *şirgay* L: 307]
şıvada- [< *çibhada-/çavhdah* L: 280]
şidi [< *sidi* (< Skr: *siddhi*) L: 1082]
şig [< *çig* L: 286-287]
şıit- [< *siyd-* ~ *sigid-* ~ *sid-* L: 1091; TW: 264]
şil [< *sil/şil* L: 1093]
şili- [< *sili-* ~ *sile-/şileh* L:1095; TW: 264-265]
şimeen [< *çimege(n)* L: 296]
şimeerge- [< *çimegerke-* L: 297]
şinçi [< *sinci* L: 1106]
şinçi- [< *sinci* L: 1106]
şinçile- [< *sincile-* L: 1106; TW: 265]
şirbi- [< *sirbe-* ~ *sirbi-* L: 1109]
şiree [< *sirege(n)/şiree(n)* L: 1110]
şiremil [→ *şiremeel* Gatsak vd. 1997: 557; → *siremel* L: 1110]
şirtek [< *sirdeg/şirdeg* L: 1110]
şışpi- [< *sibsi-/şivşih* L: 1078]
şivişkin [→ EW: 448]
şodak → *sodak*
şogla- [< *sogtu-* ~ *sogta-* L: 1121]
şokar [< *çouhur* ~ *çohur* L: 318]
şola [< *çola, çolu* TW: 266]
şooça [< *çoguçi* ~ *çouci/sooj* L: 313]
şooday [< *siuday* ~ *şuday/şuuday* L: 1117]

şoot- [< *sigud-* ~ *şogud-/şoodoh* L: 1086; TW: 266]
şorbajıla- [< *curbusla-/zurvaslah* L: 1668]
şoru [→ Mo. *cüger/züger* TW: 266]
şoşku- [< *şogsi-* L: 1169]
şoy [→ EW 113]
şöl [< *çöl* TW: 267]
şöleede- [→ *şöleen*; → Mo. *çilügede-, çilügele-* L: 294]
şöleen [< *çilüge(n)/çölöö(n)* L: 294]
şugla- [< *çugla-* L: 327]
şugul [< *çihul* ~ *çuhul/suhal* L: 309]
şugulda- [< *çihulda-* ~ *çuhulda-/suhaldah* L: 309]
şugum [< *sigum* ~ *şugum* ~ *sugum* L: 1086]
şuptu [< *sibtu* ~ *şubtu* L: 1079; TW: 267]
şura- [< *subhura-* L: 1137]
şurguulda [< *sirgugul* ~ *şurguul/şurguul* L: 1111]
şuulgan [< *çigulgan/çuulgan, suglaan* L: 286]
şuura- [< *çuburi-* ~ *çubura-* L: 324]
şuurgan [< *sigurga(n)* ~ *şuurg-a(n)* L: 1087]
şuut [< *sigud* ~ *şugud/şuud* L: 1085-1086]
şuvagançı [< *simnança* ~ *simnaça, sibagança, çibagança* L: 1100]
şüg- [< *sigü-/şüüh* L: 1089]
şüülde [< *sigülte/şüült* L: 1090]
şüür [< *sigür/şüür* L: 1090]

şüüre- [< *sigür-* ~ *sigüre-/şüüreh* L: 1090]
şüürge [→ *sigür-* ~ *şügüre-* L: 1090; → *sigürde-/şüürdeh* L: 1090]
şüürgede- → *şüürge*
taagi [< *dagaki* TW: 268]
taakpı [< *tamaki(n)*, *tamiki(n)* TW: 268]
taala- [< *tagala-/taalah* L: 1180]
taalıŋ [< *daling/daalin(g)* L: 360]
taan II [< *dang/daan* MET: 140]
taar- [< *tagara-/taarah* L: 1181]
tak [< *tag* L: 1179; EW: 456]
tala [< *tala* L: 1191]
tamı [< *tamu* L: 1198; MET: 183]
taŋ [< *tang* (< Çin. *t'ang*) L: 1199]
tara- [< *tara-* L: 1203; TW: 270]
tarak [< *tarag* L: 1203]
tarbagan [< *tarbag-a(n)/tarvaga(n)* L: 1204]
tavak I [< *tabag* L: 1175]
tavak II [< *tavag* L: 1175]
tavar- [< *tagara-* L: 1181]
tayga [< *tayga* L: 1187]
tejee- [< *teciye~tecige/tejeeh* L: 1247]
tenek [< *teneg* L: 1236]
tenek-munak [< *teneg munag* L: 1236]
teni- [< *tenü-* L: 1241]
terezin [< *deresü(n)/ders(en)* L: 402]
terge (kazak terge) → *kazak*
tergiin [< *terigün/tergüin* L: 1243]
termes [< *term-e/terme(n)* L: 1243]

tevene [< *teben-e/tevne* L: 1219]
toylu [< *toli(n)* L: 1267]
tiile- [< *deyl-* ~ *deyle-/diyleh* L: 392]
togana [< *togunu* ~ *togun-a/toono* L: 1260]
tona- [< *tonu-/tonoh* L: 1273]
toŋ [< *tong/tung* L: 1272]
too- [< *togaga-* ~ *toga-/tooh* L: 1255]
tooçu- [< *togaçi-* ~ *togaça-* ~ *toguça-* ~ *toguçi-/tooçih* L: 1255]
toolay [< *taulay~tulay/tuulay* L: 1217]
torgu [< *torg-a(n)* ~ *t orgu(n)/torgo* L: 1274]
tölge [< *tölge* L: 1285]
töögü [< *teüke(n)* ~ *tegüke* L: 1247]
töögü- → *töögü*
törel [< *törül/töröl* L: 1290]
törelgeten [< *törülkiten/törölhtön, törlöhtön* L: 1290]
törepçi [< *dörügebçi/döröövç* L: 427]
tura [< *dur-a(n)* L: 435]
tus [< *tus* L: 1302]
tülük [< *tüliy-e(n)* ~ *tülege(n)* ~ *tülig(e)n* L: 1314; TW: 280]
türe- [< *türe-* ~ *türi-* L: 1318]
türümekey [< *türimekey/türemgiy, türemhiy* L: 1319]
udaa [< *udag-a/udaa* L: 1327]
udazın [< *utasu(n)* L: 1369]
ugaan [< *uhagan/uhaan* L: 1373]
ujur [< *uçır* L: 1324-1325]
ulam [< *ulam* L: 1343]
ulus [< *ulus* L: 1346-1347]
uran [< *uran* L: 1355-1356]

urug [< *urug* L: 1364, TW: 284]
utku- [< *ugtu-/ugtah* L: 1332]
utkuul [< *ugtugul/ugtuul* L: 1332]
uyan [< *uyan* L: 1338]
üde- [< *üde-* L: 1535]
üje- [< *üce-* L: 1566-1568]
ülgüür [< *elgügür ~ elgür/ölgüür* L: 492]
üre [< *ür-e/ür* L: 1561]
üre- [< *üre-* L: 1561; TW: 289]
üregde- [< *üregde-* L: 1561]
ürezin [< *üresün* T: 23; <**üre+sün* TW: 289]
ürgülçü [< *ürgülci* L: 1563]
ürgülçüle- [< *ürgülcile-* L: 1563; TW: 289]
ürüle [< *rilü ~ örül ~ ürül/öröl* (< Tib. *ril bu*) L: 1014]

üüle [< *üyle/üyl* L: 1541-1542]
üürgene [< *ürgene* L: 1563]
üüründe [(~*nüüründe*) → *nüür*; < Mo. *nüürend* ESTY IV: 245]
üy-balay [< *balay* L:124; *üy* L: 1541]
üyen-balay → *üy-balay*
üye [< *üy-e* L: 1545-1546]
üyer [< *üyer/üyir* L: 1546]
üzesküülen [< *ücesküleng* /*üzesgelen(g)*, *üzseglen* L: 1570]
yambı [< *yambu ~ yamba* L: 682]
yozu [< *yosu(n)* L: 695; TW: 292]
yozugaar [< *yosugar* L: 696]
yozula- [< *yosula-/yosloh* L: 696]
yozulal [< *yosulal/yoslol* L: 696]
yöree- [< *irüge-/yerööh* L: 663; TW: 292]

3.2.1.2. Türetilmiş sözler

aarak [→ *aray*, ESTY I: 39-40]
adaannaş- → *adaan*
adaannıg → *adaan*
adaargançig → *adaarga-*
ajıl-da- → *ajıl*
ajırbas [→ Mo. *acira-* L: 99; TW: 70]
akılıg → *akı*
akıy → *akı*
amdannıg [→ Mo. *amta(n)* L: 63]
amılıg → *amı*
amırat- → *amıra-*
aşağış → *aşağayan*

aşağayan [→ Mo. *anggay-* L: 70]
aşağaytı → *aşağayan*
aşağaytır → *aşağayan*
aşna- → *aş*
aptıg → *ap*
araga-darılıg → *araga-darı*
aragala- darıla- → *araga-darı*
argajok → *arga*
argalıg II → *arga*
argamçılıg → *argamçı*
arılıg [→ Mo. *ar* L: 76; ESTY I: 143]
arzaytı [→ *arcay-/arzayh* L: 88]

avıralda- → avıral

avıyaasta- [→ Mo. *abiyas/aviyās* (< Skr. *abhyāsa*) L: 6]

avıyaastig → avıyaasta-

ayançı- → ayan

ayannig → ayan

azırat- → azıra-

baçittig [→ Mo. *barçid* (< Tib. *bar çhad*) L: 135; ESTY I: 198]

bajınnig → bajın

baraalgaş- → baraalga-

baraalgat- → baraalga-

baraannig → baraan

bayırlıg [→ Mo. *bayar* L: 122; ESTY I: 178]

belektig → belek

beletken- → beletke-

beletket- → beletke-

bılaaş- [→ Mo. *buliya-/bulaah* ESTY I: 327]

bijittin- → biji-

bodagannig → bodagan

bodaldıg → bodal

bodan- → boda-

bodangıla- → boda-

bodattın- → boda-

bolgaattın- [→ Mo. *bolgagā-/bolgoo* ESTY I: 242]

boola- → boo

booza- → boos

budulçak → budul-

buylalıg [→ Mo. *buyla* ESTY I: 289]

büzüret- → büzüre-

çadaş- → çada-

çadavas → çada-

çagıg → çağı-

çagırt- → çağı-

çalat- → çala-

çalgaarat- [→ Mo. *calhagura-* L: 1595; TW: 107-108]

çamdı → çamdık

çañçattın- → çañça-

çayaannig → çayaan

çayaattın- [→ Mo. *cayaga-* TW: 112]

çaygaar → çayaattın-

çayırıla- → çayır

çayla- → çay II

çayladır → çay II

çaylat- → çay II

çaylıg → çay

çazarla- → çaza-

çazat- → çaza-

çergeleşkek [→ Mo. *cergele-* TW: 116]

çigzin- [→ Mo. *cig* L: 1624]

çiktigzin- → çigzin-

çimirlig [→ Mo. *cigür* L: 1627]

çiñne- → çiñ I

çiñzelig [→ Mo. *cingse-/jins* L: 1634]

çiptig → çip

çirgilçinnig [→ Mo. *cergelge(n)* TW: 122]

çogaat- [→ Mo. *cokiya-* TW: 122-123]

çogut- → çogu-

çoguş- [→ Mo. *çoki-* TW: 123]

çoluk- → çol

çolukşu- → çol

çonna- → çon
çovag → çova-
çovulañnıg [→ Mo. *cobalañ* TW: 125]
çögen- [Mo. *çökü-* ~ *çöke-* L: 321]
çögençig → çögen-
çöptüg → çöp
çugaajok → çugaa
çugaala- → çugaa
çugaalan- → çugaa
çugaalaş- → çugaa
çugaalattın- → çugaa
çugaalıg → çugaa
çül → çü~çüü
çülgüüş → çülgü-
çütüküt- [→ Mo. *cidkü-* TW: 130]
çüzünne- → çüzün
çüzünnüg → çüzün
dalbañnat- [→ Mo. *dalbay-*, *dalbagar* L: 358]
dalganna- → dalgan
dalgıg → dalgı-
damçıgır [→ Mo. *damci-* TW: 132]
dañzıla- → dañzı
daraazında [→ Mo. *darag-a/daraa* ESTY II: 92]
dargadat- [→ Mo. *daruga/darga*; *darugala-/dargala-* TW: 133]
daşpılurla- [→ Mo. *tobçilagur* ~ *tobçiluur* ~ *tobçiragu/tovçluur*, L: 1251]
dazıgayın- [→ Mo. *tas*; *tasi-* L: 1208]
deekte- → deek
deerezinde → deere

degeelig → degee
dejeede- → tejee-
delgeret- → delgere-
demiseş- [→ Mo. *temeçe-* TW: 137]
demneş- → dem I
deskileş- → deski
devig → devi-
doktaat- → doktaa-
domaktan- → domak
domçugay → dom
doñğayayndır → doñğay-
doñğayt- → doñğay-
doñğaytı → doñğay-
doñğaytır → doñğay-
dooza → doos-
doozul- → doos-
doozunna- → doozun
doozunnaldır → doozun
doozunnat- → doozun
doozunnug → doozun
dopçugula- → dopçu-
dopçula- → dopçu
dopçulug → dopçu
dostur- [→ Mo. *tos-*, *tosu-* TW: 144]
dozuñayın- [→ Mo. *tosu(n)* TW: 145]
dozuñayındır → dozuñayın-
dörbelçinnep → dörbelçin
dugayı [→ Mo. *tuhay* L: 1308; ESTY II: 225; 226]
duranna- → duran
durannıg → duran
düjülgelig → düjülge
düldür- → dül-
düleye- → düley

dündüñnedir [→ dündügür; → Mo. *tüñgtüy-* ~ *tüntüy-* L: 1316]
dürzülen- → dürzü
egele- → ege
ejegeyle- [→ Mo. *ecegey~egecegey* L: 534; 476; → krş. Alt. *ecegey* ATS: 79-80; Kırg. *ecigey* KS: 320]
ejelet- → ejele-
eldeptig [→ *eldeb* TW: 154]
elençi → ele-
elet- → ele-
elezinnig → elezin
eliy-seliy [→ krş. oluy-soluy; seli- → Mo. *sol-* TW: 247; → krş. Alt. *seli-*; *elip-selip* ATS: 152; 82]
emeş- → neme-, nemeş-
emgejok [→ Mo. *emki* L: 499]
epte- → ep
epteş- → epte-
eptig → ep
ergelendir → ergelet-
ergelet- [→ Mo. *erke, erkele-* L: 522-523]
ergelig → ergelet-
ergil- → ergi-
ergiliş- → ergi-
ergildir → ergi-
ertinelig → ertine
eşkede- [→ Mo. *egüske-* L: 481]
haajılıg [→ Mo. *haci* L: 1463]
haal- [→ Mo. *haga-* L: 1395]
haalgaktıg → haalga
haalgahıg → haalga
haçılan- → haçı

hagdın- → haal-
halançı → halançıg
halançıg [→ Mo. *hala-* 2 L: 1412]
halanñnat- [→ Mo. *hala-* 1 L: 1412]
halaygayın- → halay-
halayt- → halayt-
haldat- → halda-
halırgay → halıra-
halırtır- → halıra-
halırtkayın- → halıra-
hamaançok → hamaan
haramdık- → haram
hayaala- [→ *hayag-a* ~ *haya/hayaa* L: 1411]
haydın- → hay- II
haygulda- [→ Mo. *haygul/hayguul* L: 1406]
hayıraldıg → hayıra
hayıralıg → hayıra
haylıg → hay
haymırıkta- → haybır
heele- [→ Mo. *kege(n)/hee* TW: 165]
heelig → heele-
hemçeeldig → hemçeel
hereejok → herek
herekçok → herek
herekselde- → hereksel
herektig → herek
herelden- → herel
hereldig → herel
hevenektig → hevenek
hevirlig → hevır
hılınçek [→ Mo. *kılınçe* T: 25]
hılınçekte- → hılınçek

hiliñçekten- → hiliñçek
hiliñçektig → hiliñçek
hojuulalıg → hojuula
holuş- → holu-
homudançıg → homuda-
honuktug → honuk
hoptaktat- [→ Mo. *hobdugda- /hovdogdoh* L: 1464]
hoptaktan- → hoptaktat-
horagannıg → horat-
horagayla- [→ Mo. *horguy/horgoy* L:1490]
horanna- [→ Mo. *houra/hor* TW: 171]
horannıg → horan
horat- [→ Mo. *hour* EST VI: 72; → krş. hor-horamçalıg]
horuttun- → horu-
hostug → hos
hovulandır → hovuldug
hovuldug [→ Mo. *hobul* L: 1466]
hoza- → hos
hozadır → hos
höölüg [→ Mo. *köge/höö* TW: 174]
höömeyle- → höömey
höömeyleş- → höömey
hööreş- → hööre-
höörjüt- [→ Mo. *kegür/hüür* TW: 174]
hörtey- [→ Mo. *kögere-, köger/ hööröh* L: 762; → hööre-]
huuldur- → huul-
huvulug [→ Mo. *hubi* L: 1506-1507]
hüleendir- → hüleec-

hünezinnig → hünezin
hürümne- → hürüm
ılgal- → ılga-
ırbañayın- [→ Mo. *urba-* TW: 179]
ıyañılıg → ıyañ
ızıguurlug [→ Mo. *icagur/yazguur* L: 667-668]
ideget- [→ Mo. *itege-* TW: 181]
ilbile- → ilbi
ilbilen- → ilbi
ilbilet- → ilbi
imnig → im
kadagalat- → kadagala-
kadaktıg → kadak
kadal- → kada-
kadan- → kada-
kadar- [→ Mo. *hadagala-* EW: 218; ESTY III: 41-44]
kadarçı → kadar-
kadarçılıg → kadar-
kadart- → kadar-
kadat- → kada-
kalçaaraan → kalçaa
kapsırlıg [→ Tuv. *kapsırılga* < mo. *habsurulga, habsurulta* ESTY III: 94]
kaptaazınna- → kaptaazın
kaptaazınnıg → kaptaazın
karañgılat- → karañgıla-
kargıraala- [→ ESTY III: 109]
kargıradır [→ ESTY III: 109]
kaygamçıktıg → kaygamçık
kaygaş- → kayga-
kedereze [→ Mo. *ketüre-/hetreh* ESTY III: 131-132]

kedet- → kede-
kedirildir → kede-
kejeele- → kejee II
kejegele- → kejege
kejegelig → kejege
kılaṇayın- → kılای-
kılaṇnat- → kılای-
kiçeen- [→ Mo. *kiçiye-* ~ *kiçige-*
ESTY III: 161]
kiçeengeylik → kiçeen
kiçettin- → kiçeen-
kiiskit- → kiiski-
kojaahıkta- → kojagar, kojay-
kojalaṇnıg [→ Mo. *hoşilang/hoşlon*
ESTY III: 174]
kojaṇayın- → kojay-
kojayt- [→ Mo. *gocuy-/gozoyh~gojiyh*
L: 579]
koṇgala- → koṇga
kögeerjik → kögeer
kögeerlik → kögeer
kögüttür- [→ Mo. *köki-* TW: 206]
köjök- [→ Mo. *kösi-/höşih* L: 780;
ESTY III: 232-234]
körgektig → kögeer
kudurgala- → kudurga
kudurgalıg → kudurga
kujura- → kujur
kujurat- → kujur
kurbulçunna- [→ Mo. *gurbalcin/*
gurbaljin ESTY III: 310]
küçülüg → küçü
küüset- → küüse-
küzeldig → küzel

magalıg → maga
maganala- → bagana
maganalıg → bagana
malçı → mal
maldat- → mal
maldıg → mal
managjı → mana-
managzın- → mana-
manat- → mana-
margıldeş- [→ Mo. *margu-* TW: 215]
margış- [→ Mo. *margu-* TW: 215]
mendileş- → mendi
mırziyt- [→ Mo. *mariyacı-/mariajih*
L: 827]
mogattın- → moga-
moorat- → moora-
mögüdet- → mögüde-
möṇgeret- → möṇgere-
nazıla- → nazı
nazılıg → nazı
nazınnıg → nazın
nemeş- → neme-
nomçu- [→ ESTY IV: 242]
oraay → oraa-
oçurlug → oçur
odagalıg [→ Mo. *otug-a/otgo* ESTY
IV: 255-256]
olçalat- → olça
olçalıg → olça
olçur-solçur → oluy-soluy (→ Mo.
solı- L: 1124)
omaktıg → omak
onaaş- [→ Mo. *onuga-* TW: 226]
oojuktur- → oojum, oojurga-

oojurgat- → oojurga-
oraaş- → oraa-
oraaştır → oraa-
oraldaş- [→ Mo. *oruldu-/oroldoh* ESTY IV: 326]
ovaala- → ovaa
ovaalagıla- → ovaa
oylat- → oyla-
ögbey [→ Mo. *ebügen~öbügen/övgön, ebüge/övög* ESTY IV: 352-353]
öjeennig → öjeen
öleñnig → öleñ
öösküt- [→ Mo. *egüske-/üüisgeh, egüs-/üüiseh* ESTY IV: 403]
örgeelig → örgee
örtektig [→ Mo. *örtæg ~ örtüg* TW: 235]
örül- → örü-
ösket- → öske-
saadakta- → saadak
saadaktıg → saadak
saadat- II → saada- II
saadat- I → saada- I
saattan- → saat
saattıg → saat
salgıngılaştır → salgın
samnat- → samna-
sandaylan- [→ Mo. *sandayla-* L: 1043]
sayakta- → sayak
selemelig → seleme
siilbirlig → siili-
sirbeytkile- [→ Mo. *serbey- ~ sirbey-* L: 1069]

soksat- → soksa-
sonuurgat- → sonuurga-
soora [→ Mo. *sohura-, sohurda-* L: 1132]
soottug → çugaa-soot
sorbulan- [→ Mo. *sorbi* L: 1129]
sorlug [→ Mo. *sor* L: 1129]
soruuldug [→ Mo. *sorugul* L: 1131]
sögede- [→ Mo. *sögüd-/sögtöh* L: 1132]
sögedektey → sögede-
söölgü [→ Mo. *segül/süül* TW: 253]
söölü → söölgü
söölünde → söölgü
sudalda- → sudal-damır
suraglan- → surag
sümele- [→ Mo. *sübe* TW: 256]
sümeleş- → süme
şaanda → şag
şaandakı → şag
şagda → şag
şalbala- → şalba
şañnat- → şañna-
şayla- → şay
şaylat- → şay
şıdaldıg → şıdal
şıdaş- → şıda-
şıdıraala- [→ Mo. *sitar-a/şatar* (< Far. *şatarang*, Skr. *caturamga*) L: 1116]
şıraylıg → şıray
şıdilen- → şıdi
şıdilet- → şıdi
şınçilig → şınçı

şinçittin- → şinçi-	taarıştır → taar-
şinggeet- [→ Mo. <i>singge-/şingeh</i> L: 1103]	taarıştır- → taar-
şirbigile- → şirbi-	taarjır → taar-
şirel- [→ Mo. <i>çir-</i> ~ <i>sire-/çireh</i> L:305]	talakı → tala
şivişkinnig → şivişkin	tañmalığ → tañma
şoşkuñguurla- → şoşku-	tañnıg → tañ
şoşkut- → şoşku-	tarakta- → tarak
şölderlig → şöl	tarat- → tara-
şöleennig → şöleen	tarbaganna- → tarbagan
şugumnug → şugum	tavarış- → tavar-
şurat- → şura-	tavarıştır- → tavar-
şutkul- [→ Mo. <i>çidhu-/sutgah</i> L: 284]	tavarıt- → tavar-
şuugaş- [→ Mo. <i>şuugi-</i> ~ <i>sigugi-/şuugih</i> L:1173]	taygalıg → tayga
şuulganna- → şuulgan	tejeet- → tejee-
şuurganna- → şuurgan	telgilig [→ Mo. <i>delgüü, delgegüü</i> L: 396]
şuuş- [→ Mo. <i>çubu-/suvah</i> L: 324]	tenit- → teni-
şuuştur → şuuş-	tergelig → terge
şuuştur- → şuuş-	toogula- → too-
şuvuşkan → şuuş-	topta- [→ Mo. <i>tob/tov</i> L: 1249]
şüül- → şüg-	töleede [→ Mo. <i>tülüge(n)</i> TW: 276]
taagıla- → taagı	töögüle- → töögü
taagılıg → taagı	töögülüg → töögü
taakpıla- → taakpı	töögüş- → töögü-
taakpılaş- → taakpı	töören- [→ Mo. <i>tögeri-/tööröh</i> L: 1284]
taakta- → taagı, taagıla-	töreldig → törel
taaktaldır → taagı, taakta-	törepçile- → törepçi
taaktat- → taagı, taakta-	törepçilig → törepçi
taalıñna- → taalıñ	tuldur [→ Mo. <i>tul-</i> TW: 278]
taalıñnıg → taalıñ	turala- → tura
taanda → taan II	türegdel → türe-
taarımçalıg → taar-	türençig → türe-
taarış- → taar-	türet- → türe-

türüt- [→ Mo. *türi-* L: 1318]

udatkan [→ Mo. *uda-* TW: 281]

udatpaanda → udatkan

udavaanda → udatkan

udavas → udatkan

ugaannıg → ugaan

ujuraş- [→ Mo. *uçıra-* TW: 283]

ujurlug → ujur

uktug [→ Mo. *ug* TW: 283]

uruglug → urug

utkuy → utku-

utkut- → utku-

uyarat- [→ Mo. *uyara-* TW: 286]

üjeg → üje-

üreldeş- → üre-

üülelig → üüle

üyele- → üye

yambıla- → yambı

yambılan- tambılan- → yambı

yozulug → yozu

Bazı sözlerin, özellikle +LA- eki ile türetilen fiillerin, doğrudan Moğolca ödünçleme mi olduğu yoksa Tuva Türkçesi söz yapımı ile mi oluştuğu hakkında kesin bir şey söylenememektedir. Tuva Türkçesinde ekin +LA- şeklinde olması ve Moğolca alıntılara da aynı şekilde eklenmesi, aynı sözcüğün farklı yapılarda (demdegle-/demdekte- vb.) varyantlarının bulunması, vokallerden sonra gelen +dA- ekli biçimlerin Moğolca alıntı gösterilmesi gibi kriterlerin dışında bu tür sözcüklerin kökeni hakkında tespitte bulunmak güçtür (Tatarintsev 1976: 31-32). Aşağıda bu yapıdaki sözler sıralanmıştır.

aajıla- [→ aajı; → Mo. *agasila-* /*aaşla-* ESTY I: 32]

aŋgıla- [→ aŋgı; → Mo. *anggila-* L: 72]

bayırıla- [→ bayır; → Mo. *bayırıla-* ESTY I: 178]

çıraala- [→ çıraa; → Mo. *cirugala-* L: 168]

deejile- [→ deejı; → Mo. *degecile-* /*deejileh* L: 390]

degeele- [→ degee; → Mo. *degegede-* ~ *degegele-* L: 385]

delgem [→ Mo. *delge-*; *delger*, *delgemel* ESTY II: 122; → *delgere-*]

domna- [→ dom-şagaan; → Mo. *domna-* ~ *domla-* L: 414]

duzala- [→ duza; → Mo. *tusala-* L: 1303]

ereŋgeyle- [→ Mo. *yerüŋkey*; *yerüŋkeyle-* L: 692]

erestig [→ Mo. *eres*; *ereslig* L: 514]

harıla- [→ Mo. *harigula-* /*harigul-* L: 1447]

imne- [→ im; → Mo. *imle-*, *imne-* L: 654]

malda- [→ mal; → Mo. *malla-* L: 819]

medeele- [→ medee; → Mo. *medegele-/medeeleh* L: 831]

megele- [→ mege; → Mo. *mekele* L: 834]

mendile- [→ mendi; → Mo. *mendüle-* L: 837; ESTY IV: 103]

nayırla- [→ nayır; → Mo. *nayrla-* L: 876]

olçala- [→ olça; → Mo. *olcala-* L: 954; ESTY IV: 287-288]

onçala- [→ Tuv. *onça* (< Mo. *onça* L: 956); → Mo. *onçala-* L: 956]

suragla- [→ surag; → Mo. *suragla-* L: 1144]

şaṇna- [→ Tuv. *şaṇ*; → Mo. *şaṅna- ~ şangla-* L: 1164; TW: 259]

şigle- [→ şig; → Mo. *çigle-* L: 288; TW: 264]

tergele- [→ terge; → Mo. *tergele-* L: 1242]

tölgeçi [→ tölge; → Mo. *tölgeçi(n)* L: 1285; TW: 276]

3.2.1.3. İkili yapılarda kullanılan sözler

Eski Türkçe döneminden beri örnekleri görülen ve özellikle Eski Uyğurcada¹⁴ oldukça yaygın olan ikili söz yapıları, Tuva Türkçesinde işlek bir kullanıma sahiptir. Bu unsurlar, gerek birleşği oluşturan sözlerin türleri ve yapıları gerekse kökenleri bakımından büyük bir çeşitlilik sergilerler¹⁵. Bu bölümde Moğolca kökenli sözleri bu yapılar içindeki kullanımlarına göre ayırdık. Birinci kısımda iki Moğolca sözün bir arada kullanılmasıyla oluşanları, ikinci kısımda da Moğolca ve Tuvaca sözlerin birlikte kullanılmasıyla oluşanları gösterdik.

¹⁴ S. Çağatay (1978) Eski Uyğurcadaki bu tür sözleri "hendiadyoin" adıyla ele almıştır.

¹⁵ Bu sözlerin Tuva Türkçesindeki özellikleriyle ilgili ayrıntılı bilgi için N. M. Ondar (2004)'a bakılabilir.

3.2.1.3.1. Moğolca sözlerden oluşan ikili yapılar

3.2.1.3.1. Basit hâldeki sözlerden oluşanlar:

açı-üye [→ açı-üre; → üye]

adaan-möörey → adaan, möörey

adaan-öjeen → adaan, öjeen

adıy- hölüy- [< *atuy-* L: 94; *goliy-/göliyh* L: 617]

agar-sandan [→ ESTY I: 50-51]

ajıl-amıdural [→ ajıl; < *amidural* L: 61]

ajıl-herek → ajıl, herek

amı-daŋgırak → amı, daŋgırak

amır-mendi → amır, mendi

amır-şöleen → amır, şöleen

aŋ-araatan → aŋ, araatan

ara-albatı [→ ESTY I: 126]

arat-çon → arat, çon

arbay-taraa [< *arbay* TW: 77; *tariya(n)* TW: 270]

arga-horga [→ ESTY I: 134]

arga-süme → arga, süme

arjaŋ-korjaŋ [→ ESTY I: 135-136]

avıra-azıra [< *avıra-* ESTY I: 46; → *azıra-*]

ayan-şinçi → ayan, şinçi

ayıı kadak [< *Ayusi/Ayuuş* L:41; (Tatarintsev 1970: 71); → kadak]

bajıŋ-balgat [→ bajıŋ; < *balgad* ESTY I: 173]

bayır-nayır [< *bayar* ESTY I: 177-178; → nayır; → Tuv. *nayır-bayır* ESTY IV: 229]

boova-boorzak [→ boova; → ESTY I: 234-235]

bora-bıdaa → bora, bıdaa

bora-toolay → bora, toolay

çada- türe- → çada-, türe-

çeme-halaa [< *cime~cem-e* L: 1631; *hala, hala-* L: 1412]

çer-çemzek [< *cer/zer* L: 1615; → çemzek]

çıda-seleme [< *cida* L: 1620; *seleme* L: 1065]

çığaan-daŋgırak → çığaan, daŋgırak

çigir-boorzak [< *siker~sihir~çikir/çiher* (Far. *şakar*, Skr. *çarkara*) L: 1092; → boova-boorzak]

çigir-boova → çigir-boorzak, boova-boorzak

çugaa-soot → çugaa, saat

çüül-bürü [→ çüül; < Mo. *büri* L: 239]

çüzün-baazın [→ çüzün; → Tuv. *öŋ-baazın* ESTY IV: 392]

çüzün-bürü → çüzün, Bürü

çüzün-bürün → çüzün, Bürün

dajı-torgu [< *taci/taj* L: 1218; → torgu]

devide- mögüde- → devide-, mögüde-
devi- samna- [→ devi-; < *çamna-* L: 263]

dom-sagaan (şagaan) [< *dom* L: 413; → *sagaan*]
dürzü-hevir [→ *dürzü*; → *krş.* *heveer*]
dürzü-türü [→ *dürzü*; < *düri/dür* L: 447]
edile- azıra- → *edile-*, *azıra-*
elegde- türegde- [< *elegde-* L: 490; → *türegde-*]
ele- türe- → *ele-*, *türe-*
ep-çöp → *ep*, *çöp*
ereen-şokar → *ereen*, *şokar*
eres-erlik → *eres*, *erlik*
eres-ertem → *eres*, *ertem*
ertem-şidi → *ertem*, *şidi*
hajıl-şiree [→ *Mo. has I* L: 1452; → *şiree*]
halak-tülek [→ *halak*; < *tülege(n)* L: 1314]
halap-şuurgan → *halap*, *şuurgan*
hay-çetker → *hay*, *çetker*
hey-hoozun [→ *hey*; < *hogusun/hooson* L: 1470; TW: 171]
hoo-dombu [→ *Mo. güçe* TW: 170; → *dombu*]
horan-hordan → *horan*, *hortan*
huna-serge [< *uhun-a/uhan-a* TW: 175; *serke* L: 1072]
ilbi-şidi → *ilbi*, *şidi*
kam-hayıra [→ *hayır gamguy* ESTY III: 82-83]
kayga- hara- → *kayga-*, *hara-*
kem-hora [< *gem* ESTY III: 139; → *hora*]

koda-hüree → *koda*, *hüree*
koda-süme [→ *koda*; < *süm-e/süm* L: 1152]
küçü-sünezin → *küçü*, *sünezin*
küçü-şıdal → *küçü*, *şıdal*
maanay-bükse [< *mani/maani* ESTY IV: 27; *bögse(n)/bögs* ESTY I: 279]
maygın-balgat → *maygın*, *bajın-balgat*
medee-horaa [→ *medee*; < *horug-a ~ horiya(n)* TW: 171; L: 1492]
moga- şıla- → *moga-*, *şıla-*
möge-şırak → *möge*, *şırak*
nazı-övüge [→ *nazı*; < *ebügen ~ öbügen/övgön, ebüge/öväg* ESTY IV: 352-353]
olbuk-düjülge → *olbuk*, *düjülge*
olbuk-kudus [→ *olbuk*; < *gudus/gudas* ESTY IV: 270]
olbuk-şiree → *olbuk*, *şiree*
onaalga-hüleelge [< *onugalt/onoolt* ESTY IV: 297; *küliyelge/hüleelge* L: 791]
oran-delegey → *oran*, *delegey*
oran-suur [→ *oran*; < *saguri(n)/suur'(n)* TW: 255-256]
ovaa-şovaa [< *obug-a/ovoo* ESTY IV: 247; *çobug-a/şovoo* L: 309]
ömek-duza [< *ömüg/ömög* ESTY IV: 383-384; → *duza*]
par-arzılaŋ [< *bars* ESTY IV: 428, MET: 54; → *arzılaŋ*]
saat-doktaal → *saat*, *doktaal*

saya-tüme [< *say-a/saya* (< Tib. *sa ga*) L: 1029; *tüme(n)/tüm(en)* L: 1315]
söñne- baraalga- [< *söñgne-* L:1134; → *baraalga-*]
söy-belek [< *süy* L: 1148; → *belek*]
sulara- şilgede- [→ *sulara-*; → *çile-*, *çilege-* L: 292, 293]
suy-belek → *söy-belek*
sülde-sagızın [→ *sülde*; < *sakigusu(n) ~ sakigulsu(n)* L: 1030]
sülde-sünezin → *sülde, sünezin*
sür-küçü [< *sür* L: 1153; → *küçü*]
şara-here [< *sir-a/şar* L: 1107; *gere* L: 603; → Mo. *sir-a gere* L: 604]
şımda- dekte- [< *simda-* L: 1099; *degde-* L: 383]
şın-mege → *mege*
şo-tölge [< *şo* (< Tib. *ço*) L: 1167; → *tölge*]

tenek-deerey [→ *tenek*; → Mo. *degere/deer* L: 387]
teni- dende- [→ *teni*; < *denđe/dende* TW: 137]
torgu-maḡnık → *torgu, maḡnık*
udaan-çırgal [< *udagan 1/udaan* L: 1327; → *çırgal*]
uran-şever → *uran, şever*
urug-darıg [→ *urug*; → Mo. *urug tarıg* L: 1364]
üdü- şidi- [< *üdü-* ~ *üde-/üdeh* L: 1535; *side-1/şideh* L: 1082]
üre- dala- [→ *üre-*; < *tala-* TW: 269]
yanzı-bürü [< *yangcu* (< Çin. *yang-tzu*) L: 684; *büri* L: 239]
yozula- hündüle- → *yozula-, hündüle-*
yozula- sögede- → *yozula-, sögede-*

3.2.1.3.2. Türetilmiş sözlerin bulunduğu yapılar

adaan-mööreyliḡ → *adaan-möörey*
aḡgaygan-kaḡgaygan [→ *aḡgaygan*; → *kaḡgay*; → *kaḡgaygan-keḡgeygen* ESTY III: 90]
aḡna- meḡne- → *aḡna-, meḡne-*
argalıḡ-duzalıḡ → *argalıḡ, duza*
bodan- şiren- [→ *bodan-*; → Mo. *çir- ~ sire-/çireh*, L: 305]
çugaa-soottug → *çugaa-soot*
devidençig-süreedençig [→ *devide-*; → Mo. *süriyede-* TW: 256]

dozula- şirile- [→ Mo. *tosu(n)* TW: 145; → Mo. *siri(n)/şir* L: 1112]
emge-hayaaajok [→ *emgejok*; < Mo. *hayag-a~haya/hayaa* L: 1411]
epte- çöpte- → *ep, çöp*
ertem-şidilig → *ertem-şidi*
evileḡ-çövüleḡ → *ep-çöp*
evileḡne- çövüleḡne- → *ep-çöp*
evileḡne- savılaḡna- [→ *evileḡ-çövüleḡ*; → Mo. *sablaldı* L: 1016]
haydın- şügdün- → *hay- II, şüg-*

hemçeg-huusaa [< *kemci-* L: 722;
huguçag-a(n)/hugaşā L: 1514]

hor-horamçalıg [→ Mo. *horumci* L:
1495]

hündüle- yambıla- → hündüle-,
yambıla-

ilbi-şidilen- → ilbi-şidi

ilbi-şidilig → ilbi-şidi

küçü-şıdaldıg → küçü, şıdal

nügüldüg-küjürlüg [→ Mo. *nigül*
ESTY IV: 245; → küjür]

öjeen-adaannıg → öjeen, adaan

sümeleş- çövüleş- [→ sümeleş-; →
Mo. *cöble-* TW: 126]

sür-küçülüg → sür-küçü

şagda-töögüde → şag, töögü

udatkan-düdetken [→ Mo. *uda-*
/udah L: 1326; → Mo. *tüde-/tüdeh* L:
1309]

ürel-dalal- → üre- dala-

yadaraan-çüdereen [→ Mo. *yadara-*
L: 675; → Mo. *cüdere-/züdreh* L:
1671]

Bu grupta yer alan ve yukarıda da değinilmiş olduğu gibi, doğrudan Moğolca alıntı ya da Tuvaca türetme olduğu belirlenemeyen sözler şunlardır:

argala- megele- [→ arga; → Mo. *argala-* L: 83; → megele-]

nayır-la- bayır-la- [→ nayır-la-, bayır-la-; → Tuv. *nayır-bayır* ESTY IV: 229]

nayır-la- kurumna- → nayır-kurum, nayır-la-

onçala- mendile- → onçala-, mendile-

bayır-la- nayır-la- → bayır-la-, nayır-la-

3.2.1.3.2. Tuva Türkçesi ve Moğolca sözlerden oluşan ikili yapılar

3.2.1.3.2.1. Basit hâldeki alıntılardan oluşanlar:

aal-aymak → aymak

aal-oran → oran

aal-örgee → örgee

aas-daŋgırak → daŋgırak

aas-kejik [< *kesig/hişig* ~ *heşig* L:
733, → ESTY I: 42]

açı-duŋmalıg → açı-üre

ada- sura- [< *sura-* L: 1144]

adaan-oyun → adaan

ada-ögbe → ögbey

adıg-hayıraŋ → hayıraŋ

ajın- horada- → horada-

ajı-töl → açı-üre

ajı-töldüg → ajı-töl

ak-belek → belek

ak-taraa → arbay-taraa

ala-sandan → sandan

aldar-at → aldar

aldın-möngün → möngün
alga- yöree- → yöree-
amıra- öörü- → amıra-
amı-tın → amı
amı-tınnıg → amı
amza- çi- → amza-
arbin-tümen → arbin
arga-sayak → sayak
arın-şıray → şıray
arı-övür → övür
arjaan-kuduk → arjaan
artık-duduu [< *dutagu/dutuu* L: 440;
 ESTY II: 258-259]
as- teni- → teni-
aş- şüg- → şüg-
aşta- türe- → türe-
at-çol → çol
at-höl [→ Mo. *kölge(n)/hölög* L: 770;
 → krş. Tuv. *at-hölge*]
at-şola → şola
ayan-çoruk → ayan
ayan-olut → ayan
bodal-sağış → bodal
boja-hoytpak [< *bocu ~ boca/bozo*
 ESTY I: 238-239]
çaa-dayın → dayın
ças-boraan → boraan
çer-delegey → delegey
çigir-çimis → çigir-boorzak
çingge-taraa → arbay-taraa
çook-kavı [< *kabi* TW: 194]
çoruk-herek → herek
çot- çülgü- → çülgü-
çööleñ-çımçak [< *cögelen* L: 1660]

çugaa-sös → çugaa
çuruk-küzürüm → çuruk
derig-hereksel → hereksel
devi- davı- → devi-
doktar-moondak → doktor
doozun-dovurak → doozun
dovurak-doozun → doozun
dözeele- dile- [< *tösügeele-/tösöölöh*
 ESTY II: 230]
dus-kujur → kujur
eker-erlik → erlik
elezin-kum → elezin
em-dom → dom-sagaan
emgele- marjala- → emgele-
em-sagaan (em-şagaan) → dom-
 saagaan
ereen-ala → ereen
er-hey → hey
ertem-bilig → ertem
ertem-biliglig → ertem
et-baraan → baraan
et-çepsek → çepsek
et-hereksel → hereksel
et-höreñgi → höreñgi
et-mal → mal
evi- devi- → devi-
ezil- ele- → ele-
ezil- hayıl- [< *hayıl-* L: 1046]
har-şuurgan → şuurgan
hola-kara → hola
hola-sarıg → hola
hoor-sarıg → hoor
höñnü-tura → tura
höö-horum [< *köge/höö* TW: 174]

hül-dalğan → dalğan
hüreñ-kızıl → hüreñ
ıdık-tülük → tülük
ıt-şimeen → şimeen
ırı-höömey → höömey
idiş-sava → sava
irt-serge → serge
kadıg-berge → berge
kadıg-doşkun → doşkun
kamgala- karakta- → kamgala-
kañ-demir → kañ
kañ-kadık → kañ
kara-şokar → şokar
karjı-doşkun → doşkun
kavı-sorbu [< *sorbi* L: 1129]
kıdıg-kızıgaar → kızıgaar
kırgan-çönük → çönük
kırgı- hıdı- → hıdı-
kırı- çönü- → çönü-
kızıl-şokar → şokar
koda-sürüg → koda
kolun-çirim → çirim
kolun-şavıldır → şavılır
kort- sürte- → sürte-
koş-kom → kom
koygun-toolay → toolay
kör- şinçi- → şinçi-
kuştug-bijik → bijik
küş-hünezin → hünezin
küş-şıdal → şıdal
küştüg-küçüten [< *küçüten* ESTY III: 364]
maga-bot → maga
malçın-kulçun → [< *malçı(n)* L: 819]

mal-sürüg → mal
moga- tur- → moga-
munğara- dengere- → dengere-
munğaş-mugulay [→ ESTY IV: 174-176]
nayır-doy → nayır
ok-çemzek → çemzek
omna- somna- → nomna-
oñga- kağı- [< *onggu-/ongoh* ESTY IV: 302]
oñga- suksa- → oñga- kağı-
oo-horan → horan
oorga-tayga → tayga
oran-çurt → oran
oran-çurttug → oran
oran-tağdı → oran
oran-turlag → oran
orlan-eres → eres
orlan-şovaa → şovaa
oruk-suur → oran-suur
ot-herel → herel
oyla- des- → oyla-
oyun-adaan → adaan
oyun-naadım → naadım
ödek-honaş → ödek
ög-bajıñ → bajıñ
ög-örgee → örgee
öndür-bedik → öndür
öñnük-tala → tala
öñ-tala → tala
ört-halap → halap
sagın- boda- → boda-
sagış-setkil → setkil
san-tüñ [< *düñ* TW: 280]

sarıg-şokar → şokar

setkil-sağış → setkil

sezin- karada- [< *harada-* L: 1438]

sös-çugaa → çugaa

sös-domak → domak

sudal-damır [< *sudal* L: 1137]

şag-töre → şag

şak-öy → şak

şaḡ-deḡ → şaḡna-

tayga-taḡdı → tayga

todug-şurak → şurak

tos-taḡma → taḡma

tos-tüme → saya-tüme

uyara- muḡgara- → uyarat-

üçügen-čanagaş [< *niçügün* L: 903]

üle- düge- [< *tüge-/tügeh* L: 1310]

üpte- tona- → tona-

üre-töl → üre

üş tüme → saya-tüme

üye-düpte → üye

üzük-om → nom

üzüm-çigir → çigir

3.2.1.3.2.2. Türetilmiş alıntıların bulunduğu yapılar:

aas-kejiktig → aas-kejik

aḡna- diiḡne- → aḡna-

argıy-ergiy → ergi-

arıḡla- şeverle- [< *çeberle-/şeverleh* L: 269, *çeber/şever* L: 269]

aştın- şügdün- → şüg-

at- boola- → boola-

attıḡ-aldarlıḡ → aldar

attıḡ-höldüḡ → at-höl

aytıza- artıja- [< Mo. *adis* ESTY I: 79-80]

çagıg-sös → çagı-

çul- haal- → haal-

çıjırttır- çançan- → çança-

çıjırttır- çançattın- → çança-

çoralıḡ-sıyaaptıḡ [→ Mo. *irwa* ~ *iruwa* ~ *iruḡa* ~ *iru/yor* ~ *yoro* ESTY II: 335-336]

dagdın- şügdün- [< *sigu-* ~ *şugu-/şuuḡ* L: 1085]

deḡne- şıḡne- → çin, çinḡe-

deviş- daviş- → devi-

devit- maḡnat- → devi-

düveş- onaaş- → onaa-

emne- domna- → domna-

emnen- domnan- → domna-

ergelet- çassıt- → ergelet-

ergildir-dolḡandır → ergil-

ettig-maldıḡ → mal

ırla- höömeyle- → höömeyle-

ırlıḡ-şoorluḡ [< *çugur* ~ *çogur/tsuur* TW: 266]

iştig-saattıḡ → saattıḡ

kayı-hamaançok → hamaan

kırı- nazıla- → nazıla-

kuskunna- kurayla- [→ ESTY III: 308-310]

küş-küşölüg → küçü
küştüg-şıldaldıg → şıldaldıg
malçı-hoyju → malçı
malçı-kulçu → malçı
muñçul- şuguldan- → şugulda-
oktug-çemzektig → çemzek

olçala- çaala- → olçala-
ornukşut- höörjüt- → höörjüt-
öörüşkülüg-bayırlıg → bayırlıg
soluş- körüş- → solu-
sürgü-dalgıg → dalgıg
üreş- hüreş- → üre-

3.2.2. Diğer dillerden alıntılar

Bu bölümde; türetilmiş biçimleri hariç, 1 Arapça kökenli, 7 Çince kökenli, 2 Farsça, 3 Rusça, 1 Samoyedce, 3 Sanskritçe kökenli söz bulunmaktadır. Bu sözlerin varlığı ise büyük çoğunlukla Eski Türkçeye dayanmaktadır.

3.2.2.1. Arapça alıntılar

3.2.2.1.1. Basit hâlde kullanılan sözler

araga [< ‘*araki*’]

3.2.2.1.2. Türetilmiş sözler

aragala- → araga

aragalıg → araga

3.2.2.1.3. İkili yapılarda kullanılan sözler

araga-hımıs → araga

kara-araga → araga

3.2.2.2. Çince alıntılar

3.2.2.2.1. Basit hâlde kullanılan sözler

başkı II [< E.Uyg. *bahşı* < Çin. *po-shih* ED: 321]

çañ [< E.Uyg. *yañ* < Çin. *yang* ED: 940]

ha [< ET *ka* < Çin. *jiā* TW: 161; ED: 578]

şın [< E.Uyg. *çın* < Çin. *zhen* TW: 262]

ulu [< ET lu < Çin. *lung* ED: 763]

üjük [< E.Uyg. *üjek~üjik~usik* < Çin. *tzü* ED: 24]

3.2.2.2.2. Türetilmiş sözler

çaṇna- → **çaṇ**

çaṇnig → **çaṇ**

şınap → **şın**

şinnig → **şın**

3.2.2.2.3. İkili yapılarda kullanılan sözler

ılaptıḡ-şinnig → **şın**

ha-duṇma → **ha**

beg-kunçuḡ [< ET *kunçuy* < Çin. *kung-chu* ED: 635]

şın-mege → **şın**

3.2.2.3. Farsça alıntılar

3.2.2.3.1. Basit hâlde kullan sözler

bolat [< Far. *pūlād* (> Mo. *bolad/bold*) ESTY I: 241]

kuday [< Far. *hudāy* ESTY III: 259-260]

3.2.2.3.2. İkili yapılarda kullanılan sözler

kuday-deer → **kuday**

kaṇ-bolat → **bolat**

3.2.2.4. Rusça alıntılar

a II [→ ESTY I: 29]

huva [< *kupa* TW: 175]

ıskılaat [< *sklad*; → Tuv. *sklad*]

3.2.2.5. Samoyed dillerinden alıntılar

ugba [< *uba* Li: 1999: 146]

3.2.2.6. Sanskritçe alıntılar

3.2.2.6.1. Basit hâlde kullan sözler

çambı-dip [< E.Uyg. *çabudiwip* < Skr. *jambudvīpa* ETG: 271]

sudur [< E.Uyg. *sudur* < Skr. *sūtra* EUTS: 211; → Mo. *sudur* L: 1138]

3.2.2.6.2. Türetilmiş sözler

sudurlug → *sudur*

3.2.2.6.3. İkili yapılarda kullanılan sözler

azar-deer [< E.Uyg. *asuri* < Skr. *asura* EUTS: 23; → Mo. *asuri* L: 91; → ESTY I: 71-72]

4. METİNLER

ALDAY-BUUÇU (I. Metin)

1. Şıyaan am,
2. Burungunuñ murnunda,
3. Ertenginiñ ertezinde,
4. Eñge-donğa şagda,
5. Eki şagnıñ ektinde,
6. Bak şagnıñ bajında çüveñ ergin
7. Alday-Buuçu dep aşak
8. Çurttap-daa turgan çüvezi ergin.
9. Hüürtüñ-Kızıl tayganı ejeley töreen,
10. Çeeren-Demiçi attıg-daa çüvezi ergin.
11. Er bodu er kara çañgıs,
12. Soñnay töreen duñmazı,
13. Murnay töreen azı-daa çok çüveñ ergin.
14. Amıtan çüveden çanıp bolbas,
15. Sınıp bolbas,
16. Aldı kulaş albıs-şulbus
17. Ak selemelig çüveñ ergin.
18. Amıtan çüveden çanıp bolbas,
19. Sınıp bolbas, bizinge
20. Erig kañnı eptep turup kılğan,
21. Kaybır kara hojvulalıg çüveñ ergin.
22. Övürünge deñnep-çiñnep havırar
23. Öle-bula çılgılıg,
24. Arızında deñnep-çiñnep havırar
25. Ala-bula çılgılıg,
26. Adaçın Aksagalday-Sayın havıçılıg çüveñ ergin
27. Uzun-Say-Kuu kadınnıg çüveñ ergin.
28. Hüürtüñ-Kızıl taygazınga
29. Ta çejeñge, ta kajanga çurttap kelgen çüve.
30. Kadınından açı-üre dep çüve çerle ünmeen irgin.
31. Aşak üş çüs harnı çaştap kelgeş,
32. Bodanıp olurup tur.
33. Kadınında açı-üre çok kançaarıl dep.
34. Bir aynıñ üjen honuunda,
35. İyi aynıñ aldan honuunda
36. Üş aynın tozan honuunda
37. Bodanıp kelgen.
38. “Kırğan kiji meen
39. Bodal-sağıjınga çüü kirer” –deeş,
40. Üş çılda aşpas-tutpas
41. Hopçu kara sudurun
42. Ajıp körüp organ ergin.
43. Hopçu kara sudurun ajıp köörge,
44. Hüürtüñ-Kızıl tayganıñ
45. Hüngeer çartında
46. Ağyda saadaan Açıtı başkaa
47. Avıraldaar bolza bir çüve bolur bolgan ergin.
48. Baza-la bir aynıñ üjen honuunda,
49. İyi aynıñ aldan honuunda,
50. Üş aynıñ tozan honuunda
51. Bodanıp olurup bergen.
52. Başkıga kiştıñ karazından,
53. Börünüñ köğünden,
54. Diñniñ agından,
55. Dilginiñ kızılından,
56. Üs araatanıñ şokarından
57. Örgüp, avıraldaar-dır dep,
58. Bodap olurgan ergin.
59. Çüs kara karaktıg
60. Kızıl attan baza
61. Örgüp avıraldaar-dır” –dep
62. Bodap olurgan ergin.
63. Şıyaan am,
64. Aynıñ çaazında,
65. Hünñüñ ekizinde,
66. Am üş hongaş,
67. Börünüñ köğün,
68. Dilginiñ kızılın,
69. Kiştıñ karazın,
70. Diñniñ agınnan,
71. Üs araatanıñ şokarın ölürüp ap,
72. Çüs kara karaktıg
73. Kısıkl adın tudup,
74. Bölüp, çoruurunga beletkenip turup tur.
75. Amıtan çüvezin algaş,
76. Hüürtüñ-Kızıl tayganıñ
77. Hüngeer çartınçe
78. Hap çoruvutkan ergin.
79. Açıtı başkınıñ aalına hap kelgeş,
80. Çüs kara karaktıg kısıkl adın
81. Örgeeziniñ ejiinge dize hönep baglaaş,
82. Kire bergen ergin.
83. Kire bergeş, añ-meñiniñ kejin
84. Şireeziniñ adaandan ovaalaaş,

85. Bajın ajır ovaalap,
86. Teylep turup-tur.
87. Bir aynın üjen honuunda,
88. İyi aynın aldan honuunda,
89. Üş aynın tozan honuunda,
90. Teylep kelgen-dir oo.
91. Başkı bir-le körüp kelgeş:
92. -Alday-Buuçu avıgay,
93. Çüge mınçap teylep,
94. Turarınar ol boor? –dep-tir evespe.
95. Alday-Buuçu turgaş:
96. -Baştay töreen am-daa çok,
97. Soñnay töreen duñmam-daa çok,
98. Kadınımnan aç-üre-daa çok.
99. Bodum bolza üş çüs harnı
100. Çajay bergen kiji men.
101. Aç-üre üjününde
102. Başkı silerge avıraldap
103. Teylep keldim –dep-tir.
104. Ağıyda saadaan Açıtı başkı
105. Hopçu kara sudurun ajıp körgeş,
106. Eminin amgının arazından
107. Kızıl hafta emni ap berip:
108. -Kadınınga monu appargaş,
109. Üş kejee ulay soktap çettirtivit -dep-tir.
110. Alday-Buuçu aşak
111. Aalına hap çedip kelgeş,
112. Kızıl hafta emin
113. Kadınınga üş kejee ulay
114. Soktap çettirtip-tir.
115. Şıyaan am,
116. Aşak bodanıp olurgaş,
117. Er kijiniñ edileer
118. Edik-hep herekselin,
119. Agaja-çepseen algaş,
120. Hüürtün-Kızıl tayganın
121. Hölege çarında
122. Dedir aastıg kara kuynun
123. İştıge sıgjaaş,
124. Mozarga kara haya deg
125. Dörbelçin kara daş-bile
126. Aksın duy bazırıp kaap-tır evespe.
127. Bazırıp kaaş kelgende,
128. İyi, üş ay bolgaş,
129. Kadınından urug tıptıp,
130. İşteli berip-tir evespe.
131. Kaş hongaş kadayı
132. Bojup turup-tur.
133. Bojaan uruu ool bolgan ergin.
134. Alday-Buuçu aşak
135. Amırap-öreeş,
136. Ottun ol-bo çarında
137. Aja halıp öörüp turup
138. Turgan çüven irgin.
139. Ol oglun aldı çılda azırıp kelirge,
140. Aşka-çemge kirip,
141. Çedi çılda azırıp kelirge,
142. Çemge-aşka kirip kelgen çüven irgin.
143. Oglu-daa kılaştap çoruur apargan
doraan-na:
144. -Kuşkaştaayn, ça, sogundan çazap
berem, açay-dep
145. Eereejip turup bergen.
146. Ça, sogunnu çazap beerge,
147. Kuşkaştaaş-la kuşkaştarnı
148. Hünün-ne ög deg kıldır
149. Ovaalap ölürüp turgan ergin.
150. Oglu bir-le hün
151. Hovaa kuşkaştap çoruurga,
152. Süür sarıg-sarıg çüveler,
153. Üngürdüve çıkkıaynıp kirip turgan.
154. -Süür sarıg-sarıg çüveler,
155. Üngürdüve çıkkıaynıp kirip turar,
156. Ol çüü dep çüveleril, açay? –dep
157. Adazınga keep çugaalap-tır.
158. Adazı olura:
159. -Ölürüp şıdaar bolzunza,
160. Kuşkaştan artık edi etsig,
161. Münü münzög,
162. Öрге dep çüve ol boor, oglum –dep
mınçangan.
163. -Indıg bolza, açay.
164. Meñee oon ulug ça, sogundan çazap
ber,
165. Ol çüvelerni ölüreyn-dep çugaalap-
tır.
166. Adazı ça, sogun çazap beerge,
167. Kuşkajın kaap, hünün-ne
168. Örgelerni ög degni ölürüp,
169. Ovaalap turgan ergin.
170. Bir-le hün hovaa örgelep çoraaş
köörge,
171. Üngürdüve kalbak sarıg-sarıg
çüveler
172. Haytıgaynıp kirgilep turarga,
173. Adazınga kelgeş:
174. -Örgelep çoruurumga, hovaa
175. Üngürdüve kalbak sarıg-sarıg
çüveler
176. Haytıgaynıp kirip turar,
177. Ol çüü dep çüve boor, açay? –dep
aytırgan.
178. Adazı turgaş:
179. -Şınap örgeden artık edi etsig,
180. Münü münzög,
181. Tarbagan dep çüve
182. Ol boor, oglum –dep olurup-tur.
183. -Indıg bolza meñee
184. Oon artık ulug ça, sogundan

185. Çazap ber, açay,
186. Ol çüveni ölüreyn-dep mınçangan.
187. Adazı ça, sogunun kılıp beerge,
188. Öрге ölürerin soksaas,
189. Hününü-ne tarbagannap,
190. Çaan çağ ovaa
191. Sööğün söök ovaa kıldır,
192. Ovaalap turup-tur.
193. Bir-le hün tarbaganap çoraas köörge,
194. Argaje oytagar-oytagar mıyıtıg
çüveler kire halıp,
195. Hayada oytagar-oytagar mıyıtıg
çüveler oynap,
196. Kaldar sarıg-sarıg çüveler-daa
mañnayıp,
197. Argadıva kirip turgan bolgan ergin.
198. Çügürüp kelgen olçaan,
199. Körgen çüvezin adazınga çugaalap
turgan.
200. Adazı turgaş:
201. -Şınap-la edi etsig,
202. Hanı hanzıg, münü münzüg,
203. Argar-koşkar, te-çuñma, elik-hülbüs
dep çüve
204. Ol boor, oglum-dep olurgan-dır.
205. -Inçaarga, açay, meñee sırgılıg ok,
206. Kadıg kara çadan kılıp ber,
207. Ol çüvelerni ölürüp köreyn-dep-tir
evespe.
208. Kadıg kara çanı, sırgılıg oktu
209. Oglunga kılıp bergen.
210. Tarbagannap kaap, añnap-meñnep
211. Edin et ovaa, çaan çağ ovaa,
212. Sööğün söök, siirip siir ovaa kıldır
213. Ovaalap kadırıp turup-tur.
214. Ta kajanga, ta çejenge añnap kelgen
çüve,
215. Bir-le hün añnap çoraas köörge,
216. Adazınıñ hoor-sarıg çılgızı,
217. Hovu sıñmas çoraan-dır oo!
218. Adazınıñ ol çılgızın körgeş:
219. “Men çüge at munmas,
220. Kezeede-le çadag,
221. Añnap çoruur kiji boor men?” –dep,
222. Bir hün bodanıp oluru-tur.
223. Şıyaan-am, adazınga kelgeş:
224. -Hoor-sarıg çılgın
225. Hovu sıñmas çoruur çüvedir, açay,
226. Men çüge at-mal çok,
227. Çadag añaar kiji boor men,
228. Attıg çorup añaazımza kandıgıl? –
deerge,
229. Adazı turgaş:
230. -İndig bolza, oglum,
231. Aldan kulaş aldın şalbaşnı dürüp
tutkaş,
232. Kızaa-Kara hemniñ aksın orta,
233. Am daarta turup aar sen
234. Çılgını sençe olap çağgıstap
235. Erttirer eves men be,
236. Bir eves sendive körüp,
237. Kiştep erter çüve bar bolza,
238. Aldan kulaş aldın şalbaş-bile
239. Argalıktıg aldı moynunduva
240. Üş oraay kiir kaap aar sen,
241. Bir eves sençe körüp kişteer çüve
çok bolza,
242. Bo çılgının arazında
243. Senjee at bolur çüve çok bolganı
244. Ol-dur iyin, oglum-dep olurgan-dır.
245. Şıyaan am,
246. Daartazında dañ bajı şara-here,
247. Daş bajı kara-şokar turda,
248. Aldan kulaş aldın şalbaşın tudup
algaş,
249. Kızaa-Kara hemniñ aksın orta,
250. Manap turup aarga,
251. Alday-Buuçu aşak hamık çılgızın
252. Oglunduva çağgıstap şuuşturup
253. Erttirip turup-tur evespe.
254. Bir aynıñ üjen honukta şuujuup ertken
ergin.
255. Körüp kişteer çüve çok bolgan ergin.
256. İyi aynıñ aldın honuunda şuujuup
ertken ergin.
257. Körüp kişteer çüve çok bolgan ergin.
258. Üş aynıñ tozan honuunda şuujuup
ertken irgin,
259. Körüp kişteer çüve çok bolgan irgin.
260. Adaktıñ soonda ala çavaa ertip çıda,
261. Köre kaapkaş,
262. Kiştey kaaptıp ertip çıdırdı,
263. Aldan kulaş aldın şalbaşın
264. “Argalıktıg aldı moynun
265. Üş oraay kir” –dep
266. Şipşip-şipşip şalbadaarga,
267. Argalıktıg aldı moynun
268. Üş oraay kirgen
269. Oytur sop ekkep turup-tur,
270. Ala çavaanıñ oorgazınga dayanıp
köörge,
271. Oorgazı sına beer çazarga,
272. -Bo-daa kayın kije at bolur –dees,
273. Dedir salıp çorudup-tur.
274. Adazı soondan hap çekip kelgeş:
275. -Sendive körüp kişteer
276. Çüve çok tur be, oglum? –deerge;
277. -Üş aynıñ tozan honuunda şuujuup
keerge,

278. Körüp kışteer mal çok boldu,
 279. Adaktıñ soonda ala çavaa ertip
 çıtkan.
 280. Körüp kışteerge,
 281. Aldan kulaş aldın şalbam-bile
 282. Argalıktıg aldı moynunduva
 283. Üş oraay kiir kaap algaş,
 284. Oorgazınga deerimge
 285. Sıylır çazıp turar boorga:
 286. “Bo-daa kayın kijee at bolurul aan” –
 dees,
 287. Dedir salıp çoruduptum, ačay” –dep,
 288. Oglu çugaalap-tır oo!
 289. -Bo çılgıda seņee
 290. At-höl boor çüve çok-tur, oglum –
 dees,
 291. Oglun edertip algaş,
 292. Alday-Buuçu aşak aalında
 293. Çanıp keep-tir.
 294. Adajaan Aksagalday-Sayın
 295. Eki havıçızın kel dep algaş:
 296. -Bo çılgını kezee şagda çılgılap,
 297. Maldap çoraan kiji-dir sen.
 298. Bo çılgıda meen oglumga
 299. At bolur mal çok deer sen be,
 300. Bar deer sen be? –dep aytırıp-tır.
 301. Adajaan Aksagalday irey turgaş:
 302. “Bo malda bo oolga
 303. Mal bolur çüve-daa çok iyin.
 304. Indıg-daa bolza Hürtün-Kızıl
 tayganıñ
 305. Hölege çartında
 306. Üş çılın dolgatkan
 307. Han-Şilgi be bar çüve.
 308. Ol be üş çılın dolgadırda
 309. Çedi mozaga kara hayanı
 310. Tura tep çıda dolgadıp çıdar mal
 çüve
 311. Bir eves ol beniñ kulunçaa
 312. Er bolur bolza,
 313. Ol bir at boop bolur boor deer men-
 dep çugaalap turgan
 314. Şıyaan am,
 315. Alday-Buuçu aşak oglunga çugaalap-
 tır:
 316. -Čaa, oglum, Hürtün-Kızıl tayganıñ
 317. Hölege çartında Han-Şilgi be
 318. Üş çılda dolgadıp çıdar çüve-dir.
 319. Ol be üş çılda dolgadırda
 320. Çedi bozaga kara hayanı
 321. Tura tepkilep çıda
 322. Dolgadıp çıdar mal çüve-dir.
 323. Oon kunnu er bolur bolza,
 324. Ol seņee bir at bolur bolza,
 325. Bolur-dur iyin oglum.

326. Am daarta aldan kulaş aldın şalbanı
 327. Astıp algaş, Hürtün-Kızıl tayganıñ
 328. Hölege çartında baar sen,
 329. Baarında ol beniñ kulunçaa er bolza,
 330. Argalıktıg aldı moynun
 331. Üş oraay kiir kaap aar sen, oglum-
 dep
 332. Çagıp, surgap olurgan irgin.
 333. Kijür er-daa çüzü boor, am daarta,
 334. Dañ bajı şara-here,
 335. Daş bajı kara-şokar çorda,
 336. Aldan kulaş aldın sıdımın astıp algaş,
 337. Hürtün-Kızıl tayganıñ
 338. Hölege çartında çede beerge,
 339. Han-Şilgi be çap-čaa
 340. Er Han-Şilgi kulunçaktı törüp algan,
 341. Şarazı bezin kurgavaan turgan ergin.
 342. Aldan kulaş aldın şalbazı-bile,
 343. Adazının çağı yozugaar,
 344. Üş oraay kiir kaaptarga,
 345. Čavaa at çarjıp çetpes çerge
 346. Čara-çire söörtü bergen çüven ergin.
 347. Kijür er oon çüzü boor:
 348. “Kijini mınçaar söörtüp turar
 349. Čop horannıg kulugur boor” –dep
 bodaaş:
 350. “Oorgazın sıy çavıldaktaptayn!” –
 dees,
 351. Čavıldaktaptar orta, mööp-mööp,
 352. Döbelçin kara daştıñ kırım orta
 353. Oktap düjüerde,
 354. Bir çartıkı karaanın odu
 355. Kızaş-kızaş kinnıp-tır evespe.
 356. -Bo harın oorgazı kadıg
 357. At bolur evespe-dees,
 358. Aalında çedip ekkep turup-tur.
 359. Ekkeerge, adazı turgaş:
 360. -Kandıg, çüü boldu, oglum? –deerge,
 361. -Çede beerimge, Han-Şilgi be,
 362. Er-Şilgi kulun törüp algan turgan,
 363. Şalbadaaştıñ çavıldaktaptarımga,
 364. Mööp-mööp oktaarga,
 365. Döbelçin kara daştıñ kırında
 düşkeştıñ
 366. Bir çarıkı karaamnıñ odu kızaş didi.
 367. Bo harın kijee at bolur
 368. Çüve evespe, ačay-dep-tir evespe.
 369. İnçaar orta adazı turgaş:
 370. -Bo kulunçak –daa seņee at bolur-dur
 oglum.
 371. Oon inay er kiji edileer et-çepsek çok
 372. Kançaar kiji boor sen? –dep
 mınçangan.
 373. Kırın çönük kiji,
 374. Şaanda seņe edilep çoraan

375. Et-çepseen çok çüve be, açay? –dep
 376. Oglu ayırgan
 377. Adazı turgaş:
 378. -Anıyak şaamda edilep çoraan et-
 çepseemni
 379. Hüürtün-Kızıl tayganın hölege
 çartında
 380. Dedir aastıg kara kuyda
 381. Sup kaan kiji men.
 382. Am erten iyilee
 383. Inaar çoruulu, oglum, -dep-tir.
 384. Am daartazında Alday-Buuçu
 385. Çeeren-Demiçi adın mungaş,
 386. Hüürtün-Kızıl tayganın
 387. Hölege çartınçe çorutkan,
 388. Oglu Han-Şilgi kulunçaan çetkeş,
 389. Ederip bazıpkan çüven ergin.
 390. Hüürtün-Kızıl tayganın hölege
 çartınğa çedip keerge,
 391. Dedir aastıg kara kuynun askın
 392. Dörbelçin kara daş-bile
 393. Duy bazırıp kaan çıtkan.
 394. -Anıyak şaamda ködürüp kaap
 turgan
 395. Dajım-dır iyin, oglum –dep adazı
 çugaalaarga:
 396. -Kiji ap kaap albas çüve
 397. Ol boor be, açay! –deeş,
 398. Oglu daştı biçii ergee-bile
 399. Çuuy idip badırıptıp-tır evespe.
 400. -Kuynun işinde amıtan çüveni
 401. Uştup ekkep körem, oglum –deen.
 402. -Am-daa baldırım edi katpaan.
 403. Bajım dolgaa çazılbaan,
 404. Karaŋgı kara kuy iştindive
 405. Kirip körbeen kiji men,
 406. Bodun uştup körem, açay –dep,
 407. Oglu sögleen-dir.
 408. Er kijiniñ et-herekselin
 409. Bürünü-bile uştup ekkep turgan
 ergin.
 410. Selemegin tutkaş:
 411. -Şak bo aldı kulaş albıs-şulbus ak
 selemeni
 412. Bizinge erig kañnı eptep turgaş,
 413. Çöön çüktün Çöpey dargan,
 414. Barın çüktün Bapıy dargan sokkan
 çüve oglum.
 415. Üş adanın dujundan beer
 416. El-çaanı ıyaap-la şıdaar çüve
 417. Edilep şıdaar bolzunza,
 418. Eki et çüve, oglum-dep turgan çüven
 ergin.
 419. Kajır kara hojuulazın tutkaş:
 420. -Bo kajır kara hojulaanın bizinge

421. Erig kañnı eptep turgaş,
 422. Çöön çüktün Çöpey dargan,
 423. Barın çüktün Bapıy dargan sokkan
 çüve.
 424. Edilep şıdaar bolzunza,
 425. Üş adanın dujundan
 426. El-çaanı şıdaar
 427. Eki et çüve, oglum” dep turgan
 çüven irgin.
 428. Art bolgan anğaygan ezerin tutkaş:
 429. -Çarılbazın, buzulbazın deeş,
 430. Çaan söögü-bile çavılap kaan,
 431. İrivezin, çıdivazın deeş,
 432. Kiji söögü-bile hıraalap turup kılğan
 ezer çüve
 433. Ak dordum törepçini
 434. İrivezin, çıdivazın deeş,
 435. Kiji siiri-bile siirip turup kılğan,
 436. Üş adanın dujunda el-çaanı şıdaar,
 437. Edilep şıdaar bolzunza,
 438. Eki etter çüve, oglum, -dep-daa
 turgan ergin.
 439. Alday-Buuçu aşak
 440. Oglun çağıp-çağıp arttırıp kaaş,
 441. Aalınçe çana bergen.
 442. Kējür er artıp kalgaş,
 443. Kara saar idiin kedip turgan ergin.
 444. Kara torğu tonun kedip turgan ergin.
 445. Ak dordum kurun kurjanıp turgan
 ergin.
 446. Çüs kiş keji börgün kedip turgan
 ergin.
 447. Kettingeştin köörge,
 448. Börgünün doşkızı,
 449. Deernin ak, kara buludun
 450. Aay-dedir köjürüp turgan ergin.
 451. Kulunçaanga möngün çular, çögen
 sup turgan ergin.
 452. “Hunan at men” –dep tura dējüp
 turgan ergin.
 453. Şöl bolgan çonaan
 454. Şöye tırtıp salıp turgan ergin.
 455. Art bolgan anğaygan-kañgaygan
 ezerin salıp turgan ergin.
 456. “Dönen at men” –dep tura dējüp
 turgan ergin.
 457. “Aldılıg at men” –dep tura dējüp
 turgan ergin.
 458. Üjen iyi kudurgazın kudurgalap
 459. Üjen iyi konun tırtıp kelgen ergin.
 460. Üjen iyi şavızın tırtıp kelgen ergin.
 461. “Çedişken çaknı at men” –dep
 kulaanın bajı-bile
 462. Deernin ak, kara buludun
 463. Örü-kudu köjürüp turgan ergin.

464. -Attıg-höldüg kiji mende çüü boor-deeş,
 465. Bagay er çepseen çükteeş,
 466. Ezeñgizinge tep attanı bergen çüven ergin.
 467. -Er boduñ er-dir sen,
 468. Er ugaanıñ bagay-dır-dep turgan ergin.
 469. -Kuduruumga kudurga sup körgen eves,
 470. Çırımga sugluk sup körgen eves,
 471. Höreemge höndürge tırtıp körgen eves,
 472. Kolduumga kolun tırtıp körgen eves,
 473. Bıkıtıma şavı tırtıp körgen eves,
 474. Ol ok-çemzeenñni haya-daşka çölep kaaş,
 475. Delegeyniñ deskizinge,
 476. Oktargayniñ orguzunga,
 477. Munganıñ deere boor-dep.
 478. Adı tura çugaalaan ergin.
 479. Haya-daşka çölep kaaştıñ,
 480. Oktargayniñ orguzunga,
 481. Delegeyniñ deskizinge
 482. Munup turgan ergin.
 483. -Bektendiñ be? –dep turgan ergin.
 484. -Bektendim! –dep turgan ergin.
 485. -Munduñ be? –dep turgan ergin.
 486. -Mundum! –dep turgan ergin.
 487. -Tuttunduñ be? –dep turgan ergin.
 488. -Tuttundum! –dep turgan ergin.
 489. Ol çerге mööp turup bergen ergin.
 490. Daglıg çerni şöl kıldır,
 491. Suglug çerni kurgadı mööp kelgen ergin.
 492. Üş çıldıñ udaazında mööp kelgen ergin.
 493. Ooñ dovurak-doozununga
 494. Çüve-daa közülbeyn bargan ergin.
 495. Uyalıg kuş uyazından azıp turgan ergin.
 496. Uruglug kiji uruundan azıp turgan ergin.
 497. Töldüg mal tölünden azıp turgan ergin.
 498. Deerniñ üş tepkijiinge tepkeş,
 499. Üş deerniñ kırınçe
 500. Üne halıy bergen ergin.
 501. Ol çerге bargaş baza
 502. Üş çıldıñ udaazında mööp kelgen ergin.
 503. Aldı oranga üş çıl,
 504. Üstüü oranga üş çıl,
 505. Aldı çıl udaazında mööp kelgen ergin.
506. Er bir köörge,
 507. Öştünüñ edi kırızında çorjaktajıp,
 508. Kırızınıñ edi çügen tınında oraajıp,
 509. Döñmeeniñ edi ezenği baanda,
 510. Çorjaktajıp tönüp kelgen turgan ergin.
 511. -Men-daa çaş bodum çançaradım,
 512. Çaagay sınıñ oskundum-na,
 513. At bolur bolzuñza
 514. Dürgen at bol,
 515. Bolbas bolzuñza,
 516. Dürgen ölür! –dep
 517. Kara çerni sirt kıldır,
 518. Kök deerni hölbeş kıldır
 519. Kışkırtıp-tır evespe.
 520. -Er boduñ eres-tir sen,
 521. Er ugaanıñ egee bolgan-dır evespe,
 522. İyeniñ çırın çara sopkan eves sen,
 523. Meen çırımñı çara sovut,
 524. Adañniñ saarın çara şaapkan eves sen,
 525. Aldan şarı kejin argıp turup öreen,
 526. Aldın dopurjak kımçıñı
 527. Deerge ündür ködürgeş,
 528. Meen çayaamñı çüge
 529. Söök çayınñandır çara şaapkaş,
 530. Dap berbes sen! –dep-tir.
 531. Am-na küjür adınñ çırın
 532. Kulak döske çedir çara sokkaş,
 533. Çayaazın söök çayınñandır çara şaapkaş,
 534. Dap berip-tir evespe.
 535. Adı üş çıldık çerге haldıp barıp
 536. Tura düşkeş çugaalaan:
 537. -Indıg bolza adañniñ ezeriniñ
 538. Ajırgı çarıkı açımanda
 539. Em-şagaan, dom-şagaan ottar bar boor,
 540. Ooñ-bile balıg-bışkınıñ
 541. Emnenip, domnanıp al-dep-tir evespe.
 542. Ezerniñ ajırgı çarıkı
 543. Açımaan ajıp köörge,
 544. Em-şagaan, dom-şagaan odu çoraan,
 545. Balıg-bışkınıñ ertem çaarga,
 546. Kejeege çedirbeyn etteldirip, keşteldirip,
 547. Kejee çaarga,
 548. Ertenge çedir etteldirip,
 549. Keşteldirip kelgen ergin.
 550. Am küjür er
 551. Deerniñ üş tepkijiinge tepkeş,
 552. Aldı orançe kire halıdıp kelgen.
 553. Kire halıdıp kelgeş,
 554. Hüürtüñ-Kızıl taygazınga çölep kaan

555. Ok-çemzeenge hap keep, çüktep
 algaş,
 556. Adazının aalinga hap çedip kelgeş,
 557. Adın üş demir terek baglaaştıñ
 558. Eñ ortaazınga üş oraay sokkaş,
 559. Öl doñ-bile doñnaaş,
 560. Öönge kirip keep,
 561. Hondur çugaa-soot çok olurup
 kelgen.
 562. Adazı tura:
 563. -Adıñ munup algaş, çedip keldiñ be,
 oglum-deen,
 564. -İye, çedip keldim, açay-dep, oğlu
 çugaalaan.
 565. Alday-Buuçu aşak,
 566. Üş Bolçaqlıg-Bora teyniñ
 567. Eñ ortuzunga ünüp kelgeş,
 568. Ulug büreezin tırtıp,
 569. Ulug ara-albatızın kıygırtıp,
 570. Biçe büreezin tırtıp,
 571. Biçe ara-albatızın kıygırtıp,
 572. Ara-albatızı doraan-na:
 573. -Çüü boldu, Alday-Buuçu? –dep,
 574. Çıglıp turup-tur.
 575. Alday-Buuçu turgaş:
 576. -Uzun hemge uzun çeleñer kakkaş,
 577. Ulug beñer tuduñar,
 578. Kıska hemge kıska çeleñer kakkaş,
 579. Kızırak beñer tuduñar,
 580. Üş honuktan erttirbeyn,
 581. Dalay deg aragadan,
 582. Tañdı deg etten,
 583. Çııp keliñer! –dep,
 584. Taradıp çorguzup turgan-dır oo!
 585. Ara-albatızı ulug hemge
 586. Uzun çelezin hap,
 587. Ulug bezin tudup,
 588. Kıska hemge,
 589. Kıska çelezin hap,
 590. Kızırak bezin tudup,
 591. Üş honukta dalay deg araganı,
 592. Tañdı deg etti çııp ekkep turgan.
 593. Alday-Buuçu turgaş:
 594. -Bo hün bolza,
 595. Aynıñ çaazı, hünñüñ ertezi,
 596. Eki hün çüve,
 597. Aragalap-darıláp, nayırlap,
 598. Irlajıp turgaş,
 599. Oglumnuñ adın adaar siler.
 600. Meen oglumnuñ bodunga, adinga
 taarıştır
 601. Eki at adaan kijiniñ
 602. Bajın ajır mal,
 603. Ektin ajır et beer men-dep,
 604. Bakka adaan kiji bolza,

605. Bajın ap kaaptar men-dep turgan
 çüven ergin.
 606. Şıyaan am,
 607. Bir aynıñ üjen honukta,
 608. İyi aynıñ aldan honukta,
 609. Üş aynıñ tozan honukta,
 610. Oglunuñ adın adaar
 611. Kiji tıvılbayn turgan çüven ergin.
 612. İnçap turda, tos çüs tozan tos harlıg,
 613. Ak baştıg, hünün manaan,
 614. Hüüreen dayangan kırgan kaday
 kelgeş:
 615. -Üş aynıñ tozan honukta,
 616. Ogluñarnıñ adın adaar
 617. Kiji tıvılbadı-la,
 618. Men adap köreyn be,
 619. Haan albatızı, kara baştıg
 620. Kiji-le bolgaymen-dep-tir.
 621. Alday-Buuçu turgaş:
 622. -Adap berip körüñer, harın deerge,
 623. Kaday turgaş:
 624. -Ogluñarnı bak adazımza,
 625. Bajım-daa keskey siler,
 626. İjerim işken,
 627. Çiirim çigen kiji men,
 628. Setkil homudaar çüvem çok.
 629. Bir eves eki at ogluñarga adap
 berzimze,
 630. Bajım ajır mal,
 631. Ektim ajır et algaş,
 632. Azıraarga argam-daa çok,
 633. Edileerge evim-daa çok.
 634. Ooñ ornunga ulug kavaydan çazaaş,
 635. Ooñ iştinge meni öpeylep çaygap,
 636. Kalçan ak hövee huraganıñ
 637. Kuduruun emzirip azıraar siler-dep
 mınçangan.
 638. -Indıg-daa bolgay-la dep aşak
 çöpşeeeren.
 639. Han-Şilgi attıg,
 640. Han Buuday bolza,
 641. Kandıg ergi, Alday-Buuçu avıgay? –
 dep,
 642. Kırgan-kaday adap turup-tur.
 643. Alday-Buuçu aşak
 644. Ol attı oglunga,
 645. Adinga-daa taarışkan at-tır-dep
 646. Amırap, öörüp demgi şuvagançını
 647. Ulug kavay çazatkaş, añaa kavaylaaş,
 648. Kejeeniñ-ne hövee, ak huraganı
 ölürüp,
 649. Ooñ kuduruun emzirip,
 650. Azırap turgan ergin.
 651. Alday-Buuçunuñ oğlu
 652. Attı-baştı alganda,

653. Ara-albatızı tarap çorutkan ergin.
 654. Şıyaan am,
 655. Alday-Buuçu aşak-daa baza-la
 656. Bir aynıñ üjen, iyi aynıñ aldan,
 657. Üş aynıñ tozan honuunda bodanıp,
 658. “Oglum attıg-höldüg, attıg-sıptıg
 bolganda,
 659. Kayı çerden kiji.
 660. Kudalap beer çoor?” –dep bodap
 turgan ergin.
 661. Bodanıp çadaaş: “Kırgan kijiniñ
 meen
 662. Bodal-sagıjımgı çüü kirer boorul
 aan” dees,
 663. Üş çılda aşpas-tutpas
 664. Hopçu kara sudurun
 665. Ajıp-körüp olurarga,
 666. Üstüü oranda üş deerniñ kırında
 667. Han-Hurbustu haannıñ
 668. Eñ heymer dañgınazı
 669. Bir bolza bolgu deg,
 670. Bir bolbaza bolbaa deg düşken ergin.
 671. Han-Buudayga monu çugaalaarga,
 672. “Baar men, çoruur men” –deer,
 673. “Çugaalaar çoor be, çugaalavas çoor
 be?” –dep.
 674. Adazı bir aynıñ üjen,
 675. İyi aynıñ aldan,
 676. Üş aynıñ tozan honuunda
 677. Bodanıp keep-tir evespe.
 678. Bodap orgaş, üş honganda
 679. Oglunga bargaş:
 680. “Meen hopçu kara sudurumga,
 681. Üstüü orandan üş deerniñ kırında
 682. Han-Hurbustu haannıñ
 683. Eñ heymer dañgınazı
 684. Bir bolza segee kaday bolgu deg,
 685. Bir bolza bolbaa deg
 686. Mınçaar düştü, oglum” –dep,
 687. Çugaa sözün ündürerge,
 688. Oglu turgaş:
 689. -Kiji barbas çer bar be?
 690. Kiji baspas delegey bar be?
 691. Han-Şilgi attı doraan
 692. Daş kıldır soodar-dır,
 693. Daga kıldır kadirar-dır-dey berip-tir.
 694. -Dalaşpayn üş honukta
 695. Olurup tur, oglum –dep,
 696. Alday-Buuçu aşak
 697. Oglun çağıp turup-tur.
 698. Alday-Buuçu öönge kelgeş,
 699. Çeeren-Demiçi adın tutkaş:
 700. -Üstüü oranda üş deerniñ kırında,
 701. Han-Hurbustu haannıñ
 702. Eñ heymer dañgınazın

703. Çalap ekkel! –dees
 704. Aybılap çorudupkan ergin.
 705. Çeeren-Demiçi at
 706. Üş deerniñ üş şapşılagaşında
 707. Üş baskaş çede beerge,
 708. Han-Hurbustu haannıñ
 709. Aal-Çurtu köşken-düşken turgannar.
 710. Hovu sıjmas hoor-sarıg çılgızınıñ
 711. Ujunga-bajınga barıp.
 712. Çıraalap çorup turgan çüven ergin.
 713. Han-Hurbustu haannıñ
 714. Eñ heymer dañgınazı
 715. Ol attı körüp kaaş:
 716. -Ol attı mennee tudup berijer,
 717. Kandıg konçug çıraalaar mal boor! –
 dep,
 718. Çılgıçılardıñ çarlık boop turgan
 çüven ergin.
 719. Çılgıçılar ekkep tutkaş,
 720. Dañgınanı saadadıptarga,
 721. Çılgınıñ ujunda-bajında
 722. Barıp çıraalaar
 723. Konçug çıraa at boop-tur evespe.
 724. İnçap çoruy biyeeki at henerten
 725. Deerniñ üş tepkiiinge tepkeştin,
 726. Alday-Buuçunıñ aalınçe
 727. Çettirbeyn badı keep-tir evespe.
 728. Alday-Buuçu aşak aldın dañgınanı
 körgeş,
 729. Otk-paşa düşkü deg
 730. Öörüp tura halıp,
 731. Çüve haraar üş
 732. Bolçattılıg bora teynin
 733. Eñ ortaazınga üne bergeş,
 734. Ulug büreezin tırtıp,
 735. Ulug albatızın kıygırıp,
 736. Biçe büreezin tırtıp,
 737. Biçe albatızın kıygırıp turgan çüven
 ergin.
 738. Karak çiveş deeriniñ arazında
 739. Hamık ara-albatızı çıglıp keerge:
 740. -Uzun hemge uzun çeleñer kakkaş,
 741. Ulug beñer tudup.
 742. Kıska hemge kıska çeleñer hap.
 743. Kızırak beñer tudup,
 744. Dalay deg aragadan,
 745. Tañdı deg etten çınar!
 746. Aalımniñ artında
 747. İdik sarıg hovumıñ ortuzunga.
 748. Meen oğlumıñ ulug ak örgeezin
 turguzınar! –dep,
 749. Taradıp çorudup turgan çüven ergin
 am.
 750. Muñ adanga taarjıp turar kıldır
 büdürüp,

751. Uran-şever dargannarı
752. Üş honuktan erttirbeyn,
753. Tozan tos karaktıg
754. Şulguurgazınıñ iştin
755. Ak möngün-bile işteeş,
756. Ak örgeezin tip turup-tur.
757. Ara-albatızı, dalay deg aragazın,
758. Tañdı deg edin
759. Üş honuktan erttirbeyn
760. Çııp ekkep turuptur.
761. Çaa, ööngge bir aynıñ üjen,
762. İyi aynıñ aldan,
763. Üş aynıñ tozan honuunda
764. Aragalap-darılaaş, aştıaş-çemneeş,
765. Am daartazında tarap çanıp turgan-
daa çüven ergin.
766. Han-Buuday aldın dañgına-bile
767. Aalinga üş hondur çurttap turda,
768. Düneniñ-ne çide beer mindıg boop-
tur.
769. Aldın dañgına üş honganda
770. Alday-Buuçuga kelgeş:
771. -Meen düne çide beer çıldagaanım
bolza,
772. Çurt-daa tudar diveen,
773. Hün-daa köör diveen,
774. Erten, kejee Sagaan-Dariygi burgan
boop,
775. Bodaraar dep turar kiji men -dep
776. Söglep turgan-dır.
777. Alday-Buuçu aşak:
778. -Meen hopçu kara sudurumga
779. “Bir bolza meen oglumga kadın
bolur,
780. Bir bolza bolbas” –dep düşken çüve
bolgay –dep
781. Bodap kelgeş,
782. Üstüü orançe katap
783. Üdep çorudup-tur evespe.
784. Şıyaan am,
785. Alday-Buuçu aşak-daa baza-la,
786. Bir aynıñ üjen,
787. İyi aynıñ aldan,
788. Üş aynıñ tozan honuunda bodanıp
keep,
789. Oglunga kayı çerden
790. Kiji kudalap beeriniñ
791. Aay-bajın tıppayn olurgan ergin.
792. Bodanıp olurgar, anıyak şaanda çer-
deerniñ
793. Çedi şapşılğazın ertip,
794. Uzun-Sarıg haan dep kiji –bile
795. Öñ-tala çoraan boop-tur.
796. Ol şagda Uzun-Sarıg haanga
797. Ol iyiniñ kayızın-daa
798. At çok turda,
799. Börü bajı deg möngün sunup,
800. At bajı deg aldın sunup,
801. Am kelir açı-üreviske dees,
802. Çüs çalañ şilgi cılgını
803. Malga çirtip kaan
804. Mindıg boop-tur oo!
805. “Han-Buudayga monu
806. Çugaalaar çoor be,
807. Çugaalavas çoor be? –dep.
808. Bodap olurop-tur.
809. Am daartazında oglunga bargaş:
810. “Çeerbi beş harlıg turar şaamda,
811. Çer-deerniñ çedi şapşılğazın ertip,
812. Uzun-Sarıg haan dep kijige
813. Kelir açı-üreviske dees,
814. Börü bajı deg möngün,
815. At bajı deg aldın suy-belek tudup,
816. Çüs çalañ şilgi cılgını malga
817. Çidirtken kiji men, oglum,
818. Kañçaar sen? –dep-tir.
819. -Kiji barbas çer bar be?
820. Kiji çorbas delegey bar be?
821. Han-Şilgi attı daş kıldır sootkaş,
822. Daga kıldır kadirgaş,
823. Dop-doraan çoruur-dur-dep bargan
çüven ergin.
824. Han-Buuday-daa çüzü boor,
825. Han-Şilgi adın
826. Bir aynıñ üjen, iyi aynıñ aldan
827. Üş aynıñ tozan honuunda
828. Soodup kadirıp keep-tir evespe.
829. Şıyaan am,
830. Han-Buuday baraan haraar
831. Üş Bolçaglıg bora teyniñ
832. Eñ ortaazınıñ kırınga
833. Üne halıdıp kelgeş,
834. Ulug büreezin tırtıp,
835. Ulug albatızın çııp:
836. Biçe büreezin tırtıp,
837. Biçe albatızın çııp:
838. -Üş honuktan erttirbeyn,
839. Çüs barba çingge-taraadan,
840. Çüs irtten,
841. Çüs şaydan beletkep ekkeliñer! –
dep-tir evespe.
842. Ara-albatızı tarap çorutkaş,
843. Çüs şooday çingge-taraazın, çüs irttin,
çüs şayın
844. Üş honuktıñ bodunda bürünü-bile
ekkelgen.
845. Han-Buuday turgaş,
846. Çüs barba çingge-taraazın
847. Çangıs sagaan ama ayak işti kıldır
848. Taptap kadirıp,

849. Tarbılıg hünezin kılıp ap turgan
 ergin.
 850. Çüs irttiñ edin
 851. Çanğıs irttiñ budu kıldır kadırıp,
 852. Tarbılıg hünezin kıldır,
 853. Dögerttinip ap turgan ergin.
 854. Çüs şayın çanğıs şaynıñ
 855. Kemiçi kıldır taptap kadırıp,
 856. Tarbılıg hünezinin
 857. Dögerttinip turgan ergin.
 858. Tarbılıg hünezinin dögerttinip
 töngeş,
 859. Han-Buuday üş Bolçağlıg bora
 teyniñ
 860. Eñ ortuzunga ünüp kelgeş,
 861. Ulug büreezin tırtıp,
 862. Ulug albatızın çıp,
 863. Biçe büreezin tırtıp,
 864. Biçe albatızın çıp turgan.
 865. Ara-albatızı çıglıp keerge,
 866. Adazınga bargaş:
 867. -Irak çerdiv e baar kiji-dir men, açay,
 868. El-çaa boorun kançap bilir.
 869. Ag-Şeriimniñ baştıñı
 870. Çüs bejen maadırımnı,
 871. Ara-albatınıñ baştıñı
 872. Çüs bejen bijeeçimni
 873. Edertip çorzumza kandıg ergi? –dep,
 874. Aytırıp-tır evespe.
 875. Alday-Buuçu aşak
 876. “Kırgan kijiniñ bodal-sagıjınga
 877. Çüü kirer irgi” –dees,
 878. Bodanıp olurarga,
 879. Bodunuñ oglunga
 880. Üstüü oranda üş deerniñ kırıñçe,
 881. Tölgeçiniñ oğlu Tölee-Şınar,
 882. Belgeçiniñ oğlu Belle-Şınar.
 883. İyi alışkıñı edertip berze,
 884. Çoruu çoгуur boop-tur evespe.
 885. Alday-Buuçu aşak
 886. Ol iyi alışkıların
 887. Çaladıp ekkel dees,
 888. Kızıl sugumnug bijik bijeeş,
 889. Üstüü orançe üş deerniñ kırıñçe
 890. Örgüp ündürüp-tür evespe.
 891. Kızıl şugumnug bijikti körgeş,
 892. İyi alışkı badı kelgenner.
 893. Alday-Buuçunuñ öргеезinge kirip
 kelgeş,
 894. Yozulug çaagay çoluқşup
 895. Magalıg çaagay baraalğajıp
 turgannar.
 896. Alday-Buuçu aşak
 897. Dört davannıg dörbelçin şireezin
 turguzup,

898. Tos kat olbuk-kuduzun çadıp,
 899. Çigir-boovazın bijırıp salıp,
 900. Çiñ sarıg şayın kudup,
 901. Hündülep turgan ergin.
 902. Alışkılar aştanıp-çemnenip alganda,
 903. Alday-Buuçu çugaalap turup-tur:
 904. -Çaa, inçaarga, ooldarım, anıyak
 şaamda
 905. Çer-deerniñ çedi şapşılğazın ertip,
 906. Uzun-Sarıg möge dep kiji-bile
 907. Öñnük-tala turgaş,
 908. Am kelir açı-üreviske dees,
 909. At bajı deg aldın,
 910. Börü bajı deg möñgün
 911. Suy-belek tudup sungan kiji men.
 912. Am meen oğlum inaar çoruur dep
 bargan-dır.
 913. Meen oğlumga eş boop
 914. Çorup körüñer, ooldarım-dep
 915. Monu sögleen.
 916. -Indıg-la booptur iyin, aşak-dep,
 917. İyi alışkı şöpşeerеп turgan çüven
 ergin.
 918. Üş honuktıñ bodunda üş çüs üş kiji
 919. Çiñge sonгу çükçe çoruurunga
 belen,
 920. Aştanıp-çemnenip turgan ergin.
 921. Han-Buuday turgaş:
 922. -Irak çoruur kiji-dir men,
 923. Kijiniñ ta soondan sürüp keer,
 924. Ta murnundan utkup keer,
 925. Irak-çookta baraan-saraan körüp ap
 çoruur
 926. Tos çüstüg, ottug duranıñnı
 927. Beer sen, açay-dep
 928. Adazınga çugaalaarga,
 929. Adazı ap berip turgan-dır.
 930. Üş çüs üş kiji
 931. Çiñge sonгу çükçe çoruur dees,
 932. Evengizinge teptinip turda,
 933. Alday-Buuçu aşak mañnap barıp,
 934. Tozan tos karaktıg şurguulğazınıñ
 935. Ortaa karaandan
 936. Çedi hola ok uştup ekkep:
 937. -Çedi deerniñ şapşılğazın
 938. Moon-bile deektep kaaş,
 939. Erter çüve, oğlum-dep.
 940. Çagıp, sunup turgan ergin.
 941. Üş çüs üş kiji
 942. Çige sonгу çükçe attanıp çoruptarga,
 943. Bir çartnı kızıl dün düjüp,
 944. Bir çartnı karañgı dün düjüp
 945. Kalıp-tır evespe.
 946. Ta kajanga, ta çeјenge çorup kelgen
 ulus,

947. Kıştın hıraazından bilip hılırtkaynıp,
 948. Çaynıñ şalıñından bilip şalırtkaynıp,
 949. Çorup olurup-turlar.
 950. Şıyaan am,
 951. Bir-le çerge çorup olurarga,
 952. Çer-deerniñ şapşılğazı bo turup-tur,
 953. Körüp turarga,
 954. Ozal ujar kuştun
 955. Bel kejiin üze şavar,
 956. Dürgen ujar kuştun
 957. Kuduruk bajın üze şavar,
 958. Attıg kaygamçık çüve bolgan ergin.
 959. Han-Buuday çedi ogunuñ
 960. Bireezin ušta tırtıp ekelgeş,
 961. Oozu-bile çer deerniñ şapşılğazın
 962. Deektep kaaş,
 963. Üş çüs üş kijinin erttirip algaş:
 964. -Soondan sürgüül keerin kançap
 bilir,
 965. Murnundan utkuul keerin kançap
 bilir-deeş,
 966. Hola ogun ušta tırtıp algaş,
 967. Baza-la çorup kaan ergin.
 968. Ol-la çorup olurda,
 969. Tölgeçiniñ oğlu Tölee-Şınar,
 970. Belgeçiniñ oğlu Beke-Şınar
 971. İyi alışkı çoraaş,
 972. Üş çüs üş kijini çağıp
 973. Çorup olurgan ergin:
 974. -Bo-la bar çıdarıvıska,
 975. Albıs, Şulbus haannıñ
 976. Aalınıñ murnunda
 977. Üş demir terek baglaaş turar.
 978. Ol üş demir terek baglaaşka
 979. Üş .üs üş adivıstı baglap turarıvıska,
 980. Ögnün ejiinden tura baglaaşka deer
 981. Torgu-mañnık çadıp beer evespe.
 982. Ooñ kırı-bile kılaştapayn,
 983. Bir çartı-bile kılaştajıp erter bis.
 984. Inçangaş üş çüs üş kiji
 985. Albıs, Şulbus haannıñ aalinga hos
 kirgeş,
 986. Albıs, Şulbus haanına
 987. Yozulug çaagay çolukşuur bis,
 988. Magalığ çaagay baraalgaar bis.
 989. Inçaarivıska, üş çüs üş kijiniñ
 990. Sanı-bile olbuk-kuduzun ekkep çadar
 evespe,
 991. Ooñ kırına çerle olurbayn
 992. Öske çerge olurar eves bis be,
 993. Inçan Albıs, Şulbus haanı olurgaş:
 994. “Adañ adaan adın kımıl,
 995. İyen adaan şolañ kımıl,
 996. Kayın üngeş,
 997. Kayı uglaç çorsen, oglum? –dep

998. Aytırar evespe.
 999. Inçaar orta, adın-sıvıñnı adap bergeş,
 1000. Çoraan çoruk-hereñ çugaalap beer
 sen, Han-Buuday.
 1001. Üş çüs üş kijiniñ sanınçe
 1002. Boova-boorzak, üzüm-çigirin
 1003. Ekkep salır evespe.
 1004. Ol ekkep salgan çemi
 1005. Oo-horan boor çüve.
 1006. Onu amzavayn-daa:
 1007. -Bis-daa dalaş çor bis,
 1008. Soonda, murnunda çettirgey bis
 aan! –deeş,
 1009. Şuptuvus ünüp çoruptar eves bis be
 –dep,
 1010. Çağıp çoraan alışkılar ergin.
 1011. Şıyaan am,
 1012. Üş çüs üş kiji
 1013. Bir sarıg kırılğın ajıp keerge,
 1014. Konçug-la bay aal turgan.
 1015. Ol aaldıñ artında
 1016. Oran-delegeyge deñneşken
 1017. Aldın dugan turup-tur.
 1018. Tölgeçiniñ oğlu Tölee-Şınar,
 1019. Belgeçiniñ oğlu Belee-Şınar
 1020. İyi alışkı çoraaş:
 1021. -Albıs, Şulbus haan adaşkılarnıñ
 1022. Aal-çurtu bo boor –dep
 1023. Aytıp çoraan ergin.
 1024. Aaldıñ murnunda üş demir
 baglaaşka.
 1025. Üş çüs üş kiji keep düjerge,
 1026. Üş çüs üş kiji kelgeş,
 1027. Adın alır dep çorda,
 1028. Olarga dının berbeyn bottarı
 baglaaş,
 1029. Ögnün ejiinden baglaaşka deer
 1030. Torgu-mañnızın çadıp beerge,
 1031. Olap kılaştavayn,
 1032. İyi-bile şuuştur ertkeş,
 1033. Albıs, Şulbus haanı adaşkılarnıñ
 1034. Örgeezinge üş çüs üş kiji hos kirip,
 1035. Yozulug çaagay çolugup,
 1036. Magalığ çaagay baraalgap
 turupturlar.
 1037. Baraalgaaş turda,
 1038. Üş çüs üş kijiniñ sanı-bile
 1039. Olbuk-kuduzun ekkep çadar orta,
 1040. Şuptuzu aña olurbayn,
 1041. Anaa çerlerge olurup ap-tırlar
 evespe.
 1042. Inçaar orta Albıs haanı orgaş:
 1043. -Adañ adaan adın,
 1044. İyen adaan şolañ kım boor, oglum?
 1045. Kayın üngeş,

1046. Kaynaar bar çıdır sen? –dep
 1047. Han-Buudaynı aytırıp-tır.
 1048. Han-Buuday turgaş:
 1049. –Men bolza Hüürtün-Kızıl tayganı
 ejeley töreen,
 1050. Çeeren-Demiçi attıg
 1051. Alday-Buuçunuñ oglu
 1052. Han-Şilgi attıg
 1053. Han-Buuday dep kiji men.
 1054. Adam anıyak çoruur şaanda
 1055. Çer-deerniñ çedi şapşılğazın ertip,
 1056. Uzun-Sarıg haan dep kijee
 1057. At bajı deg aldın,
 1058. Börü bajı deg möngün
 1059. Suy-belek baraalatkan çüve-dir.
 1060. Onu negep çettirer dees,
 1061. Çoru men iyin –dep harılaan.
 1062. Üş çüs üş kijiniñ sanınçe
 1063. Boova-boorzaan, çigir-çimizin
 1064. Ekkep salıp-tır.
 1065. Ekkep salırğa,
 1066. Tölgeçiniñ oglu Tölee-Şınar,
 1067. Belgeçiniñ oglu Belee-Şınar,
 1068. Alışkı baştaaş:
 1069. –Çoruuvus dalaş ulus bis,
 1070. Soon-murnun çettirgey-le bis aan-
 dees,
 1071. Harı ugda kalbaş kıldır söğürgeş,
 1072. Ejikten şuujuıp ünüpkennen.
 1073. Eñ söölünden Han-Buuday ünüp
 çıtkaş,
 1074. Ülgüürnü köörge
 1075. Ulug tos-tańma paştı ajır
 1076. Öremelig süt turgan.
 1077. “Mınça aş-çemden amzavaska-
 çiveske
 1078. Kijiniñ çoruu-daa
 1079. Kayın büderil aan” –dep bodaas,
 1080. Bıçe ergeen supkaş,
 1081. Çılğapkaş ünüp çıtkan.
 1082. Erginni artap çıda
 1083. Kılın halańgıy eziriy bergen,
 1084. Adınıñ ezengizin tep tura
 1085. Deń-duń eziriy bergen,
 1086. Ezeringe oluruupkaş,
 1087. Bilbestey berip-tir.
 1088. Tölgeçiniñ oglu Tölee-Şınar,
 1089. Belgeçiniñ oglu Belee-Şınar bir-le
 köörge,
 1090. Han-Buuday ag-şeriiniñ baştını
 1091. Çüs bejen maadırın
 1092. Ara-albatınıñ baştını
 1093. Çüs bejen bijeeçizin
 1094. Oń talazınçe sıvırıp sokkulap,
 1095. Oylatkan turgan ergin.

1096. –Çüü boldu? –dep,
 1097. Tölgeçiniñ oglu Tölee-Şınar
 1098. Adınıñ kırında çügürtüp olura tölge
 sudurun aşkan,
 1099. Belgeçiniñ oglu Belee-Şınar
 1100. Adınıñ kırında çügürtüp olura belge
 sudurun aşkan,
 1101. Körgen mindig turup-turlar.
 1102. Sudurların ajıp köörge,
 1103. Han-Buuday Albıs, Şulbus haannıñ
 1104. Oo-horanın işken bolgan.
 1105. Kançaarga ekil-dees köörge,
 1106. Tańdınıñ artış-şanaan çıggaş,
 1107. Bajınga ovaalaas,
 1108. Örttedipse Han-Buudaynıñ
 dumçuunçe
 1109. Ijı-çıdı kirip, ezirii sergep,
 1110. Eleer bodu bolu beer boop-tur.
 1111. Şıyaanam iyi alışkı-daa
 1112. Tańdıdan artıştap-şanaaktap algaş
 keerge,
 1113. Han-Buuday ag-Şerignıñ baştını
 1114. Çüs bejen maadırın, bijeeçiziniñ
 baştını
 1115. Çüs bejen bijeeçizin kıra şaap
 kaapkan,
 1116. İyi alışkılarje iyi çarında kövüü
 şuraan,
 1117. Udur hap olurda,
 1118. Tey bajınga artış-şanaan ovaalaas,
 1119. Örttedip ündürerde,
 1120. Artış-şanaaktıñ ijı-çıdı
 1121. Han-Buudaynıñ aksı-dumçuunçe
 kirgeş,
 1122. Eziri sergep, eleer bodu apargan.
 1123. Han-Buuday turgaş:
 1124. –Kançap bardım, ooldar? –deerge,
 1125. İyi alışkı turgaş:
 1126. –Harın kançap bargan kiji sen,
 1127. Çüs bejen maadırın kançap barsan
 dep boday-dır sen?
 1128. Çüs bejen bijeeçin kançap bargan
 dep boday-dır sen?
 1129. –Albıs, Şulbus haannıñ aş-çeminden
 çünü iştiñ,
 1130. Çünü çidiñ? –deerge,
 1131. Albıs, Şulbus haannıñ
 1132. Aş-çemin işpeyn
 1133. Ünüp çıtkaş köörümge,
 1134. Tos tańmalıg ulug pašta doldur
 1135. Süt turgan,
 1136. “Mınça aş-çemden amzavaska
 1137. Kijiniñ çoraan çoruu
 1138. Kayın büder çüve dep” –dees,
 1139. Amzapkan kiji men.

1140. Ünüp çıda kılın ezirik aparıp-tır men.
 1141. Attanıp tura deñ-duñ,
 1142. Attangan soonda, bilbes-tir men-dep harılaptır.
 1143. İyi alışkı turgaş:
 1144. -Sen kulugurnu düktüg çüve bolza, tazargije,
 1145. Tas çüve bolza, düktengije çağıdivis çop,
 1146. Kiji aayinga kirbes kiji bolğanında,
 1147. Moon songaar moon artık
 1148. Moondaktar bar bolgay,
 1149. Am seni ederip çoruvas bis-deeş,
 1150. Adının aksın eey tırtaş,
 1151. Dedir hap çoruptup-turlar.
 1152. Han-Buuday kojalandır hap kelgeş:
 1153. -Oruk-çirik bilir men be?
 1154. Oran-delegey bilir men be?
 1155. Siler çokka men çaaskaan kançap çoruur men?
 1156. Kadı çorup köreeliñer! –deen.
 1157. -Aayinga kirbes kijini kançap ederer boor?
 1158. Çorutkannay çoruur bis,
 1159. Çangannay çanar bis! –deeş,
 1160. İyi alışkı horjok boorga,
 1161. Han-Buuday üş aynıñ tozan honuunda
 1162. Eerejip çannıp keep-tir.
 1163. Çerle horjok boorga,
 1164. İyi alışkı adı-bile, bodu-bile
 1165. Katay böle aspaktaş,
 1166. Açımak-açımaanın iştinje sukkaş,
 1167. Çaaskaan oruun uqlap çorupkan.
 1168. Ta çejeñge, ta kajanga çorup kelgen,
 1169. Kıştın hıraazından bilip hılırtkayndır,
 1170. Çaynıñ şalıñından bilip şalırtkayndır.
 1171. Çorup olurup-tur.
 1172. Bir-le çerje çorup olurda,
 1173. Tölgeçinin oğlu Tölee-Şmar,
 1174. Belgeçinin oğlu Belee-Şmar
 1175. İyi alışkılar çoraaş:
 1176. -Bo-la bar çıdarıvıska
 1177. Kızaa-Kara hem turar,
 1178. Malgaştıg-malgaştıg
 1179. Döñgelikterlig çer çüve,
 1180. At-bile döñgelikter bajın bastırar sen.
 1181. Hıl, çövüree iyi kövürüg bar evespe,
 1182. Çövüree kövürüglep keşpeyn,
 1183. Hıl kövürüglep kejer sen-dep çağıp çoraan.
 1184. Şıyaan am, Han-Buuday ol-la kakkaş,
 1185. Kızaa-Kara hemniñ kızınga
 1186. Düştep ap-tır.
 1187. Düştep algaş,
 1188. Kızaa-Kara hemni kudu badıp olurarga,
 1189. Karañgı dün aparıp-tır evespe.
 1190. -Bo kançap dün apardı,
 1191. Demin çaa-la dal düş turgan
 1192. Çüve eveyikpe-dep
 1193. Han-Buuday aytırarga,
 1194. Adı turgaş:
 1195. -Er boduñ eres-daa bolza,
 1196. Er ugaanın am-daa çetpes-tir iyin, Han-Buuday,
 1197. Bir bolza çırık örtmeçeyni ötkes,
 1198. Karañgı örtemçeyde kirip kelgenivis bo-dur-dep
 1199. Çugaalap çoraan ergin.
 1200. Ol-la çorup olurarga,
 1201. Bir kijini dılından
 1202. Demir ilbek-bile kakkaş,
 1203. Bir herimde hap kaan turgan-dır oo!
 1204. -Bo çop dılından demir, ilbek-bile
 1205. Hap kaan kiji boor? –dep
 1206. İyi ejinden aytırarga oları:
 1207. -Bo bolza çırık örtemçeyge çoraaş,
 1208. Kijije dılın uştur kiji-dir,
 1209. Ooñ baazın körgüzüp kaanı ol-dur-dişkenner.
 1210. Ol-la çorup olurarga,
 1211. Bir kijiniñ bir karaandan
 1212. Demir ilbek-bile kakkaş,
 1213. Bir herimde kadap kaan boop-tur.
 1214. -Bo çüge mınçaldırgan kiji boor?
 1215. -Bo kiji bolza, çırık örtmeçeyge çoraaş,
 1216. Kijije hıyırtap köör kiji-dir,
 1217. Ooñ baazın körgüzüp kaanı ol-dur-dişkenner.
 1218. Baza-la ol-la çorup olurarga,
 1219. İyi kiji haya öttür:
 1220. -Sen kayda sen?
 1221. -Sen kayda sen? –dijip,
 1222. Dırbaktajıp çıdıp-tırlar.
 1223. -Oların çüge inçap çıdarı ol boor?
 1224. Dolgandır çügürjüp keep
 1225. Ujurajıpsa kandıg çüvel? –deerge,
 1226. -Olar bolza aşak-kaday ulustar-dır,
 1227. Çırık örtmeçeyge çoraaş,
 1228. Bot-bottarıñça kara dovurak
 1229. Çaşçır çoraan ulustur.

1230. Ol dovuraa haya aparganı ol-dur-dep
 1231. İyi eji harılaan.
 1232. Ol-la çorup olurgaş köörge,
 1233. Bir kaday kiji
 1234. Bir çarık emiinde urug emzirgen,
 1235. Bir çarık emiinde çılan emzirgen,
 1236. Olurup-tur.
 1237. -Ol çüge ındıg kijil? –dep aytırarga:
 1238. -Çırık örtemçeyge çoraaş,
 1239. Çanğıs hereejen urug bojaan kiji-dir-dep,
 1240. İyi eji harılaan.
 1241. Baza-la çorup olurgaş köörge,
 1242. Bir-le çerde tos kat olbuk kırında
 1243. Bir semis kaday udup çıdıp-tır.
 1244. -Ol çüge ındıg kijil?
 1245. -Çırık örtemçey kırına çoruurda
 1246. Tos urug bojaan kiji-dir,
 1247. Mañaa hündüleli oldur-dişkenner.
 1248. Baza-la çorup olurarga,
 1249. Ol Kızaa-Kara hemniñ aksı
 1250. Barıp çerje kirgen
 1251. Karañgı kuy bolgan.
 1252. Ol kuyje kirip keerge,
 1253. Karak şimgen deg karañgı boop-tur.
 1254. Karañgı çerlep çorup olurrarga
 1255. Bir kırılğanı ajıp kelgen deg
 bolganda,
 1256. Erlik-Lovuñ haannıñ
 1257. Çıjır aldın örgeezi köstüp-tur.
 1258. İyi eji çoraaş:
 1259. -Erlik-Lovuñ haannıñ örgeeziniñ
 artında,
 1260. Karak çetpes kalçaa dalay höl
 çıtkan.
 1261. Ol hölden yanzı-bürü kıldır huulup
 çoraaş
 1262. Eştıp keşpes bolzuñza,
 1263. Erlik-Lovuñ haan seni ölürüp kaar-dep
 1264. Çagıp çoraannar.
 1265. Şınap-la, örgeeziniñ artında
 1266. Karak çetpes kalçaa dalay höl
 çıtkan.
 1267. Han-Buuday ol hölge hap kelgeş,
 1268. Aldın moyunnug ödürek boop
 kelgeş,
 1269. Eştıp kejiip kaap-tır.
 1270. Erlik-Lovuñ haan örgeezinden ünüp
 kelgeş:
 1271. -Döö eştıp kejiip çıtkan aldın
 moyunnug ödürek
 1272. Bistiñ örtemçeyniñ ödüree eves,

1273. Çırık örtemçeyniñ ödüree-dir-dep
 algırgan.
 1274. Han-Buuday:
 1275. “Am-na bilip kaapkan-dır” –deeş,
 1276. Aldın moyunnug aңgır boop algaş,
 1277. Kejiip kaan ergin.
 1278. Erlik-Lovuñ haan baza-la:
 1279. -Bistiñ örtemçeyniñ aңgırı eves,
 1280. Çırık örtemçeyniñ aңgırı-dır bo-dep
 algırgan.
 1281. Han-Buuday çorup ora:
 1282. “Am-na bilip kagdı!” –deeş,
 1283. Kas boop ap-tır evespe.
 1284. Erlik-Lovuñ haan baza-la tanıp
 kaan ergin.
 1285. Han-Buuday sarala kuu boop algan.
 1286. Erlik-Lovuñ haan baza-la tanıp
 kaan.
 1287. Inçaar orta Han-Buuday
 1288. Sug kövüü boop huulup algaş,
 1289. Eştıp keje berip-tir evespe.
 1290. Erlik-Lovuñ haan:
 1291. -“Sen kulugur deerniñ
 1292. Çedi şapşılğazınıñ ındında
 1293. Hüürtüñ-Kızıl tayganı ejeley töreen
 1294. Çeeren-Demiçi attıg
 1295. Alday-Buuçunuñ oğlu
 1296. Han-Buuday-la-dır sen.
 1297. Bar çıda baraalğavadıñ,
 1298. Kel çıdırında sen kulugurnu
 adıram! –dep
 1299. Kıjanıp çıdıp kalgan-dır evespe.
 1300. Şıyaan am,
 1301. Hap-la olurgan, hap-la olurgan.
 1302. Ol-la hap olurarga,
 1303. Çer-deerniñ şapşılğazı turgan,
 1304. Çedi hola ogunuñ bireezi-bile
 1305. İtkileeş, ertip algaş,
 1306. Çoruvu-la olurgan.
 1307. Ol-la çorup olurarga,
 1308. Çırık örtemçey katap köstüp keep-tir.
 1309. Çoruvu-la olurgan.
 1310. Ol-la çorup olurarga,
 1311. Horan-Kara dalay
 1312. Korgurtturup-kargırttırıp
 1313. Haynıp çıdıp-tır.
 1314. -Bo çüü dalayıl? –dep iyi ejinden
 aytırğan.
 1315. -Horan-Dalay dep dalay-dır,
 1316. Ol dalayga adıñ kirze
 1317. Adıñ estip ölür,
 1318. Boduñ kirziñze-
 1319. Boduñ estip ölür sen! –deenner
 ergin.

1320. Şıyaan am,
 1321. Han-Buuday saaskan bile kuskun
 tudup ekkelgeş:
 1322. -Üş honuktan erttirbeyn,
 1323. Bo dalaynıñ kejer kejiin
 1324. Uju-bajın tıp ekkeliñer-deeş,
 1325. Kuskunun kudu alızı badırıp,
 1326. Saaskanın örü şaar öskedip turup-
 tur.
 1327. Üş honganda, kuskun bile saaskan
 1328. Çalgın-çakpazın söörtken kelgeş:
 1329. Hem dep çüve kejer kejiğlig boor,
 1330. Art dep çüve ajar ajıglıg boor,
 1331. Kejer keji-daa çok,
 1332. Ajar ajı-daa çok,
 1333. Çer-deerniñ uju-kıdında
 1334. Deskileşken çüve-dir-deptirler.
 1335. Kuskun, saaskannıñ çakpazınıñ
 aldinga:
 1336. -Songu nazıda moon körüp,
 1337. Sek-senezin tıp çip çoruñar-dep
 1338. Bijik bijeeş salıp çorudupkan.
 1339. Bo horan dalaynı kançap,
 1340. Çoop kejer çoor-dep
 1341. Han-Buuday muñgaraan-denğereen,
 1342. Buukkan-sarıkkın olurup-tur oo.
 1343. Ol-la inçap olurarga adı turgaş:
 1344. -Er boduñ eres-daa bolza,
 1345. Er ugaanıñ taanda egee çetpes iyin.
 1346. Döö turgan iyi boş dagnı tura
 tırtaş,
 1347. Songu, başkı derginçe
 1348. Oluy-şavıy dergilep algaş
 1349. Honuktug çerden şuradıp kelgeş,
 1350. Songu dergini betii talazınga üze
 şapkaş,
 1351. Başkı dergini ındı talazınga üze
 şaavıt-dep turgan ergin.
 1352. Han-Buuday adınıñ aayınga kirip,
 1353. İyi boş dagnı tura tırtaş,
 1354. Songu, başkı dergizinge dergileş,
 1355. Honuktug çerden hap kelgeş
 1356. Adınıñ budu Horan-Dalaynıñ
 1357. Betii eringe çorda,
 1358. Songu dergizin üze şaaptarga,
 1359. Adı boş dagnıñ bajınga baskaş,
 1360. Dalaynıñ ındı çarınga çorda,
 1361. Başkı dergizin üze şaaptarga,
 1362. Adı başkı iyi holu-bile aña baskaş,
 1363. Aja haly bergendir evespe.
 1364. Ol-la çorup olurarga,
 1365. Baza-la çer-deerniñ şapşılgaşı
 turup-tur.
 1366. Ol çer-deerniñ şapşılgaşın

1367. Çedi hola ogunuñ bireezi-bile
 itkişteş,
 1368. Ertip algaş çoruvu-la kaan.
 1369. Ol-la çorup olurarga,
 1370. Deerde deñneşken demir çakım
 turup-tur.
 1371. Ajar artı-daa çok,
 1372. Ajıdar haalgazı-daa çok boop-tur.
 1373. Han-Buuday kuskunun tudup
 ekkep,
 1374. Kudu alızı badırıp,
 1375. Saaskanın tudup ekkep,
 1376. Şaar örü öskedip,
 1377. “Ajar artın üş honuktan erttirbeyn,
 1378. Tıp ekkeliñer! –deeş çorudupkan.
 1379. Üş honganda, kuskun bile
 saaskannıñ
 1380. Çalgınnarı hıralgan:
 1381. -Hem dep çüve kejer kejiğlig boor,
 1382. Art dep çüve ajar ajıglıg boor,
 1383. Ajar artı,
 1384. Kejer keji çok çer-dir! –dep keep-
 tirler.
 1385. Kuskun, saaskannıñ çalgınnıñ
 adaanga
 1386. Demgi bijiin bijeeş,
 1387. Salıp çorudupkan.
 1388. Han-Buuday muñgarap-denğerep,
 1389. Muñçulup-şuguldanıp turup alğan
 ergin.
 1390. Inçap olurda, Han-Şilgi adı turgaş:
 1391. -Er boduñ eres-daa bolzuñza,
 1392. Er ugaanıñ am-daa egee bagay-dır
 iyin.
 1393. Meen üjen üş şavılırımını
 koşkatkaş,
 1394. Üjen üş kolunumnu dıñzıtkaş,
 1395. Honuktug çerden haldıp kelziñze,
 1396. Bo demir çalımını
 1397. Aja haly beer-men-dep çugaalaan
 ergin.
 1398. Şıyaan am, Han-Buuday-daa
 1399. Adınıñ aayınga kirip,
 1400. Üjen üş şavılırın koşkatkaş,
 1401. Üjen üş kolunun dıñzıtkaş,
 1402. Honuktug çerden hap kelgeş,
 1403. Deerde şaştıkkın demir çalımınıñ
 1404. Baarınga tura düjerge,
 1405. Adı aja alıy bergen çüven ergin.
 1406. Ol-la hap olurarga,
 1407. Baza-la çer-deerniñ şapşılgaşı
 turgan
 1408. Çedi hola ogunuñ bireezi-bile
 1409. İtkişteş ertip algaş,
 1410. Çoruvu-la olurup-tur evespe.

1411. Erniñ erezi er ol-la çorup olurarga:
 1412. -Bo çerge mindıg çüve baspas,
 çorbas çüve,
 1413. Kara baarınçe kaday adıptayn! –
 dep,
 1414. Alğırgan, kışkırgan çüvezi ergin.
 1415. Han-Buuday körüp keerge,
 1416. Çüs kiş keji börgün
 1417. Kadır havaanda kaggan,
 1418. Sırı ogun molduruunıñ dözünde
 deer
 1419. Tırtıp alğan, ıškına salırına çetken.
 1420. Konçug erniñ erezi çıdıp-tır evespe.
 1421. Han-Buudaynıñ Han-Şilgizi
 1422. Hartıgadan kaypagayı-bile
 1423. Örü halıy beer orta,
 1424. Kurug ornun atkaş,
 1425. Bolçatılıg bora teyniñ dal
 ortuzundan
 1426. Üze adıp ap kalğan.
 1427. Han-Buuday hap kelgeş:
 1428. -Kulburaan sogun sen be,
 1429. Dojaan buga sen be, kulugur?
 1430. Irak-uzak oruk çorup çoruur kiji
 men.
 1431. Seen-bile ok, saadak ajıdıp.
 1432. Çepsek uştup turar harım çok-deeş,
 1433. Aldın dopurjak kımçızın
 1434. Deeringe ündür ködürgeş,
 1435. Ortuzundan üze kakkaş,
 1436. Höreen bir hemçe,
 1437. Belin bir hemçe çuuy tepkilepkeş,
 1438. Oruun şiglep hap-la kaan.
 1439. Ol-la çorup olurarga, baza-la
 1440. Bir erniñ erezi algırıp kelgen.
 1441. Han-Şilgi halıy beerge, çazıpkan,
 1442. Han-Buuday iyi başka üze şapkaş,
 1443. Çuuy tepkilepkeş,
 1444. Oruun şiglep çoruvu-la kaan ergin.
 1445. Ol-la hap olurarga baza-la
 1446. Erniñ erezi er:
 1447. -Bo çerge mindıg çüve çorbas,
 1448. Basbas çüve,
 1449. Kara baarınçe kaday adıptayn,
 1450. Meen iyi akım ölürgen kulugur-dep,
 1451. Erniñ erezi algırğan ergin.
 1452. Han-Buuday körüp keerge,
 1453. Çüs kiş keji börgün
 1454. Kadır havaanda halaytır kaggan
 1455. Erniñ erezi er, molduruktug
 sogunun
 1456. Dözünge deer tırtıngan,
 1457. ıškına salır çazıp-tır evespe.
 1458. Han-Şilgi at
 1459. Hartıgadan kaşpagayı-bile
 1460. Örü halıy beerge,
 1461. Kurug ornun atkaş,
 1462. Ala-tayganıñ belin
 1463. Üze adıp apparıp-tır evespe.
 1464. -Çoruk kijizinge saattıg,
 1465. Olut kijizinge soottug,
 1466. Seen-bile mınçap oruk saadap,
 1467. Çepsek uştup turar harım çok-tur!
 –deeş.
 1468. Aldın dopurjak kımçızın
 1469. Ayga çedir ködürgeş,
 1470. Bel kejiinden üze şaaptar deeş
 kagarga,
 1471. Ol erniñ bel kejii üzülbeen ergin.
 1472. Han-Buuday horadap kelgeş,
 1473. Çedi hola ogunıñ bireezin uşta
 sokkaş,
 1474. Kara baarından öttür itkeş,
 1475. Bizin aldın oranga,
 1476. Kezin üstüü oranga
 1477. İtkiıştep kaap-tır.
 1478. Oon hap çoruptarga,
 1479. Demgi er hol-davanı çeder çerden
 beer,
 1480. Çerni uştay tudup, çuura tep,
 1481. Okta tırıkılanıp turup kalğan ergin.
 1482. Han-Buuday-daa hap-la olurgan.
 1483. Hap-la olurgan.
 1484. Ol-la hap olurarga,
 1485. Dolgay kara çövüree çadır turup-
 tur.
 1486. Ol çövüree çadırnıñ ejiinde
 1487. Deerde şaştıkkın üş demir baglaaş
 turgan.
 1488. Han-Şilgizin en ortuzunda
 1489. Demir terek baglaaşka baglaaş,
 1490. Çövüree çadırğa kirip keerge,
 1491. Ak soolbur şivişkin kaday olurup-
 tur.
 1492. Demgi kaday Han-Buudayga
 1493. yozulug çaagay çolugup,
 1494. Magalığ çaagay baraalgap,
 1495. Olbuk-kuduzun çadıp,
 1496. Ergek bajı deg
 1497. Hoo-dombuda şay ap bergen.
 1498. Burgannıñ dagılı deg tavakta çigir-
 çimizin
 1499. Salıp bergen mindıg boop-tur.
 1500. “Moon moozunga kiji kançap todar
 boor” –dep bodaaş,
 1501. Han-Buuday büdünge ap sırıptar
 bodaaş,
 1502. Çügile tudup amzaaş-la
 1503. Todup olurup-tur evespe.
 1504. Şivişkin kaday olurgaş:

1505. -Adaŋ adaan adıŋ kımıl,
 1506. İyeŋ adaan Şolaŋ kımıl, oglum?
 1507. Kayın üngeş, kaynaar bar çıdır sen,
 oglum?-dep
 1508. Aytırıp turgan ergin.
 1509. Han-Buuday olurgaş:
 1510. -Çer-deerniŋ şapşılğazınıŋ indında
 1511. Hüürtüŋ-Kızıl tayganı ejeley töreen,
 1512. Han-Buuçu dep kijiniŋ oğlu,
 1513. Hindiktigge aŋ attırbas,
 1514. Kirbiktigge kiji attırbas
 1515. Han-Buuday deerzi men boor men!
 -dep harılaan.
 1516. Biyeeki kaday tura halaaş,
 1517. Aptırazından borbak sarıg çüve
 uştup ekelgeş:
 1518. -Adıŋ bile boduŋ ülejip çıŋer,
 oglum -dep-tir evespe.
 1519. Han-Buuday onu çeş,
 1520. Adı, bodu-bile kadı
 1521. Ulam küş kire berip-tir.
 1522. Kaday olurgaş:
 1523. -Çaa, oglum, meen üş oglum bar
 çüve,
 1524. Ol üş ooldarım ertenniŋ-ne çungaş.
 1525. Körüp turar sen, avay-deeş,
 1526. Üş sogunun arttırıp kaaş,
 1527. Çorupkannar çüve.
 1528. İyiziniŋ ogu karttalıp,
 1529. Kuurarıp kalgan,
 1530. Bireeziniŋ ogu čaa-la
 1531. Kartalıp turar apardı.
 1532. Meen ol ooldarımdan
 1533. Čünü kördüŋ, oglum -dep-tir.
 1534. Han-Buuday olura:
 1535. -Seen ooldarınnıŋ aksı baybaŋ
 boorga,
 1536. Kel čıda ölürgülep kaaptım-dep
 olurup-tur.
 1537. -Am čaa čipkeniŋ iyi borbak sarıg
 çüve
 1538. Meen emiimniŋ südü çüve oglum.
 1539. Siler bolza, am meen ooldarım-bile
 1540. Čaŋgıs iyeniŋ südün işken
 1541. Alışkılar-dır siler.
 1542. Duŋmalarıŋ dirgizip salıvıt, oglum!
 -dep
 1543. Kaday dilep, čaşıp olurgan çüven
 ergin.
 1544. Inçaar orta, Han-Buuday turgaş:
 1545. -Uzun-Sarıg Möge dep kijiden
 1546. Suy-belek negep,
 1547. Čoruk-herək ujun bar čıdar kiji
 men.
 1548. Kel čıda dirgizipkey men aan,

1549. Sağış čovavaŋar, kadam -dep-tir oo!
 1550. Kaday olurgaş, Han-Buudaynı
 çağıp olurgan:
 1551. -Havaanda köstüg,
 1552. Karaaŋda ottug oglum-dur sen.
 1553. Čoraan čoruuŋ čogudar-la
 1554. Kiji sen ıynaan.
 1555. Inçaarga, oglum, Uzun-Sarıg
 haanniŋ aalı
 1556. Moon çıldıktıŋ çerinde çüve,
 1557. Am baza Uzun-Sarıg haanniŋ
 1558. Aalında adaan-mööreŋ, adış-čarış
 boop,
 1559. On iyi çüöldüŋ dayını boop turar
 evespe.
 1560. Ol on iyi dayınnı tiilep üngeş,
 1561. Haanniŋ eŋ heymer daŋgınazın
 1562. Kaday kılıp alır dep turar
 1563. Deer oğlu Demir-Möge dep kiji bar
 çüve, oglum.
 1564. Indıg-daa bolza sen karaaŋda ottug,
 1565. Havaaŋda köstüg kiji-dir sen,
 1566. Čoraan čoruuŋ čogudup alır boor
 sen.
 1567. Uzun-Sarıg haanniŋ sağıjı
 1568. Bağay kiji çüve,
 1569. Seni kandıg bir ölürer çerje aybılaar
 evespe!
 1570. Aybılaar çeri bolza,
 1571. çige songu çükte çer-deerniŋ ujunda
 1572. Kara-Kula dep maŋgıs bar,
 1573. Inaar čorudar boor.
 1574. Ol Kara-Kula dep çüve bolza,
 1575. Üş čaaniŋ üstü, iyi mıyızı deerde
 şaştıkan,
 1576. Bir mıyızı çalar ot boop hıp čoruur,
 1577. Bir mıyızı doŋ doş boop
 1578. Dazıgaynıp čaştap čoruur,
 1579. Turgan çerinde er at söögü
 1580. Arıskan arga-bile deŋneşken,
 1581. Er kiji söögü,
 1582. Ezim-arga-bile deŋneşken,
 1583. Indıg konçug amıtan boor, oglum-
 deeş,
 1584. Aptarazınıŋ iştinden
 1585. Sarıg kök iyi kadak uştup bergeş:
 1586. -Bir eves adaannajı berziŋze,
 1587. Sarıg kadak-bile izik mıyızın
 1588. Kök kadak-bile sook mıyızın
 1589. Oraap tudar sen, oglum -dep
 1590. Çağıp surgap olurgan ergin.
 1591. Han-Buuday-daa çüzü boor,
 1592. Kadaktarnı algaş,
 1593. İdiiniŋ çançıŋga sukkaş,
 1594. Han-Şilgizin mungaş,

1595. Hap-la kaan-dır oo!
 1596. Hap-la olurgan, hap-la olurgan.
 1597. Ol-la hap olurarga,
 1598. Bir-le sarıg kırılañnıñ artında
 1599. Kiji bañı kizirt,
 1600. At bañı kozurt,
 1601. Aal kodanınıñ ortuzunda,
 1602. Aldın örgee turgan ergin.
 1603. İyi ejinden aytırarga,
 1604. Uzun-Sarıg haannıñ aal-çurtu bo
 boor -dep
 1605. Harılap-tır.
 1606. Şıyaan am, Han-Buuday ödekke
 hap kelgeş,
 1607. Üş demir baglaaşta turgan
 1608. Attarınıñ arazın orta,
 1609. Han-Şilgi adın bağlap kaaş,
 1610. Örgeeje kılaştap olura köörge,
 1611. Adınıñ ezenğı baa çeder-daa mal
 bar,
 1612. Çetpes-daa mal bar boop-tur.
 1613. Ögge çedip kelgeş köörge,
 1614. Ögnü çedi kurjaldır
 1615. Ça, sogun çıskaap kaan turup-tur.
 1616. Ogun, çazın ögnüñ bir talaznga
 çöleerge,
 1617. Ög bir talazınçe iylenip bar çıdar
 boorga,
 1618. Bir talazından ogu-bile itkiıştep
 kaaş,
 1619. Ögje kire berip-tir oo.
 1620. Ögje kirip keerge,
 1621. Kızıl-kızıl çinzelig düjümetter ög
 dolgan,
 1622. Uzun-Sarıg haan sırtık bajında
 1623. Dörbelçin kara şiree kırında
 1624. Körgen karaan şimbis,
 1625. Közüngen budun tırtıpas olurop
 turgan.
 1626. Haannıñ adaanda dört buttug
 1627. Dörbelçin kara şiree kırında
 1628. Börgünüñ doşkızı haraaçadan
 uştungan
 1629. Ulug kiji olurgan.
 1630. Ol kijiniñ adaanda baza
 1631. Dörbelçin kara şiree kırında baza
 1632. İndig ulug kiji olurop-tur evespe.
 1633. Ol kijiniñ adaanda
 1634. Dört buttug dörbelçin kara şiree
 kurug turgan.
 1635. Han-Buuday biçe-biçe ulustu
 1636. "Mendi-mendi" -dees,
 1637. Ulug-ulug ulustu
 1638. "Amır-amır" -dees,
 1639. Biçe-biçe ulustuñ bajın ajır.

1640. Ulug-ulug ulustuñ ektin ajır
 1641. Halıp barıp düşkeş,
 1642. Hos turgan dört buttug dörbelçin
 kara şireeniñ
 1643. Kırınga barıp oluruptarga.
 1644. Demgi şireezi çuurlup çaştay
 bergen.
 1645. Çerde maşpaytı olurop ap-tır
 evespe.
 1646. Üstünde olurgan börgünüñ doskızı
 1647. Haraaçadan köstüp olurar kiji
 olurgaş:
 1648. -Kulburaan sogun sen be?
 1649. Dojaan buga sen be, kulugur?
 1650. Adan adaan adın kımıl? -dep
 1651. İyen adan şolañ kımıl? -dep
 1652. Aytırıp olurop-tur.
 1653. -Men bolza çedi çer-deerniñ
 1654. Şapşılğazınıñ indında
 1655. Hüürtüñ-Kızıl tayganı ejeley
 çurtaan
 1656. Alday-Buuçu dep kijiniñ oglu,
 1657. Han-Şilgi attıg
 1658. Han-Buuday deerzi boor men.
 1659. Meen adam anıyak çoruur şaanda
 1660. Uzun-Sarıg haan dep kijige
 1661. Kelir açi-üreviske dees
 1662. Börü bañı deg möngün
 1663. At bañı deg aldın,
 1664. Suy-belek bergen men deerge,
 1665. Onu negep çettirer dees kelgen men
 iyin! -deen
 1666. Han-Buuday harılap-tır.
 1667. Üstünde olurgan ulug kiji olurgaş:
 1668. -Bo çerger indig aksı baybañ çüve
 1669. Çorbas çüve bolgay
 1670. Bo çüveni bir dajıp kaayt, ejim -dep
 1671. Adaanda olurgan ejin aybılaarga,
 1672. Oozu bir dajırğa,
 1673. Han-Buuday ıt çok olurop-tur.
 1674. -Çop konçug horannıg kulugur
 boor.
 1675. Baza bir dajıp kaayt, ejim -deerge,
 1676. Baza bir dajırğa,
 1677. Baza ıt çok olurop-tur.
 1678. -Çop konçug horannıg kulugur
 boor.
 1679. Am bir dajıp kaayt, ejim -deerge,
 1680. Adaandazı baza bir dajırğa,
 1681. Han-Buuday am-na
 1682. Horadavas bodu horadap
 1683. Ajınmas bodu ajınıp kelgeş,
 1684. Dajıp olurgan kijini
 1685. Ündür söörtü beerge,
 1686. Kızıl çinzelig düjümetter

1687. Baskılajıp kaggi deg ünüp
turgannar.
 1688. Uzun-Sarıg haan olurgaş:
 1689. -Meeñ ol maadırım
 1690. Bo çüveni kançaar hilinektep kaar
eves,
 1691. Ündürüptüñer, ooldar -dep
 1692. Çarlık boop olurup-tur.
 1693. Han-Buuday demgi kijizin söörtkeş,
 1694. Daştın turgan üş demir terektiñ
 1695. Buduk-Sadıñ şılbaday kakkaş,
 1696. Ortuzunda demir terekke
 1697. Kara baarından öttür
 1698. Çıpşır şarıp kaan-dır evespe.
 1699. İnçaangaş ögge katap kirip keerge.
 1700. Körğen karaan şiybes,
 1701. Közüngen budun tırtpas,
 1702. Uzun-Sarıg haan tura halaaş,
 1703. Han-Buudayga keep,
 1704. Kulaş Sarıg kadaan tudup:
 1705. -Seeñ adañ -bile öñ-tala çoraanım-
daa şın,
 1706. Börü bajı deg möñgün,
 1707. At bajı deg aldın
 1708. Alğanım-daa şın çüve,
 1709. Meeñ amı-tınım ap çoruur
 1710. Çanğıs maadırımın salıp kör,
oglum! -dep
 1711. Çannı berip-tir evespe.
 1712. Han-Buuday üne halaaş,
 1713. Demgi kijizin adırıp ekelgeş,
 1714. Em-dom odu-bile emney tırtkaş:
 1715. -Men ıkaş kijije
 1716. Moon songaar udur-daa körbeyn.
 1717. Ulug-daa tınmayn çoru! -dep
 1718. Sürtelip turgan ergin.
 1719. Şıyaan am, Han-Buuday ögge kirip
keerge,
 1720. Üstünde olurgan ulug kiji:
 1721. -Seeñ murnuñda meeñ
 1722. Katım çüve, kulugur! -dees,
 1723. Segirjip alırınñ kayızı çorda,
 1724. Uzun-Sarıg möge iyi
 1725. Erniñ iyildirzinge
 1726. İyi-iyi kulaş kadaan tudup:
 1727. -Am daarta adış-çarış bolur,
 1728. Añaa körjüpkey siler aan, ooldarım
-dep turgan ergin.
 1729. Han-Buuday turgaş:
 1730. -Çüü, Kandıg adış-çarış bolur
çüvel? -deerge,
 1731. Haan olurgaş:
 1732. -Çüs dıtın bajın kırıy atkaş,
 1733. Çoçağayın çerger düjürbeyn,
 1734. Böle haara edektees,

1735. Teveniñ üttüg çarnın öttür atkaş,
 1736. Teveniñ üdün çire atkaş,
 1737. Demir kök köjeeni çire atkaş,
 1738. Ooñ soonda çüs şarı çügü ıyaştı
keze atkaş,
 1739. Sarıg hovunu huyuktaldır atkaş,
 1740. Sarıg hovunuñ bajında
 1741. Kes baalığe ogunuñ kezi
 1742. Karañaynıp ajıp çıdırda
 1743. Barıp tudup alır kiji tiileen boor,
 1744. Mındıg çüve iyin-dep olurgan ergin.
 1745. -Haan katıvıs kiji
 1746. Adış-Çarış kılınar deen çüve
bolganda,
 1747. Körjür-le ujurlug ulus bolgay bis -
dees.
 1748. İyi er baraalgap-tırlar evespe.
 1749. Han-Buuday aaldın murnunga
kelgeş,
 1750. Maygın kakkaş,
 1751. İyi eji-bile adış-çarıştı
 1752. Manap olurup-turlar.
 1753. Şıyaan am,
 1754. Daartazında adış-çarış kılırı-bile
 1755. Ara-albatı-daa çıglıp kelgen,
 1756. Kiji bajı kizirt,
 1757. At bajı kozurt turup-tur.
 1758. Adak kiji düştük çerden adar,
 1759. Ortumak kiji honuktug çerden adar
dep,
 1760. Mınçap turup-turlar.
 1761. İnçap turda, Deer Oglu Demir-
Möge turgaş:
 1762. -Honuktug çerden çüve atkaş,
 1763. Attım deer be,
 1764. Aylıktıg çerden atkay aan! -dep-tir
oo.
 1765. Han-Buuday turgaş:
 1766. -Aylık çerden çüve atkaş.
 1767. Çüve attım deer be,
 1768. Çıldık çerden atkay aan! -dep-tir
oo!
 1769. Küjür erler inçap margıja beerge,
 1770. Haan turgaş, iyi kadaan uştup
sunup:
 1771. -Kayınar-daa turalaan çerigerden
 1772. Adınar, ooldarım -dep
 1773. Taradıp salıp turgan çüven ergin.
 1774. Şıyaan am, adak ulustar egelep
adarga,
 1775. Çüs dıtın bajın
 1776. Kırıy adar-daa kiji bar,
 1777. Atpas-daa kiji bar boop-tur oo.
 1778. Ooñ soonda ortumak ulus adarga,
 1779. Çüs dıtın bajın

1780. Kırgıy adar-daa kiji bar,
 1781. Atpas-daa kişi bar boop-tur oo.
 1782. Deer oğlu Demir-Möge turgaş:
 1783. -Am meen elçeem boldu ıynaana -
 dees,
 1784. Aylıktıg çerger halıda bergeş,
 1785. Erten tırttıngan bodu
 1786. Kejeege deer tırtıp,
 1787. Kejee tırttıngan bodu,
 1788. Ertenge deer tırttınp kelgeş adar
 orta,
 1789. Ogu çüs dıttıñ bajın kırgıy deerde,
 1790. Hartıgadan kaşpagayı-bile halıp
 kelgeş,
 1791. Çoçagayın edektepken ergin.
 1792. Ogu tevenin üttüg çarnın öttür
 deggeş,
 1793. Ogu tevenin üdün çire algaş,
 1794. Demir kök köjeeni keze deggeş,
 1795. Çüs şarı çügü ıyaştı örttendir
 deggeş,
 1796. Karak çetpes sarıg hovunu
 huyuktaldır algaş,
 1797. Kes baalıktan kezi
 1798. Karañdırıp ajıp çıdırda,
 1799. Halıp kelgeş,
 1800. Tarbagan mortuunçe kiir baskaş,
 1801. Soora tudup çıdıp kaap-tır evespe.
 1802. Han-Buuday turgaş:
 1803. -Deer oğlu Demir-Mögenin
 1804. Atkan adı adıg bolgan deer siler be,
 1805. Bolbaan deer siler be? -dep
 1806. Çılğan çonçe alırgarga:
 1807. -Ogun tudup albaanda,
 1808. Adı adıg bolbaan deer bis! -dep,
 1809. Çılğan çon harılaptır.
 1810. İnçaar orta, Han-Buuday
 1811. Çıldıktıg çerger halıda bergeş,
 1812. Kadıg kara çazınıñ kirijin
 1813. Hıgaynıp turar kıldır dıñzıdıp,
 1814. Kajır kara kazıdaanıñ bizin
 1815. Oluy-soluy şalıp,
 1816. Çididip algaş,
 1817. Erten tırttıngan bodu
 1818. Kejeege çedir tırttınp,
 1819. Kejee tırttıngan bodu
 1820. Ertenge çedir tırttınp keerde,
 1821. Oñ salaazınıñ bajından
 1822. Han töktüp, onunıñ bajından
 1823. Ot çalbıraaş keep,
 1824. Çazınıñ aldı sağından
 1825. Aldan ulu uluşkaş,
 1826. Aldı orandıve kirip,
 1827. Üstüü sağından üjen ulu uluşkaş.

1828. Üstüü orançe ünüp turar kınıp
 keerde,
 1829. Işkına çoruy salıp ündürüp-tur
 evespe.
 1830. Ogu çüs dıttıñ bajın kırgıy deggeş,
 1831. Bar çıdırda,
 1832. Hartıgadan kaşpagayı-bile halıp
 bargaş,
 1833. Çoçagayın böle haara edektepken
 ergin.
 1834. Ogu tevenin üttüg çarnın öttür
 deggeş,
 1835. Tevenenin üdün çire deggeş,
 1836. Demir kök köjeeni keze deggeş,
 1837. Çüs şarı çügü ıyaştı örttendir
 deggeş,
 1838. Karak çetpes sarıg hovunu
 1839. Huyuktaldır algaş,
 1840. Kes baalıktan kezi
 1841. Karañaynıp ajıp çıdırda,
 1842. Hartıgadan kaşpagayı-bile
 1843. Keep tudup ap-tır evespe.
 1844. -Meen adaan-mööreym,
 1845. Adış-çarıjım
 1846. Şın bolgan deer siler be.
 1847. Bolbaan deer siler be? -dep,
 1848. Çılğan çonçe alırgarga:
 1849. -Han-Buudaynıñ adış-çarıjı,
 1850. Adaan-mööreym şın bolgan-dır! -dep
 1851. Çılğan çon alırgıp turgan ergin.
 1852. Han-Buuday çılğan çonçe
 1853. Çoçagayın çajıp, kurlap turup-tur.
 1854. Deer oğlu Demir-Möge turgaş:
 1855. -Seenıñ murnunda meen katım çüve,
 kulugur! -deerge.
 1856. Han-Buuday turgaş:
 1857. -Sen-daa, men-daa çok turuvusta,
 1858. Adamnıñ suy-belek bergeni,
 1859. Meen katım çüve, kulugur! -dep
 1860. Margıjıp çorda,
 1861. Uzun-Sarıg haan kadaan sunup:
 1862. -Am daarta adış-çarış bolur,
 1863. Añaa körjüpkey siler aan, ooldar! -
 deptir.
 1864. Han-Buuday turgaş:
 1865. -Çüü, kandıg adış-çarış bolur çüvel?
 -dep.
 1866. Aytırgan ergin.
 1867. Haan turgaş:
 1868. -Aaldıñ murnunda Arzaytı tañdını
 1869. Aal artındıva
 1870. Üş tañdını ajır tevekter.
 1871. Onu tevektepken kiji
 1872. Adaan-mööreymge adış-çarıştı
 1873. Algani ol bolur çüve-dep-tır evespe.

1874. Şıyaan am,
 1875. Am daarta ara-albatı
 1876. Adaan-mööreyge çıglıp kelgen,
 1877. Kiji bajı kızirt,
 1878. At bajı kozurt turup turda,
 1879. Uzun-Sarıg haan turgaş:
 1880. -Adak adak ulustan egeleer-dir! -
 dep çarlaan.
 1881. İnçaarga adak-adak ulustan
 1882. Arzaytı tañdını bojaş kılır-daa kiji
 bar,
 1883. Bojaş kılbas-daa kiji bar boop-tur.
 1884. Ortumak-ortumak ulustan
 1885. Arzaytı tandını aңdara kaar-daa kiji
 bar,
 1886. Kagbas-daa kijiler bar-
 1887. Mındıg boop-tur evespe.
 1888. -Deer oğlu Demir-Möge,
 1889. Arzaytı tañdını tevekteeş,
 1890. Kaytıkır tever orta,
 1891. İyi tayganı aşkaş,
 1892. Indında tayganıñ bajınga düşkeş.
 1893. Hem iştinge çañçarlanıp
 1894. Çaştay berip-tir oo.
 1895. Han-Buuday turgaş:
 1896. -Deer oğlu Demir-Mögeniñ
 1897. Atkan adıg, kılğan mööreyi
 1898. Bolgan deer siler be,
 1899. Bolbaan deer siler be? -dep
 1900. Çılğan çondan aytırgan.
 1901. "Bolbaan deer bis! -dep
 1902. Çılğan çon harılaan.
 1903. -Meeñ eelçeem kelgen-dir! -deeş,
 1904. Han-Buuday indında turgan
 1905. Arzaytı tañdını tutkaş,
 1906. Tos tañdını ajır tevektepkeş:
 1907. -Meeñ adıg-tuduum,
 1908. Adaan-Mööreyim
 1909. Bolgan deer siler be,
 1910. Bolbaan deer siler be? -dep
 1911. Çılğan çondan aytırgan.
 1912. -Bolgan deer bis! -dep harılaptır.
 1913. Deer oğlu Demir-Möge turgaş:
 1914. -Seeñ murnuñda meeñ katım
 1915. Çüve, kulugur! -deerge.
 1916. Han-Buuday turgaş;
 1917. -Sen-daa, men-daa çok turuvusta,
 1918. Adamnıñ suy-belek sunganı
 1919. Meeñ katım çüve, kulugur! -dep
 1920. Margıjıp çorda,
 1921. Uzun-Sarıg haan iyi kadak sunup:
 1922. -Aan daarta adış-çarış,
 1923. Adaan-möörey bolur,
 1924. Aңaa körjüptüñer ooldarım! -dep-
 tir.

1925. Han-Buuday turgaş
 1926. -Çüü bolur çüvel? -dep aytırgan.
 1927. Çambı-dipti üş dolgandır
 1928. Attarıñar çarıştırtıñar.
 1929. Kayı ertkeni adaan-mööreyi
 1930. Algan bolur-dep-tir evespe.
 1931. Han-Buuday turgaş:
 1932. -Sootpaan, kadırbaan attı
 1933. kañçap çarışka salır men? -dep-tir
 oo.
 1934. İnça deerge haan:
 1935. -Attarıñar üş honukta
 1936. Soodup alıñar daan-dep-tir evespe.
 1937. Han-Buuday Han-Şilgi adın üş
 honukta
 1938. Daş kıldır soodup,
 1939. Daga kıldır kadirip ap-tır evespe.
 1940. Deer oğlu Demir-Möge
 1941. İyi Sıldıs-Şokar at
 1942. Soodur bağlap ap-tır.
 1943. Han-Buuday turgaş:
 1944. -Attı kayıñar munarıl, ooldar? -dep
 1945. İyi ejinden aytırarga,
 1946. Tölgeçiniñ oğlu Tölee-Şınar
 1947. Munar boop-tur.
 1948. Deer oğlu Demir-Möge dep kiji
 1949. İyi Sıldıs-Şokar adın
 1950. Şivişkin kadaylarga mundurar dep
 turgan.
 1951. Üş attı salıp ündürüpken.
 1952. Han-Şilgini köörge,
 1953. Kırılartında
 1954. Tenek buga mañnaanı deg,
 1955. Döküldüreñeynıp ajıp çıtkan ergin.
 1956. İyi Sıldıs-Şokar attı köörge,
 1957. Şıvıraş-Şıvıraş deeş,
 1958. Çide hona bergen ıškaş bolgan.
 1959. Han-Şilgi kırılartı ajıp algaş,
 1960. Am-na şınap mañnap turup-tur
 evespe.
 1961. Çambı-dipti kezip kiir haldıp
 keerge.
 1962. İyi Sıldıs-Şokarnıñ
 1963. Mıyaktarı kevimzirey bergen çıtkan
 ergin.
 1964. "Bo attar meñee
 1965. Çettirbeyn baarı ol-dur,
 1966. Meñee iyi şooday elezinden
 arttıgaş,
 1967. Bijeeñ-bile deje şaşkılavıt,
 1968. Edim iziveyn-dir" -dep adı
 çugaalap-tır.
 1969. İyi şooday elezin
 1970. Arttıgaştıñ ıñay boorga.

1971. Şınap-la edi izip maŋnaarı dam barıp-tır.
1972. Çambı-dipti bir dolgandır haldıp kelgeş,
1973. İyi şivişkinge koştandır haldıp kelgen.
1974. Arazında aldın doğada çüve tudup algan iji çoraan.
1975. -Bo çüñer boor? -dep ool aytırgan.
1976. -Aravıska suskunnap çoruur çüvevis-tir.
1977. At kırınga suksay berbeen sen be, oglum? -deeş,
1978. Oolçe sungan.
1979. Ool adınıñ dının eey tırtaş,
1980. Çıspır haldıp kelgeş paktaarga,
1981. Oo-horan bolgan.
1982. Ool-daa bilinmesteen,
1983. İyi şivişkin düje halışkaş,
1984. Han-Şilgini kaynaar-daa barbas kıldır
1985. Oluy-soluy kijennep kaapkaş,
1986. Tölgeçiniñ oğlu Tölee-Şınarnı
1987. Olçaan kiji bolbas kıldır
1988. Duy bazırıp kaapkan ergin.
1989. Ol hün aalda organ
1990. Belgeçiniñ oğlu Belee-Şınar
1991. Tölge sudurun ajıp körüp organ ergin.
1992. Ajıp köörge, at mungan kijizin
1993. İyi şivişkin oo-horan iji tipkeş,
1994. Attı demir kijen-bile
1995. Oluy-soluy kijennep kaapkan,
1996. Tölgeçiniñ oğlu Tölee-Şınarnı
1997. Kulaan aldın daşka-bile
1998. Duy bazırıp kaapkan çıtkan ergin.
1999. Aldın daşka andarılbas boorga,
2000. Kiji kiji-daa bolbas boop düşken.
2001. Han-Buudayga dürgen-ne çugaalaan ergin.
2002. Han-Buuday düvü-dalaş-bile
2003. Tos karaktıg ottug duranın uşta sokkaş,
2004. Durannap körgen.
2005. Durannap köörge,
2006. Han-Şilgizin demir kijen-bile
2007. Kaynaar-daa barıp albas kıldır
2008. Kijennep kaan turgan.
2009. Han-Şilgi turgaş,
2010. Çat bilgizin bilgırıptar orta,
2011. İyi şivişkinniñ adı
2012. Haragan bajında kara şokar saazın boop,
2013. Hadıp, halırtırıp turup kalgan.
2014. Han-Buuday körüp turgaş,
2015. Kadıg kara çazınıñ kirijin
2016. Hiiledi-haaladı dıñzıdıp algan.
2017. Molduruktug sogunun
2018. Aayınçe aŋgaytır,
2019. Şiinçe şişteytir
2020. Tırttınp-tırttınp,
2021. “Ol kijiniñ kulaanda çıtkan
2022. Aldın daşkanı andara deg!” –deeş,
2023. Işkına çoruy salgan ergin.
2024. Ol kijiniñ kulaanda
2025. Aldın daşkanı andara deeperge,
2026. Çüve kaŋgırt deerge.
2027. Ol kiji tura halıp keep-tir evespe.
2028. Kedeezinde çüve hiigaynıp bar çıdarga,
2029. Hartıgadan kaşpagay
2030. Kajıktalıp barıp tudup aarga,
2031. Han-Buudaynıñ molduruktug sogunu bolgan.
2032. Dürgen-ne hoyguruktay sop algan.
2033. Adınga maŋnap keerge,
2034. Kaynaar-daa barıp albas kıldır,
2035. Demir kijen-bile
2036. Oluy-soluy kijennep kaapkan turgan.
2037. Demir kijenniñ unun
2038. İne tevene üdügüleştir,
2039. Dürgen-ne çire şelgeş,
2040. Munupkaştıñ, ıñay boop-tur evespe.
2041. Ol-la hap olurarga,
2042. İyi şivişkin çadag çügürjüp olurgan.
2043. Çede haldıp keerge,
2044. İyi şivişkin attan-hölden çadaglandıvıs,
2045. Han-Şilginiñ durtu uzun çüve bolgay,
2046. Soŋga kaap ap kör-dişkenner.
2047. “Adalarıñar baştarı!” –deeş.
2048. İyi çodaların sıy çaskap kaapkaş,
2049. Hap çorup-la berip-tir evespe,
2050. Aalda ulus ünüp kelgeş, körüp turarga,
2051. Çat-duman çattı bergen turgan,
2052. Sug tuman düje bergen turgan ergin.
2053. Han-Buuday tura:
2054. -Meen adım kelirde,
2055. Indıg çüve evespe-deen.
2056. Deer oğlu Demir-Möge tura:
2057. -Meen adım tınıjı indıg çüve! –dep horadap turgan
2058. Oon çedip keerge,
2059. Han-Buudaynıñ Han-Şilgizi boop tur oo!
2060. Han-Buuday turgaş:

2061. -Meen adıg-tuduum bolgan-dır! –
dep
2062. Çılğan çonga çugaalaan.
2063. Deer oğlu Demir-Möge turgaş:
2064. -Adañ bajı, seenı murnuñda
2065. Meen katım çüve! –dep
2066. Ajınıp-horadap ünüp kelgen.
2067. Han-Buuday tura:
2068. -Sen, men çok şaamda
2069. Suy-belek bergen
2070. Meen katım çüve-dep-tir.
2071. Uzun-Sarıg haan kulaş sarıg kadaktı tutkaş:
2072. -Kayınar-daa soskap körünjer,
2073. Daarta hün bir adaan-möörey,
2074. Bir adıg-tudug-bile bolgay aan-dep-tir.
2075. -Daarta hün çüü adaan möörey,
2076. Çüü adıg-tudug bolur çüve irgi? –
dep aytırgan ergin.
2077. -Daarta hün dal düşte
2078. Oran-delegeyge deñneşken
2079. Idık sarıg hovunuñ dal ortuzunga
2080. İyi bottarıñar tutçup turgaş boluñar
–dep
2081. Monu sögleen.
2082. Han-Buuday-daa halıtpışaan,
2083. Aal murnunda höl şınaanıñ kıldında
2084. Maygınıga çanıp kelgen.
2085. Han-Buuday bir-le köörge.
2086. Deer oğlu Demir-Möge
2087. Sezen kiji sestip turup daaraan.
2088. Sezen mıygak keji sodak-şuudaan
2089. Igıy-dıgıy tırtınıp-dagdınıp,
sügdüngeş,
2090. Idık sarıg hovunu örü
2091. Ol kejee-le iyi boş tayganı
2092. Tura sop algaş, ulay kaap,
2093. Idık sarıg hovunu örü
2094. Devip-samnıp ünüpkıñ ergin.
2095. Han-Buuday baza-la
2096. Sezen kiji sestip turup daaraan,
2097. Sezen mıygak keji sodak-şuudaan
2098. Igıy-dıgıy kettinip dagdınıpkaş,
2099. İyi boş dagnı tura tırtkaş,
2100. Karak çetpes sarıg hovunu örü ulay
kagbışaan,
2101. Devip-samnıp ünüp-tür evespe.
2102. Ünüp olurarga, Deer oğlu Demir-Möge
2103. Karak çetpes sarıg hovunuñ
2104. Bajından kudu devip-samnıp,
2105. Algırıp-kışkırap:
2106. -Düün kejee-le kiji men,
2107. Kançaldıñ, çoondıñ? –dep,
2108. Çorup orup-tur evespe.
2109. Deer oğlu Demir-Möge
2110. Han-Buudayga çedip kelgeş,
2111. Biyege oluy-soluy kaap çoraan,
2112. Boş daa-bile höreen orta kakkan.
2113. Ooñ-bile höreen orta kagarga,
2114. Malgaş-bile kakkan ıškaş,
2115. Şıvalıp kalgan.
2116. Han-Buuday turgaş
2117. Çop konçug horannıg çoor dees,
2118. Höreen orta bir ulay kaap çoraan.
2119. Boş daa-bile kagarga,
2120. Baza-la malgaş-bile kakkan ıškaş,
2121. Höreenge şıvalıp kaap-tır evespe.
2122. İyi er karak çetpes sarıg hovunuñ
ujunga-bajınga,
2123. “Edıvı izızın, çarjıp çügürjüp alıl”
dees,
2124. Çarjıp, çügürjüp turgannar-dır
evespe.
2125. Han-Buuday oon bir-le köörge,
2126. Deer oğlu Demir-Möge
2127. Ak bulutta çölenip algan turgan
ergin.
2128. Han-Buuday turgaş:
2129. “Men çoongan kiji boor men” –
dees,
2130. Kara bulutka çölenip turup ap-tır
evespe.
2131. Deer oğlu Demir-Möge
2132. Han-Buudaynıñ et-hanı
2133. Kayı hire eves dees,
2134. Dolgandır şınçıp körüp turarga,
2135. Döñmeeniñ edi
2136. Dökülçek ak tayga-bile deñ,
2137. Moynunuñ edin köörge,
2138. Mokulçak ak tayga-bile-deñ.
2139. Havaan şınçıp köörge,
2140. Kadır ak meñgi deg,
2141. İyi een edin şınçıp köörge,
2142. İyi sarıg oorga deg bolgan ergin.
2143. Oorgazın şınçıp köörge
2144. Oçur-Maanay burgan
2145. Oluy-soluy bütken bolgan ergin.
2146. Baarın şınçıp köörge,
2147. Ses azıglıg par-arzılañ-bile
2148. Bütken bolgan ergin.
2149. Üstü ernin şınçırge.
2150. Üzük-om-bile bütken bolgan ergin.
2151. Aldı ernin şınçılgeerge,
2152. “A” üjök-bile bütken bolgan ergin.
2153. Deer oğlu Demir-Möge:
2154. “Men ıškaş kiji
2155. Mındıg konçug kije
2156. Tavarjırınıñ ornunga

2157. Tavarışpaan bolurumgay” –dep,
 2158. Kavarlajırının ornunga,
 2159. Kavarlaşpaan bolurumgay” dep
 2160. Haya körüp ıglap kaap,
 2161. Han-Buudaydıva körüp
 2162. Kattırıp kaap turgan ergin.
 2163. İnçalzajok “Er Kiji”
 2164. Bir onaaşkan çüvezinden
 2165. Dedir çanar bolza,
 2166. Soḡgu nazınında
 2167. Kalçan kara buga boop
 2168. Törüttüner çüve deen” –deeş,
 2169. Ak buludunga çölenip turup algan.
 2170. Han-Buuday Deer oḡlu Demir-
 Mögeniñ et-hanın
 2171. Kayı hire esves deeş,
 2172. Üş dolgandır şınçıp körüp-tür
 evespe.
 2173. Döḡmeeniñ edin şınçıp köörge,
 2174. Dökülçek ak tayga deg,
 2175. Moynunuñ edin şınçıp köörge.
 2176. Mökülçek ak tayga deg,
 2177. Havaan şınçıp köörge,
 2178. Kadır ak meḡgi deg,
 2179. İyi een edin şınçıp köörge,
 2180. İyi sarıḡ oorga deg
 2181. Boop-tur evespe.
 2182. Üstüü ernin şınçıp köörge,
 2183. Üzük-om-bile bütken boop-tur
 evespe.
 2184. Aldı ernin şınçıp köörge,
 2185. “A” üyük-bile bütken boop-tur
 evespe.
 2186. Oorgazın şınçıp köörge,
 2187. Oçur-Maanay burgan
 2188. Oluy-Soluy bütken boop-tur
 evespe.
 2189. Baarın şınçıp köörge,
 2190. Ses azıḡlıḡ par-arzılañ-bile
 2191. Bütken boop-tur evespe.
 2192. Han-Buuday turgaş:
 2193. “Mındıḡ konçug kiji-bile
 2194. Kavarlajırının ornunga
 2195. Kavarlaşpaan bolurumgay,
 2196. Düvejiriniñ ornunga,
 2197. Düveşpeen bolurumgay” –dep
 2198. Bodap turgan.
 2199. “İnçalzajok er kiji bir düveşken,
 2200. Onaaşkan çüvezinden dedir çanarga
 2201. Soḡgu nazınında
 2202. Kalçan kara buga boop
 2203. Törüttüner çüve deen” –deeş,
 2204. Kara buludunga dedir keep,
 2205. Çölenip ap-tır evespe.
 2206. İyi er iyi çütken
 2207. Çer-deerni kınḡırt kıldır devip-
 samnap,
 2208. Karak çetpes sarıḡ hovunuñ
 2209. Dal ortuzunga tavarjıp kelgeş,
 2210. Bugalaştır hıyırtaḡıp,
 2211. Buuralaştır dizeelejip turgannar.
 2212. Deer oḡlu Demir-Möge turgaş:
 2213. -Seni bir eves oktapımza,
 2214. “Han-Şilgi adım,
 2215. Kançaldıñ, çoondıñ –deer
 2216. Aas çok boor sen aa, ejim?” –dep
 aytırḡan.
 2217. -Mende ındıḡ aas çok.
 2218. Ejiñ menden ındıḡ aas ünere bolza,
 2219. Meen Han-Şilgi adım
 2220. Meen bodumnu ölüre –dep
 2221. Han-Buuday daḡırarḡlap turgan
 ergin.
 2222. -Bir eves men seni oktapımza,
 2223. “Kara Çer-iyem,
 2224. Kök Deer-adam” –deer,
 2225. Sende ındıḡ aas çok boor aa, ejim?”
 –dep
 2226. Han-Buuday aytırḡan.
 2227. -Mende ındıḡ aas çok,
 2228. Menden ındıḡ aas ünze,
 2229. Kök Deer adam meni,
 2230. Dop-doraan ölüre dep,
 2231. Daḡırarak adap turgan ergin.
 2232. İyi er kara haya bile ak haya
 2233. Kakkılaşkan ışkaş kıldır
 2234. Hak-hok kıldır tutçu bergen ergin.
 2235. Daḡ çerin şöl kıldır,
 2236. Şöl çerin el kıldır,
 2237. Kurgag çerden sug ündür.
 2238. Suglug çerni kurgadır tutçu
 kelgen.
 2239. Bir aynıñ üjen honuunda,
 2240. İyi aynıñ aldan honuunda,
 2241. Üş aynıñ tozan honuunda,
 2242. Tutçu kelgen ergin.
 2243. Ol çerniñ dovurak doozununga,
 2244. Uyalıḡ kuş uyazından azıp,
 2245. Uruglug kiji uruundan azıp,
 2246. Töldüḡ mal tölünden azıp,
 2247. Turup-tur evespe.
 2248. Deer oḡlu Demir-Mögeniñ iyi
 kolduundan
 2249. Hunan inek deg kövük
 2250. Uştunup turup-tur evespe.
 2251. İnçap barganda,
 2252. Deer oḡlu Demir-Mögeniñ baskan
 budu
 2253. Kakkın örgen ışkaş,

2254. Kara çerdiv e şıgayındır kadalıp
 kirip,
 2255. Tutkan holu, demir kıskas ıskas,
 2256. Han-Buudaynıñ iyi öştün
 2257. Demir kıskas ıskas,
 2258. Haarıp kirip turgan ergin.
 2259. Deer oğlu Demir-Mögeniñ edi kızıp
 ünüp,
 2260. Han-Buudaydan tutkan çerin
 2261. Oya çip turar bolup-tur.
 2262. Han-Buudaynı
 2263. Delegeyindive tevekter deerge,
 2264. Deeldigenden deziinden aldırbayn,
 2265. Kaptagayından kajıktaptar deerge,
 2266. Hartıgadan kaşpagayından
 2267. Aldırbayn turgan.
 2268. Han-Şilgi at körüp turarga,
 2269. Deer oğlu Demir-Mögeniñ
 2270. Edi kıza bergen
 2271. Han-Buudaynı ilindirer,
 2272. İzırındırar arga çok apargan turgan.
 2273. Han-Şilgi at çat bılızın bılırıp,
 2274. Çat sidiin sidikteerge,
 2275. Deer oğlu Demir-Mögeniñ
 kırındıva
 2276. Hire-hire çaarda,
 2277. Kidis hire har çaap turup-tur.
 2278. Biçe-biçe çaarda,
 2279. Kidis hire har çaap turuptur.
 2280. Ol orta Demir Mögeniñ edi dedir
 kararıp,
 2281. Öjüp turda, Han-Buudaynıñ
 2282. İyi kolduunıp aldından
 2283. İyi hunan inek deg
 2284. Kara kövükter uştunup çaştap,
 2285. Hovuda üskülejip, çuglup turup-tur.
 2286. Am-na küjür erniñ şuptu edi
 şuurgannap.
 2287. Hamık edi haynıp kelgen,
 2288. İnçap barganda, Han-Buudaynıñ
 2289. Baskan budu, kakkan örgen ıskas,
 2290. Kara çerindive kadalıp örgen ıskas,
 2291. Demir-Mögeniñ tutkan çerinden
 2292. Haarıp kirip turgan ergin.
 2293. Deer oğlu Demir-Mögeni
 2294. Delegeyindive tevekter deerge,
 2295. Deeldigenden deziinden aldırbayn,
 2296. Kaptagayındıva kajıktaptar deerge,
 2297. Hartıgazından kaşpagayından
 aldırbayn turgan ergin.
 2298. İnçap tura Deer oğlu Demir-Mögeni
 2299. Arbın çügün ajıldır böldees,
 2300. Say söögün çazıradır böldees,
 2301. Dörbün çügün tögüldür böldees,
 2302. Kızıl söögün kızıradır böldees,

2303. Karak odun kızağayındır tırkılaaş,
 2304. Anıyaandan çüve ködürbeen
 2305. Emdik çarnın ajır ködürgeş,
 2306. Kök deerin çıjırt kıldır
 2307. Kara çerin sirt kıldır
 2308. Apparıp düjürgen ergin.
 2309. Şıyaan am, Han-buuday Demir-
 Mögeniñ
 2310. Aptara bolgan ak çaagay
 2311. Höreeniñ kırına oluruş algaş,
 2312. Üş honukta dıştanıp,
 2313. Aldan kiji tötpes,
 2314. Ak ças danzazınga
 2315. Darıy-darıy taakpılap,
 2316. Demir-Mögeniñ ças havaanga
 2317. Hak-hok kıldır kaktagılap orgaş:
 2318. Ölürer kijiniñ sözün alır,
 2319. Ölürer inektiñ hanın alır,
 2320. Sözüñ çül, ejim? -dep
 2321. Aytırıp olurgan ergin.
 2322. Deer oğlu Demir-Möge çıtkas:
 2323. -Sögleer sözüm çok,
 2324. Çağır çağım-daa çok.
 2325. Hüürtün-Kızıl tayganı ejeley töreen
 2326. Çeeren-Demiçi attıg
 2327. Han-Buuçu dep kijiniñ oğlu,
 2328. Han-Şilgi attıg Han-Buuday dep
 kiji
 2329. Meni ölürüp çidirdi-le!
 2330. Kök Deer adam, kançaldın?
 2331. Kara Çer iyem, kançaldın? -dep
 kuskunnap-tır.
 2332. İnça deen soonda
 2333. Teve kara buluttar
 2334. Aay-dedir köjüp egeleerde:
 2335. -Bo kiji-daa inçap baardı,
 2336. İnçalza-daa men adımnı
 2337. Kıygırbaan men eves be adıram" -
 dep
 2338. Han-Buuday bodanı oluruş-tur.
 2339. Kara bulut dirgelip kelgen soonda,
 2340. Kудay-çaңnık çıjırt deerde,
 2341. Han-Buuday hartıgadan kaşpagayı-
 bile
 2342. Tura halır orta,
 2343. Deer oğlu Demir-Mögeniñ kırına
 düşkeş,
 2344. Örgе çılgaar öl çok,
 2345. Küske çılgaar şık çok kıldır
 2346. Çañçarlandı düjüp-tur oo.
 2347. Çaa, küjür er Han-Buuday
 2348. Aalga hap kelgeş:
 2349. -Ölürer kijim ölürgen men,
 2350. Bazar kijim baskan men,
 2351. Alır kijim am

2352. Ap turar men ıynaan? -dep-tir.
 2353. Şıyaan-am, Uzun Sarıg haan
 2354. Üş Bolçalıg bora teyniñ
 2355. Eñ ortuzunga üne bergeş,
 2356. Biçe büreezin tırtıp,
 2357. Biçe albatızın kıygırıp,
 2358. Ulug büreezin tırtıp,
 2359. Ulug albatızın çıp,
 2360. Ara-albatızı çıglıp keerge, olarınga:
 2361. -Kıska hemge
 2362. Kıska çeleşer hap,
 2363. Kızırak beñer tuduñar,
 2364. Uzun hemge,
 2365. Uzun çeleşer hap,
 2366. Ulug beñer tuduñar!
 2367. Üş honuktan erttirbeyn
 2368. Dalay deg aragadan çınar,
 2369. Tañdı deg etten beletkeñer! –dep
 daaskan.
 2370. Us dargannarın çıp ekkeldirgeş:
 2371. -Aal artında ıdık sarıg hovuga
 2372. Üş honuktan erttirbeyn,
 2373. Meñ uruumnıñ küdeemniñ
 2374. Ulug ak öргеезin
 2375. Oran-delegeyge deñneştir,
 2376. Çüs adanga taarıştırıp,
 2377. Çüdürer kıldır
 2378. Büdürüp, бүрүтkep kılınar! –dep,
 2379. Çarlık boop turgan ergin.
 2380. Ara-albatızı üş honuktan erttirbeyn,
 2381. Dalay bolgan aragazın,
 2382. Tañdı bolgan edin çıp ekkelgen.
 2383. Us dargannarı üş honuktan
 erttirbeyn,
 2384. Oran -delegeyge deñneşken,
 2385. Ulug ak öргеениñ
 2386. Tozan tos karaktıg şurğuldalarınñ
 2387. İştin ak möngün-bile iştep turup,
 2388. Çüs adanga taarıştırıp,
 2389. Çüdürer kıldır beletkep kaap-tır.
 2390. Beletkep kaaş:
 2391. -Taarjır deer siler be? –dep,
 2392. Haanga baraalgap-tırlar.
 2393. Haan barıp körgeş:
 2394. -Bolur çüve-dir! –dep
 2395. Hüleep ap turgan ergin.
 2396. Şıyaan am, çaa öönge
 2397. Bir aynıñ üjen, iyi aynıñ aldan
 2398. Üş aynıñ tozan honuunda
 2399. Amitan çon aragalap,
 2400. Nayırlap kelgen çüven ergin.
 2401. Nayır-naadım doozulganda,
 2402. Han-Buuday kadayı-bile kadı.
 2403. Öргеезinge çurttay berip-tirler
 2404. Üş honganda, Han-Buuday
 2405. Katınıñ öönge bargaş,
 2406. yozulug çaagay çolugup,
 2407. Magalıg çaagay baraalgaarga.
 2408. Uzun-Sarıg haan küdeezinge
 2409. Dört buttug kara şireezin salıp,
 2410. Boova-çigirin salıp,
 2411. Çiñ sarıg şayın kudup turup-tur.
 2412. Han-Buuday olurgaş:
 2413. -Men çer çurtum ırak kiji men.
 2414. Adam bolza kıraan-çöneen kiji
 bolgay.
 2415. Am üş hongaş,
 2416. Çer-çurtumçe köjüp çorzumza,
 2417. Kandıg ergi? –dep
 2418. Katından aytırıp olurup-tur.
 2419. Uzun-Sarıg haan olurgaş:
 2420. -Adañnıñ kıraan-çöneeni
 2421. Şınnıg boor, oglum,
 2422. Aal-çurtuñarje köjüp
 2423. Çorvunar-daa çöp-tür.
 2424. Indıg bolza şaanda
 2425. Seen adañdan malga kelgen
 2426. Çüs şilgi bar çüve.
 2427. Ol çılgı am çige hün üner çükte
 2428. Çer-deerniñ kılınıda
 2429. Muñ şilgi çılgı bolgan-dır
 2430. Ol çılgını ekkep bergeş
 2431. Çorzuñza kandıgıl, oglum? –dep-tir
 oo.
 2432. -Indıg-la-dır iyin, katım-deeş,
 2433. Öönge kelgeş, kadınınga:
 2434. -Seen açañ “Muñ şilgi çılgını
 2435. Ekkep bergeş, oon soonda
 2436. Çer-çurtuñduva köjüp
 2437. Çorup kör” –deer çüve-dir.
 2438. Kadını olurgaş:
 2439. -Meñ adamnıñ sağıjınıñ
 2440. Bağı indıg konçug kiji boor
 2441. Çañgıs uruu men-daa
 2442. Dömey-le bolgu deg çüve-dir.
 2443. Muñ çalañ şilgi çılgı çaa-çalbaktıg
 2444. Üş çaanıñ üstü,
 2445. Bolat hılış davannıg,
 2446. Çıldık çerden çıdın alır,
 2447. Aylık çerden daajın alır çüve
 bolgay.
 2448. Sen inaar baar bolzuñza,
 2449. Çaş boduñ çañçaraar sen.
 2450. Çaraş sınıñnı oskunar sen,
 2451. Oon ornunga meni algaş,
 2452. Çer-çurtuñçe dürgen köjüp
 2453. Çanzıñza deere boor-dep olurup-tur.
 2454. Han-Buuday turgaş:
 2455. -Bireede bolza, katım kiji-dir,
 2456. İyide bolza, haan kiji-dir,

2457. Katı kiji aybılap olurda,
2458. Çajam deer argajok,
2459. Iyaavıla baar ujurlug bolgay.
2460. Er kiji sögleen sözün eeleveske,
2461. Töögüde barıp,
2462. Kalçan kara buga boop
2463. Törüür çüve deen.
2464. Barganay baar kiji men,
2465. Çoraannay çoruur kiji men dep-tir.
2466. Şıyaan am,
2467. Erten Han-Buuday
2468. Han-Şilgi adınga bargaş:
2469. -Haan katım meni
2470. Muñ şilgi çılgını
2471. Ekkep ber deer çüve-dir! –dep
çugaalaan.
2472. Han-Şilgi at turgaş:
2473. -Ol muñ Şilgi çılgı
2474. Üş çaanın üstü,
2475. Bolat hılış davannıg,
2476. Çıldık çerden çıdın alır,
2477. Aylık çerden daajın alır çüve
bolgay.
2478. Indıg bolza bis
2479. Törel alışkı-sanışkı
2480. Maldar bolgay bis.
2481. Bistiñ iyevis ulug Han-Şilgi be
2482. Şuptuvustu Hüürtüñ-Kızıl tayganıñ
2483. Hölege çarınga çedi bozaga
2484. Kara hayanı tura tepkilenip çıdıp,
2485. Üş-üş çıldarda dolgadıp çıtkaş,
2486. Törügülep kaan çüve.
2487. Olarga men barıp köreyn,
2488. Meni tanıır çadavas
2489. Sen öönge olur, Han-Buuday-dep-
tur
2490. Han-Buuday Han-Şilgi adın
2491. Salıp çorudupkan.
2492. Han-Şilgi at-daa çüzü boor,
2493. Çoruvu-la kaan.
2494. Ta çejege, ta kajanga çoraan çüve,
2495. Çoruvu-la olurgan.
2496. Uzun-Sarıg haan bir-le hün
2497. Küdeeziniñ öönge keerge.
2498. Küdeezi olurup turar boorga:
2499. -Am-daa çoruvaañ-dır sen aa,
oglum?-
2500. Dep aytırğan-dır.
2501. Han-Buuday olurgaş:
2502. -Adım aybılap-tım-deerge,
2503. Uzun-Sarıg haan:
2504. “Adı bezin indıg konçug,
2505. Meen küdeem erniñ erezi
2506. Mün-dür” –dep bodap çana berip-
tir.
2507. Şıyaan am,
2508. Han-Şilgi at ol-la çorup olurarga,
2509. Mün şilgi çılgı
2510. Çıldıktıg çerinden çıdın algan,
2511. Aylıktıg çerinden daajın algan.
2512. Deşkileşken mañnaşkan
2513. Udur bo keep-tir.
2514. Han-Şilgi at turgaş:
2515. -Bistiñ iyevis doozavıstı
2516. Hüürtü-Kızıl tayganıñ
2517. Hölege talazınga çedi bozaga
2518. Kara hayanı añdara-dündere tep
çıtkaş,
2519. Üş-üş çılda dolgadıp
2520. Törüp kaan ıskajıgay,
2521. Kañçaarıñar ol akıların, ugbaların?
–dep
2522. Utkuy kıştep çorup olurup-tur.
2523. Muñ şilgi çılgı çedip kelgeş,
2524. “Bo çüü boldu?” –dep dolgandır
2525. Çıdırgap körgeş:
2526. -Bistiñ duñmavıs mün-dür,
2527. Kayın keldiñ,
2528. Kañçap mınçap çor sen?
2529. Azıraar een bar be azı çok be? –dep
2530. Aytırıp-tır evespe.
2531. Han-Şilgi at turgaş:
2532. -Meen eem bolza, silerniñ eener
2533. Uzun-Sarıg haannıñ küdeezi
2534. Han-Buuday dep kiji.
2535. “Silerni ekel” deestiñ çorutkan,
keldim,
2536. Çoruułuñaram çe, akıların,
ugbaların! –dees,
2537. Uzun-Sarıg haannıñ
2538. Aal çurtunçe edertip çorup kaan.
2539. Uzun-Sarıg haan bir-le hün
2540. Dıñnap olurarga.
2541. Kuday deer diñmireen ıskaş
2542. Çüve dirigaynıp-tır.
2543. Ünüp keerge, Han-Şilgi at
2544. Muñ Şilgi çılgını edertip algan,
2545. Muñ Şilgi çılgı
2546. Hamık mal-magannıñ orukka
2547. Tavarişkanın kıra tep,
2548. Ödektiñ ortuzunga kirip olurup-tur.
2549. Uzun-Sarıg haan dürgen-ne
2550. Küdeezinge bargaş:
2551. -Bo çılgını maldap-daa,
2552. Edilep-daa şıdavas-tır men, oglum.
2553. Ara-albatımınñ
2554. Azıraan malımınñ
2555. Deñ keziin kırıp kaaptı.
2556. Bolarnı songu çurtunçe algaş,
2557. Çorup kör, oglum! –deen.

2558. Han-Buuday muŋ ŋilgi ılgını
2559. Aaldıŋ dörü-bile erttiterde.
2560. Oruunga tavarıŋkan çüveni kıra tep,
2561. Tavarıŋpaan üveniŋ
2562. Amızın ap oruy bargan ergin.
2563. Şıyaan am, baza bir üş honganda,
2564. Han-Buuday baza-la,
2565. Katınıŋ ööŋge çede bergeş,
2566. yozulug çaagay olugup,
2567. Magalıg aagay baraalgaş:
2568. -Aal-urtumduva am-na
2569. Köjüp oruur men ıynaana ale,
katım? –deptir.
2570. İna deerge, Uzun-Sarıg haan
olurgaş:
2571. -er-urtuŋduva köjüp,
2572. oruuruŋ-daa çöp-tür, oglum.
2573. İndıg-daa bolza meeŋ bo turar
erim
2574. Konçug hatçal er üve.
2575. ige ŋongu ükte er-deerniŋ
2576. Uju-kıdın ejeley töreen
2577. Kara-Bula maŋıs dep üve bar
üve.
2578. Ooŋ bir çarıkı azın
2579. Turup ekkelgeş, ööm maganalap
bergeş,
2580. er-urtuŋe köjüp,
2581. orup körbes sen be, oglum-dep
olurup-tur.
2582. Han-Buuday olura,
2583. İndıg-dır iyin –deeş, ööne kelgeş,
2584. Kadayınga ugaalap olurup-tur:
2585. -Seeŋ aaŋ-daa ışkaş
2586. Bujurganıg aşaktı kım körgeŋ
boor!
2587. Turar erim hatçal er üve,
2588. ige ŋongu ükte er-deerniŋ
2589. Uju-kıdın ejeley töreen
2590. Kara-Bula dep üve bar.
2591. Ooŋ bir azın-bile ööm
2592. Maganalap bergeş orup kör,
oglum,
2593. Deer üve-dir-deen.
2594. Kadayı olurgaş:
2595. -Aamnıŋ sagıjınıŋ bağı
2596. İndıg konçug kiji boor!
2597. Şınap-la üş çaanıŋ üstü
2598. Attıg korgunçug amıtan ol boor.
2599. İnaar baar bolzuŋza,
2600. aŝ boduŋ aŋaraar sen,
2601. aagay sınıŋ oskunar sen.
2602. Ooŋ oruunga meni algaş,
2603. Dürgeŋ-ne er-urtuŋe köjüp
oruvut-deen.
2604. Han-Buuday:
2605. -Katı kiji aybılaarga,
2606. İyaavıla baar ujurlug bolgay.
2607. Er kiji sögleen sözün eeleveske,
2608. Töögüde barıp,
2609. Kalan kara buga boop
2610. Törüttüner üve deen,
2611. oraannay oruur men,
2612. Bargannay baar men-deen.
2613. Am erteninde Han-Buuday üzü
boor,
2614. erge ap çoruur bagaja çepseen
ükteeŝ.
2615. Han-Şilgi adın munupkaş,
2616. ige ŋongu üke hap çorupkan
ergin.
2617. Ta ejenge, ta kajanga
2618. orup kelgeŋ üve.
2619. Bir-le konçug arzaytı tayganıŋ
2620. Kıringa üne haldıp kelgeş,
2621. Aldan kiji tötpes
2622. Ak as daŋzazınga
2623. Hayıladı taakpılap,
2624. Kara saar idiinge hap olurup,
2625. Adazınıŋ tos çüstüg, ottug
2626. Duranı-bile durannap olurarga,
2627. Kara-Bula deer çüvezi
2628. ıldık erden ıdın ap kaapkan,
2629. Ayılık erden daajın ap kaapkan
2630. Kel ıdıp-tır evespe.
2631. -Meeŋ düvejir-onaajır deenim
2632. Kara-Bula dep üve ol-dur-deeş,
2633. Utkuy hap Çoruplatkan ergin.
2634. Bir-le orup olurarga,
2635. Karak etpes sarıg hovunuŋ
bajından
2636. Kara-Bulazı bo ajıp olurup-tur.
2637. İyi mıyızı köörge,
2638. Bir mıyızı üstüü oranda ŝaŝtıkkana.
2639. Bir arıkı mıyızı
2640. alar ot boop haynıp kıpkan,
2641. Bir arıkı mıyızı
2642. Doŋ doş dazıgaynıp çaştap oraana
ergin.
2643. Üstüü arıkı mıyızında
2644. Üjen möge kadıp kalgan,
2645. Aldın arıkı mıyızında
2646. Aldan möge kadıp kalgan oraana
ergin.
2647. Han-Buuday ol-la orup olurgaş,
2648. Adın edi ıl bolgan
2649. Kuu kajık kıldır huuldurgaş,
2650. Eldik aŋınıŋ iştındive
2651. Kiir kaap algaş,
2652. Dört edeen tömürerti astıp kaapkaş,

2653. Kara-Bulaje udur bazıp-la kaan.
 2654. Kara-Bula-bile ses hana ögnüñ
 2655. Ejik dörü hire çookşulajıp kelgeş,
 2656. Çedi cıl bolgan
 2657. Çedi çüstüg kuu terezin boop,
 2658. Huula berip-tir.
 2659. Kara-Bula çer çıttap-la,
 2660. Ol-bo dilep halıp turda,
 2661. Han-Buuday biyeki kadaynıñ
 bergen
 2662. Sarıg kadaan izig mıyızın
 2663. Tudar holunga eptey tutkaş,
 2664. Kök kadaan sook mıyızın
 2665. Tudar holunga eptey tutkaş,
 2666. İzig-sook iyi mıyızından
 2667. Katay segirip-le algan.
 2668. Ol orta tutçup-la turgan.
 2669. Ol tutçup turarga,
 2670. Ooñ dovurak-doozununga
 2671. Uyalıg kuş uyazından azıp, çarlıp,
 2672. Uruglug kiji uruundan azıp, çarlıp
 2673. Töldüg mal tölünden azıp, çarlıp
 turar
 2674. Mındıg boop-tur.
 2675. Kara-Bula ol-la tepkilep turgaş,
 2676. Han-Buudaynıñ bel-kejiin
 2677. Üze tepkilep kaaptıp-tır.
 2678. Ol-la inçap turgaş,
 2679. Kara-Bula mogap-şılap kelgeş,
 2680. Malğaşka çılçırıktaaş,
 2681. Doñgaya keep düjerde,
 2682. Han-Buuday iyi holu-bile
 2683. Kara-Bulanıñ iyi mıyızın
 2684. Aldıkı orandıva şımıy idip
 kiiripken.
 2685. Kara-Bula çıtkaş:
 2686. -Çüü mındıg,
 2687. Ölüрге tınıñ çok,
 2688. Özerge nazınıñ çok amıtan sen?
 2689. Çüü herektig keldiñ?
 2690. Çüge mınçap turarıñ ol? -dep
 aytırıp-tır,
 2691. Han-Buuday turgaş:
 2692. -Men soonda üstüp kalgan
 2693. Kezekterimni çııp algaş, kelgeş,
 2694. Kelgen hereemni soglep bereyn,
 2695. Men kelgijemçe,
 2696. Sen mañaa çıdar sen! -dep
 2697. Kara-Bulanı ayga, hünge teyledip,
 2698. Aksın-dañgıraan ap-tır evespe.
 2699. Aksın-dañgıraan adadıp kaaş,
 2700. Han-Buuday iyi holu-bile
 2701. Çügürüp çoruptup-tur.
 2702. Bir çerge keerge höree çıtkan,
 2703. -Oh, bo-daa çüveni,

2704. İreen, çıdaan! -deeş, ızırıp algaş,
 2705. Baza bir çerge keerge,
 2706. Bel-kejii çıdıp-tır.
 2707. -Baylarnıñ çurtka oktapkan
 2708. Sürgü, dalgı ıškaş,
 2709. Bo-daa çüveni, ireen, çıdaan,
 2710. Üstüp kalır! -deeş,
 2711. Koja tırtıngılaaş,
 2712. Em-sagaan, dom-sagaan odu-bile
 emnenip
 2713. Kañ-kadık bodu boop ap-tır oo!
 2714. Şak oon eldik çançınıñ iştinde adın
 uştup,
 2715. Katap bodunuñ biyeegi adı kıldır
 2716. Adın huuldurup algaş,
 2717. Kara-Bulaga hap keerge,
 2718. Oozu heveer çıtkan-dır evespe.
 2719. Kara-Bula çıtkaş:
 2720. -Özer nazınıñar çok,
 2721. Ölüñ tınıñar çok,
 2722. Çüü mındıg amıtan boor siler?
 2723. Çüü herektig çorup çor siler?
 2724. Adañar adaan adıñar kım boor?
 2725. İyeñer adaan şolañar kım boor?
 2726. Kayın kelgeş, kayı şiglep çoru
 siler? -dep
 2727. Aytırıp çıtkan.
 2728. -Çedi çer-deerniñ şapşılğazınıñ
 indında,
 2729. Hüürtüñ-Kızıl tayganı ejeley töreen,
 2730. Çeeren-Demiçi attıg
 2731. Alday-Buuçunuñ oğlu,
 2732. Han-Şilgi attıg Han-Buuday deer,
 2733. Hindiktigge añ arttırbas,
 2734. Kirbiktigge kiji arttırbas,
 2735. Korgunçug kiji men boor men.
 2736. Meen-bile meskildejir dep
 2737. Beer kel çıdar sen,
 2738. Harın çüü dep çüve sen? -dep
 2739. Han-Buuday udur aytırğan.
 2740. Inça deerge, Kara-Bula çıtkaş:
 2741. -Çer-deerniñ uju-kıdın ejeley
 töreen
 2742. kara-Bula dep amıtan men boor
 men -dep-tir.
 2743. -İndıg bolza Uzun-Sarıg möge
 katım
 2744. Seen bir çarıkı azıñ ekkelgeş,
 2745. Ög maganalap ber deen çüve.
 2746. Moon mınaar çoruk kılbazımda,
 2747. Harın eki bolgan-dır-dep,
 2748. Han-Buuday mınçangan.
 2749. Kara-Bula çıtkaş:
 2750. -Ça indıg çüve bolza, indıg-la
 ıyna,

2751. Bir eves bak sağıştıg er bolzunza,
 2752. Meen azımnı ölürüp kaaş,
 2753. Ap-la ap-tır sen iyin.
 2754. Bir eves eki sağıştıg bolzunza,
 2755. Evi-çövü-bile turup-la
 2756. Ap-tır sen iyin-deen.
 2757. Han-Buuday kulaş sarıg selemizin
 2758. Uşta sokkaş, hozadır çuşkup turgaş,
 2759. Bir çarıkı azıın uşta sop ap-tır.
 2760. İyi mıyızın aldı orandan
 2761. Tura sop keerde,
 2762. Ot boop hıp çoruur mıyızı
 2763. Turlup çıdıp kalgan.
 2764. Kök daş boop dazıgaynıp
 2765. Çaştap çoruur mıyızı
 2766. Büdün ünüp kelgen ergin.
 2767. İnçangaş çağıs mıyistıg,
 2768. Çağıs azıglıg Kara-Bula boop-tur.
 2769. Han-Buuday çoruptarda,
 2770. Kara-Bula turgaş, çugalaap-tır:
 2771. -Seeñ-bile kadı
 2772. Çağıs iyeden töreen alışkılar boop,
 2773. Çurttaar men.
 2774. Seeñ çerınge çoruur men.
 2775. Uzun-Sarıg haan katıñnıñ aalından
 2776. Çer-Çurtunçe çanıp çoruurunda,
 2777. Mençe medeeleer sen,
 2778. Kadı çoruur bis-dep-tir.
 2779. -Çaa, ındıg-dır! -dep küjür er,
 2780. Han-Buuday medeezin beer boop
 2781. Aksın bergeş,
 2782. Kara-Bulanıñ azıın üñgergeş,
 2783. Dedir hap çoruvutkan ergin.
 2784. Hap-la olurgan, hap-la olurgan.
 2785. Şıyaan am,
 2786. Aalınga dün ortuzunda hap kelgeş,
 2787. Uzun-Sarıg haannıñ öönüñ ejin
 2788. Kiji ünüp albas kıldır
 2789. Kara-Bulanıñ azı-bile bazırıp kaaş,
 2790. Ööngelgen,
 2791. Ööngelkege:
 2792. -Çer-çerde baza kaygamçık
 2793. Möge kiji turar çüve-dir aa?
 2794. Seni kara-Bulaga ölürtüp kaan boor
 2795. Dep bodaan men-dep,
 2796. Kadayı kaygap çıdıp-tır.
 2797. Erten erte daş bajı kara-şokar,
 2798. Dañ bajı şara-here çorda,
 2799. Uzun-Sarıg haan üner dees,
 2800. Ejiin ajıdıp çadap kaan.
 2801. Ajıdıp çadap kaaş,
 2802. Sırtık bajından kazıp üngeş köörge,
 2803. Kara-Bulanıñ azı-bile
 2804. Ejiin duy bazırıp kaan boop-tur.
 2805. Uzun-Sarıg haan dürgen-ne

2806. Küdeeziniñ ööngel çügürüp çede
 bergeş:
 2807. -Bo çüven-bile çop ejikti
 2808. Duglap kaan sen?
 2809. Ejikten ünüp çadaaş,
 2810. Sırtık bajından kastıp ünüp
 keldim.
 2811. Bo çüven-bile öömnü maganalap
 bergeş,
 2812. Dürgen-ne çer-çurtunçe
 2813. Köjüp çorup kör, küdeem! -deen.
 2814. Han-Buuday çıtkaş:
 2815. -Irak çer çoraan kiji
 2816. Uduur uygulug, dıstanır dıstıg boor,
 2817. Kañçap bargan mindıg,
 2818. Kiji udutpas,
 2819. Halıraan-huluraan aşak sen! -dep
 2820. Hıylanıp çıdıp-tır.
 2821. Şıyaan am, Han-Buuday tup-tura
 halaaş,
 2822. Ejikte çölep kaan turgan
 2823. Kara-Bulanıñ azıın ejikçe kiirerge,
 2824. Sıñmayn bargan.
 2825. Eptep-çöptep turup kiirgeş,
 2826. Uzun-Sarıg haannıñ öön
 maganalaarga,
 2827. Ög çölbee berip-tir.
 2828. Şıyaan am, üş hongaş,
 2829. Aynıñ çaazında, hünnüñ ekizinde
 2830. Han-Buuday-daa çer-çurtunduva
 2831. Köjüp çoruur dep beletkeni bergen.
 2832. Uzun-Sarıg haan ara-albatızın
 2833. Çıp ekkelgeş, Han-Buudayga,
 2834. Malınıñ ortuzundan malın,
 2835. Ediniñ ortuzundan edin üzüp,
 2836. Çüs bejen eñ şırak kijini
 2837. Edertip bergeş:
 2838. -Ol uluska ottular ıyajınar çıgdırıp,
 2839. İjer suñar usuturup ap
 2840. Çoruur siler-dep mınçangan.
 2841. Han-Buuday Kara-Bulaga
 2842. Medee beerin-daa uttupkaş,
 2843. Kadayın algaş, aalın köjürgeş,
 2844. Çer-çurtunduva köjüp çorupkan.
 2845. Bir-le çerge çorup olurarga,
 2846. Hölçük suglug şınaa çıdıp-tır.
 2847. -Mañaa düştep aar-dır dees,
 2848. Çaglaa Pajinga uzarga,
 2849. Ortu-daa çetpeen ergin.
 2850. -Mindıg oruk-çirik berge-çerge,
 2851. Mınça höy maldı
 2852. Kañçap sürüp çoruur boor-dees,
 2853. Katınıñ bergeni mal-maganın
 2854. Hola çaglaazınga doldur urgaş,

2855. Kargaktaldır hayındırıp, düştük
 kılıpkaş,
 2856. Kadıg söögün kakkırıp,
 2857. Çımçak söögün siñmiripkeş,
 2858. Kadayı-bile Tölgeçiniñ oğlu Tölee-
 Şınar,
 2859. Belgeçiniñ oğlu Belee-Şınar
 2860. İyi alışkını üjeldirzin,
 2861. Böle-haara tutkaş,
 2862. Eldik çançunçe sukkaş,
 2863. Ederti bergen ara-albatızın
 2864. Çurtunçe dedir taradıpkaş,
 2865. Han-Şilgi adın mungaş,
 2866. Hap çorupkan.
 2867. Bir-le çerge hap olurarga,
 2868. Soondan deerde şaştıkkan
 2869. Kızıl doozun çorup olurup-tur.
 2870. -Ta soomdan kelgen
 2871. Sürgeeniñ doozunu çüve,
 2872. Ta murnumdan desken
 2873. El-çaazınıñ doozunu çüve:
 2874. Çüveni kançap bilir-deeş,
 2875. Kadıg kara çazınıñ kirijin
 2876. Haagayındır dıñızdıp,
 2877. Kajır kara harbılazınıñ bizin
 2878. Alıy-şalıy sop, çididip algaş,
 2879. Manap organ.
 2880. Am körüp olurarga,
 2881. Kara-Bula boop-tur.
 2882. Kara-Bulazı çedip kelgeş:
 2883. -Ol çerden üneriñde,
 2884. Mençe çüge medee-horaa
 2885. Çorutpadıñ, akıy? -dep aytırgan.
 2886. Han-Buuday turgaş:
 2887. -Çer-çurtum ırak,
 2888. Adam bolza nazı çedip kırıp
 çöneen,
 2889. Dalaşkaş medee beerin
 2890. Uttupkan-dır men, duñmam,
 2891. Kadı çorup oluraalı-deeş,
 2892. Kara-Bula-bile kadı
 2893. Çoruvu-la kaan ergin.
 2894. Ol-la çorup olurgaş,
 2895. Biyeeki-le deerde şaştıkkan
 2896. Dolgay kara çövüree çadıringa
 2897. Tavarjıp kelgeş kire beerge,
 2898. Biyeegi-le ak soolbur şıraylıg kaday
 2899. yozulug çaagay çolugup,
 2900. Magalıg çaagay baraalgap
 2901. Turup-tur evespe.
 2902. Ak soolbur şivişkin kaday
 alışkılarga,
 2903. Ergek bajı deg hoo-dombuga şayın
 kutkaş,

2904. Biçii diizede çigir-boorzaan salıp
 berip:
 2905. -Çoraan çoruun çogup çordu be,
 oglum? -dep
 2906. Aytırıp olurgan.
 2907. -Çoguduyun, kadam -deerge:
 2908. -Am-na bar çıda ooldarımın
 2909. Dirgizip salıptıp kör, oglum! -dep
 çalınan.
 2910. -Añaa sağış çovava, kadam! -dep,
 2911. Han-Buuday harılup-tır.
 2912. Şıyaan am,
 2913. İyi alışkı-daa iyilee,
 2914. Çoruvu-la olurup-tur.
 2915. Ol-la çorup olurgaş,
 2916. Okta deeşkinneep kaan,
 2917. Kijizinge tavarjıp keerge,
 2918. Am-daa algırgan-kışkırgan,
 2919. Amılıg-tınnıg turup-tur.
 2920. Oozun ogundan ušta tırtaş,
 2921. Em-sagaan, dom-sagaan odu-bile
 2922. Emnep kaar orta:
 2923. -Men-daa akım-bile kadı
 2924. Çoruur men! -dey bergen.
 2925. Am-daa çüzü boor,
 2926. Üş alışkı boop algaş,
 2927. Çoruvu-la olurgan.
 2928. Ol-la çorup olurgaş,
 2929. Ortuzunda ölürgen kijizinge hap
 kelgeş,
 2930. Belin bir hemden,
 2931. Höreen bir hemden tıp algaş,
 2932. Eptey tutkaş,
 2933. Em-Sagaan, dom-sagaan odu-bile
 2934. Emneeş salıptarga:
 2935. -Men-daa akım-bile kadı
 2936. Çoruur men! -dey bergen.
 2937. Am çüzü boor, dört alışkı boop
 algaş,
 2938. Çoruvu-la olurup-tur.
 2939. Ol-la çorup olurgaş,
 2940. Baştay ölürgen kijizinge hap kelgeş,
 2941. Belin bir hemden,
 2942. Höreen bir hemden tıp algaş,
 2943. Eptey tutkaş,
 2944. Em-sagaan, dom-sagaan odu-bile
 2945. Emneeş salıptarga:
 2946. -Men-daa akım-bile kadı
 2947. Çoruur men! -dey bergen.
 2948. Am beş alışka boop algaş,
 2949. Hap-la kaan.
 2950. Ol-la hap olurgaş,
 2951. Deerde şaştıkkan demir çalımga
 2952. Hap keep-tirler.
 2953. Han-Buuday bajınga hap olurgaş,

2954. Aja haldı beerge,
 2955. Kara-Bula baza-la aja halıp kelgen,
 2956. Üş alışkı surag boop-tur.
 2957. Paş hayımda körüp turarga,
 2958. Demir çalımın artından
 2959. Baştarı kararjıp keep:
 2960. -Akıy, akıy-deeş-le
 2961. Dedir kulburup badı barıp
 turgannar.
 2962. Üş paş hayımda körüp, manaan,
 2963. Üş katap baştarı kararjıp kelgeş:
 2964. -Akıy, akıy-deeş-le,
 2965. Dedir kulburup badı barıp-tırlar
 evespe.
 2966. Han-Buuday turgaş:
 2967. -Bo-daa keergençig çüveler-dir -
 deeş,
 2968. Dedir aja halıtkaş,
 2969. Üş alışkını eldik çançının iştinde
 2970. Üş kijiniñ kırına
 2971. Katay aldı kiji kıldır sukkaş,
 2972. Demir çalımını dedir aja haldıp
 kelgeş,
 2973. Kara-Bula-bile hap-la kaan ergin.
 2974. Ol-la hap olurgaş,
 2975. Biyeegi horan kara dalayga keep,
 2976. Ol-la argazı-bile aja halıda bergen.
 2977. Kara-Bula baza-la aja halıp kelgen.
 2978. Ol-la çorup olurgaş,
 2979. Erlik-Lovuñ haannıñ aalınıñ artında
 2980. Kalçaa dalay hölünge kelgeş,
 2981. Aldın moyunnug ödürek boop
 huulup algaş,
 2982. Eştıp kejiipken.
 2983. Erlik-Lovuñ haan üne halıp kelgeş:
 2984. -Döö eştip bar çıtkan ödürek
 2985. Bistiñ örtemçeyniñ ödüree eves,
 2986. Çırık örtemçeyniñ ödüree-dir! -dep
 2987. Alğırar orta:
 2988. -Konçug kulugur tanıp kaaptı-deeş,
 2989. Han-Buuday Kara-Bula-bile iyilee
 2990. Aldın moyunnug ağırlar boop ap-
 tırlar.
 2991. Erlik-Lovuñ haan baza-la tanıp
 kaarga.
 2992. Aldın baştıg kastar boop algannar,
 2993. Baza-la tanıp kaarga,
 2994. Kızıl baştıg kuular boop algannar.
 2995. Oon tanıp kaarga,
 2996. Sug kövüü boop algaş,
 2997. Eştıp üne berip-tirler evespe.
 2998. Erlik-Lovuñ haan:
 2999. Sen kulugur, Hüürtüñ-Kızıl tayganı
 ejeley töreen,
 3000. Çeeren-Demiçi attıg
3001. Alday-Buuçunuñ oğlu,
 3002. Han-Şilgi attıg
 3003. Han-Buuday-la-dır sen!
 3004. Baarında, keerinde baraalgavadıñ-
 na,
 3005. Seni kançaar eves men aram! -dep
 3006. Kılanıp çıdıp kalgan ergin.
 3007. Han-Buuday Kara-Bula iyi hap-la
 kaan.
 3008. Ol-la hap olurgaş,
 3009. Kara kuynu ertkeş,
 3010. Kızaa-Kara hemni örü kakkaş,
 3011. Çırık çerger üñüp kelgen.
 3012. Albıs-Şulbus haan adaşkıların
 3013. Çer-Çurtunuñ kızınga hap olurda,
 3014. Tölgeçeniñ oğlu Tölee-Şınar,
 3015. Belgeçeniñ oğlu Belee-Şınar,
 3016. İyi alışkı çoraas:
 3017. -Albıs-Şulbus haanga
 3018. yozulug çaagay çolugup,
 3019. Magalıg çaagay baraalgap
 erteeliñer,
 3020. Oon başka horjok! -dişken.
 3021. Han-Buuday turgaş:
 3022. -Çolugar şaanda çolukkan men,
 3023. Baraalgaar şaanda baralgaan men,
 3024. Am baraalgavas men! -deeş,
 3025. Haannıñ aalın ejiktedir hap ertken.
 3026. Albıs Şulbus adaşkılar
 3027. Öönden üne halıp kelgen.
 3028. Hüürtüñ-Kızıl tayganı ejeley töreen.
 3029. Çeeren-Demiçi attıg
 3030. Alday-Buuçunuñ oğlu,
 3031. Han-Şilgi attıg,
 3032. Han-Buuday sen-ne-dir sen,
 3033. Bar çıda baraalgaas,
 3034. Kel çıda baraalgavadıñ,
 3035. Sen kulugurnu körüp tur şınme! -
 dep
 3036. Kılanıp çıdıp kalgan-dır.
 3037. Şıyaan am, Han-Buuday-bile Kara-
 Bula
 3038. Hap-la olurgannar.
 3039. Ol-la kakkaş aal-çurtunga
 3040. Çedip keep-tirler.
 3041. Çedip keerge, adazı Alday-Buuçu
 öörüp amırap,
 3042. Ot-paştı aja düjüp halıp turgan.
 3043. -Çağıs ooldug Han-Buuçu
 3044. Beş ooldug bolgan irgin men-deeş
 3045. Amırap alğırap turgan.
 3046. Alday-Buuçu aşak
 3047. Üş Bolçalıg bora teyniñ
 3048. Eñ ortuzunga üne halıda bergeş,
 3049. Ulug büreeziñ tırtıp,

3050. Ulug albatızın kıygırıp,
 3051. Biçe büreezin tırtıp,
 3052. Biçe albatızın kıygırıp,
 3053. Ara-albatızı çıglıp keerge:
 3054. -Kıska hemge kıska çeleñer
 hañar,
 3055. Kızırak beñer tuduñar,
 3056. Uzun hemge uzun çeleñer kañar,
 3057. Ulug beñer tuduñar!
 3058. Üş honuktan erttirbeyn,
 3059. Tañdı deg etten.
 3060. Dalay deg aragadan
 3061. Çııp ekkeliñer! -dep çarlık boop,
 3062. Uran dargannarın çııp ekkelgeş:
 3063. -Oglum, kennimniñ öргеезin,
 3064. Aal artınga,
 3065. Idık sarıg hovunuñ ortuzunga
 3066. Oran-delegeyge deñneştir,
 3067. Çüs adanga taarıştırıp
 3068. Çüdürer kıldır бүдүрүп-бүрүткеп
 3069. Kılıñar-dep çağıp,
 3070. Surgap turgan-dır oo.
 3071. Ara-albatızı tarap çorupkaş,
 3072. Üş honuktuñ bodunda,
 3073. Dalay deg aragazın çııp,
 3074. Tañdı deg edin bijirip ekkep,
 3075. Uran dargannarı çorutkaş,
 3076. Üş honuktuñ bodunda,
 3077. Aal artında
 3078. Idık sarıg hovunuñ ortuzunga
 3079. Oran-delegeyge deñneşken
 3080. Ulug ak öргеени
 3081. Çüs adanga taarıp çüdürer kıldır
 beletkeş,
 3082. Tozan tos karaktıg şurguulgazınıñ
 iştin
 3083. Ak möñgün-bile işteeş,
 3084. Alday-Buuçuga keep:
 3085. -Bolur-dur be, bolbas-tır be? -dep
 aytırgannar.
 3086. Alday-Buuçu aşak
 3087. -Bolur-dur, çoguur-dur! -dep
 3088. Hüleep ap turgan ergin.
 3089. Şıyaan am, çaa ögge
 3090. Bir aynıñ üjen, iyi aynıñ aldan
 3091. Üş aynıñ tozan honuunda
 3092. Amitan çon aragalap,
 3093. Hımızap kelgen.
 3094. Adaktıñ soonda Han-Buuday
 edertip kelgen
 3095. Dört duñmazınga
 3096. Ara-albatızınıñ iştinden
 3097. Dört kıstı ap,
 3098. Öргеени tip bergen ergin.

3099. Alday-Buuçu aşaktıñ beş oğlu
 dögere
 3100. Öglüg-baştıg bolgan,
 3101. Aşak bodu amırap,
 3102. Bayırlap turup-tur oo!
 3103. Şıyaan am, beş oğlu
 3104. Üş ayda añaaş,
 3105. Añ-meñni kırıp-la turar bolgan
 ergin.
 3106. Şıyaan am, bir-le katap
 3107. Beş alıskı baza-la
 3108. Añnap çorup kaap-tırlar.
 3109. Ol-la añnap çoraaş,
 3110. Konçug ulug Şil-Tayganıñ
 3111. Aar iyinge ünüp keerge,
 3112. Karak çetpes sarıg hovunuñ
 ortuzunda
 3113. Kırılñ sarıg oorga deg
 3114. Konçug ulug kiji
 3115. Arıskan argazın aa-çaza,
 3116. Koş argazın hoyug-tas kıldır
 ıyaştaaş,
 3117. Ulug odun deerinde şaştıktır odaaş,
 3118. Oorgalap udup çıdıp ap-tır.
 3119. Beş alıskı çanınga hap keep-tirler.
 3120. Han-Buuday düje halaaş:
 3121. -Amır-la! -deptir.
 3122. Ulug kijizi udup-la çıtkan.
 3123. Han-Buuday turgaş:
 3124. -Kiji amır-mendi aytırarga,
 3125. İttavas kulugur boor! -deeş,
 3126. Bir dajaaş:
 3127. Amır-la! -deen Surag.
 3128. Üş dajaaş, üş katap:
 3129. -Amır! -deen. Surag bolgan.
 3130. -Çop konçug horannıg kulugur
 boor! -deeş
 3131. Honuktug çerге bargaş,
 3132. Oorgazın üze adıptaalıñaram! -
 deeş,
 3133. Beş alıskı honuktug çerге
 3134. Halıda bergenner.
 3135. Han-Buuday düje halaaş,
 3136. Kadıg kara çazınıñ kirijin
 3137. Haagaynıp turar kıldır dıñzıtkaş,
 3138. Ertengi hünde tırttıngan bodu
 3139. Kejeeki kızıl hünge çedir
 3140. Tırttıñp keerge,
 3141. Çazınıñ aldı sagından
 3142. Aldan ulu ulujup,
 3143. Aldı orandıva kirip,
 3144. Üstüü sagından üjen ulu ulujup,
 3145. Üstüü orandıva ünüp,
 3146. On ergeeniñ bajından han damdılap,

3147. Ogunuñ bajından ıjı burugaynıp
 keerge:
 3148. -Udup çıtkan ulug kijiniñ.
 3149. Oorgazın üze deg! –deeş.
 3150. Işkına çoruy salıp ündürgen ergin.
 3151. Ogu oorgazınga deggeş, ak hayaga
 deggen çüve deg,
 3152. Hayıp üne bergen.
 3153. Demgi ulug kiji çıtkaş:
 3154. -Arıskan çerniñ ıyajı bolgaş,
 3155. Mındıg çaştapan çüve be? –deeş,
 3156. Oorgazın suybangaş,
 3157. Katap uduy berip-tir.
 3158. Beş alışkı katap hap kelgen.
 3159. Han-Buuday düje halaaş,
 3160. Bir dajaas:
 3161. -Amırla! –deen.
 3162. Udup çıtkan kiji tup-tura halaaş,
 3163. Beş alışkını attarı, bottarı-bile
 3164. Katay adıštaarga,
 3165. Çangıs adijinga öy bolgan.
 3166. Oon am, şuptuzun böle-haara bazıp
 algaş,
 3167. Katap uduy berip-tir evespe.
 3168. Şıyaan am, Alday-Buuçu aşak
 3169. Üş ayda aınap çorutkan
 3170. Ooldarın bodap olurarga,
 3171. Üş çılda surag bargan boop-tur.
 3172. “Meeñ ooldarım kançap
 3173. Surag bargan çoor?” –deeş,
 3174. Bir aynıñ üjen, iyi aynıñ aldan,
 3175. Üş aynıñ tozan honuunda
 3176. Bodanıp olurğan ergin.
 3177. Bodanıp olurarga,
 3178. Bodal sagijınga,
 3179. Çüve kirbes boorga:
 3180. “Kıraan-çöneen kijiniñ
 3181. Meeñ bodal-sagijımga
 3182. Çüü-daa kirer boorlaan” –deeş,
 3183. Üş çılda aşpas
 3184. Hopçu kara sudurun
 3185. Ajıp körüp olurup-tur.
 3186. Ajıp körüp olurarga,
 3187. Beş oglun adı-hölü-bile katay
 3188. Çer oğlu Çerzi-Möge
 3189. Dag-İrgek dep kiji
 3190. Adijında baskaş,
 3191. Am-daa udup çıdar boop-tur.
 3192. “Çop konçug horannıg kulugur
 boor,
 3193. Kijiniñ beş oglun
 3194. Bejeldirzi-bile bazıp algan
 3195. Udup çıdar!” –dep,
 3196. Alday-Buuçu aşak
 3197. Horadavas bodu horadap,

3198. Ajınmas bodu ajınıp,
 3199. Uduzuguzun uu daynap,
 3200. Dag dijin çara daynap olurup-tur.
 3201. Şıyaan am, Alday-Buuçu aşak
 3202. Ag-Şerigge ap çoruur
 3203. Bagajı çepseen çükteeş,
 3204. Çeeren-Demiçi adın mungaş,
 3205. Beş oglunıñ soondan hap-la kaap-
 tır.
 3206. Aşak hap olura,
 3207. Dıka-dıka algırarga,
 3208. Haya-dajı tavılanıp çaştap turgan.
 3209. Arzaytı Şil-Tayganıñ kırına
 3210. Ünüp kelgeş köörge,
 3211. Dag-İrgek beş oglun baspışaan,
 3212. Udup çıtkan.
 3213. -Kijiniñ beş oglun bejeldirzin
 3214. Bazıp algan çıdar
 3215. Şımbay-la-dır sen, Dag-İrgek!
 3216. Ustar sokkan kök demir-bile
 3217. Körjür bis be,
 3218. Çayaan çazaan çag çuduruk-bile
 3219. Körjür bis be? -dep,
 3220. Kök deerin çıjıradır,
 3221. Kara çerin sirtiledir kışkırgan.
 3222. Çer oğlu Dag-İrgek
 3223. Ol algıdan ottup tura halırda,
 3224. Beş ool mendi-çaagay,
 3225. At-hölü-bile uştunup ünüp
 turgannar.
 3226. Alday-Buuçu dört edeen
 3227. Dömürerti azıngaş,
 3228. Şil-Tayganıñ baarından
 3229. Bazıp orgaş köörge,
 3230. Dag-İrgek dört edeen,
 3231. Dömürerti astıp algan,
 3232. İyi Bolçaglıg bora teyni
 3233. Tura tırtaş, ulay kaap çorup
 olurğan.
 3234. Onu körgeş: "Men çoongan men" -
 deeş,
 3235. Baza iyi Bolçaglıg bora teyni tura
 tırtaş,
 3236. Oluy-soluy kaap çorup olurup-tur.
 3237. Inça-Mınça çorup olurgaş,
 3238. Çer oğlu Dag-İrgek,
 3239. Tudup çoraan bora teyniñ
 3240. Bireezi-bile Alday-Buuçununıñ
 3241. Höreen orta kagarga,
 3242. Öl malgaş ıškaş, sıvajı berip-tir.
 3243. -Çop konçug horannıg kulugur
 boor! -deeş,
 3244. Alday-Buuçu baza tudup çoraan
 3245. Bora teyniñ bireezi-bile

3246. Dag-İrgektiñ höreen orta kagarga,
 3247. Baza-la öl malgaş deg,
 3248. Şıvayı bergen.
 3249. İyi er tavarjıp kelgeş,
 3250. Bugagılaştır hıyrtajıp,
 3251. Buuralaştır dizeelejip turup-turup,
 3252. Ak-kara hayalar kakkılaşkan deg,
 3253. Segirjip-le ap-tırlar.
 3254. Segirjip algaş, tutçup-la turgannar
 ergin.
 3255. Ol çerniñ dovurak-doozununga
 3256. Uyalıg kuş uyazından azıp,
 3257. Uruglug kiji uruundan azıp,
 3258. Töldüg mal tölünden azıp,
 3259. Çarlıp turgan çüven ergin.
 3260. Ol-la hürejip turda,
 3261. Dag-İrgektiñ iyi kolduundan
 3262. İyi hunan inek deg ak kövükter
 3263. Damdılap düjüp, hovaa
 3264. Üskülejip çarjıp turgan ergin.
 3265. Alday-Buuçu aşak:
 3266. -Ok-ködek! Bo çün boor ejikijim? -
 dep turgan-dır oo.
 3267. -Men erte-burungu ulustun
 3268. Çugaazın dıñnaan men,
 3269. Eki erniñ edi iziirde
 3270. İndig çüve deen,
 3271. Alday-Buuçu aşak kiçeenip tur! -
 dees,
 3272. Baskan budu kakkan örgen boop,
 3273. Çeringe kadalıp kirip turgan ergin.
 3274. Tutkan holu kışkaş deg apargan.
 3275. Delegeyindive tevekter deerge,
 3276. Deeldigenniñ deziinden aldırbas,
 3277. Kaptagayındıva kajıktaptar deerge,
 3278. Hartıganıñ kaşpagayından aldırbas
 3279. Mındig boop-tur.
 3280. Ol hürejip turda,
 3281. Alday-Buuçununıñ iyi kolduununı
 adaandan
 3282. İyi hunan inek deg,
 3283. Ak kövük uştunup çaştap,
 3284. Hovuda üskülejip mañnajıp turgan
 ergin.
 3285. -Ok ködek, bo çün boor, ejikijiim? -
 dep,
 3286. Dag-İrgek aytırıp-tır.
 3287. -Ertengiler-burungular çugaalaanın
 3288. Dıñnaan men.
 3289. Eki erniñ edi iziirde
 3290. İndig çüve deen.
 3291. Bektenmeen bodun bektenip,
 3292. Tuttunmaan bodun tuttunup tur
 ejim -dees,
 3293. Alday-Buuçununıñ baskan budu
 kakkan ergen deg
 3294. Çerje kadalıp,
 3295. Tutkan holu demir kışkaş deg,
 3296. Apargan soonda Dag-İrgektiñ
 3297. Say-Söögün çazıradır,
 3298. Kızıl söögün kızıradır bööldees,
 3299. Karak-kulaanınıñ odun kızanır
 bööldees;
 3300. Anıyaanda çüve ajır ködürbeen
 3301. Emdik çarnın ajır ködürgeş,
 3302. Kök deerin çıjırt kıldır,
 3303. Kara çerin sirt kıldır.
 3304. Däjürüp-tür evespe.
 3305. Alday-Buuçu Dag-İrgektiñ
 3306. Aptara bolgan akır çaagay
 höreeniñ kırına,
 3307. Üş honukta dıştanıp,
 3308. Aldan kiji tötpes,
 3309. Ak ças danzazın hayıladı sorup,
 3310. Ak ças höreenge halıkıladı hap
 oluru-oluru:
 3311. -Ölürer maldıñ hanın alır,
 3312. Ölürer kijiniñ sözün alır çüve
 bolgay,
 3313. Sögleer sözün çül? -dep aytırarga,
 3314. Dag-İrgek çıtkaş:
 3315. -Soñnay töreen duñmam-daa çok,
 3316. Murnay töreen akım-daa çok,
 3317. Señee bargan çüvege men baar,
 3318. Meñee kelgen çüvege sen baar,
 3319. Alışkı-şanıskı bolup alıñ! -dep-tir
 oo!
 3320. -Moon soñgaar mençe udurlanıp
 kelziñze,
 3321. Kañçaarıl? -dep,
 3322. Alday-Buuçu aytırarga:
 3323. -Señ bo oguñnuñ bizinden baar
 men! -dep,
 3324. Dag-İrgek ok bajın cılga,
 3325. Dañgıraan berip-tir oo!
 3326. İnçaar orta Deg-İrgekti salıpkaş,
 3327. Alday-Buuçu aşak aalinga hap
 kelgen.
 3328. Aalinga kelgeş,
 3329. Amır-şöleen çurttap-la turgannar.
 3330. Alday-Buuçu aşak-daa
 3331. Uşpa kırgan boop çönüp keep-tir.
 3332. Çönüy bergeş:
 3333. -Bireñer aal eeleze,
 3334. Dörtüñer añaap çorup turza
 3335. Kandıgıl, ooldarım? -dep turgan
 ergin.
 3336. Beş alışkınıñ dörtü añaarda,
 3337. Bireezi aal eeleer bolgan ergin.

3338. Bir-le katap dört duymazı aınap
 çorupkan,
 3339. Han-Buuday aal eelep ıdıp kalgan-
 3340. Mındıg çüve ergin.
 3341. Han-Buuday bir düne udup çıtkas,
 3342. Ottup keerge, ornunda çıtkan
 3343. Aldın daıngına kadayı çok boop-tur.
 3344. -Meen kadayım kançap baar çoor? -
 dees,
 3345. Çüs kiş keji çoorganın
 3346. Bajınga ejingeş, doıngayıp algaş,
 3347. Bodanıp çıdıp-tır.
 3348. Ol bodanıp çıdarga,
 3349. Kayı-bir şagda Erlik-Lovuı haan
 3350. Kijanıp-hınanıp çıdıp kalgan,
 3351. Ol-la çüve kadayın algaş bargan,
 3352. Mındıg hevirlig boop-tur.
 3353. Daş bajı kara-şokar,
 3354. Daı bajı şara-here çorda,
 3355. Han-Buuday kımga-daa bildirbeyn,
 3356. Ag-şerigge ap çoruur,
 3357. Bagajı-çepseen çüktees,
 3358. Han-Şilgi adın munupkaş,
 3359. Çige songu çükçe hap çorupkan
 ergin.
 3360. Ta kajanga, ta çejeenge
 3361. Çorup kelgen çüve.
 3362. Hap-la olurgan, hap-la olurgan,
 3363. Erlik-Lovuı haannıı
 3364. Çer-çurtunduva kiir halıdıp kelgeş
 3365. Han-Buuday dıka-dıka algırarga,
 3366. Haya-daştıı bajı şuurlup çaştap,
 3367. Ayaar-ayaar algırarga,
 3368. Arga-ıyaştıı bajı çuurlup çaştap,
 3369. Çorup olurgan çüven ergin.
 3370. Erlik-Lovuı haannıı aalinga.
 3371. Çügürtüp keerge, iyi ög turgan.
 3372. Erlik-Lovuı haannıı
 3373. Oglunun örgeezin ejiktedir.
 3374. Çügürtüp kelgeş,
 3375. Ejiiin kımçı-bile aja kaaptarga,
 3376. Kadayı ında olurup-tur.
 3377. -Erlik-Lovuı haannıı oğlu
 3378. Ögde sen be, çerde sen be?
 3379. Beer ün! -deerge, ünüp kelgen.
 3380. Tudarga tudum çerpeen,
 3381. Arbin çügün ajıldır,
 3382. Dörbün çügün tögüldür
 3383. Bööldep-bööldep kara çerje
 3384. Tozan kulaş kiir şaapkaş,
 3385. Katap ušta tırtıp ekkelgeş:
 3386. -Ölürer maldıı hanın alır,
 3387. Ölürer kijiniı sözün alır çüve
 bolgay,
 3388. Sögleer sözün çül? -dep aytırıp-tır.

3389. Erlik-Lovuı haan am-na
 3390. Üne halıp kelgeş:
 3391. -Hüürtün-Kızıl tayganı ejeley
 töreen,
 3392. Çeeren-Demiçi attıı
 3393. Alday-Buuçununı oğlu
 3394. Han-Şilgi attıı
 3395. Han-Buuday am-na çedip keldiı
 be? -deerge,
 3396. -İye, çedip-le keldim! -deerge,
 3397. Erlik-Lovuı haan
 3398. Algırbas deer algızın algırarga,
 3399. Han-Buudaynıı çüree çaylıp ölüp
 kaap-tır.
 3400. Alday-Buuçu aşak bir-le
 3401. Bodap olurarga,
 3402. Oğlu, kenni çitkenden beer,
 3403. Üjen, dörten-daa çıl bolgan turup-
 tur.
 3404. "Meen oglum, kennim
 3405. Kançap baar çoor?" -dees,
 3406. Bir aynıı üjen, iyi aynıı aldan,
 3407. Üş aynıı tozan honuunda
 3408. Bodanıp keep-tır.
 3409. Bodalinga çüve kirbes boorga,
 3410. "Çöneen-kıraan kijiniı meen
 3411. Bodal sagıjımga çüü kirer boor? "-
 dees,
 3412. Üş çılda aşpas-tutpas
 3413. Hopçu kara suduruı ajıp köörge,
 3414. Erlik-Lovuı haan kennin oorlaaş,
 3415. Oglunda berip kaan,
 3416. Oğlu sürüp çede beerge, ölürüp
 kaan.
 3417. Mındıg düjüp-tür.
 3418. Alday-Buuçu aşak:
 3419. -Çop konçug horannıı kulugur
 boor? -dees,
 3420. Udurguzun uu daynap,
 3421. Dag dijin çara daynap, olurup-tur.
 3422. Şıyaan am, Alday-Buuçu aşak
 3423. Ag-şerigge ap çoruur
 3424. Bagaja çepseen azıngaş,
 3425. Çeeren-Demiçi adın mungaş:
 3426. -Erlik-Lovuı haannıı
 3427. Aal-çurtu kayda sen?-dees
 3428. Çige songaar hap-la kaan ergin.
 3429. Erlik-Lovuı haannıı
 3430. Çer-çurtununı kıdınga kelgeş,
 3431. Dıka-dıka algırarga,
 3432. Çer-deeri çindiıeynip,
 3433. Ayaar-ayaar algırarga,
 3434. Haya-dajı tavılanıp,
 3435. Çorup olurgan çüven ergin.
 3436. Erlik-Lovuı haan

3437. Ol algı-kışkını dıñnaaş:
 3438. -Bo çüü boldu? -deeş köörge,
 3439. Alday-Buuçu ajingan,
 3440. Horadaan çorup olurgan.
 3441. -Ertengi-burungu hortan dayzın
 3442. Alday-Buuçu dep çüve
 3443. Am-na çedip keep-tir.
 3444. Ajingan, horadaan ökpezi-bile
 3445. Kiji ölürüp kaaptarıyna moñ! -deeş,
 3446. Ejiiniñ çaaginga
 3447. Enik it oglu boop huulup
 3448. Çıdıp ap-tır.
 3449. Alday-Buuçu aşak
 3450. Erlik-Lovuñ haannıñ öön
 3451. Ejiktedir hap kelgeş,
 3452. Ejiin kımçı-bile aja kaaptarga
 3453. Erlik-Lovuñ haan çok boop-tur.
 3454. -Erlik-Lovuñ haan,
 3455. Ögde be, çerde be,
 3456. Ölüg be, dirig be? -deeş,
 3457. Düje halaaş, öönge kirip keerge,
 3458. Erlik-Lovuñ haan
 3459. Ejik çaagında enik it oglu boop,
 3460. Huulup algaş çıtkanın körgeş,
 3461. Alday-Buuçu turgaş:
 3462. -Sen, kulugur, kiji körgeş,
 3463. -Arta enik it oglu boop
 3464. Huulup aldın be?
 3465. Sen kulugurnu haalgaga
 3466. Sı şaap kaaptaan çerde! -deeş,
 3467. Enik it oglun tutkaş,
 3468. Haalgaga arnıp keerge,
 3469. Erlik-Lovuñ haan:
 3470. -Avıra-azıra,
 3471. Amı-tınım ap kör, Alday-Buuçu,
 3472. Ogluñnu-daa dirgizip bereyn,
 3473. Kenniñni-daa çorudup bereyn,
 3474. Algaş çorup kör! -dep çannı bergen.
 3475. Şıyaan am,
 3476. Erlik-Lovuñ haan
 3477. Han-Buudaynı dirgizip çadap kaan:
 3478. -Am-na Alday-Buuçuga
 3479. Ölürtkenim ol-dur! -dep
 3480. Muñgarap olurup-tur.
 3481. Han-Buudaynıñ kadını olurgaş:
 3482. -Dirig çorda idiiniñ odun-daa
 3483. Artavaayn deen kiji men,
 3484. Han-Buuday, meni dep saktır
 bolzuñza,
 3485. Bir añdarıl! -deeş,
 3486. İştii edee-bile baldır döstüve
 çelbeeş,
 3487. Arta halırğa,
 3488. Bir añdarlı berip-tir.
 3489. -Dirig idiin bezin

3490. Artavaayn deen kiji men,
 3491. Han-Buuday, meni dep saktır
 bolzuñza,
 3492. İyi añdarıl! -deeş,
 3493. İştii edee-bile kurlak dösten
 çelbeeş,
 3494. Arta halırğa,
 3495. İyi añdarlı bergen.
 3496. -Dirig çorda edeeniñ adaan-daa
 3497. Artavaayn deen kiji men,
 3498. Meni dep saktır bolzuñza,
 3499. Tura halıp kel! -deeş,
 3500. İştii edeen-bile moyun dösten
 çelbeeş
 3501. Arta halıy beer orta,
 3502. Han-Buuday:
 3503. -Ok ködek, erttir udup kaap-tır
 men! -deeş,
 3504. Arnın suybaş tura halıp keep-tir.
 3505. Adazı turgaş:
 3506. -Bo çerge kelgeş,
 3507. Kañçap, kañçap turduñ aan, ool? -
 dep aytırgan.
 3508. Han-Buuday turgaş:
 3509. -Erlik-Lovuñ haannıñ oglun oktaaş,
 3510. Ölürer dey beerimge,
 3511. Adazı körüp kaaş,
 3512. Algırbaş algızın algırıptarga,
 3513. Çüreem bırılaaş,
 3514. Erttir uduy berip-tir men-dep
 3515. Monu sögleen-dir evespe.
 3516. Erlik-Lovuñ haan turgaş:
 3517. Alday-Buuçu, sağış-setkiliñ
 homudavayn çorzun,
 3518. Seni dañızdan balap kaayn-deeş,
 3519. Erlik-Lovuñ haannıñ dañızından
 3520. Ölbis möñge çoruur kıldır
 3521. Alday-Buuçunuñ adın balap kaan
 ergin.
 3522. Şıyaan am, Alday-Buuçu-daa
 3523. Oglun, kennin edertip algaş,
 3524. Çer-çurtunçe hap çanıplatkan ergin.
 3525. Aynıñ ayı-bile,
 3526. Çıldın çılı-bile çorup kelgeş,
 3527. Aal-çurtunga çedip keep-tirler.
 3528. Alday-Buuçu aalinga kelgeş,
 3529. Ulam çönüp baksırıp kelgeş,
 3530. Beş oglunga:
 3531. -Bireñeer añnap çorda,
 3532. Dörtüñer aal eeleze
 3533. Kandıgıl, ooldarım? -deerge,
 3534. Ooldarı:
 3535. -Adavıstıñ çugaazı çöptüg-dür! -
 deeş,
 3536. Hüleep ap turgannar ergin.

3537. Şıyaan am,
 3538. Beş alışkının bireezi añaarda,
 3539. Dörtü aal eelep,
 3540. Mınçaar-la çurttap çorup-turlar
 evespe.
 3541. Han-Buuday bir-le hün
 3542. Añnap-mejnep çorup-la bergen.
 3543. Beer iyinden ayt dees,
 3544. Aar iyinge aldan-bejen
 3545. Adıgır kara sınını üze heñmelep,
 3546. Aar iyinden ayt dees,
 3547. Beer iyinge bejen-aldan
 3548. Adıgır kara sınını kıra heñmelep
 3549. Turgan er çüven ergin.
 3550. Oon-moon añnap-diñnep algaş,
 3551. Aalınça hap çanıp organ ergin.
 3552. Aalinga hap keerge,
 3553. Kuyt deer kuskun-daa çok,
 3554. Sayt deer saaskan-daa çok,
 3555. Kiji baji çoçagay deg,
 3556. Kiji hanı diskek karaandan
 3557. Turar boop-tur.
 3558. İyi kiji ejik aksından tutçup
 hüreşkeş,
 3559. Çige songu çükçe
 3560. Çoruy bargan izi çıtkan.
 3561. Olarnıñ izin istep,
 3562. Soon soñnap çorup olura,
 3563. Çer-deerniñ şapşılğazınga keerge,
 3564. Onu baza çoruy hürejip erte bergen
 bolgan.
 3565. Çorup-la olurgan, çorup-la olurgan.
 3566. Üş alışkının eñ uluu
 3567. İşti tınnıg, doğaya düjer deerge,
 3568. Murnundan şiştelgen ok itken.
 3569. Oyta düjer deerge,
 3570. Artından şiştelgen ok itken,
 3571. Eleñaynıp çorup olurgan ergin.
 3572. Oktarın ap oktapkaş,
 3573. Düşte çetpes düşkün şagaan odu-
 bile
 3574. Emney-domnay tırtkaş,
 3575. Ekirtip emnep algan.
 3576. -Bisti çüü haan
 3577. Üptep olçalap aldı? -dep aytırarga:
 3578. -Biyeegi kıjanıp çıdıp kalgan
 3579. Albıs, Şulbus haan adaşkılar
 olçaladı,
 3580. Konçug-daa küştüg-küçüten ulus-
 tur.
 3581. Çer oğlu Dag-İrgek bezin
 3582. Üş çüs bejen bar ulus-tur! -dep
 çugaalaan.
 3583. -Bistiñ haandan çüü
 3584. Ara-albatı artı? -dep aytırarga,

3585. -Bistiñ ara-albatıdan
 3586. Artkan çüve Alday-Buuçu aşak
 3587. Albıs haannıñ bodu-bile
 3588. Çoruy tutçup çorutkan.
 3589. Meen iyi duñmam oon ag-şerii-bile
 3590. Çoruy çaalajıp çorutkan.
 3591. Oon ıñay Kara-Bulavıs
 3592. Dag-İrgektiñ çüs bejen hirezin
 3593. Bir çarıkı azında dize ızırğaş,
 3594. Bir çarıkı mıyızında dize şaşkaş,
 3595. Çoruy çaalajıp çorutkan çüve-dep
 çugaalaan.
 3596. Oon-daa, çüzü boor, iyi alışkı
 3597. Soondan sürüp hap çorup-la kaap-
 tır.
 3598. Ol-la çorup olurarga,
 3599. İyi alışkının uluu
 3600. İşti tınnıg doğaya düjerge,
 3601. Murnundan şirelgen ogu şaştıkkan,
 3602. Oyta düjerge, artından şirelgen ogu
 şaştıkkan,
 3603. Eleñaynıp çoraan ergin.
 3604. Oktarın şuptuzun ap oktapkaş,
 3605. Düşke çetpes düşkün şagaan odu-
 bile
 3606. Ekirtir emnees:
 3607. -Bistiñ ara-albatıdan
 3608. Artkan-kalgan çüü barıl? -dep
 aytırarga;
 3609. -Çağıs duñmam çoruy öljürjüp,
 3610. Çoruy çaalajıp çoruptu,
 3611. Baza Kara-Bula Dag-İrgektiñ
 3612. İyi çüs bejen hirezin
 3613. Bir çarıkı mıyızında dize şaşkaş,
 3614. Bir çarıkı azında dize ızırğaş,
 3615. Çoruy öljürjüp çoruptu.
 3616. Oon ıñay Alday-Buuçu aşak
 3617. Albıs haannıñ bodu-bile
 3618. Atçıp-tutçup çorupkan çüve-dep
 çugaalaan.
 3619. Şıyaan am,
 3620. Üş alışkı hap olurda,
 3621. Eñ heymer duñmazı
 3622. Oyta düjer deerge,
 3623. Artından atkan ogu şirelgen
 3624. Doğaya düjer deerge,
 3625. Murnundan atkan ogu şirelgen,
 3626. Eleñaynıp olurgan ergin.
 3627. Alışkılar amıtan ogun ušta sokkaş,
 3628. Düşke çetpes,
 3629. Düşkün şagaan odu-bile
 3630. Emney-domnay tırtıp algaş:
 3631. -Bistiñ ulustan artkan-kalgan çüü
 barıl?-
 3632. Dep aytırarga:

3633. -Alday-Buuçu aşak
 3634. Albıs, Şulbus haannıñ bodu-bile
 3635. Çoruy tutçup çorutkan.
 3636. Kara-Bula üş çüs bejen Dag-İrgeen
 3637. Doozazın mıyıs azında
 3638. Dize şaşkan çorutkan.
 3639. -Am Albıs, Şulbus iyi haannıñ
 3640. Küjü kayı hirel? -dep aytırğan.
 3641. -Am-daa çügile ulug küjü emirilgen,
 3642. Ag-şerii olçaan-dep harılaan.
 3643. Şıyaan am,
 3644. Dört alışkı oon ıñay kakkaş,
 3645. Haannıñ koda-hüreeziniñ
 3646. Kızıg çoogunga çedip keerge,
 3647. Kara-Bula işti tınıg,
 3648. Soo-murnunda hamık ok şirelgen,
 3649. Elen-tendiñ çıtkan ergin.
 3650. Şak ol orta dört alışkı
 3651. Düş çetpes düşkün şagaan odu-bile
 3652. Emnep-domnap ekirtip algaş:
 3653. -Bisten artkan-kalğan
 3654. Çüü barıl? -dep aytırarga;
 3655. -Men okka şirelip,
 3656. Attırğa-la aldı cıl boldum,
 3657. Bo haannıñ koda-sümezinge bistiñ
 taladan
 3658. Çügile çangıs Alday-Buuçu aşak
 3659. Atçıp-sokçup kirgen-dep çugaalaan
 ergin.
 3660. Beş alışkı bejeleen boop algaş,
 3661. Oon ıñay hapkan.
 3662. Ol-la çorup olurarga,
 3663. Koda-hüreeniñ ödek adaanda
 3664. Adazı Alday-Buuçu aşak
 3665. Oyta düjer deerge,
 3666. Oorgazında şirelgen ok şaştıgıp,
 3667. Doñgaya düjer deerge
 3668. Murnunda şirelgen ok şaştıkkan,
 3669. Elen-tendiñ olurgan ergin.
 3670. Beş alışkı şirelgen
 3671. Hamık oktu uşta tırtaş,
 3672. Düşke çetpes düşkün şagaan odu-
 bile
 3673. Domnay tudup ekirtip algaş,
 3674. Aldı adaşkı Albıs, Şulbus haannıñ
 3675. Aal-oranınçe hap kırıptip-tir
 evespe.
 3676. Hap kirip keerge,
 3677. Adaşkılarınñ öglerin
 3678. Anğı-anğı tikkilep kaan turgan.
 3679. Adaşkılar ög-örgeelerin tanıp,
 3680. "Meen ööm bo-dur",
 3681. "Meen ööm bo-dur!" dijip,
 3682. Ög-öglerinçe kirgilep-daa
 3683. Turgan çüven ergin.

3684. Albıs, Şulbus haan adaşkılar
 3685. Aal-oranında çok boop-tur.
 3686. -Kayda bargan? -dep aytırarga,
 3687. -Eñ irak Arzaytı Şil-Tañdızınçe
 3688. Annap-menep çorutkandan beer,
 3689. Üş cıl boldu-dep çugaalaan ergin.
 3690. -Albıs, Şulbus haan adaşkıların
 3691. Kayıvıs süreril?
 3692. Kayıvıs bo aal-çurttu olçalap-
 çaalap,
 3693. Ara-albatınıñ ak sağıştın arttırıp,
 3694. Kara sağıştın ölürp turarıl? -dep
 sümeleşken.
 3695. Han-Buuday iyi adaşkılar
 3696. Albıs, Şulbus haannı sürüp
 çoruurda,
 3697. Artkan dört alışkı
 3698. Aal-orannı olçalap-çaalap turar
 bolgannar.
 3699. Alday-Buuçu iyi adaşkı
 3700. Albıs, Şulbus haan adaşkılarınñ
 soondan
 3701. Hap çorup-la kaap-tır evespe.
 3702. Hap çorup olurarga,
 3703. Albıs, Şulbus adaşkılarınñ
 3704. Eger, Kazar iyi ıdı
 3705. Aylık çerden çıdın ap,
 3706. Daajın bilip kaaş,
 3707. Mañnajıp keep, bireezi:
 3708. -Alday-Buuçunuñ adın,
 3709. Bodun çiiyn -dep,
 3710. Bireezi, Han-Buudayınıñ adın,
 3711. Bodun çiiyn! -dep
 3712. Eerip halçıp keerde,
 3713. -At, bot çiiir diveyn,
 3714. Sonğu açi-üyede kodan eerer
 3715. Ittar bolzun -dees,
 3716. Üze-çaza sokkaş, oktaptarga,
 3717. Sigen iştinçe şiiğaynıp,
 3718. Kirgiley berip-tir.
 3719. İyi adaşkı oon ıñay hap olurarga,
 3720. Albıs, Şulbus haan iyi adaşkı,
 3721. Murnun utkup çortup olurgannar.
 3722. Han-Buuday turgas:
 3723. -Kijiniñ een turgan
 3724. Aal-oranın er eezi çok çerinden,
 3725. Olçalap, çaalap alır,
 3726. Üpke üvürergen,
 3727. Apka avırgan kulugurlar,
 3728. Çayaan çazaan çağ çuduruk-bile
 3729. Körjür bis be,
 3730. Ustar çazaan kök demir-bile
 3731. Körjür bis be? -dep algırgan.
 3732. Albıs, Şulbus haan adaşkılar turgas:
 3733. -Dört çüktün dört ekeri

3734. Tavarjip kelgen-dir bis,
3735. Ustar çazaan kök demir-bile
3736. Aray horjok boor,
3737. Çayaan çazaan çag çuduruk-bile
3738. Körjүүлүңer!
3739. Döö çıtkan sarıg hovunun
3740. Ortuzunga baraalıñar! -dep çugaa-
bile harılaan.
3741. Sarıg hovunun ortuzunga bargaş,
3742. İyi adaşkı çugaalaşkan.
3743. Alday-Buuçu aşak:
3744. -Kandıg çüü-daa bolza,
3745. Albıs, Şulbus haannıñ bodu-bile
3746. Tutçuyn oglum! -deerge,
3747. Han-Buuday-daa:
3748. -Albıs, Şulbus haannıñ oglu-bile
tutçuyn -deen.
3749. Dört adaşkı dörteleen,
3750. Aldan kiji aştıp turup daaraan
3751. Aldan mıygak keji şodak-şuudaan
3752. Igıy-dıgıy tudup kedip,
3753. Sezen kiji sestip turup daaraan
3754. Sezen mıygak keji şodak-şuudaan
3755. Igıy-dıgıy tudup kettirip,
3756. Dagdınıp turgan çüvenj ergin.
3757. Karak çetpes sarıg hovunun
3758. Uju-bajınğa dört adaşkı:
3759. "Edıvis izidip alılı" deeshtıñ
3760. Evıp-devıp çarjıp,
3761. Samnap turgan ergin.
3762. Dört adaşkı dep-denje
3763. Sarıg hovunun ortuzunga
3764. Evıp-devıp keep ujurajıp,
3765. Bugalaştır hıyırtaıp,
3766. Buuralaştır dizeelejip turup-turup,
3767. Ak kara iyi haya kakkılaşkan ıškaş,
3768. Hag-şak kıldır segirjip ap-tırlar.
3769. Tutçup-la turgan.
3770. Tutçup-la turgan.
3771. Üş çılda tutçup keep
3772. Suglug çerni kurgadır,
3773. Sug çok çerni sug ündür
3774. Tutçup kelgen ergin
3775. Üş çılda tutçup turda,
3776. Dovurak-doozununga uyalıg kuş
uyazından azıp,
3777. Uruglug kiji uruundan azıp,
3778. Töldüg mal tölünden azıp turgan
çüvenj ergin.
3779. Inçap turda, Albıs, Şulbus haannıñ
3780. İyi kolduundan iyi hunan inek deg
3781. Ak kövükter uştunup çaştap,
3782. Hovuda çuglup kakkılajıp,
3783. Oynap turgan ergin.
3784. Inçap bargan soonda,
3785. Albıs, Şulbus haan
3786. İyi adaşkıñ baskan budu
3787. İyi örgen deg,
3788. Tutkan holu demir kıskaş deg
aparıp-tır.
3789. Albıs, Şulbus iyi adaşkıñı
3790. Alday-Buuçu adaşkılar
3791. Arbın çügün dörgüldür
3792. Say-söögün kızıradır bööldep,
3793. Kızıl-söögün kızıradır bööldep,
3794. Karak-kulaan kızıaş kıldır
bööldegileeş,
3795. Anıyaandan çüve salbaan
3796. Emdik çarınnarına salgaş,
3797. Kök deerni çıjrt kıldır,
3798. Kara çerni sirt kıldır,
3799. Döñge düjürüp ap-tırlar evespe.
3800. Aptara bolgan ak-çaagay hörekterin
3801. Aja tırtkılaaş,
3802. Añaa üş-üş hondur olurup dıştanıp,
3803. Aldan kiji tötpes
3804. Ak ças danzaların uştup,
3805. Havaanga hap taakpılup,
3806. Organnar-daa çüvenj ergin.
3807. Ölürgen inektiñ hanın alır,
3808. Ölürer kijiniñ sözün alır çüve
bolgay,
3809. Sözüñer çül? -dep,
3810. Alday-Buuçu adaşkılar
3811. Albıs-Şulbus adaşkılardan aytırğan
ergin.
3812. -Çagır çagıvıs-daa çok,
3813. Sögleer sözüvıs-daa çok,
3814. Murnundan töreen akıvıs,
3815. Soovustan töreen duñmavıs-daa
çok,
3816. Er çangıs ulus bis.
3817. Bistiñ et-kejiviske dıñnır çüve çok,
3818. İdikterivis havında sarıg sıptıg
kestikter bar,
3819. Ooñ-bile kezer siler! -dep
çugaalaşkannar ergin.
3820. Sarıg kestikterni ujulgaş,
3821. Bajınçe uglaarga,
3822. Bajı adırılıp,
3823. Davan-dayaançe uglaarga,
3824. Davan-dayaa üstüp turar bolgan.
3825. Hanın çajıp,
3826. Şöyündüzün şöyüp,
3827. Soñgu açı-ürege
3828. Çılan kurt-kımiskayak bolzun! -dep
3829. Oktagılaarga sigen iştinçe
şiigaynıp,
3830. Arga iştinçe aagaynıp kire bergen
ergin.

3831. İyi adaşkı Albıs, Şulbus
 adaşkıların
 3832. Aalinga hap keerge,
 3833. Arttırıp kaan dört alışkı
 3834. Ara-albatımı algan,
 3835. Çoruurunga belen turup turgan.
 3836. Şak oon aldı adaşkı
 3837. Çer-çurtunçe şıgayndır köjüp
 3838. Çorup kaan ergin.
 3839. Aldı adaşkı oran-çurtunga
 3840. Köjüp keep honup algaş,
 3841. Çiriin çire,
 3842. Oyun oya çurttap-la turgan.
 3843. Ol-la inçap turda,
 3844. Adazı, Alday-Buuçu kırıp-nazılaan.
 3845. Dag-İrgek onu dıynaas,
 3846. "Alday-Buuçudan öskelerinde
 3847. Meni oktaarı bar eves" -dees,
 3848. Olçalap-çaalaarı-bile çerenge
 3849. Ag-şeriin kurup
 3850. Çer-çemzeen beletkenip egeleen
 ergin.
 3851. "Şıyaan am,
 3852. Bir erten Dag-İrgek
 3853. Çeringe kurup algan ag-şeriin
 3854. Alday-Buuçunun Hüürtün-Kızıl
 taygazın
 3855. Çedi kurjaldır turguzup-tur.
 3856. Dag-İrgek turgaş:
 3857. -Alday-Buuçu, çaalajır sen be,
 3858. Çaalaşpas sen be? -dep
 3859. Kara çerin sirt kıldır,
 3860. Kök deerin çijirt kıldır algırgan.
 3861. Kulaa düleyken aşak dıynavayn
 olurda,
 3862. Ooldarı üne halıjıp keep körüp
 kaas:
 3863. -Adavıs kırıp nazılaan,
 3864. Dag-İrgek kelgen-dir,
 3865. Kançaar-çoor ırgibis-dijip
 3866. Ogun-çemzeen kezenip,
 3867. Devidep mañnajıp turgan ergin.
 3868. Oon baza bir algırganın
 3869. Alday-Buuçu aşak dıynap kaas:
 3870. -Ertengi, burungu Dag-İrgektiñ
 3871. Üñü, ışkaş çüü ün dıynalıp tur?
 3872. Silerni köörümge,
 3873. Ok-çemzek tudup,
 3874. Üne-kire halçıp turar,
 3875. Çüü bolu berdi, ooldarım? -dep
 aytırgan.
 3876. -Seni harın çaalajıl dep
 3877. Dag-İrgek-le algırıp turar
 3878. Çüve-dir, açay-dep
 3879. Çugaalaan ergin.

3880. -İndıg bolza, ooldarım,
 3881. Biyeede meen ok-çemzeem bizin
 cılgaş,
 3882. Çıgaan-dangırak kılğan çüve
 bolgay.
 3883. Meni Bolçağlıg bora teyniñ kırınga
 3884. Ködürüp ündürüp kaanar! -dep,
 3885. Alday-Buuçu aşak çugaalaan.
 3886. Alday-Buuçu aşaktı añaa
 3887. Çedirip kaarga:
 3888. -Udur çaalap kelgen,
 3889. Senden bolzun be,
 3890. Udup çıtkan bagay aşak,
 3891. Menden bolzun be? -dep,
 3892. Kök deerin hölbeş kıldır
 3893. Algırgan ergin.
 3894. Dag-İrgek turgaş:
 3895. -Udup çıtkan bagay aşak,
 3896. Bodundın bolzun! -digen.
 3897. Alday-Buuçu turgaş:
 3898. -Udup çıtkan bagay aşak
 3899. Men-daa kançaar,
 3900. Udur çaalap kelgen
 3901. Senden bolzun! -digen.
 3902. Dag-İrgek kajır kara hojuulazın
 çididip,
 3903. Kadıg kara çazınıñ kirijin dıynzıda
 bergen.
 3904. Alday-Buuçu aşak:
 3905. -Meen höreemni ajıp beriñer,
 ooldarım ! -deerge,
 3906. Üş-üş dopçu öögün çeşkeş,
 3907. Höreen ajıp bergen ergin.
 3908. Adazınıñ höreen ajıp bergeş,
 3909. "Alışkılar adavıstı tıp berdivis" -
 dijip,
 3910. Muñgarap körüp turgannar.
 3911. Dag-İrgek erten tırttıngan bodu
 3912. Kejeege çedir.
 3913. Kejee tırttıngan bodu
 3914. Ertenge çedir tırtıngaş,
 3915. Ogunıñ bajından ot hıp,
 3916. Oñ ergeeniñ hanı damdılap,
 3917. Çazınıñ üstüü sagından
 3918. Üjen ulu ulujup,
 3919. Üstüü orançe ünüp,
 3920. Aldı sagından
 3921. Aldan ulu ulujup,
 3922. Aldı orançe kirip,
 3923. Kadıg kara çazı,
 3924. Kaagaynıp-hoogaynıp keerge,
 3925. Işkına çoruy salırğa,
 3926. Atkan ogu Alday-Buuçunun
 höreenge,
 3927. Ak haya atkan ışkaş,

3928. Hayıp üne bergen ergin.
3929. Alday-Buuçu turgaş:
3930. -Oguñ dınmas çüve-dir.
3931. Kördün be, ejim! -dep algırarga:
3932. -Dıñnadım! -dep,
3933. Dag-İrgek harılaan.
3934. Alday-Buuçu turgaş
3935. -Udup çıtkan bagay aşak
3936. Meen eelçeem keldi ıyna! -dep
algırarga,
3937. Dag-İrgek:
3938. -Silerniñ elçeer keldi! -dees,
3939. Beletkenip olurup bergen.
3940. Alday-Buuçu olurgaş:
3941. -Çaa, ooldarım,
3942. Meen çamnıñ kirijin dıñzıdıp,
3943. Kajır kara hojuulamıñ bızın
3944. Çididip berıñer! -deerge,
3945. Dıñzıdıp, çididip bergen.
3946. Alday-Buuçu aşak ooldarınga
3947. Ça, sogunun uglay-şıgaay tudup
beerge,
3948. Erten tırttıngaş,
3949. Kejeege deer tırttınıp,
3950. Kejee tırttıngaş,
3951. Ertenge deer tırttınıp,
3952. Oñ ergeenden han damdılap,
3953. Ogunuñ bajından ot hıp,
3954. Çazınıñ üstüü sagından
3955. Üjen ulu ulujup,
3956. Üstüü orançe ünüp,
3957. Aldı sagından
3958. Aldan ulu ulujup,
3959. Aldı orançe kirip,
3960. Kadıg kara çazı
3961. Kaagaynıp-koogaynıp keerge,
3962. Işkına çoruy salıp ündürgen.
3963. Çer oğlu Dag-İrgektiñ
3964. Kara baarın kaday adıp kaap-tır.
3965. -Ol çüve kançaldı, ooldarım? -dep
3966. Adazı aytırarga:
3967. -Ol-daa uştu, açay! -dijip,
3968. Ooldarı harılaan.

3969. Alday-Buuçu turgaş:
3970. -Silerge men çağım çağıyn,
ooldarım,
3971. Ol Dag-İrgektiñ kiji alır-çiir
3972. Çüvezi çok çüve.
3973. Am bo çer-delegeyde
3974. Silerniñ kırıñarga üner çüve çok,
3975. Çanğıs seziñig çüve bastırğan-dır.
3976. Hajıñardan hay-çetker dınmas
3977. Kañ demir hanadan turguzup,
3978. Üstüñerden çağnık dınmas,
3979. Aldırtan aza dınmas
3980. Demir döjek, demir şirtekten
kılıñar,
3981. Demir deeviirden kılıp alıñar! -dep
3982. Çagın bergen ergin.
3983. Adazınıñ çağın küüsetkeş,
3984. Oyun oya, çigin çire çurttap,
3985. Ökpe çives öskey bergen ergin.
3986. Baar çives bayıy bergen ergin.
3987. Ol-daa çurttap turup kaldı,
3988. Men-daa çanıp keldim.

ARI-HAAN (II. Metin)

1. Ertenginiñ ertezinde,
2. Burungunıñ burunguzunda,
3. Eki şagnıñ ektinde,
4. Bak şagnıñ bajında,
5. Şag-dip büdüp turar şagda,
6. Şagju-Tümeı burgan nomnap turda,
7. Bir-le çerge,
8. Bajında ak taygalıg,
9. Baarında sarıg çalım-hayalıg,
10. Kadır kaşpal hem turgan.
11. Sarıg çalım-hayanıñ ortuzunda
12. Çanğıs ırgay bar çüveñ irgin.
13. Hemniñ bir talazında
14. Amılıg çüve ertpes
15. Şırgay arıg turgan çüveñ irgin.
16. Çanğıs ırgaynıñ ortuzunda
17. Ergek bajı deg,
18. Borbak uruzu bar.
19. Soñgu çükten hat kagarga,
20. Murnuu talazınçe ujar çazıp turar,
21. Murnuu talazından hat kagarga,
22. Soñgu çükçe ujar çazıp
23. Turar ırgay irgin.
24. Irgaynıñ ortuzunda uruzu
25. Hünñüñ-ne ugılap
26. Bir hün kiji bajı deg aparıp,
27. Bir hün sogaaş hire apargan.
28. Oon soonda tos tarıma kıdat paş
29. Hire apargaş, çarılğan.
30. Oon aldın baştıg,
31. Mönğün böskektig ool,
32. Uştunup batkaş,
33. Irgaynıñ dözünden
34. Tuttunup algaş,
35. Olurup berip-tir.
36. Hölege çartı karara katkıje,
37. Hünçe çarı hürere katkıje,
38. Ool olurup kelgen çüveñ irgin.
39. Ta çejege, ta kajaga çedir
40. Olurgan çüve.
41. Alğırar deerge,
42. Amılıg çüve-daa közülbis,
43. Kıygırar deerge,
44. Kiji-daa karakka közülbis boop-tur.
45. Oon bir-le hün bodanıp olurgaş:
46. "Kara ıyaştan törüttüngen bolğanımda,
47. Meerı ada-iyem Uspun kök dalayda,
48. Çer eezi ol-la ıyna" – dep
49. Bodanıp kelgeş:

50. "Çer iyem, men maa
51. Kadıp olurur kiji men be?" –
52. Dep alğırarga,
53. Kaydazı-daa bildinmes
54. İt-şimeen üngen.
55. Dıñnap turarga:
56. "Oon soyastap batkaş,
57. Hemniñ ununga bargaş,
58. Kakpak haya adaanga uya tudup,
59. Delegeyniñ kara-şokar kurtun,
60. Kaptagaynıñ kızıl-şokar kurtun
61. Tudup çip çoruur sen!" – dep
62. Turar boop-tur evespe.
63. Çalım-hayanı kudu soyastap batkaş,
64. Kaşpal kara hemniñ kızınga kelgeş,
65. Kakpak haya aldına
66. Sigen uya tudup algaş,
67. Kara çerniñ
68. Kara-şokar kurtun çıp çip,
69. Kaptagaynıñ
70. Kızıl-şokar kurtun çıp çip,
71. Hımınıñ bir çartı
72. Hıl-kurt çeeninden
73. Kızıl-şokar apargan.
74. Bir çartı
75. Kara-şokar kurt çigeninden
76. Kara-şokar apargan çorup-la turup-tur.
77. Ol-la çorup körtip orarga,
78. Dirig çüve öder argajok
79. Şırgay arıg turup-tur.
80. "Mında çüü çüve bar
81. Çüve eves adır!" – dees,
82. Kurgag talın uuy sop,
83. Öl talın eey sop çoraaş,
84. İştıngi kire beerge,
85. Ulug ortuluk düvinde
86. Çüve-le eleñeynıp,
87. Kuurañaynıp turar
88. Mındıg-la boop-tur evespe.
89. Kılaştap çede beerge,
90. Kuduruu, çeli çerde döjelgen,
91. Düğü deerge hatka kalbañnaan,
92. Taagıdan bütken,
93. Ertken kuş oorga-moynun
94. Çara soktap ertip turar
95. Amıtan turar boop-tur.
96. Ool çookşulap bar çıdarga,
97. Orannıñ kuş, saaskanı
98. Oylap ujup,

99. Dezip çorup turar boop-tur.
 100. Ool kilaştarga, demgi çüvezi
 101. Ederip kilaştas,
 102. Kakpak hayazının baaringa keep-tir.
 103. Demgi çüvenin aksı-dijinden
 104. Ool korgup organ irgin.
 105. Kakpak hayazının aldınçe kire beerge,
 106. Hayazının üdün duy çıdıp ap-tır.
 107. Oon çılıg-çımçaanga
 108. Ool talap uduy bergen.
 109. Erteninde demgi çüvezi
 110. Turup o'ttay beerge,
 111. Ool barıp, oorgazının
 112. Kurtun çıp çip
 113. Çorup-la turgan.
 114. Demgi çüvezi o'ttap
 115. Çorup-la turgan.
 116. Ta kajaga, ta çejege
 117. İnçaar çurttap kelgen çüve.
 118. Ool biyeegi-le heveer
 119. Demgi çüvezinden
 120. Korgup çorup-la turar
 121. Mındıg çüveç irgin.
 122. Bir-le hün demgi çüvezinge:
 123. – Sen çüge-le meni
 124. Ederip çoruur amıtan sen?
 125. Aal-oranın kaydal?
 126. Çüge çanmas sen? – dep
 127. Aytırıp turup-tur.
 128. – Seni men edergeş,
 129. Amır körüp çor men,
 130. Seni ederimge,
 131. Saaskan, kuş oorgam soktavas,
 132. Senden dezer boor çüve-dir – dep,
 133. Demgi çüvezi çugaalap
 134. Turar boop-tur evespe.
 135. Ool ol amıtannı
 136. Oorga-moynun köörge,
 137. Biçe balı büdüp,
 138. Ekiriy bergen,
 139. Ulug balı sorbulanı bergen.
 140. Bodun köörge,
 141. Segip-semireeni konçug boop-tur.
 142. – Sen çüü mındıg amıtan sen? – dep,
 143. Ool aytırarga,
 144. – Men bolza, mal dep
 145. Amıtan-dır men.
 146. Sen bolza, kiji dep
 147. Amıtan-dır sen – dep turar
 148. Mındıg boop-tur evespe.
 149. Bir-le hün biyeegi-le
 150. Sarıg çavaazı çugaalap-tır:
 151. – Men amıtan bodum todup aldım,
 152. Argan bodum semirip aldım,
 153. Eezi çok a't-daa

154. Çok turar ujurlug.
 155. A'dı çok er kiji-daa
 156. Çok bolur ujurlug.
 157. Men sejee a't attıg boluyn.
 158. Sen mejee ee bol! – dep
 159. Çugaalap turup-tur evespe.
 160. – Men indig çüve bilbes men,
 161. İyeden töree-le dört davannıg
 162. Çüve kırına oluru körbeen men.
 163. Çuglu beer men – dep,
 164. Ool çugaalap-tır.
 165. – Indig bolza er kiji dep çüve
 166. A't munar, ayan-çoruk çoruur çoor.
 167. Meni munupsunza,
 168. Ööreni-le beer sen rynaana – deerge,
 169. Ool tura:
 170. – Kayı-hamaançok munuptarımga,
 171. Sen meni ta kaynaar
 172. Appaar kiji sen.
 173. Men bo kakpak hayadan
 174. Çarlır bolzumza,
 175. Çastap ölü beer men.
 176. Bo kızıl, kara-şokar kurttarımdan
 177. Çarlır bolzumza,
 178. Aştap ölü beer men – dees,
 179. Hünkü badır mavas turar
 180. Mındıg boop-tur.
 181. Sarıg çavaazı hünkü badır
 182. Eerejip tura hünzeer
 183. Mındıg boop-tur evespe.
 184. Biyeegi çüvezi kaş-daa honukta
 185. Ederip, kurt-daa çirtpes:
 186. – Meni mun,
 187. Elbek o'ttug çerger
 188. Barıp çurtaalı – dees,
 189. Ederip-le turup berip-tir.
 190. – Men seni munar aaynı tıppas men.
 191. Kakpak hayamdan, kara kurtumdan
 192. Çarılbas men – deer boop-tur.
 193. Sarıg çavaa:
 194. – Meni mun! dees,
 195. Oruun durgaar çıdıp alır boop-tur.
 196. Ool tura:
 197. – Şınap-daa bolza, meni uur
 198. Şaa bar eves moon,
 199. Oorga-moynun odura
 200. Munuptayn adır – dees,
 201. Sarıg çavaanı çavidaktaptarga,
 202. Dirs-dars deen soonda,
 203. Tura halaş, ulug hemni örü
 204. Halıp-la kaggan oon:
 205. – Meni düjür,
 206. Kakpak hayamdan çarılzımza,
 207. Çastap ölür men,
 208. Kara kurtumdan çarılzımza,

209. Aştap ölür men – dep
 210. Algırıp- kışkırp
 211. Çorup olurup-tur evespe.
 212. Biyeegi-le taagılıg çavaazı
 213. Ooldu iyi çartından
 214. Añdarlıp kaayn deerge,
 215. İyi toñ sarıg eegizi-bile
 216. Çölep, soondan sıvırlıp
 217. Çıdıp kaar deerge,
 218. Dörgünek bolgan
 219. Kuduruu-bile çölep,
 220. Murnundan baş ajıp
 221. Çıdıp kaar deerge,
 222. Tarbıl sarıg çeli-bile çölep,
 223. Düyürbeyn ol-la çorup olurgaş,
 224. Hemniñ bajınga ünüp kelirge,
 225. Uju-kıdı közülbis
 226. Sarıg hovularlıg,
 227. Çirgilçinnig
 228. Sarıg şölderlig,
 229. Çaagay oran
 230. Köstüp keep-tir evespe.
 231. Ol-la çorup olurarga,
 232. Demgi çavaazı
 233. Deer-bile deñneşken
 234. Ak taygaje ugılap
 235. Çorup-la kaap-tır.
 236. "Meni am kaynaar-la appaarı ol
 237. Çüvezi irgi?" – dep bodap,
 238. Ool-daa ıglap-sıktap
 239. Çorup-la olurup-tur.
 240. Ol-la çorutkaş,
 241. Ulug ak tayganıñ baarında
 242. Çalım ak haya baarında kelgeş,
 243. Demgi çavaazı:
 244. "Am düş!" – deer
 245. Mındıg boop-tur evespe.
 246. Biyeegi ool am sagıñ amırap,
 247. "Kayda-çüde kurt-kımiskayak
 248. Bar irgi?" – dees,
 249. Dilep kılaştap turarga,
 250. Kurt-daa çok boop-tur.
 251. Körtüp turarga,
 252. Demgi çavaazı
 253. Deerje körtüp algaş,
 254. Üş katap kıştep
 255. Turar boop-tur.
 256. Bir-le kurt dilep-dilep
 257. Haya körnüp kelirge,
 258. Demgi çavaazıñ çanında
 259. Tayga-tañdı deg ulug çüve
 260. Keep turup algan boop-tur.
 261. Sarıg çavaazı ol çüveni
 262. Barıp eep turar boop-tur.
 263. Ool adaargap körtüp tura,

264. "Meen a'dım eep turar çüveni
 265. Men emzimze kandıg boor? – dees,
 266. Bir çarından barıp eme beerge,
 267. Demgi çüvezi şimçeves turar
 268. Mındıg boop-tur evespe.
 269. Biyeegi çüveni emgeştin
 270. Aştan bodu todup-daa,
 271. Suksaan bodu suksunu
 272. Hanıp-daa turup-tur.
 273. Amırap todup algaş,
 274. Biyeegi kunnun körtüp turarga,
 275. Bir çartında barıp,
 276. Bir emiin kogjap eep,
 277. Taagı-düü burunaynıp,
 278. Hadıp turar boop-tur.
 279. Bodun köörge,
 280. E'di-hanı çetçip keep.
 281. Eegi-töjü çağlanıp keep
 282. Turup-tur.
 283. Kañçağaş-la köör deerge,
 284. Budunda bir-le çüve
 285. Halırtkaynıp turgan.
 286. Kaygap körtüp turarga,
 287. Hünge hürere,
 288. Hölegege karara
 289. Kada bergen keji
 290. Tülep düjüp kalgan boop-tur.
 291. Ol sarıg be oolga
 292. Çugaalap-tır evespe:
 293. – Çaa, ool, bo kulunnu
 294. Sen a't kılıp aar sen.
 295. Bo kulunga sen ee boor sen.
 296. Siler iyini tavarıstırar dees,
 297. Et-baraanıñarnı ködürer dees,
 298. Hilinçekteni berdim,
 299. Nazıdadım, kındım.
 300. Am ölür şaam keldi! – dees,
 301. Ulug ak turug hayaga
 302. Kılaştap kelgeş:
 303. – Ög deg kara daştı
 304. Añdara tırt! – dep
 305. Oolga çugaalap-tır.
 306. Ool çedip kelgeş,
 307. Ög deg kara daştı
 308. Hoor sop ekkeerge,
 309. Daştın artında
 310. Ulug kara kuy çıdıp-tır.
 311. – Moon işinde çüü bar-dır,
 312. Şuptuzun beer dajıp ündür! – dep,
 313. Biyeegi be çugaalap-tır.
 314. Amdı çüveni dajıglap turarga,
 315. Hoyug çımçaa-daa bar,
 316. Söök deg kadın-daa bar boop-tur.
 317. İnçap tura şuptuzun
 318. Kara kuynıñ aksınç

319. Emgelep ündürüp ap-tır.
 320. Ay-hün hereldig aldın-möngün
 321. Çüvezin ayıtkaş:
 322. "A'dın bajinga sugar
 323. Çügen-çularıñ-dır" – deerge,
 324. Kunnunıñ bajinga apparıp sugarga,
 325. Hunan a't boop turup-tur.
 326. Şöl bolgan ak ençekti
 327. "Dörbelçinnep sıkkaş,
 328. Oorgazınga sal!" – deerge,
 329. Oozun salırğa,
 330. Dönen a't bolu berip-tir.
 331. Par düptüg arzağar kara ezenğilig
 332. Ezerin ezerteeş,
 333. Üjen iyi höndürgezin döndürgeleeş,
 334. Üjen iyi kolun-şavıldırın tırtıp,
 335. Üjen ka't kudurgazın kudurgalap
 336. Ap-tır evespe.
 337. Biyeegi a'dın körüp turarga,
 338. Deerniñ ak-kara buludun
 339. İyi kulaa-bile oluy-soluy
 340. Köjürüp turar, Boş-Dag deg,
 341. Ak-Sarıg a't aparıp-tır
 342. "Kiji dep çüve keder
 343. Heptig çoor!" – dees,
 344. Kara dordum tonun
 345. Kurjandırıp kedirgeş,
 346. Kara saar idiin,
 347. Çüs kara kiş keji börgün
 348. Kediripterge, börgünün doşkazi
 349. Deerniñ kıldında şaştıkkan,
 350. Erniñ erezi er boop keep-tir.
 351. Ak-Sarıg bezi çağıg-söztün
 352. Çugaalap-tır:
 353. – Am böğün ölüp kaarımğa,
 354. Ak turug hayanıñ bajinga
 355. Çüktep appargaş,
 356. Çige burungaar köründür
 357. Ormuşudup-höörjüdüp
 358. Kaar sen! – dep-tir.
 359. Dörbelçin kara çüve tuduskaş:
 360. – Eki-bak çügünñü-daa,
 361. Endep çoraan endeereliñni-daa
 362. Moon körüp ap çoruur sen.
 363. Hopçu kara sudur
 364. Dep çüve-dir – dees,
 365. Hoyladıp berip turup-tur.
 366. – Er kiji el-çaaga-daa,
 367. Eki-bakka-daa tavarjır.
 368. Adın-şolañ, aal-çurtuñ
 369. Kaydal dep aytırarga:
 370. "Idık ak-Tayga çurttuğ,
 371. Çalım sarıg hayanıñ
 372. Ortuzundan çaygaar bütken
 373. Aldın dañgına kadınnıg,
 374. Boş-Dag deg Ak-Sarıg a'tıg

375. Arı-Haan men" deer sen – dep,
 376. Biyeegi bezi çağıp çugaalap-tır.
 377. – Er kiji dep çüve
 378. Çurttaar çurttuğ,
 379. Honar honaştıg boor çoor.
 380. Şak duu çıtkan
 381. Sarıg çeçektiñ kırına
 382. Şöl bolgan çonaarñı döjenip,
 383. Art bolgan ezeriñni sırtanıp ap,
 384. A'dıñnı o'tkarıp,
 385. Al boduñ udup, dıstanır çeriñ ol.
 386. Aal-oranıñ üstüü oranıñ
 387. Kurbustudan keer,
 388. Elge-çaaga çaalajırda,
 389. Añın-menin adıp çüirinde,
 390. Oguñ-çemzeen – dees,
 391. Kadıg kara ça,
 392. Haybır kara hojuulazın
 393. Aytıp berip turgaş:
 394. –Çagım çağıdım,
 395. Sözüim berdim! – dees,
 396. Doñgaya düşkeş ölüp kaap-tır.
 397. Biyeegi beziniñ e't-söögün
 398. Çüktep algaş,
 399. Ak turug hayazınıñ kırına
 400. Çige burungaar köründür
 401. Höörjüdüp kaaş,
 402. Kılaştap badı keep-tir.
 403. Kadıg kara çazın çüktep,
 404. Haybır kara hojuulazın
 405. Astıp algaş,
 406. A'dın munar dees
 407. Çedip keep-tir
 408. A'dı turgaş:
 409. –bajımğa bag-çular sup körbeen,
 410. Aksımğa demir-sugluk sup körbeen,
 411. Kuduruumğa kudurga sup,
 412. Kolduumğa kolun tırtıp,
 413. Bıktımğa şavı tırtıp körbeen
 414. Kiji men, kijirgenip,
 415. Dıvılaar boor men.
 416. Ok-çemzeen haya-daşka
 417. Çölep kaaş, mun! – dep-tir.
 418. A'dıñnı aayı-bile kijenin adırğaş,
 419. Ogu-çemzeen hayaga çölep kaaş,
 420. Munup ap-tır evespe.
 421. A'dın munup alırğa,
 422. Kuduruun, iyi kulaan kızıp algaş,
 423. Sirıjeñnıp turup berip-tir evespe.
 424. Arı-Haan turgaş:
 425. – Çaa, men sejee ee bolur boldum,
 426. Sen mejee a't bolur bolduñ,
 427. Çop turup aldın?
 428. Uğbayn bardın be? – dep-tir evespe.
 429. – Çaa, şımçep çadap tur men.

430. Ajırgı çartı saarımını
 431. Çara şapkaş,
 432. A'tttangı çartımnıñ cırın
 433. Çara şel! – dep-tir.
 434. A'dınıñ ajırgı çartımnıñ
 435. Saarın aldın dopurjak
 436. Kımçızi-bile çara şapkaş,
 437. Aksın kulak dajinga çedir
 438. Çara sogarga, mööp-dıvılap
 439. Çorup-la bergen.
 440. Arı-Haan minnir-minninmes,
 441. İyi karaan şiyip algaş,
 442. bıjıglanıp tuttunup algaş
 443. Çorup-la berip-tir evespe,
 444. Çaa, bir minnip keligre,
 445. Konçug doozun-dovurak arazında
 446. A'dı şuradıp turar
 447. Mındıg boop-tur.
 448. Am köörge,
 449. Daglıg çerin orgu kıldır,
 450. Şöl çerin dag kıldır tura tepken,
 451. Suglug çerin kurgalıg tepken,
 452. Sug çok çerni dalay kıldır tepken
 453. Mındıg boop-tur evespe.
 454. Arı-Haan köörge,
 455. A'dınıñ aksın tırtar dees,
 456. İyi holunuñ e'din
 457. İyi bileende kelgen.,
 458. İyi ezenğizın tever dees,
 459. İyi dönmeeniñ e'di
 460. Diskeende kelgen
 461. Mındıg boop-tur evespe.
 462. Arı-Haan algırıp-tır evespe:
 463. – Çüü boldu, kaçap baardıñ?
 464. Er bodumnuñ e'dim-söögüm
 465. Çarğıs çerde sıvırılıp keldi.
 466. Çüü konçug hortan amıtanga
 467. Tavarjı berdim.
 468. Ooñ orunga kakpak hayam aldinga,
 469. Kadar o'dum arazında,
 470. Kara kurtum çip cırgap
 471. Çıtpas iyik men be! dep-tir.
 472. A'dı demgini dıñnaaş,
 473. Çerniñ çımçaanga,
 474. Çerniñ hovuzunga,
 475. Sug çıraa, sayaan sayaktap
 476. Turup berip-tir evespe.
 477. A'dından Arı-Haan düje halaaş,
 478. Iglap-sıktap oluru
 479. Berip-tir evespe:
 480. "Çop konçug hılınçek boor bo,
 481. Hööküy iyenin törüp bergen
 482. Dört möçüzün mınçaar
 483. Hılınçektep kaar.
 484. Kandıg salımım bagay çoor,

485. Çügle tınnıg artım!" – dep-tir evespe.
 486. A'dı çugaalap-tır:
 487. – Er boduñ eres-le
 488. Kiji bolgay sen.
 489. Eres ugaanıñ şoluk bagay
 490. Kiji boor sen be? – dep-tir evespe.
 491. A'dınıñ ajırgı çartında,
 492. Ezer dergizinde
 493. Ak arjımak bar.
 494. Onu üjep körem – dep-tir.
 495. A'dınıñ aayı-bile
 496. Ak arjımaqtı üjey beerge,
 497. Aldın aastıg ak doğga çorup-tur.
 498. – Ak doğgada möñge arjaan bar.
 499. Ooñ-bile çunup,
 500. Çamdızın ijivit – deen.
 501. Demgi arjaanın ijerin ijip,
 502. Çunarın çunup keerge,
 503. Biyeegizinden artık
 504. E'ttig-hannıg sıarak
 505. Möge er bolu bergen-dir.
 506. Küş çok bodu küştüg boop,
 507. Ugaan çok bodu ugaannıg boop,
 508. Çüve bilbes bodu çüve bilir boop
 509. Būdüp keep-tir evespe.
 510. Çaa, Ak-Sarıg a'dı çugaalap-tır:
 511. – Sejee men a't boop
 512. Şıdaan-dır men.
 513. Mejee sen ee boop şıdaan-dır sen.
 514. Sağıstıg çeriñçe çorup
 515. Orar sen ıynaan – dep-tir evespe.
 516. Arı-Haan bodanıp tura:
 517. "Kiji dep çüve dıstanır, uduur
 518. Ujurlug boor çüve bolgay" – dees,
 519. Despek sarıg şöldün ortuzunga
 520. Art bolgan ezerin,
 521. Şöl bolgan çonaan döjengeş,
 522. Boş-Dag deg Ak-Sarıg a'dın
 523. Örtep algaş,
 524. Ulug uyguzun udup
 525. Çıdıp ap-tır evespe.
 526. Ta çejege, ta kajanga çedir
 527. Udaan çüve iyik.
 528. Udup-udup, bir-le hünnün
 529. Ekizinde ottup keerge,
 530. İt eves ıt,
 531. Daaş eves daaş ünüp,
 532. Kijiler ıttajıp turar,
 533. Bir-le konçug kaas
 534. Çüve iştinde
 535. Udup cıdar mındıg boop-tur evespe.
 536. Arı-Haan demgi ıt-daaştan kortkaş:
 537. "Çüü bolgan çoor?" – dees,
 538. Bodanıp çıtkaş,
 539. Beniñ bergen hopçu kara sudurun

540. Sırtının aldından oojum
 541. Uştup algaş turup keerge,
 542. Muŋgaş karaŋı boop-tur evespe.
 543. "Oo, Arı-Haan turup keldi!" –
 544. Deen soonda-la ejik
 545. Çırtkılaş-la deen-dir evespe.
 546. Oon üngeş, beniŋ çagaanı-bile
 547. Bolçaytılg Bora-Teyje
 548. Baraan harap üne bergen.
 549. Üne bergeş, sudurun ajıp orarga,
 550. Ara-albatı üstüü orandan
 551. Kulbustu-Haannıŋ badırıpkan
 552. Uluzu boop-tur evespe.
 553. Konçug kaas çaraş çüvezi
 554. Beniŋ iştinge çoraan
 555. Öö boop-tur evespe.
 556. Demgi Arı-Haan kiji dep çüve
 557. Körbeen kiji ıyadıp, korgup,
 558. Dedir öönçe kirer evin tıppayn
 559. Olurup-tur evespe.
 560. Oy-Sarıg beniŋ sögleeni:
 561. "Aldın daŋgına bar deen bolgay.
 562. Çüzü çoor ol?" – dep
 563. Bodanıp-tır evespe.
 564. Oon baza katap hopçu kara sudurun
 565. Ajıp köre beerge,
 566. Demgi aldın daŋgına dep çüvezi
 567. Ööntün işti, oon kadayı kiji
 568. Boop-tur evespe.
 569. Çaaskan olurur arga çok
 570. Bolu berip-tir evespe.
 571. Aal kirer dees,
 572. Ara-albatıdan korgup,
 573. Argajoktuŋ kırında-la
 574. Öönçe çorup kaap-tır evespe.
 575. Çedip kelgeş, körtüp turarga,
 576. Tozan a't dolganıp çetpes
 577. Dokulçak ak ög
 578. Çeden a't çelip, deskinip çetpes
 579. Telgilig çaagay ak ög
 580. Turup-tur evespe.
 581. Çedip keerge, ara-albatızı:
 582. "Haanırıs çedip keldi!" – dep,
 583. Ulug ejin ajıdıp,
 584. Öönçe kirip, dörde dört buttug,
 585. Üjen kapsırlıg
 586. Dörbelçin kara şireezinge
 587. Olurtup turgan.
 588. Aldın daŋgınazı
 589. Aldın dombuzunga
 590. Çiŋ sarıg şayın kudup,
 591. Aldın tavaanga
 592. Çigir-boovazın salıp,
 593. Hündülep-yambıláp turar
 594. Mindig boop-tur evespe.

595. Arı-Haan bir kaş honganda,
 596. Nütürü çastıp,
 597. Ulus-bile höörejiŋ,
 598. Höglep turar mindig
 599. Bolu berip-tir evespe.
 600. Çurttap turup-tur evespe.
 601. Ajıl-amıdıral-daa bilbes,
 602. Uygu-la uduur mindig
 603. Kiji boop-tur evespe.
 604. Bir hün udup-udup
 605. Ottup keerge,
 606. Aldın daŋgına kadını
 607. Hölcök himirengen-ajıngan
 608. Olurup-tur evespe.
 609. – Çaa, çop ajınıp olur sen?
 610. Men uduur boorumga,
 611. İnçap olur sen be?
 612. Meni aartıktaar bolzuŋza,
 613. Kara-Hemniŋ aksında,
 614. Kakpak haya aldında
 615. Kadar uyam,
 616. Eñmek haya aldında
 617. Sigen uyam-daa bar.
 618. Kara kurtum kajıradır,
 619. Kızıl kurtum kıybıŋnadı
 620. Çıp çip çoruur men, ajırbas–
 621. Dep-tir evespe.
 622. – Seni men udup çıdar
 623. Dees-daa eves,
 624. Er kiji dep çüve
 625. Aŋnaar-meñneer,
 626. Ara-albatızın-daa
 627. Aralap köör,
 628. Azıraan malın-daa
 629. Onçalap-mendileer boor çüve,
 630. Uygudan başka bilir çüve çok
 631. Bolurunga kayın bolur! – dep,
 632. Aldın daŋgına kadını
 633. Mınça dep-tir evespe.
 634. – Indig bolza muŋ kara
 635. Tevestiŋ baştıŋçıızı
 636. Kajır-kara buura
 637. Çitkenden beer
 638. Üş cıl boldu! dep-tir evespe,
 639. Aldın daŋgına kadını
 640. "Onu dileer kiji
 641. Çok çüve be?" – dep,
 642. Arı-Haan aytırıp-tır evespe.
 643. "Onu dileer kiji-daa çok,
 644. Aŋaa çeder kiji-daa çok.
 645. A't-daa çok,
 646. Çige murnuu çükçe
 647. Körnüp algaş,
 648. Çorup kaan" – dep
 649. Aldın daŋgına kadını

650. Çugaalap organ çüven irgin.
 651. – İnçaarga sen boduñ
 652. Ol buuramı istep sürüp çorut.
 653. Ulug kızıl tayga çurttuğ
 654. Ulug-Haan dep kiji
 655. Çurttap turar.
 656. Meen iştimde ool urug
 657. Büdüp çoruur kiji men.
 658. Añaa bir kelin ışkaş çüve
 659. Tıp albaaje horjok! – dep-tir evespe.
 660. – Çüü mindig çüve
 661. Çugaalap olur sen?
 662. Kakpak haya aldında,
 663. Kadar o't kırınga
 664. Çurttap çoraan kiji
 665. Am keep aji-töldüg apargan,
 666. Çüü dep indig aas-kejik
 667. Boor? – dep-tir.
 668. – Ol kelinni kayın
 669. Tıp aar bis? – dep, Arı-Haan
 670. Kadından aytırıp-tır evespe.
 671. – Ulug kızıl tayga çurttuğ,
 672. Ulug-Haan dep kijiniñ aalında,
 673. Burungaar körgeş çunarga,
 674. Murnuu çüktün ara-albatızı
 675. Dañ attı, hün ündü deer,
 676. Sonğaar körüngeş çunarga,
 677. Sonğu çüktün ara-albatızı
 678. Dañ attı, hün ündü deer
 679. Mindig ilbi-şidilig,
 680. Ertem-biliglig kiji bar,
 681. Añaa kara buurañ sürüp,
 682. Suy belekten demdek kıldır
 683. Sunup kör! – dep-tir evespe.
 684. – Kayı-hire ertem şidilig
 685. Urug irgi? – dep,
 686. Kadından aytırıp-tır evespe.
 687. Kadın çugaalaan:
 688. – Tos dipti öttür körüp olurar,
 689. Tos çurttu ertir bilip orar,
 690. Şak mindig bildilig,
 691. Ertem-şidilig dañgına çüve
 692. Deen – dep-tir evespe.
 693. Arı-Haan tönmes hünezinin dögerip,
 694. Arbas Ak-Sarıg a'dın kadınıp-soodup,
 695. Kışkı-çayğı hevin beletkep
 696. Turup-tur evespe.
 697. Aynıñ çaaazında, hünnün ertezinde
 698. A'ttanır dep beletkeni berip-tir evespe.
 699. Ulug kara arjımaan arttıp,
 700. Muñ kara kiştin keji çağızın arttıp,
 701. Ara-albatızı:
 702. "Çüü konçug kiji eves!" – dep,
 703. A'dın, bodun şinçilep
 704. Körüp-tür evespe.

705. A'dınıñ çel-kuduruu
 706. Demir çıraadan bütken,
 707. Durt-sınından
 708. Adırar çüs çok,
 709. Hol-butları kañ bolattan bütken,
 710. Haçılğan kulaktarlıg,
 711. Duran şolban karakterlig,
 712. Dumçuun şinçip köörge,
 713. Konğa hevirlig bolgan.
 714. Arı-Haan bodu
 715. Höree par-arzılañ şinçilig,
 716. Ölüрге ölür tını çok,
 717. Özerge nazın çok
 718. Mindig şinçilig kiji
 719. Turup-tur evespe.
 720. A'ttañşaptarga,
 721. Ara-albatızı körüp turarga,
 722. Orayında Oçur-Maanay
 723. Burgan bütken.,
 724. Mañnayında Maga-Hala
 725. Burgan bütken,
 726. A'dın, bodun köörge,
 727. Boraanın tayga deg kiji
 728. Bar çidar mindig
 729. Boop-tur evespe.
 730. Çige burungaar
 731. Kagır kara buurazınıñ
 732. İzin istep algaş,
 733. Soondan çorup berip-tir.
 734. Ta kajanga, ta çejeñge
 735. Çorup kelgen çüve,
 736. Kış boorun hıraazından bilip,
 737. Çorup-la olurgan.
 738. Bir çerçe çorup olurgan,
 739. Murnunda mençilig
 740. Şoraan ala tayga turup-tur.
 741. Mençilig ala tayganıñ
 742. Kırınçe üne haldı bergeş,
 743. Mençi kırınga sandaylanıp
 744. Olurup algaş, körüp olurarga,
 745. Kagır kara buurazı
 746. Çige murnuu çükte
 747. Bedik sarıg tayganıñ
 748. Murnu-bile aja düje bergen.
 749. "Kandig mindig kaygamçıktıg
 750. Adıguuzun mal boor bo!" – dees,
 751. Ol-la kakkaş,
 752. Ulug sarıg tayganıñ kırınga
 753. Üne kakkaş, körüp olurarga,
 754. Çirgilçinnig sarıg
 755. Hovunun aksında
 756. Kujurlug-Hölde
 757. Tümen sarıg teve
 758. Kujurap turup-tur.
 759. Sarıg hovunun bajından

760. Kagjır kara buura aṇdaṣtanıp
 761. Bir çartı-bile
 762. Boş dagnı çuura,
 763. Bir çartı-bile
 764. Bolçaytılg Bora-Teyni
 765. Çuura aṇdaṣtanıp
 766. Badıp olurup-tur.
 767. Körüp olurarga,
 768. Kujurlug-Hölde
 769. Tümen sarıg teveden
 770. Kalçan sarıg buura üngeş,
 771. Çaaalanıp çorup olurup-tur.
 772. Ol körüp olurarga,
 773. İyi buura udur-dedir çaalajıp,
 774. Tutçup ünüp-tür.
 775. İyi buuranıñ
 776. Kadıg söögü kayırt turup,
 777. Çımçak söögü şıgırt turup
 778. Çorup turup-tur.
 779. Magalıg-la çüve-dir am,
 780. Çugaalajıp olurar eştig
 781. Çüve bolza"– dep bodap olurda,
 782. Çige murnuu çükten
 783. Uş hün ünüp olurup-tur.
 784. Arı-Haan olurgaş:
 785. "Kandıg kaygamçıktıg,
 786. Dört hünüg oran boor!"– dep
 787. Bodap olurup-tur.
 788. Sarıg a'dı tura:
 789. – Döö üş hünü çüü dep
 790. Bodap olur sen,
 791. Arı-Haan?– dep-tir.
 792. – Bo kaygamçık dört
 793. Hünüg oran-dır dep
 794. Bodap olur men – dep-tir.
 795. – Er boduñ ırestig-daa bolzuñza,
 796. Er ugaanıñ taan
 797. Bagay iyin, Arı-Haan.
 798. Ol bolza kiji-dir.
 799. İyi karaa iyi hün bolgan,
 800. Aksı bir hün bolgan,
 801. Ol kijiñiñ konçuun
 802. Kördüñ be? – dep,
 803. A'dı çugaalap-tır.
 804. Arı-Haan tos çüstüg duranın
 805. Uşta tırtıp ekelgeş,
 806. Körüp olurarga,
 807. Sarıg dilgi keji börgün
 808. Havaanda salgan,
 809. İyi karaa iyi hün bolgan,
 810. Aksı bir hün bolgan,
 811. Konçuğ er hap olurup-tur.
 812. "Kiji tanjar, kiji öñnejir
 813. Konçuğ er bo-la çüve-dir"–
 814. Dep bodap olurda,

815. Ol kiji kakkan oyaar
 816. Tümen sarıg tevede barıp-tır.
 817. Teveni bir ergildir çortkaş,
 818. Kalçan sarıg buuranıñ izi-bile
 819. İyi buuraga çedip keep-tir.
 820. İyi buuranı körüp turarga,
 821. Kagjır kara buura
 822. Kalçan sarıg buuranı
 823. Oytur dizeelep algaş,
 824. Üze-çaza sokkulay beerge,
 825. Demgi kijiñiñ holu
 826. Karbaş deen soonda,
 827. Kagjır kara buura
 828. İyi başka barıp-tır.
 829. Kalçan sarıg buurazın
 830. Turguzu tırtıp algaş,
 831. Çorup beer orta,
 832. Arı-Haan kıygı salıp-tır:
 833. – E't dıldıg er olurda,
 834. Elezin dıldıg mal-bile
 835. Çaalajıp turar
 836. Çüü mindig kiji sen?
 837. Demgizi:
 838. "Kandıg çıktıg oran boor,
 839. Kuş, aṇı-daa bolza,
 840. Kijigileştir alğırar!" – dep,
 841. Sert-daa çok
 842. Bar çıdıp-tır evespe.
 843. Arı-Haannıñ höreenge
 844. Kök daş kirip ajınıp:
 845. "Çer seni meen Ak-Sarım
 846. Çetkey aan!" – deş kakkaş,
 847. Çede hap kelirge,
 848. Üjen kulaş södürgezin
 849. Söörtüp algan,
 850. Tevezi oyladıp
 851. Bar çıdır-tır evespe.
 852. Södürgezinin ujundan algaş,
 853. Törepçileş, doora tırtkaş,
 854. Turuptarga, demgi kiji:
 855. "Bo çerniñ aṇ-meñi bezin
 856. Argamçıdan tuttunar!" – dep
 857. Serte çok.
 858. Ak-Sarıg a't bile Arı-Haannı
 859. Sarıg-Kaldar a't
 860. Çavaa çetpes çerpe,
 861. Kara çerni ezenigige çedir
 862. Çara söörtü berip-tır.
 863. Sarıg-Kaldar a't şıdavayn
 864. Turuptar orta, Arı-Haan
 865. Am kıygı salıp aytırıp-tır:
 866. – Kayın kelgen, kaynaar bar
 867. Çıdar çüve sen?
 868. Arganıñ arı-börtüzü ışkaş,
 869. Adıguuzun mal-bile

870. Demisejip turar,
 871. Taygada boduñ ışkaş,
 872. Dazagar er olurda,
 873. Onu körbes sogur sen be?
 874. Adañ adaan adıñ kımıl,
 875. İyeñ kıygırgan şolañ kımıl?
 876. – Men bolza, çiğe burungu çükte
 877. Sarıg-Hemni ejeley töreen,
 878. Er deen erge dömeyleşpes,
 879. Özerge nazını çok,
 880. Ölüрге tını çok,
 881. Sarıg-Kaldar a'ttıg
 882. Şara-Melçen haan
 883. Dep kiji men – dep,
 884. Demgizi hanılap
 885. Turup-tur evespe.
 886. – Indıg bolza, silerniñ
 887. At-şolañar kımıl?
 888. Kayı oran-çurtıg,
 889. Kaynaar bar çıdar kiji sen?
 890. – Men bolza çiğe sonğu çükte
 891. Kaşpal Kara-Hemniñ erinde,
 892. Sarıg hayanıñ baarında
 893. Çanğıs ırgaydan çaygaar töreen,
 894. Ak-Sarıg a'ttıg
 895. Ölüрге tını çok,
 896. Özerge nazını çok,
 897. Hanzıraar hanı çok,
 898. Arı-Haan avıgay deerzi
 899. Men boor men – dep
 900. Çugaalap turup-tur.
 901. – E't-bile oynap, han-bile oynap
 902. Dep çüve bilbes kiji men, ejim,
 903. Bilir kiji sen-ne baştap
 904. Turup-tur sen iyin – dep turgan
 905. Arı-Haan çüven iğrin.
 906. – Indıg bolza kañ-bile
 907. Körjür bis be deerge,
 908. Dargannarnıñ taptap bergeni
 909. Dadarık kara demiri-bile
 910. Körjür bis be deeni ol-dur.
 911. E't-bile deerge,
 912. İyevistiñ törüp bergeni
 913. İyi kızıl çuduruu-bile
 914. Körjür bis be
 915. Deeni ol-dur – deerge,
 916. Arı-Haan tura:
 917. – Dargannarnıñ taptap bergeni
 918. Dadarık kara demiri-bile,
 919. İyevistiñ törüp bergeni
 920. İyi kızıl çuduruu-bile
 921. Körjüp bilir kiji
 922. Sen-ne baştap
 923. Turup-tur sen iyin – dep
 924. Turgan Arı-Haan iğrin.

925. İnça deerge Şara-Melçen haan tura:
 926. – Baştay dargannarnıñ taptap bergeni
 927. Dadarık kara demiri-bile
 928. Körjür bis – dep-tir.
 929. İyi er iyi a'dın
 930. Kijennep kastaaş,
 931. Şara-Melçen haan
 932. Sarıg taygazınıñ
 933. Kırınçe üngeş,
 934. Kıygırıp-tır.
 935. Şara-Melçen haan olura:
 936. – Arı-Haan, senden bolur be,
 937. Menden bolur be? – deerge,
 938. Arı-Haan olura:
 939. – Senden-daa, menden-daa
 940. Bolur bolza,
 941. Sen-ne bilip-tir sen
 942. İyin – deerge,
 943. Ak-Sarıg a'dı turgaş,
 944. Kıygırıp-tır:
 945. – Bagay çüve, sen baştay
 946. Çögeliñ tödüp al dep sögle.
 947. Arı-Haan olura:
 948. – Indıg bolza baştay adıksazınza
 949. Bagay kiji sen
 950. Çögeliñ tödüp alır sen be? – dees,
 951. Tozan doşpu öögün çeşkeş,
 952. Aptara bolgan ak çaagay höreen
 953. Çada tudup berip olurup-tur.
 954. Şara-Melçen haan adarga,
 955. Kara hayaga deggeni ışkaş,
 956. Hak dees, ogu dedir çaştay
 957. Berip-tir evespe.
 958. – Homudalıñ tödüp aldıñ be? – dep,
 959. Arı-Haan algrırarga,
 960. – Homudalım töndü – dees,
 961. Ak höreen çara tırtıp beerge,
 962. Arı-Haan kaybır kara
 963. Hojuulazı-bile adarga,
 964. Kara hayazınğa deggeni ışkaş,
 965. Tavılanıp çaştay berip-tir evespe.
 966. – Dargannar taptaan
 967. Dadarık kara demir-bile
 968. Horjok-tur bis.
 969. İyevistiñ törüp bergeni
 970. İyi kızıl çuduruuvus-bile
 971. Boluulu – dees,
 972. İyi a'dın kijennep salgaş,
 973. Çirgilcinnig sarıg
 974. Hovunuñ ortuzunga,
 975. Çiñ şayın hayındırıp,
 976. Çigir boovazın çip
 977. Ap olurup-turlar.
 978. Şodak-şudaan kettinip,
 979. Dagdınıp-şugdunup,

980. İyi buganın hıyırtaanı deg,
 981. Kara hayazı kakkılaşkanı deg,
 982. Hak-hok kıldır tutçup turup-turlar.
 983. Üjen honukta üzüktel çok
 984. Aldan honukta amır çok
 985. Tutçup keep-tirler.
 986. Tozan honukta doktaal çok,
 987. Tutçup kelgeş,
 988. Şara-Melçen haannı Arı-Haan
 989. Kara çerni sirt,
 990. Kök deerni hölbeş kıldır
 991. Düyürüp ap-tır.
 992. Aptara deg ak höreenge
 993. Olurup algaş:
 994. – Ölürgen maldın hanın alır,
 995. Ölürer kijiniñ sözün alır.
 996. Çünü çugaalaar sen? – dep-tir.
 997. Şara-Melçen haan:
 998. Sen ışkaş er kara çağgıs
 999. Kiji-dir men.
 1000. Meni ölürip kaarınga,
 1001. Sejee çüü art nemejip,
 1002. Artık küş tıptı beer boor!
 1003. Han töreldig ha-duñma,
 1004. İyeden töreen iyi alışkı deg boluul,
 1005. Amı-tının örşeeç,
 1006. Adırıp salıp kör! – dep-tir.
 1007. Arı-Haan:
 1008. – Çöptüg-dür, ejim.
 1009. Men-daa çağgıs,
 1010. Sen-daa çağgıs,
 1011. Bot-bottarıvıska
 1012. Ömek-duza boluulu – dees,
 1013. Arının dovuraan adji-bile
 1014. Aştap berip,
 1015. Tonunun dovuraan holu-bile
 1016. Kaktap berip olurup-tur.
 1017. İyi er-daa iyeden töreen
 1018. İyi alışkılar deg,
 1019. Aas-dañgıraan alçıp-berjip
 1020. Turup-turlar.
 1021. Arı-Haanga Şara-Melçen haan:
 1022. – Meen aal-oranınga kirip,
 1023. Ak çemim amzaaş bar – dep-tir.
 1024. – Irak çer bar çıtkan
 1025. Kiji men, ejim,
 1026. Çige murnuu çükte,
 1027. Ulug kızıl taygada
 1028. Ulug-Haan dep kijiniñ
 1029. Aldın dañgıazın çalap
 1030. Aar deen kiji men – dep-tir.
 1031. – Çoruk-hereen büdürüp algaş,
 1032. Meen aalımga kirer sen,
 1033. Olçe baarında uju-kıdı közülbis,
 1034. Ulug dalay bar,

1035. Onu kejeriñ berge boor – dep,
 1036. Şara-Melçen haan çugaalap-tır.
 1037. – Çoruk-hereen bütsün, ejim – dees,
 1038. Şara-Melçen haan a'ttanıpkaş,
 1039. Çorup kaap-tır.
 1040. – Aal-oranınga amır-mendi
 1041. Çıt, ejim – dees,
 1042. Arı-Haan a'dın mungaş,
 1043. Çige murnuu çükçe
 1044. Hap kaap-tır.
 1045. Bir-le çerçe çorup orarga,
 1046. Uju-kıdı közülbis,
 1047. Kalçaa kara dalay çıdıp-tır.
 1048. Dolgandır çortup körüp turarga,
 1049. Kejer keji, ajar artı-daa
 1050. Çok boop-tur.
 1051. Aylıktı çerçe dedir
 1052. Haldıp kelgeş,
 1053. A'dının saarın hün kılayıp
 1054. Turar kıldır çara hakkaş,
 1055. A'ttanır talakı çarın
 1056. Çara sokkaş,
 1057. Karak-çiveş arazında
 1058. Kalçaa dalayga haldıp kelgeş:
 1059. – Bo üyeniñ dalayı men dep çıtpayn,
 1060. Songu açı-türeniñ
 1061. Damırak kara suu bol! – dees,
 1062. Aldın dopurjak kımçızın
 1063. Azar deeringe deñneştir,
 1064. Ay-hün karaan duy ködürgeş,
 1065. Dalaynıñ ortuzunga düjürerge,
 1066. Damırak kara suglar boop,
 1067. Tarap çastay beerge,
 1068. Haldıp erte berip-tir evespe.
 1069. Bir çerçe haldıp keerge,
 1070. Çinge Kara-Hemniñ bajında
 1071. İş buruñaynıp turup-tur.
 1072. Haldıp çedip keerge,
 1073. İyi dep-deñ, kiji ıglaar argajok
 1074. Ooldar olurup-tur.
 1075. – Adınar-sıvınar, aal-oranıñar
 1076. Kaydal? – deerge,
 1077. – Aal-çurtuvus-daa bo,
 1078. Çayaanından çaygaar bütken,
 1079. Er Sayın-Ulaatı, han Sayın-Ulaatı
 1080. Alışkılar bis – dep olurup-turlar.
 1081. – Indıg bolza bis, akıvıs
 1082. Senden çarılbis bis – deerge,
 1083. Arı-Haan iyi ooldarnı
 1084. İdiktep-çañkıtap ap-tır.
 1085. Çorup-la organ, çorup-la organ,
 1086. Ulug-Haan dep kijiniñ
 1087. Aal-oranı köstüp keep-tir.
 1088. Arı-Haan taagılıg bora çavaalığ
 1089. Samdar hörekteeştig ool boop

1090. Huulup ap-tır.
 1091. Ulug-Haannıñ aal-oranına
 1092. Çedip keerge,
 1093. Kiji deerge kizirt,
 1094. A't bajı kozurgay,
 1095. Tük-tümen ara-albatı
 1096. Çılğan boop-tur.
 1097. Tümen a'tıñ arazına
 1098. A'dın bağlap kaas,
 1099. Ulug-Haannıñ örgeezinge kirip keep,
 1100. Ot adaanga oluru ap-tır.
 1101. – Bistiñ çerniñ kijizi eves-tir sen.
 1102. Aal-oranıñ,
 1103. Adıñ-şolañ kayızıl, ool? – dep,
 1104. Ulug-Haannıñ aytırıp-tır.
 1105. Men bolza, çige songu çükte
 1106. Arı-Haannıñ dep kijiniñ
 1107. Ara-albatızı,
 1108. Adaarga adım çok,
 1109. Kulaanda im çok,
 1110. Saarında demdek çok
 1111. İngin teve çidirgen men,
 1112. Silerniñ koda-sürüüñerde
 1113. Çüü bildine-dir? – dep
 1114. Çugaalap oluru-tur.
 1115. – Kadarçılarımnan aytırıp kör! – dep,
 1116. Ulug-Haannıñ söglep-tir.
 1117. Ulug-Haannıñ kadını orgas:
 1118. – Çögençini aar!
 1119. Ol kijiniñ çugaazınıñ
 1120. Onun tanıvas! – dep oluru-tur.
 1121. – Çüü deerin ol? – dep,
 1122. Haannıñ aytırarga:
 1123. – Hilinçektig, çovulanıñ,
 1124. Bistiñ üzük-booluk
 1125. Sogaajıvıs dajı-la ıynaannı – dep-tir.
 1126. Ulug-Haannıñ am körüp keerge,
 1127. Ög çartına sınmas,
 1128. Ulug er oluru-tur.
 1129. Indıg bolza, ool,
 1130. Bis am daarta adaan-möörey,
 1131. Adıg-çarış kılır deen bis.
 1132. Tos çüktün tos ekeri cıglıp alğan,
 1133. Çarış seni manap turduvı – dep-tir.
 1134. Arı-Haannıñ oon üngeş,
 1135. Ak-Sarıg a'dın kajık deg soodup,
 1136. Daş deg kadırıp,
 1137. Hürejin hürejirine bodu
 1138. Beletkenip turup-tur.
 1139. Daarta dañ bajında
 1140. Kaş eker er-daa tutçup ünüp-tür.
 1141. Arı-Haannıñ biçe-biçe mögelemini
 1142. Dag ajır dalgıp,
 1143. Ulug-uluun tey ajır
 1144. Tevektep turup-tur.

1145. Şuptuzun kıra kaggas:
 1146. "Bir möörey meenji boldu! – dees,
 1147. Ulug-Haannıñ çede berip-tir.
 1148. Am erten a't çarıstırar boop-tur.
 1149. Er Sayın-Ulaatı duñmazinga
 1150. Ak-Sarıg a'dın mundurar dep
 1151. Beletkeni berip-tir evespe.
 1152. Üş çüs a'ttı daartazında
 1153. Diptiñ kızıdın salır deen.
 1154. Sayın-Ulaatı duñmazinga:
 1155. "Baştay şappas sen,
 1156. Uzak a't çüve" – dep
 1157. Çagıp turgan-dır evespe.
 1158. Arı-Haannıñ a'dın çorudupkaş,
 1159. Bedik çerden baraan
 1160. Harap-tır evespe.
 1161. İnçap turda çer-deer
 1162. Dinmireen ışkaş daaş
 1163. Ünüp turar mindig boop-tur evespe.
 1164. "Meenji a'dım, meenji a'dım
 1165. Kel çıdır!" – dijiip,
 1166. Magırıp turup-turlar evespe.
 1167. "Meenji bagay ak düktüg çavaamın
 1168. Duyuunıñ daajı ışkaş,
 1169. Kandig aay çoor!" – dep,
 1170. Arı-Haannıñ çugaalap-tır evespe.
 1171. "Seenji bagay çüven
 1172. Dönen buga ışkaş döngülçektenip,
 1173. Hunan buga ışkaş moñguçañaynıp
 1174. Bar çıtpadıva, seenji oon!" – dijiip,
 1175. "Ta çetken, ta çetpeen" – dijiip,
 1176. Şoodup-turlar evespe.
 1177. İnçap turda a'tıñ doozunu
 1178. Köstüp keep-tir evespe.
 1179. Arı-Haannıñ Boş-Dag deg
 1180. Ak-Sarıg a'dı
 1181. Çaskan keep-tir evespe.
 1182. – İyigi möörey meenji boldu,
 1183. Ajıl-herik büdüp tur ıynaannı,
 1184. Ulug-Haannıñ – dep-tir evespe.
 1185. – Üşkü möörey bolur çüve,
 1186. Onu köör bis, adar bis! –
 1187. Dep-tir evespe.
 1188. – Çünü adar çüvel, Ulug-Haannıñ? –
 1189. Dep-tir evespe.
 1190. Bajın keze atkaş,
 1191. Çüs şarı çü'gü ıyaştı
 1192. Örttendir atkaş,
 1193. Çüs şaalgadıñıñ
 1194. Bajın kırıy adar,
 1195. Çüs şarı çü'gü ıyaştıñ
 1196. Bajın kırıy adar,
 1197. Çüs irt keji tonnu
 1198. Örttendir adar.
 1199. Onu atkan kiji

1200. Mööreyni alır çüve! – dep,
 1201. Ulug-Haan çugaalap
 1202. Olurup-tur evespe.
 1203. – Am daarta mööreyni bolur! –
 1204. Dep-tir evespe.
 1205. Daartazında hamık adıgılar
 1206. Adar çerinde beletkeni bergen
 1207. Turup-tur evespe.
 1208. Ulus adıp egeleen.
 1209. Çamdık adıgılarınıñ ogu
 1210. Çer ortuzunga çederi-daa bar,
 1211. Demir köjeege deggeş,
 1212. Dedir çaştarı-daa bar,
 1213. Mındıg boop-tur evespe.
 1214. Adak söölünde Arı-Haan
 1215. Kadıg karaçazınıñ kirijin
 1216. Dıñzıdıp algaş, adarga,
 1217. Hamık çüveni döğerezin ertkeş,
 1218. Çüs hoy keji tonnu örttendir deep
 1219. Ödüp üne berip-tir evespe.
 1220. – Üş mööreyni tiilep aldım,
 1221. Ulug-Haan, men çanar men ıynaan,
 1222. Haan avıgay – dep-tir evespe.
 1223. –Çaa, üş mööreyni tiileen kiji
 1224. Kenniniñni ap algaş,
 1225. Köjürüp çanar sen
 1226. İynaan – dep-tir evespe.
 1227. Ulug-Haan ög-bajın beletkep,
 1228. Dalay deg araga-darızın beletkep,
 1229. Tañdı deg e'din, çemin beletkep,
 1230. Aldı çılda adırılbas
 1231. Nayır-naadım kılıp,
 1232. Tos çılda doozulbas
 1233. Doyun doylap
 1234. Turup berip-tirler evespe.
 1235. Doy doozulgan soonda,
 1236. Ulug-Haan uruunuñ öönüñ
 1237. Hölege talazınga
 1238. Çüs kara teveni,
 1239. Hün ünere talazınga
 1240. Çüs ak teveni bağlap, beletkep,
 1241. Çüs kara maadımı
 1242. Kadıg, çımçaan kılıp,
 1243. Okkular odun beletkep
 1244. Berip çoruur siler dep,
 1245. Çüs hereejen urugnu
 1246. Saan-savaan, paş-ayaan kılıp,
 1247. Berip çorzun dees,
 1248. Çüs hereejen urugnu
 1249. Çalgaaratpayn oynadıp
 1250. Çorzun dees,
 1251. Öñcü kıldır berip-tir evespe.
 1252. Hününüñ ekizinde,
 1253. Aynıñ çaazında
 1254. İyi duñmazı bile Arı-Haan

1255. Kenniniñ aal-çurtun
 1256. Köjürüp algaş,
 1257. Aal-çurtunçe çanıp
 1258. Çorupkan-dır evespe.
 1259. Çorup-la olurgaş,
 1260. Şara-Melçnen dep kijiniñ
 1261. Aalınıñ dujunga keep-tir.
 1262. – Çaa, duñmalarım, meeñ bo
 1263. Kelgen a'dım izi-bile
 1264. Bar çıdınar!
 1265. Men öñnüüm aalına
 1266. Kirgeş barayn – dees,
 1267. Arı-Haan Şara-Melçen dep
 1268. Haannıñ aalınçe
 1269. Hap kire berip-tir evespe.
 1270. –Udavas soonjardan
 1271. Çede beer men! Dep,
 1272. Duñmalarına çağıp
 1273. Turgan çüven ırgın.
 1274. Şara-Melçen haannıñ
 1275. Aalinga çede beerge,
 1276. Haan bodu Arı-Haannıñ
 1277. A'dın bağlap,
 1278. Bodun çalap,
 1279. Ejiin ajıp berip-tir evespe.
 1280. Öör-öör öñnük dep, sölep olurgaş,
 1281. İde kaaptap orta,
 1282. Hölürt dees, çerje
 1283. Kire berip-tir evespe.
 1284. Tavı düvünçe kirgeş,
 1285. Tamınıñ düvünge beletkep kaan
 1286. Ay baldıga bir çartık diskeen
 1287. Çara düşkeş, orta çıdıp
 1288. Berip-tir evespe.
 1289. Tamınıñ aksın inek deg
 1290. Ulug daş-bile bazırıp kaaş,
 1291. Şara-Melçen haan Arı-Haannıñ
 1292. Kennin olçalap-çalap algaş,
 1293. Öske çurtçe köjüp
 1294. Çoruy barıp-tir evespe.
 1295. Şara-Melçen Haan Arı-Haannı
 1296. Tamıga düjürgeş, köjüp
 1297. Çoruy bargan soonda,
 1298. Arı-Haannıñ kadını
 1299. Bojup algan turgan.
 1300. Oglu erjigeş boop,
 1301. Dorugup kelgen
 1302. Mındıg boop-tur evespe.
 1303. Biyeegi ool uruglar,
 1304. Ooldar-bile
 1305. Bağ adıp oynaaş,
 1306. Hamık ulustu tilep,
 1307. Edik-hevin hunaap ap çoruur
 1308. Mındıg ool bolu berip-tir evespe.
 1309. Kejee apaarga,
 1310. Edik-hevin alıskan
 1311. Ooldar çanagaş:
 1312. – Edik-heviviş ekkel!

1313. Örtke-çaaga çirtken
 1314. Adazı çok çüve!
 1315. Ari-Haan adan bajı! – dep turar
 1316. Mindig aparıp-tır evespe.
 1317. – Kiji dep çüve adazı çok
 1318. Kançap çoruur boor!
 1319. Meeñ adam dep kiji
 1320. Kayda çüvel? – dep,
 1321. İyezinden aytırıp-tır evespe.
 1322. –Ta, oglum, seen adan dep kiji
 1323. Körbeen men! – dep-tir evespe.
 1324. Am daartazında bag atkaş,
 1325. Ulustun aksinga şıdavayn,
 1326. Dam-na tonap turar
 1327. Aparıp-tır evespe.
 1328. Bir kejee ool çanıp olura:
 1329. –Aştaarımın, avay, meñee
 1330. Ak-taraa dalgandan
 1331. Hoorup ber! – dep-tir.
 1332. – Oglum aştaan-dır! – dees,
 1333. İyezi ak-taraa hoorup,
 1334. Onu çağ-bile çuurup,
 1335. Çamçıvaktap turup-tur evespe.
 1336. Ögge kirip keerge,
 1337. İyezi ak-taraa bilgap turgan.
 1338. Avazının iyi bilekten algaş,
 1339. İzig hoorgan ak-taraaje
 1340. Sup kiirip-tır evespe.
 1341. – Çaa, avay, açam kançap bargan,
 1342. Söglep berem –dep-tir evespe.
 1343. İyezi iziinge şıdavayn:
 1344. –Söglep bereyn oglum–
 1345. Dep-tir evespe.
 1346. –İndig bolza, seen adan
 1347. Señee kiji tıp beer dees,
 1348. Çige murnuu çükçe çorutkaş,
 1349. Çitken kiji. Kel çıtkaş,
 1350. Orukka doktor-moondak tavarışkaş,
 1351. Bodap olur men – dep-tir evespe.
 1352. Ölgem boor dep
 1353. –İndig bolza men
 1354. Dün-dün-daa dives men,
 1355. Hün-hün-daa dives men,
 1356. Açamın soondan çoruppaje
 1357. horjok – dep-tir evespe.
 1358. –Açamın ölüg-diriin
 1359. İyap-la köör kiji men–
 1360. Dep-tir evespe.
 1361. –Çer çoruur kiji
 1362. A'ttug-höldüg,
 1363. At-sıptıg bolur
 1364. Çüve bolgay, oglum–
 1365. Dep-tir evespe.
 1366. –Çaa, indig bolza,
 1367. Meni hekper-tonar!– dees,
 1368. Avazın alan kıla

1369. Berip-tir evespe.
 1370. Oon avazı devidep,
 1371. On çükten on dargan
 1372. Çalap ekelgen.
 1373. Aldı orandan Alan-Darganını
 1374. Çalap ündürgen,
 1375. Üstüü orandan Balbir-Darganını
 1376. Çalap badırgan.
 1377. Boom çemiñ ıyajın
 1378. Boos bege deñnep kezip,
 1379. Kızıg çemiñ ıyajın
 1380. Kızır bege deñnep kezip,
 1381. Ogun-çemzeen kılıp,
 1382. Būdūrüp turgan irgin.
 1383. Çüs kıdat paştı ezildirgeş,
 1384. Çangıs oktuñ hojuulazın
 1385. Kılıp turgan, haya-daşka
 1386. Ezilbes-hayılbas bolzun dees,
 1387. Çüs kara maadımın hanına
 1388. Kargıradır kadırıp turup kılğan.
 1389. Çüs sezen uzun haynıktıñ
 1390. Mıyızı-bile eptep turgaş kılğan,
 1391. Sezen kulaş kadıg kara çazın
 1392. Būdūrüp turgan.
 1393. Çüs sezen teniñ kejin eerip turgaş
 1394. Kiriş kılıp-tır evespe.
 1395. Ogun-çemzeen būdūrüp algaş,
 1396. Adazının aptara adaanda,
 1397. Aldan kulaş aldın sıdımın
 1398. İyezi ap berip-tir evespe.
 1399. – Bo argamçını dūrıp algaş,
 1400. Meñee a't bolur çüveniñ
 1401. Moynunga üş oraştır
 1402. Aldı moynunga kir!
 1403. Meñee a't bolur çüve çok bolza,
 1404. Çerge dūş dees,
 1405. Okta, oglum! – dep-tir evespe.
 1406. Tümen çılgını çıp, havırıp kelgeş,
 1407. Argamçızın oktaarga,
 1408. Ak havaktıg han-şilgi bogbanıñ
 1409. Moynunga kirer mindig boop-tur evespe.
 1410. – Çaa, bo meñee kandıg a't
 1411. Bolurul?– dees, doñgaytır
 1412. Şelipkeş oktaarga-la,
 1413. Demgi bogbazına barıp oraajır
 1414. Mindig boop-tur evespe.
 1415. Demgi bogbazın aalına
 1416. Södürtüp ekelgeş,
 1417. Avazına çugaalap-tır evespe:
 1418. – Meñee kandıg a't bolur
 1419. Çüve bo – dep-tir evespe.
 1420. –Harın ekia't-tır oglum,– dep,
 1421. İyezi çugaalap-tır evespe.
 1422. Aldın-möñgün çügen-çuların
 1423. Bajına sukkaş,
 1424. Hovu çonaan,
 1425. Art bolgan ezerin ezertep,

1426. Kolun, çirimin,
 1427. Kudurga, höndürgezin tırtıp keerge,
 1428. Boş dag deg ak havaktıg
 1429. Han-Şilgi a't boop-tur evespe.
 1430. Demgi oolduñ edik-hevin
 1431. Kedirtip keerge,
 1432. Erden artık er boop,
 1433. Dıttan uzun möge-sırak
 1434. Er boop-tur evespe.
 1435. Demgi ooldu Han-Şilgi
 1436. A'dın mundurğaş,
 1437. Ejiiniñ aksınga sañ salğaş,
 1438. Tos dolgandır çetkeş,
 1439. Tos çükke teyledip
 1440. Turup-tur evespe.
 1441. Aldın dañgına çarlap-tır evespe:
 1442. –Oglumga eki at adaan kijini
 1443. Ektin ajır et-bile,
 1444. Bajın ajır mal-bile
 1445. Şağnaar men.
 1446. Bagay at adaan kijiniñ
 1447. Bajın kestirer men–
 1448. Dep-tir evespe.
 1449. Ooñ adın adaar kiji çok,
 1450. Korgar mindig boop-tur.
 1451. Adaktıñ söölünde,
 1452. Kara dilgi keji börttüğ,
 1453. Dayanıstıg kırgan aşak
 1454. Kılaştap keep-tir evespe.
 1455. Aşak kiji kılaştap kelgeş:
 1456. –Eki adaaş, ektim ajır
 1457. Et-bile şağnatkaş,
 1458. Onu edileer şaam-daa çok,
 1459. Bajın ajır mal-bile şağnatkaş,
 1460. Mal maldaar şaam çok,
 1461. Bak at adaaş, bajın
 1462. Kestirizimze-daa homudavas men.
 1463. Men adap körzümze
 1464. Kandıgıl?– dep-tir evespe.
 1465. Albatı çon:
 1466. – Harın adap kör, aşak–
 1467. Dep-tir evespe.
 1468. Aşak oolduñ çanınga çedip kelgeş:
 1469. –Han-Şilgi a'ttıg
 1470. Han-Sayın Hovugun dep
 1471. Adaza kandıgıl?–
 1472. Dep-tir evespe. Kadın:
 1473. –Konçug eki at-tır– dees,
 1474. Aşakka et, mal beer deerge:
 1475. –Edilep-azırap
 1476. Şıdavas-tır men– deen.
 1477. –Tos ka't şıl bajın iştinge,
 1478. Höveñ arazınga oraap çıttırğaş,
 1479. Üzüm-çigir, boova-bile
 1480. Azıraar kiji men– dees,
 1481. Kadın alğaş barıp-tır evespe.

1482. Han-Şilgi a'ttıg
 1483. Han-Sayın Hovugun
 1484. Adazınıñ Ak-Sarıg a'dınıñ
 1485. İzin istep alğaş
 1486. Çorup berip-tir evespe.
 1487. Çorup-la olurgan, çorup-la olurgan.
 1488. Boş dag deg ezer-çügennig
 1489. Ak-Sarıg a't o'ttap
 1490. Turup-tur evespe.
 1491. "Çüü mindig çüve boor?
 1492. Eezi kayı çoor?"– dees,
 1493. Ool çortup çede beerge,
 1494. Ak-Sarıg a't oranıp,
 1495. Kıştep aytırıp-tır evespe:
 1496. –Aalıñ-çurtuñ kaydal?
 1497. Adıñ-şolañ kımıl?–dep,
 1498. Ak-Sarıg a't aytırıp-tır evespe.
 1499. –Songu çüktü ejeley töreen,
 1500. İdik ak tayganı büzeley çurtaan,
 1501. Boş tayga deg Ak-Sarıg a'ttıg
 1502. Arı-Haannıñ er kara çağıs oğlu,
 1503. Han-Şilgi a'ttıg
 1504. Han-Sayın Hovugun
 1505. Dep kiji men– dep-tir evespe.
 1506. –Çaa, sen çüü kijiniñ
 1507. A'dı boor sen.
 1508. Eeñ kayıl?
 1509. Ezer-çonaañ tuduşka çorup çoruur,
 1510. Kayın kelgen a't sen?– dep,
 1511. Ool aytırıp-tır evespe.
 1512. –Men bolza çige songu çüktü
 1513. Ejeley töreen, Boş-Dag deg
 1514. Ak-Sarıg a'ttıg Arı-Haan
 1515. Dep kijiniñ a'dı boor men–
 1516. Dep-tir evespe.
 1517. –Çaa, eeñ kañçangan?–
 1518. Dep-tir evespe.
 1519. –Çige mumuu çükte
 1520. Ulug-Haan dep kijiniñ
 1521. Aldın dañgıñızın çalap alğaş,
 1522. Çorup orda,
 1523. Şara-Melder a'ttıg
 1524. Şara-Melçen haan dep kiji
 1525. Bodun aldan kulaş tamije
 1526. Kiirip öltürüp kaaş,
 1527. Olçalap appardı.
 1528. Meni ölüre dees kel çorda,
 1529. Üze tırtkaş, çettirbeyn bardım.
 1530. Seni çedip kelir boor dees,
 1531. Seni manap turdum– dep-tir evespe.
 1532. Çaa, ol kijini kañçap
 1533. Dirgizip alırlı?
 1534. Argazı çül?
 1535. Ol kiji kaydal?– dep,
 1536. Ool aytırıp-tır evespe.

1537. –Çe harın, barıp köreeli.
1538. Men baştap çedireyn – dep,
1539. A't çugaalap-tır evespe.
1540. Ekkelgeş, a't:
1541. –Tamı aksın duglaan
1542. Kara dajı bo– dep
1543. Çugaalap-tır evespe.
1544. Tamı aksında inek deg
1545. Dörbelçin kara daştı
1546. Çanğıs holu-bile
1547. Ap oktapkaş, tamije
1548. Bajın sukkaş,
1549. Ool kıygırıp-tır:
1550. Tamı işinde kiji,
1551. Ölüg sen be,
1552. Dirig sen be?– dep aytırıp-tır.
1553. –Am deerezinde dirig çıdır men,
1554. Bistig baldığa diskeem
1555. Çara alızıp algan,
1556. Añaa muñçurap çıdır men –
1557. Dep-tir evespe.
1558. Biyeegi ool tamının aksın
1559. Holu-bile sokkulaaş,
1560. Holun sukkaş,
1561. Adazının çarın arazından tutkaş,
1562. Adazın ündür sop ekkep-tir evespe.
1563. Adazı askak aşak ünüp kelgeş:
1564. –Meen a'dımın dergizinde
1565. Arçımaam işinde
1566. Ak doğa bar.
1567. Onu ekkel, oglum– dep-tir evespe.
1568. Düşke çetpes düpşün-şagaan o'dun çip,
1569. Ertenge çetpes egeylep hayındırgan,
1570. Em-şagaan o'dun çip,
1571. Ettinip ap-tır evespe oñ.
1572. Çaa, adaşkılar çugaalajıp, hööreji,
1573. Höglep olurup-tur evespe.
1574. Oglun dedir çandırptar deerge,
1575. Oglu: "Men barayn!" – dep-tir evespe.
1576. Am-daa baldır-beejek kiji,
1577. Men çok bolzumza,
1578. Barıp-daa bolur sen ıynaan.
1579. Aalga barıp ulug ög ornundan
1580. Orgulap, beletkep çıt!– dees,
1581. –Men Şara-Melçen haannı
1582. Bazıp kaaş keliyn,
1583. Aal-oranın köjürüp
1584. Ekkeyn– dep-tir evespe.
1585. Oglun çorudupkaş,
1586. Ak-Sarıg a'dın munup algaş,
1587. Şara-Melçen haannın
1588. Aalının betinge çede bergeş,
1589. –Şara-Melçen haan,
1590. Ögde sen be, çerde sen be,
1591. Ölüg sen be, dirig sen be?
1592. Üp çigeş, üvürere totkan kulugur.
1593. Üvüm çirtkeş, üvürere çudadım.
1594. Olça çigeş, omakşaan kulugur,
1595. Olçam çirtirgeş, oyaara çudadım!
1596. Şara-Melçen haannın baraanın
1597. Körüp kaaş,
1598. Ulug ökpezinin ajinganına
1599. Bilinmeyn bargan.
1600. Bir minnip keligre,
1601. Şara-Melçen haannın
1602. Çanğıs bileenini söögün
1603. Çerge soktap turar
1604. Mındıg boop-tur evespe.
1605. Horadaanından Şara-Melçen haannı
1606. Ezildir silgip kaapkanın
1607. Bilbeyn barıp-tır evespe.
1608. Çaa, Arı-Haan Şara-Melçen haannın
1609. Aar edin halaytır çüdürüp algaş,
1610. Ak malın karartır sürüp algaş,
1611. Ara-albatızının arazından
1612. İyi duñmazın tıp algaş,
1613. Ak turug taygazınçe
1614. Uglap çorup kaap-tır.
1615. Ayn aylap, çılın çıylap çoraaş,
1616. Idık ak taygazınga
1617. Çedip keep-tir.
1618. Çedip keerge,
1619. Han-Sayın Hovugun oğlu
1620. Ulug öön ögleer orun
1621. Beletkep algan olurup-tur.
1622. Ulug öön öglep,
1623. Höy malın öaldap,
1624. Ulug, biçe albatızın
1625. Çıp turup berip-tir.
1626. Uzun hemnin uju-bajınga
1627. Uzun çele kadap algaş,
1628. Bızaa, kulun tudup,
1629. Kıska hemnin uju-bajınga
1630. Kıska çezezin kadap,
1631. Kızır emer bogba-moldurgazın
1632. Bağlap turgan irgin.
1633. Dalay deg araganı çıp,
1634. Dag deg e'din bıjırıp,
1635. Ovaalap turup berip-tir.
1636. Aldı çılda adınlbas
1637. Nayırın nayırıp,
1638. Tos çılda doozulbas
1639. Doyun doylap turup-tur.
1640. Kul kijinin kulaa
1641. Büde semirip,
1642. Çerlik itin kulaa
1643. Büde semirip turup-tur.
1644. Nayırı doostup,
1645. Doyu doostup,
1646. Ezerin munup, beer körtip,

1647. İnğırjak munup, ınay çorup,
 1648. Arı-Haan bile Han-Sayın Hovugun
 1649. İyi adaşkı
 1650. Oyun oya, çigin çire
 1651. Çurttap çoruy barıp-tırlar oo!
 1652. Ezer mungan kiji
 1653. İnda baardı,
 1654. İnğırjaan mungan
 1655. Mında keldim!

BOKTUG-KİRİŞ, BORA-ŞEELEY (III. Metin)

1. Şıyaan am! 2. Ertenginiñ ertezinde, 3. Burungunur mumunda 4. Çige sonğu çükten badı kelgen 5. Eldig-Kara hemniñ beldirin çurttaan, 6. Ektin aşkan ettig, 7. Bajın aşkan maldıg, 8. Nazın döğüp, kırıy bergen, 9. Özen-Kula a'ttıg, 10. Sulaapay dep kadaylıg, 11. Ökendey-Mergen aşak 12. Çurttap turgan çüve-dir evespe aan. 13. Ökendey aşak anıyak çoraan şaanda, 14. Üstüü sagında 15. Üjen ulu siilip kılğan, 16. Aldı sagında 17. Aldan ulu siilip kılğan, 18. Kadıg kara çalıg, 19. Han hojuula oktuğ, 20. Tos çüstüg kara durannıg, 21. Toylu şıl körünçüktüg, 22. Tos dopçulug, 23. Aldın sogul işinde çıdar 24. Hopçu kara sudurlug çüve-dir. 25. Özen-Kula a'dı 26. Anıyak çoraan şaanda 27. Hüler, hümüş 28. Çular, çügennig, 29. Höi bolğan hölber kara çonaktıg, 30. Art bolğan anğaygan-kengeygen ezerlig, 31. Üş dakpır hömüldürge, kudurgalıg, 32. On aldı kolunnug çüve-dir. 33. Aldan buur keji kalbak kara taalınnıg, 34. Ooñ işinde çer çoruur kijiniñ 35. Ap çoruur her-herekseli, 36. Çeden kiji tötpes	37. Çelgiy kara paş, 38. Tozan oy te keji çağı 39. Baza kalbak kara taalınnıñ işinde çıdar, 40. Ayan-çoruk kılırdı çiiir 41. Ayda-çıldı aştavas-suksavas 42. A'ş-çemi bürün belen 43. Çıdar çüve-dir evespe. 44. Aalınıñ artında 45. Enğirgey, kınğırğay iyi taygalıg. 46. Ol taygaların 47. Çıl çıldır çaynıñ ortaa ayda 48. Dagıp çoruur. 49. Onu dagırda, aalınıñ artında 50. İdik bora teyniñ bajında 51. Dörbelçin kara daş bar. 52. Ooñ kırına ulug odun ujutkaş, 53. Tos tañdınıñ artı, kanğı, ağı, şaanak, 54. Çüzün-baazın çeçek-çimis 55. Sañın salır çüve-dir. 56. Ol dagılgazinga salır hamık çüvezi 57. Kijin-çayın har-ça's düşpes, 58. Kakpak haya baarında 59. Belen çıdar çüve-dir evespe. 60. Ol dagılgaızın dagıp turda, 61. Enğirgeyniñ eezi Ereen-Ulaa 62. Er ala ezir boop ergilip erter. 63. Kınğırğaynıñ eezi Kızıl-Ulaa 64. Kıs ala ezir boop ergilip erter, 65. Mındıg çüve-dir evespe aan. 66. Ökendey aşak anıyak çoraan şaanda 67. Bir ayda ulug anın anñaar, 68. Bir ayda malın maldaar, 69. Bir ayda edin emgeleer-marjalaar, 70. Bir ayda uyguzun uduur 71. Mındıg çoraan çüve-dir. 72. İrey, kadaynıñ 73. Murnay töreen akızı-daa çok,

74. Soṇnay töreen dıñmazı-daa çok,
 75. İyi-le bottarı mindıg ulus çüve-dir evespe.
 76. Ol-la ançap
 77. Ta çeenge-kajanga çedir
 78. Çurttap kelgen çüve iyik.
 79. Nazı döğüp, kırıp kelgeş,
 80. Kaday saattangaş,
 81. Bir çıl bolganda
 82. Ool bojup algan,
 83. Daraazında çılın saattangaş,
 84. Kıs urug bojup algan.
 85. Aşak, kaday oların
 86. Azırap olurup bergen.
 87. Ooldu "Boktuum" deer,
 88. Kısı "Boram" deer,
 89. Mindıg çüve-dir evespe.
 90. Boktug, Bora iyi alışkı
 91. Aalının soonçe erten oynap çorutkaş,
 92. Kara kejee
 93. Düü tendiñ düjüp kaap,
 94. Bo tendiñ düjüp kaap,
 95. Eleñeynçip kelir,
 96. Kelgeş, a'ş-çemin çemnenip algaş,
 97. Udup çıtkılap alır.
 98. Oyun bile uygu
 99. Mindıg çüve-dir.
 100. Aşak bir hün bodanıp olurgaş:
 101. "Mınça botka azırap keerge,
 102. Aynıvas, öspes, ööndeleves
 103. Çüü adam uruglar boor?
 104. Boların barıp oynap turar çerin
 105. Barıp köör-dür" – dep bodaaş,
 106. Soondan kedep çoraaş,
 107. Ederip çede beerge,
 108. Kalbak ezimniñ ortuzunda
 109. Ak çalım baarında
 110. Sayzanak tudup algan:
 111. "Boozu meej kadarçım,
 112. Boozu seen kadarçın,
 113. Boozu meej ööm,
 114. Boozu seen ööñ" – dijip,
 115. Oynap hünzeeş,
 116. Kejee çana beerge,
 117. "Boların boozun ürep kaar-dır" – dees,
 118. Çede bergeş, körüp turarga,
 119. Balgaş-bile ög tudup algan.
 120. Ooñ daştın hananın
 121. Kaas-çaraş kartı-bile kaastaan,
 122. Saynıñ ulug-biçe dajın çıggan,
 123. Ooñ kadarçı-havıçızı dep ulus dep
 124. Şöybek daştar şaşkılap kaan,
 125. Çerle kaas-çaraş dep çüvezi
 126. Üreer-daa arga çok boop-tur!
 127. Uruglarınñ oynap turarın çaraşsingaş,
 128. Soondan çanıp kelgeş,

129. Uruglar uduy beerge,
 130. Aşak çugaalap-tır evespe.
 131. Urug dıñnap cıdarga,
 132. Aşak çugaalap-tır.
 133. Uruglarınñ oyununıñ çarajın çugaalaş:
 134. "Meen bo çangıs oğlumnıñ-daa konçuun körem.
 135. Kajan-çejen minnir kiji çüve iyik?
 136. Meen anyak çoraan şaamda
 137. Edilep çoraan er kijiniñ,
 138. Er a'tıñ her-herekselin
 139. Engirgeyniñ hölege çartında
 140. Hanı kara kuyda
 141. Şıgjaan kiji bolgay men.
 142. Onu ta kajan, çejen
 143. Ap edileer kiji çüve iyik?" – dep çugaalaan.
 144. Kaday olurgaş:
 145. "Seen ooñ şın-na bolgay harın,
 146. Meen bo çangıs uruumnıñ konçuun körem!
 147. Meen anyak çoraaş,
 148. Kedip çoraan hevım bolgaş
 149. Çoon, çinge inemni
 150. Aldın hovuluurumda sukkaş,
 151. Haçı, hıyrak hamık herekselim
 152. Aldın haarjakta sukkaş,
 153. Kınırğaynıñ hünneer çartında,
 154. Kızıl çalım baarında
 155. Hanı kara kuyda
 156. Sukkan bolgay men.
 157. Bo urug onu ta kajan, çejen
 158. Keder, edileer kiji çüve iyik" – dijip,
 159. Çugaalajıp turganın dıñnaaş,
 160. "Erten akınga çugaalap köreyn adıram" – dep
 161. Bodap çıtkaş, udup kaap-tır evespe.
 162. Boktug, Bora alışkılar
 163. Ol inçap oynap çorup turgaş,
 164. Bir hün keerge,
 165. Ög-daa çok, öönüñ omu çıtkan,
 166. "Kuyt" deer kuskun-daa çok,
 167. "Sayt" deer saaskan-daa çok boop-tur.
 168. Öönüñ omunga ıglajıp-sıktañıp olurgaş,
 169. Hülün bılgap köörge,
 170. Biçii kös bar bolgan,
 171. Onu kipsip, dögelenip hongaş,
 172. Erten öönüñ omunga
 173. Söök çıp algaş,
 174. Ooñ üzün otka dırgıradı dögep-dögep,
 175. Çılgaş hünzeeş,
 176. Çeergen çıp çoraaş,
 177. Avazınñ ıyaş çarıp okkulup turgan
 178. Dögey kara baldızın tıp algan-dır.
 179. "Oon ıñay çüü bar irgi?" – dışkeş,

180. Dilep turarga,
 181. Hül ündürer çelgiy kara paji,
 182. Hül uzar kazan kara hımıjı çıtkan.
 183. Olarnı ap algaş,
 184. Söögün hayındırıp, izig münün ijip,
 185. Todup olurgannar-dır evespe aan.
 186. Buktug, Bora alışkılar
 187. Een kurug çurtka
 188. İnçap-la dilegzinip turda,
 189. Bora bir-le hün:
 190. "Çaa, akım, kurug een çerje mañaa
 191. Çeje mınçap olur bis.
 192. Üürgene, kiçigene, ay, bes,
 193. Kat, tooruktan çili!" – dep sümeleen.
 194. "Şında-la ala, dıñmam" – dees,
 195. Sayzananıñ çanında
 196. Sarı alaakka bargaş,
 197. Çer çemi-bile amıdırıp,
 198. Şeñne şayın hayındırıp ijip,
 199. Amıdırıp turup-turlar evespe,
 200. Ol ançap turgaş,
 201. Örg-e-küske, balık-baylan
 202. Ölürip çii diškeş,
 203. Çılgı kajaazından
 204. Duzak kılır hıl tıp alır diškeş,
 205. Çılgı kajaazınga çedip keerge,
 206. Kaja aştında çaş kula kulun
 207. Eleñeynıp kılaştap turgan.
 208. Çanınga çügürjüp keerge,
 209. Oranı, emig dilep kılaştap kelgen.
 210. "Book adaa hööküynü!
 211. Baza bis ışkaş ada-iyezinden çarılğan
 hööküynü!
 212. Eştan eş bo-la-dır" – diškeş, segirip alırga,
 213. Çuuy sop kaaptar, mındıg bolgan.
 214. "Ürde töreen be deerge,
 215. Çelinde, hokpazında çaş şarazı am-daa
 bar,
 216. Çookta töreen be deerge,
 217. Kaja dorazından sigen üzüp çipter,
 218. Kijee baza küş çettirbes".
 219. Kaygap, sümelejip turgaş,
 220. Kajaanın aksın duglaaş:
 221. "Çılgı o'ttaar çerde
 222. Mal düğü bar boor.
 223. Çıp algaş, argamçı ejip algaş,
 224. Oon-bile bağlap albas be" – diškeş,
 225. Salçıp çorutkaş,
 226. Ölgen bogba, çavaa
 227. Çel-kuduruun oy-çıkta böle şaap kaap
 bolgan.
 228. Oon argamçı ejip algaş, şalbalaş,
 229. Booy sop turgaş,
 230. Emeglejip, çularlap algaş,
 231. Çedip çoraaş, aray dep odaanga ekkelen.

232. Suybap, dırbap,
 233. O't-sigenniñ ekizin çulup berip,
 234. Bottarının işken şeñne şayından sootkaş,
 235. Aksınçe kudup:
 236. "Çem-bile çem dömey-le ıynaar,
 237. Çaş-bile çaş dömeyl-le ıynaar" – diškeş,
 238. İşkeninnen ijirtip,
 239. Çeeninnen çidirtip,
 240. Dırbap-suybap keerge,
 241. Bottarından çarılbas,
 242. Edere çügürüp çoruur, çerkeş,
 243. Çügürerge, çügürüp.
 244. Kılaştarga, kılaştap çoruur
 245. Bolu berip-tir evespe aan.
 246. Buktug-daa er boop, özüp kelgen:
 247. Kadir havaktan örgezin-daa ölürip ekkeer,
 248. Kara suundan balık-baylanın-daa ölürip
 ekkeer.
 249. İnçap turgaş, baldızın çiditkeş,
 250. Çart ıyaş çadır tudup algan.
 251. Ol inçap çorlarda,
 252. Ketken hevi elep, üstü bergen-dirler
 evespe.
 253. Bir hün Bora olurgaş:
 254. "Men şeñee çugaalaar dees,
 255. Köñgüs utkan çüvem bar,
 256. Am çaa saktıp keldim, akım" –
 257. Dep-tir evespe.
 258. Buktug olurgaş:
 259. "Çe harın, çugaalap körem, dıñmam", –
 dep-tir.
 260. Bora olurgaş:
 261. "andıg bolza, akım,
 262. Bistiñ ada-iyelerivis çugaalajıp organın
 263. Dıñnaan men" – dees,
 264. İrey-kadaynıñ çugaazın
 265. Birden biree çok töögülep berip-tir.
 266. Akızı olurgaş:
 267. "Çop konçug solun çüve boor, dıñmam.
 268. Keder hep, edileer et, çii çem
 269. Anda-la çüve-dir, barıp dileli" – dees,
 270. Olçe çorup kaap-tırlar evespe aan.
 271. Şıyaan!
 272. Buktug, Bora kunnu – üjelee
 273. Baştay Engirgeyniñ hölege çartın
 274. Dözelep-dilep turgaş,
 275. Hanı kara kuyunu tıp algannar.
 276. Kuyje kire beerge,
 277. Kalbak kara aptara çıtkan.
 278. Üjep köörge,
 279. Kalbak kara açımak çıtkan.
 280. Üjep köörge,
 281. Er kijiniñ her-herekseli bürün bolgan.
 282. Aptarın bir çartında –
 283. Er a'tın her-herekseli bürün bar.

284. Kuynun bir talazında
 285. Kadıg kara ça, han hojuula ok turgan.
 286. Alışkılar öörüp, amırap:
 287. "Bistiñ bo çaş kunnuvus
 288. Kajan-na öztip keer irgi?" – dees,
 289. Hüler çaraş çuların algaş,
 290. Kunnunuj bajinga sugarga,
 291. Oozu bir kulaş bedip,
 292. Bogba bolgan.
 293. "Bo kandıg aaylıg çüvel, dıñmam?" –
 dees,
 294. Hümiş çügenin sugarga,
 295. Baza bir kulaş bedip,
 296. Hunan bolu bergen,
 297. Höl bolgan hölberj kara çonaan salırğa,
 298. Dönen bolgan.
 299. Art bolgan aňgaygan-keñgeygen
 300. Ezerin salırğa,
 301. Ses dıstıg mal bolgan.
 302. Üş dakpır hömüldürge, kudurgazın bolgaş
 303. On aldı konun sanap,
 304. Taarıstır tırtıp keerge,
 305. Çedişken ser-çalı kula a't boop,
 306. Tañdı deg sınıg,
 307. Üjen kulaş durttug,
 308. Üş kuspak kuduruktug,
 309. İyi kulaa ak, kara bulutta çetken,
 310. Kaygamçık kula a't boop,
 311. Oñ, solagay holu-bile
 312. Kara çerni sirtiledir kakkılap,
 313. Devirjip turgan-dır evespe.
 314. Er-daa adazının anyak çoraas, kedip
 çoraan
 315. Kara saar idiin,
 316. Kara torqu tonun,
 317. Kara kiş keji börgün ketkeş,
 318. Dajı torqu kurun kurjangaş,
 319. Bolat bijeen azıngaş,
 320. Kadıg kara çazın çükteeş,
 321. Han hojuula ogun hoyunduruktaas,
 322. Olura kaaptarga, dıñmazı köörge,
 323. Börgününj doşkızı
 324. Eñgirgey tayganıñ bajı-bile deñnejip turar,
 325. Havaan köörge,
 326. Kadir tayga arı-bile dömey,
 327. Hölçük deg ala karaktıg,
 328. Kögey deg er boop
 329. Köstüp oluru-tur evespe.
 330. Er-daa tura halaas,
 331. A'ttanır dep baarga,
 332. Dıñmazı turgaş:
 333. "A'dıñ çop oglaa hirelig çüvel moñ?
 334. Ok-çañ düjürtip kagbas sen be?
 335. Maldı kançap bilir, akım?" – dep-tir.
 336. "Şın, ındıg-dır ale, dıñmam," – dees,
 337. Ok-çemzeen düjürgeş,
 338. Alanğı, songu edeen
 339. Avıy-şavıy azıngaş,
 340. Çanına çedip keerge,
 341. İñay-beer devirjip hööreeş,
 342. Mundurbas boorga,
 343. Demir kijen-bile kijennees,
 344. Dıñmazınga tak kıldır tuduskaş, a'ttangaş:
 345. "Kijenin adır, dıñmam" – deerge,
 346. Bir holu-bile tudup turgaş,
 347. Adıra kaaptar orta,
 348. Eñgirgeyniñ aldı kurjaandıva
 349. Şala köstü berip-tir evespe.
 350. Bora ol aşkan uunçe
 351. Salıp üne bergeş,
 352. Harap köörge, çüü-daa köztülbes bolgan.
 353. Dedir kelgeş, ol herekselin
 354. Ol kuyga dedir şıgıap kaaş,
 355. Çadınga salıp keerge,
 356. Kelbeen boop-tur evespe.
 357. A't-daa ol möggeş,
 358. Bir aynıñ üjen honukta
 359. Mööp dıvılap kelgeş,
 360. Hovu çerni oya-çaza tepkilep keerge,
 361. Sug ünüp,
 362. Horum-dajın hoora-çaza tepkilep,
 363. Turug-hayanı tura çaza tepkilep,
 364. Mööp, dıvılaarga,
 365. Buzulgan haya dajı
 366. Şöl çerge höö-horum boop,
 367. Deerniñ sıldızın çerge togladı,
 368. Çerniñ dovuraan deerge doozunnaldır
 369. Mööp, dıvılap kelgeş,
 370. Tura düjüp-tür evespe.
 371. Er-daa düje halaas:
 372. "Çop-daa konçug mogavas,
 373. Doktaavas kulugur boor!
 374. Am-na turuptu be moñ?" – dep-tir.
 375. A't turgaş:
 376. "Men mogaar, turar çüve kayda boor.
 377. Señee men-daa eki a't boop şıdaar-dır
 men,
 378. Meñee sen-daa eki ee boop şıdaar-dır
 sen!" –
 379. Dep-tir evespe:
 380. Er turgaş:
 381. "İndıg-dır harın,
 382. Meñee sen-daa ergelig eki a't boop
 383. Şıdaar-dır sen,
 384. Señee men-daa eki ee boop
 385. Şıdaar-dır men" – dep
 386. Höörep turup-tur evespe.
 387. Er-daa sağış-höree ajıp,
 388. A'dın ede çazap,
 389. Ezertengeş, hap çorutkaş,

390. Çart ıyaş çadırına hap keerge,
 391. Dıñmazı iyi karaan ıjıdı ıglap algan,
 392. Muñgaraan-deñgereen,
 393. Budulgan buk deg düşken olurup-tur
 evespe.
 394. Er-daa kelgen.
 395. Alışkılar höörejp, höglep,
 396. Akızı a'dınıñ deviin, erezin höörep:
 397. "Am eki a'tıtıg bolgan bis,
 398. Am enniir-torlur çüvevis çok, dıñmam,
 399. Men ol herekselim ekeeyn,
 400. İyevistiñ sukkın çüvezin baza
 401. Barıp tıp alır bis" – dees, hap çorutkaş,
 402. Herekselin ekkep kaaş,
 403. Çorup kaap-tırlar.
 404. Alışkılar ol çorutkaş,
 405. Kıñgırgaynıñ hüngeer talazın
 406. Dözeelep-dilep çoraas,
 407. Kızıl çalım baarınıñ üdün,
 408. Kuyun bakılup dilep çoraas,
 409. Hanı kara kuyun tıpkaş,
 410. Kire beerge, şınap-la,
 411. Aldın heelig haarjak bo-la çıtkan.
 412. Üjep köörge,
 413. Avazınıñ edilep çoraan edi bolgaş
 414. Kedip çoraan hevi
 415. Bürün bar boop-tur.
 416. Höörejp, höglep, çadırına ekelgeş,
 417. Dıñmazinga hamık hevin kedirgeş,
 418. İlçirbe, dergizin azındırğaş,
 419. Akızı köörge, ıñay köörge – ay hereldig,
 420. Beer köörge – hün hereldig,
 421. Aldı erninde a'ş-çem sinğen,
 422. Üstüü erninde üs-çam sinğen,
 423. Üzeskütleñ çaraş
 424. Aldın dañgına köstüp olurar boop-tur
 evespe.
 425. Bektug-daa ok-çemzeen algaş,
 426. Añnap-meñnep,
 427. E'din e't ovaa,
 428. Çaan çağ ovaa kıldır ovaalap turup
 bergen,
 429. Ol inçap çurttap turgan.
 430. Eki adazınıñ
 431. Tayga-tañdızınıñ dagılgaşın saktıp,
 432. Tos dopçulug aldın sogul işinde
 433. Hopçu karazınıñ işti-bile tanıjıp,
 434. Öörenir argazın bodanıp kelgeş,
 435. Dıñmazinga çugaalap-tur.
 436. Dıñmazı olurgaş:
 437. "Harın seen ıoñ şın-dır, akım.
 438. Men baza-la bodap olurar kiji men.
 439. Oran-tañdıvıs dagır,
 440. Seen bodunğa, a'dıñga eki at,
 441. Meñjee baza at herek dep

442. Bodap olurar kiji men iyin, akım", –
 443. Dep-tir evespe aan.
 444. Akızı olurgaş:
 445. "Çaa, dıñmam, meñ, seen bolgaş
 a'dıvıska
 446. Eki attan sen-ne adap kör!" – deerge,
 447. Dıñmazı:
 448. "Çaa, kançaar, adap-la-tır men iyin, akım",
 – dees,
 449. Bodanıp olurgaş:
 450. Ada-ıyeziniñ ergeledip adap çoraan adın
 451. Soluuru berge hirelig boorga:
 452. "Akızınıñ adın Bektug-Kiriş dees,
 453. A'dınıñ adın Ayañ-Kula dees,
 454. Bodunıñ adın Bora-Şeeley dep adaza
 455. Kandıgıl, akım?" – deerge,
 456. Akızı:
 457. "Şın, eki at-tır, dıñmam", – dep
 458. Höörep olurgan er-dir evespe.
 459. Bektug-Kiriş deerzi
 460. Çaynıñ ortaa ayda
 461. Adazınıñ ıdık Bora teyiniñ kırınga
 462. Haldıp üne bergeş,
 463. Dagılgaşın dagıp turda,
 464. Eñgirgeyniñ eezi er ala ezir ergilip ertkeş,
 465. Bir kalbak daştıñ kırınga
 466. Aldın sang çüve kuzup kaggaş,
 467. Bajın sogaş-sogaş kılgaş,
 468. Ergilip ertken.
 469. Kıñgırgaynıñ eezi kıs ala ezir ujup kelgeş,
 470. Baza bir daş kırınga
 471. Ak möñgün ıškaş çüve kuskas,
 472. Bajın sogaş-sogaş kılgaş, ergilip ertken.
 473. Bektug-Kiriş bodanıp turgaş:
 474. "Bo-daa oran-tandınıñ eeleri boor bo,
 475. Anaa çüve kayn inçap turar" – dep
 bodaaş,
 476. Bir-bir keziin çipkeş,
 477. Bir-bir keziin dıñmazinga ekelgeş,
 478. Ol bügünü çugaalaas,
 479. Çidirtip ap-tır.
 480. Ol düne udup hongas,
 481. Dañ bajında dıñnap çıdarlarga,
 482. Kuştarnıñ ıdın kayızı-daa dıñnap kaar
 boop-tur evespe aan.
 483. Bektug-Kiriş, Bora-Şeeley alışkılar
 484. Tos dopçulug aldın sogulnıñ işinde
 485. Hopçu kara sudurunıñ işti-bile tanıjıp,
 486. Çüveniñ ujurun çaygaar-la
 487. Bile beer bolu berip-tirler evespe.
 488. Olar ol inçap çurttap turda,
 489. Bora-Şeeley añ-meñniñ keji-bile
 490. Edik-hep daarap,
 491. Çerle çünü-daa kılır
 492. Uran-şever bolu bergen.

493. Bektug-Kiriş-daa çerniñ anın çerge kırar,
 494. Sugnuñ anın sugga kırar,
 495. Eres er boop özüp kelgeş,
 496. Bodu bir bajıñ,
 497. Dıñmazinga bir bajıñ tudup bergen.
 498. Bir ayda anın añaar,
 499. Bir ayda uyguzın uduur,
 500. Mindıg çüve-dir.
 501. Bir ayda uyguzın udaaş,
 502. Ulug anın añaar deş beletkenip olurda,
 503. Bora-Şeeley kılaştap kelgeş:
 504. "Sen am üş honukta
 505. Çerle çüvee barba, akım,
 506. Men konçug bagay düş düjedim" – dep
 507. Iğlañaynıp olurup-tur.
 508. "Çağıs dıñmam, sen, çüve çugaalaarına,
 509. Dıñnaar-la men ıynaar" – deş,
 510. İyi hün çünzeeş,
 511. Anın añaap çoruksaaş,
 512. Sıñayındır sığıp sılalıp, ırlagılup,
 513. Ulug bodal bodangılup olurgaş,
 514. Bajıñnıñ kedeezinde
 515. Mooruy kılalıp kırınga,
 516. Bazıp üne bergeş,
 517. Öörtü-kudu körgülep,
 518. Ezep kaap kılaştap turarga,
 519. Sarıg turug murunda ajıt çerde
 520. Arga, dag çağılğan,
 521. Daaş eves daaş
 522. Dıñnalıp turgan-dır evespe.
 523. Kortpas bodu korgup,
 524. Kovaş dives çüree kovaş dep,
 525. Sezinmes bodu sestip,
 526. Sert dives çüree sert kınıp,
 527. Arı, bajı adıñaynıp turup-tur.
 528. "Çüü mında kelgeş,
 529. Çüü daaş ündürüp turar çoor?" – deş,
 530. Örtay bağlap kaggan a'dın
 531. Çuları-bile argamçızın söörtü
 532. Çavıdaktay kaapkaş,
 533. Daaş çoogu dölem teyg
 534. Üne halıdıp keerge,
 535. İyi öle koşkar üskülejp turgan.
 536. "Bo kulugurlar arta
 537. Kiji korgudup turar çüve-dir ale" – deş,
 538. Ajınıp, horadap,
 539. Kodan deg borbak daştı hoora sop algaş,
 540. Kagar orta,
 541. Dedirlençip, çaalançıp çoraan
 542. Koşkarların arazın orta
 543. Haytıktır kaktingaş, barıp düjer orta,
 544. Koşkarın bireezi korgup, dezıp inay
 boorga,
 545. Bireezi sürüp çorup kaap-tır.
 546. Er-daa horadaan heveer
547. İyi kodan deg daştı hoora sop algaş:
 548. "Ayañ-Kula silerni çetpes bolza,
 549. Dovuk-dorzuu kestirgey aan,
 550. Bektug-Kiriş silerni sokpas bolza,
 551. Amı-tının oskungay aan!" – deş,
 552. Argamçızın söörtpüsaar,
 553. Çularlın a'dı-bile ajingan heveer
 554. Sürüp çorup-la kaap-tır evespe.
 555. Ayañ-Kula çeder, çetpes,
 556. Bektug-Kiriş kagar, kakpas çorda,
 557. Argamçının doñnug uju
 558. Adır daştın arazına kısına beer orta,
 559. Argamçı dıñzış deer orta,
 560. A'tın bajı eglış deer orta,
 561. Bektug-Kirişti çavak arazından
 562. Çara şelipter orta,
 563. A'tın ajırğı çartındıva çayılgaş,
 564. Molduruu oorlup ölüp kaap-tır evespe aan.
 565. Ayañ-Kulanın bajı eelgeş,
 566. Oyta düjüp çorda,
 567. Argamçı üzülgeş, uspayn bargan.
 568. Ayañ-Kula eezinin ölgenin bilgeş,
 569. Bora-Şeeleynin bajınga mañnap keep-
 tir.
 570. Bora-Şeeley a'ttı köre kaapkaş,
 571. Çağlın çüree çarlı ber çazıp,
 572. E't-söögü sirigeynıp:
 573. "Eki een den kaçap, çoop çarıldın?
 574. Eki een kaçap, çoop baardı?" – dep
 575. Aytırıp-tır evespe.
 576. Ayañ-Kula turgaş,
 577. Ol bugünü çugaalaarga,
 578. Bora-Şeeley sirigaynıp-kavıgaynıp turgaş,
 579. A'dın ezerteş:
 580. "Akımın eki a'dın mınar ujur tavarışkan,
 581. Eki ezenğizin tever,
 582. Eki ezeringe olurur ujur tavarışkan-dır" –
 deş,
 583. A'ttangaş, hap keerge,
 584. Kögey deg er hörtee bergen çıdıp-tır
 evespe.
 585. Bora-Şeeley düje halaaş,
 586. Oytur, doñgaytır tırtıp,
 587. Algırıp-kışkırtıp, ıglap-sıktap,
 588. Turup berip-tır.
 589. Çeje inçap turar boor,
 590. A'dın: "Çıt, çıt! – deerge, çıda düşken,
 591. Akızın: "Üngertin, üngertin!" – deerge
 üngertinip turgan.
 592. Üngerip algaş, ekelgeş,
 593. Çayın çıdivas, kijn doñmas
 594. Em-şagaar, dom-şagaar o'du-bile çaap-
 çaap,
 595. Seriin çerge kaap algaş,
 596. Çejege, kajaga çedir

597. Iglap-sıktap kelgen çüve!
 598. Çeje ançap olurar?
 599. Ergildir-dolgandır bodanıp olurgaş,
 600. Akızının bir ayda aşsa ajar,
 601. Aspaza aşpas,
 602. Tos dopçulug hopçu karazın
 603. Ajıp körüp olurarga,
 604. Engirgey, Kırğırğaynıñ aldın, möngün
 ertinezin çeen bolgaş
 605. Çayın cıdvas, kijn doñup-daa bolbas
 606. Er bolgan-dır.
 607. "Dirgizip alır deer bolza,
 608. Çige murnuu çükte
 609. Hün-Haan, Ay-Haan, Deer-Haan üş
 haannıñ
 610. Üş dañğınazında üş öñ çelbiş arjıldar bar,
 611. Olarnı ekkeer bolza,
 612. Dirgizip ap bolur" – dep turar mindig
 bolgan.
 613. Ol ançap haydınıp-şügdünüp olurda,
 614. Bir erten imir-amır çorda,
 615. Er ala ezir ujup kelgeş:
 616. "Hün-Haannıñ, Ay-Haannıñ, Deer-
 Haannıñ
 617. Üş dañğınaların çadap ekkeer bolza,
 618. Dirlip-daa bolur,
 619. Öglüg-baştıg, ak maldıg,
 620. Aal-çurtug-daa bolur çüve-dir iyin.
 621. Men aña bir duzanı körgüzer-dir men
 iyin" – dep
 622. Üş ergildir ujup ertken.
 623. Am erten bir ala ezir baza-la
 624. Şak-la inçaar çugaalaş,
 625. Ujup ertken.
 626. "bo üş çüül sümenin aayinga kirip,
 627. Ooñ uun uglap,
 628. Şiin şiglep çoraas,
 629. Ulçup-toyaap çoraas,
 630. Öür bolzumza, öür-le men ınaan,
 631. Ölbeyn çalap ekkeer bolzumza,
 632. Harın akımnı dirgizip ap,
 633. Harın-daa aal-çurtug-daa
 634. Boluru çadavas-la çüve-dir" – dep bodaas,
 635. Ayañ-Kulazın tak kıldır baglap,
 636. Daga kıldır soodup kaaş,
 637. Bir ayda inaar baar arga-horgazın
 638. Bodanıp olurup berip-tir evespe aan.
 639. Aynıñ çaazında, hünün ekizinde
 640. A'ttanıp çoruur dep,
 641. Aştanıp-çemnenip algaş,
 642. Akızın kirbey salından sal çarıp,
 643. Dügünden düğün çarıp,
 644. Karaandan karak çarıp,
 645. Kejegezinden kejege çarıp,
 646. Hey ilbi-bile kadanıp-tööregeş,

647. Edik-hevin kedip,
 648. Ok-çemzeen azıngaş,
 649. Toylu şil körünçükke
 650. Kördünüp, şinçittinip olurarga,
 651. Hazı-bile dömeyi kançaar-daa arga çok
 652. Boop-tur evespe.
 653. Boktug-Kiriş akızın
 654. Engirgeyniñ çalım hayazına appargaş:
 655. "Çalım hayam, çarlı berem,
 656. Çangıs akım sup kaañ,
 657. Öndür hayam, çarlı berem,
 658. Ölgeñ akıñ şıgıap kaañ" – dees,
 659. Bir karaandan çaş töğüldür,
 660. Bir karaandan han töğüldür ıglap olurda,
 661. Çalım haya "çalt" kıldır
 662. Çarlı bergen.
 663. Orzuk-kerjek ak bijee-bile oyup,
 664. Orgulap, çazap turgaş, taarıştırğaş,
 665. Añ-meñniñ ilgin keñ
 666. Kılınay döjep çatkaş,
 667. Hazın sup kaaş:
 668. "Çangıs akım şıgıap kagdım,
 669. Çalım hayam, hağlı berem!" – dees,
 ıglarga,
 670. Çalım haya "çalt" kıldır
 671. Hağlı berip-tir evespe aan.
 672. Bora-Şeeley
 673. Aynıñ çaazında, hünün ekizinde
 674. Ayan-çoruun çoruur dees,
 675. Hamık herekselin aların algaş,
 676. Albazın kalbak kara aptarazına sukkaş,
 677. Kırğırğaynıñ hüngeer çartında
 678. Kızıl çalım baarında
 679. Kara kuyga sup kaaş,
 680. Bolçaytılg bora teyniñ kırınga
 681. Halıdıp üne bergeş,
 682. Kara çerni siriledi,
 683. Haya-dajın çangılandır
 684. Kıpınçag kışkızın kışkırap:
 685. "Men Boktug-Kiriş men,
 686. Irak-uzak çoruk kılır apardım,
 687. Meñee duzalaar kandıg çüü barıl?" – dep
 688. Olurup-tur evespe.
 689. Engirgeyniñ eezi er ala ezir ujup kelgeş,
 690. Oñ çartıkı ektinge honup,
 691. Kırğırğaynıñ eezi kış kış ala ezir ujup kelgeş,
 692. Solagay talakı ektinge honup,
 693. Evirip-çavırıp olurup-turlar evespe.
 694. Bora-Şeeley olurgaş:
 695. "Ekerler, erester, meñee kançaar duzalaar
 siler?
 696. Ertem-şidiger çül?" – dep aytırıp-tır.
 697. Bireezi:
 698. "Men Engirgeyniñ eezi Ereen-Ulaa men,
 699. Mende höy ertem-daa çok.

700. Bir dünnün işinde
 701. Çambı-dipti bir dolganır men.
 702. Aldı-üstüü dipte çüveni
 703. Dıñnap bolur men.
 704. Kara çiveş deer arazında
 705. Tañdıdıva ajıp bar çıtkan oktu
 706. Tudup ap bolur men" – deen.
 707. Kıñgırgaynıñ eezi Kızıl-Ulaat:
 708. "Mende-daa ertem-bilig çuga,
 709. Men seer çarın arazında kuzar bolzumza,
 710. Bir kiji küjü,
 711. Bel kejikke kuzar bolzumza,
 712. Baza bir möge küjü nemeer men.
 713. Sıyda ogum, sıra çam-bile
 714. Çambı-diptiñ kıldından beer çüveni
 715. Körüp, çaspas adar men.
 716. Bis oon ıñay çünü-daa
 717. Ürep, dolap bolur bis.
 718. Sen çerle muñgak, budulçak çüve bodava"
 – diškeş,
 719. Çalgınnarın dalbañnadıptarga,
 720. Ottug, sorlug ooldar
 721. Bolu berip-tirler evespe aan am.
 722. Bora-Şeeley-daa amırap, öörüp,
 723. Çige murnuu çügün şigleeş,
 724. Hap-la kaap-tır.
 725. Ayañ-Kula hoya-hoya düşküleerge,
 726. Kodan deg çeri oylup, çaştap,
 727. Dayzı-dayzı baskılaarga,
 728. Dag daştar söpkünenip badıp,
 729. Buluttugnuñ adaa-bile,
 730. Buduktugnuñ kırı-bile,
 731. Bediiniñ belinge deep,
 732. Çavızınıñ bajın bazıp,
 733. Hemçigeştetni keje halıp,
 734. Artçıgaştarnı aja halıp,
 735. Kurgag çerin huyuksudup,
 736. Öl çerin örtenzidi ujugup
 737. Çorup oluru-tur evespe.
 738. Bora-Şeeley ayan-çoruk kılır
 739. Ayan şinçi kire bergen,
 740. Sıgayındır sıgırılup,
 741. Sırlanıp, ırlagılup çorup olurgaş,
 742. Bir bodanıp çoruurga,
 743. "Alañgı edee a'dınıñ askınıñ kövüünge
 744. İrip kalır çede bergen,
 745. Çerinden üngeş, çem-daa işpeen,
 746. Çer arazı ırıp-daa kelgen kıldır bodanıp:
 747. Ayan-çoruk am-daa ırak bolgay,
 748. A'tı inça kulumadap bolbas.
 749. Bo orta al-bot, a't-höl
 750. Dıştandırıp alır-dır" – dep bodaaş,
 751. Arga çartın "ayt" dees,
 752. Mees çartınga düjürüp,
 753. Üjen-dörten sun-mıygaan kıra hömeelep,

754. Mees çartın "ayt" dees,
 755. Arga çartınga düjürüp,
 756. Aldan-çeden argar-koşkarların
 757. Kıra dize hömeelep ekelgeş,
 758. Arga-sayaan aa-çaza sop ekelgeş,
 759. Ulug odun ujutkaş,
 760. Üstüü çartınga üjen-dörten sun-mıygaan,
 761. Aldı çartınga aldan-çeden argar-
 koşkarların
 762. Sıra sıranıñ durgun durgununçe şıştegilep
 algaş,
 763. Ayañ-Kulazın salgaş,
 764. Çonaan döjengeş, ezerin sırtangaş,
 765. Oorgalap çıdıp ap-tır evespe.
 766. Bora-Şeeley bir aynıñ üjen honukta udaaş,
 767. Tura halıp kelgeş,
 768. Üstüü çartındıva körüngeş,
 769. Üjen-dörten sun-mıygaqtarın
 770. Ajıra-sıra kaggılup,
 771. Aldı çartında
 772. Aldan-çeden argar-koşkarların
 773. Ajıra-sıra kaggılup,
 774. Kadıg söögün kakkırılup,
 775. Çımçak söögün simgırılup, çip algaş,
 776. Ayañ-Kulazın bağlap kaggaş,
 777. Çeden kiji tötpes
 778. Çelgiy kara pajınga,
 779. Çiñ şayın hayındırğaş,
 780. Ayan-çorukka çir a'ş-çemin
 781. On beş honukta çemnenip algaş,
 782. Uzun çoruun ulaştır hap çorutkaş,
 783. Çıldık çerni aylık bodap,
 784. Aylık çerni honuk bodap, hap çoraaş,
 785. Bedik kara tañdı kırınga üne hap keerge,
 786. Indında ulug ak höl çıtkan.
 787. Tos çüstüg kara duranın uşa sop ekelgeş:
 788. "Baraan-saraan çüü köstüür eves" – dees,
 789. Körüp olurarga,
 790. Daadı-la ak mal höy boop-tur.
 791. Eñ betinde ak teveler çoraan.
 792. "Moon kadarçıızından
 793. Bir çüveniñ uun aytırıp albas be?" – dep
 794. Bodaaş, hap orda,
 795. A'dı tura düşken.
 796. Düje halaaş:
 797. "Arbas-turbas Ayañ-Kulam",
 798. Çop turduñ?" – dep-tir.
 799. A'dı turgaş:
 800. "Kiji çeringe bo-la heveer
 801. Çoruur sen be?" – dep-tir evespe.
 802. "Şınap-la ındıg çüve turganı çül" – dees,
 803. Taagılıg kula çavaalıg,
 804. Kidis hevenektig,
 805. İngırjak ezerlig,
 806. İyaş ezengilig

807. Baldır-beejek ool boop algaş,
 808. Hökpeñnedi şoşkudup çorup olurda,
 809. Teve kadarçızı körüp kaggaş,
 810. Doza hap keep-tir.
 811. Düje halaaş,
 812. Aşaktıñ amırın aytırğaş turda,
 813. Aşak mendiniñ harızın bergeş;
 814. "Aal-çurtuñ kaydal?
 815. A'dıñ, boduñ adı kim boor?
 816. Kayı uqlap-şıglep,
 817. Kandıg ayan-çoruk kılıp çor sen, oglum?"
 –
 818. Dep-tir evespe.
 819. Ool turgaş:
 820. "Mende aal-çurt-daa çok,
 821. A't, botta at-daa çok,
 822. Arızınnan aştaan,
 823. Övürünnen eleen,
 824. Ösküs-çañgıs kiji men, irem,
 825. Bora bıdaa, boja-hoytpak
 826. Saktıp çoruur kiji men.
 827. Bo sürüg kim dep haannıl?
 828. Silerniñ at-şolañar kımıl?
 829. Kim dep haannıñ
 830. Kadarçı-havırçı siler, kırgan?" – dep
 831. Aytırıp-tır evespe.
 832. "Men Hün-Haannıñ teveziniñ kadarçızı
 833. Ak a'tıg Agıldır aşak dep
 834. Kiji men, oglum" – dep-tir.
 835. "Silerniñ haan çonunga
 836. Kadıg halançızı kayı hirelig haanıl?
 837. Bora ıdaa, boja-hoytpaa
 838. Kayı hire elbegil?
 839. Men ıškaş bagay kiji
 840. Baraalgap bolur irgi be,
 841. Bolbas irgi be, irem?" – dep-tir evespe.
 842. Agıldır aşak turgaş:
 843. "Haan kiji kadıg halançığ-la çüve bolgay.
 844. Bora bıdaa, boja-hoytpak-daa bar-la
 ıynaan.
 845. İndig-daa bolza,
 846. Çüve kıla albas kırgan ulus baza-la
 847. Aştap-suksap, elep-türeple çoruur çüve-le
 bolgay.
 848. Siler ıškaş anıyak ulus
 849. Ajırar boor be.
 850. Kadıg, çımçak çüveni
 851. Aa-çaza kılıp beer,
 852. Edik-hevinge-daa ajırbas,
 853. İşti-hırminga-daa ajırbas-la bolgay.
 854. Haan kijige er kiji
 855. Baraalgavas boor be, oglum?
 856. Bistiñ haan ay hirede
 857. Bis ıškaş ulus
 858. Baraalgaaş çay şöleen çok boor" –

859. Dep-tir evespe.
 860. Ool turgaş:
 861. "Haan kiji çay çok,
 862. Ajıl baza kılır çüve be, irem?" – dep-tir.
 863. Aşak turgaş:
 864. "Haannıñ aldın dañgıñızın alır deen,
 865. Aldaynıñ Aldın-Mögeziniñ
 866. Adın köör deen,
 867. On çüktüñ on ekerleri,
 868. On çüktüñ tos ekerleri çılğan.
 869. Ooñ mağazın köör deen
 870. Hamık hayıñan, düp düvüreen
 871. Turar çüve bolgay.
 872. Hamıktı haan baştaan çüve didi,
 873. İnçangaş haan-daa çay çok boor iyin" –
 874. Dep-tir evespe aan.
 875. Şıyaan! Bora-Şeeley:
 876. "Andıg-dır, irem,
 877. Haannıñ aalı
 878. Moon kayı hire ıragıl, kırgan?" – deerge:
 879. "Bo hemni kudu badıp çıdarıñga,
 880. Höy malçınnar oruñ aksında çüve.
 881. Ooñ adaanda ulug sarıg hovunuñ
 ortuzunda
 882. Çüve" – dep-tir.
 883. Er-daa dö'ş çerге çortup,
 884. Dövünçük çerге şoşkuñguurlap çoraaş,
 885. Höy malçınnarga doozazıñga ujuraşkan,
 886. Ol-la aytırğların aytırarga,
 887. Dooza dömey harılalıp-tır evespe.
 888. Bora-Şeeley ol kakkaş,
 889. Hün-Haannıñ aalına çede beerge,
 890. A't baı-daa kozurt,
 891. Kiji-daa kara seek-le bolgan.
 892. Karak çingirtilenip turar
 893. Koda-sümeniñ soonda
 894. Tozan a't dolganıp çetpes
 895. Dokulçak ak örgeeniñ mumunda
 896. Bir bölük emeeş maygın bar bolgan.
 897. Adaanda bir bölük,
 898. Oon aray kövey maygın bar bolgan.
 899. Üstünde höy çon
 900. Maygın-balgat-daa çok,
 901. Öörü-kudu köjüp turar boop-tur.
 902. Şinçip körüp, çortup olurarga,
 903. Mumunda maygın arazından
 904. Aldın heelig sarıg maygın ılalıp turgan.
 905. Ooñ çanında aldın sarala a't
 906. İlğalıp turar bolgan.
 907. "Aldaynıñ Aldın-Mögezi bo-la boor" –
 dep
 908. Çortup oluruñ-tur evespe.
 909. Bora-Şeeley ol çortkaş,
 910. Höy çok arazıñga kelgeş,
 911. Çavaazın bağlap kaggaş,

912. Öörü şuvuşkan-bile örü kılaştap,
 913. Kudu şuvuşkan-bile kudu kılaştap turarga,
 914. Ee köör çüve-daa çok.
 915. Ol inçap ulus ederip çoruurga,
 916. Nazı döğüp kırıy bergen bir aşak:
 917. "Aal-çurtuñ kaydal,
 918. At-şolañ kımıl?" –
 919. Dep-tir evespe.
 920. "Mende aal-çurt-daa çok,
 921. At-şola-daa çok,
 922. Arızından aştan,
 923. Övüründen eleen,
 924. Aal-kezip, a'ş-çem dilep ijip,
 925. Çer kezip, çem suraglap
 926. Çoruur kiji men, irey.
 927. Bo höy çon çop minçap cıglıp turar çon
 boor?
 928. Kım dep haannıñ
 929. Koda-sümezi boor, kırğan?" –
 930. Dep aytırıp-tır evespe.
 931. Aşak turgaş:
 932. "Bo Hün-Haan dep kijiniñ
 933. Koda-sümezi-dir.
 934. Bo çon bolza,
 935. Hün-Haannıñ aldın dañgımañın
 936. Adaan-möörey alğan eres er alır dep,
 937. Möörey çarlaan çüve-dir.
 938. Ooñ şüüldezin köör,
 939. Mööreyge-daa kırjir
 940. Mındıg çüve ıynaar, oglum", – dep-tir
 evespe.
 941. "Kandıg möörey çarlaan çüvel?
 942. Kım dep eres er şüülideni alğan çüvel,
 irem?" – dep,
 943. Ool aytırıp-tır.
 944. "Am erten tevenin üttüg-çarnın öttür,
 945. Dilginiñ üttüg-çarnın çire,
 946. Mönğün teveneniñ üdün çire,
 947. Çüs şarı çü'gü ıyaştı örttendir,
 948. Demir köjeeni tura atkan er
 949. Şüglüp üngeş,
 950. Ay-Haannıñ aldın dañgımañın alır çüve-
 dir" –
 951. Dep-tir evespe.
 952. Erteninde "Adıg egeleer!" dep
 953. İt üngen soonda,
 954. Karak çetpes sarıg oorganıñ kırınçe
 955. Çon-daa köjüp-le üngen.
 956. Oorganıñ kırında
 957. İyi ak ögnü tikken.
 958. Bireeziniñ ejiiinde
 959. Ses buttug şiree kırında
 960. Ses ka't olbuk salğan.
 961. Ooñ kırında ak saldıg
 962. Ak tonnug Ay-Kaan dep kiji olurgan.

963. Bir ak ögnüñ ejiiinde
 964. Baza-la ses ka't olbuk salğan
 965. Ses buttug şiree turgan.
 966. Ooñ kırında sarıg er olurgan.
 967. Ulus-daa adıp egeleen,
 968. Çer ortuzu çedirer-daa kiji bar,
 969. Çedirbes-daa kiji bar bolgan.
 970. "Aldın-Möge adar-dır!" – deen soonda,
 971. Aldın sarala er şiree kırınnan düşkeş,
 972. Kaşpal kara çazın çoruy aşap,
 973. Han hojuula ogun çoruy şalıp,
 974. Bolçaytılıg bora teyniñ kırınçe
 975. Kılaştap üne bergeş.
 976. Erten tırtıngan bodu
 977. Kejeege çedir tırtıñp,
 978. Kejee tırtıngan bodu
 979. Ertenge çedir tırtıñp keerge,
 980. Ok tutkan holunuñ
 981. Odu burugaynıp,
 982. Ça tutkan holundan
 983. Çalbıraaş çayıgaynıp kelgen.
 984. Çazınıñ uju-bajından
 985. İş burugaynıp keerde,
 986. Sala kaar orta,
 987. Tevenin üttüg-çarnın ötkes,
 988. Dilginiñ üttüg-çarnın çire,
 989. Mönğün teveneniñ üdün çire,
 990. Çüs şarı çü'gü ıyaştı
 991. Örttendir deggeş,
 992. Demir köjeeni bir karış kirgen,
 993. Ogu keep düşken.
 994. "Möörey meenji boldu!" – dep kışkı
 salğan.
 995. Höyden:
 996. "Demir köjee odurulbaan!" – daa deer kiji
 bar bolğan,
 997. "Bolğan!" – daa deerleri bar,
 998. Mındıg bolğan-dır evespe.
 999. Bağay ool turgaş:
 1000. "Bolbaan, bolbaan!
 1001. Men atpaan men, men atpaan men!" –
 dep
 1002. Algırıp-tur.
 1003. Aldın-Möge turgaş:
 1004. "Dem-ne çop atpaan sen?
 1005. Inaar uglaaş adıvıt, kulugur!" – dep
 1006. Horadap turup-tur.
 1007. "Çerle adıp köreyñ, haanım?" – dees,
 1008. Çannıp turup bergen.
 1009. Haan-daa ıttaalakta,
 1010. Aldın-Möge turgaş:
 1011. "Bo çüvee beletken beriger,
 1012. Adıp çadaza,
 1013. Börttüg bajın börgü-bile,
 1014. Çeñnig holun çeñji-bile kezer çüve" –

dep-tir.
 1015. Ool turgaş:
 1016. "Çaa, çöp-tür" – dees,
 1017. Bolçaytılg bora teyniñ kırınçe
 1018. Bagay çavaazın çedip algaş,
 1019. Bagay çazın çoruy çülgüp,
 1020. Bagay sogunun çoruy aştap,
 1021. Ünüp kaap-tır evespe.
 1022. Çılğan höyden:
 1023. "Soonda atkan kiji
 1024. Andıg çüve çordu dep bodaarı ol-dur aa,
 1025. Çarjınçığ, çögençig-daa kulugurnuñ!" –
 dijiñ,
 1026. Oyta-donğaya düjüp, kattırıp,
 1027. Olura düjüp, tura halçıp kattırıp
 1028. Turup-turlar evespe.
 1029. Bora-Şeeley:
 1030. "Adıg-tudug
 1031. Adıp körbeen kiji bolgay men" – dep
 saktıp,
 1032. Ulug bodal bodanıñ,
 1033. Çorup oluruñ-tur.
 1034. Teyniñ kırınğa bargaş,
 1035. Bodu boop algaş,
 1036. Kadıg kara çazınıñ kirijin
 1037. Kırılga dıñzıtkaş,
 1038. Kañ hojuula ogun
 1039. Kadıg idiiniñ ulduñunga
 1040. Şalıy-şuluy sop algaş,
 1041. "Men kezenmedim,
 1042. Bektug-Kiriş akım kezendi!" – dees,
 1043. Kezenip, tırttıñ turup-la berip-tir
 evespe.
 1044. Erten tırttıñ bodu
 1045. Kejeege çedir tırttıñ,
 1046. Kejee tırttıñ bodu
 1047. Ertenge çedir tırttıñ,
 1048. Ok tutkan holunuñ
 1049. Odu burugaynıp,
 1050. Ça tutkan holunuñ
 1051. Çalbıraajı çayıgaynıp,
 1052. Çazınıñ uju-bajından
 1053. Iş burtugaynıp keerde,
 1054. Çazınıñ aldıñ sagında siilip kılğan
 1055. Aldan ulu dekpezi arıgaynıp,
 1056. Üstüü sagında siilip kılğan
 1057. Üjen ulu dekpezi ürügeynip,
 1058. Dekpezinde te-çuñmazı
 1059. Tekpilejip-şaşkılañ,
 1060. Baarında par, arızılajı
 1061. Barzayıp-korzayıp keerde,
 1062. "Men tırtpadım,
 1063. Bektug-Kiriş akım tırttı!" – dees,
 1064. Şıp-şınap şıktır tırttıñ ekelgeş,
 1065. "Men salbadım,

1066. Bektug-Kiriş akım saldı,
 1067. Çüskük tutkan holunga şüñnükpe,
 1068. İne tutkan holunga ildirtinme!" – dees,
 1069. Işkına çoruy sala kaar orta,
 1070. Teveniñ üttüg-çarnıñ ötkes,
 1071. Dilginiñ üttüg-çarnıñ çire,
 1072. Möngün teveniñ üdtün çire,
 1073. Çüs şarı çü'gü ıyaştı örttendir,
 1074. Demir köjeeni üze deggeş,
 1075. Sarıg hovunuñ ol çartı
 1076. Boş dagnıñ belindive ogu kire bergen,
 1077. Kezi köstüp sirigeynıp turgan.
 1078. Karak çiveş arazında halıdıp barıp,
 1079. Uştı sop ap turgan
 1080. Bora-Şeeley-dir evespe.
 1081. Şıyaan am çüü boor!
 1082. Küjür Bora-Şeeley: "Çüü-daa bolza,
 1083. Bireni aştım eves be" – dep
 1084. Bodap, hap kelgeş:
 1085. "Meen adım kandıg boldı, eşter?" – dep
 1086. Çorgaar aytırıp turup-tur evespe.
 1087. Höyden:
 1088. "Adıg-tudug oon artık boor be! – dep
 turlarda,
 1089. Aldaynıñ Aldın-Mögezi turgaş:
 1090. "Adıg seenji-daa bolza,
 1091. Kaş mööre-bile körjüür bis.
 1092. Sen ışkış çüveni
 1093. Deerdive ündür tevektep-daa ıtkay-la,
 1094. Çerdive kiir tepsep-daa ıtpas be!" – dees,
 1095. Udurguzun ulçuktur daynap,
 1096. Dag diñ dayıradı daynap turup-tur.
 1097. Bora-Şeeley turgaş:
 1098. "Mööreyni sen bilir çüve bolza,
 1099. Am çüü kandıg adaan-mööre bar
 çüvel?" – dep,
 1100. Hölçük bolgan ala karaan
 1101. Hölüñnedi körgülep,
 1102. Arın Hireeti bolgan ala karaan,
 1103. Añdara-düñdere körgülep,
 1104. Ajınıp-horadap oluruñ-tur evespe.
 1105. Aldın-Möge olurgaş:
 1106. "Am daarta dañ bajı şara-here,
 1107. Daş bajı sarıg-şokar turda,
 1108. Sarıg hovunuñ ol çartıñga sen,
 1109. Bo çartıñga men belen turar evespe.
 1110. İyelemin törüp kaggan
 1111. Dört maga e'di-bile
 1112. Körüşkey bis aan" – dep-tir evespe.
 1113. Bora-Şeeley turgaş:
 1114. "Harın ölür, dirliir-daa bolza,
 1115. Dürgeñi herek bolgay" – dees,
 1116. Hap çoy barıp-tır evespe aan am.
 1117. Bora-Şeeley sarıg hovunuñ
 1118. Ol çartıñga bargaş,

1119. Ayañ-Kulazın demir kijen-bile kijennep
kaaş,
1120. Akızının sezen buur keji
1121. Şodak-şuudaan kederge,
1122. İyi emii çerle çajınmas bolgan.
1123. Oon aayın tıp çadaaş,
1124. A'dınga çügürüp kelgeş:
1125. "Meen iyem töreen iyi emiimni
1126. Kañap alır kiji boor men, eki a'dım,
1127. Arga-sümeden kadıp kör" – dep-tir.
1128. A'dı turgas:
1129. "Ujungan çüve-dir ale!
1130. Ezerniñ ajırgı çarıkkı
1131. Oor kövençiniñ aldında
1132. Ottug horan o'du bar boor,
1133. Oon-bile ögep-dagap körem" –
1134. Dep sümelep-tir evespe.
1135. Bora-Şeeley kövençin üjep köörge,
1136. Ottug horan o't bar bolgan.
1137. Oon-bile ögep-dagaptarga,
1138. Çırlıp çıpsına bergen-dir.
1139. Am ol inçap turda,
1140. Aldaynıñ Aldın-Mögezi
1141. Dagdınıp, kettinip algan,
1142. "Boktug-Kiriş, kañaldıñ, çoondıñ?" –
deen,
1143. Kıyğı kışkızın salgan,
1144. Kara çerni dirtiledir,
1145. Haya-dajın çağılandır
1146. Evip-devip çorup oluru-tur evespe aan.
1147. Bora-Şeeley tonun ezeriniñ kırınga
salgaş,
1148. Utkuy devip çede bergeş,
1149. İyi er-daa seziniş çok,
1150. Segirjip ap-tırlar evespe.
1151. Bora-Şeeley bir çay arazında
1152. Karak uunda köörge,
1153. Er ala ezir ujup kelgen deg bolgan.
1154. Çarın araziñçe
1155. Engirgeyniñ eezi Ereen-Ulaat
1156. Er ala ezir boop kelgeş, kuzar orta,
1157. Bir möge küş hörekke nemejip keerde,
1158. Bir öde halaaş, bir buttan algaş,
1159. Bir aynıñ üjen,
1160. İyi aynıñ aldan honukta
1161. Bööldep kelgeş, bir köörge,
1162. Aldın-Mögeniñ çağıs budun tudup
algan boop-tur.
1163. Toptap, şinçip turarga,
1164. Aldın-Mögeniñ hanı
1165. İyaş, haya, daşta çaşkannanıp kalgan
1166. Boop-tur evespe aan.
1167. Şıyaan! Bora-Şeeley bodanıp turgas,
1168. "Aldaynıñ Aldın-Mögeziniñ
1169. İyaşta çaştan hanı
1170. Çövüreeniñ kızılı boop şınzin!
1171. Daya-sööskenge çaştanı
1172. Daya-sööskenniñ kızıl kartı bolzun!
1173. Haya-daşka çaştanı
1174. Haya-daştıñ kızıl kartı bolzun! – dep
1175. Artkan çağıs budu,
1176. Bo songu aç-üreniñ
1177. Et-sep kaastaarga,
1178. Adırılbas, çıpsınçak aldınıga kattıñ!" –
dep,
1179. Töögüp-daa turgan Bora-Şeeley-dir
evespe aan am.
1180. Bora-Şeeley Ayañ-Kulazınga kelgeş,
1181. A'dın mungaş,
1182. Aldın sarala a'tka kelgeş,
1183. Ezer, çonaan sukkaş,
1184. "Ak çılğı arazınga aldın sarala a't boop,
1185. Çayaan çara, komuñ hoora semirip al!" –
dees, salgaş,
1186. Hün-Haannıñ aalınga hap kelgeş:
1187. "Am çüü adaan-mööreyniñ bar çüvel?"
– dep,
1188. Hölçük bolgan ala karaan
1189. Hölüñnedi körgülep oluru-tur evespe.
1190. Hün-Haan olbuk-kuduzun çadıp,
1191. Çiñ şayın hayındırtıp,
1192. Hoo, dombuzunga kudup,
1193. Çağlıg e'din, çigir boovazın salıp,
1194. Hündülep olurgaş:
1195. "Am adaan-mööre-daa çok-tur, oglum,
1196. Ak ögnü tıp,
1197. Azıraan mal, ara e't, artı-horaam
ortuzundan üzüp,
1198. Uruum-daa beer men, oglum" – dep,
1199. Ayannıg çugaaazın çugaalap oluru-tur
evespe.
1200. Bora-Şeeley olurgaş:
1201. "Çaa, ındıg-dır, haan katım.
1202. Meen çoruum am-daa elek.
1203. Men çoruum kılıp algaş,
1204. Çoruy keer men.
1205. Alırımın aaylap beriñer,
1206. Beletkep kaar siler.
1207. Aray saaday beer boor men.
1208. Çanarımda dalaş apaar boor men,
1209. Saat çüve kılbas siler" – dees,
1210. Ayañ-Kulazın mungaş,
1211. Çige murnuu çügtün şigleeş,
1212. Uzun çoruun ulaştır
1213. Çorup kaap-tır evespe.
1214. Bora-Şeeley ol çorutkaş,
1215. Kıştıñ hıraazın hılradı,
1216. Çaynıñ şalıñın şalıradı,
1217. Bediiniñ beliñge tepsep,
1218. Çavızın bajınga bastırıp,

1219. Hemni keje halıdıp,
 1220. Arttarnı aja halıdıp,
 1221. Hoy deg daşı çuura bastırıp,
 1222. Kodan deg çerni oya tepsip hap olurğaş,
 1223. Bir ulug tarjının kırına
 1224. Üne hap keerge,
 1225. Bir ulug sarıg hem,
 1226. Karak çetpes sarıg hovu köstüp çıtkan,
 1227. Düje halaas.
 1228. Tos çüstüg kara duranın ušta sop algaş,
 1229. "Baraan-saraan çüü köstüür eves" – dees,
 1230. Şinçip, körüp olurarga,
 1231. Daadı-la sarıg mal höy bolgan.
 1232. Eñ betinde dañ-na hoor sarıg teve çoraan.
 1233. "Moon kadarçı bar-la bolgay,
 1234. Moon çüvenin bir aayın aytırıp albas be?
 – dees,
 1235. Çoraan çoruktıñ kandızın kançap bilir,
 1236. Mañaa a't-bot dıstanıp alır-dır" – dees,
 1237. Dedir oytur tırtaş,
 1238. Aldaynıñ artınçe düje halıtkaş,
 1239. Arga çartınnan "ayt" dees,
 1240. Mees çartınga düjürüp,
 1241. Üjen-dörtin sın-mıygaan kıra hömeelep,
 1242. Mees çartınnan "ayt" dees,
 1243. Arga çartınga düjürüp,
 1244. Aldan-çeden argar-koşkarların
 1245. Kıra dize hömeelep ekelgeş,
 1246. Arga-sayaan aa-çaza sop ekelgeş,
 1247. Ulug odun salgaş,
 1248. Üstüü çartınga üjen-dörtin sın-
 mıygaan,
 1249. Aldı çartınga aldan-çeden argar-
 koşkarların
 1250. Sıra sıranıñ durgun durgununçe şiştep
 algaş,
 1251. A'dın salgaş, oorgalap çıdıp ap-tır
 evespe.
 1252. Küjür Bora-Şeeley
 1253. Ayda uduur uyguzun udaas,
 1254. Tura halıp kelgeş,
 1255. Üstüü çartındıva körüngeş,
 1256. Üjen-dörtin sın-mıygaan
 1257. Ajıra-sıra kagılap,
 1258. Aldı çartındıva körüngeş,
 1259. Aldan-çeden argar-koşkarların
 1260. Ajıra-sıra kagılap,
 1261. Kadıg-kadıg söögün kakkırgılap,
 1262. Çımçak söögün simgirgilep,
 1263. Çiy sop algaş,
 1264. A'dın bağlay sop kaggaş,
 1265. Çeden kiji tötpes
 1266. Çelgiy kara pajinga
 1267. Çiñ şayın hayındırğaş,
 1268. Ayda-çılta aştas-suksavas a'ş-çemin

1269. On beş honukta çemnenip algaş,
 1270. A'ttangaş, teve çoogunga kelgeş,
 1271. Taagılıg kula çavaalig,
 1272. Kidis hevenektig bagay ool boop
 huvulgaş,
 1273. Hökperñedi şoşkudıp,
 1274. Eleñnedi çortup çoraas,
 1275. Teve kadarçızinga çedip keerge,
 1276. Sarıg a'ttıg, sarıg saldıg
 1277. Sarıg aşak utkuy şoşkup kelgen.
 1278. Ool düje halaas,
 1279. Amırın aytırğaş turda,
 1280. Aşak turgas:
 1281. "Aal-çurtıñ kaydal?
 1282. At-şolañ kımıl?
 1283. Kay bar çor sen?
 1284. Kandıg ayan-çoruk kılıp çor sen,
 oglum?" – dep
 1285. Çöleñ-çaagay çugaalap turup-tur
 evespe.
 1286. Ool turgas:
 1287. "Mende aal-çurt-daa çok,
 1288. A't, botta at-şola-daa çok,
 1289. Arızından aştaan,
 1290. Övüründen eleen-türeen amıtan men,
 1291. "Bora bıdaa, boja-hoytpak kayda irgi?" –
 dep,
 1292. Oran kezip toyaap-dojap,
 1293. Doktaar turar çer-daa çok
 1294. Amıtan men, irem.
 1295. Silerniñ aal-çurtıñar kaydal?
 1296. A't, bodıñ at-şolañar kımıl?
 1297. Bo kım dep haannıñ kañ sürüül, irem?" –
 dep
 1298. Aytırıp-tur evespe aan:
 1299. Aşak turgas:
 1300. "Mende aal-daa çok,
 1301. Hoor sarıg teve kadargan,
 1302. Hoor sarıg a'ttıg
 1303. Hola-Sal dep kiji men.
 1304. Bo sürüg ay-Haan dep kijiniñ
 1305. Kañ sürüü-dür iyin, oglum" – dep-tir.
 1306. Ool turgas
 1307. "Ay-Haan dep kiji
 1308. Çöleñ-çaagay kiji be, kadıg-berge be?
 1309. Bora bıdaa, boja hoytpak elbek be?
 1310. Men ışkaş bagay kiji
 1311. Baraalgap bolur be, bolbas be, irem?" –
 dep
 1312. Aytırıp-tır evespe.
 1313. Aşak turgas:
 1314. "Haan kijiniñ a'ş-çemi
 1315. Elbek bolbayn kançaar, oglum?
 1316. Haan kiji çerle kadıg-berge
 1317. Bolur çüve bolgay.

1318. Andığ-daa bolza bistiñ haan albatı
 1319. Çonunga çımçak kiji çüve.
 1320. Am hirede bis ışıkaş ulus
 1321. Baraalgaar çay çok-la boor.
 1322. Haannıñ aldın dañğınazın alır deen
 1323. Hümiş-Hüler mögeniñ
 1324. Adığ-tuduun köör bolgaş adığga-daa
 kirjir
 1325. On çüktüñ on,
 1326. Tos çüktüñ tos eñ eker erleri
 1327. Çılğan turar çüve çordu, oglum" – dep-
 tir evespe.
 1328. "ay-Haannıñ aalı kayda çüvel, irem?" –
 deerge,
 1329. "Bo hemniñ bo kıldında
 1330. Hamık malçınnar innıda çüve.
 1331. Olarnı erte beeriñge,
 1332. Anda çüve azar – erter çeriñ-daa çok" –
 1333. Dep-tir evespe,
 1334. "Çaa andığ-dır, irem", – dees,
 1335. Döş çerge çortup,
 1336. Dövünçükke hökpeeliktedi daalıktadıp
 çoraas,
 1337. Höy malçınnarga ujuraşkaş,
 1338. Ol-la aytırıñ aytırarga,
 1339. Dömey boop-tur,
 1340. Hola-Saldıñ harızı-bile
 1341. Ol-la çorutkaş,
 1342. Ay-Haannıñ koda-sümeziniñ çoogunga
 1343. Çedip keerge,
 1344. A't-daa koş arga-la,
 1345. Kiji-daa kımiskayak-la boop-tur evespe.
 1346. Höy çonnuñ arazınçe,
 1347. Eleñnedi çortup kirip kelgeş,
 1348. Bagay çavaazın höy a'ttar kıldında
 ıldırıp kaggaş,
 1349. Höy-bile kadı öörü-kudu bazıp,
 1350. Çorup-la turgan.
 1351. Ol inçaar çorup turgaş,
 1352. Kulak uunda dıñnap çoruurga,
 1353. Hün-Haanga adığ-bile
 1354. Adı dömey bolgan.
 1355. Bottarınıñ çugaazın dıñnaarga,
 1356. "Bis ışıkaş ulus hey-le adar çüve-dir iyin"
 –daa
 1357. Dijirleri bar.
 1358. "Çüveni kançap bilir,
 1359. Kelgen hereen atpayn kançaar"-daa
 1360. Deerleri bar boop-tur evespe.
 1361. Erteninde karak çetpes sarıg oorganıñ
 kırıñçe
 1362. Çon-bile kadı ünüp kaap-tır.
 1363. Oorga kırınga ünüp keerge,
 1364. Adığga kirjir eker eres erler
 1365. Şagda-la belen turgan.

1366. Haan-bile hüreñ a'ttıg Hümiş-Hüler
 möge kelgen,
 1367. Haannıñ olurar şireezi-bile
 1368. Hüler-Hümiş mögeniñ olurar iyi şireezi
 belen bolgan.
 1369. Olar kelgen soonda,
 1370. "Adığ-tudug egeleer!" – deen
 1371. İt-daa üngen.
 1372. Ok-daa sıgaynıp turup bergen,
 1373. Ça-kiriji-daa dıgaynıp-la turgan,
 1374. Çedireri çedirer-daa,
 1375. Çedirbezi çedirbes-daa boop-tur evespe.
 1376. Höy adıp töngeñ soonda:
 1377. "Hüler-Hümiş möge adar!" – deen
 soonda,
 1378. Hüler-Hümiş möge hüreñ a'dın mungaş,
 1379. Bolçaytılg bora teyniñ kırıñçe
 1380. Hap üne bergeş,
 1381. Kezenip tırtınıp çıdıp-la
 1382. Berip turup bergen.
 1383. Erten tırtıngan bodu
 1384. Kejeege çedir,
 1385. Kejee tırtıngan bodu
 1386. Ertenge çedir tırtınıp keerde,
 1387. Ok tutkan holunuñ odu burıgaynıp,
 1388. Ça tutkan holunuñ çalbıraajı çayıgaynıp
 keerde,
 1389. İşkına çoruy salır orta,
 1390. Teveniñ üttüg-çarnıñ ötkes,
 1391. Dilginiñ üttüg-çarnıñ çire,
 1392. Teveneniñ üdün çire,
 1393. Çüs şarı çü'gü çıraanı örttendir deggeş,
 1394. Demir köjeeniñ bir çartın çire deggeş,
 1395. Ogu keep düşken.
 1396. Hüler-Hümiş möge hap bargas,
 1397. Ogun ala sop algaş:
 1398. "Möörey meeni boldu aa!" – dep kıygı
 salgan.
 1399. Höy çon:
 1400. "Boldu!"-daa deerı bar,
 1401. "Bolbaan!"-daa deerı bar bolgan.
 1402. Haan olurgaş:
 1403. "Am adar sağıştıg kiji bar be, çok be?" –
 dep kıygı salgan.
 1404. Höy çon:
 1405. "Çok, çok!" – dep-tir.
 1406. Bagay ool turgaş:
 1407. "Men atpaan men,
 1408. Men adıp bolur men be?" – dep-tir
 evespe.
 1409. Haan-daa ıttaalakta,
 1410. Hüler-Möge turgaş:
 1411. "Dem-ne çop atpaan sen?
 1412. Düü hovuduva uglaaş, adıvıt, kulugur!" –
 dep-tir.

1413. Ool turgaş:
1414. "Kuruğ hovuduva çünü adar men?
1415. Men baza-la haan havıtızı
1416. Siler ışkaş er kiji-le-dir men" – dees,
1417. Toovas bolgan.
1418. Haan olurgaş:
1419. "Bo çüvee beletkep berıner!
1420. Adıp çadaza, moynun kezıp,
1421. Hooylu çozugaar šiider çüve" – dep,
1422. Çarlık boop-tur evespe.
1423. Beletkel uluzu:
1424. "Çüü mindıg kulugur boor?
1425. Hey çüve kıldırtırı ol-dur,
1426. Bodundan çögenmes, am öltürü ol-dur
iyin!" – dijiip,
1427. Hıylanıp beletkey bergen.
1428. Bagay ool-daa:
1429. "Haan çarlı küştüg-le bolgay,
1430. Soonda atkan er
1431. Dügüin adar çüve çordu" – dep
kattırılup,
1432. Bagay çavaazın munupkaş,
1433. Bolçaytılg bora teyniñ bajınçe
1434. Öpeeliktedip ünüp-le kaap-tır evespe
aan.
1435. Höy cılğan çon ulugları:
1436. "Çünü-daa bilbes, körem, hööküynü!" –
1437. Dijiip keergep turgannar.
1438. Anıyaktarı:
1439. "Ölürün bilbes öörüp bar çıdar
1440. Çegençiin-daa!" – dijiip turarları bar,
1441. Çamdızı şoodup, kjiırıp,
1442. Oyta-dongaya düjüp,
1443. Olura-tura halçıp,
1444. Şoogaynıp kattırırın-daa bar.
1445. Bügü çonnur karaa-la
1446. Inaar turup-turlar evespe aan.
1447. Küjür Bora-Şeeley
1448. Bolçaytılg bora teyniñ bajinga
1449. Bodu boop algaş,
1450. Kadıg kara çazınıñ kirijin
1451. Hiiledi, haaladı dıñzıdıp algaş,
1452. Han hojuula ogun
1453. Kadıg idiiniñ ulduşunga
1454. Şalıy-şuluy tırtkılup algaş:
1455. "Men kezenmedim,
1456. Boktug-Kiriş akım kezendi!
1457. Men tırtpadım,
1458. Boktug-Kiriş akım tırttı!" – dees,
1459. Kezenip, tırttınp turup berip-tir evespe
aan.
1460. Erten tırttıngan bodu
1461. Kejeege çedir,
1462. Kejee tırttıngan bodu
1463. Ertenge çedir tırttınp keerge,
1464. Ok tutkan holundan ot hıp,
1465. Ça tutkan holundan
1466. Çalbıraaş çayıgaynıp,
1467. Çazınıñ aldı, üstüü sagından
1468. Iş burugaynıp keerde:
1469. "Men atpadım,
1470. Boktug-Kiriş akım attı!
1471. İne tutkan holunga ildikpe,
1472. Çüskük tutkan salaamga şüñnükpe!" –
dees,
1473. Şıp-şınap şıjıktır tırtıp ekelgeş,
1474. Işkına çoruy sala kaar orta
1475. Teveniñ üttüg-çarnın ötkes,
1476. Dilginiñ üttüg-çarnın çire,
1477. Möngün teveneniñ üdün çire,
1478. Çüs şarı çü'gü çıraanı örttendir,
1479. Demir köjeeniñ dal ortuzun odura
deggeş,
1480. Kurgag hovuje
1481. Kulburap bar çıtkan ogun
1482. Karak çiveş deer arazında
1483. Halıdıp bargaş segirip turgan
1484. Bora-Şeeley-dir evespe.
1485. Şıyaan! Küjür Bora-Şeeley:
1486. "Bir bergeni aştım evespe" – dep,
1487. Bodanıp çorup olurup-tur.
1488. Hap kelgeş:
1489. "Meen adım bolgan be,
1490. Bolbaan be, eşter?" – dep,
1491. Çorgaar aytırıp-tır evespe.
1492. Höyden çünü-daa çugaalavaanda,
1493. Hümiş-Hüler mögeden:
1494. "Sende-le boldu, andıg-daa bolza,
1495. Sen ışkaş çüve-bile
1496. Kaş-kaş mööre-y-bile körjür men" – dep,
1497. Udurguzun ulçuktur daynap,
1498. Dag dijin dıyradı daynanıp,
1499. Olurgan-daa çüven irgin iyin.
1500. Bora-şeeley olurgaş:
1501. "Mööreyni sen bilir çüve bolza,
1502. Hey, hoozun çüve kılbayn,
1503. Boduñ kelir kiji sen ıynaan,
1504. Çoruum dalaş kiji men,
1505. Kajan, kayaa körjüür bis?" – dees,
1506. Hölçük bolgan ala karaan hölünnedi,
1507. Arın hireeti bolgan ala karaan
1508. Añdara-dündere körgülep,
1509. Olurup-tur evespe aan.
1510. Hüler-Möge olurgaş:
1511. "Harın körjür bolza, körüşkey-le bis,
1512. Am erten dañ bajı şara-here,
1513. Daş bajı sarıg-şokar turda,
1514. Karak çetpes sarıg hovunur ortuzunga
1515. Körjür bis:
1516. Sen ol çartından keer sen,

1517. Men bo çartından baar men" – dep
 1518. Ajınıp horadap olurup-tur.
 1519. Bora-Şeeley: "Men-daa belen men!" –
 dees, hap çorutkan,
 1520. Sarıg hovunun ol çartınga
 1521. A'dın kijennep kaggaş,
 1522. Daşnı aksı dagdınıp,
 1523. Dügdünüp olura hongan.
 1524. Daş bajı şara-here,
 1525. Daş bajı sarıg-şokar çorda,
 1526. Hüler-Möge beletkenip algan,
 1527. Deeringe çedir devip
 1528. Çorup olurup-tur.
 1529. Bora-Şeeley utkuy devip çede beerge,
 1530. Bugalaştır hıyırtap köörge,
 1531. Udur hıyırtas,
 1532. Soora-saara şelgilejip çoruy,
 1533. Kap-şak segirjip algaş,
 1534. Üş aynıñ tozan honuk doktaal çok
 1535. Bööldejip, tırkılajıp kelirde,
 1536. Bora-Şeeleyniñ höreende
 1537. İyi möge küjü kire honup keerde,
 1538. Bir eptig tuduju-bile,
 1539. Kolduk aldından çaskaas,
 1540. Bir ayda tırkılajıp, tırkılajıp,
 1541. Borbak teyniñ bajın orta kagar orta,
 1542. Belı üzölgeş, belde barıp düşken,
 1543. Hos höree holunda bolgan,
 1544. Artkan hos höreen
 1545. "Eki emiñ üreziniñ üzerge
 1546. Kayın boor!" – dees;
 1547. "Soñgu açı üreniñ
 1548. Kudumal hüleriñiñ egendizi bolzun!" –
 dep,
 1549. Belı soñgu açı üreniñ
 1550. Alğı höm dalgır
 1551. Adır dalgı bolzun!" – dep,
 1552. Ürüp, omnap-somnap turgan
 1553. Bora-Şeeley-dir evspe aan.
 1554. Küjür Bora-Şeeley:
 1555. "Baza bir bergeni aştım evspe!" – dep
 1556. Bodap, a'ttangaş,
 1557. Hüreñ a'tka kelgeş,
 1558. Herekselin sukkaş,
 1559. "Sarıg çılgı arazınga
 1560. Çayaar çara, komuñ hoora semirip al!" –
 dees, salgaş,
 1561. Ay-Haannıñ aalinga hap kelgeş:
 1562. "Am çüü boor, kandıg
 1563. Adaan-mööreyiñer bar çüvel?" – dep
 1564. Kıygı salgan.
 1565. Ay-Haan utkuy ünüp kelgeş:
 1566. "Anıyak kiji andıg dalaş bolbas, oglum,
 1567. Ögge kirip, a'ş-çemden çemnen,
 1568. Adaan-möörey çok" – dep-tir.

1569. Bora-Şeeley a'dın baglaaşka baglap kaaş,
 1570. Haannıñ örgeezinge kirip keerge,
 1571. Ses ka't sarıg olbuun çatkan,
 1572. Amdannıg çaagay a'ş-çemin salıp
 hündülep:
 1573. "Ak ögnü tip, azıraan mal,
 1574. Ara e't, ara-albatım ortuzundan üzüp,
 1575. Uruum-daa beer men, eki küdeem,
 1576. Aynıñ çaazında, hünnüñ ekizinde
 1577. Köjüp çoruur siler" – dep,
 1578. Höörep olurup-tur evspe.
 1579. Bora-Şeeley:
 1580. "Çaa, andıg-dır, haan katım.
 1581. Çoruum am-daa elek kiji men.
 1582. Men çoruum kılıp algaş,
 1583. Çoruy keer men.
 1584. Saaday beer boor men,
 1585. Çanarımda dalaş apaar men,
 1586. Saat çüve kılbas siler.
 1587. Alırım aaylap beriñer,
 1588. Beletkep kaar siler, katım", – dees,
 1589. A'ştanıp-çemnenip algaş,
 1590. Çige murnuu çügün şigley
 1591. Hap çorup kaap-tır evspe aan am.
 1592. Şıyaan! Küjür Bora-Şeeley
 1593. Ol-la ujudup, halıdıp çorup orgaş,
 1594. Üş ulug hemin keşkeş,
 1595. Üş ulug arttı ajıp çorup orda,
 1596. Ayañ-Kulazı tura düşken, düje halaas:
 1597. "Arbas, turbas Ayañ-Kulam,
 1598. Çünü bildiñ, çüge turduñ?" – dep aytırıp-
 tır evspe aan.
 1599. A'dı turgaş:
 1600. "Seer am çeder çeriñ irak evs,
 1601. Eñ-ne berge çerge baar sen.
 1602. Eki kiçeengeylik, bodaldıg çorbas bolza
 horjok boor.
 1603. Bo turgan ulug tañdınıñ kırına üngeş,
 1604. Kalbak kara taalınıñ işinde
 1605. Kara arjımakta
 1606. Tos tandınıñ artı, kañğı çüzün-baazın
 sarı
 1607. İnda bar boor.
 1608. Sarıñ salıp, çajıñ çajıp turzuñza,
 1609. Seer iyi sayın Ulaattarıñ keer boor" –
 1610. Dep-tir evspe aan.
 1611. Bora-Şeeley:
 1612. "Çöp-tür" – dees,
 1613. Ol orta bir ay a't, bot dıstandırıp algaş,
 1614. Ayda-çılada aştavas-suksavas a'ş-çemin
 1615. On beş honukta çemnenip algaş,
 1616. Ulug tañdınıñ kırına
 1617. Ujudup, halıdıp üne bergeş,
 1618. Arga-sayaan aa sop ekelgeş,
 1619. Arjımaandan çüzün-baazın sarıñ salıp

turarga,
 1620. İyi sayın Ulaat iyi ezir boop ujuup
 kelgenner.
 1621. Olar-bile ol бүгүнү төөгүжүп, чугаалajıp,
 1622. Bot-bottarın kayaa, kançap,
 1623. Tıpçıp aların dugurjup algaş,
 1624. Bora-Şeeley-daa hap çorup kaap-tır
 evespe.
 1625. Bora-şeeley ol kakkaş,
 1626. Ulug hürej taңdı kıringa
 1627. Üne halıdıp keerge,
 1628. Karak çetpes sarıg hovu çıtkan, düje
 halaas,
 1629. Tos çüstüg kara duram-bile körtüp
 olurarga,
 1630. Mumunda çüzün-baazın ereen-şokar
 mal-la höy.
 1631. Sarıg hovunuj ortuzunda
 1632. Ereen-şokar koda-hüree turgan.
 1633. Oñ adaanda alaak dolgan a't,
 1634. Hovu dolgan çon
 1635. Hat-salginga esteen
 1636. O't-sigen bajı-la bolgan,
 1637. "Bo-daa baza-la adaan-möörey
 1638. Kılır deen ulus bolgay aan" – dep,
 1639. Bodap olurgan.
 1640. "Bo maldıj kadarçızından
 1641. Bir çüvenıj aayın bilip albas be?" – dep
 bodaas,
 1642. Eñ betinde taar-o'ttug ala hovuda
 1643. Hoor teve kadargan kara a'tıg kiji
 1644. Hap kirip kaap-tır evespe.
 1645. Çoogunda çede bergeş,
 1646. Taagılıg kula çavaalig,
 1647. Kılıbış börttüg, kidis hevenektig,
 1648. Şıvık kımçılıg, kızıtpa çalıg,
 1649. Söösken sogunnug,
 1650. Baldır-beejek ool boop huvulgaş,
 1651. Teve çoogunga dölemnep çortup
 çoruurga,
 1652. Kadarçı köre sop kaggaş, hap keep-tır.
 1653. Düje halaas, aşaktıj amırın yöreep
 turgan.
 1654. Aşak amır-mendiziniñ harızın bergeş:
 1655. "Aal-çurtıj kaydal?
 1656. A'dıj bodıj adı kımıl?
 1657. Kayı uglap-şiglep,
 1658. Kandıg ayan-çoruk kılıp bar çor sen,
 oglum?" – dep,
 1659. Aşak çööleñ-çaagay aytırıp-tır evespe.
 1660. Ool turgaş:
 1661. "Mende aal-çurt-daa çok,
 1662. A't, botta at-daa çok,
 1663. Arızından aştaan, övüründen eleen,
 1664. Türeen çüve-dir men.

1665. Aal kezip, a'ş-çem dilep ijip,
 1666. Kodan kezip, hoytpak dilep ijip
 1667. Çoruur kiji men, irem.
 1668. Bo kım dep haannıj ötkün sürüül?
 1669. Silerniñ a't, bottıj adı kım boor?
 1670. Çüü haannıj malçızı siler, irem?" –
 1671. Dep-tır evespe.
 1672. Aşak turgaş:
 1673. "Bo deer-Haannıj kañ sürüü-dür.
 1674. Men Deer-Haannıj teve sürüün
 kadargan,
 1675. Dege kara a'tıg,
 1676. Demir-Sal dep kiji men, oglum", –
 1677. Dep harıláp-tır.
 1678. "Silemıj haan kadıg be, çımçak be,
 irem?"
 1679. Men ıškaş bagay kiji baraalgap,
 1680. Boja-hoytpaan dilep ijip bolur be?
 1681. Kandıgıl, irem?
 1682. Arga-sümeden aytırıp berip körüñer,
 irem?" –
 1683. Dep-tır evespe aan.
 1684. Aşak turgaş:
 1685. "Anaa çoraan kijige
 1686. Haan, kadın-daa kiji
 1687. Kadıg boop kançaarıl, oglum.
 1688. Haan kijiden a'ş-çem dileer boor be?
 1689. Mal-magan bolza,
 1690. Harın aytırıp-daa bolgay-la.
 1691. Bistiñ haan am çay, şöleen çok boor,
 1692. Haannıj aldın dañınazın alır deen
 1693. Sıldıs-Şokar a'tıg,
 1694. Öñnüg-çüstüg Öñ-Şara mögeniñ
 1695. Adıg-tuduun köör deen, düp düvüreen,
 1696. Hamık hayıngan çüve ıynaar, oglum" –
 1697. Dep-tır evespe.
 1698. Ool-daa:
 1699. "Andıg-dır, irem" – dees,
 1700. Hemni kudu batkan,
 1701. Höy malçınnarga dooza ujuraşkan,
 1702. Ol-la kakkaş, aalga çedip kelgeş,
 1703. Çılğan höy çonga bargaş,
 1704. Bagay çavaazın a'ttar çoogunga
 1705. Sıñırtıp kaaş,
 1706. Höy-bile öörtü, kudu edirip çoruurga,
 1707. Ee köör kiji-daa çok.
 1708. Kulak uu-bile ulustıj çugaazın
 dıñnaarga:
 1709. "On çüktüñ on, tos çüktüñ tos ekerlerin
 körgeş çoor?
 1710. Am erten öñnüg-çüstüg Öñ-Şara möge
 1711. Teveniñ üttüg-çarın öttür,
 1712. Teveneniñ üdün çire,
 1713. Çedi sıranı odura,
 1714. Çüs şarı çü'gü ıyaştı örttendir,

1715. Daş köjeeni çuura,
 1716. Demir köjeeni odura atkaş,
 1717. Sarıg hovunu örttendir atkaş,
 1718. Ogun karak çiveş deer arazında segirip
 algaş,
 1719. Haannıñ aldın dañgıñızın
 1720. Alır dep turar-dır,
 1721. Ol magalıg adıñı
 1722. Barıp köör çüve" – dijip
 1723. Olurğanın dıñnap çorup-tur evespe aan.
 1724. Erteninde höy-daa sarıg oorganıñ kırıñçe
 1725. Şuujuup ünüp kaggan-dır.
 1726. Ol höy-bile çorutkaş,
 1727. Oorga kırınga ünüp keerge,
 1728. Hamık çon çılğan,
 1729. Öñ-Şara möge bolçaytılg bora teyniñ
 kırında
 1730. Kezengen, tırtıngan boop-tur evespe.
 1731. Öñ-Şara möge ertenden kejeege çedir,
 1732. Kejeeden ertenge çedir tırtınıp keerge,
 1733. Ok tutkan holundan ot hıp,
 1734. Ça tutkan holundan çalbıraaş çayıgaynıp,
 1735. Çazınıñ aldı sagından
 1736. Aldan ulu algırıp,
 1737. Üstüü sagından
 1738. Üjen ulu ürügeynçip keerde,
 1739. Sala kaar orta,
 1740. Tevenin üttüg-çarnın ötkes,
 1741. Teveneniñ üdün çire,
 1742. Çedi sıranı odura,
 1743. Çüs şarı çü'gü ıyaştı örttendir,
 1744. Daş köjeeni çuura,
 1745. Demir köjeeni odura deggeş,
 1746. Sarıg hovunu örttendir deggeş,
 1747. Ogu sarıg baalıgçe ajıp çorda,
 1748. Halıdıp bargaş,
 1749. Ol soora ap çorda aja hona bergen,
 1750. Soondan kakkaş, çedip alğan.
 1751. Öñ-Şara möge:
 1752. "Mööreı mende boldı!
 1753. Am adar sağıştıg kiji bar be?" – dep
 1754. Kıygı salğan.
 1755. Höyden:
 1756. "Çok, çok!" – dişkenner,
 1757. Samdar ool turgas:
 1758. "Men atpadım, men atpadım,
 1759. Adar men, adar men!" – dep kıygı
 salğan.
 1760. Öñ-Şara möge:
 1761. "Çe, inaar uglaaş, adıpsıñza!
 1762. Algırıp kançaarıñ ol?" – dep
 1763. Köşkenip olurgan.
 1764. "Çünü adar men?
 1765. Kurug hovuje atpas men!
 1766. Adar çüveden beletkep beriñer!" – dees,

1767. Toovas bolgan.
 1768. Haan olurgas:
 1769. "Çe, beletkep beriñer, adıp çadaza,
 1770. Börttüğ bajın börgü-bile,
 1771. Çeñnig holun çeñi-bile alır çüve,
 1772. Kezer-Kara maadını ekkeliñer!" – dees,
 1773. Ulus çorudupkan.
 1774. Ool-daa:
 1775. "Çöp" – dees,
 1776. Teydive kızıtıpañın kolduktaaş,
 1777. Bagay çavaazın mungaş,
 1778. Öpeliktedip ünüp kaggan.
 1779. Höy çon, kırıgannar:
 1780. "Hööküynü, am ölürtürü ol-dur,
 1781. Öze bergen bolza, er-le ıynaan!
 1782. Çavaazı-daa a't-la bolur ıynaan!" –
 dişkenner.
 1783. Anıyaktarı şoodup, oyta-donğaya düjüp,
 1784. Kattırıp, çiiğeyñçip, şoogançıp
 1785. Turup-turlar evespe.
 1786. Küjür Bora-Şeeley teı bajinga bargaş,
 1787. Kadıg kara çazınıñ kirjiñ
 1788. Hiiledi, haaladı dıñzıdıp algaş,
 1789. Han hojuulazın kadıg idiiniñ ulduñunga
 1790. Şalıy-şuluy tırtkıláp algaş,
 1791. A'dın sala sop kaggas:
 1792. "Men kezenmedim –
 1793. Boktug-Kiriş akım kezendi!
 1794. Men tırtıpadım –
 1795. Boktug-Kiriş akım tırtındı!" – dees,
 1796. Kezenip, tırtınıp turup bergen,
 1797. Ertenden kejeege çedir,
 1798. Kejeeden ertenge çedir tırtınıp keerge,
 1799. Ok tutkan holunuñ odu hıp,
 1800. Ça tutkan holundan çalbıraaş çayıgaynıp,
 1801. Çazınıñ uju-bajından
 1802. Iş burugaynıp keerde,
 1803. Çazınıñ aldı sagından,
 1804. Aldan ulu arıgayñçıp,
 1805. Üstüü sagından
 1806. Üjen ulu ürügeynçip,
 1807. Dekpezinde te-çuñma deşkilejip,
 1808. Baarında par, arzılañı
 1809. Barzaynıp-korzaynıp keerde,
 1810. "Men atpadım,
 1811. Boktug-Kiriş akım attı!
 1812. İne tutkan holumga ildikpe,
 1813. Çüskük tutkan holumga şüñnükpe!" –
 dep
 1814. Şışpip turgas,
 1815. Şıp-şınap şıjıktır tırtıp ekkelgeş,
 1816. Işkına çoruy sala kaap-tır evespe.
 1817. Ogu tevenin üttüg-çarnın ötkes,
 1818. Teveneniñ üdün çire,
 1819. Çedi sıranı odura,

1820. Çüs şarı çü'gü ıyaştı örttendir,
 1821. Daş köjeeni çuura,
 1822. Demir köjeeni odura deggeş,
 1823. Sarıg hovunu örttendir deggeş,
 1824. Sarıg kestive aja honup çorda,
 1825. Karak çiveş deer arazında,
 1826. Halıdıp bargaş,
 1827. Ogun segirip algaş, hap kelgeş:
 1828. "Mööreý meenjii boldu!" – dep,
 1829. Çorgaar çugaalap turup-tur evespe.
 1830. Öñ-Şara möge olurgaş:
 1831. Sende bolurun boldu-la,
 1832. Kaş çüül mööreý-bile
 1833. Körjüür-le bis ıynaan!" – dep
 1834. Horadap, ajımpı:
 1835. "Çüü mindig kuluksaan teve deg,
 1836. Kulburaan sogun deg çüve sen?
 1837. Aal-çurtuñ kaydal?
 1838. A'dıñ, boduñ adı kımıl?
 1839. Kayı ugılap bar çıdar çüve sen?" – dep-tir
 evespe.
 1840. "Çige songu çükte
 1841. Eldig-Kara hem çurttuğ,
 1842. Engirgey, Kırğırğaynı ejeley töreen
 1843. Ökenden-Mergen oglu
 1844. Ayañ-Kula a'ttıg
 1845. Boktuğ-Kiriş dep kiji men.
 1846. Deer-Haannıñ çerinde
 1847. Tenek mööreý bar dep dıñnaaş,
 1848. Adaan-mööreýge kirjir dees kelgen men.
 1849. Sen harın çüü mindig,
 1850. Köskengen, hörektengen,
 1851. Höñnün-turañ ulug kövençik sen?
 1852. Aal-çurtuñ kaydal?
 1853. A'dıñ, boduñ adı kımıl?
 1854. Kandig ayan-çoruk kılıp çoruur
 1855. Çolbuñ boor sen?" – dep-tir evespe aan.
 1856. "Çige murnuu çükte
 1857. Saylıg-Hemni çurttaan,
 1858. Kögel tayganı ejeley töreen,
 1859. Sıldıs-Şokar a'ttıg,
 1860. Öñnüg-çüstüg Öñ-Şara möge dep kiji
 men.
 1861. Men dalay deg aragam,
 1862. Tañdı deg edim,
 1863. A't bajı deg aldın,
 1864. Börü bajı deg möñgün
 1865. Suy-beleem sungan men.
 1866. Sen adaan-mööreý alğan-daa bolzuñza,
 1867. Kaş çüül mööreý kılır bis.
 1868. Çedi hongaş, mööreý çarın ündürer bis"
 –
 1869. Dep olurup-tur evespe aan.
 1870. Bora-Şeeley oon üngeş:
 1871. "Meen maygınnım,

1872. Hüren tañdınır kırında çüve,
 1873. Mööreý çarın çedirer ulus siler ıynaan" –
 dees,
 1874. Hüren tañdınır oorgazınç
 1875. Hap üne bergeş,
 1876. Hölber kök maygınnın kakkaş,
 1877. Ulug odun salgaş,
 1878. Arıg-çaagay sañın salgaş, olurarga,
 1879. Engirgey, Kırğırğaynı eezi,
 1880. Ereen-Ulaa, Kızıl-Ulaa evirip, çavırıp,
 1881. Çetkilep ekkep-tirler.
 1882. Höglep hööreñip olurgaş:
 1883. "Çünü çugaalayıp olurar-dır,
 1884. Dıñnaar-Mergen, dıñnap körem" –
 deerge,
 1885. Çıda düşkeş, dıñnap-dıñnap,
 1886. Tura halaaş:
 1887. "Çadag kiji salır,
 1888. Şaan töder – dep,
 1889. Hey saazın kijiler kılıp turlar" – dep
 çugaalap-tır
 1890. Erten bir haa kelgeş:
 1891. "Üş hongaş, çadag çarış kılır didir" –
 dep-tir.
 1892. "Çarğıs düne
 1893. Çambı-dipti dolğanır bolgay sen,
 1894. Çügürer-Mergen, am kançaar sen? –
 dep-tir.
 1895. Hey saazın-bile kançap çarjır çoor?
 1896. Baştay hemçeelin barıp dıñnaaş kel,
 1897. Irak-çoogu hamaançok" – dees,
 1898. Bora-Şeeleyni çorutkan.
 1899. Çede bergeş:
 1900. "Ay, honuu, irak-çoogu bildinmes çüvel,
 1901. Çeje hire çerге çarjır çüvel?" – dep-tir.
 1902. "Üş aylık çerге çarjır çüve" – dişkenner.
 1903. "Üş ay aray çook-tur,
 1904. Bir çıl bolzun!" – dep-tir.
 1905. "Andig bolza, andig-daa bolgay-la harın"
 –
 1906. Dep-tir evespe.
 1907. Öörünge çugaalaarga:
 1908. "Hamaan be, harın
 1909. Hey hoozun saazınnar-bile
 1910. Kançap çarjır çoor?" – dijip, sümelejip
 olurlarda,
 1911. Ayañ-Kula turgaş:
 1912. "Çüü boor ında.
 1913. O'ttuğ kara çadıñ-bile,
 1914. Odap, çadap çügürüp-le olurgay sen" –
 dep
 1915. Sümelep-tir evespe.
 1916. "Şında andig-daa-dır" – dees,
 1917. Odun-çadın bergeş,
 1918. Üş hongaş, uşkarıp algaş keerge,

1919. Hey-hoozun iyi kijizi
 1920. "Bistiñ uluzuvus çoy bargan" – dijip,
 1921. Hööreşken olurgan.
 1922. Bora-Şeeley:
 1923. "Çe, dıñmam, çoruvut" – deerge,
 1924. Ereen-Ulaat dört edeen dömüytü astıp
 algaş:
 1925. "Döödüve bardıva, boduva bardıva?" –
 dep,
 1926. Töktenedi salıp çorup-la kaap-tır.
 1927. Bora-Şeeley hap kelgen.
 1928. Haan, möge baştaan çon
 1929. Kattırıp, şuugajıp
 1930. Turup kaap-turlar evespe aan.
 1931. Ereen-Ulaat ajıt kirip,
 1932. Ada çügürbes çügürüün çügürtip
 olurarga,
 1933. Çer ortuzu çedip kelgen
 1934. Çorup olurup-turlar evespe.
 1935. Çooşkulap keerge,
 1936. Hey-hoozun şivişkinner
 1937. Çügürer mergenniñ ezininge esteeş,
 1938. Mırgay dam bargan.
 1939. Haylıg kara ottug çadın
 1940. Am keep saktıp kelgeş,
 1941. Bulak sugga bulgay sop,
 1942. Odap-çadap çügürüp olurda,
 1943. Hat, ça's, halap-şuurgan düjer orta,
 1944. Hey hoozun saazın şivişkinner
 1945. Haragan dözüñge sınıp çıda-la
 1946. İlçirep, ılırap kaap-tırlar evespe aan.
 1947. Ereen-Ulaat bodunuñ ot-çadınıñ
 1948. Hat-şuurganınga devidip, mögedep,
 1949. Çorup orgaş, kadayları körgeş,
 1950. Am keep sağış-setkili oojurgap,
 1951. Kakpak hayaa çağlaktanıp,
 1952. Odun-çadın cılıglap, ayastırıp algaş,
 1953. Salıp çedip keerge,
 1954. Bora-Şeeley:
 1955. "İyi mööreı bistii boldu aa?" – deerge,
 1956. Öñ-Şara möge:
 1957. "Silemii boldu-la,
 1958. Mööreı am-daa bar.
 1959. Am bir ay bolgaş,
 1960. A't çarıştırır çüve" – dep-tir evespe.
 1961. Odaanga hap kelgeş:
 1962. "Ayañ-Kulanı kim munarıl?" – dijip
 sümeleşkeş,
 1963. Ereen-Ulaattı olurgaş:
 1964. "Kızıl-Ulaattı, sen bargaş,
 1965. Bis bolza üş kiji
 1966. Uzun çorukka uşkajıp-dirgejip kelgen,
 1967. Çovag a't bolgay.
 1968. Kiji çarjıp bolur be? – dep
 1969. Akım aytır deerge, çor men" – dep,
 1970. Barıp körem" – dees çorudup kaap-tırlar.
 1971. Kızıl-Ulaat çede bergeş, çugaalaarga;
 1972. Öñ-Şara möge:
 1973. "A'ttarnı çambı-dipti iyi dolgandır
 1974. Salır çüve bolgay,
 1975. Kañcaar siler?" – dep-tir.
 1976. Kızıl-Ulaat olurgaş:
 1977. "Üş dolgangay aan" – dep-tir,
 1978. "Harın ınçangay-la,
 1979. Bottarıñar-la bilgeı siler" – dees,
 1980. Hülümzürep olurup kaap-tır evespe.
 1981. Kızıl-Ulaat odaanga kelgeş,
 1982. Öörünge kelgeş çugaalaarga,
 1983. Ereen-Ulaattı:
 1984. "Udup dıstanıp al!" – deerge,
 1985. Bir ayda udup dıstangas,
 1986. Turup keerge,
 1987. Aştavas-suksavas a'ş-çemin çemnenip
 alırga,
 1988. Uşkarıp algaş, hap keerge,
 1989. Sıldıs-Şokar şagda-la
 1990. Çorutkan boop-tur evespe.
 1991. Bora-Şeeley Ereen-Ulaattı çorudupkaş,
 1992. Odaançe çanıp kelgen:
 1993. Haan olurgaş:
 1994. "A't-bile kañçap çarjır kiji boor?" – dep
 1995. Kaygap olurgan.
 1996. Öñ-Şara möge olurgaş:
 1997. "Çovag a't çeder eves" – dep bodaaş,
 1998. "Kiji-bile a't çarışkaş,
 1999. Mööreı aldıvıs" deer dep bodaan bolgay
 aan" – dep
 2000. Hööreı olurup-tur evespe.
 2001. Ereen-Ulaat halıvas halın halıp,
 2002. Çügürbes çügüdün çügürtip çoraaş,
 2003. Çambı-dipti iyi dolganıp keerge,
 2004. Şivişkin iyi dolganıp algan,
 2005. A'dın turguskan, çadag çetken.
 2006. Çorup çoraan, çedip keerge:
 2007. "Çadag kiji oñgaan-kagaan boor sen,
 oglum,
 2008. Bo süttü paktap al,
 2009. Men şay hayındıra kaaptayn" – dep
 2010. Kıy dep-tur.
 2011. "A't-hölüt turguskan kiji
 2012. Am meñee kayın çeder,
 2013. Moon moozun ijip alır-dır" – dep bodaaş,
 2014. Kelgeş, doñgada çüveni ijip algaş,
 2015. Şagzıraaş, hıyijıp çıtkaş,
 2016. Udup kaap-tır.
 2017. Şivişkin karaan çıpsır hırbalap kaggas,
 2018. Doñgazın kulaanıñ kırınga salıp kaggas,
 2019. Çorup kaap-tır evespe.
 2020. Maygında olurgan Bora-Şeeley:
 2021. "Köör-Mergen, çambı-diptiñ kadından

- beer
2022. Çüve köör bolgay sen.
2023. Ejivis kayda çor, körüp körem" – dep-tir.
2024. Hüreñ tayganıñ şiş bajında
2025. Kuş hevin ketkeş,
2026. Ujup üne bergeş, körüp kaggaş,
2027. Dedir kelgeş, sögleerge:
2028. "Şımda-dekte! Doğazın çuura adıvıt!" – deerge,
2029. Dedir bargaş, sıra çazın tutkaş,
2030. Ogun kezengeş,
2031. Şığaap-şıgaap adar orta,
2032. Ak doğa çarlır orta,
2033. Ooñ daajından atpaş, sogaş tura halıp kelgeş,
2034. Karaan ora, çaza sop algaş,
2035. Körüp keerge,
2036. Ejiniñ ogu bo-la çıtkan,
2037. Segirip algaş,
2038. Çügürbes çügüdün, halıvas halın
2039. Halıp-la çorup-la kaap-tır.
2040. Ol çorup olurarga,
2041. Şivişkini dolgandır çede bergen bar çıtkan.
2042. Orgu çerde odaglanıp algan,
2043. Kazan pašta şayı haynı bergen:
2044. "Oñgaan, suksaan boor sen, oglum,
2045. Şaylap al" – dep kıyırıp-tur.
2046. "Avıyaastıg, kulugur!
2047. Oo-horan çemiñ boduñ iş!" – dees,
2048. Erte halıp algaş,
2049. Çorup kaap-tır evespe.
2050. Aalda haan,
2051. Öñ-Şara möge tey kırına hünñün-ne hünzeer.
2052. Köör-Mergen bir hün:
2053. "Kijivis dal dü'şte çedip keer-dir" – deerge,
2054. Belektengeş çedip kelgeş,
2055. Tey bajına ulus-bile körüp olurarga,
2056. Sarıg hovunuñ bajında kudu,
2057. Doozun-dovurak arazında
2058. Maas deg baraan köstüp kelgen,
2059. Dovuk deg çüve domıñaynıp,
2060. Kajık deg çüve karañaynıp olurgan.
2061. Öñ-Şara möge:
2062. "Meen a'dimniñ doozunu-dur" – deen.
2063. Bora-Şeeley:
2064. "Bistiñ çadag ejivis
2065. Domıñaynıp kel cıdarı ol boor be?" – dees,
2066. Demir degeezin uşta sop ekelgeş,
2067. Demir ilbeen deektey sop çorda,
2068. Çede honup kelgeş,
2069. Erte bar çorda,
2070. Kurdan ilbektees,
2071. Hol başka tırtar orta,
2072. Doğaytı sokkaş, söörtüp ıñay boorga,
2073. Bireezi baza ejiniñ belinden segirip aarda,
2074. İyi ejin çavaa çarjı hirelig çerge,
2075. Dovurakka boray söörtü bergeş, doktaap-tur.
2076. Tura halışkaş:
2077. "Elezin dıldıg mal eves,
2078. E't dıldıg kiji!
2079. Çop karaa közülbis çoor?" – dijip,
2080. Kaktanıp, silginip turup-turlar evespe.
2081. Bora-Şeeley:
2082. "Üş mööreı bistiı boldu aa?" – deerge,
2083. Öñ-Şara möge turgaş:
2084. "Silemii bolurun boldu-la.
2085. Am üş hongaş hüreş-bile körjür bis" – dep-tir.
2086. "Andıg-dır" – dees, odaançe hap çanıp keep-tir evespe.
2087. Odaanga kelgeş:
2088. "Çüü dijip turlar, Dıñnaar-Mergen,
2089. Dıñnap körem" – deerge,
2090. Dıñnap, dıñnap turup kelgeş:
2091. "Andıg bolza Çalımnıñ Çagıraa-Mögezin çalap,
2092. Üş haa çorudar dijip turlar" – dep-tir.
2093. Erteninde bir haa kelgeş:
2094. "Am erten sarıg hovuga belen turar sen didir" – dep-tir.
2095. Küjür Bora-Şeeley
2096. Sarıg hovuje hap kire bergeş,
2097. Ayañ-Kulazın kijenney sop kaggaş,
2098. Ezeriniñ kövençiiniñ aldında,
2099. Sezen mögeden seziglep,
2100. Aldan mögeden ajıglap turup kılğan,
2101. Aldan-sezen buur keji
2102. Şodak-şuudaan uştup algaş:
2103. "Men ketpedim,
2104. Boktug-Kiriş akım ketti,
2105. Men beletkenmedim,
2106. Boktug-Kiriş akım beletkendi!" – dep
2107. Dagdınıp-şügünüp turup-tur.
2108. Erten dañ bajı şara-here,
2109. Daş bajı sarıg-şokar çorda,
2110. Kara çerin sirtiledi,
2111. Köktüg şıktın hölberñedi deveen,
2112. "Meñee kım, çüü keliril?" – deen.
2113. Çalım haynı çañğılandır
2114. Çargıradı algırgan.
2115. Tep-tep deviirge,
2116. Bir çartından çalım-haya çarlıp çaştan,
2117. Bir çartından turug hayalar turlup çaştan,

2118. Kök kojagar deg çüve
 2119. Körgütkeynip köjüp çorup olurup-tur
 evespe aan.
 2120. Bora-Şeeley utkuy devip bar çorda,
 2121. Ayañ-Kula turgaş:
 2122. "Holga kirip bolbas evespe!" – dep
 kişteen.
 2123. Ol-bo dezip turgaş,
 2124. Soonçe halıy beer orta,
 2125. Çargırt dees iyi budun çerje,
 2126. Çoda çoonunga çedir kiir baskaş,
 2127. Haya körnüp, eglip çadap çorda,
 2128. Egin-Şodaandan segirip algaş,
 2129. Dolgay sogar orta,
 2130. İyi çoda çüzünden kazırt dees,
 2131. Oorlu beer orta,
 2132. Bir dolgay sogarga,
 2133. Çüsten üstü bergen.
 2134. Bora-Şeeley bodanıp turup-turup:
 2135. "Çalım eezi çalımağa turar boor,
 2136. Çalalgaga kelgen şoruñ-dur iyin!" – dees,
 2137. Hos höreen çara sokkaş,
 2138. Çalımçe ürüp,
 2139. "Sonğu açi üreniñ çalap ijer
 2140. Haya çügü dep emi bolzun!
 2141. Onu çeen kara küskeniñ mıyaa,
 2142. E'di baza-la em bolzun!" – dees,
 2143. Çalımçe karañnadı ürüp çorda,
 2144. İyi butçe kılçaş dees,
 2145. "Sonğu açi üreniñ körüp çoruur
 2146. Kök köjeeleriniñ öörü bol!" – dep,
 2147. Nomnap ürüp turgan
 2148. Bora-Şeeley-dir evespe aan am.
 2149. Bora-Şeeley odaanga hap kelgeş,
 2150. Kızıl-Ulaattı çorutkan.
 2151. Ulaat bargaş:
 2152. "Dört möörey bistii boldu!" – dep-tir.
 2153. Öñ-şara möge olurgaş:
 2154. "Silemii bolurun boldu-la,
 2155. Am üş hongaş baza hüreş bolur çüve!" –
 dep,
 2156. Ajınıp-horadap olurup kaap-tır.
 2157. Ulaat odaanga kelgeş:
 2158. "Üş hongaş hüreş bolur didir" – deen.
 2159. "Dıñnaar-Mergen dıñnap körem,
 2160. Çüü dijip olurlar" – dep-tir.
 2161. Çıda düşkeş, dıñnap çıdıp-çıdıp turup
 kelgeş:
 2162. "Çerniñ Çerzi-Mögezin çalaar
 2163. Beş kiji çorudar dijip turlar.
 2164. "Ol bolza çer eezi bolgay,
 2165. Aragı-darılıg ayannıg barbaaje horjok"
 2166. Dijip orlar" – dep-tir.
 2167. Küjür Bora-Şeeley bodanıp-şirenip
 olurda,

2168. Bir haa kelgeş:
 2169. "Am erten sarıg hovunuñ bajinga
 2170. Belen turar sen didir" – dees, çoy bargan.
 2171. Bora-Şeeley çazın kaggaş,
 2172. Ogun-bijeen azıngaş,
 2173. İji sayın Ulaattarın edertkeş,
 2174. Hap çorutkaş, beletkenip turda,
 2175. Dañ bajı şara-here,
 2176. Daş bajı sarıg-şokar çorda,
 2177. Kiji-daa tudar ennejiir, deñnejiir arga
 çok,
 2178. Bir çartı höö horum-bile bütken,
 2179. Bir çartı arga-sayak-bile bütken
 2180. Kök tayga köjege höögeynip köjüp
 çorup olurgan.
 2181. Küjür Bora-Şeeley-daa çüzü boor,
 2182. İyi sayın Ulaadın:
 2183. "Höö horum çartın siler
 2184. Sonğu açi üreniñ oyup-kıyıp erter
 2185. Höö horumu kıldır üreger!" – dees
 çorutkaş,
 2186. Bodu arga-sayak
 2187. Talazınçe çorutkaş:
 2188. "Arga-sayaan men ürevedim,
 2189. Boktug-Kiriş akım üredi!" – dep, –
 2190. "Sonğu açi üreniñ oyup-kıyıp erter
 2191. Ozañ çuduu bolza-daa bolgay aan,
 2192. Bolbaza-daa bolbaay aan!" – dees,
 2193. Ok-bijek-bile ürep-dalap keerde,
 2194. Kök tayganıñ iyi çartı
 2195. Ürelip-dalalıp keerde,
 2196. Bolçaytılgı tey hirelig kınıp keerde:
 2197. "Çerniñ eezi çerenge-le turar boor,
 2198. Çalalgaga kelgen şoruñ-dur.
 2199. Moon soonda çer eezi bolbas sen!
 2200. Kalçaa dalaynıñ iştinge
 2201. Haya, daş bol, kulugur!" – dees,
 2202. Böle haara tutkaş,
 2203. Dalayçe kiir oktapkan-daa çüven irgin
 iyin oñ.
 2204. Bora-Şeeley olar odaanga kelgeş,
 2205. Kızıl-Ulaattı çorutkan.
 2206. Kızıl-Ulaat bargaş:
 2207. "Beş möörey bistii boldu!" – deerge,
 2208. Öñ-Şara möge olurgaş:
 2209. "Silemii bolurun boldu-la,
 2210. Am tos hongaş baza hüreş bolur" – dep,
 2211. Ulug-ulug tınıp,
 2212. Udurguzun ulçuktur daynap,
 2213. Darıy-darıy tınıp,
 2214. Dag dijin dayıradı daynanıp
 2215. Olurup kaap-tır evespe.
 2216. Sayın Ulaat ol bugünü çugaalaarga,
 2217. Bora-Şeeley:
 2218. "Dıñnaar-Mergen, dıñnap körem" –

deerge,
 2219. Ereen-Ulaat çıda düşkeş,
 2220. Dıñnap çıdıp-çıdıp turup kelgeş:
 2221. "Bo haan kürünüñ
 2222. Çedi kazak terge işti
 2223. Kañ demirinden bölgeş:
 2224. Kajır kara darganga Kañ-Mögeden
 sokturgaş,
 2225. Añaa örttedip kaar çüve dijip turlar" –
 2226. Dep-tir evespe.
 2227. Olar oon arga-sümezin çugaalajıp,
 2228. Aayın tıppayn olurlarda,
 2229. Ayañ-Kula turgaş:
 2230. "İnda çüü boor!
 2231. Tozan oy te keji çağın
 2232. Kalçaa kara dalayga sup kag,
 2233. Onu ketkeş barıp tut!" – dep
 2234. Sümelep-tir evespe.
 2235. Bora-Şeeley a'dının çağın
 2236. "Çöp" – dees, dop-doraan sup kaggan.
 2237. Ses honganda, bir haa kelgeş:
 2238. "Am erten elezinnig kurgag hovuga
 2239. Belen turar sen,
 2240. Kañ-Möge-bile hürejiir sen" – didir dees,
 2241. Hap çoy barıp-tır evespe.
 2242. Küjür Bora-Şeeley
 2243. Elezinnig kurgag hovuga kaga bergeş,
 2244. Beletkenip turda,
 2245. Erten imir-amır çorda,
 2246. Kurgag hovunun bajından
 2247. Sır odu sınlaan
 2248. Kızıl demir kiji
 2249. Holu, budu karbañnaan
 2250. Devip çorup olurup-tur evespe.
 2251. Çağızın ušta sop ketkeş,
 2252. Doza çügürüp keerge,
 2253. Kiji çağdaar arga-daa çok.
 2254. Holu-budu karbañnaarga,
 2255. İyi kolduundan üngen sın
 2256. Doorazından çookşulaar arga çok.
 2257. Murnu-soondan baar deerge,
 2258. Askı, ujazından üngen sın
 2259. Çağdaar arga çok.
 2260. Ak-kızıl demir kiji boop-tur.
 2261. Bora-Şeeley-daa çüzü boor.
 2262. "Bo kızıl demir-le bolgay" – dees,
 2263. Edere çügürüp çoraas,
 2264. Sırınñ hostug çerin bodap çoraas, öl çağı-
 bile
 2265. Bir edee-bile bir kolduun "şayıt" kıldır
 hap,
 2266. Bir edee-bile bir kolduun "şayıt" kıldır
 hap çoraas,
 2267. Kolduk sırnı çükü-le kızarñaas bolu
 bergen.

2268. Çağızın ušta sop algaş,
 2269. Aakı, ujazının sırnın
 2270. Öjür şaap algan.
 2271. Ol mçap turda,
 2272. Hüren kızıl boop çorda, çağızın ketkeş;
 2273. "Sonğu açı üreniñ
 2274. Sugga sup kadırar kañınñ balazı
 2275. Bolza bolgay aan,
 2276. Bolbaza bolbaay aan!" – dees,
 2277. Böle haara tutkaş,
 2278. Dalayje şoylaadı oktap-tır evespe aan.
 2279. Küjür Bora-Şeeley
 2280. Ajınmas bodu ajınıp,
 2281. Horadavas bodu horadap kelgeş,
 2282. Eki a'dın mungaş,
 2283. Haannıñ aalına
 2284. Ezeñgizin here tep algaş,
 2285. Ejiktedi hap kelgeş:
 2286. "Haannıñ uruu dees
 2287. Adaan-möörey kılıp turar çüve deenim,
 2288. Öñüg-çüstüg Öñ-Şara möge sen
 mendive
 2289. Çüü mindig çüveleriñ ıdalap tur sen?
 2290. Kelir bolza boduñ kel,
 2291. Kelbes bolzuñza oruk çayla!" – dep
 2292. Kıpsınçığ kışkızın kışkırar orta,
 2293. Kök deerı hölbeñeynıp,
 2294. Kara çeri sirigaynıp,
 2295. Dıka-dıka algrarga,
 2296. Turug-haya turlup çaştap,
 2297. Ayaar-ayaar ıttaarga,
 2298. Arga-sayaa uglup-çaştap
 2299. Turgan çüvenñ irgin iyin am.
 2300. Öñ-Şara möge
 2301. Utkuy üne halıp kelgeş:
 2302. "Sen ışkaş çüvege
 2303. Oruk çaylap berbes men.
 2304. Am erten haraganday sarıg hovaa
 2305. Tavarjır bis.
 2306. Sen ol çartınga,
 2307. Men bo çartınga beletkenir bis" – dep
 2308. Ulug-ulug ıttaarga,
 2309. Turug-haya turlup çaştap,
 2310. Arga-sayaa uglup çaştap turup-tur.
 2311. İyi emiñ ıdınga, sür küçüzüñge
 2312. Haan, kadın bolgaş ara-albatı çon
 2313. Korgup, sürtep, dezıp, çaştıp turup
 2314. Turgan çüve-dir evespe aan.
 2315. Bora-Şeeley-daa:
 2316. "Men belen men" – dees,
 2317. Odaanga hap kelgeş,
 2318. İyi sayın Ulaattarınga
 2319. Çağız sözün çagaas,
 2320. Haraganday kara hovunun ol çarınga
 bargaş,

2321. A'dının ezer, çonaan soygaş,
 2322. Kijennep kaggaş,
 2323. Şodak-şudak kettinip,
 2324. "Eñ-ne bergee tavarışkan eves men be?"
 – dep,
 2325. Saktıp, dagdınıp, şügdünüp turup-tur
 evespe.
 2326. Dañ bajı şara-here,
 2327. Daş bajı sang-şokar çorda,
 2328. Öñ-Şara möge:
 2329. "Boktug-Kiriş, kayda, çüve sen?" – deen,
 2330. Alday tañdı bajına çedir
 2331. Alçañnadı-kelçeñnedi devip çorup
 2332. Olurup-tur evespe.
 2333. Bora-şeeley utkuy devip çede bergeş,
 2334. Bugalaştır hıyrtajıp,
 2335. Bulannadı kaygajıp turup-turup,
 2336. "Kap-şak" segirip algaş,
 2337. Üjen honuk ürgülçü,
 2338. Aldan honuk amır çok,
 2339. Tozan honuk doktaal çok
 2340. Bööldeyip, tırkılajıp kelgeş,
 2341. Çadajıp kaggan.
 2342. Ta çejege, kajaga çedir tutçup kelgen
 çüve.
 2343. Kış bolganın hıraazından bilip,
 2344. Hılradı hürejip,
 2345. Çaynıñ şalıñından bilip,
 2346. Şalıradı hürejip turda,
 2347. Öñ-Şara mögeniñ iyi kolduundan
 2348. Hunan inekter hire ak kövükter
 2349. Uştunup çaştap,
 2350. Havaandan, töjünden kara sug
 2351. Şaagaynıp turar bolu bergen.
 2352. "Bo çün boor, ejim?" – deerge,
 2353. "Eki emiñ e'di çaa ızıp kelgeni ol-dur,
 2354. Bektenip tur!" – deen soonda,
 2355. Bediiniñ beli-bile,
 2356. Çavızınıñ bajı-bile,
 2357. Bir ayda bööldep kelgeş,
 2358. Çan başka şala kakkaş, düjürer orta,
 2359. Tura düşken.
 2360. Oñ salazınıñ on dırgaa
 2361. On demir hüürekter ıškaş bolu beerde,
 2362. Çarın arazından çarı degni çara sop
 oktap,
 2363. Kondaalaydan hom degni oora sop oktap
 2364. Turup-tur evespe.
 2365. Kıñgırgaynıñ eezi kıs ala ezir
 2366. Bora-Şeeleyniñ hokpaldayında
 2367. Höm deg oybaandıva kuzar orta,
 2368. Bir möge küş nemejip keerde,
 2369. Hamık e'di haynıp,
 2370. Han-damırı dapıgaynıp,
 2371. Şuptu bodu sirigeynıp,

2372. Sudal-damırı surtugaynıp keerde,
 2373. İyi kolduundan
 2374. İyi hunan inek deg ak kövük uştunup
 çaştap,
 2375. Töjünden, havaandan kara sug şaagaynıp
 keerge,
 2376. Öñ-Şara möge:
 2377. "Ol çün boor, ejim?" – deerge,
 2378. "Eki emiñ e'di ızıp-tur dep çün iyik,
 2379. Kijeenip tur!" – deen soonda, Bora-
 Şeeleyniñ
 2380. Höreende bir möge,
 2381. Belinde bir möge küşteri
 2382. Oon-moon demnejip keerde,
 2383. Öñ-Şara mögeniñ iyi kolduundan
 çaskaaş,
 2384. Kaptagaynı hayındır,
 2385. Delegeyni deeskindir
 2386. Üş aynıñ tozan honukta
 2387. Bööldep, tırkılajıp ekkelgeş,
 2388. "Öñ-Şara mögeni
 2389. Men düjürbedim
 2390. Boktug-Kiriş akım düjürdü!" – dees,
 2391. İyeden töree-le çüve kaap körbeen
 2392. Emdik çanınga çaylıg salgaş,
 2393. Köp-beldirin uu çoruy düjürer orta,
 2394. Köp-beldiri uulgaş,
 2395. Ug-bile ölüp kaap-tır evespe aan.
 2396. Bora-Şeeley bodanıñ turup-turup:
 2397. "Öjeyip çoraaş, ölgen boduñ şoruñ,
 2398. E't bodu ölze-daa,
 2399. Sonğu açı üreniñ çoşkup çoruur
 2400. Tas sarıg arızınıñ öörü bol!" – dees,
 2401. Uştay sokkaş, estedi ürüp çorudupkaş,
 2402. Eki a'dın eptig çaagay ezertep mungaş,
 2403. Sıldıs-Şokar a'tka kelgeş,
 2404. Herekselin sukkaş,
 2405. "Ereen-ala çılğınñ arazına
 2406. Şokar a't boop
 2407. Komuñ hoora, çayañ çara semir!" –
 dees, salgaş,
 2408. Haannıñ aalına hap kelgeş,
 2409. A't kırından:
 2410. "Aal-çurtum ırak kiji men,
 2411. Am çüü kandıg adaan-mööreiyiger bar
 çüvel?" – dep,
 2412. Algıra kaggılajıp, arını-bajı huvulup,
 2413. Azıg-diji arga, dagnı çağılandır,
 2414. Kayıradı daynagılajıp,
 2415. Arın Hireeti bolgan ala karaan
 2416. Añdara-dündere körgülep,
 2417. Hölçük bolgan ala karaan
 2418. Hölünñedi körgülep, çorgaar çugaalap
 2419. Turup-tur evespe.
 2420. Haan, kadın ıttı dıñaaş,

2421. "Çaa-çapkinga çoraan
2422. Şugul kijini kançar bilir?" – dışkeş,
2423. Utkuy üngülep kelgeş:
2424. "Anıyak kiji andıg dürgen bolbas, oglum.
2425. Ögge kirip, a'ş-çemden amzap
çooglañar.
2426. Am adaan-möörey çok-tur.
2427. Ak ögnü tip, azıraan mal, ara et,
2428. Ara-albatım üzüp, uruumnu beer men,
oglum" – dep,
2429. Aray oojurgadı çugaalap-tır evespe.
2430. Bora-Şeeley ol çugaanı dıjnaaş,
2431. Am keep oojurgap, düje halaan.
2432. iyi haa a'dın algan.
2433. Haan, kadın ögje çorupkan.
2434. Soondan kirip kelgeş,
2435. Magalıg baraalğajıp,
2436. Çozulug çolukşup,
2437. Öörü olurtup,
2438. Olbuk-şireezin saldııp,
2439. Amdannıg çaagay a'ş-çemin salıp,
2440. Hündülep olurup-tur evespe.
2441. Bora-Şeeley olurgaş:
2442. "Çaa, haan katım,
2443. Men çerimden üngeş, bir üye ertim.
2444. Adaan-möörey töngen çüve bolza,
2445. Çanar apaar bolgay men.
2446. Alırım aaylagar, beeriñer beletkeñer" –
dep-tir.
2447. Haan olurgaş:
2448. "Çaa, eki küdeem, seeñ oon çöp bolgay.
2449. Siler iyi möörey kılıp çorutkan soonda
2450. "Kayı tiileeni alır apaar bolgay" – dees,
2451. Hamık çüveni dögerip kaan men,
2452. Aynıñ çaazında, hünñüñ ekizinde
2453. Köjüp çoruur siler.
2454. Ak ööñge diñ dıstanıp al, oglum" – dep,
2455. Şının çugaalap olurgan
2456. Deer-Haan-dır evespe.
2457. Bora-Şeeley olurgaş:
2458. "çaa, haan katım, kadın kat-iyem,
2459. Ak ög meenji çüve bolganda,
2460. Meen aña dıstanırım kay baar,
2461. Odaamda bagay dıñmalarımga
2462. Bo бүгүнү sonuurgadır men" – dees,
2463. Odaançe hap çorup kaap-tır.
2464. Odaanga kelgeş,
2465. Ayda uduur uyguzun udaaş, turup
keerge,
2466. İyi sayın Ulaattarı:
2467. "Andıg bolza haannıñ eldi çarın eeleen,
2468. Ergin aksı turlaglaan
2469. Bildilig Uzun-Kara şivışkini bilip kaap:
2470. "Hereejen kiji çordu, hayıraan dañgınanı,
2471. Maldı, etti, ara-albatını!" – dees,
2472. Haannıñ kulaan amıratpas apargan turar-
dır" –
2473. Dep-tir evespe aan.
2474. Bora-Şeeley onu dıjnaaş, kaygap-harap:
2475. "Am kançaar, çoor irgi men?" – dep
2476. Dövürep kaygay bergeş,
2477. "Dıjnaar-Mergen, dıjnaap körem" –
deerge,
2478. Çıda düşkeş, dıjnaap çıdıp-çıdıp, turup
kelgeş:
2479. "Am erten seni şayla dep ekelgeş,
2480. Oruk aksında ak ögge edertip kiirer.
2481. Ol ögge bir çartunga beş oolga sogun
çazadır çüve,
2482. Eñ eki şeverin ortuzunga olurtuur.
2483. Bir çartunga beş kısa mañnik bergeş,
2484. Tonnu bijarın,
2485. Mañniktiñ bajın, öñün margışkan boop
olurtuur çüve.
2486. Hereejen kiji bolza,
2487. Ol margışkan uruglarje
2488. Çerle bir çüve çugaalay-la diñip turlar" –
dep-tir.
2489. Bora-Şeeley:
2490. "Ol-daa çaylıg ıynaar" – dep höörep
olurup-tur evespe.
2491. Erteninde üş haa kelgeş:
2492. "Silemi haan katıñar şaylagar didir" –
deerge,
2493. "Çe harın baar men.
2494. Meni managar, soldar!" – dees,
2495. Ayañ-Kulazın mungaş,
2496. Ooldar-bile hap çorup olurgan,
2497. Oruk aksında şöleen bir ak ög turgan.
2498. Ooldamıñ bireezi;
2499. "Bo ögge kireeliñerem, çestey" – dep-tir.
2500. "Kirgey-le bis" – dees, kirip keerge,
2501. Şında-la Dıjnaar-Mergenniñ çugaazı
2502. Şın boop-tur evespe.
2503. Bora-Şeeley ooldamıñ murnu-bile ertkeş,
2504. Beş oolduñ sogunların bajından kudu
2505. "Dıñgıynadır" sogup-sogup,
2506. Ortuzunda ooldu:
2507. "Çogum şever er bo-dur,
2508. Kezip algan sogununıñ unu
2509. Saydan üngen özek çok,
2510. Kızıl buduktug ak tal, körbes siler be?
2511. Öskeleri şüülen, çirimey-dir, ooldar" –
dees,
2512. Uruglarje kılçaş-daa diveyn ünüp
çorupkan.
2513. Ol бүгүнү haaları haanga çugaalap-tır.
2514. Bora-Şeeley çaa ögden şaylap, çemnenip
algaş,
2515. Odaançe çoy bargaş,

2516. Öörü-bile höörejiip olurgaş:
 2517. "Dıjnaar-Mergen, dıjnaap körem" –
 deerge,
 2518. Çıda düşkeş, dıjnaap çıdıp-çıdıp,
 2519. Turup kelgeş:
 2520. "Haan, kadın şivişkinni etteer, hıynaarga-
 daa,
 2521. "Çerle hereejen kiji-dir!" – dees,
 2522. Homudavışaan çıdar boorga,
 2523. Ujur araga ijjirkeş köör
 2524. Dijip turlar" – deerge,
 2525. "Am kançaar çoor men?" – dep
 2526. Baza-la kaygay bergen.
 2527. Ayañ-Kula turgaş:
 2528. "İnda çüü boor, men bilgey men aan.
 2529. Sen mavazınga-daa, çerle ijjitir apaar
 bolgay.
 2530. "Meen a'dım höy körgende hööreeş,
 2531. Üze sop appaar mal çüve" – dees,
 2532. Ulus kızınga tınımnı tudup algaş,
 2533. İşken sanınga-la tınıñ ujun ızırıp kaap,
 2534. Koş arganı hooladı ürüp kaap olur sen"
 – dep
 2535. Sümelep-tir evespe.
 2536. Üş honganda baza üş haa kelgeş:
 2537. "Silerni, ak ögnüñ doyu böğün çüve-dir,
 2538. Keliñer didir" – dep-tir.
 2539. Bora-Şeeley:
 2540. "Çaa, ooldar, siler maygımvıis eelep
 oluruñar.
 2541. Kejee çanıp keer men" – dees, çoy
 bargan.
 2542. Çede beerge, hoor çon hovu dolgan
 boop-tur.
 2543. Bora-Şeeley a'dın-daa salbas,
 2544. Höy arazınçe kirbes-daa mındıg bolgan.
 2545. "Ögge kirip, sayla" – dep çalaarga,
 2546. "Ak ögnüñ nayırı bolur deerge, ööreeş,
 2547. Çañı bagay a'dımga şaap kelgen men.
 2548. Höörey bergen-dir.
 2549. Minçap barganda baglap kaar bolza,
 2550. Üze sop algaş baar mal çüve,
 2551. Çemni çon-bile kadı
 2552. Daştıgaa-la çemnenip köreyn" – dep
 2553. Çugaalap-tır evespe.
 2554. Haan, kadın:
 2555. "Harın eki-dir, ergin çaagınga
 2556. Olbuk şireeger salıñar!" – dees, saldırgan,
 2557. Bora-Şeeley a'dın tudup algaş,
 2558. Olbuk kırınga olurup algan.
 2559. A's-çemin salgan –
 2560. Arıldır çeeş olurgan.
 2561. Aragazın kutkan:
 2562. "Men araga çerle ijjip körbeen men,
 2563. İje albas men iyin, haan katım, kat-iyem"

– dep-tir.
 2564. Haan olurgaş:
 2565. "Harın eki-dir, oglum.
 2566. Ak ööñ doyun ijeriñge,
 2567. Sejee, menjee oon solun çüve kaydal!
 2568. Ajırbas iş-iş, oglum" – dees,
 2569. Haan bodu keep tutkan.
 2570. Bir ak baştıg aşak orgaş:
 2571. "Seen çoruñ çerle çoğuur, oglum, ijjivit"
 – deen.
 2572. "İjjip-le-dir iyin" – dees,
 2573. Haan katıñın ak kadaan algaş,
 2574. Aldı kiji argaşkan,
 2575. Aldın sarıg huvada kutkan,
 2576. Şiree kırıñda kılanañnıp turgan araganı
 2577. Çanğıs holdap algaş,
 2578. Çanğıs pak kılgaş,
 2579. Koş argaje hooladı ürüp olurup,
 2580. A'dıñın tınıñ aksınçe sup,
 2581. Ajırganan kiji boop olurup-tur.
 2582. Ooñ soonda: "Ajıg-daa bolza,
 2583. Am-daa ekkeliñer!" – dees,
 2584. Argaktıñnıñ askından-daa ekkeerge,
 2585. Arıldır işkeş olurur,
 2586. Körgektıñnıñ höreenden-daa ekkeerge,
 2587. Köñgeytı işkeş olurur bolgan.
 2588. Ayañ-Kula aksından işkeş,
 2589. Dumçuundan tö bilgırp turup-tur evespe.
 2590. Çon-daa turgan.
 2591. Hün-daa aşkan.
 2592. "Am bar be, moogar?" – deerge,
 2593. Çok boop-tur evespe.
 2594. Bora-Şeeley:
 2595. "Hey-le çüve-dir ale.
 2596. Bagay dıñmalarım korgup olur boor,
 2597. Men-daa çorup köreyn" – dees,
 2598. Çorup kaap-tır.
 2599. Onu köör deen haalar,
 2600. "Ol hirelig işkende
 2601. Kayı hirelig eves" – dijip köörlerge,
 2602. Köñgüs eleer kiji deg,
 2603. Daman-dayaa bezin
 2604. Dendiş dives bolgan,
 2605. Magadap turup kaap-tır evespe.
 2606. Bora-Şeeley odaanga hap kelgeş,
 2607. Sayın Ulaattarı-bile höörejiip olurgaş:
 2608. "Dıjnaar-Mergen, dıjnaap körem" –
 deerge,
 2609. Çıda düşken, dıjnaalap çıdıp-çıdıp, turup
 kelgeş:
 2610. "Haan, kadınga seen dugayıñnı
 çugaalaarga,
 2611. Şivişkinni ettep, hıynaarga-daa,
 2612. Edeeniñ adaa estep çoruur
 2613. Hereejen kijige adaan-mööreiyiñer

alıskaş,
 2614. "Ooŋ erin-kızın, aldın-üstün körbeyn
 çırtkaş,
 2615. Meni çüğe ettep, hıynap turar siler?
 2616. Haan boduŋ edertip algaş,
 2617. Kalçaa kara dalayga ejindirer bolza,
 2618. Eri-kızı, aldı-üstü köstü-le bergen" –
 dees,
 2619. Aldırbayn turar.
 2620. Baza seen er-kızın köör diji turlar" –
 2621. Dep-tir evespe.
 2622. Bora-Şeeley:
 2623. "İyi sayın Ulaattarım bile
 2624. Ayaŋ-Kula a'dım siler turda,
 2625. Ol-daa bir arga bar-la rynaana" – dep
 höörep.
 2626. Budular-muŋçular hirelig çüvelerden
 2627. Ertken-ne bolgay bis" – dees,
 2628. Toor-daa argajok,
 2629. Olarına inanıp olurup-tur evespe.
 2630. Erteninde üş haa kelgeş:
 2631. "Şaylagar didir" – deerge,
 2632. Eki a'dın mungaş,
 2633. Haalar-bile hap keerge,
 2634. A't alır, ejik alır uluzu belen.
 2635. Ögge keerge, olbuk-şireezin salgan,
 2636. Çüzün-bürün a'ş-çemin salgan,
 2637. Aajok hündülep olurgan.
 2638. A'ş-çemin çemnenip olurda,
 2639. Haan çugaalap-tır:
 2640. "Çaa, oglum, am hamık çüven belen
 boldu.
 2641. Çanar, çoruur öyün kelgen bolgay.
 2642. Adaan-möörey dees,
 2643. Hanga-çinge boraşkan kiji bolgay sen.
 2644. Am erten Kalçaa-Kara dalayga
 2645. Eştıp, çunup al.
 2646. Men, eki küdeem, siler-bile kadı
 2647. Kaş öörlüg baar men" – dep-tir evespe.
 2648. Bora-Şeeley olurgaş:
 2649. "Men sugga kirer bolzumza,
 2650. O'ttug, çatıg kiji bolgay men,
 2651. Hey çüve boor iyin, katım" – dep-tir.
 2652. Şivişkin onu dıŋnaaş,
 2653. Kadının çanıdıva soygulaŋ:
 2654. "Kördün be, kördün be?
 2655. Bidingir, bidingir!" – dep
 2656. Bijirkeynip olurgan.
 2657. Haan olurgaş:
 2658. "Hamaan be, oglum,
 2659. Çerle baar bis" – deerge,
 2660. Bora-Şeeley:
 2661. "Çe, andıg-dır, kiji bak kiji didiger" –
 dees,
 2662. Hap çoy barıp-tır evespe.

2663. Bora-Şeeley kelgeş,
 2664. Ol бүгүнү çugaalaaş,
 2665. Ooŋ arga-sümezin ayırgan.
 2666. Ayaŋ-Kula turgaş:
 2667. "Bora-Şeeley, sen ooŋ argazınga
 2668. Heregleer çüven çül inçaş?" – dep
 ayırgan.
 2669. Bora-Şeeley orgaş:
 2670. "Akımın er e'dinden
 2671. E't çarp albaanım
 2672. Konçug homudançig bolgan-dır.
 2673. Andıg-daa bolza
 2674. Aŋaa kayın ajırar men,
 2675. Ereen-Ulaa, menjee er ala edirekten
 tudup ber.
 2676. Ayaŋ-Kula, çat bilgıŋ bilgırar sen,
 2677. Ooŋ soonda bodum biliyn" – dep-tir.
 2678. Ayaŋ-Kula turgaş:
 2679. "Seen ottug kara o'duŋ-bile bolza,
 2680. Eki boor, hamaan be" – dep-tir.
 2681. "Çöp" – dişkeş, ol бүгүнү dooza hüleep
 turlar evespe.
 2682. Bora-Şeeley erten:
 2683. Ereen-Ulaa "Sen ujup çorup olur" –
 dees,
 2684. Bodu haanın aalınga keerge,
 2685. Çüs kijini beletkeen, düvüreen turup-tur.
 2686. "Çe, eşter, dürgen çede berger!" – dees,
 2687. Hap çorupkan.
 2688. Dalay kızınga çede beerge,
 2689. Ereen-Ulaa er ala edirekti tudup algan
 2690. Manap olurgan.
 2691. Edirekti belinge eptig, çaagay kıldır
 2692. Taarıştır baglaaş,
 2693. Kijın, çayın doŋmas, çıdıvas
 2694. Em o'du-bile çagdırgaş,
 2695. A'dının ezerin soygaş,
 2696. Beletkenip algaş,
 2697. O'ttug kara o'dun
 2698. Bulak sugga bilgay sop, odap çadap
 olurda,
 2699. Haan baştaan çon çookşulap kelgen,
 2700. Çorup olurda, haylıg halap,
 2701. Hat, ça's, şuurgan-daa kelgen.
 2702. Edireenin çalgının şimçeves kıldır,
 2703. Böle baglap algaş,
 2704. Ulus sug kızınga,
 2705. Ol-bo ıyaş dözünge-daa,
 2706. Bo oŋgarga sınıp turlarda,
 2707. Sookka dalay kızı çaaktay bergen.
 2708. Bora-Şeeley çanağaştanıp kaapkaş,
 2709. A'dın çavıdaktay sop algaş,
 2710. Çavaan tutunup algaş:
 2711. "Çe, eşter, çer kır hat, sook-tur.
 2712. Sug işinde hat çok çordu,

2713. Şımdagar, dekterger!" – dep hap kelgen.
 2714. Ayañ-Kula askın tırtırbayn,
 2715. Öörü-kudu askımnay, aadamnap,
 2716. İyi buttap örü halıgılar orta,
 2717. Birde çavaan sala kaap,
 2718. Birde segirip ap turup-turup, sugduva,
 2719. A'dının askınga küş çetpeen kiji boop,
 2720. Sugnuñ çaak dojun çara halıdıp kire
 bergeş,
 2721. Edireen çalgınında böle bağlap kaggan
 2722. Udazının üze sopkaş, oytalap algaş,
 2723. Ulus kıy deen kiji boop,
 2724. Kıyğı salıp bar çorda,
 2725. Edireenin çalgını sugga malçıraarga,
 2726. Haan bolgaş höy çon:
 2727. "Men kördüm, men kördüm.
 2728. Belgezi belgeden çaagay kiji-dir,
 2729. Madıgaynıp, medigeynıp bar çor" – daa
 2730. Deerleri bar.
 2731. "Hat-ça's arazında a'dının askınga küş
 çetpeyn,
 2732. Çavaan tutkan holun sala kaaptarga,
 2733. Soondaazı borbañaynıp,
 2734. Murnundaazı şöybeñeynıp turar çordu" –
 2735. Dijip-daa turlarları bar.
 2736. İnçap turgaş, eep çanıp kaap-tırlar evespe
 aan.
 2737. Küjür Bora-Şeeley ünüp kelgeş,
 2738. Hap çorup olurarga,
 2739. Çüs kijiniñ kezii artkan,
 2740. Çüs a'tıñ kezii artkan,
 2741. Böle haara tutungan,
 2742. Iglaşkan-sıktaşkan,
 2743. A'ttarın çetken çorup olurgan-dır.
 2744. Erte kakkaş, koş arganı hoora sop
 ekelgeş,
 2745. Ulug odun salgaş,
 2746. Ulus kelgelekte,
 2747. Ottug o'dun çılıdıp şarıp algan.
 2748. Çon keerge, otka çılıdıp,
 2749. Murnundaazının sirtinden tutkaş,
 2750. Artınga salıp,
 2751. Artındaazının sirtinden tutkaş,
 2752. Murnunga salıp turgaş,
 2753. Çılıktıp kaggaş,
 2754. Odaanga hap kelgeş,
 2755. Ol бүгүнү өөрүңге төөгүп,
 2756. Höörep olurgan Bora-Şeeley-dir evespe
 aan.
 2757. Haan aalına çanıp keerge,
 2758. Ara-albatı, azıraan mal ölgen, çitken,
 2759. Hor-horamçalıgı turgan.
 2760. Kadayinga töögüp, höörep bergeş,
 2761. Şivişkinin aal murnuu çurtunur
 2762. Kızıg-kızıgaaringa bızaa kadarçızı kılıp

kaan.
 2763. Haan korgup, devedep:
 2764. "Am horadaar bolza,
 2765. Bo haan kürmü çok-daa kılza höñnü" –
 dep
 2766. Koş-komun beletkep egeley bergen.
 2767. Deer-Haan uruunga Tel-Kara a'dın derip
 beletkeeş,
 2768. Bora-Şeeleyni şayla didirtip,
 2769. Üş haa çorutkan.
 2770. Haalar bargaş:
 2771. "Şaylagar didir" – deerge, hap kelgen.
 2772. Çüzün-baazın çemin salıp,
 2773. Hündünün hündüzü-bile hündülep,
 2774. Çambının çambızı-bile çambılup olurop-
 tur.
 2775. Bora-Şeeley çemnengen soonda,
 2776. Haan olurgaş:
 2777. "Çaa, eki küdeem, am meen beerim
 belen,
 2778. Alırın al" – dees,
 2779. Ama saazın dolu san biiin tutsup bergen.
 2780. Tura halaaş, iyi holdap algaş,
 2781. Omçup körgeş:
 2782. "Çaa, haan-katım, kadın kat-iyem,
 2783. Meen setkil-sağış hangan-dır.
 2784. Am hamık çüvem hüleep aldım.
 2785. İnçaarga men bolza,
 2786. Adaan-mööreý dıñnaaş,
 2787. Ayan-çoruk kılıp çoraan kiji-le bolgay
 men,
 2788. Kijee tudar aktıg, köktüg eves men.
 2789. On beş hongaş,
 2790. Çonuñar çıp berıñer.
 2791. Araga-hımızım, a's-çemim bar eves,
 2792. Tayga-tañdıdan ak-kök ışkaş,
 2793. Belek-selek tıptır çüve irgi be,
 2794. Suraglanıp, haydınıp köreyñ" – dep-tir.
 2795. Haan:
 2796. "Çöp-tür, oglum" – dep-tir evespe aan.
 2797. Bora-Şeeley odaanga hap kelgeş,
 2798. Ulaattarınga töögüp, höörep bergeş:
 2799. "Ekerler, erester, siler am
 2800. Oran-çurtuvuşçe mendi-çaagay
 2801. Saat-doktaal çokka
 2802. Moorlap çana berıñer.
 2803. Men-daa mendi-çaagay çana beer men"
 – dees,
 2804. Oşkajıp-oşkajıp, çarlıp
 2805. Çorup kaap turlar evespe.
 2806. Bora-Şeeley oların üdevişaan,
 2807. Horumnug ala taygadıva
 2808. Hap üne bergeş,
 2809. Kıştıñ karazın, üstün ereenin,
 2810. Börtünün kögün, dilginiñ kızılm

2811. Ölüüp, kadırıp,
 2812. A'dının artınçaanga öylep,
 2813. Ölüüp kadırıp algaş,
 2814. Honuk, bolçaa çedip keerge,
 2815. Haan dalay deg araganı çıggan,
 2816. Tandı deg e'tti bijırıp beletkeen,
 2817. Erten, kejee kelirin manaan boop-tur
 evespe.
 2818. Bora-Şeeley keerge,
 2819. Hamık çonu çılğan.
 2820. Bodunun hüleep alğan çonun
 2821. Öörü-kudu aybılap turgaş,
 2822. Çılğan höyge hamık çüvezin üleeri-bile
 2823. Eş-dem tırtıp algaş, ak ençek kırında
 2824. Börütün adaanga,
 2825. Üzün oon kırında,
 2826. Dilgizin oon kırında,
 2827. Kijın eñ kırında salgaş,
 2828. Haannın örgeezinge appargaş,
 2829. Burğan şireezinin baarında salgaş,
 2830. Oon artın höyge üleerge,
 2831. Çeder-daa eves, çetpes-daa eves
 2832. Çiñ bolğan.
 2833. Ol nayırğa Bora-Şeeleyni
 2834. "Aragan iş" deer kım-daa çok bolğan.
 2835. Odaanga hap kelgeş, olurğan.
 2836. Hamık hayıngan, düp düvüreen.
 2837. Aynın çazında, hünnün ekizinde,
 2838. Edin eleytir çüdürgeş,
 2839. Malın haaladı sürgeş,
 2840. Ara-albatızın edertkeş,
 2841. Çige sonğu çügün şigleeş,
 2842. Köjüp çorup kaap-tır evespe.
 2843. Bora-Şeeley:
 2844. "Siler çorup olurugar" – dees, dedir
 hakkaş,
 2845. Şıgıap kaggan Öñ-Şara mögenin
 herekselin,
 2846. Kajık, dovuk kıldır huvuldurgaş,
 2847. Hoyulduruktaş,
 2848. Şokar a'ttı tudup çetkeş, hap kelgeş,
 2849. Ol çonnu baştap çoraan
 2850. Kaygal Kara-Sal aşakka:
 2851. "Ayan-Kulanın bajın çerle dospagar.
 2852. Ol oruk çerle çandır baspas,
 2853. Hamık maldı ol baştaar evespe,
 2854. Meen beletkeer çorum bar,
 2855. Murnap çoruptayn" – deestiñ,
 2856. Şokar a'ttı mungaş,
 2857. Ayan-Kulanı çağıp salgaş,
 2858. Hap çorutkaş, Ay-Haannın aalinga hap
 keerge,
 2859. Hamık çüvezi belen turgan-dır.
 2860. Bora-Şeeleyni
 2861. Deer-Haanga hüleep alğan ıškaş,
 2862. Şak-la inçaar hüleep ap,
 2863. Şak-la inçaar belek-seleen tutkaş,
 2864. Düymep turda,
 2865. Köşken aalı çedip keerge,
 2866. Çonunga çonnu kadıp,
 2867. Kojunga kojun kadıp,
 2868. Malında malın bergeş,
 2869. Dedir kakkaş,
 2870. Hümüş-Hüler mögenin herekselin
 2871. Kadık, dovuk kıldır tarbıdaaş, taalınaaş,
 2872. Şokar a'ttı salgaş,
 2873. Hüren a'ttı mungaş,
 2874. Ol çonnu baştaan Hola-Sal aşaktı
 2875. Baza çagaaş,
 2876. İyi kırında çağın çagaaş,
 2877. Murnap çorup kaap-tır evespe.
 2878. Hün-Haannın aalinga kelgeş,
 2879. Baza-la şak inçaar ertirgeş,
 2880. Üş albatın üş anı üş çüktüg,
 2881. Üş anı üş çüzün maldı
 2882. Üş anı üş üskeş,
 2883. Çige sonğu çügün şigleeş,
 2884. Hooladı, çiledi köjüp
 2885. Çorup kaap-tır evespe aan.
 2886. Bora-Şeeley:
 2887. "Oruk-çirik aştaarın ol" – dees,
 2888. Bir ayda kelze keer,
 2889. Kelbeze kelbes mindig.
 2890. Ta çejege, kajanga çorup kelgen çüve.
 2891. Ol inçap çoraaş, cıl, honuk çokşulap
 kelgen.
 2892. Bir hap kelgeş,
 2893. Üş dağına, üş aşakka kelgeş:
 2894. "Am meen bajın aaraaş,
 2895. Pat çor men.
 2896. Siler çonnu eelep, baştap çorup, çede
 beringer,
 2897. Ög ornu, honar çerler taarıştırır men.
 2898. Maldın aayı-çaanın bilir eves,
 2899. A'dım munup alır men,
 2900. Oruk baştaar çüve bar eves,
 2901. Meen uzun durgaar şıygan çerimge
 çorup,
 2902. Doora şıygan çerimge honup çoraaş,
 2903. Çede beer siler!" – dep, çağıs-sözün
 çagaaş,
 2904. Turgan sıranı tura sokkaş,
 2905. Sonğu dergizinde baglaaş,
 2906. Çorup kaan-dır evespe.
 2907. Bora-Şeeley hap kelgeş,
 2908. Üş hemge üş ög ornu orgulaaş,
 2909. Idık bora teynin kırında hap üne bergeş,
 2910. Alday-tandızın dagaaş,
 2911. Sayın-Ulaattarı-bile ujuraşkaş,
 2912. Höörep, högleşkeş, manap turda,

2913. Köşken aalı çookşulap keerge,
 2914. Çalım-hayazının çanına çede bergeş:
 2915. "Çalım-hayam, çarlı berem,
 2916. Çanğıs akım uştup alıyn!" – dees,
 2917. Bir karaandan çaş,
 2918. Bir karaandan han tögüldür ıglap keerde,
 2919. Çalım-haya "çalt" kıldır çarlı bergen.
 2920. Akızın uştup algaş,
 2921. Çalım-hayazın haaldır duglap kaggaş,
 2922. Öönüñ ornunga ekkelgeş,
 2923. Çonaan döjeeş, ezerin sırtaaş,
 2924. Börgün duy baglaaş,
 2925. Ama saazın doldur çagaa bijeeş,
 2926. Ezerniñ kövençiniñ aldinga sukkaş,
 2927. Üş haannıñ bergen bijikterin baza
 sukkaş,
 2928. Oñ holunga "kövençik" dep üş katap
 bijip kaggaş,
 2929. Çıttırıp kaggaş,
 2930. Bodu bora-toolay boop huvulgaş,
 2931. Koş argaje kojaalıktap
 2932. Ünüp çoy barıp-tır evespe.
 2933. Köşken aalı çedip keerge,
 2934. Bektug-Kiriş ölüp kalgan.
 2935. Dañğınalar çanına çügürjüp kelgeş,
 2936. Ol-bo tırtarga-daa, şimçeves,
 2937. E'din tudarga, ürde ölgen hirelig,
 2938. Ürde ölgen be deerge,
 2939. A'dınıñ işti-hımı-daa todug,
 2940. Çem hayındırıp işken hülü çılg.
 2941. Aşaktar turgaş:
 2942. "Çoruurda, bajımaylap çorutkan kiji" –
 dijiñ homudap,
 2943. Üş aşak, üş dañğına ıglajıp, homudap,
 2944. Duzalaar çüve sümeleşkeş,
 2945. Hün-Haannıñ uruu turgaş,
 2946. Hoynundan ak torğu arjıl ušta sop algaş:
 2947. "Boktu-Kiriş, meni dep bodaar bolza,
 2948. Bir anđarlıp kel!" – dees,
 2949. Arın çoda sokkaş, çelbiy kakkaş:
 2950. "Er kijini hereejen kiji
 2951. Artap bolbas-la çüve ıynaar,
 2952. Seni artaar ujurga tavarışkan-dır" – dees,
 2953. Kurlaktan arta halıy beerge,
 2954. Bir anđarlıp çıdıp-tır evespe.
 2955. Ay-Haannıñ uruu sarıg arjıl uştup
 ekkelgeş,
 2956. Çoda sop, çelbiy kaap:
 2957. "Meni dep bodaap bolzuñza,
 2958. Tınıp çıt!" – dees,
 2959. Çüvür şazından arta halıy beerge,
 2960. Tınıp kelgen.
 2961. Deer-Haannıñ uruu kara torğu arjıl uştup
 ekkelgeş,
 2962. Aksın çodup, çelbiy kakkalap;

2963. "Meen aşam Bektug-Kiriş sın bolzuñza,
 2964. Turup kel!" – dees.
 2965. Mayıktan arta halıy bergen.
 2966. "Ook ködek, ugaanım tenidi,
 2967. Udup kalgan-dır men aa" – dees,
 2968. Atpañ-sogañ tura halıp kelgen,
 2969. Üş dañğına, üş aşak am keep
 2970. Kattırıp turup-turlar evespe aan.
 2971. Bektug-Kiriş çünüñ-daa ujurun bilgen
 eves,
 2972. Köörge, üş dañğına-daa bar,
 2973. Mal-daa höy, kiji-daa höy.
 2974. Pat-la kaygap, bodanıñ turup kelgeş,
 2975. Tey kırına üne bergeş,
 2976. Ergildir, dolgandır bodanıñ,
 2977. Toptap körtüp oluraga,
 2978. Üş dañğına, üş aşak bir ögnü ögleen,
 2979. İy bölük çerde iy ögnü böle düjürüp
 kaggan,
 2980. Hamık çon düvüreen, düymeen
 2981. Turup-tur evespe.
 2982. Bodun bodanıñ oluraga,
 2983. Koşkar oyladı çoraaş,
 2984. A'dından çaylıp,
 2985. "Çık-çak" deenii-ne bilir mındıg bolgan.
 2986. "Meen dıñmam eres kiji-le bolgay,
 2987. Bo hamık çüveni
 2988. Bo-la kançap, çoop ekkelgen iyik!" – dep
 bodap, –
 2989. Kayda, çüde çagaa bijeen irgi?
 2990. Kançap, çoop bilir irgi men?" – dep,
 2991. Saktıp arın-bajın suybanıp olurgaş,
 2992. Bir köörge, holunda "kövençik",
 "kövençik" deen
 2993. Üş ulay bijip kaggan bijik çoraan.
 2994. "Kövençikte" – dep bodaaş,
 2995. Ezerniñ kövençiñ barıp üjepterge,
 2996. Şında-da çagaa bolgaş
 2997. Haannarıñ bijii çoraan.
 2998. Çagaanı omçup tanışkaş,
 2999. Üş hemçe üş ögnü, maldı, çonnu
 3000. Taarıştır hondurgaş,
 3001. Sıldıs-Şokar a'tı mungaş,
 3002. Bir ayda ulug arın añaar,
 3003. Hüreñ a'tı mungaş,
 3004. Malın bir ayda maldaar,
 3005. Aldın sarala a'tı mungaş,
 3006. Bir ayda edin emgeleer, çonun çonnaar,
 3007. Bir ayda uyğuzun uduur
 3008. Mındıg çüve-dir evespe aan.
 3009. Bektug-Kiriş dıñmazın sagıgaş,
 3010. Ara-albatızın çıggaş:
 3011. "Koş arganıñ adaandan
 3012. Öörü aglap ekkeliñer,
 3013. Dirig çüve çerle ölürbeyer!" – dees,

3014. Bodu ko'ş arga bajinga,
 3015. On ses öögün çeşkeş,
 3016. Hoynun aşkaş, manap olurarga,
 3017. Ooldar aglap, çoktap olurda,
 3018. Bora-toolay kokpanı öörtü
 3019. Kojañaynıp çoktap kelgeş,
 3020. Hoynunduva kire bergen.
 3021. Ergeledip, oşkap, çıttap,
 3022. Baarın çımçadıp algaş,
 3023. Hün-Haannıñ uruu
 3024. Ulug kadayinga apparıp bergeş,
 3025. "Orannıñ ıdık añı-dır,
 3026. Türetpeyn, azırap olur!" – dees,
 3027. Berip kaggaş,
 3028. Añın añañap çoy bargan-dır,
 3029. Bektug-Kiriş ayda añañar añañ añañ,
 3030. Çanıp keerge,
 3031. Bora-toolayın çudadı oynap kaapkan
 boorga,
 3032. "Orannıñ ıdık-dülük añañ
 3033. Çop çudadı oynap kaapkan sen?" – dees,
 3034. Ortun kadayı Ay-Haannıñ uruunga
 3035. Apparıp bergeş:
 3036. "Çudatpayn, eki azırap olur!" – dees,
 3037. Malın maldap çoy bargaş,
 3038. Bir ay bolgaş keerge,
 3039. Biyege-le heveer bolgan.
 3040. "Sen baza-la horjok tur sen" – dees,
 3041. Biçe kadayinga apparıp bergeş,
 3042. Bir ay bolgaş keerge,
 3043. Semis çaraş, döjek kırına çıdar bolgan.
 3044. Bektug-Kiriş-daa dıñmazın körtükseş,
 3045. "Am bolzun, orannıñ añañ
 3046. Oranına apparıp salır men" – dees,
 3047. Algaş çortkaş,
 3048. Engirgeyniñ edeenge, ak çalım baarına,
 3049. Şil bajıñ tutkaş,
 3050. Dıñmazın olurtkaş,
 3051. Alışkılar ekizin çugaalajıp, kattırıp,
 3052. Baktı çugaalajıp, ıglajıp olurup-turlar
 evespe.
 3053. Bektug-Kiriş dıñmazına,
 3054. Ölüngen añañıñ e'dinden
 3055. Keziin bodu alır,
 3056. Keziin berip kaar
 3057. Mınçap-la-turgan.
 3058. Ol inçap turda,
 3059. Bektug-Kirişin iyi ulug kadayıñ:
 3060. "Bektug-Kirişin Sıldıs-Şokar a'dınıñ
 3061. Uju-bajı közülbis kıldır arttıñp ekkep
 turgan.
 3062. Añ-meñininiñ e'di çop eveeştey berdi?
 3063. Moon bo añañap turar çerin
 3064. Harap köreeli" – dişkeş,
 3065. Engirgey tayganıñ dölem döstendive

3066. Çügürjüp ünüp keerge,
 3067. Arga işinde ak turug baarında
 3068. Şil bajıñ turgan.
 3069. "Ol bolbas be?" – diñip, badı kelgeş,
 3070. "Bektug-Kiriş am añañap çoruptarga,
 3071. Kedep köreeli" – diñip,
 3072. Mönğün tevene beletkep ap-tırlar evespe.
 3073. Bektug-Kiriş añañap çorup kaarga,
 3074. İyi kadayıñ soondan kedep çoraas
 köörge,
 3075. Ol bajıñda bargan.
 3076. "Ol bolbas iyikpe" – diñip,
 3077. Sıytıgayndır kattırıp, sımırıp;
 3078. "Çoy baarga, baraalı!" – diñip olurda,
 3079. Çoy bargan.
 3080. Çügürjüp badı kelgeş,
 3081. Bajıñ çoogunga kel çorda,
 3082. Urug ünüp keerge:
 3083. "Idıñ bar be? Idıñ ay de, dıñmam" – diñip,
 3084. Çorup olurgan.
 3085. Bora-Şeeley:
 3086. "Idım çok, idım, çok,
 3087. Çavaylarım keldi" – dep,
 3088. Utkuy çügürüp, çolukşup,
 3089. Amdannıñ a'ş-çemin salıp,
 3090. Çalgı e'din dülüp salıp,
 3091. Üjeele şaylap algaş,
 3092.
 3093.
 3094.
 3095.
 3096.
 3097. Bireeziniñ diskeeniñ kırına
 3098. Çıda udup kalgan,
 3099. Bireezi tevenezin çulçurgayje
 3100. Kiir şaaptar orta,
 3101. Ölüp kaap-tır evespe.
 3102. "Kulugumuñ artık kadayıñ
 3103. Ölüp kagdıvıs ale" – diñip.
 3104. Çalçıp çanıp keep-tirler evespe.
 3105. Bektug-Kiriş çedip kelgeş.
 3106. E'tti dıñırıp algaş:
 3107. "Dıñmam" – dep kır deerge, surag
 bolgan.
 3108. "Dıñmam çop çitti?
 3109. Andıg eves çüve evepke" – dees,
 3110. Düje halaas, kirip keerge,
 3111. Döjek baarında çıda ölüp kalgan
 3112. Boop-tur evespe,
 3113. Iglap-sıktap, dıñmazınıñ bajın
 3114. Hoynunga salıp algaş, olurup bergeş,
 3115. Çeje inçap olurar?
 3116. Dıñmazın oynaar-kıs kıldır huuldurgaş,
 3117. Sırıglıg haarjak çazaas,
 3118. Oon iştinge sukkaş,

3119. Kijin donmas, çayın çıdivas,
 3120. Ottug horan o'du-bile çaap-çaap,
 3121. Sır mıyıtıg sınını tudup ekelgeş,
 3122. Mıyıs beldiringe baglaaş:
 3123. "Kijin, çayın körüp çoruur men,
 3124. Arıg – çaagay taygaa çorzun, dıñmam" –
 deeş,
 3125. Salgaş, elerj-halañ çanıp keep-tir.
 3126. İyi ulug kadayları:
 3127. "Çüñ-kandıñ oskundıñ, Buktug-Kiriş?"
 – dijiñ,
 3128. Hıylanıp, kındarlanıp olurgannar.
 3129. Biçe kadayı çünü-daa ıttavaan.
 3130. Ol inçap ta çejeñge, kajanga çedir
 3131. Çurttap kelgen çüve.
 3132. Sır mıyıtıg sınını, çitken,
 3133. Çerle tıp çadap kaggan,
 3134. Alday-tañdı, arga-sayak, dag-hayarı
 dileeş,
 3135. Tıp çadaaş,
 3136. Kajan-çejen dargadap salgan
 3137. Ayañ-Kulazın tudup mungaş,
 3138. Aldı oranda çok kıldır dileeş,
 3139. Çanıp keerge, iyi ulug kadayları:
 3140. "Kayı, çüü oranga
 3141. Çüñ-kandıñ suraglap çorduñ?" – dijiñ,
 3142. Ajınıp, horadap olurgan turlar evespe.
 3143. Biçe kadayıñga keerge:
 3144. "Sen çüge mınçap baardıñ?
 3145. Kijee işti-höreeñ çop sögleves sen?
 3146. Çüü kandıg-daa çüve bolza,
 3147. Arga-süme-le herek bolgay" – deeş,
 3148. Iglap-sıkıtap oluruñ-tur evespe aan.
 3149. Buktug-Kiriş:
 3150. "Şınap, arga-süme deerı şın-dır" – deeş,
 3151. Ol бүгү bodunuñ, türegdelin
 3152. Bir-daa çüve artırbayn çugaalap beerge,
 3153. Biçe kadayı olurgaş:
 3154. "Sen ıškaş eres eker kijiniñ
 3155. Ajın köör bolgaş avıraldap aytırar
 3156. Arga-süme kılır çüveñ çok kiji sen be?" –
 3157. Dep-tir evespe.
 3158. Buktug-Kiriş am keep bodanmasta
 bodap,
 3159. Sağınmasta saktıp kelgeş,
 3160. Dıñmazınıñ bijeen çaagazında,
 3161. İyi sayın Ulaattarın saktıp,
 3162. Tos dopçulug aldın sogulda
 3163. Hopçu karazın saktıp keep-tir evespe.
 3164. Ol şagda çige soñgu çükke
 3165. Ak, Kara iyi hemniñ beldirin çurtaan
 3166. Bay Karatı-Haannıñ ineen kadargan
 3167. Kara-Sağıl dep aşak
 3168. Ak-Hemge inek kadarıp çoruurga,
 3169. Erten inek kadarıp çoraan çerinde

3170. Çıdıg kara balgaşa
 3171. Sın düjüp çıdıp-tır.
 3172. Amırap, öörüp:
 3173. "Moon mıyızın haanınğa apparıp
 bergeş,
 3174. E'din, kejin bodum heregleey men" –
 deeş, keerge,
 3175. Kijin, çayın düşpes, dük ünmes
 3176. Sır mıyıtıg, çönük sın bolgan.
 3177. Mıyızınıñ beldirinde
 3178. Sırıglıg haarjak çoraan.
 3179. Çeje sop algaş, hap kelgeş,
 3180. Kadayıñga ekkep bergen.
 3181. Kajar argalıg kadayı pat boop olurgaş,
 3182. Aksın ajadıptarga,
 3183. Indın-betin aldın-möñgün-bile sıskıp
 kaggan,
 3184. Konçug kaas edik-heptig
 3185. Oynaar-kıs bolgan.
 3186. "Bo-daa bo orannıñ kijizi eves-tir,
 3187. Bütken orannıñ oynaar-kızı boor" – dijiñ,
 3188. Magadap, çaraşınıp
 3189. Bajınıñ düğün suybap,
 3190. Dırap olurgan,
 3191. Bir çanıkki çulçurgayında
 3192. Çüve ıldırılgaş deerge,
 3193. Aksı aazadaş deer orta,
 3194. Kadayı meñneeş, dörje oktapkan.
 3195. Aşak halıp bargaş,
 3196. Segirip algaş:
 3197. "Oy, oy, kadayı,
 3198. Aas-kejiin kançap bilir,
 3199. Dirig boop üre-töl-daa boorun kançap
 bilir,
 3200. Kançaarıñga, askı aazadaş didi?" – deeş,
 3201. Bajın diley beerge,
 3202. Möñgün tevene üdü köstüp çoraan.
 3203. Oozunuñ üdüdüve çoon siir sugarga,
 3204. Aksı baza-la añaş deen.
 3205. Hep-henerten şeşle sogar orta,
 3206. Uştunup keerge:
 3207. "Ook" – deeş, tura halıp kelze-le,
 3208. Ay, hün hereldig aldın dañgına
 3209. Bolu bergen-dir evespe.
 3210. Ol irey-kadayı hoyug sarıg-şayın
 3211. Hayındırıp berip, çemgergeş,
 3212. "Uruum, çajım", – dep hündüleñ,
 3213. Urug-daa "avay, açañ" – dep olurgaş,
 3214. Ol bodunuñ akızı bolgaş,
 3215. Çaavalarınñ kelgenin,
 3216.
 3217. Çaavaları ölürgen-dir dep
 3218. Tööğülep bergeş:
 3219. "Meñ amı-tınım alğan
 3220. Kırgan ada-iyem silerden men

3221. Kajan-daa çarılbas men" – dep
 3222. İdegedip olurup-tur evespe.
 3223. İnçap turda Karatı-Haannın
 3224. Höy hoor tevezinin baştın
 3225. Kajır kara buurazı
 3226. Kara-Sagıl aşaktın
 3227. Öönçe üş honukta kaygap keep-tir
 evespe.
 3228. Haannın çonu:
 3229. "Ol buura inaar çüğe
 3230. Kaygap turar buura boor?" –
 3231. Dijip turar apargan.
 3232. Haannın Kara-Buzur dep oğlu,
 3233. Bir hün aşaktın kadargan ineen sanap
 kelgeş,
 3234. Ög çoogunga keerge,
 3235. Ögden bir konçug çaraş urug ünüp
 kelgeş,
 3236. Çöörge çırp algaş, kire beerge,
 3237. A'dın bağlay sop kaggaş, kirip kelgen.
 3238. Ot adaanda doğaya düjüp,
 3239. Dovurak paktap,
 3240. Küstüğe düjüp, küzürüm paktap
 3241. Turup bergen:
 3242. Urug orgaş:
 3243. "Haan kijinin oglunun çanı ındıg çüve
 be,
 3244. Karaçal kijini çop kırıp turar siler?" –
 dep-tir.
 3245. Erten kelgen ool
 3246. Kejeege çedir kaygap kelgen.
 3247. Urug orgaş:
 3248. "Kelgen aalçı çanar,
 3249. Çaggan deer ayazır çüve ıynaana,
 3250. Çünü kaygap hünzedinger?" – deerge,
 3251. "Kejee apargan be?" – dees,
 3252. Hap çoy barıp-tır evespe.
 3253. Ool-daa çana bergeş:
 3254. "Kara-Sagıl aşaktın uruun ap ber" – dees,
 3255. Eerejip turup berip-tir.
 3256. Haan olurgaş:
 3257. "Kara-Sagıl kiji körbeen
 3258. Çüü urug bar çüvel?
 3259. Çünü inçap turar kiji boor sen? – dees,
 3260. Çerle toovas boorga,
 3261. Ool orgaş:
 3262. "Büzüveves bolzuza,
 3263. Bodunun haaların bireezin çorutkaş,
 3264. Meen şın-megem körüp çor, açay", –
 3265. Dep-tir evespe.
 3266. Haan orgaş:
 3267. "Buura baza üş honukta
 3268. Kaygap kelgen çüve bolgay" – dees,
 3269. Bir haa çorutkan.
 3270. Haa bargaş, ögge kirip kelgeş,

3271. Baza-la ot adaanda
 3272. Doğaya düjüp, dovurak paktap,
 3273. Küstüğe düjüp, hül paktap,
 3274. Turup bergen-dir.
 3275. Bora-Şeeley olurgaş:
 3276. "Haa kijinin çanı andıg çüve be?
 3277. Karaçal kijinin öönge kelgeş,
 3278. Çüğe inçap turar siler?" – dees,
 3279. Çüskük-bile domnay tırkaş,
 3280. Ot adaanga olurtu sop kaggan.
 3281. Haa-daa hünzedi kaygaş,
 3282. Olurup bergen.
 3283. Kejee hap çana bergen:
 3284. "Şınap-la solun, çok deen
 3285. Çaraş urug bar çüve-dir,
 3286. Ooldun oozu şın-na çüve-dir, haanın" –
 dep-tir.
 3287. "Çünü inçap turar ulus boor?" – dees,
 3288. Erteninde bodu bargan.
 3289. Haan keerge, ögden kiji-daa ünmeen.
 3290. Ögge kirip kelgeş baza-la
 3291. Doğaya düjüp, dovurak paktap,
 3292. Küstüğe düjüp, hül paktap turup bergen.
 3293. "Kaçap baardın, haan?" – dees,
 3294. İne-bile domnay sokkaş,
 3295. Ot adaanga olurtu sop kaggan.
 3296. Haan-daa kaygaş, olurup bergen,
 3297. Kara kejee bolgan.
 3298. "Haan kijinin çanı andıg çüve be?
 3299. Kelgen aalçı çanar,
 3300. Çaggan deer ayazır çüve ıynaana,
 3301. Çüger manap olur siler?" – dep-tir.
 3302. "Kejee bolu bergen be?" – dees,
 3303. Ünüp çorutkaş, kadayınga, oglunga:
 3304. "Şın çüve-dir" – dep-tir evespe.
 3305. Karatı-Haana Kara-Sagıldı:
 3306. "Kel de" – dees, bir haa çorutkan.
 3307. Haa bargaş:
 3308. "Haan seni kel didir" – dep-tir.
 3309. "İneem aal çoogunga apparıp kaggaş,
 3310. Çede beer men" – dees, çanıp kelgeş,
 3311. "Haanın meni kel deen-dir, uruum" –
 deerge,
 3312. Urug olurgaş:
 3313. "Haan kiji kel deerge,
 3314. Barbas arga çok-la bolgay,
 3315. Baar-la-dır sen.
 3316. "Sen andıg çaraş urugnu
 3317. Kayın tıp aldın? – deer evespe.
 3318. "Kiji kijini kayın tıp alır boor, haanın,
 3319. Kadayım törüp-le bergen çüve"
 3320. Deer sen, açay" – dep-tir evespe.
 3321. Aşak haanına baraalgana,
 3322. Haan olurgaş:
 3323. "Siler, irey-kaday, andıg çaraş urugnu

3324. Kayın tıp aldığar?" – dep aytırıp-tır.
3325. Aşak orgaş:
3326. "Kiji kijini kayın tıp alır,
3327. Kadayım-na töreen çüve, haanım," –
3328. Dep-tir evespe.
3329. Haan olurgaş:
3330. "Sen üş honuk işinde
3331. Kara-Hemniñ ak baştıg kara adının
3332. Harı kajıl,
3333. Ak-Hemniñ ulug ak kodanının
3334. Harı kajıl,
3335. Oların harın aytırıp ekkel!" – dep,
3336. Dujaap-tur evespe.
3337. Aşak-daa muñgarap-deñgerep
3338. Çanıp keep-tir.
3339. Uruu:
3340. "Haanın çüü didir, açay?" – dep aytırgan.
3341. Ol бүгүнү çugaalaş:
3342. "At boldum" – dep, ıglap oluru-tur
evespe.
3343. Uruu orgaş:
3344. "Kiji muñgaraar çüve
3345. Ol boor be, açay?
3346. İyi kuu kiji bajından tıp ekkel" – deerge,
3347. Aşak iyi kuu kiji bajın tıp ekkelgen.
3348. "Baştarın iyi ektinge daaraaş,
3349. İstinge iyi borbak daş sukkaş,
3350. Kara-Hemniñ kara özeniniñ
3351. Kök iyge harap olur,
3352. Ak baştıg kara adıg o'ttap keer evespe.
3353. Çoogunğa keerge,
3354. Kovayıp kelgeş,
3355. Baştarın koñguradı silgiir sen.
3356. Çünü çugaalaar eves,
3357. Toptap, dıñnap al!" – dees,
3358. Bir tavak dus çuurgaş,
3359. Bir hapka urup bergen.
3360. "Ak-Hemniñ meezinde
3361. Kök düvüreñ bar.
3362. Duzuñ çajıp algaş, manap çıt,
3363. Ak kodan kelgeş,
3364. Bir çüve çugaalaar" – dep çagaaş,
3365. Çorudup kaap-tır evespe aan.
3366. Aşak bargaş,
3367. Kök iyge harap olurgar,
3368. Ak baştıg adıg o'ttap kelgen,
3369. Kovayıp kelgeş, ekti-moynun
silgilenirge,
3370. Adıg körüp turup-turup:
3371. "Arzaytının arı çarında,
3372. Aldan çaştı çajaan men,
3373. Beer iyinge bejen çaş çajaan men,
3374. Adır baştıg kiji-daa körbeen men,
3375. Çüdek-çadak-daa çüve-dir" – dep,
3376. Kiñgirtkeynıp çoy bargan-dır.
3377. Ak-Hemniñ meezinge kelgeş,
3378. Kök hayırğa duzun töp algaş,
3379. Manap çıdarga,
3380. Ak kodannar çılgaş,
3381. Bılaajıp çılgap turda,
3382. Bir ulug kodan kelgeş:
3383. "Men Ak-Hemniñ argazında
3384. Aldan çıl boldum,
3385. Aldan çaştı çajaan men,
3386. Aldan ak ooldug men,
3387. Mındıg çaagay çüve
3388. Çılgap körbeen men" – dep,
3389. Todugaynıp çılgap oluru-tur evespe.
3390. Aşak uruunga kelgeş, çugaalaarga,
3391. "Haanınğa barıp çugaalap ber, açay" –
deerge,
3392. Aşak haanga ol-la heveer çugaalaarga,
3393. Haan daartazında ag-şeriin edertkeş,
3394. Aglap turgaş,
3395. Ak baştıg adıgı tudup algaş, ereedeerge,
3396. Aşaktıñ aksı-bile dömey bolgan,
3397. Ak kodan baza-la dömey bolgan.
3398. Haan çanıp kelgeş,
3399. Baza: "Kel dep ekkel!" – dees,
3400. Bir haa çorutkan.
3401. Aşak keerge:
3402. "İstinde
3403. Çin çok,
3404. Daştında dük çok,
3405. Söögünde sap çok kıldır
3406. Büdüñge bijırıp ekkel!" – dees,
3407. Döñgür ak şarı tudup bergen-dir.
3408. Aşak çajam deer arga çok bolgaş,
3409. Munup algaş çanıp kelgeş,
3410. Muñgarap uruunga:
3411. "Kañçaar – çoor men, uruum?" – dep-tir.
3412. Uruu turgaş:
3413. "Kiji muñgagdaar çüve ol boor be, açay?
3414. Bir paş ajıg dustug sugdan ijirtip-ijirtip,
boş dagnı dolgandır şaap-la tur.
3415. Mıyaa töñgeş, saptıg han ünüp keerge,
ekkel!" –
3416. Dep-tir evespe.
3417. Aşak uruunıñ aayı-bile
3418. Ajıg dustug sug ijirtkeş,
3419. Boş dagnı dolgandır şaap turarga,
3420. Adak soonda han ödüp turar bolu bergen.
3421. Ekkeerge, ölürtkeş,
3422. Elezinge hömdürgeş,
3423. Kırında ulug ot ujutturup kaggan.
3424. Aşak ol inçap odun salıp turda,
3425. Uruu bir kelgeş:
3426. "Am bolgan-dır,
3427. Ujulgaş, düğün çulup kaggaş:
3428. "Şarını bijırıp kagdım,

3429. Aşaktar hemdiir argaktıg aldı moynunda
 3430. Şıktıg boor,
 3431. Kadaylar karttaar ka't saygıraanda
 3432. Biçii çinnig boor" deer sen, açay" – dep-
 tir evespe.
 3433. Aşak haanga kelgeş,
 3434. Uruunun çağın heveer çugaalaan.
 3435. Haan şarını ekkeldirgeş,
 3436. Uluska ülep köörge,
 3437. Şında-la aşaktar hemdiir,
 3438. Argaktıg aldı moynunda
 3439. Biçii şık-şak bar,
 3440. Kadaylar karttaar
 3441. Ka't saygıraanda
 3442. Biçii çin-çannıg
 3443. Boop-tur evespe.
 3444. Haan pat-la kaygaaş,
 3445. Mıyıstıg ak şarını tudup bergeş:
 3446. "Erten barıp ijer men,
 3447. Er inektiñ eregey taraannan –
 3448. Taraktap kag" – dep-tir evespe.
 3449. Aşak şarızın munup algaş,
 3450. Çanıp kelgeş:
 3451. "Haanırıs erten moorlap keer boldu,
 3452. Men er inektiñ eregey taraan
 3453. Taraktap kaar boldum" – dep
 3454. Höörep olurup-tur.
 3455. Uruu orgaş:
 3456. "Er inekten süt ünér çüve be inçaş, açay?
 – dep-tir.
 3457. "Oy, ta, uruum, şında-la
 3458. Haanımınñ ol çüü deerı ol çoor? – dees,
 3459. Aşak baza-la muñgagday bergen organ.
 3460. "Çaa, men bilgey men aan, açay" – dep-
 tir.
 3461. Erten haan hap olurgan.
 3462. Adazınga:
 3463. "Sen ögden ünme" – dees,
 3464. Ejik askında bajın dırap olurgan,
 3465. Haan düşkeş, ögje çorup olurgan.
 3466. "Oy-oy, haan, açam bojuur kiji,
 3467. E'di aarıy berip-tir,
 3468. Ögge kiji kirbes" – dees,
 3469. Doza çügüre bergen.
 3470. Haan turgaş:
 3471. "Er kiji kançap bojuur çüvel?" – deen.
 3472. "Çöp-tür. Er inekten süt kançap ünér
 çüvel, haanım?" – deerge,
 3473. Haan çüü-daa deer aayın tıppayn:
 3474. "Bajın düğün kaş dep dırap olur sen?" –
 dep-tur.
 3475. "Siler aahıgardan beer
 3476. A'dınarnı kaş baskan dep
 3477. Bodap tur siler, haan?" – dep
 3478. Udur aytırıp-tır evespe.

3479. Haan-daa:
 3480. "Urugga askım haktırdım,
 3481. Moon moozun bilbedim.
 3482. Hamık ujur mında-la çüve-dir,
 3483. Moon-bile am oraldaşkan heree çok tur
 evespe aan" – dep bodap
 3484. Hap çanıp keep-tir evespe.
 3485. Haan kadayinga:
 3486. "Hamık çüve Kara-Sagılda eves,
 3487. Urugda çüve-dir.
 3488. Helin kılıp alır-dır" – dees,
 3489. A't bajı deg aldın.
 3490. Börü bajı deg möñgün
 3491. Suy-belek sundurup,
 3492. Aragalıg, ak kadaktıg
 3493. İyi haa çorutkan.
 3494. Haalar ol beleen tutkaş,
 3495. Ol çoruun çugaalaarga,
 3496. Aşak-kaday aayın tıppayn olurarga,
 3497. Uruu orgaş:
 3498. "Çüzün inçap olurur, açay, avay?
 3499. Sungan ak belekti algay-la,
 3500. Kutkan araganı işkey-le" – deerge,
 3501. Am keep beleen algaş,
 3502. Aragazın işkenner-dir evespe.
 3503. Haalar:
 3504. "Çoruuvs-daa çogaan-dır" – dees,
 3505. Hap kelgeş, haanga çugaalaan.
 3506. Haan-daa ak ögnü, araga-darı,
 3507. A'ş-çemni beletken,
 3508. "Aynıñ çaazında, hünñün ekizinde
 3509. Hennim alır men!" – dees,
 3510. Ulus çorutkan.
 3511. Uruundan:
 3512. "Am çüü deer men?" – dep aytırıp-tır.
 3513. "Üş hongaş doylar-dır,
 3514. Uruumnı çedire beer men de-daan,
 açay" – dep-tir.
 3515. Üş hongaş çedire beer bolgaş,
 3516. Olurup kaap-tır evespe.
 3517. Haan kaptagaynı hayındır,
 3518. Delegeyni deeskindir bijeeş,
 3519. Kelir oruunıñ aksınga
 3520. Kök daş köjee şaşkaş,
 3521. Çıpşıp kaggas,
 3522. İyi haanı oruktıñ iyi çartınga
 3523. Kededip kaap-tır.
 3524. Üş hongaş, irey, kaday, uruu üjelee çorup
 orgaş,
 3525. Urug ol bijikti körgeş,
 3526. Omçup körgeş;
 3527. "Delegeyni deeskindir bijeeş,
 3528. Deeldigenni çüge utkan haan boor?
 3529. Kaptagaynı hayındır bijeeş,
 3530. Hartıganı kançap kaggan haan boor?

3531. Oruktun bo çartında çüü barıl?
 3532. Düü çartında çüü barıl?" – dees,
 3533. Düü çartındıva bulañaynıp,
 3534. Bo çartındıva bulañaynıp körgülep,
 3535. Ada-iyeziniñ soonçe bazıp
 3536. Çoy barıp-tır evespe.
 3537. Haalar urugnuñ çugaazın haanga
 çugaalaarga,
 3538. Şında-la deeldigen bile hartıganı
 3539. Utkan boop-tur.
 3540. Çadag ulustu utkudup,
 3541. Üş a'ttı çediskeş,
 3542. Üş kiji çorutkan.
 3543. Kudaları keerge,
 3544. Höy çonnu çıggaş,
 3545. Bir aynıñ üjen honukta nayırllaş,
 3546. Çon-daa taraan.
 3547. İrey, kaday-daa çanıp-tır evespe.
 3548. Haan bir hün hennin kel dep ekkelgeş:
 3549. "Bo hün hoynu sen kadarar sen, uruum,
 3550. Seen oyzuur çüveleriñ bolza,
 3551. "Haya" dives sen, "sug" baza dives, "dıt"
 baza dives,
 3552. "Börü" baza dives, "kuskun" baza dives,
 "karak" baza dives.
 3553. "Soktap" baza dives, "çip" baza dives,
 3554. "Hoy" baza dives sen!" – dees,
 3555. Hoyun kadartıp çorudupkaş,
 3556. İyi börü tudup ekkelgeş:
 3557. "Hoydan bir hoynu haya baarınga,
 3558. Sug kızınga, dıt dözüñge çip kaggar!" –
 dees, çorutkan.
 3559. İyi kuskunnu:
 3560. "Siler ol hoynuñ karaktarın
 3561. Barıp deje soktañar!" – dees,
 3562. Çorudup kaap-tır evespe aan.
 3563. Küjür Bora-Şeeley
 3564. Bir hoyun böree hunaap çidirtipkeş,
 3565. Kejee çanıp kelgeş,
 3566. Beenıñ öönge kirip keerge,
 3567. Haan orgaş:
 3568. "Hoyuñ mendi kadardıñ be, uruum?" –
 deerge,
 3569. Bora-Şeeley orgaş, harılap tur:
 3570. "Mendi eves iyin.
 3571. Meen bir ederimni iyi uluur
 3572. Turugnuñ baarınga üngees,
 3573. Dözüñge akkanın kızınga
 3574. Hunaap, hemdip kaaptı,
 3575. İyi kışkırar kara
 3576. Ederimniñ iyi köörün baza
 3577. Dejip kaaptı" – dep oyzup çugaalap-tır.
 3578. Haan olurgaş:
 3579. "Meen hennim çerle berge-dir" – dep,
 3580. Saktıp olurup-tur evespe.
3581. Karatı-Haan oglu, henninge
 3582. Et-mal, ara-albatızınıñ ortuzundan
 3583. Deñnep üskeş:
 3584. "Ak-Hemge çurttañar!" – dees,
 3585. Kara-Sagıl kudazınga baza
 3586. Ak ögnü tikkeş,
 3587. Et-maldı turazında heregleer kılgaş,
 3588. Oglu, henninge haan:
 3589. "Siler kırıñ ada-iyenjer
 3590. Azırıp karaktap çoruñar!" – dees,
 3591. Kadı hondurup kaap-tır evespe aan.
 3592. Şıyaan am!
 3593. Boktug-Kiriş tayga-tañdızınıñ
 3594. Dagılgaşın dagıp turarga,
 3595. Engirgeyniñ eezi Ereen-Ulaat
 3596. Er ala ezir boop ujup kelgeş,
 3597. Oñ talakı ektinge honup,
 3598. Evirlip, çavırılıp,
 3599. Kırıñgaynıñ eezi Kızıl-Ulaat
 3600. Kıs ala ezir boop ujup kelgeş,
 3601. Solagay çartıkkı ektinge honup,
 3602. Evirlip, çavırılıp turup-tur-la evespe aan.
 3603. Ol iyi sayın Ulaattarı-bile sümelejip:
 3604. "Men kızıl çalımda
 3605. Hopçu karam bar bolgay,
 3606. Oon bir köreyn,
 3607. Köör-Mergen körüp,
 3608. Dıñnaar-Mergen dıñnaaş,
 3609. Üş hongaş,
 3610. Meñee bir sümeden kadar siler" – dep-tır,
 3611. Oları:
 3612. "Çöp-tür" – diškeş, ujup çoy bargannar.
 3613. Boktug-Kiriş ol kakkaş,
 3614. Kırıñgaynıñ hüñgeer çartında
 3615. Kara kuyga kelgeş,
 3616. Tos dopçulug aldın sogul işinde
 3617. Hopçu karazın ajıp köörge,
 3618. Sonğu çükte harın aal-çurtug,
 3619. Mırgay aji-töldüg kıdır
 3620. Düyüp turar mındıg bolgan,
 3621. Onu körgeş, birde öörüp,
 3622. Hörek, çüree ajıp,
 3623. Birde kaygap, haydınıp-daa
 3624. Olurup-tur evespe.
 3625. Boktug-Kiriş ol inçap,
 3626. Muñçulup, budulup orda,
 3627. Sayın Ulaattarı çedip kelgenner-dir.
 3628. Boktug-Kiriş olurgaş:
 3629. "Ekerler, erester, çünü bildiger?" – dep
 aytırıp-tır.
 3630. Köör-Mergen orgaş:
 3631. "Bo turgan ulug tañdınıñ indında
 3632. Ulug hem bar-dır.
 3633. Ol hemniñ beldirinde
 3634. Bir bay aal bar-dır.

3635. Bir çartında Ak-Hemniñ işinde
 3636. Bir bay aal tur.
 3637. Ulug ak ögde Bora-Şeeley ında
 3638. Ünüp, kirip tur" – deen.
 3639. Dıñnaar-Mergen olurgaş:
 3640. "Men ol ögnü dıñnadım,
 3641. Solun çüve dıñnadım" – dees, çugaalap-
 tır. –
 3642. "İnda bir kaday urug öpeylep olur,
 3643. Mınçap öpeylep olur" – dees,
 3644. Öttünüp-tür evespe:
 3645. "Sır mıyıtıg sınınıñ
 3646. Öpey-aan, öpey-aan, öpey-aan,
 3647. Mıyızınıñ beldiringe çoraan,
 3648. Öpey-aan, öpey-aan, öpey-aan,
 3649. Sırgılıg haarjak işinde çoraan,
 3650. Öpey-aan, öpey-aan,
 3651. Oynaar-kıstıg uruum,
 3652. Öpey-aan, öpey-aan,
 3653. Buktug-Kiriştin çeni,
 3654. Öpey-aan, öpey-aan,
 3655. Bora-Şeeleyniñ oğlu
 3656. Öpey-aan, öpey-aan" dep
 3657. Urug öpeylep olur" – dep-tir evespe.
 3658. Buktug-Kiriş onu dıñnaaş,
 3659. Sağış-setkili oojurgap,
 3660. Olarnıñ eres-ertemin magadap,
 3661. Höglep, höörejiñ alğan,
 3662. Oları çangan.
 3663. Buktug-Kiriş çige sonğaar
 3664. Hap çorup kaap-tır.
 3665. Ol kakkaş, ulug tandınıñ kırınağa üne hap
 keerge,
 3666. İndında ulug hem çıtkan, düje halaaş,
 3667. Tos çüstüg kara duranın
 3668. Uştı sop algaş, durannap körtip olurarga,
 3669. Ak, Kara iyi hem çıtkan.
 3670. Ak-Hemde aaldıva hap olurarga,
 3671. Aal adaanda kezek ooldar
 3672. Bag adıp oynap turgan.
 3673. Bir ool:
 3674. "Kara-Buzur adalıg men,
 3675. Buktug-Kiriş daaylıg men,
 3676. Bora-Şeeley iyelig men,
 3677. Menjee çeder adar,
 3678. Meni udar şaagar bar eves" – dep
 3679. Adıp turar boop-tur evespe.
 3680. "Er-hey-dir moñ,
 3681. Kay, çüüje, ool?" – dep-tir.
 3682. Ool turgaş:
 3683. "Çüü-daa dize señee hamaan be,
 3684. Seer-bile oynaan eves" – dees,
 3685. Toovas boop-tur.
 3686. Düje halaaş, çagaa bijees:
 3687. "Monu avañga apparıp ber!" – dees,

3688. Tutsup bergen.
 3689. "Çüü adam aşak boor!" – dees,
 3690. Uştı sop algaş, salıp çoy bargan.
 3691. Avazınga apparıp beerge,
 3692. Omçup körgeş, algıra kaapkaş:
 3693. "Kayda, çüdel, oglum?" – dees,
 3694. Edertip algaş, salıp-la kaggan-dır.
 3695. Edertip kelgeş, akızın köre sop kaggas,
 3696. Moynundan kuspaktap, oşkajıp, çıttajıp,
 3697. Ekini çugaalajıp, kattırıp,
 3698. Baktı çugaalajıp, ıglajıp
 3699. Turup-turlar evespe.
 3700. Bora-Şeeley akızın ööñge ekkelgeş,
 3701. Çiñ şayın hayındırıp,
 3702. Amdannıg çaagay a'ş-çemin salıp,
 3703. Aşkarıp-çemgerip kaggas,
 3704. Kılın döjeen çadıp,
 3705. Bedik sırtın salıp beerge,
 3706. Ayda uduur uyguzun udup
 3707. Çıdıp ap-tır evespe.
 3708. Bora-Şeeley Ayañ-Kulanıñ
 3709. Ezer-çonaan soyup alır dees,
 3710. Konnun çejerge, kolun aldı çıdıy bergen,
 3711. Kolun-çirim aayı-bile
 3712. Kolduk, töştün keji
 3713. Oylup çoy bargan.
 3714. Ezerin soyarga, çonak aldı çıdıy bergen,
 3715. Çonaa-bile soylu bergen,
 3716. A'dınıñ düğü çonaan ötkes,
 3717. Ezerde tutçu bergen
 3718. Mındıg boop-tur evespe aan.
 3719. Bora-Şeeley akızınıñ Ayan-Kulazın
 3720. Çılıg sug-bile çup, herekselin adırğaş,
 3721. Meçigeyniñ em şagaan,
 3722. Domçugayniñ dom şagaan o'du-bile
 3723. Erten emnees, kejeege çedir,
 3724. Kejee emnees, ertenge çedir
 3725. Emnep turgaş, etkeş:
 3726. "Komun hoora, çayaan çara semiri!" –
 dees,
 3727. Aglap-tır evespe.
 3728. Buktug-Kiriştin kelgeni
 3729. Karatı-Haannıñ çonunga bolgaş
 3730. Haannıñ kulaanga doraan-na dıñnalı
 bergen.
 3731. Karatı-Haannıñ kudazın şayladır dees
 3732. Amdannıg a'ş-çem, araga-hımızın
 3733. Çıgdırıp turup bergen.
 3734. Kara-Buzur añañ çoy bargan,
 3735. Kelir öyü çedip çorda,
 3736. Orunga hemge beş kiji dosturgaş,
 3737. Aalına ekkeldirgeş,
 3738. Mönğün aastıg kögeerjikke
 3739. Arjañ-korjañ araganı beletkedip,
 3740. Üş kulaş ayıjı kadaan,

3741. Han saktıg kara kijin hoyladıp,
 3742. Kijee tudar, çolugar aragazın
 3743. Oglunğa çağıp, beletkep turda,
 3744. Bektug-Kiriş ayda uduur uyguzun udaaş,
 3745. Turup keerge,
 3746. İyi haa edertkeş,
 3747. Barıp çoluk dees,
 3748. Çorudupkan haan-dır evespe aan.
 3749. Kara-Buzur adazının çağın çözugaar
 3750. Katinga magalıg baraalgap,
 3751. Çozulug çolugup turgan-dır.
 3752. Bektug-Kiriş küdeeziniñ ak beleen
 3753. Mögeyip keep ap, aragazın ijip:
 3754. "Eki küdeem, örü olur!" – dep,
 3755. Öörü olurtup, höörejiş,
 3756. İyi katılışkı inçap
 3757. Tanışkan çüve-dir evespe.
 3758. Karatı-Haan kudazın çalap ekkep,
 3759. Şayladıp tanışkan.
 3760. Bektug-Kiriş-daa ol bugünü bilip,
 3761. Sağış-höree ajıp,
 3762. Dıñmazı, küdeezinge
 3763. Kara-Sağıl irey-kadaynıñ
 3764. Aas-kejiñtiin çugaalap,
 3765. Olarnı kamnap, karaktap çoruurun baza
 çagaaş:
 3766. "Çaa, dıñmam, aaldap çede bergeş,
 3767. Hün-Haannıñ ara-albatızın,
 3768. Ara et, azıraan malın
 3769. Ol-la üzüp bergen heveer
 3770. Köjürüp al!" – dep çagaaş,
 3771. Am çanar bolu bergen.
 3772. Bora-Şeeley çugaalap-tır:
 3773. "Çaa, akım, sen aray
 3774. Kılıktıg, dürgen kiji bolgay sen.
 3775. İyi ulug çaavalarım meni öürze-daa,
 3776. Seni baza dirgisen bolgay.
 3777. Olarnıñ ürezin üspes sen" – dep,
 3778. Çağıp olurop kaa-tır evespe aan.
 3779. Bektug-Kiriş:
 3780. "Çöp-tür, dıñmam" – dees,
 3781. Hap çanıp keerge,
 3782. İyi ulug kadayları biçe kadayın
 3783. Çudadı aybıl ap, algan,
 3784. Ajıngan, horadaan,
 3785. Adıygan, hölüygen olurop-turlar evespe.
 3786. Bektug-Kiriş ajınmas bodu ajınıp,
 3787. Horadavas bodu horadap kelze-daa,
 3788. Dıñmazınıñ çağın saktıp,
 3789. Hün-Haannıñ uruun:
 3790. "Bo üyede meñ-bile
 3791. Aşak-kaday bolbas sen,
 3792. Sonğu-açı üreniñ urugları
 3793. "Hop-hop" sürüp tudup oynaar
 3794. Ak hovaganı bol!" – dep,

3795. Ay-Haannıñ uruun baza-la inça dees,
 3796. "Sonğu aç üreniñ urugları
 3797. "Hop-hop" dep sürüp tudup oynaar
 3798. Sağı-şokar hovaganı bol!" – dees,
 3799. İyi holdarından segirip algaş,
 3800. Ugaanın tenidi bööldep, bööldep,
 3801. Uybalastır ürip çorutkulap-tır evespe.
 3802. Bektug-Kiriş Ayan-Kulazın
 3803. Dargadap salgaş,
 3804. Sıldıs-Şokar a'dın munup,
 3805. Ayda añaar aña aña,
 3806. Aldın-Saralanı munup,
 3807. Malın ayda maldaar
 3808. Hüreñ a'dın munup,
 3809. Ara edin, arga çonun
 3810. Ayda onçalap-onçalap, marjalap,
 3811. Biçe kadayı-bile
 3812. Eldig-Kara hemniñ beldiringe
 3813. Çurttap turda,
 3814. Bora-Şeeley çedip keerge,
 3815. Argaktıñnıñ askından,
 3816. Körgektıñnıñ höreenden
 3817. Dalay deg araga,
 3818. Tañdı deg e'din beletkeş,
 3819. Üş ayda üzük çok
 3820. Ulug nayırn kılgaş,
 3821. Dıñmazınga Hün-Haannıñ bergen
 3822. Et, malı-bile
 3823. Ağıldır aşaktı baştıñnatkaş,
 3824. Köjüp çorudup kaa-tır evespe aan.
 3825. Şıyaan am!
 3826. Bektug-Kiriş deerzi,
 3827. Kırgan ada-ıyezin saktıp,
 3828. Dün bolurga, düştin iravas,
 3829. Hündüs sağıştan-daa iravas boop keerge,
 3830. Kajan-çejen odarladıp salgan
 3831. Ayan-çorukka munar
 3832. Ayañ-Kulazın kıy dep ekelgeş,
 3833. Tak kıldır bağlap,
 3834. Daga kıldır soodup,
 3835. Kadayınga:
 3836. "Ayañ-Kulanı öylug o'ttan.
 3837. Öylug sugdan berip,
 3838. Ayan-çorukka heregleer
 3839. A'ş-çem, küş-hünezinden beletkeer sen"
 – dep çagaaş.
 3840. Ayda uduur uyguzun
 3841. Udup çıdıp ap-tır evespe.
 3842. Bektug-Kiriş ayda udaaş, turup keerge,
 3843. Heregleer hamık çüvezi belin,
 3844. Ayañ-Kulanıñ işti-hırnı
 3845. Çarap sooduu-daa taarışkan
 3846. İyi kulaa-bile ak, kara buluttu
 3847. Songaar, buruñgaar köjürgen,
 3848. Devirjeen turup-tur.

3849. Bektug-Kiriş deerzi
 3850. Heregleer çüvezin kalbak kara taalinga
 sukkaş,
 3851. Ayda çılda aştas-suksavas
 3852. A'ş-çemin çemnenip,
 3853. Kadayınga çağıg sözün çagaas,
 3854. Ayañ-Kulazın ezertep munğaş,
 3855. Kadıg kara çazın çükteeş,
 3856. Haybır kara hojuulazın doyulduruktaas,
 3857. Aynıñ çazında, hünnüñ ekizinde
 3858. Idık bora teyniñ kırınçe
 3859. Hap üne bergeş, dagılgazın dagıp,
 3860. İyi sayın Ulaattarın
 3861. Kırgan ada-iyeziniñ kaynaar barganın,
 3862. Ölüg-diriin sümelep beerin dilep,
 3863. Üş hongaş, dıñnadırın dileeş,
 3864. Bodu hopçu karazınçe hap badı keep-tir
 evespe.
 3865. Bir ayda aşsa ajar,
 3866. Aşpaza aşpas
 3867. Hopçu kara sudurun ajıp, töögüp
 olurarga,
 3868. "Irak eves çöön çükte,
 3869. Tos hemniñ tos arttıñ indında,
 3870. Uzun-Kara-Hemde çurttap turar,
 3871. Elegdeen, türegdeen dirig bar – dep
 3872. Düyüp turar mindıg boop-tur.
 3873. Ol inçap aştıñp-şügdüñp olurda,
 3874. Sayın Ulaattarı çetkilep keep-tirler.
 3875. "Ekerler, erester, çünü bildiger?
 3876. Uu-şii kaydal?" – dep aytırıp-tır evespe.
 3877. Köör-Mergen olurgaş:
 3878. "Çige çöön çükte,
 3879. Çedi çıldık hire çerde, çergeleşkek
 3880. Tos tayganıñ indında,
 3881. Tos hemniñ indında,
 3882. Bir ulug hemde
 3883. Ulug bay aalda
 3884. Bireezi bızaa kadarıp çor,
 3885. Bireezi inek saap turlar" – dep-tir.
 3886. Dıñnaar-Mergen olurgaş:
 3887. "Ol aaldı dıñnaaş, dıñnaaladım.
 3888. Seen ada-iyenñiñ çugaazın dıñnaarımga,
 3889. "Bo konçuğ hortan dayzın
 3890. Sarıg-Şokar a'tıg Saraataynıñ
 3891. Kadıg ajıldan,
 3892. Halançı askından
 3893. Çarlır hün bar çüve irgi be,
 3894. Çok irgi be?
 3895. Edik-hep eleen,
 3896. E't-bot kıraan – dijiip",
 3897. Hıylanıp turganın dıñnadım" – dep-tir
 evespe.
 3898. Küjür Bektug-Kiriş onu dıñnaaş,
 3899. Sağış-höree dakpijap,

3900. İyi sayın Ulaattarına:
 3901. "Men-daa ada-iyeniñ
 3902. Adaan-öjeenin negep çoruptayn,
 3903. Siler oran-turlaagarje
 3904. Moorlap çorup turuñar" – dep-tir evespe.
 3905. Bektug-Kiriş-daa çöön çügün şigleeş,
 3906. Buluttug deerniñ adaa-bile,
 3907. Buduktug ıyaştıñ kırı-bile
 3908. Çıldık çerni aylık kılıp,
 3909. Aylık çerni honuk bodap,
 3910. Bediiniñ belin tepsip,
 3911. Çavızınıñ bajın bastırıp,
 3912. Ayan-çoruk kılır
 3913. Ayan-şinçi kire bergen,
 3914. Sıgayındır sığıp,
 3915. Sığırtıp, sırlanıp,
 3916. Irlagılap kaap çorup organ.
 3917. Ayan-Kula hoya düşküleerge,
 3918. Kodan deg çer oylup çastap,
 3919. Tayzı-tayzı baskılaarga,
 3920. Dag, dajı sökpünenip çoraas,
 3921. Çedi cıl çerni
 3922. Çedi ay bolğaş hap çedip keep-tir.
 3923. Çergeleşkek tos tayganıñ baarı-bile
 3924. Tos arttı ajıp,
 3925. Tos hemni kejiip kelgeş,
 3926. "Bo orta a't, bot dıstandırıp alır-dır" –
 deeş,
 3927. Tañdınıñ aar iyinden
 3928. "Ayt-doyt!" deeş, beer iyge düjürüp,
 3929. Üjen-dörten sın, mıygaan kıra hömelep,
 3930. Beer iyinden "ayt-doyt!" deeş,
 3931. Aar iyinge düjürüp,
 3932. Aldan-çeden argar-koşkarların
 3933. Kıra hömeelep ekelgeş,
 3934. Arga-sayaan aa-hoo sop ekelgeş,
 3935. Ulug odun ujutkaş,
 3936. Sıra sıraların durgun durgununçe
 3937. Üstüü çartınga üjen-dörten sın-
 mıygaan,
 3938. Aldı çartınga aldan-çeden argar-
 koşkarların
 3939. Şıştegilep algaş,
 3940. A'dın salgaş, çonaan döjengeş,
 3941. Ezerin sırtangaş,
 3942. Ayda uduur uyguzun udup
 3943. Çıdıp ap-tır evespe.
 3944. Bektug-Kiriş ayda udaaş,
 3945. Turup kelgeş,
 3946. Üstüü çartındıva körüngeş,
 3947. Üjen-dörten sın-mıygaan ajıra-sıra
 kaggılap,
 3948. Kadıg söögün kakkırgılap,
 3949. Çımçak söögün simgirgilep,
 3950. Aldın çartınçe körüngeş,

3951. Aldan-çeden argar-koşkarın
3952. Ajıra-sıra kaggılap,
3953. Kadıg söögün kakkırgılap,
3954. Çımçak söögün simgırgılep çip algaş,
3955. A'dın kıy dep, bağlay sop kaggaş,
3956. Ayda, çılda aştavas-suksavas
3957. A's-çemin çemnenip algaş,
3958. Ulug oorga kırına üne hap keerge,
3959. Ulug hem çıtkan, düje halaas,
3960. Tos çüstüg kara duranı-bile
3961. Körüp olurarga,
3962. Hovu dolgan mal,
3963. Ulug hovunun dal ortuzunda,
3964. Bulak sugnuñ ol-bo çartında
3965. İyi ak ögler turgan.
3966. "Bo-daa Saraatay dep kijiniñ
3967. Aalı bo-la boor!" – dep bodaas,
3968. Eñ betinde cılgı kadargan aşaktıñ
3969. Çoogunga kelgeş,
3970. Taagılıg kula çavaalig,
3971. İnırjak ezerlig,
3972. İyaş ezenigilig,
3973. Şıvık kımçılıg,
3974. Söösken sogunnug,
3975. Haragan çalıg,
3976. Kidis hevenektig,
3977. Şılba kurlug,
3978. Kılıbş börttüg,
3979. Baldır-beejek ool boop huvulgaş,
3980. Çortup çede beerge,
3981. Aşak doza hap keerge,
3982. Düje halaas,
3983. Amırın yöreeş turarga,
3984. Aşak mendiniñ harızın bergeş:
3985. "Aal-çurtuñ kaydal?
3986. A'dıñ, boduñ adı kımıl?
3987. Kayı uglap-şiglep bar çor sen, oolak?" –
dep
3988. Aytırıp-tır.
3989. Ool turgaş:
3990. "Mende aal-çurt-daa çok,
3991. Çer kezip, çem dilep ijip çoraaştıñ,
3992. Çemnig çer saktıp çoruur kiji men, irem.
3993. Silerniñ a't, bodugar
3994. At-şolagar kım boor,
3995. Bo kım dep haannıñ mal-sürüü boor?" –
3996. Dep aytırıp-tır.
3997. "Bo bolza Sarıg-Şokar a'ttıg
3998. Saraatay-Mögeniñ cılgı sürüü-dür.
3999. Meen adım Çılgıçı dep kiji men" – dep-
tır.
4000. Ool turgaş:
4001. "Saraatay-Möge dep kiji
4002. Çööl-çaağay kiji be?
4003. Kadıg-doşkun kiji be?
4004. Am öönde bar be?
4005. Bo iyi aal turar,
4006. Öö kayızı irgi, irem?" – dep
4007. Aytırıp-tır evespe.
4008. Aşak turgaş:
4009. "Çımçak dep çüü deer, oglum,
4010. Kadıg berge-le kiji bolgay aan.
4011. Horadaar bolza,
4012. Aldın dopurzak kımçızi-bile
4013. Çangıs şaşpır kiji-le bolgay.
4014. Ol iyi aal mögeniñ
4015. İyi kadayınıñ aalıdır.
4016. Möge aalda çok,
4017. Bo hemniñ bajınçe
4018. Añnap çorutkan çüve.
4019. Am kelir öyü çedip kelgen" – dep-tır
evespe.
4020. Ool turgaş:
4021. "Mögeniñ bodunga ujurajıp köör-dür" –
dees,
4022. Hemni örü hökpeñnedi
4023. Şokudup çoktap kaap-tır evespe.
4024. Aşak:
4025. "Çüü adam didim kulugur boor,
4026. Orta eves kiji eves dep be?" – dep,
4027. Kaygap turup kaap-tır evespe.
4028. Bektug-Kiriş ol hap çoktap olurarga,
4029. Sang-Şokar a'dınıñ uju-bajı közülbes
kıldır
4030. E'din-heñmezin, algı-kejin arttıngan,
4031. Hölçük deg ala karaktıg,
4032. Kögey deg er hap olurup-tur evespe.
4033. Doza hap kelgeş,
4034. Ala karaan añdara-dündere körgülep,
4035. Toor-daa arga çok,
4036. Amır-mendi-daa çok,
4037. "Aal-çurtuñ kaydal?
4038. A'dıñ, boduñ adı kımıl?
4039. Kayı-uglap ulçup, toyaap
4040. Bar çıdır çüve sen?" – dep
4041. Aytırıp-tır evespe.
4042. Bektug-Kiriş turgaş:
4043. "Çige barın çükte
4044. Eldig-Hemni çurttaan,
4045. Eñgirgey, Kıngırgaynı ejeley töreen,
4046. Ayañ-Kula a'ttıg
4047. Bektug-Kiriş dep kiji men.
4048. "Çöön çükte çurttap turar
4049. Sarıg-Şokar a'ttıg,
4050. Saraatay-Möge dep kiji-bile
4051. Adaan-mööre-daa kılza,
4052. Kadıg boor?" – dees,
4053. Bar çor men.
4054. Seen aal-çurtuñ kaydal,
4055. A'dıñ, boduñ adı kımıl?

4056. Çüü mindig çuruk-küzürüm
 4057. Halañnadıp, hoptaktanıp çoruur kiji
 sen?" –
 4058. Dep-tir evespe.
 4059. "Men bolza Uzun-Kara-Hemni çurttaan,
 4060. Ulug-Kara-Tayganı ejeley töreen,
 4061. Ergektigge adaanın alızp körbeen,
 4062. Egin, çarın aldinga düjüp körbeen,
 4063. Erniñ erezi Sarıg-Şokar a'tıg
 4064. Saraatay-Möge dep kiji
 4065. Men boor men.
 4066. Arı-çaaga ap çoruur herekselim aalda-
 dır.
 4067. Adaan-möörey küzep kelgen çüve
 bolzuñza,
 4068. İyeleminñ törüp kaggan
 4069. Dört maga-e't bodu-bile körüşkey bis
 aan" – dep,
 4070. Ajınıp, horadap turgan-dır evespe.
 4071. Bektug-Kiriş turgas:
 4072. "Harın olut kijee çugaa,
 4073. Çoruk kijee saat kılbayn,
 4074. Dört maga-e't-bile
 4075. Körüşkey bis aan" – dees,
 4076. Hölçük bolgan ala karaan
 4077. Hölünñedi körgülep,
 4078. Arın Hireti bolgan ala karaan
 4079. Añdara-dünjere körgülep turup-tur
 evespe.
 4080. İyi er am erten hürejiir bolgaş,
 4081. İyi talaje çortup çorgulay
 4082. Barıp-tırlar evespe.
 4083. Bektug-Kiriş hovunuñ ol çartındıva
 4084. Hap çoy bargas,
 4085. A'dın kijenney sop kaggaş,
 4086. Aldan mögeden ajıglap,
 4087. Sezen mögeden seziglep turup kılğan
 4088. Aldan-sezen buur keji şodak-şuudaan
 4089. İne bajı sınar hos çok kıldır
 4090. Aldırtan öörü, üstüürten kudu
 4091. İgry-dıgry tırtıp, kedip algaş,
 4092. Manap olurda,
 4093. Dañ bajı şara-here,
 4094. Daş bajı sarıg-şokar çorda, Saraatay-
 Möge
 4095. Kara çerin sirtiledi,
 4096. Köktüg çerin hölböññedi
 4097. Devip çorup olurup-tur evespe.
 4098. Bektug-Kiriş udur devip çede bergeş,
 4099. İyi er-daa deeriglep deeskinçip,
 4100. Ergilçip, dolgançip turup-turup,
 4101. "Kap-şak!" segirjip algaş,
 4102. Üş aynıñ tozan honukta
 4103. Tutçup kelgeş,
 4104. Bektug-Kiriş bir eptig tudujunga

4105. Kire honup keerde,
 4106. Saraatay-Mögeniñ iyi kolduk aldından
 çaskaaş,
 4107. Kaptagaynı hayındır, delegeyni
 deeskindir,
 4108. Üş aynıñ tozan honukta bööldep-
 bööldep,
 4109. İyeden töree-le çüve kaap körbeen
 4110. Emdik çan başka çaylıg salgaş,
 4111. Kök deerin hölbeş kıldır,
 4112. Kara çerin sirt kıldır,
 4113. Kök döññüñ kırına
 4114. Köp-beldirin uu çoruy düjürüp ap-tır
 evespe.
 4115. Bektug-Kiriş aptara deg ak höreñiñ
 kırına
 4116. Sandaylanıp olurup algaş,
 4117. "Ada-iyem algaş, ajın totkan,
 4118. Üvüm algaş, üvürere totkan sen,
 4119. Ölürer kijiniñ sözün alır,
 4120. Ölürgen maldıñ hanın alır çüve,
 4121. Sözün sögle!" – dep-tir evespe.
 4122. Saraatay-Möge:
 4123. "Men oran kezip, olça hayıp çoraaş,
 4124. Olçaalap alğanım-daa şın,
 4125. Baktı kılğan soonda
 4126. Çagaa-daa çüü boor,
 4127. Ölürer, dirgizeriñ boduñ bilir sen,
 4128. Çangıs a'dımın boduñ a'dıñ-bile
 4129. Dömey edileer sen" – dep-tir evespe.
 4130. Bektug-Kiriş oon tura halaaş,
 4131. "Koñ e'din aldığınñ kurtu çerince kiirip,
 4132. Üstügünñ kuju deerinçe dajıglap
 4133. Çigey aan!" – dees,
 4134. Çük-çükçe kezip, oktap,
 4135. Kejegezin tura sop algaş,
 4136. Çart söögün koş arganı hoora sop
 ekelgeş,
 4137. Ulug odun ujutkaş, örttedipkeş,
 4138. Saraatay-Mögeniñ herekselin
 4139. Dovuk, dorzuk kıldır ürgeş,
 4140. Taalıñnay sop algaş,
 4141. Sarıg-Şokar a'tıñ dergizin dergilees,
 4142. Çetkeş, hap kelgeş,
 4143. Çılğıçı aşakka ekkep bergeş:
 4144. "Bo e't-keşti öörün-bile ülejip al – dees,
 4145. A'tıñ ezer-çonak herekselin sup kag,
 4146. Kajan heregleerde, ap beer sen" – dees,
 4147. Berip kaggaş, a'tı salgaş,
 4148. Aalçe hap çorup olurarga,
 4149. Adazı oruk aksında bızaa kadarıp,
 4150. Çadag bo çoraan.
 4151. Hap keerge,
 4152. Oruk çaylaar dees, oyta barıp düşken.
 4153. "Adır-adır, kılğan, çonçap baardıñ?

4154. Anaa çugaalajıl" – dep, oojurgadıp,
 4155. Adazın keergees, hörek-çüree haynıp
 kelgeş,
 4156. A'dından düje halaas:
 4157. "Beer dıjna,
 4158. Seen ogluñ Boktuuñ men-dir men.
 4159. Men silerniñ dayzınıñar
 4160. Saraataynı bazıp kagdıñ,
 4161. Ooñ kejegezi bo-ñur,
 4162. Am çer-çurtuvuşçe çoruur bis" – dep,
 4163. Adazınga büzüredip-tir.
 4164. Aşak oglun am keep büzürep, ıglap,
 4165. Türeğdelin çugaalap turup-tur evespe.
 4166. Adazın:
 4167. "Bızaa kay baar, çana ber!" – dees,
 4168. Avazınıñ olurar öön aytırıp algaş,
 4169. Hap çoy bargaş,
 4170. Saraataynıñ ulug kadayınıñ öönçe
 4171. Hap kelgeş:
 4172. "Sen bo ögden doraan üngeş,
 4173. Döö ögge bar,
 4174. Kiji et, malı olçalap ap çoraan
 4175. Eriñniñ kejegezi bo iyikpe?" – dees,
 4176. Kejegeni bergeş, ündür oyladıpkas,
 4177. Kırğan ada-ıyezi-bile
 4178. Ekini çugaalajıp, kattırıp,
 4179. Baktı çugaalajıp, ıglajıp
 4180. Olurup-tur evespe.
 4181. Boktug-Kiriş Saraatay-Mögeniñ
 4182. Ulug büreezin tırtıp,
 4183. Ulug albatızın çıp,
 4184. Biçe büreezin tırtıp,
 4185. Biçe albatızın çıp algaş,
 4186. Kayda bolza malın dıglırıp, böldürüp,
 4187. Bir ayda beletkees,
 4188. Adazınga Sarıg-Şokar a'ttı mundurgas,
 4189. İyezinge kırğan-daa bolza
 4190. Özen-Kulanı mundurgas,
 4191. Saraataynıñ çurtunga
 4192. Malınıñ kajaazın, baglaajın,
 4193. Baraan sugar ıyaş, demir ıskılaattarın
 kaggaş,
 4194. Kumun-sayın kuurartı,
 4195. Edin eleyti çüdürgeş,
 4196. Malın çüiledi sürgeş,
 4197. Ara-albatızın şooladı edertkeş,
 4198. Çeringe çorup kaap-tır evespe aan.
 4199. Boktug-Kiriş çonnu
 4200. Çer ortuzu çedirip kaggaş:
 4201. "Çaa, açay, oruk-çirik bilbes eves sen,
 4202. Köjüp çede berıñer" – dees,
 4203. Murnap hap çorup kaap-tır.
 4204. Ol kakkaş,
 4205. Engirgeyniñ dölem dösteenge hap
 kelgeş,

4206. Tos çüstüg kara duranın uşa sop algaş,
 4207. Oran-çurtun şınçıp körüp olurarga,
 4208. Oran-çurtu nogaan, öngür, kaas-çaraş.
 4209. Malı bolza – hoyu hovu dolgan,
 4210. Öşküzi özen dolgan,
 4211. İnee şık dolgan,
 4212. Çılgızı oyun dolgan,
 4213. Tevezi taar o'ttug kara hovu dolgan,
 4214. Çonu kara arga deg
 4215. Öörü köşken, kudu köşken,
 4216. Çüzü-daa karak çingirtilenip turar,
 4217. Bir-bir kaygap, bir-bir magadap-daa,
 4218. Bir ayda tırtsa tırtar,
 4219. Tırtpaza tırtpas
 4220. Kızıl meşke taakpızın
 4221. Ças baştıg, çayır soruuldug danzazınga
 4222. Hayıgayındır kaktap tırtıp,
 4223. Sağış höree ajıp olurup-tur evespe.
 4224. A'ttangas aalınğa hap kelgeş,
 4225. Demir oçur baglaajınga
 4226. A'dın baglaaş, kirip kelgeş,
 4227. Kadayı-bile höörejiñ,
 4228. Çoraan çoruun töögüp,
 4229. Oran-çurtunıñ öngürün baza-la hööreñ,
 4230. Olurup-tur evespe.
 4231. Kadayı olurgas,
 4232. Çoruunıñ çoğanın sonuurgaas:
 4233. "Seen oran-çurtunıñ öngür-çaraş bolbayn
 kançaar,
 4234. Sen çoraanıñ soonda,
 4235. Boduñ ıškaş borbak kara ool törüp
 kagdıñ" – dep hööreñ, –
 4236. "Oon ıñay çüs kiş keji-bile bört,
 4237. Tii bildirbes hana karaktıg kara toru ton,
 4238. Kara saar edik,
 4239. Kızıl dayıza kur argıp kagdıñ" – dees,
 4240. Hamık çüvelerin ap berip,
 4241. Höglep olurgan dañgına-dır evespe aan.
 4242. Boktug-Kiriş ol çüvelerin kedip köörge,
 4243. Kap öy bolgan.
 4244. "Ogluñ kayıl? Köör men" – deerge,
 4245. "Añ añaar, mal maldaar kiji men" –
 dees,
 4246. Çerle çüve amıratpas boorga,
 4247. Şokar a'ttı tırtturup beerimge,
 4248. Añnap çoy bargan.
 4249. Am kelir öyü çedip kelgen" – dep
 4250. Hööreñ olurup-tur evespe.
 4251. Olar ol ıçap höörejiñ olurarda,
 4252. Daştın ıt eves ıt üngen. Dıñaarga:
 4253. "Aalçılar baglaajı turda-la,
 4254. A'dımnıñ baglaajında
 4255. Kım, çüü a'dın baglap kagdı,
 4256. Çüü mindig turazı ulug çüvel?
 4257. Beer ün!" – deen ıt bolgan.

4258. Kadayı:
 4259. "Ool çedip kelgen-dir" – dees,
 4260. Dalaş-bile üne halaas: –
 4261. "Adañ çedip kelgeni ol-dur" – dep,
 4262. Oojurgadıp çorda, üne halaas:
 4263. "Anıyak kiji andıg dürgen bolbas çoor,
 4264. Beer kir, oglum,
 4265. Adañ men şın men.
 4266. Meerj eki kadayımnıñ törüp kaggan oğlu
 şın sen-dir evespe".
 4267. "Çe, andıg çüve bolza,
 4268. Andıg-la ıynaas" – dees,
 4269. Am keep düşken.
 4270. Ol orta adaşkılar inçap tanışkan-dır
 evespe.
 4271. Ol inçap turda,
 4272. Köşken aal çedip keerge,
 4273. Ak-Hemge hondurgaş,
 4274. Kara-Sal, Hola-Sal iyi aşakka
 4275. Ol Saraatay-Mögeniñ iyi kadayın
 4276. Ol-la öglri-bile bergeş:
 4277. "Siler bolarga azıradır siler,
 4278. Bo höy maldı uluska aytıp,
 4279. Karaktadır siler,
 4280. Heregleer çüvenjerin bodugar bilir siler" –
 dees,
 4281. Kırgan ada-ıyezin aal soonga
 4282. Şil şiremıl bajıñ tutkaş,
 4283. Añaa oluru,
 4284. Ol çonnuñ kırgan ulustarın
 4285. Baza-la taarıştır çurttıdıp
 4286. Kaggan-dır evespe aan.
 4287. Ol inçap çurttap turda,
 4288. Çılğıçı aşak kelgeş:
 4289. "Meerj havırıp turar çılğımnıñ
 4290. Şaanda moon bargan ulug şilgi askır
 öörü
 4291. Ege şilgi be dep çüve
 4292. Bodu deg han-şilgi kulun törüp algan,
 4293. Ooñ orlan, kaşpagayı deerge,
 4294. Orgu çerге deşkileerge,
 4295. Oya tepken dovuraa
 4296. Kulunçaalarnı höme düjüp turar
 4297. Mees çerге deşkileerge,
 4298. Hooru tepken dajı
 4299. Oruk-çirikti booy düjüp turar,
 4300. Han-şilgi kulunçak bar,
 4301. Onu sonuurgadıp dees keldim" –
 4302. Dep-tir evespe.
 4303. Bektug-Kiriş onu dıñnaas, aşaktı:
 4304. "Aas-kejkıtg, ak sağıştıg kırgan-dır sen.
 4305. Oolga a't bol-la-dır,
 4306. Eki karaktap tur" – dees,
 4307. Kara torgu ton,
 4308. Kara saar edik,

4309. Kızıl dilgi keji bert,
 4310. Dajı torgu kur bergen-dir.
 4311. Aşak amırıp-öörüp;
 4312. "Saraatay-Möge çünü-daa kılıp kaarga,
 4313. Şarñaar hamaan çok,
 4314. Kılçaş kıldır köör eves" – dep,
 4315. Algap-yöreep çoy barıp-tır evespe.
 4316. Bektug-Kiriş, oğlu keerge:
 4317. "Çaa, oglum, seerj ayan-çoruk kılıp
 munar
 4318. A'dıñ çok kiji bolgay sen,
 4319. Çılğıçı aşaktıñ hıvırgan çılğızında
 4320. Han-şilgi kulun bar-dır,
 4321. Onu ol ireñden aytırğaş,
 4322. Ööredip munar sen,
 4323. Barıp tudup ekkel!" – dees,
 4324. Aldın şalbır argamçı ap bergen.
 4325. Ool çadag bazıp çortkaş,
 4326. Çılğıçı irezinden aytırarga,
 4327. Çaş şilgi kulun aytıp bergen,
 4328. "Bo çünü inçap turar ulus boor?" – dees,
 4329. Çıgay oyladıp çoraaş,
 4330. Segirip alır orta,
 4331. Doğaytı sop kaapkaş,
 4332. Salıp çoy bargan.
 4333. "Çop dayzın çoor, çaş-daa bolza,
 4334. Ekkel deen çüvezin
 4335. Tudup apparıp beer-dir" – dees,
 4336. Argamçızın dürtüp algaş,
 4337. Bir çıgap kelgeş,
 4338. Kiir kaggaş, olura kaar orta,
 4339. Çavaa çarıjı hire çerге
 4340. Çara-çire söörtü bergen.
 4341. "Baraa-la şoru boor çüve-dir" – dep
 bodap,
 4342. Çularlaas, pat-la boorda çedire bergen.
 4343. "Ergi-daa bolza meerj herekselim eki
 boor, oglum" – dees,
 4344. Ayan-Kulanıñ herekselin ap bergen.
 4345. Demir kijen-bile kijennees,
 4346. Hüler çuların sugarga,
 4347. Bogba bolgan.
 4348. Er a'tıñ hamık herekselin dooza
 4349. Herekseldep keerge,
 4350. Çedişken ser çalı,
 4351. Üjen kulaş durttug,
 4352. Üş kuspak kuduruktug,
 4353. Tañdı deg Han-Şilgi a't boop,
 4354. İyi kulaa ak, kara bulutta
 4355. Çedip turar boop-tur evespe.
 4356. Ol бүгүні adazınga çugaalaarga:
 4357. "Am munar sen,
 4358. Ayda-çılда aştavas-suksavas
 4359. A'ş-çemiñ çemnenip al" – dees, oglun
 çagaas,

4360. Mundurgaş, kijenin adırğaş,
 4361. Sala kaar orta,
 4362. Kaptagaydıva karaş-karaş kinnı bergen,
 4363. Kadayınga höörep kirip keep-tir evespe.
 4364. Mal-daa bir tura düşkeş, oolduñ
 4365. Karak odun kızarınadı,
 4366. Kara baarın halaınadı,
 4367. Mööp turup bergen,
 4368. Eki a'tuñ möörü-bile mööp kelgeş,
 4369. Bir ayda möggeş, tura düşken.
 4370. "Çop mogavas, mooravas kulugur boor?"
 4371. Am-na mogap turuptuve moñ!" – dees,
 4372. Düje halaan.
 4373. Malı:
 4374. "Men mogaar, turar çüve kayda boor!"
 4375. Señee men eki a't boop şıdaar-dır men,
 4376. Meñee sen-daa eki ee boop şıdaar-dır
 sen!" – dep-tir.
 4377. Ool turgaş:
 4378. "Meñee sen eki a't boop şıdaar-dır sen,
 4379. Señee men eki ee boop şıdaar-dır men" –
 dep-tir.
 4380. Er-daa eki a'dın
 4381. Ede-çaza ezertengilees,
 4382. Hap çanıp keerge,
 4383. Amdannıg a's-çemin salıp berip,
 4384. Üjelee çemnenip olurgaş,
 4385. Adazı:
 4386. "A'dıñ horam çüve ıškaş be, oglum?" –
 dep aytırğan.
 4387. Ool:
 4388. "Orgu çerni oya-daa,
 4389. Deski çerni deje-daa mögdü" – dep,
 4390. A'dın maktap höörep oluru-tur evespe.
 4391. Adazı:
 4392. "Çaa, oglum, uyguñ udup,
 4393. Dıjıñ dıştan" – dees,
 4394. Kılın döjeen çadıp,
 4395. Bedik sırtın salıp bergen,
 4396. Udup çıdıp alğan.
 4397. A'dın salgaş,
 4398. Oolga bolgaş a'dınga
 4399. At tıpsır dees,
 4400. Araga-hımıs, a's-çem
 4401. Beletkeş turup bergen.
 4402. Bir ayda beletkep kelgen.
 4403. Ool-daa ayda udaaş, turup keerge,
 4404. Adazı:
 4405. "Çaa, oglum, a'dıñ tudup ekkel!"
 4406. A'dınga bolgaş boduñga
 4407. At tıpsır-dır" – dees, çorutkan.
 4408. Ool a'dın tudup ekkelgen.
 4409. Arga çonun çıggaş:
 4410. "Oolga eki at adaan kijini
 4411. Et-bile ektin ajır,

4412. Mal-bile maga handır
 4413. Şaḡnaar men.
 4414. Bak at adaan kijini
 4415. Malçınınñ malçızı,
 4416. Kulçunnuñ kulçuzu kılır!" – dep,
 4417. Çarlal ündürgeş,
 4418. Bir ayda ulug nayır kılıp turup bergen.
 4419. Ay çetkije, at adaan kiji çok bolgan.
 4420. Adak-söölünde budun dulay çeen,
 4421. Holun dayanguş çeen,
 4422. Uşpa kırgan kök baştıg kaday
 4423. Eleḡaynıp çorup olurgan.
 4424. Çon oruk çaylap turgan,
 4425. Kaday kelgeş:
 4426. "Mınça çonda oolga
 4427. At adaar kiji tıvılbaan deerge,
 4428. Eki at adaaş,
 4429. Şaḡnal köör harım-daa çok,
 4430. Bak at adaaş,
 4431. Malçın-kulçun-daa boor harım çok.
 4432. Hünüm manaan amıtan men,
 4433. Kay, oglum, kay, a'dıñ kay?"
 4434. Çoruur kıldır beletkengesh kel!" – dep
 4435. Kıy deen kaday-dır evespe aan.
 4436. Ooldu-daa edik-hevin kedirgeş,
 4437. Herekselin çüktedip azındırğaş,
 4438. A'dın mundurgaş,
 4439. Kadaynıñ çanıdıva çorudup kaap-tır
 evespe.
 4440. Çönük dayanguñın takkıladı dayanıp
 çoraaş,
 4441. Bir dolgandır kılaştas:
 4442. "A't-daa a't-la-dır,
 4443. Ool-daa er-le-dir!" – dees,
 4444. Han-Şilgi a'ttıg
 4445. Han-Çeḡgey bolza kandıg irgi, çonum?"
 –
 4446. Dep-tir evespe.
 4447. Höy çon bolgaş Bektug-Kiriş:
 4448. "Bolur, çoḡuur at-tır!" – dijiñ,
 4449. Höglep, nayır-doy-daa dam bargan.
 4450. Kırğannı-daa ak ençek kırınga olurtkaş,
 4451. Dört kiji ködürüşkeş,
 4452. Bektug-Kiriştıñ öönge ekkelgeş,
 4453. E'ttedip, şayladıp,
 4454. Aaldıñ soonga, ada-iyeziniñ çanınga
 4455. Şil bajıñ tutkaş,
 4456. Olurtur azıraar kılgaş,
 4457. Höveñ-höözün-bile çımçaktap,
 4458. Azıraar ulustu turguzup kaan-dır evespe.
 4459. Han-Çeḡgey deerzi
 4460. Adazının a'ttarın mungaş,
 4461. Adazının kılıp çoraan
 4462. Añ, mal, ara-et, çonu bolgaş
 4463. Tos dopçulug aldın sogul iştinde

4464. Hopçu karazınga baza öörenip,
 4465. Tañdı, tayga dagılgazın bolgaş
 4466. Adazınıñ hamık çoruun ol kıldır
 4467. Eker, eres er boop özüp keep-tir evespe.
 4468. Boktug-Kiriş çırgalın çırgap olurgaş,
 4469. Kadayı-bile:
 4470. "Bistiñ bo ogluvuska
 4471. Kayın kiji tıp beeril" – dijiñ sümeleşkeş,
 4472. Boktug-Kiriş orgaş,
 4473. Aldın sogul işinde
 4474. Hopçu karazın ajıp,
 4475. Kaptagaynı hayındır,
 4476. Delegeyni deeskindir,
 4477. Haydınıp-şığdınıp olurarga,
 4478. Çiñge songu çükte
 4479. Hadılıg-Hemni çurttaan,
 4480. Kazılğannıg-Kara-Tayganı ejeley töreen
 4481. "Çaşka-Haan dep kijiniñ
 4482. Ay-Hün hereldig aldın dañğınazı bar,
 4483. Ol taarjıp bolur" – dep turar,
 4484. Mindig boop-tur evespe aan.
 4485. Han-Çeñgey keerge:
 4486. "Han-Şilgiñ tudup ekkel, oglum,
 4487. Irak-uzak ayan-çoruk kılır apaar sen" –
 deerge,
 4488. Han-Çeñgey eki a'dın kırıy dep tutkaş,
 4489. Adazınga ekkap bergeş,
 4490. Malın maldap, çoruun kılıp çoy bargan.
 4491. Boktug-Kiriş ayan-çorukka çiiir,
 4492. Ayda, çılda aştavas, suksavas
 4493. A'ş-çemin beletkep,
 4494. A't bajı deg aldın,
 4495. Börü bajı deg möñgün,
 4496. Üş kulaş ayıñ kadaan,
 4497. Ak holdug, han saktıg kara kiş bolgaş
 4498. Bodunuñ çede albas ujurun
 4499. Ama saazın çağazın bijip,
 4500. Han-Şilgini tak kıldır bağlap,
 4501. Daga kıldır soodup, beletkep turda,
 4502. Oglu keerge, çemnenip algaş:
 4503. "Uygıñ udup al, oglum" – dees,
 4504. Ududup kaap-tır evespe.
 4505. Han-Çeñgey ayda uduur uyguzun udaaş,
 4506. Turup keerge,
 4507. Amdannıg çaagay a'ş-çemin salıp algaş,
 4508. Adazı-ıyezi üjelee şaylap, höörejiñ
 olurgaş,
 4509. Boktug-Kiriş oglunga çugaalap-tır;
 4510. "Çaa, oglum, ada-ıyeñ bis
 4511. Naız döğüp kırıy berdivis,
 4512. Sen bolza er çağıs kiji bolgay sen,
 4513. Sen am kiji boop alır apaar sen,
 4514. Bo çerde señee taarjır kiji çok-tur.
 4515. Çige songu çükte
 4516. Hadılıg-Hemni çurttaan,

4517. Kazılğannıg Kara-Tayganı ejeley töreen
 4518. Çaşka-Haan dep kijiniñ
 4519. Çağıs uruu ol taarjır-dır.
 4520. Olduva ayan-çoruk kılıp çoruur-dur sen,
 oglum" – dees,
 4521. Ap çoruur her-herexselin sanap turgaş,
 4522. Kalbak kara taalınğa sup berip,
 4523. Kiji çerenge çoruurunıñ ayanın bolgaş
 4524. Hoyug karaktıglar-bile çugaalap erter,
 4525. Ala karaktıgların hıyrtap erter,
 4526. Haan kije baraalgaar ayanın bolgaş
 4527. Ayan-çorukka kançaar çoruurun
 4528. Birden biree çokka
 4529. Üş honukta oglun çağıp-çağıp,
 4530. Aynıñ çaazında, hünün ekizinde
 4531. A'tkarıp-tır evespe aan.
 4532. Han-Şilgi a'tıg Han-Çeñgey deerzi
 4533. Çige songu çügün şigleeş,
 4534. Buluttugnuñ adaa-bile,
 4535. Buduktugnuñ kırı-bile,
 4536. Bediiniñ belinge bastırıp,
 4537. Çavızınıñ bajınga bastırıp,
 4538. Hoy deg daştı çuura bastırıp,
 4539. Kodan deg çerni oya tepsep,
 4540. Çıldık çerni aylık kılıp,
 4541. Aylık çerni honuk kılıp,
 4542. Hap çorup olurup-tur evespe.
 4543. Han-Çeñgey bir bodanıñ çorup olurarga,
 4544. "Aaldan üngen heveer,
 4545. A'ş-çem-daa çiveen,"
 4546. Aştamzırıp-daa kelgen boop-tur.
 4547. "Borta al-bot, a't-höl-daa
 4548. Dıstandırıp alır-dır" – dep bodaaş,
 4549. Koş arganı hoora sop ekkelgeş,
 4550. Ulug odun salgaş,
 4551. Çeden kiji tötpes
 4552. Çelgiy kara pajınga
 4553. Çiñ şayın hayındırıp,
 4554. Ayda-çılda aştavas-suksavas
 4555. Amdannıg çaagay a'ş-çemin çemnenip
 algaş,
 4556. A'dın salgaş, çonaan döjengeş,
 4557. Ezerin sırtangaş, udup çıdıp ap-tır.
 4558. Han-Çeñgey ayda uduur uyguzun udup
 algaş,
 4559. Turup kelgeş, aştanıp-çemnenip algaş,
 4560. Uzun çoruun ulaştır
 4561. Hap çorup olurarga,
 4562. Bir ulug öndür bedik tayga turgan.
 4563. Köskü dölem bediinge hap üne bergeş,
 4564. Tos çüstüg kara duranın uşta sop
 ekkelgeş,
 4565. "Baraan-saraan çüü köstüür eves?" –
 dees,
 4566. Körüp olurarga,

4567. Karak çetpes çirgilçinnig sarıg hovunun
 4568. Ol, bo çartı haragan deg mal,
 4569. Bajında ulug kara tayganı baarında
 4570. Ulug koda, ulug bay aaldı
 4571. Baraanı köstüp turar
 4572. Mındıg boop-tur.
 4573. Han-Çeñgey:
 4574. "Bo maldıñ kadarçızından
 4575. Bir çüvenin ug-şin aytırıp albas be?" –
 dep bodaaş,
 4576. Hap kirip kaap-tır.
 4577. Eñ betinde hoor sarıg teve kadarçı
 çoraan.
 4578. Doza hap keerge,
 4579. Kök baştıg, ak saldıg sarıg aşak
 4580. Düje halıp, mendileş:
 4581. "Aal-çurtuñ kaydal?
 4582. A'dıñ, boduñ adı kim boor, oglum?" –
 dep-tir.
 4583. "Çige murnuu çükte
 4584. Eldig-Hem çurtug,
 4585. Eñgirgey, Kırğırğaynı ejeley töreen,
 4586. Han-Şilgi a'tıtıg
 4587. Han-Çeñgey dep kiji men" – dep-tir.
 4588. "Kayı adap-sunup,
 4589. Kandıg ayan-çoruk kılıp çor sen,
 oglum?" – dep-tir.
 4590. Han-Çeñgey turgaş:
 4591. "Çige songu çükte
 4592. Hadılıg-Hemni çurttaan,
 4593. Kazılğannıg-Kara-Tayganı ejeley töreen
 4594. Çaşka-Haanga ujurajır dep
 4595. Bar çıdar kiji men,
 4596. Siler çüü haannıñ sürüün kadargan,
 4597. A't, bottuñ adı kim boor, kırıñ? – dep-
 tir.
 4598. Aşak turgaş:
 4599. "Mende a't-daa, at-daa çok iyin,
 4600. Anaa-la kadarçı-sarıg deer çüve,
 4601. Çaşka-Haan dep kijiniñ
 4602. Teve sürüü-dür, oglum" – dep-tir.
 4603. Han-Çeñgey turgaş:
 4604. "Silerniñ haannıñ kadıg, çımçaa kayı hire
 kijil?
 4605. Am aalında bar be, çok be?" – dep
 4606. Aytırıp-tır evespe.
 4607. Aşak:
 4608. "Çımçak kiji çüve iyin, oglum.
 4609. Öönde bar boor,
 4610. Çige barın çükte
 4611. Sarınday-Sarıg haan dep kiji-bile
 4612. Egjir şagda el-çaa kılıp kelgen ulus çüve.
 4613. Ol haannıñ kelir öyü çookşulap kelgen,
 4614. Tın deskerer arga-horga
 4615. Aayın tıppayn turar boor iyin, oglum.

4616. Ottug karaktıg,
 4617. Okpan-çikpen kiji-dir sen, oglum,
 4618. Ölümünden çayladıp kaar bolzuñza,
 4619. Haannıñ kara çarğıs uruun
 4620. Ap bolur-la er-dir sen iyin" – dep-tir
 evespe.
 4621. "Andıg-dır, kırıñ" – dees, hap çorutkaş,
 4622. Haannıñ aalinga hap kelgeş,
 4623. Tozan a't dolganıp çetpes
 4624. Dokulçak ak örgeeniñ daştında
 4625. Demir baglaaşka a'dın baglap kaaş,
 4626. Ögje çorup olurarga,
 4627. İyi tayga deg sarıg ıttar halçıp organ.
 4628. İyi sarıg şivışkinner
 4629. İyi sarıg ıttarın horup turup bergen,
 4630. Kirip keerge,
 4631. Buruul baştıg kara haan, kadın olurgan.
 4632. Haannı:
 4633. "Haan, amır!" – dep,
 4634. Kadınnı:
 4635. "Kadın, amır!" – deerge,
 4636. Haan-kadın mendiniñ harızın bergeş,
 4637. Öörü olurtup,
 4638. Olbuk-kuduzun saldırap,
 4639. Amdannıg çaagay a's-çemin saldırap:
 4640. "Aal-çurtuñ kaydal?
 4641. A'dıñ, boduñ at-şolan kım boor?
 4642. Kayı uqlap, kandıg ayan-çoruk kılıp
 4643. Çor sen, oglum?" – dep,
 4644. Çöölöñ-çaagay aytırıp-tır evespe.
 4645. Er olurgaş:
 4646. "Çige murnuu çükte
 4647. Eldig-Kara hemni çurttaan,
 4648. Eñgirgey, Kırğırğaynı ejeley töreen
 4649. Boktug-Kiriştin oglu
 4650. Han-Şilgi a'tıtıg
 4651. Han-Çeñgey dep kiji men.
 4652. "Çige songu çükte
 4653. Hadılıg-Hemni çurttap turar,
 4654. Kazılğannıg-Kara-Tayganı ejeley töreen,
 4655. Çaşka-Haan dep kijige
 4656. Aalçı yozu-bile
 4657. Öñ tala suy-belekti tut oglum" – dees,
 [açam]
 4658. Ak çagaa bijeen çüve iyin" – dees,
 4659. Hoynundan ama saazın doldur bijeen
 çagaazın
 4660. Ak arjılından çeşkeş,
 4661. İyi holdap barıp tudup-tur evespe.
 4662. Ak çagaanı mögeyip keep algaş,
 4663. Omçup körgeş:
 4664. "Bayırlıg belek-tir, oglum" – dees,
 4665. "Çoruñ çoraan-dır!" – deerge,
 4666. Üne halaaş,
 4667. Kalbak kara taalıñdan

4668. Ak aadañnı algaş, ögge kelgeş,
 4669. Ak aadañnı çaskaş,
 4670. A't bajı deg aldınñı haanga tutkaş,
 4671. Börü bajı deg möngüñnü kadınga tutkaş,
 4672. Üş kulaş ayıñı kadaktıñ kırına
 4673. Ak holdug han saktıg kara kıştı
 4674. Burganınga tutkaş,
 4675. Olurup-tur evespe.
 4676. Haan sungan ak belekti
 4677. Bayırlap, hüleep algaş:
 4678. "Ak ögnü tip
 4679. Çanğıs uruunnu beer men.
 4680. Eki küdeem booruñ sın-dır" – dep
 4681. Olurup-tur evespe.
 4682. Am daarta ak ögnü tikkeş,
 4683. Alır-beerin ama saazınga bijeeş,
 4684. Küdeezinge tutsup-tur evespe.
 4685. Ak çagaanı hüleep algaş,
 4686. Setkil-sağıñı amırap olurup-tur evespe.
 4687. Şıyaan!
 4688. Haan-daa ak ögnü tikkeş,
 4689. Uruu-bile küdeezinge
 4690. Amdannıg çaagay cemni beletkeeş,
 4691. Şayladıp olurtup kaap-tır evespe.
 4692. Bir hün haan haa çorutkaş,
 4693. Küdeezin keldirtip-tır.
 4694. Katıñ kel deen çerenge
 4695. Kılaştap çedip kelirge,
 4696. Amdannıg çaagay a'ş-çemin salgaş,
 4697. Hündünüñ hündüzü-bile hündülep,
 4698. Yambınıñ yambızı-bile yambılup olurup-
 tur.
 4699. Şaylap, cemnenip olurda,
 4700. Haan katı olurgaş:
 4701. "Çige barın çükte çurttap turar
 4702. Sarınday-Sarıg haan dep kiji-bile
 4703. Egirde el-çaa kılıp kelgen ulus bis.
 4704. Nazı çedip kırıp bergen men.
 4705. Ol haan bolza am kiji ortuzu hire,
 4706. Menden anyak kiji çüve.
 4707. Adaan negep kelir öyü çedip kelgen,
 4708. Utkup barıp, bazıp berip kör, eki
 küdeem" –
 4709. Dep-tır evespe.
 4710. Han-Çeñgey olurgaş:
 4711. "Baarın barıp-la tur men iyin, katım" –
 dees,
 4712. Ol haannıñ arga-horgazın,
 4713. Küş-şıdalın,
 4714. Kelir oruun aytırıp olurgan
 4715. Han-Çeñgey-dir evespe.
 4716. Haan orgaş:
 4717. "Ol haannıñ arga-horgazı bolza,
 4718. Deerden bir keep boor,
 4719. Çer aldından keep boor.

4720. Deerden kelirge,
 4721. Seni bilip alza,
 4722. Çañnık düjürer evespe.
 4723. Çerden kelirge,
 4724. Seni bilir bolza,
 4725. Hep-henerten halap üyer ündürer evespe.
 4726. Oon ıñay arga-horga çok,
 4727. Bodu köñgüs küştüg möge kiji çüve".
 4728. "Indıg-dır" – dees,
 4729. Han-Çeñgey ünüp çorutkaş,
 4730. Ööñge kelirge,
 4731. Kadayı aytırıp-tır.
 4732. Han-Çeñgey olurgaş,
 4733. Haannıñ çugaazın birden biree çok
 4734. Tööğülep berip-tır.
 4735. Kadayı orgaş:
 4736. "Meer adamnıñ nazı şagda çadap kaan
 dayzının
 4737. Anyak kiji kançap bazar kiji boor sen?" –
 dees,
 4738. Inatpayn, ıglap-sıktap,
 4739. Inatpayn olurup-tur.
 4740. "Barbışaan baar,
 4741. Çorbuşaan çorur kiji men" – dees,
 4742. Han-Şilgizin ezertenip mungaş,
 4743. Katıñ aybızınç
 4744. Hap kaap-tır evespe,
 4745. Tos çıldık çerni
 4746. Tos ay kıldır çorup olurda,
 4747. Karak çetpes çirgilçinnig
 4748. Sarıg hovunuñ bajından
 4749. Tevene deg kızıl doozun
 4750. Deeringe şastıkkan çorup olurup-tur.
 4751. Düje halaaş,
 4752. Tos çüstüg kara duranın uşta sop algaş,
 4753. Ayan bolgan ak arjılın uşta tırtıp algaş,
 4754. Arın hireti bolgan ala karaan
 4755. Aştay çoda tutkulap algaş,
 4756. Durannap körüp olurarga,
 4757. Tayga deg sarıg a'ttıg,
 4758. Kögey deg sarıg er
 4759. Çüzün-baazın çıraa sayaa-bile bastırıp
 4760. Çorup olurup-tur evespe.
 4761. Utkuy kakkaş, ujurajıp keerge,
 4762. Kögey deg sarıg er turgaş:
 4763. "Aalın-çurtuñ kaydal?
 4764. A'dıñ, boduñ kımıl?
 4765. Kayı uglap-şiglep bar çor sen?
 4766. Kandıg ayan-çoruk kılıp,
 4767. Bar çıdar çüve sen?" – dep,
 4768. Köskeni aarak aytırıp-tır evespe.
 4769. Haan-Çeñgey turgaş:
 4770. "Çige buruñgu çükte
 4771. Eldig-Kara hemni çurttaan,
 4772. Engirgey-Kıñgırgay tayganı ejeley

töreen,
 4773. Ayaŋ-Kula a'ttug
 4774. Boktug-Kiriştin oglu,
 4775. Han-Şilgi a'ttug
 4776. Han-Çeŋgey dep kiji men.
 4777. Çaşka-Haan katımnıŋ
 4778. Egiir şagda amır-mendizin aytırıp
 çadaan,
 4779. Öjeeti bolgan öñü
 4780. Sarıg-Hemni çurttaan,
 4781. Sarıg-Tayganı ejeley töreen,
 4782. Tayga-Sarıg a'ttug
 4783. Sarıg-Haan dep kiji bar dep dıŋnaaş,
 4784. Horam çüve bolza,
 4785. Öñ-tala-daa bolza kandıgıl,
 4786. Horanıg çüve bolza,
 4787. Horan-hordan-daa ündürüşse kandıgıl? –
 dees,
 4788. Inaar bar çıdar kiji men.
 4789. Seeŋ aal-çurtuŋ kaydal?
 4790. A'dıŋ, boduŋ adı kımıl?
 4791. Kayı uŋlap-şıglep,
 4792. Kandıg ayan-çoruk kılıp
 4793. Bar çıdar çüve sen?" – dep-tir evespe.
 4794. Sarıg er turgaş:
 4795. "Çige barın çükte
 4796. Sarıg-Hemni çurttaan,
 4797. Sarıg-Tayganı ejeley töreen,
 4798. Tayga-Sarıg a'ttug,
 4799. Sarıg-Haan dep kiji
 4800. Men-dir men.
 4801. Çige çöön çükte
 4802. Hadılıg-Hem çurttuŋ,
 4803. Kazılıgannıg Kara-Tayganı ejeley töreen,
 4804. Kaŋ-Kara a'ttug
 4805. Çaşka-Haan dep kijide
 4806. Adaan negep bar çıdar kiji men.
 4807. İyi çüktüŋ eker eres erleri
 4808. Tavarıp-la kelgen-dir bis.
 4809. Kandıg adaan-mööreŋ kılır bis?" –
 4810. Dep-tir evespe.
 4811. Han-Çeŋgey turgaş:
 4812. "Kandıgı-daa şilip alırıŋı
 4813. Boduŋ bil!" – deerge,
 4814. Sarıg-Haan turgaş:
 4815. "Am erten dal dü'şte,
 4816. Döö turgan bolçaytılg bora teyniŋ
 bajınga
 4817. Bir körjür bis" – deerge,
 4818. "Andıg-dır" – dees,
 4819. Bolçaytılg bora teyje hap üne bergeş,
 4820. Tos çüstüg kara duranıŋ
 4821. Eñ ortuzunda ertinelig karaan ap algaş,
 4822. A'dın koş arga baarınga
 4823. Kijenney sop kaaş,

4824. Duranıŋ ertinelig karaan
 4825. Börgünüŋ doşkazınga
 4826. Hey ilbi-bile bağlap algaş,
 4827. Küdük baskaş, oluruŋ ap-tır.
 4828. Daartazında dal dü'şte
 4829. Kezek kara bulut dirgelip kelgen soonda,
 4830. "Döp", "döp" kıldır
 4831. Dolu çaaşkın düjürüp keer orta,
 4832. Kızaş-dars dees,
 4833. Börgünüŋ doşkazında şilinçe
 4834. "Doyt" kıldır düşkeş,
 4835. Koş argaje hoogaynıp üne berip-tir.
 4836. Baza kızaş-dars dees,
 4837. Börgünüŋ doşkazınga düşkeş,
 4838. Bolçaytılg bora teyniŋ bir çartındıva
 4839. Sıgaynıp badı barıp-tır.
 4840. Adak söölünde kızaş deer orta,
 4841. Karak çiveş deer arazında
 4842. Kara hovuduve karaş deer orta,
 4843. Bolçaytılg bora teyni
 4844. Dalgannay düjüp kaap-tır evespe.
 4845. Üş atkan oktu
 4846. Han-Çeŋgey çıp algaş,
 4847. Han-Şilgizin munupkaş,
 4848. Sarıg hovuga hap kelgeş:
 4849. "Sarıg-Haan kayda sen?" – dep,
 4850. Kipsinçig kışkızın kuskunnap,
 4851. Alırbas algızın algırıptarga,
 4852. Çer, deer sirtigeynıp
 4853. Çambı-dip çayaŋaynıp turup-tur.
 4854. Sarıg-Haan sarıg hovudan
 4855. Salgıngılaştır çayaŋaynıp,
 4856. Hatkılaştır halaygaynıp hap oluruŋ-tur.
 4857. "Mindig çüve-bile adaan kılır
 4858. Eldeptig kiji-dir sen, ejim!" – dees,
 4859. "Bo çeergenıŋ herektig çüve be,
 4860. Herek çok çüve be?" – dees,
 4861. Ças oktarın oktap berip
 4862. Turgan er irgin.
 4863. Sarıg-Haan turgaş:
 4864. "Am daarta daŋ bajı şara-here,
 4865. Daş bajı sarıg-şokar turda,
 4866. Döö çıtkan sarıg alaakka körjür bis" –
 dees,
 4867. A'dın eey tırtaş,
 4868. Hap çoruy barıp-tır.
 4869. Küjür Han-Çeŋgey deerzi
 4870. Han-Şilgi a'dınıŋ
 4871. Üş dakpır kudurgazın,
 4872. Üş dakpır höndürgezin dıŋzıtılaaş,
 4873. On aldı konnun sanap turup dıŋzıtkaş,
 4874. "Kayım çüzü kelir eves" – dees,
 4875. A'ttangaş, beletkenip turda,
 4876. Sarıg-Haan daŋ bajı şara-here,
 4877. Daş bajı sarıg-şokar hire çorda,

4878. Kazan kara höldü
 4879. Çanğıs pak kıldır paktap algaş,
 4880. Sarıg alaaktıñ bajın kudu
 4881. Töp badırıp-tır evespe.
 4882. Karak çiveş arazında
 4883. Boş dagnıñ belindive
 4884. Borbaş kıldır halıdıp barıp
 4885. Düyüp-tür evespe.
 4886. Erniñ turgan sarıg alaagınıñ ıyaş-dajın
 4887. Üyer-sug ańdara sıy şaap algaş,
 4888. Badı barıp-tır oo!
 4889. Han-Çeñgey ajınmas bodu ajınıp,
 4890. Horadavas bodu horadap kelgeş,
 4891. Dıka-dıka kışkırgılaarga,
 4892. Turug-dajı turlup çaştap,
 4893. Ayaar-ayaar kışkırgılaarga,
 4894. Arga-dajı uglup çaştap
 4895. Turup-tur evespe.
 4896. Sarıg-Haan sarıg hovuzunuñ bajından
 kudu hap kelgeş,
 4897. Ulug-ulug kışkırgılap,
 4898. Uduıgı dijin uu daynap, dükpürüp,
 4899. Darıy-darıy alırgılap,
 4900. Dag dijin çara daynap, dükpürgülep:
 4901. "Am erten iyevistiñ törüp bergen
 4902. İy kızıñ çuduruuvus-bile körjür bis" –
 dep
 4903. Köşkenip turup-tur.
 4904. İy er küş-şıdalı-bile körjür bolgaş,
 4905. Sarıg hovunuñ iy çartınçe
 4906. Taray haldıp çoruy barıp-tır evespe.
 4907. Han-Çeñgey Han-Şilgi a'dın
 4908. Demir kijen-bile kijenneş,
 4909. Ezer kövünçüünüñ aldında
 4910. Adazınıñ şodak-şuudaan
 4911. İne bajı sıñar hos çok kıldır,
 4912. Aldırtan öörtü, üstüürten kudu
 4913. İgy-dıgy tırtınıp,
 4914. Dagdınıp, şügdünüp turgan er-dir evespe.
 4915. Dañ bajı şara-here,
 4916. Daş bajı sarıg-şokar turda:
 4917. "Han-Çeñgey, kayda, çüde bardıñ?" –
 deen
 4918. Sarıg-Haan kara çerin sirtiledi,
 4919. Köktüg çerni hölberñedi
 4920. Devip çorup oluru-tur evespe.
 4921. Han-Çeñgey udur devip çede bergeş,
 4922. Hölçük bolgan ala karakterin
 4923. Hölünñedi körgülep,
 4924. Bugalaştır hıyrtajıp turup-turup,
 4925. Haya-daştıñ hakkılaşkanı-daa ıškaş,
 4926. "Kap-şak" segirjip ap-tır evespe.
 4927. Üş aynıñ tozan honukta
 4928. Bööldejip, trıkılajıp kelgeş,
 4929. Han-Çeñgey bir eptig tudujunga kirip

kelirge,
 4930. Sarıg-Haannıñ iy kolduk aldından
 çaslaaş,
 4931. Kaptagaynı hayındır,
 4932. Delegeyni deeskindir
 4933. Bööldep-bööldep,
 4934. İyeden törele, çüve kaap körbeen
 4935. Emdik çarınıñ bajinga çaylıg salgaş,
 4936. Kara baarın halaş kıldır,
 4937. Karak odun kızıaş kıldır
 4938. Düyürüp ap-tır evespe.
 4939. Aptara deg ak çaagay höreenge
 4940. Sandaylanıp oluru algaş,
 4941. Ças baştıg çayır soruuldug danzazınga
 4942. Kızıl meşke taakpızın
 4943. Hayıgayındır kaktap tırtıp olurda,
 4944. Sarıg-Haan çıtkaş:
 4945. "Adavıstan adaan-daa çok,
 4946. İyevisten öjeen-daa çok-tur.
 4947. Anıyak kiji-dir sen,
 4948. Amı-tınıñ ooçulap kör!" – dep, –
 4949. "Señ çoraan çeriñge
 4950. Kandıg-daa adaan-öjeen negeves men" –
 dep,
 4951. Amı-danğıraan berip,
 4952. Askı-sözün berip:
 4953. "Han-Şilgi a'dınıñ duyn çılgaayn,
 4954. Han hojuula oguñ bizin çılgaayn" – dep,
 4955. "Haan düjülgemni-daa düjüp bereyn,
 4956. Alır sağıstıg çüveñni ap kör!" – dep
 4957. Iglap-sıktap, eerejip-çannıp çıdıp berip-
 tir.
 4958. Han-Çeñgey deerzi
 4959. Bodanmastı bodap,
 4960. Sagınmastı saktıp kelgeş:
 4961. "Şınap-daa bolza, moon-bile men
 4962. Adaan-mööreı kılıp çoraan eves men,
 4963. Kiji aybızınga çoraan kiji-le bolgay men,
 4964. Monu ölüргеş,
 4965. Moon üvün men alır eves men" – dep
 saktıp kelgeş:
 4966. "Andıg çüve bolza,
 4967. Haan düjülgeñni çedi hongaş,
 4968. Çedirip ber!" – dees,
 4969. A'dınıñ duyn çılgaatkaş,
 4970. Han hojuulazınıñ bajın çılgaatkaş,
 4971. Salıp-tır evespe.
 4972. Sarıg-Haan: "Haan düjülgezin
 4973. Çedirip beer bolgaş,
 4974. "Amı-tınıñ ündüm" – dep amırap,
 4975. Öörüp hap çana berip-tir.
 4976. Han-Şilgi a'ttıg Han-Çeñgey deerzi
 4977. Katınıñ aalinga hap çanıp kelgeş,
 4978. Çoraan ayan-çoruun haan, kadında
 4979. Töögüp, çugaalap bergen.

4980. Haan katı orgaş, amırap, bayırlap,
 4981. Eki küdeezinge ettiñ ortuzundan et,
 4982. Maldıñ ortuzundan mal,
 4983. Ara albatınıñ ortuzundan ara-albatını
 4984. Üzüp berip turup-tur evespe.
 4985. Ol-la inçap turda,
 4986. Sarıg-Haan düjülgezin çedirip ekkep
 berip-tir.
 4987. Çaşka-Haan
 4988. İyi düjülgelig haan boop olurup-tur.
 4989. Han-Şilgi a'tıg Han-Çeñgey deerzi
 4990. Katınıñ bergen edin eleyti çüdürgeş,
 4991. Malın halaytı sürgeş,
 4992. Ara-albatızın şiledi edertkeş,
 4993. Aynıñ çaazında, hünñün ekizinde
 4994. Çige burungaar köjüp çorup kaap-tır.
 4995. Çaşka-Haan eñ eki düjümetterin bolgaş
 haaların
 4996. "Uruglarını çer ortuzu çedir üdeger!" –
 dees,
 4997. Çüs kiji çorudup kaap-tır.
 4998. Ol-la köjüp çorutkaş,
 4999. Ta kajaga, çejege köjüp kelgen çüve,
 5000. Çer ortuzu çetken dees,
 5001. Üdeen uluzu-bile şaylap,
 5002. "Siler-daa mendi-çaagay çana beriger,
 5003. Bis-daa mendi-çaagay çede beer bis" –
 dees,
 5004. Üdeen uluzun dedir çorudup kaaş,
 5005. Uzun köjün ulaştır,
 5006. Köjüp çorup kaap-tır.
 5007. Aylık çerге çookşulap kelgeş:
 5008. "Dün bolgan çerге honup,
 5009. Hün boorga, köjüp çoraaş,
 5010. Çede berger" – dees,
 5011. Turgan sıranı tura tırtkaş,
 5012. Sonğu dergizinge bağlap algaş,
 5013. Hap çanıp keep-tir evespe.
 5014. Aalinga kelgeş, ada-iyezinge çoraan
 çoruun
 5015. Birden biree çokka
 5016. Töögülep çugaalaarga,
 5017. Adazı:
 5018. "Uruglarım aalı
 5019. Eñgirgeyniñ aar iyinge çırttazın!" – dees,
 5020. Ayan-Kulazın tudup mungaş,
 5021. Çüs kijini edertkeş,
 5022. Oglu-bile aal honar ayannıg
 5023. Dölem döstek çerге
 5024. Öönüñ ornun orgulaaş,
 5025. Adır baştıg magananı kadaaş,
 5026. Ayjı kadaan maganaga baglaaş,
 5027. Öönüñ ornunga şaşkaş,
 5028. Agar sandan ıyaştı
 5029. Baglaaş kıldır kadaaş:

5030. "Aaldı ayannıg öglep honduruñar!" –
 dees,
 5031. Uluzun kaggaş, hap çanıp kelgeş,
 5032. Argaktıñniñ askınnan,
 5033. Körgektıñniñ höreennen,
 5034. Dalay deg aragazın çıgdırıp,
 5035. Tañdı deg e'din düldürüp, bijırtıp,
 5036. Beletkep turda,
 5037. Köşken uluzu çedip kelip-tir.
 5038. Ak öön ögleeş,
 5039. Malın mal çalaar çeringe çalaaş,
 5040. Arga-çonun çığgaş,
 5041. Aldan honukta nayır eves nayırın kılıp,
 5042. Çırañ honukta çırgal eves çırgalın çırgap,
 5043. Ulug nayırın kılgaş,
 5044. İyi aal boop,
 5045. Malın iyi çarıp,
 5046. Edin iyi çarıp algaş,
 5047. Saraatay-Mögeniñ çılğıcı çoraan
 5048. Çılğıcı aşaktı
 5049. Oglunıñ malın başkarar kiji kıldır kılgaş,
 5050. Ak ögnü tikkeş:
 5051. "Nazınıñ nazılap,
 5052. Çırgalın çırgap olur" – dees,
 5053. Olurtup kaap-tır evespe oo!
 5054. İyi adalıskınıñ sür-küçüzü
 5055. Üstükünüñ çanıñı-daa dıñınmas,
 5056. Aldıkınıñ çetkeri-daa dıñınmas,
 5057. Dooranıñ doktarı-daa dıñınmas,
 5058. Hajızından hay-daa dıñınmas ulus boop,
 5059. Oyun oya, çigin çire
 5060. Çırttap çoruy barıp-tır oo!
 5061. Ol-daa bardı,
 5062. Men-daa keldim.

HUNAN-KARA (IV. Metin)

1. Şıyaan!
2. Şil-Dag, Şilen-Dagnı çurttap turar
3. Dalay-Baybıñ Haan dep
4. Haan turgan irgin iyin.
5. Çüs ses huulgaazınnı huulgap turar
6. Say-Toyuñ kadınnıg-daa
7. Çümezi irgin iyin.
8. Kara höldün kızında o'ttap turar,
9. Aldan iyi
10. Adır mıyıtıg,
11. On ses azıglıg,
12. Üş kuspak kuduruktug,
13. Üş ilig düktüg,
14. Aldan kulaş durttug,
15. Bora-Höl a'ttıg-daa
16. Çümezi irgin iyin.
17. Şil-dag, Şilen-Dag çurtunda
18. Alajından
19. Ala-Yandan
20. İyaştıg-daa çümezi irgin iyin.
21. Aldın-Bulak,
22. Möñgün-Bulak
23. Suglug-daa çümezi irgin iyin.
24. Övürzünde çıñnep havırar
25. Öle-bulalıg-daa,
26. Arızında çıñnep havırar
27. Arbin-tümen alalıg-daa
28. Çümezi irgin iyin.
29. Hoyunuñ kadarçı-ı
30. Hoyuskan aşak dep
31. Kadarılıg-daa çümezi irgin iyin.
32. Çılğızınnı havırçı-ı
33. Hırtıñ-Şokar askırlıg
34. Aksagalday Sayın-Kuu Havırılıg-daa
35. Çümezi irgin iyin.
36. Şil-Dag, Şilen-Dagnıñ kırında
37. Üş hortan ertinelig,
38. Üş bak-çayaannı
39. Körüp turar
40. Dörbelçin kara
41. Daş kaptaazınnıg
42. Üş kulaş
43. Sarıg sudurlug-daa
44. Çümezi irgin iyin.
45. Şil-Dag, Şilen-Dagnıñ
46. Arga çartında,
47. Dedir aastıg
48. Kara kuynuñ işinde,
49. Er, hereejok iyi
50. Şulbu-daa bar çümezi irgin iyin.
51. Aynıñ çaazında, hünün ertezinde
52. Aksagalday Sayın-Kuu Havırçı-daa,
53. Hırtıñ-Şokar
54. Askırın munup algaştıñ,
55. Alay urugun södürüp algaştıñ,
56. Övürzüñge çıñnep havırar
57. Öle-bulazın,
58. Arızında çıñnep havırar
59. Arbin-Tümen alazın
60. Havırıp çoruy-daa
61. Bargan turgan irgin iyin.
62. Arızında çıñnep havırar
63. Arbin-Tümen
64. Alazıng baarga,
65. Alazı daştıga-la
66. Bergen turgan irgin iyin.
67. Övürzüñge çıñnep havırar
68. Öle-bulazıng baarga,
69. Övürzü daştıga
70. Bergen turar boop-tur evespe oñ.
71. "Dalay-Baybıñ Haannıñ
72. Edinge kattıjar
73. Et-daa çok bolgu deg çüme,
74. Malıng kattıjar
75. Mal-daa çok bolgu deg çüme"- dees,
76. Dügün düktep,
77. Sanın sanap keerge,
78. Emeşken-daa çüme çok,
79. Emirilgen-daa çüme çok,
80. Tos çılda törüveyn bargan
81. Doşkun sarıg bezi
82. Boozay bergen-ne turar
83. boop-tur evespe oñ.
84. "Hoy nazılıg,
85. Kodan çıdınnıg kiji
86. Bo nazıda
87. Eki çüme köör çüme
88. Eves dep be?" - dees,
89. Hırtıñ-Şokar askırın
90. Çırın çara tırtkaş,
91. Çeden şarın keji-bile
92. Seziglep turgaş şarıp kaggan
93. Aldın dovurzak kımçı-ı-bile
94. Hırtıñ-Şokar askırın
95. Saarın çara kakkaştıñ,
96. Sayın-Kuu Havırçı-daa,
97. Irlavas bodu ırlaan-daa,
98. Sıgırbas bodu sıgırangan-daa,
99. Kuu tumanın düjürüpken
100. Halıdıp organ irgin iyin.
101. "El boldu be,

102. Çaa boldu be!
103. Çüü boldu?" - dep,
104. Ara-albatızı
105. Sürtep turar bolu bergen turup-tur.
106. Haan, kadın-bile
107. Üne halıjıp keerge,
108. Kırganı şaandakı-la
109. Sayın-Kuu Havırçızı
110. Anıyakta çañın
111. Çañnay bergen,
112. Anıyakta aajızın
113. Aajılay bergen
114. Çorup olurur boop-tur.
115. Kakkışaan, kelgeştin,
116. Haan Kijiniñ a'dın
117. Baglaar baglaajinga,
118. Hırtın-Şokar askırnı
119. Üş oraay kakkaş,
120. Ölüg doñnuk-bile
121. Doñnap-baglap kaggaştın,
122. Haannıñ ködürgezindive
123. Kadıg-kadıg bazıp
124. Kılaştap organ irgin iyin.
125. Kire düjüp kelgen irgin iyin.
126. "Çüü boldu, kulugur?
127. Özeriñniñ demdee be, kulugur?
128. Ölüriñniñ demdee be, kulugur?"–
dep,
129. Haan aytırı bergen organ irgin iyin.
130. Aksagalday Sayın-Kuu Havırçı
orgaştın:
131. "Eki çüme köör çüme-dir, haan,– dep
132. Organ irgin iyin.–
133. Hoy nazılıg,
134. Kodan çıdınnıg
135. Meen nazınımda
136. Bir çüme bolur boor iyin.
137. Tos çılda törüveyn bargan
138. Doşkun sarıg be
139. Törüür çede bergen çordu"– dep
140. Turgan irgin iyin.
141. "Mege bolza,
142. Bajın alır, kulugur,
143. Şın bolgan bolza,
144. Et-bile ektiñ
145. Ajır şañnaar,
146. Mal-bile bajın
147. Ajır şañnaar, kulugur.
148. Bora-Höldün kıldında o'ttap turar
149. Aldan iyi
150. Adır mıyıtıg,
151. Üş ilig düktüg,
152. Üş kuspak kuduruktug,
153. Üş kulaş kulaktıg
154. Bora-Höl a'ttı
155. Barıp tudup ekkel, kulugur", – dep
156. Organ irgin iyin.
157. Aksagalday Sayın-Kuu havırçı
158. Hırtın-Şokar askırnı
159. Munup algaştın,
160. Bora-Höldüve
161. Hap çoruy-daa bargan turup-tur.
162. Bora-Höldün kıldında
163. O'ttap turar,
164. Dalay-Baybın haannıñ
165. Aldan iyi
166. Adır mıyıtıg,
167. On ses azıglıg
168. Bora-Höl a'dın tutkaştın
169. Ulug kujak baglaajinga
170. Baglap turgan irgin iyin.
171. Ködeezinge hölestep,
172. Udaandan beer
173. Dalay-Baybın haan
174. Ögden ünmeenden beer alızı
175. Üş cıl bolu bergen turgan iyin.
176. Ay, hün-bile heelep turgaş kılğan,
177. Aldın, möngün ezer, çügeni-bile
178. Bora-Höl a'dın ezertenip, çügennenip
179. Munup algaş,
180. Aynın çaazı, hünün ertezinde
181. Şıl-Dag, Şilen-Dag çurtunıñ
kırındıva
182. Çortup üngen turup-tur evespe oñ.
183. Üş hortan ertinezi,
184. Üş bak çayaannı
185. Körüp orar,
186. Üş kulaş
187. Sarıg sudurunıñ
188. Öñ kaptaazınnıg kara dajın
189. Hakpañayndır ajıdıp,
190. Ajıp-şüüp körüp olurgan irgin iyin.
191. "Ulug çurtunıñ kürüzünde men
192. Haan törezinden
193. Törel aralçır bolzumza,
194. Ara-albatıdan
195. Eki ool törüttüner be?"– dep,
196. Ajıp-şüüp körüp organ irgin iyin.
197. Okta çok bolgan turgan irgin iyin.
198. "Koda-hüreede
199. Çüü boor?"– dep,
200. Ajıp-şüüp körüp organ irgin.
201. Baza çok bolgan turup-tur.
202. "Al-botta çüü barıl?"– dees,
203. Ajıp-şüüp körüp olurup-tur.
204. Al-bodunda bar bolgan-daa turar
boop-tur evespe aan.
205. "Eki-le çüme bolgan çüme-dir"–
dees,
206. Üş ayda ürgülçülep,

207. Ajıp-şüüp körüp olurgaş,
208. Öñ kaptaazınnıg kara dajın
209. Kaptaazınnap kaavıtkaştıñ,
210. Bora-Höl a'dın
211. Munup algaştıñ,
212. Dalay-Baybıñ haan
213. Çanıp kelgen turup-tur.
214. "Say-Toyuñ kadın
215. Irıñ-sırıñ aaraandan beer
216. Aldı ay çede berdi"—
217. Dijip turgan irgin iyin.
218. Ol turbuje, çop
219. Say-Toyuñ kadınnıñ
220. Aarın ulam-ulam,
221. Hünde-hündeley,
222. Ulgadıp turgan irgin iyin,
223. Ol arazında
224. İyi-üş ay bolu bergen turup-tur.
225. Holduñ-buttuñ bajında
226. Bargan turar boop-tur evespe oñ.
227. Çöön çükte hamnap turar
228. Eki-höö hamın
229. Hoop ekelgen turgan irgin iyin.
230. Kadınnı sudaldap körgeştıñ,
231. "Idık-tülük
232. Şıñgıp turar çüme-dir"— deeştıñ,
233. Deer öñnüg
234. Kök-Bora a'dın
235. Tutturup algaştıñ,
236. Alganıp, artıjap turgan,
237. Erteninde-daa
238. Aarın dam barıp-la turgan irgin iyin.
239. Ak-Oyda
240. Açıtı başkızın-daa
241. Çalap ekkep-daa turgan çümeñ irgin iyin.
242. Açıtı başkı kelgeş,
243. Şö-tölge salgaş,
244. "Idık-tülük-daa eves çüme-dir,
245. Eki çüme köör çüme-dir,
246. Harın-daa
247. Aas-kejiktig bolur çüme-dir"—dep
248. Şö-tölge salıp olurgan irgin iyin.
249. İnçap turda,
250. Bojup-daa turgan irgin iyin.
251. Dañ bajı şara-here,
252. Daş bajı
253. Kara-şokar hirede
254. Bojup turgan irgin iyin.
255. Arjı lama başkızı
256. Şö-tölgezin salgaş,
257. "bo bojaan ool
258. Orta ool eves-tir.
259. Bora boos ödürekter
260. Aksın alçıp turgan
261. Erten bojup turar,
262. Çaa-dayınnıñ
263. Kiji sülde tölü-dür"—dep
264. Şö-tölge salıp orar boop-tur evespe oñ.
265. Belin köörge,
266. Şoy-bile bütken,
267. Höreen köörge,
268. Kañ-bile bütken,
269. Ool urug bojup turgan irgin iyin.
270. Hınıñ iyeziniñ
271. İji bistig
272. Haçızı-bile-daa
273. Kezerge,
274. Bizi artınga çedir
275. Añdarlıp-la turar,
276. Adazınıñ ay baldızı-bile-daa
277. Kagarga,
278. Bizi artınga çedir
279. Añdarlıp-la turar,
280. Adazınıñ kara saar
281. Kadıñ idiiniñ
282. Ulduñunuñ arazında
283. Amı-tını-bile hanılaşkan
284. Sarıg boladı-bile-daa
285. Kezerge,
286. Bizi artınga çedir
287. Añdarlıp turgan irgin iyin.
288. Demir-bile kezip
289. Çaday-daa bergen turup-turlar.
290. İyi-üş honukta
291. İyezi-bile tuduş-daa çıdıp çıdar boop-tur evespe aan.
292. Say-Toyuñ kadınnıñ
293. Karak, kulaa közülbetep,
294. Haramdıgıp dalıp-daa turgan irgin iyin.
295. "Kiji törüp kaanda
296. Kiji-le törüür boor,
297. Demir kiji törüp çoraanın
298. Kım körgenil,
299. Hını kestınmeyn turganın
300. Çüü körgenil?
301. Bajın alır
302. Azazı-dır"— deeş,
303. Ara-albatıdan egeleeştıñ,
304. Iglaşkan-sıktaşkan turup-tur evespe oñ.
305. "Kara çerniñ kırında
306. Men-daa hinçekteni berdim – dep
307. Çıtkan irgin iyin—
308. Hananıñ baarında
309. Hayıralıg meni töreen iyem-daa
310. Karak-kulaa közülbeyn,
311. Karañgıláp orar bolu berdi – dep,

312. Çaş oğlu
 313. Çugaalap çıtkan irgin iyin. –
 314. Meen hinimni
 315. Demir-bile kezip şıdavas siler – dep
 316. Turgan irgin iyin. –
 317. Kezer ulus bolzuñarza,
 318. Şil-Dag, Şilen-Dagnıñ
 319. Arga çartınıñ
 320. Ak hayazın,
 321. Mees çartınıñ
 322. Kara hayazın
 323. Ekkelgeştin üsküleştirip,
 324. Deñge bastırıp,
 325. Domnap turup,
 326. Kezer bolzuñarza,
 327. Kestirer boor,
 328. Meen hinimni
 329. Daş suunuñ
 330. Dajınıñ suu,
 331. Demir suunuñ
 332. Demiriniñ suu-bile
 333. Hürümneeş,
 334. Çuur siler" –
 335. Dep çıtkan irgin iyin.
 336. Şil-Dag, Şilen-Dagnıñ
 337. Arga çartınıñ
 338. Ak dajın
 339. Mees çartınıñ
 340. Kara dajın
 341. Ekkelgeştin
 342. Domnap,
 343. Tarbıdap çıdıp-daa turgan irgin.
 344. Üsküleştirerge, çaygaar-la
 345. Üstüp-daa turar boop-tur evespe aan.
 346. Demir sugnuñ
 347. Demiriniñ suu-bile,
 348. Daş suunuñ
 349. Dajınıñ suu-bile
 350. Çup-daa turgan irgin iyin.
 351. Ak-Oyda
 352. Açıtı başkı-daa
 353. Çanar dey bergen turgan irgin iyin.
 354. Şo-tölgezin salıp olurup-tur.
 355. "Ol oolduñ
 356. İyeziniñ izig
 357. Emiiniñ südün
 358. Emzirer ujur okta çok,
 359. Nazınınga baçıtıtıg ool-dur – dep
 360. Organ irgin iyin.
 361. Tos honukta
 362. Bo şil bajınıñ iştinçe,
 363. Kiji körbes çerçe,
 364. İji şivışkin kadayga
 365. Azıradır siler,
 366. Üzüm-çigir-bile

367. Dejeep-azıradır siler"– dep
 368. Turgan irgin iyin.
 369. İyi-üş honukta ürgülçülep-daa
 370. Nayırlap-kurumnnap-daa turgan irgin iyin.
 371. Ara-albatızı-daa
 372. Algap-yöreep turgan irgin iyin.
 373. "Eki-le çümeni köör çüme-dir,
 374. Ulug nayır-horum boldu!"– dep,
 375. Çorup turup-turlar evespe aan,
 376. Tos honukta
 377. Ulug şil bajınıñ iştinçe özüp,
 378. İji şivışkin kadayga
 379. Azıradır turgan irgin iyin.
 380. Bir hongaş,
 381. "Bir harlıg men" – dep,
 382. İji hongaş,
 383. "İji harlıg men" – dep,
 384. Üş diptin oranın
 385. Çugaalap çıtkan irgin iyin.
 386. Şil-Dag, Şilen-Dagnıñ
 387. Arga çartında,
 388. İyi şulbu
 389. Çugaalap olurup-tur evespe on.
 390. "Bo Şil-Dag, Şilen-Dagnıñ
 391. Mees çartında,
 392. Çüs ses huulgaazını huulgaar
 393. Say-Toyun kadın-bile
 394. Dalay-Baybın haan
 395. Kırıp olurar çüme bolgay.
 396. Arga çartında,
 397. Dedir aastıg
 398. Kara kuynuñ iştinde,
 399. Bis iyi
 400. Kırıp olurar bolgay bis.
 401. Dalay-Baybın haan
 402. Kırıp kelgen nazınında
 403. Beli şoy-bile bütken,
 404. Höree kañ-bile bütken
 405. Ool urug
 406. Olçalıg bolur heree çüü bolur,
 407. Ol çüme özüp keer bolza,
 408. Bo oranga
 409. Bis ijini-daa kayın çurtıdır,
 410. Bo oranga
 411. Bisti-daa kayın turguzar,
 412. Turguspas-daa bolza,
 413. Bis ijiniñ öke-çüreevisti
 414. Üşür çüme ol-la bolgay,
 415. Bajınıñ konguraazı araalakta,
 416. Baldırınıñ e'di katkalakta",
 417. Onu ölüerbeze horjok-tur" – dep,
 418. İji şulbus sümelejip olurup-tur evespe on.
 419. Ölürer evin

420. Tıp çadap-daa olurgannar irgin iyin.
421. Üş honganında
422. Bir şulbu olurgaştıñ:
423. "Am-na bilip aldım, aşak – dep
424. Organ irgin iyin. –
425. Inda çüü boor,
426. Indıg bolza,
427. Am daarta dal dü'şte,
428. Erginiñ sestıñ hününde
429. Er kijiniñ bak hünü
430. Erginiñ sestıñ hünü
431. Bolur-la bolgay – dep
432. Organ irgin iyin. –
433. Aalınıñ songu talazında
434. Kuu but bar-dır,
435. Kuu buttu kudu
436. Kuu dayañğıuş dayanıp algaştıñ,
437. Kuu daştıg
438. Kır ton kedip algaştıñ,
439. Kuu şooday
440. Çüktep algaştıñ,
441. Doytuñaynıp-doytuñaynıp kılaştap,
442. Kire-le bergey men.
443. Aaldıñ eger, kazar iyi ıdı
444. Tutkulap keerge,
445. Kuu dayañğıjım-bile askañnap,
446. Aaladır-çiiledir
447. Şaap kire-le bergey men.
448. Kuu şoodayım
449. Haannıñ ulug öönüñ kırındıva
450. Hörükteldir oktap ündürüpkeş,
451. Kuu dayañğıjımnı
452. Kañgırt kıldır şıvay kaga kaapkaştıñ,
453. Haannıñ ööndüve
454. Dırıjaş-dırıjaş,
455. Çoldaş-taldaş kire-le düje bergey men.
456. Haan, kadın
457. Köre sal-la:
458. "Çop ajındıñ,
459. Çop horadadıñ, kaday?" - dep
460. Aytır-la beer ıynaan.
461. "Men ajınmayn,
462. Men horadavayn,
463. Kım ajınıp,
464. Horadaar boor, uruglarım,
465. Aştadım-suksadım" – dep,
466. A'jın-çeminden
467. Ökpeley bergey-le men.
468. "Nayır-horumdan
469. Kurug kalgan-dır bis" – dep,
470. Koldanıp-dileni-le bergey men,
471. Kuu şoodayımnı
472. Doldur üzüm-çigirin,
473. E'din-çaan
474. Dıgıp berip olurar boor iyin.
475. Sarıg şayın hayındırıp berip,
476. Aldın-bula tavaktarınga
477. Boova-boorzak,
478. Çigir-çimizin
479. Salıp beer evespe.
480. Çip todup, honup algaştıñ:
481. "Beli şoy-bile bütken,
482. Höree kañ-bile bütken
483. Ool urug
484. Olçalıg bolgan didir,
485. Uruglarım,
486. Onu ekkeliñer, köreyn,
487. Eki çümeni köör-dür deey-le men."
488. Ol oglun
489. Bo düne düjep körüp çıdarımga,
490. Okta öönde çok,
491. Tos ka't haalgalıg,
492. Şıl bajıñnıñ iştinde,
493. İji şivişkinde azıradıp turar-dır,
494. Ekkep-le beer ıynaan.
495. "İji şivişkin
496. Aştadı-suksadı
497. Azırap turar-dır,
498. Üzüm-çigirin
499. Bottarı çip turar-dır" – dep,
500. Ergeledip-çassıtkan kiji boop,
501. "Emig dilep çıdar-dır" – deeştıñ,
502. Kulugurnu aksım-dılımnı
503. Emzirip orgaştıñ,
504. Hep-henerten
505. Ökpe-çüreen,
506. Özün-baarın
507. Uşta soruvutkaştıñ,
508. Ak baştıg
509. Açın hartıga boop algaştıñ,
510. Karak çiveş deeriniñ arazında
511. Haannıñ aldın mögejeziniñ arazından
512. Bulaş-la kinnı bergey-le men" – dep
513. Olurup-tur evespe oñ.
514. "eki-le düş düjenip
515. Tıptınıp algan-dır sen" – dep,
516. Er şulbu –
517. Harın-na bolgan-dır" – dep
518. Olurgan irgin iyin.
519. Erteninde
520. Dañ bajı şara-here,
521. Daş bajı kara-şokar hirede,
522. Şulbu-daa çoruur dey bergen turgan irgin iyin.
523. Aalda azırap turgan
524. Çaş ool çıtkaş,
525. Çugaalap turgan irgin iyin:
526. "Indıg bolza böğün
527. Aaldıñ soonduva,

528. Eger, kazar ıttar
529. Eere beer evespe,
530. Bo buttu kudu alızı
531. Kuu dayanğıuş dayangan,
532. Kuu şooday çükteen,
533. Kuu kaday badıp olurar evespe,
534. Udavas onu utkup alır evespe,
535. "Aştadım-suksadım" – deer evespe,
536. Aşkarak-çemgerer eves siler be,
537. Koldanıp-dilenir evespe,
538. Kuu şoodaynı doldur
539. E'diñer, çaañar,
540. Üzüm-çigiriñer-bile
541. Dejeedeer siler – dep
542. Organ irgin. –
543. Oon meni ekkeliñer deer evespe,
544. Meni okta kamnaan heree çok.
545. Tep-tep iyi çartımnan kavaylaaş,
546. Kadayga apparıp tutsup beer siler" – dep
547. İyi şivişkin iyezinge çağıp-la çıtkan irgin iyin.
548. İyi şivişkin körüp turarga,
549. Kuu buttu kudu alızı,
550. Kuu damçıgır tonnug,
551. Kuu dayanğıuş dayangan,
552. Kuu kaday-daa
553. Doytuñaynıp badıp organ irgin iyin.
554. Haannıñ
555. Eger, kazar iyi ıdı-daa
556. Eere bergen turgan irgin iyin aar am.
557. İyi şivişkin
558. Utkuy haljı bergeş,
559. Idın horup-daa turgan irgin iyin.
560. Haannıñ öönüñ
561. Daştınga kelgeştıñ,
562. Kuu dayanğıujın
563. Kañgırt kıldır oktapkaş,
564. Kuu şoodayın
565. Hörükteldir oktavıtkaş,
566. Darjaş-dorjaş,
567. Dalaş-dolaş
568. Haannıñ öönge kire düjüp kelgen turgan irgin iyin.
569. Haan, kadın aytıra bergen olurup-turlar:
570. "Çüge ajındıñ,
571. Çüge darındıñ, kaday? – deen irgin iyin.
572. "Men ıškaş çüve
573. Ajınıp-darınıp
574. Çorbayn kançaar, ooldarım, silerniñ olçañarını
575. Deerniñ kuju
576. Deerindive ızırıp ündürgen,
577. Çerniñ kurtu
578. Çigir-çimisti
579. Çerindive ızırıp kiirgen,
580. Nayır-horumdan
581. Kurug kagdım – dep, –
582. Aştadım-suksadım" – dep
583. Koldanıp-dilenip olurgan irgin iyin.
584. Koldanıp dileni beerge,
585. "Söökteer hööküy kadaynı" – deeştıñ,
586. Çiñ şayın hayındırıp,
587. Çigir-çimizin
588. Salıp-daa turgan irgin iyin.
589. Kadın, haan
590. Kuu şoodayın doldur
591. E'din, çaan-daa,
592. Çigir-çimizin-daa dıgıp bergen olurup-tur.
593. "Indıg bolza, uruglarım,
594. Beli şoy-bile bütken,
595. Höree kañ-bile bütken,
596. Ool urug
597. Olçalıg bolgan-dır siler.
598. Bo nazıda
599. Eki-le çüme köör çüme-dir!
600. Ekkeliñer, köreyñ" – dep
601. Olurgan irgin iyin.
602. "Belektig-aastıg
603. Kadayga ekkeliñer,
604. Ekkeliñer, körzün!" – dep
605. Organ irgin iyin.
606. İyi şivişkin çügürjü bergeştıñ,
607. Kam hayıra çok
608. İyi çartımdan
609. Tep-tep kavaylaaştıñ,
610. Argajıp algaş çedirip kelgen turup-tur.
611. Kaday olurgaştıñ,
612. Hoynunga kaap algaştıñ:
613. "Çoralıg-sıyaaptıg,
614. Silerniñ bergen a'jı-çemiñerni
615. Şivişkinner bottarı
616. Aştanıp-çemnenip turar-dır,
617. Hoptaktadı azıraan-dır, uruglarım,
618. Men azıraan bolzumza,
619. Eki çüme-dir – dep
620. Organ irgin iyin. –
621. Havaanıñ ka'dın ale,
622. Uruglarım,
623. On ses ka't havaktıg,
624. Arnın-bajın ale,
625. Uruglarım,
626. İyi kara havak kirbiiniñ arazından
627. Hunan kara barıstıñ
628. Ak-kara düğü ünüp kelgen,

629. Uruglarım, – dep organ irgin iyin. –
630. Aksı-diji A üjük-bile бүткен-dir ale,
631. Uruglarım,
632. Aştaan-suksaanın
633. Emig diley berdi" – deeştin,
634. Dılın emzire bergen olurgan irgin iyin.
635. Oolduñ aksı-bile
636. Kadaynıñ aksından
637. Kövüktüg-le kızıl han
638. Toonaynıp-toonaynı-la bergen turup-tur evespe oñ.
639. "Kijiniñ oglun tudup algaş,
640. Çüü bujar,
641. Çüü çüdek kaday
642. Kirip kelgenil?" – deeştin,
643. Dör bajında
644. Dalay-Baybıñ haan tura halıp kelgeş,
645. Kara saar kadıg idii-bile,
646. Kadaynıñ töş bajından tepkeştin,
647. Oglun ušta sogarga,
648. Şulbu kadaynıñ
649. Ögün ušta sop ekelgen turup-tur evespe oñ.
650. Han-çini
651. Ol haan düjülgezinde
652. Oruktalı aga bergen turup-tur evespe oñ.
653. Oon aytızaan-artıjaan –
654. Tınmaan
655. Tos arjaan-bile
656. Oglun çup turgan irgin iyin.
657. "Aay baştıg kiji eves – deeş, –
658. Şulbu boop çadavas-tır" – deeştin,
659. Say-söögün
660. Kara çeringe
661. Kastırıp-hömdürüp-daa turgan-daa irgin iyin.
662. Üş honganda
663. Açıtı başkızından
664. Üş kiji-daa kelgen-ne turgan-daa evespe oñ.
665. "Kara bajınıñ konguraazı arıvaan,
666. Baldırınıñ e'di katpaan
667. Çaş oglu
668. Kaday hereejok
669. Şulbunu bazıp kaldı.
670. Er Şulbu
671. Am üş hongastın?
672. "Aldı erni
673. Aldı oranda
674. Dovuraan sürgen.
675. Üstüü erni
676. Üstüü oranda
677. Buludun sürgen,
678. Aal-aymaa-bile,
679. Ara-albatızı-bile
680. Ajı tölün sırar-dır – dep. –
681. Amırğa-Kara mañgıs boop
682. Beletkeni berdi,
683. Berge-le kadıg-la boor,
684. Kiçeettiniñer, bolgaattını ar!" – dep,
685. Medee töktüp-le turgan irgin iyin.
686. Üş honganda-daa
687. Daaş eves daaş üngen,
688. ıt eves ıt üngen turgan irgin iyin.
689. Çige songu çügünde
690. Karañgı-la kara dün düje bergen.
691. Aldı erni
692. Aldı oranda
693. Dovuraan sürgen
694. Üstüü erni
695. Üstüü oranda
696. Buludun sürgen,
697. Ejen-eytiin-ne
698. Dalay-Baybıñ haannıñ
699. Ara-albatızın,
700. Kızıg-kızıgaarda
701. Azıraan malın
702. Kırgıy-hıdıy sıırıp çorup olurgan irgin iyin.
703. Dalay-Baybıñ haan
704. Onu körgeştin,
705. Burgannıñ aldında buruñayndır mıyaktap,
706. Şireeziniñ aldında
707. Şirineyindir sidiktep
708. Çıtkan irgin iyin.
709. Bajınıñ konguraazı arıvaan,
710. Baldırınıñ e'di katpaan
711. Çaş ool
712. Çaa-dayınnıñ
713. Ezin-sırının tödü bilip algaştın,
714. Sezen serge keji çörgeen
715. Avıy-şavıy tırttınp algaştın,
716. "Açam çüü boop,
717. Çünü kançap tur?" – deeş,
718. Ulug öönge
719. Bajınıñ konguraazı salgañaynıp,
720. Baldırınıñ e'di ırbañaynıp kirip keerge,
721. Adazı burgannıñ aldında
722. Buruñayndır mıyaktap,
723. Şireeziniñ aldında
724. Şirineyindir sidiktep,
725. Üngen tınıjı-daa
726. Kıskaalay bergen çıtkan irgin iyin.
727. Haalgaktıg
728. Kadıg kara çanıñ
729. Ujundan segirip ap,

730. Kadıg kara hojuulanıñ
 731. Bizinden segirip algaş,
 732. Ündür södürtü bergen turgan-na irgin
 iyin.
 733. Çaş urug
 734. İzirtınar-daa arga çok bolu bergen
 735. İyi budu-bile
 736. Kadıg kara çanı tepken oyaar
 737. Salaa bajı-bile
 738. Tırtına bergen turgan irgin iyin.
 739. "Bo çorup olurgan
 740. Aldı erni
 741. Aldı oranda
 742. Dovuraan sürgen,
 743. Üstüü erni
 744. Üstüü oranda
 745. Buludun sürgen,
 746. Amırğa-Kara mañgıstı
 747. Bazıp kaar töögülüg bolzumza,
 748. Öleñig sarıg hovuduva
 749. Ört-halap
 750. Bolu beer-daa" – dep turgan irgin
 iyin.
 751. Tırtınıp-tırtınıp
 752. "Men atpaan men,
 753. Adamnıñ adıjı,
 754. Men tırtpaan men,
 755. Adamnıñ oñ, solagay
 756. Holunuñ tırtıjı" – dep
 757. Şışpın turgan irgin iyin.
 758. "Töre tudar
 759. Ujurlug-daa men,
 760. Dört çaanı bazar
 761. Töögülüg-daa men" – dep,
 762. Şışpip-şışpip
 763. Oskuna çoruy
 764. Salıp-daa turgan irgin iyin.
 765. "Bajınñ konguraazı-daa arılbaan,
 766. Baldırınıñ e'di-daa katpaan,
 767. Çaş oglumnu
 768. Sırtırınıñ ornunga,
 769. Dalay-tañdı kejiñ,
 770. Tañdı çemiji bolgan
 771. Hoy nazılıg,
 772. Kodan çıdınıñ
 773. Mende-daa çüü boor" – deeştin,
 774. Hırtın-Şokar askırın mungaştın,
 775. Aksagalday Sayın-Kuu havırçı-daa,
 776. Hırtın-Şokar askırı-bile
 777. Amırğa-Kara mañgıstın aksındıva
 778. Çortup haldıp-la kire bergen turgan
 irgin iyin.
 779. Şulbunu örttendir-huyuktaldır adıp
 780. Ündürüpken turgan-daa irgin iyin.

781. Şulbu-daa bastıngan-na turar boop-
 tur.
 782. "Hayıraldıg-daa
 783. Aksagalday Sayın-Kuu havırçınıñ
 784. Say söögün
 785. Şulbunıñ han-çininden
 786. Arıglap-şeverlep kaayn" – deeştin,
 787. Ool sezen serge keji çörgeen
 788. Avıy-şavıy tırtınıp alğan,
 789. Baldırınıñ e'di bırlaıaynıp,
 790. Bajınıñ konguraazı saglaıaynıp,
 791. Haannıñ aldan kulaş
 792. Ulug kara selemizin
 793. Ap algaştın,
 794. Kılaştap çoruy bargaş,
 795. Koñ e'din hoora kezıp oktagılappaş,
 796. İşti-baarın körgülep turgan irgin iyin.
 797. Bildinmes turgan irgin iyin.
 798. Ta kandıg çerinde
 799. Han-çininde ta bar,
 800. Ta çok dep turda,
 801. Çige songu çükten
 802. Kara şıjek kuşkaş ujup kelgeş,
 803. Bir dıttın çoçagayınğa hongaştın,
 804. "Sıyt-sıyt" dep edip olurarın
 805. Dıñnap olurarğa:
 806. "Ulug unun çazarlap turgan hereen
 çüü boor?
 807. Ulug-hırnın çara kezipsiñze" – dep
 808. Sıytınayndır edip olurar boop-tur
 evespe aan.
 809. "Bo çünü kançap turar kuşkaş boor?"
 – deeştin,
 810. Ulug-hırnın çara kezipterge:
 811. "Hem dep çüve kejiñlig,
 812. Art dep çüve ajıglıg,
 813. Kançap bargan kara dün bolu berdi?"
 – deeş,
 814. Örü-kudu Sayın-Kuu havırçızı
 815. Şapkan-na boop-tur evespe aan.
 816. Ol orta-daa
 817. Am çüü boor
 818. Oon Sayın-Kuu havırçızın uştup
 algaş,
 819. Şıl bajınıñ iştindive baza-la
 820. Biyeegi-le iyi şivişkini, iyezi
 821. Baza-la üzüm-çigiri-bile
 822. Tejeedip turgan irgin iyin.
 823. Bir erten turup keerge-le,
 824. Şıl bajınıñ
 825. On ses ka't
 826. Tañgıt kara şooçazı-daa
 827. Düüngü kejeegi heveer,
 828. Şıl bajınıñ iştinde
 829. Oglu-daa çok boor,

830. Kurug kavayı çıdar boop-tur evespe
oŋ.
831. "Sen körbeen sen",
832. "Sen körbeen sen",
833. "Sen sogur",
834. "Sen sogur", – dijip, iyi şivişkin.
835. "Haan, kadın
836. Bajıvıstı alır-dır?" – dijip,
837. Iglajıp-sıktajıp
838. Olurar boop-turlar evespe aan.
839. Bir körüp keerge,
840. Kavayında bajın çayıp,
841. Oynap çıdar boop-tur.
842. Erteninde köörge,
843. Kurug kavayı-la çıdar bolu bergen
turup-tur.
844. Bir-le kejee
845. İyi şivişkin
846. Kadı çugaalajıp olurar boop-turlar:
847. "Bo düne çerle uduvayn,
848. Möŋge çulanı öösküdüp
849. Ündürüvütkeş,
850. İyi çodavıska salıp algaş,
851. Adar daŋnı atsı körüp oluraalı,
852. Bo kandıg-mındıg çüme boldu?" –
853. Dijip olurar boop-turlar.
854. Adar daŋnı atsı
855. İyi şivişkin-daa
856. Kadarıp olurgan irgin iyin.
857. Daŋ bajı şara-here,
858. Daş bajı kara-şokar aparganda,
859. Şivişkinner udup-daa
860. Kalğanı bildirinmes,
861. Uşkulap-daa
862. Kalğanı bildirinmes,
863. Bir minnip keerge,
864. Kavayında urug-daa çok,
865. Kurug kavayı çıdar boop-tur evespe
oŋ.
866. "Sen sogur, çünü körüp olurdıŋ?",
867. "Sen sogur, çünü körüp olurdıŋ –
dep,
868. İyi şivişkin kaday
869. Algıjıp, kırjıp-daa olurar-daa
870. Bolu bergen turup-turlar.
871. Düş çede bergende,
872. İyi şivişkin-daa
873. Iğlaşkan-sıktaşkan olurar boop-tur:
874. "Haan, kadın
875. Bajıvıstı-la alır-dır" –
876. Dijip turup-turlar.
877. Aal artınçe
878. Ezer, kazar iyi ıdı
879. Eere bergen turup-tur.
880. İyi şivişkin kaday üne halıjıp
kelgeştin,
881. Çige songu çügünçe köörge,
882. Bajının konguraazı saglaŋnaan,
883. Baldırının e'di birlaŋnaan,
884. Sezen serge keji çörgeen
885. Avıy-şavıy tırtıngan,
886. Şil-Dag, Şilen-Daanın kırından
887. Badıp olurup-tur evespe aan.
888. Badıp kelgeş,
889. Haan düjülgezi
890. Haan adazının önçe kire berip-tir.
891. İyi şivişkin
892. Kadı çıgı kire beerge,
893. Haan, kadının iyi arazında
894. Olurupkan olurar boop-tur evespe
aan.
895. Çüs ses huular
896. Say-Toyın kadın iyezi:
897. "Meen oğlum boorda
898. Aldın ejiimni artap,
899. Aldın bozagamni ergip, kirip kelgen-
dir!" – dees,
900. Aldın-bula tavakta,
901. Çigir-çimis,
902. Boova-boorzaan
903. Salıp berip turgan ergin iyin.
904. "Indıg bolza, açay, sen
905. Şın çüme bolza,
906. Şını-bile domaktan,
907. Mege çüme bolza,
908. Megelep-daa bolbas eves sen be,
909. Körgen çümeŋni
910. Körgenin-bile çugaalaar sen dep
911. Olurgan irgin iyin. –
912. Men bolgan bolza
913. Daŋ bajı şara-here,
914. Daş bajı kara-şokar hirede
915. Şil-Dag, Şilen-Daŋnı kırında,
916. Men ertenin-ne
917. Baraan haraar kiji-dir men:
918. Bo Yambı-diptin
919. Dört çügündüve
920. Baraan harap turarımga,
921. Bir erten köörümge,
922. Çüs kök bora a'ttı mungan,
923. Çüs kök torğu tonnug kiji
924. Çige songu çükten
925. Çige buruŋgaar çorup turar.
926. Bir erten köörümge
927. Çüs kara a'ttı mungan,
928. Çüs kara torğu tonnug,
929. Çüs kiji çorup turar,
930. Çüü ulus boor çümel, açay?" – dep
931. Olurgan irgin iyin.

932. Dalay-Baybın haan olurgaştın,
 933. Olurğan oludun ede çazay olurgaştın,
 934. Hūürek ıškaş
 935. Üş sarıg udurgu diji-bile
 936. Üüreñeyndir
 937. Hülümzürep, kattırıp kaap,
 938. Azıg-salın ede-çaza suıbagılaaştın,
 939. Düñdügür kara arnın
 940. Düñdünedir körüp, kattırıp,
 941. Muñ sagaan muçugur kızıl arnın
 942. Mırzıytı körüp-daa olurğan irgin
 iyin.
 943. "Indıg bolza,
 944. Bilir-le kiji-dir men, oglum.
 945. Men on beş harlıg şaamda,
 946. Bora-Höldüñ kıldında
 947. Aldan iyi
 948. Adır mıyısıg,
 949. Üş kuspak kuduruktug,
 950. İyi sööm düktüg,
 951. On ses azıglıg
 952. Bora-Höl a't
 953. Hunan-dönen şaandan beer
 954. Indıg çüme bolgay aan, oglum – dep
 955. Olurup-tur evespe aan. –
 956. Ol bolza, oglum,
 957. Çige sonğu çükte
 958. Adan-teve
 959. Kılaştap-daa çetpes,
 960. Ada-ögbe
 961. Saktıp-daa çetpes,
 962. Aran-uulanıñ
 963. Kañ-bolat duyuu
 964. Estip, elep töner
 965. Irak oranda,
 966. Us dalaynıñ kıldında,
 967. Ustun Uzun-Sarıg haannıñ
 968. Uzun-Nazın dañgınazın
 969. Üş şagda üzülbes,
 970. Üş ittın düğü deg,
 971. Üş tüme kara çaazın,ıñ,
 972. Uju-kıdı ol boor çüme deer.
 973. Aldı tos şagda doostup körbeen,
 974. Tos ittın düğü deg,
 975. Us dalay kara çaanıñ
 976. Çaştañcızı indıg boor çüme.
 977. Tos çüktün tos ekeri
 978. Inda cılğan turar çüme bolgay aan,
 oglum" – dep
 979. Olurğan irgin iyin.
 980. "Indıg bolza, açay,
 981. Men olduva baar kiji men,
 982. Olduva çoruur kiji men" – dep
 983. Olurar boop-tur evespe.
 984. "Eki adañ men bezin

985. Çadap kaan oranım çüme,
 986. Eki a'dım
 987. Hunan-dönen şaandan beer
 988. Er bodum
 989. On beş harlıg şaamda,
 990. Dittip çadap kaan
 991. Oranım, oglum" – dep
 992. Organ irgin iyin.
 993. "Adazın,ıñ körbeen çerin
 994. Oglu köör, açay,
 995. İyeziniñ körbeen çerin
 996. Kızı köör ujurlug, açay.
 997. Beniñ körbeen çerin
 998. Kulun köör ujurlug,
 999. Men çoruptayn" – dep
 1000. Olurup-tur evespe on.
 1001. Şıyaan,
 1002. "Düne-hünde uygu-daa çok,
 1003. Dü'şte-hünde avıral-daa çok.
 1004. Ustun Uzun-Sarıg haannıñ
 1005. Uzun-Nazın dañgınazın
 1006. Oon bir çaazınga
 1007. Çaalajıp aar men" – dees,
 1008. Amıratpayn bargan turgan irgin
 iyin.
 1009. "Indıg bolza, oglum,
 1010. Çaa-dayınga
 1011. Baar-kiji bolza,
 1012. Attıg-sıptıg-daa çoruur,
 1013. A'ttıg-höldüg-daa çoruur,
 1014. Oktug-çemzektig-daa çoruur çüme.
 1015. Bajında karaktıg,
 1016. Pagında-la saldıg
 1017. Amıtan ujurajıp kelgeştin;
 1018. "Adañ adaan
 1019. Adın kımıl?" –
 1020. Deer bolgay.
 1021. "İyeñ adaan
 1022. Şolañ kımıl?" –
 1023. Deer bolgay.
 1024. Attıg-sıptıg,
 1025. A'ttıg-höldüg
 1026. Çoruur, oglum" – dep
 1027. Turgan irgin iyin.
 1028. Çüs ses huulgaazın,ıñ huulgap turar
 1029. Say-Toyun kadın
 1030. Dörten dört
 1031. Kızıl aptaran,ıñ işinden;
 1032. Kara torqu tonun-daa,
 1033. Kara kiş
 1034. Keji börgün,
 1035. "İdik-hevin küüseñ alğan men" –
 dep
 1036. Uştup-daa olurar boop-tur evespe
 aan.

1037. Haannıñ oglu
 1038. İdik-hevin kedip-kedip,
 1039. Tolanıp keerge,
 1040. Haan adazından-daa
 1041. Ulug sıırak
 1042. Er bolgan turup-tur.
 1043. "Eki a't
 1044. Tudup munar" – deeştiñ,
 1045. Adazınıñ aldın şalbazın algaştıñ,
 1046. Arızında çıñnep havırar,
 1047. Arbın-tümen alazındıva
 1048. Çoruy-la bargan turup-tur evespe
 aan oñ.
 1049. Arızında çıñnep havırar
 1050. Arbın-tümen alazında baarga,
 1051. Tos çılın törüveyn bargan,
 1052. Doşkun sarıg bezi
 1053. Kara kulunçaktı törüp algan
 1054. Turgan irgin iyin.
 1055. Kulunçak
 1056. Çige songu çüktüve körgeştıñ,
 1057. Herlip turgan irgin.
 1058. Oolduva körgeştıñ,
 1059. Ezep-daa turar bolgan irgin iyin.
 1060. "Meeñ adam
 1061. Dalay-Baybıñ haan
 1062. Çanğıs kulun herek çok,
 1063. Haragan deg maldıg,
 1064. Haya deg ettig kiji bolgay.
 1065. Meni kırııp turar
 1066. Ötpek kara kulun boor bo – dep
 1067. Horadap turup-tur –
 1068. Meeñ baar çerimdive,
 1069. Çige songu çüktüve körgeştıñ,
 1070. Herlip turar,
 1071. "Aay çoruk ündürer,
 1072. Uzun çorukka baar" – dep
 1073. Meni kırıraan, kulugur.
 1074. Mendive körgeştıñ
 1075. Ezep turar,
 1076. Çugaajok eki a't bolur men – dep
 1077. Turar ol çüzül
 1078. Argaktıg aldı moynun
 1079. Adıra sop
 1080. Şalbalap ölüreyn" – deeş,
 1081. Kara kulunnu
 1082. Üş oraay kiir kaapkan
 1083. Turup-tur evespe oñ.
 1084. Çavaa çarıjı hire çerge
 1085. Çara södürüp-daa
 1086. Mañnap turgan irgin iyin.
 1087. "Horannıg kulugur boor,
 1088. Hey oorgazın keze
 1089. Munup kaaptayn" – deeştiñ
 1090. Kara torğu tonunıñ edeen

1091. Avıy-şavıy
 1092. Astıp algaştıñ,
 1093. Kara mañ-bile kelgen oyaar
 1094. Çularlay şaapkaş,
 1095. Munupkan turgan irgin iyin.
 1096. Tepseni kaaptarga,
 1097. Çedi hem kejiñ,
 1098. Çedi arttı ajır,
 1099. Deernıñ sıldızı
 1100. Çerge toglap,
 1101. Çernıñ dovuraa
 1102. Deeringe şaştıkkın turgan irgin
 iyin.
 1103. Ujudup, halıdıp olurgan irgin iyin.
 1104. Dag çerni
 1105. Şöl kıldır
 1106. Mööp turar,
 1107. Şöl çerni
 1108. Dag kıldır
 1109. Mööp turar,
 1110. Dalay-Baybıñ haannıñ
 1111. Çaş oglu
 1112. Çaş kulun munupkan
 1113. Magazın köör deen amıtan bo,
 1114. Azıp-tenip-daa turar
 1115. Bolu bergen turup-tur.
 1116. Bodagannıg teve-daa bolza,
 1117. Bodaganından astıgıp,
 1118. Ooldug hoy
 1119. Oglundan azıp turar
 1120. Boop-tur evespe oñ!
 1121. Kıştıñ hıraazından,
 1122. Çaynıñ şalıñından
 1123. Tanıp-daa turar
 1124. Bolu bergen turup-tur evespe oñ.
 1125. Oon kara kulun
 1126. Tura düjüp-daa turgan irgin iyin.
 1127. "Hayıraldıg eki ee
 1128. Boop şıdaar-dır" – dep
 1129. Tura düşken irgin iyin.
 1130. "Hayıraldıg eki kara a't
 1131. Bolur-la-dır" – deeştiñ,
 1132. Düje halıp turgan irgin iyin.
 1133. Koda-hüreege
 1134. Çedirip ekelgen turgan irgin iyin.
 1135. "Ustuñ Uzun-Sarıg haannıñ
 1136. Uzun-Nazın dañgıazınıñ
 1137. El-çaazında
 1138. Baar deen,
 1139. Haannıñ
 1140. Bajınıñ koñguraazı arıvaan,
 1141. Baldırınıñ e'di katpaan
 1142. Çaş oglu
 1143. Çaş kulun-daa ekelgen" – dep
 1144. Ara-albatı kattırıp,

1145. Şoodup-daa turgan irgin iyin.
 1146. Hümüş ezerin ezertep,
 1147. Hümüş çuların, çügenin
 1148. Çularlap, çügennept suptarga
 1149. Çüü boor,
 1150. Bo tayga ıškaş,
 1151. Kara a't
 1152. Tura düjüp turgan irgin iyin.
 1153. Tos ka't
 1154. Höndürgezin höndürgelep,
 1155. Aldı ka't
 1156. Kudurgazın kudurgalap,
 1157. Aldan iyi
 1158. Kolun-çirimni tırttınp keerge,
 1159. Tayga-taıdı ıškaş,
 1160. Kara a't tura
 1161. Düjüp turgan irgin iyin.
 1162. Dalay-Baybıı haan
 1163. Haynıp çıdar kara höldüve
 1164. Aldan hire şivişkinnnerni
 1165. Çorudup turgan irgin iyin.
 1166. Kara hovaa
 1167. Çüglüg kara kımıskayak tıvar kıldır
 1168. Aldan-çeden hire
 1169. Ara-albatını
 1170. Aybılap-çorudup-daa turgan irgin iyin.
 1171. Kıyığ çerniı ıyajın
 1172. Kızır bege deınept-şınept,
 1173. Kestirip turgan irgin iyin.
 1174. Kadıg kara çanı-daa
 1175. Kıldıra-la bergen turup-tur.
 1176. Üstüü sagında
 1177. Üjen ulunu
 1178. Siilip turgaş,
 1179. Kıldırıp turup-tur.
 1180. Aldı sagında
 1181. Aldan ulunu
 1182. Siilip turgaştıı
 1183. Kıldırıp turup-tur evespe aan.
 1184. Buzulbas deeştıı
 1185. Bulan çaagından
 1186. Kara horagaylap turgaştıı,
 1187. Kıldıra bergen turup-tur evespe aan.
 1188. Çarılbas deeştıı
 1189. Sandan ıyaştı-daa
 1190. Kıldırıp turgan irgin iyin.
 1191. Kaı hayanı adarga,
 1192. Haya körbezin dees,
 1193. Kara darganın ekkep algaştıı,
 1194. Çüs kazan paştı
 1195. Kara çağgıs bolat
 1196. Kazan paş kıldır
 1197. Ogun-daa sokturup-daa turgan irgin iyin.

1198. Kaı hayanı adarga,
 1199. Haya körbes deeştıı,
 1200. Kara dalaynıı
 1201. Kara kövüü
 1202. Aldan hire şivişkinneringe
 1203. Kaı oktuı bizinde
 1204. Hayındırıp-daa turar-la boop-tur evespe aan.
 1205. Çüglüg kımıskayaktıı
 1206. Havıktıg kara çüü
 1207. Çüglep-daa turgan irgin iyin.
 1208. Üstüü oranda
 1209. Üjen üş deerlerniı üstünde
 1210. Er, kıs iyi
 1211. Kara dastıı
 1212. Çüü ekkelgeştıı,
 1213. Hıraylıkpas deeştıı,
 1214. Üş adanıı dujundan tura
 1215. Üjünüı üş sogunun
 1216. Üstükü çüü dep kıldırıp turup-tur.
 1217. Aldı adanıı dujundan
 1218. Kaı hayaga-daa çağçırılbas
 1219. Kadıg sogunun-daa
 1220. Kıldırıp-daa turup-tur evespe aan.
 1221. Karak dırbaş deer arazında
 1222. Çüs a'ttıı
 1223. Üttüg-çarnınıı
 1224. Üdüü çire adar,
 1225. Üttüg teveneniı
 1226. Üdüü çire adar,
 1227. Çüs şarı
 1228. Çü'gü ıyaştı
 1229. Örttendir, huyuktaldır adar,
 1230. Öleıııg sarıg hovuzun
 1231. Ört-halap ünüp turar kıldır
 1232. Adıp ündürer,
 1233. Kara höldüı
 1234. Kara ımıraazınıı
 1235. Kılış-hıvıdın-daa,
 1236. Kaı oktuı ujunda
 1237. Sırıladı-daa bergen turgan irgin iyin.
 1238. Aynıı çağazında, hünnüı ertezinde-daa
 1239. A'ttanır-tolanır dey bergen-daa turgan irgin iyin.
 1240. Am erten
 1241. A'ttanır dep turganıı kırından
 1242. "Eki at adaan kijini
 1243. Egin ajır şaınaar,
 1244. Bagay at adaan kijiniı
 1245. Bajın ajır" – dees,
 1246. Ara-albatızın çıp algan turgan irgin iyin.
 1247. Erniı adın

1248. Adaar deestiñ,
 1249. Nayır-doyun kılıp turgan irgin iyin.
 1250. Ara-albatı-daa
 1251. Nayırlap-kurumnap algaştıñ-daa:
 1252. "Bagay at adatkaş,
 1253. Bajın alızpkaş, kançaar" – dep
 deestiñ,
 1254. Tarap çoruy-daa bargan turgannar
 evespe aan.
 1255. "Dalay degni ijip algan bis,
 1256. Tañdı degni çip algan bis.
 1257. Kayda-daa hoy nazılıg,
 1258. Kodañ çıdınñıg ulus
 1259. Kiji törelgetenden törüttünerde,
 1260. Möngereer dees
 1261. Törüttüner eves,
 1262. Ölü-r-daa, törüür-daa ujurlug
 bolgay,
 1263. Ölzüvüsse-daa homudal çok
 1264. Ulus-la bolgay bis" – deestiñ,
 1265. Hünün manap,
 1266. Hüüreen dayangan
 1267. İyi irey, kaday
 1268. Eleneyindir kılıştajı bergeştıñ,
 1269. Haannıñ düjülgezinge bargaştıñ:
 1270. "Bis-daa adın adap çogaadır
 1271. Deestiñ keldivis" – dees,
 1272. İyi irey, kaday
 1273. Çugaanıñ kırına çugaalaan-daa
 turgan irgin iyin.
 1274. "Belektig, aastıg aşak bo-dur" –
 deestiñ,
 1275. Aldın kara şireezinden
 1276. Haan tura halıp kelgeştıñ,
 1277. Üş kulaş
 1278. Sarıg kadaan
 1279. Aşakka tudup-daa,
 1280. Holun tudup,
 1281. Maktay-daa bergen turup-tur evespe
 oñ.
 1282. "Belektig, aastıg kadam boor sen" –
 deestiñ,
 1283. Say-Toyuñ kadın-daa
 1284. Tura halıp kelgeştıñ,
 1285. Baza-la holun tudup,
 1286. Maktap-daa turgan irgin iyin.
 1287. Holun tudup maktaanınıñ söölünde,
 1288. Çiñ şayın hayındırğaştıñ,
 1289. Aldın-bula tavakta,
 1290. Aldın-hoo dombuda,
 1291. İrey, kadaynı
 1292. Şayladı-daa bergen olurup-tur
 evespe aan.
 1293. İrey bile kaday
 1294. Todup-hanıp alğanıñ söölünde:
1295. "Uruglarım, oğluñarnıñ yozulalın
 1296. Kılıp beriñer" – dep olurgannar
 irgin iyin.
 1297. Haan olurğaş:
 1298. "Yozulalı dep çüzü bolur çümel?" –
 dep
 1299. Olurgan irgin iyin.
 1300. Kadın olurğaş:
 1301. "Onu bilbes sen,
 1302. Çüge melegey haan boor sen? – dep
 1303. Organ irgin iyin. –
 1304. Oglunuñ a'dın ezertees,
 1305. Ogun-çemzeen
 1306. Azındırğaştıñ,
 1307. Daştıgaa kara şireeniñ
 1308. Kırına olurtkaştıñ,
 1309. A'dınıñ uzun-dınından
 1310. Tudusğaştıñ olurtup kaarınga,
 1311. Yozulalı ol bolur çümen irgin
 iyin"– dep
 1312. Olurgan-daa irgin.
 1313. Ol orta
 1314. İrey bile kaday ünüp kelgen,
 1315. Ara-albatı-daa
 1316. Üş kurjanıp dolgangan,
 1317. Ala-kögün köre bergen turup-tur
 evespe aan.
 1318. Arga-daa çok
 1319. Kök baştıg kaday
 1320. Turup kelgeştıñ,
 1321. A'dı-bile bodun
 1322. Üş dolgandır
 1323. Şinçip turgan irgin iyin.
 1324. Şinçip turğaş,
 1325. A'ttıñ murnuku talazına kelgeştıñ,
 1326. Adın çogaadıp egeley bergen turgan
 irgin:
 1327. "Men-ne bolza, uruglarım, a'ttıñ
 adın
 1328. Arzılañ-Kara deer men,
 1329. Bo a'ttıñ düzü-heviri
 1330. Arzılañ hevirlig a't-tır.
 1331. Arzılañ-Kara dize kandıgıl?" –
 1332. Deen irgin iyin.
 1333. "Ol-daa bolur at-tır" – deestiñ,
 1334. Kuskunnap-kuraylap,
 1335. Ara-albatı
 1336. Şiñaynıp-daa turgan irgin iyin.
 1337. "Seen eelçeñ keldi, aşak,
 1338. Meen eelçeem ertti" – deestiñ,
 1339. Kaday-daa olura bergen turup-tur
 evespe aan.
 1340. Aşak-daa turğaş,
 1341. A'dın bodun
 1342. Üş dolgandır

1343. Şinçip körüp-körüp turup-tur.
1344. "Ook, men-ne bolzumza, uruglarım,
1345. Arzılaŋ-Kara a'ttıg
1346. Hunan-Kara-möge dize
1347. Kandıgıl, moonar?" – dep
1348. Turup-tur evespe aan.
1349. "Ol-daa harın bolur at-tır" – deeştiŋ,
1350. Ara-albatıdan kudu alızı
1351. Şıñayındır-şoonayındır
1352. Kuskunnap-kuraylap-daa,
1353. Bayırlap-mañnaylap-daa turgan
irgin iyin.
1354. Arzılaŋ-Kara a'ttıg
1355. Hunan-Kara dep kiji-daa
1356. Bolgan turgan irgin iyin.
1357. Aşaktı-daa on aldı harlıg ool kıldır
1358. Uzun-Nazın daŋgına
1359. Möñgeredip-daa turgan irgin iyin.
1360. Kadaynı on beş harlıg kıs kıldır
1361. Möñgeredip-daa turgan irgin iyin.
1362. Ak öön tikkeştiŋ,
1363. Azıraan malın
1364. Üzüp berip,
1365. Edileen edin
1366. Añgılap berip,
1367. Dejeedeen-daa turgan irgin iyin.
1368. Aynıŋ çaaızında, hünnüŋ ertezinde
1369. Arzılaŋ-Kara a'ttıg
1370. Hunan-Kara
1371. Çoruur dey berip-tir.
1372. Ada-iyeziniŋ iyi arazında
1373. Olurgan irgin iyin.
1374. İşpeeninden ijip,
1375. Çiveeninden çijip,
1376. Kara çanğıs tavaktan
1377. Aştanıp-çemnenip olurup-turlar
evespe aan.
1378. "Eki çemni söñnep olur,
1379. Eki ogluŋga
1380. Eki çağıŋ çağı" – dep,
1381. Organ irgin iyin
1382. Say-Toyuŋ kadın olurgaştıŋ,
1383. Haan harılaar harı-daa çok,
1384. Çağır deerge,
1385. Çağır söş-daa çok
1386. Tıpayn organ irgin iyin.
1387. Kadın olurgaştıŋ:
1388. "Andıg bolza, oglum,
1389. Kiji çeri kejee çüme bolgay,
1390. Kiş çeri kadır bolur çüme bolgay,
1391. Ulug-ulug çümeni köör bolzuŋza,
1392. Karaaŋga ergek deg,
1393. Biçe-biçe
1394. Boor çüme bolgay,
1395. Biçii çümeni köör bolzuŋza,
1396. Karaaŋga ulug
1397. Köstür boor çüme bolgay,
1398. Añdan artık
1399. Añ-daa turar,
1400. Kijiden artık
1401. Kiji-daa turar çüme bolgay,
1402. Ulug setkil setkip bolbas,
1403. Ulugnuŋ adaanga olurup,
1404. Kıskañıŋ kıdınga olurup çoruur,
oglum – dep
1405. Organ irgin iyin. –
1406. Üş udaa
1407. Amı-tınıŋga haldap kelir bolza,
1408. Üş ertine olbuk
1409. Bar evespe, oglum,
1410. Üş ertineni
1411. Ajıglaar evespe, oglum –
1412. Dep olurgan irgin iyin. –
1413. Ooŋ küçü-şıdalı-bile
1414. Bir segereer-le boor sen, oglum" –
dep
1415. Organ irgin.
1416. Aynıŋ çaaızında, hünnüŋ ertezinde,
1417. Kara taalıŋın dergileeştiŋ-daa,
1418. Am Arzılaŋ-Kara a'dın mungaş,
1419. Hunan-Kara-daa
1420. Ogun-çemzeen azıngaştıŋ,
1421. Aldan kulaş
1422. Kara selemegin
1423. Haymırıktap-haymırıktap algaş,
1424. Hap çorupkan-dır evespe aan.
1425. Bora-Höldüŋ kıdında o'ttap turar,
1426. Üş kıska kuduruktug,
1427. Üş çüül düktüg,
1428. On ses azıglıg,
1429. Aldan iyi
1430. Adır mıyısıg
1431. Bora-Höl a'ttı-daa
1432. Dalay-Baybıŋ haan
1433. Art bolgan
1434. Añgaygan, aldın-möñgün
1435. Ezer, çügenin,
1436. Höl bolgan hovu-şöl deg çonaan,
1437. Çonattıp,
1438. Urdunup algaştıŋ,
1439. Aldan iyi konun
1440. Avıy-şavıy tırtıp algaş,
1441. Oglunuŋ solun çaagay baraanın
1442. Köör deeş,
1443. Şil-Dag, Şilen-Dag çurtunuŋ
kırında
1444. Üne çorta-la bergen
1445. Bar çıdıp-tır evespe aan.
1446. Şil-Dag, Şilen-Dagnıŋ
1447. Kırında üne bergeştiŋ,

1448. Tos aylıktıg orandan
1449. Beer çıra tırtıp körüp olur
1450. Tos çüstüg hola-sarıg duranın
1451. Uşta sop algaştın,
1452. Haan çige songu çügündüve
1453. Körüp olurup-tur evespe aan.
1454. Arzılañ-Kara a'ttıg
1455. Hunan-Kara-möge-daa
1456. Dün dees
1457. Honar çüve çok,
1458. Hün dees
1459. Örgüür-daa çüve çok,
1460. Ujudup, halıdıp olurup-tur evespe
aan.
1461. Honuktug karañgını
1462. Düştüktügge çorup olurup-tur
evespe aan.
1463. Aylıktıg karañgını
1464. Honuktug çorup olurup-tur evespe
aan.
1465. Şıyaan am.
1466. Bedik-bedik çerlerniñ
1467. Belin bastırıp,
1468. Çavıs-çavıs çerlerniñ
1469. Bajın bastırıp
1470. Çorup organ irgin iyin.
1471. Soonda karañgı-la kara dün,
1472. Arzılañ-Karaniñ
1473. Kañ songu duyuu-bile
1474. Tepken dovuraa
1475. Kara dün düjürüp çorup olurup-tur.
1476. Murnunda Arzılañ-Karaniñ
1477. Tıngan tınıjı
1478. Bedik taygaların kırında
1479. Hat-şuurgan düje bergen,
1480. Çavıs taygaların bajında
1481. Kuu tuman bolu bergen
1482. Çorup olurup-tur evespe aan.
1483. Dört davanından
1484. Çalbuştıg ot hıp kelgen
1485. Çorup olurup-tur evespe aan.
1486. Bejen kijiniñ
1487. İrı-höömeyin
1488. İrlap-höömeylep olurup-tur.
1489. Bejen a'ttıñ
1490. Doozunun doozunnap
1491. Çorup olurup-tur evespe aan.
1492. Aldan kijiniñ
1493. İrı-höömeyin
1494. İrlap-höömeylep,
1495. Aldan a'ttıñ
1496. Doozunun doozunnadıp
1497. Çorup olurgan irgin.
1498. Aal-orandan üngenden beer
1499. Aldı çimirlig kuş-daa çok
1500. Oranga çorup olurup-tur.
1501. Kalbak duyuglug mal-daa çok,
1502. Kara baştıg kiji-daa çok,
1503. Oranga çorup olurup-tur evespe on,
1504. Hovunuñ-na
1505. Hovuzunga çorup olurarga,
1506. Arzılañ-Kara
1507. Tura düjüp turgan irgin iyin.
1508. "El çaaniñ oranına,
1509. Er boduñ erlik-daa bolzuñza,
1510. Hunan-Kara,
1511. E't-çüreen bagay-dır,
1512. Soo-murnunduva
1513. Körze kandıgıl?" –
1514. Deen irgin iyin.
1515. Soonduva köörge,
1516. Arzılañ-Karaniñ
1517. Kara doozunu
1518. Karañgı dün düşken turgan irgin.
1519. Murnunduva köörge,
1520. Arzılañ-Karaniñ
1521. İzig-sook tınıjı
1522. Bedik tañdılarda
1523. Hat-şuurgan düje bergen,
1524. Çavıs tañdılarda
1525. Kuu tuman bolu bergen turgan irgin
iyin.
1526. Düne-hünü çok
1527. Karañgı-la kara dün
1528. Düjüp çorup olurup-tur evespe aan.
1529. "Karañgını çüü dep
1530. Bodap tur sen,
1531. Hunan-Kara?" – dep
1532. Turgan irgin iyin.
1533. "Haanniñ buludu
1534. Ay, hününü duglapkan
1535. Çorup olur ıynaana" – dep
1536. Turgan irgin iyin.
1537. "Şımda-dektey,
1538. Menden düje halaastıñ?
1539. Yozulap-sögedep olurup,
1540. Söñnep-baraalgap kör" –
1541. Deen irgin iyin.
1542. Arzılañ-Karadan düje halaastıñ,
1543. Sögedep olurup,
1544. Söñnep-baraalgap turgan irgin iyin.
1545. Çırıtılş deen deg bolza,
1546. Kuş keji
1547. Kuptuzunun uşta sop kaaş,
1548. Olura düşse-le,
1549. Konçug ulug haan kiji
1550. Olura düjüp turgan irgin iyin.
1551. "Evileñneen-çövüleñneen
1552. Ottug karaktıg, oglum,
1553. Kay bar çor sen?

1554. Kayın keldiñ?
 1555. Uzun çoruktug,
 1556. Uzak sağıştıg, oglum? – dep
 1557. Aytıra bergen organ irgin iyin. –
 1558. Adañ adaan
 1559. Adıñ kımıl
 1560. İyeñ adaan
 1561. Şolañ kımıl?" –
 1562. Deen irgin iyin.
 1563. Şıl-Dag, Şilen-Dag çurtug,
 1564. Agar-sandan,
 1565. Ala-sandan ıyaştıg,
 1566. Aldın-bulak,
 1567. Möngün-bulak suglug,
 1568. Bora-Höl a'ttıg,
 1569. Dalay-Baybıñ haannıñ oğlu
 1570. Arzılañ-Kara a'ttıg
 1571. Hunan-Kara-Möge dep kiji men.
 1572. Meeñ hereem
 1573. Ustuñ Uzun-Sarıg haannıñ
 1574. Üş üyede üstüp körbeen,
 1575. Üş-tüme kara çaazı,
 1576. Tos şagda doostup körbeen,
 1577. Tos tüme kara çaazınıñ
 1578. Uju-kıdınga turjur dees,
 1579. Bar çıdar kiji men" – dep
 1580. Organ irgin iyin.
 1581. "Uzak-la sağıştıg ool-dur sen,
 1582. Uzun-na çoruktug kiji-dir sen,
 oglum – dep
 1583. Organ irgin iyin. –
 1584. Men bolza,
 1585. Aal-çurttan üngenden beer,
 1586. Aldı-bir üye ertip turar
 1587. Bolgan kiji men – deen irgin iyin. –
 1588. Men baza, oglum,
 1589. Han-Kızıl tayganıñ
 1590. Belin ejeley töreen,
 1591. Han-Möge haan dep kiji
 1592. Bolgay men aan.
 1593. Aal-çurttan
 1594. Şagda-töögüde önerimde,
 1595. Döo çurttuñ hölü deg
 1596. Ag-şeriglig üngen kiji bolgay men,
 oglum,
 1597. Baza-la Ustuñ Uzun-Sarıg haannıñ
 1598. Çaazınga bargaştıñ
 1599. Üş çıldıñ üüründe çaalajıp
 kelgeştıñ,
 1600. Ag-şeriim dogere kırdırğaştıñ,
 1601. Al-bodum
 1602. Amı-tınnıg ündüm, oglum – dep
 1603. Organ irgin iyin. –
 1604. Uzak-la sağıştıg
 1605. Çaş urug-dur sen" –
 1606. Deen irgin iyin.
 1607. "Deedi tergiideer çüme bar bolgay,
 irem,
 1608. Çüü tala tiilep-tendep,
 1609. Turar çüve-dir? – dep
 1610. Aytırıp organ irgin iyin.
 1611. "Deerniñ, Demir-Möge – dep
 1612. Kiji bolgan bolza,
 1613. Arga-daa çok amıtan çüve-dir – dep
 1614. Organ irgin iyin. –
 1615. Eñ betinde
 1616. Eki er kijiniñ
 1617. Ogu-çemzeen
 1618. Ovaalap turar,
 1619. Arıskan arga turar, oglum.
 1620. Ooñ indında
 1621. Eki er a'ttıñ söögü, oglum –
 1622. Söök ak tayga bolgan turar, oglum–
 1623. Deen irgin iyin.
 1624. Ooñ indında
 1625. Eki er kijiniñ
 1626. Say söögü, oglum,
 1627. Söök arga-bile bütken turar
 1628. Oran-dır, oglum, – dep
 1629. Organ irgin iyin. –
 1630. Hün aşkan,
 1631. Dün düşken sonğaar,
 1632. Organ kiji
 1633. Organ çerige horuttunar oran-dır,
 1634. Turgan kiji
 1635. Turgan çerige horuttunar,
 1636. Kılış-hıvıt-daa hıñaynıp turar
 1637. Oran çüve-dir, oglum" – dep
 1638. Organ irgin iyin.
 1639. "Indıg bolza, irem,
 1640. Adaan bolza,
 1641. Alırlıg-beerlig-le ıynaan.
 1642. Mööreı bolza,
 1643. Mörü-şorzu-la bilir ıynaan" – dep
 1644. Organ irgin iyin.
 1645. "Ulug-la aastıg,
 1646. Uzak-la çoruktug.
 1647. Oglum-dur sen" – deeshtıñ,
 1648. Çambı-dip
 1649. Çırtkılaş deen deg soonda bolza,
 1650. Kuş keji kuptuzunun
 1651. Kedip alğaştıñ,
 1652. Karañıláp alğaştıñ,
 1653. Han-Möge-daa
 1654. Çorup-la bergen turup-tur evespe
 aan.
 1655. Arzılañ-Kara a'dın mungan
 1656. Hunan-Kara möge-daa
 1657. Baza-la ujudup-halıdıp çorup-la
 1658. Berip-tir evespe aan.

1659. Bir oranga çorup orarga,
 1660. Çüs kök-bora a'ttı
 1661. Çüzünnep mungan,
 1662. Çüs kök torğu tonnu
 1663. Çüzünnep ketken,
 1664. Çüs kiji bar
 1665. Çıdar boop-tur evespe aan.
 1666. "Çaŋgıs kiji
 1667. Devidençig-süreedençig boldu,
 1668. Arzılaŋ-Karam", –
 1669. Deen irgin iyin.
 1670. "Meen kuduruumdan çula
 sokkaştıŋ,
 1671. Soonduva "Çüs Arzılaŋ-Kara a'ttıg,
 1672. Çüs Hunan-Kara bol!" – dees,
 1673. Tarbıdap oktavıt,
 1674. Hunan-Kara", – deen-dir.
 1675. Arzılaŋ-Karanıŋ kuduruun
 1676. Çula sokkaştıŋ
 1677. "Çüs Arzılaŋ-Kara a'ttıg,
 1678. Çüs Hunan-Kara bol! – dees,
 1679. Tarbıdaaş oktaparga.
 1680. Çüs Arzılaŋ-Kara a'ttıg
 1681. Çüs Hunan-Kara bolu bergen-daa
 1682. Sanı-tünü-bile-daa
 1683. Tanıttınmas bolu bergen
 1684. Çorup olurup-tur.
 1685. Çüs kök-bora a'ttıg
 1686. Çüs torğu tonnug kijini
 1687. Hömelep ertip-daa, sös-domaa çok,
 1688. Ertkileen turupkan turlar evespe
 aan.
 1689. Ol çorutkaş,
 1690. Çaŋgıs Arzılaŋ-Kara,
 1691. Çaŋgıs Hunan-Kara bolu bergen
 1692. Çorup olurup-tur evespe aan.
 1693. Ol çorup olurarga,
 1694. Aylık-çıldıkka çorup olurarga,
 1695. Arzılaŋ-Kara a'dı tura düjüp turup-
 tur.
 1696. "Er kiji ayan-çoruk çoraanda,
 1697. Bir murnunduva köör,
 1698. Bir soonduva köör" –
 1699. Dep turup-tur.
 1700. Soonduva köörge,
 1701. Arzılaŋ-Karanıŋ tepken doozunu
 1702. Karaŋgı-la kara dün
 1703. Düşken-ne turar boop-tur.
 1704. Murnunduva köörge,
 1705. Bedik taygaların kırında
 1706. Arzılaŋ-Karanıŋ tingan tınıjı
 1707. Kuu tuman
 1708. Har-şuurgan-bile
 1709. Bütken-ne boop-tur evespe aan.
 1710. Baza-la
 1711. Yambı-diptiŋ murnuku, songu talazı
 1712. Karaŋgı-la kara dün-bile
 1713. Däjüp çorup olurup-tur evespe aan.
 1714. "Karaŋgını çüü dep
 1715. Bodap tur sen, Hunan-Kara?" – dep
 1716. A'dı aytırıp turgan irgin iyin.
 1717. "Oranın buludu
 1718. Köjüp çorup olur ıyna
 1719. Aynı, hünnü duglap kaan –
 1720. Deen irgin iyin.
 1721. Karaŋgının bajın orta
 1722. Biyeegizi yozugaar
 1723. Üş katap sögedep,
 1724. Üş katap sögürüp,
 1725. Öl haaktıŋ bajı deg,
 1726. Evilen-çövülen
 1727. Baraalgap körem,
 1728. Hunan-Kara", – dep-tir.
 1729. Baza baraalgap-daa turgan irgin
 iyin.
 1730. Çırtkılaş deen deg bolza,
 1731. A'dı-daa demir,
 1732. Bodu-daa demir
 1733. Haan kiji olura düşken turup-tur
 evespe aan.
 1734. "Kayırtan kelgen,
 1735. Kuluksaan buga sen,
 1736. Kayırtan kelgen,
 1737. Kulburaan sogun boor sen?
 1738. Adaŋ adaan
 1739. Adıŋ kımıl, ejim," –
 1740. İyeŋ adaan
 1741. Şolaŋ kımıl, ejim?" – dep
 1742. Organ irgin iyin.
 1743. "Şil-Dag, Şilen-Dagnı çurttap turar,
 1744. Aldın-bulak,
 1745. Möŋgün-bulak suglug,
 1746. Agar-sandan,
 1747. Ala-sandan ıyaştıg,
 1748. Bora-Höldüğ kıldında
 1749. Aldan iyi
 1750. Adır mıyıstıg,
 1751. Üş ilig düktüg,
 1752. On ses azıglıg
 1753. Bora-Höl a'ttıg,
 1754. Dalay-Baybıŋ haanın oğlu,
 1755. Arzılaŋ-Kara a'ttıg
 1756. Hunan-Kara möge
 1757. Deerzi men boor men.
 1758. Ustuŋ Uzun-Sarıg haanınıŋ
 1759. Uzun-Nazın daŋgızın
 1760. El-çaazın
 1761. Uju-kıldında turjur dees,
 1762. Bar çıdar kiji men.
 1763. Sen kayın kelgen

1764. Kuluksaan buga boor sen,
 1765. Kulburaan sogun boor sen?
 1766. Adañ adaan
 1767. Adıñ kımıl,
 1768. İyeñ adaan
 1769. Şolañ kımıl?" – dep
 1770. Organ irgin iyin.
 1771. "Katkanıñ huvuraanıñ baı kulugur!
 1772. Ajırğançıg ajık boor,
 1773. Kijirğançıg kijek boor sen,
 1774. Sen ıkaş çümee
 1775. Eki adın adap beer be,
 1776. Aal-çurtunuñ uun-daa
 1777. Söglep beer boor be,
 1778. Üş şagda üstüp körbeen,
 1779. Üş tüme kara çaanı
 1780. Üze tiileen men, ejim.
 1781. Tos şagda doostup körbeen,
 1782. Tos tüme kara çaanı
 1783. Doñgaytı baskan men, ejim,
 1784. Haragan deg kara maldı
 1785. Karartı sürüp berip turgan men.
 1786. Haya deg etti
 1787. Halaytı çüdürüp berip turgan men,
 ejim,
 1788. Dalay deg
 1789. Kara araganı
 1790. İjirtip-daa kaggan men, ejim.
 1791. Haan katımnıñ aalına çoraastıñ,
 1792. Çanıp cıdar kiji men.
 1793. Aanaytıñ-na, el-çaanıñ
 1794. Uju-kıdın köör deen,
 1795. Baldır-beejek-le-dir sen, ejim.
 1796. Seen körülge-bile çeder çeringe,
 1797. Şöldün şölünge
 1798. Seen izig hanıñ
 1799. Çünüñ suksunga çedikseer;
 1800. İzig ökpeñ çirge,
 1801. Amdannıg eves, ejim.
 1802. Kövey amıtan körüp turda,
 1803. Us dalaynıñ kızında,
 1804. Uzun-Sarıg haan katımnıñ aalına
 1805. Eleñnedip-tendiñnedip
 1806. Çede bergen üyençe barıp,
 1807. İzig ökpeñni
 1808. Örttendir-huyuktaldır
 1809. Haarıp, bijırıp turğastıñ,
 1810. Ölürer men" –
 1811. Depken deg bolza,
 1812. Demir a'dın mungan deg bolza,
 1813. Yambı-dip çırtkılaş
 1814. Deen deg bolza,
 1815. Deerdive üngeni-daa közülbes,
 1816. Çerdive kirgeni-daa közülbes,
 1817. Bar çıtkan baraanı-daa çok,
 1818. Yambı-dip kara çağıs
 1819. Çırtkılaş deen deg bolza,
 1820. Bargan ug-şıl közülbeyn
 1821. Bargan turup-tur evespe aan.
 1822. "Ooda bar cıdar baraannıg boor,
 1823. Kandıg-konçug kiji boor?" – dep,
 1824. Bajınıñ konğuraazı arıvaan,
 1825. Baldırınıñ e'di katpaan,
 1826. Baldır-beejek
 1827. Hunan-Kara kulugur
 1828. Sırığa bergen olurur boop-tur
 evespe aan.
 1829. Arzılañ-Kara a'dı turğastıñ:
 1830. "Er kiji
 1831. Bir oruun uglaan çeringe barbaska,
 1832. Bir nazında
 1833. Döngür kök buga boop
 törüttüngeştin,
 1834. Döngelik şaşkılap çoruur boor,
 1835. Hunan-Kara,
 1836. Toñ bagay-daa kiji eves sen be? –
 dep,
 1837. Arzılañ-Kara
 1838. Çugaalap turup turgan irgin iyin. –
 1839. Er kiji kara çerniñ kırına,
 1840. Kara haya baarına
 1841. Ölür-daa, törüttüner-daa
 1842. Ujurlug bolgay, hunan-Kara, – dep
 1843. Turup-tur evespe aan. –
 1844. Meen kuduruumnu çağıstap
 1845. Şüüp körem, Hunan-Kara,
 1846. Üş öñ dük bar-dır be?" – dep
 1847. Turgan irgin.
 1848. Arzılañ-Karanıñ kuduruun
 1849. Şüüp olurgan irgin iyin.
 1850. Dükten öske
 1851. Kızıl-sarıg hıl çoruur boop-tur.
 1852. Hıldan öske
 1853. Ak hıl çoruur boop-tur evespe aan.
 1854. Ol Arzılañ-Karanıñ
 1855. Törümel hılından öske
 1856. İyi çoon hıl bar boop-tur evespe
 aan.
 1857. "Üş öñ hıl-la bar-dır,
 1858. Arzılañ-Karam", –
 1859. Dep-tir evespe aan.
 1860. "Üş üyeni
 1861. Üyelep bolur-dur bis,
 1862. Üş çaa-bile
 1863. Çaalajır-dır bis,
 1864. Meen sarıg hılımnı üze sokkaştıñ;
 1865. "Sarıg-turug haya bol!" –
 1866. Deer bolzuñza,
 1867. Yambı-diptin büğü talazın duglap
 turar

1868. Sarıg-turug haya-daa
1869. Boop bolur,
1870. Oo-horannıñ
1871. Oranına bargastıñ,
1872. Çingir kara hılımnı
1873. Çula sokkastıñ;
1874. "Damıraktıg kara sug bol!" –
1875. Deer bolzuñza,
1876. Damıraktıg kara sug-daa
1877. Bolur ujurlug çüme – dees, –
1878. Üş üyenı
1879. Üyeleer-dir bis" – dep
1880. Turgan irgin iyin.
1881. Arzılañ-Karanı
1882. Hunan-Kara mungaştıñ,
1883. Sarıg hovuzunga hap olurup-tur.
1884. Arzılañ-Kara tura düjüp turgan
irgin iyin:
1885. "A't boop kelgeştıñ?
1886. İyeden törüp kelgenden beer
1887. Ayan-çorukka bargan eves men.
1888. İyeden törüttüngeş,
1889. Hunan-Kara sen,
1890. Çaa-dayın
1891. Ayan-çorukka bargan eves sen,
1892. İlbi-şidivisti
1893. Körgüsken eves bis,
1894. Hunan-Kara,
1895. İlbi-şidivisti, körjüülem" –
1896. Deen irgin iyin.
1897. "İndıg-dır, Arzılañ-Karam,
1898. Döö sarıg hovunuñ
1899. Ortuzunga barıp turam" – dep
1900. Turgan irgin.
1901. Arzılañ-Kara
1902. Sarıg hovuzunduva
1903. Çüstüg sigen sıy baspas,
1904. Çüzün-bürün çoruu-bile
1905. Çoruy bargastıñ,
1906. Kara çağıs kılçaş deeshtıñ,
1907. Hunan-Karadıva köre düjerge,
1908. Çüs Hunan-Kara bolu bergen,
1909. Hüreşken-daa,
1910. Üstüü oranda,
1911. Karañgı kara dün düje bergen,
1912. Deerniñ tümen sıldızı çerde
1913. Toglap düşken turup-tur evespe
aan.
1914. Karak dırbaş deeriniñ arazında,
1915. Çağıs Hunan-Kara bolu bergeştıñ,
1916. A't baştıg
1917. Açın bora hartıga boop algaştıñ,
1918. Arzılañ-Kara
1919. Karak dırbaş deeriniñ arazında
1920. Hunan-Kara kılıytıp
1921. Çede düjüp kelgen turar boop-tur
evespe aan.
1922. "Döö sarıg hovunuñ ortuzunga
1923. Sen barıp turam, Hunan-Kara!" –
dep
1924. Turgan irgin.
1925. Sarıg hovu ortuzunga
1926. Hunan-Kara barıp turgan irgin iyin.
1927. Haya körnüp keerge,
1928. Arzılañ-Kara
1929. Çüs Arzılañ-Kara bolu bergen,
1930. Çarışkan-hüreşken,
1931. İzırışkan turar
1932. Bolu bergen turgan irgin iyin.
1933. Karak dırbaş deer arazında
1934. Çağıs Arzılañ-Kara bolu bergen
deg bolza,
1935. Sıgık kara buluttarnıñ arazı-bile,
1936. Açın-bora hartıga boop algaştıñ,
1937. Karak dırbaş deeriniñ arazında
1938. Hunan-Kara çede düjüp kelgeştıñ,
1939. Arzılañ-Kara bodu boop
1940. Tura düşken irgin iyin.
1941. "Üş üyede çaa-bile
1942. Çaalajıp bolur-dur bis,
1943. Üş çüül ilbini
1944. Körgüzüp-daa bolur-dur bis" – dep
1945. Turgulaan irgin iyin.
1946. Arzılañ-Karazın munupkastıñ,
1947. Hunan-Kara-daa
1948. Dünde dün çok,
1949. Hünde hün çok,
1950. Ujudup-la organ irgin iyin.
1951. Ayın ayladı çorup olurarga,
1952. Arzılañ-Kara tura düjüp turup-tur:
1953. "Er boduñ eki-daa bolzuñza,
1954. E't çüreñ taan-daa bagay-dır –
1955. Dep turgan. –
1956. Soo-murnun köör-le bolgay" –
1957. Deen irgin iyin.
1958. Soonduva köörge,
1959. Arzılañ-Karanıñ tepken doozunu
1960. Karañgı-la dün bolgan irgin iyin.
1961. Murnunduva köörge,
1962. Arzılañ-Karanıñ tıngan tınıjı
1963. Bedik dagnıñ kırında
1964. Ça's-boraan bolu bergen,
1965. Çavıs tañdılarınıñ kırında
1966. Kuu tuman-na düşken turar boop-
tur evespe aan.
1967. Hunan-Kara ajıglap-tejiglep körüp
turarga,
1968. Eñ betinde
1969. Eki er kijiniñ
1970. Ogu-çemzee

1971. Arga-arıg bolgan
1972. Turup turar oran boop-tur.
1973. Ooŋ murnunduva körüp turarga,
1974. Eki a'ttın söögü
1975. Sook tayga bolu bergen turar boop-tur.
1976. Ooŋ murnunda
1977. "Eki er kijiniŋ
1978. Say-söögü
1979. Saydaktalıp töktüp batkan
1980. Oorga-taygada deg turgan irgin iyin.
1981. "Eki ada-iyeniŋ
1982. Çagılga sözü-le bar bolgay,
1983. Kijiden artık
1984. Kiji turar,
1985. A'ttan artık a't turar-la bolgay" – deestiŋ,
1986. Hunan-Kara-daa
1987. Sarıg-kidis hevenektig ool boop,
1988. Olura düjüp turgan irgin iyin.
1989. Arzılaŋ-Kara-daa
1990. Ölüŋ çede bergen
1991. Öktek kara bogba boop
1992. Düjüp turgan irgin iyin,
1993. Moŋ ıyaş ezençilig,
1994. Morzuk keji törepçilig,
1995. Kızıtpa çalıg,
1996. Kıpıncıg-çarjıncıg amıtan boop algaş,
1997. Eleŋnedip-tendiŋnedip,
1998. Çorup olurup-tur evespe aan.
1999. Despek kara arga belinge
2000. Çorup olurarga,
2001. Çoldak sarıg aşak-daa
2002. Karış bistig
2003. Ak baldını tudup algan,
2004. Töjek ıyaştap turgan irgin iyin.
2005. Eleŋnedip çedip kelgestiŋ,
2006. Kara bogbazından
2007. Aŋdarlı çoruy düje halaaş,
2008. Aşakka öl haaktıŋ bajı deg elbiŋaynıp,
2009. Çaş taldıŋ bajı deg salbaŋaynıp
2010. Turganı ıškaş,
2011. Çaşpaalap, hündülep turgan irgin iyin.
2012. "Ok, ködek, okpan-çikpen,
2013. Ottug karaktıg oglum,
2014. Kayın keldiŋ,
2015. Kayı oran çeder kiji sen?
2016. Adaŋ adaan
2017. Adıŋ kımıl?
2018. İyeŋ adaan
2019. Şolaŋ kımıl? – dep
2020. Turgan irgin iyin.
2021. "Soŋgu çükten üngen kiji men, ada,
2022. Öŋgeçi-küskeçi
2023. Ösküs-çaŋgıs amıtan men.
2024. Kijın bolur
2025. Çılıg ton kayda irgi – deeş, ada,
2026. Çayın bolur
2027. Sarıg sug kayda irgi – deeş, ada", – dep
2028. Turgan irgin iyin.
2029. "Indıg-la çüme bolza, oglum,
2030. Ustuŋ kıldında
2031. Uzun-Sarıg haanda
2032. Çüme ıynaŋ, oglum,
2033. Sarıg-sug-daa
2034. Sarıg hölçük-bile dömeŋ-le,
2035. Bora mün
2036. Bora hölçük-bile dömeŋ.
2037. Indıg bolza-daa,
2038. Onu çiiŋ, onu ijer amıtan çok
2039. Çüme ıynaŋ, oglum.
2040. Olduva kiji barıp bolbas
2041. Oran irgin iyin.
2042. Döö oruktap kirer sen, oglum.
2043. Aldıŋ dijiŋde
2044. Aldan kiji
2045. Karara katkılaan,
2046. Üstüü dijiŋde
2047. Üjen kiji
2048. Karara katkan,
2049. İyi taŋdı ıškaş,
2050. İyi kara buuranı körem, oglum.
2051. Olduva kiji erttirbes,
2052. Kiji bargıspas –
2053. Dep turgan. –
2054. Döö oruktan kirer sen, oglum,
2055. İyi kaldar ıttı kördüŋ be,
2056. Aldıŋ dijiŋde
2057. Aldı kiji
2058. Baarı katkılaan,
2059. Üstüü dijiŋde
2060. Üjen kiji
2061. Baarı karara katkılaan –
2062. Deen irgin iyin. –
2063. Döö oruktap kirer sen,
2064. Aldın ay, hünnü
2065. İyi kuskun duglap kelir,
2066. Kara kuskunnu
2067. Kaŋçap erter sen, oglum?
2068. "A'dıŋnıŋ karaan soktaal" –
2069. Boduŋnuŋ karaan soktaal" –
2070. Dijip keer,
2071. Tos karış haaylıg,
2072. Tos hırınnıg
2073. İyi kara kuskun

2074. Şulbularnı – dep
 2075. Turgan irgin iyin. –
 2076. Döo oruktap kirer sen, oglum,
 2077. "A'dın şapşır,
 2078. Bodun şapşır –
 2079. Deeş kelir, –
 2080. "A'dın kajıktaar,
 2081. Bodun kajıktaar" –
 2082. Dijip kelir
 2083. İyi sarıg ooldu körem, oglum".
 2084. "İyi kara buura" – dep,
 2085. Çünü inçap turar boor sen, ada?
 2086. Teveden töreen
 2087. Çıdıg bodagan-na bolza,
 2088. Çaylıg-la ıynaana, ada,
 2089. Oon öske çüme bolza
 2090. Kım-daa bilçik? – dep
 2091. Turgan irgin iyin. –
 2092. "İyi kaldar ıt" – dep
 2093. Çünü inçap turar kiji sen, ada
 2094. İttan töreen
 2095. Çıdıg mıyaktıg ıt-la bolza,
 2096. Çaylıg ıynaana.
 2097. Oon öske çüme bolza,
 2098. Kım bilçik? – dep
 2099. Turgan irgin iyin. –
 2100. "İyi kara kuskun" – dep
 2101. Çünü inçap turar sen, ada?
 2102. Orannıñ çimirlig kuju-la bolza,
 2103. Çaylıg ıynaana, ada.
 2104. Oon öske çüme bolza-daa,
 2105. Kım bilçik, ada? – dep
 2106. Olurgan irgin iyin. –
 2107. "İyi sarıg ool" – dep
 2108. Çüñ boor, ada?
 2109. Kiji törelgetenden törüttüngen
 2110. E't dıldıg kiji-le bolza,
 2111. Çaylıg ıynaana.
 2112. Oon öske çüme bolza,
 2113. Kım bilçik?" – deeştıñ,
 2114. İyi kara buuranıñ, kırındıva
 2115. Çortup çorup-la berip-tir evespe
 aan.
 2116. "Ulug-la aastıg kiji-dir sen,
 2117. Uzun-na çoruktug sol-dur sen –
 dep,
 2118. Ançap orzuñza-daa
 2119. İnçaş barıp,
 2120. Kara buuranıñ azınga
 2121. A'dıñ-bile
 2122. Boduñ-na
 2123. Karara kada bergen turar sen
 ıynaana" – dep
 2124. Turgan irgin iyin.
 2125. Hunan-Kara ol çorta bergeştıñ,

2126. İlbi-şidizi-bile
 2127. İyi sıranı tura sokkulaaştıñ,
 2128. İyi çeñinge çeñnep algaştıñ,
 2129. Eleñnedip oluru-tur evespe aan.
 2130. Uzun-Sarıg-Haannıñ
 2131. Koda-hüreezinde
 2132. Şiileen-koolaana
 2133. Nayır-doyun kılğan
 2134. Ara-albatı:
 2135. "İyi kara buuranıñ
 2136. Kiji ölüreñge
 2137. İrmavıs sıngan çüme bis – dep, –
 2138. Aanaytıñ-eeneytıñ
 2139. Bagay çüme
 2140. Eleñnedip çorup olur.
 2141. Ol çümenni ölüüp kaarga,
 2142. Ögden üner-dir" – deeştıñ,
 2143. Bajıñ-balgadıñdıva,
 2144. Ög-aandıva
 2145. Çaştıp kire bergen turup-tur evespe
 aan.
 2146. İyi kara buuranı köörge,
 2147. Aldıñ dijinde
 2148. Aldan kiji
 2149. Karara katkılaana,
 2150. Üstü dijinde
 2151. Üjen kiji
 2152. Karara katkılaana
 2153. Mañnajıp oluru-turlar.
 2154. Öktek kara çavaazından
 2155. Düje halıp turgan irgin.
 2156. İyi bileen sıvırıp algaş,
 2157. İyi buura mañnajıp keerge,
 2158. Çalaazından tutkaştıñ,
 2159. Aksın añağaytı tırtkılaaştıñ,
 2160. İyi sırazı-bile
 2161. Aksın deeşkinneep kaapkaştıñ,
 2162. Kara çavaazın muñaştıñ,
 2163. Kadır oruktuva,
 2164. Koda-hüreedive
 2165. Çortup kirip oluru-tur evespe aan.
 2166. "Ölüüp-le kagdı ıynaana" – deeş,
 2167. Ara-albatı ünüp keerge,
 2168. İyi kara buura
 2169. Ol-la çerinde
 2170. Turgulap kalgan turup-tur evespe
 aan.
 2171. Kiji-daa köör arga çok
 2172. Sarıg kidis hevenektig,
 2173. Moñ ıyaş ezenğilig,
 2174. Morzuk keji törepçilig,
 2175. Öktek kara bogbalıg
 2176. Ool-daa
 2177. Erte bergen çortup kirgen
 2178. Oluru-tur evespe aan.

2179. "Inçaga-mınçaga
2180. İyi kara buuranın
2181. Kiji erttiripkenin
2182. Körgeñ eves,
2183. Kandığ huvulug,
2184. Kandığ büdüştüg,
2185. Kandığ çayaannıg
2186. Amitan boor?" –
2187. Dijip-daa turup-turlar evespe aan.
2188. Kara-hüreeniñ iştinge
2189. Çortup-daa turgan irgin iyin.
2190. Aldın ögnüñ ejiiñ aksında,
2191. Dörbelçin aldın şireeniñ kırında
2192. Dört davanın böle bazıp alğan
2193. Demir a'ttı
2194. Aldın çigjir baglaaşta
2195. Üş oraay kakkaştıñ,
2196. Ölüg doñnuk-bile çedir doñnap,
2197. Baglap kaan turgan irgin iyin.
2198. Hunan-Kara çortpuşaan kelgen turup-tur.
2199. Kelgeştin aldın çigjir baglaaşka
2200. Öktek bora bogbazından
2201. Düjüp çadap turup-tur.
2202. Kılaştap kelgen oyaar-la
2203. Çede hona bergen.
2204. Demir a'ttıñ moynunga
2205. İyi-üş oraay kakkaştıñ,
2206. Uzun-dımın
2207. Ölüg doñnuk-bile baglap kaan.
2208. Ol a'dı dört davanın böle baskaş,
2209. Dörbelçin kara aldın şireeniñ kırındıva
2210. Kañgirt kıldır
2211. Halıp üne bergen turup-tur evespe aan.
2212. Haya-daa körgeñ çüme çok,
2213. Çayzı-daa baskan çüme çok,
2214. Haan düjülgezinge
2215. Sarıg kidis hevenektig amitan
2216. Kılaştap kirip keep turup-tur evespe aan.
2217. Çırtkılaş deen deg bolza,
2218. Dörnün bajında
2219. Dörbelçin aldın şireeniñ kırında
2220. Ustun Uzun-Sarıg haan olurup-tur.
2221. Oon adaanda
2222. Çide bergen
2223. Deerlerniñ Demir-Mögezi
2224. Olurup-tur evespe aan.
2225. Beer çarınçe köörge,
2226. Orayından
2227. Oçurbaanay burğan bodaraan,
2228. Bajından
2229. Maga-Hala burğan bodaraan,
2230. Aksı-diji a üjük-bile bütken,
2231. Aajı-çañı ol haannıñ bajı deg
2232. Evileñneen-savılañnaan kadın kiji
2233. Olurar boop-tur evespe aan.
2234. "Haan amır-la,
2235. Kadın mendi-le!" – dep
2236. Turgan irgin iyin.
2237. İttavas, kılçañaynıp körüp kelgeştin:
2238. "İştin-daştın kiji çok çüme be,
2239. Bo kijini çop kiiripken siler? – dep
2240. Algı-kışkı-bile
2241. Çeme-halaa düje bergen turup-tur –
2242. Kayın kelgen
2243. Kuluksaan buga,
2244. Kulburaan sogun deg çüme sen?" – dep,
2245. Uzun-Sarıg haan-daa
2246. Aksı-sözün baştay
2247. Aytırıp egeley bergen olurup-tur evespe aan.
2248. "Songu çükten kelgen kiji men.
2249. Haan silerniñ kığın bolur
2250. Üzülbes üstüg hoyug bıdaañar
2251. Bora, kara hölçükter deg turar – dep
2252. Dıñnaan men.
2253. Çayın bolur
2254. Sarıg-sug
2255. Sarıg döñgelikterde
2256. Sarıg hölçükter-le – dep
2257. Dıñnaan-na bolgay men.
2258. Ösküs-çavıs
2259. Öргеçi-küskeçi amitan men" – dep
2260. Olurup-tur evespe aan.
2261. "Sarıg-sudan ijirtkeş,
2262. Dürgeñ ündürüñer!" – dep
2263. Turgan irgin iyin.
2264. Sarıg-sugnu ekkep-daa turgan irgin iyin.
2265. "Totpaan bodum
2266. Todup aldım" – deestin,
2267. On kiji tötpeen
2268. Onğar şarazın
2269. Aldın şireeniñ artı talazındıva
2270. Şışpip, oktapkan olurup-tur evespe aan.
2271. "Ündürüñer!" – dep
2272. Algırıp-kışkıra bergen turup-tur.
2273. "Ögge kirip kelgen kiji
2274. Ünerin bodu bilir ıynaar,
2275. Haan ada", – deestin,
2276. Sarıg kidis hevenektig kiji
2277. Üne kılaştay-la bergen turup-tur evespe aan.
2278. "Uzun-Nazın dañınazı

2279. Kayda-la irgi,
 2280. Kandığ-la çerde orar çüme irgi?" –
 dees,
 2281. Koda-hüree
 2282. Uzun-Nazın daŋgınanı-la
 2283. Dilep turup-tur.
 2284. İnçap turda,
 2285. Dün düjüp-daa,
 2286. Hün aja bergen turup-tur.
 2287. Koda-hüreeniñ işinde
 2288. Şimçeer-le amıtan çok,
 2289. Organ kiji
 2290. Organ çerinde
 2291. Horuttungan turgan irgin,
 2292. Turgan kiji
 2293. Turgan çerinde
 2294. Horuttungan,
 2295. Çıtkan kiji
 2296. Çıtkan çerinde
 2297. Horuttungan turup-tur.
 2298. Dün düşken sonğaar,
 2299. Hün aşkan sonğaar,
 2300. Hılış-hıvıdı hıñaynıp turar
 2301. Oran-na boop-tur.
 2302. Kıdınga deggen
 2303. Hılış-hıvıt dolu-çaaşkın çağgan
 2304. Hire-le boop-tur evespe aan.
 2305. "Kara çerindive
 2306. Kıñgırtkaynıp töktüp-le turar
 2307. Harın şöleen oran boor" – dep,
 2308. Hunan-Kara
 2309. Ulam şöleedey bergen
 2310. Kılış-hıvıdı
 2311. Kañgırtkaynıp töktüp-le turar,
 2312. Koda-hüreeni
 2313. Dañnı atısı kezip kılaştap
 2314. Tura honup-tur.
 2315. Dañ bajı şara-here,
 2316. Daş bajı kara-şokar hirede,
 2317. Koda-hüree ortuzunda
 2318. Hereldenip turar aldın bajıñ
 2319. Köstü bergen turup-tur.
 2320. Hereldenip turar
 2321. Aldın bajıñga keerge,
 2322. Aldı ka't haalgazın
 2323. Aldı dayzın manaan-na
 2324. Turar boop-tur evespe aan oñ.
 2325. Kara baglaajınga
 2326. Katap kılaştap kelgeştin,
 2327. Açımak kara taalın
 2328. Egin ajır kaap algaş,
 2329. Kılaştap çedip kelgeş,
 2330. İyi kara buura dayzinga
 2331. Dus, kujurun töp berip,
 2332. Ergeledip, kujuradı berip turup-tur.
2333. İyi kaldar ıt dayzınınga
 2334. İrt-sergeziniñ e'din,
 2335. Çigir-çimis,
 2336. Boova-boorzaan
 2337. Töp berip çemgerip,
 2338. Bajından kudu kuduruunga çedir
 2339. Sıybap-daa turgan irgin iyin.
 2340. "Haalga-la aksı manatkaştın,
 2341. Ajıg çüme çirtken
 2342. Eki er ejivisti" – dep
 2343. İyi kara buura
 2344. Algap-yöreep turgan irgin iyin.
 2345. "Haalga aksı manatkaş,
 2346. Kandığ-daa çem çirtpes turgan
 çüme,
 2347. Magalıg-la boldu!" – dep,
 2348. İyi kaldar ıt-daa
 2349. Algap-yöreep turup-tur evespe aan.
 2350. İyi şivişkin iyi dayzinga-daa
 2351. Kelgen turup-tur evespe aan.
 2352. Ayda-çıldı tırtar taakpızın
 2353. Arzaytı-merzeyti
 2354. Salıp bergen turup-tur evespe aan.
 2355. "Bo haalga aksı manatkaştın,
 2356. Taakpı tırtırbas,
 2357. Kalçaaraan-ulaaraan
 2358. Uzun-Sarıg haan
 2359. Mınça höy taakpı salıp bergen eves,
 2360. Eştin çoruu çoğuzun,
 2361. Mörü mögeyzin" – dep
 2362. Algap-yöreep-le turup-turlar evespe
 aan.
 2363. Çedi dayzını
 2364. Çedi çüül çemi-bile çemgerip,
 2365. Tos dayzını
 2366. Tos çüül çemi-bile
 2367. Doğaytı çemgerip,
 2368. Hereldenip turar şıl bajıñnı
 2369. Üş dolgandır ergilip, çemgerip
 kelgeştin,
 2370. Dañ bajı hayaalap çorda,
 2371. İyi kara buuranıñ haalgazından
 2372. Hölçök ayaar kelgeştin,
 2373. Bakılay-köre-le bergen turup-tur.
 2374. Bir çartında beş dañgına,
 2375. Bir çartında beş dañgına
 2376. Turup algan
 2377. Bajın dıraanaylap,
 2378. İyañ tırtıp ırlaşkan turgan irgin iyin.
 2379. Kuş keji
 2380. Kuptuzunun çanında salıp algan,
 2381. Kiji köörü bilek
 2382. Üstüü orandıva üne halıy beer
 2383. İlbi-şidilig
 2384. Kadın turgan irgin iyin.

2385. Kuş keji
 2386. Kuptuzun hevin ketkeş,
 2387. Üstüü orandıva kirer-daa
 2388. Daŋına turgan irgin iyin.
 2389. "Çüü mindig bak çıt boldu?"
 2390. İşti-daştın körüner" – dep,
 2391. Uju-bajın böle-haara
 2392. Tirtına bergen organ irgin iyin.
 2393. Bir daŋına bakılup kelgeştin:
 2394. "İyi kara buuranıŋ haalgazında
 2395. Sarıg kidis hevenektig
 2396. Bagay ool-la
 2397. Herbektenip körüp tur" –
 2398. Deen irgin iyin.
 2399. "Kaŋaldınar-çoondunar?
 2400. İyi kara buuradan egeleeş,
 2401. Tos dayzin
 2402. Çok kılıŋar!" –
 2403. Deen irgin iyin.
 2404. İyi kara buura:
 2405. "Çoruu-la çoğuzun,
 2406. Mörü mögeyzin!
 2407. Ajıg düŋge
 2408. Duzun-kujurunıŋ
 2409. Çemzig ekizin!
 2410. Er ejivistin çoruu çoğuzun,
 2411. Mörü mögeyzin!" –
 2412. Deen irgin iyin.
 2413. "İyi kaldar it!" –
 2414. Deen irgin iyin.
 2415. "İrtiniŋ-sergeziniŋ e'din bergen
 2416. Eki er ejivistin
 2417. Çoruu-la çoğuzun,
 2418. Mörü-le mögeyzin!" –
 2419. Dep turgan irgin iyin.
 2420. "İyi şivişkin,
 2421. Kaŋaldınar, çoondunar?" –
 2422. Dep turgan evespe aan.
 2423. "ajıg kızıl taakpızın bergen
 2424. Omaktıg-la ogluvustıŋ
 2425. Çoruu-la çoğuzun,
 2426. Mörü-le mögeyzin!" – dep
 2427. Turgan irgin iyin.
 2428. "İyi kara kuskun, çoondunar?"
 2429. Deen irgin iyin.
 2430. "Çağlıg karaa-bile
 2431. Tejeep kaan ejivistin
 2432. Çoruu-la çoğuzun,
 2433. Mörü-le mögeyzin!"
 2434. "Kara malğaştan başka
 2435. Mindig-daa çümener bar eves" –
 2436. Deen irgin iyin.
 2437. Tos araatanı doozazı
 2438. Algap-yöreey-le bergen
 2439. Turar-la boop-tur evespe aan.

2440. Kuş keji kuptuzunun ketkeştin,
 2441. Karak dırbaş deeriniŋ arazında
 2442. Uzun-Nazın daŋına
 2443. Üstüü orandıva
 2444. Üner dey beerge,
 2445. Hunan-Kara-daa
 2446. Karak dırbaş deerniŋ arazında
 2447. Kaptazın aldın haalganı
 2448. Ajıda sokkan oyaar-la
 2449. Uzun-Nazın daŋınanı
 2450. Kızıl bilekten segirip algaştın,
 2451. Oŋ holu-bile
 2452. Arnın-bajın suybay çoruy,
 2453. Solagay holu-bile
 2454. Alaŋı edeen baza çoruy,
 2455. Olura-la düşken-ne turup-tur evespe
 aan.
 2456. "Kiji törelgetenden törüttüngen
 2457. Hereejen kiji bolza,
 2458. İyaavıla er kiji-bile
 2459. İzig tınıŋın alçıp
 2460. Çugaalajır ujurlug.
 2461. Oran-savaŋnı
 2462. Örttedip üregdep kagğı deg,
 2463. Kandıg aaylıg kiji bolu berdin,
 2464. Kuş keji kim ketpeen?" –
 2465. Dep-daa organ irgin iyin.
 2466. Kalçaa kızıl taakpızın
 2467. Hayınnadır taakpılay bergen
 2468. Olurgan irgin iyin.
 2469. İyi çartında
 2470. İyi beş on daŋınanı-daa
 2471. Dop-doraan-na şingeedipken
 2472. Ündürüp çorudupkaş,
 2473. Olurup-turlar evespe aan.
 2474. Uzun-Nazın daŋına-bile-daa
 2475. Oyun ege çugaazın çugaalajı bergen
 2476. Olurup-turlar evespe aan.
 2477. Aldın tavaanda
 2478. A'jın-çemin,
 2479. Çigir-çimis,
 2480. Boova-boorzaan salıp algan,
 2481. Aştangan-çemnengen olurup-turlar.
 2482. Aldın hoo-dombuda
 2483. Kızıl şayın,
 2484. Birden biree çokka,
 2485. Çangıs dombudan şaylay bergen,
 2486. Çangıs tavaktan
 2487. Çemneni bergen olurup-turlar.
 2488. Uzun-Nazın daŋınanıŋ
 2489. Bajınınçe kirkenden beer,
 2490. Aldı ay boop
 2491. Bar çıtkan irgin iyin.
 2492. Kara çavaazı-daa

2493. Uttungan-kagdingan turgan irgin
iyin.
2494. Ölüp-daa bolbas,
2495. Dirlip-daa bolbas,
2496. Aldın şiree kırından
2497. Düjüp-daa bolbas,
2498. Şil bajından
2499. Ünüp-daa bolbastap turgan
2500. Hunan-Kara irgin iyin.
2501. Ertenniñ-ne sarıg kidis heveneen
2502. Ektinge salıp algaştıñ,
2503. Aldın songadan bakıláp körüp
turarga,
2504. Demir a't-bile
2505. Kara bogbanıñ kıyında
2506. Aldan-çedenden
2507. Ara çok kiji
2508. İmıneynıp-la, kıymıñaynıp-la
2509. Çıglıp turar-la boop-tur evеспе aan.
2510. Aldı ay bolu bergende,
2511. Bir erten-ne
2512. Çoldak sarıg-sarıg ooldar-daa
2513. Songa karaanga kelgeştıñ:
2514. "açam mañaa kel didir, çestey", –
2515. Deeştıñ, kattırıp,
2516. Mañnajıp turgulaan irgin iyin.
2517. Bir-le erten
2518. Dañ bajı şara-here,
2519. Daş bajı kara şokar hirede
2520. Üne halıp kelgeştıñ,
2521. Kara bogbazı-bile
2522. Demir a'tka
2523. Kılaştap kelgen turup-tur evеспе
aan.
2524. Demir a'ttı o'tkarar dees,
2525. Haan kijiniñ ara-albatızı
2526. Kara bogbanı
2527. Moynunga üş oraay kakkaş,
2528. Ölüg doñnuk-bile doñnap-baglap
kaan,
2529. Adırar dees,
2530. Çejip çadap kaan,
2531. İmileen-kıymıñnaan turar boop-tur
evespe aan.
2532. "Aalga kelgen
2533. Aalçılarnıñ malın
2534. Ool aymaktıñ uluzu
2535. O'tkarar-daa, suggarar-daa
2536. Boor kay çop,
2537. Kiji baglap kaan
2538. Bag çejip albas,
2539. Bo haannıñ ara-albatızınıñ
2540. Holu-kırızı sıngıláp kalgan
2541. Ulus boor be?" –
2542. Dep turgan irgin iyin.
2543. Kara bogbanı köörge,
2544. Biyeegizinden-daa todug-şırak
2545. Turgan irgin iyin.
2546. Demir a'ttı köörge,
2547. Karak-kulaa-daa oñgaya bergen,
2548. İşti-baarı soglup kalgan-na turgan
irgin iyin.
2549. Höy amıtan körüp turda,
2550. Kara bogbazın çejip algaştıñ,
2551. Uzun-Nazın dañınanıñ
2552. Şil bajınıñ aksınga kelgeştıñ:
2553. "Hırnıñnı kıra
2554. Semirip al,
2555. Çayañnı çara
2556. Semirip al.
2557. Sen baksıraar bolzuñza,
2558. Mendive medee
2559. Sös beer eves sen be,
2560. Men baksıraar bolzumza,
2561. Seni kıygırar
2562. Eves sen be" – deeştıñ,
2563. Moñ ıyaş ezengilig,
2564. Morzuk keji törepçilig,
2565. Çalçay kara ezerin-daa
2566. Soya sop algaştıñ-daa,
2567. Höy amıtan körüp turda,
2568. Şil bajındıva
2569. Kañıradı-konğuradı
2570. Södürtüp kirip çoruy bargan-daa
turup-tur.
2571. Kara çavaazın salıp
çoruduvatkuştıñ,
2572. Baza bir ay hirede olurup-tur.
2573. Ay hire bolu bergende,
2574. Çoldak sarıg-sarıg ooldar;
2575. "Açam arga-daa çok
2576. Kel didir, çestey" – diškeştıñ,
2577. Kijirip çorup-daa turup-tur evеспе
aan.
2578. Bir erten
2579. Bodattınıp çıdıp-tır.
2580. Aal-çurtu-daa
2581. Sağında kire bergen,
2582. Ada-iyezin-daa
2583. Saktı bergen çıdıp-tır evеспе aan.
2584. "Çerniñ iraandan,
2585. Sugnuñ uzunundan
2586. Kelgen kiji bolgay men.
2587. Alır bolza,
2588. Ap-daa köör-dür.
2589. Kaar bolza,
2590. Kaap-daa köör-dür"– dep,
bodattıngaştıñ,
2591. Sarıg kidis heveneen
2592. Ektinge salıp algaş,

2593. Haan düjülgezindive kılaştap
 2594. Çoruy-la bargan turup-tur evespe on.
 2595. Haannın aldın örgeezinge kirip keerge,
 2596. Biyeegi-le çaŋı-la boop-tur evespe aan.
 2597. Demir-Möge-daa orbuşaan olurup-la tur,
 2598. Uzun-Sarıg haan-daa
 2599. Aldın düjülgeziniñ kırında olurup-tur,
 2600. Kadın-daa olurbuşaan olurur,
 2601. Üş deŋ kiji olurur boop-tur.
 2602. Baza-la haannı
 2603. "Amır-la!" – dep amır-mendizin
 2604. Aytırğan olurup-tur evespe aan.
 2605. Uzun-Sarıg haan olurgaştıŋ:
 2606. "Kayırtan kelgen,
 2607. Kuluksaan buga sen?
 2608. Kayın kelgen,
 2609. Kulburaan sogun sen?
 2610. Adaŋ adaan
 2611. Adıŋ kımıl?
 2612. İyeŋ adaan
 2613. Şolaŋ kımıl, kulugur," –
 2614. Dep turgan irgin iyin.
 2615. "Men-daa, haan,
 2616. Çige soŋgu çükten üngen kiji men.
 2617. Adan-teve
 2618. Kılaştap çetpes,
 2619. Ada-övüge
 2620. Saktıp çetpes,
 2621. Irak orandan üngen kiji men –
 2622. Dep organ irgin iyin. –
 2623. Şıl-Dag, Şilen-Dagnı çurttap turar,
 2624. Aldın-bulak
 2625. Möŋgün-bulak suglug,
 2626. Agar-sandan,
 2627. Ala-sandan ıyaştıŋ,
 2628. Kara höldün kıldında o'ttap turar
 2629. Aldan iyi
 2630. Adır mıyıstıŋ,
 2631. On ses azıglıŋ,
 2632. Üş kuspak kuduruktug,
 2633. Üş ilig düktüg,
 2634. Bora-höl a'ttıŋ,
 2635. Çüs ses huulgaazınını huulup turar
 2636. Say-Toyuŋ kadın iyelig,
 2637. Dalay-Baybıŋ haan
 2638. Dep kijiniñ
 2639. Teve sürükçüzü kiji men iyin –
 2640. Dep olurgan irgin iyin. –
 2641. Dorum teve çitkenden beer
 2642. Tos çıl boldu, haannar,
 2643. Adan teve çitkenden beer
 2644. Aldı-çedi çıldıŋ üürü bolu berdi, haannar, –
 2645. Dep organ irgin iyin. –
 2646. İndıŋ çüme ajıglap-seziglep
 2647. Üngen kiji men,
 2648. Silerniñ teve
 2649. Sürüüŋerde dorum teve,
 2650. Adan teveden
 2651. Çünü bildiŋer? –
 2652. Dep organ irgin iyin.
 2653. "Kiji kırıraan,
 2654. Kiji şeneen, kulugur, –
 2655. Dep organ irgin iyin. –
 2656. Dorum teve deer
 2657. Sözüŋ çüü bolur, kulugur,
 2658. Dorum çemzek-bile körjüülü deen
 2659. Sözüŋ-dür, kulugur;
 2660. Adan teve çitti deer
 2661. Sözüŋ çüü bolur, kulugur?
 2662. Aŋı-tölünü alır men
 2663. Dep organ sözüŋ-dür, kulugur", – deeştiŋ?
 2664. Uzun-Sarıg haan-daa
 2665. İzig-izig
 2666. Attınıp çaŋçay beerge,
 2667. İnek-mıyaa
 2668. Kargıtıkdandır haynıp-daa turar,
 2669. Ara-albatı ortu kiir kırılp-daa turar
 2670. Bolu berip-tir evespe aan.
 2671. Sook-sook
 2672. Attına çaŋçay beerge,
 2673. Doŋ çeri dozunaıyındır soop,
 2674. Çarlıp çaştap turar,
 2675. Ara-albatı ortu
 2676. Kiir kırılp-daa turar-la,
 2677. Ölbeyn-daa bargan amıtan bolza,
 2678. Dalıp-dulup-daa turar-daa boop tur evespe aan.
 2679. Sarıg kidis hevenektig
 2680. Bagay oolduŋ
 2681. Baskan budu
 2682. Kıymış-daa dives,
 2683. Körgen karaa
 2684. Çiveş-daa dives,
 2685. Deerlerniñ Demir-Mögeziniñ
 2686. Baskan budu
 2687. Kıymış-daa dives,
 2688. Körgen karaa
 2689. Dıvaş-daa dives boop-tur evespe aan.
 2690. Ol iyiden başka amıtan
 2691. Ölüp-çidip-daa,
 2692. Ölüg dalgaktar bolup turar
 2693. Boop-tur evespe aan.

2694. Attınıp-çaŋçap kaan söölünde:
2695. "Kayıŋarnı kaar,
2696. Kayıŋarnı alır,
2697. Deer, ooldarım,
2698. Öŋ-tala bolur ulus
2699. İyik siler be,
2700. Ta öjeen-adaan kılır ulus
2701. İyik siler be,
2702. Men-ne bilbes men,
2703. Dep-deŋ kıy çok
2704. Küştüg-şıldaldıg ulus-la-dır siler" –
2705. Dep organ irgin iyin.
2706. Sarıg kidis hevenektig
2707. Bagay ool olurgaştıŋ:
2708. "Çerniŋ irraandan
2709. Kelgen men, haan,
2710. Sugnuŋ uzunundan
2711. Kelgen men, haan,
2712. Öŋ tala çok bodum
2713. Öŋ-tala-daa tıptınıp aar dees
2714. Kelbeen men,
2715. Al-şaa çok bodum,
2716. Alıg-şaglıg-daa boop alır dees
2717. Kelbeen men.
2718. Kiji ındıg herek çok çüveni
2719. Çüzün çugaalap orar boor çümel?
2720. Meeŋ-ne dıŋnavazım,
2721. Meeŋ-ne hüleevezim çarlık-tır" –
deeshtiŋ,
2722. Sarıg kidis heveneen
2723. Ektinge salıp algaştıŋ?
2724. Haya-daa körbeyn,
2725. Üne kılaştap çoruy-la bargan turup-
tur evespe oŋ.
2726. Uzun-Nazın daŋgınazınıŋ
2727. Şil bajıŋınga bargaştıŋ,
2728. Şiree-kambzıŋıŋ kırınga
olurupkaştıŋ,
2729. Küre-küçülüg katkızın kattırıp,
2730. Oynap-oynap, höörejiŋ,
2731. Sarıg şayın şaylap
2732. Olurup-turlar evespe aan.
2733. Ol-la erteninde
2734. Çoldak sarıg-sarıg ooldar baza-la:
2735. "Açam maa kel didir, çestey", –
dees,
2736. Çoruy-la bargan turup-tur evespe
aan.
2737. "Çerniŋ ıragından,
2738. Sugnuŋ uzunundan kelgen kiji
2739. Alır bolza,
2740. Alır-dır,
2741. Kaar bolza,
2742. Kaar-dır" – deeshtiŋ,
2743. Baza çoruur dep turgan irgin iyin.
2744. İyi haan çugaalajıp
2745. Olurup-turlar evespe aan:
2746. "Çüü boor kulugurnu!
2747. Kaŋçap ölüretil,
2748. Haan katım? – dep,
2749. Demir-Möge çugaalap organ irgin
iyin. –
2750. Üstüü orandıva üngeştiŋ,
2751. Am ındıg bolza,
2752. Ak turugnuŋ kırınga
2753. Olurtuptar-dır.
2754. Ak şugum bijikten bijip,
2755. Ekkel – deer-dir monu,
2756. Ak şugum bijik
2757. Bijip olurda,
2758. Ak buluttarnı tırtıp algaştıŋ,
2759. Ak çaŋnıktı
2760. Düşke çedir çaŋnıktaza,
2761. Ak turugnu
2762. Kodan dovuu hire
2763. Büdün daş çok kıldır
2764. Çaŋnıktadı kelze,
2765. Bastınmayn-tuttunmayn kay baar
ol" – dijiŋ,
2766. Kırırıp-ittirjiŋ
2767. Olurup-turlar evespe aan.
2768. Üstüü orandıva Demir-Möge
2769. Ünüp çoruy-la bargan turgan iyin.
2770. Sarıg kidis hevenektig ool-daa
2771. Çedip-le kelgen organ irgin iyin.
2772. "Ekii, oglum,
2773. Ak turugnuŋ kırınga böğün
2774. Ak şugum bijikten bijik
2775. Ekkel" – dep turgan irgin iyin.
2776. "İndıg-dır" – deeshtiŋ,
2777. Uzun-Nazın daŋgınazınga keep-tir.
2778. "Çüü bolduŋ? – deen irgin iyin.
2779. "ak turugnuŋ kırınga böğün,
2780. Ak şugum bijik bijip
2781. Ekkel deer çüme-dir" – deen irgin
iyin.
2782. "Seni ölüre deen-dir,
2783. Ak çaŋnıŋ tırtıp
2784. Düyürer dey bergen-dir,
2785. Ak turugnu
2786. Kodan dovuu hire
2787. Büdün daş çok kıldır
2788. Çançaradı-la beer çüme bolgay.
2789. Ölze-daa
2790. Seeŋ-bile kadı ölür men" –
2791. Dep organ irgin iyin.
2792. "Sagıştıglar
2793. Sagıŋınga çedip alır,
2794. Küzeldigler

2795. Küzeli hanıp-daa alır çoor" –
deeştin?
2796. Çoruur dey beerge,
2797. Uzun-Nazın daŋgınazı
2798. Soondan turup çıdırda,
2799. İlbi-şidi-bile
2800. Hunan inek deg
2801. Ak dajı-bile
2802. Soŋgu edeenden bazıra kaay
kaapkaştın,
2803. Aldırbayn çoruy-la bargan turup-tur
evespe aan.
2804. Ak turugnuŋ kırına bargaştın,
2805. İyeziniŋ
2806. Üş kırıl ertinezin delgeredi,
2807. Üş bak çayaanın
2808. Baza ujurlap,
2809. Üş ertine
2810. Ak torğu kuduuzunga uşa sop
ekkelgeştin,
2811. Ak turugnuŋ kırına,
2812. Aldı ka't kıldır çada salıp algaştın,
2813. İyeziniŋ
2814. Aldı ama
2815. Ak torğu arjılın uşa sokkaştın,
2816. Teyiniŋ kırına,
2817. Aldı ka't kıldır sıy tutkaştın,
2818. Ak nomnu nomçup,
2819. Ak şugumunga bijip-le bergen
olurup-tur evespe oŋ.
2820. Ak buluttar
2821. Haynıgılay bergen deg bolza,
2822. Çıjıradı ak çaŋnık düjüp egeley
2823. Bergen-ne turup-tur evespe oŋ.
2824. Dü'ske çedir çaŋnıktap keerde,
2825. Ak turug-daa
2826. Kodan dovuu hire
2827. Bütün daş çok kıldır
2828. Örttenip-huyuktalıp turgan irgin
iyin.
2829. Hunan-Karanıŋ
2830. Nomun nomçuuru,
2831. Bijik bijiri dam barıp turgan irgin
iyin.
2832. Teyniŋ kırında
2833. Aldı ama
2834. Ak torğu arjıldın
2835. Dört azınga deggeş,
2836. Ak torğu olbuktın
2837. Dört azınga deggeştin,
2838. Dolu çaaşkın-bile dömey,
2839. Adaanda ak turug
2840. Örttenip-huyuktalıp-la turgan irgin
iyin.
2841. Dü'ske çedir çaŋnıktadıp keerde,
2842. Deerniŋ ogu
2843. Kurlak-daa çedip-le turgan irgin.
2844. Deer ayazıp
2845. Erte bergen turup-tur.
2846. Deerniŋ ogun
2847. Sarıg kidis heveneenge edektep
algaştın,
2848. Kelgen turup-tur evespe oŋ.
2849. Uzun-Sarıg haannıŋ ööŋge
kelgeştin:
2850. "Şöleen çerger olurgaştın,
2851. Harı bijik bijik kagdım,
2852. Haan ada,
2853. Eki ündürer-kıygırar sen – deeştin,
2854. Bijin bergeştin –
2855. Bo çerniŋ deerniŋ çaarı
2856. Demir çaap turar çüme-dir haan", –
deeş,
2857. Deerniŋ ogun
2858. Dörünüŋ bajınçe
2859. Kırğırt kıldır çajıpkaş,
2860. Üne kılaştap çoruy-la bargan turup-
tur.
2861. Demir-Möge çedip keerge,
2862. Ak turug
2863. Örttenip-huyuktalıp kalgan
2864. Çıdıp-tır evespe aan.
2865. "Attındı-la ıynaana,
2866. Tuttundu-la ıynaana" – deeş,
2867. Öörüşkülüg-bayırılıŋ
2868. Haannıŋ çijir
2869. Aldın baglaajına
2870. A'dın baglay sop kaaştın,
2871. Kire düjüp kelgeştin:
2872. "Kaŋçaldı,
2873. Haan katım? – deen irgin iyin.
2874. Örttenip-huyuktalıp kagdı-la
ıynaana" –
2875. Dep turgan irgin iyin.
2876. Şıyaana am.
2877. "Kaŋçaar boor? –
2878. Dep olurgan irgin iyin. –
2879. Bijik bijip kaana.
2880. Bijin-daa ündürüp çadap kagdım,
2881. "Bo çerniŋ deeriniŋ harı
2882. Demir çaap turar oran-dır" –
deeştin,
2883. Deerniŋ ak ogun
2884. Oktapkaştın baardı" –
2885. Dep organ irgin iyin.
2886. "Çop horagannıŋ çoor, katım,
2887. Am baza üneyn,
2888. Am daarta
2889. Kızıl turugnuŋ kırına,
2890. Kızıl şugum

2891. Bijik bijip ekkel!" – dees,
 2892. Aybıla – deesťin,
 2893. Baza-la Demir-Möge deerindive,
 2894. Ünüp çoruy bargan turup-tur evespe
 aan.
 2895. Erteninde baza-la
 2896. "Kel!" – deen turgan irgin.
 2897. Sarıg kidis heveneen
 2898. Ektinge salıp algaş,
 2899. Baza çedip keerge;
 2900. "Bögün, oglum,
 2901. Kızıl turugnuş kırına
 2902. Kızıl şugum bijikten bijip
 2903. Ekkel!" – dep organ irgin iyin.
 2904. Kızıl turugnuş
 2905. Kırına bargaşťin,
 2906. Kızıl torgu olbuk-kuduzun
 2907. Salıp algaşťin,
 2908. İyeziniş aldı ama
 2909. Kızıl torgu arjılın
 2910. Aldı ka't kıldır sıy tutkaş,
 2911. Teyniş kırına salıp algaş,
 2912. Kızıl şugum bijiin bijip,
 2913. Kızıl nomun nomçup organ irgin
 iyin.
 2914. Kızıl-kızıl buluttar
 2915. Haynıgılay bergen deg bolza,
 2916. Kızıl çañnıktar
 2917. İdradı çañnıktay-la bergen turgan
 irgin iyin.
 2918. Kızıl torgu arjıldın
 2919. Dört azınga deggeşťin,
 2920. Kızıl torgu olbuk-kudustun
 2921. Dört azınga deggeşťin,
 2922. Kızıl turug-daa
 2923. Örttenip-huyuktalıp turgan irgin
 iyin.
 2924. Düşke çedip çañnıktap çorda,
 2925. Deerniş ogu
 2926. Kurlak çedir turgan irgin.
 2927. Deer-daa ayazıp
 2928. Erte-le bergen turup-tur evespe on.
 2929. Deerniş ogun
 2930. Edektep algaşťin:
 2931. "Şöleen çerçe
 2932. Bijik bijip kagdı, haan, –
 2933. Deesťin, dörünüñ bajındıva tö
 oktapkaşťin.
 2934. Delegeyni deeskindir bijeeşťin,
 2935. Deeldigenni bijivedim,
 2936. Bijittinmeyn baardı, haan", – dees,
 2937. Bijiin baza-la beripkeş,
 2938. Kılaştap çoruy barıp-tır evespe aan.
 2939. Deerniş Demir-Mögezi badı keerge,
 2940. Kızıl turug
 2941. Örttenip-huyuktalıp kalgan
 2942. Çıdıp-tır evespe on.
 2943. "Am-na bastıngan,
 2944. Tuttungan boor!" – dep
 2945. Amırap-çolugup,
 2946. Haanınıñ aalına kelgeşťin.
 2947. "Kañaldı, haan katım," –
 2948. Deen irgin iyin.
 2949. Haan:
 2950. "Delegeyni deeskindir bijeeşťin,
 2951. Deeldigenni bijivedim" – dees,
 2952. Üjük bijip kaggan,
 2953. Ündürüp-daa çadap kagdı – deen.
 2954. "Deerniş ogu
 2955. Düün baza demir çaggan
 2956. Bögün baza demir çaggan" – dees,
 2957. Oktapkaşťin bardı" –
 2958. Dep organ irgin iyin.
 2959. "Çoongan horannıg kulugur boor,
 2960. Haan katım – dep organ irgin iyin.
 –
 2961. İdığ bolza,
 2962. Baza üneyn, haan katım.
 2963. Kañ kara turugnuş kırına
 2964. Örtin kara şugum bijikten
 2965. Bijip ekkel
 2966. Deer eves sen be!
 2967. Kara buludun tırtıp algaşťin,
 2968. Kara çañnık-bile
 2969. Bustur düjürüp kaaptayn" – dees,
 2970. Baza ünüp çoruy bargan
 2971. Turup-tur evespe aan.
 2972. Erteninde baza
 2973. "Kel" – deen turup-tur evespe aan.
 2974. "İdığ bolza, oglum,
 2975. Bögün kara turugnuş kırına
 2976. Kara şugum bijikten bijip
 2977. Ekkel" – deen irgin iyin.
 2978. Kara turugnuş kırına
 2979. İyeziniş kara torgu olbuun
 2980. Salıp algaşťin,
 2981. Aldı ama
 2982. Torgu arjılın
 2983. Aldı ka't kıldır sıy tutkaşťin,
 2984. Teyiniş kırına salıp algaşťin?
 2985. Kara şugum bijiin bijip-daa,
 2986. Kara nomun nomçup-daa,
 2987. İyin-kıyañ bijip organ irgin iyin.
 2988. Kara-kara buluttar
 2989. Hadıp ünüp kelgen deg bolza,
 2990. Kara çañnık-daa baza-la
 2991. Däjüp-le turgan irgin iyin.
 2992. Aldı ama
 2993. Kara torgu arjıldın
 2994. Dört azınga deggeşťin,

2995. Kara torgu olbuktun
 2996. Dört azınga taygaştın,
 2997. Kara turug haynıp-daa,
 2998. Estip-daa turgan irgin iyin.
 2999. Dü'ske çedir çañnıktap keerge,
 3000. Deerniñ ogu
 3001. Kurlakka çedip turda,
 3002. Deer ayazıp
 3003. Erte bergen turup-tur evespe aan.
 3004. Deerniñ ogun
 3005. Edektep algaştın,
 3006. Baza-la haan
 3007. Däjölgezinge kelgeştin,
 3008. Dörünün bajındıva
 3009. Konğurtkayndır tö çajıvıtkaştın:
 3010. "Üş hünde çaap keldi,
 3011. Bo çerniñ deerinñ çaarı
 3012. Demir çaap turar.
 3013. Bistiñ çerniñ čaaşkıñ bolza
 3014. Öl čaaşkıñın čaar čañnıg čüme
 3015. Kaptagaynı hayındır bijeen
 hiremde,
 3016. Kara čağıs hartıganı bijiveyn
 baardım,
 3017. Haan, monu ündürer sen" – deeştin,
 3018. Baza-la sarıg kidis hevenee-bile
 3019. Kılaştap çoruy-la bargan turup-tur
 evespe on.
 3020. Baza-la Demir-Möge
 3021. Üstüü orandan çedip kelgeş köörge,
 3022. Kara turug haynıp-estip kalgan
 3023. Turup-tur evespe aan.
 3024. "Am-na bastıgan
 3025. Tuttungan boor" – deeştin,
 3026. Konçug öörüşkülüg,
 3027. Haan däjölgezinge keep turgan
 irgin iyin.
 3028. "Kañaldı, katım?" – deerge,
 3029. "Şöleen çerge olurgaştın,
 3030. Kara şugum bijik bijip kagdım,
 3031. Kaptagaynı hayındır bijeeş,
 3032. Hartıganı bijiveyn baardım" – deeş,
 3033. Bijik bijip bergen
 3034. Ündürüp-daa çadap olur men –
 3035. Deen irgin iyin.
 3036. "Deerniñ ogu üş hünde
 3037. Demir çaap keldi" – deeştin,
 3038. Dör bajınçe oktapkaş, bardı" –
 3039. Dep organ irgin iyin.
 3040. "Am kañcaar kiji boor?" –
 3041. Dijip olurup-turlar.
 3042. "Moon kara bogbazı
 3043. Çedi hemni-daa kayın keji,
 3044. Çedi arttı-daa kayın ajar.
 3045. İndig bolza
 3046. Çer-deerniñ kıldından
 3047. Agar-sandan ıyaştın
 3048. Aldın suuk buduun
 3049. A'dı ertkeş,
 3050. Algaş kelgen kiji bolza,
 3051. Uzun-Nazın dañğınanı
 3052. Alır-dır – dep
 3053. Adaan-möörey kılır-dır" – diji,
 3054. Kattırıp-ittirip, höörep organ irgin
 iyin.
 3055. "Çerniñ ıraandan,
 3056. Sugunı uzunundan
 3057. Kelgen kiji
 3058. Alır bolza, alır-dır,
 3059. Kaar bolza,
 3060. Kaar-dır" – deeş,
 3061. Sarıg kidis heveneen
 3062. Ektinge salıpkaştın,
 3063. Baza-la haan däjölgezinge
 3064. Çedip kelgen turup-tur evespe aan.
 3065. "Kayınarnı alır,
 3066. Kayınarnı kaar
 3067. Deer, ooldarım.
 3068. Çer-deerniñ kıldında
 3069. Agar-sandannıñ doorzundan
 3070. Aldın suuk buduun kımçılangaştın,
 3071. A'dı ertip kelgen kiji-le bolza,
 3072. Dañğınanı alır-dır" –
 3073. Dep organ irgin iyin.
 3074. "Ol bolza ujur-dur,
 3075. Yozu-dur – dep,
 3076. Hunan-Kara çugaalap organ irgin
 iyin. –
 3077. Silerniñ başkı çugaanarda bolza,
 haan,
 3078. Öñ-tala bolur bolza,
 3079. Bolur hire
 3080. Čüme çugaalaan bolgay siler.
 3081. Alışkı, şanışkı-daa bolur hire
 3082. Çugaalaan bolgay siler,
 3083. Ujur-dur,
 3084. Yozu-dur" – dep kaaştın,
 3085. Üne kılaştap çoruy-la bargan
 3086. Turup-tur evespe aan.
 3087. Uzun-Nazın dañğınanıñ
 3088. Şil bajınınıñ ejiiniñ aksinga
 kelgeştin:
 3089. "Arzılañ-Karam,
 3090. Kañaldın-çoonduñ?" – dep
 3091. Algı-kışkızın
 3092. Algırigan-kışkırgan turup-tur evespe
 aan.
 3093. Urug-darıgnıñ
 3094. Uju-bajı

3095. Çarlıp kaar çazıp-daa turgan irgin
iyyin.
3096. Arzılaŋ-Karanıŋ
3097. Ajırgı çarıkkı kulaandan
3098. Hunan-Karanıŋ
3099. İzig kışkızı dıñnalğaştıŋ,
3100. A'ttangı çarıkkı kulaandan
3101. Boonuŋ ogu deg sıynaynıp
3102. Ünüp-daa turgan irgin iyyin.
3103. "Hunan-Kara
3104. Menden çarılğaştıŋ,
3105. Baktıŋ bağı
3106. Köre bergen-dir" – deeştıŋ,
3107. Arzılaŋ-Kara
3108. Bodu boop tura düşkeştıŋ,
3109. Deşkilep-mañnaan heveer
3110. Uzun-Sarıg haannıŋ
3111. Koda-hüreezin
3112. Üş dolgandır deşkilep mañnaarga,
3113. Ara-albatınnıŋ
3114. Azıraan malı
3115. Orta keep kıra düşkülep,
3116. Çede düjüp kelgen turup-tur evespe
aan.
3117. Arzılaŋ-Kara
3118. Arzılaŋ-Kara bodu-la
3119. Bolu bergen çüme töleede,
3120. Hunan-Kara
3121. Hunan-Kara bodu boop,
3122. Olura düjüp turup-tur evespe aan.
3123. Uzun-Nazın daŋgına-bile
3124. Aldın hoo-dombuda şayın ijip
3125. Olurgan irgin iyyin.
3126. Ol orta-daa
3127. Hunan-Kara bile
3128. Uzun-Nazın daŋgına-daa
3129. Oyun egezi çugaazın çugaalajıp
3130. Olurgan irgin iyyin.
3131. Kadıg kara selemegin
3132. "Deerge deñneşken
3133. Demir terek baglaaş bol!" –
3134. Deeş, şaşkaştıŋ,
3135. Ol şil bajınnıŋ ejiiniŋ aksında
3136. Arzılaŋ-Karanı baglap,
3137. Ayda soodup-daa turgan irgin iyyin.
3138. Ay bolu bergende,
3139. Demir-Mögeniŋ
3140. Demir a'dın
3141. On beş harlıg ool mungaştıŋ,
3142. Çoruplatkan turgan irgin iyyin.
3143. Hunan-Karanıŋ
3144. Arzılaŋ-Kara a'dın
3145. Munar-daa amıtan tıvılbayn bargan
3146. Turgan-tur evespe aan.
3147. Demir a'ttı mungan kiji
3148. Ay bolgan turup-tur evespe aan.
3149. Inça haan kürünüŋ iştinden
3150. Arzılaŋ-Karanı
3151. Munar kiji
3152. Tıvılbayn-daa bargan turup-tur
evespe aan.
3153. Uzun-Nazın daŋgına olurgaştıŋ:
3154. "Bo haannıŋ ara-albatızın iştinden
3155. Çangıs-daa kiji seen a'dıñ munar
3156. Kiji tıvılbayn barganda,
3157. A'dıñnı sen am
3158. Çok bolza "üş harlıg
3159. Çaş urugga mundurar men" – dep
3160. Bir çardan salıp körem,
3161. "Çok bolza aldan harlıg
3162. Nazı-övägezi çede bergen
3163. Aşak kijee mundurar men" – dep,
3164. Bir çardan salıp körem" –
3165. Dep organ irgin iyyin.
3166. İyi çardan-daa
3167. Salıp ündürüp-daa turgan irgin iyyin.
3168. Üş hona bergende,
3169. Biyeedeği ujurajıp turganı,
3170. Ak baldını tudup alğan
3171. Ak saldıg
3172. Çoldak sarıg aşak:
3173. "Men-ne munup köreyn, oglum", –
3174. Dep turgan irgin iyyin.
3175. Uzun-Nazın daŋgına-bile
3176. Hunan-Kara
3177. Aşaktı oñ solagay
3178. Holundan tutkaştıŋ,
3179. Tos ka't haalgalıg
3180. Şil bajınnıŋ
3181. İştindive kiire bergeştıŋ,
3182. Arazınga olurtup alğaştıŋ,
3183. Çangıs tavaktan çemnenip,
3184. Çangıs hoo-dombudan şaylap,
3185. Olurup-tur evespe aan.
3186. Arzılaŋ-Karanıŋ
3187. Aldı ka't höndürgezin
3188. Hunan-Kara höndürgeley bergen
3189. Turup-tur evespe aan.
3190. Aldı ka't kudurgazın
3191. Kudurgalay bergen turup-tur.
3192. Ajırgı çartında
3193. Aynı siilip turgaş kılıp kaan
3194. Aldın-möngün
3195. Ezer-çügenin ezertep,
3196. A'ttangı çartında
3197. Hünnü siilip turgaş,
3198. Hün hereldig
3199. Hümüş ezerin
3200. Ezertep turgan irgin iyyin.
3201. Aldan iyi kolun-şavızın

3202. Avıy-şavıy-daa
3203. Tırta-daa bergen turup-tur evespe aan.
3204. İyi şooday elezinni bıjıglap,
3205. Kojup, dergiley-daa bergen
3206. Turup-tur evespe aan.
3207. Ala-kara taalıñın-daa
3208. Arta kaap turgan irgin iyin.
3209. Aşakka çağın çağıp,
3210. Sözüñ sögley bergen olurup-turlar.
3211. Uzun-Nazın dañgına-bile
3212. Hunan-Kara
3213. Aşaktıñ oñ, solagay
3214. Holundan çedip-sölep
3215. Çedirip keep turup-tur.
3216. Arzılañ-Karaga-daa
3217. Ekkelgeştıñ,
3218. Bireezi uzun-dının tutkan,
3219. Bireezi aşaktıñ kurlaktan tutkaş,
3220. Arzılañ-Karanıñ kırındıva
3221. Olurtup turup-tur evespe aan.
3222. "Tönmes-batpas
3223. Kandıg-daa a'jın-çemin
3224. Çiir bolzuñza,
3225. Kara taalıñ iştinde, ada, – dep
3226. Çağıp turgan irgin iyin. –
3227. Kadıg kara selemenı
3228. Çerle kaap bolbas, ada – dep
3229. Turgan irgin iyin. –
3230. Arzılañ-KARA
3231. Kadıg mañın mañnay beer boor,
3232. E'di-hanı iziy berze,
3233. Kadıg mañın mañnay beer,
3234. Kadıg mañga şıdaşpayn
3235. Uju-bajıñ çarlıp kaar
3236. Boor, irem, – dep
3237. Turgan irgin iyin. –
3238. İyi şooday elezinni
3239. Dergilep kaar bolza,
3240. Çüstüg sigen sıy baspas,
3241. Çüzün-bürün çoruu-bile çoruur boor – dep
3242. Turgan irgin iyin. –
3243. Çer-deerniñ kıldında
3244. Agar-sandanga çede bergeştıñ, irem
3245. Bo ulug kara selemenı-bile
3246. Arzılañ-Karanıñ kırından
3247. Selemenıñ çeder çerinden beer alızı
3248. Agar-sandan ıyaştıñ
3249. Aldın suuk buduun
3250. Üzeyti-çoldaytı tö şaap badırıpkaştıñ,
3251. Aramaktıñ
3252. Aldın şalbazı-bile
3253. Aramalay şaap algaştıñ,
3254. Boduñnuñ a'dıñnıñ kücü şıdalı-bile
3255. Artıngaş-la üner eves sen be.
3256. Üş ojuk dajın bağlap algaştıñ,
3257. Ulug hüler pajınga
3258. Aştavas-suksavas kıldır
3259. Aştanıp-çemnenip alır eves sen be.
3260. İyi şooday elezinni
3261. Aşak kiji
3262. Añdara kaay albas eves sen be.
3263. Şoodayını çara şapkılappaştıñ,
3264. İyi kuu şoodayını
3265. Agar-sandan ıyaştıñ doorzunga
3266. Kaar eves sen be, irem", –
3267. Dep turgan irgin iyin.
3268. Arzılañ-Kara-daa
3269. Çip-le çige songu
3270. Çügündüve çütküdüpken
3271. Çüül-bürü,
3272. Çüzün-bürü çoruu-bile
3273. Bediktıñ
3274. Belin bazıp
3275. Çavıstıñ
3276. Bajın bazıp,
3277. Karañgı-la kara dün düjürüpkeştıñ,
3278. Çoruplatkan turup-tur evespe aan.
3279. Uzun-Nazın dañgına bile
3280. Hunan-Kara iyi
3281. Soondan algap-yöreep-daa
3282. Turup-daa kaaptırlar evespe aan.
3283. Çer-deerniñ ortuzunga
3284. Bar çıdarda
3285. Bir ay murnadı çorutkan
3286. Demir a'ttı mungan
3287. On beş harlıg oolga
3288. Çedip-le keep-tir evespe aan.
3289. "Aştadım-suksadım, ada.
3290. Yadaraan-çüdereen, kulugurlar,
3291. Küş-hünezin
3292. Kılıp berbeen.
3293. Meen çağıs hırnımnı tottur" –
3294. Dep-daa turgan irgin iyin.
3295. "Kijiniñ oğlu ool-bile dömey,
3296. Kijiniñ kızı kıs-bile dömey, oglum,
3297. Ulug ottan ujut" –
3298. Dep turgan irgin iyin.
3299. Ulug ottu ujuduptarga,
3300. Ulug hüler pajın
3301. Üş bozaga kara daşka tikkeştıñ,
3302. Çiñ şayın hayındırıp algaştıñ,
3303. Aldın-bula tavaanga
3304. Çüü boor,
3305. Aşak-daa
3306. Ooldu-daa çigir-çimis,
3307. Boova-boorzaa-bile

3308. Totturup-handırıp olurgan irgin
iyin.
3309. "İşkijege iş, oglum,
3310. Totkugege tot, oglum", – dees,
3311. Aşak a'ttanır dey bergen-ne
3312. Turup-tur evespe aan.
3313. "Yadaraan-çüdereen çüveler!
3314. Kiji aştap-suksap
3315. Ölüe eves,
3316. Biçii hünezinden berip kör!" – dep,
3317. Koldangan-dilengen
3318. Turup-tur evespe aan.
3319. "İyi-le hafta
3320. Hemçeeldig hünezinnig
3321. Irak çerden kelgen kijiniñ
3322. A'jı-çeminden
3323. Horatpas sen, oglum, –
3324. Dep organ irgin iyin. –
3325. Sen bolza,
3326. Deerler uktug
3327. Demir hinnig
3328. Demir-Mögeniñ
3329. A'dın mungan-sen, oglum.
3330. Attıg-aldarlıg
3331. Demir-Mögeniñ
3332. A'dın-hölün
3333. Bulaajıp-hunaajıp
3334. Mungan bolgay sen, oglum,
3335. Sejee beripterimge,
3336. Hemçeeldig hünezin
3337. Tönüp-le kaar bolgay –
3338. Dep harılap organ irgin iyin. –
3339. Indıg-daa bolza,
3340. Kijiniñ oğlu ool-bile dömey,
3341. Kızı kıs-bile dömey bolgay,
3342. Bar hünezinivisti
3343. Dep-deñge ülejip ap-tır bis iyin" –
3344. Dep-tir evespe.
3345. Aşak hap çorup kaap-tır evespe oñ.
3346. Arzılañ-Kara
3347. Bedik-bedik taygalarınñ
3348. Belin bazıp,
3349. Çavıs-çavıs taygalarınñ
3350. Bajın bazıp,
3351. Çorup olurgan irgin iyin.
3352. Soñgu talazında
3353. Karañgı dünün düjürüpken,
3354. Murnuu talazında
3355. Bedik taygalarınñ bajında
3356. Kış-şuurgan bolu bergen,
3357. Çavıs taygalarınñ bajında
3358. Dolu-tuman düjürüpken
3359. Çorup olurgan irgin iyin.
3360. Dünde dün-daa çok
3361. Çorup olurup-tur,
3362. Çer-deerniñ kıldında
3363. Agar-sandannıñ doorzunga
3364. Aşak-daa çedip kelgen turgan irgin
iyin.
3365. Çedip kelgeştin,
3366. Arzılañ-Karanıñ kırından
3367. Kañ selemezi-bile
3368. Agar-sandan ıyaştın
3369. Aldın suuk buduun eglıneyndir
3370. Seleme-le bajı
3371. Çeder çerden
3372. Beer alız kırıgıy-hıdıy şaap
3373. Badırıpkan turgan irgin iyin.
3374. Agar-sandan ıyaştın doorzunga
3375. Üş bozaaga kara dajın
3376. Ulug kara taalıñından
3377. Hüler pajın uşta sop ekelgeştin,
3378. Çiñ şayın hayındırğaştın,
3379. Ulug kara taalıñınıñ iştinden
3380. Aldın-bula tavaanga
3381. Çüzün-bürün a'jın-çemin
3382. Aştanıp-çemnenip organ irgin iyin.
3383. Aramaktın
3384. Aldın şalbazı-bile
3385. Aramaylap turgastın,
3386. Bodunuñ uur-şıdaar şaa-bile
3387. Agar-sandan ıyaştın
3388. Aldın suuk buduun-daa
3389. Arzılañ-Karaga arttıñız turgan irgin
iyin.
3390. İyi şooday elezinin
3391. İyi çartından
3392. Kañ seleme-bile çara şapkıl ap kaaş,
3393. İyi şoodayın
3394. Ol-la çeringe kaggaştın,
3395. Aşak-daa eep, haldıp
3396. Ünüpletken turup-tur evespe oñ.
3397. Arzılañ-Kara-daa
3398. Bedik-bedik tañdılarnıñ
3399. Belin bastırıp,
3400. Çavıs-çavıs tañdılarnıñ
3401. Bajın bastırıp
3402. Çorup olurup-tur evespe oñ.
3403. Tos hemin kejiñ,
3404. Tos arttı ajıp algaş,
3405. Arzılañ-Karanıñ kolduk aldı
3406. Deride bergen çorup olurup-tur,
3407. İziy-daa berip-tir evespe oñ.
3408. Kadıg-kadıg mañın-daa mañnay
bergen
3409. Çorup olurup-tur evespe aan.
3410. Aşak-daa
3411. Arzılañ-Karanıñ
3412. Kadıg mañınga şıdaşpayn bargan,
3413. Bajı çarlıp uştay bergen

3414. Çorup olurup-tur evespe aan.
 3415. Düyüp-daa kalza,
 3416. Agar-sandannın buduunda
 3417. Artılıp-beldirli kalgan
 3418. Çorup olurup-tur evespe on.
 3419. Bir oranga kelgeş,
 3420. "Kırında eem
 3421. Bar bolbas bel!" – dees,
 3422. Arzılañ-Kara
 3423. Minnip bodap
 3424. Çorup olurarga,
 3425. Barı-daa,
 3426. Çogu-daa bildinmes
 3427. Bolgan irgin iyn.
 3428. "Kayda-daa bolza
 3429. Ölgene amıtan çüme töleede,
 3430. Düyüreen-ne herek" – dees,
 3431. Am-daa çookşulap,
 3432. Karañğı kara
 3433. Dünün düjürtkeştiñ,
 3434. Kadıg-kadıg
 3435. Mañın mañnay bergen
 3436. Çorup olurup-tur evespe aan.
 3437. Uzun-Sarıg haannın
 3438. Koda-hüreezinin
 3439. Soñgu talazında
 3440. Bedik taygaların bajında
 3441. Hat-şuurgan bolu bergen turgan
 irgin.
 3442. Çavıs taygaların bajında
 3443. Kuu tuman düjüp,
 3444. Bürgep-kararıp kelgen turup-tur.
 3445. Demir-Möge:
 3446. "Meen demir a'dımın
 3447. Tınıjı keldi-le,
 3448. Ejim", – dees,tiñ,
 3449. Demir degeley ilbeen
 3450. Tudup algan turgan irgin.
 3451. Hunan-Kara:
 3452. "Meen Arzılañ-Karamın
 3453. Tınıjı keldi-le
 3454. İyin" – dees,tiñ,
 3455. Demir degeley
 3456. İlbeen tutkaş,
 3457. Sarıg hovuda olurgulapkan
 3458. Turgulaan irgin iyn.
 3459. "Meen a'dım tınıjı",
 3460. "Meen a'dım tınıjı-dır, ejim", –
 dees,
 3461. Kızıl hol-bile
 3462. Çetçi ber çazıp
 3463. Holuja ber çazıp,
 3464. Olurup-turlar evespe aan.
 3465. İnçap olurda,
 3466. Hunan-Karanın
 3467. Arzılañ-Karazı
 3468. Aynı, hünnü karañgıladıpkan,
 3469. İzig-sook tınıjı
 3470. Hat-şuurgan düje bergen
 3471. Çedip-le keep-tir evespe aan.
 3472. Çiñge sarıg hovunu
 3473. Arzılañ-Kara ertip çıdırdı,
 3474. Hunan-Kara-daa
 3475. Kañ sugluktan
 3476. Demir degee ilbee-bile hakkaş,
 3477. Olura kaaptarga,
 3478. Çavaa çarjı hire çerger
 3479. Çara söörtüp
 3480. Askınap söörtüp,
 3481. Bogba çarjı hire çerger
 3482. Boo söörtüp,
 3483. Askınap mañnap-daa turgan irgin.
 3484. "Çoondıñ-kançaldıñ,
 3485. Arzılañ-Karam?" – dep,
 3486. Aray dep doktaadı turgan irgin
 iyn.
 3487. Arzılañ-Kara düşkeştiñ:
 3488. "Meni çarıştırır çeriñniñ
 3489. Konçuun ale,
 3490. Hunan-Kara eem", – dep
 3491. E'dim-hanım
 3492. Çaa izip,
 3493. Mañım çaa ünüp keldi" –
 3494. Dep turgan irgin iyn.
 3495. "Bo çerñiñ çarjı
 3496. İndıg çüve ıynaın,
 3497. Arzılañ-Karam,
 3498. Çavaa çarjı çerden
 3499. Çarıştırır boor çüve ıynaın – dep
 3500. Turup-turlar evespe aan. –
 3501. Bistiñ çerñiñ çarjı bolza,
 3502. Yambı-dipti çedi dolgandır
 3503. Çarjır çarış bolza, çarjı bolur
 ıynaın,
 3504. Arzılañ-Karam", –
 3505. Dep turgan irgin iyn.
 3506. İlbi-şidi-bile
 3507. Uzun-Nazın dañgına,
 3508. Hunan-Kara iyi
 3509. Agar-sandan ıyaştıñ buduun
 3510. Karaktıg-la amıtanga
 3511. Körgüsken-daa çüme çok turup-
 turlar.
 3512. Kadıp kalgan aşaktı-daa
 3513. Ak karaktıg amıtanga körgüsken-
 daa
 3514. Çüme çok turgan irgin iyn.
 3515. Şil bajıñniñ iştinge
 3516. Aşaktı appargaştıñ,
 3517. Muñ huulgaazin huular,

3518. Muñ ilbi-şidilenir
 3519. Uzun-Nazın daŋgına
 3520. Aşaktı möŋgeredip,
 3521. On beş harlıg ool kıldır
 3522. Tarbıdap ap organ irgin iyin.
 3523. Hunan-Kara bile
 3524. Uzun-Nazın daŋgınanıñ
 3525. İyi arazında
 3526. İşkenin işçip,
 3527. Çeenin çijip,
 3528. Höörejp, kattırjıp-ittirjip
 3529. Olurup-turlar evespe aan.
 3530. Bir ay bolu bergende,
 3531. Sınnar bajı
 3532. Sırınay bergen,
 3533. "Deerde demir a'dımın
 3534. Kuu tuman
 3535. Düje bergen çorup olurup-tur.
 3536. Demir a'ttın tıñı keldi" – deeştin,
 3537. Demir-Möge-daa
 3538. Demir degeeley ilbeen tutkaş,
 3539. Olurupkan turgan irgin iyin.
 3540. Demir a'dın ol orta
 3541. Doktaadıp ap turgan irgin iyin.
 3542. "Demir a't çoruurda,
 3543. Bir ay murnay çorutkan a't-la
 bolgay,
 3544. Kelirde baza bir ay soŋnay berdi.
 3545. Çer-deerniñ kıldında
 3546. Çetkeş, kelgen a't
 3547. Demir a't ol-dur"
 3548. Dijip turdular.
 3549. "Hunan-Karanıñ
 3550. Arzılaŋ-Karazın munar kiji
 3551. Bir ay tıvılbayn turgan bolgay.
 3552. Kelirde,
 3553. Bir ay murnap kelgen,
 3554. Çügle tos hemin keşçik be,
 3555. Tos artın aşçık be?" – dep,
 3556. Turup-turlar evespe aan.
 3557. Arzılaŋ-Karanı mungan
 3558. On beş harlıg ool kıldır
 3559. Tarbıdaan aşak turgaş,
 3560. Çugaalaan irgin iyin:
 3561. "Çer-deerniñ kıldında
 3562. Agar-sandan ıyaştın doorzunda
 3563. Üş bozaga hire daştı körüñer,
 3564. İyi şooday elezinni körüñer,
 3565. Agar-sandannıñ
 3566. Aldın suuk buduun körüñer" –
 3567. Dep organ irgin iyin.
 3568. Demir a'ttı mungan
 3569. On beş harlıg ool turgaş,
 3570. Çugaalaan irgin iyin:
 3571. "A-ş-çem çok

3572. Kurug çorudupkanıñar,
 3573. Çer-deerniñ
 3574. Ortuzunga çorumda,
 3575. Arzılaŋ-Karanı mungan aşak
 3576. Çedip kelgeştin
 3577. Üzüñ-çigirin
 3578. Çirtken,
 3579. Çiñ şayın ijirtip,
 3580. Totturup handırğaş,
 3581. Bar-la hünezinin
 3582. Dep-deñge ülep bergen.
 3583. Onu çip
 3584. Çedip keldim.
 3585. Küş-hünezin
 3586. Berbes siler,
 3587. Çer-deerniñ
 3588. Ortuzun ertkeş, bar çorumda,
 3589. Arzılaŋ-Karanıñ
 3590. Tıngan tıñjinga
 3591. Kuu tuman düşken,
 3592. Dovuraanga, tıñjinga askaştın,
 3593. Teneeştin, aylıktıg karañgıga
 3594. Çorup-çorup
 3595. Çünü-daa bilbeyn
 3596. Dedir eggen men" –
 3597. Dep olurup-tur evespe aan.
 3598. "Bir mööreş meñii boldu" – dep,
 3599. Hunan-Kara çugaalap organ irgin
 iyin.
 3600. "Kijiden töreen iyi
 3601. Kızıl çuduruk-bile
 3602. Amı-tınga çetçip çıtkaş,
 3603. Adırlır-la bolgay, ejim", – deeş,
 3604. Demir-Möge
 3605. Haya-daa körbeyn,
 3606. Hajı-daa baspayn,
 3607. Haan düjölgezindive
 3608. Kılaştap çoruy-la bargan turup-tur
 evespe aan.
 3609. "Ujur-dur,
 3610. Yozu-dur, ejim", – deeş,
 3611. Hunan-Kara-daa
 3612. Haya körbeyn,
 3613. Hajı baspayn,
 3614. Uzun-Nazın daŋgınanıñ ööndüve
 3615. Kılaştap çoruy-la barıp-tır evespe
 aan.
 3616. Aynıñ çazında, hüñnün ertezinde
 3617. Hürejir dey bergen turup-turlar.
 3618. Kejee keşkizinde,
 3619. Tos çüktün
 3620. Tos eki erin adap turgaş-daa,
 3621. Doraan-daaraan
 3622. Tozan buur keji
 3623. Şog-şodaktarın agıy-dıgıy kettinip,

3624. Tirttınıp-daa turup-turlar evespe
aan.
3625. Çerniñ delgeminge,
3626. Deerniñ orguzunga barıp-turlar.
3627. Ak-kara daştı-daa
3628. Oñ, solagay çarıkkı holdarında
3629. Oluy-soluy kajıktap, tevektep,
3630. Devip-daa turlar evespe aan.
3631. "Sen bolza Çer, Deer
3632. Ada-iyelig bolgay sen,
3633. Seen-daa baksıraarınñı
3634. Kañçap bilir,
3635. Meeñ-daa baksıraarımñı
3636. Kañçap bilir, ejim.
3637. Men bir eves baksıraar-daa
bolzumza,
3638. Tayıp turzumza-daa,
3639. Çanğıs bodum, ejim,
3640. Dayanıp aşımza-daa,
3641. Çanğıs bodum, ejim, –
3642. Dep turgan irgin iyin.
3643. Arzılañ-Kara a'dımdan başka,
3644. Saktır-bodaar
3645. Çüvem-daa çok, ejim?
3646. Bir eves baksıraar bolzumza,
3647. Arzılañ-Karamnı-daa
3648. Kıygırar men, ejim, –
3649. Dep turgan irgin. –
3650. Sen baksıraar bolzuñza,
3651. Çer, Deer
3652. Ada-iyenñi-daa
3653. Kıygırar sen, ejim," –
3654. Deen irgin iyin.
3655. "Ada-an-mööreylig kijini
3656. Ülelig kiji
3657. Ada-iyezi,
3658. A'dı, hevi
3659. Bolçur boor iyikpe,
3660. Ülezi-le bilgey, ejim," –
3661. Dep turgan irgin iyin.
3662. "İndıg çüme bolza" – deesñiñ,
3663. Arzılañ-Karanıñ
3664. Kañ-bolat duyuun çılgadıp,
3665. Tos çıgaanına öttürüp turgan irgin.
3666. Hunan-Kara-daa
3667. Demir a'tıñ
3668. Kañ-bolat duyuun çılgadıp,
3669. Tos çıgaanın öttürüp-daa turup-tur.
3670. Kayızı-daa ölgeniniñ şoruzu,
3671. Ada-iyezin kıygırbas
3672. Boop turup-turlar.
3673. Devijip-davıjıp çorup orgaş,
3674. Deerniñ delgeminge,
3675. Çerniñ ortuzunga
3676. Ujurajıp kelgeşterniñ
3677. Bugalar boop
3678. Hıyirtajı bergen
3679. Turup-turlar,
3680. Buuralar boop
3681. Dizeeleji bergen-daa
3682. Turup-turlar.
3683. Karak dıvaş deeriniñ arazında
3684. Kañ-haya
3685. Kakkılaştırğan ışkaş,
3686. Kayızı-daa demir-demir e'ttig
çümeler
3687. Kıñgırtkaynıp-kıñgırtkaynıp-la
3688. Bergen-ne turup-turlar.
3689. Kış bolurga,
3690. Kıştın hıraazından:
3691. "Kış bolu bergen çıdır, ejim", –
3692. Dijip turlar.
3693. Çay bolurga,
3694. "Çay bolgan" – dep,
3695. Çaynıñ şalıñından-daa
3696. Tanıp turup-turlar.
3697. Şöl çerge baarga,
3698. Dag apaar,
3699. Dag çerge keerge,
3700. Şöl boop-daa,
3701. Orgu çaagay
3702. Oranga keerge,
3703. Döñ-döstek kıldır
3704. Tepsep-daa turup turlar evespe aan.
3705. İnçap turda,
3706. Bajınıñ koñguraazı arıvaan,
3707. Baldırınıñ e'di katpaan,
3708. Hunan-Karanı
3709. Demir-Möge
3710. Tevekterpter deerge,
3711. Deerniñ delgemi-bile,
3712. Deeldigennin dezii-bile
3713. Aldırbas,
3714. Kajıktaptar deerge,
3715. Kaptagaynıñ delgemi-bile
3716. Hartıganıñ kaşpagayı-bile
3717. Aldırbayn-daa turgan irgin iyin.
3718. Bajınıñ koñguraazı segleñeynıp,
3719. Baldırınıñ e'di ırbañaynıp
3720. Tutçup-la turgan irgin iyin.
3721. İnçap turda,
3722. Hunan-Karanıñ
3723. Çarın arazından
3724. Damırak deg kara suglar-daa
3725. Töktüp keep turar evespe aan.
3726. "İzives e'dim
3727. İzip-daa keldi,
3728. Hoyuvas hanım
3729. Hoyup-daa keldi, ejim,
3730. Kiçeenip bodattın" –

3731. Dep turgan irgin iyin.
 3732. Demir-Mögeni
 3733. Tevektepter deerge,
 3734. Deerniñ delgemi-bile,
 3735. Deeldigenniñ dezii-bile
 3736. Aldırbayn turup-tur.
 3737. Kajıktaptar deerge,
 3738. Kaptagaynıñ delgemi-bile
 3739. Hartıganıñ kaşpagayı-bile
 3740. Aldırbayn turgan irgin iyin.
 3741. Uzun-Sarıg haan:
 3742. "Bir üye ertkije hürejip kelgen
 3743. Ulus kançap bargan çüme dep" –
 deeş,
 3744. Dañ bajı şara-here,
 3745. Daş bajı kara şokar hirede,
 3746. Şinçip köre bergen-ne olurup-tur
 evespe aan.
 3747. Körüp olurarga,
 3748. Deerlerniñ Demir-Mögeni
 3749. Ölürer, oktaar öy
 3750. Üş-le honuk tuduulay bergen turup-
 tur.
 3751. Hunan-Karanıñ
 3752. Küçülüg-türlüg küjü
 3753. Kiji-daa türüler argajok
 3754. Bolu bergen turup-tur evespe aan.
 3755. "Deer uktug,
 3756. Demir hinniñ
 3757. Eki küdeemni
 3758. Kuluksaan buga deg,
 3759. Kulburaan sogun deg
 3760. Bo kulugur
 3761. Amı-tınga
 3762. Çeder dey bergeni ol çüme-dir!" –
 deeştiñ,
 3763. Uzun-Sarıg haan
 3764. Hunan kara kujanı ölüргеştiñ,
 3765. E'din çümge bıjırğaştıñ,
 3766. Kajık deg
 3767. Kıldır tarbıdaaştıñ,
 3768. İlbi-şidi-bile
 3769. Demir-Mögege
 3770. Çidirtip-çirtip turgan irgin.
 3771. Erteniñ-ne dañ bajında
 3772. Uzun-Sarıg haan
 3773. Hunan kara kujanı ölürtkeş,
 3774. E'din çümü-bile bıjırtkaş,
 3775. Kajık deg
 3776. Kızıl ürüneeziñ
 3777. Tarbıdaaş,
 3778. İlbi-şidi-bile
 3779. Demir-Mögege
 3780. Çidirtip-çirtip turgan irgin iyin.
 3781. Demir-Mögeniñ küjünge
 3782. Hünñüñ-ne
 3783. Hunan-kara kujanıñ
 3784. Küjü hire
 3785. Küş nemejip-daa turup-tur evespe
 aan.
 3786. Hunan-Karanıñ küjü
 3787. Hünñüñ-ne
 3788. Hunan kara kujanıñ
 3789. Küjü hire
 3790. Küş badıp turar boop-tur evespe
 aan.
 3791. Uzun-Nazın dañgına
 3792. "Bir üye erte berdi,
 3793. Çüü boldu? – deeş,
 3794. İlbi-şidi-bile,
 3795. Muñ huulgaazını-bile
 3796. Körüp turup-tur evespe aan.
 3797. Bajınıñ konguraazı arıvaan,
 3798. Baldırınıñ e'di katpaan,
 3799. Hunan-Karanı
 3800. Tevektepter deerge,
 3801. Deerniñ delgemi-bile,
 3802. Deeldigenniñ dezii-bile
 3803. Aldırbayn-turup-tur.
 3804. Kajıktaptar deerge,
 3805. Kaptagaynıñ delgemi-bile,
 3806. Hartıganıñ kaşpagayı-bile
 3807. Aldırbayn turup-tur evespe aan.
 3808. Adazı
 3809. Uzun-Sarıg haannı köörge,
 3810. Dañ bajı şara-here,
 3811. Daş bajı kara-şokar hirede,
 3812. Hunan kara kujanı ölürtkeştiñ,
 3813. E'din çümü-bile bıjırğaş,
 3814. Kajık deg
 3815. Kızıl ürüleni
 3816. Tarbılaaştıñ,
 3817. Demir-Mögege çidirtip turgan irgin
 iyin.
 3818. Hunan-Karanıñ küjü
 3819. Hünñüñ-ne
 3820. Hunan kara kujanıñ
 3821. Küjü hire
 3822. Küş badıp-la turgan irgin iyin.
 3823. Demir-Mögeniñ küjünge
 3824. Hünñüñ-ne
 3825. Hunan kara kujanıñ
 3826. Küşü hire
 3827. Küş nemejip turgan irgin iyin.
 3828. "Eki er eji ol hire
 3829. Eree körüp turda,
 3830. Huvuray ber,
 3831. Hereejok kiji mal ölürbes dep
 3832. Hey-hoozun domak çüme-le
 ıynaan" – deeştiñ,

3833. Uzun-Nazın daŋgına-daa
 3834. Ajınıp, horaday bergen turup-tur
 evespe aan.
 3835. Muŋ huulgaazının huvulup,
 3836. Muŋ ilbizin ilbileeştin,
 3837. Hunan kara buganı sokkaştın,
 3838. E'din çümü-bile bijrgaştın,
 3839. Ayak deg
 3840. Kızıl ürüleni
 3841. Tarbıdaaştın,
 3842. İlbi-şidi-bile
 3843. Hunan-Karazınga
 3844. Çidirtip bergen turup-tur evespe
 aan.
 3845. Hunan-Karanın küjü
 3846. Hünnüŋ-ne
 3847. Hunan kara buganın
 3848. Küjü hire
 3849. Küş nemejip turar bolu berip-tir
 evespe aan.
 3850. Uzun-Sarıg haan
 3851. Hünnüŋ-ne daŋ bajında
 3852. Hunan kujanı-daa
 3853. Demir-Mögezinde
 3854. Çidirtken-ne turar boop-tur.
 3855. Uzun-Nazın daŋgına-daa
 3856. Dal dü'ş hirede,
 3857. Dönen kara şarını sokkaştın,
 3858. E'din döğerezin bijrgaştın,
 3859. Hunan-Kara çidirtip,
 3860. Ayak hire
 3861. Kızıl ürülezin
 3862. Tarbıdaaştın,
 3863. Muŋ şidizin şidiledip,
 3864. Muŋ ilbizin ilbiledip,
 3865. Çidirtip-daa turgan irgin iyik.
 3866. Hunan-Karanın küjünge
 3867. Hünnüŋ-ne
 3868. Hunan kara buganın
 3869. Küjü hire
 3870. Küş nemejip turgan irgin iyn.
 3871. Kaş-la hün çirtirge,
 3872. Deerlerniŋ Demir-Mögezin
 3873. Tevektepter deerge,
 3874. Delegeyniŋ delgemi-bile
 3875. Aldırbayn turup-tur.
 3876. Kajıktaptar deerge,
 3877. Kaptagaynıŋ delgemi-bile
 3878. Hartıganıŋ kaşpagayı-bile
 3879. Aldırbayn turgan irgin iyn.
 3880. Bir-le tudujunga keep,
 3881. Tuda sop algaştın-daa,
 3882. Çüü boor
 3883. Ak-kara buluttuŋ arazı-bile-daa
 3884. Tırkılay sop ekkelgeştin-daa,

3885. Hunan-Kara
 3886. Kara çerni sirt kıldır,
 3887. Kaŋ deerni
 3888. Kıŋırt kıldır-daa
 3889. Demir-Mögeni kaap algaş,
 3890. Olurgan irgin iyn.
 3891. Kara ıyaş unnug,
 3892. Ças baştıg
 3893. Haş soruuldug daŋzazınga
 3894. Kalçaa kızıl taakpızın
 3895. Hayıŋayndır tırtıp-daa,
 3896. Hunan-Karanın suksunu
 3897. Hana bergen olurup-tur evespe aan.
 3898. "Ölgen kijiniŋ
 3899. Sözüñ dıŋnaar, ejim,
 3900. Ölgen inektiŋ
 3901. Hanın şaŋçar, ejim,
 3902. Sözüñ domaaŋ domaktan!" –
 deeştin,
 3903. Taakpızınıŋ hülün
 3904. Karaanıŋ ogunga
 3905. "Hak" kıldır kagarga:
 3906. "Halagım-tülegim!
 3907. Arzılaŋ-Kara a'ttıg
 3908. Hunan-Kara dep kiji
 3909. Amı-tınımda-la halday berdi.
 3910. Aldı oran, Üstü oran
 3911. Ada-iyem,
 3912. Kaŋçaldıŋ çoonduŋ?" – dep
 3913. Kıygı sala bergen-ne çıdıp-tır
 evespe aan.
 3914. "Katkan-huuraanıŋ bajı, kulugur!
 3915. "Daŋgıraan oskunarga,
 3916. Tamı düvü çüme"
 3917. Deen, ejim,
 3918. "Dıl oskundurarga,
 3919. Dalay düvü çüme"
 3920. Deeni kayıl, ejim,
 3921. Sen daŋgıraaŋ oskunup çıdırında,
 3922. Men çoongan men – deeştin,
 3923. Arzılaŋ-Karam,
 3924. Kaŋçaldıŋ, çoonduŋ? – deeştin,
 3925. Hunan-Kara-daa baza-la
 3926. Kıygı sala-la bergen çıdıp-tır
 evespe aan.
 3927. Kıygı salgan kıygızı
 3928. Arzılaŋ-Karanın
 3929. A'ttangı çarıkkı kulaandan
 dıŋnalgaştın,
 3930. Ajırgı çarıkkı kulaandan
 3931. Hat-salgın-bile dömey
 3932. Haagayndır ünüp turup-tur.
 3933. "Hunan-Kara-daa
 3934. Baktıŋ baŋın
 3935. Köre-le bergen-dir" – dees,

3936. Arzılaŋ-Kara-daa
 3937. Çel-kuduruu-bile
 3938. Uzun-Sarıg haannıŋ
 3939. Azıraan malı,
 3940. Ara-albatızın
 3941. Kırta tavarıp kelgen turup-tur evespe
 aan.
 3942. Maŋnap çedip kelgen turup-tur
 evespe aan.
 3943. "Er boduŋ erlik-daa sen ıynaan,
 3944. Hunan-Kara,
 3945. Er ejiŋniŋ kırına oluruŋ algaş,
 3946. Meni çüge daŋgıraaŋ
 3947. Oskunup kıygırdıŋ," – dep
 3948. Arzılaŋ-Kara kelgeş,
 3949. Çugaalap turgan irgin iyin.
 3950. "Bo Demir-Möge
 3951. Aldı-Üstüü oran
 3952. Ada-iyezin
 3953. Baştay adap kıygırgan bolgay,
 3954. Arzılaŋ-Karam," –
 3955. Dep turgan iyin.
 3956. "İndıg bolza
 3957. Üstüü orannı
 3958. Boduŋ bil,
 3959. Aldı orannı
 3960. Men biliyn" – dep,
 3961. Arzılaŋ-Kara mıñçap turgan irgin
 iyin.
 3962. Kara-kara buluttar
 3963. Köjügüp-haynıgıp-la keep tur
 evespe aan.
 3964. Kara çaŋnık-daa
 3965. Çıjıradı-la bergen turup-tur evespe
 aan.
 3966. Aldı ama
 3967. Kara torqu arjılı-bile
 3968. Aldı ka't kıldır sıy tutkaştıŋ
 3969. Hunan-Kara
 3970. Kara nomun nomnay-la bergen
 3971. Turup-tur evespe aan.
 3972. Dört tönçüzünge daggeş,
 3973. Adaanda
 3974. Deerniŋ bodunuŋ oğlu
 3975. Örttenip-huyuktalıp-la turgan irgin
 iyin.
 3976. Ak buludu keerge,
 3977. Ak arjılın
 3978. Aldı ka't kıldır
 3979. Sıy tudup algaştıŋ,
 3980. Nomun nomçup olurur boop-tur.
 3981. Kızıl çaŋnık keerge,
 3982. Aldı ama
 3983. Kızıl torqu arjılı-bile
 3984. Kızıl nomun
 3985. Iyıŋ-kıyıŋ keep,
 3986. Nomçup oluruŋ-tur.
 3987. Dört tönçüzünge deggeştıŋ
 3988. Adaanda
 3989. Deerniŋ bodunuŋ oğlu
 3990. Çüü-daa çüme çok,
 3991. Kodan dovuu hire
 3992. Çüme çok kıldır
 3993. Örttendir, huyuktalıp kalgan,
 3994. Aksın-sözün alır,
 3995. Ölürer-çidirer çüme-daa
 3996. Çok bolgan turup-tur evespe aan.
 3997. Aldı orandan,
 3998. Çer aksından
 3999. Hola-hola haaylıg,
 4000. Hola-hola dırgaktıg,
 4001. Hola-hola
 4002. Çıda-selemezın tutkulaan,
 4003. Kuruyaktarı
 4004. Kırğırtkayndır töktüp üngülep
 4005. Kelgen turup-tur.
 4006. Arzılaŋ-Kara
 4007. Deşkilevişaan bargaştıŋ,
 4008. Kaŋ-bolat budu-holu-bile
 4009. Aldı orandıva
 4010. Örttendir-huyuktaldır
 4011. Tep kiiripken turup-tur evespe aan.
 4012. Ol-la şag-şaa-daa-bile:
 4013. "Uzun-Sarıg haan,
 4014. Öñde sen be?
 4015. Çeriŋde sen be?
 4016. İzii-bile körjüpteeli,
 4017. Çerniŋ ıraandan,
 4018. Sugnuŋ uzunundan
 4019. Kelgen kiji men" – dep,
 4020. Uzun-Sarıg haandıva
 4021. Hunan-Kara devip-davıp,
 4022. Maŋnap kelgen turup-tur evespe
 aan.
 4023. Burganıniŋ aldında
 4024. Buruŋayndır mıyaktap,
 4025. Şireeziniŋ aldında
 4026. Şiriŋeyndir sidikteŋ
 4027. Kire berip-tir.
 4028. "Çügile hün aşsın, oğlum,
 4029. Dün ertsın, oğlum,
 4030. Am erten
 4031. Tii çok ak örgeeni
 4032. Bejen ak adanga
 4033. Ak öömnü çüdürtüp,
 4034. Bejen adanga
 4035. Aldın-möŋgünömnü çüdürtüp,
 4036. Ara-albatımnı
 4037. Deŋ huvaap,
 4038. Azıraan malımnı

4039. Deň huvaap köreyn,
4040. Amı-tın
4041. Örşep kör, oglum", – dep
4042. Çıdıp-tır evespe aan.
4043. Hunan-Karanıñ kılıktangan ökpezi
4044. Öjüp-daa turgan irgin iyin.
4045. Dürgen dalaş-dakpış ökpezi
4046. Dakpıja-daa bergen olurup,
4047. Ara düjüp turgan irgin iyin.
4048. Erteninde daň bajında
4049. Uzun-Sarıg haannıñ
4050. Hüreec-küçüzü
4051. Çiñeyni bergen turup-tur evespe
aan.
4052. Uzun-Nazın daňgına bile
4053. Hunan-Karanı
4054. "Ujur-yozuzu-bile ındıg çüme
ıyna" – deş,
4055. Ekkelgeştin,
4056. Dörünüñ bajında
4057. Dörbelçin kara şireezinge
4058. Koja olurtup kaaştın,
4059. Aldın bula tavaanga
4060. Narın a'jin-çemin
4061. Sala bergen turup-tur evespe aan.
4062. Aldın hoo-dombuzunda
4063. İzic şayın
4064. Kuda bergen turup-tur evespe aan.
4065. Çangıs tavaktan çemnenip,
4066. Çangıs dombudan şayladıp
4067. Olurup-tur evespe aan.
4068. Ara-albatızın-daa
4069. Duvüredi bergen turup-tur evespe
aan.
4070. Azıraan malın,
4071. Ara-albatızın
4072. Deň huvaap algaş,
4073. Am-daa çüü boor,
4074. Şil-Dag, Şilen-Dag çurtundıva
4075. Şiiledi-şooladı çorup-tur evespe
aan.
4076. Uzun-Nazın daňgına-daa
4077. Ajırgı çartında
4078. Ay-bile siileen,
4079. A'ttangı çartında
4080. Hün-bile siileen
4081. Hün hereldig
4082. Hümüş ezirin ezerteeştin,
4083. Kara karaktıg
4084. Çıraa kara a'ttı mundurgaştın,
4085. Çorup turgan irgin iyin.
4086. Şıyaan-daa,
4087. Çorup-la organ irgin iyin.
4088. Çer ortuzu
4089. Çedip çorup olurarga-daa,
4090. Arzılañ-Kara a'ttıg
4091. Hunan-Kara möge deerzi:
4092. "Uzun durgaar sıygan çerimge
4093. Dün-hün çok çorup olurıñar,
4094. Doorı durgaar sıygan çerimge
4095. Honup olurıñar!" – dep
4096. Turgan irgin iyin.
4097. Ada-ıyezi-daa
4098. Sağında kire bergen,
4099. Arzılañ-Ala-Taygızı-daa,
4100. Şil-Dag, Şilen-Dag çurtu-daa,
4101. Sağında kire bergen,
4102. Ujudup-halıdıp çorup organ irgin
iyin.
4103. Dünde dün-daa çok,
4104. Hünde hün-daa çok
4105. Ujudup-halıdıp çorup organ irgin
iyin.
4106. Şil-Dag, Şilen-Dag çurtunga
4107. Çedip keerge,
4108. Kuskun "kuyt" deer,
4109. Saaskan "sayt" deer
4110. Çüme-daa çok.
4111. Ada-ıyeziniñ ulug
4112. Öönüñ ornu
4113. Öleñ-sigen ünüp
4114. Margaa-sigen
4115. Bazıp kaapkan çıtkan irgin iyin.
4116. Bora-Höldüñ kıldında o'ttap turar,
4117. Aldan iyi
4118. Adır mıyısıg,
4119. Üş kuspak kuduruktug,
4120. Üş ilig düktüg,
4121. Bora-Höl a'dınıñ
4122. Adazınıñ kuu baglaajından başka
4123. Çüü-daa çok,
4124. Çaa-dayın algaş bargan-na turgan
irgin iyin.
4125. A'dınıñ baglaar çeringe
4126. Arzılañ-Karazın
4127. Baglap-daa çıtkan irgin iyin.
4128. Yozuluu-bile
4129. Ulug kara taalıñın düjürgeş,
4130. Ulug öönüñ ejii-bile
4131. Ejikten kirip kelgeştin,
4132. Ada-ıyeziniñ
4133. Olurar çeriniñ
4134. İyi arazına yozulug olurup
4135. Turgan irgin iyin.
4136. Muñgaravas bodu muñgarap,
4137. Hunan-Kara
4138. El-çaa algaş bargan
4139. Adazınıñ orar çeringe
4140. "Açay", – dep kılçañaynıp
4141. Organ irgin iyin.

4142. İyeziniñ orar çeringe
4143. "Avay", – dep kılçañaynıp
4144. Organ irgin iyin.
4145. "Yozulug
4146. Ujurlug çümel! – deeştin,
4147. Ulug ögnüñ ornunduva
4148. Üş mozaga kara dajın kadap
algaştın,
4149. Ulug hüler pajın-daa
4150. Agar-sandan ıyajın ekkelgeştin,
4151. Aldın-bulak
4152. Möngün-bulak
4153. Suun uzup ekkelgeştin,
4154. Çiñ şayın hayındırıp
4155. İjip organ irgin iyin.
4156. Çigir-çimizin çip,
4157. Çırgap organ irgin iyin.
4158. Aldın bulak tavaanda
4159. Arıg arjaan
4160. A'jin-çemin
4161. Aştanıp-çemnenip organ irgin iyin.
4162. Ol orta-daa
4163. Hunan-Kara-daa
4164. Muñgaravas bodu
4165. Muñgarap,
4166. Deñgereves bodu
4167. Deñgerep-daa
4168. Arzılañ-Kara a'dın-daa:
4169. "Komuñ hoora,
4170. Çayaañ çara semirip al!" – deeş,
4171. Şil-Dag, Şilen-Dag çurtunduva
4172. Salıp-la ündürüp-daa turgan irgin
iyin.
4173. Ulug kara taalıñınıñ işinde
4174. Adazınıñ ulug öönüñ ornunga
4175. Ulug ak maygının
4176. Kaktırıp-daa turgan irgin iyin.
4177. Bir ayda uduur
4178. Uyguzun udup,
4179. Çırgap çıtkan irgin.
4180. Soñgu aal-çurtu
4181. Çiñeynıp-şoonaynıp
4182. Köjüp kelgen-daa turgan irgin iyin.
4183. Ol orta
4184. Adazınıñ
4185. Malçı-hoyjularınıñ turar çeringe,
4186. Malçı-hoyjuların olurtup,
4187. Hondurup-düjürüp turgan irgin iyin.
4188. Övüründe çinsep havırar,
4189. Öle-bula turar çerindive,
4190. Öle-bula cılgızın
4191. Havırıp-ündürüp turgan irgin iyin.
4192. Hoyunuñ kadarçızı
4193. Hoyuskan aşaktın
4194. Turar çerindive
4195. Hoy kadarçızı
4196. Kök baştıg köşkün,
4197. Ak baştıg aşaktı
4198. Ol heveer
4199. Adazınıñ turgan çurtunda
4200. Çüü-daa çümeni öskertken çüme
çok,
4201. Doozazında
4202. Ödek-honajında
4203. Hoy hondurar honajında
4204. Hondurup turgan irgin iyin.
4205. "Öştügde
4206. Öjümnü negeeyn" – dep,
4207. "Kıktıgda
4208. Hımnı negeeyn" – dep,
4209. Udurgu dijin
4210. Uuy daynanıp,
4211. Dag dijin
4212. Çara daynap-daa
4213. Organ irgin iyin.
4214. Am-daa çüü boor,
4215. Arzılañ-Kara a'dın
4216. Kıygırıp turgan irgin iyin.
4217. Arzılañ-Karanıñ
4218. Çayaa-daa çara semireen,
4219. Komu-daa hoora semireen,
4220. Keep turgan irgin iyin.
4221. Bir çartın
4222. Ak haya kıldır,
4223. Bir çartın
4224. Kara haya kıldır
4225. Arzılañ-Karanı soodup,
4226. Baglay-daa bergen turup-tur evespe
aan.
4227. Hunan-Kara
4228. Aynıñ çazında, hünnüñ ertezinde
4229. Arzılañ-Kara a'dın munup algaştın-
daa
4230. Çorup-la bergen turgan irgin iyin.
4231. Ol orta
4232. Uzun-Nazın dañgmanı
4233. Çagıp-daa olurgan irgin iyin:
4234. "Çaa-dayınga bargan kiji
4235. Çook dize,
4236. Çedi cıl işinden beer
4237. Kelir boor men,
4238. Irak dize,
4239. Tos cıl işinden beer
4240. Kelir boor men.
4241. Dayanıp turzumza-daa,
4242. Çangıs bodum,
4243. Tayıp uşsumza-daa,
4244. Er kara çangıs bodum – dep
4245. Organ irgin iyin. –
4246. Aal-çurtuvustu

4247. Eki eelep turar sen" – dep olurgan
irgin iyin.
4248. Uzun-Nazın daŋgına olurgaş:
4249. "Şulbunuŋ Kögel-Möge haan
4250. Bolgan bolza,
4251. Küştüg şıdaldıg-daa bolgay – dep
4252. Olurup-tur evespe aan. –
4253. "Çaa-dayınga barbas" –dep
4254. Çüü boor,
4255. "Hereejok kiji
4256. Dayın kılbas" –dep çüme
4257. Hey çüme-dir
4258. Şulbu-bile çaalajır
4259. Şaam kelgen" –dep
4260. Tümen çaanı törütpes
4261. Dündügür-kara maadırnıŋ dürzüzün
4262. Dürzüleni bergen-daa organ irgin
iyin.
4263. Muŋ kara çaanıŋ baştıŋcızı
4264. Muŋzugur kara maadırnıŋ dürzüzün
4265. Dürzüleni-daa bergen olurgan irgin
iyin.
4266. "Seni ulug çurttuŋ kürüzün tudar
deeş,
4267. Algan-na bolgay men,
4268. Çaa-dayınga salır deeş,
4269. Algan eves.
4270. Sen ulug çurttuŋ kürüzün
4271. Eeleer sen" – dep
4272. Organ irgin iyin.
4273. "Çeder çerenge
4274. Çedip,
4275. Baar çerenge
4276. Bargan şaamda,
4277. Üş katap düş salıp,
4278. Üş üyenı harap köör men" – dep,
4279. Uzun-Nazın daŋgına-daa
4280. Ulug çurttuŋ kürüzünde
4281. Olurup kalgan irgin iyin.
4282. Arzılaŋ-Kara a'ttı munup algaştıŋ,
4283. Hunan-Kara-daa
4284. Dünde dün çok,
4285. Hünde çün çok,
4286. Şulbu oranında
4287. Şulbunuŋ
4288. Kögel-Möge haanınıŋ
4289. Olçalap-çalap algan
4290. Ada-ıyeziniŋ soonduva
4291. Dün deeştıŋ
4292. Honar-daa çüme çok,
4293. Hün deeştıŋ
4294. Örgüür-daa çüme çok,
4295. Ujudup-halıdıp çorup-la organ irgin
iyin.
4296. Bedik çerniŋ
4297. Belin bastırıp,
4298. Çavıs çerniŋ
4299. Bajın bastırıp
4300. Hün deeş honar-daa çüme çok
4301. Çorup olurup-tur.
4302. Bir aylıktıŋ oranga
4303. Çorup olurup organ irgin iyin.
4304. Arzılaŋ-Kara a'ttıŋ
4305. Tıngan tınıjı
4306. Bedik taŋdılarınıŋ kırınga
4307. Hat-şuurgan bolu bergen
4308. Çorup olurup-tur.
4309. Çavıs taŋdılarınıŋ kırınga
4310. Kuu tuman bolu bergen
4311. Çorup olurup-tur.
4312. Arzılaŋ-Karanıŋ tepken doozunu
4313. Soŋgu talazında
4314. Karaŋgı dün bolu bergen
4315. Çorup olurup-tur evespe aan.
4316. Bir aylıktıŋ oranga ujudup,
4317. Halıdıp çorup olurarga,
4318. Arzılaŋ-Kara
4319. Tura düjüp turgan irgin iyin.
4320. "Hunan-Kara,
4321. Er boduŋ
4322. Erzıg-daa bolzuŋza,
4323. E't-çüreen taan-daa bagay-dır.
4324. El-çaanıŋ
4325. Oranınga kelgeştıŋ,
4326. Soonduva köör,
4327. Murnunduva köör" – dep
4328. Turgan irgin iyin.
4329. Soonduva köörge,
4330. Çüme-daa çok,
4331. Arzılaŋ-Karanıŋ
4332. Kaŋ-bolat duyuu-bile
4333. Tepken çerinde
4334. Karaŋgı-la kara dün
4335. Boop-daa algan turar boop-tur.
4336. Murnunduva şınçıp körüp turarga,
4337. Bedik taŋdılarınıŋ kırı
4338. Şuurgan düje bergen,
4339. Çavıs tandılarınıŋ kırı
4340. Kuu tuman bolu bergen,
4341. Arzılaŋ-Karanıŋ
4342. İzig-sook tınıjı
4343. Hat-halap-bile büdüp
4344. Çorup olurur boop-tur.
4345. Şıyaan.
4346. Arzılaŋ-Kara-daa
4347. Tura düjüp-daa turgan irgin:
4348. "Er kiji ayan-çoruk çoraanda,
4349. Soonduva köör,
4350. Murnunduva köör çoor!" – dep-tir.
4351. Soonduva köörge,

4352. Kara doozun karaŋgılap kelgen.
4353. Murnunduva körüp turarga,
4354. Sarıg hovunuñ ortuzunda
4355. İyi-üş adır
4356. Kızıl doozun turar boop-tur
4357. Mal-magannı köörge,
4358. Kara haragan deg
4359. Kara hovu şıva bergen turgan irgin
iyin.
4360. "Kiji çeri kijee,
4361. Kiş çeri kişke
4362. Kadir arttan
4363. Artık turar,
4364. Kijiden
4365. Artık kiji,
4366. A'ttan artık
4367. A't turar" – deeştiñ,
4368. Arzılañ-Karanı
4369. Ölü çede bergen
4370. Öktek-kara bogba kıldır
4371. Huuldurup turgan irgin iyin.
4372. Hunan-Kara bodu
4373. Moñ ıyaş ezenkilig,
4374. Morzuk keji törepçilig,
4375. Sarıg kidis hevenektig
4376. Arga-daa çok amıtan bolup algan
4377. Çaldıradı çortup-daa olurgan irgin
iyin.
4378. Üş adır kızıl doozunga
4379. Çedip keerge,
4380. Dalay-Baybıñ haannıñ
4381. Aar iyinge çinsep havırar
4382. Arbın-tümen
4383. Ala çılğızı-la
4384. Hovu şıpkan turgan irgin iyin.
4385. İnça-mınça çortup olurda,
4386. Tos çılın törüveen
4387. Doşkun sarıg bezi
4388. Kiştey kaaptarga,
4389. Arzılañ-Kara
4390. Kiştepken turgan irgin iyin.
4391. Hovunuñ hovuzunda
4392. Çılğıñıñ doozunu
4393. Çüme-daa köstür argajok
4394. Kara doozun boop turgan irgin iyin.
4395. Doozunnuñ arazında bir-le köörge,
4396. Arzılañ-Karanıñ iyezi
4397. Doşkun sarıg be
4398. Dolgandır oranıp
4399. Mañnap turgan irgin iyin.
4400. "Elezin dıldıg
4401. Mal-daa bolza,
4402. Törüp kaggan
4403. Tölünge ındıg konçug,
4404. E't-dıldıg
4405. Meen ada-iyem
4406. Hannıg-karalığ
4407. Kara-kögel haannıñ
4408. Aal-oranında
4409. Ta ölüg-dirig" – dep,
4410. Hunan-Karanıñ
4411. Karaanıñ çajı
4412. Damırtığ kara suglar boop,
4413. Kara torğu tonunda
4414. Töktüp organ irgin iyin.
4415. Kara bogbazın munup algaştıñ,
4416. Eleñnedip-tendiñnedip bar çıdarga,
4417. Adazınıñ çılğıçızı
4418. Aksagalday Sayın-Kuu havırçı
4419. Hırıtıñ-Şokar askırın mungan,
4420. Hola uruun södüreen
4421. Hap olurup-tur evespe aan.
4422. Kara bogbazından añarlı çoruy
4423. Düje halıp kaavıtkaştıñ,
4424. Yozulap-hündülep
4425. Baraalgap turgan irgin iyin.
4426. "Ottug karaktıg,
4427. O'k-boo bolgan,
4428. Okpan-boo çipken, oglum,
4429. Kayın keldiñ,
4430. Kay bar çıdır sen?" – dep
4431. Turgan irgin iyin.
4432. "Men-daa, ada,
4433. Çaa-çalbaktıñ
4434. Çaştañızı çüme men,
4435. Öргеçi-küşkeçi,
4436. Ösküs çağıs amıtan men,
4437. Kijin bolur çılındı,
4438. Çayın bolur sarıg-sug
4439. Kayda çümel, ada?" – dep
4440. Turgan irgin iyin.
4441. "Indıg-la çüme bolza, oglum,
4442. Mönğünnüñ kırında
4443. Aldın saldıngan,
4444. Aldın kırında
4445. Çıgır saldıngan,
4446. Erte-buruğuda
4447. Etin kırında
4448. Et nemeşken,
4449. Maldıñ kırında
4450. Mal nemeşken
4451. Kara-Kögel haanda-la bolgay,
oglum.
4452. Biyeede
4453. Şil-Dag, Şilen-Dag çurtıg
4454. Dalay-Baybıñ haannıñ
4455. Çılğıçızı çoraan kiji men.
4456. Am bo üyede
4457. Şulbunuñ Kara-Kögel haannıñ

4458. Çılğıcı bolgan turar kiji men,
oglum.
4459. Mınça maldı kadagalap çorumza-
daa,
4460. Börttüğ bajım
4461. Börgü-bile alır,
4462. Çeñnig kırım
4463. Çeñi-bile alır,
4464. Moortan çüve bürtük bolur bolza,
4465. Dañ-hün
4466. Çook kiji men –
4467. Deen irgin iyin. –
4468. Aştap-daa çoruur çüme-dir, oglum,
4469. Elep-türep-daa çoruur çüme-dir,
oglum,
4470. Dalay-Baybın haannın
4471. Ara-albatızından
4472. Añgı kiji bolza,
4473. Kiji törelgetennin kijizinden
4474. Öske şulbu kiji baza bar,
4475. Çüvee muñ çok bolur bolgay,
oglum.
4476. Han törenin kijizi bolza,
4477. Inda-daa berge-le bolgay aan –
4478. Dep turup-tur. –
4479. Indıg kiji
4480. Uzun çarıktıg-daa,
4481. Uzun kulaktıg-daa bolur çüme,
oglum.
4482. Indıg oolak bolza,
4483. Arzılañ-Kara a'ttıg
4484. Hunan-Kara möge dep
4485. Kiji bolgan bolza,
4486. Şag düpte-le
4487. Us-Dalaynın kıldında
4488. Ustuñ Uzun-Sarıg-haannın
4489. Uzun-Nazın dañgınazın
4490. Olçalap-çaalap alır
4491. Deeş çorutkan,
4492. Çünü bildiñ,
4493. Çünü dıñnadıñ?" – dep
4494. Turgan irgin iyin.
4495. "Şagda-la indıg kiji,
4496. Indıg kiji bolza, aşak,
4497. Deerlernin Demir-Mögezi
4498. Dep kijiziniñ
4499. Ogunuñ bajında bargan çüve
evespe" – dep
4500. Turgan irgin iyin.
4501. Aşaktıñ karaanın çajı-daa çok,
4502. Karaa suu-bile
4503. Kadı borbañaynıp çuglup turgan
irgin iyin.
4504. "Eki çüme körbes-le çüme-dir,
oglum.
4505. Malçı kiji
4506. Hünüg oranga
4507. Dirig çoraan-daa
4508. Düşük çok-la-dır.
4509. Bir saktıp organ çüme
4510. Ol-la çüme-dir, oglum", – deeş,
4511. Iı-sı-bile turgan irgin iyin.
4512. Keergey-daa
4513. Bergen organ irgin iyin.
4514. Magaday-daa
4515. Bergen organ irgin iyin.
4516. "Indıg bolza, ada,
4517. Aray doktaa – dep,
4518. Turgan irgin iyin. –
4519. Baza bir
4520. Çugaadan çugaalaayn, ada," – dep
4521. Turgan irgin iyin.
4522. "Harın ınçal, oglum", – dep,
4523. Alañgı edee-bile
4524. Arın-bajın çottuna bergen turgan
irgin iyin.
4525. "Indıg bolza,
4526. A'dı Arzılañ-Kara,
4527. Adı Hunan-Kara-möge
4528. Dep kiji bolza,
4529. Çarının-töştügnün
4530. Aldınga çıtpas,
4531. Erektig-dırgaktıg
4532. Eki er
4533. Atçıp-tutçup-daa bolbas – dep
4534. Dıñnaan men, aşak.
4535. Üş şagda
4536. Üstüp körbeen,
4537. Üş tüme kara çaanı
4538. Üze baskan,
4539. Tos şagda
4540. Doostup körbeen,
4541. Dös-dögee kara çaanı
4542. Üze baskañtın,
4543. Şil-Dag, Şilen-Dag
4544. Dep çerde,
4545. Aldın-Bulak,
4546. Möngün-Bulaktıg,
4547. Agar-sandan,
4548. Anaa-sandan ıyaştıg,
4549. Ustuñ Uzun-Nazın
4550. Dañgınazın algaştın,
4551. Çurttap olur dep
4552. Bir çüme dıñnaan men, aşak", – dep
4553. Organ irgin iyin.
4554. "İlaptıg-şınnıg küştüg
4555. Çugaa bolza, oglum,
4556. Bo çılğını
4557. Düne-hündüs çok,
4558. Küs-çay-daa çok

4559. Çer ap
4560. Çıldırıp-kelzimze,
4561. Çede-le beer oran bolgay" – dep
4562. Turgan irgin iyin.
4563. "Kara şagdan beer
4564. Aştap-türep çor men dep
4565. Çüñ boor, aşak?" – dees,
4566. Hunan-Kara
4567. Kara bogbanı mungaş,
4568. Çılgı arazında kirgen deg bolza,
4569. İyi çılın törüveyn bargan,
4570. Suvay beni-daa şalbalay sokkaştıñ,
4571. Molduruun kadıra itkeştıñ,
4572. Soya bergen turup-tur evespe aan.
4573. Aşak tavaar çedip kelgeştıñ:
4574. "Bajım alır
4575. Bugum kelgen-dir evespe" – dep,
4576. Bo soo-bile kelgen turgan irgin iyin.
4577. Soya sokkaştıñ,
4578. Küjür Hunan-Kara
4579. Üze kezip,
4580. Üze şılıy sokkaş,
4581. Ulug odun ujudupkaştıñ,
4582. Şıktıg-şıktın
4583. Aşaktıñ kara taalıñıga
4584. Tırıp-dıgıp olurup-tur evespe aan.
4585. Kadıg söögün kakkırıp,
4586. Çımçak söögün şıñmirip,
4587. İlbi-şidi-bile
4588. Aşaktıñ karaan kejegelep,
4589. Muñ şidizin şidiledip,
4590. Ajırıp olurup-tur evespe aan.
4591. "Çoruu-la çoguzun,
4592. Mörü-le mögeyzin,
4593. Şulbunuñ Kara-Kögel haanı
4594. Bo çılgını onçalap,
4595. Dañzılap turar
4596. Şaa bar eves.
4597. Çañgıs hırnım totturduñ,
4598. İyi kara kuskunu
4599. Bar, oglum.
4600. İyi kara kuskun
4601. Köör bolza,
4602. Sançok bolgay.
4603. Adıg-daa kılğan sançok.
4604. Am bir çañgıs hırnım tottu" – dep,
4605. Algap-yöreep-daa
4606. Turgan irgin iyin.
4607. "Çılgıñnı salıp algaştıñ,
4608. "Çorutsuñza,
4609. Okta kem çok, aşak,
4610. Ilavılap, taptıg-la
4611. Arzılañ-Kara a'ttıg
4612. Hunan-Kara mögeniñ
4613. Şil-Dag, Şilen-Dag
4614. Çurtunduva çorupsuñza,
4615. Mal eves mal-daa ında-la,
4616. Ara-albatı-daa imileen-ne turar" – dep
4617. Turgan irgin iyin.
4618. "Solun çugaalıg oglumnuñ
4619. Çoruu çoguzun,
4620. Mörü mögeyzin" – deeştıñ,
4621. Hırtıñ-Şokar
4622. Askırın muñgaştıñ,
4623. Oruun haaladı çoraan deg bolza-la,
4624. Işkızın bılğırgılaarga,
4625. Sarıg hovuda çılgı-daa
4626. Kajıkkılaştır tırıldır
4627. Böldüne bergen turgan irgin iyin.
4628. Aşak-daa
4629. Şil-Dag, Şilen-Dag çurtunduva
4630. Deerinde doozunun kojaytı
4631. Çılgızın sıvırıpkaş,
4632. Çanıp çorup-la bergen turup-tur evespe aan.
4633. Hunan-Karanıñ işti-höñnü
4634. Kövüdep organ irgin iyin.
4635. Aksın tuttunup
4636. Olurup-tur evespe aan.
4637. "Arga-çüülzü-daa herek-le bolgay,
4638. Ada-iyemniñ
4639. Amır-mendizin
4640. Aytırıp alırım kayık" – dep
4641. Olurgan irgin iyin.
4642. Kara-bogbazın
4643. Munup algaştıñ,
4644. Eleñnedip-tendiñnedip
4645. Çorup olurup-tur evespe aan.
4646. Ol çorutsa
4647. Kara-Kögel haannıñ
4648. Kara taygazınıñ belinde
4649. Koda-hüreezin köörge,
4650. Ezim arga-bile bütken,
4651. Çalım turug-bile bütken,
4652. Turup-tur evespe aan.
4653. Koda-hüreeniñ
4654. Deer döpçüünden başka,
4655. Kirer, baar-daa
4656. Çer çok turgan irgin iyin.
4657. Inçap çortup
4658. Çorup olurarga,
4659. Kara turug ıškaş
4660. Koda-hüreeniñ
4661. Murnuku talazında,
4662. Karak çetpes
4663. Sarıg hovunuñ ortuzunda,
4664. Şulbunuñ ara-albatızı
4665. Kara bulut ıškaş

4666. Hayıngan turgan irgin iyin.
4667. Halañnadı-eleñnedi
4668. Körüp çortup-daa olurgan irgin iyin.
4669. Ol çorup olurarga,
4670. Şulbunuñ
4671. Kara-Kögel taygazında
4672. Koda-hüreezin
4673. Körüp turarga,
4674. Kara-Kögel haannıñ
4675. Turug haya-bile bütken
4676. Kirer ejii-daa çok,
4677. Kiji baar
4678. Arga çok turgan irgin iyin.
4679. Hunan-Karanıñ
4680. Darjı hörek-çüree
4681. Dakpıjap-daa çoruur bolu berip-tir.
4682. Muñgaravas bodu
4683. Muñgarap,
4684. Deñgereves bodu
4685. Deñgerep çoruur bolu berip-tir.
4686. Koda-hüreeniñ
4687. Çige-le soñgu çügünde
4688. Şulbunuñ Kara-Kögel haannıñ
4689. Bak çügün
4690. Bak ejii-bile
4691. Ejiktedip,
4692. Kodanda kirip-le
4693. Kelgen turup-tur evespe aan.
4694. Koda-hüreeniñ murnunda
4695. Sarıg şulbularnı köörge,
4696. Köşken bulut-daa ışkaş,
4697. Çangan taan-daa ışkaş,
4698. Köjügüp, haynıgıp-la turgan irgin iyin.
4699. "Çüge mında turar çüme boor?" – deeştiñ,
4700. Ança-mınça çortup çoruurga-la
4701. İyi tala
4702. Bag kakkan turgan irgin iyin.
4703. Koda-hüreeniñ ortuzunga
4704. Kirip kelgen çorup olurup-tur.
4705. Karak-kulak çetpes
4706. Ulug kajaa turgan irgin iyin.
4707. Kara bogbazın kajaa buluñunga
4708. Baglap turgan irgin iyin.
4709. Baglap kaaştıñ, şinçip körüp turarga,
4710. Kajaa daştında
4711. Sarıg böödey çadırnı
4712. Kıska doorbaş sürgü-bile tutkan irgin.
4713. Ijı buruñaynıp-tır evespe aan.
4714. "Bustug çadırdı,
4715. Bustug ışta
4716. Bujar çok çüme deen" – deeştiñ,
4717. Hunan-Kara
4718. Kara çadırnıñ ejii,
4719. Dörü-bile kire düjüp keerge,
4720. Üye-düpte bir-le
4721. Hoyunuñ kadarçızı
4722. Hoyuskan aşak irey, kaday
4723. Çügile amılığ,
4724. Hoyun kadargan turar
4725. Boop-tur evespe aan.
4726. Baza-la iyi-üş katap yozulap,
4727. Baraalgap turgan irgin iyin.
4728. "Kayın keldiñ,
4729. Ottug karaktıg,
4730. O'k-boo bolgan,
4731. Okpan-çipken, oglum?" –
4732. Dep organ irgin.
4733. "Soñgu çükten üngen
4734. Ösküs-çavıs,
4735. Çaa çaştançızı
4736. Çanğıs amıtan men.
4737. Kijın bolur
4738. Çılındı,
4739. Çayın bolur
4740. Sarıg-sug dep çoruur kiji men" – dep
4741. Organ irgin iyin.
4742. "Indıg çüme bolza,
4743. Harın bo kürde
4744. Bolgay, oglum", –
4745. Dijip olurup-tur.
4746. "Ögge kirgen amıtanga
4747. Sarıg-sug bar irgi be, kaday?" –
4748. Deen irgin iyin.
4749. Sarıg-sugnu kudup bergen irgin.
4750. Sarıg-sugnu doğaytı ijiipken
4751. Bolgan turup-tur.
4752. "Indıg kiji
4753. Uzun çoruktug,
4754. Uzun kulaktıg bolur çüme, oglum, – dep
4755. Sımıranıp olurup-tur irgin iyin.
4756. Çige soñgu çükte
4757. Şil-Dagnı, Şilen-Dagnı çurttap turar
4758. Arzılañ-Kara a'tıtıg
4759. Hunan-Kara möge
4760. Dep kijiniñ
4761. Suraa, şimeeninden
4762. Çünü bildiñ,
4763. Çüge duştıñ, oglum," – dep
4764. Organ irgin iyin.
4765. "Deerlerniñ Demir-Mögezinge
4766. Indıg kiji
4767. Şagda-la ölürtüp kaan dep
4768. Dıñnaan men, irem-kadam", – dep

4769. Organ irgin iyin.
4770. "Eki-le çüme körbezivis ol-dur" –
deeş,
4771. İrey-kaday doraan ıglajı-la bergen.
4772. Karakterinin çajı baza-la
4773. Edekerinde
4774. Arıktalıp-oruktalıp,
4775. Ağıp-töktüp olurgulaan irgin iyin.
4776. Keergey-daa bergen olurup-tur,
4777. Muŋgaray-daa bergen olurup-tur
evespe aan.
4778. "Biyeede
4779. Dalay-Baybın haannın
4780. Hoyunuŋ kadarçızı çoraan ulus bis,
oglum.
4781. Am baza
4782. Şulbunuŋ Kara-Kögel haannın
4783. Hoyunuŋ kadarçızı ulus bis.
4784. Biyeede
4785. E'ttiŋ e'din çip çoruur,
4786. Şaynıŋ sarıın ijip çoruur,
4787. Am bolza,
4788. Arıg sarıg-sug-daa tıvılbaştan" –
dep
4789. Organ irgin iyin.
4790. Şıyaan am!
4791. Iglajıp-sıktajıp-daa olurur,
4792. Keergep-magadap-daa olurgan irgin
iyin.
4793. "Mınça maldı
4794. Kadagalap orgaştıŋ,
4795. Kiji kaçaŋ
4796. Kurug olurur" – deeştıŋ,
4797. Kara-Kögel haannın
4798. Hoyunuŋ baştıŋı
4799. Kum ak irtin ölüüp,
4800. Kiirip-daa turgan irgin iyin.
4801. İrey bile kaday
4802. Çarlık boop:
4803. "Honuuvs kelgen-dir" – dep
4804. Iglajıp-sıktajı bergen irgin iyin.
4805. Hunan-Kara
4806. Muŋ ilbizi-bile ilbilenip,
4807. Muŋ şidizi-bile şidilenip turgaştıŋ,
4808. Karak-la dıvaş deeriniŋ arazında
4809. İrey, kadaynı
4810. Bilinmestedi ilbilepkeştıŋ,
4811. Kum ak irttiŋ e'din-daa
4812. Şıktıŋ şıktın
4813. "İrey, kadayga" – dep kaap,
4814. Kadıg söögün kakkırıp,
4815. Çımçak söögün siŋmirip
4816. Organ irgin iyin.
4817. "Çoruu-la çoguzun,
4818. Mörü-la mögeyzin!
4819. Bo Kara-Kögel haannın haygılçı
4820. Kara iyi kuskun şulbuzu-la
4821. Bilbes bolza,
4822. Muŋ hoynuŋ arazıŋa
4823. Kirer eves,
4824. Bis-le bilir bolgay bis.
4825. Çanğıs katap
4826. Hırnıvıs tottu,
4827. Çoruu-la çoguzun
4828. Mörü-le mögeyzin!" –
4829. Dijip olurup turlar.
4830. Sarıg kidis heveneeniŋ
4831. Kurun çeşkeştıŋ,
4832. Hunan-Kara
4833. Ol çadınnıŋ döründe
4834. Oorgalay bergen çıdıp-tır evespe
aan.
4835. Oorgalap udup-ottup çıdırda,
4836. İrey-kaday
4837. İtkilejip,
4838. Ugujup olurur boop-tur evespe aan.
4839. "Çajında hunan-Karanıŋ
4840. Çarnınıŋ arazında
4841. Hunan kara inek deg
4842. Kara meŋnig kiji-le bolgay,
4843. Bo çıtkan
4844. Sarıg kidis hevenektig oolduŋ
4845. Çarnınıŋ arazında
4846. Kajık deg
4847. Kara meŋni körem" –
4848. Dijip itkilejip,
4849. "Daştın turgan
4850. Kara bogbanı köörge,
4851. Arzılaŋ-Karanıŋ
4852. Dürzü-türüzü bar hevirlig" – dep,
4853. İrey, kaday çugaalaşkan-daa
4854. Olurar-la boop-tur evespe aan.
4855. "Katkan huuraanıŋar baştarı,
kulugurlar!
4856. "Hunan-Kara", "Hunan-Kara" –
4857. Dep çüŋeril?
4858. Kuu bajınarnı
4859. Kuygalaar-örttedir men, kulugurlar.
4860. "Arzılaŋ-Kara", "Arzılaŋ-Kara", –
dep
4861. Çüŋeril, kulugurlar?
4862. Aksı-dumçuunarnı
4863. Buza şavar men, kulugurlar!" – dep
4864. Turgan irgin iyin.
4865. "Borta-la bolzun, oglum,
4866. Bo aşaktıŋ aksı
4867. Boş kiji bolgay, oglum", –
4868. Dep-le turgan irgin iyin.
4869. "Borta-la bolzun, oglum,
4870. Bo kadaynıŋ aksı

4871. Boş kiji bolgay" –
 4872. Dijip turgannar irgin iyin.
 4873. Ol orta-daa çüü boor.
 4874. Hunan-Kara-daa
 4875. İrey, kadaynı
 4876. Ududu-uyaradı tarbıdapkaştıñ,
 4877. Ol çadırdan ünüp algaştıñ,
 4878. Hunan Kara mañgıs
 4879. Boop huulup algaştıñ,
 4880. Ol mañnap çorutkaştıñ,
 4881. Oon am Kara-Kögel haannıñ
 4882. Ulug öönüñ öregeziniñ
 4883. Ka'dınıñ iştındive,
 4884. Kire haly bergeştıñ,
 4885. Üttüg teveneniñ
 4886. Üdü hire
 4887. Oybak kılıp algaştıñ,
 4888. Örege ka'dından
 4889. Bakılap köre-le bergen
 4890. Çıdıp-tır evespe aan.
 4891. Bakılap körüp çıdarga,
 4892. İyi dumçuundan
 4893. İyi sarıg çılan uştunup kelgen,
 4894. Kara çanğıs karaktıg,
 4895. Karış bottug çılbiganı körüp
 çıdarga,
 4896. Küçü-şıdalı
 4897. Ölürl ölüm-daa çok,
 4898. Özerge nazını-daa çok
 4899. Amıtan turup-tur evespe aan.
 4900. Örege kırınga
 4901. Ak as boop algaştıñ,
 4902. Körüp olurarga,
 4903. Kızıl turug ışkaş,
 4904. Koda-hüreeziniñ murnundan
 4905. Çedi börünü edertken,
 4906. İyi-üş karaktıg
 4907. Ay, hün ışkaş
 4908. Çırtkılanıp çorup olur,
 4909. Şulbunıñ kadını
 4910. Çorup olurup-tur evespe aan.
 4911. Çedip kelgeştıñ,
 4912. Şulbu haannıñ hoynunduva kire
 beerde,
 4913. Çedi börüzü kolduunduva
 4914. Kire berip-tır evespe aan.
 4915. "Kiji küçülüg,
 4916. Merge şıdaldıg çümezi
 4917. Bo-la çüme-dir" – deeştıñ,
 4918. Körüp çıdıp-tır evespe aan.
 4919. Dağ bajı şara-here,
 4920. Daş bajı kara-şokar hirede-le
 4921. Baza-la iyi-üş karaktıg
 4922. Şulbunıñ kadını
 4923. Hoynundan turarga,

4924. Çedi börüzü
 4925. Kolduundan üngülep kaaştıñ,
 4926. Koda-hüreeniñ murnunduva
 4927. Çedi börünü edertkeştıñ,
 4928. Çorup-la kaap-tır evespe aan.
 4929. Soondan ak as boop algaş,
 4930. Dıñnap çorup olurgan irgin iyin.
 4931. Koda-hüreeniñ murnunduva
 4932. Dün deg kara
 4933. Kara dagnıñ
 4934. Arga çartında
 4935. Dedir aastıg
 4936. Kara kuyga
 4937. Çedi börüzün edertip algaştıñ,
 4938. Kirip çoruy-la bargan turup-tur
 evespe aan.
 4939. Ol erteninde
 4940. Koda-hüreeniñ iştinge
 4941. Kiji-daa köör argajok,
 4942. Kızıtpa çazın
 4943. Kolduktap algan,
 4944. Sarıg kidis hevenektig
 4945. Amıtan kışgaştap çoruurga,
 4946. Koda-hüreeniñ murnunda
 4947. Karak çetpes
 4948. Sarıg hovuda
 4949. Şulbunıñ ara-albatızı
 4950. İyi-üş kurjalı bergen kelgeş,
 4951. Oon am şulbu haanı-bile
 4952. İyi tala boop algaştıñ,
 4953. Bag adıp,
 4954. Adaan-oyun kıla bergen-ne
 4955. Turup-turlar evespe aan.
 4956. Şulbunıñ Kara-Kögel haannıñ
 4957. Talazı utturup turar,
 4958. Bir talazı
 4959. Udup ünüp turlar-la boop-tur.
 4960. Sogun dajıp-la
 4961. Mañnajıp turup-tur evespe aan.
 4962. "Hunan-Karanıñ
 4963. Ökpe-höreen
 4964. Örttendir-huyuktaldır adar" –
 4965. Dijip turar boop-tur.
 4966. "Soñgu çerden
 4967. Arzılañ-Kara a'tıtıg
 4968. Hunan-Kara kelir çüme,
 4969. Ooñ ökpe-çüree
 4970. Bolzun!" – dep
 4971. Bag adıp,
 4972. Çiñneyindir oynap turup-turlar.
 4973. "Hunan-Karanıñ
 4974. Ökpe-çüree
 4975. Örttenzin!" – dep,
 4976. Sarıg kidis hevenegin
 4977. Segleñnedi deşkilap,

4978. Sogun dajıp maḡnap,
4979. Hünzep-daa turgan irgin iyin.
4980. Daarta hününde
4981. Şulbular baza-la
4982. Bag ada bergenner turup-tur evespe
aan.
4983. Baza-la
4984. Sarıg kidis hevenee-bile
4985. Saglaḡayındır çügürüp kelgeştin,
4986. Baza-la sogunnu dajıp bergen
turgan irgin iyin.
4987. Baza-la çüzü boor,
4988. Şulbunıñ talazı
4989. Utturup turar,
4990. Öske talazı
4991. Udur çokşup-daa turgan irgin iyin.
4992. "Çop-daa adaargançig,
4993. Çop-daa ançig
4994. Haan boor!" – deeştin,
4995. "Ol orta-daa
4996. Men adıp köreyn, haan" – dep
4997. Turgan irgin iyin.
4998. "Çangıs çazar bolzunza,
4999. Kara bajıñnı
5000. Alır çüme, kulugur!" – dep
5001. Turgan irgin iyin.
5002. "Kiji atkan çümeni
5003. Kiji atpas,
5004. Kançap bargan çümel – dep, –
5005. Hunan-Karanıñ
5006. Ökpe-çüreen
5007. Örttendir-huyuktaldır
5008. Adayn, haan!" – deeş,
5009. Kızıtpa çazın tırtınıp,
5010. Ada bergen turgan irgin.
5011. "hunan-Karanıñ
5012. Ökpe-çüree
5013. Örtteni berdi" – dep,
5014. Höörep turgan irgin iyin.
5015. Ol hünnü badır
5016. Şulbu haanınıñ talazın
5017. Kaş udaa adıp-daa alğan turgan
irgin iyin.
5018. Şulbu haan aytıra bergen
5019. Turgan irgin iyin:
5020. "Kayı aymaktıñ
5021. Kijizi sen?" – dep
5022. Aytırıp turgan irgin iyin.
5023. "Haya-daştıg
5024. Men bolza,
5025. Kaldar-barıs şulbularnıñ
5026. Öörü men" – dep
5027. Turgan irgin iyin.
5028. "Adıgı-tudugju
5029. Ulus alır men" –
5030. Dep turgan irgin.
5031. Daartazında baza-la
5032. Adaannıg oyun kıla bergen
5033. Turup-turlar evespe aan.
5034. Şulbu haanınıñ talazı
5035. Tiiley adıp turar.
5036. Sarıg kidis hevenektig
5037. Bagay oolduñ
5038. Adıp-turarı-daa kejeeleen,
5039. Aḡaa deñnejir
5040. Çüme çok bolgan turgan irgin iyin.
5041. "Bodunıñ kızıtpazı-bile bezin
5042. Bo hire adıp turar kiji
5043. Öske ulustuñ
5044. Ogu-çemzee-bile adar bolza,
5045. Oon artık bolur" – deeş,
5046. Şulbularnıñ ogun-çemzeen
5047. Ekkep beerde,
5048. Tırtıptarga-la,
5049. Uglup-la turar bolgan.
5050. Şulbunıñ ogun-çemzeen
5051. Doozazın uu-çaza-sop kaggan-na
5052. Turup-tur evespe aan.
5053. Oon-daa: "Dalay-Baybıñ haannıñ
5054. Ogun-çemzeen
5055. Ekkep beriñer!" – dep
5056. Turgan irgin iyin.
5057. Dalay-Baybıñ haannıñ
5058. Ogun-çemzeen
5059. Tergelig a't-bile
5060. Tergelep ekkep turgan irgin iyin.
5061. "Bo bolza
5062. Çaa-dayınga
5063. Çarlık-bile büdürgen
5064. Ok-çemzek-tir
5065. Şıyaan!
5066. Moon-bile-daa kiji
5067. Oyun-adaan adar bolza,
5068. Haan ara-albatıga
5069. Kem-hora bolur – dep
5070. Turgan irgin iyin.
5071. Çe, haan çarlı-bile
5072. Adıp-la-dır men iyin.
5073. Dalay-Baybıñ haannıñ
5074. Ogu-çemzee-bile
5075. Hunan-Karanıñ
5076. Ökpe-çüreen
5077. Örttendir adıptayn, haanım", – deeş,
5078. Tırtınıp kelgeştin,
5079. Muñ hire haazın
5080. Muñ büdüzü-bile
5081. Hunan-Kara
5082. Domnay kakkaştın,
5083. Ada kaaptarga,
5084. Şulbunıñ bir çartında

5085. İmigeynip-kımıgaynıp turgan
5086. Ara-albatızı
5087. Aştalı bergen,
5088. Han-çini-daa
5089. Arıktalı aga berip-tir.
5090. Arıldır adıp ündürüpken turgan
irgin iyin.
5091. "Dem-ne
5092. Divedim be, haan!
5093. Ara-albatıñnıñ
5094. Elbee ındıg be,
5095. Ara-albatıñga
5096. Hayıra çoğuñ ındıg haan sen be?" –
dep-tir.
5097. Hanı karalığ
5098. Kara-Kögel haan şulbuñ
5099. Ulam-ulam amırap turgan irgin
iyin.
5100. "Soñgu çerde
5101. Hunan-Kara möge
5102. Dep kiji bar,
5103. Ooñ-bile adıg-çarış kılır-la
5104. Kiji bolgay men.
5105. Harın argalığ-duzalığ
5106. Kiji-dir sen – dep
5107. Turgan irgin iyin. –
5108. Am bir adıp körem" – dep
5109. Turgan irgin iyin.
5110. "Adıp albas men, haanım,
5111. Bak sağış amıtanga
5112. Hora bolur" – dep
5113. Turgan irgin iyin.
5114. "At! – deen irgin iyin.
5115. Baza bir çartında
5116. İmigaynıp turgan şulbunu
5117. Oyun adıg çok kıldır
5118. Arıldır-aştaldır
5119. Adıp-ündürüpken turgan iyin.
5120. Oyun-daa deer çüme çok,
5121. Oyun-daa buzulgan-na turup-tur.
5122. Hap çoruy bargan turup-tur evespe
aan.
5123. Ol orta-daa
5124. Kara-Kögel haannıñ
5125. Karaanıñ ogu,
5126. İştiniñ kö'gü deg
5127. Çanğıs oglu-bile dömey-daa
5128. Apargan turgan irgin iyin.
5129. Ol orta
5130. Çedi honukta çurttap turda,
5131. Uzun-Nazın dañgına
5132. Ulug uyguzun udup çıdar,
5133. Şulbunuñ Kara-Kögel haannıñ
5134. Koda-hüreezinde
5135. Kızıl han ağıp kirip kelgen kıldır
5136. Düjedip turgan irgin iyin.
5137. Hunan-Kara baza
5138. Düjep çıtkan irgin iyin.
5139. Kara-Kögel haannıñ ööñge
5140. Erten kire bergen turgan irgin iyin.
5141. Haan organ:
5142. "Çünü bodandıñ,
5143. Çünü düjedin?" – dep
5144. Organ irgin iyin.
5145. "Bo düne, haan,
5146. Düş-tül muñu-daa bolur-daa çüme
iyikpe,
5147. Üstüü oranda
5148. Arzılañ-Kara a'ttıg
5149. Hunan-Kara möge
5150. Dep kiji-bile
5151. Adaan-möörey,
5152. Adıg-çarış kılıp,
5153. Düjep hondum,
5154. Korgup tur men" – dep
5155. Olurgan irgin iyin.
5156. "Meen düjümde baza ındıg boldu.
5157. Hanı-karalığ,
5158. Hügüldüg-küjürlüg
5159. Arzılañ-Kara a'ttıg
5160. Hunan-Kara möge
5161. Dep kiji çedip kelgen,
5162. Aal-çurttuñ çartı
5163. Kızıl han bolu bergen dep
5164. Baza düjep hondum" – dep,
5165. Kara-Kögel haan
5166. Çugaalap organ irgin iyin.
5167. "Öjeen-adaannıg
5168. Çaa-dayın
5169. Uygu-düş tülükte
5170. Kirip kelgen-dir, haan.
5171. Silerniñ ölü tınıñar,
5172. Süü-süneziniñ,
5173. Sülde-sagızınıñar
5174. Çüde bolur çümel?
5175. Men karaktap-kulaktap,
5176. Körüp-daa olurgay men" – dep-daa
5177. Olurgan çümezi irgin iyin.
5178. "Harın bolur-dur.
5179. Meen sağıjım ıškaş,
5180. Çüme aytırıp olur sen" – dees,
5181. Kara-Kögel haan-daa çugaalap
5182. Egeley bergen olurgan irgin iyin. –
5183. Bir küçü-şıldaldıg sünezinim –
5184. Koda-hüreeniñ murnunda
5185. Dün deg kara dagnıñ
5186. Arga çartında
5187. Dedir aastıg
5188. Kara kuynıñ iştinde
5189. Kadınım-bile kadı çoruur

5190. Çedi börü ol bolur çüme –
 5191. Dep organ irgin. –
 5192. Bir küçü-sünezinim –
 5193. Kadıg-kara çamnıñ
 5194. Bir ujunda çüme – deen irgin. –
 5195. Bir sülde-sünezinim –
 5196. Kara saar
 5197. Kadıg idiimniñ
 5198. Ulduñunuñ arazında
 5199. Sarıg bolat bar –
 5200. Dep turgan irgin. –
 5201. Bir sülde-sünezinim –
 5202. Çige songu çükte
 5203. Üş sarala mıygaktıñ
 5204. İştinde çoruur
 5205. Ça's haarjaktıñ iştinde
 5206. Möngün haarjak,
 5207. Möngün haarjaktıñ iştinde
 5208. Aldın haarjak bar,
 5209. Aldın haarjaktıñ iştinde
 5210. Çedi tas-arı bolur çüme –
 5211. Dep turgan irgin iyin. –
 5212. İnça sünezinimniñ
 5213. Çanğızı-daa ölbeyn baar bolza,
 5214. Çüs söögüm
 5215. Tutçup-daa turar,
 5216. E'dimni kezip-daa turar bolza,
 5217. Ölüür ujur çok men" –
 5218. Dep organ irgin iyin.
 5219. "İndıg-dır" – dep,
 5220. Dıñnap organ irgin.
 5221. "Bo hün
 5222. Kara kuynıñ iştinde
 5223. Çedi börünü kadagalap
 5224. Hünzeer men, haan", –
 5225. Deen irgin iyin.
 5226. Çedi börüzünçe,
 5227. Dedir aastıg
 5228. Kara kuyunduva
 5229. Hunan-Kara
 5230. Çorup-la bergen turgan irgin iyin.
 5231. İyi şarını
 5232. İlbi-şidi-bile soga sop algaştıñ,
 5233. Tuluptay soygulap algaş,
 5234. Öl hörük kılğılap algan irgin iyin.
 5235. Arganıñ aar iyin
 5236. Aa-hoora sop ekelgeştıñ,
 5237. Kara kuynıñ aksınga dögerezin
 salgaş,
 5238. İyi şarı keji hörük-bile
 5239. Çiiledi-şooladı
 5240. Hörüktey-le bergen turgan irgin
 iyin.
 5241. İştinde börüleri çiigeynip-daa turar.
 5242. Şulbuları şurugaynıp,
 5243. Kışkırtıp-daa turgan irgin iyin.
 5244. Çedi börüzün
 5245. Kodanı-bile kadı
 5246. Çok kıla şaap algaş,
 5247. Çige songu çükte
 5248. İyi-üş mıygaanga-la
 5249. Bargan-dır evespe aan.
 5250. Eñ ortuzunda bar çıtkan
 5251. Mıygaktıñ iştin
 5252. Çara adıp
 5253. Badırıp-tır irgin iyin.
 5254. Çaaskaan barıp düjüp
 5255. Çıtkan irgin iyin.
 5256. Büdüü tarbıdaaş:
 5257. "Orannıñ tañ şagaan
 5258. O'dun çiğes,
 5259. Damırtıg kara suun ijiñer!" –
 5260. Deeştıñ, çorupkaştıñ,
 5261. Eñ ındında
 5262. Aldın haarjaktıñ
 5263. Aksın ajıdıptarga,
 5264. Çedi tas-arı-daa
 5265. Üne-le halaan turgan irgin iyin.
 5266. Aldırbayn baarga,
 5267. Soora adıştap
 5268. Organ irgin iyin.
 5269. Bireezi üstüü orandıva çettirbeyn,
 5270. Oogaynıp üne-daa bergen turgan
 irgin iyin.
 5271. Oogaynıp üne beer orta,
 5272. Har-çaaşkının çağdırgaştıñ,
 5273. Adıjınga kara çanğıs hün
 5274. Deertip algaş,
 5275. Üstüü orandan
 5276. Oogaynıp badıp keerge,
 5277. Holunga honuptarga,
 5278. Ol orta
 5279. Çedi tas-arını
 5280. Çedizi-bile ölüüp kaggaş,
 5281. Ol-la düne kelgeştıñ,
 5282. Kara-Kögel haannıñ
 5283. Ulug kara çazının kirijin-daa
 5284. Sek çok kıldır
 5285. Üze sokkaş,
 5286. Kara saar
 5287. Kadıg idiin
 5288. Oorlap algaş,
 5289. Hılış sarıg kestiin-daa
 5290. Uştup algaştıñ,
 5291. Baza-la uu-çaza
 5292. Sıy şaap oktavıtkan.
 5293. Şıyaanam-daa!
 5294. Hamık kudun ölüüp kaggan turup-
 tur.
 5295. Erteninde

5296. Şulbunuñ Kara-Kögel haanı
5297. Minnir-bilinmes tınnıg
5298. Aaraan-na çıdar boop-tur.
5299. Dembeerep-daa çıdıp-tır evespe aan
onj.
5300. Kelir kejee dünezinde
5301. Ejik aksinga
5302. Kara çavaa
5303. Kara dırbaş deeriniñ arazında
5304. Arzılañ-Kara boop tura düşken
irgin iyin.
5305. Sarıg kidis hevenektig
5306. Bagay ool
5307. Hunan-Kara boop,
5308. Aramaktıñ
5309. Aldın şalbazın tudup algaş,
5310. Ujun söörtüp,
5311. Kirip kelgeştin,
5312. Haannıñ moynunga
5313. Üş oraay kakkaş,
5314. Ölüg doonak-bile doñnay bergen
5315. Turup-tur evespe aan.
5316. "Bo çünü ekkeldin, kulugur?
5317. Eçigey-açıgay!" – dep
5318. Turgan irgin iyin.
5319. "Harın-daa seenj moynunğa
5320. Tos tınıñnı
5321. Doozazın kamgalaar
5322. Doşkun kara sızım dep çüme-dir" –
dep
5323. Turgan irgin iyin.
5324. Doñnap kaaş,
5325. Üne halaaan oyaar
5326. Arzılañ-Karanı a'ttangaştın,
5327. Aldın şalbazı-bile
5328. Törepçilepküş,
5329. Çaa-dayın kışkızın kışkırıpkaş,
5330. Çige songu çügündüve-daa
5331. Ujudup-halıdıp çorup-la berip-tir.
5332. Çedi hemni kejr
5333. Tepkilenip mañnaarda,
5334. Arzılañ-Kara
5335. Tura düşken turup-tur evespe aan.
5336. "Kuu söök-dayaa artkan
5337. Kattırgan-ittirgen
5338. Hunan-Kara, kulugur!
5339. Muñ huulgaazınını huulgaar,
5340. Muñ ilbini ilbilenir, kulugur,
5341. Avıyaastap turgastın,
5342. Hamık kudumnu,
5343. Sünezinimni ölürgen-dir sen!" –
dep,
5344. Kuu söögü kuñgurtkaynıp
5345. Çıdıp-tır evespe aan.
5346. Arzılañ-Kara
5347. Baza-la tepkilenip-dıvılap,
5348. Mañnap çorup berip-tir.
5349. Tos hemni,
5350. Tos artı aja düşkeş,
5351. Körüp turarga,
5352. Arzılañ-Karanıñ
5353. Kañ-bolat dıyuunga
5354. Söök-dayak estip-elep tönüp
kalgan,
5355. Bastınıp-daa kalgan boop-tur
evespe aan.
5356. Arzılañ-Kara
5357. A'dın mungaş,
5358. Dedir kelgeştin,
5359. Şulbunuñ kögü-sünezi
5360. Çok kıldır
5361. Kırıp-daa kaavıtkaştın,
5362. Bodunuñ kiji törelgetenden
törüttüngen
5363. Ara-albatızın,
5364. Kırğan ada-iyezin
5365. Tergelep-çuuzalap algaştın,
5366. Haragan deg malın
5367. Karartı sürgeştin,
5368. Haya deg edin
5369. Halaytı çüdürgeş,
5370. Şil-Dag, Şilen-Dag çurtunduva
5371. Hunan-Kara
5372. Çorup-la berip-tir evespe aan.
5373. Dünde dün çok,
5374. Hünde hün çok
5375. Çorup olurup-turlar.
5376. Çer ortuzu çedip çoraaştın,
5377. Şil-Dag, Şilen-Dag çurtu
5378. Uzun-Nazın dañgınazı-daa
5379. Sağıjına kire bergen çorup olurup-
tur evespe aan.
5380. "Uzun durgaar şıygan çerimge
5381. Düne-hündüs çok çorup olurur siler,
5382. Doora durgaar şıygan çerimge
5383. Honattap çoruur siler" – deştin,
5384. Ara-albatızına
5385. Hemçeg-huusaazın ayıp bergeştin,
5386. arzılaKara a'dı-bile
5387. Şil-Dag, Şilen-Dag çurtunduva
5388. Ujudup-halıdıp
5389. Çanıp olurup-tur evespe.
5390. Dünde dün çok,
5391. Hünde hün çok,
5392. Ujudup-halıdıp
5393. Çedip-daa kelgeştin,
5394. Adazınıñ ulug uyan baglaajına
5395. Arzılañ-Karazın baglap kaaştın,
5396. Ulug öönge kirip kelgen turgan
irgin iyin.

5397. Uzun-Nazın daŋgınazı-daa
5398. Haş ıŋkaş ak diji-bile
5399. Hadıŋayndır kattırıp orar boop-tur
evespe aan.
5400. Aldın hoo-dombudan-daa
5401. Şayın-daa ije-le berip,
5402. Aldın bula tavaktan
5403. A'jin-çemin
5404. Aştanıp-çemnenip,
5405. İjip-çip olurup-turlar evespe aan.
5406. "Seŋee men
5407. Üstüü orandıva
5408. A't baştıg
5409. Açın bora hartıga boop algaştıŋ,
5410. Bir ay hirede kılıytıp
5411. Çede bergeştıŋ,
5412. Şulbu haanı-bile sen iyije
5413. Düş berip-le turgan bolgay men" –
dep
5414. Çugaalap olurup-tur evespe aan.
5415. "Harın düş berip
5416. Turganıŋ küjü-bile
5417. Süü-sünezinin doŋgaytı
5418. Söglep berdi" – dep
5419. Kattırıp-ittirip orup-turlar.
5420. Soŋgu aal-çurtu
5421. Çiigayndır-şoogayndır
5422. Köjüp-daa, düjüp-daa
5423. Çedip kelgen-ne turgannar irgin
iyin.
5424. Dalay-Baybıŋ haan-daa
5425. Honar honajında
5426. Honup-daa turgan irgin iyin.
5427. Aldın-bulak,
5428. Möŋgün-bulak
5429. Arıg kara suun
5430. Azıraan malı, al bodu ijip,
5431. Amıray bergen turup-tur.
5432. Ulug çurtunıŋ
5433. Kürüzünge kirip kelgeş,
5434. Ulug nayır-kurumnu
5435. Tos honuktıŋ işinde ürgülçülep,
5436. Nayırlap-kurumnay turup-turlar
evespe aan.
5437. Ol orta Şil-Dag, Şilen-Dagga
5438. Oyun odura çurttap,
5439. Çigin çire çurttap,
5440. Çoruy-la barıptırlar evespe aan.
5441. Ol-daa bardı.
5442. Men-daa keldim.

KANGIVAY-MERGEN (V. Metin)

1. Eki şagnıñ ektinde,
2. Bagay şagnıñ bajında,
3. Ergektig er atçıp bolbaan,
4. Ergektig er tutçup bolbaan,
5. Arınnıg er udur körbes,
6. Aastıg er çugaalajıp bütpeş,
7. Erniñ erezi Kañgıvay-Mergen deerzi,
8. Çoraan çüvenj irgin.
9. Kañgıvay-Mergen deerzi
10. Karan-Çüzün kadınnıg,
11. Karan-Çüzün kadını
12. Dörten ses kojalañnıg,
13. Çeerbi dört maganalıg,
14. Aynıñ, hünñüñ sergemçizin bazıp turar,
15. Dokulçak ak örgeede
16. Saadap turar çüvenj-daa irgin evespe.
17. Kañgıvay-Mergen bodu-
18. Kızıl torgu ködürgelig
19. Bora örgeeziniñ işinde,
20. Tos kat olbuk-düjülgezinde
21. Ködeelep-hölestep çıdar er çüvenj irgin.
22. Al-bodu eker-erlik-daa bolza,
23. Ergen-bolgan çüvege-daa çorbas,
24. Ögden ünmes,
25. Ay-aynıñ çaazında, ortanında,
26. Añın añnap, aldı-kijin
27. Kajırıp çorgulaar er çüvenj irgin.
28. Üş üyee ugdunmas,
29. Kaş üyee hagdınmas ulug ettig, maldıg,
30. Beş çüs bejen sın, mıygak edi
31. Çiik daamay artıg,
32. Aldı çüs aldan buur, bulan edi
33. Çiñ daamay artıg turar
34. Kañgay-Kara attıg,
35. Törüvesten töreen dört karaktıg,
36. Ses davannıg,
37. Dönen-Kaldar attıg-
38. Mındıg iyi attıg-daa er çüvenj irgin.
39. Kañgıvay-Mergen deerzi
40. Artıştıñıñ tañdıñ dep bir tañdılg,
41. Arzaytıñıñ tañdıñ dep iyi tañdılg,
42. Despeytiniñ tañdıñ dep üş tañdılg,
43. Bert-Karanıñ tañdıñ dep dört tañdılg,
44. Idık-Boranıñ tañdıñ dep beş tañdılg
45. Er-daa turgan çüvenj irgin evespe aan.
46. Tos karaktıg, tozan kırılg at bajı oçurlug,
47. Aldın, möñgün siilbirlig,
48. Deerniñ kara kuskunu
49. Bajınga olura ederge,
50. Çañgılangan çañgızı dözünge
51. Kelze-kelir, kelbeske-kelbes
52. Demir baglaaştıg er irgin.
53. Ugdunmas ulug malı turza-daa,
54. Bodunga maldatpas
55. Hagdınmas ulug edi turza-daa
56. Bodunga ettetpes,
57. Aksagalday Sayın-Havıçı deer
58. Akılıg çüve irgin.
59. Şıyaanda, Aksagalday Sayın-Havıçı akızı
60. Dört karaktıg, ses davannıg
61. Dönen-Kaldar adın mungaş,
62. Edin ettep, malın maldap
63. Çorup turgan çüvenj irgin.
64. Kütür Aksagalday bir katap-la:
65. “Bo Kañgıvay-Mergen dep çüvenj
66. Idık-Bora tañdıñğa üne haldı bergeş,
67. Ettin-maldıñ şağın-deñin körüp alza,
68. Kandıg çüvel?
69. Bo Idık-Bora tañdıñıñ bajınga
70. Kañgıvay-Mergenden öske
71. Ünüp şıdaar kiji çok,
72. Kañgay-Karadan öske
73. Ünüp şıdaar at çok bolgan ujuru çül?
74. Kañgıvay-Mergen kijiden törüürde,
75. Men ıttan töreen eves men.
76. Kañgıvay-Mergenni murnay-la
77. İdik eletpedim be?
78. Çañgıs iyeden çara töreen,
79. Attıñ adır kulaa deg,
80. Beniñ iyi emii deg alışkılar-la bolgay bis.
81. Kañgay-Kara ak beden törüürde,
82. Dönen-Kaldar kara beden töreen eves
83. Çañgıs beden şuuştur töreen
84. İyi kulun-na bolgay” – deş,
85. Idık-Bora tañdıñıñ
86. Çige soñgu öñçüünden
87. Sañ örü çelip ünüpken-daa çüvenj irgin.
88. On iyi şaktıñ işinde
89. Idık-Bora tañdıñıñ oon bedik bajınga
90. Haldıp ünüp keep turup-tur oo.

91. “Çaa, çüü hire öndür-bedik
 92. Tañdı bo?”- dees,
 93. Aksagalday Sayın-Havıtcı
 94. Kaptagaynı hayındır,
 95. Dolagaynı dolgandır,
 96. Körüp-şinçip olurarga,
 97. Er kiji kudarap-sırınnap,
 98. Karak çajı töktüp,
 99. Er at sularap-şilgedep
 100. Han sidiktep turar.
 101. Çer, deerniñ kakkılaşkan
 şaşılğazından beer
 102. Köstüp cıdar öndür-bedik tañdı
 103. Turgan çüven irgin.
 104. Çaa, Dönen-Kaldar, Kañgay-Kara
 105. Idık-Bora tañdınıñ bajınçe
 106. Kaş şak işinde üneril?- dep
 107. Aksagalday Sayın-Havıtcı aytırıp
 organ irgin.
 108. Kañgay-Kara:
 109. “Çeerbi dört şak işinde üner men”-
 deen.
 110. “On iyi şak işinde üner men” - dep
 111. Dönen-Kaldar harılaan.
 112. Şıyaata,
 113. “Kañgıvay-Mergenniñ çerge kalgan
 114. Heviniñ üzündüzünden,
 115. Çurtka kalgan çuruunıñ
 keskindizinden örü
 116. Çüve arttırbayn,
 117. Bo tañdınıñ kırıdan
 118. Körüp albas çüve be, Dönen-
 Kaldar?” – dees,
 119. Arzaytınıñ arızınçe köörge,
 120. Ala-bula cılgızı-daa bildirbes,
 121. Ereen-şokar-la turgan çüven irgin.
 122. Övürzünçe köörge,
 123. Öle-bula cılgızı-daa bildirbes,
 124. Övürnün öl-çaş
 125. Arga-kaksaa-daa bildirbes,
 126. Ereen-şokar-la çüve turgan irgin.
 127. -Kañgıvay-Mergen kulugurnıñ
 128. Bir kojuun malı
 129. Kiji bajı çiiir çetken-dir.
 130. Şag-töre kejeeleen,
 131. Sağış-setkil baksıraan-dır- dep
 132. Hıylanıp organ irgin.
 133. Destpeytiniñ tañdızınçe körüp
 olurarga,
 134. Teve-tuvazı-daa bildirbes,
 135. Despeytiniñ öleñ-sigeni-daa bildirbes,
 136. Deñ hoor-la çüve turgan irgin.
 137. Kañgıvay-Mergen kulugurnıñ
 138. İyi kojuun malı
 139. Kiji bajı çiiir çetken-dir.

140. Şag-töre kejeeleen,
 141. Sağış-çürek baksıraan-dır- dep
 142. Hıylanıp organ çüven irgin.
 143. Sayandaynıñ tañdızınçe köörge,
 144. Saya-tüme inee-daa bildirbes,
 145. Sayandaynıñ dajı-daa bildirbes,
 146. Kara şokar-la turgan irgin.
 147. Kañgıvay-Mergen kulugurnıñ
 148. Üş kojuun malı
 149. Kiji bajı çiiir çetken,
 150. Şag-töre kejeeleen,
 151. Sağış-setkil baksıraan-dır- dep
 152. Hıylanıp organ kırıgan irgin.
 153. Hoovaynıñ hovuzınçe köörge,
 154. Hoyu-daa bildirbes,
 155. Hola-kara haraganı-daa bildirbes,
 156. Ereen-şokar-la turgan irgin.
 157. -Kañgıvay-Mergen kulugurnıñ
 158. Dört kojuun malı
 159. Kiji bajı çiiir çetken,
 160. Şag-töre kejeeleen
 161. Sağış-setkil baksıraan-dır- dep
 162. Hıylanıp organ kırıgan çüven irgin.
 163. -Çee, am Kañgıvay-Mergenniñ
 164. Çurtta kalgan çuruundan
 165. Çüü çıdıp kaldı moñ?- dees,
 166. Oon-moon odu-hereli çayınngan
 167. Ordu-şilinçe köörge,
 168. Möngün bölgezi, aldın akşazı
 169. Beş tañdınıñ bireezinden
 170. Öndür-bedik köstüp-daa çıtkan çüven
 irgin.
 171. Çaa, bo malı bajın aşkan,
 172. Edi ektin aşkan kulugurga,
 173. Çüzü, kandızı ennip-tonnup çorup olur-
 dees,
 174. Delegeyni deskindir,
 175. Kaptagaynı hayındır körüp olurarga,
 176. Kañgıvay-Mergenniñ kızıl çalaalığ,
 177. Kajır kara buurazı-
 178. Başkı mögeninde bajın salgan,
 179. Soñgu mögeninde çoldak kuduruun
 salgan,
 180. Aynıñ on beş honuk hire çerde,
 181. Çüvege-daa aldırar çettirer
 horga çok
 182. Bar çıtkan çüven irgin am.
 183. Kara buuranıñ ındınçe ajıldır köörge,
 184. Üş aylık çerde,
 185. Deerniñ tümen sıldızı çerde düjüp,
 186. Çerniñ kara dovuraa deerde düjüp-
 haynıp,
 187. Kızıl çalaalığ ak buura çorup
 organ çüven irgin.
 188. -Şıyaata,

189. Ulug çurtuň kürüzünge
 190. Çaa-çapkan kireri deg
 191. Bak çüve kayda boor- dees,
 192. Idık-Bora taňdının barın önçüün
 193. Saň kudu çelipken aşak çüven irgin.
 194. Dözünge düje halıtkaş, körüp turarga,
 195. On ses höndürgeniň dıň çanğızı
 artkan,
 196. Aldan ses kudurganıň dıň çanğızı
 artkan
 197. Turup-tur evespe.
 198. -Çe, soňgu nazında
 199. Kızıl kurt amıtannıň
 200. Höndürgezi çanğıs, kudurgazi
 çanğıs bolgay aan- dees,
 201. Çana salıp turgan kırgan çüven irgin.
 202. Aal-çurtunda Kaňgıvay-Mergen
 203. Bora örgeeniň iştinge
 204. Ködeelep-hölestep çıdarga,
 205. Dört karaktıg, ses davannıg
 206. Dönen-Kaldarnıň davanınıň daajı
 207. Mal davanınıň daajından öske
 208. Daaştıg dagıap çorup orarga:
 209. "Bo çüge mınçap eşkedeen,
 210. Mögüdeen aşak boor?"- dees,
 211. Bakılap köörge,
 212. Dönen-Kaldarnıň tınıjı
 213. Buurul tuman boop burtuňaynıp,
 214. Aksagalday Sayın-Havıtcı akızınıň
 215. Arını ak hül deg apargan
 216. Çorup olurgan irgin.
 217. Aksagalday Sayın-Havıtcı kelbi-
 kelbişaan,
 218. Kaňgıvay-Mergenniň bodu saadaan
 219. Bora örgeezin üş dolgandır hap-sop
 turda,
 220. Kaňgıvay-Mergen üne halaas,
 221. Solagay holu-bile Dönen-Kaldarnıň
 222. Çügen kastaandan ap,
 223. Oň holu bile aşaktıň
 224. Köp-beldirinden ap,
 225. Ölep-sölep düjürüp:
 226. -Çe, çüge eşkededıň?
 227. Çüge devidediň, aşak?- dep aytırgan.
 228. -Al bodu çaa-boraa sagınmayn olurda,
 229. Azıraan malı çaa-boraa sagıngan,
 kulugur!- dep
 230. Ajınıp-horadap:
 231. -Kızıl çalaalığ kajır kara buuraň
 232. Başkı mögen kırında bajın salgan,
 233. Soňgu mögen kırında çoldak kuduruun
 salgan,
 234. Bir aynıň on beş honuktıň çerinde
 235. Çüvege-daa aldırar, çettirer argajok bar
 çıdır.

236. Ulug çurtuň kürününge
 237. Çaa-çapkan bolur bolza,
 238. Indıg bagay çüve kayaa turar- dep
 239. Çugaalap turgan kırgan çüven irgin.
 240. -Çaa, ulug çurtuň kürününge
 241. Çaa-çapkan çüge kirer çüvel?
 242. Kaňgıvay-Mergenniň adın dıñnavaan,
 243. Kaňgay-Karanıň suraan dıñnavaan
 244. Çüve bar eves.
 245. Kenedeze malçı-kulçu bolur,
 246. Kedereze sezen bir izig amızından
 247. Çarlır deen çüve-le kelir ıynaan, aşak- dep
 248. Olurgan irgin.
 249. -Kiji kijiden karalıg,
 250. Kiş kişten karalıg,
 251. Ulug çurtuň kürününge
 252. Çaa-dayın kiirdiň, aşak,
 253. Kaňgıvay-Mergen!- dees,
 254. Çorup turgan aşak çüven irgin.
 255. Akasagalday Sayın-Havıtcı
 256. Karan-Çüzün kadınıň ak örgeezinge
 257. Haldı beerge:
 258. "Çüge mögüdediň,
 259. Çüge devidediň, irey?
 260. Ses davannıg Dönen-Kaldarnıň
 davanından
 261. Çüge mındıg daaş eves daaş
 262. Ündü, irey?"- dep aytırp turgan.
 263. -Kızıl çalaalığ kajır kara buura
 264. Çige soňgu çükçe
 265. Aynıň on beş honuktug çerde,
 266. Başkı mögeninde bajın salgan,
 267. Soňgu mögeninde çoldak kuduruun
 salgan,
 268. Çüvege aldırar-tutturar argajok
 269. Bar çor.
 270. Ulug çurtuň kürününge
 271. Çaa-çapkan kiirdiň,
 272. Kaňgıvay-Mergen, deerimge,
 273. Toogulavayn olur- dep
 274. Monu sögleen irgin.
 275. -Kaňgıvay-Mergenniň ulug çurtunga
 276. Çaa-çapkan çüge kirer çüvel, irey?
 277. Kenedeze malçı-kulçu bolur,
 278. Kedereze sezen bir izig amızın
 279. Oskunar deen tenek-deerey çüve-le
 280. Ulçup-mölçüp çorup olur ıynaan, irey- dep
 281. Mınçap sögleen.
 282. -Kaňgıvay-Mergen-daa sögleerimge-
 daa tooçuvas,
 283. Kadın silerge-daa sögleerimge
 tooçuvas,
 284. Ulug çurtuň kürününge
 285. Çaa-çapkan kirbezin- deen.
 286. Karan-Çüzün kadın olurgaş,

287. Kaŋgıvay-Mergenıñ ulug çize-çimezin
 288. Uştup körgeş:
 289. "Kaŋgıvay-Mergen-
 290. Adıjınga eptejir çüve bolza,
 291. Aldaynıñ aldan birin
 292. Adaktap-ködürer kıldır çayaattınıp
 törüttüngen,
 293. Ezer'çonak eptejir çüve bolza,
 294. Kaŋgay-Kara Aldaynıñ aldan birin
 295. Böktürüp bolzun dep
 296. Çayaattınıp törüttüngen
 297. At-la bolgay- digen çüveñ irgin.
 298. Karan-Çüzün kadın
 299. Çiñ sarıg şaynı hayındırğaş,
 300. Aldın dombuga kutkaş,
 301. Çağlıg etti düleş,
 302. Aldın tavakka salğaş,
 303. Kaŋgıvay-Mergenge bodu barıp:
 304. "Ettep, şaylap alınar"- digen-daa çüveñ
 irgin.
 305. Kaŋgıvay-Mergen bööldeş kılaştap
 kelgen.
 306. "Hanıñ-bile kadı töreen,
 307. Deziñ-bile deñge töreen akıñ
 308. Devidep-möğüdep turar-dır.
 309. Ulug çurtuñ kürününge
 310. Çaa-çapkan kirbezin.
 311. Şınap-la kijiden kiji karalıg
 312. Kişten kiş karalıg,
 313. Utkup ünüp çorbas sen be?- dep-
 daa turgan
 314. Karan-Çüzün kadın irgin.
 315. Kaŋgıvay-Mergen çıñ sarıg şaynı ijip,
 316. Çigir-boovazın çip alğaş,
 317. Hümüş çügenin tutkaş,
 318. Bazıp ünüp-tür irgin.
 319. Aldın oçur baglaajınıñ dözünge
 bargaş,
 320. Kaŋgay-Karazın kıygırıptarga,
 321. Uş aynıñ tozan honuktug çerden
 322. Mañnap kelgen.
 323. Tak kıldır baglaaş,
 324. Daga kıldır soodup kaan.
 325. Kaŋgıvay-Mergen oon bora
 örgeezinge kılaştap keep,
 326. Ködeelep-hölestep,
 327. Ulug uyguzun udup çıtkan er çüveñ irgin.
 328. Oon turgaş, Kaŋgay-Karazın
 329. Tozan höndürgelig, çeden kolunnug
 330. Aldan kudurgalıg,
 331. Art bolgan aldın kaŋgay ezeri-bile ezertep,
 332. Hunan inektiñ keji-bile
 333. Kurbulçunnap kılğan,
 334. Dönen inektiñ keji-bile
 335. Dörbelçinnep kılğan,

336. Çıjır aldın-bile sıvay tudup,
 337. Ak korgulçun-bile çayırıp tudup kılğan,
 338. Aldın dopurjak kımçızın sup
 339. Kastay kaap turgulaan.
 340. On ses ööktüg kara termes torğu tonun
 ketkeş,
 341. Karış bistig, kañ ottuktug,
 342. Kulaş bistig bolat bijektig,
 343. Dayza kurun kurjangaş,
 344. Kara kiş keji börgün ketkeş,
 345. Kara saar idiin ketkeş,
 346. Bora örgeezinge kire bazıp,
 347. Doşkun kara çazınıñ aldın sagında
 348. Aldın aldın tekpezin örü köjürüp,
 349. Üstüü sagında üjen tekpezin kudu
 köjürüp,
 350. İjin aştap, çodup-çülgüp,
 351. Karış bistig kazıdaanıñ
 352. Hajun edip, hünzep turgan irgin.
 353. Karan-Çüzün kadın
 354. Tozan buur keji doşpulug çaagay,
 355. Sezen buur keji seriin çaagay şodaktarın
 356. Tudup alğan kılaştap keep:
 357. -Men-daa on beş harlıg,
 358. Sen-daa on beş harlıg,
 359. Börüden kök, dilgiden kızıl anıyak
 şaavısta
 360. Daarap bergen şodaam bo-dur.
 361. Kajık deemden hanıkşaan,
 362. Çüskük deemden çünükken bolgay bis.
 363. Men hööküy señee çünü çugaalaar men,
 364. Meñ höreemni sen bilir bolgay sen,
 365. Sen hööküy meñee çünü sögleer sen,
 366. Señ höreemni men bilir bolgay men- dees,
 367. Ünüp çorup turgan irgin.
 368. Kaŋgıvay-Mergen dañ karajızında
 turgaş,
 369. Bodu çıñ sarıg şaynı hayındırıp ijip,
 370. Çağlıg edin dülüp çip alğaş,
 371. Çige songu dipti körgeş,
 372. Salıp ünüpkän.
 373. Ulug-biçe sayıt, düjümedi,
 374. Ulug-biçe arat çonu:
 375. -Çüü mindig çer, deer diñmirep,
 376. Dip hödelip turar çüve apaadı !- diyip,
 377. Tura halıp kelgileş,
 378. Dıñnap turarga,
 379. Kaŋgıvay-Mergen Kaŋgay-Karazın
 mungan
 380. Hap ünüp turgan irgin.
 381. Kaŋgay-Kara hovu çerni kolduk döske
 çedir bazıp,
 382. Dağlıg daştıg çerni
 383. Dovuk dözünge kiir bazıp bar çıtkan.
 384. Kaŋgıvay-Mergen çaa-baraanga bastırar

483. Doğayıp çıtkan erniñ
484. Kalbak-çarnın uuy çoruy,
485. Üttüg-çarnınıñ çüsterin üze çoruy,
486. Tavarıtsa kandıgıl, Kañgıvay-
Mergen? - dep,
487. Aytırıp turgan Kañgay-Kara irgin.
488. -Bo üyede, sonğu üyede atka bagay,
489. Oor yozu-bile ejin ölürgeñ dep
490. Bak at alırınıñ ornunga,
491. İyi bottuñ şıdalı bilzin- dep harılap
kaan.
492. Şıyaata, adar dañnıñ sırında
493. Hannıg karalıg Han-Küçü maadır
494. Kıpsınçig kıygızın kıygırıp,
495. Azargançig algızın algırıp:
496. -Bo huraganday kara hovunuñ ortuzunga
497. Herelderivis körjüp oynaalı!- dep
498. Devip-samnap turgan irgin.
499. Kañgıvay-Mergen sezen buur keji
500. Seriin çaagay,
501. Tozan buur keji
502. Dopçulug çaagay şodaan
503. Tevene sınmas kıldır
504. Igıy-dıgıy kedip,
505. Bireezi huraganday kara hovunuñ
bajından,
506. Bireezi adaandan öri
507. Devip ünüp turgan irgin.
508. -Çaa, Kañgıvay-Mergen,
509. Han-Küçü maadınıñ
510. Kandıg-daa karalın kançap bilir sen!
511. Meni çüge demir kijen-bile dedir,
512. Çes kijen-bile aay kijennep kagdıñ?- dep,
513. Aytırıp turgan Kañgay-Kara çüveñ irgin.
514. -Atkan ogun çedip alır boordan başka,
515. Sögleen sözün çedip alır eves,
516. İyi bottuñ şıdalı bilzin dep,
517. Sögleen-ne bolgay men- dees,
518. Huraganday kara hovunuñ
519. Bajın kudu devivişaan devip,
520. Badıp turgan irgin.
521. İyi er üskülejp kelgeş,
522. Bot-bottarınga dıttıkpeyn bir keep,
523. Baganıñ hıyırtaarı-bile hıyırtajp ertip,
524. İyi udaazında buuranıñ öştekteji-bile
525. Öştektejp ertip turup-turlar evespe.
526. Adaktıñ söölünde hartıganıñ kaşpagayı-
bile,
527. Ezirniñ şüürgezi-bile keep,
528. Hap-şak kıldır segirjip algannar.
529. Bir aynıñ üjen honukta üzükteñ çok,
530. İyi aynıñ aldan honukta doktaal çok,
531. Uş aynıñ tozan honukta
532. Ürgülçülep [hürejp] kelgen çüveñ irgin.
533. Han-Küçü maadınıñ maga-bodundan
534. Damırak-damırak kara suglar şaanaıyıp,
535. Kañgıvay-Mergenniñ maga-bodundan
536. Hannıg-hannıg kara kövük haynıgıp
537. Ünüp turgulaan irgin.
538. -Sen bo hire turuñda,
539. Kayı hire aparganıñ ol,
540. Han-Küçü maadır?- dep aytırğan.
541. -Deñ ejimniñ aldında çıdıp amıraar,
542. Baş söögün çerle salır hünüm
kelgen-
543. Söögümnüñ kara deri
544. Töktüp turarı bo-dur- dep
545. Harılap turgan.
546. -Sen bo hire turuñda,
547. Kayı hire aparganıñ ol, ejim?- dep
548. Bireezi aytırğan.
549. -Adam, iyemden tuduştıurup-
biriktirip kaan
550. Şıngan edimniñ sın deri
551. Çaa dettip-haynıp keldi,
552. Sen ıškaş ejimni aldımga bazıp
553. Amıraar hünüm ünüp kelgen-dir-
dees,
554. Kañgıvay-Mergen Han-Küçü
maadınıñ
555. Çarın arazından kakkaş,
556. Çedir bir ergildir kiiskeş,
557. Kögeyni köngürt kıldır,
558. Kaptagaynı kañgırt kıldır
559. Ças oytur düjürgeş,
560. Bir holu-bile tudup,
561. Bir budu-bile bazıp tura,
562. Çeden küstük tamı kaskaş:
563. -Ölürüñ murnunda sögleer sözün
çül?
564. Sonğu aal-çurtuñda
565. Kiji böle tudup alır
566. Boguñ-sağıñ bar çüve sen be?- dep
aytırğan.
567. -Eki ejin ölürgeş,
568. Üvün üptep albaska
569. Kayın bolur.
570. Meeñ Avıkay-Sarala kadınıñ körgeş,
571. Tenidiñ-dendediñ,
572. Edin-malıñ oyga-çikke
573. Üzüp kagdıñ,
574. Eki-bağıñ köşken çurtka
575. Uttup kagdıñ- dep monu sögleerge,
576. Çeden küstük tamije
577. Kudu baştandır kiir oktapkan.
578. Çoldak-Karanıñ iyi karaanıñ çajı
579. Buura deg dozıñaynıp badıp,
580. Kañgıvay-Mergenniñ işti-hoynunuñ
adaañçe
581. Bajın sup:

582. -Adan-tevede çıraa bar eves,
 583. Aldar sayıtta ılgal bar eves,
 584. Er kiji er ejinge hayıralıg,
 585. Er at eezinge hayıralıg,
 586. Ergelig ejinñın bajın örü kıldır
 587. Sup booru kandıg irgi?- dep
 588. Turgan çüvenj irgin.
 589. "Aksı-dılı çok mal
 590. Bo hire söglep turda,
 591. Aas-dıldıg,
 592. İyi çüktünj iyi eker-erlik
 593. Erlerinñın bireezi turgaş,
 594. Men çoongan men"- dees,
 595. Han-Küçünñın bajın örü kıldır ekkep,
 596. Aldın-kara kejegeziniñ
 597. Tavaa-bile oya tırtkaş,
 598. Aldın menjiziniñ iştinçe kiir kaap ap,
 599. "Şıdavaan çüvezi bo ıynaanaa moonj"- dees,
 600. Kara buuranı hençe anay deg
 601. Kuspaktap mañnap kelgeş,
 602. Tamınıñ aksın bööşkünneñ
 603. Turgan çüvenj irgin.
 604. -Çe, Kañgay-Kara adım,
 605. Bo kulugurnıñ eki-bağı hamaan çok,
 606. Bodumnıñ Karan-Çüzün kadınıñ bezin
 607. Tus örgeelig orar bolgay,
 608. Bo kulugurnıñ eveeş-biçe
 609. Örtñ huyuu hamaan çok,
 610. Bodumnıñ odus-tümen malım bezin
 611. Oyda-çikte üstüp çarlıp çoruur bolgay,
 612. Moonj çargaş tonu kımga
 613. İjik çaglak bolurul,
 614. Çavaa-bogba malı kımga
 615. At-höl bolurul,
 616. Çanaalı-çoruulu, eki adım- dep
 617. Turgan çüvenj irgin.
 618. -Çee, ındıg dep çüve kayaa turarıl,
 619. Eki ejin ölügeş
 620. Edin-sevin çerje kaar dep çün boor?
 621. Er kiji ezenji tep attanganda,
 622. Ergekke üş oraar çüve
 623. Ol-la bolur bolgay,
 624. Er kijide ölüm bar be,
 625. Eki atka turum bar be?
 626. "Avıkay-Sarala kadınıñ körgeş,
 627. Tenidin-dendedin,
 628. Edin-malıñ oyga-çikke
 629. Üzüp kagdıñ,
 630. Eki-bağın köşken çurtka
 631. Uttup kagdıñ!"- dep,
 632. Ergelig ejin Han-Küçü maadır
 633. Çagıvayn çoondı.
 634. Bir mörde suksun şöyüp çedeeli- dep
 635. Turgan Kañgay-Kara irgin.
 636. Kañgıvay-Mergen-daa çüzü boor,

637. Kara-hargıy saadaan kurjangaş,
 638. Kara kaşpal çazın hoyunduruktaaş,
 639. Çige sonğu çükçe körgeş,
 640. İdivıla kaap-tır.
 641. Bir aynıñ üjen honukta çelip:
 642. On beş honukta Kañgay-Kara çelip,
 643. On beş honukta Çoldak-Kara uşta çelip,
 644. At-bile denge çeler
 645. At boop çorup organ.
 646. Bir aynıñ üjen honukta
 647. Attın izig kara daalın-bile daalıtadıp:
 648. On beş honukta Kañgay-Kara uşta
 daalıtıp,
 649. On beş honukta Çoldak-Kara uşta
 daalıtıp,
 650. At bile denge daalıtkaar
 651. At boop çorup olurgan.
 652. Bir aynıñ üjen honukta
 653. Attın sır kara mañı-bile mañnadıp:
 654. On beş honukta Kañgay-Kara uşta
 mañnap,
 655. On beş honukta Çoldak-Kara uşta
 mañnap,
 656. At bile denge mañnaar
 657. At boop çorup organ.
 658. Üş aynıñ tozan honukta çoraaş,
 659. Han-Küçü maadımın çurtunıñ
 660. Kıdığ-kızıgaarına kire haldıp kelgen.
 661. Karak çetpes kara hovuda
 662. Kara doozun ünüp turgan.
 663. Kañgay-Karanıñ oorgazın
 664. On kertik kara çavaa,
 665. Çoldak-Karanıñ oorgazın
 666. Çedi kertik kara çavaa kılgaş,
 667. Oy bıdı oyga töktüp çoruur,
 668. Kara bıdı haakka töktüp çoruur,
 669. Kara kidis hevenektig ool boop
 670. Huulup algaş, çorup organ.
 671. Doozun üngen çerje hap keerge,
 672. Odus-tümen sürüg arazında
 673. Dört haa emdik attar
 674. Ööredip turgannar.
 675. -Çüü mindıg çerniñ çeskee,
 676. Sugunıñ suksaa
 677. Çeskinçig çüdek çüve sen?
 678. At duyuu degbezin,
 679. Kımçı bağı degbezin,
 680. İñay tur, kulugur- dişkenner.
 681. -Nazın halımı dep çüve bar,
 682. At halımı dep çüve bar,
 683. Kım-daa bolza
 684. Haannıñ kadir sürüün
 685. Kadagalap çoraan bolgay, haalarım- dep
 686. Ulañ çookşulay çortup
 687. Çıraalap turgan.

688. Haalar aŋaa horadaaş,
689. Kımçıların ködürüp,
690. Herep kelgileer orta,
691. Bireeziniñ moynundan,
692. Bireeziniñ belinden,
693. Üze ŝirbigiley kaap turup-tur.
694. İyi haa dumçuktarınıñ hanı
695. Tögülgüje teyleen:
696. -Kaŋçalzıñza-daa
697. Kara aayın-bile boluulu- dep
698. Çannı bergenner.
699. -Çaa, meen kaŋangan-daa
700. Kara aayım-bile bolzuñarza,
701. Çedi kertik kara çavaanı
702. Sorlug ottuñ deejizinden çidirtip.
703. Kara sugnuñ bajından ijirtip,
704. Çedip çoraas,
705. Kadagalap beriñer- dees,
706. Dujaap bergen.
707. -Bo bagay sınık-mınık
708. Kara kaŋgay saadaktı,
709. Kara kaşpal kazıdaanı baza
710. Kadagalap beriñer!- dees,
711. Çüktedip kaaş hap çoruy bargan.
712. Ol-la şoşkup olurarga,
713. Saya-tüme teve kadargan aşak
714. Ujurajıp kelgeş,
715. Mendilejip tura aytırgan:
716. -Kayı haannıñ mindig ökteeren
717. Kadir sürüü boor?
718. -Bistiñ Han-Küçü maadır haannıñ
719. Kadir sürüü- dep-tir.
720. "Adın-şolan kım boor,
721. Aalın-çurtuñ kayda boor,
722. Bagay oolak?"- dep,
723. Aşak aytırgan.
724. -Çige songu çükte
725. Kadıg doşkun haannıñ
726. Albatızı men.
727. Saarında demdek baspaan,
728. Kulaanda im salbaan,
729. Çirik erinnig engin çidirgeŝ,
730. Çedi çıl boop çor men- deen.
731. "Adın-şolan kımıl, bagay ool?"- dep
732. Baza katap aytırgan.
733. -Adım bolza Aza-Buzak deer.
734. Adımınñ adı bolza,
735. Askak-Kara deer boor.
736. -Sen ışkaş kiji
737. Kiji arazınga kiji-daa çorza,
738. Tanır be?
739. Mal arazınga mal-daa çorza
740. Tanır be?- dep, aşak harılaan.
741. -Kiji arazınga kiji çoruurga,
742. Kaŋçap tanıvas boor?
743. Mal arazınga mal çoruurga,
744. Kaŋçap tanıvas boor, aşak?- deen.
745. -Sarıg teve çidirgen bolza,
746. Sarıg teve muñnug be?
747. Ak teve çidirgen bolzuñza,
748. Ak teve muñnug be!
749. Kayızın ol deer sen!- deen.
750. -Çe, kayın ındıg boorul aan, aşak.
751. Malı saarında tañmalıg,
752. Kulaanda imnig bolgay,
753. Kijiniñ kijizi-
754. Kulaanda sırgalıg,
755. Çarnında çavagalıg
756. Bolbas çüve be mon, aşak!
757. Silerniñ haan ögbey örgeezinde
758. Saadap olurar be?
759. Çerde moorlap çorur be, **aşak?**- dep
aytırgan-dır.
760. -Bistiñ haan barın çüktü
761. Başkı ejeley töreen
762. Kaŋgıvay-Mergenniñ Karan-Çüzün
kadının,
763. Torgun-Çüzün duñmazın
764. Pañınıñ üstüg kara çülgütüjü,
765. Höölüg kara tutkuujundan örtü
766. Çüve arttırbayn olçalap alır dees,
767. Attanga-la bir üye ertken-dep
768. Aşak harılup turgan.
769. Çe, aşak, şag-törede bolçağ bar eves,
770. Saaskanda çilig bar eves,
771. Kaŋgıvay-Mergen beg eki be?
772. Han-Küçü maadır eki be?
773. Kayızın kandıg dep bodaar sen?
774. -Han-Küçü beemni çüü deer men,
Kaŋgıvay-Mergen?
775. Belin beş kestirzin deer men- dep,
776. Mindig sögleen.
777. Sös-daa harızı berbeyn,
778. Kaŋgay-Karanıñ saarın kımçı baskaş,
779. Çırın sugluk kaskaş,
780. Hap ünüp turgan çüven irgin.
781. Çanğıs kırıñ aja düjüp keerge
782. Saya-tüme inek kadargan aşak
783. Çoraan çüven irgin.
784. Aşak-bile mendilejip tura:
785. -Bo kandıg haannıñ ökteeren
786. Kadir sürüü irgi?
787. -Bistiñ bañı kurtuğ Han-Küçü maadımın
788. Kadir sürüü-dür iyin, oglum- dep
harılaan.
789. -Çe, ol haannıñ bañı
790. Kaŋçap kurtuy bergen çüvel, aşak?- dep
791. Aytırgan irgin.
792. -Üş dayınga kirgeş,
793. Üş kadın olçalaan,

794. Üş kodan mal olçalaan,
795. Türümekey bolgaş
796. Han-Küçü maadır dep adatkan.
797. Am bistiñ haan
798. Barın başkı çüktü ejeley töreen
799. Kañgıvay-Mergenniñ Karan-Çüzün
kadının,
800. Torgun-Çüzün duñmazın
801. Pajının üstüg kara çülgüüjü,
802. Höölüg kara tutkuujundan örü
803. Olçalaar dees çorutka-la
804. Bir üye ertip tur.
805. Bistiñ haannıñ sagıjı deg,
806. İndıg amır pajının üstüg kara
çülgüüjü,
807. Höölüg kara tutkuujundan örü
808. Olçaladıp çıdar Kañgıvay-Mergen
çüve iyikpe?
809. Ta Kañgıvay-Mergenniñ oranınçe
810. Çorup orar çüve,
811. Ta bistiñ haannıñ oranınçe çorur çüve.
812. Şagda magat çok,
813. Begde meñgi çok- dep
814. Çugaalap turgan kırgan çüven irgin.
815. -Çaa, aşak, at-daa şılagdap,
816. Bot-daa aşaksap çor men.
817. Kazıra, moldurga ışkaş çüveden
818. Hayırlaarnıñ kandıgıl?- dep,
819. Olurgan er çüven irgin.
820. -Adı-la haan begniñ malı boordan başka,
821. Azıraar, kadararın men celep,
822. Duyuun men kadarar,
823. Dumçuun men sıgar kiji men, oglum-
dees,
824. Doşkun kara şarını
825. Aytıp berip turgan çüven irgin.
826. Büdün şarını büdüñge bijırğaş,
827. Aşakka çanğıs saarzık çodazın,
828. Çanğıs saarzık büüreen bergeş, çipkeş,
829. Kadıg söögün aksından bülgürüp,
830. Çımçak söögün dumçuundan sıñmiripkeş,
831. Tura halıp turgan er irgin.
832. -Çaa, oglum, bistiñ haannıñ
833. Koda-sümezinge baar bolzuñza,
834. Avıkay-Sarala kadınınñ örgeezinge
barbayn,
835. Tuñgulak-Sagaan kadın bile
836. Oktan-Kara kadınınñ örgeezinge baar sen.
837. Eki-daa dives, bagay-daa dives,
838. Suksun-suggadın kudar,
839. Çugaa-soottug,
840. Oyun-katkılıg olurar kadınar çüve.
841. -İndıg-dır, irem, inçalzajok
842. Men haram, kadıg,
843. Karjı-doşkun kijilemiñ
844. Ön oybas kirer çanğın
845. Kiji boldur men iyin.
846. -Betiñge bar çıdarıñga,
847. Han-Küçü maadımın
848. Hanı-bile kadı ösken,
849. Dezi-bile denge ösken
850. Kalçaa dalayı bar evespe.
851. İnda bir hıl kövürüg,
852. Bir ıyaş kövürüg,
853. Bir möñgün kövürüg,
854. Bir aldın kövürüg bar bolur.
855. Hıl kövürüg-bile
856. Eres-erlik kiji kejer,
857. İyaş kövürüg-bile
858. Albatı kiji kejer,
859. Möñgün kövürüg-bile beg
860. Haan ızguurlug kiji kejer,
861. Aldın kövürüg-bile keşken kiji
862. Avıkay-Sarala kadınınñ
863. Örgeezinge barıp düjer,
864. Aldın baglaajınga
865. At baglaar çüve evespe, oglum- dep
866. Monu çağıp, söglep organ irey irgin.
867. Kañgıvay-Mergen attangaş,
868. Hap-la bergen.
869. Dezi-bile denge düşken,
870. Hanı-bile kadı ösken
871. Kalçaa dalayıñga hap kelgeş:
872. -Çaa, eki adım,
873. Hıl kövürüg-bile keşpezimge,
874. Eker-erlik adımın kançaayn,
875. Aldın kövürüg-bile keşpezimge,
876. Avıkay-Sarala kadınınñ
877. Örgeezinge kirbezimni,
878. Aldın baglaajınga
879. Adım baglavazımın kançaayn?- dep
880. Aytırıp organ.
881. -Meñ attanır çarık çırumın
882. Azıg dış çaynadı şelgeş,
883. Ajırğı çarık saarımın
884. Kajık söök çaynadı kakkaş,
885. Dap berbes sen be?- dep
886. Adı monu çugaalaan.
887. Kañgıvay-Mergen-daa çüzü boor,
888. Azıg dış çaynadı şelgeş,
889. Kajık söök çaynadı kakkaş,
890. Dap-la bergen.
891. Kañgay-Kara-daa çüzü boor,
892. Mañ çıraa-bile
893. Hıl kövürügnü kırladı,
894. Aldın, möñgün kövürügnü
895. Eliy-seliy tep,
896. Denge bazıp keje bergen çüven irgin.
897. Ol kecip keerge-le,
898. Koda-süme, hüre-hiit, ara-albatı,

899. Ag-şerig dep çüve çırtıklıg
 900. Köstüp turgan çüvenj irgin.
 901. Tey be deerge,
 902. Örgée-daa ıškaş,
 903. Örgée be deerge,
 904. Tey-daa ıškaş
 905. Aldın sarala örgée turgan.
 906. Ejiinge doğurladı çortup keep,
 907. Tos kırlıg, tozan kulaş,
 908. Aldın ertine, möngün siilbirlig
 909. Oçur baglaaşka adın
 910. Şorbajlap baglap turda,
 911. Dört kaldar ıdı
 912. Eerip mañnajıp kelirge,
 913. Dörten kıs horup turda,
 914. Bir iyi it sirtin sirbeytkileş,
 915. Tañdıznıçe sıñnıp eerip,
 916. Bir iyi it kuduruktarnı mungulaaş,
 917. Dalayınçe sıñnıp eerip
 918. Turgan çüvenj irgin.
 919. -Dört kaldar ıttarıñar
 920. Kançaar eerip turar çüve-dir, uruglar?-
 dep,
 921. Avıkay-Sarala kadın aytırıp olurgan.
 922. -İyizi sirtin sirbeytkileş,
 923. Tañdıznıçe sıñnıp eerip turar çüve-dir
 924. İyizi kuduruktarnı mungulaaş,
 925. Dalayınçe sıñnıp eerip
 926. Turar çüve-dir- dep harılaannar.
 927. Demgi bagay oolak
 928. Avıkay-Sarala kadınınñ
 929. Aldın bozagazın aray boorda
 930. Üñgep soyup çoraaş,
 931. Artap kirip turgan çüvenj irgin.
 932. Kirip kelirge,
 933. Avıkay-Sarala kadın
 934. Tos buttug agar-sandan şireeziniñ
 935. Kırında saadap olurgan.
 936. İyi talazında çerbi-çeerbi
 937. Dörten kıs bajın dıraan mindig turgan.
 938. -Kadın, amır!- dep
 939. Egin edi ezilgije,
 940. Çarın edi çarılğije
 941. Doğayıp baraalgap
 942. Turgan çüvenj irgin.
 943. -Mendee, mendee, bagay oolak- dep
 944. Höönüg-höön çok harılaan:
 945. -Bo bagay oolaktıñ
 946. Bıdı-kurtu töktüp kaarına,
 947. Çemden bergeş, dürgen ündürüñer,
 948. Şivişkinner- dep olurgan,
 949. Avıkay-Sarala kadın çüvenj irgin.
 950. Şivişkinner it despizinge
 951. Taar sarıg-suu kudup beerge,
 952. İdmıñ despizin

953. Mırs kıldır çara tutkaş,
 954. Bajın ajır şıvadap olurgan
 955. Er çüvenj irgin.
 956. -Kiji kiji dees
 957. Çem kudup beerge
 958. Kijiniñ idiş-savazın
 959. Buza tudup olurar
 960. Çüü mindig çüve sen?- dep,
 961. Avıkay-Sarala kadın
 962. Çijirtırıp-çañçanıp
 963. Ünüp kelgen çüvenj irgin.
 964. -Çogum kandig aaylıg kadın siler,
 965. Düktüg kaldar it azıraardan angıda,
 966. Dokpak baştıg,
 967. Doora karaktıg kiji
 968. İt baza azıraan siler be?- dep
 969. Aytırıp olurgan.
 970. -Dörten kıs turuñar.
 971. Dört möçüzün üze-çaza tırtıp,
 972. Durt-sının hoy hoyutkuzu kılınar!- dep
 973. Çijirt kıldır çañçattırıp üngen irgin.
 974. -Kirerde dör ırak be,
 975. Ünerde ejik ırak be- dees,
 976. Küjür er üne bazıp çoruy bargan.
 977. Ortuzunda turgan
 978. Kızıl torğu ködürgelig,
 979. Ak torğu örgeege bazıp kire berip-tir.
 980. Toñgulak-Sagaan kadın
 981. Tos kat olbuk düjülgede
 982. Saadap olurgan.
 983. Bir talazında on beş kıs,
 984. Bir talazında on beş-
 985. Üjen kıs çajın dıraan
 986. Mindig turgan irgin.
 987. -Kadın, amır!- dep
 988. Eki-ekilerniñ ektin ajır,
 989. Bagay-bagaylarınñ bajın ajır
 990. Baraalgap turgan.
 991. -Mendee, mendee, oolak- dep,
 992. Toñgulak-Sagaan kadın
 993. Harılup olurgan irgin.
 994. -Ça, arnı-bajı ayançaan,
 995. Atka-hölge sularaan
 996. Akınar çüve-dir,
 997. Şarı keji kögeerden
 998. Şaajañnıñ sarıg bulazınga kuduñar- dep,
 999. Kadın çarlık boop olurgan.
 1000. Er-daa hoytpaktı işkeş,
 1001. Şaajañnıñ sarıg bulazın
 1002. Uu-çaza uuştaaş,
 1003. Ejiktıñ dedir kastıñınçe
 1004. Ündür çajıp olurgan.
 1005. -Kiji kiji dees
 1006. Çem kudup beerge,
 1007. Kijiniñ idiş-savazın

1008. Ürep olurur,
 1009. Kandıg aaylıg, oolak sen?- dep
 1010. Çançattınıp olurgan irgin.
 1011. -Ülezin şıdavaan şaajaynı
 1012. Kañaar boor,
 1013. Üür depşip şıdavaan urugnu
 1014. Kañaar boor- dees,
 1015. Üne kılaştay bergen.
 1016. Oon üngeş, eñ söölgü
 1017. Ak torgu örgeege
 1018. Kire kılaştap keligre,
 1019. Oktañ-Kara kadın
 1020. Tos kat olbuk düjülgede olurupkan,
 1021. İyi talazında on-on
 1022. Çeerbi kıs bajın dıraan
 1023. Mındıg turgan.
 1024. Ool kirip kelgeş,
 1025. Ot adaanga olurup çorda:
 1026. -Ot adaa keze olurbas
 1027. Boor çüve iyin,
 1028. Oon örü olur, çajım- dep,
 1029. Kadın çarlık boop olurgan.
 1030. İnça deerge ojuktıñ ortaa budunçe
 1031. Örü soyastap kaap
 1032. Olurgan çüvenj irgin.
 1033. -Eki kiji, bagay kiji
 1034. Deer çüü boor,
 1035. Am-daa örü olur daan, ool- dees,
 1036. Kadın bodu tura halaas,
 1037. Çiñ sarıg şayın hayındırıp,
 1038. Aldın dombuga kudup salıp,
 1039. Çağlıg edin dülp,
 1040. Aldın kızıl tavaanga salıp,
 1041. Aşkarıp-çemgerip
 1042. Turgan çüvenj irgin.
 1043. Kañgıvay-Mergen ol
 1044. Çiñ sang şaynı işkeş,
 1045. Çağlıg etti çiğes,
 1046. Üş üyede töğülbeen deri şaajaynıp,
 1047. Damırak kara sug deg badıp,
 1048. Tötpeeje aştanıp-çemnenip
 1049. Olurgan irgin.
 1050. Şıyaata, Kañgıvay-Mergen
 1051. Baglaaştay turgan
 1052. On kertik taagılıg
 1053. Kara çavaazın çejiip mungaş,
 1054. Agarlıgıñıñ kara heminçe
 1055. Çortup kirgeş,
 1056. Öl, kurgag ses ırgaynı kezip ap,
 1057. Öl ırgaynı şılbalap,
 1058. Kurgag ırgaynı hoyuglap çorup olurgan,
 1059. Aldın baglaaşka adın baglaaş,
 1060. Avıkay-Sarala kadınınñ
 1061. Örgeezinge kire bergeş:
 1062. -Çaa, kadın, silerniñ

1063. Örgeeñerniñ eeziniñ
 1064. Aldar-adı kim boorul?- dep aytırgan.
 1065. -Meenj örgeem eeziniñ
 1066. Adın-şolazın aytırar ornunga,
 1067. Dörde turgan tos buttug
 1068. Kañsı şireemden barıp
 1069. Ayıs çettirbes sen be, oolak?- deen.
 1070. -Çadap-türeç çorzumza-daa,
 1071. Tos buttug ıyaştan
 1072. Ayıs ap çorbaan,
 1073. Aştazımza adıp çiiir,
 1074. Suksazımza uzup ijer
 1075. Eres-erlik er men- dep
 1076. Olurgan irgin.
 1077. -Dörten kıs, turuñar,
 1078. Dört möçüzün üze-çaza sop oktañar,
 1079. Durt-sının hoynuñ
 1080. Hoyutkuzu kılınar!- dep
 1081. Çijirttıp-çañçattınıp kelgen
 1082. Kadın çüvenj irgin.
 1083. -Eriñ adı kımıl?- dep
 1084. Er hörektep aytırgan.
 1085. Avıkay-Sarala kadın dörten kısı
 1086. Ottug kezek-bile buruladı uldap:
 1087. -Dört möçüzün üze-çaza sop oktañar,
 1088. Durt-sının hoy hoyutkuzu kılınar!- dep
 1089. Çijiradı çañçap turgan irgin.
 1090. Kañgıvay-Mergen çım-sırt kınıp,
 1091. Ajınıp, horadap kelgeş,
 1092. Ottu arta halaas,
 1093. Avıkay-Sarala kadınınñ
 1094. Üş çajınıñ beldirinden algaş,
 1095. Sarıg torgu tonunuñ
 1096. Çan arazından çara-dile
 1097. Sop oktapkaş,
 1098. Kurgag ırgay kurulguje,
 1099. Öl ırgay örülgüje hap:
 1100. -Eriñ kay bargan,
 1101. Añın añnay bergen be,
 1102. Çaañın çaalay bergen be?- dep
 1103. Eriidep turgan.
 1104. -Er kijini men kañçap bilir men,
 1105. Ta añın añnay bergen çüve,
 1106. Ta aalın aalday bergen çüve- dep
 1107. Çerle öçük ışkınmayn turgan.
 1108. Avıkay-Sarala kadınınñ
 1109. Eegileriniñ toonnarı
 1110. Köstügülep kelgen turgan.
 1111. Onu körgeş:
 1112. "Çüve bilbes hereejenni monu
 1113. Hey çüge minçap turar"- dep bodangaş,
 1114. Toganaga azıp kaaş,
 1115. Daştıgaa barıp,
 1116. Kañgıvay-Mergen bodu boop huulup,
 1117. Kañgay-Karazın baza

1118. Ol heveer huuldurgaş,
 1119. Aldın meňgizeeniň işinden
 1120. Han-Küçü maadırniň
 1121. Aldın kara kejegezin
 1122. Tavaa-bile uşta sop ekkelgeş,
 1123. Ejiktiň **kırı**
 1124. Eginniň üstü-bile sunup
 1125. Kiirip turgan irgin.
 1126. Avıkay-Sarala kadın onu körgeş:
 1127. -Ergelig ejini ölüргеş,
 1128. Eşpizin ettep-hıynap
 1129. Turar sen be?- dees,
 1130. Am ün salıp ıglap turgan çüven irgin.
 1131. Kaňgıvay-Mergen kire çügürüp kelgeş,
 1132. Avıkay-Sarala kadını düjürtüp,
 1133. Em-sagaan, dom-sagaan odu-bile
 1134. Üş şaktıň işinde
 1135. Kavi-sorbu çok kıldır
 1136. Emnep berip turgan irgin.
 1137. Avıkay-Sarala kadın am keep
 1138. Çiň sarı şayın hayındırıp,
 1139. Aldın dombuga kudup,
 1140. Çağlıg edin dülüp,
 1141. Aldın tavaanga salıp,
 1142. Çigir-boovazın çidirtip,
 1143. Aşkarıp-çemgerip turgan çüven irgin.
 1144. Kaňgıvay-Mergen bile
 1145. Avıkay- Sarala kadın
 1146. Kök maygınnıň iştinge ködeelep-hölestep,
 1147. Ay, çılı-bile yambılanıp-tambılanıp
 1148. Dıştanıp turgan çüven irgin.
 1149. Kaňgıvay-Mergen deerzi
 1150. Bir-le erten turup kelgeş:
 1151. -Irak-uzak körüp bolur
 1152. Köstük bar irgi be?- dep aytrarga:
 1153. -Büdün törede kaňap
 1154. Bir-daa köstük çok boor- dees,
 1155. Avıkay-Sarala kadın
 1156. Köstük ap bergen.
 1157. Kaňgıvay-Mergen onu ketkeş,
 1158. Kadaalap ünüp kelgeş,
 1159. Körüp turarga,
 1160. Aldın baglaaştıň dözünde
 1161. Ezer bajı ilig çeder-çetpes
 1162. Köstüp kelgen.
 1163. Çede kılaştap kelgeş köörge,
 1164. Kaňgay-Kara aldın baglaaştı
 1165. Tudum hire kıldır
 1166. Üze hemirip algan,
 1167. Çer kögü tura tırkaş,
 1168. Ol uu-bile barıp
 1169. Ujup çıdar kıldır
 1170. Arıp-dorup baksıraan turgan.
 1171. Ol-la doraan,
 1172. Em-sagaan, dom-sagaan odun

1173. Aksınçe kudup emneeş,
 1174. Kuduruk dözünden
 1175. Oorgazınçe çedir öreeş,
 1176. Çaş kulun deg kıldır
 1177. Uşta sop keep,
 1178. Komuň hoora,
 1179. Çayaan çara semirip al dees,
 1180. Salıp turgan çüven irgin.
 1181. -Çer işinde kadıp kalgan
 1182. Ezer-çonaktı soyunar!- dep
 1183. Ara-albatızına dujaal bergeş,
 1184. Keep udup çıdıp algan.
 1185. Ta çejege, ta kajanga
 1186. Udup çırgap çıtkan
 1187. Er çüve iyik.
 1188. Bir erten-ne udup-ottup çıdarga,
 1189. Sırtık bajın şıgıradır,
 1190. Kazapçanı hakkıladır
 1191. Kaňgay-Kara hap turar
 1192. Mındıg boop-tur.
 1193. -Çüü boldu bo?- dees,
 1194. Tura halıp keerge,
 1195. Kaňgay-Karazi:
 1196. -Çanaalı, çoruulu,
 1197. Kijiniň aal-çurtu deg
 1198. Çüve kaydal,
 1199. Ergim ejini ölüрге,
 1200. Sögleen ışkajıgay:
 1201. -Avıkay-Sarala kadını körgeş,
 1202. Tenidiň-dendediň deen ışkajıgay,
 1203. Onu çüge uttuptuň?- dep çugaalap turgan.
 1204. -Çaa, bir aynıň üjen honukta
 1205. Ottaş kelem, ergelig adım- dep,
 1206. Turgan Kaňgıvay-Mergen çüven irgin.
 1207. Ol-la inçap çorda, çer-çurtunda
 1208. Aksagalday Sayın-Havıtcı akızı
 1209. Bir-le edin ettep,
 1210. Malın maldap çoruurga,
 1211. Delegeyniň çalgınnıg kuju dooza
 1212. Idıktıg Bora taňdızın bajında
 1213. Çıglı bergen turgan çüven irgin.
 1214. -Meen kara çağgıs duňmam çide beerge,
 1215. Ooň ıdıkta Bora taňdızın
 1216. Delegeyniň çalgınnıg kuju
 1217. Ejelep turar be,
 1218. Dört karaktıg, ses davannıg
 1219. Dönen-Kaldar-bile
 1220. Örüzin örü çelip,
 1221. Kuduzun kudu çelip turgaş,
 1222. Kıra şaap kagbaan kiji
 1223. Adıram- dees,
 1224. Hap ünüp olurgan çüven irgin.
 1225. Kakpışaan ünüp keerge,
 1226. Hamık kuş-daa dooza
 1227. Taradı uja bergen,

1228. Kara çağıs kuskun artıp kalgan.
 1229. Kara çağıs kuskunga kelig,
 1230. Baarınıñ ödü bolgan,
 1231. Karaanın şozu bolgan
 1232. Kara çağıs duñmazı Torgun-Çüzün
 1233. Düldüg dünnü atsır aajok,
 1234. Düştüg hünnü batsır aajok,
 1235. Arın-şırayı agargan,
 1236. İştı ijp iyleen,
 1237. Delegeyniñ kuju
 1238. Oñ ölürtün manap,
 1239. Höndep çiiir dep
 1240. Çıgıp turar mindig bolgan.
 1241. Aksagalday Sayın-Havıtcı
 1242. Kurun çejip oktapkaş,
 1243. Duñmazınıñ sooy bergen
 1244. İyi budun baarına dagap:
 1245. -Kañçap baardıñ,
 1246. Çoop baardıñ, duñmam?- dep
 1247. Ergeledip-çassıdıp aytırıp
 1248. Olurgan çüven irgin.
 1249. -Çağıs akım çide bergen,
 1250. Onu saktıp iyleeş,
 1251. Düldüg dünnü atsır aajok,
 1252. Düştüg hünnü batsır aajok,
 1253. Karan-Çüzün çengem
 1254. Karaa-bile köörü
 1255. Urap tur, akım- dep
 1256. Monu çugaalap olurgan.
 1257. Torgun-Çüzün duñmazın
 1258. Ezeringe olurtup,
 1259. Bodu soonga olurgaş,
 1260. Kañgıvay-Mergenniñ bora örgeezinge
 1261. Ekkep tos kat olbuk-kudus kırınga
 1262. Olurtup turgan irgin.
 1263. Beglig kojuun iştinden
 1264. Çedi haanı kıyğırtıp ekelgeş,
 1265. Bogdanıñ boskaktıg bora
 1266. Çedi irtin ölürtkeş,
 1267. Edin kevig çokka çidirtip,
 1268. Çiñ sarıg şayın
 1269. Kevig çokka ijtirtip,
 1270. Beş haaga azıradıp
 1271. Kadagaladı-bile dagzıp,
 1272. Hüleendirip-daa turgan çüven irgin.
 1273. -Çaa-ta, Kañgıvay-Mergenni kulugurnı
 1274. Düldüg dünnü atsır,
 1275. Düştüg hünnü badırar bolzumza,
 1276. Adamnıñ edin
 1277. At edi-bile holup çiiir men- dees,
 1278. Ayga, hüñge aazap turgan
 1279. Aksagalday Sayın-Havıtcı çüven irgin.
 1280. -Çitke-le bir üye bolgan
 1281. Kañgıvay-Mergenni
 1282. Düldüg dünnü adıspayn,

1283. Düştüg hünnü badırbayn
 1284. Kayın tıp ekkeer sen, akım?- dep
 1285. Torgun-Çüzün aytırıp olurgan.
 1286. -Bir eves bo şokar örtemçeyde bar bolza,
 1287. İyaavıla düldüg dünnü adıspayn,
 1288. Düştüg hünnü badırbayn
 1289. Tıvar men, duñmam- dep
 1290. Aksın dañgıraan berbişaan,
 1291. Çağıs duñmazınıñ iyi budun
 1292. Baarına dögep, çıldıp hongaş,
 1293. Dañ bajı şara-here,
 1294. Daş bajı sarıg-şokar turda,
 1295. Dört karaktıg, ses davannıg
 1296. Döñen-Kaldarın mungaş,
 1297. Çige songu çükçe salıp ünüp,
 1298. Deer çerenge deep, sirtineynip,
 1299. Degbes çerenge ujudup,
 1300. Hiineynip bar çıtkan çüven irgin.
 1301. Kañgıvay-Mergen deerzi çüü boor,
 1302. Ulug uyguzun udup,
 1303. Udaan çırgalın çırgap,
 1304. Ayannıg tamçıktıg saadap,
 1305. Aragalap, hımızap olurgan
 1306. Er çüven irgin.
 1307. Bir körtip olurarga,
 1308. Şireede salıp kaan
 1309. Aragazı çindineynip,
 1310. Çalgıp turar mindig bolgan çüven irgin.
 1311. "Çüü mindig dip
 1312. Şimçep turar apaardı bo?"- dep
 1313. Bodanıñ şinçilep olurarga,
 1314. Döñen-Kaldarın davanınıñ daajı
 1315. Mal davanınıñ daajından
 1316. Öskelig şimeergep,
 1317. Çorup organ çüven irgin.
 1318. Han-Küçü maadımın aalına
 1319. Ol-la hünnüñ ol-la şağında
 1320. Çağıs hün durtunda
 1321. Haldıp çedip turgan
 1322. Aksagalday aşak çüven irgin.
 1323. Haltpışaan kelgeş,
 1324. Avıkay-Sarala kadının
 1325. Aldın torgu örgeezin
 1326. Kımçı-bile üş dolgandır
 1327. Sop mañnadıp turda,
 1328. Kañgıvay-Mergen üne halıp kelgeş,
 1329. Solagay holu-bile
 1330. Attıñ çiçe kastından ap,
 1331. Oñ holu-bile aşaktıñ,
 1332. Köp bildirinden ap,
 1333. Ölep-sölep düjürüp,
 1334. Örgeezinge kiirip,
 1335. Bodunun olbuk-düjülgezinge
 1336. Olurtup turgan çüven irgin.
 1337. -Çe, çüge devedep-möğüdep

1338. Çor sen, kırgan?- dep aytırgan.
 1339. -Sen kulugurnu,
 1340. Düldüg dünnü atsır bolzumza,
 1341. Adam edin at edi-bile
 1342. Holup çiiir men.
 1343. Kara çağgıs duñman
 1344. Torgun-Çüzün seni sağingaş,
 1345. İyley bergen, honar-honmas
 1346. Aram-saar çıdıp kaldı- dep,
 1347. Olurğan aşak çüven irgin.
 1348. -Çaa, akım, Kañgay-Kara at
 1349. Üjen hongaş kelir evespe,
 1350. Bo kürünün üstüg kara
 çülgüjünden,
 1351. Höölüg kara tutkuujunga çedir
 1352. Köjürüp çedirer sen.
 1353. İnek kadargan aşak bar evespe,
 1354. Ol aşaktıñ bagay bodun eki kılgaş,
 1355. Bagay adın eki kılgaş,
 1356. Bo kürünü ereñgeylep çağırtır sen.
 1357. Teve kadargan aşak bar evespe.
 1358. Ol aşaktıñ oorgazın
 1359. On-on çerden oorgaş,
 1360. Törüveen eñgin tevenin
 1361. Baldırına ergelendir
 1362. Baglaaş salır sen- dep
 1363. Çağıp söglep oluruñ-tur evespe.
 1364. Kañgıvay-Mergen şireede
 1365. Düjeep kaan aragazın
 1366. Akızına sungaş, ünüp keep,
 1367. Dört karaktıg, ses davanıg
 1368. Dönen-Kaldarnı mungaş,
 1369. Çige murmuu çükçe
 1370. Salıp ünüp turgan
 1371. Er çüven irgin.
 1372. Küjür Dönen-Kaldar-bile
 1373. Doñ çerге deep,
 1374. Oñgar çerге siiledir
 1375. Ujudup kaap hap orgaş,
 1376. Ol-la hünnüñ kejeekiniñ kızıl-hünde
 1377. Bodunuñ şil ordu-sümezinge
 1378. Siiledip kirip kelgen çüven irgin.
 1379. Aldın oçur baglaajinga
 1380. Adın baglaaş,
 1381. Bora örgeezinge kire mañnap kelirge,
 1382. Torgun-Çüzün duñmazı
 1383. Düldüg dünnü atsır aajok,
 1384. Düştüg hünnü badır aajok,
 1385. İşti bajın aşkan,
 1386. Ondaan-ostaan çıdıp-tır evespe.
 1387. Kañgıvay-Mergen kurun çejiip oktapkaş,
 1388. Duñmazınıñ iyi budun
 1389. Baarına dagap, çılıdıp,
 1390. Ergeledip-çassıdıp olurğan çüven irgin.
 1391. Oñgarıp-çaskarıp hongaş,

1392. Erten erte kurun
 1393. Kurjanıp alğan olurda,
 1394. Dars-dirs deen soonda,
 1395. Dört ool kire halıjıp kelgenner.
 1396. Kañgıvay-Mergenniñ bir holu
 1397. Doşkun kara çazında,
 1398. Bir holu karış bistig
 1399. Kazıdaanda bargan.
 1400. -Çaa-dayın siler be,
 1401. El-hol siler be?- dep
 1402. Aytırıp turgan irgin.
 1403. -El bis, hol bis.
 1404. Çer, deerniñ kızıdında çurttap turar
 1405. Şüük-Möge, Süder-Möge, Demir-Möge
 1406. Deek-Möge dört alışkı bis.
 1407. Silerniñ baarınar ödü bolgan,
 1408. Karaağarnıñ ogı bolgan
 1409. Kara çağgıs duñmanar
 1410. Torgun-Çüzünge söy-belek çogaadıp
 1411. Mögeyip çorduvus- digenner.
 1412. -Çaa, sös harızın
 1413. Daarta dıñnaar siler,
 1414. Üngülep çorgulañar, kulugurlar-
 1415. Deen çüven irgin.
 1416. Dört alışkı baskıajıp kaggı deg
 1417. Ünüp turgan.
 1418. Demir-Möge möñgün tevene boop
 1419. Huulup algaş,
 1420. Möñgün haalgaga şutkulup
 1421. Şıvalıp çıdıp kalgan.
 1422. Kañgıvay-Mergen dört alışkını
 ündürüpkeş:
 1423. -Çaa, çağgıs kijige karak deg,
 1424. Çadag kijige at deg,
 1425. Ovaa-šovaa ooldar-dır,
 1426. Seni berip, çatka çazap
 1427. Kagızma kandıgıl, duñmam?- dep
 1428. Aytırıp turgan çüven irgin.
 1429. -Çaa-boraaga adarga
 1430. Çağgıs kazıdaañ,
 1431. Çatka çazap beerge,
 1432. Çağgıs duñman bolgay men,
 1433. Men kañap bilir men, akım- dees,
 1434. Edeen silgipkeş,
 1435. Iğlap kılaştay bergen irgin.
 1436. Demir-Möge aza börgü
 1437. Kañmıl boop algaş,
 1438. Çuglup çorutkaş,
 1439. Üş akızına barıp,
 1440. -Sös çugaa aaylıg-dır, akıların,
 1441. Şımdañar, dekterer! – dep
 1442. Dalaştırıp turgan çüven irgin.
 1443. **Dört alışkı**
 1444. Muñ lañ örtektig
 1445. Ak holdug kara kişti

1446. Kaŋgıvay-Mergenniŋ
 1447. Erginiŋ kırına samnadıp,
 1448. Devidip-maŋnadıp
 1449. Söy-belek kiirip turgannar irgin.
 1450. -Çer-çurtuvus irak ulus bis,
 1451. Kennivistin üş hereen büdürgeştin,
 1452. Ap çanaalı- dep
 1453. Negey bergen alışkılar irgin.
 1454. -Çedip alır ıdınar be,
 1455. Dergilep alır baanar be?
 1456. Men bodum çedirip
 1457. Bergey mende, eŋterim- dep harılaan.
 1458. -Çay boorga mindig-dır dep,
 1459. Doşkun kara çanıŋ
 1460. Aldı sagına demdeglep,
 1461. Kış boorga mindig-dır dep
 1462. Doşkun kara çanıŋ
 1463. Üstüü sagına demdeglep kelgen
 1464. Mindig ulus bis- dep
 1465. Çer çurtunıŋ iraan
 1466. Çugaalap turgan alışkılar çüven irgin.
 1467. -Kijiniŋ kijizin
 1468. Saadadır eves men.
 1469. Bir hündüs apparıp-la bergey men- dep
 1470. Monu harılaan.
 1471. -Ça, indig-dır-deeş,
 1472. Dört alışkı attanıpkannar.
 1473. Kaŋgıvay-Mergen araga-darınıŋ
 1474. Çırgalınga dajaaraaş,
 1475. Bir minnip kelirge,
 1476. Duŋmazın çatka çazap beer
 1477. Şak-öyü kelgen turgan.
 1478. Hününü küzelinde apparıp beer deeş,
 1479. Kürünüŋ iştinge çarın taradıp,
 1480. Burgannıŋ aldı hana ak ön
 1481. Çanğıs şaktıŋ iştinde,
 1482. Küske karaa deg dıdık çokka
 1483. Küüsedip büdürüner- dep
 1484. Çarlap dıŋnatkan.
 1485. Aldı hana ak ögnü
 1486. Beglig kojuun iştinge
 1487. Çanğıs şak iştinde
 1488. Küüsedip dögerip turgan.
 1489. Ay iştinde köjürüp,
 1490. Çedirip kelir sen deeş barganı
 1491. Aksagalday Sayın-Havıç akızı
 1492. Han-Küçü maadınıŋ
 1493. Aal-oranın Kaŋgıvay-Mergenniŋ
 1494. Oran-çurtunga ay çedirbeyn
 1495. Köjürüp çedirip kelgen.
 1496. Ög hondurar çeringe ön hondurup,
 1497. Malın çalaar çeringe
 1498. Malın çalap turgan irgin.
 1499. Haan kürünüŋ işti
 1500. Kaŋgıvay-Mergenniŋ çanğıs duŋmazın

1501. Çatka çazap apparıp beerde,
 1502. Beti dize aldı muŋ kiji
 1503. Attanır ıynaan dep
 1504. Dögernip, beletkengen turgan-dır
 evespe.
 1505. -Çe, ha-duŋma,
 1506. Eki at oyga-çıkke ölür,
 1507. Eki er orukka ölür,
 1508. Irak-uzak oran-dır,
 1509. Kiji kijizin
 1510. Ozaldadıp saadatkan men,
 1511. Çaaskaan apparıp bereyn- dep
 1512. Attanıp turgan er çüven irgin.
 1513. Kaŋgıvay-Mergen burgannıŋ
 1514. Aldı hana ak ön buza tırtaş,
 1515. Kaŋgay-Karaga daşpılurlay şaap ap,
 1516. Dönen-Kaldar adına
 1517. Torgun-Çüzün duŋmazın mundurgaş,
 1518. Çer-Deerniŋ kıldında Demir-Möge,
 1519. Deek-Möge, Süder-Möge, Şüük-Möge,
 1520. Dört alışkılarnıŋ oranınçe
 1521. Attanıp çorupkannar.
 1522. Çer, deerniŋ şapşılğazınıŋ kıldında
 1523. Şüük-Möge, Süder-Möge, Demir-Möge,
 1524. Deek-Möge dört alışkınıŋ oranın
 1525. İy adına çıra tırtpı,
 1526. Ayıtkan hününde, ayıtkan şağında
 1527. Ol-la kejeezinde
 1528. Çede bergen irgin.
 1529. Daşpılurlap algan ön
 1530. Çaya idip berip turgan-daa
 1531. Kaŋgıvay-Mergen çüven irgin.
 1532. Demir-Möge, Deek-Möge, Şüük-Möge,
 1533. Süder-Möge dört alışkı
 1534. Ak ögnü öglep turda,
 1535. Şayınıŋ halırgay kara saazının
 1536. Çada tudup oynap turgan ışkaş
 1537. Tudungur, kavingır boop turgan irgin.
 1538. Şıyaan, am çüzü boor,
 1539. Ak ögnü öglep dooskan soonda,
 1540. Kaŋgıvay-Mergen üş kudazınıŋ
 1541. Ön keziy kılaştap şaylap:
 1542. -Eveş-biçe suksun sugat bar bolza,
 1543. Kudup turza kandıgıl, kudagaylar?-
 dep
 1544. Turgan er çüven irgin.
 1545. Kaŋgıvay-Mergenge köksü-bile deŋ
 1546. Kögeerni-daa ekkep söŋneerge,
 1547. Köŋgeytir ijip,
 1548. Aksı-bile deŋ arıjımaqtı-daa söŋneerge,
 1549. Arıldır ijip olurgan
 1550. Er çüven irgin.
 1551. Küjür Kaŋgıvay-Mergen deerzi
 1552. Bütün aynıŋ iştinde
 1553. Uŝpas-daa, turbas-daa

1554. Kök et apargan,
1555. Çılğan höynün högleen-bayırılan
1556. Sönün dögerezin dögeytir işkeş,
1557. Kudalarının çig-bışkan hörengizin
1558. Ilbıradıp-ılbıradıp:
1559. -Bedik-bedik sırtıktan sal,
1560. Kılın-kılın döjekten sal,
1561. Karan-Çüzün kadını- dep
1562. Deñ-duñ dembeerep
1563. Çulçurup turgan irgin.
1564. Bir aynıñ üjen honukta udup-udup,
1565. Aynıñ çaazında turup keep:
1566. -**Ça**, kudagaylar,
1567. Doy-dooramçadan çüü barı,
1568. Üleen-dügeen turbas siler be?-
1569. Digen irgin.
1570. Bügü çüzün malınıñ şuptuzundan
1571. Deeñlep turup büdünge bığırın,
1572. Doy-dooramçızın ekkep salırğa,
1573. Kañgıvay-Mergen büdün-büdünü-bile
1574. Sırgılappaş,
1575. Kadıñ söögün aksından bülğürüp,
1576. Çımçak söögün dumçuundan
sıñmirip
1577. Olurgan-daa er çüven irgin iyin,
1578. -Ça, kudagaylar,
1579. Kañgıvay-Mergen çañgıs duñmazın
1580. Çadag-yavıgın ekkep berdi iyin
1581. Dives siler,
1582. Kañgıvay-Mergenniñ söögünüñ
çanınga
1583. Kañgay-Kara, Dönen-Kaldar
1584. İyi attıñ söögü çıdar,
1585. İyi attıñ söögünüñ çanınga
1586. Kañgıvay-Mergenniñ söögü çıdar.
1587. Arzaytıñ Övürzünde
1588. Öle-bula sürüg bar, ol bolza,
1589. Torgun-Çüzün dañgınanıñ
1590. Önçü sürüü bolur,
1591. Oon ösküs kulun-daa albas men-
dep
1592. Aazap olurgan irgin.
1593. Kañgıvay-Mergen çanar dees
1594. Hap olurarga,
1595. Şalañday aarı-la konçug boop
turgan.
1596. "Çatka bergen kısı
1597. Bargan çerenge olurar,
1598. Oktaan daş ol çerenge çıdar,
1599. Çop mıñap çorup çadap
1600. Şalañday apaardıñ?"- dep
bodangaş,
1601. Ilgın-ılgın çortup organ **çüven** irgin.
1602. Torgun-Çüzün duñmazı
1603. Kiş keji börgün
1604. Uştup tudup alğan
1605. Hol bulgap alğırıp,
1606. Bo-la soondan çügürüp
1607. Olurup-tur evespe.
1608. -Bergen kısı bargan çerenge olurar,
1609. Oktaan daş düşken çerenge çıdar,
1610. Meen çatka bergen duñmam,
1611. Men kodan **kıdundan**
1612. Üngeleemde kıygırıp
1613. Sürer ujuruñ çül?- dep
1614. Çugaalap turgan.
1615. -Çaa, akım, sen mañaa
1616. Aragalap turganıñ deg
1617. Kögeer-doskaarı-bile
1618. İnçaldır işpeyn çor.
1619. Aalınğa bargaş,
1620. İnçaldır ijer bolzuñza,
1621. Şag-töre kadıraan,
1622. Şagda magat çok,
1623. Saaskanda çilig çok,
1624. Er kijiñiñ adaanda
1625. Höven-hömeezi döjelgen-dir evespe,
akım- dep,
1626. Duñmazı monu sögleen.
1627. Kañgıvay-Mergen turgas:
1628. -Aksı çıdivas bolza,
1629. Hereejen kiji kevin-herekçok çüve
1630. Çugaalavaanı deere çüve bolgay,
duñmam -
1631. Dees, çoruy bargan.
1632. Oran-delegeyni
1633. Dopçulay tırtıp ekelgeş,
1634. Ol-la hünnün, ol-la kejeezinde
1635. Hap çedip keep turgan irgin.
1636. Aalınğa haldıp kelgeş,
1637. Aldın-möngün siilbirlig,
1638. Aldın oçur baglaajinga
1639. İyi adın baglaaş,
1640. Bora örgeezinge keep,
1641. Ködelep-hölestep çıtkan
1642. Er çüven irgin.
1643. Ol mıñap çıdırda,
1644. Üş haa kire mañnajıp kelgeş:
1645. -Karan-Çüzün kadın
1646. Silerni etteñer, saylañar didir- dep
1647. Baraalgap turgan irgin.
1648. Kañgıvay-Mergen turup tolangaş,
1649. Kadınıñ örgeezinge
1650. Kılaştap kelgen irgin.
1651. Karan-Çüzün kadın
1652. Çiñ sarıg şayın hayındırıp,
1653. Çağlıg edin dülüp,
1654. Çigir-çimizin salıp,
1655. Kañgıvay-Mergenniñ
1656. On beş haa argajıp tudar

1657. İdik kara padarınga
 1658. Araganı çık doldur kutkaş,
 1659. Kadın bodu mögeyip
 1660. Tudup turgan çüven irgin.
 1661. -Araga dep çüveden
 1662. İrmam sınıp,
 1663. Çajım çandı,
 1664. Am işpes men- dep-tir evespe.
 1665. -Araganı çüge işpes sen,
 1666. Kaŋıvay-Mergen, bireede,
 1667. Üş kadın olçalap-çaalap
 1668. Ekkelgeniñniñ bayır-nayırı kayıl,
 1669. İyide, çaŋgıs duñmañnı
 1670. Çatka çazap bergeniñniñ
 1671. Bayırı-nayırı kayıl,
 1672. Üşte, oran-çurtuñnuñ,
 1673. Ulug-biçe ara-albatuñnıñ
 1674. Bayır-nayırı kañçap bargan? -
 1675. Dep-tir evespe.
 1676. -Men-daa aragadan ırmam singan,
 1677. Çajım çangan,
 1678. Beglig kojuun ara-albatızı
 1679. Bayırlap-nayırlap körtüñer harın- dees,
 1680. Tos kat torgu olbuk çatkaş,
 1681. Ködeelep-hölestep çıdıp alğan irgin.
 1682. Kaŋıvay-Mergen bir dıñnap çıdarga,
 1683. Beglig kojuun işinde
 1684. Akızı Aksagalday Sayın-Havıtcı deg
 1685. Höglüg omak, ırlıg-şoorluga
 1686. Çüve çok turup-tur evespe.
 1687. "Meen çaŋgıs akım bo hire höglüg,
 1688. Omak aragalap, höglep turda,
 1689. Men çüden korgup-sestip
 1690. Çıdar kiji boor men?" - dep
 1691. Bodanıp kelgeş:
 1692. -Araga dep çüvenjer bar be?
 1693. Kudup körtüñer- dep
 1694. Tura halıp keep-tir oo.
 1695. -Sen ijip şıdaar bolzuñza,
 1696. Aragadan kövey çüve çok-tur- dees,
 1697. Karan-Çüzün kadın
 1698. Kögeeri-bile-daa söñneerge ijip,
 1699. Doskaarı-bile-daa söñneerge,
 1700. İjip-le turar boop-tur evespe.
 1701. Ta çejege, ta kajanga
 1702. İjip kelgen çüve ıynaar,
 1703. Bilbestep-daa kalğan
 1704. Çüven irgin iyin.
 1705. Aksagalday Sayın-Havıtcı
 1706. Bir-le dıñnap turarga:
 1707. Aksagalday Sayın-Havıtcı
 1708. Murnay ölürer,
 1709. İyi adın soñnay ölürer- diyip,
 1710. Kaŋgay-Kara bile Dönen-Karanı
 1711. Karan-Çüzün kadınıñ

1712. Örgeeziniñ ejiinde
 1713. Baştarın hevis-bile duy şarıgılaaş,
 1714. Bağlagılup kaan turgan-dırlar evespe.
 1715. Şıyaan am, Aksagalday Sayın-Havıtcı
 1716. Hartıganıñ kaşpagayı-bile,
 1717. Ezirniñ şüürgezi-bile
 1718. Mañnap barıp,
 1719. Kaŋgay-Karanıñ kırına oluruşpaş,
 1720. Dınnarın üze şapkaş,
 1721. Kaŋıvay-Mergenniñ bora örgeezinge
 1722. Haldıp keep,
 1723. Kadıg bolat bijee-bile
 1724. Ögnüñ bazıırların
 1725. Kırgıy şelgilees,
 1726. Deemirin soya sop oktapkaş,
 1727. Hana karaanda doşkun kara çazın,
 1728. Azar bajıñ saadaan
 1729. Uşta sop algaş,
 1730. Bert-Karanıñ tañdızınçe
 1731. Hap üngen er çüven irgin.
 1732. Aksagalday Sayın-Havıtcı
 1733. Aldı muñ şerig sürüp üngen.
 1734. Karan-Çüzün kadın
 1735. Baraanın körtüp olurarga,
 1736. İyi at iyi kara kaargan deg
 1737. Karañaynıp-la üngenner.
 1738. Aldı muñ şerig iyi attıñ
 1739. Dovurak doozununga azıp-tenip,
 1740. Sandarap-sapkarap
 1741. Çıdıp kaap turgannar.
 1742. Karan-Çüzün kadın deerzi
 1743. Kaŋıvay-Mergenniñ
 1744. İzin istep çoraaş,
 1745. Hannıg karalıg Han-Küçü maadımın
 1746. Hömdürgen tamızınıñ aksın bazırgan
 1747. Kara buuranıñ han-savınga ölbeyn
 1748. İşti tınnıg çıtkanın tıp ekkelgeş,
 1749. Bodunuñ örgeeziniñ orununıñ
 1750. Azar seriziniñ aldına
 1751. Çeden küstük tamı kaskaş,
 1752. Hündüs boorga aña
 1753. Çajırıp-buzudup,
 1754. Düne boorga orun-çıdın
 1755. Kattıjıp turgan-daa çüven irgin.
 1756. Am çüzü boor, Kaŋıvay-Mergenniñ
 1757. Üş üyee ugdunmas ulug malın,
 1758. Kaş üyee kagdıñmas ulug edin,
 1759. Kuyt deer kuskun çok,
 1760. Sayt deer saaskan çok kıldır
 1761. Üptep-tonap algaş,
 1762. Han-Küçü maadımın çurtunçe
 1763. Köjüp çoruy barıp-tır oo.
 1764. Şıyaan am, Şüük-Möge, Süder-Möge
 1765. Alışkılarnıñ aal-oranında
 1766. Beripken duñmazı Torgun-Çüzün kadın

1767. Bir dün ortuzunda tura halıp kelgeş:
1768. -Meen bagay akımın
1769. Aal-oram amır-mendi turar dep be,
1770. Däjüm-dülüm bagay-dır- dees,
1771. Çula küjüzün tudup,
1772. Teylep tura hongan çüven irgin.
1773. -Çe, Demir-Möge, katırın
1774. Aarık-kadın, amır-mendizin
1775. Çüge aytırbas sen?- dees,
1776. Uygu-daa udutpas,
1777. Olut-daa olutpas,
1778. Karak çuşkup kaggı deg,
1779. Kulaan koŋgalap
1780. Turup bergen çüven irgin.
1781. Demir-Möge:
1782. "Meen kadayım Torgun-Çüzün
1783. Akımın amır-mendizin
1784. Aytırbas sen"- dees,
1785. Karaam çuşkudu,
1786. Kulaam koŋgaladı"- dep
1787. Üş akızına barıp çugaalaan.
1788. Üş akızı:
1789. -Kennivisiñ oozu-daa şın-dır.
1790. Şag bolza kejeeleen,
1791. Sağış bolza öskerilgen şagda,
1792. Kiji çurtunçe çaaskaan
1793. Kañap çoruur sen,
1794. Baar bolza, dörteleen baraalınar- dep
1795. Sümelejip turgan çüven irgin.
1796. Şıyaan am,
1797. Küş-hünezinin dögeringeş,
1798. Ok-çemzeen azingaş,
1799. Eki attarın mungulaaş.
1800. Dünde dün çok,
1801. Hünde hün çok
1802. Çorup-la kaap-tırlar evespe.
1803. Kañıvay-Mergenniñ
1804. Oran-çurtunga keerge,
1805. Kuyt deer kuskun çok,
1806. Sayt deer saaskan çok,
1807. Küskü çurtun küzürüm sigen ejeleen,
1808. Çaskı çurtun çaşpan sigen ejeleen,
1809. Öñün şırayın oskungan çıtkan,
1810. Ezimin eñdere sop dilep,
1811. Argazın ańdara sop dilep
1812. Turgannar çüven irgin.
1813. Arık, daştı argıy-ergiy dilep kelirge,
1814. Kızıl eldiñ çarında
1815. Üçügen çanagaş ool çıtkan.
1816. -Çaa, aalın-çurtun kaydal?
1817. Mal-maganınar kayıl, ool?- dep
aytırgannar.
1818. -Eeta, men çünü-daa bilbes men.
1819. Beglig kojuun бүрүнү-bile
1820. Aragalap-nayırlap-la turgan çüve.
1821. Bir dıñaarımga-la,
1822. Aksagalday Sayın-Havıtcının
1823. Heymer oglun murnay ölürer dep
1824. Sümeleşken turgan.
1825. Onu dıñaaş,
1826. Amı-tın destirip üngen bo-la- dep
1827. Ool harılaan turgan.
1828. Edik-heptiñ öndüzün
1829. Üze kezip kojup turgaş,
1830. Ooldu ediktep-hepkerip ap turgannar.
1831. Kañıvay-Mergenniñ Bert-Kara
tañdızın
1832. Ańdara-düńdere köör diškeş,
1833. Ünüp bar çıtkaş,
1834. Aksagalday Sayın-Havıtcının
1835. Bert-Kara kırında
1836. Uşkan kuştun hölegezinden bezin
1837. Sestip-karadap çorup turganın
1838. Körüp algannar.
1839. -Çe, **bistiñ** bo
1840. Çarı ıškaş çaraan,
1841. Homdu ıškaş hozaan,
1842. Dört adıvıska çüü boorul,
1843. Dorzuun doora bastırıp turgaş,
1844. Çedip tudup alır-dır-
1845. Diji bergen.
1846. Demir-Möge körüp turarga,
1847. Kañıvay-Mergenniñ iyi adı
1848. Çarıška salır deen çüve deg
1849. İjin tırta soottuna bergileen turgulaan.
1850. -İyi at ijin tırta
1851. Soottuna bergileen,
1852. Çüvege-daa aldırar,
1853. Çettirer argajok turlar.
1854. Bolarmı arga-horga-bile
1855. Tutpaaje horjok, akıların-
1856. Dijip turgannar.
1857. Şıyaan am, dört alışkı
1858. Bert-Karanıñ dört öñçüünden
1859. İyängılıg ırın ırlajıp,
1860. Höömeyin höömeylejip turda,
1861. Aksagalday Sayın-Havıtcı
1862. Uyarap-muŋgaraaş,
1863. Çedip kelirge,
1864. Ep-çöp-bile holga kiirip ap
1865. Turgan çüven irgin.
1866. Çiñ sarıg şayın hayındırıp,
1867. Çaglıg edin dülüp,
1868. Aşkarıp-çemgerip,
1869. Ugaan kiirip algaş:
1870. -Ulug aal-oranıñ
1871. Egeertinmes et-hörengiñ
1872. Kayıl, kudagay?- dep
1873. Aytırıp turgannar.
1874. -Beglig kojuun бүрүнү-bile

1875. Aragalap-nayırlap-la turgan bis.
1876. Bir bilip çıdarımga,
1877. Aksagalday Sayın-Havıtcını
1878. Murnay ölürer,
1879. İyi attı soonda ölürer dihip
1880. Sümelejip turganın dıjnaaş,
1881. Hartıganıñ kaşpagayı,
1882. Ezimin şüürgezi-bile
1883. Mañnap barıp,
1884. İyi attı sala kaapkaş,
1885. Tın dezip üngen bo-la, kudalar-
1886. Dep monu çugaalaan.
1887. -Kañgıvay-Mergen **kudagaynıñ**
1888. Öl söögün örü tırtıp,
1889. Kurgag söögün kudu tırtıp kagzıvıssa-
dees,
1890. Tıp çadañı-la bergen irgin.
1891. Bedik-bedik çerlerden baraan harap,
1892. Bel-bel çerlerden is kezip,
1893. Diley-diley kelirge,
1894. Çige sonğu çükçe
1895. Çerniñ kara hörzünün
1896. Çara söörtü bergen is çıtkan,
1897. Mindıg boop-tur.
1898. Am-na onu ızırtı istees,
1899. Çorup kaannar.
1900. Kastılbas kara hayanın kırına
1901. Ündür söörtüp kelgeş,
1902. Haynıp çıdar kalçaa dalayje
1903. Añdara idip kiiripken
1904. Mindıg bolgan çüven irgin.
1905. -Çaa, çejege-daa, kajanga-daa çedir bolza,
1906. Meni manap turar siler, akıların- dees,
1907. Kara şokar kas keji tonun ketkeş,
1908. Kalçaa dalayje kire bergen
1909. Demir-Möge çüven irgin.
1910. Kalçaa Sarıg dalay iştin
1911. Üş üye ertkijege üjep çindees,
1912. Tıp çadaaş, adaktıñ soonda
1913. Sug-Haanınğa baraalgap
1914. Çede bergen er çüven irgin.
1915. -Silemiñ ulug kürünün çurtunda
1916. Eker-erlik Kañgıvay-Mergenniñ
1917. Söögü keldi, şak oon
1918. Tıpçıp hayırlañar, haan ögbey!- dep
1919. Baraalgap olurgan.
1920. Sugnuñ haanı muñ şeriin
1921. Atkarıp-diledip turgan
1922. Ol şerig bargaş,
1923. Baza-la tıppayn,
1924. Haanga baraalgap kelgen.
1925. Haan oortan Sarıg dalaynıñ
1926. Dört çüünçe,
1927. Sarıg dalaynıñ ortuzunga
1928. Ulug şuulgan bolur,
1929. Añaa dün, hün çok çıglıñar- dep
1930. Kuştug bijik kagıskan-daa çüven irgin.
1931. Sug-Haanı bodu
1932. Üjen iyi buttug,
1933. On aldı uluurgalıg,
1934. Ses daspılıg aldın-sarıg şireezin
1935. Apparıp salgaş, moorlap barıp,
1936. Saadap turgan-daa çüven irgin.
1937. Sarıg dalaynıñ balık-baylañı
1938. Dalaynıñ ortuzunga
1939. Kara çam deg
1940. Haglıp-çıglıp turgannar.
1941. -Kañgıvay-Mergenniñ söögünden
1942. Çünü bildiñer, çünü duyduñar?- dep
1943. Şuulgannap turgan çüven irgin.
1944. İnça amıttannıñ iştinden
1945. Körgeni-daa çok,
1946. Bilgeni-daa çok,
1947. Şuulgan taraar çokşulap turgan.
1948. Adaktıñ soonda argan,
1949. Kırgan Bel, Mezil iyi:
1950. -Köör karakta sogur bar be?
1951. Dıjnaar kulakta düley bar be?
1952. Bis mınça kırıjavıska
1953. Şuulgan boop turganın körbeen,
1954. Dıjnavaan bis, körüp,
1955. Dıjnaap köreeli, taravañar!- dep
1956. Eleytip, çılbytıp keligileen irgin.
1957. -Bo Sarıg dalaynıñ işinde
1958. Eker-erlik Kañgıvay-Mergenniñ
1959. Söögü kelgen-dir.
1960. Oon dıjnaanınñar bar be?- dep
aytırgannar.
1961. -Haynıp çıdar Kalçaa-Sarıg dalaynıñ
1962. Düp çok hindiinde
1963. Duy düşken kayın kelgen
1964. Kara turugul ol?- dep
1965. Udur aytırıp turgan
1966. Bel, Mezil çüven irgin.
1967. Bel bile Mezil iyini
1968. Demir-Mögege katkaş,
1969. Çorutkan Sug-Haanı çüven irgin.
1970. Dalaynıñ düp çok hindiinge baarga,
1971. Duy düşken kara turug
1972. Kañgıvay-Mergenniñ söögü
1973. Ol bolgan çüven irgin.
1974. Demir-Möge katnıñ söögün
1975. Ündürüp algaş kelirge,
1976. Üş akızı manap çadaaş,
1977. Çanar-çoruur deen,
1978. Ezeñgi kırında
1979. Iı-sızın tökken turup-turlar.
1980. Kañgıvay-Mergenniñ söögün
1981. Arjaan kuduk-bile çup-çup,
1982. İyi adın albıktır mañnadıp-mañnadıp

1983. Artın-ıştinden tıngarıp,
1984. Amı-tının egidip,
1985. Dirgizip kelgen-daa çüven irgin
1986. Dirlip kelze-daa,
1987. Çüve çugaalaar deerge, ünü çok,
1988. Kılaştıaar deerge, budu bastınmas
1989. Mındıg boop turup-tur evespe.
1990. Çüge mındıg çüve apaardı dees,
1991. Çüs ses söögün onçalap köörge,
1992. Çugaalavas çüvezi bajından
1993. Kara çağıs muñ-diji çok,
1994. Kılaştıavas çüvezi
1995. Budunuñ ulug-ergeeniñ
1996. Dirgak aldında çağıs borbak
1997. Saygıdı çok bolgan çüven irgin.
1998. Demir-Möge aldın menğizeeniñ ıstinden
1999. Demir şüür uşup ekkelgeş,
2000. Sarıg dalaynı bir şüüreen-
2001. Kurug bolgan.
2002. İyi şüüreen - baza kurug,
2003. Uş şüüreen - çağıs borbak saygıdı
2004. Uştunup kelgen.
2005. Hajı şıree turugnuñ baarın
2006. Şınçilep körtip turarga,
2007. Sug aşpas saarig çıtkan.
2008. Ol saarignıñ kırında
2009. Dönen inek deg ak daş
2010. Bajı köstüp çıtkan.
2011. Ol ak daştı şüürep ekkeerge,
2012. Kañgıvay-Mergenniñ muñ-diji
2013. Ol boop-tur evespe.
2014. Dijin ekkep omunga eptepterge,
2015. Çugaa-soodu ünüp,
2016. Saygıdın ekkep eptepterge,
2017. Turup kılaştap turgan
2018. Kañgıvay-Mergen çüven irgin.
2019. Am-daa çüzü boor, şuptu-la
2020. Demir-Möge alışkılarnıñ aalınça
2021. Çorup-la kaap-tırlar evespe.
2022. -Beş erniñ adaa
2023. Aksagalday Sayın-Havıtcı bolur,
2024. Beş attıñ adaa
2025. Dönen-Kaldar bolur-
2026. Dijip çorup organnar.
2027. Dönen-Kaldar turgaş:
2028. -Beş er uuştur-şuuştur turup algaştıñ,
2029. Beş oktu sürüştür adıp körünjirem- dep
minçangan.
2030. Beş alışkı
2031. Beş oktu sürüştür adarga,
2032. Dönen-Kaldar ol oktarnı
2033. Çaştan ottuñ sıındızından
2034. Dora çedip, kajıktap oynap turup-tur.
2035. -Meni munup çoraan eem
2036. Dovuk deg bolguje,
2037. Men bodum toolay deg bolgujamçe,
2038. Ezeñginiñ çiligçigi çirilgiye
2039. Çorup şıdaar men.
2040. Am bo hün soomdan kelgen
2041. Hatka çettirbes men,
2042. Murnumdan kelgen
2043. Çeerenge çettirbes men- dep,
2044. Çugaalap turgan
2045. Dönen-Kaldar çüven irgin.
2046. Beş alışkıdan,
2047. Beş attıñ tergiininge
2048. Dönen-Kaldarnı sanap ap
2049. Çorup orup-tırlar evespe.
2050. Demir-Möge, Deek-Möge, Süder-Möge,
2051. Şüük-Möge dört alışkınnıñ
2052. Aal-oranına hap çedip kelgenner.
2053. Aalına kelgeş, Kañgıvay-Mergen.
2054. Aksagalday Sayın-Havıtcı alışkılarnı
2055. Çağ ıstinde büürek deg,
2056. Çaңık ıstinde taakpı deg kıldır
2057. Hündülep-yambılup,
2058. Ajaap-karaktap turgannar irgin.
2059. Eres erler döstünmeyn,
2060. Ulustun edin-malın-daa
2061. Ettep-maldap keer,
2062. Añın-menin-daa
2063. Añnap-menıñp keer
2064. Mındıg-daa turgan çüven irgin.
2065. -Meen çağıs akım
2066. Malıñarnıñ managız be,
2067. Pajıñarnıñ tutkuuju be,
2068. Çüge kiji kılıp kagbas siler?- dep,
2069. Demir-Mögeden aytırıp,
2070. Çugaalap turgan Torgun-Çüzün kadın
irgin.
2071. -Sagışta çorza-daa,
2072. Çayaan çetpes-tir.
2073. Bodundan ulug katı boop kelirge,
2074. Didinmes-daa bolur çüve-dir iyn- dep,
2075. Er monu harılup olurgan,
2076. Şak oon Demir-Möge
2077. Akılarnıñ mañnap çede bergeş:
2078. -Torgun-Çüzün kadınıñ,
2079. Meen çağıs akımın
2080. Çüge kiji kılıp kagbas sen dees,
2081. Kulaamnı koñgaladı,
2082. Kañçaarıl monu?- dep çugaalap-tır.
2083. -Torgun-Çüzün kennivistin
2084. Oozu-daa şın.
2085. Bistiñ kudavıs Kañgıvay-Mergenge taarjır
2086. Çırkıttıg-çılçıttıg çüve bar eves,
2087. Monu kañçaarıl, harın?-
2088. Dijip olurgannar.
2089. Ulug bee Şüük-Möge tos çüştig,
2090. Çıjır aldın duranın uşup algaş,

2091. Torgun-Çüzün keninge keep:
 2092. -Bo sarıg-şokar örtümceyde
 2093. Seen akinga taarjır
 2094. Çırıktıg-çılçıktıg kısı bar-dır be,
 2095. Çok tur be, sen taarıştırıp,
 2096. Artıştıgınıñ ala taygazından
 2097. Harap-haraaldap kör, kennim- dep
 2098. Çugaalap turgan irgin.
 2099. Torgun-Çüzün kadın tos çüstüg,
 2100. Çıjır aldın duranın algaş,
 2101. Artıştıgınıñ ala taygadan barıp
 2102. Durannap körüp-körüp:
 2103. -Barın-başkı çükte
 2104. Tavın, Dajı iyi alışkının
 2105. Burgan şiree arazında oynap olurar
 2106. Muñgulak-Sagaan dañgına duñmazın
 2107. Tıp körüñer- dep
 2108. Monu söglep keep-tir **oo**.
 2109. -Çe, bis dört alışkı dörtelee çoruulu,
 2110. Sen een aalivis eelep,
 2111. Een malıvıstı maldap
 2112. Olurar sen, kuda- dep,
 2113. Şüük-Möge Kañgıvay-Mergen kudazınga
 2114. Çugaalap turup-tur.
 2115. Een aaldı, een maldı
 2116. Aksagalday Sayın-Havıçtı akım eelep,
 2117. Maldap turza, kandıgıl?
 2118. Bis beş eker-erlik
 2119. Bejelee çorzuvussa kandıgıl,
 kudagay?- dep,
 2120. Harılup turgan
 2121. Kañgıvay-Mergen çüven irgin.
 2122. Şıyaan am,
 2123. Beş eker-erlikter bejelee
 2124. Küş-hünezinin dögerip,
 2125. Eki attarın muñgulaaş,
 2126. Ok-çemzekterin azıngılaaş,
 2127. Çip-çiçe barın-başkı çükçe,
 2128. Tavın, Dajı alışkılarnıñ,
 2129. Oranınçe çorup-la kaap-tırlar evespe.
 2130. Beş eker-erlikter
 2131. Çay boorga, şalıñından bilip çoraaş,
 2132. Kış boorga, hıraazından bilip çoraaş,
 2133. Tavın, Dajı alışkılarnıñ
 2134. Oran-çurtunıñ kızığaaringa
 2135. Kirip keep-tirler evespe.
 2136. Tavın, Dajı alışkılarnıñ
 2137. Bajın-balgadı, koda-sümezi
 2138. Köstüp kelirge,
 2139. İyi tañdı arazınga
 2140. Çastıp-buzup hünzep ap-tırlar evespe.
 2141. Eres erlik beş er
 2142. Tavın, Dajı iyi alışkının
 2143. Aal-oranınga, koda-sümezinge
 2144. Dün ortuzunda hap kirip

2145. Turgan çüven irgin.
 2146. Eñ murnunda ulug ak örgeeniñ
 2147. Odu kızıp turgan.
 2148. Tavın, Dajı iyi alışkı
 2149. Ol örgeede dañmı atısı
 2150. Şıdıraalap oynaan
 2151. Turgan çüven irgin.
 2152. Beş er kire halıjıp kelirge,
 2153. İyi alışkının bireeziniñ holu
 2154. Kadıg kara çazında barıp,
 2155. Bireeziniñ holu
 2156. Hılış bistig kazıdaanda barıp:
 2157. -Çaa-dayın siler be,
 2158. El-hol siler be?- dep ayırgannar.
 2159. -El bis, hol bis, ergim avıgaylar
 2160. Eñ heymer duñmavıs Kañgıvay-
 Mergenge
 2161. Silerniñ burgan şiree baarında
 2162. Oynap turar Muñgulak-Sagaan **dañgına**
 2163. Duñmañarga söy-belek çogaadıp
 2164. Sunup kelgen alışkılar bis.
 2165. -Ça, **sös** harızın erten dıñnaar siler.
 2166. Üngülep çorgulañar- dep olurup turlar.
 2167. Beş alışkı baskılajıp kag çazıp
 2168. Ünüp turda, Demir-Möge
 2169. Möñgün tevene boop algaş,
 2170. Ejikke şutkulup çıdıp kalgan.
 2171. Beş alışkını ündürüp çorutkaş:
 2172. -Çağıs kijiçe karak bolgu deg,
 2173. Çadag kijiçe at bolgu deg,
 2174. Eker-erlik beş alışkılar-dırlar,
 2175. Duñmavıs seni çatka çazap
 2176. Berip kagzıvıssa kandıgıl?- dep,
 2177. Muñgulak-Sagaanı ergeledip,
 2178. Çassıdıp olurgannar çüven irgin.
 2179. -Çaa-boraaga adarga oğunar,
 2180. Çatka çazap beerge,
 2181. Duñmañar-la bolgay men, akılarım,
 2182. Men kañçap bilir men,
 2183. Siler-le biliñer -dees,
 2184. Edeen silgipkeş,
 2185. Iğlap kılaştap turgan çüven irgin.
 2186. Demir-Möge kañmıl boop huulup algaş,
 2187. Çerge düşpeyn
 2188. Dört erniñ arazınga keep:
 2189. -Sös-domak aaylıg-dır,
 2190. Çoraan çoruk çogup bolur-dur,
 2191. Şımdañar, dekteñer!- dep
 2192. Çugaalap turgan çüven irgin.
 2193. Beş er han saktıg ak holdug,
 2194. Muñ lañ örtectig kara kıştı
 2195. Tavın, Dajı iyi alışkının
 2196. Ergininiñ kırına,
 2197. Doora **mañnadıp**, oynadıp,
 2198. Söy-belek sunup,

2199. Mögeyip turup-turlar evespe.
2200. Beş er-daa çüzü boor,
2201. Muᅅgulak-Sagaan daᅅᅅınanıᅅ
2202. Üş hereen büdürüp,
2203. Üş doyun doorap turgan
2204. Erler çüven ırgın iyin.
2205. Bis bolza, ırak-uzak çurtıug
2206. Ulus bis, kennivisti algaş,
2207. Çanar bis- dep negep
2208. Turup-turlar evespe.
2209. -Kudagayların ıoozu çöp-tür- dıškeş,
2210. Tavın, Dajı iyi alıšku
2211. Aldı hana ak öön tikkeş,
2212. Haragan deg malın dört üskeş,
2213. İyi huuzun berip,
2214. Haya deg edin dört üskeş,
2215. İyi huuzun berip turgan
2216. Alışkılar-daa çüven ırgın.
2217. Eki hünnüᅅ erteninde,
2218. Eki duᅅmazının ak öön buskaş,
2219. Haragan deg malın süᅅgeş,
2220. Haya deg edin çüdürgeş,
2221. Atkarıp çorudup turgan ırgın.
2222. Eves-ııçe çorup orda,
2223. Kaᅅgay-Kara tura dıškeş:
2224. -Eres-erlik kiji
2225. Haya körünmes çüve be?- dep aytırgan.
2226. Kaᅅıvay-Mergen adının aayı-bile
2227. Haya köñüp keerge,
2228. Tavın, Dajı iyi katı
2229. Börterin uştup tutkulap algan
2230. Kıyᅅı salıp maᅅıajıp olurgannar.
2231. Çetkilep kelgeş:
2232. -Bergen kıstıᅅ öñçüzünge kelgen
2233. Kulugurlar diji berbes siler be?
2234. Bister eker-erlik erler şıptıvıus
2235. Çanᅅıs hemniᅅ suun iᅅip,
2236. Çanᅅıs sınınıᅅ odun otıap,
2237. Çanᅅıs iyeden töreen
2238. Çedi alıšku bolıuvıssa kandıᅅıl?- diᅅip,
2239. Monu söᅅlep turgan-daa çüven ırgın.
2240. İnçaarga beş alışkıdan:
2241. -Harın-na bolur,
2242. Çoᅅuur çüve-dir- diᅅip, dedir keep,
2243. Tavın, Dajı iyi alıškuınıᅅ
2244. Ulug malın sürüp,
2245. Ulug edin çüdürüp köjürgeş,
2246. Çorup-la kaap-turlar evespe.
2247. Ta çejege, ta kajanga
2248. Çorup kelgen çüve ıynaana.
2249. Muᅅgulak-Sagaan kaᅅın
2250. Orukka çoruy saattanıᅅ,
2251. Kajan kezeede törüp körbeen
2252. Eremik ala bezi çoruy boozap,
2253. Çorup organ çüven ırgın.
2254. Çejege, kajanga köjüp
2255. Kelgen çüve iyik.
2256. Beş alıškuınıᅅ aal-oranıᅅa
2257. Köjüp çedip kelgenner.
2258. Öᅅ hondurar çerınge
2259. Öön hondurup,
2260. Malın çalaar çerınge
2261. Malın çalap turup-turlar.
2262. Kaᅅıvay-Mergen deerzi
2263. Üş çövüree koldu çazaaş,
2264. Üş pak kara sugnu kutkaş.
2265. Erten turup keep,
2266. Arın çungaş, kördünüp,
2267. Bodanıᅅ olurarga,
2268. Kara kımnıᅅ ındında
2269. Kara-Küçü maadımnı
2270. Çaalap olçalap ap bolur
2271. Bolgan çüven ırgın.
2272. Kaᅅıvay-Mergen Kaᅅgay-Karazın
mungaş,
2273. Ok-çemzeen azınᅅaş,
2274. Çoruur dep bargan.
2275. Muᅅgulak-Sagaan kaᅅını olurgaş:
2276. -Sen çaa-daa boraaᅅınᅅa baar bolıuᅅınᅅa,
2277. Men et-söökten adırılıᅅ alᅅanıᅅda,
2278. Barıᅅınᅅa kandıᅅıl?
2279. Naadıᅅ-daa boraaᅅınᅅa baar bolıuᅅınᅅa,
2280. Men et-söökten adırılıᅅ alᅅanıᅅda,
2281. Barıᅅınᅅa kandıᅅıl?
2282. Kiji et-söökten adırılıᅅ berᅅe dep
2283. Dıᅅınaan kiji men- dees,
2284. Adının çüᅅen kaᅅtıᅅdan tutkaş,
2285. Salbayn barıp-tır evespe.
2286. Eker-erlik dört alıšku
2287. Kudagayları-bile bar-dır,
2288. İyi akıᅅ iyi kaᅅayı-bile bar-dır.
2289. Bir been-kunçuun bar-dır,
2290. İnça kiji turda,
2291. Çüden sestir sen?
2292. **Çayaannıᅅ** çüve, boᅅup-la alır sen
ıynaana,
2293. Er kiji ayan-çoruun çoruur,
2294. Eşpi kiji ayan-oludun
2295. Çazaar çüve boor- dees,
2296. Dönen inek deg
2297. Kara daştı çuuy tırtkaş,
2298. Soᅅıu edeenden baᅅırıᅅ kaaş,
2299. Atanıᅅ turgan er çüven ırgın.
2300. Kaᅅıvay-Mengenniᅅ adının kuduruu
2301. Ajıt kırıre bilek-le,
2302. Demir-Möᅅeni kıyᅅırᅅaş,
2303. Dönen inek deg kara dajın
2304. Ap okıadıᅅkaş:
2305. -Ol utkanda,
2306. Men saᅅınᅅanda bolᅅay aana- dees,

2307. Öönçe çana kılaştap turgan irgin.
 2308. Kaŋıvay-Mergen iyi arttı ajıp,
 2309. İyi hemni kejiip keerge,
 2310. Kara-Kır dep sın köstüp keep-tir.
 2311. Kakpısaan çedip kelirge,
 2312. Çadag kijiniñ baji-bile deñ,
 2313. Attıg kijiniñ kurlaandan kıldır
 2314. Hanılap kire bergen
 2315. Ulug üjeg oruk çtkan.
 2316. Ol orukta Kara-Türü maadımın
 2317. Añnap üngen izi çtkan çüveñ irgin.
 2318. "Bo kulugurnu mañaa-la
 2319. Ölürip alır çüve-dir"- dees,
 2320. Buzup hünzep turup-tur.
 2321. Ol manap çıdarga
 2322. Kara-Türü maadır
 2323. Sırlıg sınını sırbık ışkaş
 2324. Hıl moyundan songu kurunda azıngan,
 2325. Saradak mıygaktı sırbık ışkaş
 2326. Hıl moyundan başkı kurunda azıngan,
 2327. Kök deerni hökküledir höömeylep.
 2328. Kara çerni kaŋıradı kargıraalap
 2329. Bazıp organ çüveñ irgin.
 2330. Kaŋıvay-Mergen kes baş tırtıngaş,
 2331. Manap turda,
 2332. Taptıg-la dujun orta kelir orta,
 2333. Tas kolduk orta adarga.
 2334. Kök mezi demirge
 2335. Deggen çüve deg dedir çaştap,
 2336. Ol sogunnuñ uulgan-heelgen
 çeergenı
 2337. Karak-kulak dejip kaggı deg
 2338. Çaştap turgan irgin.
 2339. Kara-Türü maadır:
 2340. -Üş üye bolgan
 2341. Üjeg oruk bolbas be bo,
 2342. Kayın düjüp turar
 2343. Buduk çeergen boor- dees,
 2344. İyaş baji dilegzinip
 2345. Bazıp olurgan çüveñ irgin.
 2346. -Katkanıñ-huuraanıñ baji, kulugur,
 2347. Betiñde Kaŋıvay-Mergen men
 2348. Adıp tur men!- dep kıygırgan.
 2349. İyi er ujurajıp, çugaalajıp kelgenner.
 2350. -Men kiji magadaar edim,
 2351. Malım-daa çok kiji bolgay men, akım,
 2352. Bo Kara-Kırınıñ adaanda
 2353. Haajılıg kara hovu bar,
 2354. Añaa barıp körjüülem- dees,
 2355. Kara-Kırını kudu sertte çok
 2356. Bazıp badıpkan er irgin.
 2357. Kaŋıvay-Mergen soondan çortup
 olurgar,
 2358. Kara-Kırınıñ adaanda
 2359. Haajılıg kara hovu çtkan.

2360. -Çe, ölüрге eki be,
 2361. Özüp-törüürge eki be,
 2362. Kara-Türü maadır?- dep,
 2363. Kaŋıvay-Mergen aytırıp turup-tur.
 2364. -Ölüрге çünün ekizi boor,
 2365. Özüp-törüüp çurttaarı deg
 2366. Eki çüve kayda boor.
 2367. Boduñnu boduñ bil,
 2368. Moynuñnu bajiñ bil- dep,
 2369. Monu harılaan er irgin.
 2370. Kaŋıvay-Mergen Kaŋay-Karanı
 2371. Tak kıldır kastaas,
 2372. Daga kıldır sootkaş,
 2373. Evip-devip egelep-tir.
 2374. Kara-Türü maadır üş edeen azıngaş,
 2375. On ses öögün çeşkeş,
 2376. Bir talazından evip-devip üngen.
 2377. İyi er segirjip algaş,
 2378. Bir aynıñ üjen honukta,
 2379. İyi aynıñ aldan honukta
 2380. Doktaal çokka hürejip,
 2381. Üş aynıñ tozan honukta
 2382. Ürgülçülep hürejip kelgenner.
 2383. Kaŋıvay-Mergen Kara-Türü maadımın
 2384. Çan arazından kakkaş
2385. Çeden bir ergildir kiiskees,
 2386. Kök deerni köngürt kıldır,
 2387. Kara çerni sirt kıldır düjüerge:
 2388. -Sezen bir izig amım ooçula,
 2389. Malçı-kulçu-daa boluyn- dep
 2390. Çannıp çıdıp-tır.
 2391. Kaŋıvay-Mergen olurgar:
 2392. -Eker-erlik emi
 2393. Kañap **malçı-kulçu** kılını,
 2394. İyeden töreen iyi alışkı boluulu,
 2395. Çöpşeeer sen be?- dep aytırgan.
 2396. Kara-Türü maadır:
 2397. -Bolur men- dep aksın-sözün berip-tir.
 2398. -Bo Kara-Türü maadımın
 2399. Şın-na setkili bo kiji bolza,
 2400. İyi alışkınıñ arazınga
 2401. İlig-daa artık duduu çok çerger
 2402. Kadalıp düşsün!
 2403. Bo Kara-Türü maadımın
 2404. Argalap-megelep turarı bo bolza
 2405. Bajından kirgeş,
 2406. Soondan üne berzin!- dees,
 2407. Karış bistig kazıdaan
 2408. Şışpip-şışpip örü sogunnaptarga
 2409. İyi alışkınıñ arazınga
 2410. İlig-daa artık duduu çok
 2411. Çerge keep kadalı bergen.
 2412. -Çaa, ünere aynıñ on beşten ertpeyn
 2413. Şüük-Möge, Süder-Möge, Demir-Möge

2414. Deek-Mögeniñ aalinga
 2415. Köjüp çede ber- dep,
 2416. Aksın-sözün algaş
 2417. Çoruy barıp-tır evespe.
 2418. Kaŋgıvay-Mergen iyi hemni keşkeş,
 2419. Çorup olurarga,
 2420. Çiñge-Kara-Hemniñ işinde
 2421. Dag deg kızıl şilgi at turgan,
 2422. Kızıl kır deg er
 2423. Oorgalap udup çıtkan çüven irgin.
 2424. -Ça, udaannay uduzun,
 2425. Çıtkannay çıtsın bo- dees,
 2426. Kes baş tırtınıp çedip kelgeş,
 2427. Çıtkan erniñ çan arazınçe atkan.
 2428. Kök mözü demir atkan çüve deg
 2429. Ok dedir çaştas
 2430. Karak-kulak dejip kagğı deg
 2431. Tavılanıp turgan irgin.
 2432. -Hatçal çerniñ ıyaji
 2433. Indig çaştagan çüve be?- dees,
 2434. Serte çok, kedeer soyup kaap
 2435. Udup çıtkan.
 2436. -Katkanñ-huuraanñ bajı, kulugur,
 2437. Betiñde men adıp tur men- dep
 2438. Kaŋgıvay-Mergen kıygırgan.
 2439. Çıtkan ool tup-tura halaas,
 2440. Bir holu-bile Kaŋgay-Karanı
 2441. Çügen kastından ap,
 2442. Bir holu bile Kaŋgıvay-Mergenniñ
 2443. Kurlaktan ap:
 2444. -Çüü mindig udaan kiji udutpas,
 2445. Çıtkan kiji çıttırbas,
 2446. Çerniñ çeskee deg
 2447. Sugnuñ suksaa deg,
 2448. Düktüg kara aşak apaardıñ?- dep,
 2449. Ezerniñ başkı bajinga
 2450. Kara baarın harlıktır üstürüp mooradıp,
 2451. Ezerniñ sonğu bajinga
 2452. Kara-büüreen üstürüp mooradıp,
 2453. Kaŋgıvay-Mergenniñ anay ökpezin
 2454. Aksından sızılğıje tudup,
 2455. Üş mooradıp turgan irgin.
 2456. -Amı-tın ooçula,
 2457. Çüü mindig kijiniñ
 2458. Oglu sen?- dep
 2459. Kaŋgıvay-Mergen çannıp algırgan.
 2460. -Tavın, Daji iyi alışkınıñ çeni,
 2461. Muñgulak-Sagaan kadınıñ çajı,
 2462. Kaŋgıvay-Mergenniñ oglu,
 2463. Kızıl-Şilgi attıg,
 2464. Kızıl-Türü maadır dep kiji men- dep
 2465. Ool hanılaan çüven irgin.
 2466. -Aa katkanñ-huuraanñ bajı,
 2467. Kulugur seni- dees,
 2468. Kaŋgıvay-Mergen kımçızi-bile

2469. Herlip-herlip kagarga,
 2470. Ool dezip ıñay boop çıdırdı,
 2471. Oorgazın hovulandır çara şaap
 badırıpkan.
 2472. -Çe, sonğu üyeniñ kızıl kurt
 amıtanınıñ
 2473. Oorgazı hovuldug boop bütkey aan-
 dep,
 2474. Yöreep turgan irgin.
 2475. "Şıyaata, tos alışkı am-na
 2476. On alışkı bolgan evespe"- dep
 2477. İştinde bodangaş,
 2478. Kaŋgıvay-Mergen hap çanıpkan.
 2479. Kelirge, Muñgulak-Sagaan kadın
 2480. Ejik bajında çaagın
 2481. Sırtanıp algan karaa ışkije
 2482. Kattırgan turgan.
 2483. -Katkanñ-huuraanñ bajın
 2484. Kattırıp tur sen be?
 2485. Çüñnü, kandıñdı
 2486. Kattırıp tur sen?- dep,
 2487. Kaŋgıvay-Mergen ujurun bilbeyn
 2488. Şuguldap aytırıp turgan.
 2489. -Çoondıñ-kançandıñ, Kaŋgıvay-Mergen?
 2490. İyeden töree-le
 2491. Iglavaan ıñını çüge ıgladıñ?
 2492. Çajıñda taaktavaan taagıñnı
 2493. Çüge taaktadıñ?- dep,
 2494. Kadını aytırıñ.
 2495. -Han-Türü maadır keep
 2496. Meni segirip algaş,
 2497. Amı-tinga çeder çastı,
 2498. Üş möğüdetkeş, saldı- dep
 2499. Bajın çayıp çugaalaan.
 2500. Sen utkanda, men sagınganda
 2501. Dep çüve ol boor,
 2502. Taptın körem, hım handı- dep,
 2503. Amırıp çugaalap turgan
 2504. Kadın çüven irgin.
 2505. Han-Türü maadır udavaanda
 2506. Soondan hap çedip kelgeş,
 2507. Aptaradan kañ bolat doñgurak
 2508. Uştup ekkelgeş,
 2509. Adazınıñ kejegezin
 2510. Kandıg-daa aytıñg çok üze keskeş,
 2511. Edeenge ekkep salıp turgan irgin.
 2512. -Dañ adarga, hün ünerge
 2513. Arı-çaa saktır kiji-dir sen, açaý?
 2514. Deñ ejiniñ iyi karaan
 2515. Kılañnadı ölürer dep çüve
 2516. Berge-le bolgay.
 2517. Ejinge ölürtken kiji
 2518. Töre aralçıp törüy-le beer maan.
 2519. Ejin ölürgen kiji
 2520. Töre aralçıp törüü berge,

2521. Sen nazılap kıraan-dır **sen**.
 2522. Am maanay-bükse tırtıp,
 2523. Soᅅgu-burungu nazın saktır bolza,
 2524. Bolur-dur- dep adazinga
 2525. Monu çugaalap turgan
 2526. Er çüvenj irgin.
 2527. Kaᅅgıvay-Mergen olurgaş:
 2528. -Kara çanᅅıs hüleeves çüvem bar-
 dır.
 2529. Öleşkin it edertken
 2530. Askır istep sürer
 2531. Arıda adaannıᅅ men,
 2532. Övürde öjeennıᅅ men- dep,
 2533. Aşak monu söᅅleen.
 2534. Han-Türü maadır olurgaş:
 2535. -On eker-erlik onalaa baar be,
 2536. Beş eker-erlik bejelee baar be?
 2537. Dep aytırған.
 2538. -Çok, men çaaskaan baar men.
 2539. Kiji eştiᅅ-daa çorbas men
 2540. Teve-deᅅnıᅅ-daa çorbas men- dep-
 tir.
 2541. Şıyata, Kaᅅgıvay-Mergen
 2542. Çaaskan çoruur apargan.
 2543. Kaᅅgay-Kara adın sootkaş,
 2544. Küş-hünezinin döᅅerip turda,
 2545. Çiᅅe soᅅgu çükten Kara-Türü
 maadırı
 2546. Köjüp çedip kelgen.
 2547. Öᅅ hondurar çerge öön hondurup.
 2548. Malın çalaar çerge
 2549. Malın çalap turgan.
 2550. Eker-erlik alışkılarnıᅅ
 2551. Koda-sümezi özüp delgerep bar-la
 çıtkan
 2552. Kaᅅgıvay-Mergen
 2553. Kaᅅgay-Karazın mungaş,
 2554. Ok-çemzeen kurjangaş,
 2555. Hannıᅅ karalıᅅ Han-Küçü maadırnıᅅ
 2556. İzin istep, uᅅun uᅅlap
 2557. Hap-la üᅅgen çüvenj irgin.
 2558. Han-Küçü maadırnıᅅ
 2559. Karan-Çüzün kadınından
 2560. Üş harlıᅅ kıs uruᅅ törüttüᅅgen.
 2561. Üş harlıᅅ çaş uruᅅ
 2562. Inaa munup alᅅaş:
 2563. -Meen adım Kaᅅgay-Kara,
 2564. Meen açam Kaᅅgıvay-Mengen- dep
 2565. Çugaalattınıp oynap turgan çüvenj irgin.
 2566. Karan-Çüzün kadın
 2567. Çaş tölüñüᅅ ol sözün dınᅅnaaş:
 2568. -Erte-burun şaᅅda ölᅅen, bargan
 2569. Kaᅅgıvay-Mergenni çüᅅe koᅅtardıᅅ?-
 dees,
 2570. Üş mooradı ettees,

2571. Salıp turgan **çüvenj** irgin.
 2572. -Aravıstan üᅅgen çaş tölüvüstü
 2573. Çüᅅe üş mooradı
 2574. Ettep turar sen, Karan-Çüzün kadın?
 2575. Çaş uruᅅ бүдүү bilir
 2576. Burgan bolur çüve deenigay.
 2577. Kaᅅgıvay-Mergen katap
 2578. Hödelip kelgen eves be?
 2579. Kaᅅgıvay-Mergen hödelip kelgen bolza,
 2580. At-daa bolza,
 2581. Munup alᅅanı deere,
 2582. Et-daa bolza,
 2583. Çip alᅅanı deere evespe?- dees,
 2584. Bogdanıᅅ bora irtin ölüᅅüp,
 2585. Kevig çokka çip,
 2586. Çiᅅ sarıᅅ şayın
 2587. Kevig çokka ijip turgan çüvenj irgin.
 2588. Karan-Çüzün ünüp daşkaarlap çoruurga,
 2589. Kaᅅgay-Karanıᅅ uluᅅ tınıᅅi
 2590. Koda-sümeni eᅅelep,
 2591. Kaᅅgıvay-Mergenniᅅ kadıᅅ düᅅrüzü
 2592. Çambı-dipti büᅅᅅey ap
 2593. Kelgen turgan çüvenj irgin.
 2594. Hannıᅅ karalıᅅ Han-Küçü maadır
 2595. Kara torᅅu tonun ketkeş,
 2596. Kargıy kara saadaan azıᅅgaş,
 2597. Kaşpal kara çazın hoyunduruktaaş,
 2598. Çoldak-Kara adın mungaş,
 2599. Çiᅅe soᅅgu çükçe dezip,
 2600. Ünüp turgan çüvenj irgin.
 2601. Kaᅅgıvay-Mergen Han-Küçü maadırnıᅅ
 2602. Köᅅüp kaaş,
 2603. Adınıᅅ attanır çarıᅅı çırın
 2604. Azıᅅ dış çaynadır şelᅅeş,
 2605. Ajırᅅı talakı dorzuun
 2606. Kaᅅık söök çaynadır kakkaş,
 2607. Sürüp-daa bergen çüvenj irgin.
 2608. Hem-sınnıᅅ bajın keᅅildir,
 2609. Art-sınnıᅅ bajın ajıldır uᅅutkaş
 2610. Kara taᅅdınıᅅ dözüñ orta
 2611. Barıp dozup turup ap-tır evespe.
 2612. Han-Küçü maadır Çoldak-Karazın
 mungaş,
 2613. Kaᅅgıvay-Mergenniᅅ kıᅅıᅅga
 2614. Kedirildir maᅅnadıp
 2615. Kelgen-daa çüvenj **irgin**.
 2616. -Çe seᅅᅅ-bile mendileᅅir
 2617. Mendim-daa töᅅgen,
 2618. Taakpılajır taakpım-daa töᅅgen,
 2619. Mendiniᅅ belee bo-dur- dees,
 2620. Aldın dopurjak kımçızı-bile
 2621. Üş oraay kakkaş, şelᅅeᅅ,
 2622. Han-Küçü maadırnıᅅ bajı
 2623. Sarıᅅ şettiᅅ çoᅅaᅅayından
 2624. Dora ışkaş odurlup,

2625. Çaştap turgan-daa çüvezi irgin.
 2626. -Eh! Kulugurnuñ hiliñeen köründürüp
 2627. Hirin çılgandırıp turgaş,
 2628. Ölüreer deen çüve.
 2629. Ol sağıştı ıt çip,
 2630. Kurt çizin- dees,
 2631. Han-Küçünün bajın
 2632. İnek çılgar söök çok,
 2633. Dilgi çıttar çıt çok kıldır
 2634. Çuura tepsep kaapkaş,
 2635. Bargan çüven irgin.
 2636. Han-Küçünün aalinga hap keerge,
 2637. Karan-Çüzün kadın
 2638. Bir holunda ak kadak tutkan,
 2639. Bir holunda aldın ayakta
 2640. Araga tutkan. Sirileen-kavilaan:
 2641. -Aptıgnıñ avinga,
 2642. Çiptıgnıñ çivinge kirdim,
 2643. Kañgıvay-Mergen- dep keep-tir evespe.
 2644. -Men araga dep çemden ırmam singan,
 2645. Höñnüm kalgan, onu işkeş,
 2646. Sezen bir izig amım
 2647. Oskungan bolbas men be,
 2648. Am işpes men.
 2649. Mallıñnıñ doozunundan çünü alır sen,
 2650. Edıñnıñ elençizinden çünü alır sen,
 2651. Karan-Çüzün, kadın?- dep ayırgan.
 2652. -Malımın doozunundan-daa
 2653. Çünü alıksaar men,
 2654. Emdik, çaaş iyi beden ber:
 2655. Bireezin aaldar arazınga çortup munayn,
 2656. Bireezin aştap kelgeş,
 2657. Ölürip çiiyn.
 2658. Ergi, çaa iyi tondan ber:
 2659. Bireezin çon arazınga kedeyn,
 2660. Bireezin ajıldap kedeyn-
 2661. Dep monu sögleen.
 2662. Kañgıvay-Mergen harı-daa çok attangaş,
 2663. Arzaytınıñ arızında
 2664. Ala-bula sürüünden
 2665. Ses dıstıg emdik ala be,
 2666. Övürzünde öle-bula sürüünden
 2667. Ses dıstıg munar
 2668. Öle beni kojup ekelgeş:
 2669. -Ça, Karan-Çüzün kadın,
 2670. Bireezi ezeriñniñ adı bolzun,
 2671. Bireezi kojıñnıñ adı bolzun- dees,
 2672. Karan-Çüzün kadının
 2673. İyi budundan iyi bege baglaaş salıptarga,
 2674. Emdik ala be
 2675. Arzaytınıñ arızına tep mañnaarga,
 2676. Tögülgen hanı
 2677. Sööskenniñ kızıl kartı boop,
 2678. Öle beni övürzünge tep mañnaarga,
 2679. Tögülgen han-çini
 2680. Hayanıñ kızıl kartı,
 2681. Sarı kartı boop,
 2682. İnek çılgar söök çok,
 2683. Dilgi çıttaar çıt çok boop
 2684. Kalgan-daa çüven irgin.
 2685. Şıyaan am, Kañgıvay-Mergen
 2686. Haragan deg malın
 2687. Kazıradı bölüp,
 2688. Haya deg edin
 2689. Kañgıradı bölüp,
 2690. Emdik-çaaşka bir aynıñ
 2691. On beş honukta çüdürip,
 2692. Artkanın Kañgay-Karanıñ
 2693. Kulaa-kuduruu közülbis kıldır arıp,
 2694. Pajınıñ üstüg kara çülgüüjü,
 2695. Höölüg kara tutkuujundan örü
 2696. Arttırıbayn algaş,
 2697. Köjüp ünüp turgan er çüven irgin.
 2698. Ta çejege, ta kajanga
 2699. Çorup kelgen çüvezi.
 2700. Süder-Möge, Şüük-Möge törelderiniñ
 2701. Aal-oranınga köjüp çedip kelgen.
 2702. Avıkay-Sarala kadını
 2703. Edi, malı-bile kadı
 2704. Aksagalday Sayın-Havıtcı akızına
 2705. Dujaap berip,
 2706. Tuñgulak-Sagaan kadını
 2707. Edi-bile kadı
 2708. Kara-Türü maadır duñmazına
 2709. Dujaap berip,
 2710. Oktañ-Kara kadını
 2711. Bireede biliglig,
 2712. İyide ak sağıştıg
 2713. Kadın dees,
 2714. Bodunuñ önün çanınga
 2715. Koja hondurup ap turgan
 2716. Er-daa çüven irgin iyn.
 2717. Şıyaan am.
 2718. "Eker-erlik erler,
 2719. Bürün çıghıñar, hağlıñar"- dep
 2720. Çarlal ündürüp turgan irgin.
 2721. On eker-erlik alışkılar
 2722. Beglig töre iştinge
 2723. Bejeg-bejen kögeer araganı beletkedip,
 2724. Beş kojuun maldıñ
 2725. Çüzün bürüzünden bütünge bıjırtıp,
 2726. Bayır-nayırın kılıp,
 2727. On alışkılar kımınar-kımınar bolurun
 2728. Onaalga-hüleelgezin
 2729. Sümelejip-çövülejp,
 2730. Turgan-daa çüven irgin iyn.
 2731. Çugaalajı-çugaalajı kelgeş,
 2732. On çüktü daggan,
 2733. On doşkun çüvege aldırbas, bastırbas.

2734. On eker-erlik maadır boop dugurjup.
 2735. Töre kürtünün kamgalap-karaktap,
 2736. Çurtun tudup saadaan-daa çüven irgin.
 2737. On çüktü daggan on maadır
 2738. Beglig kürün iştinge
 2739. Bürün çarlap,
 2740. Kiji bajı kizirgey,
 2741. At bajı kozurgay kıldır çıldırğaş,
 2742. Tanışpaannar aḡaa tanıjıp,
 2743. Dalay bolgan bayır-nayırın kılıp,
 2744. Körüşpeennar aḡaa körjüp,
 2745. Höglüg, omak oyun-naadımın kılıp,

2746. Aynıñ-hünnüñ ertkenin-daa bilbes
 2747. Turgan çüven irgin iyin.
 2748. Şıyaan am,
 2749. On maadır şak inçaldır
 2750. Ajı-tölün törüp,
 2751. Azıraan malın ökteredip,
 2752. Ulug çurtun tutkaş,
 2753. Uzun çırgalın çırgap
 2754. Çoruy barıp-tır oo.

MÖGE ŞAGAAN-TOOLAY (VI. Metin)

1. Şıyaan am!
 2. Kalbak çüve hadıp,
 3. Borbak çüve çuglup
 4. İrt-serge mıyızı irip-düjüp,
 5. Huna-serge mıyızı kurtup-düjüp turar şagda,
 6. Sümber Ak-Uula süür tey turar şagda,
 7. Kalçaa dalay kara şalbaa çıdar şagda,
 8. Erinnig çüve çugaalajıp bolbas,
 9. Ergektig çüve atçıp bolbas,
 10. Çarınnıg çüvenin aldinga düjüp körbeen,
 11. Çaaktıg çüvege çargızın alıp körbeen,
 12. Çingge-Kara hemniñ aksın ejeley çurttap turar,
 13. Tos kat şil bajınnıg
 14. Möge Şagaan-Toolay dep
 15. Erniñ erezi er çoraan çüven irgin.
 16. Kara saar idiktig,
 17. Kara torğu tonnug,
 18. Kara dordum kurlug,
 19. Karaktıg odagalıg,
 20. Kara kiş keji börttüg,
 21. Üş er kırtkan,
 22. Üş saadak eletken,
 23. Eegiziniñ toonu çok,
 24. Oorgazınıñ çüzü çok,
 25. Düktüg davannıg çüve maḡnap çetpes,
 26. Çüglüg çalgınnıg kuş ujup çetpes
 27. Arzılaḡ-Kıskıl attıg çüven irgin.
 28. Üstüü sagıḡa üjen ulu
 29. Aldı sagıḡa aldan te, çurḡma
 30. Siilip turup kılğan,
 31. Kara teniñ kejin üspeyn,
 32. Kamnap eerip kirijeen,
 33. Kadıg kara çalıg çüven irgin am.
 34. Morzuktug-Hemniñ ıyajın

35. Boos beḡe deḡnep turup, ogun kadırıp,
 36. Kırzalıg-Hemniñ ıyajın
 37. Kızır beḡe deḡnep turup, ogun kadırğan,
 38. Çeden kara paştıñ demirin
 39. Biriktir ezildirip,
 40. Sırladıp turup sokkan,
 41. Haan-Hereti kuştıñ çüün
 42. Üspeyn, dıtpayn turup kılğan.
 43. Kakpak hayanıñ baarından üngen
 44. Kara kazılğan-bile
 45. Kazılğannap turup kılğan
 46. Kaḡ hojuula oktuḡ çüve-dir evespe.
 47. Arḡa bolgan arḡay-horḡay
 48. Saadaktıg çüven irgin.
 49. Morzuktug-Hemniñ ıyajın
 50. Boos beḡe deḡnep turup kadırğan,
 51. Kırzalıg-Hemniñ ıyajın
 52. Kızır beḡe deḡnep turup kadırğan,
 53. Dönen şarınıñ kejin
 54. Dörbelçinnep, düşpünnep turup,
 55. Hunan şarınıñ kejin
 56. Kurbulçunnap, düşpünnep turup,
 57. Örüp kılğan aldın dopurzak
 58. Kımçılıg çüven irgin.
 59. Höl bolgan hölbeḡ kara çonaktıg çüve-dir.
 60. Çüs laḡ örtectig
 61. Hümiş çügennig çüven irgin.
 62. Çarılbas bolzun dees,
 63. Çaan söögü-bile çavılaan,
 64. Buzulbas bolzun dees,
 65. Bulan söögü-bile baştap çavıláp kılğan,
 66. İrives, çıdivas bolzun dees,
 67. Kiji siiri-bile siirip turup kılğan,
 68. Art bolgan aḡḡayḡan-kaḡḡayḡan
 69. Kızıl çurḡu ezerlig çüven irgin.

70. Aldan kulaş arılığ,
 71. Çaagay sıdımniğ,
 72. İdiktep algaş çoruur,
 73. Üjen iyi kulaş üldülüğ,
 74. Üş tepkiıştig demir uruktug çüvenj irgin.
 75. On ses kolunnug, on ses kudurgalıg,
 76. On ses höndürgelig ezer çüve-dir.
 77. Edi bolza ektin aşkan
 78. Malı bolza bajın aşkan
 79. Pajın paştanıp beer şivişkinnig,
 80. Kara teve munup algaş,
 81. Malın çandırıp beer
 82. Aldın-Aas dep açı-duñmalığ çüvenj irgin.
 83. Ol Çinge-Kara-Hem bajı çurtug,
 84. Edi bolza ektin aşkan,
 85. Malı bolza bajın aşkan
 86. Say-Kuu kadınnıg,
 87. İdik sara attıg,
 88. Möge Bayan-Toolay dep ooldug çüvenj
 irgin.
 89. Möge Şagaan-Toolaynıñ
 90. İdik sara attıg
 91. Möge Bayan-Talay dep oğlu bolza
 92. Erinnig çüve çugaalajıp bolbas,
 93. Ergektig çüve atçıp bolbas,
 94. Eginnig çüve tutçup bolbas,
 95. Çarınnıg çüve oktap bolbas,
 96. Çaaktıg çüvee çargızın alızıp körbeen,
 97. Kaygal eres kiji turgan çüvenj irgin.
 98. Uk Möge Bayan-Talay bolza
 99. Çeden teniñ mıyızın biriktirip,
 100. Dozulap-şirilep turup,
 101. Aldı sagınga aldan te, çuñmanı
 102. Siilip turup kılğan,
 103. Üstüü sagınga üjen ulunu
 104. Siilip turup kılğan,
 105. Kara teniñ kejin üspeyn,
 106. Kamnap turup kirijeen,
 107. Kadıg kara çalıg kiji çüvenj irgin.
 108. Morzuktug-Hemniñ ıyajın
 109. Boos bege deñnep turup ogun kadırgan,
 110. Kırzalıg-Hemniñ ıyajın
 111. Kızır bege deñnep turup ogun kadırgan
 112. Haan-Hereti kuştıñ çüün
 113. Üspeyn, dıtpayn turup çüglep kılğan,
 114. Kakpak hayanıñ baarından üngen
 115. Kara kazılğannıñ kartı-bile
 116. Kazılğannap turup kılğan,
 117. Çart söökke çañçarılbaz,
 118. Çalım hayaga emirilbes
 119. Bolzun dees çeden kara paştıñ demirin
 120. Biriktir sırladıp turup sokkan,
 121. Karış bistig, karj hojuula oktug çüvenj
 irgin.
 122. Şıyaan am!

123. Möge Şagaan-Toolay aşak
 124. Bir erten turup kelgeş, çunup algaş,
 125. Körünçükke kömüp olurarga,
 126. Kara bajı kajara bergen,
 127. Kaşka diji sargara bergen,
 128. Çüvee çal beer arga çok,
 129. Bora küdük aşak kiji boop,
 130. Baksıray bergen boop-tur.
 131. Kömüp olura: «Ee-ta, küjür bodum
 132. Kırıp baksıray bergen-dir men,
 133. Burgan-dıvaajan oranı bar çüve boldur,
 134. Töre aralçır çüve-dir."-dep,
 135. Saktıp olurup-tur evespe.
 136. İnçap sagıngaş,
 137. Daştın Aldın-Aastı
 138. Şivişkinden kel dirtipken.
 139. Keldirgen Aldın-Aazı çedip keerge:
 140. -Möge Bayan-Talaynı
 141. Oguñ-çemzeen azıngaş,
 142. Adıñ-hölün mungaş,
 143. Dürgen kel de, baram, ool-dees,
 144. Aybılap çorudup-tur evespe.
 145. Oon udavaanda Möge Şagaan-Toolaynıñ
 oglu
 146. Möge Bayan-Talaynıñ
 147. İdi eere berip-tir.
 148. Bayan-Talay olurgaş:
 149. -It çüge eere-dir, ünüp körem-dees;
 150. Say-Kuu kadının ündürüp-tür evespe.
 151. Kadın ünüp kelgeş köörge
 152. Arzılañ-Kıskıldı egiştedir mungan,
 153. Aldın-Aas buu-haa hap olurup-tur.
 154. Öönge kirip kelgeş:
 155. -Açañnıñ sejee bezin mundurbas
 156. Arzılañ-Kıskılın akıñ munup alğan
 157. Tınıñ burtugayndır egiştedip hap olur,
 158. Ol çüü bolğan çoor?-dep
 159. Çugaalap turup-tur evespe.
 160. Çaa inçangaş, udatkan-düdetken çok
 161. Bayan-Talaynıñ akızı
 162. Aldın-Aas ögge kire halıp kelgeş:
 163. -Açañ seni düvü dalaş-bile,
 164. Oguñ-çemzeen azıngaş,
 165. Adıñ-hölün mungaş,
 166. Çedip kel -dep çıdır, ool-dep
 167. Çugaalap-tır evespe.
 168. Şıyaan, oon Bayan-Talay
 169. Ton, hevin kettingeş,
 170. Ogun-çemzeen azıngaş,
 171. Adın-hölün mungaş
 172. Hazı Aldın-Aas-bile kadı
 173. Dop-doraan-na hap çorutkaş,
 174. Adazınñ aal öргеезinge
 175. Hap çedip keep-tirler evespe.
 176. Oglu çedip keerge,

177. Aşak olurgaş, çugaalaanı bolza:
178. -Kara bajım kajara berip-tir,
179. Kaşka dijim sargara berip-tir,
180. Burgan-divaajan oranı dep çüve bar
boldur,
181. Añaa töre aralçır kiji aparıp-tır men -dep,
182. Çugaalavışaan:
183. -Bo tos kat şil bajıñımnıñ iştinge,
184. Ses buttug şireemniñ kırınga,
185. Ses kat ol buum kırınga
186. Çıdar kiji eves men be -dep
187. Çugaalap olurup-tur oo.
188. İnçap çugaalaan soonda:
189. -Çige burungu çükte,
190. Koldu-Burgan dep kiji-bile
191. Öñ-tala çoraan kiji men,
192. Ol kijini çalap keep kör, oglum-dep,
193. Çağıp çugaalap olurup-tur.
194. -Inçaarga çalap ekkelgeş,
195. Ediñniñ ortuzundan etti,
196. Malıñniñ ortuzundan maldı tudup,
197. Meen adım kıldır
198. Boduñnuñ ıdık sara adıñnı tudar sen,
199. Meen çemzeem kıldır
200. Boduñnuñ çemzeenı tudar sen,
201. Meen ogum-çemzeem am-daa
202. Üş üyeni köör boor,
203. Meen Arzılan-Kıskıl adım
204. Am-daa üş kijini kırıdar boor-dep
205. Çağıp çugaalap olurup-tur evеспе.
206. Ulug sarıg tañdınıñ artında
207. Ulug sarıg hem batkan çıdar,
208. Ooñ aksında ulug sarıg hovu bar.
209. Ol hovunuñ ortuzunda
210. Ulug sarıg koda-hüree turar evеспе,
211. Uk Koldu-Burgannıñ saadap
212. Olurup turar çeri ol bolur çüve.
213. Añaa çede beeriñge,
214. Biyee-le tos kat haalgaçaları-la boor.
215. Meen adım adazınza,
216. Edere çügürüp çoraaş,
217. Haalgaların ajıdıp beerler evеспе,
218. Oruk suur çoraaş, düne bolur
219. Honar ujuruñ çok,
220. Hündis bolur, düşteer ujuruñ çok,
221. Dürgen çoruur sen.
222. Uk kodaga kire bergeş,
223. İyi adıñnı bağlavayn,
224. Dınnarın düüy sop kaaş,
225. Anaa-la bazıp kire beer sen-dep,
226. Çağıp söglep olurup-tur evеспе.
227. Möge Bayan-Talay
228. Adazınıñ Arzılan-Kıskılın mungaş,
229. Bodunuñ idik sara adın çetkeş,
230. Çige murnuu çükçe uglaaş,
231. Arzılan-Kıskıl-bile
232. Hoy degni hoora bastırıp,
233. Kodan degni çuura bastırıp,
234. Tañdızinga ujudup,
235. Talazınga düjürüp,
236. Belinge ujudup,
237. Bediinge düjürüp,
238. Buluttug deemiñ aldı-bile,
239. Buduktug ıyaştıñ kırı-bile
240. Ujudup haldıp çorup olurup-tur evеспе.
241. Ol hap çorup turgaş,
242. Ulug sarıg tandınıñ kırınga
243. Hap ünüp kelgeş köörge,
244. Ooñ aar iyinde uzun sarıg hem batkaş,
245. Ooñ aksında ulug sarıg hovu ortuzunda,
246. Ulug sarıg koda-hooray turup turğanın
247. Harap körüp olurup-tur evеспе.
248. Oon attangaş, köstüp çıtkan
249. Ulug sarıg hemniñ unun kudu hap batkaş,
250. Ulug sarıg hovunuñ ortuzunda,
251. Ulug sarıg koda-hooraynıñ haalgaçızınza
252. Hap çedip kelirge, haalgaçı turgaş:
253. -Okpan-çikpen ottug-şolban karaktıg
oglum,
254. Kayın, çüden keldiñ,
255. Adıñ-şolañ kım boor,
256. Aalıñ-çurtuñ kayda boor?-deerge,
257. Bayan-Talay turgaş:
258. -Çige sonğu çükte
259. Çiñge Kara-Hemni ejeley çurtaan
260. Möge Şagaan-Toolaynıñ oğlu,
261. Möge Bayan-Talay dep kiji men,
262. Meen adam Koldu-Burgan başkı-bile
263. Öñ-tala çoraan.
264. Olarnı çalap ekkep ber deerge,
265. Çor men-dep harılup turup-tur.
266. İnça deer orta, demgi haalgaçızı
267. Edere çügürüp haalgazın
268. Ajıdıp berip-tir evеспе.
269. Küjür Bayan-Talay
270. Koldu-Burgan başkınıñ
271. Tos haalgazın şuptuzun
272. Şak ol yozugaar ajıttırıp erte bergeş,
273. Herim kajaazınıñ iştinçe
274. Kire haldı bergeş,
275. İyi adın adazınıñ çağı yozugaar
276. Dınnarın düüy sokkaş,
277. Başkınıñ olurar örgeezinge
278. Kire kulaştap kelgeş,
279. Kadıg çerni kajıkka çedir bazıp,
280. Doñ çerni dovukka çedir bazıp,
281. Karış-karış bazıp,
282. Karış-karış ak kadaan tudup,
283. Kulaş-kulaş bazıp,
284. Kulaş-kulaş ak kadaan tudup,

285. Baraalgap turup-tur evespe.
 286. Oon Koldu-Burgan başkı olura:
 287. -Adın-şolan kımıl,
 288. Aal-çurtuñ kaydal?
 289. Ottug şolban karaktıg
 290. Orlan şovaa, oglum?
 291. Kayın, çüden keldiñ,
 292. Kaynaar bar çor sen?-dep aytırarga,
 293. Möge Bayan-Talay olura:
 294. -Çige sonğu çükte
 295. Çiñge-Kara-Hem çurtıg
 296. Möge Şagaan-Toolay oğlu,
 297. Möge Bayan-Talay dep kiji men.
 298. Meer adam başkı siler-bile
 299. Öñ-tala çoraan kiji men,
 300. Silerni çalap ekkep ber dep aybılaarga,
 301. Çor men-dep baraan düjüp
 302. Harılap turup-tur evespe oñ.
 303. Başkı olura:
 304. -Aa, ol şın çüve,
 305. Öñ-tala çoraan bis, oglum, harın-dep
 306. Çugaalaş, Möge Bayan-Talayga
 307. Çiñ sarıg şayın kutturup,
 308. Çigir-boovazın saldırap turup-tur evespe.
 309. Başkızı oon nom-sudurun
 310. Kejee düne sup beletkenip egeleeş,
 311. Dañgaar erten dañ bajında
 312. Dögere sup algaş,
 313. Çoruurunga belen kıldır
 314. Beletkenip ap-tır evespe.
 315. Oon Bayan-Talay
 316. Koldu-Burgan başkızinga
 317. Idık sarıg adın mundurgaş,
 318. Bodu Arzılañ-Kıskıl adinga
 319. Başkızının ulug kara taalın artıngaş,
 320. Dañ bajı şara-here,
 321. Daş bajı sarıg-şokar hire çorda,
 322. Hap üngeş,
 323. Buluttug deerniñ aldı-bile,
 324. Buduktug ıyaştıñ kırı-bile,
 325. Hoy deg daştı hoora bastırıp,
 326. Kodan deg daştı çuura bastırıp,
 327. Ujudup, haldıp çorup olurda,
 328. Möge Şagaan-Toolaynıñ ıdı eere berip-tir.
 329. – Daştın ıt çünü eere-dir, ünüp körem –
 dees,
 330. Şivişkinin ündürüp-tür.
 331. Şivişkin ünüp keerge,
 332. Möge Bayan-Talay
 333. Koldu-Burgan başkızın çalap algan
 334. Baraamı köstüp çorup olurup-turlar.
 335. A'ttarın köörge,
 336. Arzılañ-Kıskıldın davanınıñ odu
 337. Aylık çerni çiy bergen,
 338. Idık sara a'tın davanınıñ odu

339. On beş honuk çerni çiy bergen çorup
 olurup-tur.
 340. Şivişkin kirip kelgeş:
 341. Möge Bayan-Talay
 342. Koldu-Burgan başkızın çalap algan,
 343. Arzılañ-Kıskıldın davanınıñ odu
 344. Aylık çerni çiy bergen,
 345. Idık sara attın davanınıñ odu
 346. On beş honuktug çerni çiy bergen
 347. Hap olurlar – dep çugaalap-tır.
 348. Aşak olurgaş:
 349. – Am baza ünüp körem – dees,
 350. Şivişkinin ündürüp-tür.
 351. Şivişkin ünüp kelgeş köörge,
 352. Arzılañ-Kıskıldın davanınıñ odu
 353. Çıldık çerni çiy bergen,
 354. Idık sara a'tın davanınıñ odu
 355. Aylık çerni çiy bergen,
 356. Aal kodanında çedip olurup-tur evespe.
 357. Şivişkin kirip kelgeş:
 358. – Arzılañ-Kıskıl attın davanınıñ odu
 359. Çıldık çerni çiy bergen,
 360. Idık sara a'tın davanınıñ odu
 361. Aylık çerni çiy bergen
 362. Aal kodanında çedip kirip olur – dep
 çugaalaarga,
 363. Möge Şagaan-Toolay aşak
 364. Onu-daa dıñnay albas hire kıldır çugaazi
 365. Baksıray bergen olurup-tur.
 366. İndıg-daa bolza:
 367. – Am baza katap ünüp körem – dep,
 368. Bagaytır çugaalaş,
 369. Şivişkinin ündürüp-tür evespe.
 370. Oon şivişkin ünüp köörge,
 371. Demgi uluzu daştın baglaaşa
 372. Düjüp çıdıp-tırlar.
 373. Şivişkin kirip kelgeş,
 374. – Daştın düjüp çıdırlar – dep çugaalaarga,
 375. Aşak çugaalap şıdavas kıldır
 376. Üñü çok boop baksıray bergen
 377. Çıdıp-tır evespe.
 378. Oon demgi Koldu-Burgan başkı kirip
 kelgeş,
 379. Çüküye-le tınnıg çıtkan aşakka
 380. Nom nomçup, sudur hurap olurda-la,
 381. Udatpaanda ölüp kaap-tır.
 382. Oon am Möge Bayan-Talay olurgaş,
 383. Aldın-Aas hazınga:
 384. – Başkıvıska nom, hürümnden
 385. Kıldırıp kör – dep çagaas,
 386. Bodunuñ aalınçe hap çana berip-tir
 evespe.
 387. Möge Bayan-Talay çanıp kelgeş,
 388. Arzılañ-Kıskılın salıvtkaş,
 389. Udıp çıdıp ap-tır.

390. Udup çıdıp alganda,
 391. Kejee düne Say-Kuu kadını
 392. Udup, ottup dıjnap çıdarga,
 393. Orun artında, ög dorazın mal kazıp,
 394. Oranıp turar boop-tur.
 395. Oon baza-la udup kalgan soonda,
 396. Dañ baju hirede,
 397. Bir dıjnap çıdarga,
 398. Ög ejiinde mal kişteeni dıjnalıp-tır.
 399. Say-Kuu kadın ol doraan
 400. Üne çügürüp kelgeş köörge,
 401. Arzılañ-Kıskılı boop-tur.
 402. Oon Arzılañ-Kıskıl turgas:
 403. – Çaa-dayın bolza
 404. Tos, beş kurjalı berdi,
 405. Men kejee-le kelgen kiji men,
 406. Çop konçug uduur ulus boor siler? – dep
 407. Çugaalap turup-tur evespe.
 408. Say-Kuu kadın ööngä kirip kelgeş,
 409. Ot ottular deerge,
 410. Ot kızıdında ıyaş çeergen-ne dolu boop-tur.
 411. Olarnı sıy tutkaş, ottuluptar orta,
 412. Bir çamdızı oktuğ,
 413. Bir çamdızı çüglüg-daa apaar boop-tur.
 414. Oon doraan-na aşaa Möge Bayan-Talaynı
 415. Ottur sokkaş, çugaalap-tır:
 416. – Ejikke mal kişteen,
 417. Üne beerimge, Arzılañ-Kıskıl boldu,
 418. "Çaa-dayın tos, beş kurjalı berdi,
 419. Çop konçug uduur ulus boor siler?" didi.
 420. Ögge kirip kelgeş,
 421. Ot odaar deerimge,
 422. Ot kızıdında
 423. İyaş-çeergen dep çüve-le höy,
 ottuluptarınga
 424. Çamdızı oktuğ,
 425. Çamdızı çüglüg-daa apaar çüve-dir – dep
 426. Çugaalap-tır evespe.
 427. Kaday otturuptarı bilek-le,
 428. Kara saar idiin
 429. But bajınga al salı-la,
 430. Kara torğu tonun
 431. Egin bajınga al salı-la
 432. Üne halıp kelgeş,
 433. Arzılañ-Kıskıldı çavıdaktay munup algaş,
 434. İdik Bora-Teyniñ bajınga
 435. Üne halıdıp kelgeş:
 436. – Çaa siler be?
 437. Çalbak siler be?
 438. Adınar-şolañar kımıl?
 439. Aalınar-çurtınar kaydal?
 440. Ölürer kijiniñ sözün alır,
 441. Ölgen maldıñ hanın alır ujurluğ çüve,
 442. Çop uyguga bastırıp turar siler? – dep
 443. Kıpıncıg kışkızın kışkırtıp

444. Turgan-dır evespe.
 445. İnça deer orta:
 446. –Çige sonğu çükte
 447. Uzun Kara-Hemni ejeley töreen
 448. Kadın-Kara, Ak-Haan iyi alışkı bis.
 449. Tenek-munak ooldar murnap çedip
 kelgeş,
 450. Adıp-boolap turup-turlar,
 451. Harın bis kelgeş,
 452. Soksadıp aldırıs iyin – dep harılalıp-turlar.
 453. Möge Bayan-Talay turgas,
 454. Alırıp-tır:
 455. – Çaalap kelgen çaam
 456. Silerni kaçaar men ?
 457. Çalap algan Koldu-Burgan başkımnı
 458. Kaçaar irgi men?
 459. Töreen adam bo düne
 460. Töre aralçıp ölgen bolgay,
 461. Onu kaçaar kiji boor men? – dep-tir.
 462. Çaaçıları turgastarıñ:
 463. – Çalap algan Koldu-Burgan başkımnı
 464. Kaçaar iyik sen,
 465. Harın çedirip-le kaay sen,
 466. A bis kaçaar iyik bis, kelgen ulus,
 467. Mañaa manap çıtkay bis aan – dep-tirler.
 468. Oon Bayan-Talay
 469. Aalınca dedir hap çedip kelgeş
 470. Çiñ sarıg şayın ijip,
 471. Çigir-boovazın çip algaş,
 472. Arzılañ-Kıskılın mungaş,
 473. Adazı Şagaan-Toolaynıñ
 474. Aalınca hap çedip kelgeş,
 475. Koldu-Burgan başkızına:
 476. – Çalap algan başkım silerni
 477. Kaçaar irgi men?
 478. Çaalap kelgen çaamnı
 479. Kaçaar irgi men? – dep çugaalavışaan,
 480. – Başkım silerge,
 481. Malımnıñ ortuzundan mal,
 482. Edimniñ ortuzundan et bolgaş,
 483. Adamnıñ a'dı kıldır
 484. İdik sara a'dımnı,
 485. Adamnıñ çemzee kıldır
 486. Bodumnuñ ok-çemzeemni
 487. Tudar-dır men – dep-tir evespe oñ.
 488. Koldu-Burgan başkızı olura:
 489. – Malım çok eves, maldı çoor men,
 490. Edim çok eves, etti çoor men,
 491. Ogum-çemzeem çok eves,
 492. Ok-çemzekti çoor men,
 493. Çanğıs idik sara a'ttı munup algaş,
 494. Bodum çortup çana bergey men aan,
 oglum.
 495. Harın çaalap kelgen çaamnı eki erttir,
 496. Aaldap kelgen aalçınnı eki a'tkar – dees,

497. Başkızı aal-çurtunçe
 498. Hap çanıptı-tır evespe.
 499. Şıyaan am, küjür Möge Bayan-Talay
 500. Adazının tos ka't şil bajının
 501. Haalgazın ajıttınmas kıldır
 502. Büdüü tarbıdap kaapkaş,
 503. Bodunun aalinçe hap çana berip-tir
 evespe.
 504. Küjür Bayan-Talay aalinga
 505. Hap çedip kelgeş,
 506. Çiñ sarıg şayın ijiç,
 507. Çigir-boovazın çip algaş,
 508. Arga bolgan argay-horgay saadaan
 azingaş,
 509. Kadıg kara çazın hoyunduruktaaş,
 510. Ünüp çoruuru kayızı çorda,
 511. Kadayı Say-Kuu kadını olurgaş:
 512. – Sen ol çaanı
 513. Bazarıñnı kançap bilir,
 514. Bastırarınñı kançap bilir çüvel.
 515. Men bolza oray saattıg kiji-dir men,
 516. Kiji tından deskimir çüve ıynaana,
 517. Ool urug bolza,
 518. Çüü dep adaar men ?
 519. Kıs urug bolza,
 520. Çüü dep adaar men – deer orta,
 521. Möge Bayan-Talay tura:
 522. – Ool urug bolza,
 523. Hannıg karalıg Kara-Kögel dep adaar sen.
 524. Kıs urug bolza,
 525. Handı-Seren dep adaar sen – dees,
 526. – Men bo çaaga bastırar bolzumza,
 527. Üş honuk hirede
 528. A't kulaa közülbis,
 529. Karañgı turar evespe,
 530. Bastırbas bolzumza,
 531. Üş honuk hirede
 532. Dün düşpes, çırık çaagay
 533. Turar evespe – dep çugaalaaş,
 534. Arzılañ-Kıskılın mungaş,
 535. İdik Bora-Teyniñ kırına
 536. Şaap ünüp kelgeş,
 537. Mınça dep kıpsınçnı-bile
 538. Kışkırtıp-tır evespe:
 539. – İjirtir-çirtir deen menden bolur be?
 540. İjer-çiiir deen silerden bolur be?
 541. Men bolza, çağgıs kiji bolgay men
 542. A siler bolza, iyi kiji bolgay siler – dep
 543. Çugaalap turup-tur evespe.
 544. İnçap çugaalaarga,
 545. Ak-Haan turgaş:
 546. – Çağgıs kijiniñ seer sagıñ kalır,
 547. Senden boop-tur – dep harılap-tır.
 548. Oon Möge Bayan-Talay turgaş:
 549. – İyeldiriñerni iyi adar men be?

550. Azı ka'ttajıp turup beer siler be? – dep
 çugaalaarga,
 551. Ak-Haan turgaş:
 552. – Ka'ttajıp turup beer bis – dep
 553. Harılap turup-tur.
 554. İyi alışkılar ka'ttajıp turup beerge,
 555. Küjür Bayan-Talay
 556. Kadıg kara çazınıñ kirijin
 557. Şışpip turgaş dıñzıdıp algaş,
 558. Tırttıp turup turda,
 559. Arzılañ-Kıskıl a'dı:
 560. – Hadıñ uruk bajından tuttunup algan,
 561. Örü şurap halıy beerin bodap turar,
 562. Uzun ezengiziniñ baan kızırıp ap-tırlar.
 563. Örü dize kara çürekten,
 564. Kudu dize kara baardan kıldır
 565. Şışpip-şışpip salır sen çüve – dep
 566. Çağıp turup-tur evespe.
 567. Çaa am küjür Möge Bayan-Talay
 568. Erten tırttıngan bodu
 569. Kejeege çedir,
 570. Kejee tırttıngan bodu
 571. Ertenge çedir tırttıp,
 572. Üstüü sagında üjen ulu
 573. Üskülejiç, şaşkılajıp,
 574. Aldı sagında aldan ulu
 575. Alğırtıp, şaşkılajıp turar kıldır,
 576. Kes tutkan holundan
 577. İji buruñaynıp,
 578. Ça tutkan holundan
 579. Çalbıraajı ünüp turar kıldır
 580. Tırttıp-tırttıp:
 581. "Kudu dize hannıg hinden,
 582. Örü dize kara baardan" – dep,
 583. Çugaalap-çugaalap,
 584. İşkına çoruy salır orta,
 585. Ak-Haan, Kadın-Kara alışkılar
 586. Üjen kulaş hadıñ uruktıñ
 587. Bajından tuttungaş,
 588. Örü halıy beerge,
 589. Salgan ok ezer bajın çire çoruy deggeş,
 590. Barıp-tır evespe,
 591. Ak-Haan turgaş:
 592. – Am biste ıynaana ale? – dep aytırarga,
 593. Bayan-Talay turgaş:
 594. – Çaa harın am silerde – dees,
 595. On ses öögün çeşkeş, höreen aşkaş,
 596. Arzılañ-Kıskıl a'dınıñ kırına,
 597. Aptara bolgan höreen
 598. Salıp berip olurup-tur.
 599. Arzılañ-Kıskıl a'dı turgaş:
 600. – Adañnıñ üjen iyi kulaş üldüzünün
 601. Üstüü tepkijinden tuttunup algaş,
 602. Ezengij kızırğaş, örü tepterin boda,
 603. Oon başka ol ulus adar çüve bolza,

604. Çugaa çok ötür kiji-dir sen – deerge,
 605. Bayan-Talay a'dinga:
 606. -Ijer-çiir deen uluska
 607. Harın eki ıynaana – dees,
 608. Üldüzünden anaa tuttunup algaş;
 609. Ezerini kırına, maşpaytır-sögedektey
 610. Olurup berip-tir evespe.
 611. Şak inçaar olurup beerge, Ak-Haan
 612. Erten tırttınan bodu
 613. Kejeege çedir,
 614. Keejee tırttınan bodu
 615. Ertenge çedir
 616. Kes tutkan holundan
 617. İjı buruayındır,
 618. Ça tutkan holundan
 619. Çalbıraaştanıp turar kıldır,
 620. Tırttınıp-tırttınıp
 621. Işkına çoruy salır orta,
 622. Kara baarından
 623. Kara des uştuna çaştap,
 624. A'dının ajırgı talazından
 625. Anıdarlıp düşken bolgaş,
 626. Üş honuk hirede çer-deernin kırını
 627. A't kulaa közülbis kıldır
 628. Karanğılay beerge,
 629. Ak-Haan, Kadın-Kara olarının
 630. Ara-albatı çaaçıları:
 631. – Ottug-çattıg, kulugur,
 632. Dirlip keldive – dep bodaaştarının,
 633. Heyde-le bottarının arazında
 634. Kırıp, sokkulayıp turda,
 635. Ak-Haan, Kadın-Kara olar bottarı
 636. Aray dep çarıp ap-tırlar.
 637. Oon üş honuk hire bolganda,
 638. Çer kırını çırıp kelgen bolgaş
 639. Demgi çaaçılar
 640. Bayan-Talaynın öönges keerge,
 641. Çüü-daa çok, hos een ög bolgan.
 642. İdiktig Bora-Teyge keerge,
 643. Üçüngen çanagaş er kijden başka,
 644. A't-höl, argamçı-çonak,
 645. Her-hereksel-daa çok;
 646. Kurug kara çer boop-tur.
 647. Ak-Haan, Kadın-Kara olar
 648. Ara-albatı çaaçıları-bile kadı
 649. Çiinge-Kara-Hemni kudu batkaş,
 650. Aksınga keerge,
 651. Aksı-murnu bildirbes
 652. Tos ka't şil bajın turgan.
 653. Kırından soktap-daa
 654. Hos adaandan hörüktep-daa çadap kaaş,
 655. "Say-Kuu mında hagdındaş,
 656. Çıdıp bergen-dir" – dees,
 657. Een malın sürüp algaş,
 658. Een ara-albatızın edertip algaş,

659. Kurug kara öön köjürüp algaş,
 660. Edin-sevin üptep-tonap algaş,
 661. Dedir çurtunçe çana berip-tirler evespe.
 662. Say-Kuu kadın çer kezip,
 663. Çaadan oylap-dezip çorup çoraaş,
 664. Bir sug-çarı çok çerge çedip kelgeş,
 665. E'di aarıy bergen bolgaş,
 666. Anaa ool urug bojuup algaş,
 667. Oozunun himin adası Bayan-Talaynın
 668. Bodu-bile kadı töreen
 669. Bolat sarıg sıptıg kestiin
 670. Şalıy, dürbüp turup, çididip algaş,
 671. Aray boorda himin kezip ap-tır.
 672. Himin kezip algaş,
 673. Aldan serge keji çoorganı-bile
 674. Avıy-şavıy oraay tudup,
 675. Şuglay tırtıp salıp kaaş,
 676. Bodu suglug çerden sug ijiip,
 677. Karak çırıp algaş, çedip keerge,
 678. Amdı çaa törees
 679. Çoorgan-bile oraap kaan oğlu
 680. Olurup algan dovurak eşkennepe oynaan,
 681. Çaşkan dovurak doozunu
 682. Anı-menı, örge-küske dirig amıttannarı
 683. Emge-hayaajok kıldır
 684. Kırın sop kaapkan boop-tur evespe.
 685. Say-Kuu kadın ol daş-dovurakka
 sokturgan
 686. Anı-menı, örge-küskeni
 687. Örttedip-huyuktap çip,
 688. "Oglumnu duza haldadırının
 689. Songuluu bo eves,
 690. Başkılı bo ıynaana" – dep
 691. Çugaalayıp olurup-tur evespe.
 692. Şıyaana, Say-Kuu kadın oon
 693. Ol oglun aldan serge keji çoorganına
 694. Oraap tudup, kuspaktap algaş,
 695. Bir suglug çerge çedip keep,
 696. Çövüree çadır tudup,
 697. Turumçup algan bolgaş,
 698. Demgi oğlu iyi honganda,
 699. İyezini tanıır,
 700. Üş honganda,
 701. Üyen-balay kılaştap çoruur apargan-dır.
 702. Demgi ool bir-le hün üy-balay
 703. Uja-tura kılaştap oynap çoraaş, kelgeş:
 704. – Kijini körgeş, olura düjüp, olura düjüp-
 le,
 705. Bora çüve arıje kiir mañnay beer çüvel,
 706. Çül ol, away?
 707. Kiji e'din çüir çüve be?
 708. Çives çüve be? – dep
 709. Aytırar mındıg boop-tur evespe.
 710. Avazı olura:
 711. – Ötürüp şıdaar çüve bolza,

712. Ed'i e'tsig, münü münzüg
 713. Koygun-toolay dep çüve-dir; oglum –
 dep harılap-tır.
 714. Oglu olura:
 715. – Kiji ölürüp şıdavas çüü boor onu,
 716. Kijiden oyup-despes çüve çorbadıva onj,
 avay – dep,
 717. Çugaalaas, çorutkaş,
 718. Saynıj dajın
 719. Salamnay turup tudup algaş,
 720. Demgi kodannarnıj
 721. Hos-hos höreen öttür şapkılup,
 722. Çiñge-çiñge bıgınnarın öttür şaap
 723. Turup, ölürgülep algaş,
 724. Çüktep algaş, çövüree çadıringa
 725. Ol-la heveer kirip keep-tir.
 726. Çadıringa kelgeş:
 727. – Kijini körgeş, ıyt-ayt kıldır
 728. Algırıp-algırıp çerje kire beer,
 729. Kalbak sarıg-sarıg çüü çüveleril ol,
 730. Kiji olarnıj e'din çüir çüve be,
 731. Çives çüve be? – dep
 732. Avazından aytırıp turup-tur evespe onj.
 733. Avazı olurgaş:
 734. – Ölürüp şıdaar çüve bolza,
 735. E't eves e't, çağ eves çağ
 736. İnda çüve ıynaar harın, oglum,
 737. Ol bolza tarbagan dep çüve-dir – dep-tir.
 738. Ool olurgaş:
 739. – Kiji ölürüp şıdavas
 740. Çüü boor ında, avay.
 741. Kijiden mırınay
 742. Despes çüve çorbadıva onj – dep
 çugaalaas,
 743. Baza-la katap çorutkaş,
 744. Saynıj dajın
 745. Salamnay, salamnay tudup algaş,
 746. Demgi tarbagannarnıj
 747. Hos-hos höreen uuy şapkılup,
 748. Çiñge-çiñge bıgınnarın öttür şaap turgaş,
 749. Ööñge ol-la heveer
 750. Çedip keep-tir evespe.
 751. Baza-la aytırıp oluru-tur:
 752. – Ak-ak tañnıg,
 753. Şagıjagar-şagıjagar mıyısıgı
 754. Algırıp-algırıp argaje kiir mañnay
 beer
 755. Çüü çüveleril ol?
 756. Kiji oonj e'din çüir çüve be?
 757. Çives çüve be, avay? – dep
 758. Aytırar mındıg boop-tur
 759. Avazı olura:
 760. – Şınay-la ölürüp ap şıdaar çüve
 bolza,
 761. Çogum-na çüve ol ıynaar,

762. E'ttiñ, çağnıj eezi
 763. Elik, hülbüs dep çüve boor, oglum –
 dep-tir.
 764. Ool olura:
 765. – A ol deerge
 766. Kijiden mırınay despes çüve çorbadıva,
 767. Kiji ölürüp şıdavas;
 768. Çüü boor ında, avay – dep çugaalaas,
 769. Baza-la katap çorutkaş,
 770. Saynıj dajın
 771. Salamnay turup tudup algaş,
 772. Hos-hos hörekerin uuy şaap,
 773. Çiñge-çiñge bıgınnarın öttür şaap turup,
 774. Çedi-sesti ölürgüş;
 775. Aldızın çükteeş,
 776. İyizin kolduktap algaş,
 777. Çadıringa çü'gü-bile kirip keep-tir.
 778. Oon baza-la olura mınça dep aytırıp-tır:
 779. – Oytagar-oytagar mıyısıgı,
 780. Oy-oy çüzünnüg çüveler
 781. Kijini köre-köre
 782. Dagje salıp üne beer,
 783. Ol çüü dep çüveler boor ol, avay?
 784. Olarnıj e'din kiji
 785. Çüir çüve be?
 786. Çives çüve be? – dep avazından aytırıp-tır.
 787. Avazı olura:
 788. – Ölürüp ap şıdaar çüve bolza,
 789. Çogum-na e'di e'tsig, münü münçüg,
 790. Te-çuñma dep çüve
 791. Ol ıynaar harın, oglum – dep harılap-tır.
 792. Oglu olura:
 793. – A ol deerge
 794. Kijiden mırınay despes çüve çorbadıva onj.
 795. Kiji ölürüp şıdavas
 796. Çüü boor onu, avay – dees,
 797. Baza-la saynıj dajın
 798. Salamnay turup tudup algaş, çorutkaş,
 799. Hos-hos höreen uuy şaap,
 800. Çiñge-çiñge bıgınnarın öttür şaap turup,
 801. Çedi-sesti ölürgüş,
 802. Olarnıj aldızın çüktep algaş,
 803. İyizin kolduktap algaş,
 804. Çadıringa ol-la çü'gü-bile
 805. Kılaştap kirip keep-tir evespe.
 806. Oon baza-la aytırıp-tır:
 807. – Şagıjagar-şagıjagar mıyısıgı,
 808. Sarıg-sarıg tañnıg,
 809. Kijini körgeş,
 810. Arga-sınçe kiir mañnajı beer
 811. Çüü dep çüveleril?
 812. Olarnıj e'din çüir çüve be?
 813. Çives çüve be, avay? – dep-tir.
 814. Avazı olurgaş:
 815. – Ölürüp şıdaar çüve bolza,

816. Şınap-la e'di e'tsig, keji keşsig,
817. Sın-mıygak dep çüve
818. Ol-la bolgay, oglum – dep çugaalap-tır.
819. Ol olura:
820. – A ol deerge baza-la
821. Kijiden despes çüve çorbadıva on.
822. Kiji ölürüp şıdavas,
823. Çüü boor ında, avay – dees,
824. Saynıj dajın salamnıap turup
825. Tudup algaş, çorutkaş,
826. Hos-hos hörekterin uuy şaap,
827. Çiñge-çiñge bıgınnarın
828. Öttür şaap turup,
829. Çedi-sesti ölürgülep algaş,
830. Aldızın çüktep algaş,
831. İyizin kolduktap algaş,
832. Baza-la bagay çadıringa
833. Ol-la çü'gü-bile
834. Kılaştap kirip keerge,
835. Avazı turgaş:
836. – Hannıg karalığ Kara-Kögel,
837. Kandıñnı çüñnü ekkeldiñ? – dep
beliñnep,
838. Çadırnıñ dörün çaза bulgap ünüp turgan.
839. Oglu tura:
840. – Ölgen çüve-dir iyin, avay.
841. Çüü dep aday-dır sen?
842. Çüü dep aday-dır sen? – dep,
843. Çıktıgızın aytırıp turbuje,
844. Avazı:
845. – Kortkan, meñneen kiji
846. Çüü-daa dives iyikpe, oglum – dep,
847. Çajırıp, hörlep kaapkan-dır evespe.
848. Oon baza-la oğlu olura:
849. – Kijini köre-köre,
850. Arga-sınçe mañnajıp üne beer,
851. Şımıraş-şımıraş kulaktıg,
852. Çiñge-çiñge bıgınnıg,
853. Kara-kara bottug çüveler bar-dır.
854. Ol çüü dep çüveleril, avay?
855. Olarnıñ e'din çiiр çüve be?
856. Çives çüve be?
857. Ölürer çüve be?
858. Ölürbes çüve be? – deerge:
859. – Haa, ol deerge,
860. Konçug dayzın araatan
861. Adıg-hayıran dep çüve-dir.
862. Kiji ölürüp çipter çüve deenigay.
863. Oon başka çogum-na
864. E'di e'tsig, keji keşsig
865. Çüve ıynaаn, harın, oglum – dep
866. Çugaalap-tır evespe.
867. Inça deerge; ool olurgaş:
868. – A ol deerge
869. Kijiden mırıñay despes çüve çorbadıva,
870. Kiji ölürüp şıdavas
871. Çüü boor onu, avay – dees,
872. Baza-la çoruurunga
873. Beletkeni berip-tir evespe on,
874. Inça deeri bilek avazı olurgaş:
875. – Konçug amıtan-dır sen, oglum!
876. Sıra ça, sıyda ok dep çüve bar boor,
877. Onu sejee kılıp bereyn – dees
878. Adazı Bayan-Talaynıñ
879. Bodu-bile kadı töreen
880. Bolat sarıg sıptıg kestiin
881. Tutturup algaş:
882. "Bo sıramı kes
883. Bo sıramı kes" – dep turgaş,
884. İyi sıramı kestiip algaş,
885. Çadıringa çedip kelgeş:
886. "Çanı mınçaар çaзаар çoor,
887. Oktu mınçaар çaзаар çoor" – dep
888. Aytıp berip olura,
889. Ok, çazın oglunga çazadıp, –
890. "Mınçaар diler çoor, oglum " – dep,
891. Kara teniñ kejin
892. Aytıp berip, dildirip turup,
893. Uk çazın kirijetkeş, –
894. "Sın kösteezin mınçaар kaskaş,
895. Mınçaар kadaар çoor" – dep
896. Aytıp turup, oglunga kadatkaş,
897. Çüve attırıp turup-tur.
898. – Bo çüveni adıp körem, oglum –
dees,
899. Çüve attırga,
900. Çerle konçug çaspas kiji boop-tur.
901. Inçangaş:
902. – Ça, sogunun sıy tırtıp kaaptıñ
oglum,
903. Humagalap çor! – dep çağıp olurup-
tur.
904. Demgi ool avazınñ çagaan çağın
905. Dıñnap algaş, añnap çorutkaş
906. Singa çorup çorda,
907. Biyeegi-le kara-kara çüveleri
908. Bo-la mañnajıp kelgileen.
909. Mañnajıp keerge,
910. Höreenden tutkaş, belin üze şaap,
911. Belinden tutkaş,
912. İyaşka höreen üze şaap turup,
913. Sesti ölürüp algaş,
914. Olarnıñ aldızın çüktep algaş,
915. İyizin koltuktap algaş,
916. Baza-la bagay çadıringa
917. Ol-la çü'gü-bile kılaştap kirip keerge.
918. Avazı:
919. – Hannıg karalığ Kara-Kögel,
920. Çüñnü, kandıñnı
921. Ekkeldiñ, mındıg? – dep

- beliñnevişaan,
922. Bagay çadırının döründen
923. Çaza bulgap ünüp turda,
924. Ool baza katap çiktigzinip:
925. – Çüü dep aday-dır sen, avay?
926. Çüü dep aday-dır sen, avay? – dep
927. Katap-katap aytırarga,
928. Avazı:
929. – Kortkan meñneen kiji,
930. Çüü-daa dives iyikpe.
931. Harın çüü deptim, oglum? – dep
932. Udur aytırıp turup-tur evespe.
933. Şıyaan, oon am, avazı olurgaş:
934. – Konçug kiji-dir sen,
935. Çorbas-barbas çerin çok,
936. Bo tayga ıdık tayga boor.
937. Kiji barbas, kiji baspas,
938. Seen adaların bezin
939. Bazıp körbeen çer çüve,
940. Inaar barbas sen oglum – dep
941. Çağıp olurup-tur.
942. Avazının çağgı sözün dıñnap olura,
943. Ool: «İdik dep çüü çüve irgi,
944. Körüp körzel! " – dep iştinde бүдүү bodap
945. Olurup turgan bolgaş
946. Ol düne uduvayn,
947. Taptıg-la dün ortuzu hirede,
948. Sıra çazın çüktep,
949. Sıyda ogun astıp algaş,
950. Demgi tayga kırındıva,
951. Mañnap ünüp keerge,
952. Dañ bajı şara-here,
953. Daş bajı sarıg-şokar bolgan.
954. Oon demgi-le ıdık dep çüveni
955. Örü-kudu dilep, kılaştap turup-tur.
956. Ol-la inçap dilenip kılaştap turda,
957. Hün çaa şalıy deep keep orda,
958. Körüp turarga,
959. Ol tayganın indında
960. İyaş-dajı-daa çok
961. O't-sigen-daa çok,
962. Dözü üzük ulug sarala tayga
963. Köstüp turar mindig boop-tur.
964. Ol-la dilegzinip körüp tura,
965. Kançangaş-la köör deerge,
966. Demgi sarala taygazı
967. Şimçes deen ışkaş bolgan.
968. Ol-la doraan üş çüstüg kuu terezin
boop,
969. Huulup algaş köörge
970. Demgi sarala taygazı turup kılaştaza-
la,
971. Tınnıg çüve bolgan bolgaş
972. Çook-kavızında arga-ıyaştı
973. Dazıl-damırı-bile kadı,
974. O't-sigen ışkaş,
975. Tura tırtıp o'ttaar,
976. Konçug küştüg şıdaldıg
977. Çüve boop-tur evespe,
978. Oon-na körüp turarga,
979. Hün höörep kelgende,
980. Konçug ulug aal kodanı ışkaş,
981. Kalbak kök daş kırına,
982. Demgi çüvezi kılaştap keep,
983. Çıdıp algaş: – "Ududum-ududum" –
dep
984. Karaanın odu buruñaynıp çıtkan.
985. "Uduvadım-uduvadım" – deen
soonda,
986. Karaanın odu öjüp,
987. Hol, davanı köstüne beer
988. Mindig boop-tur.
989. Oon ool:
990. "Udup kalğanı ol-dur" – dep bilip algaş,
991. Kañmıl kara seek boop huulup algaş,
992. Ujup batkaş, oorgazına honup algaş,
993. Uju-bajın kırıldı halıp turgaş,
994. Ças arına halıp çedip kelgeş, köörge,
995. Havaanın dal ortuzunda,
996. Taptıg-la ergek bazım hire çerde,
997. Biçii añ düğü ışkaş,
998. Çüve bar bolgan,
999. Oon ujazına ujup çedip kelgeş köörge,
1000. Baza-la şak indig
1001. Añ düğü bar boor, mindig boop-tur.
1002. Bajınçe köörge, konçug ulug mıyıtıg,
1003. Ol mıyıda şagda-daa, am-daa
1004. Dize saşkan ulus,
1005. Çon dep çüve emge-hayaaajok.
1006. İnda ozuktug, kımzarlıg
1007. Kadaylar-daa bar,
1008. Oktug, saadaktıg
1009. Ooldar-daa bar,
1010. Mindig boop-tur evespe.
1011. Oon bodanıp turgaş:
1012. – Bo çüü-daa bolza,
1013. Añ töreldig-le çüve-dir.
1014. Ölür nazınnıg bolzumza,
1015. Ölürtüp-le kaar men ıynaar,
1016. Özer nazılıg bolzumza,
1017. Ölürtüp-le kaar men ıynaar – dep
1018. Bodanıp kelgeş, ölüleri-bile
1019. Ol sarala taygazının çiçe mumunda
1020. Ulug boş dagnıñ kırına,
1021. Üş çüstüg kuu terezin boop huulup algaş,
1022. Sıra çazın, sıyda ogun
1023. Tırtınıp turup-tur evespe.
1024. Erten tırtınan bodu
1025. Kejeege çedir,
1026. Kejee tırtınan bodu

1027. Ertenge çedir;
 1028. Kes tutkan holundan
 1029. İjin buruñayndır
 1030. Ça tutkan holundan
 1031. Çalbıraajın çayınayndır
 1032. Tırtıp-tırtıp ıskına çoruy salgaş,
 1033. Karak çiveş deer arazında
 1034. Ol tayganın artın orta,
 1035. Halıp barıp düjüp-tür.
 1036. Añaa barıp düşkeş, bodanıp çıdarga,
 1037. Artında çüve-le dıldırtkaynıp çıdar
 bolgan.
 1038. Oon bir-le dıñnaalap çıdarga,
 1039. Artında çüve-le dıldırtkaynıp çıdar
 bolgan
 1040. Haya körnüp keerge,
 1041. Çuñma keji çoldak tonunuñ edee boop-
 tur.
 1042. Ool oon : – "Uyo-oo,
 1043. Korgup sürteer dep çüve bar çüve deen,
 1044. Ol çüve ol eves deppe" – dep bodanıp
 çıtkan.
 1045. Oon çıdıp-çıdıp,
 1046. Kañmıl kara seek boop huulup algaş,
 1047. Baştay ünüp kelgen taygazının kırın orta
 1048. Ujup ünüp kelgeş, köörge,
 1049. Sarala tayganı atkan
 1050. Ulug boş daan
 1051. Mıyızı-bile hoora şaşkaş,
 1052. Iradır oktapkan.
 1053. Demgi sarala taygazi
 1054. Murnunduva hok kadalıp düşken.
 1055. Am aldın ala sın apargan
 1056. Çıdıp-tır evespe oñ.
 1057. Ool: "Çaa harın-daa
 1058. Ölüde-le ölgen-dir bo" – dep bodanıp
 turgan.
 1059. Oon baza-la ol tayganın
 1060. Edeen kudu ujup batkaş,
 1061. Aldın ala sınınıñ çanınga çedip kelgeş,
 1062. Biyeegi bodu boop huulup algaş,
 1063. Adazının bolat sarıg kestii-bile
 1064. İstin çara kezipterge,
 1065. Ööledi örü köjüp
 1066. Tıvazı kudu köjüp tarap:
 1067. "Hööküynü, kandıg kijiniñ tölü boor,
 1068. Am-na kiji çırkı hünnü körüp,
 1069. Çılbay sugnu ijip,
 1070. Çırğaar çüve-dir.
 1071. Çoruu çoguzun,
 1072. Çolu taarışsın!
 1073. Ergektig çüvee utturbas,
 1074. Eginnig çüvee oktatpas,
 1075. Erinnig çüvee aldırbas;
 1076. Çaaktıg çüvee çargızın aldırbas,

1077. Çarınıg çüvee oktatpas bolzun! – dep
 1078. Algap-yöreep, tarap çanıp-tırlar evespe.
 1079. Ünüp tarap turgan ulustarı köörge,
 1080. Baştay kirgen ulustur bajı tas,
 1081. Soñnay kirgen ulustur bajı düktüg bolur
 1082. Mındıg boop-tur evespe.
 1083. Ool uk aldın ala sının
 1084. Dört-dayaktadır turguzur tutkaş,
 1085. Körüp turarga, irak eves çerde
 1086. Bay aal hondurup, suurjup bolur,
 1087. Konçug taarınçalıg çer bar bolgan.
 1088. Oon demgi sınınıñ aldınçe
 1089. Dört-dayaktap kirgeş,
 1090. Uşpa-tura çüktep algaş,
 1091. Körüp şilip algan çerinde
 1092. Ekkep salıp algaş, tas kolduktan
 1093. Haalga ıškaş kıldır oyup algaş,
 1094. E'din e't ovaa, çaan çağ ovaa,
 1095. Söögün söök ovaa kıldır
 1096. Hozap turup ovaalagılup algaş,
 1097. Daştıkı kök-demir kejin
 1098. Avazı-bile kadı suurjup çurtaar
 1099. Konçug ulug oran-suur kıldır
 1100. Beletkep kılıp ap turup-tur evespe.
 1101. Oon ool büüreen uşup çigeş,
 1102. "Harın-daa e't çeenziy beer çüve-dir iyin
 bo,
 1103. Toda beer çastım iyin" – dep
 1104. Çugaalanıp çip algaş,
 1105. Aalındıva çağgıs holun çüktep algaş,
 1106. Avazının bagay çadıırına
 1107. Ol-la çü'gü-bile kirip keerge,
 1108. Avazı:
 1109. – Hannıg karalıg Kara-Kögel,
 1110. Çüñnü, kandıñnı ekkeldiñ bo? – dep
 1111. Bagay çadıırınıñ döründen
 1112. Çaza tavarıp belinñep
 1113. Ünüp turup turda,
 1114. Oglu turgas:
 1115. – Çüü dep adap tur sen, avay?
 1116. Çüü dep adap tur sen, avay? – dep
 1117. Çiktigzinip aytırıp turda,
 1118. Avazı:
 1119. – Kortkan, sürteen kiji
 1120. Çüü dep-daa belinñeves çüve be moñ,
 oglum? – dep
 1121. Kuyzu megelep kaap-tır evespe.
 1122. Oglu turgas:
 1123. – A bo deerge,
 1124. Ölgen çüvenin çağgıs holu-dur, avay.
 1125. Bo tayganın artında
 1126. Aldın ala sınını ölüргеş,
 1127. E'din e't ovaa
 1128. Çaan çağ ovaa,
 1129. Söögün söök ovaa kıldır üüjelees,

1130. Daştıkı kök-demir kejin,
 1131. Dis kırına turguskaş,
 1132. Ol hemniñ ununda
 1133. Konçug bay aal honar
 1134. Taptıg çerde apparıp salıp kagdım.
 1135. Bo bolza oon holu-dur.
 1136. Am olçe köjüp suurjuulu.
 1137. Ol deerge deerden çarñık-daa düşkeş,
 1138. Aldırtan aza-çetker-daa
 1139. Küş çedip şıdavas, möge bijig.
 1140. Eki oran-suur
 1141. Çüve, avay – dep
 1142. Çugaalap olurup-tur evespe.
 1143. Avazı olurgaş,
 1144. – Ol deerge, aldın-ala sın dep,
 1145. Konçug dayzın amıtan boor çüve.
 1146. Ol aña keerge,
 1147. Oon dezıp oylaaş,
 1148. Çiñge-Kara-Hemge barıp,
 1149. Çırttay bergenivis ol, oglum.
 1150. Ol sınını seen adaların bezin
 1151. Çadap kaan çüve bolgay aan, oglum –
 dep-tir.
 1152. Oon iyeşkiler demgi sınınıñ
 1153. Holunıñ öştün dülp çigeş,
 1154. Çiliin sop çip olura,
 1155. Çop harın şımbay
 1156. Kiji çilig çeenziy beer çüvel? – dep
 1157. Hööreji olurup-turlar.
 1158. Oon iyi iyeşki
 1159. Uk çiliin sop çip algaş,
 1160. Bok-sak çüü-höözün
 1161. Böle-haara çüktep algaş,
 1162. Demgi oglunıñ kılıp kaan
 1163. Oran-suurunga çedip keep,
 1164. Suurju berip-tirler.
 1165. Keep suurju, turumçu alğanın
 soonda,
 1166. Avazı olura:
 1167. – Sen deerge, kaynaar-daa bolza çoruy
 baar
 1168. Konçug amıtan-dır sen,
 1169. Kayaa-bir çerge çorunda,
 1170. Aal hire çerden
 1171. Aksı çayınnanıp çorur,
 1172. Ak a'ttıg, kara teve çetken,
 1173. Aldın aastıg kiji körzünze,
 1174. Adıp, boolay berbeyn,
 1175. Diskeenge ayıs ap, düjürüp algaş,
 1176. Beer ekkeer sen.
 1177. Ol bolza, seen ireñ boor, oglum – dep
 1178. Çağıp olurup-tur evespe,
 1179. Şıyaan am, ool ol tayganıñ,
 1180. Aar iyinge arñap çoraaş körüp olurarga
 1181. Dujunda hovuda eleñneen, karañaan

1182. Kara baraan bodun udur
 1183. Çorup olurar mindig boop-tur.
 1184. Toptap-toptap körüp-le olurarga,
 1185. Ak a't mungan, kara teve çetken
 1186. Aşak kiji bolgan.
 1187. Ool: "Bo kijini atkaş,
 1188. A'dın, tevezin
 1189. Olçalap alır çüve-dir evespe oñ " – dep
 bodangaş,
 1190. Dıt artına tırtınıp çıdıp ap-tır.
 1191. Aşak oolduñ çanına çedip keer orta,
 1192. Ool ogun salırının kayısı çorda,
 1193. Aşaktıñ ak a'dı:
 1194. "Kiji atpas çoor, oglum" – dep
 1195. Çugaala deerge,
 1196. Aşak:
 1197. "Kiji atpas çoor, oglum" – deer orta,
 1198. Ool ogun çandırıp aar arga çok ujurunda,
 1199. Aşaktan biçii-le çayladır tutkaş,
 1200. Işkına çoruy salır orta,
 1201. Karak çetpes sarıg hovunu örttendir
 atkaş,
 1202. Hajıda turgan sarıg dıttıñ dözüñge
 1203. Kadalır kayısı çorda,
 1204. Çazının sağı-bile ogun ile hap algaş,
 1205. İrezi aşaktı söylep
 1206. Düjürüp ap turup-tur evespe.
 1207. Aldın-Aas irezi turgaş:
 1208. – Adın-şolan kımıl?
 1209. Aalın çurtuñ kaydal? – dep aytırarga,
 1210. Ool tura:
 1211. – Adaarga adım-şolan-daa çok kiji men.
 1212. Ava bile iyelee
 1213. Aldın ala sınını ölüñgeş,
 1214. Oon kök-demir kejin
 1215. Oran-suur kılıp algaş
 1216. Çırttap amıdırıp turar
 1217. Mindig ulus bis.
 1218. Avam ol çerni şaanda
 1219. Bistıñ çırttap çoraan çırtuvus
 1220. Bo bolur çüve – dep çugaalaar-la
 1221. Kiji çordu – dep çugaalap-tır.
 1222. Ool inça dey salı-la:
 1223. – Silir kaynaar bar çor siler, irem? – dep
 1224. Udur aytırarga.
 1225. Aşak tura, konçug eres kaygal hire kiji
 boop:
 1226. Çige murnuu çükte
 1227. Malçın-Ege haan dep kijiniñ
 1228. Aldın dañmazın
 1229. Çalap aar dees bar çor men, oglum –
 dep-tir.
 1230. Oon ool tura:
 1231. – İnçaarga seni ederip,
 1232. A'dınar, oduñar ap,

1233. Kadı eş boop çorumza kandıgıl? – dep
1234. Dilep aytırıp-tır evespe.
1235. Oon aşak:
1236. – Harın kandıg boor, anyak kiji
1237. Çoraay-la sen, oglum – dep
çöpşeeerege,
1238. Ool turgaş:
1239. – Indıg bolza, men avamga barıp söglep
kaayn,
1240. Tevenjer berip körünjer – dees,
1241. Dilep munup algaş,
1242. Hap çanıp keep-tır evespe.
1243. Aalinga çanıp keerge,
1244. Avazı tura:
1245. – Kara teveni kayın tıp
1246. Munup aldın, oglum? – dep aytırarga,
1247. – Minaargaa ak a't mungan,
1248. Kara teve çetken,
1249. Aşak çorup çoraan.
1250. Onu a'dı bodu-bile adıp kaapkaş,
1251. Oon tevezin olçalap,
1252. Munup-la aldım, avay – dep
1253. Serte çok megelep harılup-tır.
1254. Oon avazı:
1255. – Atpa, tutpa, ireñ boor deenim kay.
1256. Kayda adıp kaaptır, kalçaaraan kulugur,
1257. Baraalı çe, kaydal? – deer orta,
1258. Ool:
1259. – Atpa deeniñ harın çayaan boldu,
1260. Oon başka adıp kaaptar çastım, avay –
dep
1261. Oojukturup çugaalap kaap-tır evespe.
1262. Ol aşak çiçe murnuu çüktü ejeley töreen
1263. Malçın-Ege Haannıñ aldın dañğınazın
1264. Çalap aar men deer çordu.
1265. Men oon a'dın ap, odun odap,
1266. Kadı çoruur boop duguruşkaş,
1267. Seni çoksunup diley beer irgi be dees,
1268. Onu çugaalap kaap,
1269. Helegey aam eep,
1270. Adım-bajım adadıp aar dees,
1271. Keldim, avay – dep çugaalaarga,
1272. Avazı oğlunıñ bajın bittap,
1273. Emzirip olurda,
1274. Oglu emin erttir udup kaap-tır evespe.
1275. Oon ool udup-udup ottup keerge,
1276. Hün dal dü'ş apargan bolgan.
1277. Ool:
1278. – Kijini emin erttir ududup kaaptar
1279. İştin-höñnün bagay kiji sen,
1280. A'ttıg kiji teve mungan kijee
1281. Kañçap çettirer boor! – dees,
1282. Ajınıp-ajınıp mogattingaş,
1283. A'ttangaş hap-la kaap-tır.
1284. Ol hap bar çıda, bodap çoruurga,
1285. Arında çüve-le imileer bolgan.
1286. Tudup köörge, bajınıñ dügtü bolgan.
1287. Oon: – "Oo, avamga adımnı adadıp
alıyn,
1288. Bajımnı çülüdüp alıyn" – dees,
1289. Avazınga hap çedip kelgeş,
1290. "Adımnı adap ber,
1291. Bajımnı çülüp ber, avay" – deerge,
1292. Avazı:
1293. – Bajınnı ol ireyge çülüdüp al,
1294. Adınnı baza ol ireyge adadıp al
1295. Şuva, oglum – dees,
1296. Çoruduptup-tur evespe on,
1297. Demgi ool ol-la kakkaş,
1298. Aldın-Aas irezinge hap çedip keep-tır.
1299. Kelgeş:
1300. – A'ttıg kiji teve mungan kiji
1301. Mınça çer çedip, ür bolguje çedir
1302. Çünü kılıp, çer albayn
1303. Saadap çıtkanıñ ol aşak? – dep aytırarga,
1304. Aşak:
1305. – Seni managzınıp çordum iyin harın,
oglum – dep
1306. Şay hayındırıp ijip olurup-tur evespe.
1307. Çaa oon iyelee ulaştır çorup olurda,
1308. Bir baalık kırına kelgeş,
1309. Aşak düşkeş, paştanı bergen.
1310. Ool olurgaş:
1311. – Olut kijee çugaa,
1312. Çoruk kijee saat deen ışkaş,
1313. Aştan, suksaan eves,
1314. Çop paştanı beer sen, aşak ? – deerge,
1315. Aşak:
1316. – Harın bo hovuda çüü köstü-dür?
1317. Köskü karaktıg kiji
1318. Körüp olur, oglum – deerge,
1319. Ool körüp tura:
1320. – Irak eves çerde
1321. Biçii kuu doozun-na çorup olur.
1322. Bogba-çavaa mungan,
1323. Boja-hoytpak dileen çüveler ıynaan –
dep
1324. Çugaalap-tır.
1325. Udatpaanda kelze-le,
1326. Üjen çarıkı kulaa çok,
1327. Üjen şerig kelgeş-le:
1328. "Çiçe murnuu çüktü ejeley töreen
1329. Malçın-Ege haannıñ
1330. Aldın dañğınazın çalap aar dep çüveni
1331. Sen tıptıñ, sen tıptıñ" – dep
1332. Bot-bodunga çarbişkan,
1333. Iğlaşkan, sıktaşkan keep-tirler.
1334. "Çüü boldu?" – dep aytırarga:
1335. İyi er kara ezir kulaktarıvıs
1336. Üze tepkilep appaardı" – dep

harılaannar.
 1337. Aldın-Aas olura:
 1338. – Üjen şerignin çadap kaan çerin
 1339. Bis kançap şıdaar bis,
 1340. Çe, dedir çanaalı ay, oglum – deerge,
 1341. Ool turgaş:
 1342. – Er kiji bir sorugdaan çüvezin
 1343. Çedip albas bolza,
 1344. Töögüzü döjek çüdürer
 1345. Döngür kök buga bolur çüve deeni kay,
 1346. Barbişaan bargay-la bis,
 1347. Çorbuşaan çoraay-la bis – dep
 1348. Çugaalaan soonda baza-la
 1349. Ulaştır hap kaap-tırlar.
 1350. Ol-la çorup olurda,
 1351. İrezi aşak bir baalık kırına kelgeş,
 1352. Düşkeş paştanı beer orta|
 1353. Ool:
 1354. – Çop aşagan, suksagan aşak sen ?
 1355. Çoruk kijee saat bolgan,
 1356. Olut kijee çugaa bolgan,|
 1357. Çop, çüve-le bolza
 1358. Paştanı beer kiji sen?
 1359. Bo kiji çop
 1360. Aştavas-suksavas-daa çüvel? – dep-
 tir.
 1361. Aşak olura:
 1362. – Harın bo hovuda
 1363. Baraan-saraan çüü çorup olur?
 1364. Köskü karaktıg kiji
 1365. Körüp olur, oglum – deerge,
 1366. Ool:
 1367. – Irak eveste şoolug-daa eves
 1368. Biçii doozun-na çorup olur.
 1369. Bogba, çavaa mungan,
 1370. Boja, hoytpak dileen çüveler ıynaana –
 dep
 1371. Harılap-tır.
 1372. Oon udatpaanda kelze-le
 1373. Dörtten çarık holdarı çok, dörtten şerig:
 1374. – Çige murmuu çükte,
 1375. Malçın-Ege haannın
 1376. Aldın daŋınazın çalap aar dep çüveni
 1377. Sen tıptın, sen tıptın – dijip
 1378. Bot-bottarın çarbıjıp,
 1379. Iglajıp-sıktajıp keep-tirler.
 1380. – Çüü boldu? – dep aytırarga,
 1381. – İyi Haan-Hereti kuş
 1382. Holdarıvıstı üze tep kaaptı – dep-tirler.
 1383. İnça deerge, Aldın-Aas aşak olura:
 1384. – Dörtten şerignin
 1385. Çorup çadap kaan çerin
 1386. Bis iyi kançap çorup şıdaar bis.
 1387. Dedir çoruulu ay, oglum – deer orta,
 1388. Ool:

1389. – Kiji bir sorugdaan çüvezin
 1390. Çedip şıdavas bolza,
 1391. Töögüzü döjek çüdürer
 1392. Döngür kök buga boop törütür çüve deeni
 kay.
 1393. Çorbuşaan çoraay-la bis
 1394. Barbişaan bargay-la bis – dees,
 1395. Baza-la ulaştır hap çorup kannar.
 1396. Ol-la ulaştır hap çorup orda,
 1397. Aldın-Aas irey baza-la
 1398. Bir baalık kırına,
 1399. Paştanıp olurup alırğa,
 1400. Ool:
 1401. – Çop konçug aşagan, suksagan aşak
 sen?
 1402. Çoruk kijee saat bolgan,
 1403. Olut kijee çugaa bolgan.
 1404. Men çop aştavas, suksavas kiji men? –
 dep-tir.
 1405. İnça deerge aşak:
 1406. – Bo hovuda baraan-saraan
 1407. Çüü çorup olur?
 1408. Köskü karaktıg kiji
 1409. Harın körtüp olur, oglum – deerge,
 1410. Ool:
 1411. – Irak eves çerde
 1412. Biçii kuu doozun-na çorup olur,
 1413. Bogba, çavaa mungan
 1414. Boja-hoytpak dileen
 1415. Çüveler-le ıynaana – dep harılap-tır.
 1416. İnçap turbuje çedip kelze-le,
 1417. Bejen talakı budu çok, bejen şerig:
 1418. – Çige murmuu çükte
 1419. Malçın-Ege haannın
 1420. Aldın daŋınazın çalap aar dep çüveni
 1421. Sen tıptın, sen tıptın – dijip,
 1422. Bot-bottarın attıncıp,
 1423. Iglışkan, sıktaşkan keep-tirler.
 1424. – Çüü boldu? – dep aytırarga,
 1425. – İyi Arzılaŋ kelgeş, buttarıvıstı
 1426. Üze sokkulap appaardı – dep
 1427. Harılap-tırlar.
 1428. Oon Aldın-Aas aşak olura:
 1429. – Bejen şerignin çadap kaan çüvezin
 1430. Bis iyi kançap şıdaar bis,
 1431. Am-na dedir çoruulu ay, oglum – deer
 orta,
 1432. Ool turgaş:
 1433. – Kiji bir sorugdaan çüvezin
 1434. Çedip şıdavaska,
 1435. Töögüzünde döjek çüdürer
 1436. Döngür kök buga boop törütür çüve deeni
 kay;
 1437. Men aştavas-suksavas
 1438. Mogavas-şılavas kiji men,

1439. Çanar kiji boduñ çana ber daan.
 1440. Men çadag-daa bolza,
 1441. Kılaştap çoruur kiji men – dep
 1442. Attınıp-çañçap çugaalap-tır evespe.
 1443. Oon Aldın-Aas aşak olura:
 1444. – Çaa, harın, men çanayn, oglum,
 1445. Bagay hemimniñ ot-çeergenini
 1446. Çıp berip, karaktap olurgay men aan –
 dees,
 1447. Ulug kara taalıñın ajıtkaş:
 1448. – Adañnıñ kara saar idii,
 1449. Kara torqu tonu,
 1450. Kara dordum kuru,
 1451. Karaktıg odagalıg
 1452. Kara kiş keji börgü
 1453. Arga bolgan argay-horgay saadaa,
 1454. Karış bistig kañ hojuula ogu,
 1455. Kadıg kara çazı,
 1456. Ujen iyi kulaş demir üldüzü,
 1457. Höl bolgan hölbeñ kara çonaa,
 1458. Art bolgan aňgaygan-kaňgaygan
 1459. Kızıl çuñgu ezeri, hümiş çügeni,
 1460. Aldan kulaş arlıg çaagay argamçızı,
 1461. Ojuu-dajı-bile kadı bütken hüler paji,
 1462. Aldın dopurzak kımçızı
 1463. Bo-dur, oglum – dep dooza çüvezin
 1464. Şuptuzun uştup berip oluru-tur.
 1465. Ooñ soonda aşak oolduñ bajın çölüp,
 1466. Kejegezin örüp berip-tır.
 1467. Ooñ soonda adazınıñ,
 1468. Derig-herkselin bolgaş
 1469. İdik-hevin kettinip, derittinip algaş,
 1470. İreziniñ murnunga, dis kırınga,
 1471. Sögede oluruñ düjerge,
 1472. Tümen kijiniñ dürzüzün baskan,
 1473. Dündügür kızıl sıraylıg,
 1474. Muñ kijiniñ dürzüzün baskan,
 1475. Muçugur kızıl sıraylıg,
 1476. Üş kulaş kara kejegelig,
 1477. Üjen kulaş durt-sınnıg,
 1478. Erniñ erezi koñçug er boop-tur oo!
 1479. Oon Arzılañ-Kıskılga
 1480. Hümiş çügenin sukkaş,
 1481. Höl bolgan hölbeñ kara çonaan salgaş,
 1482. Art bolgan aňgaygan-kaňgaygan
 1483. Kızıl çuñgu ezerin salgaş,
 1484. On ses kolunun sanap turup tırtaş,
 1485. On ses höndürgezin sanap turup
 höndürgeleeş,
 1486. On ses kudurgazın sanap turup
 kudurgalaaş,
 1487. Baglaaşka apparıp baglap kaarga,
 1488. Demgi a'dı
 1489. Üjen kulaş durt-sınnıg,
 1490. Üş kulaş kuduruktug,
 1491. Hörlüg çaagay
 1492. Arzılañ-Kıskıl a't boop-tur evespe.
 1493. Ool olurgaş:
 1494. – Meen bodumnuñ adım kım bolurul?
 1495. A'dimniñ adı kım bolurul, irem? – dep
 aytırarga,
 1496. Aldın-Aas aşak olura:
 1497. – Üş er kırıtkan,
 1498. Üş saadak eletken,
 1499. Eegiziniñ toonu çok,
 1500. Oorgazınıñ çüzü çok,
 1501. Düktüg davannıg çüve mañnap çetpes,
 1502. Çüglüg çalgınnıg kuş ujup çetpes,
 1503. Arzılañ-Kıskıl a'ttıg,
 1504. Erinnig çüve çugaalajıp çetpes,
 1505. Eginnig çüvee oktağıp bolbas
 1506. Çaaktıg çüvee çargızın alıspas,
 1507. Çarinnıg çüvee oktağıp bolbas,
 1508. Tümen kijiniñ dürzüzün baskan
 1509. Dündügür kızıl sıraylıg,
 1510. Muñ kijiniñ dürzüzün baskan,
 1511. Muçugur kızıl sıraylıg,
 1512. Üş kulaş kara kejegelig,
 1513. Üjen kulaş durt-sınnıg,
 1514. Kaygal eres Kara-Kögel bolza
 1515. Kandıgıl, oglum ? – dep,
 1516. Adap-surap berip oluruñ turgan çüven
 irgin.
 1517. Şıyaan, oon aşak olura
 1518. Baza-la ulaştır çugaalap-tır:
 1519. – Çaa, harın men hemimniñ
 1520. Odun odap, çeergenini çıp,
 1521. Ajaap karaktap olurañ.
 1522. A sen-daa küzeen küzeliñçe,
 1523. Sorugdaan soruñçe havıt.
 1524. Şaanda seen adañ
 1525. Sen ijinge çoruñda-la
 1526. Malçın-Ege haanga
 1527. Bolat egee, bolat haçı
 1528. Suy-belek berip kaan çüve evespe.
 1529. Añaa çede bergeş,
 1530. – Haan amır, katım amır! – dep
 1531. Baraalgaar sen şuva, oglum – dep,
 1532. Söölgü çağıg sözüñ
 1533. Çugaalap oluruñ-tur.
 1534. Küjür Kara-Kögel a'ttanıp tura:
 1535. – Men-daa daa çüü boor, irem
 1536. E't ovaa emirliñ,
 1537. Çag ovaa çamırlıp çorda,
 1538. Hap çedip-le keer men ıynaan –
 dees,
 1539. Çige murnuu çükçe uglaaş,
 1540. Ulaştır hap-la kaan çüven irgin.
 1541. Ol-la hap olurda,
 1542. İyi kara ezir kelgeştin:

1543. "A'dın çiiyn, bodun çiiyn" – dep
1544. Şoglap kelir orta:
1545. "Şöleennig şöleen çokta,
1546. Kijee-daa semeer,
1547. A'tka-daa semeer,
1548. Bolarnıñ-daa şöleenin aar" – dees,
1549. Aldın dopurzak kımçıızı-bile,
1550. Argalıktıg aldı moyunnarın
1551. Adıra dopçup kaaş.
1552. "Sogun çüglerde
1553. Kuduruu ejen çüve be harın?" – dees,
1554. Kuduruun çula sop,
1555. Saadaktay şaap algaş,
1556. Baza-la ulaştır hap olurup-tur evespe.
1557. Ol-la ulaştır hap olurda,
1558. İyi Haan-Hereti kuştar kelgeş:
1559. "A'dın çiiyn, bodun çiiyn" – dep,
1560. Şüürge dep şoglap keer orta,
1561. "Şöleennig, şöleen çokta
1562. Bo-la iyi bora şiijekterniñ şöleenin aar!
1563. Kijee-daa semeer,
1564. A'tka-daa semeer" – dees,
1565. Aldın dopurzak kımçıızı-bile
1566. Argalıktıg aldı moynun
1567. Adıra dopçugulap kaaş,
1568. "Sogun çüglerde harın şımbay çüve be moñ" – dees,
1569. Kuduruun çula sokkaş,
1570. Saadaktap algaş
1571. Baza-la ulaştır hap kaan çüvenj irgin.
1572. Ol-la ulaştır hap çorup olurda,
1573. İyi Arzılañ:
1574. "A'dın çiiyn, bodun çiiyn" – dep
1575. Halıjıp keer orta:
1576. "Şöleennig, şöleen çokta
1577. Bo iyi karaa ajıvaan hürgül enikterniñ
1578. A'tka-daa, kijee-daa semep çoruur
1579. Şöleenin aar" – dees
1580. Aldın dopurzak kımçıızı-bile
1581. Adıra dopçulap kaaş,
1582. Ulaştır-la hap-la kaap-tır.
1583. Ol-la çorup olura,
1584. Çılan ötpes şırgay arıgga
1585. Hap çedip keep-tır.
1586. Aña kelgeş:
1587. "Bo arıññıñ keji-çirii kayda irgi?" – dep
1588. Örü çortup, kudu çortup turda,
1589. A'dı tura:
1590. "Erin-daa er-le-dir sen.
1591. Er ugaanıñ taan-daa çögençig-dir.
1592. Ogun-çemzeenj kançap barjık?" – deer orta,
1593. Küjür Kara-Kögel
1594. Karış bistig kanj hojuula ogun,
1595. Karbaş-kurbaş uşa sop algaş,
1596. Erten tırtıngan bodu
1597. Kejeege çedir,
1598. Kejee tırtıngan bodu
1599. Ertenge çedir,
1600. Kes tutkan holundan
1601. İjin buruladır,
1602. Ça tutkan holundan
1603. Çalbıraajın çayınadır,
1604. Üstüü sagında siilip kılğan
1605. Üjen uluzu alrıjıp-kışkıjıp,
1606. Aldı sagında siilip kılğan
1607. Aldan te, çunmazı
1608. Üskülejip-şaşkılayıp keer orta,
1609. İşkına çoruy salırga,
1610. Çılan ötpes şıray arıññıñ
1611. Dal ortuzundan
1612. Kumun kuurartı,
1613. Sayın şaarartı
1614. Öde halıy beerge, a'ttangaş,
1615. Erte halıda berip-tır.
1616. Keje halıdıp, indı çarınga bargaş:
1617. "Ok-çemzek-bile aştavadım,
1618. Orzuk-baldı-bile aştağım,
1619. Songu açı-üre
1620. Orzuk-baldı-bile aştap erter bolzun!
1621. Arıg dep çüve çiriktig bolzun!" – dep
1622. Algap-yöreep kaaş,
1623. Baza-la ulaştır hap kaap-tır evespe.
1624. Ol-la çorup olurgaş,
1625. Keji-çirii çok,
1626. Haynıp cıdar kara dalayga
1627. Hap çedip kelgeş
1628. Örü çortup, kudu çortup
1629. "Keji-çirii kayda, çüde dalay boor?" – dep
1630. Çorup turda,
1631. Arzılañ-Kıskıl a'dı turgaş:
1632. "Erin-ne er-dir sen,
1633. Er ugaanıñ taan-daa bagay-dır
1634. Oktuñ, çemzektiñ heree çül?" – deer orta,
1635. Küjür Kara-Kögel
1636. Karış bistig kanj hojuula ogun
1637. Karbaş-kurbaş uşa tırtıp ekelgeş
1638. Kadıg kara çazın
1639. Erten tırtıngan bodu
1640. Kejeege çedir,
1641. Kejee tırtıngan bodu
1642. Ertenge çedir,
1643. Kes tutkan holundan
1644. İjin buruladır.
1645. Ça tutkan holundan
1646. Çalbıraajı çayınadır,
1647. Üstüü sagında siilip kılğan

1648. Üjen uluzu algırjıp, kışkırjıp,
 1649. Aldı sagında siilip kılğan
 1650. Aldan te çunmazı
 1651. Üskülejip-şaskılajıp keer orta
 1652. Işkına çoruy salırğa,
 1653. Haynıp çıtkan kalçaa dalaynıñ
 1654. Dal ortuzundan
 1655. Kumun kuurartı,
 1656. Sayın şaarartı ap öde halıy beerge,
 1657. Oon bodu ogunıñ izi-bile
 1658. Erte mañnadı berip-tır.
 1659. İndı kıyınğa bargaş:
 1660. – Ok-çemzek-bile aştavadı;
 1661. Orzuk, baldı-bile aştadım,
 1662. Sonğu açı-üre
 1663. Orzuk, baldı-bile aštaar bolzun!
 1664. Kalçaa dalay dep çüve
 1665. Kejiglig bolzun! – dep
 1666. Algap-yöreep kaaş
 1667. Baza-la ulaştır hap kaap-tır.
 1668. Ol-la ulaştır hap çorup orda,
 1669. Ol ışkaş deerde şastıkkan
 1670. Demir haya bar boop,
 1671. "Bo arttıñ ajı-çirii kayda çoor?" – dep
 1672. Örü çortup, kudu çortup çorup turda,
 1673. A'dı tura:
 1674. " –Erin-ne er-dir sen,
 1675. Er ugaanıñ taan-daa bagay-dır,
 1676. Oktuñ çemzektiñ heree çül?" – deer orta,
 1677. Küjür Kara-Kögel
 1678. Karış bistig kan hojuula ogun
 1679. Karbaş-kurbaş ušta sop algaş,
 1680. Kadıg kara çazın
 1681. Erten tırtingan bodu
 1682. Kejeege çedir,
 1683. Kejee tırtingan bodu
 1684. Ertenge çedir,
 1685. Kes tutkan holundan
 1686. İjın buruladı,
 1687. Ça tutkan holundan
 1688. Çalbıraajın çayınadır,
 1689. Üstüü sagında siilip kılğan
 1690. Üjen uluzu algırjıp, kışkırjıp,
 1691. Aldı sagında siilip kılğan
 1692. Aldan te, çunmazı üskülejip,
 1693. Şaskılajıp keer orta,
 1694. Işkına çoruy salır orta,
 1695. Deerde şastıkkan
 1696. Demir hayazınñ dal ortuzun odura
 1697. Ap çoruy baar orta, a'tangaş,
 1698. Ogunıñ ötken izi-bile öde halıda bergeş,
 1699. İndı çarınğa bargaş:
 1700. "Ok-çemzek-bile aştavadı,
 1701. Orzuk-baldı-bile aştadım.
 1702. Sonğu açı-üre

1703. Orzuk-baldı-bile aštaar bolzun!
 1704. Arıg dep çüve çiriktig bolzun!
 1705. Hem dalay dep çüve kejiglig bolzun!
 1706. Art dep çüve ajılıg bolzun!" – dep
 1707. Algap-yöreep kaaş,
 1708. Baza-la ulaştır hap olura,
 1709. Çer ara taagılıg kiskıl çavaalig,
 1710. It keji kövençiktig,
 1711. İngırjak ıyaş ezerlig,
 1712. Sıyık-sayık kızıtpalig
 1713. Samdar bagay ool boop huulup algaş,
 1714. Haannıñ aalınñ baraanı köstüp kelir hire
 çerçe
 1715. Hap keep körüp çortup olurarga,
 1716. Tozan a't dolganıp çetpes,
 1717. Doñgılçak ak örgelig,
 1718. Konçug bay aal boop-tur.
 1719. Ol-la mçap çıldır-şak, çıldır-şak kıldır
 1720. Körüp çortup olurarga,
 1721. Üş kiji iyi şarı deg kara,
 1722. Bir şarı deg ak
 1723. Üş daştı emeglep
 1724. Çuup çorup olurur bolgan.
 1725. Onu körbüşaan çortup ertip kelgeş,
 1726. Demir baglaaş, hüler baglaaş,
 1727. İyi baglaaştıg haan bolgan.
 1728. Haannıñ demir baglaaş,
 1729. Hüler baglaajinga
 1730. Taagılıg kiskıl çavaazın
 1731. Baglaar deş köörge,
 1732. Bir sarıg, bir bora, bir şilgi üş a'ttı
 1733. Demir baglaaştı baglap kaan turgan.
 1734. Taagılıg çavaazın
 1735. A'ttarınñ çanınga baglaarga,
 1736. Taagılıg kiskıl tepkiley bergen.
 1737. "Mindig börü çeen eveyikpe moñ,
 1738. Mal çanınga tura albas" – deş,
 1739. Hüler baglaaşka apparıp baglap kaan.
 1740. Oon kıltaaş,
 1741. Demgi ulustıñ çemzeenıñ çanınga
 1742. Ok-çemzeen çöleerge,
 1743. Haannıñ öö çıjrt tura bergen.
 1744. "Mindig çüve eveyikpe moñ" – deş,
 1745. Çazınñ sagın çerdive kaday itkeş,
 1746. Ogun çölep kaaş,
 1747. Ögje kire bergen.
 1748. Kadıg çerin kajık döske çedir bazıp,
 1749. Doñ çerin dovuk döske çedir bazıp,
 1750. – Haan amır, katım amır! – dep
 1751. Baraalgap turup-tur.
 1752. Haan olurgaş;
 1753. – Okpan-çikpen, ottug karaktıg, oglum,
 1754. Kayın, çüüden keldiñ?
 1755. Adıñ-şolañ kim boor?
 1756. Aal-çurtuñ kayda boor? – dep

1757. Aytırıp olurgan.
 1758. Ool olurgaş:
 1759. – Möge Şagaan-Toolaynıñ oglu,
 1760. Möge Bayan-Talaynıñ oglu,
 1761. Hannıg karalığı Kara-Kögel dep kiji men
 – dep
 1762. Olurup-tur.
 1763. Haan olurgaş:
 1764. – Ol oolga kögeerde himıstan
 1765. On kiji ugbas ongar şaraa
 1766. Aksıp berıñer! – dep-tir.
 1767. Aksıp ekkep bergen.
 1768. Ekkep beerge,
 1769. Çanğıs pak kıldır paktaaş,
 1770. Ayaanıñ düvün deje çılgaaş:
 1771. – Kandıg aaylıg saval moñ – dees,
 1772. Ayaanıñ bir çartın
 1773. Dündükten ündür oktaaş,
 1774. Bir çartın ejikten ündür oktapkan.
 1775. Haan olurgaş.
 1776. – Döö ulus ojuk daı ugbayn çor,
 1777. Barıp salıp berbes sen be, oglum? – dep-
 tir.
 1778. Ool çedip kelgeş,
 1779. Üş mögeniñ ugbayn çoraan
 1780. Daştarın iyizin kolduktap algaş,
 1781. Bireezin budunıñ bajinga
 1782. Dalgıp tevektep çoraaş:
 1783. – Kayaa salır çüvel moonar, eşterim? –
 dep
 1784. Aytırıp-tır.
 1785. Ay oğlu Aldın-Möge,
 1786. Deer oğlu Deek-Möge,
 1787. Hün oğlu Hümuş-Möge
 1788. Bot-bottarı arazında itkilejip:
 1789. – Çüü mindıg çerniñ çeskee,
 1790. Sugunıñ suksaa çüve keldi?
 1791. Haannıñ aldın dañınmazın
 1792. Bo alır eves deppe – dep çugaalajıp,
 1793. Soonga itkilejip çoraannar-dır.
 1794. Ojuunıñ dajın salıp bergeş,
 1795. Haannıñ öönge çedip kelgen.
 1796. – Bo ulus çünü kılıp turar çüvel, haan
 katım? – dep
 1797. Aytırıp-tır.
 1798. – Meen aldın dañınamnı alır dees,
 1799. Bag adıp turarı ol-dur – deen.
 1800. – Men ıškaş kiji
 1801. Adıp bolur irgi be? – dep-tir.
 1802. – Sen hamaan çok,
 1803. Aldı harlıg urug-daa,
 1804. Aldan harlıg aşak-daa
 1805. Adıp-la turar çüve-dir,
 1806. Atkay-la sen – deen.
 1807. – Çünü adar çüve irgi? – dep-tir.

1808. -Üttüg teveneniñ üdün çire atkaş,
 1809. Üttüg-çarınnıñ üdün çire atkaş,
 1810. Üş çüstüg terezinnıñ
 1811. Ortaa çüzün keze atkaş,
 1812. Demir köjeeni keze atkaş,
 1813. Üjen şarı çü'gü ıyaştı
 1814. Dalgannay adar çüve – dep-dir.
 1815. Küjür er tırttınıp
 1816. Turup berip-tir.
 1817. "Men adar men!,"
 1818. Men adar men!" – dees,
 1819. "İñay tur!" – dep,
 1820. İñay-beer ider şaңçarga-daa,
 şimçeves,
 1821. Kadap kaan baglaaş ıškaş,
 1822. Ünüp kelgen ıyaş ıškaş,
 1823. Kara şoru çüve boop-tur.
 1824. Üjen kulaş durt-sınnıg,
 1825. Üş kulaş kara kejegelig,
 1826. Konçug er bodu boop huulup algaş
 1827. Erten tırttıngan bodu
 1828. Kejeege çedir tırttınıp,
 1829. Kejee tırttıngan bodu
 1830. Ertenge çedir tırttınıp,
 1831. Kes tutkan holundan
 1832. İjı buruñaynıp,
 1833. Ça tutkan holundan
 1834. Çalbıraajı çayınaynıp,
 1835. Aldı sagında siilip kılğan
 1836. Aldan te, çuñma üskülejip-
 şaşkılajıp,
 1837. Üstüü sagında siilip kılğan
 1838. Üjen ulu algırıp, kışkırpıp keer orta,
 1839. Şıdaşpayn ışkına çoruy salır orta,
 1840. Üttüg teveneniñ üdün çire atkaş
 1841. Üttüg çarınnıñ üdün çire atkaş,
 1842. Üş çüstüg terezinnıñ ortaa çüzün
 keze atkaş,
 1843. Demir köjeeni keze atkaş,
 1844. Üjen şarı çü'gü ıyaştı dalgannay
 atkaş,
 1845. Karak çetpes sarıg hovunu örttendir
 atkaş,
 1846. Hajızında turgan sarıg dıtçıktıñ
 dözünge
 1847. Kadalıp çorda,
 1848. Aldan kulaş arılıg çaagay sıdımın
 1849. Bileenge dürüp sup algaş,
 1850. Ogun doñnuktug uju-bile
 1851. Kañ das kıldır hap ap-tır evespe.
 1852. Oon kelgeş,
 1853. – Bir möörey meen boldu, haan
 katım – dep-tir.
 1854. Üş möge olurgaş:
 1855. – Am-daa elek çüve bolgay aan oñ, ejim

- dep-tir.
1856. – Am çünü kılır çüve irgi, haan katım – dep ayırgan.
1857. Haan katı:
1858. – Am daarta kiji çarıştırır çüve – didir deen.
1859. – Kayın çarıştırır çüve irgi? – deen.
1860. – Çer, deer kıldından
1861. Çarıştırır çüve didir, oglum – deen.
1862. Ool sook çadın çadavıtkaş,
1863. Sook say kıringa soottunup çıda honup-tur.
1864. Çaa, am daartazında
1865. Tura halıp kelgen.
1866. Üş salgın kuu kuruyak edertip bergen.
1867. Olamın-bile kadı
1868. Çer, deer kıldınçe çarjıp çorup kaannar.
1869. Çorup olurda,
1870. Üş salgın kuu kuruyaktar
1871. Kara doğada çüvezin arazında
1872. Oktajıp, iji çoruur boop-tur
1873. Çer, deer kıldınğa bargaş:
1874. – Çüve ijer sen be, Kara-Kögel? – dep-tir.
1875. – Berziñerze, işkey-daa-men
1876. Berbeziñerze, işpeey-daa men – dep-tir.
1877. Beerge, ijipterge – horan bolgan.
1878. Horannap kaapkaş,
1879. Kara doğazın kulaanga duy salıp kaaş,
1880. Üş salgın kuu kuruyaktar
1881. Halıp çorup-la kaap-tır.
1882. Aalda turgan Arzılañ-Kıskıl
1883. Büdüü bilip turarga,
1884. Kara-Kögeldi horannap kaapkan bolgan.
1885. "Kaçalza ekil? " – deerge,
1886. Çat bilgızın bilgırğaş,
1887. Dedir hadın hadıtkaş;
1888. Kulaançe salgın-hat
1889. Kiir kaksıptar bolza,
1890. Tura halıp keer boop-tur.
1891. Arzılañ-Kıskıl çat bilgızın bilgırğaş,
1892. Dedir hadın hadıtkaş,
1893. Kara doğazın çuuy kaksıpkaş,
1894. Kulaançe salgın-hadın kiir kaksıptarga,
1895. Tura halıp kelgen.
1896. Kara doğazın çuura şapkaş,
1897. İyi holunga iyi elezin adıştap algaş,
1898. Halıp-la kaan.
1899. Çer ortuzunga çedip keerge,
1900. Üş kadaynıñ doozunu
1901. Bo-la hıdıya bergen bar çıtkan.
1902. İnça-mınça çorup olurgaş, çedip kelgen.
1903. – Çedip keldim, körtüñer, kadaylar! – deen.
1904. – Hannıg karalığı Kara-Kögel,
1905. Kandıñnı çüñnü köör bis – dees,
1906. Halıp-la olurgan.
1907. – Çedip keldim, körtüñer, kadaylar! – deen.
1908. – Hannıg karalığı Kara-Kögel,
1909. Kandıñnı, çüñnü köör bis – dees,
1910. Baza halıp-la kaannar.
1911. Hannıg karalığı Kara-Kögel:
1912. – Ook, dönmeem sına berdi.
1913. Halak-la, halak! – deen.
1914. Haya körnüp keerge,
1915. Karakterinçe elezini-bile
1916. Tuldur duy şapkaş,
1917. Bir talazınçe ertkeş,
1918. Bir çodazın sıy tep,
1919. Bir talazınçe erterde,
1920. Bir çodazın sıy tep,
1921. Bir talazınçe ertkeş,
1922. Bir çodazın sıy tepkeş,
1923. Halıp-la kaap-tır.
1924. Halıp-la olurgan.
1925. Üş möge-bile haan körtüp olurgan.
1926. Doozunu köstüp kelgen.
1927. Üş möge:
1928. "Meen salgın kuu kuruyaam-dır!,"
1929. Meen salgın kuu kuruyaam-dır!" – dijiñ,
1930. Margıjıp olurgan.
1931. Haan olurgaş:
1932. – Çok, kayınarnı-daa eves.
1933. Tümen kiji doozunu deg doozunnug,
1934. Tümen kijiniñ ıdı deg ıttıg,
1935. Muñ kijiniñ doozunu deg doozunug,
1936. Muñ kijiniñ ıdı deg ıttıg
1937. Kara-Kögel-dir.
1938. Konçug kijiniñ
1939. Aal hömelep kaaptazın!
1940. İyi çartınğa
1941. Demir degeelig üjen mögeden turguzınar,
1942. Çüvür şazından kakkaş,
1943. Oluruptınar – dep çağır-tır.
1944. Udatkan çok çede halıp kelgeş,
1945. Üjen kijiniñ arazınçe öde halır orta,
1946. Üjen kiji çüvür şazından
1947. Demir degee-bile kakkaş oluruptarga,
1948. Aaldı üş dolgandır söörtkeş,
1949. Doktaap turgan.
1950. – İyi möörey meenji boldu, haan katım – dep-tir.
1951. Üş möge olurgaş:
1952. – Am-daa elek çüve bolgay aan, ejim-dep-tirler.
1953. – Am çünü kılır çüve irgi, haan katım-dep-tir.
1954. Am daarta a't çarıştırır çüve didir – dep-

- tir.
1955. – Kayın çarıştırır çüve irgi? – dep-tir.
1956. – Çer, deer kıldından çarıştırır çüve – dep-tir.
1957. Arzılañ-Kıskıl a'dın
1958. Daş kıldır soodup,
1959. Daga kıldır bağlap ap tur.
1960. Am daartazında
1961. A'ttanıp çoruur apargan.
1962. A'ttanıp çoruur orta,
1963. Haan katı:
1964. – İnay baarıñda beer körbe,
1965. Beer keeriñde inay körbe, Şuva, oglum – dep-tir.
1966. Çaa, üş salgın kuu kuruyak
1967. Üş **saazin kara a'dın** munup algan,
1968. Olarıñ-bile kadı Kara-Kögel
1969. Arzılañ-Kıskılın mungaş,
1970. Baza-la kadı hap kaap-tır evespe.
1971. Ol-la kadı hap **çorup** olurda,
1972. Demgi kadaylar arazında
1973. Kara donğada çüveni
1974. Oktajıp, iñip çorup olurur
1975. Mindig boop-tur.
1976. Oon ol-la çorup turup,
1977. Çarış salır çeringe çedip kelgenner.
1978. Añaa çedip kelgende,
1979. "Inay baarıñda, beer körünme,
1980. Beer keeriñde, inay körünme!" – dep,
1981. Haan katımınñ çüü deerı ol boor?" – dees,
1982. Dedir haya körnüp kelgeş, köörge,
1983. İyeziniñ emii dazaytı saamçıy bergen,
1984. Soonda uşkajıp algan çoruur
1985. Mindig boop-tur.
1986. Oon Kara-Kögel:
1987. "Hööküy iyemniñ emiin eep bereyn" – dep
1988. Eep çıtkaş, udup kaap-tır oo!
1989. Ol bolza, demgi salgın kuu üş kuruyaktar
1990. Uk ooldu hey ilbi-şidizi-bile
1991. Megelep ududup kaapkanı ol boop-tur.
1992. Oon Kara-Kögeldi Arzılañ-Kıskılı:
1993. "Ulus çer, deer ortuzu çede berdi,
1994. Çop konçug uduur kiji sen,
1995. Ulustıñ hey ilbi-şidizinge" – dep çugaalarga,
1996. Meñneen ışkaş tura halıp keep-tir.
1997. A'dı turgaş:
1998. – İyi taar elezinden arttımvıt,
1999. İyeñ saarı eves,
2000. Meñ saarım-dır.
2001. Dovuk çaynadı çara şaavıt,
2002. İyeñ çırını eves,
2003. Meñ çırım-dır.
2004. Kulak dajınga deer çara şelivit" – dep
2005. Çağır orta,
2006. Şınavı-la iyi taar elezinin arttınpkaş,
2007. A'dınıñ saarınçe
2008. Dovuk çaynadı çara şaap,
2009. Çırın kulak dajınga deer çara şelgeş,
2010. Sır soonçe şuut hap-la kaap-tır evespe.
2011. Ol-la hap olurarga,
2012. Demgi üş salgın kuu kuruyaktar
2013. Çer, deerniñ ortuzunda
2014. Doozunu hıdıya bergen
2015. Hap bar çıdar mindig boop-tur.
2016. Soondan hap olura,
2017. İnça-mınça çedip kelgeş:
2018. "Çedip keldim körem, kadaylar!" – dep algrarga,
2019. Kadaylar:
2020. "Hannıg karalığı Kara-Kögel,
2021. Seen kandıñnı, çüñnü köör bis" – deer
2022. Mindig boop-tur.
2023. Oon baza ulaştır hap olura, baza-la:
2024. "Çedip keldim körem, kadaylar!" – dep algrarga,
2025. Baza-la haya körnümes,
2026. Mindig bolgannar.
2027. Oon-na hap olura:
2028. "Oh, halagım-na halak!
2029. A'dım çodazı sına berdi!" – dep
2030. Megelep algrar orta,
2031. Kadaylar: "Taptın!" – dees,
2032. Am-na haya körnüp keerge,
2033. İyi taar elezinin üze şaapkaş,
2034. İyi holunga adıştap algaş,
2035. Karakterin elezin-bile höme şaapkaş, hap erterde,
2036. Üş a'tın bir çarından ertip çıda,
2037. Bireziniñ bir çarıkı çodazın,
2038. Bir talazı-bile erterde,
2039. Bireziniñ bir çarıkı çodazın,
2040. Baza bir talazı-bile erterde,
2041. Bireziniñ bir çarıkı çodazın,
2042. Sıy tep kaapkaş,
2043. Kara çaaskaan hap-la olurup-tur evespe oñ.
2044. Ol kakkaş, baraanı köstüp,
2045. Doozunu çorup olurda,
2046. Üş möge onu körgeş:
2047. – Meñ salgın kuum-dur,

2048. Meen salgın kuum-dur – dijip
 2049. Margıldajip olurda,
 2050. Malçın-Ege haan olura:
 2051. – Kayınarnı-daa eves-tir.
 2052. Muñ kijiniñ doozunu deg doozunnug,
 2053. Muñ kijiniñ ıdı deg ıttıg,
 2054. Muçugur kızıl şıraylıg
 2055. Tümen kijiniñ doozunu deg doozunnug,
 2056. Tümen kijiniñ ıdı deg ıttıg,
 2057. Dündügür kızıl şıraylıg,
 2058. Üş kulaş kejegelig,
 2059. Üjen kulaş durd-sınnıg
 2060. Arzılañ-Kıskıl a'ttıg,
 2061. Hannıg karalıg Kara-Kögel-dir.
 2062. Bo konçug kijinir ,
 2063. Aal höme tavartıp kaaptazın – dees;
 2064. "Oruktun iyi çartunga,
 2065. İyi üjen aldan mögege
 2066. Demir degeeden tuduskaş,
 2067. Turguzup kañar!" – dep,
 2068. Çarlık boop olurup-tur evespe.
 2069. Oon şınap-la iyi üjen aldan
 2070. Mögeleminiñ arazı-bile
 2071. Öde haldıp ertip bar çorda,
 2072. İyi üjen aldan möge demir degeezi-bile
 2073. A'ttıñ deerbekten kakkaş, oluruhtar orta,
 2074. Aal kodanın üş dolgandır söörtüp kelgeş:
 2075. – Üş mööreymeenii boldu, haan katım –
 deerge,
 2076. Üş möge olura:
 2077. "Am-daa elek çüve bolgay aan moñ,
 ejim" – deer
 2078. Mındıg boop-turlar.
 2079. – Am çünü kançaar çüvel moonar, haan
 katım? – dep aytırarga,
 2080. Haan katı olura:
 2081. – Bo düne Biçe-Kara Mögeni çalaar
 dees,
 2082. On kiji on kögeerjik aragalıg,
 2083. On tergelig çoruttu, oglum,
 2084. Am daarta hüreş bolur çüve – dep
 2085. Çugaalap olurup-tur.
 2086. Küjür Kara-Kögel
 2087. Onu dıñnay salı-la,
 2088. Sook çadın çadapkaş,
 2089. Kök say kırınga
 2090. Soottunup çıda honup-tur evespe.
 2091. Erten dañ bajı şara-here,
 2092. Daş bajı sarıg-şokar turda,
 2093. Udup-ottup çıdarga,
 2094. Bir çartında beş kiji,
 2095. Bir çartında beş kiji sürgü,
 2096. Moñ-bile sokkan-kakkan,
 2097. "Möge şıladı, möge şıladı!" – dep
 2098. Alğırgan-kışkırgan.

2099. Oozu höree dirigaynıp,
 2100. Mööleen-aalaan kelgeş:
 2101. "Meen suraam dıñnaaş,
 2102. Çastı berdi be?
 2103. Çana berdi be? " – deerge,
 2104. "Çok, çastınmadım-daa,
 2105. Çanmadım-daa, bo çıdır-la men" – dees,
 2106. Tura halıp kelgeş,
 2107. Aldan kiji aştıp turup,
 2108. Sezen kiji sestip turup daaraan,
 2109. Sezen buur keji sodak-şuudaan,
 2110. Igıy-dıgıy kedip algaş,
 2111. Çer, deerni bir kıldır evip-devip kelgeş,
 2112. Dis kırınga olura düjerge,
 2113. İyi dönmeeyi majalıktıg tey deg,
 2114. İyi een e'di iyi sarıg oorga deg,
 2115. Kejegezi çüktüg kara buura deg apargan,
 2116. Kezenip, beletkenip olurup turar
 2117. Mındıg boop-tur evespe.
 2118. Oon udatkan, düdetken çokta-la,
 2119. İyi möge hartıganıñ kaşpagayı deg,
 2120. Ezir kuştun şüürgeedeni deg,
 2121. Hap-şak segirjip-le ap-tırlar evespe.
 2122. Ta çejege, ta kajanga tutçup kelgen
 çüve,
 2123. Çemiñ dovuraan deeringe tırlıdır;
 2124. Deemiñ buludun çerinde düjür,
 2125. Kurgag çemi suglug kıldır,
 2126. Sug çok çemi suglandı,
 2127. Daglıg çemi elezin-kum kıldır,
 2128. İyaştıg çemi os-çeergen kıldır,
 2129. Tozan honuk doktaal çokka,
 2130. Aldan honuk amır çokka,
 2131. Çayın bolur – şalıñın şalıradır,
 2132. Kijin bolur - hıraazın hılıradır,
 2133. Hürejip turup-turlar evespe.
 2134. Ol-la tutçup turup turda,
 2135. Biçe-Kara Mögeniñ e'di iziy bergeş,
 2136. Kolduunıñ aldından
 2137. Çüktüg kara buura deg ak kövük şuurap,
 2138. Hovuzun keji çuglup, üsküleji-
 şaşkılajıp,
 2139. Havak arazından
 2140. Hunan inek deg kara der uştunup çastap,
 2141. Hovuzun keji üsküleji-şaşkılajıp turar
 2142. Mındıg boop-tur.
 2143. Kara-Kögel turgaş:
 2144. "Ol çün boor, ejim?" – dep aytırarga,
 2145. Biçe-Kara Möge tura:
 2146. "Bis iyi hüreşke-le
 2147. Aldan çıl bolgan-dır.
 2148. Adam-iyem aavaylap-ööveylep
 azıraarda,
 2149. Aldan çıl bolgaş
 2150. E'di izizin dep

2151. Algap-yöreep kaan çüve.
 2152. Minçap barganımda,
 2153. Aaji-çañım bagay kiji men.
 2154. Harın bektenip tur, kulugur!" – dees,
 2155. Tevektepteyn deerge,
 2156. Deski çaagay uluu-bile,
 2157. Kajıktap kaaptayn deerge,
 2158. Kaşpagay şıdamıkkayı-bile
 2159. İzirtinip turup turgan.
 2160. Biçe-Kara Mögeniñ holunuñ tuduju
 2161. Çastıp turda,
 2162. Hannıg karalığ Kara-Kögel
 2163. E'di çaa izip,
 2164. Kolduunuñ adaandan
 2165. Çü'ktüg kara buura deg ak kövük şuurap,
 2166. Hovuzun kejiñ çuglup,
 2167. Üskülejiñ-şaşılajıp,
 2168. Havak arazından hunan inek deg kara
 der
 2169. Damdılap, düjüp, hovuzun kejiñ
 2170. Üskülejiñ-şaşılajıp tarap
 2171. Turup turar mindig boop-tur.
 2172. Oon Biçe-Kara Möge turgaş:
 2173. -Ol çün boor, ejikim? – dep aytırarga,
 2174. Kara-Kögel tura:
 2175. -Bis hüreşkenivisten beer,
 2176. Çeden çıl aşkan-dır. .
 2177. Adam-iyem aavaylap-ööveylep
 azıraarda,
 2178. "Çeden çıl bolgaş
 2179. E'di iziir bolzun!" – dep,
 2180. Algap-yöreep kaan kiji men.
 2181. Am-am keep, harın e'dim izip tur.
 2182. Inçap barganımda konçug kiji men,
 2183. Kiçeen harın! – dees,
 2184. Çüve kaap körbeen
 2185. Emdik çamınıñ kırınga salgaş,
 2186. Tozan honuk doktaal çok,
 2187. Aldan honuk amır çok,
 2188. Çajında taagılavaan taagın taaktaldır,
 2189. Çajında ıglavaan ızın ıgladı,
 2190. Tırkılup-tırkılup,
 2191. Dönmeen sıy düjürgeş,
 2192. Hola baştıg dañzazinga,
 2193. Hoyug sarıg taakpızın taakpılavışaan,
 2194. Hülün höreenge hap tırtıp olurup turda,
 2195. Biçe-Kara Möge:
 2196. "Tın ooçula, ejikim" – dep
 2197. Çannıp çıtpije:
 2198. "Meni bolza, tın ooçulap köör hire,
 2199. Doruun er çorbadıñ be, harın" – deerge,
 2200. "Amıtanga kögüttürgeş,
 2201. Araga-daraa ezireeş,
 2202. Inçap turganıñ ol-dur" – dep,
 2203. Çannıp, dilep çıtpije,
 2204. Taakpılup olurbuşaan,
 2205. Budunuñ ulug-ergee-bile
 2206. Oñgaça tamı kaskaş, öñgeştees,
 2207. Böle-haara tutkaş,
 2208. Inaar oktaaş,
 2209. Boş dag deg Bora-Teyni
 2210. Dözünden tura tırtıp ekelgeş,
 2211. Aksın duy bazırıp hööp kaaş,
 2212. Malçın-Ege haanga kelgeş:
 2213. "Am dört mööreñ meñji boldu, haan
 katım – dep
 2214. Çugaalap turgan-dır evespe oñ.
 2215. Inça deerge, üş möge olurgaş:
 2216. "Am-daa elek çüve bolgay aan moñ,
 ejikim" – dep
 2217. Üze kirip harılaarga,
 2218. "Am çünü kançaar çüvel,
 2219. Moñar, haan katım?" – dep
 2220. Aytırıp turup-tur evespe.
 2221. Malçın-Ege haan olura:
 2222. "Am daarta baza hüreş bolur, oglum,
 2223. Bo düne Ortun-Kara Mögeni çalap
 2224. Çeerbi kiji çeerbi kögeerjik aragalıg,
 2225. Çeerbi tergelig çoruy bargan çüve – dep,
 2226. Harı beer mindig boop-tur.
 2227. Kara-Kögel onu dıñnay salı-la
 2228. Sook çadın çadavıkaş,
 2229. Say kırınga soottunup
 2230. Çıda honup-tur evespe.
 2231. Dañgaar erten dañ bajı şara-here
 2232. Daş bajı sarıg-şokar hirede,
 2233. Udup, ottup körüp çıdarga,
 2234. İyi on çeerbi kiji
 2235. İyi çartından sürgü
 2236. Moñ-bile hap-sop:
 2237. "Möge şıladı, möge şıladı!" – dişken,
 2238. Oozunuñ höree ööleen, mööreen,
 2239. "Azazıg çüveñer kayda bardı?
 2240. Meñ suraam dıñnaaş,
 2241. Çastı berdi be?
 2242. Çana berdi be?
 2243. Kañmıl seekkileştir
 2244. Çuura çaskap kaayn,
 2245. Adıjım iştinge oynadıp kaayn" – dep
 2246. Köksenip, hörekenip çorup olurar
 2247. Mindig bolgan.
 2248. Oon küjür Hannıg karalığ Kara-Kögel:
 2249. – Ol çüü deerin ol?
 2250. Çastınmadım-daa, çanmadım-daa – dees,
 2251. Tup-tura halaaş,
 2252. Aldan kiji aştıp turup daaraan,
 2253. Aldan buur keji sodak-şudaan
 2254. Igry-dıgry tırtıp turup, kedip ap,
 2255. Sezen kiji sestip turup daaraan,
 2256. Sezen buur keji sodak-şudaan

2257. İgry-dıgry tırtıp turup kedip algaş,
 2258. Hovuzun kejr evip-devip,
 2259. Çügürüp turup-turup
 2260. Dis bajınga olura düjerge,
 2261. İyi dönme majalıktıgı tey deg,
 2262. İyi een e'di iyi sarıg oorga deg,
 2263. Kejegezi çü'ktüg kara buura deg boop-
 tur.
 2264. Hartıga kuştun kaşpagayı-bile,
 2265. Ezir kuştun şüürgezi-bile
 2266. Hap-şak kıldır segirjip ap-tır.
 2267. Segirjip algaş,
 2268. Çerniñ dovuraan deeringe tırlıdır,
 2269. Deerniñ sıldızın çerenge düjür,
 2270. Hürejip turup-tur.
 2271. Çejege, kajanga hürejip kelgen.
 2272. Kış boorga – hıraazın hılradı,
 2273. Çay boorga – şalıñın şalırtkayndır,
 2274. Suglug çerger baarga, sug çok apaar,
 2275. Sug çok çerger baarga, suglanıp keer,
 2276. Tayga çerger baarga, elezin-kum apaar,
 2277. Argalıg çerger baarga, os-çerger apaar.
 2278. Tozan honuk doktaal çok,
 2279. Aldan honuk amır çok,
 2280. Hürejip turup-tur.
 2281. Ortun-Kara Mögeniñ e'di izip,
 2282. Kolduunıñ aldından
 2283. Çü'ktüg kara buura deg
 2284. İyi ak kovuk uştunup, tögölgeş,
 2285. Hovuzun kejr üskülejip-şaşkıajıp,
 2286. İyi karak arazından
 2287. İyi hunan inek deg kara deri damdılap
 düjüp,
 2288. Hovuzun kejr üskülejip-şaşkıajıp turup-
 tur.
 2289. Kara-Kögel turgaş:
 2290. – Ol çün boor, ejim? – dep-tir.
 2291. Ortun-Kara Möge turgaş:
 2292. – Bis hüreşkenden beer,
 2293. Aldan çıl bolgan-dır,
 2294. Ada-iyem aavaylap-ööveylep
 2295. Turup azıraarda,
 2296. Aldan çıl bolgaş
 2297. E'di izizin deen çüve.
 2298. İnçap barganımda aajı-çañım
 2299. Bagay kiji men
 2300. Bektenip, bijıglanıp tur, kulugur – dep-
 tir.
 2301. Tevektepter deerge,
 2302. Deski çaagay uluu-bile ızırtıp,
 2303. Kajıktaptar deerge,
 2304. Kaşpagay şıdamıkkayı-bile ızırtıp
 turup-tur.
 2305. İnçap turda, Ortun-Kara Mögeniñ
 2306. Holunıñ tuduju çastıp turup-tur.

2307. Hannıg karalıg Kara-Kögeldeñ e'di izip,
 2308. İyi kolduk arazından
 2309. İyi çü'ktüg kara buura deg kövük şuurap-
 töktüp,
 2310. Hovuzun kejr çuglup,
 2311. Üskülejip-şaşkıajıp turup-tur.
 2312. İyi havak arazından
 2313. İyi hunan inek dek kara deri damdılap
 düjüp,
 2314. Hovuzun kejr üskülejip-şaşkıajıp turup-
 tur.
 2315. Ortun-Kara Möge:
 2316. – Ol çün boor, ejim?
 2317. Kara-Kögel:
 2318. – Bis iyi hüreşkenden beer
 2319. Çeden çıl bolgan-dır.
 2320. Adam-iyem aavaylap-ööveylep turup
 azıraarda,
 2321. Çeden çıl bolgaş
 2322. E'di izizin deen.
 2323. İnçap barganımda aajı-çañım
 2324. Bagay kiji men.
 2325. Aksıñ ulug kulugur çorduñ,
 2326. Harın bektenip tur! – dep çoruy-la,
 2327. Çüve kaap körbeen
 2328. Emdik çamınıñ bajınga kaggaş,
 2329. Tozan honuk doktaal çokka,
 2330. Aldan honuk amır çokka,
 2331. Çajında taaktavaan taagın taaktadı,
 2332. Çajında ıglavaan ızın ıgladı,
 2333. Tırkılap-tırkılap,
 2334. Dönmeen sıy düjürüp-tür.
 2335. Dönmeen sıy düjürgeş,
 2336. Beliniñ kırıñ orta
 2337. Olurup algaş amırıp, dıstanıp,
 2338. Hoyug sarıg taakpızın
 2339. Çaş baştıg, haş soruuldug dañzazınga
 2340. Tıp algaş, hoyuñnadır tırtıp,
 2341. Höreenge hülün hokkuñayndır
 2342. Hap tırtıp olurda,
 2343. Ortun-Kara Möge çıtkaş:
 2344. – Tın örşee, ejim – dep-tir.
 2345. – Meni bolza, tın örşee deg
 2346. Doruun er çorduñ-na – deen.
 2347. – Amıtanga kögüttürgeş,
 2348. Araga-darıga ezireeş,
 2349. Aan inçangan-dır men.
 2350. – Aragaga ezireen,
 2351. Amıtanga kögüttürgen kiji
 2352. İndig boor be? – dees,
 2353. Budunıñ ulug-ergee-bile
 2354. Aldan kulaş tamı kaza tepkeş;
 2355. Tanaan kıstındır, tavaan kararır,
 2356. Bajın kudu kıldır kiir kaapkaş,
 2357. Boş dagnı oora tırkaş,

2358. Duy salıp kaap-tır.
 2359. Ortun-Kara Mögeni oktap algaş:
 2360. – Beş möörey meenji boldu, haan katım
 – deerge,
 2361. Üş möge olurgaş:
 2362. – Ol çüü deerin ol, ejikim?
 2363. Am-daa elek bolgay aan mon! – dep,
 2364. Üze şaap harılap oluru-turlar evespe.
 2365. Oon Hannig karalig Kara-Kögel:
 2366. "Am çünü, kandıgı kılır çüvel,
 2367. Moonar, haan katım?" – deerge,
 2368. Katı Malçın-Ege haan olura:
 2369. – Bo düne üjen kiji
 2370. Üjen kögeerjik aragalig, üjen tergelig
 2371. Ulug-Kara Mögeni çalap çoruy bargan
 çüve.
 2372. Am daarta baza-la hüreş bolur iyin,
 oglum – dep
 2373. Harılap oluru-tur evespe.
 2374. Kara-Kögel onu dınnay salı-la,
 2375. Sook çadın çadaaş,
 2376. Say kırına soottunup çıda hongaş,
 2377. Erteninde daş bajı şara-here,
 2378. Daş bajı sarıg-şokar hire turda,
 2379. Udup, ottup körüp çıdarga,
 2380. İyi çartında iyi on beş
 2381. Üjen kiji sürgü mon-bile kakkan-sokkan:
 2382. "Möge şıladı, möge şıladı"dep –
 alğırışkan-kışkırışkan
 2383. Oozunun höree dirilep, dijmireen,
 2384. Köksengen, hörektengen.
 2385. "Azazıg çüvenjer, meen suraam dınnaaş,
 2386. Çastı bergen be, çana bergen be?
 2387. Kañmıl seekkileştir çuura çaskap kaayn,
 2388. Adıjım iştinge oynadıp kaayn" – dep
 alğırarga:
 2389. Kara-Kögel:
 2390. – Ço-ok, kayın indig boorlaan.
 2391. Çastınmadım-daa, çanmadım-daa,
 2392. Bo çıdır-la men – dees,
 2393. Tura halıp keep,
 2394. Aldan kiji aşıp turup daaraan
 2395. Aldan buur keji sodak-şudaan
 2396. Igry-dıgy kedip,
 2397. Sezen kiji sestip turup daaraan.
 2398. Sezen buur keji sodak-şudaan
 2399. Igry-dıgy kedip algaş,
 2400. Hovuzun keji mañnap,
 2401. Evip-devip keep,
 2402. Dis kırına olura düjerge,
 2403. İyi dönmeenin e'di
 2404. İyi majalıktıg tey deg,
 2405. İyi een e'di
 2406. İyi sarıg oorga deg,
 2407. Kejegezi çüktüg kara buura deg

2408. Apargan oluru turar
 2409. Mindig boop-tur evespe.
 2410. Şıyaan am, iyi möge oon
 2411. Hartıganın kaşpagayı deg,
 2412. Ezir kuştun şüürgedeerı deg,
 2413. Birde degjir,
 2414. Birde degbes,
 2415. Olçup-solçup eegilejip,
 2416. Hıyırtajp turup-turup,
 2417. Hap-şak kıldır segirjip ap-tırlar evespe.
 2418. Şıyaan am.
 2419. Ta çejege, ta kajanga tutçup kelgen çüve.
 2420. Çernin dovuraan deerıngı tırıldır,
 2421. Deerin sıldızın çerıngı düjür;
 2422. Suglug çerni kurgadır,
 2423. Kurgag çerni suglandı,
 2424. Tayga çerni elezin-kum kıldır,
 2425. Argalıg çerni os-çergen kıldır,
 2426. Tozan honuk doktaal çok,
 2427. Aldan honuk amır çok,
 2428. Kijın bolur – hıraazın hılıradır,
 2429. Çayın bolur – şalıñın şalıradır,
 2430. Üreldejip, hürejip keer orta,
 2431. Ulug-Kara Mögenin e'di
 2432. Çaa izip keep,
 2433. Kolduunın aldından
 2434. Çü'ktüg kara buura deg
 2435. Ak kövük şuurap, çastap,
 2436. Hovuzun keji üskülejip-şaskılajıp,
 2437. Havaanın arazından
 2438. Hunan inek deg kara deri damdılap,
 düjüp,
 2439. Hovuzun keji üskülejip-şaskılajıp turar
 2440. Mindig boop-tur evespe.
 2441. Oon Hannig karalig Kara-Kögel möge
 tura:
 2442. "Ol çün boor, ejim?" – dep aytırarga,
 2443. Ulug-Kara Möge tura:
 2444. "Bis hüreşkenivisten beer
 2445. Aldan çıl bolgan-dır.
 2446. Adam-iyem meni aavaylap-ööveylep
 azıraarda,
 2447. Aldan çıl bolgaş,
 2448. E'di izizin dep algap-yöreep kaan çüve.
 2449. İnçap barganımda,
 2450. Aaji-çañın bagay kiji men.
 2451. Harın bektenip tur, kulugur" – dees,
 2452. Kajıktaptar deerge,
 2453. Kaşpagay-şalıvı-bile ızırtıp,
 2454. Tevektepter deerge,
 2455. Deski çaagay uluu-bile ızırtıp turar
 2456. Mindig boop-tur evespe.
 2457. Ol-la tutçup turda,
 2458. Ulug-Kara Mögenin
 2459. Holunun tuduu çastıp,

2460. Şaa tönüp turda,
 2461. Hannig karalıg Kara-Kögeldiñ e'di çaa izip,
 2462. Kolduk aldından
 2463. Çü'ktüg kara buura ışkaş ak kövük
 2464. Şuurap, uştunup çaştas,
 2465. Hovuzun keji üskülejiş-şaşkılaş,
 2466. Havak arazından
 2467. Hunan inek deg kara der damdılap çaştas,
 2468. Hovuzun keji üskülejiş-şaşkılaş turar,
 2469. Mindig boop-tur evespe oñ.
 2470. Ulug-Kara Möge tura:
 2471. "Ol çüñ boor, ejikim?" – dep aytırarga,
 2472. "Bis hüreşkenivisten beer
 2473. Çeden çıl bolgan-dır.
 2474. Adam-iyem aavaylap-ööveylep azıraarda,
 2475. Çeden çıl bolgaş e'di izizin dep
 2476. Algaş-yöreep kaan çüve.
 2477. Mınçap barganımda,
 2478. Aajı-çañım bagay kiji men,
 2479. Aksıñ ulug kulugur çorduñ.
 2480. Harın eki bektenip tur" – dees,
 2481. Hartıganıñ kaşpagayı deg,
 2482. Deeldigenniñ dezii deg,
 2483. Hep-henerten sudak honçuzundan algaş,
 2484. Çüve kaap körbeen emdik
 2485. Çarınıñ bajinga kaggaş,
 2486. Çajında taaktavaan taagın taaktadır,
 2487. Çajında ıglavaan ızın ıgladı,
 2488. Tozan honuk doktaal çok,
 2489. Aldan honuk amır çok,
 2490. Tırkılandır kiiskip-kiiskip kelgeş,
 2491. Dörjmeen sıy düjürgeş,
 2492. Belinge olurup algaş,
 2493. Ças baştıg haş soruuldug danzazinga
 2494. Hoyug sarıg dñzezin tikkeş,
 2495. Hayıgayndır taakpılavişaan,
 2496. Höreenge hülün hap tırtıp
 2497. Olurup-tur evespe.
 2498. İnçap olurup turda:
 2499. "Meni tın örşee,
 2500. Aragaa alıkaş, |
 2501. Amıtanga kögüttürgeş,
 2502. İnçap turganın ol-dur" – dep,
 2503. Ulug-Kara Möge dilep çannırğa,
 2504. Hannig karalıg Kara-Kögel olura:
 2505. "Meni bolza tın örşee deg
 2506. Doruun er çorbadıñ be?" – dep
 2507. Turazında harılaaş,
 2508. Budunuñ ulug-ergee-bile
 2509. Aldan kulaş tamı kaza tepkeş,
 2510. Tanaan kışındır,
 2511. Tavaan karartır kiir kaggaş,
 2512. Boş dag deg Bora-Teyni
 2513. Tura tırtıp ekkelgeş,
 2514. Duy bazırıp kaap-tır oo.
 2515. Oon Malçın-Ege haanına kelgeş:
 2516. "Aldı mööreş meñii boldu, haan katım!" – deerge,
 2517. Demgi-le üş mögeler olura:
 2518. "Ol çüü deerin ol?
 2519. Am-daa elek bolgay aan moñ, ejikim" – dep,
 2520. Üze şaap harılup turar
 2521. Mindig bolgannar.
 2522. Oon Hannig karalıg Kara-Kögel:
 2523. "Am kandıgı, çünü
 2524. Kañcaar çüvel moonar, haan katım?" – dep aytırarga,
 2525. Haan katı:
 2526. "Bo dñne dörten kiji
 2527. Dörten kögeerjik aragalıg,
 2528. Dörten tergelig
 2529. Sırlıg-Mögeni çalap çoruy bargan çüve,
 2530. Am daarta baza-la
 2531. Hüreş bolur iyn, oglum" – dep
 2532. Harılup olurup turgan çüven irgin.
 2533. Onu dıñnaaş,
 2534. Hannig karalıg Kara-Kögel:
 2535. "Aldan irt keji
 2536. Askır egey tondan
 2537. Berip körün, haan katım" – dep-tir.
 2538. Aldan irt keji tonun
 2539. Ap kedip algaş,
 2540. Sook çadın çadavıtkaş,
 2541. Sook kara sugnuñ iştinge
 2542. Çıda honup-tur evespe.
 2543. Erteninde iyi çartında
 2544. İy çeerbi dörten kiji kakkan-sokkan
 2545. Konçug çalar ot deg sırlıg çüve keep,
 2546. Kara-Kögel dıñnaarga:
 2547. "Meñ suraam dıñnaaş,
 2548. Çana bergen be,
 2549. Çastı bergen be,
 2550. Ol bagay çüven?
 2551. Kañmıl seekkileştir
 2552. Çuura şaap kaayn,
 2553. Adıjım iştinge oynadıp kaayn" – dep,
 2554. Ööleen, aalaan çüve keep-tir.
 2555. Kara-Kögel onu dıñnaaş,
 2556. Tura halıp kelgeş:
 2557. – Çastınmadım-daa, çanmadım-daa,
 2558. Bo çıdır-la men – dees,
 2559. Dojun kañgırtkayndır tura halıp kelgeş,
 2560. Tonun üze sop,
 2561. Doştug tonu-bile şaptap,
 2562. Dolgandır mañnap turup-tur.
 2563. Ançap turbuje, tonu-daa estip kelgen.

2564. Sırlıg-Mögeniñ sırsı
 2565. Baza tönüp kelgen-dir.
 2566. Böle-haara tuda sop algaş,
 2567. Tozan honuk doktaal çokka,
 2568. Aldan honuk amır çokka,
 2569. Çajında taaktavaan taagin taaktadı,
 2570. Çajında ıglavaan ızın ıgladı tırıkılaaş,
 2571. Kalçaa dalaydıva
 2572. Karaş kıldır kiir oktapkan-dır evespe.
 2573. – Çedi möörey meenji boldu, haan katım
 – dep,
 2574. Mañnap kirip kelgen.
 2575. Ança deerge, üş möge olurgaş:
 2576. – Am-daa elek çüve bolgay aan oñ,
 ejikim? – dep,
 2577. Çugaalap-tırlar
 2578. – Çünü kılır çüve irgi, haan katım? –
 dep-tir
 2579. Malçın-Ege haan katı olurgaş:
 2580. – Bo düne izig mıyıtıg buganı çalap,
 2581. Bejen kiji bejen kögeerjik aragalıg,
 2582. Bejen tergelig çoruptu – dep
 2583. Çugaalap olurup-tur.
 2584. – İnek keji öl hömden ber, haan katım,
 2585. Holum üdüp-şidip alıyn – dep-tir.
 2586. Haan öl inek keji höm berip-tir.
 2587. Öl inek keji hömü-bile
 2588. Holun üdüp-şidip algaş,
 2589. Sook çadın çadavıtkaş,
 2590. Sook kara sug iştinge
 2591. Çıda honup-tur.
 2592. Erteninde dañ bajı şara-herede,
 2593. Daş bajı sarıg-şokar turda,
 2594. İzig mıyıtıg bugazı
 2595. Hoogaynıp-haanaaynıp bo-la kelgen.
 2596. – İştin, hırnı çara şelipteyn,
 2597. Azazıg çüveñer kaydal?
 2598. Meen suraam dıñnaaş,
 2599. Çastı bergen be?
 2600. Çana bergen be? – dep-tir.
 2601. Hannıg karalıg Kara-Kögel:
 2602. – Çok! Çastınmadım-daa, çanmadım-
 daa,
 2603. Bo cıdır-la men – dees,
 2604. Kañgırtkayndır tura halıp kelgen.
 2605. Dolgandır mañnap turgaş,
 2606. Hartıga kuştıñ kaşpagayı-bile,
 2607. Ezir kuştıñ şüürgezi-bile
 2608. Hap-şak segirip ap-tır.
 2609. Tayga çerге baarga,
 2610. Elezin kum apaar,
 2611. Ezim çerге baarga,
 2612. Os-çeergen apaar boop-tur.
 2613. Çerniñ dovuraan deeringe tınıldır,
 2614. Deerniñ sıldızın çeringe düjür,

2615. Ürejip-hürejip turgaş,
 2616. İyi mıyızından segirip algaş,
 2617. İyi mıyızın tura sop oktapkan-dır.
 2618. Tura sop oktapkaş,
 2619. Kijın bolur – hıraazın hılıradır,
 2620. Çayın bolur – şalıñın şalıradır,
 2621. Ürejip-hürejip turgaş,
 2622. Çüve kaap körbeen
 2623. Emdik çan bajın orta kaggaş,
 2624. Tozan honuk doktaal çok,
 2625. Aldan honuk amr çok tırıkılaaş
 2626. Çajında taaktavan taagin
 taaktadı
 2627. Çajında ıglavaan ızın ıgladı tırıkılaaş,
 2628. Höö horum çerin orta
 2629. Kuskun kuyt deer sek çok,
 2630. Saaskan sayt deer sap çok,
 2631. Öрге çılgar öl çok,
 2632. Çılan çılgar şık çok kıldır
 2633. Çanča düjürüp kaan-dır evespe.
 2634. Oon Hannıg karalıg Kara-Kögel:
 2635. "Ses möörey meenji boldu, haan katım"
 – deerge,
 2636. Baza-la demgi üş mögeler:
 2637. "Ol çüü deerin ol, ejikim?
 2638. Am-daa elek çüve bolgay aan oñ" – dep,
 2639. Üze kirip hanılup turup turar
 2640. Mındıg boop-tur.
 2641. İnça dep hanılaarga,
 2642. Hannıg karalıg Kara-Kögel:
 2643. "Am çünü, kandıgı
 2644. Kılır çüvel moonar, haan katım?" – dep,
 2645. Malçın-Ege haanından aytırarga,
 2646. Haan katı olura:
 2647. "İnçaarga am daarta baza
 2648. Hüreş bolur çüve.
 2649. Bo düne iyi ooldug
 2650. Kara hayırakanmı çalap,
 2651. Aldan kiji aldan kögeerjik aragalıg,
 2652. Aldan tergelig çoruy bargan çüve iyn,
 oglum" – dep,
 2653. Hanılup-tır evespe.
 2654. Onu dıñnay salı-la,
 2655. Küjür Hannıg karalıg Kara-Kögel
 2656. Sook çadın çadapkaş,
 2657. Say kırınga soottunup cıdıp ap-tır evespe.
 2658. Oon Kara-Kögel dañgaar erten
 2659. Dañ bajı şara-here,
 2660. Daş bajı sarıg-şokar hire turda,
 2661. Udup-ottup cıdarga,
 2662. İyi çarından iyi üjen aldan kiji
 2663. Sürgü moñ-bile kakkan-sokkan,
 2664. "Möge şıladı!", "Möge şıladı!" – dep
 algırgan-kışkırgan,
 2665. İyi ooldug kara hayırakanmı

2666. Hörek işti kiñgireen, kañgıraan:
 2667. "Azazıg çüveñer meen suraam dıñnaaş,
 2668. Çastı bergen be?
 2669. Çana bergen be?
 2670. Kañmıl seekkileştir
 2671. Çuura çaskap kaayn,
 2672. Adıjım iştinge oynadıp kaayn" – dep
 2673. Köksenip-hörektenip çorup olurar
 2674. Mindig bolgan.
 2675. Oon küjür Hannıg karalıg Kara-Kögel
 2676. Tup-tura halaas:
 2677. – Çok, kayın am,
 2678. Çastınmadım-daa çanmadım-daa,
 2679. Bo cıdır-la men – dep harılaaş,
 2680. Aldan kiji aşıp turup daaraan,
 2681. Aldan buur keji sodak-şudaan,
 2682. Igy-dıgyı tırtınıp kedip,
 2683. Sezen kiji sestip turup daaraan
 2684. Sezen buur keji sodak-şudaan
 2685. Igy-dıgyı tırtınıp kedip, beletkenip
 algaş,
 2686. Hovuzun keji evip-devip çügürüp keep,
 2687. Dis kırınga olura düjerge,
 2688. İyi döñmeeniñ e'di
 2689. İyi majalıktıg tey deg,
 2690. İyi een e'di sarıg oorga deg apargan,
 2691. Olurup turar mindig boop-tur.
 2692. Oon-na inçap tura,
 2693. Hannıg karalıg Kara-Kögel
 2694. İyi ooldug kara hayırakan-bile
 2695. Hartıganıñ kaşpagayı deg,
 2696. Ezir kuştıñ şüügedeerı deg,
 2697. Degjir, degbes, avıy-şavıy
 2698. Solçup-körjüp turup-turup,
 2699. Hap-şak kıldır segirjip-le ap-tırlar evespe.
 2700. Ta çejege, ta kajanga tutçup kelgen çüve;
 2701. Çerniñ dovuraan deeringe tırıldır,
 2702. Deerniñ buludun çerıngı düjür,
 2703. Suglug çerni kurgadır,
 2704. Kurgag çerni suglandı,
 2705. Tayga çerni elezin-kum
 2706. İyaştıg çerni os-çeergen kıldır,
 2707. Kijın bolur – hıraazın hılıradı,
 2708. Çayın bolur – şalıñın şalıradır tutçup
 kelgeş,
 2709. Küjür Hannıg karalıg Kara-Kögel
 2710. Ajınıp-horadap kelgeş,
 2711. Kayı-kayızınñ e'di iziiringe çedirbeyn,
 2712. Çüve kaap körbeen
 2713. Emdik çarınıñ bajınga salgaş,
 2714. Tozan honuk doktaal çok,
 2715. Aldan honuk amır çok tırkılap kelgeş,
 2716. Çajında taaktavaan taagin taaktadı,
 2717. Çajında ıglavaan ızın ıgladı
 2718. Kiiskidip-kiiskidip,

2719. Höö-horum çerge keep,
 2720. Kuskun kuyt deer sek çok,
 2721. Saaskan sayt deer sap çok,
 2722. Öрге çılgaar öl çok,
 2723. Çılan çılgaar şık çok kıldır,
 2724. Oktap düjürüp-tür evespe oñ.
 2725. Oon küjür Hannıg karalıg Kara-Kögel
 2726. Malçın-Ege haanga
 2727. Ol uu-bile evip-devip çedip kelgeş,
 2728. "Tos möörey meenji boldu, haan katım"
 – dep
 2729. Çugaalap turup-tur evespe.
 2730. İnça deerge, demgi üş möge olura:
 2731. – Aldı oranda señee tavarıstırar çüvevis
 2732. Am çok boldu.
 2733. Am bistıñ sestir, çigziner çüvevis çok
 boldu.
 2734. Alır deeniñ al,
 2735. Çiir deeniñ çi,
 2736. Öñ-tala boluul,
 2737. Üstüü orandan bis karaktaal,
 2738. Aldı orandan sen karakta – dijip,
 2739. Çaşpıp-çannıp çugaalap turup-turlar.
 2740. Oon Kara-Kögel olura:
 2741. "Kandıg adam, çüü adam
 2742. Ulus siler, eşterim?
 2743. Mal-daa bolza,
 2744. Añ araatan-daa bolza
 2745. Demir-des-daa bolza,
 2746. Kijee tavarıstırar.
 2747. Men bolza kiji bolbazık men be!" –
 deerge,
 2748. Demgi üş mögezi
 2749. Aldı kazıda karış bistig
 2750. Kañ hojuula ogunıñ bızın çılgaap,
 2751. Aksın-dañgıraan bergeş,
 2752. Üstüü orandıva hap çorup kaap-tırlar
 evespe oñ.
 2753. Küjür er Hannıg karalıg Kara-Kögel
 2754. Haan katınıñ ööñge çedip keerge,
 2755. Ses buttug şireeziniñ kırınga
 2756. Ses ka't olbuun çadıp salgaş, olurtup,
 2757. Çiñ sarıg şayın kudup,
 2758. Çigir-boovazın salıp,
 2759. Bogdanıñ bora irtin boop, bijırıp,
 2760. Hündülep turup turgan çüveñ irgin.
 2761. Oon Hannıg karalıg Kara-Kögel Daşkaar
 ünüp kılaştap çoruurga,
 2762. Arzılañ-Kıskılı büdüü imnep turup
 turgan.
 2763. Çanınga kılaştap çede beerge:
 2764. – Seni maldaar dep tur.
 2765. Oon sen: "Maldaarı çöp-tür" – dees,
 2766. İdik-hevim beripteyn deeringe,
 2767. Oruk ara hat-çaaşkın kelze,

2768. Kançaar men?
 2769. Ogum-çam beripteyn deerimge,
 2770. Oruk ara çaa-dayın bolza
 2771. Kançaar men?
 2772. Am kançaar, çağıs a'dımın
 2773. Alır boop-tur siler iyin – dees,
 2774. Meni aazap tudar sen.
 2775. İnçaarga çügde demir kijenin
 2776. Berbes sen çüve.
 2777. Oon kançaar am, men
 2778. Kançaarım-daa bodum bilgey men aan"
 – dep
 2779. Çağıp çugaalap turup-tur evespe.
 2780. İnçağış haan katının ööngde kirip
 keerge,
 2781. Malçın-Ege haan katı olura:
 2782. "Yozulug maldaar-dır iyin, oglum" – dep
 çugaalan-dır.
 2783. Kara-Kögel:
 2784. "Ol-daa çöp-tür.
 2785. Idik-hevim beripteyn deerimge,
 2786. Oruk ara bar çorumda,
 2787. Hat-çaaşkın kelze kançaar men?
 2788. Ogum-çemzeem beripteyn deerimge,
 2789. Oruk ara çaa-dayın kelze kançaar men?
 2790. Am kançaar boor, haan katım,
 2791. Silerge çağıs a'dımın
 2792. Tudar, boop-tur men iyin" – dep,
 2793. Harılap-tır evespe.
 2794. Haan katı olura:
 2795. "Çaa mün-dür, oglum" – dees,
 2796. Arzılap-Kıskıl adın algaş barıp-tır oo.
 2797. Oon haan katı
 2798. Kul kijinin kulaa bütküje,
 2799. Kulugur ıttın kulaa bütküje,
 2800. Nayır uluu nayır;
 2801. Çırgal uluu çırgal kılır dees,
 2802. Kögeerlignin köksünden,
 2803. Argaktıgnın aksından
 2804. Araga-hımızın çıp ekkep, egeleer dees,
 2805. Arı-övürde ara albatızın
 2806. Arıp-kurup çıp ekkep turup-tur evespe,
 2807. Çıglıp kelgeş, araga-hımızın ijip,
 2808. E'din-çemin çıp,
 2809. Nayırlap-bayırlap egeleen bolgaş
 2810. Malçın-Ege haannın kadını
 2811. Kara-Kögelge aragazın kudup sunarga,
 2812. "Çerimge araga-darı işpes,
 2813. Aajı-çağım bagay kiji men, kat-iyem" –
 dep,
 2814. Aray çörüp turup-tur evespe.
 2815. İnça deerge kat-iyezi tura:
 2816. "İyi on beş üjen mögeden ertsirze-daa
 2817. İyi üjen aldan mögeden
 2818. Kayın ertip şıdaar dep sen,
2819. Tudup aar ıynaar, oglum" – dees,
 2820. İndınnıg ırın ırlap,
 2821. İndınnıg sıgıdın sıgırtıp turup,
 2822. Daşkızın tudup turgan-dır evespe.
 2823. Kara-Kögel tura:
 2824. "Çaa kançaar, boduğarnı boduğar-la
 2825. Bilip tur siler iyin" – dep harılaaş,
 2826. İjip turup-tur evespe.
 2827. Oon ulus ezirees, ujup-turup turda,
 2828. Küjür Kara-Kögel
 2829. Kögeer aragarnı kögeeri-bile
 2830. Köngeyti tudup ijip,
 2831. Doskaar aragarnı doskaarı-bile
 2832. Doğaytı tudup ijip turgas,
 2833. Haannın öönden köksenip-hörektenip,
 2834. Algırıp-kışkırp ünüp keerge,
 2835. İyi üjen aldan möge
 2836. İyi çükten keep segirip alırga,
 2837. Aldan mögeni aldı çükçe
 2838. Arbay taraa deg çajıpkaş,
 2839. "Çer – iyem, Deer – adam, kançaldın,
 çoondun?" – dep
 2840. Kara çerin sirineyindir,
 2841. Kök deerin hölberneyindir algırar orta,
 2842. Deerden daş dolu düşkeş,
 2843. Haannın ara-albatızının,
 2844. Azıraan malının ortaa keziin
 2845. Çılça düjüp kaap-tır evespe.
 2846. Kara-Kögel ol-la algırıp-kışkırp çorup
 çoraaş,
 2847. Haannın ojuu-dajı-bile kadı bütken,
 2848. Hüler pajın hül dalgan kıldır
 2849. Tepsep turup berip-tır evespe.
 2850. Oon haannın kadını,
 2851. Kat-iyezi kaday,
 2852. Tos ka't şıl bajın işinde,
 2853. Aldın dağınaga çügürüp çede bergeş:
 2854. "Konçug kijige
 2855. Araga ijirtiptim, uruum" – deer orta,
 2856. Aldın dağına üne çügürüp kelgeş,
 2857. Hannıg karalığ Kara-Kögeldin,
 2858. Başkı salaazından çederge,
 2859. Burunduktug buga-la,
 2860. Buylalığ buura deg
 2861. Mindig bolgan bolgaş
 2862. Ol-la çedip çorup,
 2863. Tos ka't şıl bajının işinge
 2864. Apparıp ududup çıttırıp kaap-tır evespe.
 2865. Oon daartazında Kara-Kögel
 2866. Udup, ottup körüp çıdarga,
 2867. Tos ka't şıl bajın işinde çıdar,
 2868. Orun baarında haannın aldın dağınazı
 2869. Şay hayındırıp olurur
 2870. Mindig bolgan.
 2871. Oon Kara-Kögel çıda, aldın dağınadan:

2872. "Düün men döo ögge
 2873. Aragalap olurgan kiji eveyik men be?
 2874. Kim mında ekkep çıttırıp kagdı?" – dep
 aytırıp
 2875. Aldın daŋgına olura:
 2876. "Men-ne ekkep çıttırıp kagdım.
 2877. Sen-daa ıŋkaŋ konçuŋ kiji körbeen men.
 2878. Ezirik "Deer – adam, Çer – iyem!" – dep
 2879. Alırıp-kıŋkırarınğa,
 2880. Daŋ dolu düşkeŋ,
 2881. Adamnıñ azıraan malınıñ,
 2882. Ara-albatızınıñ çartık keziin
 2883. Çılça düjüp kagdı.
 2884. Ol-daa kançaar,
 2885. Ara-albatı, azıraan mal-daa
 2886. Özüp kövüdep-le keer ıynaar.
 2887. Dag-daa çuglup kelgeŋ,
 2888. Deer-daa çarŋık düşkeŋ,
 2889. Buzup, ürep çadaar
 2890. Ojuk-dajı-bile tuduŋ,
 2891. Hüler pajın çuura tepsep kaaptıñ,
 2892. Ol-la konçuŋ-dur" – dep,
 2893. Çugaalaanın dıñnay salı-la
 2894. Küjür Hannıg karalıg Kara-Kögel
 2895. Kara saar idiin
 2896. But bajınğa ala salı-la,
 2897. Kara torğu tonun
 2898. Eğin bajınğa ala salı-la,
 2899. Üne halıp kelgeŋ:
 2900. "Çer – iyem, Deer – adam!
 2901. Araga-daraa ezireeŋ,
 2902. Oskunuptur-tur [men]
 2903. Çılıg hünden hünnep hayırlandı!" – dep
 2904. Kuskunnaar orta,
 2905. Çılıg hün hünnep,
 2906. Demgi ölgen, çitken ara-albatınıñ
 2907. Ortaa kezii dirliip ünüp turar,
 2908. Orta kezii ölüp kalgan
 2909. Mindig boop-tur.
 2910. Oon bodu argalıg sayaktıñ ıyajın
 2911. Aa-sıvıra tırtıp ekkelgeŋ, hömür öjürgeŋ,
 2912. Biyeegi buza tep kaapkan
 2913. Hüler pajın sırladıp turup kudup
 büdürerge,
 2914. Biyeegizinden artık çaagay
 2915. Paŋ boop-tur evespe.
 2916. Şıyaan am, oon Malçın-Ege haan
 2917. Aldın daŋgınazı bile Kara-Kögelge
 2918. Tozan a't dolğanıp çetpes,
 2919. Dokulçak ak örgeezin tip berip,
 2920. Aldan adan tevezin soodup,
 2921. Ediniñ ortuzundan et
 2922. Malınıñ ortuzundan mal
 2923. Üzüp beer boop aazap turup turgan.
 2924. Şıyan oon, aynıñ çazında, hünnüñ

 ekizinde
 2925. Aldın daŋgınazı-bile
 2926. Hannıg karalıg Kara-Kögel küdeezin
 2927. A'tkarıp çorudar dees,
 2928. Ulug kara a'dın
 2929. Kara-Kögelge keep mundurarga,
 2930. Çavaanın arazından hos öde beer bolgan.
 2931. Ulug ŋilgi a'dın ekkep mundurarga,
 2932. Bogba çavaa mungan ıŋkaŋ,
 2933. İlyñaynıp turar mindig bolgan.
 2934. Oozun ılyñayındır, tendiñeyindir munup
 algaŋ,
 2935. Haan katınıñ aalından
 2936. A'ttanıp köjüp ünüp-tür evespe.
 2937. Ol-la çorutkaŋ, çer ortuzu hire çerge
 2938. Köjüp çorup oluru-turlar evespe.
 2939. Malçın-Ege haannıñ biçii oglu
 2940. Bir-le hün oynap çoraas,
 2941. Demir bajın közeneenden bakılap
 köörge,
 2942. Çestezi Hannıg karalıg Kara-Kögeldiñ
 2943. Arzılañ-Kıskıl a'dın,
 2944. Demir kijen-bile kijenneeŋ,
 2945. Demir baganada ıyak tak kıldır bağlap
 kaan
 2946. Demir kijeni-bile çer kögün
 2947. Eegi ortuzunga çedir kazıp çiy bergen,
 2948. İyi karaa düvünde düje bergen,
 2949. İyi bıktı degiı soglu bergen
 2950. Turup turganın körgeŋ:
 2951. "Meeñ adamnıñ-daa
 2952. İŋti-sagıjınıñ bağın,
 2953. Çarŋıs küdeeziniñ çarŋıs a'dın
 2954. Ölır bağlap kaaptar deeni ol-dur" – dep
 bodaas,
 2955. Mañnap çorutkaŋ,
 2956. Adazınıñ dülgüürün barıp oorlap algaŋ,
 2957. Demir bajınıñ ajıtkaŋ,
 2958. Arzılañ-Kıskıldıñ demir kijeniniñ
 2959. İyi başkı holaan adırğaŋ,
 2960. Budunga söörtündür çedip algaŋ,
 2961. Sugğarar dees, sug kıdınga ekkep
 salırğa,
 2962. Suksaan mal uzun dının sıvıra kılaŋtaas,
 2963. Sugnuñ tereñinge kire bergen,
 2964. Demgi ool ijip algaŋ, ünüp keerge,
 2965. "Todup alğay aan" dep bodap turbuje,
 2966. Arzılañ-Kıskıl suun ijip algaŋ,
 2967. Üne kılaŋtap kelgeŋ, doktaavayn-daa
 2968. Çige songu çükçe körüngeŋ,
 2969. Çelip-le kaap-tır evespe.
 2970. Ool oon çügürgeŋ,
 2971. Aksagaldıy-Sayın-Havıçaa çedip
 kelgeŋ,
 2972. "Arzılañ-Kıskıldı sugğarıp turumda,

2973. Uzun dının ušta sop algaş,
 2974. Çelip çoruy bardı, akım" – dep
 çugaalaarga,
 2975. Aksagalday-Sayın-Havıçtı
 2976. "Askak-Şokar seni çetpes bolza,
 2977. Dovuk, dorzuun kestirgey aan,
 2978. Aksagalday-Sayın-Havıçtı:
 2979. Seni şalbadavas bolza,
 2980. Holu, budun kestirgey aan!" – dees,
 2981. Askak-Şokarın mungaş,
 2982. Sır soondan hap çorutkaş,
 2983. Çedip kelgeş, Arzılañ-Kıskıldın
 2984. Argalıktıg aldı moynundan kiir
 kaaptarga,
 2985. Küjür Arzılañ-Kıskıl
 2986. Aksagalday-Sayın-Havıçtının hol, budu-
 bile
 2987. Askak-Şokar a'tın höree-bile
 2988. Üze sop algaş,
 2989. Salıp ınay-la boop-tur evespe on.
 2990. Hannıg karalıg Kara-Kögel
 2991. Çer ortuzunga köjüp çorup
 olura,
 2992. Aldın dañgınazı-bile
 2993. Uluzunun soonga elejeynıp çorup orda,
 2994. Henerten biçii ça's çagğılap,
 2995. Biçii hat hadıgılap turar
 2996. Mindig bolgan.
 2997. Bodap çortup olurarga,
 2998. A'dının daajı bolgaş
 2999. Ezini ıškaş bolgan.
 3000. Oon düşkeş, sidiktep olurda,
 3001. Küjür Arzılañ-Kıskıl
 3002. Bo udur çelip olurup-tur evespe.
 3003. Kıynı-bile erte çelip çıdırdı,
 3004. "Ol kaynaar baarın ol, Arzılañ-Kıskıl?" –
 dep aytırarga,
 3005. "Kaynaar boor
 3006. Çer-çurtumçe çanarım ol-dur" – dep
 3007. Kijenin bir budunda söörtüp algan, –
 3008. "Demir kijeniñ berbes sen deerimge
 3009. Öneezin berip,
 3010. Meni çüge kadayga sattın?" – dep
 harılap-tır
 3011. Kara-Kögel oon:
 3012. – Haan katım olurgaş,
 3013. "A'dın bergeş, kijenin berbeske
 3014. Kayın boor! – dees,
 3015. Eerejiri konçug boorga,
 3016. Şıdaşpayn beripkenim kay" – dep
 çugaalaas,
 3017. Çugaazın töndürgeñiñ kayızı çorda,
 3018. Erte çelip bar çıdıp-tır.
 3019. Ol-la bar çorda,
 3020. Aldın dañğınanıñ kıynı-bile
 3021. Erte çelip çıdırdı,
 3022. "Ol kaynaar baarın ol?" – dep aytırarga,
 3023. "Kaynaar boor
 3024. Çanarım-na ol-dur" – dees,
 3025. Erte çelip çıdırdı,
 3026. "Er a't er eezinge-daa
 3027. Hayıralıg-la ıynaar,
 3028. Er eezi er a'dinga-daa
 3029. Hayıralıg-la ıynaar,
 3030. Er eerñiñ çarjınçım,
 3031. Türeñçiin körbes sen be?" – dep,
 3032. Aldın dañğına çugaalaarga,
 3033. Doktaap tura düjüp-tür evespe on.
 3034. Budunçe köörge,
 3035. Demir kijenin söörtüp algan,
 3036. Moynunçe köörge – argamçılıg,
 3037. On ujunda Askak-Şokarın höreen
 3038. Aksagalday-Sayın-Havıçtı akızınıñ
 3039. Holu-budu-bile kadı söörtüp algan
 3040. Boop-tur evespe.
 3041. Oon ınçap turbuje,
 3042. Kara-Kögel aldın dañğınazınıñ **çanınga**
 3043. Çedip keep:
 3044. "Arzılañ-Kıskıl harın-daa
 3045. Çedip keep-tir iyin" – dep **çugaalaarga**,
 3046. Kadın:
 3047. "Çedip kelbeyn kançaar,
 3048. Askak-Şokar a'tın höreen,
 3049. Aksagalday-Sayın-Havıçtının holun,
 budun
 3050. Söörtüp algaş keep-tir.
 3051. Askak-Şokar-daa kançaar,
 3052. Aksagalday-Sayın-Havıçtı **akım-na**
 3053. Konçug-dur, hööküy" – dep,
 3054. Çugaalap turup turgan çüven **irgin**.
 3055. Şıyaan oon am,
 3056. Küjür Hannıg karalıg Kara-Kögel
 3057. Arzılañ-Kıskılın mungaş,
 3058. Boş dagnı oora tırtıp,
 3059. Törepçilep algaş,
 3060. "Dort şıygan çerimge **çorup**,
 3061. Doorra şıygan çerimge **honup**,
 çorup
 3062. Çedip keer siler!" – dep **çagaas**,
 3063. Hap çorup kaap-tır evespe **on**.
 3064. **Ol-la** hap çorutkaş,
 3065. Aalına çedip keerge,
 3066. İyezinge beletkep bergen
 3067. Çag ovaazı çamdıyıp,
 3068. E't ovaazı emirli bergen
 3069. Mindig boop-tur.
 3070. Hannıg karalıg Kara-Kögeldiñ avazı
 3071. Say-Kuu kadın:
 3072. "Oglum çedip kelgen-dir" – dees,
 3073. Şay hayındıra berip-tir.

3074. İnçap turbuje,
 3075. Kara-Kögel bodu hey it eertip kaapkaş,
 3076. "Daştın it eere-dir,
 3077. Ünüp körem, avay" – dees, ündürüpkeş;
 3078. Üne beer arazında, odun şüşküre
 kaapkaş,
 3079. Himijin çajıra kaaptıp-tır.
 3080. İnçaar orta şayı aja höörep kelgen..
 3081. Avazı ol üyede kirip keerge,
 3082. İyi holundan tutkaş,
 3083. "Meen açamın kançap ölgenin
 3084. Orta çugaalavas bolzunza,
 3085. Bo izig şayje
 3086. İyi holunnu bijır suptar men" – deer orta,
 3087. Avazı:
 3088. "Çugaalaayn, çugaalaayn, oglum,
 3089. Sen hırn iştinge çoruında,
 3090. Seen adar Möge Bayan-Talaynı
 3091. Çige songu çükte
 3092. Uzun Kara-Hemni ejeley töreen,
 3093. Kadın-Kara, Ak-Haan iyi alışkı ölüргеş,
 3094. Ara-albativisti, azıraan malivisti,
 3095. Et-sevivisti şuptuzun
 3096. Olçalap, üptep algaş bargan çüve,
 oglum" – dep
 3097. Çugaalap-tır evespe.
 3098. Oon **çin** şayın ijip,
 3099. Çigir-boovazın çip algaş,
 3100. Adazının ölürtken çerin dileer dees,
 3101. Çige songu çükte
 3102. Adazı Bayan-Talaynın çurttap çoraan
 3103. Çinge-Kara-Heminçe uglaaş,
 3104. Hap çorup kaap-tır evespe.
 3105. **Ol**-la hap çorutkaş,
 3106. Çinge-Kara-Hemnin aksinga hap keerge,
 3107. Tos ka't şil bajır bar bolgan.
 3108. **Oon** tos haalgazın ajda tarbıdaaş,
 3109. Kire beerge,
 3110. **Ses** buttug şiree kırında,
 3111. **Ses** ka't olbuk kırında
 3112. Kijinin söögü saylanıp kalgan çıdar
 bolgan.
 3113. Oon dedir üne marınap kelgeş,
 3114. Arzılañ-Kıskıldın han sidiin sidiktetkeş,
 3115. Des mıyaan mıyaktatkaş,
 3116. Biriktir tudup turup
 3117. Demgi söökterni. eptey kaggaş,
 3118. Çaap turup turgan.
 3119. İnçaarga oozu çaa ölgen kiji apargan-dir.
 3120. Oon tıngarıp aar dep çorda,
 3121. Kuu söök boop keñgirtkeynip keep dijer
 3122. Mındıg bolgan.
 3123. Oon iyi udaa dirgizip alır dees,
 3124. Çadap kaaş,
 3125. "Bo-daa kiji berjip bolbas,

3126. Töre aralçaan kiji-dir" – dees, kaapkaş,
 3127. Tos ka't şil haalgazın
 3128. Duy tarbıdap kaaptıp-tır evespe.
 3129. Oon ol-la kakkaş,
 3130. Çinge-Kara-Hemnin bajinga
 3131. Hap çedip keerge,
 3132. Şaanda bay aal turgan
 3133. Çer bar bolgan.
 3134. Oon çige mumunda ıdık bora teynin
 bajinga
 3135. Üne marınadıp keerge,
 3136. Söök-dayaa saylanıp kalgan kiji çıtkan.
 3137. Oon söökterin eptey tudup turgaş,
 3138. Arzılañ-Kıskıl a'dının
 3139. Han sidiin sidiktetkeş,
 3140. Des mıyaan mıyaktatkaş,
 3141. Biriktir tudup turgaş, çaarga,
 3142. Çaa ölgen kiji kınıp keep-tir.
 3143. Oon soonda
 3144. "Meen adam Möge Bayan-Talay şın
 bolza,
 3145. "Çop erte uduy bergen kiji boor men" –
 dees,
 3146. Tura halıp çugaalajıp-la keer tynaana" –
 dees,
 3147. Aldın dopurzak kımçızu-bile
 3148. Belin orta domnay kakkaş,
 3149. Arta halıy beerge,
 3150. Oozu şınap-la kovayıp turup keep,
 3151. Çugaalaza-la kiji bilip alır hire
 3152. Sös, çugaa-daa çok.
 3153. Anaa-la şuluraar. Mındıg boop-tur.
 3154. Oon hooçun şagnın hopçu sarıg sudurun
 3155. Uştı sop algaş, körtip olurarga,
 3156. Adazının öögün, dijizin
 3157. Hey küske ızırıp algaş,
 3158. Çedi ka't çer,
 3159. Tos ka't dovurak aldınçe
 3160. Kire bergen boop-tur.
 3161. Oon şonmas as boop huulup algaş,
 3162. Soondan kirgeş,
 3163. Uk küskeni ölüргеş,
 3164. Öögünün dijizin ap algaş, ünüp keerge,
 3165. Adazı baza ölüp kalgan
 3166. Çıdıp-tır evespe.
 3167. Oon demgi öögünün dijizin
 3168. Adazının aksınçe kiir kaapkaş,
 3169. Bodu katap biyeegi boop,
 3170. Ede huulup algaş,
 3171. Söök-dayaan eptep tutkulaaş,
 3172. Demgi-le yozugaar dirgizerge,
 3173. Adazı kovayıp keep,
 3174. "Çop erte uduy bergenim ol boor" – dep
 çugaalaaş,
 3175. Tura halıp keep-tir.

3176. Tura halıp kelgeş,
3177. "Çüü mindig çerniñ çeskee,
3178. Sugnuñ suksaa çüve sen?" – dep
çugaalaarga,
3179. "Men bolza seen ogluñ
3180. Hannıg karalıg Kara-Kögel
3181. Dep kiji men" – deer orta,
3182. Adazı olura:
3183. "Seen ogluñ men,
3184. Seen ogluñ men" – dep algan,
3185. Çüü mindig çerniñ çeskee,
3186. Sugnuñ suksaa çüve sen?" – dep,
3187. Serte çok kökseñ-hörektep
3188. Olurup-tur evespe.
3189. "Çaa inçaarga,
3190. Sen döo dagnıñ bajınga
3191. Olurup alam,
3192. Men bo dagnıñ bajınga
3193. Olurup alıñ.
3194. Inçangaş kayı-kayıvıstıñ
3195. Aastarıvısçe kiir sıkırjılı.
3196. Bir eves kayı-kayıvıstıñ
3197. Aksıvısçe kirip turar bolza,
3198. Şın-na ıynañ" – dep çugaalaan soonda,
3199. Kayı-kayızı iyi dag bajınga
3200. Olurgulap algaş, sıkırjırga,
3201. Şınavı-la kayızınıñ-daa
3202. Aksınçe kirip turar
3203. Mindig boop-tur evespe.
3204. Oon iyi adaşkılar tanıjıp ap-tırlar.
3205. Inçap turbuje adazı Möge Bayan-Talay:
3206. "Arıda adaanıñ ap,
3207. Övürde öjeenim ap
3208. Çorur kiji men" – dey beer orta,
3209. Oglu: "Men maar barayn,
3210. A sen sonğu aal-çurtuvustu
3211. Hondurup, ajaap karaktap, eelep olur" –
dep
3212. Çugaalap turup turgan çüven irgin.
3213. Şıyaan. Oon oglu
3214. Hannıg karalıg Kara-Kögel
3215. Dirgizip algan evengen çanagaş adazın
3216. Hepkerip, tonnadıp a'tkarar dees,
3217. Bodunuñ kara torğu tonunuñ
3218. Ööledin suybay tutkaş,
3219. Kara torğu ton kılıp tongarıp,
3220. Kara saar idiiniñ honçuzun suybay
tutkaş;
3221. Kara saar idik kılıp berip, kettirip,
3222. Kara dordum kurun suybay tutkaş,
3223. Kara dordum kur kılıp kurjandırıp,
3224. Karaktıg odagalıg kara kiş keji börgün
3225. Suybay tutkaş,
3226. Karaktıg odagalıg kara kiş keji bört
3227. Kılıp berip ketsip, hepkergeş,
3228. Arzılañ-Kıskıl a'dınıñ
3229. Çelin, kuduruundan çula tırtkaş,
3230. Arzılañ-Kıskıl a't kılıp berip,
3231. Ezer, çügeninden suybay tırtkaş,
3232. Ezer, çügen kılıp, ezertep, çügenneñ
berip,
3233. Hey-ilbi-bile a'ttandırıp,
3234. Heptendirgeş çorudup kaaş,
3235. Bodu adazınıñ adaanın,
3236. Öjeenin sürüp negeer
3237. Ak-Haan, Kadın-Kara iyi alışkınıñ
3238. Aldı çıl bolgan izin
3239. Alır aza boop istep,
3240. Çedi çıl bolgan izin,
3241. Çer eezi boop istep,
3242. Çige sonğu çükçe,
3243. Uzun-Kara-Hemçe uglaaş,
3244. Hap-la kaaş-tır evespe.
3245. Ol-la istep, dilep çorutkaş,
3246. Teve kadarçızınga
3247. Taagılıg bora çavaalığ,
3248. It keji kövençiktig,
3249. İnğırjak ezerlig,
3250. Bagay ool boop huulup algaş,
3251. Çıldır-şak, çıldır-şak kıldır
3252. Çortup çedip keerge,
3253. Kazıra mungan aşak kiji boop-tur.
3254. Ulan çookşuladı çortup çede bergeş:
3255. "Kayı haannıñ kañ sürüü boor, irem?" –
dep
3256. Aşaktan aytırarga,
3257. Aşak tura:
3258. "Biyee şagda bolza,
3259. Möge Şagaan-Toolay, Möge Bayaan-
Talay
3260. İyi adaşkınıñ malı bolur çüve.
3261. Am şagda Ak-Haan, Kadın-Kara iyi
alışkınıñ
3262. Kañ sürüü bolur çüve iyin, oglum" –
deerge,
3263. "Ok, ködek, iyi haannıg çoraan kiji-dir
sen,
3264. Kayızı kadıg-doşkun,
3265. Kayızı çöölön-çımçak çüvel, irem?" –
dep aytırarga,
3266. "Ölgen kiji çerle eki
3267. Ölgen mal çerle süttüg bolur iyin.
3268. Biyeegi haannarımıñ kandıg deerlaan.
3269. Am türep çor men.
3270. Şaanda şagda haannarım turda,
3271. Kazı ra munup algaş,
3272. Mal çandırar hamaan çok
3273. Bak a't bezin munup algaş,
3274. Çandırıp körbeen men" – dep hanılaaş,
3275. "Sen kayın keldiñ?

3276. Kaynaar bar çor sen, oglum?" – dep
 aytırarga,
 3277. Ool tura:
 3278. – Men bolza bistiñ haannıñ
 3279. Dorum tevezi çitken,
 3280. Onu dilep dolagaynı dolgangan,
 3281. Delegeyni deskingen
 3282. Mındıg kiji men.
 3283. Am baza-la dorum teve dilep çor men.
 3284. Harın teveden çünü kördüñer, irem? –
 dep
 3285. Aytırar mındıg boop-tur.
 3286. Oon aşak tura:
 3287. "Adır, oglum, am sen çerle
 3288. Dıñnaan, körgeñ boor sen.
 3289. Şaanda Say-Kuu kadın
 3290. İştig-saattıg oylap deze bergen çüve.
 3291. Ool bojuapkan, oon oglun
 3292. Hannıg karalıg Kara-Kögel dep adaan,
 3293. Ol konçug erlik eres
 3294. Eginnigge alıspas,
 3295. Erinnigge alıspas,
 3296. Çarınnıgga oktatpas;
 3297. Çaaktıgga alıspas,
 3298. Küş-küçülüg kiji dep
 3299. Suraa dıñnalır çüve bolgan.
 3300. "Ol kiji am kaydal?
 3301. Oon çünü bildiñ?" – dep
 3302. Çugaalaar mındıg boop-tur evespe.
 3303. İnça deerge, ool tura:
 3304. "Ol kiji çige murnuu çükte
 3305. Malçın-Ege haannıñ
 3306. Aldın dañğınazın çalap aar dep çoraas,
 3307. Ol haannıñ Sırlıg-Mögeziniñ sırzınga
 3308. Çirtip ölürtip kaan çüve dep
 3309. Dıñnaan men" – dep megelep
 çugaalaarga,
 3310. Aşak: "A, onu körtip bir amıraar dep
 bodaan,
 3311. Am horjok-tur.
 3312. Mınçap çoraas-la düvüreer çüve-dir oo!"
 – dees,
 3313. Bagay kazırızından añarlıp keep düjüp,
 3314. Kazırızınga bastırıp kaggı deg,
 3315. Iglap çıdıp kaap-tır evespe.
 3316. Hannıg karalıg Kara-Kögel oon-na
 çorutkaş,
 3317. Bogba mungan cılgı kadarçızınga
 3318. Çıldır-şak, çıldır-şak kıldır
 3319. Çortup çedip kelgeş:
 3320. "Bo kayı haannıñ kañ sürüü boor, irem?"
 – dep aytırarga,
 3321. Aşak tura:
 3322. "Bo şaanda şagda bolza
 3323. Möge Şagaan-Toolay, Möge Bayan-

Talay iyi adaşkınıñ
 3324. Malı, kañ sürüü bolur çüve.
 3325. Bo şagda bolza,
 3326. Ak-Haan, Kadın-Kara iyi alışkınıñ
 3327. Kañ sürüü bolur.
 3328. Mındıg-la çüve-dir bo, oglum" – deer
 orta,
 3329. Ool turgaş:
 3330. "Ok, ködek, iyi haannıg çoraan-kiji-dir
 sen.
 3331. Kayızı kadıg-doşkun,
 3332. Kayızı çöölön-çımçak çoraan çüvel,
 irem?" – dep
 3333. Aytırarga, aşak tura:
 3334. "Ölgen kiji çerle eki,
 3335. Ölgen mal çerle süttüg.
 3336. Biyeegi haannarımın kandıg deeril aan,
 3337. Konçug eki haannarım-na bolgay.
 3338. Bogba munup, mal çandırar hamaan çok,
 3339. Bak a't-daa munup,
 3340. Mal çandırıp körbeen men.
 3341. Konçug çüve-dir iyin, oglum" – dep
 çugaalaas:
 3342. "Kayın keldiñ? Kaynaar baarıñ ol?" –
 deerge,
 3343. Ool tura:
 3344. " – Bistiñ haannıñ dorum tevezi
 çitkenden beer,
 3345. Tos cıl bolgan.
 3346. Onu dilees,
 3347. Dolagaynı dolgangan,
 3348. Delegeyni deskingen
 3349. Mındıg kiji men.
 3350. Am baza-la onu dilep çor men.
 3351. Harın dorum teveden
 3352. Çünü kördüñ, irem?" – dep
 3353. Udur aytırıp turup-tur evespe.
 3354. İnça deerge:
 3355. "İNçaarga sen dolagaynı dolgangan,
 3356. Delegeyni deskingen kiji-le-dir sen,
 3357. Senden bir çüve aytırarın" – dees,
 3358. "Bistiñ Say-Kuu kadın ol şagda
 3359. Çaa-dayından iştig-saattıg oylap deskeş,
 3360. Hannıg karalıg Kara-Kögel dep
 3361. Ool urug bojaan,
 3362. Ol kiji konçug erlik eres
 3363. Eginnig çüvee oktatpas,
 3364. Erinnig çüvee alıspas,
 3365. Çarınnıg çüvee oktatpas,
 3366. Çaaktıg çüve alıspas,
 3367. Orlan eres, küş-küçülüg kiji dijiñ,
 3368. Ol kelze ölbeen boduvus ölür,
 3369. Öşpeen oduvus öjer bolgay" – dep
 3370. Bijireşken, sımıraşkan turar
 3371. Çüveler bolgay aan moñ!

3372. Oon çünü bildiñ, oglum?" – dep
aytırarga,
3373. Ool tura:
3374. "Ol kiji çige murnuu çükte
3375. Malçın-Ege haan dep kijiniñ
3376. Aldın dañgıñazın
3377. Çalap aar dep çoraaş,
3378. Ooñ Sırlıg-Mögeziniñ sırlınga
3379. Çirtip ölüp kalğan dep
3380. Dıñnaan men" – dep
3381. Megelep harılaaş,
3382. **Ool** ulaştır çortup kaap-tır evespe.
3383. Aşak:
3384. "A onu körüp, bir amırap ırğaar dep
bodaan çüve.
3385. Am horjok bolğan-dır.
3386. Kiji mınçap çoraaş-la
3387. Düvüreer çüve-dir ool" – dees,
3388. Bagay bogbazından anđarlıp keep düjüp,
3389. Bogbazınga bastırıp kagğı deg
3390. Iğlap-sıktañ çıdıp kaap-tır oo.
3391. Hannıg karalıg Kara-Kögel
3392. Ol-la hap çorutkaş,
3393. Moldurga mungan inek kadarçızı aşakka
3394. Çıldır-şak, çıldır-şak kıldır
3395. Çortup çede bergeş,
3396. "Bo kayı haannıñ
3397. Kañ sürüü boor, irem?" – dep aytırarga,
3398. Aşak tura:
3399. "Bo biyee şagda bolza,
3400. Möge Şagaan-Toolay, Möge Bayan-
Talay
3401. İyi adaşkıñıñ malı boor çüve iyin, oglum,
– [deen]
3402. Ool tura:
3403. "Ok, ködek, iyi haannıg çoraan kiji-dir
sen, ale?
3404. Ol iyi haannıñ kayızı kadıg-doşkun,
3405. Kayızı çööleñ-çımçak
3406. Çoraan çüvel?" – dep aytırıp-tır evespe.
3407. Oon aşak tura:
3408. "Ölgen kiji çerle eki,
3409. Ölgen mal çerle süttüg.
3410. Biyee haannarımna kandıg deeril aan!
3411. Konçug eki haannarım-na bolgay.
3412. Mındıg moldurga munup
3413. Mal çandırar hamaan çok,
3414. Bagay a't bezin munup algaş,
3415. Mal çandırıp çorbaan kiji men.
3416. Am-daa baktıñ bağı-bile
3417. Türep çor men, oglum" – dees,
3418. "Kayın keldiñ,
3419. Kaynaar barayn dep, oglum?" – dep
3420. Aytırıp-tır evespe.
3421. Ool tura:

3422. "Bistiñ haannıñ dorum tevezi çitke-le
3423. Tos çıl bolğan,
3424. Onu dilep dolagaynı dolgangan,
3425. Delegeyni deskingen kiji men,
3426. Am baza-la onu dilep çor men,
3427. Harın çünü kördüñ, bildiñ, irem?" – dep
aytırarga
3428. Aşak olura:
3429. "A harın sen dolagaynı dolgangan,
3430. Delegeyni deskingen kiji-le-dir sen
3431. Bir çüveni bilgen,
3432. Dıñnaan boor sen.
3433. Burun şagda bistiñ Say-Kuu kadın
3434. İštenip-saattangaş,
3435. Çaa-dayından oylap deze bergen çüve
bolgay,
3436. Ol Hannıg karalıg Kara-Kögel dep
3437. Ool urug bojaan dep suraa ünere,
3438. Ol kijini eginnig çüvee oktatpas,
3439. Erinnig çüvee alıspas
3440. Çarinnig çüvee oktatpas
3441. Çaaktıg çüvee alıspas,
3442. Orlan eres konçug küş-küçülüg kiji diji:
3443. "Ol keer bolza,
3444. Ölbeen boduvus ölüp,
3445. Öşpeen oduvus öjer apaar dep,
3446. – Mijirejip, sımırancıp turar
3447. Çüveler bolgay aan moñ.
3448. Oon çünü bildiñ, oglum?" – dep
3449. Aşak aytırarga,
3450. Ool tura:
3451. "A ol kiji çige murnuu çükte
3452. Malçın-Ege haannıñ
3453. Aldın dañgıñazın çalap alır dep çoraaş,
3454. **Ooñ** Sırlıg-Mögeziniñ sırlınga çirtip,
3455. Ölüp kalğan dep dıñnaan men, irem" –
dep
3456. Megelep harılaaş,
3457. Baza-la ulaştır çortup kaar orta,
3458. "A onu körüp bir amırap,
3459. ırğaar dep bodap çoraan çüve,
3460. Am horjok bolğan-dır,
3461. Kiji mınçap çoraaş-la
3462. Düvüreer-dir " – dep
3463. Bagay moldurgazından anđarlıp keep
düşüp,
3464. Moldurgazınga bastırıp kagğı deg,
3465. Iğlap-sıktañ çıdıp kaap-tır evespe.
3466. Hannıg karalıg Kara-Kögel
3467. Ol-la ulaştır hap çorutkaş,
3468. Kazıra mungan, hoy kadargan aşak kijee
3469. Çıldır-şak, çıldır-şak kıldır çortup keep,
3470. "Bo kayı haannıñ
3471. Kañ sürüü boor, irem?" – dep aytırarga,
3472. Aşak tura:

3473. "Biyee şagda bolza,
 3474. Möge Şagaan-Toolay, Möge Bayan-
 Talay
 3475. İyi adaşkınıñ kañ sürüü bolur çüve.
 3476. Bo şagda bolza,
 3477. Ak-Haan, Kadın-Kara iyi alışkınıñ
 3478. Kañ sürüü bolur çüve-dir iyin, oglum" –
 dep
 3479. Harılaar orta, ool tura:
 3480. "Ok, ködek iyi haannıg çoraan kiji-dir
 sen ale,
 3481. Oların kayızı kadıg-doşkun,
 3482. Kayızı çöölöñ-çımçak çoraan çüvel moñ,
 irem?" – dep
 3483. Aytırıp-tır.
 3484. Oon aşak:
 3485. "Ölgen kiji çerle eki,
 3486. Ölgen mal çerle süttüg,
 3487. Biyeegi haannarımın çüü deeril aan.
 3488. Konçug eki haannarım turgan çüve
 bolgay.
 3489. Am deerge, kandıg deeril aan,
 3490. Ölbestiñ argazı-bile
 3491. Bo hoy töörüğe
 3492. Soñguzun-daa bijırıp çip
 3493. Çoruur-la-dır men.
 3494. Mal törüp kaaptarga,
 3495. Çükiye-le ölürbes ulus bolgay aan moñ.
 3496. Şaanda şag bolza,
 3497. Mindig kazıra munar hamaan çok,
 3498. Bagay a't bezin munup algaş,
 3499. Mal çandırıp çorbaan men iyin, oglum,
 3500. Sen kayın keldiñ?
 3501. Kaynaar barayn?" – dep,
 3502. Ooldan aytırıp turup turgan çüven irgin.
 3503. Ool tura:
 3504. "Bistiñ haannıñ dorum tevezi çitkenden
 beer,
 3505. Tos çıl bolgan.
 3506. Men onu dileeş,
 3507. Dolagaynı dolgangan,
 3508. Delegeyni deskingen kiji men.
 3509. Am baza-la onu dilep çor men,
 3510. Harın çünü kördüñ, dıñnadıñ, irem?" –
 dep aytırarga,
 3511. Aşak tura:
 3512. "Inçaarga sen harın,
 3513. Dolagaynı dolgangan
 3514. Delegeyni deskingen-ne kiji-dir sen.
 3515. Bir çüveni bilgen, dıñnaan
 3516. Çadavas boor sen.
 3517. Ol şagda bistiñ Say-Kuu kadın
 3518. Çaa-dayından dezıp oylaş,
 3519. İştig-saattıg çorutkaş,
 3520. Ool urug bojaan,

3521. Ol oglun Hannıg karalıg Kara-Kögel dep
 adaan.
 3522. Eginigge oktatpas,
 3523. Erinnigge alıspas,
 3524. Çarınigga oktatpas,
 3525. Çaaktıgga alıspas,
 3526. Konçug orlan eres küş-küçültüg kiji dijip,
 3527. Ol kelir bolza,
 3528. Ölbeen boduvus ölüp,
 3529. Öşpeen oduvus öjüp,
 3530. Düyüreer boor bis" – dep,
 3531. Mijirejip, sımırancıp turar.
 3532. Mindig çüveler bolgay aan bolarıñ.
 3533. Oon çünü bildiñ, oglum?" – dep
 aytırarga,
 3534. Ool tura:
 3535. "Ol kiji çige mumu çükte
 3536. Malçın-Ege haan dep kijiniñ
 3537. Aldın dañğınazın çalap aar dep çoraaş,
 3538. Ooñ Sırlıg-Mögeziniñ sırsızıga
 3539. Çırtıp ölüp kalgan dep
 3540. Dıñnaan men, irem" – dep megelep
 harılaarga,
 3541. Aşak:
 3542. "Onu körtüp bir çırgap,
 3543. Amıraar dep bodaan çüve,
 3544. Am horjok bolgan-dır.
 3545. Kiji mınçap çoraaş,
 3546. Düyürep ölüp çüve-dir aa?" – dees,
 3547. Iglap-sıktay berip-tir.
 3548. Oon Hannıg karalıg Kara-Kögel olura:
 3549. "Haannarın çünü kılıp turar çüvel, irem?"
 – dep aytırarga,
 3550. Aşak:
 3551. "Kadın-Kara döö baalık kırında
 3552. Tos sıra-bile çer aştap, şırbip turar çüve,
 3553. Añaa Ak-Haan bag adar deer çüve
 çordu" – dep
 3554. Harılap kaarga, ool olura,
 3555. "Inçaarga men irak çer çoraaş,
 3556. Aştap-suksaan pat çor men.
 3557. Bo emgejok hoy ışkaş,
 3558. Moon iştinden bir hömee-şadaadan
 3559. Boop çip köreeli,
 3560. Kayın çoktaarıl olar" – deerge,
 3561. Aşak:
 3562. "Oy, inçaarga kayın boor, oglum,
 3563. Meni bo uluzıñ ölürer-le bolgay – dep
 3564. Harılap turbuje,
 3565. Hannıg karalıg Kara-Kögel
 3566. Bagay çavaazınga a'ttangaş,
 3567. Çıldır-şak, çıldır-şak kıldır
 3568. Çortup turup hoynu böle sıvırıp kelgeş,
 3569. Arzılañ-Kıskıl a'ttıg
 3570. Hannıg karalıg Kara-Kögel bodu boop

huulup algaş;
 3571. Bogdanıñ bora irtin tutkaş,
 3572. Argalıg sayaktıñ dıdın
 3573. Aa-sıvıra tırtıp ekelgeş,
 3574. Ulug odun ıjutkaş,
 3575. Demgi irtti büdünge
 3576. Ulug sırazınıñ bajinga şışteeş,
 3577. Aşakka oon çanğıs büüren
 3578. Uşta sop şıştey şançıp beerge,
 3579. Demgi aşak Hannıg karalıg Kara-
 Kögeldi körgeş,
 3580. Öörüp ıglaar dees,
 3581. Çanğıs borbak büüren
 3582. Bıjırıp çadap orda-la
 3583. Kara-Kögel şışteen irtti
 3584. Dooza bıjırıp çip,
 3585. Çiñge söögün şimmirip,
 3586. Kadıg söögün kakkırıpkaş,
 3587. Hap çoruy barıp-tır evespe.
 3588. Oon bar çıda taagılıg bora çavaalig
 3589. It keji kövençektig,
 3590. Inğırjak ezerlig
 3591. Bagay ool boop huulup algaş,
 3592. Baalıg baarında çer şirbeen Kadın-
 Karaga
 3593. Çıldır-şak, çıldır-şak kıldır
 3594. Çortup çede beerge,
 3595. Kadın-Kara turgaş:
 3596. "Kayın keldiñ?
 3597. Kaynaar barayn dep, ool?" – deerge,
 3598. Ool tura:
 3599. "Bistiñ haannıñ dorum tezezi çitke-le,
 3600. Tos çıl bolgan.
 3601. Onu dilep dolagaynı dolgangan,
 3602. Delegeyni deskingen kiji men,
 3603. Am baza-la onu dilep çor men.
 3604. Siler harnı çünü kördüñer?
 3605. Çünü bildiñer?" – dep
 3606. Aytırıp turup-tur evespe.
 3607. Inçap tura:
 3608. "Bo çünü kılır çer boor?" – dep
 3609. Kadın-Karadan ool aytırarga,
 3610. "Bo bolza bistiñ haannıñ
 3611. Bag kagar çeri-dir" – dep harılap-tır.
 3612. Inça deerge, ool tura:
 3613. "Haan kijiniñ bag adar çeri
 3614. Mındıg boor be?" – dees,
 3615. Ejip kaan çıtkan çerin
 3616. Eejee-bile çara tepsep çügüre bergen.
 3617. Oon: "Kijiniñ şirbip çıtkan çerin
 3618. Inçap turar çop konçug,
 3619. Horannıg çüve boor bo!" – dees,
 3620. Bir sırazın uşta sokkaş, kagarga,
 3621. Baldırı-daa eglış dives mındıg bolgan.
 3622. Oon beş katap oya tepsep çügüre beerge,

3623. Beş katap kakkan.
 3624. Beş sırazı bejelee sına beer
 3625. Mındıg boop-tur evespe.
 3626. Oon baza-la oya tepsep çügüre beer orta:
 3627. Şınap-la konçug horannıg hey boor bo!"
 – dees,
 3628. Üş sıranı katay tutkaş, keep kagarga,
 3629. Baza-la baldırı eglış dives mındıg bolgan.
 3630. Kadın-Kara oon ajnıp-horadap:
 3631. "Sen kulugurnı körüp turzun şüve,
 3632. Haanımga barıp söglees,
 3633. Börttüğ bajın börgü-bile,
 3634. Çejnig holun çerji-bile kestirer men" –
 dees,
 3635. Mañnadıp çanıp kelgeş,
 3636. Ak-Haanga çugaalaanı:
 3637. "Taagılıg bora çavaalig,
 3638. It keji kövünçektig,
 3639. Inğırjak ezerlig,
 3640. Bagay ool kelgeş:
 3641. "Haan kijiniñ bag kagar çeri
 3642. Mındıg boor çüve be?" – dees,
 3643. Şirbip turgan çerimni
 3644. Eejee-bile oya tepkilep
 3645. Mañnay beer mındıg boldu.
 3646. Oon men şirbip turgan
 3647. Sıra ıyaştarım-bile kagarımga,
 3648. Baldırı-daa eglış dives,
 3649. Harın sıralar uglup çastay beer
 3650. Mındıg boorga, anaa horadaaş,
 3651. Silerge sögleer dees keldim" – dep
 3652. Duñmazı Ak-Haanga çugaalap oluru-
 tur.
 3653. Oon Ak-Haan olura:
 3654. "Sen deg mındıg
 3655. Muñgaş mugulay konçug amıtan çok-
 tur.
 3656. Apkan-çipken çüvelig eves,
 3657. Arga-horga-bile erttirip köör çüveni.
 3658. Onu çüge sokkulay bergeniñ ol?
 3659. Ol konçug kiji kelgeni ol-dur.
 3660. Am-na ölbeen boduvus ölüp,
 3661. Öşpeen oduvus öjer-dir" – dep,
 3662. Hazın çemelep çugaalap olurbuje,
 3663. It eere bergen. Ünüp köörge,
 3664. Hanmg karalıg Kara-Kögel
 3665. Arzılañ-Kıskıl a'dın munup algan,
 3666. Aalçe çortup kirip oluru-tur.
 3667. Am-na ılap köörge:
 3668. Muñ kijiniñ dürzüzün baskan
 3669. Muçugur kızıl sıraylıg.
 3670. Tümen kijiniñ dürzüzün baskan
 3671. Dündügür kızıl sıraylıg,
 3672. Üş kulaş kara kejegeelig,
 3673. Üjen kulaş durt-sınnıg,

3674. Sür-küçülüg er boop
 3675. Ak-Haannıñ öönge kılaştap kirip keerge,
 3676. Çolugup, mendilejip
 3677. Ses buttug şireeziniñ kırına
 3678. Ses ka't olbuun salıp,
 3679. Çiñ sarıg şayın kudup,
 3680. Çigir-boovazın salıp,
 3681. Bogdanıñ bora irtin
 3682. Boop bijırıp,
 3683. Büdüñge salıp, hündülep
 3684. Turup turgan çüven irgin.
 3685. İnçap hündülep-yambılap turbuje,
 3686. Hannıg karalığ Kara-Kögel olurgas:
 3687. "Çaa men-daa bagay adanıñ
 3688. Arıda adaanı,
 3689. Övürde öjeeni dees,
 3690. Mınçap çortup çor men iyin" – dep
 çugaalaarga,
 3691. Ak-Haan olura:
 3692. "Harın indızı şın çüve,
 3693. Alıs uk çaanıñ baştıñı
 3694. Silerden bolgan çüve" – dep çugaalaarga
 3695. Kara-Kögel olura:
 3696. "Am harın silerden-daa egeleey-le" – dep
 3697. Çorgaar çugaalap olurup turup-tur
 evespe.
 3698. Olar inçap höörejiñ hongas,
 3699. Am daartazında üjelee
 3700. Çorup kaap-tırlar evespe.
 3701. Ol çorutkaştarnıñ
 3702. Karak çetpes sarıg hovunuñ iyi kıldında
 3703. Majalıktıñ iyi teyniñ bajınçe
 3704. Üne mañnaşkılay berip-tirler evespe.
 3705. Hannıg karalığ Kara-Kögel
 3706. Arzılañ-Kıskılınıñ kırına
 3707. On ses öögün çeşkeş,
 3708. Aptara bolgan ak çaagay höreen aşkaş;
 3709. Maşpaytı olurup berip-tir evespe.
 3710. Oon Ak-Haan
 3711. Erten tırttıngan bodu
 3712. Kejeege çedir
 3713. Kejee tırttıngan bodu
 3714. Ertenge çedir tırttıñıp-tırttıñıp,
 3715. Kes tutkan holundan
 3716. Ijı buruñayındı;
 3717. Ça tutkan holundan
 3718. Çalbıraajı çayınaynıp keer-orta,
 3719. Işkına çoruy salırğa,
 3720. Hannıg karalığ Kara-Kögeldeñ höreenge
 deggeş,
 3721. Haya-daş atkanı ışkaş,
 3722. Kañ-bolat atkanı ışkaş,
 3723. Ogu çançarlıp uglup çastay beer,
 3724. Mındıg boop-tur.
 3725. Oon Hannıg karalığ Kara-Kögel turgas:

3726. "Am sagıñar bar be, eşterim?" – dep
 aytırarga,
 3727. Demgileri "çok" dep harılup turup-turlar
 evespe.
 3728. Hannıg karalığ Kara-Kögel turgas, baza
 katap:
 3729. "İyeldiriñemi iyi adar men be
 3730. Azı ka'taştır adar men be?" – dep
 aytırarga,
 3731. Ak-Haan, Kadın-Kara iyi alışkı
 3732. Ka'taştır turup berip-tirler.
 3733. Oon küjür Hannıg karalığ Kara-Kögel
 3734. Erten tırttıngan bodu
 3735. Kejeege çedir,
 3736. Kejeege tırttıngan bodu
 3737. Ertenge çedir,
 3738. Kes tutkan holundan
 3739. Ijın buruladı tırttıñıp,
 3740. Ça tutkan holundan
 3741. Çalbıjın çayınadı tırttıñıp,
 3742. Üstüü sagında siilip kılğan
 3743. Üjen uluzu alrıñıp-kışkıñıp,
 3744. Aldı sagında siilip kılğan
 3745. Aldan te, çuñmazı
 3746. Üskülejiñ-şaşkılayıp kelir orta,
 3747. Işkına çoruy salırğa,
 3748. Ak-Haan, Kadın-Kara iyi alışkıñıñ
 höreen
 3749. Kadıg inek keji höm ışkaş
 3750. Öttür salıp-tır evespe.
 3751. İnçangas olarnı şak inçaar öltürüp
 kaapkaş,
 3752. "Arıgda, dagda mal-maganıñar
 3753. Bölüp, havırıp ekkeliñer,
 3754. Ara albatılar!
 3755. Am meñ-bile adıg-çarış,
 3756. Adaan-möörey kılır kiji bar be?" – dep
 3757. Kipsinçig kışkıñızın kışkıñıp turup-tur
 evespe.
 3758. İnçaarga hamık ara-albatızı
 3759. Çedip kelgeş:
 3760. "İtkılaştır ederip,
 3761. A'tkılaştır çettinip,
 3762. Baraan boor bis" – dep harılavışaan,
 3763. Böldünçüp, hagdıñıp turup-tur evespe.
 3764. Şıyaan oon am
 3765. Küjür Hannıg karalığ Kara-Kögel
 3766. Hamık ara-albatızın,
 3767. Mal maganın, et-sevin bölüp ap,
 3768. Aalına çanıp kelgeş,
 3769. Ak-Haannıñ kadının
 3770. Aldın-Aas ireziñge bergeş,
 3771. Bodu çalap alğan aldın dañğınazın algaş,
 3772. Oyun oya çurttap,
 3773. Çigin çire çurttap çoruy barıp-tır oo.

3774. Şıyaan am.
3775. Ol inaar baardı,

3776. Men çanıp keldim.

5. DİZİN-SÖZLÜK

Dizinle ilgili açıklamalar:

1. Dizinde kelimeler alfabetik sıraya göre dizilmiştir. Türkçenin standart alfabesinde olmayan harflerden sadece /ŋ/ bulunmaktadır. Bu da sıralamada /n/ harfinden sonra gelmektedir.

2. Kelimelerin yanında türleri kısaltmalarıyla gösterilmiştir. Kelimenin birden çok anlamı olması durumunda; aynı görevdeki kullanımlar için türü, hepsini kapsayacak şekilde maddenin hemen yanında gösterilmiştir. Farklı görevlerde kullanım söz konusu olduğunda ise her bir kullanım için kelimenin türü ayrıca belirtilmiştir.

Ör.: **hün** is. 1. Güneş.

çadag 1. is. Yaya, yaya kişi.

2. Gün.

2. sf. Yaya, yaya olan.

3. zf. Yayan, yaya olarak.

3. Kelimelerin geçtiği yerler metin numarası/dize sayısı (1/0001 vb.) şeklinde işlenmiş, dizinde metindeki anlamlarına göre ve aldıkları çekim ekleri ile gösterilmiştir. Kelime isimse aldığı ekler “+” ile; fiilse “-“ ile işaretlenmiştir. Her maddenin sonunda kelimenin metinde kaç kez geçtiği verilmiştir.

Ör.: **bodal** is. Düşünce, fikir.

çoogla- Yemek, tatmak.

b. 3/0513, 3/1032

ç.-ŋar 3/2425

b.+ınga 1/3409

[=1]

[=3]

4. Tuva Türkçesinde ikili kelime kullanımları çok yaygındır. Bunlar Tuva imlasında aralarına kısa çizgi (-) konularak yazılmaktadır: *aal-çurt*, *aas-dangırak*, *ajınar-horadar* vb. Dizinde ve incelemelerde Tuva imlasının bu özelliğine uyulmuştur. Ancak fiiller, mastar halini gösteren aynı işaretle karışıklık oluşmaması için aralarına kısa çizgi konulmadan, bir karakter boşluk ile (ör. *dagdın- şügdün-*) gösterilmiştir.

5. Bir fiilin zarf-fiil eki almak suretiyle tekrarından oluşan *ılbıradıp-ılbıradıp*, *çugaalajı-çugaalajı* gibi ikilemeler tek bir kelime olarak kabul edilmiş, ancak dizinde bu ikilemelerin de görülebilmesi amacıyla gösterilmiştir.

Ör.: **ılbırat-** Fazla pişirmek, fazla kaynatmak.

ı.-ıp+(ılbıradıp) ılbıradıp 5/1558

6. Deyimler ve kalıplaşmış çeşitli yapılar ilgili maddelerin sonunda gösterilmiştir.

7. Bazı sözler, yalnızca belirli kalıp ifadelerde kullanılmaktadır. Bu tür ifadeler dizinde birlikte kullanıldıkları sözlerle gösterildi. Bu durum, yalnızca metinlerdeki kullanımlarla sınırlı değildir; Tuva sözlüklerinde de bu sözler, bu şekilde kalıp ifadelerdeki kullanımlarıyla gösterilmektedir.

Ör.: **çıjır: çıjır aldın** Saf altın.

8. Sözcükler ek aldıklarında meydana gelen ses değişimleri, madde açıklamasının alt satırındaki kısaltmada parantez içerisinde belirtildi.

Ör.: **edek** is. **1.** Etek.

e.+i+(edee) 3/0743, 6/1041

Tuva Türkçesinde ünsüzlerini düşüren ve ünlü ile başlayan ek aldıklarında aslı şekillerine dönen sözler, dizinde 3. teklik kişi iyelik eki almış biçimleriyle ayrıca gösterilerek yalın biçime gönderme yapılmıştır.

Ör.: **ool** Oğul. **oglu** → **ool**

10. Eş sesli sözcükler, “I.”,”II.”... şeklinde numaralandırılarak gösterilmiştir.

11. Sesteş ekler, daha işlevsel olması amacıyla dizinde numaralandırılarak gösterilmiştir:

-GAn+(1): Zaman eki

-GAn+(2): Sıfat-fiil eki

-(I)r+(1): Zaman eki

-(I)r+(2): Sıfat-fiil eki

12. Özel isimler ayrı bir dizinde bir arada gösterilmiştir.

-A-

a I. is. "A (a)" harfi

a. 1/2152, 1/2185, 4/0630, 4/2230

[=4]

a II. bağ. Fakat; ise.

a. 6/0466, 6/0542, 6/0765, 6/0793, 6/0820, 6/0868, 6/1123, 6/1521, 6/3210, 6/3310, 6/3384, 6/3429, 6/3451, 6/3458

[=14]

aa I. is. (helegey aa) Anne sütü; ilk süt, ağız sütü.

a.+m 6/1268

[=1]

aa II. zf. Hızlıca, çok şiddetli.

a. 3/1618, 4/5236, 6/2910, 6/3573

[=4]

aa III. e. 1. Cümle sonlarında soru yoluyla pekiştirme yapar.

a. 1/2216, 1/2225, 1/2499, 1/2793, 3/1024, 3/1398, 3/1955, 3/2082, 3/2967, 6/3546

2. Çeşitli ünlemlerden önce kullanılarak pekiştirme yapar.

a. 5/2466

[=11]

aa IV. ünl. Aa! Ya!

a. 6/0304

[=1]

aa-çaza zf. Şiddetle, hızlıca.

a. 1/3115, 3/0758, 3/0851, 3/1246

[=4]

aadamna- (At) Hırçınlaşmak.

a.-p 3/2715

[=1]

aadaŋ is. Çıkm.

a.+ın 3/4669

a.+nı 3/4668

[=2]

aagayın- Böğürmek, yüksek ses çıkarmak.

a.-ıp+(aagayınp) 1/3830

[=1]

aa-hoo zf. Amansızca, birden.

a. 3/3934

[=1]

aaŋ is. Karakter, huy, mizaç, seciye.

a.+zın 4/0112

[=1]

aaŋi-çaŋ is. Karakter, huy, mizaç, seciye.

a.+ı 4/2231

a.+ım 6/2152, 6/2297, 6/2322, 6/2449, 6/2477, 6/2812

a.+ın 3/2898

[=8]

aaŋıla- Davranmak, belli bir tutumda olmak.

a.-y ber- 4/0113

[=1]

aajok zf. Çok, pek, fazla.

a. 3/2637, 5/1233, 5/1234, 5/1251, 5/1252, 5/1383, 5/1384

[=7]

aakı sf. Ön, öndeki, ön taraftaki.

a. 3/2269

[=1]

aal is. 1. Oba; bir ya da birkaç çadırdan oluşup ağıllarıyla birlikte insanların birlikte yaşadıkları yerleşim birimi.

a. 1/1014, 1/1869, 1/2083, 1/2371, 1/3064, 1/3077, 1/3333, 1/3337, 1/3339, 1/3532, 1/3539, 2/0571, 3/0924, 3/1665, 3/2761, 3/3309, 3/3634, 3/3636, 3/3671, 3/4272, 3/4281, 3/5044, 6/1086, 6/1133, 6/1170, 6/1717, 6/2062, 6/3132

a.+çe 3/4148, 6/3666

a.+da 1/2050, 3/2050, 6/1881

a.-daa 3/1300
a.+dar 5/2655
a.+dı 5/2115
a.+dın 1/1015, 1/1749, 1/1868, 1/2559, 3/4454, 4/0443, 4/0527
a.+dıv 3/3670
a.+ga 1/2348, 2/1579, 3/1702, 4/2532
a.+ı 1/1555, 3/0877, 3/1328, 3/2865, 3/2913, 3/2933
a.+ıgardan 3/3475
a.+ımga 2/1032
a.+ımnı 1/0746
a.+ınçe 1/0726, 1/3551, 2/1268, 5/2020, 6/0386, 6/0503
a.+ında 1/1558, 2/0672
a.+ından 1/2775
a.+ındıv 6/1105
a.+ınga 1/0079, 1/0111, 1/0292, 1/0358, 1/0556, 1/0985, 1/2786, 1/3327, 1/3328, 1/3370, 1/3528, 1/3552, 1/3832, 2/1265, 2/1275, 2/1415, 3/0889, 3/1186, 3/1561, 3/2283, 3/2408, 3/2757, 3/2858, 3/2878, 3/3737, 3/4622, 4/1804, 5/1318, 5/1636, 5/2053, 5/2414, 6/0469, 6/0474, 6/0504, 6/1242, 6/3065, 6/3768
a.+ını 1/2979, 2/1261, 2/1588, 3/0044, 3/0049, 3/0091, 4/0433
a.+ınga 3/2684
a.+ıvı 5/2110

2. Çadır, yurt.

a. 3/4005, 3/4014, 4/0877, 6/1938
a.+da 1/1989, 3/3883, 3/4016, 4/0523
a.+da-dır 3/4066
a.+dan 3/4544
a.+dı 3/3887, 3/5030, 6/1947
a.+dın 1/1024, 3/4570
a.+ı 3/3967
a.+ı-dır 3/4015
a.+ın 1/3025, 5/1106
a.+ınçe 1/0441

a.+ında 3/4605
a.+ından 6/2934
a.+ınga 1/0767, 3/4224, 3/4977, 3/5014, 4/1791, 4/2946, 5/2636
a.+ını 1/0976, 6/1713
a.+ınga 5/1619
3. "Aal"da konaklayan aile(ler), halk.
a. 3/5022
a.+ı 3/5018
a.+ın 1/2843
 [=148]

aal-aymak is. Oba, obalar. (*bk. aal*)

a.+ı-bile+(aymaa) 4/0678
 [=1]

aal-çurt is. Oba, memleket; yaşanılan, ikamet edilen yer.

a.-daa 3/0820, 3/0920, 3/1287, 3/1661, 3/3990
a.+tan 4/1585, 4/1593
a.+tu 1/3692
a.+tu 4/5162
a.+u 1/0709, 1/1022, 1/1604, 1/3427, 4/4180, 4/5420, 5/1197
a.+u-daa 4/2580
a.+um 3/2410
a.+umduva 1/2568
a.+un 2/1255
a.+unçe 1/2538, 2/1257, 6/0497
a.+unda 5/0202
a.+unga 1/3039, 1/3527
a.+unu 4/1776
a.+u 2/0368, 2/1496, 3/0814, 3/0917, 3/1281, 3/1655, 3/1837, 3/1852, 3/3985, 3/4037, 3/4054, 3/4581, 3/4640, 3/4763, 3/4789, 5/0427, 5/0721, 5/1816, 6/0256, 6/0288, 6/1209, 6/1755
a.+u 3/1295, 6/0439
a.+u 1/2422
a.+u 5/0564

a.+uvus-daa 2/1077
a.+uvustu 4/4246, 6/3210
 [=56]
aal-çurttuğ sf. Obası, yurdu olan.
a. 3/3618
a.-daa 3/0620, 3/0633
 [=3]
aala- Bağırarak, haykırmak.
a.-gan+(2)+(aalaan) 6/2553
 [=1]
aaladır-çiiledir zf. Bağırıp çağırarak.
a. 4/0446
 [=1]
aalçı is. Misafir, konuk.
a. 3/3248, 3/3299, 3/4656
a.+lar 3/4253
a.+larnı 4/2533
a.+nı 6/0496
 [=6]
aalda- Ziyaret etmek, misafir olmak.
a.-p 3/3766, 6/0496
a.-y ber- 5/1106
 [=3]
aal-kodan is. Oba, yurt; yaşanılan, ikamet edilen yer.
a.+ı 6/0980
a.+ın 6/2073
a.+ında 6/0356, 6/0362
a.+ının 1/1601
 [=5]
aal-oran is. Ev, yurt, ikamet edilen yer.
a.+dan 4/1498
a.+ı 2/1087, 5/1769
a.+ımga 2/1022
a.+ın 1/3724, 5/1493
a.+ınçe 1/3675
a.+ında 1/3685, 4/4408, 5/1765

a.+ınga 2/1091, 5/2052, 5/2143, 5/2256, 5/2701
a.+ın 2/0125, 2/0386, 2/1102, 2/1583, 5/1870
a.+ınar 2/1075
a.+ınga 2/1040
a.+nı 1/3698
 [=23]
aal-örgee is. Ev, yurt.
a.+zinge 6/0174
 [=1]
aan I. e. 1. Kendisinden önce gelen -GAy ekli fillerle birlikte, eylemin gerçekleşmesine yönelik isteği, müsaadeyi vb. bildiren pekiştirici edat.
a. 1/1008, 1/1070, 1/1548, 1/1728, 1/1764, 1/1768, 1/2074, 2/0846, 3/0549, 3/0551, 3/1112, 3/1638, 3/1977, 3/1999, 3/2191, 3/2192, 3/2275, 3/2276, 3/2528, 3/3460, 3/4069, 3/4010, 3/4075, 3/4133, 4/1592, 4/0954, 4/0978, 4/4477, 5/0200, 5/2306, 5/2473, 6/0467, 6/0494, 6/1151, 6/1445, 6/1854, 6/1951, 6/2076, 6/2215, 6/2362, 6/2518, 6/2575, 6/2637, 6/2777, 6/2977, 6/3371, 6/3447, 6/3495, 6/3532
2. Soru ya da onaylama tarzlarında pekiştirme yapan edat.
a. 1/0286, 1/0662, 1/1079, 1/1863, 1/3507, 3/0012, 3/0065, 3/0185, 3/0245, 3/0270, 3/0443, 3/0482, 3/0564, 3/0638, 3/0671, 3/0721, 3/0874, 3/1116, 3/1146, 3/1166, 3/1179, 3/1298, 3/1434, 3/1446, 3/1459, 3/1509, 3/1553, 3/1591, 3/1598, 3/1610, 3/1683, 3/1723, 3/1855, 3/1869, 3/1930, 3/1946, 3/2119, 3/2148, 3/2278, 3/2314, 3/2395, 3/2473, 3/2736, 3/2756, 3/2796, 3/2885, 3/2970, 3/3008, 3/3148, 3/3365, 3/3483, 3/3562, 3/3591, 3/3602, 3/3718, 3/3748, 3/3778, 3/3824, 3/4198, 3/4241, 3/4286, 3/4435, 3/4484, 3/4531, 4/0204, 4/0291, 4/0345, 4/0375, 4/0808, 4/0815, 4/0838, 4/0887, 4/0894, 4/0955, 4/1036, 4/1048, 4/1183, 4/1187, 4/1204, 4/1220, 4/1254, 4/1292, 4/1317, 4/1339, 4/1348, 4/1377, 4/1424, 4/1445, 4/1453, 4/1460, 4/1462, 4/1464, 4/1482, 4/1485, 4/1491, 4/1528, 4/1654, 4/1658,

4/1665, 4/1688, 4/1692, 4/1709, 4/1713,
4/1733, 4/1821, 4/1828, 4/1843, 4/1853,
4/1856, 4/1859, 4/1913, 4/1921, 4/1966,
4/1998, 4/2115, 4/2129, 4/2145, 4/2165,
4/2170, 4/2178, 4/2187, 4/2211, 4/2216,
4/2224, 4/2233, 4/2247, 4/2260, 4/2270,
4/2277, 4/2304, 4/2324, 4/2349, 4/2351,
4/2354, 4/2362, 4/2422, 4/2439, 4/2455,
4/2473, 4/2476, 4/2509, 4/2523, 4/2531,
4/2577, 4/2583, 4/2596, 4/2604, 4/2670,
4/2678, 4/2689, 4/2693, 4/2732, 4/2736,
4/2745, 4/2767, 4/2803, 4/2864, 4/2894,
4/2938, 4/2971, 4/2973, 4/3003, 4/3023,
4/3064, 4/3086, 4/3092, 4/3116, 4/3122,
4/3146, 4/3148, 4/3152, 4/3185, 4/3189,
4/3203, 4/3206, 4/3221, 4/3278, 4/3282,
4/3288, 4/3312, 4/3318, 4/3409, 4/3414,
4/3436, 4/3464, 4/3471, 4/3500, 4/3529,
4/3556, 4/3597, 4/3608, 4/3615, 4/3624,
4/3630, 4/3704, 4/3725, 4/3746, 4/3754,
4/3785, 4/3790, 4/3796, 4/3807, 4/3834,
4/3844, 4/3849, 4/3897, 4/3913, 4/3926,
4/3941, 4/3942, 4/3963, 4/3965, 4/3971,
4/3996, 4/4011, 4/4022, 4/4042, 4/4051,
4/4061, 4/4064, 4/4067, 4/4069, 4/4075,
4/4226, 4/4252, 4/4315, 4/4421, 4/4572,
4/4584, 4/4590, 4/4632, 4/4636, 4/4645,
4/4652, 4/4693, 4/4713, 4/4725, 4/4777,
4/4834, 4/4838, 4/4854, 4/4890, 4/4899,
4/4910, 4/4914, 4/4918, 4/4928, 4/4938,
4/4955, 4/4961, 4/4982, 4/5033, 4/5052,
4/5122, 4/5249, 4/5299, 4/5315, 4/5335,
4/5345, 4/5355, 4/5372, 4/5379, 4/5399,
4/5405, 4/5414, 4/5436, 4/5440, 5/0045,
5/0750, 6/2965, 6/2980, 6/3336, 6/3410,
6/3487, 6/3489

[=324]

aan II. zf. Sonra, sonradan, daha sonra.

a. 1/1922

[=1]

aan III. zf. Onun için, bu yüzden.

a. 6/2348

[=1]

aanaytū zf. Yine, tekrar; maalesef.

a.-na 4/1793

aanaytū-eeneytū 4/2138

[=2]

aar I. 1. sf. Ağır.

a. 2/1609

2. is. Ağır; zor, güç.

a.ı-la 5/1595

[=2]

aar II. is. Kuzey, kuzey taraf.

a. 1/3111, 1/3544, 1/3546,
3/3927, 3/3931, 3/5019, 4/4381, 4/5235,
6/0244, 6/1180

[=10]

aar III. e. Pekiştirme edatı olarak kullanılır.

a. 2/1118, 4/0556, 6/1547,
6/1561, 6/1578

[=5]

aarak e. -A/-I ekli zarf-fiillerle birlikte kullanılarak eylemin tarzını bildirir.

a. 3/4768

[=1]

aarı- 1. Hastalanmak, hasta olmak.

a.-gandan+(aaraandan) 4/0215

a.-gan-na+(aaraan) 4/5298

2. Ağrımak.

a.-gaş+(aaraaş) 3/2894

a.-y ber- 3/3467, 6/0665

[=5]

aarig is. Hastalık.

a.+ı+(aaru) 4/0220, 4/0238

[=2]

aarig-kadık is. Hastalık sağlık.

a.+ın+(a.-kadun) 5/1774

[=1]

aartıkta- Yük olarak görmek, fazlalık görmek.

a.-ar+(1) 2/0612

[=1]

aas is. 1. Ağız.

a. 1/2227

a.+ı+(aksı) 2/0800, 2/0810,
3/3193, 3/3204, 5/1628

a.+ı+(askı) 3/2258, 3/3200

a.+ı-bile+(aksı) 4/0635, 5/1548
a.+ımga+(aksınga) 2/0410
a.+ın+(aksın) 1/1150, 2/0437, 2/0455, 3/2962, 4/0260, 4/2159, 4/2161
a.+ın+(askın) 3/2714
a.+ınçe+(aksınçe) 3/0235, 3/2580, 5/1173, 6/3168, 6/3202
a.+ından+(aksından) 3/2588, 4/0636, 5/0829, 5/1575, 5/2454
a.+ından+(askından) 3/3892
a.+ındıva+(aksındıva) 4/0777
a.+ınga+(aksınga) 3/2719, 3/2731
a.+ınıı+(askınıı) 3/0743
a.+ıvışçe+(aksıvışçe) 6/3197
a.+tarıvışçe 6/3195
2. Çeşitli şeylerin ya da yerlerin yerlerin giriş kısmı.
a.+ın+(aksın) 1/0126, 2/1289, 2/1541, 2/1558, 3/0220, 5/0602, 5/1746, 6/2210
a.+ın+(askın) 1/0391
a.+ınçe+(aksınçe) 2/0318
a.+ında+(aksında) 2/1544
a.+ınga+(aksınga) 4/2552, 4/5237
a.+ından+(aksından) 4/3998
3. Kap vb. şeylerin açık tarafı.
a.+ından+(aksından) 6/2802
a.+ından+(askından) 3/3815
a.+ınnan+(askınnan) 3/5032
a.+ından-daa+(askından) 3/2584
4. Kapak.
a.+ın+(aksın) 3/3182, 4/5263
5. Ağız (nehir).
a.+ı+(aksı) 1/1249
a.+ın+(aksın) 1/0232, 1/0249, 6/0012
a.+ında+(aksında) 2/0613, 6/0208, 6/0245

a.+ınga+(aksınga) 6/0650, 6/3106
6. Vadi, boğaz; geçit yeri.
a.+ın+(aksın) 5/0453, 5/0455
a.+ında+(aksında) 2/0755
7. Şeylerin yanı, yakını.
a.+ı+(aksı) 4/2340, 4/2345, 4/2355
a.+ında+(aksında) 3/0880, 3/2480, 3/2497, 3/4149, 3/3464, 4/2190, 4/3135
a.+ından+(aksından) 1/3558
a.+ınga+(aksınga) 2/1437, 3/3519, 4/3088, 4/5301
8. Söz, konuşma.
a. 1/2216, 1/2217, 1/2225, 1/2228
a.+ı-bile+(aksı) 3/3396
a.+ınga+(aksınga) 2/1325

aksı baybağ Gereksiz, boş konuşan.
a. 1/1535, 1/1668
aksın ber- Söz vermek.
a. 1/2781
aksı boş Ağzını tutamayan, sır tutamayan.
a. 4/4866, 4/4870
aksı ulug Yapamayacağı şeyi söyleyen, boyundan büyük laf etmek.
a. 6/2324, 6/2478
aksın tuttun- Dilini tutmak, kendini tutmak.
a. 4/4635
aas haktır- Bir şey söyleyememek, söyletmemek; susturmak.
a.+ım+(askım) 3/3480
ergin aksı turlagla- → ergin I.
a. 3/2468
[=102]
aas-dangırak is. Ant, yemin.

aksın-danğıraan **adat-** Söz almak, ant içtirmek.

a. 1/2699

aksın-danğıraan al- Söz almak.

a. 1/2698, 2/1019

aksın-danğıraan **ber-** Ant vermek.

a. 5/1290, 6/2750

[=5]

aas-dıl *is.* 1. Ağız, ağız ve dil.

a.+m d.+ımnı+(aksım-d.) 4/0502

2. Konuşma bilme, konuşabilme, konuşma, dil.

a.+ı+(aksı-d.) 5/0589

[=2]

aas-dıldığ *sf.* Konuşabilen, konuşma kabiliyeti olan, konuşma bilir.

a. 5/0591

[=1]

aas-diş *is.* Ağız ve dişler.

a.+ı+(aksı-diji) 4/0630, 4/2230

a.+ı d.+inden+(aksı-dijinden) 2/0103

[=3]

aas-dumçuk *is.* Ağız ve burun.

a.+ı d.+uñarnı+(aksı-dumçuuñarnı) 4/4862

a.+ı d.unçe+(aksı-dumçuunçe) 1/1121

[=2]

aas-kejik *is.* Mutluluk, saadet, talih.

a. 2/0666

a.+in+(a.-kejiin) 3/3198

[=2]

aas-kejiktig *sf.* Mutlu, mesut, bahtiyar, kutlu.

a. 3/4304, 4/0247

a.+in+(a.-kejiktiin) 3/3764

[=3]

aas-sös *is.* Konuşma, söz, laf.

a.+ün+(aksı-sözün) 4/2246

*

aksın sözün al- Söz almak.

a. 4/3994, 5/2416

aksın sözün ber- Söz vermek.

a. 3/4952, 5/2397

[=5]

aastig *sf.* 1. Ağızlı, ağız olan (organ).

a. 2/0497, 4/2116, 5/0006, 6/1173

2. Ağızlı, ağız olan (eşya ya da çeşitli yerler).

a. 1/0122, 1/0380, 1/0391, 3/3738, 4/0047, 4/0397, 4/4935, 4/5187, 4/5227

3. Sözlü, söyleyecek sözü olan.

a. 4/0602, 4/1274, 4/1282,

*

ulug aastig → aas (aksı ulug)

a. 4/1645

[=17]

aastig-dıldığ *sf.* Konuşabilen, konuşma kabiliyeti olan, söz söylemede üstün.

a. 5/0411, 5/0423

[=2]

aavayla- ööveyle- Çocuk avutmak.

a.-p tur- 6/2319

a.-p 6/2147, 6/2176, 6/2293, 6/2445, 6/2473

[=6]

aay I. *is.* 1. Yön, istikamet.

a.+ın 3/1234, 3/2228

a.+ınçe 1/2018

a.+ın 3/1641

2. Tarz, usul, yapma şekli.

a.+ın 2/0190, 3/1123, 3/3473, 3/3496, 3/4615

3. Talih, başarı, muvaffakiyet.

a. 4/1071

*

aayı-bile *zf.* Yönünde, yönüyle; o şekilde.

a. 2/0418, 2/0495, 3/3417, 3/3711, 5/0697, 5/0700, 5/2226

aayınca kir- İdare etmek, yönetmek, tabi kılmak, yönlendirmek.

a. 1/1146, 1/1157, 1/1352, 1/1399, 3/0626

kandığ aay Nasıl?

a. 2/1169

[=23]

aay II. *zf.* Düz, doğru; düzenli; her zamanki gibi.

a. 5/0512

[=1]

aay-baş *is.* Yol, yöntem, çare.

a. b.+ın+(a.-bajın) 1/0791

[=1]

aay-baştığ *sf.* Sıradışı, alışıldık olmayan.

a. 4/0657

[=1]

aay-dedir *zf.* Öteye beriye, oraya buraya.

a. 1/0450, 1/2334

[=2]

aayjok *zf.* Çok.

a. 5/0400

[=1]

aayla- Hazırlamak, düzenlemek, hazır etmek.

a.-gar 3/2446

a.-p ber- 3/1205, 3/1587

[=3]

aaylıg *is.* Mümkün, uygun, olur.

a. 5/1440

a.-dır 5/2189

*

kandığ aaylıg Nasıl, ne biçim.

a. 3/0293, 4/2463, 5/0964, 5/1009, 6/1770

[=7]

aaza- Vaat etmek, söz vermek.

a.-p 6/2773

a.-p olur- 5/1592

a.-p tur- 5/1278, 6/2922

[=4]

aazadaş: aazadaş de- Hafifçe açılmak, aralanmak.

a. 3/3193, 3/3200

[=2]

aça *is.* Baba, ata.

a.+m 2/1341, 3/3466, 4/0716, 4/2514, 4/2575, 4/2735, 5/2564

a.+mnıg 1/2595, 2/1356, 2/1358, 6/3083

a.+ıg 1/2434, 6/0163

a.+ıg-daa 1/2585

a.+ıgıg 6/0155

[=15]

açay *is.* Baba (hitap), babacığım.

a. 1/0144, 1/0156, 1/0163, 1/0177, 1/0185, 1/0205, 1/0225, 1/0287, 1/0368, 1/0375, 1/0397, 1/0406, 1/0564, 1/0867, 1/0927, 1/3878, 1/3966, 3/3213, 3/3264, 3/3320, 3/3340, 3/3345, 3/3391, 3/3413, 3/3432, 3/3456, 3/3460, 3/3498, 3/3514, 3/4201, 4/0904, 4/0930, 4/0980, 4/0994, 4/0996, 4/4140, 5/2513

[=37]

açı-duşmalığ *sf.* Kardeşli, kardeşi olan.

a. 6/0082

[=1]

açımak *is.* Sadak, ok kılıfı.

a. 3/0279, 4/2327

a.+ın+(açımaan) 1/0543

a.+ında+(açımaanda) 1/0538

a.+ınıg+(açımaanıg) 1/1166

[=5]

açın: açın bora hartıga Doğan, şahin türü kuş.

a. 4/0509, 4/1917, 4/1936, 4/5409

[=4]

açıtı sf. Hayırlı, iyi.

a. 1/0046, 1/0079, 1/0104,
4/0240, 4/0242, 4/0352, 4/0663

[=7]

açı-üre is. Soy, nesil, kuşak; sonraki nesil.

a. 1/0030, 1/0033, 1/0101,
6/1618, 6/1661, 6/1701

a.-daa 1/0098

a.+ge 1/3827

a.+niğ 2/1060, 3/1176, 3/1547,
3/1549, 3/2139, 3/2145, 3/2184, 3/2190,
3/2273, 3/2399, 3/3792, 3/3796

a.+viske 1/0801, 1/0813, 1/0908,
1/1661

[=24]

açı-üye is. Soy, nesil; sonraki kuşak,
sonraki devir.

a.+de 1/3714

[=1]

ada is. Baba, ata.

a. 3/1932, 4/2021, 4/2025,
4/2027, 4/2085, 4/2088, 4/2093, 4/2101,
4/2103, 4/2105, 4/2108, 4/2275, 4/2852,
4/3225, 4/3228, 4/3289, 4/4432, 4/4439,
4/4516, 4/4520

a.+larığ 6/0938, 6/1150

a.+m 1/1054, 1/2224, 1/2229,
1/1659, 1/2330, 1/2414, 1/2888, 2/1319,
4/1060, 5/1341, 6/0262, 6/0298, 6/0459,
6/2838, 6/2877, 6/2899, 6/3144

a.+mnığ 1/1858, 1/1918, 1/2439,
3/4736, 4/0753, 4/0755, 6/0483, 6/0485,
6/2880

a.+mnığ-daa 6/2951

a.+nığ 1/0415, 1/0425, 1/0436,
4/1214, 4/1217, 6/3687

a.+η 1/0994, 1/1043, 1/1505,
1/1650, 2/0874, 2/1322, 2/1346, 3/4261,
3/4265, 4/0984, 4/1018, 4/1558, 4/1738,
4/1766, 4/2016, 4/2610, 6/1523, 6/3090

a.+ñar 1/2724

a.+η-bile 1/1705

a.+ndan 1/2425

a.+ηnığ 1/0524, 1/0537, 1/2420,
6/0600, 6/1447

a.+vıs 1/3863

a.+vıstan 3/4945

a.+vıstı 1/3909

a.+vıstıñ 1/3535

a.+zı 1/0158, 1/0166, 1/0178,
1/0187, 1/0200, 1/0229, 1/0274, 1/0359,
1/0369, 1/0377, 1/0395, 1/0562, 1/0674,
1/0929, 1/3041, 1/3505, 1/3511, 1/3664,
1/3844, 1/3965, 2/1314, 2/1317, 2/1563,
3/4149, 3/4385, 3/4391, 3/4404, 3/5017,
4/0721, 4/3808, 6/0473, 6/0667, 6/0878,
6/3102, 6/3165, 6/3173, 6/3182, 6/3205

a.+zın 2/1562, 3/4155, 3/4166,
6/3215

a.+zından-daa 4/1040

a.+zınga 1/0157, 1/0173, 1/0199,
1/0223, 1/0866, 1/0928, 3/3462, 3/4163,
3/4188, 3/4356, 3/4489, 5/2524

a.+zınığ 1/0216, 1/0218, 1/0343,
1/0556, 1/2625, 1/3908, 1/3982, 2/1396,
2/1484, 2/1561, 3/0314, 3/0430, 3/0461,
3/3749, 3/4460, 3/4461, 3/4466, 3/4910,
4/0276, 4/0280, 4/0890, 4/0993, 4/1045,
4/4139, 4/4174, 4/4184, 4/4199, 4/4417,
4/5394, 5/2509, 6/0174, 6/0228, 6/0275,
6/0500, 6/1063, 6/1466, 6/2956, 6/3100,
6/3156, 6/3168, 6/3235

a.+zızığ 4/4122

*

adañ bajı Aşağılama, sövme
ifadesi.

a. 1/2064, 2/1315

a.+larığar 1/2047

adam e'din çiiir men Ant verme,
söz verme.

a.nığ 5/1276

[=186]

ada-1. Ad vermek.

a.-ar+(1) 1/0599, 1/0610, 1/0616,
4/1248, 6/0518, 6/0520, 6/0523, 6/0525

a.-ar+(2) 2/1449, 3/4427

a.-arga 2/1108

a.-gan+(1)+(adaan)
6/3521,6/3292

a.-gan+(2)+(adaan) 1/0601,
1/0604, 1/0994, 1/0995, 1/1043, 1/1044,
1/1505, 1/1506, 1/1650, 1/1651, 1/2724,
1/2725, 2/0874, 2/1442, 2/1446, 3/4410,
3/4414, 3/4419, 4/1018, 4/1021, 4/1242,
4/1244, 4/1558, 4/1560, 4/1738, 4/1740,
4/1766, 4/1768, 4/2016, 4/2018, 4/2610,
4/2612 a.-gaş+(adaaş) 2/1456, 2/1461

a.-gaş+(adaaş) 3/4428, 3/4430

a.-p 4/1270

a.-p ber- 1/0629, 6/1289

a.-p berip kör- 1/0622

a.-p çoru- 3/0450

a.-p kör- 1/0618, 2/1463, 2/1466,
3/0446

a.-p tur- 1/0642

a.-p-la tur 3/0448

a.-za 2/1471, 3/0454

a.-zımza 1/0624

2. Seslenmek, adını söylemek.

a.-arga 6/1211

a.-p 4/3620, 4/3953

a.-p ber- 1/0999, 4/1775

a.-p tur 6/1115, 6/1116

a.-zııza 6/0215

3. Söylemek, konuşmak.

a.-p 3/4588

a.-p tur- 1/2231

a.-y-dır 6/0841, 6/0842, 6/0925,
6/0926

[=77]

adaan is. 1. Öç, intikam.

a.-daa 3/4945

a.+ı 6/3688

a.+ım 6/3206

2. Rekabet, yarışma.

a. 3/4857, 4/1640

a.+ın 3/4061

*

adaan al- Öç almak, intikam
almak.

a. 6/3206

adaan nege- Öç almak, intikam
almak.

a. 3/4707, 3/4806

adaan sür- Yarışmak, kapışmak.

a. 5/0413

[=9]

adaandazı is. Aşağı taraftaki, alttaki, alt
kısım.

a. 1/1680

[=1]

adaan-möörey is. Yarış, yarışma, düello.

a. 1/1558, 1/1923, 1/2073,
1/2075, 2/1130, 3/0936, 3/1099, 3/1568,
3/1637, 3/1866, 3/2287, 3/2426, 3/2444,
3/2642, 3/2786, 3/4809, 3/4962, 4/3053,
3/4067, 4/5151, 6/3756, 5/0425

a.-daa 3/1195, 3/4051

a.+ge 1/1872, 1/1876, 3/1848

a.+i 1/1850

a.+iger 3/2411

a.+im 1/1844, 1/1908

a.+iıer 3/1187, 3/1563, 3/2613

a.+ni 1/1929

[=35]

adaan-mööreyliı sf. Yarış eden, düello
yapan.

a. 4/3655

[=1]

adaan-oyun is. Yarış, yarışma, müsabaka.

a. 4/4954

[=1]

adaan-öjeen is. Kin, öç, intikam.

a. 3/4950, 4/2700

a.+in 3/3902, 6/3235

[=4]

adaannaş- Yarışmak, kapışmak,
dövüşmek.

a.-ı+(adaannajı) ber- 1/1586
[=1]
adaannıg 1. is. Kini, öcü olan; hasım.
a. 5/2531
2. sf. Coşkun, coşkulu, hararetli.
a. 4/5032
[=2]
adaarga- Gıpta etmek, imrenmek.
a.-p 2/0263
[=1]
adaargançig sf. Gıpta edilecek, imrenilecek.
a. 4/4992
[=1]
adaçım → **adajaan**
ada-ıye is. Anne ve baba.
a.+lerivis 3/0262
a.+m 2/0047, 3/3220, 3/4117, 4/3911, 4/4405, 6/2147, 6/2176, 6/2293, 6/2319, 6/2445, 6/2473
a.+mden 5/0549
a.+mniğ 4/4638
a.+niğ 3/3901, 4/1981
a.+ñ 3/4510
a.+ñer 3/3589
a.+ñni-daa 4/3652
a.+ñniğ 3/3888
a.+zi 3/4508, 4/3657
a.+zi-bile 3/4177
a.+zi-daa 4/4097
a.+zin 3/3827, 3/4281, 4/3671, 4/3952, 4/5364
a.+zin-daa 4/2582
a.+zinden 3/0211
a.+zinge 3/5014
a.+ziniğ 3/0450, 3/3535, 3/3861, 3/4454, 4/1372, 4/4111, 4/4132, 4/4290
[=40]
ada-ıyelig sf. Anne ve babası olan.

a. 4/3632
[=1]
adajaan (~adaçım) sf. Baba gibi sayılan, baba gibi görülen (kimse).
a. 1/0294, 1/0301
a. (adaçım) 1/0026
[=3]
adak is. **1.** Aşağı, aşağı kısım, alt.
a.+ı+(adaa) 3/2612
a.+ı-bile+(adaa) 3/0729, 3/3906, 3/4534
a.+ınçe+(adaançe) 5/0580
a.+ında+(adaanda) 1/3663, 2/1396, 3/0881, 3/0897, 3/1633, 3/3671, 4/2221, 4/2839, 4/3973, 4/3988, 5/1624, 5/2352, 5/2358
a.+ından+(adaandan) 1/0084, 1/3281, 3/3011, 5/0506, 6/0654, 6/2163
a.+inga+(adaanga) 1/1385, 2/0058, 2/1100, 3/2824
a.+ın-daa+(adaan) 1/3496
2. sf. Sıradan, basit, adi, kötü.
a. 1/1758, 1/1774, 1/1880, 1/1881
a.+ı+(adaa) 5/2022, 5/2024
3. Çadırdaki kapının yakını, kapıya yakın yer.
a.+ı+(adaa) 5/1026
a.+ında+(adaanda) 1/1626, 1/1630, 1/1633, 1/1671, 3/3238, 3/3271
a.+inga+(adaanga) 3/3280, 3/3295, 4/1403, 5/1025
4. zf. Soonda, söölünde, söölgü gibi sözlerle birlikte kullanılarak “en” anlamını verir.
a. soonda 3/3420
a. söölünde 2/1214, 3/4420, 3/4840
a.+tığ soonda 1/0260, 1/0279, 1/3094, 5/1912, 5/1948
a.+tığ söölünde 2/1451, 5/0526
[=57]
adakta- ködür- Kaldırmak.

a.-er+(2)+(adaktap-ködürer)
5/0292

[=1]

adalıg sf. Babası, atası olan.

a. 3/3674

[=1]

adalışkı is. Baba ve oğul.

a.+nıg 3/5054

[=1]

adam: çüü adam, kandıg adam Ne, nasıl.

çüü a. 3/0103, 3/3689, 3/4025, 6/2740

kandıg a. 6/2740

[=5]

adan 1. is. İğdiş edilmiş deve.

a.+ga 1/0750, 1/2376, 1/2388, 1/3067, 1/3081, 4/4032, 4/4034

2. sf. İğdiş edilmiş (deve).

a. 4/2643, 4/2650, 4/2660

[=10]

adan-teve is. İğdiş edilmiş deve.

a. 4/0958, 4/2617

a.+de 5/0582

[=3]

ada-ögbe is. Atalar, ecdat.

a. 4/0960

a. (ada-övüğe) 4/2619

[=2]

ada-övüğe → ada-ögbe

ada- sura- Ad vermek, adını söylemek.

a.-p ber- 6/1515

[=1]

adaşkı is. Baba ve oğul (çocuklar).

a. 1/3674, 1/3699, 1/3719, 1/3720, 1/3742, 1/3749, 1/3758, 1/3762, 1/3831, 1/3836, 1/3839, 2/1649

a.+lar 1/3026, 1/3579, 1/3679, 1/3684, 1/3695, 1/3732, 1/3790, 1/3810, 2/1572, 3/4270, 6/3204

a.+lardan 1/3811

a.+larnı 1/3690

a.+larnıg 1/1021, 1/1033, 1/3012, 1/3677, 1/3700, 1/3703, 1/3831

a.+nı 1/3789

a.+nıg 1/3786, 6/3260, 6/3323, 6/3401, 6/3475

[=38]

adat- Ad vermek, adlandırmak.

a.-ıp+(adadıp) 6/1269

a.-ıp al-+(adadıp) 6/1286, 6/1293

a.-kan+(1) 5/0796

a.-kaş 4/1252

*

aksın-dangıraan adat- → aas-dangırak

a.-ıp kag-+(adadıp) 1/2699

[=6]

adıg I. is. Ayı.

a. 3/3352, 3/3368, 3/3370

a.+ınıg+(adınıg) 3/3331

a.+nı 3/3395

[=5]

adıg II. is. Atış, atma.

a. 1/1804, 1/1808, 1/1897, 3/0952, 3/1090, 4/5117

a.-bile 3/1353

a.-daa 4/4603

a.+ga 3/1364

a.+ga-daa 3/1324

a.+ı+(adı) 1/1804, 1/1808, 3/1354

a.+ım+(adım) 3/1085, 3/1489

a.+ın+(adın) 3/0866

a.+nı 3/1721

[=17]

adıg-çarış is. Atış, yarış.

a. 2/1131, 4/5103, 4/5152, 6/3755

[=4]

adığ-hayıra *is.* Ayı.

a. 6/0861

[=1]

adığ-tuduğ *is.* Atış, yarış.

a. 1/2076, 3/1030, 3/1088, 3/1370

a.-bile 1/2074

a.+um+(tuduum) 1/1907, 1/2061

a.+un+(tuduun) 3/1324, 3/1695

[=9]

adığır *sf.* Büyük, çok büyük; korkunç.

a. 1/3545, 1/3548

[=2]

adığır *is.* Atıcı.

a.+lar 2/1205

a.+larnı 2/1209

[=2]

adığır-tuduğır *sf.* Atıcı, yiğit.

a. 4/5028

[=1]

adığuuzun *is.* Hayvan, mal.

a. 2/0750, 2/0869, 5/0412, 5/0424

[=4]

adıkısa- Atmak istemek, vurmak istemek.

a.-zıñza 2/0948

[=1]

adıñayın- Dağılmak, karmakairşik olmak.

a.-ıp+(adıñaynıp) 3/0527

[=1]

adır I. *sf.* Çift, çift olan; çatal; ayrı.

a. 3/1551, 3/0558, 3/5025, 3/3374
4/0010, 4/0150, 4/0166, 4/0948, 4/1430,
4/1750, 4/2630, 4/4118, 4/4355, 4/4378,
5/0079

[=15]

adır II. *ünl.* Bekle! Dur!

a. 2/0081, 2/0200, 3/4153,
6/3287

[=4]

adır- 1. Ayırmak, koparmak.

a.-a 4/1079, 6/1550, 6/1566,
6/1580

a.-ar+(2) 2/0708

a.-gaş 2/0418, 3/3720, 3/4360,
6/2959

2. Salmak, serbest bırakmak,
kurtarmak.

a.- 3/0345, 3/0347

a.-ar+(2) 4/2529

a.-ıp 1/1713, 2/1006

[=14]

adıram ün. 1. Şimdi, hemen, derhâl!

a. 1/2337, 5/1223

2. Bekle! Dur!

a. 1/1298

a. (aram) 1/3005

3. Emir-istek kipi I. kişi
çekimindeki fiillerle birlikte istek
anlamını vurgular.

a. 3/0160

[=5]

adırlı- 1. Ayrılmak, kopmak.

a.-bas+(2) 3/1178

a.-ıp+(adırlıp) 1/3822

2. Ayrılmak, ayrı düşmek,
uzaklaşmak.

a.-bas+(2) 2/1230, 2/1636

a.-ır-la+(adırlır) 4/3603

*

et-söökten adırlı- → **et-söök**

a.-ıp al-(adırlıp) 5/2277, 5/2280

a.-ırı+(adırlır) 5/2282

[=8]

adı- Tan atmasını beklemek.

a.-ır+(1)+(atsır) 5/1274, 5/1340

a.-ır+(2)+(atsır) 5/1233, 5/1251,
5/1383

a.-payn+(2) 5/1282, 5/1287

[=7]

adı I. *is.* Avuç.

a.+ı-bile+(adıjı) 2/1013
a.+ım+(adıjım) 6/2244, 6/2387,
6/2552, 6/2671

a.+ında+(adıjında) 1/3190

a.+ınga+(adıjınga) 1/3165,
4/5273

*

adıjınga epteş- Kendine uygun
gelmek, yaraşmak.

a. 5/0290

[=9]

adış II. is. Atış, vuruş.

a.+ı+(adıjı) 4/0753

[=1]

adış- Atışmak, vuruşmak.

a.-ıp bol+(atçıp) 5/0003, 6/0009,
6/0093

[=3]

adış-çarış is. Atışma, yarışma.

a. 1/1558, 1/1727, 1/1730,
1/1746, 1/1754, 1/1862, 1/1865, 1/1922

a.+ı+(çarıjı) 1/1849

a.+ım+(çarıjım) 1/1845

a.+tı 1/1751, 1/1872

[=12]

adış- soguş- Atışmak, vuruşmak.

a.-up+(atçıp-sokçup) 1/3659

[=1]

adıšta- Avcuna almak, tutmak.

a.-arga 1/3164

a.-p 4/5267

a.-p al- 6/1896, 6/2033

[=4]

adış- tuduş- Atışmak, yarışmak,
müsabaka yapmak.

a.-up+(atçıp-tutçup) 1/3618

a.-up-daa+(atçıp-tutçup) bol-
4/4533

[=2]

adıy- hölüy- Yüzünü buruşturmak,
kızmak, öfkelenmek.

a.-gen+(1) 3/3785

[=1]

ag-şerig is. Ordu.

a. 5/0899

a.+ge 1/3202, 1/3356, 1/3423

a.+i+(ag-şerii) 1/3642

a.+i-bile+(ag-şerii) 1/3589

a.+ım+(ag-şeriim) 4/1600

a.+imniş+(ag-şeriimniş) 1/0869

a.+in+(ag-şeriin) 1/3849, 1/3853,
3/3393

a.+iniş+(ag-şeriiniş) 1/1090

a.+niş 1/1113

[=13]

ag-şeriglig zıf. Ordulu, orduyla.

a. 4/1596

[=1]

agaja-çepsek → bagaja-çepsek

agar- Rengi kaçmak, benzi atmak.

a.-gan+(2) 5/1235

[=1]

agar-sandan 1. is. Kutsal ağaç; sandal
ağacı.

a.+ga 4/3244

a.+nıñ 4/3069, 4/3363, 4/3416,
4/3565

2. sf. Bu ağaçtan yapılmış olan.

a. 3/5028, 4/1564, 4/1746,
4/2626, 4/3047, 4/3248, 4/3265, 4/3368,
4/3374, 4/3387, 4/3509, 4/3562, 4/4150,
4/4547, 5/0934

[=21]

agı is. Pelin otu, akpelin.

a. 3/0053

[=1]

agıs- Sıvı bir şeyi dökmek, koymak.

a.-ıp+(aksıp) 6/1766

a.-ıp ber-+(aksıp) 6/1765

[=2]
agıy is. Mağara (*lama*'nın yaşadığı yer).
a. 1/0046, 1/0104
 [=2]
agıy-dığıy zf. Sımsıkı, sıkıca.
a. 4/3623
 [=1]
agla- Avlamak, yakalamak.
a.-p 3/3017
a.-p ekkel- 3/3012
a.-p-tır 3/3727
a.-p tur- 3/3394
 [=4]
ajaa- karakta- Gözetmek, bakmak, korumak, himaye etmek.
a.-p olur- 6/1520
a.-p tur- 5/2058
a.-p 6/3211
 [=3]
aji- Açılmak.
a.-vaan+(2) 6/1576
 *
sagış-höree aji-/hörek-çüree aji-
→ sagış-hörek, hörek-çürek
a.-p 3/3622, 3/3761
a.-p olur- 3/422
 [=4]
aji-töl is. Çoluk çocuk, evlat, sonraki nesil, soy.
a.+ün 4/0680, 5/2750
a.+üğnü 4/2662
 [=3]
aji-töldüg sf. Çoluk çocuğu olan, soylu, nesilli.
a. 2/0665, 3/3619
 [=2]
ajıg I. sf. Acı, ekşi.
a. 3/3414, 3/3418, 4/1772, 4/2341, 4/2407, 4/2423

a.-daa 3/2582
 [=7]
ajıg II. is. Geçit.
a.+ı-daa+(aju) 1/1332
 [=1]
ajıg-çirik is. Geçit.
a.+i+(aju-çirii) 6/1670
 [=1]
ajıgla- Kullanmak, faydalanmak, yararlanmak.
a.-ar+(1) 4/1411
a.-p 3/4086
a.-p tur- 3/2100
 [=3]
ajıgla- sezigle- Aramak, araştırmak, bulmaya çalışmak.
a.-p 4/2646
 [=1]
ajıgla- tejigle- Bakmak, bakınmak.
a.-p 4/1967
 [=1]
ajıgıg is. Geçidi olan, geçitli.
a. 1/1330, 1/1382, 4/0812, 6/1705
 [=4]
ajık I. is. Açık, aşikâr.
a.+ın+(ajun) 3/3155
 [=1]
ajık II. is. Menfaat, fayda, yarar.
a.+ın+(ajun) 3/4117
 [=1]
ajıl is. İş.
a. 3/0862
a.+ından 3/3891
 [=2]
ajıl-amıdıral is. İş, çalışma, yaşamını idame ettirme.
a.-daa 2/0601
 [=1]

ajıl-herək *is.* İş, görev.

a. 2/1183

[=1]

ajıl-da- Çalışmak.

a.-p 5/2660

[=1]

ajıldır *e.* Üstünden, üzerinden; ardına, arkasına, ardına doğru.

a. 1/2299, 1/3381, 5/0183, 5/2609

[=4]

ajın- **I.** Çok öfkelenmek, sinirlenmek, hiddetlenmek.

a.-dın 4/0458, 4/0570

a.-gan+(2) 3/0553

a.-ganınga 2/1598

a.-ıp 3/2280, 3/4889, 4/0463, 4/3834

a.-ıp ajınıp 6/1281

a.-ıp kel- 1/1683

a.-ıp olur- 2/0609

a.-ıp 1/3198, 2/0844, 3/1834, 3/3786

a.-mas+(2) 1/1683, 1/3198, 3/2280, 3/3786, 3/4889

a.-mayn 4/0461

[=21]

ajın- **II.** Açılmak.

a.-ıp+(aşıtp) 1/3750, 6/2106, 6/2251, 6/2393, 6/2679

[=5]

ajın- **darın-** Çok öfkelenmek, sinirlenmek, hiddetlenmek.

a.-ıp çor- 4/0573

[=1]

ajın- **horada-** Çok öfkelenmek, sinirlenmek, hiddetlenmek.

a.-gan+(1)+(a.-horadaan) 1/3439, 3/3784

a.-gan+(2)+(a.-horadaan) 1/3444

a.-p 3/0538, 3/1104, 3/2156, 5/0230, 6/3630

a.-p kel- 5/1091, 6/2709

a.-p olur- 3/1518, 3/3142

a.-p tur- 3/4070

a.-p kel- 1/2066

[=14]

ajır *e.* **1.** Üzerinden, bir şeyi aşarak, -den doğru.

a. 1/1870, 1/1906, 2/1142, 2/1143, 4/1098, 5/0954

2. Üzerine, üzerine doğru.

a. 1/2305, 1/3300 1/3301

3. Çok, fazla, bir ölçüyü aşan.

a. 1/1075

*

bajın ajır → baş

a. 1/0085, 1/0602, 1/0630, 1/1639, 4/0147, 4/1245, 5/0989

ektin ajır → egin

a. 1/0631 1/0603, 1/1640, 3/4411, 4/1243, 4/2328, 4/0145, 5/0988

[=25]

ajır **II:** **kayın ajırar** Bir şey olmaz, kötü bir şey olmaz.

a. 3/2674

[=1]

ajır- **1.** Geçirmek, aşmak.

a.-ar+(1) 3/0849

a.-bas 3/0852

a.-bas-la 3/0853

a.-bayn+(2) 5/0418

2. Yutmak, yemek, içmek.

a.-ıp olur- 4/4590

[=5]

ajırbas *ünl.* Önemli değil, sorun değil.

a. 2/0620, 3/2568

[=2]

ajırgan- Nahoş bir tat dolayısıyla yüzünü buruşturmak

a.-gan+(2) 3/2581

[=1]

ajırgançığ sf. Acı, ekşi.

a. 4/1772

[=1]

ajırgı sf. (*a. çarık, tala, çartık*) Atın sağ tarafı.

a. (çarık) 1/0538, 1/0542, 3/1130, 4/3097, 4/3930, 5/0416, 5/0883

a. (çartık) 2/0430, 2/0434, 2/0491, 3/0563, 4/3097, 4/3192, 4/4077

a. (tala) 5/2605, 6/0624

[=15]

ajır- sur- Yemek, yutmak.

a.-a 3/0770, 3/0773, 3/1257, 3/1260, 3/3947, 3/3952

[=6]

ajıt sf. Görülmez, gözle görünmez, gizli, saklanmış.

a. 3/0519

*

ajıt kir- Ortadan kaybolmak, yok olmak, gizlenmek.

a. 3/1931, 5/2301

[=3]

ajıt- Açmak, açtırmak.

a.-a+(ajıda) 4/2448, 6/3108

a.-ar+(2)+(ajıdar) 1/1372

a.-ıp+(ajıdıp) 1/1431, 1/2800, 1/2801, 2/0583, 4/0189

a.-ıp ber-+(ajıdıp) 6/0217, 6/0268

a.-ıptarga+(ajıdıptarga) 3/3182

a.-kaş 6/1446

[=12]

ajıttın- Açılmak.

a.-mas+(2) 6/0501

[=1]

ajıttır- Açtırmak.

a.-ıp 6/0272

[=1]

ak I. sf. Ak, beyaz.

a. 1/0017, 1/0070, 1/0054, 1/0411, 1/0433, 1/0445, 1/0449, 1/0462, 1/0613, 1/0636, 1/0648, 1/0748, 1/0755, 1/0756, 1/1491, 1/2127, 1/2136, 1/2138, 1/2140, 1/2169, 1/2174, 1/2176, 1/2178, 1/2232, 1/2310, 1/2314, 1/2374, 1/2385, 1/2387, 1/2622, 1/2898, 1/2902, 1/3080, 1/3083, 1/3151, 1/3252, 1/3262, 1/3283, 1/3309, 1/3310, 1/3767, 1/3781, 1/3800, 1/3804, 1/3927, 2/0234, 2/0241, 2/0242, 2/0301, 2/0326, 2/0338, 2/0354, 2/0399, 2/0493, 2/0496, 2/0497, 2/0498, 2/0577, 2/0579, 2/0952, 2/0961, 2/0992, 2/1566, 2/1167, 2/1240, 2/1408, 2/1428, 2/0008, 2/1616, 2/1613, 3/0109, 3/0309, 3/0471, 3/0663, 3/0786, 3/0791, 3/0833, 3/0895, 3/0957, 3/0961, 3/0962, 3/0963, 3/1184, 3/1196, 3/1573, 3/2032, 3/2348, 3/2374, 3/2427, 3/2454, 3/2459, 3/2480, 3/2497, 3/2510, 3/2537, 3/2546, 3/2566, 3/2570, 3/2573, 3/2823, 3/2946, 3/3048, 3/3067, 3/3331, 3/3333, 3/3352, 3/3363, 3/3368, 3/3380, 3/3386, 3/3395, 3/3397, 3/3407, 3/3445, 3/3492, 3/3499, 3/3506, 3/3586, 3/3637, 3/3794, 3/3846, 3/3965, 3/4115, 3/4354, 3/4450, 3/4497, 3/4579, 3/4624, 3/4658, 3/4660, 3/4662, 3/4668, 3/4669, 3/4673, 3/4678, 3/4682, 3/4685, 3/4688, 3/4753, 3/4939, 3/5038, 3/5050, 4/0320, 4/0338, 4/0508, 4/0628, 4/1362, 4/1622, 4/1853, 4/2003, 4/2752, 4/2754, 4/2756, 4/2758, 4/2759, 4/2761, 4/2773, 4/2774, 4/2779, 4/2780, 4/2783, 4/2785, 4/2801, 4/2804, 4/2811, 4/2818, 4/2819, 4/2820, 4/2822, 4/2825, 4/2810, 4/2815, 4/2834, 4/2836, 4/2839, 4/2862, 4/2883, 4/3170, 4/3171, 4/3513, 4/3627, 4/3883, 4/3976, 4/3977, 4/4031, 4/4032, 4/4033, 4/4175, 4/4197, 4/4222, 4/4799, 4/4811, 4/4901, 4/4929, 4/5398, 5/0015, 5/0081, 5/0187, 5/0215, 5/0256, 5/0337, 5/0392, 5/0399, 5/0409, 5/0747, 5/0748, 5/0979, 5/1017, 5/1445, 5/1480, 5/1485, 5/1514, 5/1534, 5/1539, 5/2009, 5/2011, 5/2146, 5/2193, 5/2211, 5/2218, 5/2638, 6/0282, 6/0284, 6/0752, 6/1172, 6/1185, 6/1193, 6/1246, 6/1716, 6/1721, 6/2136, 6/2164, 6/2283, 6/2434, 6/2462, 6/2918, 6/3708

*

ak çem Süt ürünü, süt ürünleri.

a. 2/1023

ak sağıştıg İyi niyetli, doğru, dürüst.

a. 1/3693, 3/4304, 5/2712

[=241]

ak II. zm. Bütün, hep, tümü.

a. 2/1610, 3/0619, 3/0790

[=3]

ak belek is. Hediye, armağan.

a. 3/3752, 3/4676

[=2]

ak-kır sf. Kır, kır renkli.

a. 1/3306

[=1]

ak-kızıl sf. Gül rengi, açık kızıl.

a. 3/2260

[=1]

ak-kök is. Hediyeler, armağanlar, ikram edilen şeyler.

a. 3/2792

[=1]

ak-taraa is. Buğday.

a. 2/1330, 2/1333, 2/1337

a.+je 2/1339

[=4]

ak- Akmak.

a.-a+(aga) ber- 4/0652, 4/5089

a.-ıp+(agıp) 4/5135

a.-kannıg 3/3573

[=4]

ak- tögül- Akmak, dökülmek (gözyaşı).

a.-üp+(agıp-töktüp) olur- 4/4775

[=1]

akı is. 1. Ağabey.

a.+larım 1/2521, 1/2536, 5/1440, 5/1855, 5/1906, 5/2181

a.+larınga 5/2077

a.+m 1/1450, 3/0190, 3/0256, 3/0261, 3/0335, 3/0437, 3/0442, 3/0448,

3/0455, 3/0505, 3/0656, 3/0668, 3/1042, 3/1063, 3/1066, 3/1456, 3/1458, 3/1470, 3/1793, 3/1795, 3/1811, 3/1969, 3/2104, 3/2106, 3/2189, 3/2390, 3/2916, 3/3773, 5/1249, 5/1255, 5/1284, 5/1348, 5/1433, 5/1615, 5/1625, 5/1687, 5/2065, 5/2116, 5/2351, 6/2974

a.+m-bile 1/2923, 1/2935, 1/2946

a.+m-daa 1/3316, 1/0096

a.+mga 3/0160

a.+m-na 6/3052

a.+mnı 3/0632, 5/2079

a.+mnıg 3/0580, 3/2670, 5/1768, 5/1783

a.+ıg 3/0658, 5/0307, 5/2288

a.+ıgar 5/0996

a.+ıga 5/2093

a.+vıs 1/3814, 2/1081

a.+zı 3/0266, 3/0396, 3/0419, 3/0444, 3/0456, 3/3214, 5/0059, 5/1208, 5/1491, 5/1684, 5/1788, 5/1976

a.+zı-daa 3/0073

a.-daa+(azı) 1/0013

a.+zın 3/0591, 3/0653, 3/2920, 3/3695, 3/3700

a.+zinga 5/1366, 5/1439, 5/1787, 5/2704

a.+zınıg 3/0452, 3/0600, 3/0642, 3/1120, 3/3719, 5/0214, 6/3038

2. Amca.

a.+zı 6/0156, 6/0161

[=99]

akılıg sf. Ağabeyli, ağabeyi olan.

a. 5/0058

[=1]

akıy is. Ağabey (hitap).

a. 1/2885, 1/2960, 1/2960, 1/2964, 1/2964

[=5]

aksı-murnu is. Giriş, giriş yeri.

a. 6/0651

[=1]

akşa is. Para.

a.+zı 5/0168

[=1]

aktıg-köktüg sf. İkramlı, yiyecekli.

a. 3/2788

[=1]

al- 1. Almak, bulunduğu yerden almak.

a. 6/0429, 6/0431

a.-a 6/2895, 6/2897

a.-gan+(1) 3/2432

a.-gaş 1/1592, 3/0289, 3/0425, 3/2573, 3/3501, 3/4662, 3/4668, 5/2100

a.-gaştıj 4/1045

a.-gay-la 3/3499

a.-ıp+(ap) 1/0107, 1/0396, 1/0929, 1/1501, 1/3572, 1/3604, 2/1547, 3/3753, 5/1156, 5/2304, 6/2538

a.-ıp+(ap) **al-** 3/0183, 3/4821, 4/0793, 6/3164

a.-ıp+(ap) **ber-** 1/1497, 2/1398, 3/4146, 3/4240, 3/4324, 3/4344

a.-ıp-la+(ap) 1/2753

a.-ır+(1) 1/1027, 1/2319, 1/3311, 1/3386, 1/3807, 2/0994, 2/0995, 3/4120, 3/1126, 6/0441

a.-ır+(2) 1/3970, 3/2634, 3/2634

2. Yakalamak, tutmak.

a.-a 3/1397

a.-gan+(1) 1/2667

a.-gaş 2/0852, 2/1338, 3/1158, 5/1094, 6/1204, 6/2482

a.-ıp+(ap) 3/0035, 5/0222, 5/0224, 5/1330, 5/1332, 5/2441, 5/2443

a.-ıpkın+(apkın) 6/3656

a.-ıp-daa+(ap) **kör-** 4/2588

a.-ıp-tır+(aptır) 6/1850

a.-ır+(1) 4/2587, 4/2739

a.-ır-dır 4/2740

3. Götürmek, alıp gitmek.

a.-gan+(1) 1/3834

a.-gaş 1/0075, 1/0119, 1/2451, 1/2556, 1/2602, 1/2843, 1/3351, 1/3474, 2/1481, 3/3047, 4/3050, 6/2795

a.-ıp+(ap) 3/0035

a.-ıp+(ap) **çoru-** 1/2614, 1/3202, 1/3356, 1/3423, 3/4066, 3/4521

a.-ıp+(ap) **kör-** 1/2046

a.-ır+(1) 3/3509, 4/2696, 4/5029, 6/2772, 6/2733

a.-ır+(2) 3/2450

a.-ırım 3/1587, 3/2446

a.-ırımını 3/1205

4. Kaplamak, çevrelemek.

a.-gaş 1/1796, 1/1839

a.-ıp+(ap) 4/4559

a.-ıp+(ap) **kel-** 5/2592

5. Kadın almak, evlenmek.

a.-gan+(1) 4/4269

a.-gan-na 4/4267

a.-gaş 5/2206, 6/3771

a.-gaştıj 4/4550

a.-ıp+(ap) 1/3097, 5/1452

a.-ıp+(ap) **al-** 2/1224

a.-ıp+(ap) **ber-** 3/3254

a.-ıp+(ap) **bol-** 3/4620

a.-ıp+(ap) **tur-** 1/2352

a.-ır+(1) 3/0864, 3/0936, 3/0950, 3/1720, 4/3058, 4/3065

a.-ır+(2) 1/1562, 1/2351, 3/1322, 3/1692, 6/1791, 6/1797

a.-ır-dır 4/3052, 4/3058, 4/3072

6. Yenmek, mağlup etmek.

a.-davis 3/1999

a.-gan+(1) 1/1930, 3/0942

a.-gan+(2) 3/0936

a.-gan-daa 3/1866

a.-ganı 1/1873

a.-gaş 4/4124, 4/4138

a.-ır+(1) 2/1200, 4/2662

7. Dinlemek, söyletmek.
a.-ır+(1) 1/2318, 1/3312, 1/3387, 1/3808, 3/4119
a.-ır+(2) 6/0440
8. Bakmak, ilgilenmek.
a.-ıp+(ap) 6/1232, 6/1264
9. Yönelmek, bir yöne hareket etmek.
a.-ır+(2) 6/3239
10. Almak, edinmek.
a. 3/2778, 6/2733
a.-bas+(1) 5/1591
a.-bazın 3/0676
a.-ganım-daa 1/1708
a.-gaş 1/0631, 3/0675, 3/4117, 3/4118, 5/2696
a.-ıp+(ap) 3/0143
a.-ıp+(ap) kör- 3/4956
a.-ır+(1) 3/3055, 3/4965, 5/2649, 5/2650
a.-ır+(2) 3/4956
a.-ırın 3/0675
a.-ırın 3/2778
11. Duymak, duyumsamak.
a.-gan+(1) 1/2510, 1/2511
a.-ıp+(ap) 1/3705
a.-ıp+(ap) kag- 1/2628, 1/2629
a.-ır+(1) 1/2446, 1/2447, 1/2476, 1/2477
12. (kol, baş) Kesmek, ayırmak.
a.-ır+(1) 3/1771, 4/0142, 4/5000
a.-ır+(2) 4/0301, 4/4461, 4/4463, 4/4574
a.-ır-dır 4/0836, 4/0875
a.-ıp kag-+(ap) 1/0605
13. (*yardımcı fiil*) -(I)p zarf-fiil eki almış fiillerle birlikte kullanılarak eylemi kendisi için yapma ya da bir durumdan başka bir duruma geçme anlamları veren birleşik fiiller yapar.

a. 1/0541, 2/0946, 3/1185, 3/1560, 3/1984, 3/2008, 3/2045, 3/2454, 3/2645, 3/3357, 3/3770, 3/4144, 3/4359, 3/4503, 4/2554, 4/2556, 4/4170, 5/1179, 6/1292, 6/1293
a.-am 6/3191
a.-baaje 2/0659
a.-baanım 3/2671
a.-bas+(1) 3/0224, 3/0793, 3/1234, 3/1641, 3/2563, 3/4575, 4/2538, 4/5110, 6/1342
a.-bas+(2) 1/0396, 1/2007, 1/2034, 1/2788, 5/0118, 6/1737
a.-baska 5/0568
a.-dı 1/3577
a.-dığar 3/3324
a.-dım 2/0151, 2/0152, 2/1220, 3/2784, 4/0423, 4/2266, 6/1251
a.-dın 1/3464, 3/3317, 2/0958, 2/0427
a.-dın+(1) 6/1245
a.-dıs 6/0452
a.-gan+(1) 1/0340, 1/0362, 1/1285, 1/1389, 1/1419, 1/1974, 1/2016, 1/2032, 1/2127, 1/2169, 1/2544, 1/3194, 1/3214, 1/3231, 1/3575, 2/0260, 2/1132, 2/1299, 2/1555, 2/1621, 3/0082, 3/0084, 3/0110, 3/0119, 3/0250, 3/0391, 3/1141, 3/1162, 3/1526, 3/1750, 3/2004, 3/2042, 3/2270, 3/2558, 3/2689, 3/2747, 3/3783, 3/4292, 3/4396, 4/1035, 4/1053, 4/1246, 4/1255, 4/1256, 4/2003, 4/2376, 4/2380, 4/2480, 4/3170, 4/3450, 4/4376, 4/4943, 4/5017, 4/5234, 5/0462, 5/1166, 5/1184, 5/1681, 6/0156, 6/0680, 6/1966, 6/3007, 6/3035, 6/3039, 6/3184, 6/3665
a.-gan+(2) 1/3853, 2/0849, 3/2508, 3/2820, 3/3661, 4/0788, 4/2192, 4/4289, 4/4335, 5/0356, 5/0478, 5/1393, 5/1529, 5/1604, 5/2229, 5/2481, 6/0333, 6/0342, 6/0457, 6/0463, 6/0476, 6/0560, 6/0697, 6/1091, 6/1983, 6/3215, 6/3771
a.-ganda 1/0902, 6/0390
a.-gan-dır 3/0178, 4/0515
a.-gamı 3/2861, 5/2581, 5/2583

a.-ganimda 5/2277, 5/2280
a.-ganim-daa 3/4124
a.-ganimıñ 4/1294, 6/1165
a.-gannar 1/2992, 1/2994, 3/0275, 5/0528, 5/1838
a.-gaş 1/0248, 1/0283, 1/0291, 1/0295, 1/0327, 1/0336, 1/0555, 1/0563, 1/0963, 1/0966, 1/1112, 1/1187, 1/1276, 1/1288, 1/1305, 1/1348, 1/1368, 1/1409, 1/1793, 1/1816, 1/1959, 1/2092, 1/2311, 1/2651, 1/2693, 1/2704, 1/2716, 1/2878, 1/2926, 1/2931, 1/2937, 1/2942, 1/2948, 1/2981, 1/2996, 1/3166, 1/3254, 1/3346, 1/3460, 1/3523, 1/3550, 1/3630, 1/3652, 1/3660, 1/3673, 1/3840, 2/0034, 2/0066, 2/0253, 2/0273, 2/0398, 2/0405, 2/0422, 2/0441, 2/0442, 2/0523, 2/0541, 2/0647, 2/0732, 2/0744, 2/0823, 2/0830, 2/0993, 2/1031, 2/1216, 2/1224, 2/1256, 2/1292, 2/1395, 2/1399, 2/1485, 2/1521, 2/1586, 2/1609, 2/1610, 2/1612, 2/1627, 3/0096, 3/0173, 3/0183, 3/0223, 3/0223, 3/0228, 3/0230, 3/0539, 3/0547, 3/0592, 3/0595, 3/0641, 3/0762, 3/0775, 3/0781, 3/0807, 3/1018, 3/1035, 3/1040, 3/1203, 3/1228, 3/1250, 3/1263, 3/1269, 3/1397, 3/1449, 3/1451, 3/1454, 3/1533, 3/1582, 3/1589, 3/1613, 3/1615, 3/1623, 3/1718, 3/1788, 3/1790, 3/1827, 3/1918, 3/1924, 3/1952, 3/1988, 3/2014, 3/2034, 3/2037, 3/2048, 3/2102, 3/2128, 3/2268, 3/2284, 3/2336, 3/2514, 3/2532, 3/2550, 3/2557, 3/2577, 3/2616, 3/2696, 3/2703, 3/2709, 3/2710, 3/2722, 3/2780, 3/2813, 3/2823, 3/2920, 3/2946, 3/3022, 3/3091, 3/3106, 3/3114, 3/3179, 3/3196, 3/3236, 3/3362, 3/3378, 3/3395, 3/3409, 3/3449, 3/3668, 3/3690, 3/3694, 3/3799, 3/3939, 3/3954, 3/3957, 3/4091, 3/4101, 3/4116, 3/4135, 3/4140, 3/4168, 3/4185, 3/4206, 3/4336, 3/4502, 3/4507, 3/4555, 3/4558, 3/4559, 3/4677, 3/4685, 3/4752, 3/4753, 3/4755, 3/4821, 3/4826, 3/4846, 3/4879, 3/4887, 3/4940, 3/5012, 3/5046, 4/0055, 4/0179, 4/0235, 4/0436, 4/0440, 4/0480, 4/0509, 4/0610, 4/0612, 4/0639, 4/0713, 4/0715, 4/0731, 4/0793, 4/0818, 4/0850, 4/1092, 4/1423, 4/1440, 4/1451, 4/1996, 4/2156, 4/2328, 4/2450, 4/2502, 4/2592, 4/2723, 4/2812,

4/2898, 4/2911, 4/3404, 4/3889, 4/3945, 4/4072, 4/4887, 4/4901, 4/4929, 4/4952, 4/5233, 4/5246, 4/5274, 4/5288, 4/5309, 4/5409, 5/0316, 5/0370, 5/0409, 5/0670, 5/1419, 5/1437, 5/1729, 5/1761, 5/1869, 5/1975, 5/2090, 5/2169, 5/2186, 5/2377, 5/2496, 5/2562, 6/0072, 6/0080, 6/0124, 6/0312, 6/0433, 6/0471, 6/0493, 6/0507, 6/0557, 6/0601, 6/0608, 6/0657, 6/0658, 6/0659, 6/0660, 6/0666, 6/0670, 6/0677, 6/0694, 6/0672, 6/0719, 6/0723, 6/0724, 6/0745, 6/0771, 6/0776, 6/0798, 6/0802, 6/0803, 6/0825, 6/0829, 6/0830, 6/0831, 6/0881, 6/0884, 6/0905, 6/0913, 6/0914, 6/0915, 6/0949, 6/0969, 6/0983, 6/0990, 6/0991, 6/0992, 6/1021, 6/1046, 6/1062, 6/1090, 6/1092, 6/1093, 6/1096, 6/1104, 6/1105, 6/1159, 6/1161, 6/1175, 6/1215, 6/1240, 6/1468, 6/1554, 6/1569, 6/1594, 6/1678, 6/1712, 6/1779, 6/1825, 6/1848, 6/1896, 6/2033, 6/2109, 6/2256, 6/2266, 6/2336, 6/2339, 6/2358, 6/2398, 6/2491, 6/2538, 6/2565, 6/2587, 6/2615, 6/2684, 6/2933, 6/2956, 6/2960, 6/2964, 6/2966, 6/2973, 6/2988, 6/3050, 6/3059, 6/3096, 6/3099, 6/3155, 6/3157, 6/3161, 6/3164, 6/3170, 6/3200, 6/3250, 6/3271, 6/3273, 6/3414, 6/3498, 6/3570, 6/3591

a.-gaştıñ 4/0054, 4/0159, 4/0211, 4/0438, 4/1193, 4/1438, 4/1651, 4/1652, 4/1917, 4/1936, 4/2128, 4/2550, 4/2758, 4/2847, 4/2907, 4/2930, 4/2967, 4/2980, 4/2984, 4/3005, 4/3182, 4/3253, 4/3256, 4/3302, 4/3979, 4/4148, 4/4282, 4/4415, 4/4607, 4/4643, 4/4877, 4/4879, 4/4937, 4/5232, 4/5290, 4/5365, 5/2028

a.-gaştıñ-daa 4/1251, 4/2566, 4/3881, 4/4229

a.-gay 6/2965

a.-ıl 1/2123, 1/3319, 1/3759

a.-ıñar 1/1936, 1/3980, 5/0304

a.-ıp+(ap) 1/0071, 1/0925, 1/2839, 2/0383, 3/0612, 3/0632, 3/0706, 3/1079, 3/2718, 3/2862, 3/4174, 4/0729, 4/3522, 4/3541, 5/0598, 5/1056, 5/1515, 5/1864, 5/2048, 5/2270, 5/2715, 6/1655, 6/1696, 6/1958, 6/2253, 6/3767

a.-ıp+(ap) çoru- 2/0362, 2/1307

a.-ıp+(ap) kal- 1/1426

a.-ıp+(ap) olur- 2/0977
a.-ıp+(ap) şıda- 6/0760, 6/0788
a.-ıp-tır+(aptır) 1/1186, 1/1283, 1/1645, 1/1843, 1/1939, 1/1942, 1/2130, 1/2205, 1/2713, 1/2753, 1/2756, 1/2759, 1/3118, 1/3448, 2/0106, 2/0319, 2/0336, 2/0420, 2/0525, 2/0991, 2/1084, 2/1090, 2/1100, 2/1571, 3/0479, 3/0765, 3/1251, 3/3707, 3/3841, 3/3943, 3/4114, 3/4557, 3/4827, 3/4926, 3/4938, 4/3343, 5/2611, 6/0314, 6/0389, 6/0671, 6/1190, 6/2265, 6/2607, 6/2656
a.-ıp-tırlar+(aptırlar) 1/1041, 1/2990, 1/3253, 1/3768, 1/3799, 3/1150, 3/3072, 5/2140, 6/0562, 6/0636, 6/2120, 6/2416, 6/2698, 6/3204
a.-ıp+(ap) tur- 1/0849, 1/0853, 1/2395, 1/3088, 1/3536, 5/1830, 6/1100, 6/1206
a.-ır+(1) 1/1566, 2/0195, 3/0097, 3/0204, 3/0401, 3/2899, 3/3318, 3/3326, 3/4513, 4/2716, 4/2793, 4/2795, 4/4490, 5/0435, 5/0515, 4/0534, 5/0766, 5/2292, 6/1189
a.-ır+(1)+(aar) 1/0233, 1/0240, 2/0294, 1/0331, 2/0669, 2/1030, 4/1007, 4/2713, 6/1229, 6/1263, 6/1269, 6/1329, 6/1375, 6/1419, 6/2818, 6/3120, 6/3306, 6/3377, 6/3537
a.-ır+(2) 1/1743, 1/3725, 2/0950, 3/0607, 3/3709, 3/4330, 4/3259, 5/0514, 5/0565, 5/1454, 5/1455, 5/2319, 6/3123, 6/3151, 6/3453
a.-ır+(2)+(aar) 6/1198
a.-ırda+(aarda) 3/2073
a.-ır-dır 3/0750, 3/1236, 3/2013, 3/3488, 3/3926, 3/4548, 5/1844
a.-ır-dır+(aar) 1/2847
a.-ırğa 3/0212, 3/1987, 6/2835
a.-ırğa+(aarga) 1/0250, 1/2030, 2/0421, 6/1398
a.-ırıl 2/1533
a.-ırım 4/4640
a.-ırın 3/1623
a.-ırını 1/1723
a.-ırını 3/4812

a.-ıyn 3/2916, 6/1286, 6/1287, 6/2584, 6/3193
a.-za 3/4721, 5/0067
14. (yardımcı fiil) -A/-y zarf-fiil eki almış fiillerle birlikte kullanılarak yeterlilik anlamı veren birleşik fiiller yapar.
a.-bas+(1) 4/3262
a.-bas+(2) 3/0846, 3/4498, 6/0364
 *
aksın-sözün al- → **aas-sös**
a.-gaş 5/2416
a.-ır+(2) 4/3994
aksın-dangıraan al- → **aas-dangırak**
a.-ıptır+(aptır) 1/2698
bak at al- → **bak**
a.-ırını 5/0490
at-baş al- → **at-baş**
a.-ganda 1/0652
ayıs al- → **ayıs**
a.-ıp+(ap) 5/1072, 6/1175
adaan al- → **adaan**
a.-ıp+(ap) 6/3206
öjeen al- Öç almak, intikam almak.
a.-ıp+(ap) 6/3207
amı-tının al- → **amı-tın**
a.-gan+(2) 3/3219
a.-ıp+(ap) 1/1709
a.-ıp kör-(ap) 1/3471
çer al- → **çer**
a.-bayn 6/1301
soora al- Yakalayamamak, kaçırmak.
a.-ıp+(ap) çor- 3/1749
 [=956 (yardımcı fiil=754)]
al-bot zm. Kendi.
a. 3/0749, 3/4547

a.+ta 4/0202

a.+u+(a.-bodu) 4/5430, 5/0022, 5/0228

a.+um+(a.-bodum) 4/1601

a.+un+(a.-bodun) 2/0385

a.+unda+(a.-bodunda) 4/0204

[=9]

al-şag *is.* Güç kuvvet.

a. 4/2715

[=1]

al-ber- Almak ve vermek, alıp vermek.

a.-irin+(a.-beerin) 3/4683

[=1]

ala I. 1. sf. Ala, alaca, karışık renkli.

a. 1/0260, 1/0270, 1/0279, 1/1462, 2/0740, 2/0741, 3/0062, 3/0064, 3/0327, 3/0464, 3/0469, 3/0615, 3/0623, 3/0689, 3/0691, 3/1100, 3/1102, 3/1153, 3/1156, 3/1188, 3/1507, 3/1506, 3/1642, 3/2365, 3/2415, 3/2417, 3/2675, 3/2689, 3/2807, 3/3596, 3/3600, 3/4031, 3/4034, 3/4076, 3/4078, 3/4525, 3/4754, 3/4922, 4/4383, 5/2096, 5/2101, 5/2252, 5/2665, 5/2674

2. is. Ala, alaca.

a.+zı 4/0065

a.+zın 4/0059

a.+zındıva 4/1047

a.+zinga 4/0064, 4/1050

[=49]

ala II. → ale

ala-bula *sf.* Çeşitli renklerde, alacalı, alaca bulaca.

a. 1/0025, 5/0120, 5/2664

[=3]

ala-kara *sf.* Alacalı siyahlı.

a. 4/3207

[=1]

ala-kök *sf.* Kır renkli, alacalı.

a.+ün-daa+(kögün) 4/1317

[=1]

ala-sandan *is.* Sandal ağacı.

a. 4/0019, 4/1565, 4/1747, 4/2627

[=4]

alaak *is.* Ormanlık alanda açık yer, açıklık.

a. 3/1633

a.+ınığ+(alaagınığ) 3/4886

a.+ka 3/0196, 3/4866

a.+tığ 3/4880

[=5]

alajından → agar-sandan, ala-sandan ["sırık, direk" anlamında *alajı* kelimesiyle ilişkilendirilebilir, ancak yapısı açık değil. Metinde *agar-sandan* "sandal ağacı"na gönderme yapılarak kullanılmış. (Gatsak vd.: 1997, 535)]

a. 4/0018

[=1]

alalığ *sf.* Alacalı, alalı.

a.-daa 4/0027

[=1]

alağ: alağ kıl- Çok istemek, dilemek.

a. 2/1368

[=1]

alağı (edek) *sf.* Ön, ön kısım (*kıyafetin, eteğin ön kısmı*).

a. 3/0338, 3/0743, 4/2454, 4/4523

[=4]

alay: alay uruk *is.* Atları yakalamak için kullanılan ucu kemetli uzun sırık.

a. 4/0055

[=1]

albatı *is.* Bir devlete ya da kişiye bağlı kimse, tebaa, uruk.

a. 2/1465, 3/1318, 5/0858

a.+nı 3/2880

a.+zı 1/0619, 5/0726

a.+zın 1/0735, 1/0737, 1/0835, 1/0837, 1/0862, 1/0864, 1/2357, 1/2359, 1/3050, 1/3052, 2/1624, 3/4183, 3/4185

[=19]

albıktır *zf.* Nefesi kesilerek, soluk soluğa.

a. 5/1982

[=1]

alçağnadı-kelçeñnedi *zf.* Hızlı ve büyük adımlarla, bu şekilde ilerleyerek.

a. 3/2331

[=1]

aldan *sf.* Altmış.

a. 1/0035, 1/0049, 1/0088, 1/0231, 1/0238, 1/0248, 1/0256, 1/0263, 1/0281, 1/0326, 1/0336, 1/0342, 1/0525, 1/0608, 1/0656, 1/0675, 1/0762, 1/0787, 1/0826, 1/1825, 1/2240, 1/2313, 1/2397, 1/2621, 1/2646, 1/3090, 1/3142, 1/3174, 1/3308, 1/3406, 1/3544, 1/3750, 1/3751, 1/3803, 1/3921, 1/3958, 2/0984, 2/1397, 2/1525, 3/0017, 3/0033, 3/0756, 3/0761, 3/0772, 3/1055, 3/1160, 3/1244, 3/1249, 3/1259, 3/1736, 3/1804, 3/2100, 3/2101, 3/2338, 3/3372, 3/3384, 3/3385, 3/3386, 3/3932, 3/3938, 3/3951, 3/4086, 3/4088, 3/4168, 3/5041, 4/0014, 4/0791, 4/1164, 4/1181, 4/1202, 4/1421, 4/1492, 4/1495, 4/2044, 4/2148, 4/2506, 4/3161, 5/0330, 5/0530, 5/2379, 6/0029, 6/0070, 6/0101, 6/0574, 6/0673, 6/0693, 6/1459, 6/1606, 6/1649, 6/1691, 6/1803, 6/1835, 6/1847, 6/2064, 6/2068, 6/2071, 6/2106, 6/2129, 6/2146, 6/2148, 6/2186, 6/2251, 6/2252, 6/2278, 6/2292, 6/2295, 6/2329, 6/2353, 6/2393, 6/2394, 6/2426, 6/2444, 6/2446, 6/2488, 6/2508, 6/2534, 6/2537, 6/2567, 6/2624, 6/2650, 6/2650, 6/2651, 6/2661, 6/2679, 6/2680, 6/2714, 6/2816, 6/2834, 6/2836, 6/2919, 6/3745

[=131]

aldan aldı *sf.* Altmış altı.

a. 5/0348

[=1]

aldan bir *is.* Altmış bir.

a.+in 5/0291, 5/0294

[=2]

aldan iyi *sf.* Altmış iki.

a. 4/0149, 4/0165, 4/0947, 4/1157, 4/1429, 4/1439, 4/1749, 4/2629, 4/3201, 4/4117, 4/9

[=11]

aldan ses *sf.* Altmış sekiz.

a. 5/0196

[=1]

aldar *is.* Ün, şan, şöhrət.

a. 5/0583

[=1]

aldar-at *is.* Ad; ün, şan, itibar.

a.+ı+(adı) 5/1064

[=1]

aldı I. *sf.* Altı.

a. 1/0016, 1/0139, 1/0411, 1/0505, 1/2971, 1/3656, 1/3674, 1/3836, 1/3839, 2/1230, 2/1636, 3/2574, 4/0216, 4/0973, 4/1078, 4/1155, 4/1217, 4/1586, 4/1499, 4/2057, 4/2322, 4/2323, 4/2490, 4/2510, 4/2644, 4/2812, 4/2814, 4/2817, 4/2833, 4/2908, 4/2910, 4/2981, 4/2983, 4/2992, 4/3187, 4/3190, 4/3966, 4/3968, 4/3978, 4/3982, 5/1480, 5/1485, 5/1514, 5/2211, 6/1565, 6/1802, 6/2515, 6/2748, 6/2836, 6/3238

a.+zın 6/0775, 6/0802, 6/0830, 6/0914

*

argaktıg aldı moyun → argaktıg II.

a. 3/3429, 3/3438

[=56]

aldı II. *is.* Alt, altı, alt kısım.

a. 1/0239, 1/0264, 1/0267, 1/0282, 1/0330, 2/1402, 3/3710, 3/3714, 4/3415, 6/1549, 6/2984

a.-bile 6/0238, 6/0323

a.+mga 5/0552

a.+nçe 2/0105, 6/1088, 6/3159

a.+nda 2/0614, 2/0616, 3/1131, 3/2098, 3/4909, 4/0705, 4/0706, 4/0721, 4/0723, 4/4023, 4/4025, 5/1996

a.+ndan 1/2282, 2/0540, 3/1539, 3/4106, 3/4719, 3/4930, 6/2135, 6/2281, 6/2432, 6/2461

a.+nga 1/1335, 2/0065, 2/0468, 2/0662, 3/2926, 3/4062, 4/4530, 5/0541, 5/1750, 6/0010

[=49]

aldı çüs aldan *sf.* Altı yüz altmış.

a. 5/0032

[=1]

aldı-üstü *is.* Alt ve üst, altı ve üstü.

a. 3/2618

a.+n 3/2614

[=2]

aldığı → **aldıkı**

aldı *sf.* Alt, alttaki, aşağıdaki.

a. 1/1824, 1/2151, 1/2184, 1/2645, 1/3141, 1/3920, 1/3957, 3/0016, 3/0348, 3/0421, 3/0761, 3/0771, 3/1054, 3/1249, 3/1258, 3/1467, 3/1735, 3/1803, 3/3938, 4/0672, 4/0691, 4/0740, 4/1180, 4/2043, 4/2056, 4/2147, 5/0347, 5/1460, 6/0029, 6/0101, 6/0574, 6/1605, 6/1648, 6/1690, 6/1834, 6/3744

*

aldı oran Alt dünya.

a. 1/0503, 1/0552, 1/1475, 1/1826, 1/2760, 1/3143, 1/3922, 1/3959, 2/1373, 3/3138, 4/0673, 4/0692, 4/0741, 4/3910, 4/3959, 4/3997, 4/4009, 6/2730, 6/2737

[=55]

aldırtan *zf.* Altından, altından doğru.

a. 1/3978, 3/4090, 3/4912, 6/1138

[=4]

aldı-üstüü *sf.* Alt ve üst, alttaki ve üstteki.

a. 3/0702

aldı-üstüü oran Alt ve üst dünya.

a. 4/3951

[=2]

aldıkı *is.* Alt, aşağı.

a.nın (aldığı) 3/4131

a.+nın 3/5056

aldıkı oran → **aldı**

a. 1/2684

[=3]

aldı-kiş *is.* Samur.

a.+in+(aldıkijin) 5/0026

[=1]

aldılığ *sf.* Altı yaşında.

a. 1/0457

[=1]

aldı muğ *sf.* Altı bin.

a. 5/1502, 5/1733, 5/1738

[=3]

aldın 1. *is.* Altın.

a. 4/4443, 4/4444

a.-bile 5/0336

a.+nga 3/1178

a.+nı 3/4670

2. *sf.* Altın, altından yapılmış olan.

a. 1/0231, 1/0238, 1/0248, 1/0263, 1/0281, 1/0326, 1/0336, 1/0342, 1/0526, 1/1017, 1/1257, 1/1268, 1/1271, 1/1276, 1/1433, 1/1468, 1/1602, 1/1974, 1/1997, 1/1999, 1/2022, 1/2025, 1/2981, 1/2990, 1/2992, 2/0030, 2/0373, 2/0435, 2/0497, 2/0589, 2/0591, 2/1062, 2/1397, 3/0023, 3/0150, 3/0152, 3/0411, 3/0432, 3/0466, 3/0484, 3/0604, 3/0904, 3/0905, 3/2575, 3/3162, 3/3616, 3/3950, 3/4324, 3/4463, 3/4473, 3/4012, 4/0093, 4/0511, 4/0177, 4/0898, 4/0899, 4/1045, 4/1275, 4/1290, 4/2064, 4/2190, 4/2191, 4/2194, 4/2199, 4/2209, 4/2219, 4/2269, 4/2318, 4/2321, 4/2447, 4/2477, 4/2482, 4/2496, 4/2503, 4/2595, 4/2599, 4/2869, 4/3048, 4/3070, 4/3124, 4/3249, 4/3252, 4/3369, 4/3384, 4/3388, 4/3566, 4/4059, 4/4062, 4/4158, 4/5208, 4/5209, 4/5262, 4/5309, 4/5327, 4/5400, 4/5402, 5/0047, 5/0168, 5/0300, 5/0302, 5/0319, 5/0331, 5/0338, 5/0598, 5/0854, 5/0861, 5/0864, 5/0875, 5/0878, 5/0894, 5/0908, 5/0929, 5/1038, 5/1059, 5/1119, 5/1139, 5/1141, 5/1160, 5/1164,

5/1325, 5/1379, 5/1638, 5/1998, 5/2090,
5/2100, 5/2620, 5/2639, 6/0057, 6/1173,
6/1461, 6/1548, 6/1564, 6/1579, 6/3147

*

**börü bajı deg möngün at bajı
deg aldın → börü**

a. 1/0800, 1/0815, 1/0909,
1/1057, 1/1663, 1/1707, 3/1864, 3/3490,
3/4495

[=147]

aldın-ala *sf.* Altın rekli ve alacalı.

a. 6/1055, 6/1061, 6/1083,
6/1126, 6/1144, 6/1213

[=6]

aldın-bula *is.* Altın ve geniş tabak.

a. 4/0476, 4/0900, 4/1289,
4/3303, 4/3380

[=5]

aldın-hümüş *sf.* Altın-gümüş

a. 5/0475

[=1]

aldın-kara *sf.* Altın ve kara renkli.

a. 5/0596, 5/1121

[=2]

aldın-kızıl *sf.* Altın kızıl renkli.

a. 5/1040

[=1]

aldın-möngün 1. *is.* Altın ve gümüş.

a.-bile 3/3183

a.+ümnü 4/4035

2. Altın ve gümüşten olan.

a. 2/0320, 2/1422, 4/1434,
4/3194, 5/1637

[=7]

aldın-sarala *sf.* Altın sarı renkli, altın sarısı.

a. 3/3005, 3/0971, 3/1182,
3/1184, 3/3806, 5/0905

[=6]

aldın-sarıg *sf.* Altın sarı renkli, altın sarısı.

a. 5/1934

[=1]

aldır- Tutulmak, yakalanmak, yenilmek.

a.-ar+(2) 5/0181, 5/0235, 5/1852

a.-bas+(1) 1/3276, 1/3278, 4/3713

a.-bas+(2) 5/2733, 6/1075, 6/1076

a.-bayn 1/2264, 1/2295, 4/2803

a.-bayn bar- 4/5266

a.-bayn-daa tur- 4/3717

a.-bayn tur- 1/2267, 1/2297,
3/2619, 4/3740, 4/3879

a.-bayn tur- 4/3875

a.-bayn tur- 4/3736, 4/3803,
4/3807

[=23]

aldır- tuttur- Yakalanmak, ele geçirilmek

a.-ar+(2) 5/0268

[=1]

ale e. Soru, onaylama gibi pekiştirme anlamları katar.

a. 1/2569, 3/0336, 3/0537,
3/1129, 3/2595, 3/3103, 4/0621, 4/0624,
4/0630, 4/3489, 6/0592, 6/3403, 6/3480

a. (ala) 3/0194

[=14]

algaadır (*arga jok, arga-jok, aay çok, aayjok, aajok* gibi sözlerle birlikte) Kaçmak, kurtulmak, atlatmak.

a.-daa 5/0400

[=1]

algan- Şamanlık etmek, özel bir ezgiyle sözlerini söylerek ritüel gerçekleştirmek.

a.-ıp 4/0236

[=1]

alga- yöree- İyi dilek sunmak, hayır duada bulunmak.

a.-p 3/4315, 6/1078

a.-p-daa tur- 4/3281, 4/4605

a.-p kag- 6/1621, 6/1665, 6/1706,
6/2150, 6/2179, 6/2447, 6/2475

a.-p-le tur- 4/2362

a.-p tur- 4/0372, 4/2344, 4/2349

a.-p y.-y-le 4/2438

[=16]

algı I. is. Bağırma, bağırış, haykırma.

a.+dan 1/3223

a.+zın 1/3398, 1/3512, 3/4851,
5/0495

[=5]

algı II. is. Deri, post.

a. 3/1550

[=1]

algı-keş is. Post, deri.

a.+in+(kejin) 3/4030

[=1]

algı-kışkı is. Bağırma, haykırış.

a.-bile 4/2240

a.+nı 1/3437

a.+zın 4/3091

[=3]

algıla- Yardımcı fiil (*bkz. al-*).

a.-arga 5/0398

[=1]

algır- Bağırma, haykırma; yüksek sesle konuşmak; yüksek ses çıkarmak; böğürmek; gürlemek.

a.-a 3/2412

a.-a kag- 3/3692

a.-ar+(1) 2/0840

a.-ar+(2) 1/2987, 2/0041, 6/2029,
6/2840

a.-arga 1/1806, 1/1848, 1/3207,
1/3365, 1/3367, 1/3398, 1/3431, 1/3433,
1/3931, 1/3936, 2/0052, 2/0959, 3/2295,
6/2017, 6/2023, 6/2387

a.-bas+(2) 1/3398, 1/3512, 3/4851

a.-gan+(1) 1/1273, 1/1280,
1/1451, 1/3731, 1/3860, 1/3893, 3/2114,
5/2459

a.-ganın 1/3868

a.-ıp 3/1762, 5/0495, 5/1605

a.-ıp algırıp 6/0728, 6/0754

a.-ıp kel- 1/1440

a.-ıptarga 1/3512, 3/4851

a.-ıp-tır 2/0462, 6/0454

a.-ıp tur 3/1002

a.-ıp tur- 1/3877

a.-ıp tur- 1/3045

[=48]

algır- kışkır- Bağırma, haykırma.

a.-a+(algırıp-kışkıra) **ber-**
4/2272

a.-arınga 6/2878

a.-gan+(1) 1/1414, 1/2918,
4/3092, 6/2097, 6/2663

a.-ıp 1/2105, 2/0210, 3/0587,
6/2833, 6/2845

[=12]

algırgıla- Bağırma, bağırıp durmak,
haykırma.

a.-p 3/4899

[=1]

algırış- Bağırışmak.

a.-ıp+(algırjıp) 3/1736, 6/0575

a.-ıp+(algırjıp) tur- 1/1851

[=3]

algırış- kışkırış- Bağırışmak.

a.-ıp+(algırjıpkışkırijıp) 6/1604,
6/1647, 6/1689, 6/3743

a.-ıp+(algırjıp-kışkırijıp) kel-
6/1837

a.-kan+(1) 6/2381

[=6]

algış- kırış- Bağırışmak, karşılıklı atışmak.

a.-ıp-daa+(algırjıp-kırjıp) olur-
4/0869

[=1]

algı-şaglıg is. Güçlü, gücü kuvveti
yerinde, sağlam, sağlıklı.

a.-daa 4/2716
[=1]
aliksa- Almak istemek.
a.-ar+(1) 5/2653
[=1]
alırlıg-beerlig is. Almalı vermeli, alışlı verişli (yarış, rekabet için).
a.-le 4/1641
[=1]
alıs zf. Asıl, esas, aslında, sahiden.
a. 6/3693
[=1]
alıs- 1. Aldırmak, kaptırmak, çaldırmak.
a.-kan+(2) 2/1310
2. Yenilmek, mağlup olmak.
a.-ıp+(alzip) kör- 3/4061, 6/0011, 6/0096
a.-pas+(2) 6/1505, 6/3294, 6/3295, 6/3297, 6/3364, 6/3366, 6/3439, 6/3441, 6/3523, 6/3525
a.-kaş 3/2613
3. Kesilmek, kaptırmak.
a.-ı p+(alzip) al-- 2/1555, 4/1253
4. Bir şeyin etkisine girmek, etkilenmek.
a.-kaş 6/2499
[=18]
alış- Almak.
aksın alış- Sözleşmek.
a.-ıp tur-(alzip) 4/0260
tınış alış- Nefes almak.
a.-ıp+(alzip) 4/2459
[=2]
alış- beriş- Alıp vermek, almak vermek.
aas-dağırak alıp ber- Söz alıp vermek, sözleşmek.
a.-ip+(alzip-berjip) tur- 2/1019
[=1]
alışkı[lar] is. Kardeş(ler).

a. 1/0892, 1/0917, 1/0971, 1/1020, 1/1068, 1/1125, 1/1143, 1/1160, 1/2926, 1/2937, 1/2948, 1/2956, 1/3016, 1/3107, 1/3119, 1/3133, 1/3158, 1/3596, 1/3620, 1/3644, 1/3650, 1/3660, 1/3670, 1/3697, 1/3833, 2/1004, 3/0090, 5/1406, 5/1416, 5/1443, 5/1472, 5/1533, 5/1857, 5/2030, 5/2109, 5/2148, 5/2167, 5/2210, 5/2238, 5/2286, 5/2394, 5/2475, 5/2476, 6/0448, 6/3093, 6/3731
a.+daa 1/1111, 1/2913
a.+dan 5/2046, 5/2240
a.+lar 1/0902, 1/1010, 1/1175, 1/2772, 1/3627, 1/3909, 2/1018, 2/1080, 3/0162, 3/0186, 3/0286, 3/0395, 3/0404, 3/0483, 3/3051, 5/1453, 5/1466, 5/2164, 5/2721, 5/2727, 6/0554, 6/0585
a.+lar-daa 5/2216
a.+lar-dır 1/1541
a.+lar-dırlar 5/2174
a.+larga 1/2902
a.+larını 5/2054
a.+larje 1/1116
a.+lar-la 5/0080
a.+larnı 1/0886
a.+larnıñ 5/1520, 5/1765, 5/2020, 5/2128, 5/2133, 5/2136, 5/2550
a.+nı 1/0883, 1/1164, 1/2860, 1/2969, 1/3163, 5/1422, 5/2171
a.+nıñ 1/3336, 1/3538, 1/3566, 1/3599, 5/1524, 5/2051, 5/2104, 5/2142, 5/2153, 5/2195, 5/2243, 5/2256, 5/2400, 5/2409, 5/2460, 6/3237, 6/3261, 6/3326, 6/3477, 6/3748
[=114]
alışkı-şanıskı is. Kardeş ve kuzenler, akrabalar.
a. 1/2479, 1/3319
a.-daa 4/3081
[=3]
alıy-şalıy zf. Sırayla, arka arkaya.
a. 1/2878
[=1]

alzi zf. Çeşitli zarflarla birlikte yer-yön bildirir.

a. 1/1325, 1/1374, 4/0174, 4/0530, 4/0549, 4/1350, 4/3247, 4/3372

[=8]

am I. zf. 1. Şimdi.

a. 1/0550, 1/0912, 1/1149, 1/2351, 1/1539, 1/1557, 1/1679, 1/1783, 1/2415, 1/2880, 1/2937, 1/2948, 1/3024, 1/3166, 1/3639, 2/0236, 2/0244, 2/0246, 2/0300, 2/0353, 2/0448, 2/0665, 2/0865, 2/1126, 3/1099, 3/1139, 3/1403, 3/1426, 3/1562, 3/1691, 3/1780, 3/1940, 3/1950, 3/2012, 3/2085, 3/2155, 3/2210, 3/2411, 3/2431, 3/2475, 3/2525, 3/2640, 3/2764, 3/2777, 3/2784, 3/2799, 3/2894, 3/2969, 3/3045, 3/3070, 3/3158, 3/3426, 3/3483, 3/3501, 3/3512, 3/3771, 3/4004, 3/4019, 3/4162, 3/4164, 3/4249, 3/4269, 3/4357, 3/4605, 3/4705, 4/0671, 4/0817, 4/2751, 4/2887, 4/3040, 4/3157, 4/4604, 4/4881, 4/4951, 5/0163, 5/1130, 5/1137, 5/1538, 5/1756, 5/2040, 5/2522, 6/0349, 6/0367, 6/0567, 6/0592, 6/0594, 6/0933, 6/1003, 6/0382, 6/1055, 6/1136, 6/1855, 6/1952, 6/2078, 6/2180, 6/2212, 6/2217, 6/2365, 6/2522, 6/2642, 6/2731, 6/2732, 6/3283, 6/3287, 6/3300, 6/3311, 6/3350, 6/3385, 6/3426, 6/3460, 6/3509, 6/3544, 6/3603, 6/3489, 6/3696, 6/3755

2. Zaman bildiren sözlerden önce gelerek "sonraki, ertesi" anlamlarında kullanılır.

a. 1/0066, 1/0233, 1/0326, 1/0333, 1/0382, 1/0384, 1/0765, 1/0801, 1/0809, 1/0908, 1/1727, 1/1862, 1/1875, 1/2613, 2/0779, 2/1130, 2/1148, 2/1203, 3/0623, 3/0944, 3/1106, 3/1512, 3/1710, 3/1959, 3/2094, 3/2169, 3/2238, 3/2304, 3/2479, 3/2644, 3/4080, 3/4682, 3/4815, 3/4864, 3/4901, 4/0427, 4/1240, 4/2888, 4/4030, 6/1857, 6/1863, 6/1953, 6/1959, 6/2083, 6/2221, 6/2371, 6/2529, 6/2646, 6/3055, 6/3699, 6/3764

3. Şimdi, daha, artık, bundan sonra.

a. 3/0397, 3/0398, 3/1187, 3/1195, 3/1753, 3/1894, 3/2426, 3/2592, 3/4513, 4/5108, 5/1664, 5/2648, 6/3726

4. Şimdi, günümüz zamanı.

a. 1/2427, 4/4781, 4/4787, 6/3261, 6/3269

5. Bu.

a. 1/3972, 2/1324, 3/0504, 3/1320, 3/1600, 4/1418, 4/4456, 5/0797

*

am-çaa Tam şimdi, işte şimdi.

a. 1/1537, 3/0256

am-deerezinde → deerezinde

a. 2/1553

[=196]

am II. e. Pekiştirme edatı.

a. 1/0749, 3/0721, 3/1116, 3/1179, 3/1591, 3/2148, 3/2299, 4/0556, 5/0182, 6/0033, 6/2676, 6/2771, 6/2776, 6/2789

[=14]

am-daa zf. Daha, daha da.

a. 1/0402, 1/1196, 1/1392, 1/2918, 1/2925, 1/2499, 1/3191, 1/3641, 2/1576, 3/0215, 3/0747, 3/1202, 3/1581, 3/1958, 3/2583, 4/3431, 4/4073, 4/4214, 5/1035, 5/2019, 6/0201, 6/0204, 6/1854, 6/1951, 6/2076, 6/2215, 6/2362, 6/2518, 6/2575, 6/2637, 6/3416

[=31]

am-na zf. Şimdi, hemen şimdi, dehal.

a. 1/0531, 1/1275, 1/1282, 1/1681, 1/3478, 1/1960, 1/2286, 1/2568, 1/2908, 1/3389, 1/3395, 1/3443, 3/0374, 3/4371, 4/0423, 4/2943, 4/3024, 5/1898, 5/2475, 6/1068, 6/1430, 6/2031, 6/3660, 6/3667

[=24]

ama is. 1. Birlikte kullanıldığı isimle birlikte onun ölçüsünü, ebatını ifade eder.

a. 1/0847

2. Varak, kağıt, yaprak.

a. 3/2779, 3/2925, 3/4499, 3/4659, 3/4683, 4/2814, 4/2833, 4/2908, 4/2981, 4/2992, 4/3966, 4/3982

[=13]

amdannıg sf. Lezzetli, güzel, hoş.

a. 3/1572, 3/2439, 3/3089, 3/3702, 3/3732, 3/4383, 3/4507, 3/4555, 3/4639, 3/4690, 3/4696, 4/1801

[=12]

amdu *sf.* Deminki, önceki, adı geçen.

a. 2/0314

amdu çaa Şimdi, yeni, henüz.

a. 6/0678

[=2]

amgu *is.* İlaç konulan kap.

a.+nıg 1/0106

[=1]

amı *is.* Can, yaşam, hayat.

a.+m 5/2646, 5/2388

a.+zın 5/0278

a.+zından 5/0246

*

amızın al- Kurtulmak, canını kurtarmak.

a.+zın 1/2562

[=5]

amı-dağgırak *is.* Söz, ant, yemin.

amı-dağgıraan ber- Söz vermek, yemin etmek.

a.+ın+(a.-dağgıraan) 3/4951

[=1]

amı-tın *is.* Can, canlılık, yaşam, hayat.

a.+ı bile 4/0283

a.+ımda-la 4/3909

a.+ınga 4/1407

*

amı-tın destir- Canını kurtarmak, kurtulmak, kaçmak.

a. 5/1826

amı-tın ooçula- Bağışlamak, affetmek, canını bağışlamak.

a.+ım 3/4948, 5/2456

amı-tının oskun- Ölmek.

a. 3/0551

amı-tın örşe- Bağışlamak, affetmek, canını bağışlamak.

a. 4/4040

a.+ım 2/1005

amı-tının al- Kurtulmak, canını kurtarmak.

a.+ım 1/1709, 1/3471, 3/3219

amı-tinga çet- Öldürmek, öldürmeye çalışmak.

a. 4/3602, 4/3761, 5/2497

amı-tının egit- Hayata döndürmek, diriltmek.

a. 5/1984

[=16]

amı-tınnıg *sf.* Canlı, diri, yaşayan.

a. 3/4974, 4/1602

[=2]

amıdıra- Yaşamak, hayatını sürdürmek.

a.-p 3/0197

a.-p tur- 3/0199, 6/1216

[=3]

amılıg *sf.* Canlı, yaşayan.

a. 2/0014, 2/0042, 4/4723

[=3]

amılıg-tınnıg *sf.* Canlı, yaşayan.

a. 1/2919

[=1]

amır 1. is. Rahat, sukunet, dirlik, huzur, esenlik.

a.+ın 3/0812, 3/1279, 3/1653, 3/3983

a. 2/0984, 3/2338, 6/2186, 6/2278, 6/2426, 6/2488, 6/2624, 6/2714, 6/2129, 6/2329, 6/2567

2. zf. Kolay.

a. 5/0806

3. ünl. Esenlik soran bir söz olarak kullanılır.

a. 1/3129, 3/4633, 3/4635, 5/0938, 5/0987, 6/1529, 6/1529, 6/1749, 6/1749

a. amır 1/1638
a.-la 1/3121, 1/3127, 1/3161, 4/2234, 4/2603
 *
amır kör- Rahat, huzur bulmak.
a. 2/0129
 [=32]
amır-mendi 1. *zf.* Sağ, sağlıklı, esen, huzurlu.
a. 2/1040, 5/1769
 2. *is.* Selam, selamlaşma.
a.-daa 3/4036
a.+ziniğ 3/1654
 *
amır-mendi aytır- Selamlamak, selamlaşmak.
a. 1/3124
a.+zin 3/4778, 4/2603, 4/4639, 5/1774, 5/1783
 [=10]
amır-şöleen *zf.* Rahat, huzurlu.
a. 1/3329
 [=1]
amıra- Sevinmek.
a.-ar+(1) 6/3310, 6/3543
a.-ar+(2) 5/0541, 5/0553
a.-p 1/0646, 1/3041, 1/3045, 1/3101, 2/0273, 3/0286, 3/0722, 3/3172, 3/4980, 4/2945, 5/2503, 6/2336, 6/3384, 6/3458
a.-p tur- 4/5099
a.-y ber- 4/5431
 *
setkil-sagıjı amıra- Sevinmek, memnun olmak.
a.-p olur- 3/4686
sagıjı amıra- → *sagış*
a.-p 2/0246
 [=22]

amıra- öörü- Sevinmek, memnun olmak.
a.-p ö.-geş+(ööreeş) 1/0135
a.-p 3/4311, 3/4974
 [=3]
amırat- Memnun etmek, rahatlık vermek.
a.-pas+(2) 3/2472, 3/4246
a.-payn bar- 4/1008
 [=3]
amıtan is. 1. Canlı, varlık.
a. 1/0014, 1/0018, 1/1583, 1/2688, 1/2722, 1/2742, 2/0095, 2/0124, 2/0142, 2/0151, 4/1017, 4/1113, 4/1613, 4/1802, 4/1996, 4/2186, 4/2677, 4/2690, 4/3429, 4/4376, 4/4899, 4/4945, 6/1145
a.-dır 2/0145, 2/0147, 6/0875
a.+ga 2/0466, 4/3510, 4/3513, 6/2199, 6/2346, 6/2350, 6/2500
a.+ınığ 5/2472
a.+nıg 2/0135, 5/0199
a.+narnı 6/0682
 2. Kişi.
a. 3/1290, 3/1294, 3/4432, 4/2023, 4/2038, 4/2215, 4/2259, 4/2288, 4/3145, 4/4436, 4/4736, 6/3655
a.-dır 6/1168
a.+ga 4/4746, 4/5111
a.+nıg 5/1944
 3. İnsanlar, halk, ulus.
a. 4/2549, 4/2567
 4. Bütün, hep, hepsi.
a. 1/0075, 1/0400, 1/2399, 1/2598, 1/3092, 1/3627
 [=61]
amza- Tadına bakmak, yemek, içmek.
a.-gaş+(amzaaş) 2/1023
a.-gaş-la+(amzaaş) 1/1502
a.-p 3/2425
a.-pkan 1/1139
a.-vaska 1/1136

a.-vayn-daa 1/1006
[=6]
amza- çi- Yemek.
a.-veske 1/1077
[=1]
anaa 1. *sf.* Sıradan, olağan, vasat, normal.
a. 1/1041, 3/0475, 4/4548
a.-la 3/4600
2. *zf.* Öylece, öylesine, gelişigüzel.
a. 3/4154, 6/0608
a.-la 6/0225, 6/3153
[=8]
anay *is.* Oğlak, keçi yavrusu.
a. 5/0600, 5/2453
[=2]
ança → inça
ança- → inça-
ança-mınça → inça-mınça
ançap → inçap
ançig *sf.* Hoş olmayan, rahatsız edici, nahoş.
a. 4/4993
[=1]
anda → inda
anıyak 1. *sf.* Genç.
a. 1/0378, 1/0394, 1/0792, 1/0904, 1/1054, 1/1659, 3/0848, 3/1566, 3/2424, 3/4263, 3/4706, 3/4947, 3/4737, 6/1236
2. *is.* Genç, gençlik, gençlik çağı.
a. 3/0013, 3/0026, 3/0066, 3/0136, 3/0147, 3/0314, 5/0359
a.+inda+(anıyaanda) 1/3300
a.+indan+(anıyaandan) 1/2304, 1/3795
a.+ta 4/0110, 4/0112
a.+tarı 3/1438, 3/1783
[=28]

aṅ *is.* Yabani hayvan, av hayvanı, av.
a. 1/1513, 1/2733, 3/4245, 3/4462, 6/0997, 6/1001, 6/1013
a.-daa 4/1399
a.+dan 4/1398
a.+ı-daa 2/0839
a.+ı-dır 3/3025
a.+ın 3/0067, 3/0493, 3/0494, 3/0498, 3/0502, 3/0511, 3/3002, 3/3028, 3/3029, 3/3032, 3/3045, 3/3805, 5/0026, 5/1101, 5/1105
a.+ınıṅ 3/3054
[=27]
aṅ-araatan *is.* Av hayvanları, yabani ve yırtıcı hayvanlar.
a.-daa 6/2743
[=1]
aṅ-men *is.* Av hayvanları.
a. 6/0682, 6/0686
a.+i 2/0855
a.+in 2/0389
a.+in-daa 5/2062
a.+iniṅ 1/0083, 3/3062
a.+ni 1/3105
a.+niṅ 3/0489, 3/0665
[=10]
aṅaa *zm.* Oraya, orada.
a. 1/1040, 1/3886, 1/1728, 1/1863, 1/1924, 1/3802, 3/2460, 3/4283, 5/1752, 5/1929, 5/2354, 5/2742, 5/2744, 6/0181, 6/0213, 6/0666, 6/1036, 6/1146, 6/1585, 6/1977, 6/3553
[=21]
aṅdara *zf.* Altüst ederek, devirerek.
a. 1/1885, 1/2022, 1/2025, 2/0304, 3/4887, 4/3262, 5/1811, 5/1903
[=8]
aṅdara-düṅdere *zf.* Altüst ederek.
a. 1/2518, 3/1103, 3/1508, 3/2416, 3/4034, 3/4079, 5/1832
[=7]

aṅdarıl- Düşmek, devrilmek, yıkılmak.

a. 1/3485, 1/3492

a.-bas+(2) 1/1999

a.-ı+(aṅdarlı) 4/2007, 4/4422

a.-ı+(aṅdarlı) ber- 1/3488, 1/3495

a.-ıp+(aṅdarlıp) 2/0214, 6/0625

a.-ıp+(aṅdarlıp) çıt- 3/2954

a.-ıp+(aṅdarlıp) kel- 3/2948, 6/3313, 6/3388, 6/3463

a.-ıp+(aṅdarlıp) tur- 4/0287

a.-ıp-la+(aṅdarlıp) tur- 4/0275, 4/0279

[=17]

aṅdaştan- Ağnamak.

a.-ıp 2/0760, 2/0765

[=2]

aṅgaş *is.* Bir şeyin apansız olarak açılmasını ifade eden yansıma söz.

aṅgaş de- Birden açılmak, açılıvermek.

a. 3/3204

[=1]

aṅgaygan *sf.* Çok büyük.

a. 1/0428, 4/1434

[=2]

aṅgaygan-keṅgeygen *sf.* Çok büyük.

a. 3/0030, 3/0299

a. (a.-kaṅgaygan) 1/0455, 6/0068, 6/1457, 6/1481

[=6]

aṅgaytı *zf.* Genişçe, ardına kadar.

a. 4/2159

[=1]

aṅgaytır *zf.* Genişçe, ardına kadar.

a. 1/2018

[=1]

aṅgı **1.** *sf.* Ayrı, başka, farklı.

a. 3/2880, 3/2881, 3/2882, 4/4472

2. *zf.* Ayrı ayrı.

a. aṅgı 1/3678

[=5]

aṅgıda *e.* Başka

a. 5/0965

[=1]

aṅgıla- Ayırmak, taksim etmek.

a.-p ber- 4/1366

[=1]

aṅgır *is.* Sarı ördek.

a. 1/1276

a.+ı 1/1279

a.+ı-dır 1/1280

a.+lar 1/2990

[=4]

aṅna- Avlamak.

a.-ar 3/0067

a.-ar+(1) 1/0227, 3/0498, 3/0502, 3/3002, 3/4245

a.-ar+(2) 3/3029, 3/3805

a.-arda 1/3336, 1/3538

a.-gaş+(aṅnaaş) 1/3104, 3/3029

a.-p 1/3169, 1/3334, 3/0511, 3/3028, 3/3805, 3/4018, 3/4248, 5/0026, 5/2317, 6/0905

a.-p çor- 1/3531

a.-p çoru- 1/0215, 1/0221, 1/3108, 1/3109, 1/3338, 3/3070, 3/3734, 6/1180

a.-p çorup kag- 3/3073

a.-p kel- 1/0214

a.-p tur- 3/3063

a.-y ber- 5/1101, 5/1105

a.-zımza 1/0228

[=37]

aṅna- diiṅne- Sincap ve çeşitli hayvanlar avlamak.

a.-p al- 1/3550

[=1]

ağna- meñne- Avlamak, avlanmak.

a.-er+(1) 2/0625

a.-p 1/0210, 1/3688, 3/0426

a.-p çorup-la ber- 1/3542

a.-p kel- 5/2063

[=6]

ap is. Hile, kurnazlık, ikiyüzlülük.

a.+ınga+(avınga) 5/2641

a.+ka 1/3727

[=2]

apar- 1. Olmak, meydana gelmek.

a.-dı+(apaardı) 5/1990

a.-ıptır 2/1316

2. Olmak, bir nitelik kazanmak;
bir isim ya da sıfatın belirttiği durumu
almak.

a.-dım+(apaardım) 5/1600

a.-dın+(apaardın) 5/2448

a.-gan+(1) 1/1122, 1/3274,
2/0073, 2/0076, 2/0027, 2/0665, 5/0215,
5/1554, 6/1055, 6/2114, 6/2407

a.-gan+(2) 1/3296, 6/2689

a.-gan tur- 4/5128

a.-gan-dır 6/3119

a.-ganda 4/0858

a.-ganı 1/1230

a.-ganın 5/0539, 5/0547

a.-gaş 2/0029

a.-ıp 2/0026

a.-ıp-tır 1/1140, 1/3788, 2/0341

a.-ır+(1)+(apaar) 3/1208, 3/1585,
4/3698, 6/0413, 6/0425, 6/2273, 6/2275,
6/2276, 6/2609, 6/2611

3. Olmak, gelmek (zaman).

a.-dı 1/1190

a.-gan+(1) 3/3251, 6/1275

a.-ıp-tır 1/1189

a.-ırga+(apaarga) 2/1309

4. -Ar / -mAs ekli fiillerle birlikte
zorunluluk bildiren yardımcı fiil olarak
kullanılır.

a.-ır+(1)+(apaar) 3/2445, 3/2450,
3/2529, 3/4487, 3/4513, 6/3445

a.-ıp-tır 6/0181

5. -Ar / -mAs ekli fiillerle birlikte
süreklilik bildiren yardımcı fiil olarak
kullanılır.

a.-dı 1/1531

a.-dı+(apaadı) 5/0376

a.-dı+(apaardı) 5/1312

a.-dım 3/0686

a.-gan+(1) 1/2272, 3/2472,
3/3231, 5/2542, 6/1960

a.-gan+(2) 1/0143

a.-gan-dır 6/0701

a.-ıp-tır 2/1327

a.-ır+(1)+(apaar) 3/2531

[=63]

appar- Götürmek, alıp gitmek.

a.-dı 2/1527

a.-dı+(appaardı) 6/1335, 6/1425

a.-gaş 1/0108, 2/0355, 3/0654,
3/2828

a.-gaştın 4/3516

a.-ıp 1/2308, 2/0324, 3/3046,
4/0546, 5/1935, 6/1134, 6/1486, 6/1738,
6/2863

a.-ıp ber- 3/3024, 3/3035, 3/3041,
3/3173, 3/3687, 3/3691, 3/4335, 5/1478,
5/1501, 5/1511

a.-ıp kag- 3/3309

a.-ıp-la ber- 5/1469

a.-ıp-tır 1/1463

a.-ır+(1)+(appaar) 2/0172

a.-ırı+(appaarı) 2/0236

[=32]

aptara is. Sandık.

a. 2/1396, 3/0277, 3/4115

a.+dan 5/2507

a.+nıñ 3/0282, 4/1031
a.+zından (aptıra) 1/1517
a.+zinga 3/0676
a.+zınıñ 1/1584
 *

aptara bolgan/deg Geniş, büyük (yiğit, pehlivan kişinin göğsü için).
a. 1/2310, 1/3306, 1/3800, 2/0952, 2/0992, 3/4939, 6/0597, 6/3708
 [=17]
aptıg is. Hilekar, sinsi, kurnaz.
a.+nıñ 5/2641
 [=1]
aptıra → **aptara**
aram ün! Dur! Bekle! Şimdi!
a. 1/3005
 [=1]
ar- Zayıflamak, güçsüzleşmek.
a.-bas+(2) 2/0694
 [=1]
ar- dor- Çok zayıflamak.
a.-up 5/1170
 [=1]
ar- kur- Hazırlamak, hazır etmek.
a.-up 6/2805
 [=1]
ar- tur- Güçsüzleşmek, zayıflamak.
a.-bas+(2) 3/0797, 3/1597
 [=2]
ara I. is. 1. Ara; yer veya zaman bakımından iki şeyin arası, ortası.
a. 3/1574, 3/4462, 4/4047, 6/1708
a.+zı 3/0746
a.+zı-bile-daa 4/3883
a.+zınçe 3/1154, 5/2427
a.+zında 4/0282, 4/0893, 4/1372, 4/3525, 4/4840, 4/4845, 4/5198, 5/2105
a.+zından 2/1561, 3/0561,, 3/0903, 3/2362, 4/0511, 4/0626, 4/3723,

5/2384, 5/0555, 5/1096, 6/2138, 6/2167, 6/2285, 6/2307, 6/2311, 6/2436, 6/2465, 6/2929

a.+zinga 3/0558, 3/0709, 3/0910, 4/4134, 5/2139, 5/2188, 5/2400, 5/2409, 5/2655

2. Ara, iç.

a.+vıska 1/1976

a.+vıstan 5/2572

a.+zı-bile 4/1935, 6/2069

a.+zın 1/1608, 3/0542

a.+zınçe 3/1346, 3/2544, 6/1944

a.+zında 1/0242, 1/1974, 2/0445, 3/2057, 4/4395, 4/4568, 5/0672, 6/0633, 6/1787, 6/1870, 6/1971

a.+zından 1/0106, 2/1611

a.+zinga 2/0469, 2/1097, 2/1478, 3/1184, 3/1559, 3/2405, 4/3182, 4/4822, 5/0737, 5/0739, 5/0741, 5/0743, 5/2659

3. O sırada, iken, o arada.

a.+zında 3/1151, 3/2731, 4/5303, 6/3078

*

ara çok Az değil.

a. 4/2507

karak	çiveş	deer
arazında/karak	dırbaş	(dıvaş)
deer(iniñ) arazında	Çok hızlı, çok hızlı bir şekilde.	

a. 1/0738, 3/0704, 3/1078, 3/1482, 3/1718, 3/1825, 3/4841, 3/4882, 4/0510, 4/1221, 4/1933, 4/1914, 4/1919, 4/1937, 4/2441, 4/2446, 4/3683, 4/4808, 6/1033

ol ara O sırada, o anda.

a. 4/0223

oruk ara Yolda, yol boyunca.

a. 6/2766, 6/2769, 6/2785, 6/2788

[=107]

ara II: ara et Bütün mal mülk.

a. 3/1197, 3/2427, 3/3768, 3/3809

[=4]

ara-albatı is. Uyruk, teba, halk.

a. 1/1875, 1/3584, 2/0550, 2/1095, 3/2312, 3/2758, 4/1144, 4/1335, 4/2134, 4/2167, 4/2669, 4/2675, 5/0898, 6/0630, 6/0648, 6/2884

a.-daa 1/1755, 4/1250, 4/1315, 4/4616

a.-dan 1/3585, 1/3607, 2/0572, 4/0194, 4/0303, 4/1350

a.+ga 4/5068

a.+lar 6/3754

a.+m 3/1574, 3/2428

a.+mnı 4/4036

a.+mnıy 1/2553

a.+mı 1/3834, 3/2471, 3/4983, 4/1169

a.+nıy 1/0871, 1/1092, 1/3693, 3/4983, 4/3113, 6/2905

a.+nga 4/5095

a.+nıy 4/5093, 5/1673

a.+vıstı 6/3094

a.+zı 1/0572, 1/0585, 1/0653, 1/0739, 1/0757, 1/0842, 1/0865, 1/2360, 1/2380, 1/3053, 1/3071, 2/0581, 2/0674, 2/0677, 2/0701, 2/0721, 2/1107, 4/0104, 4/2525, 4/4664, 4/4949, 4/5086, 5/1678, 6/3758

a.+zı-bile 4/0679

a.+zı-daa 4/0371

a.+zın 1/0569, 1/0571, 1/2832, 1/2863, 3/2840, 3/3010, 3/3767, 3/4197, 3/4992, 4/0699, 4/1246, 4/3940, 4/4071, 4/5363, 6/0658, 6/2804, 6/3766

a.+zın-daa 2/0626, 4/4068

a.+zından 4/4471

a.+zınga 4/5384, 5/1183

a.+zınıy 1/3096, 2/1611, 3/3582, 4/2539, 4/3154, 6/2842, 6/2881

[=101]

araatan is. Yırtıcı hayvan.

a. 6/0860

a.+ı 4/2437

a.+nıy 1/0056, 1/0071

[=4]

araga is. Alkollü içki, süt rakısı.

a. 3/2523, 3/2562, 3/2834, 3/3817, 5/1661, 5/1692, 5/2640, 5/2644

a.+dan 1/0581, 1/0744, 1/2368, 1/3060, 5/1676, 5/1696

a.+ga 6/2349, 6/2854

a.+ga+(aragaa) 6/2499

a.+m 3/1861

a.+nı 1/0591, 2/1633, 3/2576, 3/2815, 3/3500, 3/3739, 4/1789, 5/1658, 5/1665, 5/2723, 6/2828, 6/2830

a.+zı 5/1309

a.+zın 1/0757, 1/2381, 1/3073, 3/2561, 3/3502, 3/3742, 3/3753, 3/5034, 5/1365, 6/2810

[=41]

araga-darı is. Alkollü içki.

a. 3/3506, 6/2811

a.+ga+(a.-daraa) 6/2200, 6/2347, 6/2900

a.+nıy 5/1473

a.+zın 2/1228

[=7]

araga-darılıg zf. İçkili, içkili olarak.

a. 3/2165

[=1]

araga-hımıs is. *araga* (bkz. *araga*) ve kırmızı, alkollü içkiler.

a. 3/4400

a.+ım+(a.-hımızım) 3/2791

a.+ın+(a.-hımızın) 3/3732, 6/2803, 6/2806

[=5]

aragala- *araga* (bkz. *araga*) içmek.

a.-p 1/2399, 1/3092, 5/1305, 5/1688, 5/1820

a.-p olur- 6/2872

a.-p tur- 5/1616

[=7]

aragala- darıla- İçki içmek, içki içip durmak.

a.-p 1/0597

a.-p d.-gaş+(a.-darılaaş) 1/0764

[=2]

aragala- nayır-la- İçki içip kutlama yapmak.

a.-p-la tur- 5/1875

[=1]

aragalıg sf. İçkili.

a. 3/3492, 6/2081, 6/2223, 6/2369, 6/2526, 6/2580, 6/2650

[=7]

arala- Bir yer veya kişilerin arasında gitmek, olmak, bulunmak.

a.-p kör- 2/0627

[=1]

aralçı-: töre aralçı- Yeniden doğmak, dirilmek.

a.-gan+(2)+(aralçaan) 6/3126

a.-p 5/2518, 5/2520, 6/0460

a.-r+(1) 4/0193

a.-r+(2) 6/0134, 6/0181

[=7]

aram → adıram

aram-saar *zf.* Belirsiz, belirsiz bir vaziyette.

a. 5/1346

[=1]

aramak is. Cins, asil at.

a.+tıg 4/3251, 4/3383, 4/5308

[=3]

aramayla- Koparmak, kesmek.

a.-p tur- 4/3385

a.-y+(aramalay) 4/3253

[=2]

arat-çon is. İşçiler, emekçiler; halk, ulus.

a.+u 5/0374

[=1]

aray *zf.* Hafiften, birazcık.

a. 1/3736, 3/0898, 3/1207, 3/1903, 3/2429, 3/3773, 4/4517, 6/2813

aray boorda/aray dep
Zorlanarak, zorla, güçlkle.

a. boorda 5/0929, 6/0671

a. dep 3/0231, 4/3486, 6/0636

[=13]

arbay-taraa is. Arpa.

a. 6/2837

[=1]

arbin sf. Sayısız, çok; on.

a. 1/2299, 1/3381, 1/3791

[=3]

arbin-tümen sf. Çok, çok fazla miktarda, on binlerce, sayısız.

a. 4/0027, 4/0059, 4/0063, 4/1047, 4/1050, 4/4382

[=6]

arga I. is. Orman.

a. 1/3830, 3/0520, 3/0751, 3/0755, 3/1243, 3/1239, 3/2413, 3/3014, 3/3067, 3/4214, 3/4822, 4/0046, 4/0319, 4/0337, 4/0387, 4/0396, 4/1619, 4/1999, 4/4934, 4/5186, 6/0047, 6/0508, 6/1452

a.-bile 1/1580, 4/1627, 4/4650

a.+dıva 1/0197

a.+je 1/0194, 3/2579, 3/2931, 3/4835, 6/0754

a.-la 3/1344

a.+nı 3/2534, 3/2744, 3/4136, 3/4549

a.+nıg 2/0868, 3/3011, 4/5235

a.+zın 1/3115, 1/3116, 5/0460, 5/1811

a.+zinga 3/3383

[=45]

arga II. is. 1. Tarz, usul, yol.

a. 3/2625, 4/4637

a.+zı 2/1534

a.+zı-bile 1/2976

2. İmkan, olanak.

a.+m-daa 1/0632

a.+zı-bile 6/3490

a.+zın 3/0434

3. Hile, oyun.

a.+zinga 3/2667

4. -Ar ekli sıfat-fillerden sonra "çok" sözcüğüyle birlikte "arga çok" şeklinde kullanılarak eylemin gerçekleşmeme durumunu, imkansızlığını; bu sıfat-fiilin olumsuz haliyle birlikte kullanılarak eylemin kaçınılmaz olarak gerçekleşme durumunu ifade eder.

a. 1/2272, 2/0569, 3/0126, 3/0651, 3/2177, 3/2253, 3/2256, 3/2259, 3/3314, 3/3408, 3/4035, 4/0734, 4/1318, 4/1613, 4/2575, 4/2171, 4/4376, 4/4678, 6/0128, 6/1198

[=28]

arga-arıg is. Orman, ağaçlık, çalılık yer.

a. 4/1971

[=1]

arga-çon is. İnsanlar, halk, topluluk.

a.+un 3/3809, 3/4409, 3/5040

[=3]

arga-daş is. Orman, ağaçlık, çalılık yerler.

a.+ı+(a.-dajı) 3/4894

[=1]

arga-horga zf. Tarz, usul, suret; çeşitli usuller, farklı yöntemler, türlü yollar.

a. 3/4614

a.-bile 5/1854, 6/3657

a. 3/4726

a.+zı 3/4717

a.+zın 3/0637, 3/4712

[=7]

arga-ıyaş is. Orman, ağaçlar.

a.+tı 6/0972

a.+tıñ 1/3368

[=2]

argajok zf. 1. İmkansız, olanaksız; -Ar ekli sıfat-fillerden sonra kullanılarak eylemin gerçekleşmeme durumunu, imkansızlığını ifade eder.

a. 1/2458, 2/0078, 2/1073, 3/2628, 4/3753, 4/4393, 4/4941, 5/0235, 5/0268, 5/1853

*

argajoktuñ kırında Gönülsüzce, ister istemez.

a. 2/0573

[=11]

arga-kaksak (kaskak) is. Ormanlık alan, ağaçlık sarp yamaç.

a.+ı-daa+(a.-kaksaa) 5/0125

[=1]

arga-sayak is. Ormanlık dağ.

a. 3/2186, 3/3134

a.+bile 3/2179

a.+ı+(a.-sayaa) 3/2298, 3/2310

a.+ın+(a.-sayaan) 3/0758, 3/1246, 3/1618, 3/2188, 3/3934

a.+tıñ 6/2909, 6/3572

[=12]

arga-sın is. Ormanlık yamaç, dağ.

a.+çe 6/0810, 6/0850

[=2]

arga-süme is. Öğüt, nasihat.

a. 3/3150, 3/3156

a.+den 3/1127, 3/1682

a.-le 3/3147

a.+zin 3/2227, 3/2665

[=7]

argaktıg I. sf. "argak"ı olan. (argak: İçinde kımız, rakı hazırlanan deri, deri kap, tulum.)

a.+nıñ 3/2584, 3/3815, 3/5032, 6/2802

[=4]

argaktıg II: argaktıg aldı moyun Altı bölümlü boyun, altı omurlu boyun.

a. 3/3429, 3/3438, 4/1078

[=3]

argala- megele- Kurnazlık etmek, hile yapmak.

a.-p tur- 5/2404

[=1]

argalıg I. sf. Ormanlık.

a. 6/2276, 6/2424, 6/2909, 6/3572

[=4]

argalıg II. sf. Kurnaz.

a. 3/3181

[=1]

argalıg-duzalıg sf. Faydalı, yardımcı.

a. 4/5105

[=1]

argalıktıg: argalıktıg aldı moyun → argaktıg II.

a. 1/0239, 1/0264, 1/0267, 1/0282, 1/0330, 6/2984, 6/1549, 6/1565

[=8]

argamçı is. Kement, kendir, urgan.

a. 3/0223, 3/0228, 3/0559, 3/0567, 3/4324, 6/0644

a.+dan 2/0856

a.+nı 2/1399

a.+nıg 3/0557

a.+zı 6/1459

a.+zın 2/1407, 3/0531, 3/0552, 3/4336, 5/0475

[=15]

argamçılıg sf. Kementli, kemendi olan.

a. 6/3036

[=1]

argan sf. Zayıf, güçsüz.

a. 2/0152, 5/1948

[=2]

argar-koşkar is. Yabani koç.

a. 1/0203

a.+ın 3/3951

a.+ların 3/0756, 3/0761, 3/0772, 3/1249, 3/1259, 3/3932, 3/3938

a.+larını 3/1244

[=10]

argaş- Ağır bir şeyi birlikte kaldırıp taşımak.

a.-ıp+(argajıp) 5/1656

a.-ıp+(argajıp) al- 4/0610

a.-kan+(1) 3/2574

[=3]

argay-horgay sf. Çok büyük.

a. 6/0047, 6/0508, 6/1452

[=3]

argı- Örmek, işlemek.

a.-p kag- 3/4239

a.-p- tur- 1/0525

[=2]

argıy-ergiy zf. Dört bir tarafta, her yerde, her tarafta.

a. 5/1813

[=1]

arı I. is. Arı.

a. 3/2400

[=1]

arı II. is. Dağın kuzey yamacı.

a. 3/3371

a.+da 5/2531, 6/3206, 6/3688

a.+zınçe 5/0119

a.+zında 1/0024, 4/0026, 4/0058, 4/0062, 4/1046, 4/1049, 5/2663

a.+zından 3/0922, 3/1289, 3/1663

a.+zınga 5/2675

a.+zınnan 3/0822

[=17]

arı- Temizlenmek.

bajının konguraazı arıvaan,
baldırının edi katpaan Çok küçük, yaşı
küçük.

a. 4/0666, 4/0709, 4/0765,
4/1140, 4/1824, 4/3706, 4/3797

bajının konguraazı araalakta,
baldırının edi katkalakta Çok küçükken,
çocukken, bebekken.

a. 4/0415

[=8]

arı-börü is. Yırtıcı, yabani hayvanlar.

a.+zü 2/0868

[=1]

arı-çaa is. Savaş, çarpışma.

a. 5/2513

a.+ga 3/4066, 5/0468

[=3]

arı-övür is. Kuzey ve güney; kuzey ve
güney yamaçlar.

a.+de 6/2804

[=1]

arığ I. is. Orman.

a. 2/0015, 2/0079, 6/1620, 6/1703

a.+da 6/3752

a.+ga 6/1583

a.+je 6/0705

a.+nıg 6/1586, 6/1609

[=9]

arığ II. sf. Temiz.

a. 4/4159, 4/4788, 4/5429

[=3]

arığ-çaagay sf. İyi, güzel, hoş.

a. 3/1878, 3/3124

[=2]

arığ-daş is. Orman, ormanlık yerler.

a.+tı 5/1813

[=1]

arığayınış- Hırlaşmak, kükreşmek.

a.-ıp+(arığaynçıp) 3/1055,
3/1804

[=2]

arığla-şeverle- Temizlemek.

a.-p kag- 4/0786

[=1]

arıktal- Akmak, akıp gitmek.

a.-ı 4/5089

[=1]

arıktal- oruktal- Akmak, akıp gitmek.

a.-ıp 4/4774

[=1]

arıldır zf. Büsbütün, tamamıyla.

a. 3/2560, 3/2585, 4/5090, 5/1549

[=4]

arıldır-aştaldır zf. Büsbütün, tamamıyla,
tamamen.

a. 4/5118

[=1]

arılıg sf. Süslü, işlemeli.

a. 6/0070, 6/1459, 6/1847

[=3]

arın is. 1. Yüz, çehre.

a. 3/1102, 3/1507, 3/2415,
3/4078, 3/4754

a.+ı+(arını) 3/0527, 5/0215

a.+ın+(arının) 1/3504, 3/2949,
4/0939, 4/0941, 5/2266

a.+ında+(arında) 6/1284

a.+inga+(arında) 6/0994

a.+ınıg+(arının) 2/1013

2. is. Yamaç.

a.+ı-bile+(arını) 3/0326

[=16]

arın- Kaldırmak.

a.-ıp kel-+(arınıp) 1/3468

[=1]

arın-baş is. Yüz ve baş.

a.+ı+(arınbaşı) 3/2412, 5/0994

a.+ın+(arınbaşın) 4/4524

a.+ın+(arınbajın) 3/2991,
4/0624, 4/2452

[=6]

arının *sf.* Yüzlü, yüzü olan.

a. 5/0005

[=1]

arın-şıray *is.* Yüz, çehre.

a.+ı 5/1235

[=1]

arıskan *sf.* Kuru, kurumuş (ağaçlar, orman)

a. 1/1580, 1/3115, 1/3154, 4/1619

[=4]

arjaan *is.* Kaynak suyu.

a. 2/0498, 4/4159

a.-bile 4/0655

a.+ın 2/0501

[=4]

arjaan-kuduk *is.* Kaynak suyu.

a.-bile 5/1981

[=1]

arjañ-korjañ *sf.* Koyu, sert (*araga* "rakı").

a. 3/3739

[=1]

arjı *sf.* *Lamalar* için saygı ifadesiyle kullanılan bir unvan.

a. 4/0255

[=1]

arjul *is.* Şal, örtü.

a. 3/2946, 3/2955, 3/2961

a.+dar 3/0610

a.+dın 4/2834, 4/2918, 4/2993

a.+ı-bile 4/3967, 4/3983

a.+ın 3/4753, 4/2815, 4/2909,
4/2982, 4/3977

a.+ından 3/4660

[=15]

arjımak *is.* Deri matara.

a. 2/0493, 2/1565

a.+ın+(arjımaan) 2/0699

a.+ından+(arjımaandan) 3/1619

a.+ta 3/1605

a.+tı 2/0496

a.+tı-daa 5/1548

[=7]

art *is.* Geçit, dağ geçidi.

a. 1/1330, 1/1382, 2/1001,
4/0812, 6/1705

a.-daa 5/0418

a.+ı 1/1383, 4/5350

a.+ı-daa 1/1371, 2/1049

a.+ın 1/1377, 4/3555

a.+tan 4/4362

a.+tarnı 3/1220

a.+tı 1/1959, 3/1595, 3/3924,
4/1098, 4/3404, 5/2308

a.+tı-daa 4/3044

a.+tıñ 3/3869, 5/0453, 5/0455,
6/1670

*

art	bolgan/art	bolgan
añgaygan/art	bolgan	añgaygan-
kañgaygan/	art	bolgan
keñgeygen	Çok büyük.	

a. bolgan 2/0383, 2/0520, 2/1425,
5/0331

a. bolgan añağan 1/0428,
4/1433

a. bolgan añağan-kañgaygan
1/0455, 6/0068, 6/1457, 6/1481

a. bolgan añağan-keñgeygen
3/0030, 3/0299

[=37]

art- I. Yükleme.

a.-a 4/3208

a.-ıp 2/0699, 2/0700, 5/2693

[=4]

art- II. 1. Varlığını, durumunu
sürdürmek, kalmak.

a.-ı 1/3584
a.-ıp 1/0442
a.-kan+(2) 1/3586, 1/3608, 1/3631, 1/3653, 1/3697, 3/1175
a.-tım 2/0485
 2. Artmak, geride kalmak.
a.-ıp kal- 5/1228
a.-kan+(1) 3/2739, 3/2740
a.-kan+(2) 3/1544, 4/5336, 5/0195, 5/0196
a.-kanın 5/2692
 [=17]
art-sın *is.* Dağ geçidi, sırt, yamaç.
a.+mı 5/2609
 [=1]
arta I. *zf.* Atlayarak, üzerinden atlayıp geçerek.
a. 1/3487, 1/3494, 1/3501, 3/2953, 3/2959, 3/2965, 5/1092, 6/3149
 [=8]
arta II. *e.* Bile, dahi, hatta.
a. 1/3463, 3/0536
 [=2]
arta- Aşmak, geçmek.
a.-ar+(2) 3/2952
a.-p 4/0898, 5/0931
a.-p bol 3/2951
a.-p çıt- 1/1082
a.-vaayn 1/3483, 1/3490, 1/3497
 [=8]
artçıgaş *is.* Küçük geçit.
a.+tarnı 3/0734
 [=1]
artı *is.* Ardı, arkası, gerisi.
a.+n 5/1983, 6/1034
a.+nçe 3/1238, 4/0877
a.+nda 1/0746, 1/1015, 1/1259, 1/1265, 1/1598, 1/1953, 1/2371, 1/2979, 1/3077, 2/0309, 3/0044, 3/0049, 6/0206, 6/0393, 6/1037, 6/1039, 6/1125

a.+ndan 1/2958, 1/3570, 1/3602, 1/3623
a.+ndıva 1/1869
a.+nga 1/3064, 3/2750, 4/0274, 4/0278, 4/0286, 6/1190
 [=32]
artıg *is.* Yük.
a. 5/0031, 5/0033
 [=2]
artı-horaa *is.* (Bir kişiye tabi olan) İnsanlar, halk, topluluk.
a.+m 3/1197
 [=1]
artı *sf.* Arkadaki, arkasındaki.
a. 4/2269
 [=1]
artıja- Ardıçla tütsülemek.
a.-p tur- 4/0236
 [=1]
artık 1.sf. Artık, fazla, çok.
a. 3/3102
 2. *zf.* Ayrılma hâlinde sonra gelerek "daha, iyi, daha iyi, daha çok" gibi üstünlük anlamları bildirir.
a. 1/0160, 1/0179, 1/0184, 1/1147, 2/0503, 2/1002, 2/1432, 3/1088, 4/1398, 4/1400, 4/1983, 4/1985, 4/4363, 4/4365, 4/4366, 4/5045, 6/2913
 3. *is.* Artık, fazla.
a.+ın+(artın) 3/2830
 [=19]
artık-duduu *zf.* Fazla ya da noksan, ne fazla ne noksan.
a. 5/2401, 5/2410
 [=2]
artıl- Takılmak, dolaşmak, takılıp kalmak.
a.-ıp 4/3417
 [=1]
artın- Yüklenmek, yüklemek, ata yük yüklemek.

a.-gaş 6/0319
a.-gaş-la 4/3255
 [=2]
artınçak *is.* Yük, ata yüklenen yük.
a.+ınga+(artinçaanga) 3/2812
 [=1]
artındaa *sf.* Arkadaki, arkasındaki.
a.+zınnıñ 3/2751
 [=1]
artış *is.* Ardıç.
a. 3/0053, 3/1606
 [=2]
artış-şaanak *is.* Ardıç.
a.+ın+(şanaan) 1/1106, 1/1118
a.+tıñ 1/1120
 [=3]
artışta- şaanakta- Ardıçla tütsülemek.
a.-p al- 1/1112
 [=1]
arttın- Yüklenmek, yüklemek, ata yük yüklemek.
a.-gan+(1) 3/4030
a.-gaş 1/1966
a.-gaştıñ 1/1970
a.-ıpkaş 6/2005
a.-ıp tur- 4/3389
a.-ıp 3/3061
a.-ıvıt 6/1997
 [=7]
arttır- 1. Bırakmak, almamak.
a.-bayn 1/2733, 1/2734, 5/0116, 5/0766, 5/2696
a.-ıp 1/0440, 1/3693
a.-ıp kag- 1/1526, 1/3833
 2. Saklamak, gizli tutmak.
a.-bayn 3/3152
 [=10]
arzagar *sf.* Büyük.

a. 2/0331
 [=1]
arzaytı-merzeyti *zf.* Yeterince, yeteri kadar; çokça.
a. 4/2353
 [=1]
arzılañ *is.* Arslan.
a. 4/1330, 6/1424, 6/1572
a.+ı 3/1060, 3/1808
 [=5]
as *is.* As, kakım.
a. 4/4901, 4/4929, 6/3161
 [=3]
as- I. Asmak.
a.-ar+(2)+(azar) 5/1728, 5/1750
a.-ıp kag-(azıp) 5/1114
 [=3]
as- II. Yolunu şaşırmak, kaybetmek.
a.-ar+(2)+(azar) 3/1332
a.-ıp+(azıp) 1/2244, 1/2245, 1/2671, 1/2672, 1/2673, 1/3256, 1/3257, 1/3258, 1/3776, 1/3777
a.-ıp+(azıp) tur- 1/0495, 1/0496, 1/0497, 1/2246, 1/3778, 4/1119
a.-kaştıñ 4/3592
 [=18]
as- teni- Yolunu kaybetmek, şaşırmak.
a.-p+(azıp-t.) 5/1739
a.-p-daa+(azıp-t.) tur- 4/1114
 [=2]
askak *sf.* Aksak.
a. 2/1563
 [=1]
askaña- (Aksak) yürümek, koşturmak.
a.-p 4/0445
 [=1]
askımna- At hırçınlaşmak.

a.-p 3/2715, 4/3480, 4/3483
 [=3]
askır is. 1. Aygır
a. 3/4290, 6/2535
a.+ı-bile 4/0776
a.+ın 4/0054, 4/0158, 4/0774, 4/4419, 4/4622
a.+nı 4/0118
a.+nıñ 4/0089, 4/0094
2. Erkek hayvan.
a. 5/2530
 [=12]
askırlıg sf. Aygırı olan.
a. 4/0033
 [=1]
aspakta- Tutmak, yakalamak.
a.-gaş+(aspaktaaş) 1/1165
 [=1]
astık- Kaybolmak, yolunu şaşırmak.
a.-ıp+(astıgıp) 4/1117
 [=1]
aş- I. Açmak.
a.-a+(aja) 1/3801, 1/3375, 1/3452
a.-ar+(2)+(ajar) 3/0600, 3/3865
a.-ıp+(ajıp) 1/0042, 1/0543, 1/0043, 1/0105, 1/0665, 1/1102, 1/1991, 1/1992, 1/3185, 1/3186, 1/3413, 2/0565, 3/0603, 3/3867, 3/3617, 3/4474
a.-ıp ber-+(ajıp) 1/3905, 1/3907, 1/3908, 2/1279
a.-ıp or-+(ajıp) 2/0549
a.-ıptarga+(ajıdıptarga) 4/5263
a.-ıtkaş+(ajıtkaş) 6/2957
a.-kan+(1) 1/1098, 1/1100
a.-kaş 3/3016, 6/0595, 6/3708
a.-pas+(2) 1/0040, 1/0663, 1/3183, 1/3412, 3/0601, 3/3866
a.-paza 3/0601, 3/3866
a.-sa 3/0600, 3/3865

sagış-höree aş- Mutlu olmak, memnun olmak, rahatlamak.
a.-ıp+(ajıp) 3/0387
 [=44]
aş- II. 1. Aşmak, geçmek.
a.-a+(aja) 1/0137, 1/1363, 1/1397, 1/1405, 1/2955, 1/2954, 1/2968, 1/2972, 1/2976, 1/2977, 3/0734, 3/1220, 3/1749, 3/1824
a.-ar+(1)+(ajar) 4/3044
a.-ar+(2)+(ajar) 1/1330, 1/1332, 1/1371, 1/1377, 1/1382, 1/1383, 2/1049
a.-çık 4/3555
a.-ıp+(ajıp) 3/0705, 3/1595, 3/3924, 5/2308
a.-ıp+(ajıp) al- 1/1959, 4/3404
a.-ıp+(ajıp) çıt- 1/1742, 1/1798, 1/1841, 1/1955, 2/0220
a.-ıp+(ajıp) çor- 3/1747
a.-ıp+(ajıp) kel- 1/1013, 1/1255
a.-ıp+(ajıp) olur- 1/2636
a.-kan+(2) 3/0350
a.-kaş 1/1891
a.-pas+(2) 5/2007
a.-sımza-daa 4/3640
a.-tım 3/1486, 3/1555
2. Zaman geçmek.
a.-kan-dır 6/2175
3. Kabın üstünü aşmak, dökülmek.
a.-a+(aja) 6/3080
4. Güneş batmak.
a.-a+(aja) ber- 4/2286
a.-kan+(1) 3/2591
a.-kan+(2) 4/1630, 4/2299
a.-sın 4/4028
5. Yarışta diğerlerini geçmek.
a.-tım 3/1083

bajın aşkan/bajın ajır → baş

a. 2/1444, 2/1459, 3/0007, 5/0171, 5/1385, 6/0078, 6/0085

ektin aşkan/ektin ajır → egin

a. 2/1443, 2/1456, 3/0006, 5/0172, 6/0077, 6/0084

[=66]

aş- düş- Dağ üzerinden aşmak, aşır gelmek, pek çok kez aşmak.

a.-a+(aja-düje) ber- 2/0748

a.-a+(aja) d.-üp+(düyüp) kel- 5/0781

a.-a+(aja) d.-keş 4/5350

[=3]

aş- şüg- Açır bakmak, incelemek, araştırmak.

a.-üp+(ajıp-şüüp) 4/0190, 4/0196, 4/0200, 4/0203, 4/0207

[=5]

aşak is. 1. Yaşlı erkek, ihtiyar.

a. 1/0007, 1/0031, 1/0110, 1/0116, 1/0134, 1/0251, 1/0292, 1/0315, 1/0439, 1/0565, 1/0638, 1/0643, 1/0696, 1/0728, 1/0777, 1/0875, 1/0885, 1/0896, 1/0916, 1/0933, 1/2819, 1/3046, 1/3086, 1/3101, 1/3168, 1/3196, 1/3201, 1/3206, 1/3265, 1/3271, 1/3327, 1/3400, 1/3418, 1/3422, 1/3449, 1/3586, 1/3616, 1/3633, 1/3658, 1/3664, 1/3743, 1/3861, 1/3869, 1/3885, 1/3890, 1/3895, 1/3898, 1/3904, 1/3935, 1/3946, 2/1453, 2/1455, 2/1466, 2/1468, 2/1563, 3/0011, 3/0013, 3/0066, 3/0085, 3/0100, 3/0130, 3/0132, 3/0813, 3/0833, 3/0842, 3/0863, 3/0916, 3/0931, 3/1277, 3/1280, 3/1299, 3/1313, 3/1654, 3/1659, 3/1672, 3/1684, 3/2570, 3/2850, 3/2943, 3/2969, 3/2978, 3/3195, 3/3167, 3/3321, 3/3325, 3/3347, 3/3366, 3/3390, 3/3392, 3/3401, 3/3408, 3/3417, 3/3424, 3/3433, 3/3449, 3/3459, 3/3496, 3/3689, 3/3981, 3/3984, 3/4008, 3/4024, 3/4164, 3/4288, 3/4311, 3/4579, 3/4598, 3/4607, 4/0030, 4/0423, 4/1274, 4/1337, 4/3163, 4/3172, 4/3261, 4/3311, 4/3345, 4/3559, 4/3575, 4/4496, 4/4534, 4/4552, 4/4565, 4/4573, 4/4609, 4/4722, 5/0193, 5/0210, 5/0227, 5/0247, 5/0252, 5/0254, 5/0713, 5/0723, 5/0740, 5/0744, 5/0750, 5/0756,

5/0759, 5/0768, 5/0769, 5/0782, 5/0790, 5/0815, 5/1322, 5/1347, 5/1353, 5/1357, 5/2448, 5/2533, 6/0123, 6/0129, 6/0177, 6/0348, 6/0363, 6/0375, 6/1186, 6/1191, 6/1196, 6/1225, 6/1235, 6/1248, 6/1261, 6/1302, 6/1303, 6/1308, 6/1313, 6/1314, 6/1350, 6/1353, 6/1360, 6/1382, 6/1400, 6/1404, 6/1427, 6/1442, 6/1464, 6/1495, 6/1516, 6/3253, 6/3257, 6/3286, 6/3310, 6/3321, 6/3333, 6/3383, 6/3398, 6/3407, 6/3428, 6/3449, 6/3468, 6/3472, 6/3484, 6/3511, 6/3541, 6/3550, 6/3561, 6/3579

a.-bile 5/0784

a.-daa 1/0655, 1/0785, 1/3330, 3/3337, 4/1340, 4/2001, 4/3305, 4/3364, 4/3395, 4/3410, 4/4628, 6/1803

a.+ka 2/1474, 3/2893, 3/4143, 3/4274, 4/1279, 4/2008, 4/3209, 5/0827, 6/0379, 6/3393, 6/3577

a.+tan 6/1199, 6/3256

a.+tar 3/2941, 3/3429, 3/3437

a.+tı 1/2586, 1/3886, 3/2874, 3/3823, 3/4303, 3/5048, 4/3177, 4/3516, 4/3520, 4/4197, 6/1205

a.+tı-daa 4/1357, 4/3512

a.+tıñ 1/3099, 3/0812, 3/1653, 3/3226, 3/3254, 3/3233, 3/3396, 3/3968, 3/4319, 4/3213, 4/3219, 4/4193, 4/4501, 4/4583, 4/4588, 4/4866, 5/0223, 5/1331, 5/1354, 5/1358, 6/1193

2. Koca, eş.

a.+ı+(aşaa) 6/0414

a.+ım+(aşaam) 3/2963

[=263]

aşak-kaday is. Karı koca.

a. 1/1226, 3/3791

[=2]

a'ş-çem is. Yemek, yiyecek içecek.

a. 3/0421, 3/0924, 3/1665, 3/1688, 3/3732, 3/3839, 3/4400, 4/3571

a.+ı ç.+ıñerni+(ajı-ç.) 4/0614

a.-daa 3/4545

a.+den 1/1077, 1/1136, 3/1567, 3/2425

a.+ge 1/0140, 1/0142

a.+i 3/0042, 3/1314
a.+im 3/2791
a.+in 1/1132, 3/0096, 3/0780, 3/1268, 3/1572, 3/1614, 3/1987, 3/2439, 3/2559, 3/2636, 3/2638, 3/3089, 3/3702, 3/3852, 3/3957, 3/4383, 3/4493, 3/4507, 3/4555, 3/4639, 3/4696
a.+in+(ajın-ç.) 4/4160, 4/2478, 4/3223, 4/3381, 4/4060, 4/5403
a.+inden 1/1129
a.+ı ç.+inden+(ajı-ç.) 4/3322
a.+ın ç.+inden+(ajın-ç.) 4/0466
a.+iñ 3/4359
a.+ni 3/3507
 [=51]
aşkar- çemger- Yiyecek içecek vermek, sunmak.
a.-er+(2) 4/0536
a.-ip 5/1868
a.-ip kag- 3/3703
a.-ip tur- 5/1041, 5/1143
 [=5]
aşta- I. Acıkmak.
a.-arım 3/2887
a.-arımını 2/1329
a.-gan+(2) 6/1353, 6/1400
a.-gan+(2)+(aştaan) 2/0270, 3/0822, 3/0922, 3/1289, 3/1663, 6/1312
a.-gan-dır+(aştaandır) 2/1332
a.-p-daa 4/4468
a.-p kel- 5/2656
a.-p 2/0178, 2/0207, 2/0209
a.-zımza 5/1073
 [=17]
aşta- II. Temizlemek.
a.-ar+(1) 6/1662, 6/1702
a.-dım 6/1617, 6/1660, 6/1700
a.-p ber- 2/1014
a.-p 3/0972, 3/1020, 5/0350, 6/1619, 6/3552

a.-vadım 6/1616, 6/1659, 6/1699
a.-y 3/4755
 [=15]
aşta- çemne- Yemek yemek.
a.-geş+(aştaaş-çemneeş) 1/0764
 [=1]
aşta- suksa- Çok acıkıp susamak.
a.-gan s.-ganın+(aştaan-suksaanın) 4/0632
a.-p s.-gan+(1)+(aştap-suksaan) 6/3556
a.-dım 4/0465, 4/0535, 4/0582, 4/3289
a.-p 3/0847, 4/3314
a.-vas+(1) 6/1403, 6/1436
a.-vas+(2) 3/0041, 3/1268, 3/1614, 3/1987, 3/3851, 3/3956, 3/4358, 3/4492, 3/4554, 4/3258, 5/0459
a.-vas-daa 6/1359
 [=22]
aşta- türe- Aç susuz kalmak, ıstırap çekmek.
a.-p çor 4/4564
 [=1]
aştaksa- Acıkmaya başlamak, açlık hissetmek.
a.-p çor- 5/0816
 [=1]
aştal- Aç olmak, yemeğe muhtaç olmak.
a.-ı ber- 4/5087
 [=1]
aştamzıra- Acıkmak, açlık hissetmek.
a.-p-daa kel- 3/4546
 [=1]
aştan- çemnen- Yemek yemek.
a.-gen+(2) 4/2481
a.-geş 5/0459
a.-ip 4/5404
a.-ip al- 1/0902, 3/0641, 3/1589, 3/4559, 4/3259

a.-ip olur- 4/1377, 5/1048

a.-ip or- 4/3382, 4/4161

a.-ip tur- 1/0920, 4/0616

[=14]

aştat- suksat- Acıktırıp susatmak,
yiyecek içeceğe muhtaç
bırakmak.

a.-ı+(aştadı-suksadı) 4/0496

[=1]

aştın- şügdün- Doğrulamak, kendini
haklı çıkarmak.

a.-üp olur- 3/3873

[=1]

at I. is. At.

a. 1/0219, 1/0243, 1/0272,
1/0286, 1/0299, 1/0313, 1/0324, 1/0345,
1/0357, 1/0367, 1/0370, 1/0452, 1/0456,
1/0457, 1/0461, 1/0513, 1/0514, 1/0705,
1/0723, 1/0724, 1/0798, 1/1458, 1/1579,
1/1600, 1/1757, 1/1878, 1/1941, 1/1977,
1/1992, 1/2268, 1/2273, 1/2472, 1/2508,
1/2514, 1/2531, 1/2543, 1/3713, 2/0157,
2/0166, 2/0294, 2/0325, 2/0330, 2/0341,
2/0426, 2/0511, 2/0576, 2/0578, 2/0858,
2/0859, 2/0863, 2/1094, 2/1148, 2/1156,
2/1400, 2/1403, 2/1410, 2/1418, 2/1429,
2/1489, 2/1494, 2/1498, 2/1510, 2/1539,
2/1540, 3/0305, 3/0310, 3/0375, 3/0377,
3/0382, 3/0821, 3/0890, 3/0894, 3/0905,
3/1184, 3/1236, 3/1288, 3/1296, 3/1613,
3/1633, 3/1662, 3/1669, 3/1960, 3/1967,
3/1997, 3/1998, 3/2406, 3/2409, 3/2634,
3/3926, 3/3993, 3/4305, 3/4353, 3/4375,
3/4378, 3/4597, 3/4623, 3/4670, 4/0952,
4/1043, 4/1076, 4/1130, 4/1151, 4/1160,
4/1885, 4/1916, 4/1985, 4/3542, 4/3546,
4/3547, 4/4367, 4/5408, 5/0046, 5/0073,
5/0099, 5/0585, 5/0645, 5/0651, 5/0657,
5/0682, 5/0865, 5/1277, 5/1341, 5/1348,
5/1424, 5/1506, 5/1736, 5/1850, 5/2173,
5/2421, 5/2741, 6/0528, 6/0627, 6/1185,
6/1246, 6/1491, 6/1715, 6/1953, 6/2917,
6/3026, 6/3230, 6/3273, 6/3414, 6/3498

a.-bile 1/1180, 3/1994, 4/2504,
4/5059, 5/0644, 5/0650, 5/0656

a.-daa 1/2492, 2/0153, 2/0645,
3/0357, 3/1344, 3/4442, 3/4599, 5/0815,
5/2580, 6/3339

a.+ı+(adı) 1/0478, 1/0535,
1/1194, 1/1343, 1/1359, 1/1362, 1/1390,
1/1405, 1/1520, 1/1968, 1/2011, 1/2504,
1/2715, 2/0155, 2/0408, 2/0446, 2/0472,
2/0486, 2/0510, 2/0788, 2/0803, 2/0943,
2/1180, 2/1507, 2/1515, 3/0025, 3/0795,
3/0799, 3/1128, 3/1599, 4/1321, 4/1695,
4/1716, 4/1829, 4/2208, 4/3049, 4/3071,
4/3658, 4/4526, 5/0886, 5/1847, 5/2670,
5/2671, 6/0483, 6/0559, 6/0599, 6/1193,
6/1249, 6/1487, 6/1588, 6/1630, 6/1672,
6/1996

a.+ı-bile+(adı) 1/1164, 3/0553,
4/5386

a.+ı-daa+(adı) 4/1731

a.+ı-la+(adı) 5/0820

a.+ım+(adım) 1/2054, 1/2057,
1/2214, 1/2219, 1/2502, 2/0264, 2/1164,
2/1164, 2/1263, 3/1126, 3/2530, 3/2624,
3/2899, 4/0986, 4/3459, 4/3460, 5/0604,
5/0616, 5/0872, 5/0879, 5/1205, 5/2563,
6/0197, 6/0203, 6/2028

a.+ımdan+(adımdan) 4/3643

a.+ımgā+(adımgā) 3/2547

a.+ımnı+(adımnı) 1/2336,
3/4128, 4/3533, 6/0484, 6/2771, 6/2790

a.+ımnıg+(adımnıg) 2/1564,
3/2062, 3/4254, 4/3446, 5/0734, 6/1494

a.+ın+(adın) 1/0073, 1/0080,
1/0385, 1/0557, 1/0699, 1/0825, 1/1027,
1/1609, 1/1937, 1/1949, 1/2490, 1/2615,
1/2648, 1/2714, 1/2716, 1/2865, 1/3204,
1/3358, 1/3425, 1/3521, 1/3708, 1/3710,
2/0337, 2/0406, 2/0421, 2/0522, 2/0694,
2/0703, 2/0726, 2/0929, 2/0972, 2/1042,
2/1098, 2/1135, 2/1150, 2/1158, 2/1277,
2/1436, 2/1586, 3/0388, 3/0530, 3/0579,
3/0580, 3/0590, 3/1181, 3/1251, 3/1264,
3/1378, 3/1521, 3/1569, 3/1791, 3/2005,
3/2282, 3/2402, 3/2432, 3/2557, 3/2632,
3/2709, 3/2767, 3/3237, 3/3804, 3/3808,
3/3940, 3/3955, 3/4085, 3/4226, 3/4255,
3/4380, 3/4390, 3/4397, 3/4408, 3/4438,
3/4488, 3/4556, 3/4625, 3/4822, 3/4867,
3/4907, 4/0116, 4/0168, 4/0178, 4/0210,
4/0234, 4/1304, 4/1341, 4/1418, 4/1655,
4/1812, 4/2077, 4/2080, 4/2870, 4/3140,
4/3144, 4/3329, 4/3540, 4/4215, 4/4229,
4/5357, 5/0061, 5/0909, 5/1059, 5/1355,
5/1380, 5/1639, 5/1709, 5/1982, 5/2543,
5/2598, 6/0229, 6/0275, 6/0317, 6/1188,

6/1264, 6/1542, 6/1558, 6/1573, 6/1956,
6/1966, 6/2795, 6/2927, 6/2930, 6/2943,
6/2953, 6/3013, 6/3665

a.+ın-daa+(adın) 3/2543, 4/4168

a.+ından+(adından) 2/0477,
3/2984, 3/4156

a.+ınga+(adında) 1/0600, 1/2033,
1/2468, 3/4398, 5/1516, 5/1525, 6/0318,
6/0605

a.+ınga-daa+(adında) 1/0645,
6/3028

a.+ının+(adının) 1/0531

a.+ınıq+(adının) 1/1084, 1/1098,
1/1100, 1/1150, 1/1352, 1/1356, 1/1399,
1/1611, 1/1979, 2/0418, 2/0434, 2/0455,
2/0705, 2/1053, 2/1484, 3/0396, 3/0453,
3/0626, 3/0743, 3/2235, 3/2321, 3/2580,
3/2695, 3/2719, 3/2731, 3/2812, 3/2939,
3/3060, 3/3716, 3/4029, 3/4870, 3/4953,
3/4969, 4/1309, 4/4121, 4/4125, 5/2226,
5/2284, 5/2300, 5/2603, 6/0596, 6/0624,
6/2006, 6/2998, 6/3138, 6/3228

a.+ıq+(adıq) 1/0563, 1/1316,
1/1317, 1/1518, 2/0322, 3/0333, 3/0815,
3/1656, 3/1838, 3/1853, 3/3986, 3/4038,
3/4055, 3/4318, 3/4386, 3/4405, 3/4433,
3/4582, 3/4641, 3/4764, 3/4790, 4/3155

a.+ıqar+(adıqar) 6/1232

a.+ıqarnı+(adıqar) 3/3476

a.+ıq-bile+(adıq) 3/4128, 4/2121

a.+ıqga+(adıqga) 3/0440, 3/1124,
3/4406

a.+ıqnı+(adıqnı) 2/0384, 4/3157,
6/0198, 6/0223

a.+ıqnıq+(adıqnıq) 2/0491,
2/0495, 4/2068, 4/3254

a.+ıvıska+(adıvıska) 3/0445,
5/1842

a.+ıvıstı+(adıvıstı) 1/0979

a.+ka 3/1182, 3/1557, 3/2403,
4/2522, 5/0625

a.+ka-daa 6/1546, 6/1563, 6/1577

a.-la 3/1782, 4/3543, 5/0297

a.-la-dır 3/4442

a.+tan 1/0060, 3/0446, 4/4366,
4/1985

a.+tar 1/1964, 3/1348, 3/1704,
5/0673

a.+tarı 1/3163

a.+tarın 3/2743, 3/4460, 5/1799,
5/2125, 6/0335

a.+tarınıq 6/1734

a.+tarıqar 1/1928, 1/1935

a.+tarnı 3/1973

a.+tarnıq 1/1608

a.+tı 1/0691, 1/0715, 1/0716,
1/0821, 1/1932, 1/1944, 1/1951, 1/1956,
1/1994, 3/0570, 3/0748, 3/2848, 3/2856,
3/2872, 3/2873, 3/3001, 3/3003, 3/3005,
3/3541, 3/4147, 3/4188, 3/4247, 4/0154,
4/0922, 4/0927, 4/1660, 4/2193, 4/2524,
4/2546, 4/3147, 4/3286, 4/3568, 4/4084,
4/4282, 5/1879, 5/1884, 6/0493, 6/1731

a.+tı+(attı) 2/1152

a.+tı-daa 4/1431

a.+tın 6/0358, 6/0360

a.+tıq 2/1097, 2/1177, 3/0138,
3/0283, 3/0560, 3/0563, 3/2740, 3/4141,
3/4145, 3/4348, 3/4368, 4/1222, 4/1325,
4/1327, 4/1329, 4/1489, 4/1495, 4/1621,
4/1974, 4/2204, 4/3536, 4/3667, 4/4304,
5/0079, 5/0647, 5/0653, 5/1330, 5/1584,
5/1585, 5/1738, 5/2024, 5/2047, 6/0338,
6/0345, 6/0354, 6/2035, 6/2072, 6/2987,
6/3048

a.-tır 2/1420, 4/1330

*

**börü bajı deg möngün at bajı
deg aldın → börü**

a. 1/0800, 1/0815, 1/0909,
1/1057, 1/1663, 1/1707, 3/1864, 3/3490,
3/4495

[=607]

at II. is. Ad, isim.

a. 1/0601, 1/0629, 2/1442,
2/1446, 2/1461, 3/0440, 3/0441, 3/4399,
3/4407, 3/4410, 3/4414, 3/4419, 3/4427,
3/4428, 3/4430, 4/1242, 4/1244, 4/1252,
5/0678

a.-daa 3/0821, 3/1662, 3/4599
a.+ı+(adı) 3/0815, 3/1656, 3/1669, 3/1838, 3/1853, 3/3986, 3/4038, 3/4055, 3/4582, 3/4597, 3/4790, 4/4527, 5/0734, 5/1083, 6/1494
a.+ım+(adım) 2/1108, 3/3999, 5/0733, 6/0215, 6/1493
a.+ımnı+(adımnı) 5/0874, 6/1286, 6/1289
a.+ın+(adın) 1/0599, 1/0610, 1/0616, 2/1449, 3/0450, 3/0452, 3/0453, 3/0454, 4/1247, 4/1270, 4/1326, 4/1327, 4/1775, 5/0242, 5/0444
a.+ın+(adı) 1/0994, 1/1043, 1/1505, 1/1650, 4/1019, 4/1559, 4/1739, 4/1767, 4/2017, 4/2611
a.+ıq+(adıq) 2/0874
a.+ıqar+(adıqar) 1/2724
a.+ıqnı+(adıqnı) 6/1293
a.+ka 5/0488
a.+tı 1/0644
a.-tır 1/0645, 2/1473, 3/0457, 3/4448, 4/1333, 4/1349
 *
bak at al- → bak
a. 5/0490
 [=82]
at III. is. Kaza, bela, felaket.
at bol- Güç duruma düşmek.
a. 3/3342
 [=1]
at- Atmak, vurmak, hedef vurmak.
a. 4/5114
a.-a+(ada) ber- 4/4982, 4/5010
a.-a+(ada) kag 4/5083
a.-ar+(1)+(adar) 1/1758, 1/1759, 2/1186, 2/1188, 2/1194, 2/1196, 2/1198, 3/0715, 3/1356, 3/1377, 3/1403, 3/1414, 3/1431, 3/1759, 3/1759, 3/1764, 4/1224, 4/1226, 4/1229, 4/4964, 4/5044, 4/5067, 6/0549, 6/0603, 6/1813, 6/1806, 6/1816, 6/1817, 6/3553, 6/3729, 6/3730

a.-ar+(2)+(adar) 1/1788, 2/1206, 3/1753, 3/1766, 3/2031, 3/3677, 6/3613
a.-ar-daa+(adar) 1/1776, 1/1780
a.-ar-dır+(adar) 3/0970
a.-arga+(adarga) 1/1774, 1/1778, 2/0954, 2/0963, 2/1216, 4/1191, 4/1198, 5/1429, 5/2031, 5/2179, 5/2333
a.-ayn+(adayn) 4/5008
a.-ıqar+(adıqar) 1/1772
a.-ıp+(adıp) 1/1463, 2/0389, 2/1305, 3/0967, 3/1376, 3/1420, 3/3672, 4/0779, 4/1232, 4/5090, 4/5119, 4/5252, 4/4953, 4/4971, 5/1073, 6/1174
a.-ıp+(adıp) al- 4/5110
a.-ıp+(adıp) ap kal- 1/1426
a.-ıp+(adıp) bol- 3/1408, 6/1800
a.-ıp+(adıp) çada- 3/1012, 3/1769
a.-ıp+(adıp) egele- 2/1208
a.-ıp+(adıp) kag- 1/3963, 6/1249, 6/1255, 6/1259
a.-ıp+(adıp) kör- 3/1007, 3/1031, 4/5108, 4/4996, 5/2029, 6/0898
a.-ıp+(adıp) tur 3/3679, 4/5035, 4/5038, 4/5042, 5/2348, 5/2437, 6/1798
a.-ıp-daa+(adıp) al- 4/5017
a.-ıp-la+(adıp) tur- 6/1804
a.-ıp-la-dır+(adıp) 4/5072
a.-ıpsınza+(adıpsınza) 3/1761
a.-ıptaalıqaram
+(adıptaalıqaram) 1/3132
a.-ıptayn+(adıptayn) 1/1413, 1/1449, 4/5077
a.-ıvıt+(adıvıt) 3/1005, 3/1412, 3/2028
a.-kan+(1) 5/2427
a.-kan+(2) 1/1804, 1/1897, 1/3623, 1/3625, 1/3926, 1/3927, 2/1199, 3/0948, 3/1023, 3/1430, 3/4845, 4/5002, 5/0514, 5/2428, 6/1049
a.-kanı 6/3721, 6/3722
a.-kaş 1/1424, 1/1461, 1/1732, 1/1735, 1/1736, 1/1738, 1/1737, 1/1739,

1/1762, 1/1766, 2/1190, 2/1192, 2/1324,
3/1716, 3/1717, 6/1187, 6/1201, 6/1807,
6/1808, 6/1810, 6/1811, 6/1839, 6/1840,
6/1841, 6/1842, 6/1843, 6/1844,

a.-kay 1/1764, 1/1768

a.-kay-la 6/1805

a.-pa 6/1254, 6/1258

a.-paan+(1) 3/1001, 3/1001,
3/1004, 3/1407, 3/1411, 4/0752

a.-padım 3/1469, 3/1758, 3/1758,
3/1810

a.-pas+(1) 3/1765, 4/5003,
6/1194, 6/1197

a.-pas-daa 1/1777, 1/1781

a.-payn 3/1359

a.-tı 3/1470, 3/1811

a.-tım 1/1763, 1/1767

2. Tan atmak, tan vakti gelmek.

a.-ar+(2)+(adar) 4/0851, 4/0854,
5/0492

a.-arga+(adarga) 5/2512

a.-tı+(dağ) 2/0675, 2/0678

[=186]

at-baş *is.* Ad, san.

at-baş al- Ad almak.

a.+ım+(adım-bajım) 6/1269

a.+tı 1/0652

[=2]

at-boola- Atmak, vurmak, hedef vurmak.

a.-p tur-+(adıp-b.) 6/0450

[=1]

at-çol *is.* Ad, san, ün, nam.

a.+ı+(adı-ç.) 5/0442

[=1]

at-höl *is.* At, iş için kullanılan hayvan.

a. 1/0290, 3/0749, 5/0615, 6/0644

a.+ka 5/0995

a.+daa 3/4547

a.+den 1/2044

a.+ü-bile 1/3225

a.+ü-bile+(adı-h.) 1/3187

a.+ün 3/2011

a.+ün+(adın-h.) 4/3332, 6/0171

a.+üğ+(adığ-h.) 6/0142, 6/0165

[=14]

atkar- Atlandırmak, ata bindirmek; at ile göndermek.

a. 6/0496

a.-ar+(2) 6/3216

a.-ıp 5/1921, 5/2221, 6/2926

a.-ıp-tır 3/4531

[=6]

atkılaştır *zf.* At gibi.

a. 6/3761

[=1]

at-mal *is.* At ve diğer evcil hayvanlar.

a. 1/0226

[=1]

at-sıp *is.* Ad, isim.

a.+ınar+(adınar-sıvınar) 2/1075

a.+ınnı+(adığ-sıvınnı) 1/0999

[=2]

at-sıptıg *is.* Adı, sanı olan.

a. 2/1363

[=1]

at-şola *is.* Ad, lakap, ad san.

a.-daa 3/0921, 3/1288

a.+gar 3/3994

a.+m-daa+(adım-ş.) 6/1211

a.+ğ 3/0918, 3/1282, 3/4641

a.+ğ+(adığ-ş.) 2/0368, 2/1103,
2/1497, 5/0426, 5/0720, 5/0731, 5/1066,
6/0255, 6/0287, 6/1208, 6/1754

a.+ğar 2/0887, 3/0828, 3/1296

a.+ğar+(adığar-ş.) 6/0438

[=22]

atpağ-sogağ *zf.* Zar zor, güçlkle.

a. 3/2968

[=1]

atpaş *zf.* İrkilme tarzı ani bir hareketi ifade eden yansıma söz.

a. 3/2033

[=1]

atsı: dağını atısı *zf.* Tan atana kadar, gece boyunca.

a. 4/0851, 4/0854, 4/2313, 5/2149

[=4]

attan- Ata binmek, at ile gitmek.

a.-gala 5/0767

a.-gan+(2) 1/1142

a.-ganda 5/0621

a.-gaş 2/0720, 3/0344,, 3/0583, 3/1270, 3/1556, 3/4224, 3/4875, 5/0867, 5/2662, 6/0248, 6/1282, 6/1613, 6/1696, 6/3566

a.-gaştı 4/5326

a.-ı ber- 1/0466

a.-ıp 1/0942, 3/0640, 5/1521, 6/2935

a.-ıp çoru- 6/1960, 6/1961

a.-ıp tur 1/1141, 5/1512, 5/2299, 6/1533

a.-ıpkannar 5/1472

a.-ıpkas 2/1038

a.-ır+(1) 3/0331, 4/1241, 4/3311, 5/1503

a.-ır+(2) 2/0698, 2/1055, 5/0414, 5/0881, 5/2603

[=40]

attan- tolan- Giyinip hazırlanıp atlanmak.

a.-ır+(1) 4/1239

[=1]

attandır- Atla göndermek, yollamak.

a.-ıp 6/3233

[=1]

attangı *sf.* Ata binilen sol taraf.

a. 2/0432, 4/3100, 4/3196, 4/3929, 4/4079

[=5]

attıg I. sf. Atlı, atı olan.

a. 1/0639, 1/1050, 1/1052, 1/0228, 1/1294, 1/1657, 1/2326, 1/2328, 1/2730, 1/2732, 1/3000, 1/3002, 1/3029, 1/3031, 1/3392, 1/3394, 2/0157, 2/0374, 2/0881, 2/0894, 2/1469, 2/1482, 2/1501, 2/1503, 2/1514, 2/1523, 3/0009, 3/0397, 3/0833, 3/1276, 3/1302, 3/1366, 3/1643, 3/1675, 3/1693, 3/1844, 3/1859, 3/3890, 3/3997, 3/4046, 3/4049, 3/4063, 3/4444, 3/4532, 3/4586, 3/4650, 3/4757, 3/4773, 3/4775, 3/4782, 3/4798, 3/4804, 3/4976, 3/4989, 4/1345, 4/1354, 4/1369, 4/1454, 4/1568, 4/1570, 4/1671, 4/1677, 4/1680, 4/1685, 4/1753, 4/1755, 4/2634, 4/3907, 4/4090, 4/4483, 4/4611, 4/4758, 4/4967, 4/5148, 4/5159, 5/0034, 5/0037, 5/0401, 5/2313, 5/2463, 6/0027, 6/0087, 6/0090, 6/1172, 6/1279, 6/1299, 6/1502, 6/2059, 6/3569

a.-daa 1/0010, 4/0015, 5/0038

[=92]

attıg II. zf. Çok, aşırı derecede.

a. 1/0958, 1/2598

[=2]

attıg-aldarlıg sf. Ünlü, şanlı.

a. 4/3330

[=1]

attıg-höldüg sf. Atlı, atı olan.

a. 1/0464, 1/0658, 2/1362, 4/1025

a.-daa 4/1013

[=5]

attıg-sıptıg sf. Adlı sanlı.

a. 1/0658, 4/1024

a.-daa 4/1012

[=3]

attın- I. Atmak, vurmak.

a.-dı-la 4/2865

[=1]

attın- II. Azarlamak, küfretmek, sövmek.

a.-a 4/2672

a.-ıp 4/2666

[=2]

attın- **çağça-** Azarlamak, küfretmek, sövmek.

a.-p 6/1441

a.-p kag- 4/2694

[=2]

attınış- Sövüşmek, atışmak.

a.-ıp+(attınçıp) 6/1421

[=1]

attır- 1. Attırmak, vurdurmak; atmasına, vurmasına fırsat vermek.

a.-arga 6/0899

a.-bas+(2) 1/1513, 1/1514

a.-ıp tur- 6/0897

2. Vurulmak.

a.-gala 1/3656

[=5]

ava *is.* Anne.

a. 6/0854, 6/1212

a.+m 6/1218

a.+mga 6/1238, 6/1286

a.+nga 3/3687

a.+zı 2/1370, 6/0710, 6/0733, 6/0759, 6/0787, 6/0814, 6/0835, 6/0844, 6/0874, 6/0918, 6/0928, 6/0933, 6/1108, 6/1118, 6/1143, 6/1166, 6/1243, 6/1253, 6/1271, 6/1291, 6/3070, 6/3081, 6/3087

a.+zı-bile 6/1098

a.+zın 2/1368

a.+zından 6/0732, 6/0786

a.+zinga 2/1417, 3/3691, 6/1288

a.+zını 2/1338, 3/0177, 3/0413, 3/4168, 6/0904, 6/0942, 6/1106

[=43]

avay *is.* Anne, annecik.

a. 1/1525, 2/1329, 2/1341, 3/3213, 3/3498, 4/4143, 6/0706, 6/0716, 6/0740, 6/0757, 6/0768, 6/0783, 6/0796, 6/0813, 6/0823, 6/0840, 6/0871, 6/0925, 6/0926, 6/1115, 6/1116, 6/1124, 6/1141, 6/1251, 6/1259, 6/1270, 6/1290, 6/3077

[=28]

avıgay *is.* Saygıdeğer, hürmetli kişi; bay, bey, efendi.

a. 1/0092, 1/0641, 2/0898, 2/1222

a.+lar 5/2159

a.+nın 5/0442

[=6]

avıra-azıra *ünl.* "Affet", "bağışla" anlamlarında kullanılan ünlem

a. 1/3470

[=1]

avıral *is.* Kurtuluş, kurtulma; rahat, huzur.

a.-daa 4/1003

[=1]

avıralda- Dilemek, istemek, rica etmek.

a.-ar+(1) 1/0047

a.-ar-dır 1/0057, 1/0061

a.-p 1/0102, 3/3155

[=5]

avırar- Karışmak, dolanmak, karmakarışık olmak.

a.-gan+(2) 1/3727

[=1]

avıy-şavıy *zf.* Çapraz, çapraz olarak.

a. 3/0339, 4/0715, 4/0788, 4/0885, 4/1091, 4/1440, 6/0674, 6/2696

a.-daa 4/3202

[=9]

avıyaasta- İkiyüzlülük yapmak, riyakârlık etmek.

a.-p tur- 4/5341

[=1]

avıyaastıg *sf.* İkiyüzlü, riyakâr.

a. 3/2046

[=1]

ay I. is. 1. Ay.

a. 2/1064, 3/0419, 3/3208, 4/0176, 4/1534, 4/2064, 4/4907, 5/0025, 6/1784

a.-bile 4/4078

a.+ga 1/1469, 1/2697, 5/1278

a.+nı 4/1719, 4/3193, 4/3468

a.+nı 5/0014

2. Yılım on iki ayından biri; bir aylık süre.

a. 1/0128, 3/0856, 3/1900, 3/1903, 3/1959, 3/3038, 3/3042, 3/1613, 3/3922, 3/4419, 3/4746, 4/0216, 4/0224, 4/2490, 4/2510, 4/2572, 4/2573, 4/3138, 4/3148, 4/3285, 4/3530, 4/3543, 4/3544, 4/3551, 4/3553, 4/5410, 5/1147, 5/1489, 5/1494

a.+da 1/3104, 1/3169, 3/0041, 3/0047, 3/0067, 3/0068, 3/0069, 3/0070, 3/0460, 3/0498, 3/0499, 3/0501, 3/0600, 3/0637, 3/1253, 3/1268, 3/1540, 3/1614, 3/1985, 3/2357, 3/2465, 3/2888, 3/3002, 3/3004, 3/3006, 3/3007, 3/3029, 3/3706, 3/3744, 3/3805, 3/3807, 3/3810, 3/3819, 3/3840, 3/3842, 3/3851, 3/3865, 3/3942, 3/3944, 3/3956, 3/4187, 3/4218, 3/4358, 3/4492, 3/4369, 3/4402, 3/4403, 3/4418, 3/4505, 3/4554, 3/4558, 4/0206, 4/2352, 4/3137, 4/4177

a.+ın 2/1615, 4/1951

a.+ nı 1/0034, 1/0035, 1/0036, 1/0048, 1/0049, 1/0050, 1/0087, 1/0088, 1/0089, 1/0254, 1/0256, 1/0258, 1/0277, 1/0607, 1/0608, 1/0609, 1/0615, 1/0656, 1/0656, 1/0657, 1/0674, 1/0675, 1/0676, 1/0761, 1/0762, 1/0763, 1/0786, 1/0787, 1/0788, 1/0826, 1/0826, 1/0827, 1/1161, 1/2239, 1/2240, 1/2241, 1/2397, 1/2397, 1/2398, 1/3090, 1/3090, 1/3091, 1/3174, 1/3174, 1/3175, 1/3406, 1/3406, 1/3407, 1/3525, 3/0358, 3/0766, 3/1159, 3/1534, 3/2386, 3/3545, 3/4102, 3/4108, 3/4927, 5/0180, 5/0234, 5/0265, 5/0321, 5/0529, 5/0530, 5/0531, 5/0641, 5/0646, 5/0652, 5/0658, 5/1204, 5/1552, 5/1564, 5/2378, 5/2379, 5/2381, 5/2690, 5/2746

a.+ı-bile 1/3525

a.+nı 3/1160, 5/2412

*

ay baldı Ucu hilal şeklinde, uzun saplı ve büyük balta.

a. 2/1286, 4/0276

ay çaazı Yeni ay, ay başı.

a.+nı 5/0025, 5/1565

aynı **çaazında** **hünnü**
ekizinde/erteğinde Talihli, kutlu
zamanda.

a.+nı 1/0064, 1/0595, 1/2829, 2/0697, 2/1253, 3/0639, 3/0673, 3/1576, 3/2452, 3/2837, 3/3508, 3/3857, 3/4530, 3/4993, 4/0051, 4/0180, 4/1238, 4/1368, 4/1416, 4/3616, 4/4228, 6/2923

[=209]

ay II. e. Pekiştirme edatı olarak kullanılır.

a. 6/1339, 6/1386, 6/1430

[=3]

ay III. is. Soğanlı bir tür bitki.

a. 3/0192

[=1]

ay IV. ünl. Hayvanları durdurmak ya da yönlendirmek amacıyla kullanılan ünlem.

ay de- Bir yere sürmek, kovmak.

a. 3/3083

[=1]

ay-hün is. Ay ve Güneş.

a. 2/0320, 3/4482

[=2]

ayaar zf. Yavaş yavaş, ağır ağır.

a. 4/2372

a. ayaar 1/3367, 1/3433, 3/2297, 3/4893

[=5]

ayak is. Kâse, fincan.

a. 1/0847, 4/3839, 4/3860

a.+ını+(ayaanını) 6/1769, 6/1771

a.+ta 5/2639

[=6]

ayan is. Usul, yol, yöntem.

a.+ın 3/4523, 3/4526

[=2]

ayan-çoruk is. Yolculuk, gezi, sefer.

a. 2/0166, 3/0040, 3/0738, 3/0747, 3/0817, 3/1284, 3/1658, 3/1854, 3/2787, 3/3912, 3/4317, 3/4487, 3/4520, 3/4589, 3/4642, 3/4766, 3/4792, 4/1696, 4/4348

a.+ka 3/0780, 3/3831, 3/3838, 3/4491, 3/4527, 4/1887, 4/1891

a.+un+(a.-çoruun) 3/0674, 3/4978, 5/2293

[=29]

ayan-olut *is.* Oturulan, yaşanılan yer.

a.+un+(a.-oludun) 5/2294

[=1]

ayan-şinçi *zf.* Güzel, uygun, iyi.

a. 3/0739, 3/3913

[=2]

ayançı- Güzel, hoş görünmek.

a.-gan+(2)+(ayançaan) 5/0994

[=1]

ayannıg 1. sf. Güzel, iyi, hoş.

a. 3/1199

2. zf. Güzel, iyi, hoş.

a. 3/2165, 5/1304

3. sf. Uygun, elverişli.

a. 3/5022, 3/5030

[=5]

ayañ *is.* Orman açıklığı.

a. 3/4753

[=1]

ayas- 1. Gök açık olmak, açmak, açılmak.

a.-ıp+(ayazıp) 4/2844, 4/2927, 4/3002

2. Yağış dinmek, durmak.

a.-ır+(1)+(ayazır) 3/3249, 3/3300

[=5]

ayastır- Hava açmak; havanın açmasını sağlamak.

a.-ıp al- 3/1952

[=1]

aybı *is.* Rica, dilek.

a.+zınçe 3/4743

a.+zinga 3/4963

[=2]

aybıla- Rica etmek, istemek, dilemek.

a. 4/2892

a.-ar+(1) 1/1569

a.-ar+(2) 1/1570

a.-arga 1/1671, 1/2605, 6/0300

a.-p 1/0704, 4/1170, 6/0144

a.-p al- 3/3783

a.-p olur- 1/2457

a.-ptım 1/2502

a.-p tur- 3/2821

[=13]

ayıjı: **ayıjı kadak** Hediyelik uzun ipek kumaş.

a. 3/3740, 3/4496, 3/4672, 3/5026

[=4]

ayıs *is.* Günahlardan, kötülüklerden arınma, temizlenme; dua, kutsama.

ayıs al- Dua etmek.

a. 5/1072, 6/1175

ayıs çettir- Dua etmek.

a. 5/1069

[=3]

ayıt- 1. Göstermek.

a.-ıp+(aytıp) 3/4278

a.-ıp+(aytıp) ber- 3/4327, 6/0892

a.-ıp+(aytıp) berip tur- 2/0393, 5/0825

a.-ıp+(aytıp) çoru- 1/1023

a.-kaş 2/0321

2. Söylemek, açıklamak.

a.-ıp+(aytıp) ber- 4/5385

a.-ıp+(aytıp) berip olur- 6/0888

a.-ıp+(aytıp) tur- 6/0896

a.-kan+(2) 5/1526, 5/1526

[=12]
ayla- Ay geçirmek.
a.-p 2/1615
 [=1]
ayladı *zf.* Ay boyunca.
a. 4/1951
 [=1]
aylık *sf.* (Bir) aylık sürede gerçekleşen; (bir) aylık mesafe, uzaklık.
a. 1/1766, 1/2447, 1/2477, 1/2629, 1/3705, 3/0783, 3/0784, 3/1902, 3/3908, 3/3909, 3/4540, 3/4541, 3/5007, 5/0184, 5/0390, 6/0337, 6/0344, 6/0355, 6/0361
 [=19]
aylık-çıldık *zf.* Ayda yılda, aylık yıllık (sürede).
a.+ka 4/1694
 [=1]
aylıktıg *sf.* (Bir) aylık sürede gerçekleşen; (bir) aylık mesafe, uzaklık.
a. 1/1764, 1/1784, 1/2511, 2/1051, 4/1448, 4/1463, 4/3593, 4/4302, 4/4316
 [=9]
aymak *is.* Oymak, boy, kabile.
a.+tūj 4/2534, 4/5020
 [=2]
aynı- Gelişmek, değişmek.
a.-vas+(1) 3/0102
 [=1]
ayt *ünl.* Hayvanları uzaklaştırmak ya da yönlendirmek amacıyla kullanılan ünlem.
a. 1/3543, 1/3546, 3/0751, 3/0754, 3/1239, 3/1242
 [=6]
ayt-doyt *ünl.* Hayvanları uzaklaştırmak ya da yönlendirmek amacıyla kullanılan ünlem.
a. 3/3928, 3/3930
 [=2]

aytır- Sormak.
a. 3/1969
a.-a ber- 4/0129, 4/0569, 4/1557, 4/5018
a.-a-la ber- 4/0460
a.-ar+(1) 1/0998, 6/0709, 6/0758, 6/3285
a.-ar+(2) 3/3155, 5/1066
a.-arga 1/1193, 1/1206, 1/1237, 1/1603, 1/1945, 1/3313, 1/3322, 1/3577, 1/3584, 1/3608, 1/3632, 1/3654, 1/3686, 1/3965, 2/0143, 2/0369, 2/1122, 3/0886, 3/1338, 3/4326, 5/1152, 6/0292, 6/0592, 6/0927, 6/1209, 6/1224, 6/1245, 6/1302, 6/1333, 6/1379, 6/1423, 6/1494, 6/2078, 6/2143, 6/2172, 6/2441, 6/2470, 6/2523, 6/2644, 6/3004, 6/3022, 6/3256, 6/3265, 6/3276, 6/3320, 6/3333, 6/3372, 6/3397, 6/3427, 6/3449, 6/3471, 6/3510, 6/3533, 6/3549, 6/3609, 6/3726, 6/3730
a.-ayn 6/3357
a.-gan+(1) 1/0177, 1/0376, 1/1314, 1/1866, 1/1900, 1/1911, 1/1926, 1/1975, 1/2076, 1/2216, 1/2226, 1/2739, 1/2885, 1/3507, 1/3640, 1/3811, 1/3875, 3/2665, 3/2668, 3/3340, 3/4386, 5/0227, 5/0443, 5/0540, 5/0548, 5/0715, 5/0723, 5/0732, 5/0791, 5/1064, 5/1084, 5/1338, 5/2225, 5/2395, 5/2494, 5/2537, 5/2651, 6/1855
a.-gan+(2) 5/0566
a.-gan-dır 1/2500, 5/0759
a.-gannar 1/3085, 5/1817, 5/1960, 5/2158
a.-gaş 3/0812, 3/1279, 3/4321
a.-ıp 2/0127, 4/2247, 5/2069, 6/2873
a.-ıp al- 3/0793, 3/1234, 3/4168, 3/4575
a.-ıp berip kör- 3/1682
a.-ıp çıt- 1/2727
a.-ıp-daa bol- 3/1690
a.-ıp ekkel- 3/3335
a.-ıp kör- 2/1115

a.-ip olur- 1/1652, 1/2321, 1/2418, 1/2906, 3/4714, 4/5180, 5/0921, 5/0969, 5/1247, 5/1285, 6/0751, 6/1756

a.-ip or- 4/1610, 5/0107, 5/0880

a.-ip-tır 1/0300, 1/0874, 1/1047, 1/2530, 1/2690, 1/3286, 1/3388, 2/0642, 2/0670, 2/0686, 2/0865, 2/1104, 2/1321, 2/1495, 2/1498, 2/1511, 2/1536, 2/1552, 3/0575, 3/0696, 3/0831, 3/0930, 3/0943, 3/1312, 3/1491, 3/1598, 3/1659, 3/3324, 3/3478, 3/3512, 3/3629, 3/3876, 3/3988, 3/3996, 3/4007, 3/4041, 3/4606, 3/4644, 3/4731, 3/4768, 6/0778, 6/0786, 6/0806, 6/1234, 6/1783, 6/1796, 6/3406, 6/3420, 6/3483

a.-ip tur- 1/1508, 3/1086, 3/1298, 4/1716, 4/5022, 5/0262, 5/0429, 5/0487, 5/0513, 5/1402, 5/1428, 5/1873, 5/1965, 5/2363, 5/2488, 6/0732, 6/0932, 6/0843, 6/1117, 6/3502, 6/2219, 6/3353, 6/3606

*

amır-mendi aytır- → **amır-mendi**

a.-arga 1/3124

a.-bas+(1) 5/1775, 5/1784

a.-gan+(1) 4/2604

a.-ip 3/4778

a.-ip al- 4/4640

[=223]

aytırış is. Soru.

a. 5/2510

a.+ın+(aytırın) 3/1338

a.+ların 3/0886

[=3]

aytırış- Söyleşmek, sorup söylemek.

amır-mendi **aytırış-**
Selamlaşmak.

a.-ip+(aytırıp) 3/4778

[=1]

aytıza- artıja- Tütsülemek, tütsüleyip
arındırmak.

a.-gan+(1)+(aytızaan-artıjaan)
4/0653

[=1]

aza is. Şeytan, kötü ruh.

a. 1/3978, 6/3239

a.+zı-dır 4/0302

[=3]

aza börgü is. Deve elması.

a. 5/1436

[=1]

aza-çetker is. Şeytan, şeytanlar, kötü
ruhlar.

a.-daa 6/1138

[=1]

azar-deer is. Gök, gökyüzü.

a.+inge 2/1063

[=1]

azargançığ sf. Kötü, fena, şeytan gibi.

a. 5/0495

[=1]

azazığ sf. Şeytan gibi, şeytansı.

a. 6/2238, 6/2384, 6/2596, 6/2666

[=4]

azı bağ. Veya, ya da; yoksa.

a. 1/2529, 6/0550, 6/3730

[=3]

azığ I. is. Azı, azı diş; çeşitli vahşi
canlılar için ağızdan dışarı doğru
çıkan uzun ve sivri diş, kemik.

a.+ı-bile+(azı) 1/2591, 1/2789,
1/2803

a.+ımını+(azımını) 1/2752

a.+ın+(azın) 1/2578, 1/2759,
1/2782, 1/2823

a.+ında+(azında) 1/3593,
1/3614, 1/3637

a.+ınga+(azınga) 4/2120

a.+ıı+(azıı) 1/2744

*

azığ salı Bıyık.

a. 4/0938

[=14]

azığ II. is. Köşe.

a.+ınga+(azınga) 4/2835,
4/2837, 4/2919, 4/2921, 4/2994, 4/2996

[=6]

azığ diş is. Azı diş.

a. 5/0415, 5/0882, 5/0888, 5/2604

a.+i+(a.-diji) 3/2413

[=5]

azırlık sf. Azı diş olan, azılı.

a. 1/2147, 1/2190, 1/2768,
4/0011, 4/0167, 4/0951, 4/1428, 4/1752,
4/2631

[=9]

azın- Asmak, takmak, takınmak,
kuşanmak.

a.-gan+(1) 5/2324, 5/2326

a.-gaş 1/3227, 1/3424, 3/0319,
3/0339, 3/0648, 3/2172, 5/1798, 5/2273,
5/2374, 5/2596, 6/0141, 6/0164, 6/0170,
6/0508, 6/1452

a.-gaştıñ 4/1420

a.-ıp+(astıp) al- 1/0327, 1/0336,
1/3231, 2/0405, 3/1924, 4/1092, 6/0949

a.-ıp+(astıp) kag- 1/2652

[=26]

azındır- Asmak, kuşandırmak.

a.-gaş 3/0418, 3/4437

a.-gaştıñ 4/1306

[=3]

azıngıla- Asmak, kuşanmak.

a.-gaş+(azıngılaaş) 5/2126

[=1]

azıra- Beslemek, bakmak, büyötmek.

a.-ar+(1) 1/0637, 2/1480

a.-ar+(2) 1/2529, 3/4456, 3/4458,
5/0821

a.-arda 6/2147, 6/2176, 6/2294,
6/2319, 6/2445, 6/2473

a.-ardan 5/0965

a.-arga 1/0632

a.-gan+(1)+(azıraan) 4/0618,
5/0968

a.-gan+(2)+(azıraan) 1/2554,
2/0628, 3/1197, 3/1573, 3/2427, 3/2758,
3/3768, 4/0701, 4/1363, 4/3114, 4/3939,
4/4038, 4/4070, 4/5430, 5/0229, 5/2751,
6/2843, 6/2880, 6/2884, 6/3094

a.-gan-dır+(azıraan) 4/0617

a.-p 3/3590

a.-p kel- 1/0139, 1/0141, 3/0101

a.-p olur- 3/3026, 3/3036

a.-p olurup ber- 3/0086

a.-p tur- 1/0650, 4/0497, 4/0523

[=47]

azırat- Besletmek, baktırmak, büyötmek.

a.-ıp+(azıradıp) 5/1270

a.-ıp+(azıradıp) tur- 4/0379,
4/0493

a.-ır+(1)+(azıradır) 3/4277,
4/0365, 4/0367

[=4]

-B-

baa is. Ceza.

b.+zın 1/1209, 1/1217

[=2]

baalık is. Bel, belen.

b. 6/1307, 6/1350, 6/1397,
6/3551, 6/3592

b.+çe 3/1747

*

kes baalık Bel, belen.

b.+çe 1/1741

b.+tan 1/1797, 1/1840

[=9]

baar is. Karacığır; bağır.

b. 1/3986

b.+ı 4/2058

b.+ın 1/2146, 1/2189, 1/3963, 3/3022, 3/4366, 3/4936, 5/2450

b.+ınç 1/1413, 1/1449

b.+dan 1/1474, 1/1697, 6/0622, 6/0564, 6/0582

b.+ınga 5/1244, 5/1292, 5/1389

*

baarının ödü bolgan Sevgili, en sevgili, en değerli.

b.+ının 5/1230

b.+ıgar 5/1407

[=21]

baarı is. Ön, ön taraf; önu, karşısı.

b. 4/2061

b.-bile 3/3923

b.+n 5/2005

b.+nda 2/0241, 2/0892, 2/9, 3/0058, 3/0109, 3/0154, 3/0678, 3/1060, 3/1808, 3/3067, 3/3111, 3/4569, 4/0308, 5/2161, 6/2867, 6/3592

b.+ndan 1/3228, 6/0043, 6/0114

b.+nga 1/1404, 2/0102, 2/0242, 3/2829, 3/3048, 3/3557, 3/3572, 3/4822, 4/1840

b.+nın 3/0407

[=32]

baçittıg sf. Kötü, fena, günahlı.

b. 4/0359

[=1]

badır: hünnü badır Bütün gün boyunca.

b. 2/0179, 2/0181, 4/5015

[=3]

badır- 1. Yukarıdan aşağıya doğru bir şeyi hareket ettirmek, inmesini sağlamak, indirmek, düşürmek.

b.-gan+(1) 2/1376

b.-ıpkın 2/0551, 4/3373

b.-ıpkastıg 4/3250

b.-ıp-tır 1/0399, 3/4881

2. Yüksek bir yerden alçaktaki bir yere doğru göndermek, yollamak.

b.-ıp 1/1325, 1/1374

3. Vurmak, düşürmek.

b.-ıpkın 5/2471

b.-ıp-tır 4/5253

*

düldüg dünnü adıs-, düştüg hünnü badır- (batsır) → **düldüg**

b.-ar+(1) 5/1275

b.-bayn+(2) 5/1283, 5/1288

[=13]

bag is. 1. Bağ.

b. 4/2538

b.+ı+(baa) 1/1611

b.+ın+(baan) 6/0562

b.+ında+(baanda) 1/0509

b.+ıgar+(baağar) 5/1455

2. Kement.

b. 2/1305, 2/1324 4/4702, 3/3672, 4/4971, 4/4982, 4/4953, 6/1798, 6/3553, 6/3613, 6/3611, 6/3641

[=17]

bagaja-çepsek is. Araç gereç, levazım.

b.+in+(b.-çepseen) 1/2614, 1/3424

b.(bagajı-çepsek)+in+(b.-çepseen) 1/3203, 1/3357

a.(agaja-çepsek)+in+(a.-çepseen) 1/0119

[=5]

bagana is. 1. Sütun, direk.

b.+ga (magana) 3/5025

b.+nı (magana) 3/5024

2. Atın bağlandığı direk.

b.+da 6/2945

[=3]

bagay 1. is. Kötü, fena, istenilen nitelikte olmayan.

b. 2/0797, 5/0989, 6/1106, 6/1111, 6/2152, 6/2298, 6/2323, 6/2477, 6/2812

b.-dır 1/0468, 1/1392, 4/1511,
4/1954, 4/4323, 5/1770, 6/1632, 6/1674

b.-larnıñ 5/0989

2. *sf.* Kötü, fena, istenilen
nitelikte olmayan.

b. 2/0489, 2/1446, 3/0506,
3/2547, 4/1244, 4/1252, 4/1836, 4/2139,
5/0002, 5/0238, 5/0707, 5/0837, 5/0488,
6/0922, 6/1278, 6/2449

3. *sf.* Sıradan, basit, adi.

b. 3/1018, 3/1019, 3/1020,
3/1348, 3/1432, 3/1704, 3/1777, 5/1355,
6/0916, 6/0832, 6/3388, 6/3414, 6/3313,
6/3463, 6/3498, 6/3566

4. *sf.* Sefil, zavallı, aciz.

b. 1/3890, 1/3895, 1/3898,
1/3935, 3/0839, 3/0999, 3/1272, 3/1310,
3/1406, 3/1428, 3/1679, 4/2396, 4/2680,
4/2707, 4/5037, 4/5306, 5/0722, 5/0731,
5/0927, 5/0943, 5/0945, 5/1033, 5/1354,
6/1712, 6/3250, 6/3591, 6/3640

5. *is.* Güç, ağır, zor.

b. 2/0484

6. Yakın ya da sevgili birisinden
bahsederken kullanılarak sevgi değeri
ifade eder.

b. 1/0465, 2/1167, 2/1171,
3/2461, 3/2596, 5/1768, 6/3687, 6/1444

7. *sf.* Beceriksiz, acemi.

b. 2/0945

8. *sf.* Korkak, çekingen.

b. 5 2/0949, 6/2549

*

sagıjı bagay → **sagış**

b. 1/1568

[=90]

bagaytır *zf.* Zorlukla, güçlükle.

b. 6/0368

[=1]

bag-çular *is.* Yular.

b. 2/0409

[=1]

bagla- Bağlamak.

b.-ar+(1) 5/0865

b.-ar+(2) 4/0117, 4/4125, 6/1730

b.-arga 6/1734

b.-gaş 1/0081

b.-gaş+(baglaaş) 1/1028, 1/1489,
3/2692, 3/2905, 3/2924, 3/3122, 3/4226,
3/5026, 5/0323, 5/1059, 5/1380, 5/1639,
5/2673

b.-p 2/1098, 2/1277, 2/1240,
3/0635, 3/3833, 3/4500, 4/3136

b.-p al- 1/1942, 3/0224, 3/2703,
3/4826, 3/5012, 4/3256, 6/1958

b.-p-daa-çıt 4/4127

b.-p kag- 1/1609, 3/0530, 3/0776,
3/0911, 3/1569, 3/2549, 3/2721, 3/4255,
3/4625, 4/2197, 4/2207, 4/2537, 4/4709,
4/5395, 6/1486, 6/1732, 6/1738, 6/2945,
6/2954

b.-p tur- 1/0979, 2/1632, 4/0170,
4/4708, 5/0910

b.-vayn 6/0223

b.-vazımnı 5/0879

b.-y 3/1264

b.-y-daa ber- 4/4226

b.-y sop kag- 3/3237, 3/3955,
4/2870

[=65]

baglaaş *is.* Atın bağlandığı direk.

b. 1/0977, 1/1487, 3/5029,
4/3133, 5/1362, 6/1725, 6/1725, 6/1727,
6/1820

b.+ı+(baglaajı) 3/4253

b.+ın+(baglaajın) 3/4192

b.+ında+(baglaajında) 3/4254

b.+ından+(baglaajından) 4/4122

b.+ınga+(baglaajınga) 3/4225,
4/0117, 4/0169, 4/2325, 4/2869, 4/5394,
5/0864, 5/0878, 5/1379, 5/1638, 6/1728

b.+ınıñ+(baglaajınıñ) 5/0319

b.+ka 1/0978, 1/0980, 1/1024,
1/1029, 1/1489, 3/1569, 3/4625, 4/2199,
5/0909, 5/1059, 6/1486, 6/1738

b.+ta 1/1607, 4/2194, 5/1051,
6/0371, 6/1732

b.+tı 5/1164

b.+tıg 1/0557, 5/1160

[=45]

baglaştıg *sf.* At bağlama direği olan.

b. 5/0052, 6/1726

[=2]

baglagıla- Bağlamak.

b.-p kag- 5/1714

[=1]

bajımayla- Baş ağrısından şikayetçi
olmak.

b.-p 3/2942

[=1]

bajıg *is.* Ev.

b. 2/1477, 3/0496, 3/0497,
3/3049, 3/3068, 3/3081, 3/4282, 3/4455,
4/2318, 6/0652, 6/2851, 6/2866, 6/2941,
6/3107

b.+da 3/3075

b.+dan 4/2498

b.+dıa 4/2568

b.+ga 4/2321

b.+ımnıg 6/0183

b.+ın 6/2957

b.+ınçe 4/2489

b.+ınga 3/0569, 4/2727

b.+ınıg 3/0514, 4/2552, 4/3088,
4/3135, 6/0500, 6/2862

b.+nı 4/2368

b.+nıg 4/0362, 4/0377, 4/0492,
4/0819, 4/0824, 4/0828, 4/3180, 4/3515

[=38]

bajıg-balgat *is.* Ev(ler).

b.+ı 5/2137

b.+ındıva+(b.-balgadındıva)
4/2143

[=2]

bajıgnıg *sf.* Evi olan, evli.

b. 6/0013

[=1]

bak 1. *sf.* Kötü, fena.

b. 1/0006, 2/1461, 2/0004,
3/2661, 3/4414, 3/4430, 4/0429, 4/2389,
4/4689, 4/4690, 5/0191

2. is. Kötü, fena.

b.+ı+(bagı) 1/2440, 1/2595

b.+ın+(bagın) 6/2952

b.+tı 3/3052, 3/3698, 3/4125,
3/4179

3. sf. Kötü, zayıf, güçsüz (at).

b. 6/3273, 6/3339

4. zf. Kötü, fena, kötü bir şekilde.

b. 1/0624

*

bak at al- Adı çıkmak.

b. 5/0490

bak çayaan Uğursuz, kötü, fena.

b. 4/0038, 4/0184, 4/2807

bak sağış Kötülük, kötü niyet.

b. 4/5111

bak sağıştıg Kötü niyetli.

b. 1/2751

baktıg bagı Çok kötü, çok fena,
en kötüsü.

b. 4/3105, 4/3934, 6/3416

[=33]

bakıla- Bakmak, bakınmak, gözlemek.

b.-p 3/0408, 4/2503, 4/4889,
4/4891, 5/0211, 6/2941

b.-p kel- 4/2393

[=7]

bakıla- kör- Bakmak, gözetlemek.

b.-y k.-e-le ber- 4/2373

[=1]

bakka *zf.* Kötü, fena, kötü bir şekilde.

b. 1/0604

[=1]

baksıra- 1. Kötüleşmek, fenalaşmak.

b.-gan-dır+(baksıraan) 5/0131, 5/0141, 5/0151, 5/0161

2. Zayıflamak, güçten düşmek, zayıf düşmek.

b.-p kel- 1/3529

b.-ar+(1) 4/2557, 4/2560, 4/3646, 4/3650

b.-ar-daa 4/3637

b.-arımın 4/3635

b.-arımın 4/3633

b.-gan+(1)+(baksıraan) 5/1170

b.-y ber- 6/0130, 6/0132, 6/0365, 6/0376

[=17]

bala is. Havaneli.

b.+zı 3/2274

[=1]

bala- Silmek.

b.-p kag- 1/3518, 1/3521

[=2]

baldı is. Balta.

b.+ga 2/1554

b.+nı 4/2003, 4/3170

b.+zı-bile-daa+(aybaldı) 4/0276

b.+zın 3/0178, 3/0249

*

ay baldı → **ay**

b. 2/1286

[=7]

baldır is. Baldır.

b. 1/3486

b.+ı 6/3629

b.+ı-daa 6/3621, 6/3648

b.+ınga 5/1361

b.+ını 4/0720, 4/0789, 4/0883, 4/3719

*

bajının konguraazı arıvaan, baldırının edi katpaan → **arı-**

b. 4/0666, 4/0709, 4/0765, 4/1140, 4/1824, 4/3706, 4/3797

bajının konguraazı araalakta, baldırının edi katkalakta → **arı-**

a. 4/0416

baldırının edi katpaan, bajının dolgaa çazılbaan Çok küçük, yaşı küçük, deneyimsiz.

b.+ım 1/0402

[=18]

baldır-beejek is. Küçük oğlan, oğul.

b. 2/1576, 3/0807, 3/1650, 3/3979, 4/1826

b.-le-dir 4/1795

[=6]

balgaş → **malgaş**

balı is. Yara.

b.+ı+(balı) 2/0137, 2/0139

[=2]

balıg-bışkın is. Yara.

b.+ın 1/0545

b.+ı 1/0540

[=2]

balık-bayla is. Balık, balıklar, balık sürüsü.

b. 3/0201

b.+ı 5/1937

b.+ın-daa 3/0248

[=3]

bar is. 1. Var.

b. 1/0237, 1/0300, 1/0307, 1/0539, 1/0689, 1/0690, 1/0819, 1/0820, 1/1148, 1/1181, 1/1523, 1/1563, 1/1572, 1/1611, 1/1612, 1/1776, 1/1777, 1/1780, 1/1781, 1/1882, 1/1883, 1/1885, 1/1886, 1/2426, 1/2529, 1/2577, 1/2590, 1/3582, 1/3818, 1/3847, 2/0012, 2/0018, 2/0080, 2/0198, 2/0248, 2/0315, 2/0316, 2/0493, 2/0498, 2/0561, 2/0617, 2/0680, 2/1034, 2/1210, 2/1212, 2/1566, 3/0051, 3/0170, 3/0179, 3/0215, 3/0222, 3/0255, 3/0283,

3/0415, 3/0610, 3/0896, 3/0898, 3/0968,
3/0969, 3/0996, 3/0997, 3/1099, 3/1132,
3/1136, 3/1187, 3/1357, 3/1360, 3/1400,
3/1401, 3/1403, 3/1440, 3/1444, 3/1563,
3/1607, 3/1753, 3/1847, 3/1958, 3/2411,
3/2592, 3/2730, 3/2735, 3/2791, 3/2854,
3/2900, 3/2972, 3/3083, 3/3258, 3/3285,
3/3361, 3/3439, 3/3605, 3/3678, 3/3871,
3/3893, 3/4004, 3/4300, 3/4482, 3/4605,
3/4609, 3/4783, 4/0050, 4/0204, 4/0799,
4/1409, 4/1607, 4/1856, 4/1982, 4/2435,
4/3421, 4/4474, 4/4596, 4/4599, 4/4747,
4/4852, 4/5102, 4/5199, 4/5208, 5/1152,
5/1286, 5/1950, 5/1951, 5/1960, 5/2086,
5/2353, 6/0133, 6/0180, 6/0208, 6/0876,
6/0998, 6/1001, 6/1007, 6/1009, 6/1043,
6/1087, 6/1669, 6/3107, 6/3133, 6/3726,
6/3756

b.-dır 2/0311, 3/3632, 3/3634,
3/4320, 4/0434, 4/1846, 4/1857, 5/2094,
5/2287, 5/2288, 5/2289, 5/2528, 6/0853

b.-ı-da 4/3425

b.-ıl 1/3608, 1/3631, 1/3654,
3/0687, 3/3531, 3/3532, 4/0202, 5/1567

b.-la 3/0844, 3/1233, 3/2625

2. Bütün, tüm, hep.

b. 4/3342

b.-la 4/3581

[=183]

bar- 1. Varmak, gitmek.

b. 2/1023, 3/4173

b. çıt- 1/0974, 1/1046, 1/1176,
1/1297, 1/1507, 1/1547, 1/1617, 1/1831,
1/2028, 1/2908, 1/2984, 1/3033, 2/0096,
2/0728, 2/0842, 2/0851, 2/1024, 2/0866,
2/0889, 2/1174, 2/1264, 3/0705, 3/1439,
3/1839, 3/2041, 3/4040, 3/4595, 3/4767,
3/4788, 3/4806, 3/4793, 4/1445, 4/1579,
4/1664, 4/1762, 4/1822, 4/1817, 4/2491,
4/3284, 4/4416, 4/4430, 4/5250, 5/0182,
5/0235, 5/0383, 5/0390, 5/0436, 5/0846,
5/1300, 5/1833, 6/1283, 6/1900, 6/2014,
6/3018, 6/3588

b. çor- 3/1283, 3/1658, 3/2069,
3/2120, 3/2724, 3/2729, 3/3987, 3/4053,
3/4765, 4/1553, 4/3588, 5/0269, 6/0292,
6/1223, 6/1229, 6/2070, 6/2785, 6/3019,
6/3276

b.-aah 3/3078, 6/1256

b.-aalınar 1/3740, 5/1794

b.-am 6/0143

b.-ayn 2/1266, 2/1575, 6/3209,
6/3419, 6/3501, 6/3597

b.-ba 3/0505

b.-baaje 3/2165

b.-bas+(1) 1/0689, 1/0819,
1/1984, 3/3314, 4/4253, 6/0937, 6/0940

b.-bas+(2) 6/0935

b.-baska 4/1831

b.-bayn+(2) 5/0834

b.-bışaan 3/4740, 6/1345, 6/1393

b.-dı 3/5061, 4/5441, 6/2238

b.-dı+(baardı) 2/1653, 6/3775

b.-dım 2/1529

b.-dın 3/4917

b.-diva 3/1925, 3/1925

b.-gan+(1) 1/0823, 1/3351,
1/3686, 3/3075, 3/3288, 4/1891, 5/1100,
5/2274, 5/2635, 6/2224, 6/2370, 6/2528,
6/2651, 6/3096

b.-gan+(2) 1/3317, 3/4290,
4/1820, 4/1887, 4/4138, 4/4234, 4/4276,

b.-ganay 1/2464

b.-gan-dır 1/0912, 4/5249

b.-ganı 5/1490

b.-ganın 3/3861

b.-gan-na 4/4124

b.-gannay 1/2612

b.-gaş 1/0501, 1/0679, 1/0809,
1/0866, 1/1832, 1/2405, 1/2468, 1/2550,
1/3131, 1/3741, 2/0057, 3/0196, 3/1034,
3/1118, 3/1396, 3/1483, 3/1703, 3/1748,
3/1786, 3/1826, 3/1964, 3/2029, 3/2151,
3/2206, 3/2320, 3/2770, 3/3195, 3/3270,
3/3307, 3/3366, 5/0319, 5/1619, 5/1922,
6/1615, 6/1658, 6/1698, 6/1872

b.-gaştın 4/1269, 4/1598, 4/1871,
4/2727, 4/2804, 4/2905, 4/4007

b.-gay-la 6/1345, 6/1393

b.-ıp 1/0535, 1/0711, 1/0933,
1/1641, 1/1643, 1/1743, 1/2030, 1/2393,
1/2461, 1/2608, 2/0111, 2/0188, 2/0262,

2/0266, 2/0275, 2/1413, 2/1537, 2/1579,
3/0104, 3/0105, 3/0269, 3/0401, 3/0543,
3/1078, 3/1722, 3/1896, 3/2233, 3/2995,
3/3391, 3/3446, 3/3561, 3/3747, 3/4152,
3/4323, 3/4661, 3/4708, 3/4884, 4/0155,
4/1806, 4/1923, 4/2119, 4/5254, 5/0303,
5/0472, 5/0863, 5/1068, 5/1115, 5/1168,
5/1439, 5/1718, 5/1787, 5/1883, 5/1935,
5/2101, 5/2354, 5/2611, 6/1035, 6/1036,
6/1148, 6/1238, 6/1776, 6/2956, 6/3632

b.-ıp al- 1/2007, 1/2034

b.-ıp bol- 4/2040

b.-ıp-daa bol- 2/1578

b.-ıp kör- 1/2487, 3/1970

b.-ıp tur- 1/2961, 4/1899, 4/1926

b.-ıp-la tur 3/4711

b.-ıp-tır 2/0816, 2/0828, 2/1481,
3/4839, 3/4888, 6/2795

b.-ıp-tırlar 1/2965, 3/4082,
4/3626

b.-ır+(1)+(baar) 1/0328, 1/0672,
1/0867, 1/2448, 1/2599, 1/2464, 1/2612,
1/3317, 1/3318, 1/3323, 3/1517, 3/1601,
3/2257, 3/2493, 3/2550, 3/2647, 3/2659,
3/4740, 4/0981, 4/1068, 4/1072, 4/1138,
4/2765, 5/0833, 5/0836, 5/1794, 5/2276,
5/2279, 5/2535, 5/2536, 5/2538

b.-ır+(2)+(baar) 3/0637, 4/1011,
4/4275, 4/4677, 6/1167

b.-ır-daa+(baar) 4/4655

b.-ırğa+(baarga) 3/0331, 4/0064,
4/0068, 4/1050, 4/3697, 5/1970, 6/2273,
6/2274, 6/2275, 6/2276, 6/2608, 6/2610

b.-ırın+(baarin) 3/4711

b.-ırın+(baarin) 6/3004, 6/3022,
6/3342

b.-ırında+(baarin) 1/3004,
2/1033, 6/1963, 6/1978

b.-ırınğa+(baarin) 1/0329

b.-ır-la-dır+(baar) 3/3315

b.-ır+(baar) **ujurlug** 1/2459,
1/2606

b.-zınza 5/2278, 5/2281

2. Bir şey bir yöne yönelmek,
doğrulamak, hareket etmek.

b.-gan+(1) 5/1399

b.-ıp 1/0722, 3/1542, 5/2154,
5/2156

3. Ulaşmak, gitmek, isabet etmek.

b. çıt- 3/1481

b.-dı 4/3038

b.-gan+(2) 4/4499

b.- ıp 1/1250

b.-ıp-tır 6/0590

4. Bir noktaya, seviyeye ulaşmak,
gelmek.

b.-gan+(2) 4/0226

5. (Kadın) Evlenmek.

b.-gan+(2) 5/1597, 5/1608

6. Ölmek.

b.-gan+(2) 5/2568

6. (*yardımcı fiil*) Eylemin başlama
ya da tamamlanmasını ifade eden
yardımcı fiil olarak kullanılır.

b.-la çıt- 5/2551

b.-dı 4/2957

b.-dı+(baardı) 1/2335, 4/2936,
4/2884, 6/2974

b.-dım+(baardım) 4/3016,
4/3032

b.-dın 2/0428, 3/4153

b.-dın+(baardın) 3/3144

b.-gan+(1) 1/0494, 1/2824,
1/2562, 1/3560, 2/1599, 3/0567, 3/1920,
3/2170, 3/2541, 3/3079, 3/3713, 3/3690,
3/3734, 3/4248, 3/4332, 3/4490, 4/0061,
4/0161, 4/1048, 4/1254, 4/1008, 4/1821,
4/3145, 4/3152, 4/3412, 4/2594, 4/2725,
4/2736, 4/2769, 4/2803, 4/2860, 4/2970,
4/3019, 4/3085, 4/3608, 4/4938, 4/5122,
5/0711, 5/0976, 5/1631

b.-gan+(2) 2/1297, 4/0080,
4/0137, 4/1051, 4/2677, 4/4569

b.-gan-daa 4/2570

b.-gan-dır 3/3028, 3/3376

b.-ganda 4/3156

b.-gannar 3/3612

b.-gaş 3/2515, 3/3037, 3/4084,
3/4169, 4/0794

b.-gaştın 4/1905

b.-ıp-tır 2/1294, 2/1607, 3/1116,
3/2241, 3/2662, 3/2932, 3/3252, 3/3536,
3/4315, 3/4868, 3/4906, 3/5060, 4/2894,
4/2938, 4/3615, 5/1763, 5/2285, 5/2417,
5/2754, 6/3587, 6/3773

b.-ıp-tırlar 2/1651, 4/5440

b.-ır+(1)+(baar) 4/5213

b.-ır+(2)+(baar) 6/1696

b.-ırğa+(baarga) 3/3078, 4/5266

b.-ırı+(baarı) 1/1965

*

çoop bar- Ne olmak.

b.-dı+(baardı) 3/0574

b.-dın+(baardı) 5/1246

kañap bar- Ne olmak.

b.-dım 1/1124

b.-dın+(baardı) 2/0463, 3/3293,
5/1245

b.-gan+(1) 1/1126, 1/1127,
1/1128, 1/2817, 2/1341, 4/0813, 4/3743,
4/5004, 5/1674

b.-ır+(1)+(baar) 1/3344, 1/3405

b.-jık 6/1591

**mıñap barganda/mıñap
barganda** O sırada, öyle olurken,
öyle yaparken.

b. 1/2251, 1/2288, 1/3784,
3/2549, 6/2181, 6/2151, 6/2297, 6/2322,
6/2448, 6/2476

dam bar- → dam

b.-gan+(1) 3/1938, 3/4449

b.-ıp-la tur- 4/0238

b.-ıp-tır 1/1971

b.-ıp tur- 4/2831

kay baar → kay

b. 3/2460, 3/4167

kalbaş bar- → kalbaş

b.-ıp 5/0408

surag bar- → surag

b.-gan+(1) 1/3171, 1/3173

[=478 (yardımcı fiil=98)]

baraa *zf.* Çok, pek.

b.-la 3/4341

[=1]

baraalga- 1. Selamlamak, selamlaşmak.

b.-p-daa 4/1729

b.-p kör- 4/1727

b.-p tur- 4/4425, 4/4727,

2. Saygıdeğer birinin huzuruna
çıkma; selamlamak, konuşmak.

b.-ar+(1) 1/0988, 6/1530

b.-ar+(2) 1/3023, 3/0858, 3/1321,
3/4526

b.-arga 1/2407

b.-gan+(1)+(baraalgaan) 1/3023,
3/3321

b.-gaş+(baraalgaaş) 1/1037,
1/2567, 1/3033

b.-p 1/1494, 1/3019, 3/1679,
3/3750, 5/1913

b.-p bol- 3/0840, 3/1311

b.-p kel- 5/1924

b.-p-tırlar 1/1748, 1/2392

b.-p tur- 1/1036, 1/2900, 5/0941,
5/0990, 6/0285, 6/1750

b.-vadı 1/1297, 1/3034

b.-vadı-na 1/3004

b.-vas+(1) 1/3024, 3/0855

3. Söylemek, dilemek, istemek,
rica etmek.

b.-p olur- 5/1919

b.-p tur- 5/1647

[=39]

baraalgaş- Selamlaşmak.

b.-ıp+(baraalgajıp) 3/2435

b.-ıp+(baraalgajıp) tur- 1/0895

[=2]

baraalgat- Sunmak, vermek, armağan etmek.

b.-kan+(1) 1/1059

[=1]

baraan I. is. Görüntü, görünüş, siluet,

b. 3/2058, 6/0301, 6/1182

b.+ı 3/4571, 6/0334, 6/1713, 6/2043

b.+ı-daa 4/1817

b.+ın 2/1596, 4/1441, 5/1735

*

baraan hara- Yüksek bir yerden gözlemek.

b. 1/0830, 2/0548, 2/1159, 4/0917, 4/0920, 5/1891

[=17]

baraan II.: baraan bol- Takip etmek, izlemek; hizmet etmek, hizmetinde olmak.

b. 6/3762

[=1]

baraan III. is. Eşya, mal.

b. 3/4193

[=1]

baraan-saraan is. Silüetler, belirli belirsiz şeyler.

b. 1/0925, 3/0788, 3/1229, 3/4565, 6/1362, 6/1405

[=6]

baraannıg sf. Silüetli, gölgeli.

b. 4/1822

[=1]

barba is. Torba, çanta.

b. 1/0839, 1/0846

[=2]

bargıs- Varmasını sağlamak, ulaştırmak.

b.-pas+(1) 4/2052

[=1]

barın sf. Batı, batıdaki.

b. 5/0192

barın çük Batı.

b. 1/0414, 1/0423, 3/4043, 3/4610, 3/4701, 3/4795, 5/0432, 5/0760, 5/0798, 5/2103, 5/2127

[=12]

barıs is. Pars.

b.+tıg 4/0627

[=1]

barzay- korzay- Dişlerini göstermek, ağzını açmak.

b.-ıp kel- 3/1061, 3/1809

[=2]

bas- 1. Basmak, adım atmak, ayak basmak.

b.-ıp+(bazıp) 3/1349, 4/0123, 4/3274, 4/3276, 4/3348, 4/3350, 5/0381, 5/0383, 5/0896, 5/0976, 6/0225, 6/0279, 6/0280, 6/0281, 6/0283, 6/1747, 6/1748

b.-ıp+(bazıp) al- 4/2192

b.-ıp+(bazıp) kör- 6/0939

b.-kan+(1) 3/3476

b.-kan+(2) 1/2252, 1/2289, 1/3272, 1/3293, 1/3786, 4/2213, 4/2681, 4/2686

b.-kaş 1/0707, 1/1359, 1/1362, 1/1800, 3/2126, 4/2208

b.-pas+(1) 1/1412, 1/1448, 4/3240, 6/0937

b.-pas+(2) 3/2852, 4/1903

b.-payn 4/3606, 4/3613

2.Yürümek, gitmek.

b.-ar+(2)+(bazar) 4/0760

b.-ıp+(bazıp) 3/0516, 3/0732, 3/3535, 3/4325, 5/0318, 5/0346, 5/0979, 5/2356

b.-ıp+(bazıp) berip kör- 3/4708

b.-ıpkın+(bazıpkın) 1/0389

b.-ıp-la+(bazıp) kag- 1/2653

b.-ıp +(bazıp) olur- 5/2345

b.-ıp+(bazıp) or- 1/3229, 5/2329

b.-pas+(2) 1/0690

3. Basmak, yüklenmek,
dayanmak, kuvvet vermek.

b.-ıp+(bazıp) al- 1/3166, 1/3194,
1/3214

b.-ıp+(bazıp) tur- 5/0561

b.-kaş 1/3190

b.-pışaan 1/3211

4. Yok etmek, ortadan kaldırmak,
yenmek.

b.-ar+(1)+(bazar) 3/4737

b.-ar+(2)+(bazar) 1/2350

b.-ııını+(bazarıını) 6/0513

b.-ıp+(bazıp) 5/0552

b.-ıp+(bazıp) kal- 4/0669

b.-kan+(1) 4/1783, 4/4538

b.-kaştıı 4/4542

b.-ıp+(bazıp) kag- 2/1582,
3/4160, 4/0747

b.-kan+(1) 1/2350

5. Basmak, iz bırakmak,
işaretlemek.

b.-paan+(2) 5/0727

6. Vurmak.

b.-kaş 5/0778

7. Basmak; daha üstün gelmek,
baskın olmak.

b.-ıp+(bazıp) tur- 5/0014

b.-kan+(2) 6/1471, 6/1473,
6/1507, 6/1509

8. basmak, kaplamak.

b.-ıp+(bazıp) kag- 4/4115

*

küçük bas- → **küçük**

b.-kaş 3/4827

muı/tümen kijiniı düüzüün
baskan → **düüzü**

b. 6/3668, 6/3670

[=87]

baskıla- Basmak, basıp gitmek.

b.-arga 3/0727, 3/3919

[=2]

baskılaş- İtişmek, abanmak.

b.-ıp+(baskılajıp) kagıı deg
1/1687, 5/2167

b.-ıp+(baskılajıp) kagıı deg
5/1416

[=3]

bastın- 1. Yürümek, yürüyebilmek.

b.-mas+(1) 5/1988

2. Yenilmek.

b.-gan+(1) 4/2943, 4/3024

b.-gan-na 4/0781

3. Ezilmek.

b.-ıp-daa kal- 4/5355

b.-mayn 4/2765

[=6]

bastır- 1. Bastırmak.

b.-ıp 4/0324

b.-ıp tur- 5/1843

2. Yenilmek, mağlup olmak, yok
edilmek.

b.-ar+(1) 6/0526

b.-ar+(2) 5/0384

b.-arıını 6/0514

b.-bas+(1) 6/0530

b.-bas+(2) 5/2733

b.-gan-dır 1/3974

b.-ıp tur- 6/0442

3. Ezmek, basmak.

b.-ar+(1) 1/1180

b.-ıp 3/1218, 3/1221, 3/4537,
3/4538, 4/4299, 6/0232, 6/0233, 6/0325,
6/0326

4. Ezilmek, çiğnenmek.

b.-ıp kag- 6/3314, 6/3389, 6/3464

5. Gitmek, ilerlemek.

b.-ıp 3/4536, 3/4759, 3/3911,
4/1467, 4/1469, 4/3399, 4/3401, 4/4297

[=30]

baş is. 1. Baş, kafa.

b. 2/0220, 5/0542

b.+ı+(bajı) 1/0799, 1/0800,
1/0814, 1/0815, 1/0909, 1/0910, 1/1057,
1/1058, 1/1599, 1/1600, 1/1662, 1/1663,
1/1706, 1/1707, 1/1756, 1/1757, 1/1877,
1/1878, 1/3555, 1/3822, 2/0026, 2/1094,
3/0527, 3/0560, 3/0565, 3/1863, 3/1864,
3/3489, 3/3490, 3/4494, 3/4495, 3/4670,
3/4671, 4/3413, 4/4858, 5/0046, 5/0129,
5/0139, 5/0149, 5/0159, 5/0787, 5/0789,
5/2622, 5/2740, 5/2741, 6/0126, 6/1080,
6/1081

b.+ı-bile+(bajı) 5/2312

b.+ı-daa+(bajı) 3/0890

b.+ım+(bajım) 1/0403, 2/1461,
3/2894, 4/4460, 4/4574

b.+ım-daa+(bajım) 1/0625

b.+ımga+(bajımga) 2/0409

b.+ın+(bajın) 1/0605, 1/1639,
2/1190, 2/1447, 2/1548, 3/0467, 3/0472,
3/1013, 3/1770, 3/2485, 3/2851, 3/3113,
3/3201, 3/3347, 4/0301, 4/0840, 4/1253,
5/0178, 5/0232, 5/0266, 5/0393, 5/0581,
5/0595, 5/0954, 5/0989, 5/2499, 5/2631,
6/1464, 6/2355

b.+ınçe+(bajınçe) 1/3821, 6/1002

b.+ında+(bajında) 4/1015

b.+ından+(bajından) 3/3346,
4/2228, 4/0646, 5/1992, 5/2405

b.+ınga+(ajınga) 2/1423

b.+ınga+(bajınga) 1/1107,
1/2953, 1/3346, 2/0322, 2/0324, 3/0290

b.+ınığ+(bajınığ) 3/3189,
4/0415, 4/0665, 4/0709, 4/0719, 4/0720,
4/0765, 4/0789, 4/0883, 4/0790, 4/0882,
4/1140, 4/1824, 4/3706, 4/3718, 4/3719,
4/3797, 6/1285

b.+ıg+(bajıg) 3/3474, 4/0142,
5/0586, 5/1728, 5/2368, 6/3633

b.+ıgnı+(bajıgnı) 4/4999

b.+ıvıstı+(bajıvıstı) 4/0836

b.+ıvıstı-la+(bajıvıstı) 4/0875

b.+ka 1/1442, 3/2071

b.+tarı 1/2959, 1/2963

b.+tarın 3/3355, 5/1713

b.+tarıg 3/3348

2. Uç, uç kısım.

b. 5/2330, 5/2426

b.+ı+(bajı) 1/2802, 1/2810,
1/1496, 1/1622, 1/2903, 1/3366, 1/3368,
2/0017, 3/4089, 3/4911, 4/1725, 4/2008,
4/2009, 4/2231, 4/3370, 5/0679, 5/1161,
5/2010, 5/2344, 6/0589, 6/2259, 6/2895

b.+ı-bile+(bajı) 1/0461

b.+ı-bile+(bajı) 4/0737

b.+ı-la+(bajı) 3/1636

b.+ın+(bajın) 1/0957, 1/1180,
2/1194, 2/1196, 1/1732, 1/1775, 1/1779,
1/1789, 1/1830, 1/3324, 3/4970, 4/1469,
4/1721, 4/3276, 4/4299, 5/1189, 6/2622

b.+ında+(bajında) 1/2012,
4/0225, 4/4499, 5/2480

b.+ından+(bajından) 1/1821,
1/1822, 1/3146, 1/3147, 1/3915, 1/3953,
3/2504, 4/2338, 6/0560, 6/0587

b.+ınga+(bajınga) 2/0354,
3/4935, 5/0049, 6/0429, 6/0431, 6/1780,
6/2327, 6/2484, 6/2712, 6/2897, 6/3576

b.+ka 3/2358, 3/4110

3. Doruk, zirve.

b.+ı+(bajı) 4/3531

b.+ı-bile+(bajı) 3/0324, 3/2356

b.+ın+(bajın) 3/0732, 3/1541,
3/3911, 4/3350, 4/3401, 5/2609

b.+ınçe+(bajınçe) 3/1433,
5/0105, 6/3703

b.+ında+(bajında) 2/8, 3/0050,
3/2024, 3/4569, 4/1480, 4/3355, 4/3357,
4/3440, 4/3442, 5/1212

b.+ınga+(bajınga) 1/1118,
1/1359, 1/1892, 3/1218, 3/1448, 3/1786,
3/2055, 3/2330, 3/3014, 3/4537, 3/4816,
5/0069, 5/0089, 6/0434, 6/3134, 6/3190,
6/3192, 6/3199

**4. Irmak, ova gibi yerlerin
başlangıç kısmı.**

b.+ı+(bajı) 6/0083

b.+ın+(bajın) 3/4880, 5/0519,
5/2608

b.+ınçe+(bajınçe) 3/4017

b.+ında+(bajında) 1/1740,
2/1070

b.+ından+(bajından) 1/2104,
1/2635, 2/0759, 3/2056, 3/2246, 3/4748,
3/4896, 5/0505, 5/0703

b.+ınga+(bajınga) 2/0224,
3/2169, 6/3130

5. Başlangıç zamanı, bir dönemin
başlangıcı.

b.+ında+(bajında) 1/0006, 2/4,
5/0002

6. Taraf, yer, yön, kısım.

b.+ınga+(bajınga) 5/2449

b.+ınga+(bajınga) 5/2451

b.+ka 2/0828

7. Saç.

b.+ım+(bajım) 6/0178

b.+ımnı+(bajımnı) 6/1287,
6/1290

b.+ın+(bajın) 3/3464, 4/2377,
5/0937, 5/1022, 6/1271

b.+ıgnı+(bajıgnı) 6/1292

*

adañ bajı → ada

b.+ı+(bajı) 1/2064, 2/1315

b.+tarı 1/2047

bajın aşkan/bajın ajır Çok, çok
fazla, pek çok.

b. 1/0085, 1/0602, 1/0630,
2/1444, 2/1459, 3/0007, 4/0146, 4/1245,
5/0171, 5/1385, 6/0078, 6/0085

dañ bajı → dañ

b. 1/0246, 1/0247, 1/0334,
1/0335, 1/2797, 1/2798, 1/3353, 1/3354,
2/1139, 3/0481, 3/1106, 3/1107, 3/1512,
3/1513, 3/1524, 3/1525, 3/2108, 3/2109,
3/2175, 3/2176, 3/2326, 3/2327, 3/4093,
3/4094, 3/4864, 3/4865, 3/4876, 3/4877,
3/4915, 3/4916, 4/0251, 4/0252, 4/0520,
4/0521, 4/0857, 4/0858, 4/0913, 4/0914,
4/2315, 4/2316, 4/2370, 4/2518, 4/2519,

4/3744, 4/3745, 4/3771, 4/3851, 4/3810,
4/3811, 4/4048, 4/4919, 4/4920, 5/1293,
5/1294, 6/0311, 6/0320, 6/0321, 6/0396,
6/0952, 6/0953, 6/2090, 6/2091, 6/2230,
6/2231, 6/2376, 6/2377, 6/2591, 6/2592,
6/2658, 6/2659

dör bajı → dör

b.+ınçe+(bajınçe) 4/2858, 4/3038

b.+ında+(bajında) 4/2218,
4/0643, 4/4056

b.+ındıva+(bajındıva) 4/2933,
4/3008

**katkanıñ-huvuraanıñ/katkanıñ-
huuraanıñ/katkan-huuraanıñ bajı →
katkan-huvuraanıñ**

b.+ı+(bajı) 4/1771, 4/3914,
5/2346, 5/2436, 5/2466, 5/2483, 4/4855

[=377]

başka e. Başka.

b. 2/0630, 4/2434, 4/2690,
4/3643, 4/4122, 4/4654, 5/0514, 5/0820,
6/0643

oon başka Yoksa, başka türlü.

b. 1/3020, 6/0603, 6/0863, 6/1259

[=13]

başkar- İdare etmek, yönetmek.

b.-ar+(2) 3/5049

[=1]

başkı I. sf. 1. İlk, önceki.

b. 4/3077

2. Ön, öndeki, ön taraftaki.

b. 1/1347, 1/1351, 1/1354,
1/1361, 1/1362, 5/0178, 5/0232, 5/0266,
5/0392, 5/2326, 5/2449, 6/2857, 6/2959

3. Güney, güneydeki.

b. 5/0432, 5/0453, 5/0761,
5/0798, 5/2103, 5/2127

[=20]

başkı II. is. Lama.

b. 1/0091, 1/0102, 1/0104,
4/0242, 6/0286, 6/0298, 6/0303, 6/0378

b.+bile 6/0262

b.-daa 4/0352

b.+ga 1/0052
b.+ga+(başkaa) 1/0046
b.+m 6/0476, 6/0480
b.+mmı 6/0457
b.+nıı 1/0079, 6/0270, 6/0277
b.+ııı 6/0463
b.+vıska 6/0384
b.+zı 4/0255, 6/0309, 6/0488, 6/0497
b.+zın 6/0333, 6/0342
b.+zın-daa 4/0240
b.+zından 4/0663
b.+zınga 6/0316, 6/0475
b.+zınıı 6/0319
[=31]
başkılı *is.* İlk, önceki, ilki.
b. 6/0690
[=1]
başta- 1. Gütmek.
b.-ar+(1) 3/2853
2. İdare etmek, yönetmek, öncülük etmek.
b.-ar+(2) 3/2900
b.-p 2/1538
b.-p çoru- 3/2849, 3/2896
b.-gan+(2)+(baştaan) 3/1928, 3/2699, 3/2874
3. Başlamak.
b.-gan+(1)+(baştaan) 3/0872
b.-gaş+(baştaaş) 1/1068
b.-p tur- 2/0903, 2/0922
4. Eyer kaşı yapmak.
b.-p 6/0065
[=13]
baştandır *zf.* Başını bir tarafa yönelterek.
b. 5/0577
[=1]
baştay *zf.* Önce, ilk, ilkin, ilk önce, ilk olarak.

b. 1/0096, 1/2940, 2/0926, 2/0945, 2/0948, 2/1155, 3/0273, 3/1896, 4/2246, 4/3953, 6/1047, 6/1080
[=12]
baştıg *sf.* 1. Başlı, başı olan.
b. 1/0613, 1/0619, 1/2992, 1/2994, 2/0030, 3/2570, 3/3331, 3/3352, 3/3368, 3/3374, 3/3395, 3/4422, 3/4579, 3/4631, 3/5025, 4/0296, 4/0508, 4/1319, 4/1502, 4/1916, 4/4196, 4/4197, 4/48424/5408, 5/0966
2. Nesneler için başlı, uçlu.
b. 3/4221, 3/4941, 4/3892, 6/2191, 6/2338, 6/2492
[=31]
baştıı *is.* 1. Öncü, lider, öncülük eden.
b.+ı 1/0869, 1/0871, 1/1090, 1/1092, 1/1113, 1/1114, 3/3224, 6/3693
2. Çoban.
b.+ı 4/4798
[=9]
baştııı *is.* 1. Öncü, lider.
b.+zı 4/4263
2. Çoban.
b.+zı 2/0635
[=2]
baştıınat- İdare ettirmek, idaresine vermek.
b.-kaş 3/3823
[=1]
bat- 1. Yüksek bir yerden alçak bir yere doğru ya da nehir aşağı hareket etmek, gitmek, inmek.
b.-ı+(badı) 1/2961, 1/2965, 2/0402, 3/4839, 3/4888
b.-ıp+(badıp) 3/0728
b.-ıp+(badıp) çıt- 3/0879
b.-ıp+(badıp) kel- 4/0888
b.-ıp+(badıp) olur- 1/1188, 2/0766, 4/0533, 4/0887
b.-ıp+(badıp) or- 4/0553

b.-ıp+(badıp) tur- 5/0520
b.-ıpkın+(badıpkın) 5/2356
b.-kan+(1) 3/1700, 4/1979
b.-kaş 2/0032, 2/0056, 2/0063,
6/0249, 6/0649, 6/1060

2. Akmak.

b.-ı+(badı) 3/0004

b.-ıp+(badıp) 5/0579, 5/1047

b.-kan+(2) 6/0207

b.-kaş 6/0244

3. İnmek, gelmek, varmak.
(metinlerde üst dünyadan alt dünyaya
gelmek için).

b.-ı+(badı) 1/0727, 1/0892,
3/3069, 3/3080, 3/3864, 4/2939

b.-ıp+(badıp) kel- 4/5276

4. İnmek, konmak.

b.-kaş 6/0992

5. Azalmak, inmek, düşmek,
derecesi gerilemek.

b.-ıp+(badıp) tur- 4/3790

b.-ıp-la+(badıp) 4/3822

[=38]

batsır: hünnü batsır → badır-

b. 5/1234, 5/1252

[=2]

bay 1. sf. Zengin.

b. 1/1014, 3/3166, 3/4570,
3/3634, 3/3636, 3/3883, 6/1086, 6/1133,
6/1717, 6/3132

2. *is.* Zengin, zengin kişi.

b.-larnıñ 1/2707

[=11]

baybañ is. Düşüncesiz, ihtiyatsız.

aksı baybañ → aas

b. 1/1535, 1/1668

[=2]

bayı- Zenginleşmek, zengin olmak.

b.-y ber- 1/3986

[=1]

bayır-la- Kutlama yapmak, kutlamak.

b.-gan+(2)+(bayır-laan) 5/1555

b.-p 3/4677, 3/4980

b.-p tur- 1/3102

[=4]

bayır-la- mañnay-la- Sevinmek, memnun
olmak.

b.-p-daa tur- 4/1353

[=1]

bayır-la- nayır-la- Kutlamak, kutlama
yapmak.

b.-p kör- 5/1679

[=1]

bayırlıg sf. Hoş, iyi, güzel.

b. 3/4664

[=1]

bayır-nayır is. Bayram, kutlama, şenlik,
toy.

b.+ı 5/1671, 5/1668, 5/1674

b.+ın 5/2726, 5/2743

[=5]

baza 1. e. da/de, dahi.

b. 1/0060, 1/2955, 1/1630,
1/1631, 1/3564, 3/0218, 3/0400, 3/0441,
3/0862, 3/2073, 3/2875, 3/2927, 3/3267,
3/3551, 3/3551, 3/3552, 3/3552, 3/3552,
3/3553, 3/3553, 3/3554, 3/3576, 3/3585,
3/3776, 4/1588, 4/2454, 4/2808, 4/2955,
4/2956, 4/3544, 4/4474, 4/4781, 4/5137,
4/5156, 5/0709, 5/0968, 5/1117, 6/1293,
6/2564

2. *bağ.* Ve.

b. 1/0501, 1/3611, 3/0039

3. *zf.* Yine, tekrar, daha

b. b. 1/1218, 1/1557, 1/1675,
1/1676, 1/1677, 1/1680, 1/2563, 1/2705,
1/2792, 1/3235, 1/3244, 1/3868, 3/0211,
3/0295, 3/0470, 3/0712, 3/1555, 3/2155,
3/2210, 3/2536, 3/2620, 3/3399, 3/3765,
3/4464, 4/0201, 4/1729, 4/2743, 4/2887,
4/2899, 4/2962, 4/2970, 4/2972, 4/4519,
4/5115, 4/5164, 5/2002, 6/0349, 6/1909,
6/2022, 6/2039, 6/2221, 6/2646, 6/3165

b.-la 1/0048, 1/0655, 1/0785, 1/0967, 1/1241, 1/1248, 1/1278, 1/1284, 1/1286, 1/1365, 1/1407, 1/1439, 1/1445, 1/2095, 1/2120, 1/2564, 1/2977, 1/2991, 1/2993, 1/3107, 1/3247, 3/0438, 3/0623, 3/0846, 3/0964, 3/1415, 3/1637, 3/2142, 3/2526, 3/2879, 3/3040, 3/3204, 3/3271, 3/3290, 3/3397, 3/3459, 3/3795, 3/4229, 3/4285, 3/4836, 4/0819, 4/0821, 4/1285, 4/1597, 4/1657, 4/1710, 4/2572, 4/2602, 4/2734, 4/2893, 4/2895, 4/2937, 4/2990, 4/3006, 4/3018, 4/3020, 4/3063, 4/3925, 4/4726, 4/4772, 4/4921, 4/4981, 4/4983, 4/4986, 4/4987, 4/5031, 4/5291, 4/5347, 5/1923, 6/0395, 6/0743, 6/0751, 6/0778, 6/0797, 6/0806, 6/0820, 6/0832, 6/0848, 6/0872, 6/0916, 6/1000, 6/1059, 6/1347, 6/1394, 6/1396, 6/1517, 6/1555, 6/1570, 6/1622, 6/1666, 6/1707, 6/1969, 6/2022, 6/2024, 6/2371, 6/2529, 6/2635, 6/3283, 6/3350, 6/3426, 6/3457, 6/3509, 6/3603, 6/3626, 6/3629

*

baza katap Yine, tekrar, daha, daha da.

b. 2/0564, 5/0732, 6/0367, 6/0769, 6/0924, 6/3728

[=196]

bazım is. Basım, basma, dokunma (parmak).

b. 6/0996

[=1]

bazır- Bastırmak; örtmek, kapatmak, tıkmak.

b.-a 4/2802

b.-gan+(2) 5/1746

b.-ıp 6/2210

b.-ıp kag- 1/0126, 1/0127, 1/0393, 1/2789, 1/2804, 1/1988, 1/1998, 2/1290, 5/2298, 6/2513

[=13]

bazırığ is. İp, urgan.

b.-ların 5/1724

[=1]

be I. is. Kısrak.

b. 1/0307, 1/0317, 1/0319, 1/0339, 1/0361, 1/2481, 2/0291, 2/0313, 3/0214, 3/0216, 3/4291, 4/0138, 4/4397, 5/2665, 5/2674

b.+den 5/0081, 5/0082, 5/0083, 5/2654

b.+ge 2/1378, 2/1380, 4/1172, 5/2673, 6/0035, 6/0037, 6/0050, 6/0052, 6/0109, 6/0111

b.+ni 5/2668, 5/2678

b.+ni-daa 4/4570

b.+niğ 1/0311, 1/0329, 2/0539, 2/0546, 2/0554, 2/0560, 4/0997, 5/0080

b.+ner 1/0577, 1/0579, 1/0741, 1/0743, 1/2363, 1/2366, 1/3055, 1/3057

b.+zi 2/0351, 2/0376, 4/0081, 4/1052, 4/4387, 5/2252

b.+zin 1/0587, 1/0590

b.+ziniğ 2/0397

[=57]

be II. e. Soru edatı.

b. 1/0235, 1/0276, 1/0299, 1/0300, 1/0308, 1/0375, 1/0397, 1/0483, 1/0485, 1/0487, 1/0563, 1/0618, 1/0673, 1/0673, 1/0689, 1/0690, 1/0806, 1/0807, 1/0819, 1/0820, 1/0992, 1/1009, 1/1153, 1/1154, 1/1428, 1/1429, 1/1648, 1/1649, 1/1763, 1/1767, 1/1804, 1/1805, 1/1846, 1/1847, 1/1898, 1/1899, 1/1909, 1/1910, 1/1977, 1/2337, 1/2391, 1/2529, 1/2529, 1/2581, 1/2905, 1/3085, 1/3085, 1/3155, 1/3217, 1/3219, 1/3378, 1/3378, 1/3395, 1/3455, 1/3455, 1/3456, 1/3456, 1/3464, 1/3729, 1/3731, 1/3857, 1/3858, 1/3889, 1/3891, 1/3931, 2/0051, 2/0428, 2/0471, 2/0490, 2/0611, 2/0641, 2/0802, 2/0873, 2/0907, 2/0910, 2/0914, 2/0936, 2/0937, 2/0950, 2/0958, 2/1551, 2/1552, 2/1590, 2/1590, 2/1591, 2/1591, 3/0224, 3/0334, 3/0374, 3/0793, 3/0801, 3/0840, 3/0841, 3/0849, 3/0855, 3/0862, 3/1083, 3/1088, 3/1094, 3/1234, 3/1308, 3/1308, 3/1309, 3/1311, 3/1311, 3/1403, 3/1403, 3/1408, 3/1489, 3/1490, 3/1641, 3/1678, 3/1678, 3/1680, 3/1688, 3/1753, 3/1908, 3/1968, 3/2065, 3/2324, 3/2510, 3/2592, 3/2654, 3/2654, 3/2658, 3/2680, 3/2793, 3/2938, 3/3069, 3/3083, 3/3156, 3/3243, 3/3251, 3/3276, 3/3298, 3/3302, 3/3345, 3/3413,

3/3456, 3/3568, 3/3683, 3/3893, 3/3894,
3/4002, 3/4003, 3/4004, 3/4026, 3/4386,
3/4575, 3/4605, 3/4605, 3/4859, 3/4860,
4/0088, 4/0101, 4/0102, 4/0127, 4/0128,
4/0195, 4/0536, 4/0908, 4/1775, 4/1777,
4/1836, 4/1846, 4/2055, 4/2238, 4/2541,
4/2559, 4/2562, 4/2699, 4/2701, 4/2966,
4/3255, 4/3259, 4/3262, 4/3266, 4/3421,
4/3554, 4/3555, 4/4014, 4/4015, 4/4747,
4/5092, 4/5094, 4/5096, 5/0077, 5/0118,
5/0313, 5/0566, 5/0624, 5/0625, 5/0738,
5/0740, 5/0746, 5/0748, 5/0756, 5/0758,
5/0759, 5/0771, 5/0772, 5/0885, 5/0901,
5/0903, 5/0968, 5/0974, 5/0975, 5/1069,
5/1101, 5/1102, 5/1129, 5/1152, 5/1217,
5/1400, 5/1401, 5/1454, 5/1455, 5/1568,
5/1692, 5/1769, 5/1950, 5/1951, 5/1960,
5/2066, 5/2067, 5/2094, 5/2095, 5/2157,
5/2158, 5/2225, 5/2233, 5/2341, 5/2360,
5/2361, 5/2395, 5/2433, 5/2484, 5/2535,
5/2536, 5/2578, 5/2647, 6/0186, 6/0436,
6/0437, 6/0539, 6/0540, 6/0549, 6/0550,
6/0707, 6/0708, 6/0730, 6/0731, 6/0756,
6/0757, 6/0785, 6/0786, 6/0812, 6/0813,
6/0855, 6/0856, 6/0857, 6/0858, 6/1120,
6/1266, 6/1552, 6/1567, 6/1776, 6/1800,
6/1873, 6/2101, 6/2102, 6/2198, 6/2240,
6/2241, 6/2351, 6/2385, 6/2385, 6/2505,
6/2547, 6/2548, 6/2598, 6/2599, 6/2667,
6/2668, 6/2746, 6/2872, 6/3031, 6/3614,
6/3642, 6/3726, 6/3729, 6/3730, 6/3756

[=293]

bedi- Büyümek.

b.-p 3/0291, 3/0295

[=2]

bedik 1. sf. Büyük, yüksek.

b. 2/0747, 2/1159, 3/0785,
3/3705, 3/4395, 4/1478, 4/1522, 4/1705,
4/1963, 4/3355, 4/3440, 4/4296, 4/4306,
4/4337, 5/0089

b. bedik 4/1466, 4/3347, 4/3398,
5/1559, 5/1891

2. is. Yüksek, büyük olan.

b.+inge+(bediinge) 3/4563,
6/0237

b.+iniğ+(bediiniğ) 3/0731,
3/1217, 3/2355, 3/3910, 3/4536

b.+tiğ 4/3273

[=28]

beer 1. zf. Buraya, bu tarafa.

b. 1/2737, 1/3379, 2/0312,
2/1646, 3/0420, 3/4257, 3/4264, 3/4157,
6/1176, 6/1963, 6/1964, 6/1978, 6/1979.

2. e. -den beri, bir zamandan beri.

b. 1/0415, 1/3402, 1/3688,
2/0637, 4/0172, 4/0174, 4/0215, 4/0953,
4/0987, 4/1498, 4/1585, 4/1886, 4/2489,
4/2641, 4/2643, 4/4236, 4/4239, 4/4563,
6/2174, 6/2291, 6/2317, 6/2443, 6/2471,
6/3344, 6/3504

3. e. -den bu tarafa, bu yana.

b. 1/1479, 3/0714, 3/2021,
3/3475, 4/1449, 4/3247, 4/3372, 5/0101

4. sf. Beriki, bu taraftaki.

b. 1/3543, 1/3547, 3/3373,
3/3928, 3/3930, 4/2225

[=52]

beg is. Bey.

b. 5/0771, 5/0859

b.+de 5/0813

b.+i+(bee) 5/2089

b.+imni+(beemni) 5/0774

b.+iniğ+(beeniğ) 3/3566

b.+niğ 5/0820

[=7]

beg-kunçug is. Kaynata-kaynana.

b.+uğ+(beeğ-kunçuğ) 5/2289

[=1]

beglig sf. Beyli, beyi olan.

b. 5/1263, 5/1486, 5/1678,
5/1683, 5/1819, 5/1874, 5/2722, 5/2738

[=8]

bejen-bejen sf. Ellişer.

b. 5/2723

[=1]

bejeldir~bejeldirzi Beşi, beşi birlikte.

b.+zin 1/3213

b.+bile 1/3194

[=2]

bejelee Beşi birlikte, beşi birden.

b. 5/2119, 5/2123, 5/2536, 6/3624
[=4]

bejeleen → **bejeele**
b. 1/3660
[=1]

bejen *sf.* Elli.
b. 1/3544, 1/3547, 3/3373, 4/1486, 4/1489, 4/4032, 4/4034, 6/1416, 6/1416, 6/1428, 6/2580, 6/2580, 6/2581
[=13]

bekten- Tutunmak.
b.-dim 1/0484
b.-diñ 1/0483
b.-ip 1/3291, 6/2299
b.-ip tur 3/2354, 6/2153, 6/2325, 6/2450, 6/2479
b.-meen+(2) 1/3291
[=10]

bel *is.* 1. Bel.
b.+i 3/1542, 3/1549, 4/0403, 4/0481, 4/0594
b.+in 1/1437, 1/2930, 1/2941, 4/0265, 5/0775, 6/0910, 6/3148
b.+inde 3/2381
b.+inden 3/2073, 5/0692, 6/0911
b.+inge 6/2491
b.+iniñ 6/2335
2. Bel, yamaç.
b.+de 3/1542
b.+i-bile 3/2355
b.+in 1/1462, 3/3910, 4/1467, 4/1590, 4/3274, 4/3348, 4/3399, 4/4297
b.+inde 4/4648
b.+indive 3/1076, 3/4883
b.+inge 3/0731, 3/2691, 3/4536, 4/1999, 6/0236
b.+iñge 3/1217
b. bel 5/1892
[=38]

beldir *is.* 1. Birleşme yeri, kavşak (nehir).
b.+in 3/0005, 3/3165
b.+inde 3/3633
b.+inge 3/3812
2. Birleşme yeri, çatal.
b.+inde 3/3177
b.+inden 5/1094
b.+inge 3/3122, 3/3647
[=8]

beldirip (?): artılıp-beldirip *bkz.* artıl-
belek *is.* Hediye.
b.+i+(belee) 5/2619
b.+in+(beleen) 3/3494, 3/3501
b.+ti 3/3499
b.-tir 3/4664
[=5]

belek-selek *is.* Hediye, hediyeler.
b. 3/2793
b.+in+(b.-seleen) 3/2863
[=2]

belektig *sf.* Hediye, hediyeler.
b. 4/0602, 4/1274, 4/1282
[=2]

belen 1. *is.* Hazır.
b. 1/0919, 1/3835, 3/0042, 3/0059, 3/1109, 3/1365, 3/1368, 3/1519, 3/2094, 3/2170, 3/2239, 3/2316, 3/2634, 3/2640, 3/2777, 3/3843, 3/2859, 6/0313
2. *is.* Kolay.
b. 5/0440
[=19]

beletke- Hazırlamak.
b.-er+(2) 3/2854, 3/3839
b.-gen+(1)+(beletkeen) 3/2685, 3/2816
b.-geş+(beletkeeş) 1/3081, 3/2767, 3/3818, 3/4187, 3/4401, 3/4690
b.-ñer 1/2369, 3/2446

b.-p 1/0841, 2/1227, 2/1228,
2/1229, 2/1240, 3/4493, 3/2766, 3/3507,
6/1100

b.-p al- 2/1621, 3/3072

b.-p ber- 3/1419, 3/1766, 3/1769,
6/3066

b.-p berip çoru- 2/1243

b.-p çıt- 2/1580

b.-p kag- 1/2389, 1/2390, 2/1285,
3/1206, 3/1588

b.-p kel- 3/4402

b.-p tur- 2/0695, 3/3743, 3/4501,
3/5036

b.-y ber- 3/1427

[=40]

beletkel *sf.* Hazırlama, hazırlanma.

b. 3/1423

[=1]

beletken- Hazırlanmak.

b. 3/1011

b.-di 3/2106

b.-gen+(1) 5/1504

b.-geş 3/2054, 3/4434

b.-i ber- 1/2831, 2/0698, 2/1151,
2/1206, 4/0682, 6/0873

b.-ip 1/3850

b.-ip al- 3/1526, 3/2696, 6/0314,
6/2684

b.-ip egele- 6/0310

b.-ip olur- 3/0502

b.-ip olurup ber- 1/3939

b.-ip olurup tur- 6/2115

b.-ip tur- 2/1138, 3/2174, 3/2244,
3/4875

b.-ip turup tur 1/0074

b.-ir+(1) 3/2307

b.-medim 3/2105

[=27]

beletket- Hazırlatmak.

b.-ip+(beletkedip) 3/3739,
5/2723

[=2]

belge *is.* Fal, kehanet.

b. 1/1100

b.+den 3/2728

b.+zi 3/2728

[=3]

belgeçi *is.* Falcı, büyücü.

b.+niğ 1/0882, 1/0970, 1/1019,
1/1067, 1/1089, 1/1099, 1/1174, 1/1990,
1/2859, 1/3015

[=10]

beliğne- İrkilmek, belinlemek.

b.-p 6/0837, 6/1112

b.-ves 6/1120

b.-vişaan 6/0921

[=4]

bel-kejik *is.* Bel.

b.+i+(b.-kejii) 1/2706, 1/1471

b.+in+(b.-kejiin) 1/0955, 1/2676

b.+inden+(b.-kejiinden) 1/1470

b.+ke 3/0711

[=6]

ber- 1. Vermek.

b. 5/2654, 5/2658, 6/2583

b.-bes+(1) 4/3586, 6/2775, 6/3008

b.-beske 6/3013

b.-beyn 1/1028

b.-beziğerze 6/1875

b.-dim 2/0395

b.-gen+(1) 1/1664, 4/2415,
5/0706, 5/1156

b.-gen+(2) 1/2069, 1/2661,
2/0539, 3/2927, 3/3821, 3/4990, 4/0614,
4/2423

b.-gen-dir 3/4310

b.-geni 1/1858, 1/2853

b.-geş 3/1917, 3/2483, 3/2868,
3/4176, 5/0828, 5/0947, 6/3013

b.-geştiğ 4/2854
b.-ip 1/0107, 3/3837, 4/5413, 4/5415, 5/2213, 5/2215, 6/3009
b.-ip kag- 3/3056, 3/4147, 6/1527
b.-ipkeş 4/2937
b.-ip k r-4/3316, 6/1239, 6/2536
b.-ip olur- 6/1463
b.-ip kag- 3/3027
b.-ipterimę 4/3335
b.-ipteyn 6/2765, 6/2768, 6/2784, 6/2787
b.-ip-tir 2/1251, 6/2585
b.-ip tur- 1/0929
b.-ir+(1)+(beer) 1/0603, 1/0927, 2/1474
b.-irge+(beerge) 6/1876
b.-irim+(beerim) 3/2777
b.-iğer+(beeriğer) 3/2446
b.-ziğerze 6/1874
2. (Kadın) evlendirmek.
b.-gen+(2) 5/1596, 5/1608, 5/1610, 5/2232
b.-geniğniğ 5/1670
b.-geş 3/4276, 6/3770
b.-ip 5/1426, 5/2176
b.-ip kag- 1/3415
b.-ipken 5/1766
b.-ir+(1)+(beer) 3/1198, 3/1575, 3/2428, 3/4679
b.-irge+(beerge) 5/1431, 5/2180
3. (*yardımcı fiil*) *-(I)p ber-* yapısı, eylemi başkası için yapma ya da * or-*, *tur*, * ıt-*, *olur-* fiilleriyle birlikte kullanılarak süreklilik anlamı verir.
b. 1/0164, 1/0206, 1/0185, 1/2745, 2/1331, 3/2675, 3/3254, 3/3391, 3/3687, 3/4968, 4/3463, 6/0264, 6/0300, 6/1289, 6/1290
b.-been+(1) 4/3292
b.-bes+(1) 3/2303, 6/1776
b.-di 4/5418, 5/1580

b.-divis 1/3909
b.-em 1/0144, 2/1342
b.-eyn 1/2694, 1/3472, 1/3473, 2/1344, 3/4955, 5/1511, 6/0877, 6/1986
b.-gen+(1) 1/0051, 1/0145, 1/0209, 1/0489, 1/1497, 1/1499, 1/3098, 1/3542, 1/3907, 1/3939, 1/3945, 2/0439, 3/0086, 3/0428, 3/0497, 3/1008, 3/1372, 3/1382, 3/1796, 3/2779, 3/3180, 3/3241, 3/3282, 3/3292, 3/3296, 3/3319, 3/3359, 3/3688, 3/3733, 3/3769, 3/4324, 3/4327, 3/4344, 3/4367, 3/4395, 3/4401, 3/4418, 3/4629, 3/4901, 3/4979, 4/0592, 4/0734, 4/1654, 4/2354, 4/2819, 4/3033, 4/3582, 4/3844, 4/4230, 4/4632, 4/4749, 4/5230, 5/0868, 5/1780, 5/2607, 6/1766, 6/1865
b.-gen+(2) 2/0481, 4/2359, 5/0360, 6/3066
b.-gen-dir 3/3274, 3/3407, 6/0656
b.-geni 2/0908, 2/0912, 2/0919, 2/0917, 2/0926, 2/0969
b.-gen-ne 4/3688
b.-geş 1/0999, 1/1585, 1/2430, 1/2435, 1/2579, 1/2592, 1/2811, 1/2837, 1/3908, 3/2760, 3/2798, 3/3024, 3/3035, 3/3041, 3/3114, 3/3173, 3/3218, 3/3445, 3/4489, 6/1793
b.-geştiğ 4/5385
b.-gey 5/1457, 5/1469
b.-iger 3/1011
b.-iğer 1/0716, 1/3905, 1/3944, 3/1205, 3/1419, 3/1587, 3/1766, 3/1769, 4/1296, 4/5055, 5/0705, 5/0710, 6/1765
b.-ip 1/2904, 2/1014, 3/0233, 3/1382, 3/1682, 3/3211, 3/4240, 3/4383, 3/4522, 3/4708, 3/4861, 3/4984, 4/0475, 4/1364, 4/1366, 4/2331, 4/2337, 5/0825, 5/1136, 5/1530, 5/2705, 5/2709, 6/0598, 6/0892, 6/1445, 6/2918, 6/3221, 6/3227, 6/3230, 6/3232
b.-ip  or- 2/1247
b.-ip  oru- 2/1244
b.-ipkenim 6/3016
b.-ip k r- 1/0622
b.-ip olur- 2/0953, 2/1016, 4/0474, 6/0888

b.-ip olurun tur- 6/1515

b.-ip-tir 1/2049, 2/0035, 2/0189, 2/0423, 2/0443, 2/0476, 2/0479, 2/0570, 2/0733, 2/1279, 2/1288, 2/1398, 2/1486, 2/1625, 2/1635, 3/0265, 3/0588, 3/0638, 3/1043, 3/1459, 3/3255, 3/4734, 3/4957, 3/4986, 4/1658, 4/2115, 4/5331, 4/5348, 4/5372, 6/0268, 6/0610, 6/1465, 6/1815, 6/2848, 6/3709

b.-ip-tirler 2/1234, 6/3732

b.-ip tur- 2/0365, 2/0393, 4/0903, 4/1785, 4/1787, 4/2332

b.-ir+(1)+(beer) 1/1000, 1/0660, 1/0981, 2/1347, 3/0851, 3/4146, 4/0479, 4/0494, 4/0546, 4/1775, 4/1777, 5/1478, 6/0550, 6/0552, 6/2922

b.-ir+(2)+(beer) 2/0831, 3/4973, 5/1476, 6/0079, 6/0081

b.-irde+(beerde) 4/5047, 5/1501

b.-ir-dir+(beer) 3/4335

b.-irge+(beerge) 1/0146, 1/0166, 1/0187, 1/1030, 2/0961, 3/3152, 3/3691, 3/3705, 5/1006, 6/0554, 6/0611, 6/1767, 6/3578, 1/3947

b.-iril+(beeril) 3/4471

b.-irimge+(beeringe) 1/3510, 3/4247

b.-irin+(beerin) 3/3862

b.-iriniþ+(beeriniþ) 1/0790

b.-iriþer 3/2790

b.-irler+(beerler) 6/0217

b.-ze 1/0883

b.-zimze 1/0629

4. (yardımcı fiil) –A/-I/-y ber- yapısı başlama, bitme, tezlik anlamları verir.

b. 1/2471, 3/0571, 3/4167, 4/3462, 4/3830, 5/2415, 6/1438

b.-been+(1) 1/1977

b.-bes+(1) 5/2233

b.-beyn 6/1174

b.-di 1/3875, 3/3062, 4/0216, 4/0311, 4/0633, 4/0682, 4/0813, 4/2644, 4/3544, 4/3792, 4/3909, 4/5013, 6/0404,

6/0418, 6/1911, 6/1992, 6/2028, 6/2101, 6/2102, 6/2240, 6/2241

b.-dim 2/0298, 2/0467, 4/0306

b.-diþ+(beerdin) 4/2463, 5/0470

b.-divis 3/4511

b.-em 3/0655, 3/0657, 3/0669, 3/2915

b.-gen+(1) 1/0082, 1/0100, 1/0346, 1/0441, 1/0466, 1/0500, 1/1083, 1/1085, 1/1405, 1/1644, 1/1963, 1/2051, 1/2052, 1/2234, 1/2270, 1/2831, 1/2924, 1/2936, 1/2947, 1/2976, 1/3152, 1/3474, 1/3495, 1/3564, 1/3830, 1/3903, 1/3928, 1/3985, 1/3986, 2/0108, 2/0138, 2/0139, 2/0548, 2/0748, 2/1206, 3/0296, 3/0492, 3/0584, 3/0662, 3/0739, 3/0744, 3/1076, 3/1427, 3/1749, 3/1781, 3/2041, 3/2043, 3/2133, 3/2267, 3/2351, 3/2526, 3/2618, 3/2707, 3/2766, 3/2919, 3/2965, 3/3020, 3/3283, 3/3302, 3/3420, 3/3459, 3/3469, 3/3710, 3/3714, 3/3715, 3/3717, 3/3730, 3/3771, 3/3913, 3/4340, 3/4342, 3/4362, 4/0066, 4/0070, 4/0105, 4/0129, 4/0139, 4/0175, 4/0224, 4/0289, 4/0353, 4/0522, 4/0556, 4/0569, 4/0634, 4/0638, 4/0652, 4/0690, 4/0726, 4/0732, 4/0738, 4/0778, 4/0843, 4/0870, 4/0879, 4/1115, 4/1124, 4/1175, 4/1187, 4/1237, 4/1281, 4/1292, 4/1317, 4/1326, 4/1339, 4/1444, 4/1479, 4/1481, 4/1523, 4/1525, 4/1557, 4/1683, 4/1691, 4/1908, 4/1911, 4/1929, 4/1932, 4/1934, 4/1964, 4/1975, 4/2145, 4/2177, 4/2203, 4/2211, 4/2241, 4/2247, 4/2272, 4/2277, 4/2286, 4/2319, 4/2373, 4/2392, 4/2438, 4/2467, 4/2547, 4/2581, 4/2583, 4/2845, 4/2917, 4/2928, 4/3003, 4/3188, 4/3191, 4/3203, 4/3205, 4/3210, 4/3356, 4/3406, 4/3408, 4/3413, 4/3435, 4/3441, 4/3470, 4/3532, 4/3617, 4/3678, 4/3691, 4/3750, 4/3754, 4/3834, 4/3897, 4/3926, 4/3965, 4/3970, 4/4046, 4/4051, 4/4061, 4/4064, 4/4069, 4/4098, 4/4101, 4/4226, 4/4265, 4/4307, 4/4310, 4/4314, 4/4338, 4/4340, 4/4359, 4/4513, 4/4515, 4/4524, 4/4572, 4/4627, 4/4771, 4/4776, 4/4777, 4/4804, 4/4889, 4/4950, 4/4986, 4/5010, 4/5018, 4/5032, 4/5087, 4/5140, 4/5163, 4/5182, 4/5240, 4/5270, 4/5314, 4/5379, 4/5431, 5/0790, 5/0896, 5/1015, 5/1101,

5/1102, 5/1105, 5/1106, 5/1213, 5/1227,
5/1249, 5/1345, 5/1435, 5/1528, 5/1845,
5/1890, 5/2411, 6/0126, 6/0127, 6/0130,
6/0665, 6/1308, 6/1735, 6/1742, 6/1746,
6/1900, 6/2385, 6/2547, 6/2548, 6/2598,
6/2599, 6/2667, 6/2668, 6/2947, 6/2948,
6/2949, 6/2963, 6/3068, 6/3145, 6/3160,
1/3248, 6/3290, 6/3435, 6/3616, 6/3663

b.-gen+(2) 1/1958, 1/2863,
2/0289, 3/0008, 3/0916, 3/4704, 4/0111,
4/0113, 4/1806, 4/1828, 4/1990, 4/2123,
4/2222, 4/2309, 4/2475, 4/2485, 4/2487,
4/2821, 4/2915, 4/3119, 4/3162, 4/3535,
4/4369, 4/4834, 5/1243, 5/1453, 5/1896,
5/1908, 5/1914, 5/2314, 6/0337, 6/0339,
6/0344, 6/0346, 6/0353, 6/0355, 6/0359,
6/0361, 6/0365, 6/0376, 6/1982, 6/2013

b.-gen-daa 4/1239, 4/1681,
4/3681, 4/4262

b.-gende 4/0871, 4/2510, 4/2573,
4/3138, 4/3168, 4/3530

b.-gen-dir 2/0505, 3/1138,
3/2548, 4/2784, 3/3209, 4/3106, 4/3935,
5/0450, 6/0132

b.-gen-dirler 3/0252

b.-geni 4/3762

b.-genim 6/3174

b.-geniñ 6/3658

b.-genivis 6/1149

b.-gen-ne 4/0082, 4/2823, 4/3311,
4/3746, 4/3913, 4/4954

b.-genner 1/3134, 4/4982, 5/0698

b.-ger 3/2686, 3/5010

b.-geş 1/0083, 1/0733, 1/3048,
6/1697, 1/1784, 1/1811, 1/2355, 1/2565,
1/2806, 1/3332, 2/0549, 2/0742, 2/1588,
3/0118, 3/0351, 3/0462, 3/0516, 3/0681,
3/0975, 3/1148, 3/1380, 3/1617, 3/1645,
3/1875, 3/1899, 3/1971, 3/2026, 3/2075,
3/2096, 3/2243, 3/2333, 3/2476, 3/2720,
3/2808, 3/2909, 3/2914, 3/2975, 3/3253,
3/3766, 3/3859, 3/4098, 3/4143, 3/4563,
3/4819, 3/4921, 4/0558, 5/0066, 5/1061,
5/2077, 6/0222, 6/0272, 6/0274, 6/1528,
6/2134, 6/2852, 6/3254, 6/3395

b.-geştiñ 4/0606, 4/1268, 4/1447,
4/1915, 4/2125, 4/3181, 4/3244, 4/4884,
4/5411

b.-gey 4/0442, 4/0447, 4/0455,
4/0470, 6/0494

b.-gey-le 4/0467, 4/0512

b.-iger 3/5002

b.-iñer 3/2802, 3/4202

b.-iñger 3/2896

b.-ip 4/5401

b.-ip-tir 1/0130, 1/0693, 1/1087,
1/1289, 1/1521, 1/1619, 1/1711, 1/1894,
1/2506, 1/2658, 1/2827, 1/3157, 1/3167,
1/3242, 1/3488, 1/3514, 1/3718, 2/0330,
2/0599, 2/0698, 2/0862, 2/0957, 2/0965,
2/1068, 2/1147, 2/1151, 2/1219, 2/1269,
2/1283, 2/1308, 2/1369, 3/0245, 3/0349,
3/0671, 3/3467, 3/4835, 3/4975, 4/0890,
4/1371, 4/2670, 4/3407, 4/3849, 4/4027,
4/4681, 4/4685, 4/4914, 4/5089, 5/0979,
6/0147, 6/0178, 6/0179, 6/0328, 6/0386,
6/0503, 6/0873, 6/1614, 6/1657, 6/3073,
6/3547

b.-ip-tirler 1/2403, 1/2997,
3/0487, 3/0721, 6/0661, 6/1164, 6/3704

b.-ir+(1)+(beer) 1/0768, 1/0771,
1/1110, 2/0163, 2/1002, 2/0168, 2/0175,
2/0178, 2/1271, 3/1207, 1/1397, 1/1423,
1/3501, 3/1584, 3/2124, 3/2803, 3/2903,
3/3310, 3/3514, 3/3515, 3/5003, 4/0460,
4/0529, 4/2788, 4/3231, 4/3233, 5/2518,
6/0225, 6/0705, 6/0728, 6/0782, 6/0810,
6/0850, 6/0987, 6/1102, 6/1103, 6/1156,
6/1266, 6/1313, 6/1351, 6/1357, 6/2929,
6/3624, 6/3626, 6/3645, 6/3649, 6/3723

b.-ir+(2)+(beer) 1/0271, 3/0487,
3/0558, 3/2131, 4/2382, 4/4561, 4/5271,
6/0754, 6/3078, 6/3208

b.-ir-daa+(beer) 4/0750

b.-irde+(beerde) 3/2361, 4/4912

b.-irge+(beerge) 1/0338, 1/0707,
1/1441, 1/1460, 1/1685, 1/1769, 1/2897,
1/2954, 1/3416, 2/0084, 2/0089, 2/0105,
2/0110, 2/0266, 2/0496, 2/0565, 2/0824,
2/1067, 2/1275, 2/1493, 3/0107, 3/0116,
3/0129, 3/0276, 3/0410, 3/0889, 3/1529,
3/2542, 3/2688, 3/2953, 3/2959, 3/3201,
3/3236, 3/3980, 4/0584, 4/0892, 4/2444,
4/2666, 4/2672, 4/2796, 5/0257, 5/0951,

5/0957, 5/1214, 6/0588, 6/0628, 6/1613,
6/1655, 6/2762, 6/3109, 6/3149, 6/3594,
6/3622

b.-irimge+(beerimge) 1/0361,
6/0417

b.-irin+(beerin) 6/0561

b.-iriŋge+(beeriŋge) 3/1331,
6/0213

b.-ze 4/3232

b.-zin 5/2406

b.-ziŋze 1/1586

*

aksın ber- → **aas**

b.-geş 1/2781

aksın-daŋgıraan ber- → **aas-**
daŋgırak

b.-bişaan 5/1290

b.-geş 6/2750

aksın-sözün ber- → **aas-sös**

b.-ip 3/4952

b.-iptir 5/2397

amı-daŋgıraan ber- → **amı-**
daŋgırak

b.-ip 3/4951

çağıŋ ber- → **çağıŋ**

b.-gen+(1) 1/3981

çal ber- → **çal**

b.-ir+(2)+(beer) 6/0128

dap ber- → **dap**

b.-bes+(1) 1/0530, 5/0885

b.-gen-ne 5/0890

b.-ip-tir 1/0534

daŋgıraan ber- → **daŋgırak**

b.-ip-tir 1/3325

dujaal ber- → **dujaal**

b.-geş 5/1183

harı ber- → **harı**

b.-beyn 5/0777

b.-geş 3/0813, 3/1654, 3/3984,
3/4636

b.-ir+(1)+(beer) 6/2225

medee ber- → **medee**

b.-ir+(beer) 1/2780

b.-irin+(beerin) 1/2889

b.-irin-daa+(beerin) 1/2842

sös ber- → **sös**

b.-ir+(2)+(beer) 4/2559

[=1003 (yardımcı fiil=898)]

berge 1. is. Zor, güç.

b. 2/1035, 3/0451, 5/2282, 5/2520

b.-dir 3/3579

b.+ge+(berge) 3/2324

b.-le 4/0683, 4/4477, 5/2516

b.+ni 3/1486, 3/1555

2. sf. Zor, güç, yapılması güç
olan.

b. 1/2850, 3/1601

3. zf. Çok, oldukça, yüksek
derecede.

b. (merge) 4/4916

[=14]

bergile- (*yardımcı fiil*) Yapma,
tamamlama bildirir.

b.-gen+(1)+(bergileen) 5/1849,
5/1851

[=2]

beriş- Uğraşmak, mücadele etmek.

b.-ip+(berjip) bol- 6/3125

[=1]

bert → **bört**

b. 3/4309

[=1]

bes is. Soğanlı bir bitki.

b. 3/0192

[=1]

beş sf. Beş.

b. 1/2948, 1/3044, 1/3099,
1/3103, 1/3107, 1/3119, 1/3133, 1/3158,
1/3163, 1/3187, 1/3193, 1/3205, 1/3211,
1/3213, 1/3224, 1/3336, 1/3530, 1/3538,

1/3660, 1/3670, 3/2163, 3/2207, 3/2481,
3/2483, 3/2504, 3/3736, 4/2374, 4/2375,
4/2470, 5/0044, 5/0169, 5/0775, 5/1270,
5/2022, 5/2024, 5/2028, 5/2029, 5/2030,
5/2031, 5/2046, 5/2047, 5/2118, 5/2123,
5/2130, 5/2141, 5/2152, 5/2167, 5/2171,
5/2174, 5/2193, 5/2200, 5/2240, 5/2256,
5/2536, 5/2724, 6/0404, 6/0418, 6/2093,
6/2094, 6/2359, 6/3622, 6/3623, 6/3624

[=63]

beş çüs bejen sf. Beş yüz elli.

b. 5/0030

[=1]

beti is. Taraf, yön; bu taraf, bu tarafı.

b.+nde 3/0791, 3/1232, 3/1642,
3/3968, 3/4577, 4/1615, 4/1968

b.+nge 2/1588

b.+nde 5/2347, 5/2437

b.+nge 5/0846

[=11]

beti-dize zf. En az, en azından.

b. 5/1502

[=1]

betii sf. Bu taraftaki, yanındaki,
yakınındaki.

b. 1/1350, 1/1357

[=2]

bezin e. Bile, dahi, hatta.

b. 1/0341, 1/2504, 1/3489,
1/3581, 2/0855, 3/2603, 4/0984, 4/5041,
5/0606, 5/0610, 5/1836, 6/0155, 6/0938,
6/1150, 6/3273, 6/3414, 6/3498

[=17]

bıdaa is. Çorba.

b.+nar 4/2250

[=1]

bıgın is. Böğür, yan.

b.i+(bıktı) 6/2949

b.+ımgā+(bıktımgā) 1/0473,
2/0413

b.+narın 6/0722, 6/0748, 6/0773,
6/0800, 6/0827

[=8]

bıgınnıg sf. Böğürlü, yanlı.

b. 6/0852

[=1]

bıjıg sf. Sağlam, dayanıklı.

b. 6/1139

[=1]

bıjıgla- Sağlamlaştırmak.

b.-p 4/3204

[=1]

bıjıgla- Sağlam tutmak, tutunmak.

b.-ıp 2/0442

b.-ıp tur 6/2299

[=2]

bıjır zf. Pişirerek, pişene kadar.

b. 6/3086

[=1]

bıjır- Pişirmek.

b.-gan+(1) 5/1571

b.-gaş 4/3813, 5/0826

b.-gaştıg 4/3765, 4/3838, 4/3858

b.-ıp 1/0899, 2/1634, 3/2816,
6/2758, 6/3492, 6/3584, 6/3682

b.-ıp çada- 6/3582

b.-ıp ekkel- 1/3074, 3/3406

b.-ıp kag- 3/3428

b.-ıp tur- 4/1809

[=18]

bıjirt- Pişirtmek.

b.-ıp 3/5035, 5/2725

b.-kaş 4/3774

[=3]

bılaaş- Karışmak, karıştırmak.

b.-ıp+(bılaajıp) 3/3381

[=1]

bılga- Sallamak, karıştırmak.

b.-p 3/0169

b.-p tur- 2/1337

b.-y 3/2698
[=3]
bılgı is. Hırlama, hırıltı.
b.+η 3/2676
b.+zın 1/2010, 1/2273, 6/1885, 6/1890
[=5]
bılgır- At piskırmak.
b.-ar+(1) 3/2676
b.-gaş 6/1885, 6/1890
b.-ıp 1/2273
b.-ıptar 1/2010
b.-ıp tur- 3/2589
[=6]
bılgırgıla- At piskırmak, piskırıp durmak.
b.-arga 4/4624
[=1]
bırıla- Yürek vurmak, çarpmak.
b.-gaş+(bırılaaş) 1/3513
[=1]
bırılaayın- Sallanmak.
b.-ıp+(bırılaaynıp) 4/0789
[=1]
bırılağna- Sallanmak.
b.-gan+(1)+(bırılağnaan) 4/0883
[=1]
bış- Kumaş biçmek.
b.-arın+(bıjarın) 3/2484
[=1]
bışkı is. Piskırma, piskırık.
b.+zın 4/2624
[=1]
bıt is. Bit.
b.+ı+(bıdı) 5/0667, 5/0668, 5/0946
[=3]
bıtta- Bitlerden arındırmak, bitleri öldürmek.

b.-p 6/1271
[=1]
bızaa is. Buzağı.
b. 2/1628, 3/2762, 3/3884, 3/4149, 3/4167
[=5]
biçe 1. sf. Küçük.
b. 1/0570, 1/0736, 1/0836, 1/0863, 1/2356, 1/3051, 2/0137, 3/3143, 3/4184
2. sf. Az, Az sayıda.
b. 1/0571, 1/0737, 1/0837, 1/0864, 1/2357, 1/3052, 3/4185
3. sf. Yaşca küçük olan.
b. 3/3041, 3/3129, 3/3153, 3/3782, 3/3811
4. is. Küçük, ufak.
b. 4/1393
[=22]
biçe-biçe 1. sf. Küçük küçük.
b. 1/1635, 1/1639, 2/1141
2. zf. Az az, hafiften.
b. 1/2278
[=4]
biçe ergek is. Serçe parmak.
b. 1/1080
[=1]
biçii 1. sf. Küçük, ufak.
b. 1/2904, 3/0170, 3/3432, 3/3439, 3/3442, 4/1395, 4/3316, 6/0997, 6/1320, 6/1367, 6/1411
2. zf. Hafiften, birazcık.
b. 6/1199, 6/2994, 6/2995
3. sf. Yaş olarak küçük olan.
b. 6/2938
[=15]
biçii ergek → biçe-ergek
b.+i-bile+(b.-ergee) 1/0398
[=1]
bijeeçi is. Yazıcı.

b.+mni 1/0872
b.+ŋ 1/1128
b.+zin 1/1093, 1/1115
b.+ziniŋ 1/1114
 [=5]
bijek *is.* Bıçak.
b.+i-bile+(bijee) 3/0663, 5/1723
b.+in+(bijeen) 3/0319, 3/2989
b.+iŋ-bile+(bijeen) 1/1967
 [=5]
bijektig *sf.* Bıçaklı, bıçağı olan.
b. 5/0342
 [=1]
biji- Yazmak.
b.-gen+(1)+(bijeen) 3/4658
b.-gen+(2)+(bijeen) 3/3160, 3/4659, 4/3015
b.-geş+(bijeş) 1/0888, 1/1338, 1/1386, 3/2925, 3/3518, 3/3527, 3/3529, 3/3686, 3/4683, 4/3031
b.-geştin+(bijeştin) 4/2934, 4/2950
b.-iri 4/2831
b.-p 3/4499, 4/2754, 4/2774, 4/2780, 4/2891, 4/2902, 4/2912, 4/2965, 4/2976
b.-p ber- 4/3033
b.-p-daa 4/2985
b.-p kag- 3/2928, 3/2993, 4/2851, 4/2879, 4/2932, 4/2952, 4/3030
b.-p-le ber- 4/2819
b.-p olur- 4/2757
b.-p or- 4/2987
b.-vedim 4/2935, 4/2951
b.-veyn bar- 4/3016, 4/3032
 [=42]
bijik *is.* Yazı, mektup.
b. 1/0888, 1/1338, 3/2993, 4/2756, 4/2780, 4/2831, 4/2851, 4/2879, 4/2891, 4/2932, 4/3030, 4/3033

b.+i+(bijii) 3/2997
b.+in+(bijiin) 1/1386, 3/2779, 4/2854, 4/2912, 4/2937, 4/2985
b.+in-daa+(bijiin) 4/2880
b.+ten 4/2754, 4/2774, 4/2902, 4/2964, 4/2976
b.+terin 3/2927
b.+ti 1/0891, 3/3525
 [=28]
bijireş- Aralarında konuşmak, fısıldaşmak.
b.-ken+(2) 6/3370
 [=1]
bijirtkeyin- Kısık sesle konuşmak, fısıltıyla konuşmak.
b.-ip+(bijirtkeynip) olur- 3/2656
 [=1]
bijittin- Yazmak, yazılmak.
b.-meyn bar- 4/2936
 [=1]
bil- 1. Bilmek.
b. 3/4813, 5/2367, 5/2368
b.-bedim 3/3481
b.-beyn 5/2487
b.-bes+(1) 2/0160, 2/0601 3/1436, 3/1439, 3/4201, 4/1301, 4/2702, 4/4821, 5/1818
b.-bes+(2) 2/0508, 2/0902, 5/1112
b.-çik 4/2090, 4/2098, 4/2105, 4/2113
b.-diğer 5/1942
b.-gen+(1) 3/2971
b.-geni-daa 5/1946
b.-gey 3/1979, 3/2528, 4/3660
b.-iğer 5/2183
b.-ip-tir 2/0941
b.-ip tur 6/2824
b.-ir+(1) 1/0868, 1/0964, 1/0965, 1/1153, 1/1154, 2/0508, 3/1098, 3/1501, 3/2898, 3/2985, 3/2990, 1/2874, 3/0335, 3/1235, 3/1358, 3/2422, 3/4127, 3/4280,

4/1643, 4/2274, 4/3634, 4/3636, 4/4824,
5/0364, 5/0366, 5/1104, 5/1433, 5/2182,
6/0513, 6/0514

b.-ir+(2) 2/0630, 2/0903, 2/0921

b.-ir-le 4/0944

b.-iyn 3/2677

b.-zin 5/0449, 5/0491, 5/0516

2. Öğrenmek, haberdar olmak,
duymak, görmek, bilmek.

b. 4/3958

b.-beyn+(2) 5/0444

b.-diger 3/3629, 3/3875

b.-diğ 3/1598, 4/4492, 4/4762,
6/3301, 6/3372, 6/3427, 6/3448, 6/3533

b.-diger 4/2651, 6/3605

b.-gen+(1) 6/3431, 6/3515

b.-gey 3/3460

b.-ip 3/3760

b.-ip al- 3/1641

b.-ip or- 2/0689

b.-ip çıt- 5/1876

b.-ir+(1) 3/3198, 3/3199, 5/0510

b.-iyn 4/3960

3. Anlamak, fark etmek, farkına
varmak.

b.-bes+(2) 5/2746

b.-bes-tir 1/1142

b.-beyn 4/3595

b.-beyn bar- 2/1607

b.-e ber- 3/0487

b.-geş 3/0568

b.-gey 6/2777

b.-ip 1/0947, 1/0948, 1/1169,
1/1170, 2/0736, 3/2343, 3/2345, 5/2131,
5/2132

b.-ip al- 4/0423, 6/3151

b.-ip kag- 1/1275, 1/1282, 1/3706

4. Tanımak.

b.-ip al- 3/4721

b.-ip kag- 3/2469

b.-ir+(1) 3/4724

5. Sezmek, akıl etmek, tahmin
etmek.

b.-ip al- 4/0713, 6/0990

*

büdüü bil- → **büdüü**

b.-ip tur- 6/1882

b.-ir+(2) 5/2575

[=121]

bilbeste- Bilincini kaybetmek,
bilinçsizleşmek.

b.-p-daa kal- 5/1703

b.-y ber- 1/1087

[=2]

bildilig *sf.* Bilgili; büyü, sihir bilen; falcı,
büyücü.

b. 2/0690, 3/2469

[=2]

bildin- Bilinmek, anlaşılmak.

b.-e-dir 2/1113

b.-mes+(1) 3/1900, 4/0797,
4/0860, 4/0862, 4/3426

b.-mes+(2) 2/0053

[=7]

bildingir *is.* Açık, anlaşılır, bilinen.

b. 3/2655, 3/2655

[=2]

bildir- 1. Bilinmek, anlaşılmak, görünür
olmak.

b.-bes+(2) 3/4237, 5/0120,
5/0123, 5/0125, 5/0134, 5/0135, 5/0144,
5/0145, 5/0154, 5/0155, 6/0651

2. Bildirmek, belli etmek, fark
ettirmek.

b.-beyn 1/3355

[=12]

bile I. e. İle.

b. 1/0125, 1/0238, 1/0281,
1/0342, 1/0392, 1/0398, 1/0409, 1/0430,
1/0432, 1/0435, 1/0461, 1/0540, 1/0755,
1/0766, 1/0794, 1/0844, 1/0906, 1/0938,

1/0961, 1/0982, 1/0983, 1/0990, 1/1032,
 1/1038, 1/1164, 1/1164, 1/1180, 1/1202,
 1/1204, 1/1212, 1/2973, 1/1304, 1/1362,
 1/1367, 1/1408, 1/1422, 1/1431, 1/1433,
 1/1459, 1/1466, 1/1520, 1/1539, 1/1580,
 1/1582, 1/1587, 1/1588, 1/1618, 1/1705,
 1/1714, 1/1751, 1/1754, 1/1790, 1/1832,
 1/1842, 1/1967, 1/1994, 1/1997, 1/2002,
 1/2006, 1/2035, 1/2074, 1/2112, 1/2113,
 1/2114, 1/2119, 1/2120, 1/2136, 1/2138,
 1/2147, 1/2150, 1/2152, 1/2183, 1/2185,
 1/2190, 1/2193, 1/2341, 1/2402, 1/2559,
 1/2591, 1/2626, 1/2654, 1/2682, 1/2700,
 1/2712, 1/2736, 1/2755, 1/2771, 1/2789,
 1/2803, 1/2807, 1/2811, 1/2892, 1/2923,
 1/2935, 1/2946, 1/2921, 1/2933, 1/2944,
 1/2976, 1/2989, 1/3083, 1/3163, 1/3187,
 1/3194, 1/3216, 1/3218, 1/3225, 1/3240,
 1/3245, 1/3375, 1/3444, 1/3452, 1/3486,
 1/3493, 1/3500, 1/3525, 1/3526, 1/3573,
 1/3587, 1/3589, 1/3605, 1/3617, 1/3629,
 1/3634, 1/3651, 1/3672, 1/3728, 1/3730,
 1/3735, 1/3737, 1/3740, 1/3745, 1/3748,
 1/3819, 1/3848, 2/0215, 2/0219, 2/0222,
 2/0339, 2/0418, 2/0495, 2/0499, 2/0546,
 2/0597, 2/0748, 2/0761, 2/0763, 2/0818,
 2/0834, 2/0869, 2/0901, 2/0901, 2/0906,
 2/0909, 2/0911, 2/0913, 2/0918, 2/0920,
 2/0927, 2/0967, 2/0970, 2/1013, 2/1015,
 2/1263, 2/1290, 2/1304, 2/1334, 2/1390,
 2/1443, 2/1444, 2/1457, 2/1459, 2/1479,
 2/1546, 2/1559, 3/0119, 3/0121, 3/0197,
 3/0224, 3/0236, 3/0311, 3/0324, 3/0326,
 3/0343, 3/0346, 3/0433, 3/0485, 3/0489,
 3/0531, 3/0553, 3/0594, 3/0646, 3/0651,
 3/0663, 3/0713, 3/0729, 3/0730, 3/0912,
 3/0913, 3/1013, 3/1014, 3/1091, 3/1111,
 3/1119, 3/1133, 3/1137, 3/1340, 3/1349,
 3/1353, 3/1362, 3/1495, 3/1496, 3/1538,
 3/1621, 3/1629, 3/1706, 3/1708, 3/1726,
 3/1770, 3/1771, 3/1832, 3/1895, 3/1909,
 3/1913, 3/1994, 3/2055, 3/2085, 3/2178,
 3/2179, 3/2193, 3/2240, 3/2264, 3/2265,
 3/2266, 3/2355, 3/2356, 3/2395, 3/2496,
 3/2503, 3/2516, 3/2551, 3/2607, 3/2633,
 3/2646, 3/2679, 3/2773, 3/2774, 3/2822,
 3/2911, 3/3120, 3/3183, 3/3279, 3/3294,
 3/3396, 3/3417, 3/3483, 3/3603, 3/3684,
 3/3711, 3/3715, 3/3720, 3/3722, 3/3790,
 3/3811, 3/3822, 3/3846, 3/3906, 3/3907,
 3/3923, 3/3960, 3/4012, 3/4050, 3/4069,
 3/4074, 3/4128, 3/4144, 3/4177, 3/4227,
 3/4236, 3/4260, 3/4276, 3/4345, 3/4368,
 3/4411, 3/4412, 3/4457, 3/4469, 3/4524,
 3/4534, 3/4535, 3/4611, 3/4656, 3/4689,
 3/4697, 3/4702, 3/4759, 3/4826, 3/4857,
 3/4902, 3/4904, 3/4908, 3/4961, 3/5001,
 3/5022, 4/0091, 4/0093, 4/0106, 4/0120,
 4/0144, 4/0146, 4/0176, 4/0177, 4/0266,
 4/0268, 4/0272, 4/0276, 4/0283, 4/0284,
 4/0288, 4/0291, 4/0315, 4/0332, 4/0347,
 4/0349, 4/0366, 4/0393, 4/0403, 4/0404,
 4/0445, 4/0481, 4/0482, 4/0540, 4/0594,
 4/0595, 4/0630, 4/0635, 4/0645, 4/0655,
 4/0678, 4/0679, 4/0735, 4/0737, 4/0776,
 4/0821, 4/0906, 4/0910, 4/0935, 4/1093,
 4/1413, 4/1473, 4/1627, 4/1682, 4/1708,
 4/1712, 4/1796, 4/1862, 4/1904, 4/1935,
 4/1941, 4/2034, 4/2036, 4/2121, 4/2126,
 4/2160, 4/2196, 4/2207, 4/2230, 4/2240,
 4/2364, 4/2366, 4/2430, 4/2451, 4/2453,
 4/2458, 4/2474, 4/2504, 4/2521, 4/2658,
 4/2790, 4/2799, 4/2801, 4/2838, 4/2968,
 4/3018, 4/3123, 4/3241, 4/3245, 4/3252,
 4/3254, 4/3272, 4/3295, 4/3296, 4/3307,
 4/3340, 4/3341, 4/3367, 4/3384, 4/3386,
 4/3392, 4/3461, 4/3476, 4/3506, 4/3711,
 4/3712, 4/3715, 4/3716, 4/3734, 4/3735,
 4/3738, 4/3739, 4/3768, 4/3774, 4/3778,
 4/3794, 4/3795, 4/3801, 4/3802, 4/3805,
 4/3806, 4/3813, 4/3838, 4/3842, 4/3874,
 4/3877, 4/3878, 4/3883, 4/3931, 4/3937,
 4/3967, 4/3983, 4/4008, 4/4012, 4/4016,
 4/4052, 4/4054, 4/4128, 4/4130, 4/4258,
 4/4332, 4/4343, 4/4461, 4/4463, 4/4502,
 4/4511, 4/4523, 4/4576, 4/4587, 4/4650,
 4/4651, 4/4675, 4/4690, 4/4712, 4/4719,
 4/4806, 4/4807, 4/4951, 4/4984, 4/5041,
 4/5044, 4/5059, 4/5063, 4/5066, 4/5071,
 4/5074, 4/5080, 4/5103, 4/5127, 4/5150,
 4/5189, 4/5245, 4/5232, 4/5238, 4/5280,
 4/5314, 4/5327, 4/5386, 4/5398, 4/5412,
 4/5416, 5/0221, 5/0223, 5/0306, 5/0307,
 5/0331, 5/0332, 5/0334, 5/0336, 5/0337,
 5/0424, 5/0489, 5/0511, 5/0512, 5/0523,
 5/0524, 5/0526, 5/0527, 5/0560, 5/0561,
 5/0597, 5/0644, 5/0647, 5/0650, 5/0653,
 5/0656, 5/0697, 5/0700, 5/0784, 5/0848,
 5/0849, 5/0855, 5/0857, 5/0859, 5/0861,
 5/0869, 5/0870, 5/0873, 5/0875, 5/0892,
 5/1086, 5/1122, 5/1124, 5/1133, 5/1147,
 5/1168, 5/1219, 5/1254, 5/1271, 5/1277,
 5/1326, 5/1329, 5/1331, 5/1341, 5/1372,
 5/1545, 5/1548, 5/1617, 5/1698, 5/1699,
 5/1710, 5/1713, 5/1716, 5/1717, 5/1723,
 5/1819, 5/1854, 5/1864, 5/1874, 5/1882,
 5/1981, 5/2226, 5/2287, 5/2288, 5/2312,
 5/2440, 5/2442, 5/2468, 5/2616, 5/2620,
 5/2703, 5/2707, 6/0044, 6/0063, 6/0065,
 6/0067, 6/0115, 6/0163, 6/0172, 6/0190,

6/0231, 6/0238, 6/0239, 6/0262, 6/0298,
6/0323, 6/0324, 6/0537, 6/0648, 6/0668,
6/0673, 6/0679, 6/0777, 6/0804, 6/0833,
6/0879, 6/0973, 6/0917, 6/1051, 6/1063,
6/1107, 6/1204, 6/1249, 6/1460, 6/1548,
6/1098, 6/1564, 6/1579, 6/1616, 6/1617,
6/1619, 6/1656, 6/1659, 6/1660, 6/1662,
6/1697, 6/1699, 6/1700, 6/1702, 6/1849,
6/1866, 6/1914, 6/1946, 6/1989, 6/1967,
6/2034, 6/2037, 6/2039, 6/2069, 6/2071,
6/2095, 6/2155, 6/2157, 6/2204, 6/2235,
6/2263, 6/2264, 6/2301, 6/2303, 6/2352,
6/2452, 6/2454, 6/2507, 6/2560, 6/2586,
6/2605, 6/2606, 6/2662, 6/2693, 6/2726,
6/2828, 6/2830, 6/2846, 6/2889, 6/2924,
6/2944, 6/2946, 6/2986, 6/2987, 6/2992,
6/3003, 6/3020, 6/3039, 6/3147, 6/3233,
6/3416, 6/3490, 6/3552, 6/3616, 6/3633,
6/3634, 6/3644, 6/3647, 6/3657, 6/3755

[=662]

bile II. *bağ.* İle, ve.

b. 1/1321, 1/1327, 1/1379,
1/1518, 1/2232, 1/2858, 1/3037, 2/0858,
2/1254, 2/1648, 3/0098, 3/1366, 3/1367,
3/1998, 3/2623, 3/3538, 4/1293, 4/1314,
4/1321, 4/3127, 4/3175, 4/3211, 4/3279,
4/3523, 4/4801, 5/0835, 5/1144, 5/1967,
6/1212, 6/1924, 6/2916

[=31]

bilek I. *is.* Bilek.

b.+in+(bileen) 4/2156

b.+inde+(bileende) 2/0457

b.+inge+(bileenge) 6/1848

b.+iniñ+(bileeniñ) 2/1602

b.+ten 2/1338, 4/2450

[=6]

bilek II. *e.* Hemen, -e kadar, -(I)r...-mAz.

b. 4/2381, 6/0874

b.-le 5/2301, 6/0427

[=4]

biliglig *sf.* Bilgili.

b. 5/2711

[=1]

bilin- 1. Bilinci yerine gelmek, kendine gelmek.

b.-ir+(minnir-minninmes)

2/0440, 4/5297

b.-meyn bar- 2/1599

b.-ip+(minnip) kel- 2/0444,
2/1600, 4/0863, 5/1475

2. Bilmek, anlamak.

b.-ip+(minnip) 4/3423

b.-ir+(1)+(minnir) 3/0135

[=9]

bilinmeste- Bilincini kaybetmek.

b.-gen+(2)+(bilinmesteen)

1/1982

[=1]

bilinmestet- Bilincini kaybettirmek.

b.-i+(bilinmestedi) 4/4810

[=1]

bir 1. sf. Bir.

b. 1/0034, 1/0047, 1/0048,
1/0087, 1/0254, 1/0313, 1/0324, 1/0354,
1/0366, 1/0607, 1/0656, 1/0674, 1/0761,
1/0786, 1/0826, 1/0943, 1/0944, 1/0983,
1/1013, 1/1211, 1/1213, 1/1234, 1/1235,
1/1255, 1/1436, 1/1437, 1/1440, 1/1576,
1/1577, 1/1616, 1/1617, 1/1618, 1/2073,
1/2074, 1/2118, 1/2164, 1/2199, 1/2239,
1/2397, 1/2563, 1/2578, 1/2591, 1/2638,
1/2639, 1/2641, 1/2702, 1/2744, 1/2759,
1/2930, 1/2931, 1/2941, 1/2942, 1/3090,
1/3126, 1/3160, 1/3174, 1/3406, 1/3593,
1/3594, 1/3613, 1/3614, 2/0026, 2/0027,
2/0071, 2/0074, 2/0266, 2/0275, 2/0276,
2/0658, 2/0013, 2/0761, 2/0763, 2/0800,
2/0810, 2/1146, 2/1286, 3/0067, 3/0068,
3/0069, 3/0070, 3/0081, 3/0282, 3/0284,
3/0291, 3/0295, 3/0346, 3/0358, 3/0476,
3/0477, 3/0496, 3/0497, 3/0498, 3/0499,
3/0501, 3/0600, 3/0621, 3/0623, 3/0637,
3/0659, 3/0660, 3/0700, 3/0710, 3/0712,
3/0766, 3/0793, 3/0896, 3/0897, 3/0963,
3/0992, 3/1157, 3/1158, 3/1159, 3/1225,
3/1234, 3/1394, 3/1486, 3/1538, 3/1540,
3/1555, 3/1613, 3/1890, 3/1904, 3/1959,
3/1985, 3/2093, 3/2116, 3/2117, 3/2168,
3/2178, 3/2179, 3/2237, 3/2265, 3/2265,
3/2266, 3/2266, 3/2357, 3/2368, 3/2380,
3/2381, 3/2443, 3/2481, 3/2483, 3/2488,
3/2497, 3/2570, 3/2625, 3/2888, 3/2892,
3/2917, 3/2918, 3/2948, 3/2978, 3/3002,

3/3004, 3/3006, 3/3007, 3/3038, 3/3042,
3/3191, 3/3235, 3/3269, 3/3306, 3/3358,
3/3359, 3/3364, 3/3382, 3/3400, 3/3414,
3/3545, 3/3557, 3/3564, 3/3606, 3/3610,
3/3634, 3/3635, 3/3636, 3/3642, 3/3673,
3/3865, 3/3882, 3/4104, 3/4187, 3/4218,
3/4369, 3/4402, 3/4418, 3/4543, 3/4575,
3/4718, 3/4838, 3/4929, 4/0136, 4/0381,
4/0422, 4/0803, 4/1006, 4/1586, 4/1831,
4/1832, 4/2374, 4/2375, 4/2393, 4/2572,
4/3160, 4/3164, 4/3285, 4/3419, 4/3530,
4/3543, 4/3544, 4/3551, 4/3553, 4/3598,
4/3742, 4/3792, 4/4177, 4/4221, 4/4223,
4/4302, 4/4316, 4/4519, 4/4552, 4/4958,
4/5084, 4/5108, 4/5115, 4/5183, 4/5192,
4/5194, 4/5195, 4/5201, 4/5410, 5/0040,
5/0128, 5/0234, 5/0522, 5/0529, 5/0560,
5/0561, 5/0634, 5/0641, 5/0646, 5/0652,
5/0767, 5/0804, 5/0851, 5/0852, 5/0853,
5/0854, 5/0983, 5/0984, 5/1204, 5/1280,
5/1396, 5/1398, 5/1564, 5/2289, 5/2376,
5/2378, 5/2440, 5/2442, 5/2638, 5/2639,
5/2690, 6/0412, 6/0413, 6/1341, 6/1388,
6/1432, 6/1721, 6/1731, 6/1731, 6/1731,
6/1771, 6/1773, 6/1852, 6/1916, 6/1917,
6/1918, 6/1919, 6/1920, 6/1921, 6/2035,
6/2036, 6/2037, 6/2038, 6/2039, 6/2040,
6/2093, 6/2094, 6/2110, 6/3007, 6/3357,
6/3620

2. *sf.* Bir, herhangi bir.

b. 1/0091, 1/0150, 1/0170,
1/0193, 1/0215, 1/0222, 1/0951, 1/1089,
1/1172, 1/1201, 1/1203, 1/1211, 1/1233,
1/1242, 1/1243, 1/1598, 1/2085, 1/2125,
1/2496, 1/2539, 1/2619, 1/2634, 1/2705,
1/2845, 1/2867, 1/3341, 1/3541, 1/3852,
2/0045, 2/0122, 2/0149, 2/0256, 2/0284,
2/0528, 2/0533, 2/0604, 2/0738, 2/1045,
2/7, 2/1069, 2/1328, 3/0100, 3/0164,
3/0189, 3/0253, 3/0465, 3/0470, 3/0614,
3/0916, 3/1223, 3/1641, 3/2052, 3/3233,
3/3548, 3/4562, 3/4692, 4/0823, 4/0844,
4/0921, 4/0926, 4/1659, 4/2511, 4/2517,
4/2578, 4/3880, 4/4395, 4/4720, 5/0465,
5/1150, 5/1188, 5/1209, 5/1469, 5/1706,
5/1767, 6/0124, 6/0664, 6/0695, 6/0702,
6/1038, 6/1307, 6/1350, 6/1397, 6/2939,
6/3431, 6/3515, 6/3558

3. *zf.* Bir sefer, bir kez, bir seferde.

b. 1/0506, 1/1670, 1/1672,
1/1675, 1/1676, 1/1679, 1/1680, 1/1972,
1/3400, 1/3485, 1/3488, 1/3868, 2/0444,

2/0817, 2/1600, 3/0701, 3/0742, 3/1151,
3/1158, 3/1161, 3/2132, 3/2954, 3/2992,
3/3425, 3/3571, 3/4217, 3/4217, 3/4337,
3/4364, 3/4441, 3/4817, 4/0380, 4/0839,
4/0863, 4/1414, 4/1697, 4/1698, 4/4509,
4/4604, 5/0556, 5/1307, 5/1475, 5/1682,
5/1821, 5/1876, 5/2000, 6/0397, 6/3310,
6/3384, 6/3458, 6/3542

*

bir bolza (bir bolza ... bir bolza)
ya ... ya

b. 1/0669, 1/0670, 1/0684,
1/0685, 1/0779, 1/0780, 1/1197

bir eves bağ. Eğer.

b. 1/0236, 1/0241, 1/0311,
1/0629, 1/1586, 1/2213, 1/2222, 1/2751,
1/2754, 4/3637, 4/3646, 5/1286, 6/3196

bir kaş Az, biraz.

b. 2/0595

bir katap zf. Bir sefer, bir kez, bir karesinde.

b. 1/3106, 1/3338, 5/0064

birden biree çok/birden biree çok Eksiksiz, ayrıntılı olarak.

b. 3/0265, 3/4528, 3/4733,
3/5015, 4/2484

[=460]

bir iyi sf. Bir iki; çok değil.

b. 5/0914, 5/0916

[=2]

bir-daa zf. Bütünü, tamamıyla.

b. 3/3152, 5/1154

[=2]

birde birde (birde... birde) bağ. bir ... bir..

b. 3/2717, 3/2718, 3/3621,
3/3623, 6/2412, 6/2413

[=6]

biree 1. zm. Bir, biri, birisi.

b. 3/0265, 3/4528, 3/4733,
3/5015, 4/2484

b.+ni 3/1083

b.+neer 1/3531

b.+ner 1/3333

b.+zi 1/3337, 1/3538, 1/3707,
1/3710, 3/0544, 3/0545, 3/0697, 3/2073,
3/2498, 3/3099, 3/3884, 3/3885, 4/3218,
4/3219, 4/5269, 5/0505, 5/0506, 5/0548,
5/0593, 5/2670, 5/2671

b.+zin 5/2659

b.+zi-bile 1/1304, 1/1367, 1/1408,
1/3240, 1/3245

b.+zin 1/0960, 1/1473, 3/3263,
5/2655, 5/2656, 5/2660, 6/1780

b.+zinden 5/0169

b.+zini 1/1530, 3/0958, 3/3097,
5/0691, 5/0692, 5/2153, 5/2155, 6/2036,
6/2038, 6/2040

2. *zf.* Birncisi, ilk olarak.

bireede 1/2455, 5/1666, 5/2711

[=56]

biriktir *zf.* Birlikte, bir olarak, bir arada.

b. 6/0039, 6/0120, 6/3116, 6/3141

[=4]

biriktir- Birleştirmek.

b.-ip 6/0099

[=1]

bis I. zm. 1. Biz; I. çokluk kişi zamiri.

b. 1/2478, 2/1081, 2/1130,
3/0211, 3/0716, 3/0857, 3/1320, 3/1356,
3/1965, 3/4510, 4/0399, 4/0409, 4/0413,
5/1952, 5/2109, 5/2118, 5/2205, 6/0451,
6/0466, 6/1338, 6/1385, 6/1429, 6/2145,
6/2174, 6/2291, 6/2317, 6/2443, 6/2471,
6/2736

b.-daa 1/1007, 3/5003, 4/1270

b.-le 4/4824

b.+te 6/0592

b.+ten 1/3653

b.+ter 5/2234

b.+ti 1/3576

b.+ti-daa 4/0411

b.+ti 1/1272, 1/1279, 1/2481,
1/2515, 1/2526, 1/2985, 1/3583, 1/3585,
1/3607, 1/3631, 1/3657, 1/3817, 2/1101,
2/1124, 3/0262, 3/0287, 3/0856, 3/1318,

3/1691, 3/1920, 3/2064, 3/4470, 4/3013,
4/3501, 5/0718, 5/0760, 5/0787, 5/0797,
5/0805, 5/0811, 5/0832, 5/1839, 5/2085,
6/1219, 6/2732, 6/3278, 6/3344, 6/3358,
6/3422, 6/3433, 6/3504, 6/3517, 6/3599,
6/3610

2. Fiil çekimlerinde 1. çokluk kişi.

b. 1/0983, 1/0987, 1/0988,
1/0992, 1/1007, 1/1008, 1/1070, 1/1149,
1/1158, 1/1159, 1/1747, 1/1808, 1/1901,
1/1912, 1/2480, 1/2778, 1/3217, 1/3219,
1/3729, 1/3731, 1/3734, 1/3865, 2/0669,
2/0907, 2/0910, 2/0914, 2/0928, 2/1082,
2/1131, 2/1186, 2/1186, 3/0191, 3/0397,
3/0401, 3/0717, 3/1091, 3/1112, 3/1505,
3/1511, 3/1515, 3/1833, 3/1867, 3/1868,
3/2085, 3/2305, 3/2307, 3/2500, 3/2627,
3/2659, 3/4069, 3/4075, 3/4162, 3/4703,
3/4808, 3/4809, 3/4817, 3/4866, 3/4902,
3/5003, 4/0400, 4/0469, 4/1255, 4/1256,
4/1861, 4/1863, 4/1879, 4/1942, 4/1944,
4/2137, 4/3343, 4/4780, 4/4783, 4/4824,
5/0080, 5/0362, 5/1464, 5/1875, 5/1954,
5/2164, 5/2207, 6/0305, 6/0466, 6/0467,
6/0552, 6/1338, 6/1345, 6/1346, 6/1385,
6/1392, 6/1393, 6/1429, 6/1904, 6/1908,
6/2020, 6/3530, 6/3762

3. Bildirme yapılarında I. çokluk kişi.

b. 1/1009, 1/1069, 1/3816,
2/0968, 2/1080, 4/1264, 4/1893, 5/1403,
5/1403, 5/1406, 5/1450, 5/2159, 5/2159,
5/2206, 6/0448, 6/1217

[=194]

bis II. is. Kesici aletlerin keskin tarafı.

b.+i+(bizi) 4/0274, 4/0278,
4/0286

b.+in+(bizin) 1/1475, 1/1814,
1/2877, 1/3881, 1/3943, 3/4954, 6/2749

b.+inde+(bizinde) 4/1203

b.+inden+(bizinden) 1/3323

b.+inge+(bizinge) 1/0019,
1/0412, 1/0420

b.+inden+(bizinden) 4/0731

[=16]

bistig sf. Keskin, sivri, kesici.

b. 2/1554, 4/0271, 4/2002,
5/0341, 5/0342, 5/0351, 5/1398, 5/2156,

5/2407, 6/0121, 6/1453, 6/1593, 6/1635,
6/1677, 6/2748

[=15]

bistii *zm.* Bizim, bizimki.

b. 3/1955, 3/2082, 3/2152, 3/2207

[=4]

biyee *sf.* Eskiden, uzun zaman önce.

b. 6/0214, 6/3258, 6/3399,
6/3410, 6/3473

[=5]

biyeede *zf.* Önce, önceden.

b. 1/3881, 4/4452, 4/4778, 4/4784

[=4]

biyeedeği *sf.* Önceki, daha önceki, geçen.

b. 4/3169

[=1]

biyeegi *sf.* Önceki, adı geçen.

b. 1/2111, 1/2715, 1/2975,
1/3578, 2/0184, 2/0246, 2/0269, 2/0274,
2/0313, 2/0337, 2/0376, 2/0397, 2/1303,
2/1558, 6/1062, 6/2911, 6/3169, 6/3268,
6/3336, 6/3487

b.-le 1/2898, 2/0149, 2/0212,
4/0820, 4/2596, 6/0907

*

biyeegi heveer Önceki gibi.

b. 2/0118, 3/3039

[=28]

biyeegizi *zm.* Önceki, daha önceki.

b. 4/1722

b.+nden 2/0503, 6/2913

b.+nden-daa 4/2544

[=4]

biyeeki *sf.* Önceki, deminki, adı geçen.

b. 1/0724, 1/2661, 1/1516

b.+le 1/2895

[=4]

bo **1.** *zm.* Bu; işaret zamiri.

b. 1/0356, 1/0367, 1/0952,
1/1022, 1/1190, 1/1204, 1/1207, 1/1214,

1/1280, 1/1314, 1/1604, 1/1975, 1/2513,
1/2524, 1/2573, 1/2636, 1/3266, 1/3285,
2/0480, 2/0750, 2/0792, 2/1059, 2/1077,
2/1410, 2/1419, 2/1542, 3/0094, 3/0134,
3/0146, 3/0293, 3/0474, 3/0626, 3/0927,
3/0932, 3/1297, 3/1517, 3/1673, 3/1668,
3/2262, 3/2352, 3/2462, 3/2987, 3/2988,
3/3063, 3/3631, 3/3889, 3/3995, 3/3997,
3/4175, 3/3926, 3/4150, 3/4328, 4/0086,
4/0257, 4/0739, 4/2855, 4/0809, 4/0852,
4/1066, 4/1113, 4/1150, 4/2355, 4/3495,
4/3950, 4/4576, 4/4819, 4/4843, 4/4870,
4/5042, 4/5061, 4/5316, 5/0065, 5/0069,
5/0092, 5/0171, 5/0209, 5/0599, 5/0707,
5/0785, 5/0945, 5/1193, 5/1312, 5/2341,
5/2404, 5/2425, 6/0526, 6/0689, 6/0690,
6/1012, 6/1058, 6/1102, 6/1110, 6/1123,
6/1135, 6/1220, 6/1576, 6/1791, 6/3320,
6/3322, 6/3328, 6/3396, 6/3399, 6/3470,
6/3608, 6/3610, 6/3619, 6/3627

b.-daa 1/0272, 1/0286, 1/2703,
1/2709, 1/2967, 3/0474, 3/1637, 3/3186,
3/3966, 6/3125

b.-dur 1/1198, 1/3680, 1/3681,
3/2507, 3/4161, 4/1274, 5/0360, 5/0544,
5/2619, 6/1462

b.+dan+(moon) 1/1147, 1/1336,
1/1556, 1/2746, 2/0362, 3/0878, 3/1234,
3/4290

b.+duva 3/1925

b.+ga+(maṇṇaa) 1/1247, 4/2514

b.+ga+(maa) 4/2735

b.-la 3/0800, 3/0907, 4/4917,
6/1561,

b.+nu+(monu) 1/0108, 1/0671,
1/0805, 1/0915, 1/2081, 1/3515, 3/3687,
3/4964, 4/2755, 4/3017, 5/0274, 5/0436,
5/0575, 5/0866, 5/0886, 5/1112, 5/1256,
5/1470, 5/1626, 5/1886, 5/2075, 5/2082,
5/2087, 5/2108, 5/2239, 5/2369, 5/2525,
5/2533, 5/2661

b.+nuṇ+(moon) 1/1500, 2/0198,
2/0311, 3/0792, 3/1233, 3/2013, 3/2199,
3/3063, 3/3173, 3/3481, 3/4965, 4/3042,
5/0599, 5/0612, 6/3558

b.+nuṇ-bile+(moon) 1/0938,
3/3483, 3/4961

b.+nuṇ-bile-daa+(moon) 4/5066

"bo" zamirinin iyelik ekleri ile kullanımları:

bolarıñ 6/3532

boozu 3/0111, 3/0112, 3/0113, 3/0114

boozun 3/0117

moogar 3/2592

moonar 4/1347, 6/1782, 6/2078, 6/2218, 6/2366, 6/2523, 6/2643

moozun 3/2013, 3/3481

moozunga 1/1500

2. sf. İşaret sıfatı; bu.

b. 1/0242, 1/0289, 1/0296, 1/0298, 1/0302, 1/0302, 1/0370, 1/0411, 1/0420, 1/1215, 1/1323, 1/1339, 1/1396, 1/1412, 1/1447, 1/1668, 1/1670, 1/1690, 1/1964, 1/2335, 1/2551, 1/2807, 1/2811, 1/3323, 1/3438, 1/3506, 1/3657, 1/3692, 1/3972, 2/0173, 2/0176, 2/0293, 2/0295, 2/0855, 2/1262, 2/1399, 3/0157, 3/0287, 3/0536, 3/0749, 3/0827, 3/0879, 3/0934, 3/1011, 3/1109, 3/1176, 3/1304, 3/1329, 3/1329, 3/1419, 3/1603, 3/1640, 3/2008, 3/2221, 3/2307, 3/2499, 3/2706, 3/2765, 3/3186, 3/3531, 3/3534, 3/3790, 3/4005, 3/4017, 3/4144, 3/4172, 3/4278, 3/4470, 3/4514, 3/4574, 3/4859, 4/0362, 4/0390, 4/0408, 4/0410, 4/0489, 4/0530, 4/0598, 4/0847, 4/0918, 4/1329, 4/2239, 4/2881, 4/3011, 4/3154, 4/3245, 4/3760, 4/4456, 4/4743, 4/4866, 4/5145, 4/2539, 4/4556, 4/4594, 5/0117, 5/0488, 5/0496, 5/0605, 5/0608, 5/1286, 5/1350, 5/1356, 5/1839, 5/1957, 5/2092, 5/2318, 5/2352, 5/2398, 5/2399, 5/2403, 6/0183, 6/0459, 6/0882, 6/0883, 6/0898, 6/0936, 6/1125, 6/1187, 6/1315, 6/1358, 6/1361, 6/1405, 6/1586, 6/1670, 6/1795, 6/2061, 6/2080, 6/2222, 6/2368, 6/2525, 6/2579, 6/2648, 6/3002, 6/3085, 6/3192, 6/3325, 6/3476, 6/3491, 6/3557, 6/3563

3. zf. Böyle, işte böyle.

b. 6/2104, 6/2391, 6/2557, 6/2602, 6/2678

*

bo hire Bu kadar.

b. 5/0538, 5/0546, 5/0590, 5/1687

bo hün Bugün.

b. 1/0594, 3/3549, 4/5221, 5/0450, 5/2040

moon songaar Bundan sonra, sonra.

m. 1/1147, 1/1716, 1/3320

[=364]

bo-la 1. zm. Bu, işte bu.

b. 2/0813, 3/0212, 3/0411, 3/2036, 3/3967

b.-dır 3/4305

2. zf. Birden, ansızın.

b. 6/0908, 6/2594

3. zf. Sürekli, devamlı olarak.

b. 1/0974, 1/1176, 5/1606, 6/1900

4. e. Cümle sonlarında pekiştirici olarak kullanılır.

b. 5/1826, 5/1885

[=14]

boda- 1. Düşünmek.

b.-ar+(1) 3/2947

b.-p 3/2957, 3/3158, 3/4959, 6/0944, 6/2997

b.-p çoru- 3/2264, 6/1283

b.-p olur- 2/0790, 2/1351, 2/0781, 3/0438, 4/3423,

b.-p or- 1/0678

b.-va 3/0718

2. (-Ar boda/-Ar dep boda- şeklinde) diye düşünmek, aklından geçirmek, yapmayı düşünmek, istemek.

b. 6/0602

b.-arı 3/1024

b.-gan+(1)+(bodaan) 1/2795, 3/1999, 6/3310, 6/3384, 6/3543

b.-gaş+(bodaaş) 1/0349, 1/1500, 1/1501, 3/0105, 3/0475, 3/0634, 3/0750, 3/0794, 3/1641, 3/1997, 3/2013, 3/3967

3/2994, 3/4548, 3/4575, 6/2954

b.-gaştarnıñ 6/0632

b.-p 1/2506, 2/0237, 3/0783, 3/0784, 3/1084, 3/1556, 3/2988, 3/4341, 3/3483, 3/3909,

b.-p çıt- 3/0161
b.-p çoru- 6/3459
b.-p kel- 1/0781
b.-p olur- 1/0058, 1/0062, 1/0808, 2/0787, 2/0794, 2/0814, 3/0442, 3/1639
b.-p tur 3/3477, 4/1530, 4/1715, 6/2965
b.-p tur- 1/0660, 1/2198, 6/0561
b.-y-dır 1/1127, 1/1128
 3. Hatırlamak, anımsamak.
b.-p olur- 1/3170, 1/3401
 [=73]
bodagan is. Deve yavrusu.
b.+ından 4/1117
b.+na 4/2087
 [=2]
bodagannıg sf. Yavrusu olan deve.
b. 4/1116
 [=1]
bodal is. Düşünce, fikir.
b. 3/0513, 3/1032
b.+ınga 1/3409
 [=3]
bodal-sağıs is. Düşünce, fikir, niyet.
bodal-sağışka kir- Akla gelmek.
b.+ınga+(b.-sağıjınga) 1/0039, 1/0662, 1/3181, 1/3411
b.+ınga+(b.-sağıjınga) 1/0876, 1/3178
 [=6]
bodaldıg sf. Bir düşüncesi, niyeti olan.
b. 3/1602
 [=1]
bodan- Düşünmek.
b.-dın 4/5142
b.-gaş 5/1113, 5/1600, 6/1189
b.-ıp 1/0661, 1/0657, 2/0045, 2/0049, 3/0742, 3/0746, 3/1032, 3/1487, 3/2974, 3/2976, 3/4543, 5/1313

b.-ıp tur 2/0516, 3/0473, 3/1167, 3/2134, 3/2396, 6/1011, 6/1058
b.-ıp çıt- 1/3347, 1/3348, 2/0538, 6/1036, 6/1044
b.-ıp kel- 1/0037, 1/0677, 1/0788, 1/3408, 3/0434, 5/1691, 6/1018
b.-ıp olur- 1/0116, 1/0222, 1/0792, 1/0878, 1/2338, 1/3176, 1/3177, 3/0100, 3/0449, 3/0599, 3/0638, 3/2982, 5/2267
b.-ıp olurup tur 1/0032
b.-ıp olurup ber- 1/0051
b.-ıp-tır 2/0563
b.-mastı 3/3158, 3/4959
 *
iştinde bodan- Kendi kendine düşünmek.
b.-gaş 5/2477
 [=54]
bodangıla- Düşünmek, düşünüp durmak.
b.-p olur- 3/0513
 [=1]
bodan- şiren- Düşünmek; iyice, dikkatlice düşünmek.
b.-ıp olur- 3/2167
 [=1]
bodara- Yayılmak, ortaya çıkmak.
b.-ar+(1) 1/0775
b.-gan+(2)+(bodaraan) 4/2227, 4/2229
 [=3]
bodattın- Düşünmek, kendi kendine düşünmek.
b. 4/3730
b.-gaştın 4/2590
b.-ıp çıt- 4/2579
 [=3]
bodunda zf. Süresinde, zarfında, içinde.
b. 1/0844, 1/0918, 1/3072, 1/3076
 [=4]
bog- 1. Öldürmek (yemek üzere hayvanı).

b.-up+(boop) 6/2758, 6/3559,
6/3682

2. Bent çekmek.

booy 3/0229, 3/4299

[=5]

bogba *is.* Tay.

b. 2/1631, 3/0226, 3/0292,
3/4347, 4/1991, 4/3481, 4/4370, 4/4642,
6/2931, 6/3317, 6/3338

b.+nı 4/2526, 4/2543, 4/4567,
4/4850

b.+nıy 2/1408, 4/2505

b.+zı 4/3042

b.+zı-bile 4/2521

b.+zın 2/1415, 4/2550, 4/4415,
4/4707

b.+zından 4/2006, 4/2200,
4/4422, 6/3388

b.+zinga 2/1413, 6/3389

[=28]

bogba-çavaa *is.* Tay, taylar.

b. 6/1321, 6/1368, 6/1412

[=3]

bogbalıg *sf.* Tayı olan.

b. 4/2175

[=1]

Bogda Buda; Tanrı, yaratıcı.

b.+nıy 5/1265, 5/2584, 6/2758,
6/3571, 6/3681

[=5]

boja-hoytpak *is.* Sütün ekşitilmesiyle
elde edilen besin(ler).

b. 3/0825, 3/1291, 3/1309,
6/1322, 6/1369, 6/1413

b.-daa 3/0844

b.+ı+(b.-hoytpaa) 3/0837

b.+ın+(b.-hoytpaan) 3/1680

[=9]

bojaş *is.* Tek bir seferde gerçekleşen bir
hareketi ifade eden yansıma söz.

b. 1/1882, 1/1883

[=2]

boju- Doğurmak.

b.-gan+(1)+(bojaan) 1/0133,
1/1239, 1/1246, 4/0257, 6/3361, 6/3437,
6/3520

b.-p al- 2/1299, 3/0082, 3/0084,
6/0666

b.-p-daa tur- 4/0250

b.-p-la al- 5/2292

b.-p tur- 1/0132, 4/0261, 4/0254,
4/0269

b.-pkan 6/3291

b.-ur+(1) 3/3471

b.-ur+(2) 3/3466

[=20]

bok-sak *is.* Pılı pırtı, eşya.

b. 6/1160

b.+ıy+(bogun-sağıy) 5/0566

[=2]

bol- 1. Olmak, gerçekleşmek, meydana
gelmek.

b.-baan+(1) 3/1000, 3/1000,
3/1401, 3/1490

b.-baay 3/2192, 3/2276

b.-bas+(1) 1/0780

b.-du 1/0360, 1/0573, 1/1096,
1/2524, 1/3438, 2/0463, 3/1085, 3/1400,
3/1494, 3/1831, 3/2084, 3/2154, 3/2209,
4/0101, 4/0102, 4/0103, 4/0126, 4/0374,
4/0852, 4/2389, 4/3793, 4/5156, 5/1193,
6/1258, 6/1333, 6/1379, 6/1423, 6/3645

b.-gan+(1) 2/0537, 3/0997,
3/1489, 3/2544, 3/3039, 3/4257, 4/0205,
6/0158, 6/0967, 6/3694

b.-ganda 1/1746

b.-gan-dır 1/2747, 3/3426,
4/0517

b.-gay 1/2074, 3/2191, 3/2275

b.-gay-la 3/1905

b.-gu deg 1/2442

b.-u ber- 1/3875, 2/0599, 4/0734,
4/0750, 4/0843, 4/2670, 4/5163

b.-up+(boop) 4/0716, 4/4394,
5/1953, 5/1989

b.-up-tur+(booptur) 1/3352

b.-ur+(1) 1/0047, 1/1923, 1/1926,
1/2076, 2/0936, 2/0937, 2/0940, 2/1185,
2/1203, 3/2155, 3/2158, 3/2210, 4/0136,
5/0237, 5/1756, 5/1928, 5/2019, 5/2200,
6/0539, 6/0540, 6/2083, 6/2221, 6/2371,
6/2530, 6/2647

b.-ur+(1)+(boor) 3/1562, 4/0199,
4/0817, 4/1149, 4/3882, 4/4073, 4/4214,
4/4873, 5/1538, 6/1534

b.-ur-daa 4/5146

b.-ur-dur 1/0325

b.-urga+(boorga) 6/3650

b.-urul+(boorul) 5/1842

b.-urun+(boorun) 1/0868,
3/3199

b.-uulu 2/0971

b.-za 6/1356, 6/2769

b.-zun 3/1904

2. (*isim+yardımcı fiil
kullanımları*) Bir şey olmak, bir nitelik
kazanmak; bir ad veya sıfatın belirttiği
durumu almak.

b. 1/0514, 2/0158, 2/1061,
3/2146, 3/2201, 3/2400, 3/3794, 3/3798,
4/1672, 4/1678, 4/1865, 4/1874, 4/3133

b.-baan+(1) 1/1805, 1/1808,
1/1847, 1/1899, 1/1901, 1/1909, 1/1910

b.-baan+(2) 5/0003, 5/0004

b.-bas+(1) 1/0515, 1/2000,
3/3069, 3/3076, 3/1566, 3/2199, 3/2424,
3/3791, 3/4263, 5/0756

b.-bas+(2) 1/1987

b.-bayn 3/1315, 3/4233

b.-du 2/1146, 2/1182, 3/0994,
3/1398, 3/1752, 3/1828, 3/1955, 3/2082,
3/2152, 3/2207, 3/2640, 4/1667, 4/2347,
4/3598, 6/1852, 6/1949, 6/2074, 6/2212,
6/2359, 6/2515, 6/2572, 6/2634, 6/2727,
6/2731, 6/2732

b.-du-la 3/1957

b.-dum 3/3342

b.-gan+(1) 1/1251, 1/1804,
1/1846, 1/1898, 1/1912, 1/3044, 1/3100,
1/3165, 3/0292, 3/0298, 3/0301, 3/0397,
3/4347, 4/0143, 4/0484, 4/1042, 4/1356,
4/4458, 5/0073, 6/2262

b.-gan+(2) 1/0428, 1/0453,
1/0455, 1/2310, 1/2381, 1/2382, 1/3306,
1/3800, 2/0218, 2/0326, 2/0382, 2/0383,
2/0520, 2/0521, 2/0799, 2/0800, 2/0809,
2/0810, 2/0952, 2/1425, 3/0029, 3/0030,
3/0297, 3/0299, 3/1100, 3/1102, 3/1188,
3/1506, 3/1507, 3/2415, 3/2417, 3/4076,
3/4078, 3/4753, 3/4754, 3/4779, 3/4922,
4/0770, 4/1433, 4/1436, 4/1587, 4/1622,
4/1971, 4/4427, 4/4730, 5/0331, 5/1230,
5/1231, 5/1407, 5/1408, 5/2743, 6/0047,
6/0059, 6/0068, 6/0508, 6/0597, 6/1452,
6/1456, 6/1457, 6/1480, 6/1481, 6/3708

b.-ganda 1/0658, 1/1255, 3/2459

b.-gan-dır 1/0521, 1/1850,
1/2061, 1/2429, 3/2672, 4/0597, 6/3460,
6/3544

b.-ganı 1/0243

b.-ganında 1/1146

b.-gay 5/0200

b.-gu deg 5/2172, 5/2173

b.-gujamçe 5/2037

b.-guje 5/2036

b.-u ber- 1/1110, 2/0330, 2/0505,
2/0570, 2/1308, 3/0245, 3/0296, 3/0487,
3/0492, 3/0721, 3/2267, 3/2351, 3/2361,
3/3209, 3/3420, 4/0311, 4/1115, 4/1124,
4/1481, 4/1525, 4/1681, 4/1683, 4/1691,
4/1908, 4/1915, 4/1929, 4/1932, 4/1934,
4/1964, 4/1975, 4/2463, 4/3119, 4/3441,
4/3754, 4/3849, 4/4307, 4/4310, 4/4340,
4/4681, 4/4685

b.-up+(boop) 1/0774, 1/0913,
1/1288, 1/1558, 1/1576, 1/1577, 1/1692,
1/2012, 1/2462, 1/2609, 1/2640, 1/2657,
1/2762, 1/2764, 1/2772, 1/2981, 1/2992,
1/3061, 1/3272, 1/3331, 1/3447, 1/3459,
1/3463, 2/0325, 2/0506, 2/0507, 2/0508,
2/1066, 2/1089, 2/1300, 2/1432, 3/0062,
3/0064, 3/0246, 3/0305, 3/0310, 3/0328,
3/0366, 3/0377, 3/0378, 3/0382, 3/0384,
3/0495, 3/1170, 3/1184, 3/1272, 3/1620,
3/1650, 3/1687, 3/2272, 3/2406, 3/2485,
3/2581, 3/2719, 3/2723, 3/2930, 3/3181,
3/3829, 3/4353, 3/3199, 3/3596, 3/3600,

3/3979, 3/4375, 3/4376, 3/4378, 3/4379,
3/4467, 3/4513, 3/4988, 3/5044, 3/5058,
4/0500, 4/0658, 4/0681, 4/1128, 4/1833,
4/1869, 4/1939, 4/1987, 4/1991, 4/3108,
4/3121, 4/3672, 4/3677, 4/3680, 4/4412,
4/4802, 4/4879, 4/5304, 4/5307, 5/0213,
5/0645, 5/0651, 5/0657, 5/0669, 5/0999,
5/1029, 5/1116, 5/1418, 5/1595, 5/2186,
5/2473, 5/2677, 5/2683, 5/2681, 5/2734,
6/0129, 6/0376, 6/0968, 6/0991, 6/1021,
6/1046, 6/1062, 6/1225, 6/1233, 6/1391,
6/1435, 6/1712, 6/1825, 6/2067, 6/3121,
6/3161, 6/3169, 6/3239, 6/3241, 6/3250,
6/3570, 6/3591, 6/3674

b.-up al- 1/3319, 4/4376

b.-up+(boop) al- 1/1276, 1/1283,
1/1285, 1/2713, 1/2926, 1/2937, 1/2948,
1/2990, 1/2994, 1/2996, 1/3660, 3/0807,
3/1035, 3/1449, 4/0509, 4/1917, 4/1936,
4/1996, 4/2716, 4/4901, 4/4929, 4/4952,
4/5409, 5/1437, 5/2169

b.-up+(boop) bol- 1/0313

b.-up-daa+(boop) 4/3700

b.-up+(boop) kel- 1/1268,
2/0350, 3/1156, 4/1885

b.-up şıda- 2/0511

b.-up+(boop) şıda- 2/0513

b.-up-tur+(booptur) 1/1253,
1/2768, 2/1429, 2/1434, 3/1422, 3/2260,
6/1477, 6/1491, 6/2914

b.-up tur- 4/2692

b.-up+(boop) tur- 1/0718,
1/1559, 1/2379, 5/1537

b.-ur+(1) 1/0272, 1/0312, 1/0323,
1/0324, 1/0367, 1/0513, 1/0779, 1/1727,
1/1730, 1/1862, 1/1865, 1/1930, 2/0425,
2/0426, 2/1363, 3/0620, 3/1317, 3/1782,
4/0247, 4/1076, 4/2698, 4/3078, 4/4464,
6/1344, 6/3267

b.-ur+(1)+(boor) 1/1329, 1/1330,
1/1381, 1/1382, 1/3736, 2/0295, 2/0379

b.-ur+(2) 2/0156, 2/1400, 2/1403,
2/1418, 4/0406, 4/1877

b.-ur+(2)+(boor) 1/0243, 1/0290,
1/0299, 1/0303, 3/4431

b.-ur-dur+(1) 1/0370

b.-urga+(boorga) 1/1160,
1/1163, 1/1535, 3/1602, 6/3015

b.-ur-la-dır 4/1131

b.-uru 3/0634

b.-urul 1/0286, 2/1411, 5/0613,
5/0615, 6/1494

b.-urum 1/2157, 1/2159, 1/2195,
1/2197

b.-urun 3/1831, 3/2084, 3/2154,
3/2209, 5/2727

b.-urun+(boorun) 3/4680

b.-urunga 2/0631

b.-uul 2/1004, 6/2735

b.-uulu 2/1012, 5/0697, 5/2394

b.-uyn 2/0157, 5/2389

b.-za 1/0640, 3/1090, 3/4445,
6/0517, 6/0519, 6/0522, 6/0524, 6/1513

b.-zumza 2/1577

b.-zun 1/3715, 1/3828, 1/3889,
1/3891, 1/3896, 1/3901, 2/1386, 3/1172,
3/1174, 3/1548, 3/1551, 3/2140, 3/2142,
4/4970, 5/2670, 5/2671, 6/0062, 6/0064,
6/0066, 6/0119, 6/1077, 6/1619, 6/1620,
6/1662, 6/1664, 6/1702, 6/1703, 6/1704,
6/1705, 6/2178

b.-zuğarza 5/0700

b.-zuğza 1/2751, 1/2754, 2/0795

b.-zuvussa 5/2238

boorlaan 6/2389

3. Olmak, geçmek (zaman).

b.-du 1/3689, 2/0638, 4/2642

b.-dum 1/3656

b.-gan+(1) 1/2648, 1/2656,
1/3403, 3/4243, 4/3148, 6/3345, 6/3423,
6/3505, 6/3600

b.-gan+(2) 5/1280, 5/2340,
6/3238, 6/3240

b.-ganda 3/0081, 6/0637

b.-gan-dır 6/2146, 6/2292,
6/2318, 6/2444, 6/2472

b.-gaş 1/0128, 3/3038, 3/3042,
3/3922, 6/2148, 6/2177, 6/2295, 6/2320,
6/2446, 6/2474

b.-guje 6/1300

b.-u ber- 4/0175, 4/0224, 4/2510, 4/2573, 4/2644, 4/3138, 4/3530

b.-up+(boop) 1/2167, 1/2202, 4/2490, 5/0730

4. Olmak, bulunmak, mevcut olmak.

b.-bas+(1) 4/3421

b.-baza 1/0670, 3/2276

b.-baza-daa 3/2192

b.-dum 3/3384

b.-uğar 1/2080

b.-up+(boop) 5/2073, 6/1669

b.-up-tur+(booptur) 6/3253

b.-ur+(1) 4/5174, 4/5210

b.-ur+(2) 4/2024, 4/2026, 4/2249, 4/2253, 4/4437, 4/4438, 4/4737, 4/4739

b.-za 2/0781, 3/2275 3/2276, 3/3550

b.-za-daa 3/2191

5. Olmak, gelmek (zaman).

b.-du 1/1783

b.-gan+(1) 3/3297, 4/1960, 4/3694

b.-gan+(2) 3/5008

b.-ganın 3/2343

b.-u ber- 3/3302, 4/0813, 4/3356, 4/3691, 4/4314

b.-up-daa+(boop) al- 4/4335

b.-ur+(1) 6/0218, 6/0220, 6/2130, 6/2131, 6/2427, 6/2428, 6/2618, 6/2619, 6/2706, 6/2707

b.-urga 3/3828, 4/3689, 4/3693

b.-urga+(boorga) 3/5009, 5/1458, 5/1461, 5/1752, 5/1754, 5/2131, 5/2132, 6/2271, 6/2272

b.-ur-la 4/0431

b.-urun+(boorun) 2/0736

6. *bolur* şeklinde, "olur, uygun, uygundur" tarzında müsaade ve onay anlamlarında kullanılır.

b. 1/2394, 3/4448, 4/1333, 4/1349, 4/3079, 4/3081, 5/2241, 5/2397, 6/2351

b.-dur 1/3085, 1/3087, 4/5178, 5/2524

b.-bas-tır 1/3085

7. *bolzun* şeklinde "iyi, pekâlâ" gibi anlamlarda kullanılır.

b. 3/3045, 4/4865, 4/4869

8. (*yardımcı fiil*) –p bol- birleşik fiili izni, müsaadeyi, yeterliliği ifade eder.

b.-bas+(1) 3/0748, 3/0841, 3/1311, 3/2122, 4/1402, 4/2495, 4/2494, 4/2497, 4/3228, 4/4533

b.-bas+(2) 1/0014, 1/0015, 1/0018, 1/0019, 3/0605, 4/2040, 4/0908, 6/0008, 6/0009, 6/0092, 6/0093, 6/0094, 6/0095, 6/1504, 6/1506, 6/3125

b.-bas-la 3/2951

b.-bastap 4/2499

b.-gan+(1) 3/0227

b.-gay-la 3/1690

b.-ur+(1) 2/1578, 3/0612, 3/0618, 3/0703, 3/0706, 3/0717, 3/0840, 3/1311, 3/1408, 3/1680, 3/1968, 3/4483, 4/1869, 4/3503, 6/1800

b.-ur+(1)+(boor) 1/0313, 3/1688, 3/4718, 3/4719

b.-ur+(2) 5/1151, 5/2270, 6/1086

b.-urdan+(boordan) 5/0514

b.-ur-dur 4/1861, 4/1942, 4/1944, 5/2190

b.-ur-la+(1) 3/4620

b.-uru+(booru) 5/0587

b.-zun 5/0295

9. Birleşik çekimli fiillerde ek-fiil fonksiyonunda kullanılır.

b.-du 3/3451

b.-dum 2/0425

b.-duğ 2/0426

b.-gan+(1) 1/0047, 1/0197, 1/1104, 1/3105, 1/3337, 1/3564, 1/3824, 3/0352, 3/0906, 3/1122, 3/1417, 3/1767,

3/2587, 3/2604, 3/3043, 4/1059, 4/3427,
4/4751, 4/5049, 5/2271, 5/2647, 6/1037,
6/1039, 6/1275, 6/1284, 6/1723, 6/1883,
6/2929, 6/3112, 6/3299

b.-gannar 1/3698

b.-up-tur 1/2261, 6/3040

b.-up-tur+(booptur) 1/0795,
1/0884, 1/1110, 1/1213, 1/1947, 1/2183,
1/2185, 1/2188, 1/2191, 1/2804, 1/3171,
1/3191, 1/3557, 2/0044, 2/0062, 2/0095,
2/0099, 2/0134, 2/0250, 2/0255, 2/0260,
2/0262, 2/0278, 2/0290, 2/1096, 2/1148,
3/0356, 3/0424, 3/0482, 3/0901, 3/1162,
3/1166, 3/1375, 3/1730, 3/1990, 3/2817,
3/3112, 3/3539, 3/3679, 3/3685, 3/4355,
3/4546, 4/0070, 4/0083, 4/0114, 4/0204,
4/0226, 4/0264, 4/0291, 4/0781, 4/0808,
4/0815, 4/0830, 4/0841, 4/0865, 4/0873,
4/0894, 4/0983, 4/1036, 4/1120, 4/1204,
4/1665, 4/1703, 4/1709, 4/1828, 4/1851,
4/1853, 4/1921, 4/1966, 4/1975, 4/2233,
4/2324, 4/2439, 4/2509, 4/2531, 4/2601,
4/2678, 4/2689, 4/2693, 4/3790, 4/3854,
4/3980, 4/4335, 4/4344, 4/4356, 4/4725,
4/4838, 4/4854, 4/4959, 4/4965, 4/5298,
4/5355, 4/5399, 5/1700, 6/0130, 6/0394,
6/0413, 6/0684, 6/0900, 6/1871, 6/1889,
6/2611, 6/2772, 6/2791, 6/3160

b.-up-turlar+(boopturlar)
4/0846, 4/0853

b.-ur+(1)+(boor) 6/0715

b.-zumza 2/0174, 2/0177

b.-zuŋza 2/0612

10. Ek-fiil fonksiyonuyla isim
cümleleri yapar.

b.-bas+(1) 5/2341

b.-bazık 6/2746

b.-du 1/0278, 6/0417

b.-dum 3/3453

b.-gan+(1) 1/0133, 1/0255,
1/0257, 1/0259, 1/0958, 1/1958, 1/1981,
1/2031, 1/2142, 1/2145, 1/2148, 1/2150,
1/2152, 2/0713, 3/0170, 3/0213, 3/0281,
3/0612, 3/0891, 3/0896, 3/0898, 3/0969,
3/0996, 3/0998, 3/1136, 3/1153, 3/1231,
3/1354, 3/1368, 3/1401, 3/1543, 3/1636,
3/2832, 3/2834, 3/2985, 3/3176, 3/3185,
3/3396, 3/3397, 3/3620, 3/4419, 4/0197,
4/0201, 4/0204, 4/3996, 4/5040, 5/1240,

5/1310, 5/1904, 5/1973, 5/1997, 5/2001,
5/2476, 6/0641, 6/0953, 6/0998, 6/1087,
6/1186, 6/1285, 6/1354, 6/1355, 6/1401,
6/1402, 6/1726, 6/1876, 6/2246, 6/2673,
6/2860, 6/2869, 6/2932, 6/2996, 6/2999,
6/3107, 6/3122, 6/3133, 6/3621, 6/3629

b.-gan+(2) 6/0971

b.-gan-dır 3/0606, 6/3385

b.-gannar 6/2025, 6/2520

b.-up-tur+(booptur) 1/0723,
1/0768, 1/0804, 1/0916, 1/1372, 1/1499,
1/1612, 1/1777, 1/1781, 1/1883, 1/1887,
1/2059, 1/2181, 1/2674, 1/2881, 1/3279,
1/3343, 1/3453, 1/3685, 2/0088, 2/0141,
2/0148, 2/0180, 2/0183, 2/0192, 2/0195,
2/0245, 2/0268, 2/0316, 2/0447, 2/0453,
2/0461, 2/0535, 2/0542, 2/0552, 2/0555,
2/0568, 2/0594, 2/0603, 2/0729, 2/1050,
2/1163, 2/1213, 2/1302, 2/1409, 2/1414,
2/1450, 2/1604, 3/0126, 3/0167, 3/0415,
3/0652, 3/0790, 3/1339, 3/1345, 3/1360,
3/2502, 3/2542, 3/2593, 3/3443, 3/3718,
3/3872, 3/4484, 3/4572, 4/0345, 4/1856,
4/1972, 4/2301, 4/2304, 4/2596, 5/1192,
5/1897, 5/2013, 6/0401, 6/0410, 6/0547,
6/0646, 6/0709, 6/0758, 6/0963, 6/0977,
6/0988, 6/1001, 6/1010, 6/1041, 6/1082,
6/1183, 6/1717, 6/1822, 6/1974, 6/1984,
6/1990, 6/2014, 6/2021, 6/2077, 6/2116,
6/2141, 6/2170, 6/2225, 6/2408, 6/2439,
6/2455, 6/2468, 6/2639, 6/2690, 6/2908,
6/3069, 6/3153, 6/3203, 6/3285, 6/3302,
6/3625, 6/3724

b.-up-turlar+(boopturlar)
4/0838

b.-ur+(1) 1/0357, 1/1873, 3/2546,
4/0406, 4/1298, 4/1311, 4/1390, 4/1394,
4/2657, 4/2661, 4/4475, 4/4481, 4/4754,
4/5045, 4/5069, 4/5112, 4/5190, 5/0245,
5/0277, 5/0442, 5/0623, 5/0854, 5/1590,
5/2023, 5/2025, 5/2576, 6/0212, 6/1081,
6/1220, 6/3260, 6/3262, 6/3324, 6/3327,
6/3475, 6/3478

b.-ur+(1)+(boor) 1/0333, 1/0347,
1/0824, 1/1022, 1/1044, 1/1515, 1/1591,
1/1604, 1/1658, 1/2492, 1/2613, 1/2724,
1/2725, 1/2735, 1/2742, 1/2925, 1/2937,
1/3596, 2/1507, 2/1515, 3/0815, 3/1081,
3/1669, 3/1855, 3/2181, 3/2261, 3/2680,
3/3994, 3/4582, 3/4597, 3/4641, 4/0773,
4/0972, 4/0976, 4/4987, 5/0720, 5/1154,

6/0255, 6/0256, 6/1177, 6/1754, 6/1755,
6/3401

b.-urul 6/1493

b.-urul+(1)+(boorul) 5/1064

b.-zumza 4/0747, 6/1014, 6/1016

b.-zuŋza 1/1391

11. Şart birleşik çekiminde kullanılır.

b.-za 1/0047, 1/0312, 1/0323,
1/0324, 1/2165, 1/2218, 2/0940, 3/0548,
3/0550, 3/0607, 3/0611, 3/0617, 3/1098,
3/1114, 3/1501, 3/1511, 3/1602, 3/1781,
3/2290, 3/2444, 3/2549, 3/2617, 3/2764,
3/2947, 3/4011, 3/4724, 4/0407, 4/0412,
4/1407, 4/2739, 4/2741, 4/3058, 4/3059,
4/3078, 4/3239, 4/4464, 4/4601, 4/4821,
4/5044, 4/5067, 4/5213, 4/5216, 5/0237,
5/0745, 5/1628, 5/1794, 5/2523, 5/2579,
6/0603, 6/0711, 6/0734, 6/0760, 6/0788,
6/0815, 6/1342, 6/1389, 6/1888, 6/2976,
6/2979, 6/3197, 6/3443, 6/3527

b.-zumza 3/0630, 3/0631, 3/0709,
3/0711, 3/2649, 4/0193, 4/0618, 4/2560,
4/3637, 4/3646, 5/1275, 5/1340, 6/0526,
6/0530

b.-zuŋarza 4/0317, 4/0326

b.-zuŋza 1/0159, 1/0417, 1/0424,
1/0437, 1/0513, 1/0515, 1/1262, 1/2448,
1/2599, 1/3484, 1/3491, 1/3498, 3/1866,
3/2291, 3/2957, 3/3262, 3/4618, 4/1391,
4/1395, 4/1866, 4/1875, 4/2557, 4/3224,
4/3650, 4/4998, 5/0747, 5/0833, 5/1620,
5/1695, 5/2276, 5/2279, 6/3084

*

baraan bol → baraan II.

b.-ur+(1)+(boor) 6/3762

çüü bolduŋ Ne oldu, ne oldun.

b. 4/2778

ıŋay bol- → ıŋay

b.-uptur+(booptur) 1/2040,
6/2989

b.-urga+(boorga) 1/1970,
3/0544, 3/2072, 5/2470

kayın boor/kayın bolur → kayın

b. 2/0631, 5/0569, 6/3014

pat boorda → pat

b. 3/4342

surag bol- → surag

b.-gan+(1) 1/3129, 3/3107

b.-uptur+(booptur) 1/2956

[=1360 (yardımcı fiil=1119)]

bolar zm. Bunlar.

b.+ga 3/4277

b.+nı 1/2556, 5/1854

b.+nıŋ 3/0104, 3/0117

b.+nıŋ-daa 6/1547

[=6]

bolat 1. is. Çelik.

b.+ı-bile-daa+(boladı) 4/0284

b.+tan 2/0709

2. sf. Çelik.

b. 1/2445, 1/2475, 3/0319,
4/1195, 4/5199, 5/0342, 5/1723, 5/2507,
6/0669, 6/0880, 6/1063, 6/1526, 6/1526

[=15]

bolçaŋ is. Süre, müddet.

b. 5/0769

b.+ı+(bolçaa) 3/2814

[=2]

bolçalıŋ → bolçaytılıŋ

bolçaŋlıŋ → bolçaytılıŋ

bolçatılıŋ → bolçaytılıŋ

bolçattılıŋ → bolçaytılıŋ

bolçaytılıŋ: bolçaytılıŋ bora tey
Görüşme, buluşma için ya da
birini veya bir şeyi gözlemek için
gelenen tepe, yüksek yer
anlamında kalıplaşmış destanlara
özgü kullanım.

b. (bolçalıŋ) 1/2354, 1/3047

b. (bolçaŋlıŋ) 1/0566, 1/0831,
1/0859, 1/3232, 1/3235, 1/3883

b. (bolçatılıŋ) 1/1425

b. (bolçattılıŋ) 1/0732

b. (bolçaytılıg) 2/0547, 2/0764, 3/0680, 3/0974, 3/1017, 3/1379, 3/1433, 3/1448, 3/1729, 3/2196, 3/4816, 3/4819, 3/4838, 3/4843

[=24]

boldur e. Yan cümleyi bağlayan edat olarak kullanılır.

b. 6/0133, 6/0180

boldur **iyin** Doğrulama, onaylama anlamları veren pekiştirici edat.

b. 5/0845

[=3]

bolgaattın- Yavaşlamak, dikkatli olmak.

b.-ıgar 4/0684

[=1]

bolgaş 1. bağ. Ve.

b. 3/0148, 3/0302, 3/0413, 3/0445, 3/0604, 3/1324, 3/2312, 3/2726, 3/2996, 3/3214, 3/3515, 3/3729, 3/4398, 3/4406, 3/4447, 3/4462, 3/4465, 3/4497, 3/4523, 3/4526, 3/4995, 5/0795, 6/0482, 6/0625, 6/0638, 6/0665, 6/1467, 6/2998

2. e. Sonra, -DAn sonra.

b. 3/1959, 3/4973, 6/0697, 6/2808, 6/2860

3. bağ. Sebep bildirir.

b. 1/3154, 3/3155, 3/3408, 3/4080, 3/4904, 6/0945, 6/0971

[=40]

bolgay e. Doğrulama, onaylama gibi anlamlar veren pekiştirme edatı.

b. 1/0620, 1/0780, 1/1148, 1/1669, 1/1747, 1/2045, 1/2414, 1/2447, 1/2459, 1/2477, 1/2480, 1/2606, 1/3312, 1/3387, 1/3808, 1/3882, 2/0488, 2/0518, 2/0561, 2/1364, 3/0141, 3/0145, 3/0156, 3/0747, 3/0843, 3/0847, 3/0853, 3/0871, 3/1031, 3/1115, 3/1233, 3/1317, 3/1429, 3/1893, 3/1967, 3/1974, 3/2022, 3/2164, 3/2262, 3/2445, 3/2448, 3/2450, 3/2529, 3/2627, 3/2641, 3/2643, 3/2650, 3/2787, 3/2986, 3/3147, 3/3268, 3/3314, 3/3605, 3/3774, 3/3776, 3/4013, 3/4318, 3/4512, 3/4963, 4/0395, 4/0400, 4/0414, 4/0431, 4/1020, 4/1023, 4/1064, 4/1262, 4/1264,

4/1389, 4/1390, 4/1394, 4/1397, 4/1401, 4/1592, 4/1596, 4/1607, 4/1842, 4/1956, 4/1982, 4/1985, 4/2257, 4/2586, 4/2788, 4/3080, 4/3082, 4/3334, 4/3337, 4/3341, 4/3543, 4/3551, 4/3603, 4/3632, 4/3953, 4/4251, 4/4267, 4/4451, 4/4475, 4/4561, 4/4602, 4/4637, 4/4744, 4/4824, 4/4842, 4/4867, 4/4871, 4/5104, 4/5413, 5/0080, 5/0084, 5/0297, 5/0362, 5/0364, 5/0366, 5/0517, 5/0607, 5/0611, 5/0623, 5/0685, 5/0752, 5/1432, 5/1630, 5/2181, 5/2351, 5/2516, 6/0460, 6/0541, 6/0542, 6/0818, 6/3337, 6/3369, 6/3411, 6/3435, 6/3488, 6/3563

bolgay **aan** Tahmin, ihtimal anlamları ifade eder.

b. 3/1638, 3/1999, 3/4010, 4/0954, 4/0978, 4/4477, 5/2306, 6/1151, 6/1854, 6/1951, 6/2076, 6/2215, 6/2362, 6/2518, 6/2575, 6/2637, 6/3371, 6/3447, 6/3495, 6/3532

[=154]

bolgay-la e. Olsun, öyle olsun, olur anlamlarında onaylama bildirir.

b. 1/0638

[=1]

bolgu: **bolgu deg** Mümkün, olur gibi, gibi.

b. 1/0670, 1/0685, 1/0669, 1/0684, 4/0073, 4/0075

[=6]

boluş- Korumak, savunmak, müdafaa etmek, yardımcı olmak.

b.-pazın 5/0447, 5/0448

b.-ur+(1)+(bolçur) 4/3659

[=3]

bolza e. 1.İse, olsa da.

b. 1/0237, 1/0241, 1/0329, 1/1195, 1/1344, 1/3744, 2/0197, 2/1403, 3/1082, 3/1689, 3/1965, 3/2582, 3/2679, 3/3146, 3/4186, 3/4189, 3/4333, 3/4343, 3/4512, 3/4705, 3/4784, 3/4785, 3/4786, 3/4961, 4/0141, 4/0143, 4/0905, 4/0907, 4/1011, 4/1116, 4/1545, 4/1649, 4/1730, 4/1811, 4/1812, 4/1814, 4/1819, 4/1934, 4/2087, 4/2089, 4/2095, 4/2097, 4/2102, 4/2110, 4/2112, 4/2587, 4/2589, 4/2821, 4/2915, 4/2989, 4/3013, 4/3074, 4/3077,

4/3158, 4/3161, 4/3428, 4/3503, 4/3662,
4/4401, 4/4472, 4/4476, 4/4482, 4/4555,
4/4568, 4/4787, 5/0022, 5/1286, 5/1542,
5/1905, 5/2399, 5/2404, 5/2580, 5/2582,
6/0515, 6/1167, 6/1238, 6/1439, 6/2197,
6/2344, 6/2504, 6/2746, 6/3144, 6/3278,
6/3322, 6/3476, 6/3496

b.-la 4/4623

b.-daa 4/2104

bolzumza 4/1344

bolzuŋza 3/2963, 3/4067, 4/1509,
4/1953, 4/4322

2. "İse, da/de" anlamlarında,
kendisinden sonra açıklama yapıldığında
kullanılır.

b. 1/0099, 1/0594, 1/0604,
1/0771, 1/1049, 1/1144, 1/1145, 1/1207,
1/1215, 1/1226, 1/1539, 1/1570, 1/1574,
1/1653, 1/2414, 1/2455, 1/2456, 1/2532,
1/2750, 1/2888, 2/0144, 2/0146, 2/0798,
2/0839, 2/0876, 2/0890, 2/1105, 2/1512,
3/0934, 3/2164, 3/2486, 3/2785, 3/3997,
3/4059, 3/4209, 3/4717, 4/0912, 4/0956,
4/1327, 4/1584, 4/1612, 4/1640, 4/1642,
4/2029, 4/2217, 4/2457, 4/2677, 4/3050,
4/3071, 4/3325, 4/3501, 4/3631, 4/4250,
4/4441, 4/4485, 4/4496, 4/4528, 4/4742,
4/5024, 4/5061, 5/0290, 5/0293, 5/0683,
5/0733, 5/0734, 5/1588, 5/1790, 5/1791,
5/2205, 6/0077, 6/0078, 6/0084, 6/0085,
6/0091, 6/0098, 6/0177, 6/0403, 6/0541,
6/0542, 6/0737, 6/1012, 6/1135, 6/1177,
6/1988, 6/2742, 6/2743, 6/2744, 6/3179,
6/3258, 6/3325, 6/3399, 6/3473, 6/3610

*

bir bolza → **bir**

b. 1/0669, 1/0684, 1/0685,
1/0779, 1/0780, 1/1197

indig bolza/indig-daa bolza →
indig

b. 1/0163, 1/0183, 1/0230,
1/0304, 1/0537, 1/1564, 1/2424, 1/2478,
1/2573, 1/2743, 1/3880, 2/0886, 2/0906,
2/0948, 2/1081, 2/1129, 2/1346, 2/1353,
2/1366, 3/0261, 3/0845, 3/1318, 3/1494,
3/1905, 3/2091, 3/2467, 3/2673, 3/4267,
3/4966, 4/0426, 4/0526, 4/0593, 4/0904,
4/0943, 4/0980, 4/1009, 4/1388, 4/1639,
4/2751, 4/2961, 4/2974, 4/3045, 4/3339,
4/3956, 4/4516, 4/4525, 6/0366

[=240]

boo is. Tüfek.

b.+nuŋ 4/3101

[=1]

book: book adaa ünl. Aniden olan bir
şeyden duyulan şaşkınlığı
ifade eder.

b. 3/0210

[=1]

boola- Vurmak, ateş etmek.

b.-y ber- 6/1174

[=1]

boom is. Uçurum, yar.

b. 2/1377

[=1]

boor e. 1. İfadeye "her hâlde, galiba,
olabilir" gibi anlamlar katar.

b. 1/1573, 1/2216, 1/2225,
1/2453, 1/2794, 1/3130, 2/0415, 2/0480,
2/0490, 2/0629, 2/0667, 2/0750, 2/0838,
2/1352, 2/1530, 3/0474, 3/0589, 3/0907,
3/0929, 3/1207, 3/1208, 3/1584, 3/2044,
3/2065, 3/2135, 3/3187, 3/3430, 3/3432,
3/3967, 4/3025, 4/3499, 6/1254, 6/3516

2. Söylenen sözü onaylama,
doğrulama gibi bakımlardan vurgular.

b. 1/0162, 1/0182, 1/0204,
1/0477, 1/0539, 1/0717, 1/1566, 1/1583,
1/1674, 1/1678, 1/1743, 1/2421, 1/2440,
1/2586, 1/2596, 1/2598, 1/2816, 1/3125,
2/0899, 2/1035, 2/1318, 3/0222, 3/0267,
3/0373, 3/0858, 3/0873, 3/1088, 3/1132,
3/1321, 3/1607, 3/1609, 3/1691, 3/2007,
3/2197, 3/2596, 3/2651, 3/4025, 3/4065,
3/4341, 3/4343, 3/4328, 3/4370, 3/4609,
3/4615, 4/0136, 4/0296, 4/0327, 4/0474,
4/0683, 4/0829, 4/1066, 4/1087, 4/1282,
4/1397, 4/1414, 4/1757, 4/1772, 4/1773,
4/1822, 4/1834, 4/2944, 4/2959, 4/3231,
4/3236, 4/3241, 4/3659, 4/4237, 4/4240,
4/4994, 5/0735, 5/0210, 5/1690, 5/2295,
5/2343, 5/2364, 5/2501, 6/0202, 6/0204,
6/0214, 6/0763, 6/0876, 6/0936, 6/1001,
6/1236, 6/3005, 6/3023, 6/3288, 6/3432,
6/3530, 6/3627

boorlaan 1/3182

3. Soru ve şüphe anlamları katar.

b. 1/0094, 1/0177, 1/0221, 1/0227, 1/0313, 1/0349, 1/0372, 1/0397, 1/0464, 1/1157, 1/1205, 1/1214, 1/1223, 1/1500, 1/1975, 1/2129, 1/2722, 1/2852, 1/3192, 1/3243, 1/3266, 1/3285, 1/3411, 1/3419, 2/0265, 2/0786, 2/1002, 2/1491, 3/0103, 3/0376, 3/0849, 3/0855, 3/0927, 3/1126, 3/1424, 3/1546, 3/1994, 3/2352, 3/2377, 3/3230, 3/3259, 3/3287, 3/3318, 3/3345, 3/3413, 3/3528, 3/3530, 3/3689, 3/3995, 3/4052, 3/4126, 3/4374, 3/4737, 4/0464, 4/0806, 4/0809, 4/0930, 4/1302, 4/1737, 4/1764, 4/1765, 4/1777, 4/1823, 4/2085, 4/2108, 4/2186, 4/2307, 4/2536, 4/2541, 4/2719, 4/2746, 4/2877, 4/3040, 4/3304, 4/4254, 4/4565, 4/4699, 5/0191, 5/0620, 5/0636, 5/0717, 5/0721, 5/0742, 5/0744, 5/0887, 5/0891, 5/1012, 5/1014, 5/1034, 5/1301, 5/2366, 6/0406, 6/0419, 6/0461, 6/0783, 6/1067, 6/1280, 6/1628, 6/1980, 6/2143, 6/2172, 6/2289, 6/2315, 6/2441, 6/2470, 6/2789, 6/3145, 6/3174, 6/3255, 6/3320, 6/3397, 6/3471, 6/3562, 6/3608, 6/3614, 6/3619, 6/3642

b.+ul 1/0662, 5/0750

*

boor çüve Tasdik, doğrulama bildirir.

b. 1/1005, 2/0132, 2/0518, 5/1027, 6/1145

ında çüü boor/çüü boor
ında/çüü boor onu → çüü

b. 3/1912, 3/2230, 3/2528, 4/0425, 6/0740, 6/0768, 6/0823, 6/0796, 6/0871

[=257]

boorda bağ. Başka, bundan başka, olmasından başka.

b. 4/0897, 5/0929

[=2]

boorga bağ. Sebep bildirir.

b. 1/1617, 1/1999, 1/2498, 1/3179, 1/3409, 3/0342, 3/0451, 3/2522, 3/3031, 3/3260, 3/4246

[=12]

boos sf. Gebe.

b. 2/1378, 4/0259, 6/0035, 6/0050, 6/0109

[=5]

boova is. Mayasız hamurdan ince açılarak hazırlanan ve yağda kızartılarak yapılan bir hamur işi.

b.-bile 2/1479

b.+zın 2/0976, 3/1193

[=3]

boova-boorzak is. *boova* (bkz. *boova*) ve *boorzak* (mayasız hamurdan yapılan ve yuvarlak parçalar hâlinde kızartılarak yapılan hamur işi); türlü hamur işleri; börek çörek.

b. 1/1002, 4/0477

b.+ı-bile+(b.-boorzaa) 4/3307

b.+ın+(b.-boorzaan) 1/1063, 4/0902, 4/2336, 4/2480

[=7]

boova-çigir → çigir-boova

booza- Gebe kalmak.

b.-p 5/2252

b.-y ber- 4/0082

[=2]

bora sf. Gri, kır, boz.

b. 1/3239, 1/3245, 2/1088, 3/0050, 3/0162, 3/0461, 3/2909, 3/3858, 4/0259, 4/0922, 4/1917, 4/1936, 4/2035, 4/2036, 4/2200, 4/2251, 4/5409, 5/0019, 5/0203, 5/0219, 5/0325, 5/0346, 5/1212, 5/1215, 5/1260, 5/1265, 5/1381, 5/1640, 5/1721, 5/2584, 6/0434, 6/0129, 6/642, 6/0705, 6/1561, 6/1731, 6/2758, 6/3247, 6/3571, 6/3588, 6/3637, 6/3681

bolçaytılıg bora tey → bolçaytılıg

b. 1/0566, 1/0732, 1/0831, 1/0859, 1/1425, 1/2354, 1/3047, 1/3232, 1/3235, 1/3883, 2/0547, 2/0764, 3/0680, 3/0974, 3/1017, 3/1379, 3/1433, 3/1448, 3/1729, 3/4816, 3/4819, 3/4838, 3/4843

[=65]

bora- Toza, toprağa bulaşmak.

b.-y 3/2075
[=2]

boraanmıg sf. Yağmurlu, yağışlı; yağıştan dolayı puslu, bulanık görünen.
b. 2/0727
[=1]

bora-bıdaa is. Sütü çorba.
b. 3/0825, 3/0837, 3/0844, 3/1291, 3/1309
[=5]

bora-toolay is. Boz renkli tavşan.
b. 3/2930, 3/3018
b.+ın 3/3031
[=3]

boraş- Bulanmak, belenmek, bulaşmak.
b.-kan+(1) 3/2643
[=1]

borbak sf. Yuvarlak, toparlak.
b. 1/1517, 1/1537, 2/0018, 3/0539, 3/1541, 3/3349, 3/4235, 5/1996, 5/2003, 6/0003, 6/3581
[=11]

borbağayın- Hareket etmek, devinmek.
b.-ıp+(borbağaynıp) 3/2733, 4/4503
[=2]

borbaş is. Yuvarlak ve benzeri şekilli şeylerin ani hareketini ifade eden yansıma söz.
b. kıldır 3/4884
[=1]

borta zf. Burada.
b. 3/4547
b.-la 4/4865, 4/4869
[=3]

boskaktıg sf. Kutsal, ilahi (?)
b. 5/1265
[=1]

boş is. Boş, serbest.

boş dag/tayga Diğerlerinden ayrı duran tek dağ.
b. 1/2091, 1/1346, 1/1353, 1/1359, 1/2099, 1/2112, 1/2119, 2/0340, 2/0374, 2/0522, 2/0762, 2/1179, 2/1428, 2/1488, 2/1501, 2/1513, 3/1076, 3/3414, 3/3419, 3/4883, 6/1020, 6/1050, 6/2208, 6/2511, 6/2356, 6/3058
aksı boş → aas
b. 4/4867, 4/4871
[=28]

bot zm. Kendi
b. 1/3713, 3/1236, 3/1613, 3/3926
b.-daa 5/0816
b.+ka 3/0101
b.+ta 3/0821, 3/1288, 3/1662
b.+tarı 1/1028, 3/0075, 4/0499, 4/0615, 6/0635
b.+tarı-bile 1/3163
b.+tarından 3/0241
b.+tarının 3/0234, 3/1355, 6/0633
b.+tarınar 1/2080
b.+tarınar-la 3/1979
b.+tuğ 3/1669, 3/4597, 5/0449, 5/0491, 5/0516
b.+u+(bodu) 1/0011, 1/1110, 1/1122, 1/1682, 1/1683, 1/1785, 1/1787, 1/1817, 1/1819, 1/2713, 1/3101, 1/3138, 1/3197, 1/3198, 1/3911, 1/3913, 2/0270, 2/0271, 2/0506, 2/0507, 2/0508, 2/0714, 2/1137, 2/1276, 3/0496, 3/0523, 3/0525, 3/0976, 3/0978, 3/1035, 3/1044, 3/1046, 3/1383, 3/1385, 3/1449, 3/1460, 3/1462, 3/2186, 3/2280, 3/2281, 3/2371, 3/2569, 3/2684, 3/2930, 3/3014, 3/3055, 3/3288, 3/3786, 3/3787, 3/3864, 3/4292, 3/4727, 3/4889, 3/4890, 4/0097, 4/0098, 4/1939, 4/2274, 4/3108, 4/3121, 4/4136, 4/4164, 4/4166, 4/4372, 4/4682, 4/4684, 5/0017, 5/0218, 5/0303, 5/0369, 5/1036, 5/1116, 5/1259, 5/1659, 5/1931, 6/0318, 6/0568, 6/0570, 6/0612, 6/0614, 6/0676, 6/1024, 6/1026, 6/1062, 6/1595, 6/1597, 6/1638, 6/1640, 6/1656, 6/1680, 6/1682, 6/1825, 6/1826, 6/1828, 6/2909, 6/3075, 6/3169,

6/3235, 6/3570, 6/3711, 6/3713, 6/3734,
6/3736, 6/3771

b.+u-bile+(bodü) 1/1164, 1/1520,
1/3587, 1/3617, 1/3634, 1/3745, 3/4069,
6/0668, 6/0879, 6/1249

b.+u-daa+(bodü) 4/1732

b.+ugar+(bodugar) 3/3993,
3/4280

b.+u-la+(bodü) 4/3118

b.+um+(bodum) 1/0099, 1/0511,
2/0151, 2/0152, 3/2677, 3/3174, 4/0988,
4/2265, 4/2712, 4/2715, 4/3639, 4/3641,
4/4242, 4/4244, 5/1456, 5/2037, 6/0131,
6/0494, 6/2777

b.+umnu+(bodumnu) 1/2220

b.+umnun+(bodumnun) 2/0464,
5/0606, 5/0610, 6/0486, 6/1493

b.+un+(bodun) 1/3709, 1/3711,
2/0140, 2/0279, 2/0703, 2/0726, 2/1278,
2/1525, 3/2982, 3/4055, 4/1321, 4/1341,
4/2078, 4/2081, 5/1354, 6/1182, 6/1542,
6/1558, 6/1573

b.+undan+(bodundan) 3/1426,
5/2073

b.+unga+(bodunga) 1/0600,
3/4021, 5/0054, 5/0056

b.+unun+(bodunun) 1/0879,
1/2715, 3/0454, 3/1947, 3/2820, 3/3151,
3/3214, 3/4498, 4/3386, 4/3974, 4/3989,
4/5041, 4/5362, 5/1335, 5/1377, 5/1749,
5/2714, 6/0229, 6/0386, 6/0503, 6/3217

b.+un+(bodun) 1/0406, 1/0467,
1/0520, 1/1195, 1/1318, 1/1319, 1/1344,
1/1391, 1/1518, 1/2449, 1/2600, 1/3291,
1/3292, 2/0487, 2/0651, 2/0795, 2/0871,
3/0815, 3/1296, 3/1503, 3/1656, 3/1838,
3/1853, 3/2047, 3/2290, 3/2397, 3/2616,
3/3986, 3/4038, 3/4127, 3/4128, 3/4235,
3/4582, 3/4641, 3/4764, 3/4790, 3/4813,
4/1509, 4/1953, 4/3943, 4/3958, 4/4321,
5/2367, 6/1438

b.+unar-la+(bodunar) 6/2823

b.+unarnı+(bodunarnı) 6/2823

b.+unđan+(bodunđan) 1/3896

b.+unga+(bodunga) 3/0440,
3/4406

b.+un-na+(bodun) 4/2122

b.+unnu+(bodunnu) 5/2367

b.+unnu+(bodunnu) 3/3263,
4/2069, 4/3254, 6/0198, 6/0200

b.+uvus+(boduvus) 6/3368,
6/3444, 6/3528, 6/3660

[=274]

bot-bodu ~ bot-bottarı *zm.* Kendileri,
birbirleri.

b. 6/1787

b.+n 3/1622, 6/1377, 6/1421

b.+nçe 1/1228

b.+nga 5/0522

b.+nga+(bot-bodunga) 6/1331

b.+vıska 2/1011

[=8]

bottug *sf.* Bedenli, vücutlu.

b. 4/4895, 6/0853

[=2]

bozaaga → bozaga 2.

bozaga 1. *is.* Kapı eşiği.

b.+mnı 4/0899

b.+zın 5/0929

2. sf. Büyük (taş, kaya).

b. 1/0320, 1/2483, 1/2517,
4/3301, 4/3563

b. (bozaaga) 4/3375

[=8]

bögün *zf.* Bugün.

b. 2/0353, 3/2537, 4/0526,
4/2773, 4/2779, 4/2900, 4/2956, 4/2975

[=8]

böktür- Bükme, eğme, yuvarlamak.

b.-üp bol- 5/0295

[=1]

böl- Yığmak.

b.-e 1/1165, 3/0227, 3/2703,
3/2721, 3/2979, 4/2192, 4/2208, 5/0565,
6/3568

b.-geş 3/2223

b.-üp 1/0074, 5/2687, 5/2689,
6/3753

b.-üp al- 6/3767

[=15]

böldün- Yığılmak, toplanmak.

b.-e ber- 4/4627

[=1]

böldünüş- Toplaşmak.

b.-üp+(böldünçüp) 6/3763

[=1]

böldür- Yıgdırmak, bir araya toplatmak.

b.-üp 3/4186

[=1]

böle-haara zf. Yığarak, toplayarak.

b. 1/1734, 1/1833, 1/2861,
1/3166, 3/2202, 3/2277, 3/2741, 4/2391,
6/1161, 6/2206, 6/2565

[=11]

bölge is. Mal, hisse, pay.

b.+zi 5/0168

[=1]

bölük sf. Bölük, grup.

b. 3/0896, 3/0897, 3/2979

[=3]

böödey sf. Küçük ve koni şekilli (çadır).

b. 4/4711

[=1]

bööilde- Döndürmek, çevirmek.

b.-geş+(bööildeş) 1/2299,
1/2300, 1/2301, 1/2302, 1/3298, 1/3299

b.-p 3/2387

b.-p bööldep 1/3383, 1/3792,
1/3793, 3/3800, 3/4108, 3/4933

b.-p kel- 3/1161, 3/2357

[=15]

bööldegile- Döndürmek, çevirip durmak.

b.-geş+(bööldegileş) 1/3794

[=1]

bööildeş zf. Kuşaksız, kuşaksız olarak.

b. 5/0305

[=1]

bööildeş- Dönmek, dönüp durmak.

b.-ip+(bööildejip) 3/1535, 3/2340,
3/4928

[=3]

bööşkünne- Tıkamak, kapatmak.

b.-p tur- 5/0602

[=1]

börgü → **bört**

bört is. Şapka, börk.

b. 3/4236, 6/3226

b. (bert) 3/4309

b.+terin 5/2229

b.+ü+(börgü) 6/1451

b.+ü-bile+(börgü) 3/1013,
3/1770, 4/4461, 6/3633

b.+ün+(börgün) 1/0446, 1/1416,
1/1453, 2/0347, 2/0807, 3/0317, 3/2924,
4/1034, 5/0344, 5/1603, 6/3224

b.+ünün+(börgünün) 1/0448,
1/1628, 1/1646, 2/0348, 3/0323, 3/4825,
3/4833, 3/4837

[=28]

börttüg sf. Şapkalı, börklü.

b. 2/1452, 3/1013, 3/1647,
3/1770, 3/3978, 4/4460, 5/0402, 6/0020,
6/3633

[=9]

börü is. Kurt.

b. 3/3552, 3/3556, 3/4671, 4/5190

b.+ge+(böree) 3/3564

b.+leri 4/5241

b.+nü 4/4905, 4/4927, 4/5223

b.+nün 1/0053, 1/0067, 3/2810

b.+zü 4/4913, 4/4924

b.+zün 3/2824, 4/4937, 4/5244

b.+zünçe 4/5226

*

börü bajı deg möngün at bajı deg aldın Değerli hediye.

b. 1/0799, 1/0814, 1/0910, 1/1058, 1/1662, 1/1706, 3/1863, 3/3489, 3/4494

börü çeen Binilen hayvana kızgınlık ifade eden bir kargış.

b. 6/1736

börüden kök, dilgiden kızıl Çok genç, güzel.

b.+den 5/0359

[=29]

böskektig sf. Göğüslü, göğsü olan.

b. 2/0031

[=1]

buduk is. Dal, budak.

b. 5/2343

b.+un+(buduun) 4/3048, 4/3070, 4/3249, 4/3369, 4/3509, 4/3566

b.+unda+(buduun) 4/3416

b.+un-daa+(buduun) 4/3388

[=9]

buduk-sadık is. Dal budak.

b.+ın+(b.-sadın) 1/1695

[=1]

buduktug sf. Dallı, budaklı.

b. 3/2510, 3/3907, 6/0239, 6/0324

b.+nuğ 3/0730, 3/4535

[=6]

budul- Yolunu kaybetmek, şaşırarak.

b.-ar+(2) 3/2626

b.-gan+(2) 3/0393

b.-up or- 3/3626

[=3]

budulçak sf. Belirsiz, anlaşılmaz.

b. 3/0718

[=1]

buga is. Boğa.

b. 1/1429, 1/1649, 1/1954, 1/2167, 1/2202, 1/2462, 1/2609, 2/1172,

2/1173, 4/1735, 4/1764, 4/1833, 4/2243, 4/2607, 4/3758, 6/1344, 6/1391, 6/1435

b.-la 6/2858

b.+lar 4/3677

b.+nı 4/3837, 6/2579

b.+nıg 2/0980, 4/3847, 4/3868, 5/0523

b.+zı 6/2593

[=27]

bugaılaştır zf. Boğa gibi.

b. 1/3250

[=1]

bugalaştır zf. Boğa gibi.

b. 1/2210, 1/3765, 3/1530, 3/2334, 3/4924

[=5]

bujar sf. Kötü, fena.

b. 4/0640

[=1]

bujurgançig sf. Sinirlendirici, öfkelenendirici.

b. 1/2586

[=1]

buk is. Kötü ruh, kötü güç, şeytan.

b. 3/0393

b.+um+(bugum) 4/4575

[=2]

bula is. Tabak.

b. 4/4059, 4/5402

b.+zın 5/1001

b.+zinga 5/0998

[=4]

bulaaş- hunaaş- Ele geçirmek, yakalamak, zorla almak.

b.-ıp+(bulaajıp-hunaajıp) 4/3333

[=1]

bulak is. Pınar, bulak.

b. 3/1941, 3/2698, 3/3964, 4/4158

[=4]
bulaktıg *sf.* Pınarlı, bulaklı.
b. 4/4546
 [=1]
bulan *is.* Mus (geyik).
b. 4/1185, 5/0032, 6/0065
 [=3]
bulannadı *zf.* Mus gibi (→ *bulan*).
b. 3/2335
 [=1]
bulanayın- Bakınmak, göz atmak.
b.-ıp+(bulanaynıp) 3/3533,
 3/3534
 [=2]
bulga- I. İtmek, itelemek, ittirmek.
b.-p 6/0838, 6/0923
 [=2]
bulga- II. Suya sokmak, suyun içinde
 sallamak.
b.-y 3/1941
 *
hol bulga- El sallamak.
b.-p 5/1605
 [=2]
buluğ *is.* Köşe, yer, kısım.
b.+unga 4/4707
 [=1]
bulut *is.* Bulut.
b. 1/2339, 3/4829, 4/4665
b.-daa 4/4696
b.+ka 1/2130
b.+ta 1/2127, 3/0309, 3/4354
b.+tar 1/2333, 4/2820, 4/2914,
 4/2988, 4/3962
b.+tarnı 4/2758
b.+tarnıg 4/1935
b.+tu 3/3846
b.+tuğ 4/3883

b.+u+(buludu) 4/1533, 4/1717,
 4/3976
b.+un+(buludun) 1/0449,
 1/0462, 2/0338, 4/0677, 4/0696, 4/0745,
 4/2967, 6/2123, 6/2701
b.+unga+(buludunga) 1/2169,
 1/2204
 [=31]
buluttug *sf.* Bulutlu.
b. 3/3906, 6/0238, 6/0323
b.+nuğ 3/0729, 3/4534
 [=5]
burgan *is.* 1. Tanrı, ilah.
b. 1/0774, 1/2144, 1/2187,
 2/0723, 2/0725, 2/6, 3/2829, 4/2227,
 4/2229, 5/2576
b.+ıng 3/4674
b.+nıg 1/1498, 5/1480, 5/1513
 2. Tanrı'nın simgesi olan biblo vb.
 araçlar.
b. 5/2105, 5/2161,
b.+ınıg 4/4023
b.+nıg 4/0705, 4/0721
 [=19]
burgan-dıvaajağ: **burgan-dıvaajağ**
oranı Cennet.
b. 6/0133, 6/0180
 [=2]
burtugayın- Tütmek, buram buram
 yükselmek.
b.-ıp+(burtugaynıp) kel- 3/1053
 [=1]
burtugayındır *zf.* Tüterek, buram buram
 yükselerek.
b. 6/0157
 [=1]
burtuğayın- Tütmek, buram buram
 yükselmek.
b.-ıp+(burtuğaynıp) 5/0213
 [=1]

burugayın- Tütmek, buram buram yükselmek.

b.-ıp+(burugaynıp) 3/0981, 3/1049, 3/1387

b.-ıp+(burugaynıp) kel- 1/3147, 3/0985, 3/1468, 3/1802

[=7]

buruladır *zf.* Tütmek, yükselmek.

b. 6/1600, 6/1643, 6/1685, 6/3739

[=4]

buruladı *zf.* Titreşerek, tüter gibi.

b. 5/0406, 5/1086

[=2]

burun *sf.* Eski, önceki (zaman).

b. 6/3433

[=1]

burunduktug *sf.* Burunluklu, dizginli; burunluğ, dizgini olan.

b. 6/2858

[=1]

burungaar *zf.* İleri, ileri doğru.

b. 2/0356, 2/0400, 2/0673, 2/0730, 3/4994

b. (burungaar) 3/3847, 4/0925

[=7]

burungu *is.* 1. Eski, kadim, önceki zaman.

b.+nuğ 1/0002, 2/2, 3/0003

b.+zunda 2/2

2. Güney, güneydeki.

b. çük 2/0876

b. (burungu) 3/4770, 6/0189

*

songu-burungu nazın Önceki ve sonraki hayat.

b. 5/2523

[=8]

buruğayın- Yükselmek, buram buram yükselmek.

b.-ıp+(buruğaynıp) 2/0277, 6/0577, 6/1831

b.-ıp+(buruğaynıp) çıt- 6/0984

b.-ıp-tır+(buruğaynıptır) 4/4713

b.-ıp+(buruğaynıp) tur- 2/1071

[=6]

buruğayındır *zf.* 1. Yükselerek, tüterek.

b. 6/0617, 6/1029, 6/3716

2. Hızlıca, hızlı hareket ederek.

b. 4/0705, 4/0722, 4/4024,

[=6]

burungaar → **burungaar**

burungu → **burungu**

bus- 1. Kırmak, parçalamak.

b.-a+(buza) 5/0959, 6/2911

b.-a+(buza) şap- 4/4863

b.-up+(buzup) 6/2888

2. Bozmak; çadır bozmak, toplamak.

b.-a+(buza) tırt- 5/1514

b.-kaş 5/2218

[=6]

bustug *sf.* 1. Puslu, buharlı.

b. 4/4715

2. **bustug çadır:** Çadır, ev.

b. 4/4714

[=2]

bujar *sf.* Pis, iğrenç, fena.

b. 4/4716

[=1]

but *is.* 1. Ayak.

b.+çe 3/2144

b.+tan 3/1158

b.+tarıvı 6/1424

b.+u+(budu) 1/0851, 1/1356, 1/2252, 1/2289, 1/3272, 1/3293, 1/3786, 3/1175, 3/2249, 4/2681, 4/2686, 5/1988, 6/1416

b.+u-bile+(budu) 4/0735, 5/0561, 6/2986

b.+un+(budun) 1/1625, 1/1701, 3/1162, 3/2125, 3/4420, 5/1244, 5/1291, 5/1388, 6/2980

b.+unçe+(budunçe) 6/3034

b.+unda+(budunda) 2/0284, 6/3007

b.+undan+(budundan) 5/2673

b.+unga+(budunga) 6/2960

b.+unuğ+(budunuğ) 5/1995, 6/2204, 6/2352, 6/2507

2. Ayak, dayak, destek.

b. 4/0434

b.+tu 4/0435, 4/0530, 4/0549

b.+unçe+(budunçe) 5/1030

*

but baji Ayak ucu.

b. 6/0429, 6/1780, 6/2895

[=45]

but-hol is. Ayak ve el.

b.+u-bile+(budu-h.) 4/4008

[=1]

butta- Yürümek, gitmek.

b.-p 3/2716

[=1]

buttug sf. 1. Ayaklı (organ).

b. 5/1932, 6/0184, 6/3110

2. Ayaklı (nesneler için).

b. 1/1626, 1/1634, 1/1642, 1/2409, 2/0584, 3/0959, 3/0965, 5/0934, 5/1067, 5/1071, 6/2754, 6/3677

[=15]

buu-haa zf. Hızlı, hızlıca, acele.

b. 6/0153

[=1]

buuk- sarık- Üzölmek, azap çekmek.

b.-kan+(2) 1/1342

[=1]

buur is. Erkek mus geyiği.

b. 3/0033, 3/1120, 3/2101, 3/4088, 4/3622, 5/0032, 5/0354, 5/0355, 5/0499, 5/0501, 6/2108, 6/2252, 6/2255, 6/2394, 6/2397, 6/2680, 6/2683

[=17]

buura is. Erkek deve, buğra.

b. 2/0636, 2/0760, 2/0770, 2/0773, 2/0821, 2/0827, 3/3229, 3/3230, 3/3267, 4/2084, 4/2157, 4/2168, 4/2330, 4/2343, 4/2404, 5/0187, 5/0263, 5/0392, 5/0396, 5/0398, 5/0399, 5/0408, 5/0579, 6/2114, 6/2136, 6/2164, 6/2262, 6/2282, 6/2308, 6/2406, 6/2433, 6/2462, 6/2859

b.+dan 4/2400

b.+ga 2/0819

b.+lar 4/3680

b.+nı 2/0652, 2/0820, 2/0822, 4/2050, 4/2146, 5/0399, 5/0409, 5/0600

b.+nıg 2/0775, 2/0818, 4/2114, 4/2120, 4/2135, 4/2180, 4/2371, 4/2394, 5/0183, 5/0524, 5/1747

b.+g 2/0681, 5/0231

b.+zı 2/0745, 3/3225, 5/0177, 5/0390

b.+zın 2/0829

b.+zınıg 2/0731, 5/0388

[=64]

buuralaştır zf. Buğra gibi.

b. 1/2211, 1/3251, 1/3766

[=3]

buurul sf. Kır renkli, ağarmış, boz.

b. 3/4631, 5/0213

[=1]

buylalıg sf. Burunluklu (deve).

b. 6/2859

[=1]

buzu- Saklanmak, gizlenmek.

b.-p+(buzup) 5/2320

[=1]

buzul- Kırılmak, parçalanmak.

b.-bas+(1) 4/1184, 6/0064

b.-bazın 1/0429

b.-gan+(2) 3/0365
b.-gan-na 4/5121
b.-up+(bustup) 4/2969
 [=6]
büdün 1. sf. Bütün, tüm.
b. 4/2763, 4/2787, 4/2827, 5/0826, 5/1153, 5/1552
2. zf. Bütün, bütün olarak.
b. 1/2766
büdün büdünü-bile Bütünüyle, tamamıyla.
b. 5/1573
 [=8]
büdünge zf. Bütün, bütün olarak.
b. 1/1501, 3/3406, 5/0826, 5/1571, 5/2725, 6/3575, 6/3683
 [=7]
büdür- Yapmak, etmek, meydana getirmek.
b.-gen+(2) 4/5063
b.-erge 6/2912
b.-geştin 5/1451
b.-üner 5/1483
b.-üp 1/0750, 1/2378, 1/3068, 5/2202
b.-üp al- 2/1031, 2/1395
b.-üp tur- 2/1382, 2/1392
 [=12]
büdüştüğ sf. Görünümlü, görünüşlü.
b. 4/2184
 [=1]
büdüü 1. zf. Gizli gizli, gizlice.
b. 4/5256, 6/0502, 6/0944, 6/2761
2. is. Büyü, sihir.
b.+zü-bile 4/5080
 *
büdüü bil- Sezmek.
b.-ip tur- 6/1882
b.-ir+(2) 5/2575

[=7]
bügü 1. zm. Bütün, tümü, hepsi.
b.+nü 3/0478, 3/0577, 3/1621, 3/2216, 3/2462, 3/2513, 3/2664, 3/2681, 3/2755, 3/3341, 3/3760, 3/4356
2. sf. Bütün, hep.
b. 3/1445, 3/3151, 4/1867, 5/1570
 [=16]
bülgür- Püskürmek, fışkırtmak.
b.-üp 5/0829, 5/1575
 [=2]
büree is. Boru şeklinde üflemeli bir müzik aleti.
b.+zin 1/0568, 1/0570, 1/0734, 1/0736, 1/0834, 1/0836, 1/0861, 1/0863, 1/2356, 1/2358, 1/3049, 1/3051, 3/4182, 3/4184
 [=14]
bürge- Çevrelemek, kaplamak, bürümek.
b.-p 4/3444
b.-y 5/2592
 [=2]
bürtük: bürtük bol- Ölmek.
b. 4/4464
 [=1]
bürü zm. Her, her bir.
b.+zünden 5/2725
 [=1]
bürün zm. Hep, tüm, tam, tamamen.
b. 3/0042, 3/0281, 3/0283, 3/0415, 5/2719, 5/2739
b.+ü-bile 1/0409, 1/0844, 5/1819, 5/1874
 [=10]
bürütke- Kaydetmek, kayıt altına almak.
b.-p 1/2378, 1/3068
 [=2]
büt- 1. Gerçekleşmek, olmak, yerine gelmek.
b.-er+(1)+(büder) 1/1138

b.-eril+(büderil) 1/1079
b.-küje 6/2797, 6/2798
b.-pes+(2) 5/0006
b.-sün 2/1037
b.-üp+(büdüp) kel- 2/0509
b.-üp+(büdüp) tur- 2/1183
 2. Bir şeyden yapılmak, oluşmak,
 herhangi bir yapıda olmak.
b.-ken+(1) 4/4650, 4/4651
b.-ken+(2) 2/0092, 2/0706,
 2/0709, 4/1627, 4/4675, 6/1460, 6/2846
b.-üp+(büdüp) 4/4343
 3. Olmak, oluşmak, yaratılmak,
 meydana gelmek.
b.-ken+(1) 4/0266, 4/0268
b.-ken+(2) 3/2178, 3/2179,
 4/0403, 4/0404, 4/0481, 4/0482, 4/0594,
 4/0595, 4/2230
b.-ken-dir+(2) 4/0630
b.-key 5/2473
b.-ken+(1) 1/2145, 1/2148,
 1/2150, 1/2152, 1/2183, 1/2185, 1/2188,
 1/2191
b.-ken+(2) 2/0372, 2/0723,
 2/1078,
b.-üp+(büdüp) tur- 2/5
b.-ken-ne 4/1709
b.-ken+(2) 2/0725, 3/3187
b.-üp+(büdüp) çoru- 2/0657
 4. İyileşmek, iyi olmak.
b.-e+(büde) 2/1641, 2/1643
b.-üp+(büdüp) 2/0137
 [=50]
büürek *is.* Böbrek.
b. 5/2055
b.-in+(büüreen) 5/0828, 6/1101,
 6/3577, 6/3581
 [=5]
büzecele- Kuşatmak.
b.-y 2/1500

[=1]
büzüre- İnanmak, güvenmek.
b.-p 3/4164
b.-ves+(1) 3/3262
 [=2]
büzüret- İnandırmak, ikna etmek.
b.-ip-tir+(büzürediptir) 3/4163
 [=1]
-Ç-
ça I. *is.* Yay.
ç. 1/0144, 1/0146, 1/0164, 1/0166,
 1/0184, 1/0187, 1/1615, 1/1812, 1/2015,
 1/2875, 1/3136, 1/3903, 1/3947, 2/0391,
 2/1215, 3/0285, 3/0320, 3/0982, 3/1036,
 3/1450, 3/1787, 3/1050, 3/1373, 3/1388,
 3/1465, 3/1734, 3/1800, 3/2029, 3/3855,
 5/0638, 6/0509, 6/0578, 6/0618, 6/0876,
 6/0902, 6/1030, 6/1601, 6/1637, 6/1679,
 6/1644, 6/1686, 6/1832, 6/3717, 6/3740
ç.+dan 1/0206
ç.+m 3/0713
ç.+mnı 1/3942, 4/5193
ç.+nı 1/0208, 4/0736, 6/0886
ç.+nı-daa 4/1174
ç.+nı 4/0728, 5/1459, 5/1462
ç.+zı 1/3923, 1/3960, 6/1454
ç.+zın 1/1616, 2/0403, 2/1391,
 3/0972, 3/1019, 3/2171, 4/4942, 4/5009,
 5/1397, 5/1727, 5/2597, 6/0889, 6/0893,
 6/0948, 6/1022
ç.+zında 5/2154
ç.+zını 1/1824, 1/3141, 1/3917,
 1/3954, 3/0984, 3/1052, 3/1054, 3/1467,
 3/1735, 3/1801, 3/1803, 4/5283, 5/0347,
 6/0556, 6/1204, 6/1744
ç.+zını
 [=90]
ça II. *ünl.* Peki, evet, tamam, iyi.
ç. 1/2750, 5/0994, 5/1471, 5/1566,
 5/1578, 5/2165, 5/2424, 5/2669
 [=8]

çaa I. ünl. Peki, evet, tamam, iyi.

ç. 1/0316, 1/0761, 1/0904, 1/1523, 1/2347, 1/2779, 1/3941, 2/0293, 2/0425, 2/0429, 2/0444, 2/0510, 2/0609, 2/1223, 2/1262, 2/1341, 2/1366, 2/1410, 2/1506, 2/1517, 2/1532, 2/1572, 2/1608, 3/0190, 3/0445, 3/0448, 3/1016, 3/1201, 3/1334, 3/1580, 3/2442, 3/2448, 3/2458, 3/2540, 3/2640, 3/2777, 3/2782, 3/3460, 3/3766, 3/3773, 3/4201, 3/4317, 3/4392, 3/4405, 3/4510, 5/0091, 5/0104, 5/0171, 5/0240, 5/0447, 5/0481, 5/0508, 5/0699, 5/0815, 5/0832, 5/0872, 5/1062, 5/1204, 5/1273, 5/1348, 5/1412, 5/1423, 5/1615, 5/1816, 5/1905, 5/2412, 6/0160, 6/0567, 6/0594, 6/1057, 6/1306, 6/1443, 6/1518, 6/1863, 6/1965, 6/2794, 6/2823, 6/3189, 6/3687

[=79]

çaa II. 1. sf. Yeni.

ç. 3/2514

ç. 1/2396, 1/3089, 5/2658

2. zf. Yeni, henüz.

ç. 1/1537, 3/0256, 3/2353, 4/3492, 4/3493, 5/0551, 6/0678, 6/0957, 6/2162, 6/2431, 6/2460, 6/3119, 6/3142

ç.-la 1/1191, 1/1530

*

ay çaazı → ay

ç.+zında 5/0025, 5/1565

aynı çaaazında, hünnü ekizinde/ertezinde → ay I.

ç.+zında 1/0064, 1/0595, 1/2829, 2/0697, 2/1253, 3/0639, 3/0673, 3/1576, 3/2452, 3/2837, 3/3508, 3/3857, 3/4530, 3/4993, 4/0051, 4/0180, 4/1238, 4/1368, 4/1416, 4/3616, 4/4228, 6/2923

[=42]

çaa III. is. Savaş.

ç. 4/0102, 4/4735, 6/0436

ç.-bile 4/1862, 4/1941

ç.+dan 6/0663

ç.+ga 6/0526

ç.+m 6/0455

ç.+mnı 6/0478

ç.+nı 4/0760, 4/1779, 4/1782, 4/4260, 4/4537, 4/4541, 6/0512

ç.+nın 1/1575, 1/2444, 1/2474, 1/2597, 4/0975, 4/4263, 6/3693

ç.+ını 6/0495

ç.+zı 4/1575

ç.+zın 5/1102

ç.+zinga 4/1006, 4/1598

ç.+zını 4/0971, 4/1577

[=30]

çaa-baraan is. Savaş.

ç.+ga 5/0384

[=1]

çaa-boraa is. Savaş.

ç. 5/0228, 5/0229

ç.+ga 5/1429, 5/2179

ç.+zinga 5/2276

[=5]

çaa-çalbak is. Savaş.

ç. 6/0437

ç.+tı 4/4433

[=2]

çaa-çalbaktı sf. Savaşlı.

ç. 1/2443

[=1]

çaa-çapkan is. Savaş.

ç. 5/0190, 5/0237, 5/0241, 5/0271, 5/0276, 5/0285, 5/0310

[=7]

çaa-çapkı is. Savaş.

ç.+ga 3/2421

[=1]

çaaçı is. Savaşçı.

ç.+lar 6/0639

ç.+ları 6/0462, 6/0630

ç.+ları-bile 6/0648

[=4]

çaa-dayın is. Savaş.

ç. 4/1890, 4/4124, 4/5168, 4/5329,
5/0252, 5/1400, 5/2157, 6/0403, 6/0418,
6/2769, 6/2788

ç.+dan 6/3359, 6/3435, 6/3518

ç.+ga 4/1010, 4/4234, 4/4253,
4/4268, 4/5062

ç.+nı 4/0262, 4/0712

[=21]

çaagay 1. sf. Güzel, hoş.

ç. 2/0229, 2/0579, 4/3701, 6/0071,
6/0532, 6/1459, 6/1847

2. sf. Lezzetli, güzel

ç. 3/1572, 3/2439, 3/3387, 3/3702,
3/4507, 3/4555, 3/4639, 3/4690, 3/4696

3. sf. Güzel, muhteşem,
mükemmel.

ç. 1/2601, 3/2691, 3/2728, 4/1441,
5/0354, 5/0355, 5/0500, 5/0502, 6/1490,
6/2913

4. sf. İri, iri yarı, iri yapılı.

ç. 1/0512, 1/2310, 1/3306, 1/3800,
2/0952, 3/4939, 6/2155, 6/2301, 6/2454,
6/3708

5. zf. İyi, doğru, güzel bir şekilde.

ç. 1/0894, 1/0895, 1/0987, 1/0988,
1/1035, 1/1036, 1/1493, 1/1494, 1/2406,
1/2407, 1/2566, 1/2567, 1/2899, 1/2900,
1/3018, 1/3019, 3/2402

[=53]

çaak I. is. Yanak.

ç.+ın+(çaagin) 5/2480

ç.+ından+(çaagından) 4/1185

[=2]

çaak II. is. Söve (kapı).

ç.+ında+(çaagında) 1/3459

ç.+inga+(çaaginga) 1/3446,
3/2555

[=3]

çaak III. is. Nehrin kıyı kısmındaki buz
tutmuş alan.

ç. 3/2720

[=1]

çaakta- Donmak, buz tutmak.

ç.-y ber- 3/2707

[=1]

çaaktıg is. Yanaklı, yanağı olan.

ç. 6/0011, 6/0096, 6/1076, 6/1505,
6/3366, 6/3441

ç.+ga 6/3297, 6/3525

[=8]

çaala- Savaşmak, fethetmek.

ç.-p 5/2270, 6/0455, 6/0478,
6/0495

ç.-p kel- 1/3888, 1/3900

ç.-y ber- 5/1102

[=7]

çaalan- Korkutmak, tehdit etmek,
ürkütme.

ç.-ıp 2/0771

[=1]

çaalanış- Çarpmak, vurmak, darbelemek.

ç.-ıp+(çaalanıp) 3/0541

[=1]

çaalaş- 1. Savaşmak.

ç.-ıl+(çaalajıl) 1/3876

ç.-ıp+(çaalajıp) 1/3590, 1/3595,
1/3610

ç.-ıp+(çaalajıp) al- 4/1007

ç.-ıp+(çaalajıp) bol- 4/1942

ç.-ıp+(çaalajıp) kel- 4/1599

ç.-ıp+(çaalajıp) tur- 2/0835

ç.-ır+(1)+(çaalajır) 1/3857

ç.-ır+(2)+(çaalajır) 4/4258

ç.-ır-dır+(çaalajır) 4/1863

ç.-ırda+(çaalajırda) 2/0388

ç.-pas+(1) 1/3858

2. Dövüşmek, kapışmak.

ç.-ıp+(çaalajıp) 2/0773

[=14]

çaan is. Fil.

ç. 1/0430, 6/0063

[=2]
çaaskaan *zf.* Yalnız, tek, yalnız başına.
 ç. 1/1155, 1/1167, 2/0569, 2/1181, 4/5254, 5/1511, 5/1792, 5/2538, 5/2542, 6/2042
 [=10]
çaaş 1. *sf.* Uysal, sakın.
 ç. 5/2654
 2. *is.* Uysal, sakın.
 ç.+**ka** 5/2690
 [=2]
çaaşkın *is.* Yağış.
 ç. 3/4831, 6/2766, 6/2786
 ç.-**bile** 4/2838
 ç.+**ı** 4/3013
 ç.+**ın** 4/3014
 [=6]
çaava *is.* Yenge.
 ç.+**ları** 3/3217
 ç.+**larım** 3/3775
 ç.+**larının** 3/3215
 [=3]
çaavay *is.* Yenge (hitap).
 ç.+**larım** 3/3087
 [=1]
çada- I. 1. Yapamamak, -ememek.
 ç.-**p** 3/0617, 4/2201, 5/1599
 ç.-**p tur** 2/0429
 ç.-**p kag-** 1/2800, 1/2801, 1/3477, 3/4736, 4/0985, 4/0990, 6/0654, 6/1151, 6/1337, 6/1428, 6/3124
 ç.-**vas-la** 3/0634
 ç.-**y-daa ber-** 4/0289
 2. Yardımcı fiil olarak kullanılır.
 ç.-**gan+(2)+(çadaan)** 3/4778, 6/2888
 ç.-**gaş+(çadaaş)** 1/0661, 1/2809, 3/1123, 3/3135, 5/1912, 5/1976
 ç.-**p** 3/2127, 3/3133

ç.-**p kag-** 4/2530, 4/2880, 4/2953, 6/1384
 ç.-**p olur-** 4/3034
 ç.-**p or-** 6/3582
 ç.-**p-daa olur-** 4/0420
 ç.-**vastır** 4/0658
 ç.-**za** 3/1012, 3/1420, 3/1769
 [=38]
çada- II. Yağmur taşıyla büyü yapmak.
 ç.-**gaş+(çadaaş)** 6/2374
 ç.-**p** 3/1914, 3/1942
 ç.-**p olur-** 3/2698
 ç.-**pkaş** 6/2087, 6/2655
 ç.-**vıtkaş** 6/1861, 6/2227, 6/2539, 6/2588
 [=10]
çada- türe- Yoksulluk çekmek, sıkıntı çekmek.
 ç.-**p çor-** 5/1070
 [=1]
cadag 1. *is.* Yaya, yaya kişi.
 ç. 3/4150
 2. *sf.* Yaya, yaya olan.
 ç. 3/2064, 3/1887, 3/2007, 3/3540, 5/1424, 5/2173, 5/2312
 3. *zf.* Yayan, yaya olarak.
 ç. 1/0220, 1/0227, 1/2042, 3/1891, 3/2005, 3/4325
 ç.-**daa** 6/1439
 [=15]
cadag-yavığın *zf.* Yayan, yaya olarak.
 ç. 5/1580
 [=1]
cadaglan- Yaya olmak, yaya kalmak.
 ç.-**dıvıs** 1/2044
 [=1]
çadaş- Yapamamak, -ememek.
 ç.-**ı+(çadajı)** 5/1890
 ç.-**ıp+(çadajıp)** *kag-* 3/2341

[=2]
çadavas is. Belki, olabilir.
 ç. 1/2488, 6/3516
 [=2]
çadır is. Çadır, ağaç kabuklarından ve dallarından oluşan çadır.
 ç. 1/1485, 3/0250, 6/0696
 ç.+da 4/4714
 ç.+dan 4/4877
 ç.+ga 1/1490
 ç.+inga 1/2896, 3/0355, 3/0390, 3/0416, 6/0724, 6/0726, 6/0777, 6/0804, 6/0832, 6/0885, 6/0916, 6/1106
 ç.+ını 6/0838, 6/0922, 6/1111
 ç.+nı 4/4711
 ç.+nı 1/1486, 4/4718, 4/4833
 [=25]
çag is. Yağ.
 ç. 1/0190, 1/0211, 1/3218, 1/3728, 1/3737, 3/0428, 5/2055, 6/0735, 6/0735, 6/1094, 6/1128, 6/1536, 6/3067
 ç.-bile 2/1334
 ç.+ın+(çaan) 1/0190, 1/0211, 3/0428, 6/1094, 6/1128
 ç.+ın-daa+(çaan) 4/0591
 ç.+ınar+(çaanar) 4/0539
 ç.+nı 6/0762
 [=22]
çag- I. Yağmak.
 ç.-ar+(2)+(çaar) 4/3014
 ç.-arda+(çaarda) 1/2276, 1/2278
 ç.-arı+(çaarı) 4/2855, 4/3011
 ç.-gan+(1) 4/2955, 4/2956
 ç.-gan+(2) 3/3249, 3/3300, 4/2303
 ç.-ıp+(çaap) kel- 4/3010, 4/3037
 ç.-ıp+(çaap) tur- 1/2277, 1/2279, 4/2856, 4/2882, 4/3012
 [=17]
çag- II. Yaymak, sürmek.

ç.-ıp+(çaap-çaap) 3/0594, 3/3120
 ç.-ıp+(çaap) tur- 6/3118
 ç.-irga+(çaarga) 1/0545, 1/0547, 6/3141
 [=6]
çagaa is. Mektup.
 ç. 3/2925, 3/2989, 3/2996, 3/3686, 3/4658
 ç.-daa 3/4126
 ç.+nı 3/2998, 3/4662, 3/4685
 ç.+zın 3/4499, 3/4659
 ç.+zında 3/3160
 [=12]
çagda- Yaklaşmak, yanaşmak.
 ç.-ar+(1) 3/2253
 ç.-ar+(2) 3/2259
 [=2]
çagdır- Yağdırmak, yağış yağdırmak, yağmasını sağlamak.
 ç.-gaş 3/2694
 ç.-gaştı 4/5272
 [=2]
çaggıla- Yağmak.
 ç.-p 6/2994
 [=1]
çagı is. Kürk, çocuk.
 ç. 3/0038
 ç.-bile 3/2264
 ç.+ı 3/2231
 ç.+zın 2/0700, 3/2251, 3/2268, 3/2272
 [=7]
çagı- Talimat vermek; buyurmak; öğütlemek.
 ç. 4/1380
 ç.-dım 2/0394
 ç.-gan+(2)+(çagaan) 6/0904
 ç.-ganı-bile+(çagaanı) 2/0546

ç.-gaş+(çagaas) 3/2319, 3/2875, 3/2876, 3/2903, 3/3364, 3/3765, 3/3770, 3/3839, 3/3853, 3/4359, 6/0385, 6/3062

ç.-ır+(1) 4/1384

ç.-ır+(2) 1/2324, 1/3812, 4/1385, 6/2004

ç.-ıyn 1/3969

ç.-p 1/0332, 1/0940, 1/1590, 1/3069, 2/0376, 3/2857, 3/3743, 4/3209, 5/1363, 6/0193, 6/0205, 6/0226, 5/0866, 6/2778

ç.-p çağıp 1/0440, 3/4529

ç.-p çoru- 1/1010, 1/1183, 1/1264

ç.-p çorup olur- 1/0972

ç.-p-daa olur- 4/4233

ç.-p olur- 1/1550, 6/0903, 6/0941, 6/1178

ç.-p olurup kag- 3/3778

ç.-p tur- 1/0697, 2/1157, 2/1272, 4/3226, 6/0566

ç.-p-la çıt- 4/0547

ç.-ptır 6/1942

ç.-vayn+(2) 5/0633

ç.-vis 1/1145

[=57]

çagıs is. Talimat; buyruk; nasihat.

ç. 3/2319, 3/3853, 6/0942, 6/1531

ç.+ı+(çagın) 1/0343, 6/0275

ç.+ım+(çagım) 1/3969, 2/0394

ç.+ım-daa+(çagım) 1/2324

ç.+ın+(çagın) 1/3981, 1/3982, 3/2235, 3/2876, 3/3434, 3/3749, 3/3788, 4/3209, 6/0904

ç.+ın+(çagın) 4/1380

ç.+ıvis-daa+(çagıvis) 1/3812

[=20]

çagıs-sös is. Talimat, nasihat.

ç.+ün+(ç.-sözün) 2/0351, 3/2903

[=2]

çagılga is. Talimat, nasihat, öğüt.

ç. 4/1982

[=1]

çagırt- Tabi olmak, itaat etmek.

ç.-ır+(1) 5/1356

[=1]

çaglaa: çaglaa paş Derin olmayan kazan, büyük tencere.

ç. 1/2848

ç.+zinga 1/2854

[=2]

çaglak is. Yağmurluk.

ç. 5/0613

[=1]

çaglaktan- Sığınmak.

ç.-ıp 3/1951

[=1]

çaglan- Yağlanmak, yağ bağlamak.

ç.-ıp kelip tur- 2/0281

[=1]

çahlg sf. Yağlı.

ç. 3/1193, 3/3090, 4/2430, 5/0301, 5/0370, 5/0458, 5/1039, 5/1045, 5/1140, 5/1653, 5/1867

*

çahlg çüree çarlı ber ças- → çürek

ç. 3/0571

[=12]

çaja is. Yok, hayır.

çajam de- Vazgeçmek, pes etmek.

ç. 1/2458, 3/3408

[=2]

çaja- Yaşamak, ömür sürmek.

ç.-gan+(1)+(çajaan) 3/3372, 3/3373, 3/3385

ç.-y ber- 1/0100

[=4]

çajıg is. Bir ritüel gereği serpilene süt, rakı, ayran vb.sıvılar.

ç.+ın+(çajın) 3/1608

[=1]

çajın- Gizlenmek, saklanmak.

ç.-ı+(çaştı) ber- 6/2101, 6/2240, 6/2385, 6/2548, 6/2598, 6/2667

ç.-ıp+(çaştıp) 4/2145

ç.-ıp+(çaştıp) tur- 3/2313

ç.-mas+(1) 3/1122

[=9]

çajın- buzı- Saklanmak, gizlenmek.

ç.-p+(çaştıp-b.) 5/2140

[=1]

çajır- Saklamak, gizlemek.

ç.-a kag- 6/3079

ç.-ıp 6/0847

[=2]

çajır- buzut- Saklamak, gizlemek.

ç.-ıp+(ç.-buzudup) 5/1753

[=1]

çakpa is. Kanat.

ç.+zınığ 1/1335

[=1]

çal: çüvee çal beer arga çok

ç. 6/0128

[=1]

çala- 1. Çağırarak, davet etmek.

ç.-p 1/0703, 2/1278, 2/1372, 2/1374, 2/1376, 3/0631, 3/2091,3/2139, 6/0192, 6/0194, 6/0264, 6/0300, 6/2222, 6/2370, 6/2528, 6/2579, 6/2649

ç.-p al- 2/1029, 2/1521, 6/0333, 6/0342, 6/1263, 6/1329, 6/1375, 6/1419, 6/0457, 6/0463, 6/0476, 6/1229, 6/3453, 6/3771, 6/3306, 6/3377, 6/3537

ç.-p ekkel- 3/3758, 4/0241

ç.-ar+(2) 3/2162, 5/2260, 6/2080

ç.-arga 3/2545

2. Hayvanları gütmek.

ç.-ar+(2) 3/5039, 5/1497, 5/2548

ç.-gaş+(çalaş) 3/5039

ç.-p tur- 5/1498, 5/2261, 5/2549

[=47]

çalaa is. Yele.

ç.+zından 4/2158

[=1]

çalaalığ sf. Yeleli.

ç. 5/0176, 5/0187, 5/0231, 5/0263, 5/0391

[=5]

çalalga is. Davet, çağrı.

ç.+ga 3/2136, 3/2198

[=2]

çalağ sf. Katıksız, saf.

ç. 1/0802, 1/0816, 1/2443

[=3]

çalar: çalar ot Güçlü ateş.

ç. 1/1576, 1/2640, 6/2544

[=3]

çalat- Çağrtmak.

ç.-ıp+(çaladıp) 1/0887

[=1]

çalbuş is. Alev.

ç.+ın+(çalbuşın) 6/3741

[=1]

çalbuştıg sf. Alevli, tutuşan.

ç. 4/1484

[=1]

çalbıraaş is. Alev.

ç. 1/1823, 3/0983, 3/1466, 3/1734, 3/1800

ç.+ı+(çalbıraaşı) 3/1051, 3/1388, 6/0579, 6/1645, 6/1833, 6/3718

ç.+ın+(çalbıraaşın) 6/1031, 6/1602, 6/1687

[=14]

çalbıraaştan- Tutuşmak, alev almak.

ç.-ıp tur- 6/0619

[=1]

çalçay: çalçay ezer Büyük eyer.

ç. 4/2565

[=1]
çalçı- Taşkınlık yapmak.
ç.-p 3/3104
 [=1]
çaldıradı *zf.* Güçlülükle, zar zor.
ç.-ı+(çaldıradı) 4/4377
 [=1]
çalgaarat- Can sıkılmak.
ç.-payn 2/1249
 [=1]
çalgı- Dalgalanmak, çalkalanmak.
ç.-p tur- 5/1310
 [=1]
çalgın *is.* Kanat.
ç.+ı 3/2725
ç.+ında 3/2721
ç.+ınığ 1/1385
ç.+narı 1/1380
ç.+narın 3/0719, 3/2702
 [=6]
çalgın-çakpa *is.* Kanat.
ç.+zın 1/1328
 [=1]
çalgınnıg *sf.* Kanatlı.
ç. 5/1211, 5/1216, 6/0026, 6/1501
 [=4]
çalıg *sf.* Yayılı olan (silah).
ç. 3/0018, 3/1648, 3/3975, 4/1995, 5/0404, 6/0033, 6/0107
 [=7]
çalı *sf.* Genç, körpe.
ç. 1/0461
ser-çalı Çok genç (at).
s. 3/0305, 3/4350
 [=3]
çalım~çalım haya Dik, yalçın kaya.
ç. 1/1370, 2/0242, 2/0371, 3/0109, 3/0154, 3/0407, 3/0654, 3/0655, 3/0661,

3/0669, 3/0670, 3/0678, 3/2113, 3/2135, 3/2919, 3/3048, 3/2116, 4/4651, 6/0118
ç.+çe 3/2138, 3/2143
ç.+da 3/3604
ç.+ga 1/2951
ç.+ınga 3/2135
ç.+m 3/2915
ç.+nı 1/1396, 1/2972, 2/0063
ç.+nıg 1/1403, 1/2958, 2/0011, 3/2091
ç.+zın 3/2921
ç.+zınıg 3/2914
 [=33]
çalım-hayalıg *sf.* Yalçın kayalı.
ç. 2/9
 [=1]
çalın- Yalvarmak, dilemek.
ç.-gan+(1) 1/2909
ç.-ı+(çannı) ber- 1/1711, 1/3474, 5/0698
ç.-ıp+(çannıp) 5/2459, 6/2202, 6/2738,
ç.-ıp+(çannıp) çıt- 5/2390, 6/2196
ç.-ıp+(çannıp) turup ber- 3/1008
ç.-ırğa+(çannırğa) 6/2502
 [=11]
çalt *is.* Yansıma söz (metinde kayanın çatlaması için).
ç. kıldır 3/0661, 3/0670, 3/2919
 [=3]
çam *is.* Su üzerindeki çöp, süprüntü.
ç. 3/0422, 5/1939
 [=2]
çambı → yambı
çambı-dip *is.* Dünya.
ç. 3/4853, 4/1648
ç.+ti 1/1927, 1/1961, 1/1972, 3/0701, 3/1893, 3/1973, 3/2003, 5/2592

ç.+tiğ 3/0714, 3/2021
ç. (yambı-dip) 4/1813, 4/1818
ç.+ti (yambı-dip) 4/3502
ç.+tiğ (yambı-dip) 4/0918, 4/1711, 4/1867
 [=18]
çambıla- → yambıla-
çamçıvakta- Kavurmak; hububatı kavurduktan sonra tekrar kuyruk yağıyla karıştırmak.
ç.-p tur- 2/1335
 [=1]
çamdı *zm.* Bazı, kimi.
ç.+zı 3/1441, 6/0412, 6/0413, 6/0424, 6/0425
ç.+zın 2/0500
 [=6]
çamdık *sf.* Bazı, kimi.
ç. 2/1209
 [=1]
çamdıy- Bükülmek, eğilmek; erimek, azalmak.
ç.-ıp 6/3067
 [=1]
çamırıl- Eksilmek, azalmak, tükenmek.
ç.-ıp+(çamırılıp) çor- 6/1536
 [=1]
çan I. is. Kürek kemiği.
ç. 3/2358, 3/4110, 5/1096, 5/2384, 5/2427, 6/2622
ç.+ınga 3/2392
 [=7]
çan II. is. Yan, taraf.
ç.+ında 2/0258, 3/0195, 3/0905, 4/2380
ç.+ındıva 3/2653, 3/4439
ç.+ınga 1/3119, 2/1468, 3/0208, 3/0340, 3/2914, 3/2935, 3/4454, 5/1582, 5/1585, 5/2714, 6/1061, 6/1191, 6/1734, 6/1737, 6/1740, 6/2762, 6/3042
 [=23]

çan- Dönmek, geri gelmek
ç.-a 5/0201, 5/2307
ç.-a ber- 1/0441, 1/2506, 3/0116, 3/2802, 3/2803, 3/3253, 3/3283, 3/4167, 3/4975, 3/5002, 6/0386, 6/0494, 6/0503, 6/0661, 6/1438, 6/2102, 6/2241, 6/2385, 6/2547, 6/2599, 6/2668
ç.-aalı 5/1452, 6/1339
ç.-ar+(1) 1/1159, 1/2165, 2/1221, 2/1225, 3/3248, 3/3299, 3/3771, 4/0353, 5/1593, 5/2207, 6/1438
ç.-ar+(2) 3/2445, 3/2641
ç.-arga 1/2200
ç.-arım 6/3006
ç.-arım-na 6/3024
ç.-arım-da 3/1208, 3/1585
ç.-ayn 6/1443
ç.-dı 5/1663
ç.-gan+(1) 3/3662
ç.-gan+(2) 4/4697, 5/1677
ç.-gannay 1/1159
ç.-ıp 2/1257, 4/4632, 4/5389
ç.-ıp bol- 1/0014, 1/0018
ç.-ıp çıt- 4/1792
ç.-ıp çoru- 1/2776
ç.-ıp kag- 3/2736
ç.-ıp kel- 1/0293, 1/2084, 1/3988, 3/0128, 3/1992, 3/2086, 3/2541, 3/2757, 3/3030, 3/3104, 3/3125, 3/3139, 3/3310, 3/3338, 3/3398, 3/3409, 3/3450, 3/3484, 3/3565, 3/3781, 3/4382, 3/4977, 3/5013, 3/5031, 4/0213, 6/0387, 6/1241, 6/1242, 6/3635, 6/3768, 6/3776
ç.-ıp olur- 2/1328
ç.-ıp or- 1/3551
ç.-ıp tur- 1/0765
ç.-ıpan 5/2478
ç.-ıplatkan 1/3524
ç.-ıptıp-tır 6/0498
ç.-ıp-tır 3/3547
ç.-ıp-tırlar 6/1078

ç.-madım-daa 6/2104, 6/2249,
6/2390, 6/2556, 6/2601, 6/2677

ç.-mas+(1) 2/0126

ç.-zıñza 1/2453

[=104]

çan- çoru- Dönmek, dönüp gitmek.

ç.-ulu 5/0616, 5/1196

ç.-ur+(1) 5/1977

[=3]

çanagaş sf. Çıplak.

ç. 2/1311

[=1]

çanagaştan- Soyunup çıplak kalmak.

ç.-ıp kag- 3/2708

[=1]

çañça: çañça düjür- Ufalamak,
paramparça etmek.

ç. 6/2632

[=1]

çañçara- Kırılmak, parçalanmak,
ezilmek.

ç.-ar+(1) 1/2449, 1/2600

ç.-dım 1/0511

[=3]

çañçarat- Kırılmak, ufalamak, paramparça
etmek.

ç.-ı-la+(çañçaradı) ber- 4/2788

[=1]

çañçarıl- Parçalanmak, ufalanmak.

ç.-bas+(2) 6/0117

ç.-ıp+(çañçarlıp) 6/3723

[=2]

çañçık is. Tütün kesesi.

ç. 5/2056

ç.+ınçe+(çañçınçe) 1/2862

ç.+ınga+(çañçınğa) 1/1593

ç.+ınıñ+(çañçınıñ) 1/2650,
1/2714, 1/2969

[=6]

çañçıkta- Tütün kesesine koymak.

ç.-p al- 2/1084

[=1]

çañdır is. Karavana, tutturamama.

ç. 3/2852

[=1]

çañdır- 1. Geri döndürmek.

ç.-ıp al- 6/1198

ç.-ıptar 2/1574

2. Hayvan gütmek.

ç.-ar+(2) 6/3272, 6/3338, 6/3413

ç.-ıp ber- 6/0081

ç.-ıp çor- 6/3415, 6/3499

ç.-ıp kör- 6/3274, 6/3340

[=10]

çañ is. Huy, seciye, karakter.

ç.+ı 3/2547, 3/3243, 3/3276,
3/3298

ç.+ın 4/0110

ç.+ı-la 4/2596

[=6]

çañça- Küfretmek, sövmek.

ç.-p tur- 5/1089

ç.-y ber- 4/2666, 4/2672

[=3]

çañçarlan- Kırılmak, parçalanmak.

ç.-ıp 1/1893

[=1]

çañçarlandıır zf. Parçalanarak.

ç. 1/2346

[=1]

çañçattın- Küfretmek, sövmek,
söylenmek.

ç.-ıp 5/0973

ç.-ıp olur- 5/1010

[=2]

çañçırıl- Kırılmak, parçalanmak.

ç.-bas+(2) 4/1218

[=1]
çağı *is.* Yankı.
ç.+zı 5/0050
 [=1]
çağılan- Yankılanmak.
ç.-gan+(1) 3/0520
ç.-gan+(2) 5/0050
 [=2]
çağılandır *zf.* Yankılanarak.
ç. 3/0683, 3/1145, 3/2113, 3/2413
 [=4]
çağıs **1.** *sf.* Tek, bir, yalnız.
ç. 1/0847, 1/0851, 1/0854, 1/1540, 1/1710, 1/2767, 1/2768, 1/2772, 1/3043, 1/3165, 1/3816, 1/2441, 1/3609, 2/0012, 2/0016, 2/0465, 2/0893, 2/1384, 2/1546, 2/1602, 3/0134, 3/0146, 3/0508, 3/0656, 3/0668, 3/1162, 3/1175, 3/1892, 3/2578, 3/2916, 3/4128, 3/4519, 3/4512, 3/4679, 3/4879, 4/1062, 4/4604, 4/1666, 4/1690, 4/1691, 4/1915, 4/1934, 4/2485, 4/2486, 4/3183, 4/3184, 4/3293, 4/3639, 4/3641, 4/4065, 4/4066, 4/4242, 4/4597, 4/4736, 4/5127, 5/0078, 5/0083, 5/0781, 5/0827, 5/0828, 5/1249, 5/1291, 5/1320, 5/1423, 5/1430, 5/1432, 5/1481, 5/1487, 5/1500, 5/1579, 5/1669, 5/1687, 5/1996, 5/2003, 5/2065, 5/2079, 5/2172, 5/2235, 5/2236, 5/2237, 6/0541, 6/0546, 6/1105, 6/1124, 6/1768, 6/2771, 6/2790, 6/2953, 6/2953, 6/3577, 6/3581
ç.-daa 4/3155
2. *is.* Tek, bir.
ç. 1/3974, 2/1009, 2/1010, 5/0200, 5/0200
ç.+ı+(çağızı) 5/0195, 5/0196
ç.+ı-daa+(çağızı) 4/5213
3. *zf.* Tek, bir, yalnız, yalnızca
ç. 1/1239, 1/3658, 2/1133, 3/2577, 3/4013, 4/4825, 4/4998, 6/0493
 [=108]
çağısta- Tek başına gitmek.
ç.-p 1/0252, 1/0234, 4/1844
 [=3]

çağna- Karakterini göstermek, sergilemek; davranmak.
ç.-y ber- 4/0111
 [=1]
çağı *sf.* Karakterli, herhangi bir karakter özelliğine sahip olan.
ç. 4/3014, 5/0844
 [=2]
çağık *is.* Yıldırım.
ç. 1/2340, 1/3977, 3/4722, 4/2822, 4/3981, 6/2887
ç.-bile 4/2968
ç.-daa 4/2990, 4/3964, 6/1137
ç.+ı-daa+(çağını) 3/5055
ç.+ın+(çağının) 4/2783
ç.+tar 4/2916
ç.+tı 4/2759
 [=14]
çağıkta- Yıldırım düşmek.
ç.-y-la ber- 4/2917
ç.-p çor- 4/2924
ç.-p kel- 4/2824, 4/2999
ç.-za 4/2760
 [=5]
çağıktat- Yıldırım düşmek, parçalamak, ufalamak.
ç.-ıp+(çağıktadıp) kel- 4/2764, 4/2841
 [=2]
çap-çaa *zf.* Yeni, henüz.
ç. 1/0339
 [=1]
çar *is.* Duyuru, ilan.
ç.+dan 4/3160, 4/3164, 4/3166
ç.+ın 3/1868, 3/1873, 5/1479
 [=6]
çar- **1.** Kesmek, parçalamak, yarmak.
ç.-a 2/1555, 3/0562, 5/1896, 1/0346, 3/4340, 4/1085, 5/0078, 5/1096, 6/2008 6/2595

ç.-a kes- 4/0807, 4/0810, 6/1064
ç.-a sok- 3/2137
ç.-a tırtıp ber- 2/0961
ç.-ıp 3/0177
ç.-ıp al- 3/2671
 2. Kırmak, parçalamak, ufalamak
ç.-a 1/3200, 1/3421, 2/0094, 2/0862, 2/1054, 2/1287, 3/2720, 3/4900, 4/4212, 4/5252, 5/0953, 6/3616
ç.-a sok- 3/2362
ç.-a şap- 1/0524, 1/0529, 1/0533, 2/0431, 2/0436, 4/3263, 4/3392, 5/2471, 6/2000, 6/2007
 3. Ayırmak, bölmek, taksim etmek.
ç.-ıp 3/0642, 3/0643, 3/0644, 3/0645, 3/5045
ç.-ıp al- 3/5046, 6/0636
 4. Ayırmak, yarmak .
ç.-a 1/0522, 1/0523, 1/0532, 2/0438, 2/0433, 2/1056, 4/0095, 4/0090, 4/3479, 6/2003
 *
komun hoora, çayaazın çara semiriir → kom
ç.-a 3/1185, 3/1560, 3/2407, 3/3726, 4/4218, 4/2555, 4/4170, 5/1178
 [=65]
çar- dil- Kesmek, ayırmak, yarmak.
ç.-e 5/1096
 [=1]
çara- Uygun gelmek, uygun olmak.
ç.-p 3/3845
ç.-gan+(2)+(çaraan) 5/1840
 [=2]
çaraş 1. sf. Güzel, hoş.
ç. 1/2450, 2/0553, 3/0289, 3/0423, 3/3285, 3/3043, 3/3235, 3/3316, 3/3323
 2. is. Güzel.
ç.+ın+(çarajın) 3/0133
 [=10]

çaraşsın- Hoşlanmak, memnun olmak.
ç.-gaş 3/0127
ç.-ıp 3/3188
 [=2]
çarbış- Suçlamak, birbirini suçlamak.
ç.-ıp+(çarbıjıp) 6/1377
ç.-kan+(2) 6/1331
 [=2]
çargaş: çargaş ton Sefil, perişan giysi.
ç. 5/0612
 [=1]
çargı is. Yargı, hüküm.
ç.+zın 6/0011, 6/0096, 6/1076, 6/1505
 [=4]
çargıradı zf. Yüksek sesle, gürültüyle.
ç. 3/2114
 [=1]
çargırt is. Yansıma söz; ayak yere güçlölce basarken çıkan ses.
ç. 3/2125
 [=1]
çarı is. Erkek ren geyiği.
ç. 3/2362, 5/1840
 [=2]
çarık is. 1. Taraf, yan, yön.
ç.+ı 5/0416,
ç.+ı+(çarın) 2/0037
ç.+ın+(çarın) 3/2467
ç.+ınçe+(çarınçe) 4/2225
ç.+ında+(çarında) 1/1116, 5/1814
ç.+ından+(çarından) 2/0266, 6/2035, 6/2661
ç.+inga+(çarınğa) 1/0121, 1/0136, 1/1360, 1/2483, 3/2320, 3/3371, 6/1615, 6/1698
 2. Yarık, çatlak; atın ağız kenarı.
ç.+ın+(çarın) 2/1055

[=18]

çarıkı~çarıkki *sf.* Taraftaki, bir taraftaki, yandaki, kısımdaki.

ç. 1/0366, 1/0538, 1/0542, 1/1234, 1/1235, 1/2578, 1/2639, 1/2641, 1/2643, 1/2645, 1/2744, 1/2759, 1/3593, 1/3594, 1/3613, 1/3614, 3/1130, 3/3191, 4/3097, 4/3100, 4/3628, 4/3929, 4/3930, 5/0414, 5/0881, 5/0883, 5/2603, 6/1325, 6/1372, 6/2036, 6/2038, 6/2040

[=30]

çarıktıg *sf.* Yarıklı.

ç.-daa 4/4480

[=1]

çarıl- 1. Yarılmak, ayrılmak.

ç.-bas+(1) 4/1188, 6/0062

ç.-bazın 1/0429

ç.-gan+(1) 2/0029

ç.-gıje 5/0940

ç.-ı+(çarlı) ber- 3/0655, 3/0657, 3/0662, 3/2915, 3/2919

ç.-ıp+(çarlıp) 3/2116, 4/2674, 4/3413, 5/0611

ç.-ıp+(çarlıp) kag- 4/3095, 4/3235

ç.-ır+(2)+(çarlır) 3/2032, 3/3893

2. Ayrılmak, ayrı düşmek.

ç.-bas+(1) 2/0192, 2/1082, 3/0241, 3/3221

ç.-dın 3/0573

ç.-gan+(2) 3/0211

ç.-gaştın 4/3104

ç.-ıp+(çarlıp) 1/2671, 1/2672, 3/2804

ç.-ıp+(çarlıp) tur- 1/2673, 1/3259

ç.-ır+(1)+(çarlır) 5/0247

ç.-ır+(1) 2/0174, 2/0177

ç.-zımza 2/0206, 2/0208

[=35]

çarın *is.* Kürek kemiği.

ç. 2/1561, 3/0709, 3/1154, 3/2362, 3/4062, 4/3723, 5/0555, 5/0940

ç.+ın+(çarının) 1/2305, 1/3301

ç.+ında+(çarında) 5/0755

ç.+ınığ+(çarınığ) 3/4935, 4/4840, 4/4845, 6/2184, 6/2327, 6/2484, 6/2712

ç.+naringa 1/3796

[=19]

çarınınıg *sf.* Kürek kemiği olan.

ç. 6/0010, 6/0095, 6/1077, 6/1506, 6/3365, 6/3440

ç.+ga 6/3296, 6/3524

[=8]

çarınınıg-töştüg *sf.* Kürek kemiği ve göğsü olan.

ç.+nüğ 4/4529

[=1]

çarış *is.* Yarış.

ç. 3/1891, 4/3503, 6/1976

ç.+ı+(çarıjı) 3/2074, 3/4339, 4/1084, 4/3478, 4/3481, 4/3495, 4/3498, 4/3501

ç.+ka 1/1933, 5/1848

[=13]

çarış- Yarışmak

ç.-ıp+(çarjıp) 1/2123, 1/2124, 1/3760, 6/1867

ç.-ıp+(çarjıp) bol- 3/1968, 4/3503

ç.-ıp+(çarjıp) çet- 1/0345

ç.-ıp+(çarjıp) tur- 1/3264

ç.-ır+(1)+(çarjır) 3/1910

ç.-ır+(1)+(çarjır) 3/1895, 3/1901, 3/1902

ç.-ır+(2)+(çarjır) 3/1994, 4/3503

ç.-kaş 3/1998

[=15]

çarış- hüreş- Güreşmek, rekabet etmek.

ç.-ken+(1) 4/1930

[=1]

çarıştır- Yarıştırmak, rekabet ettirmek.

ç.-ar+(1) 2/1148, 3/1960, 4/3499, 6/1857, 6/1858, 6/1860, 6/1953, 6/1954, 6/1955

ç.-ar+(2) 4/3488

ç.-iptıgar 1/1928

[=11]

çarjınçığ sf. Kötü, aşağılık.

ç. 3/1025

ç.+ın+(çarjınçun) 6/3030

[=2]

çarla- Duyurmak, bildirmek, ilan etmek.

ç.-gan+(1)+(çarlaan) 1/1880

ç.-gan+(2)+(çarlaan) 3/0937, 3/0941

ç.-p 5/1484, 5/2739

ç.-p-tır 2/1441

[=6]

çarlal is. Duyuru, ilan.

ç. 3/4417, 5/2720

[=2]

çarlık is. Emir, buyruk.

ç. 1/0718, 1/1692, 1/2379, 1/3061, 3/1422, 4/4802, 5/0999, 5/1029, 6/2067

ç.-tır 4/2721

ç.-bile 4/5063

ç.+ı+(çarlı) 3/1429

ç.+ı-bile+(çarlı) 4/5071

[=13]

çart sf. Sağlam.

ç. 3/0250, 3/0390, 3/4136, 6/0117

[=4]

çartık is. Yarı, yarım; taraf, kısım, bir taraf.

ç. 2/1286, 6/2881

ç.+ı+(çartı) 1/0943, 1/0944, 2/0036, 2/0071, 2/0074, 2/0430, 3/1075, 3/2178, 3/2179, 3/2194, 3/4568, 4/5162

ç.+ı-bile+(çartı) 1/0983, 2/0761, 2/0763

ç.+ımnan+(çartımnan) 4/0545

ç.+ımnıñ+(çartımnıñ) 2/0432

ç.+ın+(çartın) 3/0273, 3/0751, 3/0754, 3/1394, 3/2183, 4/4221, 4/4223, 6/1771, 6/1773

ç.+ınçe+(çartınçe) 1/0077, 1/0387, 3/3950, 3/4905

ç.+ında+(çartında) 1/0045, 1/0305, 1/0317, 1/0379, 2/0491, 3/0139, 3/0153, 3/0282, 3/0677, 3/0771, 3/3531, 3/3532, 3/3614, 3/3635, 3/3964, 4/0046, 4/0387, 4/0391, 4/0396, 4/2374, 4/2375, 4/2469, 4/3192, 4/3196, 4/4077, 4/4079, 4/4934, 4/5084, 4/5115, 4/5186, 6/2093, 6/2094, 6/2379, 6/2542

ç.+ından+(çartından) 2/0213, 3/1516, 3/1517, 3/2116, 3/2117, 4/0608, 4/3391, 6/2234

ç.+ındıva+(çartındıva) 3/0563, 3/0768, 3/1255, 3/1258, 3/3533, 3/3534, 3/3946, 3/4083, 3/4838

ç.+ınga+(çartınga) 1/0328, 1/0338, 1/0390, 2/0275, 2/1127, 3/0752, 3/0755, 3/0760, 3/0761, 3/1108, 3/1109, 3/1118, 3/1240, 3/1243, 3/1248, 3/1249, 3/1520, 3/2306, 3/2307, 3/2481, 3/2483, 3/3522, 3/3937, 3/3938, 6/1939, 6/2063

ç.+ınıñ+(çartınıñ) 2/0434, 4/0319, 4/0321, 4/0337, 4/0339

ç.+ınnan+(çartınnan) 3/1239, 3/1242

[=116]

çartık~çartıkkı sf. Taraftaki, bir taraftaki, yandaki.

ç. 1/0354, 3/0690, 3/3601

[=3]

ças I. sf. Tombak, bu alaşımdan yapılmış olan.

ç. 1/2314, 1/2622, 1/3309, 1/3310, 1/3804, 3/4221, 3/4861, 3/4941, 4/3892, 4/5205, 6/2338, 6/2492

[=12]

ças II.: ças havak Alnının ortasına; **ças arın:** Yüzünün ortasına; **ças oytur düjür-:** Sirtına yüklenmek, geri düşürmek.

ç. arın 6/0994
ç. havak 1/2316
ç. oytur düjür- 5/0559
 [=3]
ças III. (ça's) is. Yağış.
 ç. 3/0057, 3/1943, 3/2701, 3/2731, 6/2994
 [=5]
ças- I. 1. Yanılmak, yolunu şaşırarak.
ç.-a+(çaza) 6/0838, 6/0923, 6/1112
ç.-ıp+(çazıp) 5/2167
 2. Vuramamak, isabet ettirememek.
ç.-ar+(1)+(çazar) 4/4998
ç.-ıpan+(çazıpan) 1/1441
ç.-pas+(1) 3/0715, 6/0900
 3. (*yardımcı fiil*) Yaklaşma ifade eden birleşik fiiller yapar.
ç.-arga+(çazarga) 1/0271
ç.-ıp+(çazıp) 2/0020, 2/0022, 3/0571, 4/3463, 4/3462
ç.-ıp-daa+(çazıp) 4/3095
ç.-ıp-tır+(çazıptır) 1/1457
ç.-ıp+(çazıp) tur- 1/0285
ç.-tı 5/2497
ç.-tım 6/1103, 6/1259
 [=20]
ças- II. Açmak, çözmek.
ç.-kaş 3/4669
 [=1]
ças (ça's)-boraan is. Yağış ve fırtına, boran.
 ç. 4/1964
 [=1]
çaska- Vurmak, çarpmak.
ç.-p kag- 1/2048, 6/2243, 6/2386, 6/2670
ç.-gaş+(çaşkaaş) 3/1539, 3/2383, 3/4106, 3/4930

[=8]
çaskı sf. İlkbahardaki, ilkbahara ait.
 ç. 5/1808
 [=1]
çaş I. 1. is. Küçük, çocuk, yavru.
 ç. 3/0237
ç.-bile 3/0237
ç.-daa 3/4333
ç.+ı+(çajı) 5/2461
ç.+ım+(çajım) 3/3212ü 5/1028
 2. sf. Yaşı küçük olan.
 ç. 1/0511, 1/2449, 1/2600, 3/0206, 3/0215, 3/0287, 3/4327, 4/0312, 4/0524, 4/0667, 4/0711, 4/0733, 4/0767, 4/1111, 4/1142, 4/1112, 4/1143, 4/1605, 4/3159, 5/1176, 5/2561, 5/2567, 5/2572, 5/2575
 3. is. Küçüklük, çocukluk, gençlik çağı.
ç.+ım+(çajım) 5/1663, 5/1677
ç.+ında+(çajında) 4/4839, 6/2187, 6/2188, 6/2330, 6/2331, 6/2485, 6/2486, 6/2568, 6/2569, 6/2625, 6/2626, 6/2715, 6/2716
ç.+ında+(çajında) 5/2492
 4. sf. Taze, körpe.
 ç. 4/2009
 5. is. Yaş, ömür.
 ç. 3/3373
ç.+tı 3/3372, 3/3385
 [=50]
çaş II. is. Saç, saç örgüsü.
ç.+ın+(çajın) 5/0985
ç.+ını+(çajını) 5/1094
 [=2]
çaş III: karak çajı Gözyaşı.
 ç. 3/0659, 3/2917, 4/4411, 4/4501 5/0098, 5/0578
 [=6]
çaş- Saçmak, serpmek, yaymak
ç.-ıp+(çajıp) 1/1853, 1/3825

ç.-ıp+(çajıp) al- 3/3362
ç.-ıpkaş+(çajıpkaş) 4/2859,
6/2837
ç.-ıp+(çajıp) olur- 5/1004
ç.-ıp+(çajıp) tur- 3/1608
ç.-ıvıtkaştıñ+(çajıvıtkaştıñ)
4/3009
ç.-kan+(2) 6/0681
[=9]
çaşış- [çaşçır] Saçmak, serpmek, birbirine
doğru saçmak.
ç.-ır+(1)+(çaşçır) 1/1229
[=1]
çaşkannan- Saçılmak, dökülmek,
dağılmak.
ç.-ıp kal- 3/1165
[=1]
çaşpaala- Selamlamak, eğilerek
selamlamak, saygılarını sunmak.
ç.-p 4/2011
[=1]
çaşpan is. Yabani ot, pelin otu.
ç. 5/1808
[=1]
çaşpı- Yalvarmak.
ç.-p 6/2738
ç.-p olur- 1/1543
[=2]
çaşta- I. Dağılmak, yayılmak, saçılmak,
sıçramak.
ç.-arı-daa 2/1212
ç.-gan+(1)+(çaştaan) 3/2116,
3/2117
ç.-gan+(2)+(çaştaan) 1/3155,
3/1169, 5/2033, 5/2433
ç.-ganı+(çaştaanı) 3/1171,
3/1173
ç.-gaş+(çaştaaş) 5/2429, 6/2463,
6/2466
ç.-p 1/2284, 1/3283, 1/3366,
1/3368, 1/3781, 3/0726, 3/2296, 3/2309,

3/2310, 3/2349, 3/2374, 3/3918, 3/4892,
3/4894, 5/2335, 6/0623, 6/2139, 6/2434
ç.-p çoru- 1/1578, 1/2642, 1/2765
ç.-p tur- 1/3208, 3/2298, 4/2674,
5/2338, 5/2625
ç.-y ber- 1/1644, 1/1894, 2/0956,
2/0965, 2/1067, 4/3413, 6/3649, 6/3723
2. Aniden ölmek.
ç.-p 2/0175
[=47]
çaşta- II. Yaşamak, ömür sürmek.
ç.-p kel- 1/0031
[=1]
çaştançı is. Kıvılcım.
ç.+zı 4/0976, 4/4434, 4/4735
[=3]
çaştın- Saklanmak, gizlenmek.
ç.-madım-daa 6/2103, 6/2249,
6/2390, 6/2556, 6/2601, 6/2677
[=6]
çat I. is. Yabancı, el.
çatka çaza- Evlendirmek.
ç. 5/1426, 5/1431, 5/1476, 5/1501,
5/1670, 5/2175, 5/2180
çatka ber- Evlendirmek.
ç. 5/1596, 5/1610
[=9]
çat II is. Yardımıyla yağmur
yağıdırıldığına inanılan taş, yada
taşı; yağmur duası.
ç. 1/2010, 1/2273, 1/2274, 3/2676,
6/1885, 6/1890
ç.+ın+(çadın) 3/1917, 3/1939,
3/1947, 3/1952, 6/1861, 6/2087, 6/2227,
6/2374, 6/2539, 6/2588, 6/2655
ç.+ıñ-bile+(çadıñ) 3/1913
[=18]
çat- Yaymak, sermek.
ç.-a+(çada) 2/0953, 4/2812,
5/1536
ç.-ar+(1)+(çadar) 1/0990

ç.-ar+(2)+(çadar) 1/1039
ç.-ıp+(çadıp) 1/0898, 1/1495, 3/1190, 3/3704, 3/4394, 6/2755
ç.-ıp+(çadıp) ber- 1/0981, 1/1030
ç.-kan+(1) 3/1571
ç.-kaş 3/0666, 5/1680
 [=16]
çat-duman *is.* Pus duman, bulanık hava.
ç. 1/2051
 [=1]
çattıl- Yayılmak, saçılmak.
ç.-ı+(çattı) ber- 1/2051
 [=1]
çavaa *is.* Tay.
ç. 1/0260, 1/0279, 1/0345, 2/0193, 2/0860, 3/0226, 3/2074, 3/4339, 4/1084, 4/3478, 4/3498, 4/5302, 5/0664, 5/0666, 6/2931
ç.+mnıñ 2/1167
ç.+nı 2/0201, 5/0701
ç.+nıñ 1/0270, 6/2929
ç.+zı 2/0150, 2/0181, 2/0212, 2/0232, 2/0243, 2/0252, 2/0261
ç.+zı-daa 3/1782, 4/2492
ç.+zın 3/0911, 3/1018, 3/1348, 3/1432, 3/1704, 3/1777, 4/2162, 4/2571, 5/1053, 6/1729, 6/1733
ç.+zından 4/2154
ç.+zınga 6/3566
ç.+zınıñ 2/0258
 [=43]
çavaa-bogba *is.* Tay.
ç. 5/0614
 [=1]
çavaalığ *sf.* Taylı, tayı olan.
ç. 2/1088, 3/0803, 3/1271, 3/1646, 3/3970, 6/1708, 6/3247, 6/3588, 6/3637
 [=9]
çavagalığ *sf.* Saçı örgülü, süslü.
ç. 5/0755

[=1]
çavak *is.* Apış arası, perine.
ç. 3/0561
ç.+ın+(çavaan) 3/2710, 3/2717, 3/2732
 [=4]
çavıdakta- Atın eyerini çıkarmak.
ç.-ptar 1/0351
ç.-ptarga 2/0201
ç.-ptarımga 1/0363
ç.-ptayn 1/0350
ç.-y 3/0532, 3/2709, 6/0433
 [=7]
çavıla- Eyer peykesi yapmak.
ç.-gan+(2)+(çavılaan) 6/0063
ç.-p 6/0065
ç.-p kag- 1/0430
 [=3]
çavis 1. *is.* Alçak, basık (yer).
ç. çavis 4/1468, 4/3349, 4/3400
ç.+ınıñ+(çavızınıñ) 3/0732, 3/1218, 3/2356, 3/3911, 3/4537
ç.+tıñ 4/3275
2. sf. Alçak, basık.
ç. 4/1480, 4/1524, 4/1965, 4/3357, 4/3442, 4/4298, 4/4309, 4/4339
 [=17]
çay I. *is.* Yaz.
ç. 4/3693, 4/3694, 4/4558, 5/1458, 5/2131, 6/2272
ç.+nıñ 1/0948, 1/1170, 3/0047, 3/0460, 3/1216, 3/2345, 4/1122, 4/3695
 [=14]
çay II. Zaman, vakit.
ç. 3/0858, 3/0861, 3/0873, 3/1151, 3/1321, 3/1691
 [=6]
çay- I. Sallamak.
ç.-ıp 4/0840, 5/2499

[=2]
çay- II. Yıkmak, devirmek, düşürmek.
ç.-a 5/1530
 [=1]
çayaa is. But.
ç.+mnı 1/0528
ç.+zın 1/0533
 *
komun hoora, çayaazın çara semiriir Semirmek, semizleşmek için iyice otlamak.
ç.-daa 4/4218
ç.+η 3/1185, 3/1560, 3/2407, 3/3726, 4/4170, 5/1178
ç.+ηmı 4/2555
 [=10]
çayaan is. 1. Kader, talih, yazgı.
ç. 1/3218, 1/3728, 1/3737, 4/0038, 6/1258
ç.+ın 4/2807
ç.+ından 2/1078
ç.+nı 4/0184
2. Yetenek, kabiliyet.
ç. 5/2072
 [=9]
çayaannıg sf. Yetenekli, kabiliyetli.
ç. 4/2185, 5/2292
 [=2]
çayaattın- Yaratılmak, meydana getirilmek.
ç.-ıp 5/0292, 5/0296
 [=2]
çayaṇayın- Sallanmak.
ç.-ıp+(çayaṇaynıp) 3/4855
ç.-ıp+(çayaṇaynıp) tur- 3/4853
 [=2]
çayga- Sallamak.
ç.-p 1/0635
 [=1]

çaygaar zf. Kendiliğinden, tabii, tabii olarak.
ç. 2/0372, 2/0893, 2/1078
ç.-la 3/0486, 4/0344
 [=5]
çaygı sf. Yazlık, yaza ait.
ç. 2/0695
 [=1]
çayıgayın- Yayılmak, dağılmak, saçılmak, sıçramak.
ç.-ıp+(çayıgaynıp) 3/1051, 3/1466, 3/1734, 3/1800
ç.-ıp+(çayıgaynıp) kel- 3/0983, 3/1388
 [=6]
çayıl- Meyletmek, devrilmek.
ç.-gaş 3/0563
ç.-ıp+(çaylıp) 3/2984
 *
çüree çayıl- → çürek
ç.-ıp+(çaylıp) 1/3399
 [=3]
çayın zf. Yazın.
ç. 3/0057, 3/0593, 3/0605, 3/2693, 3/3119, 3/3123, 3/3175, 4/2026, 4/2253, 4/4438, 4/4739, 6/2130, 6/2428, 6/2619, 6/2707
 [=15]
çayınnadır zf. Parlayarak, ışıldayarak.
ç. 6/1602, 6/1645, 6/1687, 6/3741
 [=4]
çayınnan- Parlamak, parıldamak, ışıldamak.
ç.-gan+(2) 5/0166
ç.-ıp çoru- 6/1171
 [=2]
çayınnandır zf. Parlayarak, ışıldayarak.
ç. 1/0529, 1/0533
 [=2]
çayıṇayın- Parlamak, ışıldamak.

ç.-ıp+(çayınaynıp) 6/1833
ç.-ıp+(çayınaynıp) kel- 6/3718
 [=2]
çayınayndır *zf.* Parlayarak, ısıldayarak.
 ç. 6/1031
 [=1]
çayır *sf.* Nikel kaplamalı.
 ç. 3/4221, 3/4941
 [=2]
çayır-la- Kalaylamak.
 ç.-p 5/0337
 [=1]
çayla- Çekilmek, uzaklaşmak, ayrılmak.
 ç. 3/2291
 ç.-ar+(1) 3/4152
 ç.-p ber- 3/2303
 ç.-p tur- 3/4424
 [=4]
çayladır *zf.* Yerinden hareket ettirerek, meylettirerek.
 ç. 6/1199
 [=1]
çaylat- Kurtarmak, serbest bırakmak.
 ölüm-den çaylat- Ölüm-den kurtulmak, canını kurtarmak.
 ç.-ıp+(çayladıp) kag- 3/4618
 [=1]
çaylıg *is.* 1. Boş, serbest.
 ç. 3/2392, 3/4110, 3/4935
 2. Elden gelir, yapılabilir, mümkün.
 ç. 3/2490, 4/2096, 4/2103, 4/2111
 ç.-la 4/2088
 [=8]
çaynadı *zf.* Parlatarak, ısıldatarak.
 ç. 5/0882, 5/0884, 5/0888, 5/0889, 6/2000, 6/2007
 [=6]
çaynadır *zf.* Parlatarak, ısıldatarak.

ç. 5/0415, 5/0417, 5/2604, 5/2606
 [=4]
çaza: **çaza tep-** Fırlatmak, atmak.
 ç. 3/0362, 3/363
 [=2]
çaza- 1. Yontmak, yapmak, etmek, meydana getirmek.
 ç.-ar+(1) 6/0886, 6/0887
 ç.-gan+(2)+(çazaan) 1/3218, 1/3728, 1/3730, 1/3735, 1/3737
 ç.-gaş+(çazaaş) 1/0634, 3/3117, 5/0473, 5/2263
 ç.-p ber- 1/0144, 1/0146, 1/0164, 1/0166, 1/0185
 ç.-p tur- 3/0664
 2. Düzeltmek, düzenlemek, çeki düzen vermek, nizama sokmak.
 ç. 3/4381, 4/0938
 ç.-ar+(2) 5/2295
 ç.-p 3/0388
 ç.-y 4/0933
 *
çatka çaza- → **çat I.**
 ç.-p 5/1431, 5/1476, 5/1501, 5/1670, 5/2175, 5/2180
 ç.-p kag- 5/1426
 [=29]
çazarla- Parçalamak.
 ç.-p tur- 4/0806
 [=1]
çazat- Yaptırmak.
 ç.-ıp+(çazadıp) 6/0889
 ç.-ır+(1)+(çazadır) 3/2481
 ç.-kaş 1/0647
 [=3]
çazıl- Açılmak, çözülmek.
 ç.-baan+(1) 1/0403
 ç.-ıp+(çastıp) 2/0596, 6/2458
 ç.-ıp+(çastıp) tur- 6/2160, 6/2305

[=5]

çazıradır *zf.* Çatırdatarak, çitirdatarak.

ç. 1/2300, 1/3297

[=2]

çe ünl. Evet! Haydi! Hadi!

ç. 1/2536, 2/1537, 3/0259, 3/1761, 3/1769, 3/1923, 3/2493, 3/2661, 3/2686, 3/2711, 3/4267, 4/5071, 5/0198, 5/0226, 5/0604, 5/0750, 5/0769, 5/0789, 5/1337, 5/1505, 5/1773, 5/1839, 5/2109, 5/2360, 5/2472, 5/2616, 6/1256, 6/1339

ç. (çee) 5/0163, 5/0618

[=30]

çeçek *is.* Çiçek.

ç.+tiğ 2/0381

[=1]

çeçek-çimis *is.* Çiçek ve yemişler.

ç. 3/0054

[=1]

çeden *sf.* Yetmiş.

ç. 2/0578, 3/0036, 3/0756, 3/0761, 3/0772, 3/0777, 3/1244, 3/1249, 3/1259, 3/1265, 3/3932, 3/3938, 3/3951, 3/4551, 4/0091, 4/1168, 5/0329, 5/0562, 5/0576, 5/1751, 6/0038, 6/0099, 6/0119, 6/2175, 6/2177, 6/2318, 6/2320, 6/2472, 6/2474

ç.+den 4/2506

[=30]

çeden bir *sf.* Yetmiş bir.

ç. 5/2385

[=1]

çedi *sf.* Yedi.

ç. 1/0141, 1/0309, 1/0320, 1/0793, 1/0811, 1/0905, 1/0936, 1/0937, 1/0959, 1/1055, 1/1292, 1/1304, 1/1367, 1/1408, 1/1473, 1/1614, 1/1653, 1/2483, 1/2517, 1/2648, 1/2656, 1/2657, 1/2728, 1/3855, 3/1713, 3/1742, 3/1819, 3/1868, 3/2222, 3/3879, 3/3921, 3/3922, 3/4967, 4/1097, 4/1098, 4/2363, 4/2364, 4/2644, 4/3043, 4/3044, 4/3502, 4/4236, 4/4905, 4/4913, 4/4924, 4/4927, 4/4937, 4/5130, 4/5190, 4/5210, 4/5223, 4/5226, 4/5244, 4/5264, 4/5279, 4/5332, 5/0666, 5/0701, 5/0730,

5/1264, 5/1266, 5/2238, 6/0774, 6/0801, 6/0829, 6/2572, 6/3158, 6/3240

ç.+zi-bile 4/5280

[=69]

çedikse- Ulaşmak istemek, elde etmek istemek.

ç.-er+(2) 4/1799

[=1]

çedir e. Kadar, değin.

ç. 1/0532, 1/0548, 1/1469, 1/1818, 1/1820, 1/3139, 1/3912, 1/3914, 2/0039, 2/0526, 2/0437, 2/0861, 3/0077, 3/0596, 3/0977, 3/1045, 3/0979, 3/1047, 3/1384, 3/1386, 3/1461, 3/1463, 3/1527, 3/1731, 3/1732, 3/1797, 3/1798, 3/2126, 3/2330, 3/2342, 3/3130, 3/3246, 3/3723, 3/3724, 3/4996, 4/0274, 4/0278, 4/0286, 4/2196, 4/2338, 4/2760, 4/2824, 4/2841, 4/2926, 4/2999, 5/0381, 5/0556, 5/1175, 5/1351, 5/1905, 6/0279, 6/0280, 6/0569, 6/0571, 6/0613, 6/0615, 6/1025, 6/1027, 6/1300, 6/1596, 6/1598, 6/1639, 6/1641, 6/1681, 6/1683, 6/1747, 6/1748, 6/1827, 6/1829, 6/2947, 6/3712, 6/3714, 6/3735, 6/3737

[=74]

çedir- 1. Götmek, ulaştırmak.

ç.-beyn+(2) 5/1494

ç.-e ber- 3/3514, 3/3515, 3/4342

ç.-er+(1) 3/1873, 5/1352

ç.-eyn 2/1538

ç.-ip 3/4986, 4/1134, 4/3215

ç.-ip ber- 3/4968, 3/4973, 5/1456

ç.-ip kag- 1/3887, 3/4200

ç.-ip kel- 4/0610, 5/1490, 5/1495

ç.-ip-le 6/0465

2. Ulaştırmak, erdirmek; bir duruma, bir şeye fırsat vermek.

ç.-beyn 1/0546, 6/2710

3. İsabet ettirmek, tutturmak.

ç.-bes-daa 3/0969, 3/1375

ç.-bezi 3/1375

ç.-er-daa 3/0968, 3/1374

ç.-eri 3/1374

[=27]
çedis- Göndermek, yedeğine vermek.
ç.-keş 3/3541
 [=1]
çediş- 1. Kâfi gelmek, yetişmek.
ç.-ip+(çetçip) kel- 2/0280
 2. Yetişmek, ulaşmak.
ç.-i+(çetçi) ber- 4/3462
 *
amı tınga çetçir → amı-tın
ç.-ip+(çetçip) çıt- 4/3602
 [=3]
çedişken sf. Yetişkin
ç. 1/0461, 3/0305, 3/4350
 [=3]
çeen is. Yeğen.
ç.+i 3/3653, 5/2460
 [=2]
çeerbi sf. Yirmi.
ç. 5/1022, 6/2223, 6/2223, 6/2224, 6/2233, 6/2543
 [=6]
çeerbi beş sf. Yirmi beş.
ç. 1/0810
 [=1]
çeerbi çeerbi sf. Yirmişişer.
ç. 5/0936
 [=1]
çeerbi dört sf. Yirmi dört.
ç. 5/0013, 5/0109
 [=2]
çeeren is. Ceren, ceylan.
ç.+ge 5/2043
 [=1]
çeergen is. Yonga, çırpı
ç. 3/0176, 5/2343
ç.+i 5/2336
ç.+in 6/1519

ç.+in 3/4859
ç.-ne 6/0410
ç. (çöörge) 3/3236
 [=7]
çeje zf. Ne kadar?
ç. 3/0191, 3/0589, 3/0598, 3/1901, 3/3115
 [=4]
çejege zf. Ne kadar?
çejege, kajaga çedir/çejege kajanga/ta kajaga, çejege (çedir)/ ta kajaga ta çejege (çedir)/ta çejege ta kajanga (çedir) Ne kadar sürede, ne kadar zaman, ne zamana kadar.
ç. 2/0039, 2/0116, 2/0526, 3/0596, 3/2342, 3/4999, 5/1185, 5/1701, 5/2247, 5/2254, 5/2698, 6/2270, 6/2121, 6/2418, 6/2699
ç.+ge-daa 5/1905
 [=17]
çejenge zf. Ne kadar?
ta çejenge, kajanga (çedir)/ta çejenge ta kajanga/ta kajanga ta çejenge Ne kadar sürede, ne kadar zaman, ne zamana kadar.
ç. 1/0029, 1/0214, 1/0946, 1/1168, 1/2494, 1/2617, 1/3360, 2/0734, 3/2890, 3/0077, 3/3130
 [=10]
çel is. Yele.
ç.+i 2/0090
ç.+i-bile 2/0222
ç.+in 6/3229
ç.+inde 3/0215
 [=4]
çel- Tırıs gitmek.
ç.-er+(2) 5/0644
ç.-ip 2/0578, 5/0087, 5/1220, 5/0641, 5/0642, 5/0643, 6/2974, 6/3018
ç.-ip çıt- 6/3003, 6/3021, 6/3025
ç.-ipken 5/0193
ç.-ip-le kag- 6/2969

ç.-ip olur- 6/3002
ç.-ip tur- 5/1221
 [=16]
çelbi- Dalgalanmak, sallanmak.
ç.-geş+(çelbeeş) 1/3486, 1/3493, 1/3500
ç.-y 3/2949, 3/2956, 3/2962
 [=6]
çelbiş is. Yelpaze
ç. 3/0610
 [=1]
çele is. Buzağı bağı.
ç. 2/1627
ç.+ner 1/0576, 1/0578, 1/0740, 1/0742, 1/2362, 1/2365, 1/3054, 1/3056
ç.+zin 1/0586, 1/0589, 2/1630
 [=12]
çelgiy sf. Sığ, derin olmayan.
çelgiy kara paş Derin olmayan kazan, tencere.
ç. 3/0037, 3/0181, 3/0778, 3/1266, 3/4552
 [=5]
çel-kuduruk is. Yele ve kuyruk.
ç.+u+(ç.-kuduruu) 2/0705
ç.+u-bile+(ç.-kuduruu) 4/3937
ç.+un+(ç.-kuduruun) 3/0227
 [=3]
çem is. Yemek, yiyecek.
ç. 3/0236, 3/0268, 3/0925, 3/2940, 3/3991, 4/2346, 5/0957, 5/1006
ç.-bile 3/0236
ç.-daa 3/0745
ç.+den 5/0947, 5/2644
ç.+i 1/1004
ç.+i-bile 3/0197, 4/2364, 4/2366
ç.+im 2/1023
ç.+in 2/1229, 3/2772
ç.+iñ 3/2047

ç.+ni 3/2551, 3/4690, 4/1378
 [=23]
çeme-halaa zf. Siteleme.
ç. 4/2241
 [=1]
çemele- Kızmak, azarlamak.
ç.-p 6/3662
 [=1]
çemger- Yemek vermek.
ç.-geş 3/3211
ç.-ip 4/2337, 4/2364, 4/2367
ç.-ip kel- 4/2369
 [=5]
çemiş is. Yemiş.
tañdı çemiji bolgan Ölmeye yaklaşmak, çok yaşlanmak.
ç.+i+(çemiji) 4/0770
 [=1]
çemnen- Yemek, yemek yemek, beslenmek.
ç. 3/1567
ç.-gen+(2) 3/2775
ç.-i ber- 4/2487
ç.-ip 4/3183, 4/4065
ç.-ip al- 3/0096, 3/0781, 3/1269, 3/1615, 3/1987, 3/2514, 3/3957, 3/4359, 3/4502, 3/4555
ç.-ip kör- 3/2552
ç.-ip olur- 3/2638, 3/4384, 3/4699
ç.-ip 3/3852
 [=20]
çemnig sf. Yemekli, yemek olan, yemeği olan.
ç. 3/3992
 [=1]
çemzek is. Silah, mühimmat.
ç.-bile 4/2658
ç.+i+(çemzee) 6/0485
ç.+im+(çemzeem) 6/0199

ç.+iniñ+(çemzeeniñ) 6/1740
ç.+iñni+(çemzeeniñ) 6/0200
ç.+tiñ 6/1633, 6/1675
 [=7]
çemzig sf. Lezzetli.
ç. 4/2409
 [=1]
çeñ is. Yen, giysi kolu.
ç.+i-bile 3/1014, 3/1771, 4/4463, 6/3634
ç.+inden 5/0464
ç.+inge 4/2128
 [=6]
çeñge is. Yenge.
ç.+m 5/1253
 [=1]
çeñne- Saklamak, gizlemek.
ç.-p al- 4/2128
 [=1]
çeñnig sf. Yenli, yeni olan.
ç. 3/1014, 3/1771, 4/4462, 6/3634
 [=4]
çepsek is. Silah, savaş araç-gereçleri, aletler.
ç. 1/1432, 1/1467
ç.+in+(çepseen) 1/0465
 [=3]
çer is. 1. Yer, zemin.
ç. 6/0646, 6/2946
ç.+de 1/1645, 1/3466, 2/0090
ç.+den 1/1479
ç.+dive 6/1744
ç.+ge 1/1733, 2/1404, 2/1603
ç.+je 2/1282
ç.+ni 1/1480
 2. Yer, toprak, arazi.
ç. 1/2659, 2/1210, 3/0197, 3/3918, 4/3998, 5/1167, 5/1181, 6/3158, 6/3552, 6/3592

ç.+dive 1/2254, 3/1094
ç.+ge 5/2187
ç.+i 3/0726, 4/2673
ç.+in 1/3221, 1/3303, 6/0935
ç.+indive 1/2290, 4/0579
ç.+inge 1/3273, 4/0660
ç.+je 1/3294, 1/3383, 3/2125, 6/0728
ç.+ni 2/0861, 3/1222, 3/4539
ç.+niñ 1/2243, 1/3255, 4/0577
 3. Yer, mahal, mevki, taraf, bölge, havali, yöre.
ç. 1/1179, 1/2815, 2/1024, 3/0925, 4/4559, 6/0662, 6/0939, 6/1087, 6/1300, 6/1898, 6/3133
ç.-daa 3/1293
ç.-dir 1/1384
ç.+de 1/1242, 3/2042, 4/4544, 4/5100, 6/1085, 6/1134, 6/1319, 6/1410
ç.+den 1/0659, 1/1349, 1/1355, 1/1395, 1/1402, 1/1758, 1/1759, 1/1762, 1/1764, 1/1766, 1/1768, 1/2237, 1/2446, 1/2447, 1/2476, 1/2477, 1/2628, 1/2629, 1/2883, 1/3705, 4/3321, 4/4966, 6/0676, 6/1170
ç.+dive 1/0867
ç.+ge 1/0501, 1/0535, 1/0951, 1/1172, 1/1412, 1/1447, 1/1668, 1/1784, 1/1811, 1/2614, 1/2702, 1/2705, 1/2845, 1/2850, 1/2867, 1/3011, 1/3131, 1/3133, 1/3506, 2/0187, 2/0738, 2/0860, 2/1045, 2/1051, 2/7, 3/0366, 3/0883, 3/0884, 3/1335, 3/1601, 3/4297, 3/5008, 4/3697, 4/3699, 5/0671, 5/1373, 5/1374, 6/0664, 6/0695, 6/1169, 6/1713, 6/2273, 6/2274, 6/2275, 6/2276, 6/2608, 6/2610, 6/2718, 6/2936
ç.+i 1/1570, 6/0212
ç.+imdiv 4/1068
ç.+imge 3/2901, 3/2902, 4/4092, 4/4094, 4/5380, 6/3060, 6/3061
ç.+in 1/2235, 1/2236, 2/0449, 2/0450, 2/0451, 3/0735, 3/0736, 3/3063, 4/0993, 4/0995, 4/0997, 6/1337, 6/1384, 6/2627, 6/3100

ç.+inde 1/1556, 1/1579, 2/1206,
3/3169, 4/0798, 4/4333

ç.+inden 1/2510, 1/2511

ç.+inge 4/1633, 4/1635, 4/4273,
4/4275, 5/1298, 5/1299, 6/1091, 6/1976

ç.+iñ 2/0385, 3/1600

ç.+iñçe 2/0514

ç.+iñerden 1/1771

ç.+iñge 4/1796

ç.+je 1/1569

ç.+ler 3/2897

ç.+lerden 5/1891, 5/1892

ç.+lerniñ 4/1466, 4/1468

ç.+ni 1/0490, 1/0491, 1/2238,
1/3772, 1/3773, 2/0452, 3/0360, 4/1104,
4/1107, 5/0381, 5/0382, 6/1218, 6/2124,
6/2125, 6/2126, 6/2127, 6/2421, 6/2423,
6/2424, 6/2422, 6/2702, 6/2703, 6/2704,
6/2705

ç.+niñ 1/3154, 2/0473, 2/0474,
2/0855, 2/1101, 2/1377, 2/1379, 4/1171,
4/2584, 4/2708, 4/2737, 4/4296, 4/4298,
5/2432

4. Yer, yeryüzü.

ç. 1/3238, 1/3581, 1/3962, 3/2711,
3/4719, 3/4852, 4/3631, 4/3651, 5/0101,
5/0375, 5/1404, 5/1518, 5/1522, 6/0638,
6/1859, 6/1867, 6/1872, 6/1955, 6/1992,
6/2012, 6/2110, 2/1161, 1/3432, 1/2207,
1/0792, 1/0811, 1/0905, 1/0952, 1/0961,
1/1055, 1/1303, 1/1333, 1/1365, 1/1366,
1/1407, 1/1510, 1/1571, 1/1653, 1/2428,
1/2575, 1/2588, 1/2728, 1/2741, 1/3563,
4/3046, 4/3068, 4/3243, 4/3283, 4/3362,
4/3545, 4/3561, 4/3573, 4/3587, 6/0626

ç.+de 4/1912, 5/0185

ç.+den 3/4723

ç.+dive 4/1816

ç.+ge 3/0367, 3/0493, 4/1100,
5/0620

ç.+i 3/2294

ç.+in 1/2307, 1/3859, 3/2110,
3/4095, 3/4096, 3/4112, 3/4918, 6/2839

ç.+inçe 3/4131

ç.+indive 4/2305

ç.+inge 6/2123, 6/2268, 6/2420,
6/2613, 6/2701

ç.+inge-le 3/2197

ç.+je 1/1250

ç.+ni 1/0517, 1/3798, 2/0989,
3/0312, 3/0682, 3/1144, 3/4919, 4/3886,
5/2328, 5/2387

ç.+niñ 2/0067, 3/0368, 3/0493,
3/2162, 4/0305, 4/1101, 4/1839, 4/2855,
4/3625, 4/3675, 5/0186, 5/1895, 6/2122,
6/2267, 6/2419, 6/2612, 6/2700

5. Yer; yan, taraf, kısım,

ç. 4/4656

ç.+de 2/0465, 6/0996

ç.+den 2/1159, 4/3371, 5/1359

ç.+ge 2/1069

ç.+in 1/2260, 3/2264, 6/1747,
6/1748

ç.+inden 1/2291, 4/3247

ç.+iñge 4/3394

ç.+ni 6/0279, 6/0280

6. Memleket, yurt.

ç. 1/2574, 1/2587, 3/3991, 3/3992

ç.+de 3/4514, 5/0759

ç.+den 1/0789

ç.+ge 5/0113

ç.+i 4/1389, 4/1390

ç.+im 1/2573, 1/2587

ç.+imden 3/2443

ç.+imge 6/2811

ç.+inde 3/1846

ç.+inden 1/3724

ç.+inge 1/3848, 1/3853, 3/0800,
3/4198, 3/4523, 5/1597, 5/1608

ç.+iñge 1/2774, 3/4949

ç.+niñ 4/2881, 4/3011, 4/3013,
4/3055, 4/3495, 4/3501, 4/4017

7. Gidilecek yer; mesafe, belli bir
mesafe.

ç. 1/0689, 1/0819, 2/1361, 3/0034, 3/0746, 3/0968, 3/1933, 3/4200, 3/4996, 3/5000, 4/4088, 4/5376, 6/2936, 6/2991, 6/3555

ç.+de 3/3879, 5/0180, 5/0184, 5/0265, 5/0390

ç.+den 4/3498, 5/0321

ç.+ge 3/1901, 3/1902, 3/2074, 3/4339, 3/5007, 4/1084, 4/3478, 4/3481

ç.+inde 5/0234

ç.+inge 4/1831

ç.+iñniñ 4/3488

ç.+ni 3/0783, 3/0784, 3/3908, 3/3909, 3/3921, 3/4540, 3/4541, 3/4745, 6/0337, 6/0344, 6/0339, 6/0346, 6/0353, 6/0355, 6/0359, 6/0361

8. Belli bir alan, yer, mekân.

ç. 6/3608

ç.+iñde 4/4015

ç.+de 1/3378, 1/3455, 2/1590, 3/0221, 3/0519, 3/2979, 4/2280

ç.+ge 1/0345, 1/0992, 3/0190, 3/0595, 3/4294, 3/5023, 4/0363, 4/2850, 4/2931, 4/3029, 5/2401, 5/2411, 5/2547, 5/2548

ç.+i 4/4360, 4/4361, 6/3613, 6/3641

ç.+i-dir 6/3611

ç.+imni 6/3643

ç.+in 3/0104, 6/3615, 6/3617

ç.+inde 4/2290, 4/2293, 4/2296, 4/2169

ç.+inden 3/0745

ç.+indive 4/4189, 4/4194

ç.+inge 3/4694, 3/5039, 4/4125, 4/4139, 4/4142, 4/4185, 5/1496, 5/1497, 5/1598, 5/1609, 5/2258, 5/2260

ç.+iniñ 4/4133

ç.+iñ-daa 3/1332

ç.+lerge 1/1041

ç.+ni 3/4388, 3/4389

*

çer iyem, deer adam/kara çer iyem, kök deer adam Yer anam, Gök atam!

ç. 1/2223, 1/2331, 2/0050, 6/2838, 6/2877, 6/2899

çer al- Çekilmek, gitmek, çekilip gitmek, uzaklaşmak.

ç. 6/1301

çer eezi Yer iyesi.

ç. 2/0048, 3/2164, 3/2197, 3/2199, 6/3241

çerniñ çeskee → çeskee

ç. 5/0675, 6/1788, 6/3177, 6/3185

[=510]

çer-çemzek is. Savaş araç gereçleri, mühimmat.

ç.+in+(ç.-çemzeen) 1/3850

[=1]

çer-çer zf. Her yerde.

ç.+de 1/2792

[=1]

çer-çurt is. Yer yurt, yurt, memleket.

ç.+um 1/2413, 1/2887

ç.+umçe 1/2416, 6/3006

ç.+unçe 1/2776, 1/3524, 1/3837

ç.+unda 5/1207

ç.+unduva 1/2830, 1/2844, 1/3364

ç.+unuñ 1/3013, 1/3430, 5/1465

ç.+uñçe 1/2452, 1/2580, 1/2603, 1/2812

ç.+uñduva 1/2436, 1/2571

ç.+uvus 5/1450

ç.+uvusçe 3/4162

[=22]

çer-delegey is. Yeryüzü, dünya.

ç.+de 1/3972

[=1]

çergeleşkek sf. Paralel, koşut, muvazi.

ç. 3/3879, 3/3923

[=2]
çerle *zf.* 1. Bûsbütün, tamamıyla, tamamen.
 ç. 1/0991, 1/1163, 3/0125, 3/0491, 3/1007, 3/1122, 3/1316, 3/2488, 3/2521, 3/2529, 3/2562, 3/2571, 3/2659, 3/2851, 3/2852, 3/3579, 4/3228, 5/0542, 6/0900, 6/3266, 6/3267, 6/3287, 6/3334, 6/3335, 6/3408, 6/3409, 6/3485, 6/3486
 2. *zf.* Hiç.
 ç. 1/0030, 3/0505, 3/0718, 3/3260, 3/3013, 3/3133, 3/4246, 4/0847, 5/1107
 [=37]
çerle- Gitmek, ilerlemek.
 ç.-**p** 1/1254
 [=1]
çerlik *sf.* Vahşi, yabani.
 ç. 2/1642
 [=1]
çes *sf.* Bakır, bakırdan yapılmış.
 ç. 5/0512
 [=1]
çeskee: **çerniç çeskee** Evsiz barksız, yersiz yurtsuz.
 ç. 5/0675, 5/2446, 6/3177, 6/3185
 [=4]
çeskinçig *sf.* Pis, tiksindirici, iğrenç.
 ç. 5/0677
 [=1]
çeste *is.* Enişte.
 ç.+**zi** 6/2942
 [=1]
çestey *is.* Enişte (hitap).
 ç. 3/2499, 4/2514, 4/2576, 4/2735
 [=4]
çeş- Çözmek.
 ç.-**e+(çeje)** 3/3179
 ç.-**erge+(çejerger)** 3/3710
 ç.-**ip+(çejip)** 4/2530, 5/1242, 5/1053, 5/1387

ç.-**ip+(çejip) al-** 4/2538, 4/2550
 ç.-**keş** 1/3906, 2/0951, 3/3015, 3/4660, 5/2375, 6/0595, 6/3707
 ç.-**keştinç** 4/4831
 [=16]
çet- I. Götürmek, sürmek, yedmek.
 ç.-**e+(çede) ber-** 2/1275
 ç.-**erge+(çederger)** 6/2857
 ç.-**ip+(çedip)** 1/0358, 5/0704
 ç.-**ip+(çedip) al-** 5/1454, 6/2960
 ç.-**ip+(çedip) çoru-** 6/2861
 ç.-**ken+(2)** 3/2743, 6/1172, 6/1185, 6/1247
 ç.-**keş** 1/0388, 3/2848, 6/0229
 [=14]
çet- II. 1. Yetmek, yetişmek, erişmek, ulaşmak.
 ç.-**e+(çede)** 1/2043, 2/0847, 3/2068, 4/1921, 4/1938, 4/2203, 4/3116, 5/1163
 ç.-**e+(çede) al-** 3/4498
 ç.-**e+(çede) ber-** 1/0338, 1/0361, 1/0707, 1/2565, 1/2806, 1/3416, 2/0089, 2/1147, 2/1271, 2/1493, 2/1588, 3/0107, 3/0118, 3/0744, 3/0889, 3/1148, 3/1529, 3/1645, 3/1899, 3/1971, 3/2041, 3/2333, 3/2542, 3/2686, 3/2688, 3/2896, 3/2903, 3/2914, 3/3310, 3/3766, 3/3980, 3/4098, 3/4202, 3/4921, 3/5003, 3/5010, 4/0139, 4/1806, 4/1990, 4/3162, 4/3244, 4/4369, 4/5411, 5/1528, 5/1914, 5/2077, 5/2415, 6/0213, 6/1528, 6/1992, 6/2762, 6/2852, 6/3254, 6/3395, 6/3594
 ç.-**eeli+(çedeeli)** 5/0634
 ç.-**e+(çede) halıp kel-** 6/1943
 ç.-**e-le+(çede) ber-** 4/4561
 ç.-**er+(1)+(çeder)** 3/1997, 3/2012, 4/2015
 ç.-**er+(2)+(çeder)** 1/1479, 2/0644, 3/0555, 3/1600, 3/3677, 4/1796, 4/3247, 4/3371, 4/4273
 ç.-**eri-daa+(çederi)** 2/1210
 ç.-**ip+(çedip)** 2/0407, 2/0581, 2/0582, 3/0231, 4/2924, 4/4089, 4/4274,

4/5376, 5/1321, 5/1635, 5/1844, 5/2034, 6/1300

ç.-ip+(çedip) al- 3/1018, 3/1750, 4/2793, 5/0514, 5/0515, 6/1342

ç.-ip+(çedip) kel- 1/0111, 1/0274, 1/0390, 1/0556, 1/0563, 1/0564, 1/1613, 1/2058, 1/2110, 1/2523, 1/2882, 1/3040, 1/3041, 1/3395, 1/3443, 1/3527, 1/3646, 2/0306, 2/0575, 2/0819, 2/1072, 2/1092, 2/1468, 2/1530, 2/1617, 2/1618, 3/0205, 3/0340, 3/1275, 3/1343, 3/1702, 3/1933, 3/1953, 3/2006, 3/2053, 3/2054, 3/2865, 3/2933, 3/3105, 3/3627, 3/3814, 3/3922, 3/4259, 3/4261, 3/4272, 3/4695, 3/5037, 4/2005, 4/2329, 4/2861, 4/2899, 4/3021, 4/3064, 4/3364, 4/3365, 4/3576, 4/3584, 4/3942, 4/4107, 4/4379, 4/4573, 4/4911, 4/5161, 4/5423, 5/1863, 5/2052, 5/2257, 5/2311, 5/2426, 5/2506, 5/2546, 5/2701, 6/0139, 6/0166, 6/0175, 6/0176, 6/0252, 6/0449, 6/0469, 6/0474, 6/0505, 6/0664, 6/0677, 6/0695, 6/0750, 6/0885, 6/0994, 6/0999, 6/1061, 6/1163, 6/1191, 6/1288, 6/1297, 6/1415, 6/1584, 6/1626, 6/1777, 6/1794, 6/1898, 6/1901, 6/1902, 6/1906, 6/1976, 6/1977, 6/2016, 6/2017, 6/2023, 6/2726, 6/2753, 6/2971, 6/2983, 6/3043, 6/3045, 6/3047, 6/3062, 6/3065, 6/3072, 6/3131, 6/3252, 6/3319, 6/3759

ç.-ip-daa+(çedip) kel- 4/5393

ç.-ip-le+(çedip) kel- 1/3396, 4/2771, 4/2843, 4/3288, 4/3471, 6/1537

ç.-ip+(çedip) olur- 6/0356, 6/0362

ç.-ip+(çedip) şıda- 6/1389, 6/1433

ç.-ip+(çedip) tur- 3/4355, 4/3001

ç.-ken+(1) 2/1175, 3/2005, 3/5000

ç.-ken+(2) 3/0309

ç.-keş 2/1438, 3/0242, 3/4142, 5/0419

ç.-key 2/0846

ç.-peen+(1) 1/2849, /1175

ç.-pes+(1) 3/0548, 6/2976

ç.-pes+(2) 1/3573, 1/3605, 1/3628, 1/3651, 1/3672, 2/0576, 2/0578,

2/0860, 2/1568, 2/1569, 3/0555, 6/0025, 6/0026, 6/1500, 6/1501

2. Yetmek, kâfi gelmek.

ç.-er-daa+(çeder) 1/1611, 3/2831

ç.-ip+(çedip) şıda- 6/1139

ç.-ken+(1) 5/0159

ç.-ken-dir 5/0129, 5/0139, 5/0149

ç.-keş 4/3546

ç.-pes+(1) 1/1345

ç.-peen+(2) 1/3380, 3/2719

ç.-pes-daa 1/1612, 3/2831

ç.-pes-tir 1/1196, 5/2072

ç.-peyn 3/2731

3. Zaman gelmek, geçmek, yaklaşmak.

ç.-e+(çede) ber- 4/0216, 4/0871

ç.-ip+(çedip) çor- 3/3735

ç.-ip+(çedip) kel- 3/2814, 3/4019, 3/4249, 3/4707

ç.-kije 3/4419

4. (yardımcı fiil) Yeterlilik bildirir.

ç.-pes+(2) 1/0345, 3/0894, 3/4623, 4/0959, 4/0961, 4/2618, 4/2620, 6/1503, 6/1715, 6/2917

*

amı-tinga çet- → amı-tın

ç.-er+(1)+(çeder) 4/3762

ç.-er+(2)+(çeder) 5/2497

çeder-çetpes zf. Yetersiz.

ç. 5/1161

karak çetpes Çok geniş, engin, ucu bucağı görülmez.

ç. 1/1260, 1/1266, 1/1796, 1/1838, 1/2100, 1/2103, 1/2122, 1/2208, 1/2635, 1/3112, 1/3757, 3/0954, 3/1226, 3/1361, 3/1514, 3/1628, 3/4567, 3/4747, 4/4662, 4/4705, 4/4947, 5/0661, 6/1201, 6/1844, 6/3702

nazı çet- Yaşlanmak.

ç.-ip+(çedip) 1/2888, 3/4704

[=326]
çetker *is.* Şeytan.
ç.+i-daa 3/5056
 [=1]
çetkile- Yetiştirmek, gelivermek.
ç.-p 3/1881
ç.-p kel- 3/3874, 5/2231
 [=3]
çet- söyle- Tutmak, yakalamak, tutup çekmek
ç.-p+(çedip-s.) 4/3214
 [=1]
çettin- İzlemek, peşinden gitmek.
ç.-ip+(izlemek) 6/3761
 [=1]
çettir- I. 1. Ulaştırmak, götürmek.
ç.-er+(1) 1/1060
ç.-er+(2) 1/1665
2. Yakalanmak.
ç.-bes+(1) 5/2041, 5/2043
ç.-beyn 1/0727, 2/1529, 4/5269
ç.-beyn bar- 1/1965
ç.-er+(1) 6/1280
ç.-er+(2) 5/0181, 5/0235, 5/1853
 [=13]
çettir- II. Teşekkür etmek, şükranlarını sunmak.
ç.-gey 1/1008
ç.-gey-le 1/1070
 *
ayıs çettir- → **ayıs**
ç.-bes+(1) 5/1069
 [=3]
çettirt- Sağlamak, yetiştirmek.
ç.-ip-tir 1/0114
ç.-ivit 1/0109
 [=1]
çıda-seleme is. Kılıç ve mızrak.

ç.+zin 4/4002
 [=1]
çıdı- Çürümek, bozulmak.
ç.-gan+(1)+(çıdaan) 1/2704, 1/2709
ç.-vas+(1) 5/1628, 6/0066
ç.-vas+(2) 3/0605, 3/2693, 3/3119
ç.-vazın 1/0431, 1/0434
ç.-y ber- 3/3710, 3/3714
 [=11]
çıdıg sf. Çürük, bozuk, kokmuş.
ç. 3/3170, 4/2087, 4/2095
ç.-vas+(2) 3/0593
 [=4]
çıdırga- Koklamak.
ç.-p 1/2525
 [=1]
çıdınnıg sf. Yataklı, yuvalı.
ç. 4/0085, 4/0134, 4/0772, 4/1258
 [=4]
çığ- Yılgamak, toplamak.
ç.-gan+(1) 3/2815
ç.-gan+(2) 3/0122
ç.-gaş 1/1106, 3/3010, 3/3544, 3/4409, 3/5040
ç.-ıgar+(çıgar) 1/0745, 1/2368
ç.-ıp+(çıp) 1/0592, 1/0760, 1/0835, 1/0837, 1/0862, 1/2359, 1/2370, 1/2382, 1/3073, 2/0068, 2/0070, 2/0112, 2/0620, 2/1406, 2/1633, 3/0176, 3/4183, 6/1519, 6/2803, 6/2805
ç.-ıp+(çıp) al- 1/2693, 3/0173, 3/0223, 3/3236, 3/4185, 3/4846, 4/1246
ç.-ıp+(çıp) ber- 3/2790, 6/1445
ç.-ıp+(çıp) ekel- 1/2833, 1/3061, 1/3062
ç.-ıp+(çıp) kel- 1/0583
ç.-ıp+(çıp) tur- 1/0864
ç.-ıp+(çıp) turup ber- 2/1625
 [=44]

çıga- Malı sürmek, hareket ettirmek.

ç.-p kel- 3/4337

ç.-y 3/4329

[=2]

çıgaan: **çıgaan öttür-** Yemin verdirmek, söz almak.

ç.+ın 4/3669

ç.+ınga 4/3665

[=2]

çıgaan-dangırak is. Söz, yemin.

çıgaan-dangırak kıl- Yemin etmek, söz vermek.

ç. 1/3882

[=1]

çıgdır- Yığdırmak

ç.-ıp 1/2838, 3/5034

ç.-ıp turup ber- 3/3733

[=3]

çıgn zf. Yaklaşık, hemen hemen.

ç. 4/0892

[=1]

çıgjır → çıjır

çul- Yığılmak, toplanmak, bir araya gelmek.

ç.-gan+(1) 2/1096, 3/0868, 3/1022, 3/1327, 3/1728, 3/2819, 4/0978

ç.-gan+(2) 1/1806, 1/1809, 1/1848, 1/1851, 1/1852, 1/1900, 1/1902, 1/1911, 1/2062, 3/1435, 3/1703, 3/2822, 5/1555

ç.-gaş 3/3380

ç.-ı+(çıglı) ber- 5/1213

ç.-ımar+(çıglımar) 5/1929

ç.-ıp+(çıglıp) al- 2/1132

ç.-ıp kel- 6/2806

ç.-ıp+(çıglıp) kel- 1/0739, 1/0865, 1/1755, 1/1876, 1/2360, 1/3053

ç.-ıp+(çıglıp) tur- 1/0574, 3/0927, 4/2509, 5/1240

[=35]

çul- haal- Toplanmak, yığılmak.

ç.-ımar+(çıglımar-haglımar) 5/2719

ç.-ıp+(haglıp-çıglıp) tur- 5/1940

[=2]

çıldır- Toplamak, bir araya getirmek.

ç.-gaş 5/2741

[=1]

çır- Kısaltmak, azaltmak (mesafe).

ç.-a tırt- 4/1449, 5/1525

[=2]

çırıl- Kısalmak, azalmak.

ç.-ıp+(çırılıp) 3/1138

[=1]

çıjır: **çıjır aldın** Saf altın.

ç. 1/1257, 4/2868, 5/0336, 5/2090, 5/2100

ç. (çıgjır) 4/4445

ç.(çıgjır) 4/2194, 4/2199

[=8]

çıjıradır zf. Gürleterek.

ç. 1/3220

[=1]

çıjırat- Gürlemek, gürletmek.

ç.-ı+(çıjıradı) 4/2822, 5/1089

ç.-ı-la+(çıjıradı) ber- 4/3965

[=3]

çıjırt: **çıjırt de-, çıjır kıldır** Gürldemek, gürlemek.

ç. 1/2306, 1/2340, 1/3302, 1/3797, 1/3860, 5/0973

[=7]

çıjırttır- çañçan- Sövmek söylenmek, bağırıp çağırmak.

ç.-ıp 5/0962

[=1]

çıjırttır- çañçattın- Sövmek söylenmek, bağırıp çağırmak.

ç.-ıp kel- 5/1081

[=1]
çık: çık dolu *zf.* Ağzına kadar dolu, tam dolu.
 ç. 5/1658
 [=1]
çık-çak: çık-çak de- Gürültülü ses çıkmak.
 ç. 3/2985
 [=1]
çıkkişayın- Yayılmak, çıkmak.
 ç.-ıp+(çıkkişaynıp) 1/0153, 1/0155
 [=2]
çıl is. Yıl.
 ç. 1/0503, 1/0504, 1/0505, 1/2648, 1/2656, 1/3403, 1/3656, 1/3689, 2/0638, 3/0047, 3/0081, 3/1904, 3/2891, 3/3384, 3/3921, 4/0175, 4/2642, 4/4236, 4/4239, 5/0730, 6/2146, 6/2148, 6/2175, 6/2177, 6/2292, 6/2295, 6/2318, 6/2320, 6/2444, 6/2446, 6/2472, 6/2474, 6/3238, 6/3240, 6/3345, 6/3423, 6/3505, 6/3600
 ç.+da 1/0040, 1/0139, 1/0141, 1/0318, 1/0319, 1/0663, 1/2519, 1/3171, 1/3183, 1/3412, 1/3771, 1/3775, 2/1230, 2/1232, 2/1636, 2/1638, 3/0041, 3/1268, 3/1614, 3/3851, 3/3956, 3/4358, 3/4492, 3/4554, 4/0080, 4/0137, 4/2352
 ç.+dın 1/0492, 1/0502, 1/3526, 3/0047, 4/1599, 4/2644
 ç.+ı-bile 1/3526, 5/1147
 ç.+ın 1/0306, 1/0308, 2/1615, 3/0083, 4/1051, 4/4386, 4/4569
 [=80]
çılan is. Yılan.
 ç. 1/1235, 1/3828, 4/4893, 6/1583, 6/1609, 6/2631, 6/2722
 [=7]
çılbaş sf. İlk.
 ç. 6/1069
 [=1]
çılba is. Canavar.
 ç.+mı 4/4895

[=1]
çılça: çılça düş- Hasar vermek, darmadağın etmek.
 ç. 6/2844, 6/2882
 [=2]
çılçırıkta- Kaymak, kayıp düşmek.
 ç.-gaş+(çılçırıktaaş) 1/2680
 [=1]
çılda- Yıl geçirmek, yıl harcamak.
 ç-p 2/1615
 [=1]
çıldagaan is. Sebep, neden.
 ç.+ım 1/0771
 [=1]
çıldık sf. (Bir) yıllık mesefe ya da (bir) yılda gerçekleşen.
 ç. 1/0535, 1/1768, 1/2446, 1/2476, 1/2628, 3/0783, 3/3879, 3/3908, 3/4540, 3/4745, 6/0353, 6/0359
 ç.+tın 1/1556
 [=13]
çıldıktı sf. (Bir) yıllık mesefe ya da (bir) yılda gerçekleşen.
 ç. 1/1811, 1/2510
 [=2]
çıldır- Hareket etmek, ilerlemek.
 ç.-ıp kel- 4/4560
 [=1]
çıldır-şak: çıldır-şak kıldır *zf.* Ağır ağır, yavaş yavaş.
 ç. 6/1718, 6/3251, 6/3318, 6/3394, 6/3469, 6/3567, 6/3593
 [=7]
çılga- Yalamak.
 ç.-ar+(2) 1/2344, 1/2345, 5/2632, 5/2682, 6/2630, 6/2631, 6/2721, 6/2722
 ç.-ayn 3/4953, 3/4954
 ç.-gaş+(çılgaaş) 6/1769
 ç.-p 1/3324, 1/3881, 3/0175, 6/2749

ç.-pkaş 1/1081
ç.-p kör- 3/3388
ç.-p olur- 3/3389
ç.-p tur- 3/3381
 [=19]
çılğandır- Yalatmak.
ç.-ıp tur- 5/2627
 [=1]
çılğat- Yalatmak.
ç.-ıp+(çılğadıp) 4/3664, 4/3668
ç.-kaş 3/4969, 3/4970
 [=4]
çılgı is. Yılkı.
ç. 1/2427, 1/2429, 1/2443, 1/2473, 1/2509, 1/2523, 1/2545, 3/0203, 3/0205, 3/0221, 3/1184, 3/1559, 3/3968, 3/3998, 4/4568, 6/3317
ç.+da 1/0289, 1/0298
ç.-daa 4/4625
ç.+mnı 3/4289
ç.+nı 1/0234, 1/0296, 1/0802, 1/0816, 1/2430, 1/2434, 1/2470, 1/2544, 1/2551, 1/2558, 2/1406, 4/4556, 4/4594
ç.+nı 1/0242, 1/0721, 3/2405, 4/4392
ç.+ı 1/0224
ç.+ını 4/4607
ç.+zı 1/0216, 3/4212
ç.+zı-la 4/4383
ç.+zı-daa 5/0120, 5/0123
ç.+zın 1/0218, 1/0251, 4/4190, 4/4631
ç.+zında 3/4319
ç.+zının 1/0710, 4/0032
 [=51]
çılğı is. Çoban.
ç. 3/3999, 3/4143, 3/4288, 3/4319, 3/4326, 3/5048
ç.+lar 1/0719
ç.+laringa 1/0718

ç.+zı 3/5047, 4/4417, 4/4455, 4/4458
 [=12]
çılğıla- Yılkı gütmek, yıldı bakmak.
ç.-p 1/0296
 [=1]
çılğılı sf. Yılkılı, yıldı olan.
ç. 1/0023, 1/0025
 [=2]
çılı sf. İlık.
ç. 3/2940, 3/3720, 4/2025, 6/2902, 6/2904
 [=5]
çılığ-çımçak is. Sıcak ve yumuşak.
ç.+ınga+(ç.-çımçaanga) 2/0107
 [=1]
çılığla- Isınmak, sıcak tutmak.
ç.-p 3/1952
 [=1]
çılıktır- Isıtmak.
ç.-ıp 3/2753
 [=1]
çılındı is. İlıkılık, ılık hava.
ç. 4/4437, 4/4738
 [=2]
çılıt- İlitmak, ısıtmak.
ç.-ıp+(çılıdıp) 3/2747, 3/2748, 5/1292, 5/1389
 [=4]
çımçak sf. 1. Yumuşak.
ç. 1/2857, 2/0777, 3/0775, 3/0850, 3/1262, 3/3949, 3/3954, 4/4586, 4/4815, 5/0830, 5/1576
ç.+ı-daa+(çımçaa) 2/0315
ç.+ın+(çımçaan) 2/1242
ç.+ınga+(çımçaanga) 2/0473
2. Yumuşak huylu, mizaçlı.
ç. 3/1319, 3/1678, 3/4009, 3/4608
ç.+ı+(çımçaa) 3/4604

[=19]
çımçakta- Yumuşatmak, yumuşak hâle getirmek.
ç.-p 3/4457
 [=1]
çımçat- Yumuşatmak.
ç.-ip+(çımçadıp) al- 3/3022
 [=1]
çım-sırt: çım-sırt kılın- Heyecandan titremek, hop etmek.
ç. 5/1090
 [=1]
çıpşın- Yapışmak.
ç.-a ber- 3/1138
 [=1]
çıpşınçak sf. Yapışkan.
ç. 3/1178
 [=1]
çıpşır zf. Yanında, yanı başında; birlikte kullanıldığı fiillere yaklaşma anlamı katar.
ç. 1/1980, 1/1698, 3/2017
çıpşır çet- Yetişmek, koşarak yetişmek.
ç. 5/0419
 [=4]
çıpşır- Tutturmak, yerleştirmek.
ç.-ip kag- 3/3521
 [=1]
çıraa is. Rahvan.
ç. 1/0723, 3/4759, 4/4084, 5/0582
ç.-bile 5/0892
ç.+dan 2/0706
ç.+nı 3/1393, 3/1478
 [=8]
çıraala- Rahvan gitmek.
ç.-ar+(1) 1/0722
ç.-ar+(2) 1/0717
ç.-p çorup tur- 1/0712

ç.-p tur- 5/0687
 [=4]
çıraç sf. Altmış.
ç. 3/5041
 [=1]
çirga- Mutlu, mesut olmak.
ç.-ar+(1) 6/1070, 6/3384, 6/3459
ç.-p 3/5042, 4/4179, 5/1303, 6/3542
ç.-p çıt- 2/0470, 5/1186
ç.-p çoruy bar- 5/2753
ç.-p olur- 3/4468, 3/5052
ç.-p or- 4/4157
 [=13]
çirgal is. Mutluluk, saadet.
ç. 3/5042, 6/2800, 6/2800
ç.+ın 3/4468, 3/5042, 5/2753
ç.+ınga 5/1474
ç.+ıñ 3/5052
 [=8]
çırı- Aydınlanmak, ışıldamak.
ç.-p kel- 6/0638
 *
karak çırı- Rahatlamak, kendine gelmek.
ç.-p al- 6/0677
 [=2]
çırık I. is. Ağız kenarı.
ç. 1/3011, 6/0532, 6/1068
ç.+ı+(çırın) 6/2001
ç.+ım-dır+(çırım) 6/2002
ç.+ımgı+(çırımga) 1/0470
ç.+ımını+(çırımını) 1/0523, 5/0881
ç.+ın+(çırın) 1/0522, 1/0531, 2/0432, 4/0090, 5/0414, 5/0779, 5/2603, 6/2008
 [=16]
çırık II. sf. Işıklı, aydınlık.

ç. 1/1197, 1/1207, 1/1215, 1/1227,
1/1238, 1/1245, 1/1273, 1/1280, 1/1308,
1/2986

[=10]

çırıktığ-çılçıktığ sf. Aydınlık, parlak; göz
kamaştıran, güzel.

ç. 5/2086, 5/2094

[=2]

çırıtkılan- Parlamak, ışıldamak.

ç.-ip 4/4908

[=1]

çırıtkılaş: çırıtkılaş de- Parlamak,
parlayıvermek, aydınlanıvermek.

ç. 4/1545, 4/1649, 4/1730, 4/1813,
4/1819, 4/2217

ç.-la 2/0545

[=7]

çırıtkılığ zf. Parlak, aydınlık, ışıklı.

ç. 5/0899

[=1]

çıskaa- Dizmek, sıralamak.

ç.-p kag- 1/1615

[=1]

çıt is. Koku.

ç. 4/2389, 5/2633, 5/2683

ç.+ın+(çıdın) 1/2446, 1/2476,
1/2510, 1/2628, 1/3705

[=8]

çıt- 1. Yatmak.

ç.-a+(çıda) 3/0590, 3/3098,
3/3111, 6/1862, 6/2089, 6/2229, 6/2375,
6/2541, 6/2590, 6/2870

ç.-ar+(1)+(çıdar) 2/0535, 3/3043,
4/5298, 6/2866

ç.-ar+(2)+(çıdar) 1/3214

ç.-arga+(çıdarga) 6/2092,
6/2232, 6/2378

ç.-ip+(çıdıp) al- 2/0106, 2/0195,
6/0983

ç.-ip çıdıp 6/1045

ç.-ip+(çıdıp) ber- 2/1287

ç.-ip+(çıdıp) çıt- 4/0291

ç.-ip+(çıdıp) kag-- 6/3315,
6/3390, 6/3465

ç.-ip+(çıdıp) kal- 5/1346

ç.-ip-tır+(çıdıptır) 4/4834,
5/1386, 6/0377, 6/3166

ç.-ır-la+(1)+(çıdır) 6/2104,
6/2391, 6/2557, 6/2602, 6/2678

ç.-kan+(1) 1/3649, 4/5255

ç.-kan+(2) 1/3342, 4/2295,
4/2296, 4/4843, 5/2427, 5/2439, 5/2445,
6/0379

ç.-kanın 1/3460

ç.-kannay 5/2425

ç.-sın 5/2425

2. Olmak, bulunmak, durmak, var
olmak.

ç.-a+(çıda) 3/1885, 3/2161,
3/2219, 3/2478, 3/2518, 3/2609

ç.-ar+(1)+(çıdar) 1/2696, 3/0039,
3/0043, 3/0059, 4/0830, 4/0843, 4/0865,
5/1584, 5/1586, 5/1598, 5/1609, 6/3112

ç.-ar+(2)+(çıdar) 3/0023, 6/0007

ç.-ip+(çıdıp) 5/0165, 5/0478,
5/0541

ç.-ip+(çıdıp) al- 6/0390, 6/2656,
6/1190

ç.-ip+(çıdıp) ber- 6/0656

ç.-ip+(çıdıp) kag- 1/1801

ç.-ip-tır+(çıdıptır) 1/1420,
1/2706, 1/2846, 2/0310, 2/1047, 4/2583,
6/1056

ç.-ır+(1)+(çıdır) 2/1553

ç.-kan+(1) 1/1260, 1/1266,
1/2702, 1/3560, 3/0165, 3/0182, 3/0277,
3/0279, 3/0411, 3/0786, 3/1628, 3/2036,
3/3666, 3/3669, 3/3959, 5/1815, 5/1896,
5/2007, 5/2315, 5/2317, 5/2359, 6/3136

ç.-kan+(2) 1/2021, 1/3739,
2/0380, 3/4866, 6/3615

ç.-kan-dır 1/2718

ç.-kanın 5/1748

ç.-pas+(1) 4/4530

ç.-payn 2/1059

3. Yaşamak, varlığını, yaşamını sürdürmek.

ç. 2/1041

ç.-ar+(2)+(çidar) 6/0186

4. Diyaloglardan önce bağlayıcı bir ifade olarak kullanılır.

ç.-kaş 1/2322, 1/2685, 1/2719, 1/2740, 1/2749, 1/2814, 1/3153, 1/3314, 3/4944, 4/0524, 6/2342

5. (*yardımcı fiil*) –(İ)p çit- yapısı şimdiki zaman yapısı ve süreklilik birleşik fiilleri oluşturur.

ç. 2/1580, 3/2958, 3/3362

ç.-a+(çıda) 1/0260, 1/0310, 1/0321, 1/1082, 1/1140, 1/1297, 1/1536, 1/1548, 1/2908, 1/3033, 1/3034, 6/1283, 6/2035, 6/3588

ç.-a-la 3/1945

ç.-ar+(1)+(çidar) 1/1547, 1/1617, 1/2737, 1/3191, 1/3195, 2/0728, 3/1439, 3/1839, 3/2522, 3/4595, 3/4767, 3/4788, 3/4793, 3/4806, 4/0291, 4/0841, 4/1579, 4/1665, 4/1762, 4/1792, 4/5132, 5/0808, 6/0207, 6/1037, 6/1039, 6/2014

ç.-ar+(2)+(çidar) 1/0310, 1/0318, 1/0322, 2/0622, 2/0867, 2/0889, 4/1163, 4/1822, 5/0021, 5/0102, 5/1169, 5/1690, 5/1902, 5/1961, 6/1625

ç.-arda 4/3284

ç.-ar-dır+(1) 4/0501

ç.-arga 1/2028, 1/3348, 2/0096, 3/0131, 3/3379, 4/4416, 4/4891, 4/4895, 5/0204, 5/0463, 5/1188, 5/1682, 5/2321, 6/0392, 6/0397, 6/1036, 6/1038, 6/2660, 6/2865

ç.-arı 1/1223, 3/2065

ç.-arımga 4/0489, 5/1876

ç.-arınga 3/0879, 5/0846

ç.-arivıska 1/0974, 1/1176

ç.-arlarga 3/0481

ç.-ımar 2/1264

ç.-ıp+(çıdıp) 1/2484, 1/3118, 1/3448, 2/0221, 2/0217, 2/0525, 3/0765, 3/1251, 3/2161, 3/2220, 3/2478, 3/2518,

3/2609, 3/3707, 3/3841, 3/3943, 3/4396, 3/4557, 3/4957, 5/0462, 5/1421, 5/1184, 5/1681, 5/1741, 5/2170, 6/0389

ç.-ıp kal- 1/1299, 1/2763, 1/3006, 1/3036, 1/3350, 1/3578

ç.-ıp-daa tur- 4/0343

ç.-ıp-la 3/1381

ç.-ıp-tır 1/1243, 1/1313, 1/2630, 1/2796, 1/2820, 1/3347, 2/0842, 2/0851, 3/2954, 3/3171, 4/1445, 4/2579, 4/4042, 4/4890, 4/4918, 4/5299, 4/5345, 5/2390, 6/3018

ç.-ıp-tırlar 1/1222, 6/0372

ç.-ır+(1)+(çıdır) 1/1046, 1/1507, 2/1165, 2/1556, 3/4040, 4/4430, 5/0235, 5/0436, 5/0479, 6/0166

ç.-ırda 1/0262, 1/1742, 1/1798, 1/1831, 1/1841, 4/3473, 5/1643, 5/2470, 6/3003, 6/3021, 6/3025

ç.-ırğa 4/4835

ç.-ırında 1/1298, 4/3921

ç.-ırlar 6/0374

ç.-kan 1/1081

ç.-kan+(1) 1/0279, 1/1955, 1/2727, 1/2984, 1/3122, 1/3212, 3/0705, 3/1226, 3/1481, 3/2041, 4/0307, 4/0313, 4/0335, 4/0385, 4/0547, 4/0708, 4/1817, 4/2491, 4/4127, 4/4179, 4/5138, 4/5250, 5/0170, 5/0182, 5/0383, 5/0390, 5/1300, 5/2010, 5/2423, 5/2435, 5/2551, 6/1900

ç.-kan+(2) 1/1271, 1/3148, 1/3162, 1/3890, 1/3895, 1/3898, 1/3935, 2/1024, 5/0327, 5/0483, 5/1186, 5/1641, 6/0248, 6/1652, 6/3617

ç.-kanığ 6/1302

ç.-kaş 1/1073, 1/1133, 1/2485, 1/2518, 1/3341, 2/0538, 2/1349, 3/0161, 3/2015, 3/2614, 4/3602, 5/1833, 6/1987

ç.-kay 6/0467

ç.-pije 6/2196, 6/2202

ç.-padıva 2/1174

ç.-pas 2/0471

6. (*yardımcı fiil*) Birleşik çekimli yapılarda ek-fiil fonksiyonuyla kullanılır.

ç.-ip-tır+(çıldıptır) 3/0584,
4/2864, 4/2942, 4/3913, 4/3926

ç.-kan+(1) 1/0393, 1/1963,
1/1998, 4/0726, 4/4115

ç.-kan+(2) 5/1809
[=383 (yardımcı fiil=252)]

çıtıkıla- Yatmak, yatıp durmak.

ç.-p al- 3/0097
[=1]

çıtta- Koklamak.

ç.-ar+(2) 5/2633, 5/2683
ç.-p 3/3021
ç.-p-la 1/2659
[=4]

çıttaş- Koklaşmak.

ç.-ıp+(çıttaşıp) 3/3696
[=1]

çıttır- Yatırmak.

ç.-bas+(2) 5/2445
ç.-gaş 2/1478
ç.-ıp kag- 3/2929, 6/2863, 6/2873,
6/2875
[=6]

çi- 1. Yemek.

ç. 6/2734
ç.-diñ 1/1130
ç.-gen+(1) 1/0627
ç.-gen+(2)+(çeen) 3/0604,
3/2141, 3/4420, 6/1736
ç.-genin+(çeenin) 4/3527
ç.-geninden 2/0075, 3/0239
ç.-geninden+(çeeninden) 2/0072
ç.-geş 2/1592, 4/5258, 5/1045,
6/1101, 6/1153
ç.-geş+(çeeş) 1/1519, 3/2560
ç.-gey 3/4133
ç.-ili 3/0193
ç.-ir+(1) 1/3713, 3/0040, 3/0202,
4/3224, 5/1277, 5/1342, 6/0707, 6/0730,
6/0756, 6/0785, 6/0812, 6/0855, 6/2734

ç.-ir+(2) 1/3970, 3/0268, 3/0780,
3/4491, 4/2038, 5/0129, 5/0139, 5/0149,
5/0159, 5/1073, 5/1239, 6/0540, 6/0606

ç.-irge 4/1800

ç.-irim 1/0627

ç.-iriñde 2/0389

ç.-iyn 1/3709, 1/3711, 5/2657,
6/1542, 6/1542, 6/1558, 6/1558, 6/1573,
6/1573

ç.-ñer 1/1518

ç.-p 2/0061, 2/0068, 2/0070,
2/0112, 2/0470, 2/1568, 2/1570, 3/3553,
4/0480, 4/3583, 4/4156, 5/2585, 5/2629,
6/0687, 6/2807, 6/3492, 6/3584

ç.-p al- 3/0775, 3/3954, 4/1256,
5/0316, 5/0370, 5/2583, 6/0471, 6/0507,
6/1104, 6/1159, 6/3099

ç.-p ap olur- 2/0976

ç.-p çoru- 1/1337, 2/0620, 4/4785

ç.-p kag- 3/3558

ç.-pken+(çipken) 6/3656

ç.-pkeniñ 1/1537

ç.-pkeş 3/0476, 5/0828

ç.-p kör- 6/3559

ç.-p olur- 4/5405, 6/1154

ç.-pter 6/0862

ç.-p tur- 4/0499

ç.-veen+(1) 3/4545

ç.-veeninden 4/1375

ç.-ves+(1) 6/0708, 6/0731,
6/0757, 6/0786, 6/0813, 6/0856

ç.-ves+(2) 1/3986, 1/3985

ç.-y 3/1263

ç.-y ber- 5/0470, 6/2947

ç.-zin 5/2630

2. Yanmak, yakmak, dalamak.

ç.-pter 3/0217

ç.-p tur- 1/2261

ç.-y ber- 6/0337, 6/0339, 6/0344,
6/0346, 6/0353, 6/0355, 6/0359, 6/0361

[=128]

çidir- Yitirmek, kaybetmek.

ç.-di-le 1/2329

ç.-gen+(1) 2/1111, 5/0745, 5/0747

ç.-geş 5/0729

[=5]

çidirt- Yedirmek.

ç.-ip 3/0239, 4/3859, 5/0702, 5/1142, 5/1267

ç.-ip al- 3/0479

ç.-ip ber- 4/3844

ç.-ip-daa tur- 4/3865

ç.-ipkeş 3/3564

ç.-ip tur- 4/3817

ç.-ken+(1) 1/0817

ç.-ken-ne 4/3854

ç.-ip çidirtip tur- 4/3770, 4/3780

[=14]

çidit- Keskinleştirmek.

ç.-ip+(çididip) 1/3902

ç.-ip+(çididip) al- 1/1816, 1/2878, 6/0670

ç.-ip+(çididip) ber- 1/3944, 1/3945

ç.-keş 3/0249

[=7]

çig-bışkan sf. Çiğ-pişmiş.

ç. 5/1557

[=1]

çige zf. Doğru, düz, direkt.

ç. 1/0942, 1/1571, 1/2427, 1/2575, 1/2588, 1/2616, 1/3359, 1/3428, 1/3559, 2/0356, 2/0400, 2/0646, 2/0730, 2/0746, 2/0782, 2/0876, 2/0890, 2/1026, 2/1043, 2/1105, 2/1348, 2/1512, 2/1519, 3/0004, 3/0608, 3/0723, 3/1211, 3/1590, 3/1840, 3/1856, 3/2841, 3/2883, 3/3164, 3/3663, 3/3878, 3/4043, 3/4515, 3/4533, 3/4583, 3/4591, 3/4610, 3/4646, 3/4652, 3/4701, 3/4770, 3/4795, 3/4801, 3/4994, 4/0689, 4/0801, 4/0881, 4/0924, 4/0925, 4/0957, 4/1056, 4/1069, 4/1452, 4/2616, 4/4756, 4/5202, 4/5247, 4/5330, 5/0086, 5/0264, 5/0371, 5/0410, 5/0430, 5/0639, 5/0724,

5/1297, 5/1330, 5/1369, 5/1894, 5/2545, 5/2599, 6/0189, 6/0230, 6/0258, 6/0294, 6/0446, 6/1019, 6/1226, 6/1261, 6/1327, 6/1373, 6/1417, 6/1538, 6/2968, 6/3091, 6/3101, 6/3134, 6/3242, 6/3304, 6/3374, 6/3451, 6/3535

ç. (çinge) 1/0919 1/0931, 3/4478

ç.-le 4/4687

[=100]

çigir-boorzak is. Şeker ve *boorzak* (bkz. *boova-boorzak*); hamurlu ve tatlılar.

ç.+ın+(ç.-boorzaan) 1/2904

[=1]

çigir-boova is. Şeker ve *boova* (bkz. *boova*); hamurlu ve tatlılar.

ç.+zın 1/0899, 2/0592, 2/0976, 3/1193, 5/0316, 5/1142, 6/0308, 6/0471, 6/0507, 6/2757, 6/3099, 6/3680

ç.+in (boova-çigir) 1/2410

[=13]

çigir-çimis is. Şeker ve yemiş; tatlı yiyecekler ve yemişler.

ç. 4/0901, 4/2335, 4/2479, 4/3306

ç.+in+(ç.-çimizin) 1/1063, 1/1498, 4/0478, 4/0587, 4/4156, 5/1654

ç.+in-daa+(ç.-çimizin) 4/0592

ç.+ti 4/0578

[=12]

çigjir → çijir

çigzin- Şüphe etmek, şüphelenmek.

ç.-er+(2) 6/2732

[=1]

çiigayndır-şoogayndır zf. Gürültü çıkararak, gürültüyle, şamatayla.

ç. 4/5421

[=1]

çiigeyin- Gürültü çıkarmak, uğuldamak, ulumak, böğürmek.

ç.-ip-daa+(çiigeynip) tur- 4/5241

[=1]

çiigeyiniş- Bağışmak, böğürmek.

ç.-ip+(çiiğeynçip) 3/1784
[=1]
çiik sf. Hafif, yeğni.
ç. 5/0031
[=1]
çiiledi-şooladı zf. Gürültüyle, hışırtyla.
ç. 4/5239
[=1]
çiiledi zf. Gürültüyle, gürültü patırtıyla, şamatayla.
ç. 3/2884, 3/4196
[=1]
çiıneyin- Gürültü etmeye başlamak, gürültü çıkarmak, uğuldamak.
ç.-i+(çiıneyni) ber- 4/4051
[=1]
çiıneyin- şoonayın- Gürültü patırtı çıkarmak, şamata etmek.
ç.-ip+(çiıneynip-şoonaynıp)
4/4181
[=1]
çiıneyindir zf. Gürültü çıkararak, gürültüyle, şamatayla.
ç. 4/4972
[=1]
çiirimey is. Filiz, sürgün.
ç.-dir 3/2511
[=1]
çik is. Çukur, çukurluk.
oyun oya çigin çire çurtta- → oy I.
ç. 1/3983, 2/1650, 3/5059, 4/5439, 6/3773
[=5]
çiktig sf. Çukur, çukurluk.
ç. 2/0838
[=1]
çiktigzin- Şaşırmak.
ç.-ip 6/0843, 6/0924, 6/1117
[=3]

çilig is. Kemik iliği.
ç. 5/0770, 5/1623, 6/1156
ç.+in+(çiliin) 6/1154, 6/1159
[=5]
çiligçik is. İlik, bağ.
ç.+i+(çiligçigi) 5/2038
[=1]
çimirlig sf. Kanatlı.
ç. 4/1499, 4/2102
[=2]
çin is. Dışkı, pislik.
ç. 3/3403
[=1]
çin-çannıg sf. Dışkı; pis, kirli.
ç. 3/3442
[=1]
çindi- Aramak, arama yapmak.
ç.-geş+(çindeeş) 5/1911
[=1]
çindiıneyin- Sallanmak.
ç.-ip+(çindiıneynip) 1/3432, 5/1309
[=2]
çinnig sf. Dışkı, pis.
ç. 3/3432
[=1]
çiñ I. is. Balya, denk.
ç. 3/2832, 5/0033
[=2]
çiñ II.: çiñ şay, çiñ sarıg şay Koyu, yoğun (çay).
ç. 1/0900, 1/2411, 2/0590, 2/0975, 3/0779, 3/1191, 3/1267, 3/3701, 3/4553, 4/0586, 4/1288, 4/3302, 4/3378, 4/3579, 4/4154, 5/0299, 5/0315, 5/0457, 5/0369, 5/1037, 5/1044, 5/1138, 5/1268, 5/1652, 5/1866, 5/2586, 6/0307, 6/0470, 6/0506, 6/2756, 6/3098, 6/3679
[=32]
çiñge sf. 1. İnce

ç. çinge 6/0722, 6/0748, 6/0773, 6/0800, 6/0827, 6/0852, 6/3585

2. Zayıf.

ç. 3/0149

3. Dar, küçük, sınırlı (ova için).

ç. 4/3472

[=9]

çinge → **çige**

çinge-taraa is. Darı.

ç.+dan 1/0839

ç.+zın 1/0843, 1/0846

[=3]

çingir sf. Parlak.

ç. 4/1872

[=1]

çingirtilen- Görünüp kaybolmak.

ç.-ip tur- 3/0892, 3/4216

[=2]

çiñne- Balyalamak, denkleme.

ç.-p 4/0024, 4/0026, 4/0056, 4/0058, 4/0062, 4/0067, 4/1046, 4/1049, 4/4188, 4/4381

[=10]

çiñzelig sf. Nişanlı, rütbeli.

ç. 1/1621, 1/1686

[=2]

çip is. Oyun, hile, tuzak.

ç.+inge+(çivinge) 5/2642

[=1]

çip-çige zf. Tastamam, dosdoğru, direkt.

ç. 4/3269, 5/2127

[=2]

çiptig is. Hileli, yalanlı.

ç.+niñ 5/2642

[=1]

çir- Yarmak.

ç.-e 1/0346, 1/1736, 1/1737, 1/1835, 1/2039, 3/0945, 3/0946, 3/0988, 3/0989, 3/1071, 3/1072, 3/1391, 3/1392,

3/1394, 3/1476, 3/1477, 3/1712, 3/1741, 3/1818, 4/1224, 4/1226, 6/0589, 6/1807, 6/1808, 6/1839, 6/1840

ç.-e al- 1/1793

*

oyun oya çigin çire çurtta- → **oy**

I.

ç. 1/3841, 1/3983, 2/1650, 3/5059, 4/5439, 6/3773

[=33]

çirgilçinnig sf. Seraplı.

ç. 2/0227, 2/0754, 2/0973, 3/4567, 3/4747

[=5]

çirik is. Yarık, çentik, kertik.

ç. 5/0729

ç.+in+(çiriin) 1/3841

[=2]

çiriktig sf. Geçitli, geçidi olan.

ç. 6/1620, 6/1703

[=2]

çiril- Ayrılmak, kopmak, çentilmek.

ç.-gije 5/2038

[=1]

çirim is. Kayış, eyer kayışı.

ç.+in 2/1426

[=1]

çirt- 1. Yedirmek, beslemek.

ç.-ken+(1) 4/3578

ç.-pes+(1) 2/0185, 4/2346

ç.-keş 2/1593

ç.-ken+(2) 4/2341

ç.-ip 4/3780

ç.-ir+(1) 6/0539

2. Yenilmek.

ç.-ken+(2) 2/1313

ç.-ip 6/3308, 6/3379, 6/3454, 6/3539

ç.-irge 4/3871

*
malga çirtip kag- Mal, mal mülk olarak vermek.
ç. 1/0803
 [=14]
çirtir- Yedirmek; yağmalanmak.
ç.-geş 2/1595
 [=1]
çiş- Yemek, birlikte yemek.
ç.-ip+(çijip) 4/1375, 4/3527
 [=2]
çit- 1. Yitmek, kaybolmak.
ç.-eber+(çide) 1/0768, 1/0771, 4/2222, 5/1214, 5/1249
ç.-e+(çide) hona ber- 1/1958
ç.-kele 5/1280, 6/3422, 6/3599
ç.-ken+(1) 2/1349, 3/3132
ç.-ken+(2) 6/3279
ç.-kenden 1/3402, 2/0637, 4/2641, 4/2643, 6/3344, 6/3504
ç.-ti 4/2660
 2. Ölmek.
ç.-ken+(1) 3/2758
ç.-ken+(2) 6/2905
ç.-ti 3/3108
 [=22]
çiveş: karak çiveş deer arazında/karak çiveş arazında → karak
ç. 1/0738, 2/1057, 3/0704, 3/1078, 3/1482, 3/1718, 3/1825, 3/4841, 3/4882, 4/0510, 4/2684, 6/1033
 [=13]
çize-çime is. Sayım, tahrir, liste.
ç.+zin 5/0287
 [=1]
çoçagay is. Kozalak.
ç. 1/3555
ç.+ın 1/1733, 1/1791, 1/1833, 1/1853
ç.+ından 5/2623

ç.+ınga 4/0803
 [=7]
çoda is. Bacak, incik.
ç. 3/2126, 3/2130
ç.+ların 1/2048
ç.+vıska 4/0850
ç.+zı 6/2028
ç.+zin 5/0827, 6/1917, 6/1919, 6/1921, 6/2036, 6/2038, 6/2040
 [=12]
çogaat- Yapmak, düzenlemek.
ç.-ip+(çoğaadıp) 5/1410, 4/1326, 5/2163
ç.-ır+(1)+(çoğaadır) 4/1270
 [=4]
çoğu- Uymak, uygun düşmek; gerçekleştirmek, yerine gelmek.
ç.-gan-dır+(çoğaan) 3/3504
ç.-ganın+(çoğaanın) 3/4232
ç.-p bol- 5/2190
ç.-ur+(1) 1/0884, 3/2571
ç.-ur+(2) 3/4448, 5/2242
ç.-ur-dur+(çoğuur) 1/3087
ç.-p çor- 1/2905
ç.-zun 4/2360, 4/2405, 4/2410, 4/2417, 4/2425, 4/2432, 4/4591, 4/4619, 4/4817, 4/4827, 6/1071
 [=20]
çoğum e. Gerçek, doğru, doğrusu, aslında.
ç. 3/2507, 5/0964
ç.-na 6/0761, 6/0789, 6/0863
 [=5]
çoğuş- Dövüşmek, kavga etmek.
ç.-p-daa+(çokşup) tur- 4/4991
ç.-p (çoşkup) çoru- 3/2399
 [=2]
çoğut- Yapmak, gerçekleştirmek, yerine getirmek.
ç.-uyun+(çoğuduyun) 1/2907

ç.-ar-la+(çoğudar) 1/1553

ç.-up+(çoğudup) al- 1/1566

[=3]

çok is. 1. Yok.

ç. 1/0013, 1/0033, 1/0096, 1/0097, 1/0098, 1/0241, 1/0243, 1/0255, 1/0257, 1/0259, 1/0276, 1/0278, 1/0290, 1/0299, 1/0303, 1/0375, 1/0628, 1/0632, 1/0633, 1/0798, 1/1331, 1/1332, 1/1371, 1/1372, 1/1432, 1/1467, 1/1857, 1/1917, 1/2068, 1/2227, 1/2323, 1/2324, 1/2344, 1/2345, 1/2529, 1/2720, 1/2721, 1/3315, 1/3316, 1/3343, 1/3453, 1/3553, 1/3554, 1/3685, 1/3724, 1/3812, 1/3813, 1/3815, 1/3817, 1/3971, 1/3973, 2/0153, 2/0154, 2/0155, 2/0156, 2/0250, 2/0630, 2/0641, 2/0643, 2/0644, 2/0645, 2/0708, 2/0716, 2/0717, 2/0879, 2/0880, 2/0895, 2/0896, 2/0897, 2/1050, 2/1108, 2/1109, 2/1110, 2/1314, 2/1403, 2/1449, 2/1458, 2/1460, 2/1577, 3/0073, 3/0074, 3/0165, 3/0166, 3/0167, 3/0265, 3/0398, 3/0699, 3/0820, 3/0821, 3/0900, 3/0910, 3/0914, 3/0920, 3/0921, 3/1195, 3/1287, 3/1288, 3/1293, 3/1300, 3/1321, 3/1332, 3/1403, 3/1568, 3/1661, 3/1662, 3/1691, 3/1707, 3/2253, 3/2426, 3/2509, 3/2593, 3/2712, 3/2765, 3/2834, 3/3086, 3/3086, 3/3138, 3/3156, 3/3284, 3/3894, 3/3990, 3/4016, 3/4036, 3/4318, 3/4419, 3/4429, 3/4431, 3/4514, 3/4599, 3/4605, 3/4733, 3/4945, 3/4946, 4/0073, 4/0075, 4/0078, 4/0079, 4/0197, 4/0201, 4/0358, 4/0490, 4/0800, 4/0829, 4/0864, 4/1318, 4/1383, 4/1385, 4/1457, 4/1459, 4/1499, 4/1501, 4/1502, 4/1526, 4/1613, 4/1687, 4/1817, 4/1948, 4/1949, 4/2038, 4/2212, 4/2213, 4/2238, 4/2288, 4/2402, 4/2575, 4/2712, 4/2763, 4/2787, 4/2827, 4/3158, 4/3161, 4/3360, 4/3426, 4/3511, 4/3514, 4/3571, 4/3645, 4/3990, 4/3992, 4/3996, 4/4093, 4/4103, 4/4104, 4/4110, 4/4123, 4/4200, 4/4284, 4/4285, 4/4292, 4/4294, 4/4300, 4/4330, 4/4376, 4/4501, 4/4508, 4/4557, 4/4558, 4/4609, 4/4656, 4/4676, 4/4716, 4/4897, 4/4898, 4/5040, 4/5117, 4/5120, 4/5217, 4/5246, 4/5284, 4/5360, 4/5373, 4/5374, 4/5381, 4/5390, 4/5391, 5/0071, 5/0073, 5/0181, 5/0385, 5/0812, 5/0813, 5/1135, 5/1154, 5/1622, 5/1623, 5/1686, 5/1696, 5/1759, 5/1760, 5/1800, 5/1801, 5/1805, 5/1806, 5/1929, 5/1945, 5/1946, 5/1987, 5/1993, 5/1997, 5/2095, 5/2351, 5/2401, 5/2410, 5/2632,

5/2633, 5/2662, 5/2682, 5/2683, 6/0023, 6/0024, 6/0219, 6/0220, 6/0376, 6/0489, 6/0490, 6/0491, 6/0641, 6/0645, 6/0664, 6/0935, 6/0960, 6/0961, 6/1211, 6/1325, 6/1372, 6/1416, 6/1498, 6/1499, 6/1544, 6/1560, 6/1575, 6/1624, 6/2103, 6/2117, 6/2628, 6/2629, 6/2630, 6/2631, 6/2719, 6/2720, 6/2721, 6/2722, 6/2731, 6/2732, 6/3152, 6/3655, 6/3727

2. -sİz eki fonksiyonuyla, sıfat ve zarf görevli yapılar oluşturur.

ç. 1/0226, 1/0371, 1/0561, 1/1673, 1/1677, 1/2216, 1/2217, 1/2225, 1/2272, 1/2687, 1/2688, 1/3773, 2/0452, 2/0506, 2/0507, 2/0569, 2/0841, 2/0857, 2/0983, 2/0984, 2/0986, 2/1317, 3/0126, 3/0858, 3/0861, 3/0873, 3/1149, 3/1534, 3/2177, 3/2256, 3/2259, 3/2338, 3/2339, 3/3314, 3/3403, 3/3404, 3/3405, 3/3408, 3/3483, 3/3819, 3/4035, 3/4089, 3/4726, 3/4911, 4/0544, 4/0607, 4/1002, 4/1003, 4/1263, 4/2171, 4/2507, 4/2703, 4/2715, 4/4031, 4/4678, 4/5096, 5/0589, 5/1962, 5/1970, 5/2355, 5/2434, 5/2510, 6/0160, 6/1198, 6/1252, 6/1943, 6/2125, 6/2185, 6/2186, 6/2273, 6/2274, 6/2277, 6/2278, 6/2425, 6/2426, 6/2487, 6/2488, 6/2623, 6/2624, 6/2713, 6/2714

3. ünl. Yok, hayır.

ç. 3/1405, 3/1405, 3/1756, 3/1756, 5/2538, 6/2601, 6/2676, 6/1931, 6/2389

[=377]

çokka zf. +sİz olarak anlamında zarflar yapar.

ç. 1/1155, 3/2801, 3/4528, 3/5015, 4/2484, 5/1267, 5/1269, 5/1482, 5/2380, 5/2585, 5/2587, 6/2128, 6/2129, 6/2328, 6/2329, 6/2567, 6/2566

[=17]

çoksun- Yokluğunu hissetmek.

ç.-up 6/1266

[=1]

çokta- I. Yokluğunu fark etmek, anlamak.

ç.-arıl 6/3560

[=1]

çokta- II. Yukarı doğru gitmek, çıkmak.

ç.-p kel- 3/3019

ç.-p olur- 3/3017, 3/4028
ç.-p kag- 3/4023
 [=4]
çol is. Kader, nasip, kısmet.
ç.+u 6/1072
 [=1]
çolbuğ sf. Yaramaz, serseri.
ç. 3/1855
 [=1]
çoldak sf. Kısa.
ç. 4/2001, 4/2512, 4/2574, 4/2734, 4/3172, 5/0179, 5/0233, 5/0267, 5/0395, 6/1041
 [=10]
çoldaş-taldaş zf. Sıçrayıp, seğirtip, paldır küldür.
ç. 4/0455
 [=1]
çoluk- Hatır sormak, merhabalaşmak.
ç. 3/3747
ç.-ar+(2)+(çolugar) 1/3022, 3/3742
ç.-kan+(1) 1/3022
ç.-up+(çolugup) 1/1035, 1/1493, 1/2406, 1/2566, 1/2899, 1/3018, 4/2945, 6/3676
ç.-up+(çolugup) tur- 3/3751
 [=13]
çolukşu- Selamlaşmak, selam vermek.
ç.-p 1/0894, 3/2436, 3/3088
ç.-ur+(1) 1/0987
 [=4]
çon is. Halk, ulus.
ç. 1/1809, 1/1851, 1/1902, 1/2399, 1/3092, 2/1465, 3/0899, 3/0927, 3/0927, 3/0934, 3/1399, 3/1404, 3/1435, 3/1634, 3/1728, 3/1779, 3/1928, 3/2312, 3/2542, 3/2699, 3/2726, 3/2748, 3/2980, 3/4424, 3/4447, 5/2659, 6/1005
ç.-bile 3/1362, 3/2551
ç.-daa 3/0955, 3/2590, 3/3546

ç.+çe 1/1806, 1/1848, 1/1852
ç.+da 3/4426
ç.+dan 1/1900, 1/1911
ç.+ga 1/2062, 3/1703
ç.+nu 3/2849, 3/2866, 3/2874, 3/2896, 3/2999, 3/3544, 3/4199
ç.+nuğ 3/1346, 3/1445, 3/4284
ç.+u 3/2819, 3/3228, 3/4214, 3/4462
ç.+um 3/4445
ç.+un 3/2820, 3/3006
ç.+unga 3/0835, 3/1319, 3/2866, 3/3729
ç.+uğar 3/2790
 [=62]
çonak is. Eyer altına konulan keçe.
ç. 3/3714, 6/0644
ç.+ı+(çonaa) 6/1456
ç.+ı-bile+(çonaa) 3/3715
ç.+ın+(çonaa) 1/0453, 2/0521, 2/1424, 3/0297, 3/0764, 3/1183, 3/2321, 3/2923, 3/3716, 3/3940, 3/4556, 4/1436, 6/1480
ç.+ıñmı+(çonaañmı) 2/0382
 [=18]
çonaktıg sf. Eyer keçesi olan.
ç. 3/0029, 6/0059
 [=2]
çonattın- Eyer keçesi yüklemek, yüklenmek.
ç.-ıp 4/1437
 [=1]
çonna- Halkı idare etmek.
ç.-ar+(1) 3/3006
 [=1]
çoogla- Yemek, tatmak.
ç.-ğar 3/2425
 [=1]
cook is. Yakın.
ç. 4/4235, 4/4466

ç.-tur 3/1903
ç.+u+(çoogu) 3/0533
ç.+unda+(çoogunda) 3/1645
ç.+unga+(çoogunga) 1/3646, 3/1270, 3/1342, 3/1651, 3/1704, 3/3081, 3/3234, 3/3309, 3/3969
ç.+unga+(çooguṅga) 3/3353
 [=15]
çook-kavı is. Yakın, civar, dolay.
ç.+zında 6/0972
 [=1]
çookşula- Yakınlaşmak.
ç.-ar+(1) 3/2256
ç.-p 2/0096, 4/3431
ç.-p kel- 3/1935, 3/2699, 3/2891, 3/4613, 3/2913, 3/5007
ç.-p tur- 5/1947
ç.-y 5/0686
 [=10]
çookşulaş- Yaklaşmak, yakınlaşmak.
ç.-ıp+(çookşulajıp) kel- 1/2655
 [=1]
çookşulat- Yaklaşmak.
ç.-ı+(çookşuladı) 6/3254
 [=1]
çookta zf. Yakın zamanda, yakında.
ç. 3/0216
 [=1]
çoon 1. sf. Kalın.
ç. 3/0149, 3/3203, 4/1856
 2. is. Kalın.
ç.+unga 3/2126
 [=4]
çoond Ne olmak, ne yapmak; ne oldu?
 [*çüü bol- yapısından geliyor olmalı; krş. "çoolgay<çüve bolgay (Sat 1987:45)"] (ayrıca bkz. *çoondun, çoongan, çoop, kançaar-çoor, kançap-çoop, kançal-çoon-* maddeleri)
ç. 5/0633

çoondun 4/2428
 [=2]
çoondun-kançaldın → kançal- çoon-
çoondun-kançandın Ne olmak, ne yapmak; Ne oldu, ne oldun?
ç. 5/2489
 [=1]
çoongan Ne olmak, ne yapmak; "nasıl, ne biçim" tarzında sitem ve söylenme anlamları verir.
ç. 1/2129, 1/3234, 4/2959, 4/3922, 5/0594
 [=5]
çoop: çoop bar- Ne olmak, ne yapmak.
ç. 3/0574, 5/1246
ç. (çonçap) 3/4153
 [=3]
çonçap: çonçap bar- → çoop
çoor is. 1. Gerek, lüzumlu.
ç. 1/0673, 1/0673, 1/0806, 1/0807, 2/0166, 2/0343, 2/0379, 2/1492, 3/1709, 3/3458, 3/4263, 4/2795, 4/4350, 6/0886, 6/0887, 6/0890, 6/0895, 6/1194, 6/1197
 2. Gereksiz.
ç. 6/0489, 6/0490, 6/0492
 3. e. Peki, ya, acaba.
ç. 1/0660, 1/1340, 1/2117, 1/3173, 1/3344, 1/3405, 2/0484, 2/0537, 2/0562, 2/1169, 3/0529, 3/1895, 3/1910, 3/2023, 3/2079, 3/4333, 4/2886, 6/0158, 6/1670
 [=41]
çoorgan is. Yorgan.
ç.-bile 6/0679
ç.+ı-bile 6/0673
ç.+ın 1/3345
ç.+ınga 6/0693
 [=4]
çop zf. Niçin, neden.
ç. 1/0349, 1/1145, 1/1204, 1/1674, 1/1678, 1/2117, 1/2807, 1/3130, 1/3192, 1/3243, 1/3419, 2/0427, 2/0480, 2/0609, 3/0267, 3/0333, 3/0798, 3/0927, 3/1004,

3/1411, 3/2079, 3/3033, 3/3062, 3/3108,
3/3145, 3/3244, 3/4333, 3/4370, 4/0218,
4/0458, 4/0459, 4/2239, 4/2536, 4/2886,
5/1599, 6/0406, 6/0419, 6/0442, 6/1155,
6/1313, 6/1353, 6/1356, 6/1358, 6/1400,
6/1403, 6/1993, 6/3145, 6/3174, 6/3618

ç.-daa 3/0372, 4/4992, 4/4993

[=52]

çor- → **çoru-**

çoralığ-sıyaaptıg sf. Açgözlü.

ç. 4/0613

[=1]

çorgaar zf. Mağrur, gururlu bir şekilde.

ç. 3/1086, 3/1491, 3/1829, 3/2418,
6/3697

[=5]

çorgula- 1. Gitmek.

ç.-nar 5/1414, 5/2166

ç.-y 3/4081

2. (*yardımcı fiil*) Süreklilik bildirir.

ç.-ar+(2) 5/0027

[=4]

çorgus- Göndermek, yollamak.

ç.-up+(çorguzup) tur- 1/0584

[=1]

çorjaktaş- Toplanmak, yumrulanmak.

ç.-ıp+(çorjaktajıp) 1/0507,
1/0510

[=2]

çort- Gitmek, ağır ağır gitmek.

ç.-a ber- 4/2125

ç.-a-la ber- 4/1444

ç.-kaş 2/0817, 3/0909

ç.-puşaan 4/2198

ç.-up 2/1048, 2/1493, 3/0883,
3/1274, 3/1335, 3/1347, 3/1651, 3/3980,
3/4081, 4/0182, 4/0778, 4/2115, 4/2165,
4/2177, 4/4700, 4/4657, 5/0686, 5/1055,
5/2655, 6/0494, 6/1587, 6/1724, 6/1627,
6/1627, 6/1671, 6/1671, 6/3594, 6/3252,
6/3254, 6/3666, 6/3319, 6/3395

ç.-up-daa olur- 4/4377, 4/4668

ç.-up-daa tur- 4/2189

ç.-up çor- 6/3690

ç.-up kag- 6/3382, 6/3457

ç.-up kel- 5/0906, 6/3469

ç.-up olur- 1/3721, 3/0902,
3/0908, 4/4385, 5/2357, 6/1714, 6/1719,
6/2997

ç.-up or- 5/1601

ç.-up tur- 6/1587, 6/3568

[=56]

çoru-, çor- 1. Gitmek.

çor 3/1969, 3/2895, 6/0265,
6/0301

çorbas 1/0820, 1/1412, 1/1447,
3/1602, 5/0023, 5/0313, 5/2539, 5/2540,
6/0935

çorbuşaan 3/4741, 6/1346,
6/1392

çorduvus 5/1411

ç.-gan+(1)+(çoraan) 1/2494,
1/3603

ç.-gan+(2)+(çoraan) 1/1000,
1/1137, 1/1553, 1/1566, 1/2815, 1/2905,
3/1235, 3/1685, 3/2421, 3/4228, 3/4963,
3/4978, 3/5014, 4/4623, 5/0428, 5/0446,
5/2190

ç.-ganda+(çoraanda) 4/1696,
4/4348

ç.-ganınıñ+(çoraanıñ) 3/4234

ç.-gannar-dır+(çoraannar)
6/1792

ç.-gannay+(çoraannay) 1/2465,
1/2611

ç.-gaş+(çoraaş) 1/0971, 1/1207,
1/1227, 1/1238, 1/1215, 2/1615, 3/0231,
3/0784, 3/0884, 5/0658, 6/0218, 6/3306,
6/3377, 6/3453, 6/3537, 6/3555

ç.-gaştıñ+(çoraaştıñ) 4/1791,
4/5376

ç.-gay-la+(çoraay) 6/1237,
6/1346, 6/1392

ç.-p 2/0077, 2/1647, 3/1624,
3/1949, 3/2842, 3/2901, 4/4908, 6/3060,
6/3061

ç.-p ber- 2/0733, 2/0831, 2/1486

ç.-p çada- 6/1384

ç.-p çor-/çoru- 1/1430, 1/2723,
2/1509, 3/2006, 4/3594, 6/0906, 6/0663,
6/1248, 6/2845

ç.-p kag- 1/0967, 1/2538, 1/3838,
2/0574, 2/0648, 2/1039, 2/1614, 3/0270,
3/0403, 3/1213, 3/1591, 3/2019, 3/2049,
3/2463, 3/2598, 3/2805, 3/2877, 3/2885,
3/2906, 3/3664, 3/4198, 3/4203, 3/4994,
4/3345, 5/1899, 6/1867, 6/2751, 6/3063,
6/3104, 6/3700

ç.-p kel- 1/0946, 1/1168, 1/2618,
1/3361, 1/3526, 2/0735, 3/2890, 5/2248,
5/2699

ç.-p kör- 1/0914, 1/1156, 1/2557,
1/2592, 1/2813, 1/3474, 3/2597

ç.-p olur- 1/0949, 1/0951, 1/0968,
1/1171, 1/1172, 1/1200, 1/1210, 1/1218,
1/1232, 1/1241, 1/1248, 1/1254, 1/1307,
1/1310, 1/1364, 1/1369, 1/1411, 1/1439,
1/2508, 1/2522, 1/2634, 1/2647, 1/2845,
1/2869, 1/2891, 1/2894, 1/2915, 1/2928,
1/2939, 1/2978, 1/3233, 1/3236, 1/3237,
1/3369, 1/3435, 1/3440, 1/3562, 1/3571,
1/3598, 1/3662, 1/3702, 2/0223, 2/0231,
2/0738, 2/0771, 3/0737, 3/0741, 3/0808,
3/1033, 3/1146, 3/1487, 3/1528, 3/1934,
3/2040, 3/2119, 3/2250, 3/2331, 3/2496,
3/2683, 3/2700, 3/2738, 3/2743, 3/2844,
3/3084, 3/3465, 3/4097, 3/4148, 3/4423,
3/4542, 3/4543, 3/4561, 3/4626, 3/4746,
3/4750, 3/4760, 3/4920, 4/0114, 4/0702,
4/0739, 4/1462, 4/1464, 4/1475, 4/1482,
4/1485, 4/1491, 4/1497, 4/1500, 4/1503,
4/1505, 4/1528, 4/1684, 4/1692, 4/1693,
4/1694, 4/1713, 4/1718, 4/1951, 4/1998,
4/2000, 4/2140, 4/3351, 4/3359, 4/3361,
4/3402, 4/3406, 4/3409, 4/3414, 4/3418,
4/3424, 4/3436, 4/3535, 4/4089, 4/4301,
4/4308, 4/4303, 4/4093, 4/4311, 4/4315,
4/4317, 4/4344, 4/4645, 4/4658, 4/4669,
4/4704, 4/4910, 4/4930, 4/5375, 4/5379,
4/5381, 5/0173, 5/0216, 5/0651, 5/1058,
5/2419, 6/0240, 6/0327, 6/0334, 6/0339,
6/1183, 6/1306, 6/1320, 6/1411, 6/1349,
6/1571, 6/1582, 6/1623, 6/1723, 6/1868,
6/1901, 6/1970, 6/1973, 6/2044, 6/2245,
6/2672, 6/2937, 6/2991

ç.-p or- 1/1281, 1/2108, 2/0514,
2/1045, 2/1522, 3/1593, 3/1595, 3/3524,
3/3916, 4/1470, 4/1659, 4/3673, 4/4102,
4/4105, 5/0187, 5/0208, 5/0395, 5/0645,
5/0657, 5/0670, 5/0810, 5/1317, 5/2026,
5/2049, 5/2222, 5/2253, 6/1395, 6/1667,
6/2993

ç.-p şıda- 5/2039, 6/1385

ç.-p tur- 2/0778, 3/1351, 4/0375,
4/0925, 4/0929, 4/4085, 5/0254, 5/0367,
5/1837, 6/0241, 6/1629, 6/1671, 6/1975

ç.-p-daa tur- 4/2577

ç.-p-la ber- 1/2049, 2/0443,
4/1654, 4/1657, 4/2115, 4/4230, 4/4632,
4/5230, 4/5331, 4/5372

ç.-p-la kag- 1/3597, 1/3701,
2/0235, 3/0554, 3/1926, 3/2039, 4/4928,
5/1802, 5/2021, 5/2129, 5/2246, 6/1880

ç.-p-la olur- 1/3565, 1/3565,
2/0239, 2/0737, 2/1259, 2/1487, 2/1487

ç.-p-la+(çoruvula) olur- 1/1306,
1/2927

ç.-p-la or- 2/1085, 2/1085,
4/4087, 4/4295

ç.-p-la tur- 3/1350

ç.-pkan 1/1167, 1/2616, 1/2866,
1/3359, 1/3618, 3/2433, 3/2512, 3/2687

ç.-pkan-dır 2/1258, 4/1424

ç.-pkannar 1/1527, 5/1521,
6/1394

ç.-pkaş 1/3071

ç.-pkaştı 4/5260

ç.-platkan 1/2633, 4/3142,
4/3278

ç.-ppaje 2/1356

ç.-psunza 4/4614

ç.-ptar 1/1009

ç.-ptarda 1/2769

ç.-ptarga 1/0942, 1/1478

ç.-ptayn 3/2855, 4/0999

ç.-ptu 1/3610, 1/3615

ç.-ptuptur 1/2701

ç.-ptupturlar 1/1151

ç.-ptur 4/4075
ç.-ulu 1/0383, 5/2109, 6/1386, 6/1430, 6/2581
ç.-uluğaram 1/2536
çorumda 4/3574
çoruğda 6/1169
ç.-ur+(1) 1/0672, 1/0912, 1/0922, 1/0931, 1/1061, 1/1155, 1/1158, 1/2465, 1/2611, 1/2774, 1/2778, 1/2840, 1/2924, 1/2936, 1/2947, 2/0166, 3/0244, 3/0801, 3/2641, 3/4162, 3/4741, 4/0522, 4/0982, 4/1012, 4/1013, 4/1014, 4/1026, 4/1371, 4/2743, 4/2796, 4/3241, 4/4740, 5/0811, 5/1793, 5/2274, 5/2293, 5/2542, 6/0221, 6/0701, 6/1440, 6/1871, 6/1983, 6/3208
ç.-ur+(2) 1/0143, 2/1361, 3/0034, 3/0640, 3/4434, 6/1265, 6/1975
ç.-urda 1/1245, 3/2942, 4/3542
ç.-ur-dur 1/0823, 3/4520
ç.-urga 3/0742, 3/1706, 4/4945, 5/0741, 5/0743, 5/2588, 6/2760
ç.-urga-la 4/4700
ç.-urun 3/4527
ç.-urunga 1/0074, 1/0919, 1/3835, 6/0313, 6/0872
ç.-urunuğ 3/4523
ç.-vaandır 1/2499
ç.-vula 1/1309, 1/1368, 1/1410, 1/1444, 1/2493, 1/2893, 1/2914, 1/2938
ç.-vula olur- 1/2495
ç.-vut 1/2603, 3/1923
ç.-vutkan 1/0078, 1/2783
ç.-y 1/1829, 1/2023, 1/3150, 1/3564, 1/3588, 1/3590, 1/3595, 1/3609, 1/3610, 1/3615, 1/3635, 1/3925, 1/3961, 3/0972, 3/0973, 3/1019, 3/1020, 3/1204, 3/1069, 3/1389, 3/1474, 3/1583, 3/1816, 3/2393, 3/4114, 4/0763, 4/2007, 4/4422, 5/0484, 5/0485, 5/2250, 5/2252, 6/0584, 6/0589, 6/0621, 6/1032, 6/1167, 6/1200, 6/1608, 6/1651, 6/1693, 6/1838, 6/2224, 6/2370, 6/2528, 6/2651, 6/3719, 6/3747
ç.-y bar- 2/1294, 2/1297
ç.-y+(çoy) bar- 1/2562, 1/3560, 3/1116, 3/1920, 3/2170, 3/2241, 3/2515,

3/2541, 3/2662, 3/2932, 3/3037, 3/3078, 3/3028, 3/3079, 3/3252, 3/3376, 3/3536, 3/3612, 3/3690, 3/4084, 3/4169, 3/4248, 3/4332, 3/4490, 3/4315, 3/4868, 4/0794, 4/1905, 4/2570, 4/2894, 4/2938, 4/2970, 4/5122, 5/0711, 5/0976, 5/1631, 5/2417, 6/1696, 6/2974, 6/3587
ç.-y-daa bar- 4/0060, 4/0161, 4/1254
ç.-y-la bar- 4/1048, 4/2594, 4/2725, 4/2736, 4/2769, 4/2803, 4/2860, 4/3019, 4/3085, 4/3608, 4/3615, 4/4938
ç.-za 5/0737, 5/0739
çorumza 1/0873, 6/1233
çorzun 3/3124
çorzuğza 1/2431
çorzuvussa 5/211
2. Olmak, bulunmak.
çorbas 1/1669
çorbujemge 5/0423
ç.-gan+(1)+(çoraan) 1/0544, 3/0791, 3/1232, 3/2993, 3/2997, 3/3178, 3/4577, 5/0783
ç.-gan+(2)+(çoraan) 2/0554, 3/3647, 3/3649, 3/4949
ç.-gan-daa+(çoraan) 4/4507
ç.-p 4/1535, 6/1362, 6/1367, 6/1406
ç.-p-tur 2/0497
çorumda 5/0411
çoruğda 6/3089
çoruğda-la 6/1524
ç.-ur+(1) 4/1851, 4/1853, 4/5204
ç.-ur+(2) 4/5189, 6/0072
çorza-daa 5/2071
3. Yaşamak, hayatını sürdürmek.
ç.-gan+(1)+(çoraan) 5/0008, 6/0015
ç.-p-la tur- 2/0076
ç.-ur+(1) 2/0061, 2/1318
ç.-ur-la-dır 6/3493
ç.-y-la bar- 4/5440

4. Diyaloglarda bağlayıcı bir unsur olarak kullanılır.

ç.-gaş+(çoraas) 1/1020, 1/1175, 1/1258, 1/3016

5. -(I)p çor/çor-, çoruur/çoru/çoru-yapıları şimdiki zaman yapısı ve süreklilik birleşik fiilleri oluşturur.

çor 1/0997, 1/2723, 2/0129, 3/0817, 3/1283, 3/1284, 3/1658, 1/2528, 3/2729, 3/3264, 3/3884, 3/3987, 3/4053, 3/4589, 3/4643, 3/4765, 4/1553, 4/4564, 5/0269, 5/0730, 5/1338, 5/1618, 5/0816, 6/0292, 6/0903, 6/1223, 6/1229, 6/1775, 6/3269, 6/3276, 6/3283, 6/3350, 6/3417, 6/3426, 6/3509, 6/3603, 6/3690

ç. 1/1717, 1/2726

çor-baan 5/1072, 6/3415, 6/3499

çor-bayn 4/0574

çor-da 1/1027, 1/1357, 1/1360, 1/1860, 1/1920, 1/2905, 1/3531, 1/3482, 1/3496, 2/1528, 3/0556, 3/0566, 3/1747, 3/1749, 3/1824, 3/2067, 3/2069, 3/2120, 3/2127, 3/2143, 3/2272, 3/2724, 3/3081, 3/3735, 3/4262, 4/2370, 4/2924, 5/1025, 5/1207, 6/0906, 6/1536, 6/1846, 6/2070, 6/3019, 6/3120

çor-du 1/2905

çor-dum 6/1304

çor-duñ 3/3141

ç.-gan+(1)+(çoraan) 1/0297, 1/1010, 1/1023, 1/1183, 1/1199, 1/1974, 1/2642, 3/2006, 3/2787, 3/4962, 5/0685, 6/1248, 6/3459

ç.-gan+(2)+(çoraan) 1/0374, 1/0378, 1/2111, 1/2118, 1/3239, 1/3244, 2/0361, 2/0664, 3/0137, 3/0148, 3/0314, 3/0413, 3/0414, 3/0450, 3/0541, 3/2849, 3/3169, 3/3202, 3/4174, 3/4461, 5/2035, 6/1219, 6/1778, 6/3102

ç.-ganın 4/0297

ç.-gannar+(1) 1/1264

ç.-gaş+(çoraas) 1/0170, 1/0193, 1/0215, 1/1261, 1/3109, 2/0083, 3/0106, 3/0176, 3/0406, 3/0408, 3/0628, 3/0629, 3/1274, 3/1336, 3/2002, 3/2263, 3/2264, 3/2266, 3/2397, 3/2891, 3/2902, 3/2983, 3/3074, 3/3920, 3/4123, 3/4329, 3/4440, 3/5009, 5/0704, 5/0930, 5/1744, 5/2131,

5/2132, 6/0216, 6/0663, 6/0703, 6/1180, 6/1781, 6/2845, 6/2940, 6/3545

ç.-gaş-la 6/3312, 6/3386, 6/3461

ç.-gaştıñ 3/3991

çor-larda 3/0251

ç.-ñar 1/1337, 3/3590

ç.-p 2/0099, 2/0113, 2/0115, 2/0120, 2/0211, 3/2896, 3/3073, 3/3904, 3/5006, 4/5348, 5/0063, 5/0280, 5/1599, 6/2861

ç.-p kag- 1/3108, 3/0545

ç.-pkan 1/2844, 1/3338

ç.-p kör- 1/2437, 1/2581

ç.-p-la ber- 1/3542, 2/0439

ç.-p olur- 1/0973, 3/2180

ç.-ptarga 3/3070

ç.-ptayn 3/3902

ç.-p tur- 1/0712, 1/3334, 1/3540, 3/0163, 3/1723

çor-umda 4/3588, 6/2785

ç.-uñar-daa 1/2423

ç.-ur+(1) 1/0221, 1/1430, 1/1709, 1/2569, 1/2852, 2/0362, 2/0620, 2/1244, 2/1307, 2/1509, 3/0048, 3/0242, 3/0826, 3/0847, 3/1577, 3/1667, 3/2453, 3/2612, 3/3123, 3/3992, 3/4057, 4/1404, 4/1834, 4/4468, 4/4469, 4/4785, 4/4786, 4/5383, 5/0611, 5/0759, 6/1171, 6/1960

ç.-ur+(2) 1/0925, 1/1576, 1/1578, 1/1976, 1/2614, 1/2762, 1/2765, 1/2831, 1/3202, 1/3356, 1/3423, 2/0124, 2/0657, 3/0035, 3/0926, 3/1854, 3/2145, 3/2399, 3/4066, 3/4521, 4/4681, 4/4685, 5/0667, 5/0668, 6/1577, 6/1961

ç.-urda 1/3696

ç.-urga 1/0151, 3/0915, 3/1352, 3/1651, 3/3168, 5/1210, 6/1283

ç.-urumga 1/0174

ç.-urun 3/3765

ç.-urunda 1/2776

ç.-urunda 1/2572

ç.-vas+(1) 1/1149

ç.-y 1/0724, 2/1651, 3/1532, 3/3713, 3/3734, 3/4906, 3/5060, 5/1763, 5/2754, 6/3773

ç.-y-la 6/2325

çor-zumza 1/2416

çor-zumza-daa 4/4459, 5/1070

çor-zun 1/3517, 2/1247, 2/1250

6. Ek-fiil fonksiyonuyla isim cümleleri veya bildirme yapar.

ç.-gan+(çoraan) 1/0795, 3/0071, 3/4150, 4/4455, 4/4780, 6/0191, 6/0263, 6/0299, 6/0305, 6/3263, 6/3330, 6/3332, 6/3403, 6/3406, 6/3480, 6/3482

çor 1/1007, 6/3556

çor-badıñ 6/2198, 6/2505

çor-da 1/0335, 1/1723, 1/2797, 1/3354, 3/0614, 3/1525, 3/2109, 3/2176, 3/2245, 3/2327, 3/4094, 3/4877, 6/0321, 6/0510, 6/1192, 6/1203, 6/3017

çor-du 3/1024, 3/2470, 3/2712

çor-duñ 6/2324, 6/2478

çor-duñ-na 6/2345

çor-badıva 6/0716, 6/0742, 6/0766, 6/0794, 6/0821, 6/0869

7. Birleşik çekimli yapılarda ek-fiil fonksiyonuyla kullanılır.

ç.-du 3/1327, 3/1431, 3/2734, 4/0139, 6/1263, 6/1221, 6/3553

ç.-gan+(çoraan) 1/1229, 1/2646

ç.-gan-dır+(çoraan) 1/0217

ç.-ur 1/0225

8. İsimlerle birlikte "olmak" anlamında yardımcı fiil olarak kullanılır.

ç.-gan+(2)+(çoraan) 3/0013, 3/0026, 3/0066, 3/0136, 3/5047

ç.-ganım-daa 1/1705

ç.-gaş+(çoraas) 3/0147, 3/0314

ç.-p 1/0228

ç.-ur+(2) 1/1054, 1/1659, 1/3520

[=1008 (yardımcı fiil=364)]

çoruk is. 1. Yolculuk, sefer.

ç. 1/2746, 3/0686, 4/1071, 5/2190

ç.+ka 3/1966, 4/1072

ç.+tuñ 3/1235

ç.+u+(çoruu) 1/0884, 1/1137, 3/4228, 3/5014

ç.+u-daa+(çoruu) 1/1078

ç.+um+(çoruum) 3/1202, 3/1203, 3/1504, 3/1581, 3/1582, 3/2854

ç.+un+(çoruun) 3/0782, 3/1212, 3/3495, 3/4466, 3/4490, 3/4560

ç.+unuñ+(çoruunuñ) 3/4232

ç.+uñ+(çoruuñ) 1/1553, 1/1566, 1/2905, 3/2571, 3/4665

ç.+uvus+(çoruuvus) 1/1069

ç.+uvus-daa+(çoruuvus) 3/3504

2. Atın yürüyüşü.

ç.+u-bile+(çoruu) 4/1904, 4/3241, 4/3272

*

çoruk kiji Yolcu, yola giden kişi.

ç. 1/1464, 3/4073, 6/1311, 6/1354, 6/1401

çoruu çoguzun İyi yolculuklar! Yolun açık olsun!

ç. 4/2360, 4/2405, 4/2410, 4/2417, 4/2425, 4/2432, 4/4591, 4/4619, 4/4817, 4/4827, 6/1071

[=51]

çoruk-herək is. Yolculuk, sefer; görev, vazife.

ç. 1/1547

ç.+iñ+(ç.-hereen) 1/1000, 2/1031

ç.+iñ+(ç.-hereen) 2/1037

[=4]

çoruksa- Gitmek istemek.

ç.-gaş+(çoruksaas) 3/0511

[=1]

çoruktug sf. Yolculuk yapan, yola giden.

ç. 4/1555, 4/1582, 4/1646, 4/2117, 4/4753

[=5]

çorut- 1. Göndermek, yollamak.

ç.-ar+(1)+(çorudar) 1/1573,
3/2092, 3/2163, 6/2926

ç.-kala 5/0803

ç.-kan+(1) 1/0653, 1/2535,
3/1898, 3/2150, 3/2205, 3/2769, 3/3269,
3/3306, 3/3400, 3/3493, 3/3510, 3/3542,
3/3558, 3/4407, 4/4491

ç.-kan+(2) 1/3169, 4/3285,
4/3543, 5/1969

ç.-kaş 1/3075, 3/0225, 3/2185,
3/3263, 3/4692, 5/2171, 6/0173, 6/3519

ç.-padın 1/2885

ç.-sunza 4/4608

ç.-up+(çorudup) 5/2221

ç.-up+(çorudup) ber- 1/3473

ç.-up-daa+(çorudup) tur-
4/1170

ç.-up+(çorudup) kag- 3/3562,
3/4439, 3/4997, 3/5004, 6/3234

ç.-upkan+(çorudupkan) 1/0704,
1/1338, 1/1378, 1/1387, 1/2491, 3/1773,
3/3748

ç.-upkannar+(çorudupkanınar)
4/3572

ç.-upkaş+(çorudupkaş) 2/1585,
3/1991, 3/3555, 4/2472

ç.-up-tur+(çoruduptur) 1/0273,
1/0783, 6/0144, 6/1295

ç.-uptum+(çoruduptum) 1/0287

ç.-up+(çorudup) tur- 1/0749,
4/1165

ç.-
uvutkaştın+(çoruduvutkaştın) 4/2571

3. Gitmek, hızla gitmek.

ç.-kan+(1) 1/0387, 1/3588,
1/3590, 1/3595, 1/3635, 1/3638, 3/1519,
3/1990, 3/2942, 3/4018

ç.-kan+(2) 3/2449

ç.-kandan 1/3688

ç.-kannay 1/1158

ç.-kaş 1/0842, 2/0240, 2/1348,
3/0091, 3/0389, 3/0401, 3/0404, 3/0782,
3/1214, 3/1341, 3/1726, 3/2174, 3/2187,
3/2858, 3/3047, 3/3303, 3/4621, 3/4325,

3/4729, 3/4998, 4/1689, 5/1438, 6/0717,
6/0743, 6/0769, 6/0798, 6/0825, 6/0905,
6/2936, 6/2955, 6/2982, 6/3064, 6/3105,
6/3245, 6/3316, 6/3392, 6/3467

ç.-kaştarmın 6/3701

ç.-kaştın 4/4880

ç.-sa 4/4646

ç.-tu 6/2082

ç.-up+(çorudup) kag- 3/1970,
3/3365, 3/3824

ç.-upkaş+(çorudupkaş) 2/1158,
3/2401

ç.-up-tur+(çoruduptur) 5/0410

[=123]

çorutkula- Göndermek, yollamak.

ç.-p-tır 3/3801

[=1]

çoşku- → **çoğuş-**

çot- Silmek.

ç.-a+(çoda) 3/2949, 3/2956,
3/4755

ç.-up+(çodup) 3/2962

[=4]

çot- çülgü- Silmek, temizlemek.

ç.-üp+(çodup-ç.) 5/0350

[=1]

çottun- Silmek.

ç.-a ber- 4/4524

[=1]

çova- Yorulmak, usanmak.

sagış çova- → **sagış**

ç.-va 1/2910

ç.-vañar 1/1549

[=2]

çovag sf. Yorgun, bitkin.

ç. 3/1967, 3/1997

[=2]

çovulağnıg sf. Zavallı, kederli.

ç. 2/1123

[=1]
çozugaar → **yozugaar**
çozulug → **yozulug**
çögel: çögel tön- Umudu boşa çıkmak, suya düşmek.
ç.+iñ 2/0946, 2/0950
 [=2]
çögen → **çügen**
çögen- Ümidini kesmek, ümidi kırılmak.
ç.-mes+(1) 3/1426
 [=1]
çögençig 1. is. Yetersiz.
ç.-dir 6/1590
 2. *sf.* Güvenilmez.
ç.-daa 3/1025
 *
çögençiini Küçümseme ve azarlama bildiren bir seslenme sözü.
ç. 2/1118, 3/1440
 [=4]
çölbey- Uzanmak, dikilmek, çıkıntı meydana getirmek, kabarmak.
ç.-e+(çölbee) ber- 1/2827
 [=1]
çöle- Dayamak, yaslamak.
ç.-erge 1/1616, 6/1741
ç.-p 2/0216, 2/0219, 2/0222, 2/0417, 2/0419, 6/1745
ç.-p kag- 1/0474, 1/0479, 1/0554, 1/2822
 [=12]
çölen- Dayanmak, yaslanmak.
ç.-ip 1/2130, 1/2169
ç.-ip al- 1/2127, 1/2205
 [=4]
çönü- Yaşlanmak, ihtiyarlamak.
ç.-gen+(1)+(çöneen) 1/2888
ç.-gen+(2)+(çöneen) 1/3410
ç.-p 1/3529

ç.-p kel- 1/3331
ç.-y ber- 1/3332
 [=5]
çönük *sf.* Zayıf, güçsüz, dayanıksız.
ç. 3/3176, 3/4440
 [=2]
çöngeeleş- Kışkırtmak, tahrik etmek, karşılıklı kışkırtmak.
ç.-ip+(çöngeelejip) tur- 5/0397
 [=1]
çööleñ-çaagay 1. sf. Sakin, uysal, yumuşak huylu.
ç. 3/1308, 3/4002
 2. *zf.* Güler yüzle, samimiyetle, içtenlikle.
ç. 3/1285, 3/1659, 3/4644
 [=5]
çööleñ-çımçak sf. Sakin, uysal, yumuşak huylu.
ç. 6/3265, 6/3332, 6/3405, 6/3482
 [=4]
çöön sf. Doğru, doğudaki.
çöön çük Doğru.
ç. 1/0413, 1/0422, 3/3868, 3/3878, 3/3905, 3/4048, 3/4801, 4/0227
 [=8]
çöörgen → **çeergen**
çöp is. Doğru, gerçek.
ç. 3/1775, 3/2236, 3/2448, 3/2681
ç.-tür 1/2423, 1/2572, 3/1016, 3/1612, 3/2796, 3/3472, 3/3612, 3/3780, 5/2209, 6/2764, 6/2783
 [=15]
çöpseere- Rıza göstermek, razı olmak.
ç.-er+(1) 5/2395
ç.-erge 6/1237
ç.-gen+(1) 1/0638
ç.-p tur- 1/0917
 [=4]
çöptüg is. Doğru, gerçek.

ç.-dür 1/3535, 2/1008
[=2]
çörgək *is.* Kundak bezi, çocuk bezi.
ç.+in+(çörgeen) 4/0714, 4/0787, 4/0884
[=3]
çörü- İnat etmek.
ç.-p tur- 6/2813
[=1]
çövüree 1. *is.* Kabuk, ağaç kabuğu.
ç.+ni 5/0473
ç.+niñ 3/1170
2. sf. Ağaç kabuğundan.
1/1181, 1/1182, 1/1485, 1/1486, 1/1490, 1/2896, 5/2263, 6/0696, 6/0724
[=11]
çuda- Zayıf düşmek, zayıflamak.
ç.-dım 2/1593, 2/1595
[=2]
çudat- Zayıflatmak, güçsüz düşürmek.
ç.-ı+(çudadı) 3/3031, 3/3033, 3/3783
ç.-payn 3/3036
[=4]
çuduk *is.* Tomruk, kütük.
ç.+u+(çuduu) 3/2191
[=1]
çuduruk *is.* Yumruk.
ç.-bile 1/3218, 1/3728, 1/3737, 4/3601
ç.+u-bile+(çuduruu) 2/0913, 2/0920
ç.+uvus-bile+(çuduruuvus) 2/0970, 3/4902
[=8]
çug- I. Yıkamak.
ç.-up+(çup) 3/3720, 5/1981
ç.-up-daa+(çup) tur- 4/0350
ç.-up+(çup) tur- 4/0656

ç.-ur+(1)+(çuur) 4/0334
[=5]
çug- II. Yuvarlamak.
çuuy 1/0399, 1/1437, 1/1443, 3/0213, 5/2297, 6/1892
ç.-up+(çuup) 6/1723
[=7]
çuga *is.* Zayıf, güçsüz, yetersiz.
ç. 3/0708
[=1]
çugaa *is.* Konuşma, söz, laf.
ç. 3/4072, 4/4555, 6/0604, 6/1310, 6/1355, 6/1402
ç.-bile 1/3740
ç.+dan 4/4520
ç.+nı 3/2430
ç.+niñ 4/1273
ç.+ğarda 4/3077
ç.+zı 1/3535, 3/2501, 6/0364
ç.+zın 1/3268, 3/0264, 3/1199, 3/1355, 3/1708, 3/3537, 3/3888, 3/4733, 4/2475, 4/3129, 6/3017
ç.+zınıñ 2/1119
[=26]
çugaa-soot *is.* Konuşma, söz söyleme.
ç. 1/0561
ç.+u+(ç.-soodu) 5/2015
[=2]
çugaa-soottug sf. Konuşkan, hoşsohbet.
ç. 5/0839
[=1]
çugaa-sös *is.* Söz, laf, konuşma.
ç.+ün+(ç.-sözün) 1/0687
[=1]
çugaajok zf. Kesinlikle, mutlaka, elbette.
ç. 4/1076
[=1]
çugaala- Konuşmak, anlatmak, söylemek.

ç. 6/1195
ç.-ar+(1) 1/0673, 1/0806, 2/0996, 3/0254, 3/3356, 3/3364, 4/0910, 5/0363, 6/3302
ç.-ar+(2) 5/1987
ç.-arga 1/0395, 1/0671, 1/0928, 3/0577, 3/1907, 3/1971, 3/1982, 3/2216, 3/2610, 3/3390, 3/3392, 3/3495, 3/3537, 3/4356, 3/5016, 6/0362, 6/0374, 6/0544, 6/0550, 6/1270, 6/1994, 6/2974, 6/3032, 6/3045, 6/3178, 6/3309, 6/3690, 6/3694
ç.-arınğa 3/0508
ç.-ar-la 6/1220
ç.-ayn 4/4520, 6/3088, 6/3088
ç.-gan+(1)+(çugaalaan) 1/0478, 1/0536, 1/0564, 1/1397, 1/2001, 1/2062, 1/2471, 1/3582, 1/3595, 1/3618, 1/3659, 1/3689, 1/3879, 1/3885, 2/0687, 3/0143, 3/3434, 3/3505, 4/3080, 4/3082, 4/3560, 4/3570, 5/0886, 5/1787, 5/1886, 5/2499
ç.-gan+(2)+(çugaalaan) 6/0188, 6/1347, 6/3198
ç.-gan-daa+(çugaalaan) 4/1273
ç.-gan-dır+(çugaalan) 6/2781
ç.-gani+(çugaalaanı) 6/0177, 6/3636
ç.-ganın+(çugaalaanın) 1/3287, 6/2892
ç.-gaş+(çugaalaaş) 3/0133, 3/0478, 3/0624, 3/2664, 3/3341, 6/0306, 6/0368, 6/0533, 6/0717, 6/0742, 6/0768, 6/3016, 6/3174, 6/3341
ç.-p 3/2418, 3/3764
ç.-p ber 1/1000, 3/3152, 3/3391, 3/4979
ç.-p çıt- 4/0313, 4/0385
ç.-p çoru- 1/1199
ç.-p çugaalap 6/0583
ç.-p egele- 4/5181
ç.-p kag- 6/1260, 6/1267
ç.-p kör- 3/0160, 3/0259
ç.-p olur- 1/2584, 2/0661, 2/1114, 2/1201, 3/1199, 3/2455, 4/5414, 5/1256,

6/0187, 6/0193, 6/0205, 6/1142, 6/1532, 6/2084, 6/2582, 6/3652, 6/3662

ç.-p olup tur- 6/3697

ç.-p or- 2/0650, 4/2719, 4/2749, 4/3076, 4/3599, 4/5166

ç.-p şıda- 6/0375

ç.-p-tır 1/0157, 1/0165, 1/0288, 1/0315, 1/1968, 1/2770, 2/0150, 2/0164, 2/0292, 2/0305, 2/0313, 2/0352, 2/0376, 2/0486, 2/0510, 2/0803, 2/1036, 2/1170, 2/1417, 2/1421, 2/1539, 2/1543, 3/0130, 3/0132, 3/0435, 3/1889, 3/2429, 3/2513, 3/2553, 3/2639, 3/3577, 3/3641, 3/3772, 3/4509, 5/2082, 6/0167, 6/0347, 6/0415, 6/0426, 6/0818, 6/0866, 6/1221, 6/1323, 6/1441, 6/1517, 6/3097

ç.-p-tırlar 6/2576

ç.-p tur- 1/0199, 1/0313, 1/0903, 2/0133, 2/0159, 2/0900, 3/1285, 3/1829, 3/4165, 4/0525, 4/1838, 4/3949, 5/0239, 5/0814, 5/1203, 5/1466, 5/1614, 5/2044, 5/2070, 5/2098, 5/2114, 5/2192, 5/2503, 5/2525, 6/0159, 6/0407, 6/0543, 6/2728, 6/2778, 6/2213, 6/3054, 6/3054, 6/3212, 6/3212

ç.-vaanda 3/1492

ç.-vaanı 5/1630

ç.-vas+(1) 1/0673, 1/0807, 6/3084

ç.-vas+(2) 5/1992

ç.-vışaan 6/0182, 6/0479

ç.-y-la 3/2488

ç.-za-la 6/3151

[=225]

çugaalan- Konuşmak, söylenmek.

ç.-ıp 6/1104

[=1]

çugaalaş- Konuşmak, söyleşmek.

ç.-ı+(çugaalajı) 5/2731

ç.-ı+(çugaalajı) ber- 4/2475

ç.-nı+(çugaalajın) 3/4154

ç.-ıp+(çugaalajıp) 2/1572, 3/1621, 3/2227, 3/3051, 3/3052, 3/3698, 3/4524, 3/3697, 3/4178, 3/4179, 5/0006, 6/1791

ç.-ıp+(çugaalajıp) bol- 6/0008,
6/0092

ç.-ıp+(çugaalajıp) çet- 6/1503

ç.-ıp+(çugaalajıp) kel- 5/2349

ç.-ıp-la+(çugaalajıp) kel- 6/3146

ç.-ıp+(çugaalajıp) olur- 2/0780,
3/1883, 4/0389, 4/0846, 4/2744, 4/3129,
6/0691

ç.-ıp+(çugaalajıp) or- 3/0262

ç.-ıp+(çugaalajıp) tur- 3/0159

ç.-ır+(1)+(çugaalajır) 4/2460

ç.-kan+(1) 1/3742

ç.-kan-daa 4/4853

ç.-kannar 1/3819

[=33]

çugaalattın- Konuşmak, söylenmek.

ç.-ıp 5/2565

[=1]

çugaalıg *sf.* Konuşmalı, sözlü; herhangi
bir tarzda söz söyleyen, konuşan.

ç. 4/4618

[=1]

çuglur → çuul-

çul- Yolmak, sökmek, koparmak.

ç.-a 4/1670, 4/1676, 4/1873,
6/3229

ç.-a sok- 6/1553, 6/1568

ç.-up ber- 3/0233

ç.-up kag- 3/3427

[=5]

çula *is.* Kandil.

ç. 5/0406, 5/1771

ç.+nı 4/0848

[=3]

çular *is.* Yular.

ç. 1/0451, 3/0028

ç.+ı-bile 3/0531

ç.+ın 3/0289, 3/4346, 4/1147

[=6]

çularla- Yularlamak.

ç.-gaş+(çularlaaş) 3/4342

ç.-p 4/1148

ç.-p al- 3/0230

ç.-y 4/1094

[=4]

çularlıg *sf.* Yularlı.

ç. 3/0553

[=1]

çulçur- Mırıldamak, mırıldanmak.

ç.-up tur- 5/1563

[=1]

çulçurgay *is.* Şakak

ç.+ında 3/3191

ç.+je 3/3099

[=2]

çun- Yıkanmak.

ç.-arga 2/0673, 2/0676

ç.-arın 2/0502

ç.-gaş 1/1524, 5/2266

ç.-up 2/0499

ç.-up al- 3/2645, 6/0124

ç.-up kel- 2/0502

[=9]

çuğu *is.* Dağ yamacı.

ç. 6/0069, 6/1482, 6/1458

[=3]

çuğma *is.* Dağ keçisi.

ç. 6/0029, 6/1041, 6/1835

ç.+nı 6/0101

ç.+zı 6/1606, 6/1649, 6/1691,
6/3745

[=8]

çurt *is.* Yurt, ülke, memleket.

ç.+çe 2/1293

ç.-daa 1/0772

ç.+ka 1/2707, 3/0187, 5/0574,
5/0630, 5/0115

ç.+ta 5/0164
ç.+tu 2/0689
ç.+tuğ 4/0191, 4/1595, 4/4266, 4/4270, 4/4280, 5/0189
ç.+u 4/5377
ç.+u-daa 4/4100
ç.+un 5/1807, 5/1808, 5/2736, 5/2752
ç.+unçe 1/2864, 5/1762, 5/1792, 6/0661
ç.+unda 4/0017, 4/4199, 5/1915
ç.+unduva 4/4074, 4/4171, 4/4614, 4/4629, 4/5370, 4/5387
ç.+unga 3/4191, 4/4106, 5/0275
ç.+unun 3/2761, 4/0181, 4/1443, 4/5432, 5/0659
ç.+uğ 5/0236, 5/0240, 5/0251, 5/0270, 5/0284, 5/0309
ç.+uğçe 1/2556
ç.+uvus 6/1219
 [=50]
çurtta- Yaşamak.
ç.-alı 2/0188
ç.-ar+(1) 1/2773
ç.-ar+(2) 2/0378, 6/1098
ç.-arı 5/2365
ç.-gan+(2) 1/1655, 2/1500, 3/0005, 3/1857, 3/3165, 3/4044, 3/4059, 3/4479, 3/4516, 3/4592, 3/4647, 3/4771, 3/4780, 3/4796, 6/0259
ç.-ğar 3/3584
ç.-p 1/3984, 4/5438, 4/5439, 6/1216, 6/3772, 6/3773
ç.-p çoru- 1/3540, 2/0664, 6/1219, 6/3102
ç.-p çoruy bar- 2/1651, 3/5060
ç.-p-daa tur- 1/0008
ç.-p kel- 1/0029, 2/0117, 3/0078, 3/3131
ç.-p-la tur- 1/3329, 1/3842
ç.-p olur- 4/4551

ç.-p tur- 1/0767, 2/0600, 2/0655, 3/0012, 3/0429, 3/0488, 3/3870, 3/3813, 3/4287, 3/4048, 3/4653, 3/4701, 4/0002, 4/1743, 4/2623, 4/4757, 4/5130, 5/1404, 6/0012
ç.-p turup kal- 1/3987
ç.-y ber- 1/2403, 6/1149
ç.-zın 3/5019
 [=64]
çurttat- Yaşatmak, bir yerde yaşam sürmesini sağlamak; idare etmek.
ç.-ıp+(çurttadıp) kag- 3/4285
ç.-ır+(1)+(çurttadır) 4/0409
 [=2]
çurttug sf. Yurtlu, yurdu olan, bir yerde yaşayan.
ç. 2/0370, 2/0378, 2/0653, 2/0671, 3/1841, 3/4584, 3/4802, 4/1563, 4/4453, 5/2205, 6/0083, 6/0295
 [=12]
çuruk is. Parça, bez parçası, paçavra, çaput.
ç.+undan+(çuruundan) 5/0164
ç.+unun+(çuruunun) 5/0115
 [=2]
çuruk-küzürüm is. Paçavra, atık, moloz, süprüntü.
ç. 3/4056
 [=1]
çuşku- Oymak, eşmek.
ç.-du 5/1785
ç.-p kagğı deg 5/1778
ç.-p tur- 1/2758
 [=3]
çuul- Yuvarlanmak.
ç.-u+(çuglu) ber- 2/0163
ç.-up+(çuglup) 6/0003
ç.-up+(çuglu) kel- 1/3782, 5/1438, 6/2137, 6/2165, 6/2309
ç.-up+(çuglup) kel- 6/2886

ç.-up+(çuglup) tur- 1/2285,
4/4503

[=10]

çuur- I. Ufalamak, paramparça etmek.

ç.-a 1/1480, 3/1221, 3/1715,
3/1744, 3/1821, 3/2028, 3/4538, 5/2634,
6/0233, 6/0326, 6/1895, 6/2243, 6/2386,
6/2551, 6/2670, 6/2890

ç.-gaş 3/3358

[=17]

çuur- II. Yoğurmak.

ç.-a 2/0762, 2/0765

ç.-up 2/1334

[=3]

çuurul- Kırılmak, ufalanmak,
parçalanmak.

ç.-up+(çuurulup) 1/1644, 1/3366,
1/3368

[=3]

çü, çüü *zm.* Ne; nasıl.

ç. 1/0039, 1/0156, 1/0177, 1/0360,
1/0464, 1/0573, 1/0662, 1/0877, 1/1096,
1/1314, 1/1730, 1/1865, 1/1926, 1/2075,
1/2076, 1/2524, 1/2686, 1/2689, 1/2722,
1/2723, 1/2738, 1/3411, 1/3438, 1/3576,
1/3583, 1/3608, 1/3631, 1/3654, 1/3871,
1/3875, 2/0080, 2/0142, 2/0311, 2/0463,
2/0466, 2/0537, 2/0660, 2/0666, 2/0702,
2/0789, 2/0836, 2/1001, 2/1113, 2/1121,
2/1491, 2/1506, 3/0103, 3/0179, 3/0528,
3/0529, 3/0687, 3/0788, 3/1081, 3/1099,
3/1187, 3/1229, 3/1424, 3/1562, 3/1670,
3/1835, 3/1849, 3/2088, 3/2112, 3/2160,
3/2289, 3/2411, 3/2528, 3/3140, 3/3146,
3/3340, 3/3458, 3/3512, 3/3531, 3/3532,
3/3689, 3/4009, 3/4025, 3/4056, 3/4126,
3/4255, 3/4256, 3/4565, 3/4596, 4/0103,
4/0126, 4/0199, 4/0202, 4/0300, 4/0406,
4/0640, 4/0641, 4/0716, 4/0773, 4/0806,
4/0817, 4/0930, 4/1149, 4/1529, 4/1608,
4/1714, 4/2389, 4/2657, 4/2661, 4/2746,
4/2778, 4/3304, 4/3793, 4/3882, 4/4073,
4/4214, 4/4254, 4/4873, 5/0091, 5/0165,
5/0375, 5/0774, 5/1034, 5/1193, 5/1301,
5/1311, 5/1567, 5/1842, 5/2444, 5/2457,
6/0158, 6/0518, 6/0520, 5/0675, 6/0715,
6/0729, 6/0755, 6/0783, 6/0811, 6/0841,
6/0842, 6/0854, 6/0925, 6/0926, 6/0931,

6/0943, 5/0960, 6/1115, 6/1116, 6/1120,
6/1315, 6/1333, 6/1362, 6/1379, 6/1406,
6/1423, 6/1534, 6/1788, 6/1980, 6/2248,
6/2361, 6/2517, 6/2636, 6/2740, 6/3177,
6/3185, 6/3487

çüde 3/3693, 3/4917, 3/2989,
4/5174, 6/1628

çüden 5/1689, 5/2291, 6/0254,
6/0291, 6/1753

çünü 1/1129, 1/1130, 1/1533,
2/0996, 2/1188, 3/1414, 3/1598, 3/1764,
3/1883, 3/3250, 3/3259, 3/3287, 3/3356,
3/3629, 3/3875, 4/0717, 4/0809, 4/0867,
4/0866, 4/2085, 4/2093, 4/2101, 4/2651,
4/4492, 4/4493, 4/4762, 4/5142, 4/5143,
4/5316, 5/0363, 5/0365, 5/1942, 5/1942,
5/2649, 5/2650, 5/2653, 6/0329, 6/1301,
6/1795, 6/1855, 6/1952, 6/2078, 6/2217,
6/2365, 6/2522, 6/2577, 6/2642, 6/3284,
6/3301, 6/3352, 6/3372, 6/1806, 6/3427,
6/3448, 6/3510, 6/3533, 6/3549, 6/3604,
6/3605, 6/3608

çünün 4/1799, 5/2364

çün 1/3266, 1/3285, 3/2352,
3/2377, 3/2378, 3/3127, 3/3141, 4/2108,
4/4565, 5/0620, 6/2143, 6/2172, 6/2289,
6/2315, 6/2441, 6/2470

çünjer 1/1975

çünjeril 4/4857, 4/4861

çünñü 5/2485, 6/0837, 6/0920,
6/1110, 6/1904, 6/1908, 6/2020

çüñje 3/3681

çüzü 1/0333, 1/0347, 1/0824,
1/1591, 1/2492, 1/2613, 1/2925, 1/2937,
1/3596, 2/0562, 3/2181, 3/2261, 3/4874,
4/1298, 4/4987, 5/0173, 5/0636, 5/0887,
5/0891, 5/1538, 5/1756, 5/2019, 5/2200

çüzül 4/1077

çüzün 3/3498

*

çüü-daa bolza Ne olursa olsun,
her ne ise.

ç. 3/1082, 6/1012

**kandığ-çüü-daa bolza → çüü-
daa bolza**

ç. 1/3744

ında çüü boor/çüü boor
ında/çüü boor onu Zor değil, zor bir şey değil.

ında çüü boor 3/2230, 3/2528, 4/0425

çüü boor ında 3/1912, 6/0740, 6/0768, 6/0823

çüü boor onu 6/0796, 6/0871
[=298]

çüdek sf. Çirkin, kötü, tiksindirici, bayağı.

ç. 4/0641, 5/0677
[=2]

çüdek-çadak sf. Kötü, pis, tiksindirici.

ç.-daa 3/3375
[=1]

çüdür- Yüklemek.

ç.-er+(2) 1/2377, 1/2389, 1/3068, 1/3081, 6/1343, 6/1390, 6/1434

ç.-geş 3/2838, 3/4195, 3/4990, 4/5369, 5/2220

ç.-üp 5/2245, 5/2691

ç.-üp al- 2/1609

ç.-üp ber- 4/1787
[=16]

çüdürt- Yükleme.

ç.-üp 4/4033, 4/4035
[=2]

çüg is. Tüy.

ç.+ü+(çüü) 4/1216

ç.+ün+(çüün) 4/1206, 4/1212, 6/0041, 6/0112

[=5]

çüge zf. Niçin.

ç. 1/0093, 1/0219, 1/0226, 1/0528, 1/1214, 1/1223, 1/1237, 1/1244, 1/2690, 1/2884, 2/0126, 3/1598, 3/2615, 3/3144, 3/3229, 3/3278, 3/3301, 3/3528, 4/0570, 4/0571, 4/1302, 4/3946, 4/4699, 4/4763, 5/0209, 5/0226, 5/0227, 5/0241, 5/0258, 5/0259, 5/0261, 5/0276, 5/0425, 5/0470, 5/0511, 5/1113, 5/1203, 5/1337, 5/1665, 5/1775, 5/1990, 5/2068, 5/2080, 5/2491,

5/2493, 5/2569, 5/2573, 6/0149, 6/3010, 6/3658

ç.-le 2/0123

[=51]

çügen is. Dizgin.

ç. 1/0508, 5/0222, 5/2284, 5/2441, 6/3232

ç. (çögen) 1/0451

ç.+i 6/1458

ç.+i-bile 4/0177

ç.+in 3/0294, 4/1147, 4/1435, 5/0317, 6/1479

ç.+inden 6/3231

ç.+iniñ 5/0420

[=15]

çügen-çular is. Dizgin, yular.

ç.+ın 2/1422

ç.+ıñ-dır 2/0323

[=2]

çügenne- Dizginlemek.

ç.-p 4/1148

ç.-p ber- 6/3232

[=2]

çügennen- Dizgin takmak.

ç.-ip 4/0178

[=1]

çügennig sf. Dizginli.

ç. 3/0028, 6/0061

[=2]

çügle e. Yalnızca, sadece.

ç. 1/1502, 1/3641, 1/3658, 2/0485, 4/3554, 4/4028, 4/4723, 6/2774

[=8]

çügle- Oka tüy takmak, oku yelelemek.

ç.-erde 6/1551, 6/1567

ç.-gen+(2)+(çügleen) 5/0454

ç.-p 6/0113

ç.-p-daa tur- 4/1207

[=5]

çüglüg *sf.* Tüylü, tüyü olan.

ç. 4/1167, 4/1205, 6/0026, 6/1501

ç.-**daa** 6/0413, 6/0425

[=6]

çügür- Koşmak.

ç.-**bes**+(2) 3/1932, 3/2002, 3/2038

ç.-**e ber-** 3/3469, 6/3616, 6/3622, 6/3626

ç.-**er**+(2) 3/1894, 3/1937

ç.-**erge** 3/0243

ç.-**geş** 6/2970

ç.-**üp** 1/2701, 1/2806, 3/0243, 3/0242, 3/2002, 3/2263, 3/3088, 6/0267, 6/2258, 6/2852

ç.-**üp çoru-** 6/0216

ç.-**üp kel-** 1/0198, 3/1124, 3/2252, 4/4985, 5/1131, 6/0400, 6/2685, 6/2855

ç.-**üp-le olur-** 3/1914

ç.-**üp olur-** 3/1932, 3/1942, 5/1606

[=34]

çügürt- Koşturmak, hızla gitmek.

ç.-**üp** 1/3371, 1/3374

ç.-**üp olur-** 1/1098, 1/1100

[=4]

çügürük *is.* Hız, hızlı, hızlı gitme.

ç.+**ün**+(çügürüün) 3/1932

[=1]

çügürüş- Koşuşmak, koşturmak.

ç.-**ü**+(çügürjü) **ber-** 4/0606

ç.-**üp**+(çügürjüp) 3/3066, 3/3080

ç.-**üp**+(çügürjüp) **al-** 1/2123

ç.-**üp**+(çügürjüp) **kel-** 1/1224, 3/0208, 3/2935

ç.-**üp**+(çügürjüp) **olur-** 1/2042

ç.-**üp**+(çügürjüp) **tur-** 1/2124

[=9]

çük I. *is.* Yön, taraf, cihet.

ç.+**çe** 3/4134, 6/2836

ç.+**ke** 2/1439

ç.+**te** 1/2427

ç.+**ten** 1/2206, 2/1371, 6/2835

ç.+**tü** 5/2732, 5/2737

ç.+**tün** 1/3733, 2/1132, 3/0867, 3/0868, 3/1325, 3/1326, 3/1709, 3/1709, 3/4807, 4/0977, 4/3619, 5/0592

ç.+**ün**+(çügün) 1/2299, 1/2301, 1/3381, 1/3382, 1/3791, 4/4689

ç.+**ünçe**+(çüünçe) 5/1926

ç.+**ündüve**+(çügündüve) 4/0919

*

Yön adlarıyla birlikte kullanılarak yönleri ifade eder. *bk. barın çük, barın-başkı çük, başkı-barın çük, burungu çük, çöön çük, murnuu çük, songu çük*

ç. 2/0019, 2/0022

ç.+**çe** 1/0919, 1/0931, 1/0942, 1/2616, 1/3359, 1/3559, 2/0646, 2/1043, 2/1348, 5/0264, 5/0410, 5/0639, 5/1297, 5/1894, 5/2599, 5/1369, 5/2127, 6/0230, 6/1538, 6/2968, 6/3242

ç.+**ke** 3/3164

ç.+**te** 1/1571, 1/2575, 1/2588, 2/0746, 2/0876, 2/0890, 2/1105, 2/1026, 2/1519, 3/0608, 3/1856, 3/1840, 3/3618, 3/3868, 3/3878, 3/4048, 3/4801, 3/4043, 3/4478, 3/4515, 3/4591, 3/4652, 3/4583, 3/4646, 3/4610, 3/4701, 3/4770, 3/4795, 4/0227, 4/0957, 4/4756, 4/5202, 4/5247, 5/0724, 5/2103, 6/0189, 6/0258, 6/0294, 6/0446, 6/1226, 6/1373, 6/1417, 6/3091, 6/3101, 6/3304, 6/3374, 6/3451, 6/3535

ç.+**ten**+(songu) 2/0782, 3/0004, 4/0801, 4/0924, 4/2021, 4/2248, 4/2616, 4/4733, 5/0452, 5/0452, 5/2545

ç.+**tü** 2/1499, 2/1512, 5/0430, 5/0454, 5/0432, 5/0760, 5/0798, 6/1261, 6/1327

ç.+**tün** 1/0414, 1/0423, 1/0413, 1/0422, 2/0674, 2/0677

ç.+**tüve** 4/1056, 4/1069

ç.+**ün**+(çügün) 3/0723, 3/1211, 3/1590, 3/2841, 3/2883, 3/3905, 3/4533

ç.+**ünçe**+(çügünçe) 4/0881

ç.+ünde+(çügünde) 4/0689,
4/4687

ç.+ündüve+(çügündüve) 4/1452,
4/3270

ç.+ündüve-daa+(çügündüve)
4/5330

[=142]

çük II. is. Yük.

ç.+ü+(çügü) 1/1738, 1/1795,
1/1837, 2/1191, 2/1195, 3/0947, 3/0990,
3/1073, 3/1393, 3/1478, 3/1714, 3/1743,
3/1820, 3/2140, 4/1228, 6/1812, 6/1843

ç.+ü-bile+(çügü) 6/0777, 6/0804,
6/0833, 6/0917, 6/1107

ç.+üñnü-daa 2/0360

[=23]

çükte- Yüklemek.

ç.-gen+(2)+(çükteen) 4/0532

ç.-geş+(çükteeş) 1/0465, 1/2614,
1/3203, 1/3357, 3/0320, 3/3855, 6/0775

ç.-p 2/0355, 2/0403, 6/0948

ç.-p al- 1/0555, 2/0398, 4/0440,
6/0724, 6/0802, 6/0830, 6/0914, 6/1090,
6/1105, 6/1161

[=21]

çüktet- Yükletmek.

ç.-ip+(çüktedip) 3/4437

ç.-ip+(çüktedip) kag- 5/0711

[=2]

çüktüg sf. Yüklü, yükü olan.

ç. 3/2880, 6/2114, 6/2136, 6/2164,
6/2262, 6/2282, 6/2308, 6/2406, 6/2433,
6/2462

[=10]

çükü-le~çüküye-le e. Yalnızca, sadece.

ç. (çükü-le) 3/2267

ç. (çüküye-le) 6/0379, 6/3495

[=3]

çül zm. Ne?

ç. 1/2320, 1/3313, 1/3388, 1/3809,
2/1534, 3/0696, 3/0802, 3/2668, 5/0073,
5/0563, 5/1613, 6/0706, 6/1633, 6/1675

[=14]

çülgü- Silmek.

ç.-p 3/1019

[=1]

çülgüüş is. Silgi, silecek.

ç.+ü+(çülgüüşü) 5/0434, 5/0438,
5/0764, 5/0801, 5/0806, 5/2694

ç.+ünden+(çülgüüşünden)
5/1350

[=7]

çülü- Traş etmek.

ç.-p 6/1464

ç.-p ber- 6/1290

[=2]

çülüt- Traş ettirmek.

ç.-üp+(çülüdüp) al- 6/1287,
6/1292

[=2]

çüm is. Tüm, bütün.

ç.+ge 4/3765

ç.+ü-bile 4/3774, 4/3813, 4/3838

[=4]

çünük- Bağlı olmak, irtibatlı olmak (?)

ç. 5/0362

[=1]

çürek is. Yürek.

ç.+i+(çüree) 3/0524, 3/0526

ç.+im+(çüreem) 1/3513

ç.+ten 6/0563

*

çüree çarlı ber ças- Ürmek, ödü
patlamak.

ç. 3/0571

çüree çayıl- Ödü patlamak, çok
korkmak.

ç. 1/3399

[=6]

çüs I. is. Eklem, mafsıl.

ç. 1/1416, 2/0708, 4/0392

ç.+ten 3/2133

ç.+terin 5/0485

ç.+ü+(çüzü) 6/0024, 6/1499

ç.+ün+(çüzün) 6/1810, 6/1841

ç.+ünden+(çüzünden) 3/2130

[=10]

çüs II. sf. Yüz (sayı).

ç. 1/0059, 1/0072, 1/0080, 1/0446, 1/0802, 1/0816, 1/0839, 1/0840, 1/0841, 1/0843, 1/0843, 1/0843, 1/0846, 1/0850, 1/0854, 1/1453, 1/1732, 1/1738, 1/1775, 1/1779, 1/1789, 1/1795, 1/1830, 1/1837, 1/2376, 1/2388, 1/2426, 1/3067, 1/3081, 1/3345, 2/0347, 2/1191, 2/1193, 2/1195, 2/1197, 2/1218, 2/1238, 2/1240, 2/1241, 2/1245, 2/1248, 2/1383, 2/1387, 3/0947, 3/0990, 3/1073, 3/1393, 3/1478, 3/1714, 3/1743, 3/1820, 3/2685, 3/2739, 3/2740, 3/4236, 3/4997, 3/5021, 4/0922, 4/0923, 4/0927, 4/0928, 4/0929, 4/1194, 4/1222, 4/1227, 4/1660, 4/1662, 4/1664, 4/1671, 4/1672, 4/1677, 4/1678, 4/1680, 4/1681, 4/1685, 4/1686, 4/1908, 4/1929, 4/5214, 6/0060

[=80]

çüs bejen sf. Yüz elli.

ç. 1/0870, 1/0872, 1/1091, 1/1093, 1/1114, 1/1115, 1/1127, 1/1128, 1/2836, 1/3592

[=10]

çüskük is. Yüksük.

ç. 3/1067, 3/1472, 3/1813, 5/0362

ç.-bile 3/3279

[=5]

çüs ses sf. Yüz sekiz.

ç. 4/0005, 4/0895, 4/1028, 4/2635, 5/1991

[=5]

çüs sezen sf. Yüz seksen.

ç. 2/1389, 2/1393

[=2]

çüstüg sf. 1. Eklemlî, eklemi olan.

ç. 1/0926, 1/2657, 2/0804, 4/1903, 4/3240, 6/0968, 6/1021, 6/1809, 6/1841

2. (nesneler için) katmanlı, bölümlü.

ç. 1/2625, 3/0020, 3/0787, 3/1228, 3/1629, 3/3667, 3/3960, 3/4206, 3/4564, 3/4752, 3/4820, 4/1450, 5/2089, 5/2099

[=23]

çütküt- Yönelmek, gitmek, bir tarafa yönelip hızla gitmek.

ç.-üpken+(çütküdüpken) 4/3270

[=1]

çüü → çü

çüü-daa zm. 1. Her şey, her ne.

ç. (çüü-daa/çünü-daa/çüzü-daa) 3/0491, 3/0716, 3/3683, 3/4216, 3/4312

2. Hiçbir şey, hiçbir

ç. (çüü-daa/çünü-daa/çüzü-daa) 1/3182, 3/0352, 3/1436, 3/1492, 3/2971, 3/3129, 3/3473, 4/3595, 4/3990, 4/4123, 4/4200, 5/1818, 6/0641, 6/0846, 6/0930

[=20]

çüü-höö is. Pılı pırtı, eşya.

ç.+zün 6/1160

[=1]

çüül zm. Şey.

ç. 3/0626, 3/1832, 3/1867, 4/1427, 4/1943, 4/2364, 4/2366, 4/4637

ç.+düg 1/1559

[=9]

çüül-bürü sf. Muhtelif, çeşitli.

ç. 4/3271

[=1]

çüve zm. 1. Şey.

ç. 1/0030, 1/0047, 1/0162, 1/0177, 1/0181, 1/0203, 1/0237, 1/0241, 1/0243, 1/0255, 1/0257, 1/0259, 1/0276, 1/0290, 1/0368, 1/0396, 1/0731, 1/0958, 1/1144, 1/1145, 1/1329, 1/1330, 1/1381, 1/1382, 1/1412, 1/1447, 1/1517, 1/1537, 1/1574, 1/1668, 1/1762, 1/1766, 1/1767, 1/1974, 1/2026, 1/2028, 1/2304, 1/2542, 1/2577, 1/2590, 1/2632, 1/2738, 1/2750, 1/3151, 1/3155, 1/3179, 1/3300, 1/3351, 1/3409, 1/3442, 1/3586, 1/3795, 1/3817, 1/3882, 1/3964, 1/3973, 1/3974, 2/0014, 2/0078,

2/0080, 2/0160, 2/0162, 2/0165, 2/0259,
2/0284, 2/0342, 2/0359, 2/0377, 2/0508,
2/0508, 2/0517, 2/0534, 2/0556, 2/0624,
2/0630, 2/0658, 2/0660, 2/0781, 2/0867,
2/0902, 2/0945, 2/1314, 2/1317, 2/1403,
2/1419, 2/1491, 3/0376, 3/0466, 3/0471,
3/0475, 3/0508, 3/0718, 3/0802, 3/0846,
3/0940, 3/1024, 3/1209, 3/1332, 3/1425,
3/1502, 3/1586, 3/1836, 3/1839, 3/2022,
3/2059, 3/2060, 3/2118, 3/2391, 3/2459,
3/2488, 3/2567, 3/2651, 3/2793, 3/2900,
3/2944, 3/3013, 3/3109, 3/3146, 3/3152,
3/3192, 3/3243, 3/3276, 3/3344, 3/3364,
3/3387, 3/3413, 3/3486, 3/3641, 3/4040,
3/4067, 3/4109, 3/4246, 3/4267, 3/4291,
3/4374, 3/4386, 3/4784, 3/4786, 3/4859,
3/4860, 3/4934, 3/4966, 4/0572, 4/0811,
4/0812, 4/1457, 4/1459, 4/3496, 4/4464,
4/4499, 5/0058, 5/0116, 5/0126, 5/0136,
5/0191, 5/0238, 5/0244, 5/0290, 5/0293,
5/0376, 5/0465, 5/0566, 5/0618, 5/0622,
5/0677, 5/0681, 5/0682, 5/0766, 5/0808,
5/0899, 5/0960, 5/1112, 5/1198, 5/1629,
5/1630, 5/1686, 5/1696, 5/1848, 5/1987,
5/1990, 5/2086, 5/2292, 5/2335, 5/2366,
5/2428, 5/2433, 5/2501, 5/2515, 6/0002,
6/0003, 6/0008, 6/0009, 6/0025, 6/0092,
6/0093, 6/0094, 6/0095, 6/0133, 6/0180,
6/0705, 6/0716, 6/0761, 6/0763, 6/0785,
6/0786, 6/0817, 6/0865, 6/0876, 6/0897,
6/0899, 6/0943, 6/0971, 6/0977, 6/0998,
6/1005, 6/1043, 6/1044, 6/1500, 6/1503,
6/1620, 6/1663, 6/1703, 6/1704, 6/1705,
6/1743, 6/1789, 6/1822, 6/1873, 6/2183,
6/2326, 6/2483, 6/2544, 6/2621, 6/2637,
6/2711, 6/3357, 6/3366, 6/3619, 6/3642

ç.-bile 3/1495, 3/4857

ç.+den 1/0014, 1/0018, 3/1766,
5/0817, 5/1661

ç.-dir 1/1334, 1/2394, 2/0364,
2/0779, 3/0024, 3/0032, 3/0065, 3/0269,
3/0537, 3/0634, 3/1129, 3/2314, 3/2595,
3/3286, 3/3304, 3/3375, 3/3487, 3/4341,
4/1609, 5/22426/0046, 6/0059, 6/0713,
6/0737, 6/0840, 6/0861, 6/1013

ç.+ge 1/3317, 1/3318, 3/2302,
5/0268, 5/2733, 6/0011

ç.+ge+(çüvee) 3/0505, 3/1011,
3/1419, 4/4475, 6/0096, 6/0128, 6/1073,
6/1074, 6/1075, 6/1076, 6/1077, 6/1504,
6/1505, 6/1506, 6/3363, 6/3364, 6/3365,
6/3438, 6/3439, 6/3440, 6/3441

ç.+l 2/1188, 3/0293, 3/4256,
5/0441, 6/1782

ç.-le 2/0086, 5/0247, 6/0423,
6/1037, 6/1039, 6/1284, 6/1356

ç.+ler 1/0152, 1/0154, 1/0171,
1/0175, 1/0194, 1/0195, 4/3313, 6/0780,
6/0783, 6/0853, 6/1322, 6/1369, 6/3532

ç.+lerden 3/2626

ç.+ler-dir 1/2967

ç.+leri 6/0907

ç.+leril 1/0156, 6/0729, 6/0755,
6/0811, 6/0854

ç.+lerin 3/4240, 3/4242

ç.+lerinç 3/2289, 3/3550

ç.+ler-le 6/1414

ç.+lerni 1/0165, 1/0207

ç.+m 1/0628, 3/0255, 3/2784,
5/2528

ç.+ni 1/0186, 1/0400, 1/1670,
1/1690, 1/2560, 1/2703, 1/2709, 1/2874,
2/0261, 2/0264, 2/0269, 2/0314, 2/1217,
3/0702, 3/0714, 3/0850, 3/1092, 3/1358,
3/2014, 3/2451, 3/2987, 4/2718, 6/0898,
6/0954, 6/1329, 6/1375, 6/1419, 6/1972,
6/3431, 6/3515, 6/3657

ç.+niç 1/2561, 2/0103, 2/1400,
3/0486, 3/0793, 3/1234, 3/1641, 3/4575,
5/0065, 6/0010, 6/1124

ç.+nç 2/1171, 3/2640, 3/2668,
3/3156, 5/0440

ç.+nç-bile 1/2807, 1/2811

ç.+ner 5/1692, 6/2238, 6/2384,
6/2549, 6/2596, 6/2666

ç.+nerin 3/4280

ç.+ni 3/4956

ç.+vis 3/0398, 6/2730, 6/2732

ç.+vis-tir 1/1976

ç.+zi 1/2627, 1/3971, 2/0100,
2/0109, 2/0114, 2/0133, 2/0184, 2/0237,
2/0267, 2/0553, 2/0566, 3/0056, 3/0125,
3/2859, 3/3843, 5/0599, 5/1992, 5/1994,
5/2699, 6/0982

ç.+zin 1/0075, 1/0199, 2/0321, 3/0400, 3/2822, 3/3850, 3/4334, 6/1341, 6/1388, 6/1428, 6/1432, 6/1462, 6/1870

ç.+zinden 1/2164, 1/2200, 2/0119

ç.+zinge 2/0122

çüme 4/0073, 4/0075, 4/0078, 4/0079, 4/0087, 4/0087, 4/0131, 4/0136, 4/0205, 4/0244, 4/0245, 4/0407, 4/0599, 4/0852, 4/0905, 4/0907, 4/1607, 4/1877, 4/2029, 4/2032, 4/2089, 4/2097, 4/2104, 4/2112, 4/2139, 4/2212, 4/2213, 4/2244, 4/2341, 4/2646, 4/3080, 4/3119, 4/3429, 4/3511, 4/3514, 4/3662, 4/3916, 4/3919, 4/3990, 4/3992, 4/4054, 4/4200, 4/4256, 4/4292, 4/4294, 4/4300, 4/4434, 4/4441, 4/4504, 4/4509, 4/4552, 4/4742, 4/4770, 4/5040, 4/5120, 4/5180

çüme-dir 4/0131, 4/0232, 4/0245, 4/0373, 4/0599, 4/0619, 4/2856, 4/3762, 4/4257, 4/4504, 4/4510, 4/4917, 4/5322

çümee 4/1774

çümel 4/1298

çüme-le 4/3832

çümeler 4/3686

çümemni 4/2141

çümeni 4/0373, 4/0487, 4/1391, 4/1395, 4/4200, 4/5002

çümeğer 4/2435

çümeğni 4/0909

çümezi 4/4916

2. Çekimli fiillerden sonra ya da bildirme yapılarında gramerlik bir birim olarak kullanılır.

ç. 1/0029, 1/0214, 1/0307, 1/0310, 1/0375, 1/0414, 1/0416, 1/0418, 1/0423, 1/0427, 1/0432, 1/0438, 1/0596, 1/0780, 1/0939, 1/1138, 1/1179, 1/1192, 1/1412, 1/1448, 1/1523, 1/1527, 1/1538, 1/1556, 1/1563, 1/1568, 1/1669, 1/1708, 1/1722, 1/1744, 1/1746, 1/1855, 1/1859, 1/1873, 1/1915, 1/1919, 1/2045, 1/2055, 1/2057, 1/2065, 1/2070, 1/2076, 1/2168, 1/2203, 1/2463, 1/2426, 1/2447, 1/2477, 1/2486, 1/2494, 1/2574, 1/2577, 1/2587, 1/2610, 1/2618, 1/2745, 1/2871, 1/2873, 1/3270, 1/3290, 1/3312, 1/3361, 1/3387, 1/3595, 1/3618, 1/3808, 1/3971, 2/0040, 2/0081, 2/0117, 2/0527, 2/0629, 2/0641, 2/0691,

2/0735, 2/1156, 2/1185, 2/1200, 2/1364, 3/0078, 3/0135, 3/0143, 3/0158, 3/0267, 3/0597, 3/0843, 3/0862, 3/0871, 3/0872, 3/0880, 3/0882, 3/1014, 3/1098, 3/1317, 3/1319, 3/1327, 3/1330, 3/1421, 3/1431, 3/1501, 3/1696, 3/1722, 3/1771, 3/1872, 3/1902, 3/1960, 3/1974, 3/2155, 3/2225, 3/2287, 3/2329, 3/2342, 3/2444, 3/2481, 3/2485, 3/2531, 3/2550, 3/2890, 3/2951, 3/3131, 3/3249, 3/3268, 3/3298, 3/3300, 3/3319, 3/3327, 3/3456, 3/3893, 3/4018, 3/4120, 3/4600, 3/4608, 3/4612, 3/4658, 3/4706, 3/4727, 3/4767, 3/4793, 3/4999, 4/3499, 5/0118, 5/0756, 5/0810, 5/0811, 5/0840, 5/0865, 5/0996, 5/1105, 5/1106, 5/1187, 5/1702, 5/1820, 5/2225, 5/2248, 5/2255, 5/2295, 5/2576, 5/2628, 6/0212, 6/0304, 6/0441, 6/0516, 6/0565, 6/0603, 6/0707, 6/0708, 6/0711, 6/0730, 6/0731, 6/0734, 6/0736, 6/0742, 6/0756, 6/0757, 6/0760, 6/0766, 6/0788, 6/0790, 6/0794, 6/0812, 6/0813, 6/0815, 6/0821, 6/0855, 6/0856, 6/0857, 6/0858, 6/0862, 6/0869, 6/0939, 6/1043, 6/1120, 6/1141, 6/1151, 6/1220, 6/1344, 6/1391, 6/1435, 6/1527, 6/1552, 6/1567, 6/1806, 6/1813, 6/1854, 6/1855, 6/1857, 6/1858, 6/1860, 6/1951, 6/1952, 6/1953, 6/1954, 6/1955, 6/2076, 6/2083, 6/2121, 6/2150, 6/2215, 6/2224, 6/2296, 6/2370, 6/2418, 6/2447, 6/2475, 6/2528, 6/2553, 6/2575, 6/2577, 6/2647, 6/2651, 6/2699, 6/2775, 6/3096, 6/3178, 6/3186, 6/3260, 6/3262, 6/3290, 6/3299, 6/3308, 6/3324, 6/3384, 6/3401, 6/3435, 6/3459, 6/3475, 6/3488, 6/3543, 6/3552, 6/3553, 6/3692, 6/3694

ç.-dir 1/0225, 1/0322, 1/1059, 1/2437, 1/2442, 1/2471, 1/2593, 1/2793, 1/0318, 1/3878, 1/3930, 2/0813, 3/0012, 3/0043, 3/0055, 3/0059, 3/0071, 3/0075, 3/0089, 3/0099, 3/0500, 3/0620, 3/0950, 3/0937, 3/1356, 3/1664, 3/2537, 3/3008, 3/3285, 3/3482, 3/3757, 4/1613, 4/1637, 5/0920, 5/0923, 5/0926, 5/2074, 5/2319, 6/0076, 6/0134, 6/0425, 6/1070, 6/1102, 6/1189, 6/1804, 6/3312, 6/3328, 6/3341, 6/3387, 6/3478, 6/3546

ç.+l 1/1225, 1/1730, 1/1865, 1/1926, 2/1320, 3/0333, 3/0941, 3/0942, 3/1099, 3/1187, 3/1328, 3/1563, 3/1900, 3/1901, 3/2411, 3/3258, 3/3471, 3/3472, 5/0068, 5/0241, 5/0276, 5/0790, 6/0514, 6/0705, 6/1156, 6/1359, 6/1795, 6/2078,

6/2217, 6/2365, 6/2523, 6/2643, 6/3265,
6/3332, 6/3406, 6/3482, 6/3549

ç.-le 3/0847, 5/0279

ç.+ler 6/3371, 6/3447

çüme 4/0395, 4/0414, 4/0954,
4/0972, 4/0976, 4/0978, 4/0985, 4/1014,
4/1389, 4/1390, 4/1394, 4/1397, 4/1401,
4/2039, 4/2137, 4/2238, 4/2280, 4/2346,
4/2788, 4/3014, 4/3743, 4/4481, 4/4699,
4/4716, 4/4754, 4/4968, 4/5000, 4/5190,
4/5194, 4/5146, 4/5210

çüme-dir 4/0205, 4/0247, 4/2781,
4/4468, 4/4469

çümel 4/0930, 4/2719, 4/4146,
4/4439, 4/5004, 4/5174

*

çüve-daa Hiçbir şey.

ç.+daa 1/0303, 1/0494, 2/0042,
3/0914

ç.+ge-daa 5/0023, 5/0181,
5/0235, 5/1852

ç.+ler-daa 1/0196

ç.+m-daa 4/3645

çüme-daa 4/4110, 4/3995,
4/4330, 4/4393

boo çüve → boor

ç. 1/1005, 2/0132, 2/0518, 5/1027,
6/1145

çüveñ irgin "imiş"

ç. 1/0138, 1/0142, 1/0427, 2/0012,
2/0015, 2/0038, 2/0121, 2/0650, 2/0905,
2/1273, 3/1499, 3/2203, 3/2299, 5/0008,
5/0016, 5/0021, 5/0027, 5/0038, 5/0045,
5/0063, 5/0087, 5/0103, 5/0121, 5/0142,
5/0170, 5/0182, 5/0187, 5/0193, 5/0201,
5/0239, 5/0254, 5/0297, 5/0304, 5/0327,
5/0387, 5/0429, 5/0513, 5/0532, 5/0588,
5/0603, 5/0617, 5/0780, 5/0783, 5/0814,
5/0819, 5/0825, 5/0896, 5/0900, 5/0918,
5/0931, 5/0942, 5/0949, 5/0955, 5/0963,
5/1032, 5/1042, 5/1082, 5/1130, 5/1143,
5/1148, 5/1180, 5/1206, 5/1213, 5/1224,
5/1248, 5/1272, 5/1279, 5/1300, 5/1306,
5/1310, 5/1317, 5/1322, 5/1336, 5/1347,
5/1371, 5/1378, 5/1390, 5/1415, 5/1428,
5/1442, 5/1466, 5/1512, 5/1531, 5/1544,
5/1550, 5/1577, 5/1601, 5/1642, 5/1660,

5/1704, 5/1731, 5/1755, 5/1772, 5/1780,
5/1795, 5/1812, 5/1865, 5/1904, 5/1909,
5/1914, 5/1930, 5/1936, 5/1943, 5/1966,
5/1969, 5/1973, 5/1985, 5/1997, 5/2018,
5/2045, 5/2064, 5/2121, 5/2145, 5/2151,
5/2178, 5/2185, 5/2192, 5/2204, 5/2216,
5/2239, 5/2253, 5/2271, 5/2299, 5/2317,
5/2329, 5/2345, 5/2423, 5/2465, 5/2504,
5/2526, 5/2557, 5/2565, 5/2571, 5/2587,
5/2593, 5/2600, 5/2607, 5/2615, 5/2635,
5/2684, 5/2697, 5/2716, 5/2730, 5/2736,
5/2747, 6/0015, 6/0027, 6/0033, 6/0048,
6/0058, 6/0061, 6/0069, 6/0074, 6/0082,
6/0088, 6/0097, 6/0107, 6/0121, 6/1515,
6/1539, 6/1570, 6/2531, 6/2759, 6/3054,
6/3212, 6/3502, 6/3684

ç. ergin 1/0006, 1/0013, 1/0017,
1/0021, 1/0026, 1/0027, 1/0346, 1/0389,
1/0418, 1/0466, 1/0605, 1/0611, 1/0712,
1/0718, 1/0737, 1/0749, 1/0765, 1/0823,
1/0917, 1/1405, 1/1543, 1/1773, 1/2400,
1/3259, 1/3340, 1/3369, 1/3435, 1/3549,
1/3683, 1/3756, 1/3778, 1/3806

ç.+zi ergin 1/0008, 1/0010,
1/1414

ç.+zi irgin 5/2625

ç. (çümeñ) irgin 4/0241, 4/1311

çümezi irgin 4/0007, 4/0016,
4/0020, 4/0023, 4/0028, 4/0031, 4/0035,
4/0044, 4/0050, 4/5177

[=1145]

çüvelig *is.* Şey; birlikte kullanıldığı
sözcüklerle soyut ifadeler
oluşturur.

ç. 6/3656

[=1]

çüvür *is.* Pantolon.

ç. 3/2959, 6/1941, 6/1945

[=3]

çüzün *is.* Renk, tüy rengi.

ç. 3/2881, 4/2719, 5/1570

[=3]

çüzün-baazın *sf.* Alaca, çeşitli renklerde.

ç. 3/0054, 3/1606, 3/1619, 3/1630,
3/2772, 3/4759

[=6]

çüzün-bürü is. Çeşitli, türlü.

ç. 4/3272

ç.+zünden 5/2725

[=2]

çüzün-bürün sf. Çeşitli, çeşit çeşit, türlü.

ç. 3/2636, 4/1904, 4/3241, 4/3381

[=4]

çüzünne- Renk renk ayırmak.

ç.-p 4/1661, 4/1663

[=2]

çüzünnüg sf. Renkli, bir renkte olan.

ç. 6/0780

[=1]

-D-

daa e. dahi, da/de.

d. 1/0008, 1/0010, 1/0013,
1/0096, 1/0097, 1/0098, 1/0143, 1/0196,
1/0272, 1/0286, 1/0333, 1/0370, 1/0438,
1/0511, 1/0625, 1/0632, 1/0633, 1/0638,
1/0645, 1/0655, 1/0765, 1/0772, 1/0773,
1/0785, 1/0824, 1/1006, 1/1007, 1/1078,
1/1111, 1/1195, 1/1331, 1/1332, 1/1344,
1/1371, 1/1372, 1/1391, 1/1398, 1/1482,
1/1591, 1/1611, 1/1612, 1/1705, 1/1708,
1/1755, 1/1776, 1/1777, 1/1780, 1/1781,
1/1857, 1/1882, 1/1883, 1/1885, 1/1886,
1/1917, 1/1982, 1/2000, 1/2082, 1/2324,
1/2335, 1/2423, 1/2441, 1/2492, 1/2551,
1/2552, 1/2572, 1/2585, 1/2703, 1/2709,
1/2830, 1/2842, 1/2849, 1/2913, 1/2923,
1/2935, 1/2946, 1/2967, 1/3315, 1/3316,
1/3330, 1/3403, 1/3482, 1/3496, 1/3472,
1/3473, 1/3522, 1/3553, 1/3554, 1/3580,
1/3596, 1/3682, 1/3747, 1/3806, 1/3812,
1/3813, 1/3815, 1/3988, 1/3899, 1/3966,
1/3987, 2/0042, 2/0044, 2/0053, 2/0153,
2/0155, 2/0185, 2/0238, 2/0250, 2/0270,
2/0272, 2/0315, 2/0316, 2/0360, 2/0361,
2/0366, 2/0367, 2/0601, 2/0617, 2/0623,
2/0626, 2/0628, 2/0643, 2/0644, 2/0645,
2/0795, 2/0839, 2/0939, 2/0939, 2/1009,
2/1010, 2/1017, 2/1049, 2/1077, 2/1140,
2/1210, 2/1212, 2/1458, 2/1462, 2/1578,
3/0073, 3/0074, 3/0126, 3/0134, 3/0165,
3/0246, 3/0247, 3/0248, 3/0314, 3/0330,
3/0357, 3/0371, 3/0372, 3/0377, 3/0378,

3/0382, 3/0384, 3/0387, 3/0394, 3/0425,
3/0474, 3/0491, 3/0493, 3/0546, 3/0618,
3/0620, 3/0633, 3/0633, 3/0651, 3/0699,
3/0708, 3/0722, 3/0745, 3/0746, 3/0820,
3/0821, 3/0844, 3/0852, 3/0853, 3/0873,
3/0883, 3/0890, 3/0891, 3/0900, 3/0914,
3/0920, 3/0921, 3/0939, 3/0955, 3/0967,
3/0969, 3/0996, 3/0997, 3/1009, 3/1025,
3/1090, 3/1093, 3/1094, 3/1114, 3/1149,
3/1179, 3/1195, 3/1198, 3/1287, 3/1288,
3/1293, 3/1300, 3/1324, 3/1332, 3/1344,
3/1345, 3/1356, 3/1359, 3/1371, 3/1373,
3/1374, 3/1375, 3/1400, 3/1401, 3/1409,
3/1428, 3/1440, 3/1444, 3/1499, 3/1519,
3/1575, 3/1624, 3/1637, 3/1661, 3/1662,
3/1686, 3/1698, 3/1707, 3/1724, 3/1774,
3/1782, 3/1866, 3/1905, 3/1916, 3/2177,
3/2181, 3/2191, 3/2192, 3/2203, 3/2253,
3/2261, 3/2315, 3/2398, 3/2490, 3/2512,
3/2520, 3/2529, 3/2543, 3/2544, 3/2584,
3/2586, 3/2590, 3/2591, 3/2597, 3/2611,
3/2625, 3/2628, 3/2673, 3/2701, 3/2705,
3/2729, 3/2735, 3/2803, 3/2831, 3/2831,
3/2834, 3/2936, 3/2939, 3/2971, 3/2972,
3/2973, 3/2973, 3/3044, 3/3186, 3/3199,
3/3213, 3/3221, 3/3253, 3/3281, 3/3289,
3/3296, 3/3337, 3/3374, 3/3375, 3/3479,
3/3504, 3/3506, 3/3546, 3/3547, 3/3683,
3/3760, 3/3775, 3/3787, 3/3829, 3/3845,
3/3901, 3/3905, 3/3966, 3/3990, 3/4035,
3/4036, 3/4051, 3/4099, 3/4124, 3/4126,
3/4189, 3/4216, 3/4217, 3/4312, 3/4333,
3/4343, 3/4364, 3/4376, 3/4380, 3/4388,
3/4389, 3/4403, 3/4429, 3/4431, 3/4431,
3/4436, 3/4442, 3/4443, 3/4449, 3/4450,
3/4545, 3/4547, 3/4599, 3/4599, 3/4688,
3/4785, 3/4787, 3/4812, 3/4925, 3/4945,
3/4946, 3/4950, 3/4955, 3/4961, 3/5002,
3/5003, 3/5055, 3/5056, 3/5057, 3/5058,
3/5061, 3/5062, 4/0006, 4/0015, 4/0020,
4/0023, 4/0025, 4/0027, 4/0031, 4/0034,
4/0043, 4/0050, 4/0052, 4/0073, 4/0075,
4/0078, 4/0079, 4/0096, 4/0097, 4/0098,
4/0161, 4/0204, 4/0237, 4/0240, 4/0241,
4/0244, 4/0246, 4/0272, 4/0276, 4/0284,
4/0291, 4/0294, 4/0289, 4/0306, 4/0309,
4/0343, 4/0345, 4/0350, 4/0352, 4/0370,
4/0371, 4/0369, 4/0409, 4/0411, 4/0412,
4/0420, 4/0522, 4/0552, 4/0555, 4/0588,
4/0559, 4/0591, 4/0592, 4/0661, 4/0664,
4/0686, 4/0725, 4/0734, 4/0750, 4/0759,
4/0761, 4/0764, 4/0766, 4/0773, 4/0775,
4/0780, 4/0781, 4/0782, 4/0816, 4/0826,
4/0829, 4/0855, 4/0859, 4/0861, 4/0864,
4/0869, 4/0872, 4/0908, 4/0942, 4/0959,

4/0961, 4/1002, 4/1003, 4/1012, 4/1013,
 4/1014, 4/1032, 4/1036, 4/1040, 4/1059,
 4/1085, 4/1114, 4/1116, 4/1126, 4/1143,
 4/1145, 4/1170, 4/1174, 4/1189, 4/1197,
 4/1207, 4/1218, 4/1219, 4/1220, 4/1235,
 4/1237, 4/1238, 4/1239, 4/1250, 4/1251,
 4/1254, 4/1262, 4/1262, 4/1263, 4/1270,
 4/1273, 4/1279, 4/1281, 4/1283, 4/1286,
 4/1292, 4/1312, 4/1315, 4/1318, 4/1333,
 4/1336, 4/1339, 4/1340, 4/1349, 4/1352,
 4/1355, 4/1357, 4/1359, 4/1361, 4/1367,
 4/1383, 4/1385, 4/1399, 4/1401, 4/1417,
 4/1419, 4/1431, 4/1455, 4/1459, 4/1499,
 4/1501, 4/1502, 4/1509, 4/1613, 4/1636,
 4/1653, 4/1656, 4/1681, 4/1682, 4/1687,
 4/1729, 4/1731, 4/1732, 4/1776, 4/1815,
 4/1816, 4/1817, 4/1836, 4/1841, 4/1841,
 4/1868, 4/1876, 4/1909, 4/1944, 4/1947,
 4/1953, 4/1954, 4/1986, 4/1989, 4/2001,
 4/2033, 4/2090, 4/2104, 4/2118, 4/2171,
 4/2176, 4/2187, 4/2189, 4/2212, 4/2213,
 4/2245, 4/2264, 4/2285, 4/2339, 4/2346,
 4/2348, 4/2350, 4/2387, 4/2435, 4/2445,
 4/2465, 4/2470, 4/2474, 4/2492, 4/2494,
 4/2495, 4/2497, 4/2499, 4/2512, 4/2535,
 4/2535, 4/2544, 4/2547, 4/2565, 4/2566,
 4/2570, 4/2575, 4/2577, 4/2580, 4/2582,
 4/2588, 4/2590, 4/2597, 4/2598, 4/2600,
 4/2615, 4/2664, 4/2668, 4/2669, 4/2676,
 4/2678, 4/2682, 4/2684, 4/2687, 4/2689,
 4/2691, 4/2713, 4/2716, 4/2724, 4/2770,
 4/2789, 4/2795, 4/2825, 4/2843, 4/2880,
 4/2922, 4/2927, 4/2953, 4/2985, 4/2986,
 4/2990, 4/2997, 4/2998, 4/3043, 4/3044,
 4/3081, 4/3095, 4/3102, 4/3126, 4/3128,
 4/3137, 4/3145, 4/3155, 4/3166, 4/3167,
 4/3202, 4/3203, 4/3205, 4/3207, 4/3216,
 4/3268, 4/3281, 4/3282, 4/3294, 4/3305,
 4/3306, 4/3360, 4/3364, 4/3388, 4/3395,
 4/3397, 4/3408, 4/3410, 4/3415, 4/3425,
 4/3426, 4/3428, 4/3474, 4/3483, 4/3511,
 4/3512, 4/3513, 4/3537, 4/3605, 4/3606,
 4/3611, 4/3620, 4/3624, 4/3627, 4/3633,
 4/3635, 4/3637, 4/3638, 4/3640, 4/3645,
 4/3647, 4/3652, 4/3666, 4/3669, 4/3681,
 4/3695, 4/3700, 4/3704, 4/3717, 4/3724,
 4/3753, 4/3785, 4/3833, 4/3852, 4/3855,
 4/3865, 4/3881, 4/3883, 4/3884, 4/3888,
 4/3895, 4/3925, 4/3933, 4/3936, 4/3943,
 4/3964, 4/3995, 4/4012, 4/4044, 4/4046,
 4/4068, 4/4076, 4/4089, 4/4097, 4/4099,
 4/4100, 4/4103, 4/4104, 4/4110, 4/4127,
 4/4149, 4/4162, 4/4163, 4/4167, 4/4168,
 4/4172, 4/4176, 4/4182, 4/4212, 4/4218,
 4/4219, 4/4229, 4/4233, 4/4241, 4/4243,
 4/4251, 4/4262, 4/4265, 4/4279, 4/4283,
 4/4292, 4/4294, 4/4300, 4/4322, 4/4323,
 4/4330, 4/4335, 4/4346, 4/4347, 4/4376,
 4/4377, 4/4393, 4/4401, 4/4432, 4/4459,
 4/4468, 4/4469, 4/4477, 4/4480, 4/4481,
 4/4507, 4/4512, 4/4514, 4/4533, 4/4558,
 4/4570, 4/4603, 4/4605, 4/4615, 4/4616,
 4/4625, 4/4628, 4/4637, 4/4655, 4/4676,
 4/4681, 4/4696, 4/4697, 4/4776, 4/4777,
 4/4788, 4/4791, 4/4800, 4/4811, 4/4853,
 4/4873, 4/4874, 4/4897, 4/4898, 4/4941,
 4/4991, 4/4992, 4/4993, 4/4995, 4/5017,
 4/5038, 4/5053, 4/5066, 4/5088, 4/5120,
 4/5121, 4/5123, 4/5127, 4/5176, 4/5181,
 4/5213, 4/5215, 4/5216, 4/5241, 4/5243,
 4/5264, 4/5283, 4/5289, 4/5293, 4/5299,
 4/5319, 4/5330, 4/5361, 4/5378, 4/5393,
 4/5397, 4/5400, 4/5401, 4/5422, 4/5424,
 4/5426, 4/5441, 4/5442, 5/0016, 5/0022,
 5/0023, 5/0038, 5/0045, 5/0053, 5/0055,
 5/0087, 5/0120, 5/0123, 5/0125, 5/0134,
 5/0135, 5/0144, 5/0145, 5/0154, 5/0155,
 5/0170, 5/0181, 5/0235, 5/0282, 5/0282,
 5/0283, 5/0304, 5/0313, 5/0357, 5/0358,
 5/0400, 5/0418, 5/0419, 5/0447, 5/0448,
 5/0510, 5/0636, 5/0696, 5/0699, 5/0737,
 5/0739, 5/0777, 5/0815, 5/0816, 5/0837,
 5/0837, 5/0887, 5/0891, 5/0902, 5/0904,
 5/1000, 5/1070, 5/1226, 5/1272, 5/1530,
 5/1546, 5/1548, 5/1553, 5/1553, 5/1577,
 5/1591, 5/1676, 5/1698, 5/1699, 5/1703,
 5/1755, 5/1776, 5/1777, 5/1789, 5/1818,
 5/1852, 5/1905, 5/1905, 5/1930, 5/1936,
 5/1945, 5/1946, 5/1985, 5/1986, 5/2060,
 5/2062, 5/2064, 5/2071, 5/2074, 5/2084,
 5/2200, 5/2216, 5/2239, 5/2276, 5/2279,
 5/2351, 5/2389, 5/2401, 5/2410, 5/2539,
 5/2540, 5/2580, 5/2582, 5/2607, 5/2615,
 5/2617, 5/2618, 5/2625, 5/2652, 5/2662,
 5/2684, 5/2716, 5/2730, 5/2736, 5/2746,
 6/0364, 6/0425, 6/0645, 6/0653, 6/0654,
 6/0846, 6/0930, 6/0960, 6/0961, 6/1003,
 6/1007, 6/1009, 6/1102, 6/1120, 6/1137,
 6/1138, 6/1211, 6/1359, 6/1366, 6/1439,
 6/1521, 6/1534, 6/1545, 6/1546, 6/1547,
 6/1563, 6/1562, 6/1577, 6/1589, 6/1590,
 6/1632, 6/1674, 6/1802, 6/1803, 6/1819,
 6/1874, 6/1875, 6/1931, 6/2050, 6/2103,
 6/2104, 6/2249, 6/2390, 6/2556, 6/2562,
 6/2601, 6/2677, 6/2742, 6/2743, 6/2744,
 6/2777, 6/2783, 6/2815, 6/2876, 6/2883,
 6/2884, 6/2886, 6/2887, 6/2951, 6/2967,
 6/3026, 6/3028, 6/3051, 6/3125, 6/3152,
 6/3339, 6/3492, 6/3621, 6/3648, 6/3687,
 6/3696

[=987]
daadı *e.* Yalnızca, sadece.
d.-la 3/0790, 3/1231
 [=2]
daalık *is.* Dört nal, dört nala gitme.
d.-ı-bile+(daalı) 5/0647
 [=1]
daalıkta- Dört nala koşmak.
d.-ar+(2) 5/0650
d.-p 5/0648, 5/0649
 [=3]
daalıktat- Dört nala gitmek, koşturmak, atı dört nala sürmek.
d.-ıp+(daalıktadıp) 3/1336, 5/0647
 [=2]
daamay *sf.* Yavaş, ağır.
d. 5/0031, 5/0033
 [=2]
daan *e.* Peki, haydi; -sana/-sanıza anlamları veren edat.
d. 1/1936, 3/3514, 5/1035, 6/1438
 [=4]
daara- Dikmek, dikiş dikmek.
d.-gan+(2)+(daaraan) 1/2087, 1/2096, 1/3750, 1/3753, 6/2107, 6/2251, 6/2254, 6/2393, 6/2396, 6/2679, 6/2682
d.-gaş+(daaraaş) 3/3348
d.-p 3/0490
d.-p ber- 5/0360
 [=14]
daarta *zf.* Yarın.
d. 1/0233, 1/0326, 1/0333, 1/1727, 1/1862, 1/1875, 1/1922, 1/2073, 1/2075, 1/2077, 2/1130, 2/1139, 2/1203, 3/1106, 3/4682, 3/4864, 4/0427, 4/2888, 4/4980, 5/1413, 6/1857, 6/1953, 6/2083, 6/2221, 6/2371, 6/2529, 6/2646
 [=27]
daartazında *zf.* Yarın, ertesi gün.

d. 1/0246, 1/0384, 1/0765, 1/0809, 1/1754, 2/1152, 2/1205, 2/1324, 3/3393, 3/4828, 4/5031, 6/1863, 6/1959, 6/2864, 6/3699
 [=15]
daas- Görevlendirmek, görevli kılmak, görev vermek.
d.-ıp+(dagzip) 5/1271
d.-kan+(1) 1/2369
 [=2]
daaş *is.* Gürültü, ses.
d. 2/1162, 3/0529, 3/0533
d.+ı+(daajı) 2/1125, 2/1168, 5/0206, 5/1314, 6/2998
d.+ın+(daajın) 1/2447, 1/2477, 1/2511, 1/2629, 1/3706
d.+ından+(daajından) 3/2033, 5/0207, 5/1315
 *
daaş eves daaş Çok kuveetli ses.
d. 2/0531, 3/0521, 3/0521, 4/0687, 4/0687, 5/0261, 5/0261
 [=23]
daaştıg *zf.* Sesli, gürültülü.
d. 5/0208
 [=1]
daaylıg *sf.* Dayısı olan.
d. 3/3675
 [=1]
dadarık *sf.* Paslı, paslanmış.
d. 2/0909, 2/0918, 2/0927, 2/0967
 [=4]
dag *is.* Dağ.
d. 1/2235, 2/0450, 2/1142, 2/1634, 3/0520, 3/0728, 3/3134, 3/3920, 4/1104, 4/1108, 4/3698, 4/3699, 5/0407, 5/2421, 6/3199
d.+da 6/3752
d.-daa 6/2886
d.+ı-bile+(daa) 1/2112, 1/2119
d.+je 6/0782

d.+nı 1/1346, 1/1353, 1/2099,
3/2413, 3/3414, 3/3419

d.+nı 1/1359, 3/1076, 3/4883,
4/1963, 4/4933, 4/5185, 6/3190, 6/3192

*

boş dag → boş

d. 2/0340, 2/0374, 2/0522,
2/1179, 2/1428, 2/1488, 2/1513, 6/2208,
6/2511

d.+ın+(daan) 6/1050

d.+nı 2/0762, 6/2356, 6/3058

d.+nı 6/1020

dag diş Azı dişı.

d. 1/3200

[=49]

dag- Bağlamak, iliştiirmek, takmak,
birleştirmek.

d.-gaş 4/3972

d.-gan+(2) 5/2732, 5/2737

[=3]

daga is. Nal.

daga kıldır soot- Atları
dinlendirmek, yarış ya da sefer için
dayanıklı, hazır hâle getirmek.

d. 1/0693, 1/0822, 1/1939,
3/3834, 3/4501, 3/0636, 5/0324, 5/2372,
6/1958

[=9]

daga- Isıtmak amacıyla yakın tutmak,
dayamak, yaslamak.

d.-p 5/1244, 5/1389

[=2]

dagdın- Kolları veya paçaları sıvamak,
toplamak.

d.-ıp 3/1141

d.-ıpkaş 1/2098

d.-ıp tur- 1/3756

[=3]

dagdın- dügdün- Kolları veya paçaları
sıvamak, toplamak.

d.-üp 3/1522

[=1]

dagdın- şügdün- Kolları paçaları
sıvayıp hazırlanmak.

d.-üp 1/2089, 2/0979

d.-üp tur- 3/2107, 3/2325, 3/4914

[=5]

dagı- Takdis etmek, kutsamak.

d.-gaş+(dagaas) 3/2910

d.-ır+(1) 3/0439

d.-ırda 3/0049

d.-p 3/3859

d.-p çoru- 3/0048

d.-p tur- 3/0060, 3/0463, 3/3594

[=8]

dagıl is. Fincan, kase.

d.+ı 1/1498

[=1]

dagılga is. Kutsallaştırma, kutsama,
takdis.

d.+zın 3/0060, 3/0431, 3/0463,
3/3594, 3/3859, 3/4465

d.+zinga 3/0056

[=7]

dagja- Gürültü etmek, ses çıkarmak.

d.-p 5/0208

[=1]

daglıg sf. Dağ olan (yer), dağlık.

d. 1/0490, 2/0449, 6/2126

[=3]

daglıg-daştıg sf. Dağlık, dağlarla kaplı
yer.

d. 5/0382

[=1]

dajaara- İçkiye kanıp kendinden geçmek.

d.-gaş+(dajaaraas) 5/1474

[=1]

dajı-torgu sf. Parlak ipekten yapılmış.

d. 3/0318, 3/4310

[=2]

dajı- I. Taşımak.

d.-p-la 4/4960

d.-p 4/4978

d.-y ber- 4/4986

[=3]

dajı- II. Tokat atmak.

d.-gaş+(dajaaş) 1/3126, 1/3128, 1/3160

d.-ırğa 1/1672, 1/1676, 1/1680

d.-p 2/0312

d.-p kag- 1/1670, 1/1675, 1/1679

d.-p olur- 1/1684

[=11]

dajıgla- Taşımak.

d.-p 3/4132

d.-p tur- 2/0314

[=2]

dakpıja- Sıkışmak, nefes azalmak.

d.-a-daa+(dakpıja) ber- 4/4046

**sagış-höree dakpıja-/hörek-
çüree dakpıja- → sagış-hörek, hörek-
çürek**

d.-p 3/3899

d.-p-daa 4/4681

[=3]

dakpır *zf.* Defa, kere.

d. 3/0031, 3/0302, 3/4871, 3/4872

[=4]

dal *zf.* Tam, tam da.

d. 1/1191, 1/1425, 1/2077, 1/2079, 1/2209, 3/1479, 3/2053, 3/3963, 3/4815, 3/4828, 4/0427, 4/3856, 6/0995, 6/1275, 6/1610, 6/1653, 6/1695

[=17]

dal- Dalmak, kendinden geçmek.

d.-ıp-daa tur- 4/0294

d.-ıp dulup-daa tur- 4/2678

[=2]

dalaş 1. *zf.* Hızlı, acele, ivedi.

d. 1/1007, 1/1069, 3/1208, 3/1585

d.-bile 3/4260

2. is. Hızlı.

d. 3/1504, 3/1566

[=7]

dalaş- Acele etmek.

d.-kaş 1/2889

d.-payn 1/0694

[=2]

dalaş-dakpış *sf.* Hızlı, sık, sık sık (nefes).

d. 4/4045

[=1]

dalaş-dolaş *zf.* Aceleyle, alelacele.

d. 4/0567

[=1]

dalaştır- Acele ettirmek.

d.-ıp tur- 5/1442

[=1]

dalay *is.* Deniz.

d. 1/1260, 1/1266, 1/1311, 1/2980, 2/0452, 2/1034, 2/1047, 3/2688, 3/2707, 4/0769, 4/0975, 4/3919, 6/0007, 6/1628, 6/1663, 6/1704

d.+çe 3/2203

d.+da 2/0047

d.-dır 1/1315

d.+dıva 6/2570

d.+ga 1/1316, 1/2975, 2/1058, 3/2232, 3/2617, 3/2644, 6/1625

d.+ı 2/1059, 5/0850

d.+ıl 1/1314

d.+ınçe 5/0917, 5/0925

d.+ınga 5/0871

d.+je 3/2278, 5/1902, 5/1908

d.+nıı 1/1323, 1/1360, 2/1065, 3/2200, 4/0966, 4/1200, 4/1803, 5/1938, 5/1970, 6/1652

*

dalay deg/dalay bolgan Çok, çok fazla, aşırı miktarda.

d. deg 1/0581, 1/0591, 1/0744, 1/0757, 1/2368, 1/3060, 1/3073, 2/1228, 2/1633, 3/1861, 3/2815, 3/3817, 3/5034, 4/1255, 4/1788

d. bolgan 1/2381, 5/2743

[=63]

dalbaɣnat- Sallamak, çırpma.

d.-ıptırğa+(dalbaɣnadıptarga)
3/0719

[=1]

dalgak is. Kendinden geçmiş.

d.+tar 4/2692

[=1]

dalgan is. Un.

d.+dan 2/1330

[=1]

dalganna- Parçalamak, un ufak etmek.

d.-y 3/4844, 6/1813, 6/1843

[=3]

dalgı- I. Deri dövmek.

d.-ır+(2) 3/1550

[=1]

dalgı- II. Tepmek.

d.-p 2/1142, 6/1781

[=2]

dalgı is. Deri dövmeye yarayan çatal ağaç, sopa.

d.+ı+(dalğın) 3/1551

[=1]

dam zf. Daha, daha da.

d.+na 2/1326

*

dam bar- Daha da artmak, ilerlemek.

d. 1/1971, 3/1938, 3/4449, 4/0238, 4/2831

[=6]

daman-dayak → **davan-dayak**

damçığır sf. Eski, eskimiş, yıpranmış (?)

d. 4/0550

[=1]

damdıla- Damlamak.

d.-p 1/3146, 1/3263, 1/3916, 1/3952, 6/2168, 6/2286, 6/2312, 6/2437, 6/2466

[=9]

damırak is. Pınar, kaynak suyu.

d. 2/1061, 2/1066, 4/3724, 5/0534, 5/1047

[=5]

damıraktıg sf. Pınar gibi akıp giden.

d. 4/1874, 4/1876, 4/4412, 4/5259

[=4]

dağ I. is. Tan.

d. 4/4465, 5/0368

*

dağ at- Tan atmak.

d. 2/0675, 2/0678, 5/2512

dağ bajında Sabah erken vakitte.

d. 2/1139, 3/0481, 4/2370, 4/3771, 4/3851, 4/4048, 6/0311, 6/0396

dağ baju şara-hire, daş baju sarıg-şokar turda Çok erken bir vakitte, tan vakti.

d. 1/0246, 1/0334, 1/2798, 1/3354, 3/1106, 3/1512, 3/1524, 3/2108, 3/2175, 3/2326, 3/4093, 3/4864, 3/4876, 3/4915, 4/0251, 4/0520, 4/0857, 4/0913, 4/2315, 4/2518, 4/3744, 4/3810, 4/4919, 5/1293, 6/0320, 6/0952, 6/2090, 6/2230, 6/2376, 6/2591, 6/2658

adar dağnıg sırında Sabah erken vakitte, tan vakti.

d. 5/0492

dağnı atısı → **atsı**

d. 4/0851, 4/0854, 4/2313, 5/2149

[=50]

dağ II. e. Yalnızca, sadece. (bkz. *daadı*)

d.-na 3/1232

[=1]

dangaar: **dangaar erten** Tan vakti, çok erken.

d. 6/0311, 6/2230, 6/2657

[=3]

daḡına is. Prensens.

d. 2/0691, 3/2893, 3/2943, 3/2969, 3/2978, 4/1358, 4/2374, 4/2375, 4/2388, 4/2393, 4/2442, 4/3153, 4/3175, 4/3211, 4/3279, 4/3507, 4/3519, 4/3791, 4/4248, 4/5131, 5/2106, 5/2162

d.-bile 4/3123, 4/4052

d.-bile-daa 4/2474

d.-daa 3/2972, 4/4076, 4/4279, 4/3128, 4/3833, 4/3855

d.-dır 3/4241

d.+lar 3/2935

d.+ların 3/0617

d.+nı 1/0720, 3/2470, 4/2449, 4/3051, 4/4232, 4/3072

d.+nı-daa 4/2470

d.+nı-la 4/2282

d.+nıḡ 4/2488, 4/2551, 4/3087, 4/3524, 4/3614, 5/1589, 5/2201

d.+zı 1/0668, 1/0683, 1/0714, 4/2278, 4/2797

d.+zı-daa 4/5378, 4/5397

d.+zın 1/0702, 1/1561, 4/1005, 4/4489, 4/4550

d.+zında 3/0610

d.+zinga 4/2777

d.+zınḡ 4/0968, 4/1136, 4/1759, 4/2726

[=67]

daḡıragla- Söz vermek.

d.-p tur- 1/2221

[=1]

daḡırak is. Ant, yemin, söz.

daḡırak ada- Söz vermek, ant vermek.

d. 1/2231

daḡırak ber- Söz vermek, ant vermek.

d.+ın+(daḡıraan) 1/3325

daḡıraan oskun- Sözüni tutmamak, sözünde durmamak.

d. 4/3915, 4/3921, 4/3946

[=5]

daḡza is. Pipo.

d.+ların 1/3804

d.+zın 1/3309

d.+zinga 1/2314, 1/2622, 3/4221, 3/4941, 4/3893, 6/2191, 6/2338, 6/2492

[=10]

daḡzı is. Liste, sıra.

d.+dan 1/3518

d.+zından 1/3519

[=2]

daḡzıla- Saymak, yoklamak, sayıyı kontrol etmek.

d.-p tur- 4/4595

[=1]

dap: **dap ber-** Korkutmak ya da ürkütmek için el, ayak ya da bir nesne ile vuracak gibi yapmak.

d. 1/0530, 1/0534, 5/0885, 5/0890

[=4]

dapıgayın- Kabarmak, şişmek.

d.-ıp+(dapıgaynıp) 3/2370

[=1]

daraazında zf. Sonunda, sonra.

d. 3/0083

[=1]

dargadat- Otlamak üzere salmak, serbest bırakmak.

d.-ıp+(dargadadıp) 3/3136, 3/3803

[=2]

dargan is. Demirci.

d. 1/0413, 1/0414, 1/0422, 1/0423, 2/1371

d.+ga 3/2224

d.+ın 4/1193

d.+nar 2/0966
d.+narı 1/0751, 1/2383, 1/3075
d.+narın 1/2370, 1/3062
d.+narnı 2/0908, 2/0917, 2/0926
 [=16]
darın- Hiddetlenmek, öfkelenmek.
d.-dı 4/0571
 [=1]
darı *zf.* Hızlı, hızlıca.
d. darı 1/2315, 3/2213, 3/4899
 [=3]
darjaş-dorjaş *zf.* Hiddetlenerek, kızgınlıkla.
d. 4/0566
 [=1]
darjı *sf.* Yorgun, bitkin.
d. 4/4680
 [=1]
dars-dirs~dars-dars *is.* Ansızın duyulan ses.
dars dars de- Aniden ses duyulmak.
d. 5/1394
d. (dars-dars) 2/0202
 [=2]
das *is.* Akbaba.
d.+tı 4/1211, 6/1850
 [=2]
dasılı *sf.* Köşeli.
d. 5/1934
 [=1]
daş *is.* Taş.
d. 1/2764, 2/1136, 3/0051, 3/0470, 3/1715, 3/1744, 3/1821, 3/2201, 3/3349, 3/3520, 4/0041, 4/0329, 4/0348, 4/2763, 4/2787, 4/2827, 5/1598, 5/1609, 5/2009, 6/0981, 6/2841, 6/2879
d.-bile 1/0125, 1/0392, 2/1290
d.+ı+(dajı) 2/1542, 3/0365, 3/3920, 3/4298, 3/4892

d.+ı-daa+(dajı) 5/0145
d.+ı-bile+(dajı) 4/2801
d.+ım-dır+(dajıdır) 1/0395
d.+ın+(dajın) 3/0122, 4/0188, 4/0208, 4/0338, 4/0340, 4/3301, 4/3375, 4/4148, 5/2303, 6/0718, 6/0744, 6/0770, 6/0797, 6/0824
d.+ını+(dajını) 4/0330, 4/0349
d.+ta 3/1165
d.+tar 3/0124, 3/0728
d.+tarın 6/1779
d.+tı 1/0398, 2/0303, 2/0307, 2/1545, 3/0539, 3/0547, 3/1221, 3/4538, 4/3563, 5/2011, 5/2297, 6/0325, 6/0326, 6/1722
d.+tı-daa 4/3627
d.+tı 1/0352, 1/0365, 2/0309, 3/0465, 3/0558
 *
kulak dajı Kulak arkasındaki şişkince kemik.
d.+ınga+(dajınga) 2/0437, 6/2003, 6/2008
dağ bajı şara-hire, daş bajı sarı-şokar turda → dağ
d. 1/0246, 1/0334, 1/2798, 1/3354, 3/1106, 3/1512, 3/1524, 3/2108, 3/2175, 3/2326, 3/4093, 3/4864, 3/4876, 3/4915, 4/0251, 4/0520, 4/0857, 4/0913, 4/2315, 4/2518, 4/3744, 4/3810, 4/4919, 5/1293, 6/0320, 6/0952, 6/2090, 6/2230, 6/2376, 6/2591, 6/2658
daş kıldır soot- Atı dinlendirmek, hazır hâle getirmek.
d. 1/0692, 1/0821, 1/1938, 6/1957
höreng kök daş kir- Kederlenmek, tasalanmak.
d. 2/0844
ojuk dajı Kazan altına konulan üçlü taş; sacayağı.
d. 4/3256, 6/1793, 6/1775, 6/2889
 [=116]
daş-dovurak *is.* Taş toprak, taş ve toprak.

d.+ka 6/0685
 [=1]
daşka *is.* Kadeh, fincan.
d. 1/1999
d.-bile 1/1997
d.+nı 1/2022, 1/2025
d.+zın 6/2821
 [=5]
daşkaar *zf.* Dışarı.
d. 6/2760
 [=1]
daşkaarla- Dışarı çıkmak.
d.-p 5/2588
 [=1]
daşpılurla- Yüklemek.
d.-p al- 5/1529
d.-y şap al- 5/1515
 [=2]
daştı *is.* Dış, dışı, dış tarafı.
d.+n 3/0120
d.+nda 3/3404, 3/4624, 4/4710
d.+nga 4/0561
 [=5]
daştıg *sf.* Dışı herhangi bir biçimde olan.
d. 4/0437
 [=1]
daştıgaa *zf.* Dışarı, dışarıya.
d. 4/1307, 5/1115
d.-la 3/2552
 [=3]
daştık- Çok olmak, aşırı miktarda olmak, taşmak, sığmamak.
d.-a+(daştıga) ber- 4/0069
d.-a-la+(daştıga) ber- 4/0065
 [=2]
daştıkı *sf.* Dış taraftaki, dış tarafındaki.
d. 6/1097, 6/1130
 [=2]

daştın *is.* Dışarıda, dışarısı.
d. 1/1694, 3/4252, 4/4849, 6/0137, 6/0329, 6/0371, 6/0374, 6/3076
 [=8]
davan *is.* Ayak, bacak.
d.+ı 6/0987
d.+ın 4/2192, 4/2208
d.+ından 4/1483, 5/0260
d.+ının 5/0206, 5/0207, 5/1314, 5/1315, 6/0336, 6/0338, 6/0343, 6/0345, 6/0352, 6/0354, 6/0358, 6/0360
 [=17]
davan-dayak *is.* El ve ayak(lar).
d. (daman-dayak) 3/2603
d.+ı+(dayaa) 1/3824
d.+ınçe+(dayaançe) 1/3823
 [=3]
davannıg *sf.* 1. Ayaklı, bacaklı.
d. 1/2445, 1/2475, 2/0161, 5/0036, 5/0060, 5/0205, 5/0260, 5/1218, 5/1295, 5/1367, 6/0025, 6/1500
 2. Ayaklı, bacaklı, destekli nesneler için)
d. 1/0897
 [=13]
daya-söösken *is.* Hanımeli ve çayır melikesi.
d.+ge 3/1171
d.+niğ 3/1172
 [=2]
dayan- Dayanmak, yaslanmak.
d.-gan+(2) 4/0531, 4/0551
d.-ıp 4/3640, 4/4241
d.-ıp al- 4/0436
d.-ıp çoru- 3/4440
d.-ıp kör- 1/0270
 *
hünün manaan, hüüreen
dayangan → hün
d. 1/0614, 4/1266

[=9]

dayanguş is. Değnek, asa.

d. 3/4421

d. (dayanguş) 4/0436, 4/0531, 4/0551

**d. (dayanguş)+ım-
bile+(dayanguşım)** 4/0445

d.
(dayanguş)+ımın+(dayanguşımın)
4/0451

d.(dayanguş)+ın+(dayanguşın)
3/4440, 4/0562

[=8]

dayanguştığ sf. Değnekli, asalı.

d. 2/1453

[=1]

dayanguş → **dayanguş**

dayın is. Savaş.

d. 4/4256

d.+ga 5/0792

d.+ı 1/1559

d.+nı 1/1560

[=4]

dayıradı → **dıyıradı**

dayna- Çiğnemek.

d.-p 1/3199, 1/3420, 3/1095, 3/1497, 3/2212, 3/4898, 3/4900

d.-p-daa or- 4/4212

d.-p olur- 1/3200, 1/3421

d.-p tur- 3/1096

[=11]

daynagıla- Çiğnemek.

d.-p 3/2414

[=1]

daynan- Çiğnemek.

d.-ıp 3/1498, 3/2214, 4/4210

[=3]

dayza is. Fişeklik, palaska.

d. 3/4239, 5/0343

[=2]

dayzı-dayzı → **tayzı-tayzı**

dayzın is. 1. Düşman.

d. 1/3441, 3/3889, 3/4333, 4/2323, 4/2401

d.+ga-daa 4/2350

d.+ın 3/4736

d.+ıgar 3/4159

d.+nı 4/2363, 4/2365

2. Tehlikeli, cana kasteden canlı, hayvan, yaratık.

d. 6/0860, 6/1145

d.+ga 4/2330

d.+ınga 4/2333

[=14]

dazagar sf. Ayakları üzerinde, bacaklarının arası açık.

d. 2/0872

[=1]

dazaytı zf. Ayrı, ayrışarak, ayrılarak, ayrı düşerek.

d. 6/1982

[=1]

dazıgayın- Çatırdamak.

d.-ıp+(dazıgaynıp) 1/1578, 1/2642, 1/2764

[=3]

dazıl-damır is. Ağacın kök, dal ve yaprakları.

d.+ı-bile 6/0973

[=1]

de- ~ di- 1. Demek, söylemek.

d. 3/3306, 3/3514, 6/0143

d.-geş+(dees) 1/2704

d.-di+(didi) 3/0872, 6/0419

d.-er+(1) 1/0299, 1/0300, 1/0672, 1/1763, 1/1767, 1/1804, 1/1805, 1/1808, 1/1846, 1/1847, 1/1898, 1/1899, 1/1901, 1/1909, 1/1910, 1/1912, 1/2215, 1/2224, 1/2391, 1/2437, 1/2471, 1/2593, 2/0192, 2/0375, 2/0244, 2/0675, 2/0678, 3/1999,

3/2834, 3/3317, 3/3320, 3/3432, 3/3512,
3/4009, 4/0535, 4/0543, 4/0972, 4/1020,
4/1023, 4/1328, 4/1866, 4/1875, 4/2697,
4/2781, 4/3067, 5/0749, 5/0774, 5/0775,
6/1263, 6/2020, 6/2076, 6/3553

d.-er+(2) 1/2458, 3/0996, 3/3408,
3/3473, 4/2660, 4/2966, 4/5120, 5/1034,
6/0266, 6/0445, 6/0520, 6/1197, 6/1256,
6/1386, 6/1430, 6/1591, 6/1633, 6/1675,
6/2854, 6/3086, 6/3181, 6/3328

d.-er-dir 4/2755

d.-erge 1/0228, 1/0276, 1/0360,
1/0622, 1/1124, 1/1130, 1/1225, 1/1664,
1/1675, 1/1679, 1/1730, 1/1855, 1/1915,
1/1934, 1/2502, 1/2570, 1/2740, 1/2907,
1/3379, 1/3395, 1/3396, 1/3533, 1/3746,
1/3905, 1/3944, 2/0168, 2/0323, 2/0328,
2/0907, 2/0911, 2/0915, 2/0925, 2/0937,
2/0942, 2/1076, 2/1082, 2/1093, 2/1474,
3/0214, 3/0216, 3/0345, 3/0446, 3/0455,
3/0590, 3/0591, 3/0878, 3/1328, 3/1884,
3/1923, 3/1955, 3/1969, 3/1984, 3/2028,
3/2053, 3/2082, 3/2089, 3/2207, 3/2218,
3/2352, 3/2377, 3/2477, 3/2492, 3/2517,
3/2524, 3/2546, 3/2592, 3/2608, 3/2631,
3/2659, 3/2771, 3/2938, 3/3250, 3/3311,
3/3313, 3/3346, 3/3391, 3/3472, 3/3500,
3/3568, 3/4244, 3/4293, 3/4427, 3/4487,
3/4635, 3/4665, 3/4813, 3/4817, 4/3028,
5/0901, 5/0903, 5/1030, 6/0256, 6/0264,
6/0604, 6/0858, 6/0867, 6/1195, 6/1290,
6/1313, 6/1317, 6/1339, 6/1364, 6/1382,
6/1404, 6/1408, 6/1884, 6/2074, 6/2102,
6/2198, 6/2214, 6/2359, 6/2366, 6/2515,
6/2574, 6/2634, 6/2729, 6/2746, 6/2814,
6/3262, 6/3303, 6/3342, 6/3354, 6/3560,
6/3597, 6/3612

d.-eri 3/1400, 3/1401, 3/3150,
3/3458, 6/0874, 6/1980

d.-eril 6/3268, 6/3336, 6/3410,
6/3487, 6/3489

d.-erimge 5/0272, 6/2765,
6/2768, 6/2784, 6/2787, 6/3008

d.-erini 2/1121, 6/2248, 6/2361,
6/2517, 6/2636

d.-erleri 3/0997, 3/1360, 3/2730

d.-gen+(1)+(deen) 1/0401,
1/0563, 1/1156, 1/3290, 1/1665, 1/1746,
1/2055, 1/2168, 1/2203, 1/2463, 1/2557,
1/2593, 1/2603, 1/2612, 1/2610, 1/3270,
1/2756, 1/2813, 1/3127, 1/3129, 1/3161,

1/3748, 2/0500, 2/0544, 2/0561, 2/1153,
2/0692, 2/1476, 3/0706, 3/1142, 3/1370,
3/2062, 3/2112, 3/2158, 3/2329, 3/2379,
3/2571, 3/3471, 3/3638, 3/4694, 3/4917,
4/0571, 4/1332, 4/1514, 4/1541, 4/1562,
4/1587, 4/1606, 4/1623, 4/1669, 4/1720,
4/1896, 4/1957, 4/2062, 4/2398, 4/2403,
4/2412, 4/2414, 4/2429, 4/2436, 4/2778,
4/2781, 4/2873, 4/2896, 4/2948, 4/2953,
4/2973, 4/2977, 4/3035, 4/3654, 4/3917,
4/4467, 4/4716, 4/4748, 4/5114, 4/5194,
4/5225, 5/0109, 5/0285, 5/0730, 5/0744,
5/0749, 5/1415, 6/1043, 6/1798, 6/1805,
6/1857, 6/1858, 6/1860, 6/1902, 6/1906,
6/1912, 6/2296, 6/2321, 6/2345, 6/3401

d.-gen+(1)+(digen) 1/3896,
1/3901, 5/0297, 5/0441, 5/0446, 5/1569

d.-gen+(2)+(deen) 1/2332,
3/0970, 3/1377, 3/2354, 3/2992, 3/3284,
3/4257, 3/4334, 4/2658, 5/1202, 6/0985

d.-gen+(2)+(digen) 5/0455

d.-gen-daa+(digen) 5/0304

d.-gen-dir 3/3311, 4/1674

d.-geni+(deeni) 2/0910, 2/0915,
4/3920

d.-genini+(deeni) 6/1258

d.-genner+(deenner) 1/1319

d.-genner+(digenner) 5/1411

d.-geş+(dees) 1/0290, 1/0397,
1/0703, 1/0887, 1/0965, 1/1070, 1/1149,
1/1159, 1/1275, 1/1282, 1/1324, 1/1378,
1/1432, 1/1467, 1/1525, 1/1583, 1/1636,
1/1638, 1/1722, 1/1747, 1/1903, 1/1977,
1/2022, 1/2047, 1/2064, 1/2168, 1/2203,
1/2432, 1/2536, 1/2583, 1/2632, 1/2847,
1/2852, 1/2874, 1/2891, 1/2967, 1/2988,
1/3024, 1/3044, 1/3125, 1/3130, 1/3132,
1/3149, 1/3155, 1/3173, 1/3182, 1/3234,
1/3243, 1/3271, 1/3292, 1/3411, 1/3427,
1/3456, 1/3466, 1/3485, 1/3492, 1/3499,
1/3503, 1/3518, 1/3535, 1/3847, 1/3938,
2/0178, 2/0188, 2/0194, 2/0364, 2/0390,
2/0395, 2/0518, 2/0846, 2/0950, 2/0960,
2/0971, 2/1012, 2/1037, 2/1041, 2/1061,
2/1146, 2/1266, 2/1367, 2/1404, 2/1580,
3/0194, 3/0263, 3/0269, 3/0288, 3/0293,
3/0336, 3/0401, 3/0448, 3/0509, 3/0537,
3/0551, 3/0582, 3/0658, 3/0669, 3/1007,
3/1016, 3/1042, 3/1063, 3/1068, 3/1094,
3/1115, 3/1185, 3/1209, 3/1236, 3/1334,

3/1416, 3/1458, 3/1472, 3/1505, 3/1519,
3/1560, 3/1588, 3/1612, 3/1699, 3/1766,
3/1772, 3/1775, 3/1795, 3/1873, 3/1897,
3/1916, 3/1970, 3/1979, 3/2047, 3/2065,
3/2086, 3/2136, 3/2142, 3/2170, 3/2185,
3/2192, 3/2201, 3/2236, 3/2240, 3/2262,
3/2276, 3/2316, 3/2390, 3/2400, 3/2407,
3/2450, 3/2462, 3/2471, 3/2494, 3/2500,
3/2511, 3/2521, 3/2531, 3/2541, 3/2556,
3/2568, 3/2572, 3/2583, 3/2597, 3/2618,
3/2627, 3/2661, 3/2683, 3/2686, 3/2778,
3/2803, 3/2844, 3/2887, 3/2916, 3/2948,
3/2952, 3/2958, 3/2964, 3/2967, 3/3013,
3/3026, 3/3033, 3/3036, 3/3040, 3/3046,
3/3124, 3/3147, 3/3150, 3/3174, 3/3200,
3/3251, 3/3254, 3/3259, 3/3268, 3/3278,
3/3293, 3/3302, 3/3306, 3/3310, 3/3357,
3/3399, 3/3406, 3/3458, 3/3463, 3/3468,
3/3488, 3/3504, 3/3554, 3/3558, 3/3561,
3/3584, 3/3590, 3/3641, 3/3643, 3/3684,
3/3687, 3/3693, 3/3726, 3/3747, 3/3780,
3/3795, 3/3798, 3/4021, 3/4075, 3/4133,
3/4144, 3/4146, 3/4167, 3/4175, 3/4202,
3/4239, 3/4245, 3/4259, 3/4268, 3/4280,
3/4306, 3/4323, 3/4328, 3/4335, 3/4343,
3/4359, 3/4371, 3/4393, 3/4407, 3/4443,
3/4503, 3/4520, 3/4621, 3/4657, 3/4658,
3/4664, 3/4711, 3/4728, 3/4737, 3/4741,
3/4787, 3/4818, 3/4858, 3/4860, 3/4866,
3/4968, 3/4996, 3/5000, 3/5003, 3/5010,
3/5019, 3/5030, 3/5052, 4/0205, 4/0657,
4/0717, 4/0813, 4/0899, 4/1007, 4/1080,
4/1245, 4/1271, 4/1672, 4/1678, 4/1877,
4/2166, 4/2735, 4/2856, 4/2866, 4/2891,
4/2936, 4/2951, 4/2956, 4/2969, 4/3032,
4/3060, 4/3134, 4/3310, 4/3460, 4/3603,
4/3610, 4/3743, 4/3793, 4/3935, 4/4054,
4/4170, 4/4510, 4/4565, 4/4770, 4/5008,
4/5077, 5/0084, 5/0092, 5/0118, 5/0191,
5/0253, 5/0366, 5/0413, 5/0823, 5/0517,
5/0553, 5/0594, 5/0599, 5/0705, 5/0710,
5/0975, 5/1005, 5/1014, 5/1035, 5/1129,
5/1154, 5/1179, 5/1193, 5/1223, 5/1277,
5/1433, 5/1471, 5/1631, 5/1679, 5/1696,
5/1775, 5/1784, 5/1906, 5/2080, 5/2183,
5/2283, 5/2295, 5/2306, 5/2354, 5/2406,
5/2425, 5/2467, 5/2569, 5/2583, 5/2619,
5/2630, 5/2671, 6/0143, 6/0149, 6/0329,
6/0349, 6/0496, 6/0525, 6/0594, 6/0607,
6/0796, 6/0823, 6/0871, 6/1239, 6/1280,
6/1294, 6/1393, 6/1445, 6/1537, 6/1547,
6/1563, 6/1578, 6/1737, 6/1770, 6/1817,
6/1904, 6/1908, 6/2030, 6/2062, 6/2104,
6/2153, 6/2182, 6/2249, 6/2351, 6/2391,
6/2450, 6/2479, 6/2557, 6/2602, 6/2764,

6/2772, 6/2794, 6/2818, 6/3024, 6/3126,
6/3145, 6/3146, 6/3312, 6/3357, 6/3387,
6/3417, 6/3546, 6/3614, 6/3634

d.-geş-le+(dees) 1/2960, 1/2964

d.-geştin 4/1253

d.-geştin+(deestın) 1/2535,
1/3759, 3/2855, 4/0232, 4/0501, 4/0585,
4/0633, 4/0642, 4/0658, 4/0773, 4/0786,
4/1044, 4/1089, 4/1131, 4/1264, 4/1274,
4/1282, 4/1333, 4/1338, 4/1349, 4/1647,
4/1985, 4/2113, 4/2142, 4/2266, 4/2275,
4/2515, 4/2562, 4/2663, 4/2721, 4/2742,
4/2776, 4/2795, 4/2853, 4/2882, 4/2892,
4/2933, 4/3017, 4/3025, 4/3037, 4/3106,
4/3448, 4/3454, 4/3536, 4/3662, 4/3762,
4/3832, 4/3902, 4/3922, 4/3924, 4/4146,
4/4367, 4/4620, 4/4699, 4/4716, 4/4796,
4/4917, 4/4994, 4/5260, 4/5383

d.-gey-le+(deey) 4/0487

d.-p 1/0295, 1/2107, 1/2157,
1/2159, 1/2696, 3/0143, 3/0457, 3/0687,
3/1088, 3/0506, 3/0621, 3/1099, 3/1174,
3/1187, 3/1496, 3/1548, 3/1551, 3/1813,
3/1888, 3/1925, 3/2106, 3/2155, 3/2189,
3/2291, 3/2307, 3/2475, 3/2490, 3/2525,
3/2713, 3/3087, 3/3213, 3/3221, 3/3342,
3/3399, 3/3548, 3/3678, 3/3754, 3/3794,
3/4154, 3/4261, 3/4633, 3/4902, 3/4954,
3/4680, 4/0131, 4/0139, 4/0155, 4/0263,
4/0306, 4/0315, 4/0359, 4/0367, 4/0423,
4/0431, 4/0465, 4/0469, 4/0512, 4/0517,
4/0541, 4/0600, 4/0604, 4/0619, 4/0629,
4/0800, 4/0910, 4/0930, 4/0954, 4/0978,
4/0982, 4/0991, 4/0999, 4/1035, 4/1026,
4/1076, 4/1298, 4/1302, 4/1311, 4/1347,
4/1380, 4/1404, 4/1414, 4/1531, 4/1535,
4/1579, 4/1582, 4/1602, 4/1613, 4/1628,
4/1637, 4/1643, 4/1699, 4/1741, 4/1769,
4/1842, 4/1846, 4/1879, 4/1899, 4/1923,
4/1944, 4/1955, 4/2019, 4/2027, 4/2053,
4/2074, 4/2090, 4/2098, 4/2105, 4/2123,
4/2235, 4/2259, 4/2262, 4/2426, 4/2622,
4/2645, 4/2652, 4/2655, 4/2663, 4/2705,
4/2791, 4/2885, 4/2903, 4/2958, 4/2960,
4/3039, 4/3073, 4/3165, 4/3228, 4/3236,
4/3241, 4/3324, 4/3485, 4/3490, 4/3499,
4/3555, 4/3567, 4/4041, 4/4095, 4/4019,
4/4206, 4/4208, 4/4259, 4/4278, 4/4409,
4/4522, 4/4564, 4/4970, 4/4975, 4/5004,
4/4244, 4/4251, 4/4271, 4/4327, 4/4430,
4/4439, 4/4478, 4/4493, 4/4499, 4/4517,
4/4520, 4/4552, 4/4561, 4/4575, 4/4604,

4/4616, 4/4640, 4/4732, 4/4740, 4/4763,
4/4768, 4/4788, 4/4857, 4/4860, 4/4863,
4/4996, 4/5000, 4/5026, 4/5055, 4/5069,
4/5106, 4/5108, 4/5112, 4/5143, 4/5154,
4/5191, 4/5211, 4/5218, 4/5317, 4/5322,
4/5343, 5/0247, 5/0229, 5/0497, 5/0587,
5/0616, 5/0634, 5/0685, 5/0938, 5/0987,
5/0818, 5/0948, 5/0960, 5/0972, 5/1075,
5/1106, 5/1205, 5/1346, 5/1458, 5/1461,
5/1464, 5/1503, 5/1511, 5/1543, 5/2166,
5/1693, 5/1955, 5/2029, 5/2448, 5/2643,
6/0537, 6/0837, 6/0846, 6/0890, 6/0895,
6/0921, 6/0983, 6/1110, 6/1120, 6/1302,
6/1304, 6/1462, 6/1514, 6/1529, 6/1530,
6/1558, 6/1760, 6/1818, 6/2325, 6/3006,
6/3462

d.-p-le 4/4868

d.-p al- 6/3184

d.-p ıt- 4/0335, 6/0166

d.-p-daa 4/2465, 4/3294, 4/5176,
6/1120

d.-p-daa tur- 1/0438, 5/0313

d.-p kag- 4/3084

d.-p olur- 1/0182, 1/0204,
1/0244, 1/1536, 1/1744, 1/2453, 1/2581,
2/1080, 2/1120, 3/1869, 4/1296, 4/1412,
4/2640, 4/2878, 4/3597, 4/4247

d.-p tur 1/2489, 3/3474, 6/0883,
6/2763

d.-p tur- 1/0418, 1/0427, 1/0468,
1/0483, 1/0484, 1/0485, 1/0486, 1/0487,
1/0488, 1/0605, 1/1351, 1/1728, 1/3266,
1/3335, 2/0904, 2/0923, 2/0061, 2/0147,
2/1315, 3/0612, 4/0750, 4/2419, 4/2422,
4/2542, 4/2614, 4/2743, 4/2775, 4/2875,
4/3174, 4/3267, 4/3298, 4/3494, 4/3505,
4/3642, 4/3649, 4/3661, 4/3731, 4/3955,
4/5030, 4/5200

d.-pken 4/1811

d.-ptim 6/0931

d.-p-tir 1/0094, 1/0103, 1/0109,
1/0207, 1/0368, 1/0383, 1/0530, 1/0541,
1/0620, 1/0818, 1/0841, 1/1518, 1/1533,
1/1549, 1/1764, 1/1768, 1/1863, 1/1873,
1/1924, 1/1930, 1/1933, 1/1936, 1/2070,
1/2074, 1/2352, 1/2431, 1/2465, 1/2569,
1/2742, 1/2778, 1/3121, 1/3319, 2/0358,
2/0417, 2/0428, 2/0433, 2/0471, 2/0485,
2/0490, 2/0494, 2/0515, 2/0621, 2/0633,

2/0638, 2/0659, 2/0667, 2/0683, 2/0692,
2/0791, 2/0794, 2/0928, 2/0996, 2/1006,
2/1023, 2/1030, 2/1125, 2/1133, 2/1184,
2/1187, 2/1189, 2/1204, 2/1222, 2/1226,
2/1323, 2/1331, 2/1342, 2/1345, 2/1351,
2/1357, 2/1360, 2/1365, 2/1405, 2/1419,
2/1448, 2/1464, 2/1467, 2/1472, 2/1505,
2/1516, 2/1518, 2/1531, 2/1557, 2/1567,
2/1575, 2/1584, 3/0257, 3/0259, 3/0335,
3/0374, 3/0379, 3/0443, 3/0798, 3/0801,
3/0834, 3/0841, 3/0859, 3/0862, 3/0874,
3/0882, 3/0919, 3/0940, 3/0951, 3/1014,
3/1112, 3/1127, 3/1305, 3/1327, 3/1333,
3/1405, 3/1408, 3/1412, 3/1568, 3/1610,
3/1671, 3/1683, 3/1697, 3/1839, 3/1855,
3/1891, 3/1894, 3/1901, 3/1904, 3/1906,
3/1960, 3/1975, 3/1977, 3/2023, 3/2085,
3/2092, 3/2094, 3/2152, 3/2160, 3/2166,
3/2226, 3/2446, 3/2473, 3/2488, 3/2499,
3/2538, 3/2563, 3/2621, 3/2647, 3/2651,
3/2677, 3/2680, 3/2794, 3/2796, 3/3157,
3/3244, 3/3265, 3/3286, 3/3301, 3/3304,
3/3308, 3/3320, 3/3328, 3/3411, 3/3416,
3/3432, 3/3448, 3/3456, 3/3460, 3/3514,
3/3610, 3/3657, 3/3681, 3/3885, 3/3897,
3/3904, 3/3999, 3/4019, 3/4058, 3/4121,
3/4129, 3/4302, 3/4376, 3/4379, 3/4446,
3/4582, 3/4587, 3/4589, 3/4597, 3/4602,
3/4620, 3/4709, 3/4793, 3/4810, 4/1728,
4/1859, 4/3344, 4/4350, 4/5096, 5/0719,
5/1664, 5/1675, 5/2540, 6/0461, 6/0467,
6/0487, 6/0737, 6/0763, 6/0813, 6/1151,
6/1229, 6/1359, 6/1403, 6/1765, 6/1776,
6/1800, 6/1806, 6/1813, 6/1852, 6/1854,
6/1873, 6/1875, 6/1949, 6/1952, 6/1953,
6/1954, 6/1955, 6/1964, 6/2289, 6/2299,
6/2343, 6/2536, 6/2577, 6/2584, 6/2599

d.-p-tirler 1/1334, 6/1381, 6/1951

d.-se+(dize) 3/3683, 4/1346,
4/1331, 4/4235, 4/4238, 6/0563, 6/0564,
6/0581, 6/0582,

d.-vedim+(divedim) 4/5092

d.-veen 3/2111

d.-ves+(1)+(dives) 3/0524,
3/3551, 3/3551, 3/3551, 3/3552, 3/3552,
3/3552, 3/3553, 3/3553, 3/3554, 5/1581,
6/0846, 6/0930

d.-ves+(2)+(dives) 5/0837,
5/0837

d.-y 6/1222

d.-y ber- 1/0693, 1/2924, 1/2936, 1/2947, 4/3762, 6/3208

didir ("de-" fiilinin şimdiki zaman çekimindeki görünümü) 3/1891, 3/2094, 3/2158, 3/2170, 3/2240, 3/2492, 3/2538, 3/2631, 3/2771, 3/3340, 3/3308, 4/0484, 4/2514, 4/2576, 4/2735, 5/1646, 6/1857, 6/1860, 6/1953

2. *diye* düşünmek.

d.-er+(1) 1/0313

d.-gen+(1)+(deen) 5/1069

d.-erde 1/1789

d.-erge 2/0214, 2/0217, 2/0221, 6/2154, 6/2156

d.-gen+(2)+(deen) 1/3483, 1/3490, 1/3497

d.-geş+(dees) 1/0039, 1/0272, 1/0350, 1/0877, 1/0286, 1/0357, 1/0662, 1/0464, 1/1008, 1/1105, 1/1138, 1/1783, 1/2133, 1/2171, 1/2710, 1/3344, 1/3405, 1/3419, 1/3445, 1/3715, 2/0081, 2/0200, 2/0248, 2/0265, 2/0300, 2/0343, 2/0537, 2/0750, 2/1332, 2/1386, 2/1411, 2/1480, 2/1492, 2/1530, 3/0117, 3/0529, 3/0788, 3/0802, 3/1229, 3/1234, 3/1546, 3/3109, 3/3287, 3/3532, 3/3689, 3/3926, 3/4052, 3/4565, 3/4874, 4/0075, 4/0202, 4/0088, 4/2280, 4/3421, 4/3430, 4/5045, 5/0165, 5/0173, 5/0200, 5/0210, 5/1770, 5/1990, 5/2319, 5/2343, 5/2433, 5/2713, 6/0062, 6/0064, 6/0066, 6/0119, 6/0656, 6/1287, 6/1552, 6/1567, 6/1743, 6/1980, 6/2980, 6/3014, 6/3072, 6/3077, 6/3619, 6/3627, 6/3642

d.-geştin+(deestın) 4/0809

d.-p 1/0775, 3/0907, 3/2210, 3/2765, 4/2307

3. Gelecek zaman ekli fiillerden sonra gelerek eylemi gerçekleştirmeye yönelik niyet, istek gibi anlamlar bildirir.

d.-er+(1) 3/0607

d.-erge 1/2263, 1/2265, 1/2294, 1/2296, 1/3275, 1/3277, 1/3567, 1/3569, 1/3622, 1/3624, 1/3665, 1/3667, 2/0041, 2/0043, 2/0283, 2/1574, 3/2257, 4/1384, 4/3710, 4/3714, 4/3733, 4/3737, 4/3800, 4/3804, 4/3873, 4/3876, 5/1987, 5/1988, 6/0409, 6/0965, 6/2300, 6/2302, 6/2451, 6/2453

d.-erimge 6/0421

d.-gen+(1)+(deen) 2/1030, 2/1131, 3/0864, 3/1322, 3/1692, 3/1638, 4/1138, 4/1794, 5/1977, 5/2628, 6/0539, 6/0540, 6/0606

d.-gen+(2)+(deen) 3/0866, 3/0869, 3/1695, 3/2599, 4/1113, 5/0247, 5/0279

d.-gen-dir+(deen) 4/2782

d.-geni+(deeni) 6/2954

d.-genim+(deenim) 1/2631, 3/2287

d.-genin+(deenin) 6/2733, 6/2734

d.-geş+(dees) 2/0296, 2/0297, 2/0455, 2/0458, 3/3509, 3/3709, 4/1260, 5/1490, 6/1266,

d.-geştin+(deestın) 4/1184, 4/1188, 4/1199, 4/1213, 4/1248, 4/1271

d.-p 1/1027, 1/1562, 1/1950, 1/2736, 1/2831, 2/1150, 2/0698, 3/0331, 3/0936, 3/1720, 3/4483, 6/3120

d.-veen+(diveen) 1/0772, 1/0773

d.-veyn+(diveyn) 1/3713

d.-y ber- 1/3510, 4/0353, 4/0522, 4/1239, 4/1371, 4/2444, 4/2784, 4/2796, 4/3311, 4/3617

4. Saymak, yerine koymak, addetmek.

d.-didiger 3/2661

d.-geş+(dees) 5/0956

5. "deer" yapısı, isimlerden sonra gelerek "adlı, denen" anlamında kullanılır.

d. 1/2627, 1/2732, 3/0087, 3/0088, 3/4600, 4/2656, 5/0057, 5/0733, 5/0735

6. Yansıma sözcüklerle kullanılarak birleşik fiil oluşturur.

d.-di+(didi) (*kızaş d.*) 1/0366, (*aazadaş d.*) 3/3200

d.-er+(2) (*dıñzış d.*) 3/0559, (*egliš d.*) 3/0560, (*aazadaş d.*) 3/3193, (*karaş d.*) 3/4842, (*kuyt d.*) 1/3553, 3/0166, 4/4108, 5/1759, 5/1805, 6/2628, 6/2719, (*sayt d.*) 1/3554, 3/0167, 4/4109, 5/1760, 5/1806, 6/2629, 6/2720, (*kızaş d.*) 3/4840

d.-erde (*çijirt d.*) 1/2340

d.-erge (*ıldirtulaş d.*) 3/3192,
(*kangirt d.*) 1/2026, (*kıy d.*) 3/3107

d.-gen+(2)+(deen) (*dars-dirs d.*)
2/0202, 5/1394, (*çırıtulaş d.*) 2/0545,
4/1545, 4/1649, 4/1730, 4/1814, 4/1819,
4/2217, (*karbaş d.*) 2/0826, (*kıy d.*)
3/2723, 3/4435, (*aşaş d.*) 3/3204,
(*çıkçak d.*) 3/2985

d.-geş+(deeş) (*ayt d.*) 1/3543,
1/3546, 3/0751, 3/0754, 3/1239, 3/1242,
(*höürt d.*) 2/1282, (*ayt-doyt d.*) 3/3928,
3/3930, (*çargirt d.*) 3/2125, (*kazirt d.*)
3/2130, (*kılçaş d.*) 3/2144, (*ook d.*)
3/3207, (*sıvıraş d.*) 1/1957, (*hak d.*)
2/0956, (*kızaş-dars d.*) 3/4832, 3/4836

d.-geştin+(deeştin) (*kılçaş d.*)
4/1906

d.-p (*kıy d.*) 3/2010, 3/3832,
3/3955, 3/4488, (*suyt d.*) 4/0804

d.-ves+(1)+(dives) (*dendiş d.*)
3/2604, (*dıvaş d.*) 4/2689, (*kıymış d.*)
4/2682, 4/2687, (*kovaş d.*) 3/0526, (*egliš d.*)
6/3621, 6/3629, 6/3648

d.-veyn+(diveyn) (*kılçaş de-*)
3/2512

*

aray dep → **aray**

d. 3/0231, 4/3486, 6/0636

karak çiveş/dırbaş deer
arazında → **karak**

d. 1/0738, 3/0704, 3/1078,
3/1482, 3/1718, 3/1825, 3/4841, 3/4882,
4/0510, 4/1221, 4/1914, 4/1919, 4/1933,
4/1937, 4/2441, 4/2446, 4/2684, 4/3683,
4/4808, 4/5303, 6/1033

dün dives, hün dives Gece
gündüz, aralıksız, sürekli.

d. 2/1354

[=1711]

dedin- hayın- Hareketlenmek, kaynamak,
ortaya çıkmak.

d.-ip+(dettip-hayınp) **kel-**
5/0551

[=1]

dedir *zf.* Geri, ters, geriye doğru.

d. 1/0273, 1/0287, 1/1151,
1/2165, 1/2200, 1/2204, 1/2280, 1/2783,
1/2864, 1/2961, 1/2965, 1/2968, 1/2972,
2/0558, 2/0956, 2/1051, 2/1212, 2/1574,
3/0353, 3/0354, 3/1237, 3/2027, 3/2029,
3/2844, 3/2869, 3/5004, 4/3596, 4/5358,
5/0511, 5/1003, 5/2242, 5/2335, 5/2429,
6/0469, 6/0661, 6/1339, 6/1386, 6/1430,
6/1886, 6/1891, 6/1981, 6/3113

*

dedir aastığ kara kuy Ağzı
kuzeye bakan mağara; kötü ruhların
yaşadığı mağara.

d. 1/0122, 1/0380, 1/0391,
4/0047, 4/0397, 4/4935, 4/5187, 4/5227

[=50]

dedirleniş- Geri gitmek, karşılıklı geri
gitmek, sıçramak.

d.-ip+(dedirlençip) 3/0541

[=1]

deedi *zf.* Daha üstün, daha iyi.

d. 4/1607

[=1]

deeki *is.* Bir şeyin en iyisi.

d.+zinden 5/0702

[=1]

deejile- Seçmek, en iyisini seçmek.

d.-p tur- 5/1571

[=1]

deek *is.* Çengel.

çüskük deek Yüksük kemiği.

d.+imden 5/0362

kajık deek Aşık kemiği.

d.+imden 5/0361

[=2]

deekte- Çengellemek.

d.-p kag- 1/0938, 1/0962

d.-y 3/2067

[=3]

deeldigen *is.* Çaylak kuşu.

d. 3/3538

d.+den 1/2264, 1/2295
d.+ni 3/3528, 4/2935, 4/2951
d.+niñ 1/3276, 4/3712, 4/3735, 4/3802, 6/2481
 [=11]
deen *e.* Gibi, benzer.
d. 2/0878, 5/1848
d. ışkaş 6/0967, 6/1311
 [=4]
deenigay *e.* Denilmek, söylenmek; diye konuşulmak, söylenmek, öyle bilinmek.
d. 5/2576, 6/0862
d. (deeni kay) 6/1344, 6/1391, 6/1435
d. (deenim kay) 6/1254
 [=6]
deeni kay → **deenigay**
deer I. is. Gök, gökyüzü.
d. 1/0527, 1/1563, 1/1761, 1/1782, 1/1803, 1/1854, 1/1888, 1/1896, 1/1913, 1/1940, 1/1948, 1/2056, 1/2063, 1/2086, 1/2102, 1/2109, 1/2126, 1/2131, 1/2153, 1/2170, 1/2212, 1/2322, 1/2252, 1/2248, 1/2252, 1/2259, 1/2269, 1/2275, 1/2293, 1/2298, 1/2343, 1/3398, 3/3249, 3/3300, 3/4852, 4/0233, 4/1221, 4/2844, 4/3002, 4/3631, 4/3651, 4/3755, 4/4654, 5/0375, 6/1785, 6/1859, 6/1867, 6/1872, 6/1955, 6/1992
d.-bile 2/0233
d.-daa 4/2927, 6/2887
d.+de 1/1370, 1/1403, 1/1487, 1/1575, 1/2868, 1/2895, 1/2951, 4/3533, 5/0186, 6/1668, 6/1694
d.+den 3/4718, 3/4720, 6/1137, 6/2841
d.+dive 3/1093, 4/1815
d.+ge 2/0091, 3/0368, 4/3132
d.+i 3/2293
d.+in 1/2306, 1/3220, 1/3302, 1/3860, 1/3892, 3/4111, 6/2840
d.+inçe 3/4132

d.+inde 1/3117, 4/4630
d.+indive 4/0576, 4/2893
d.+inge 1/1434, 3/1527, 3/4750, 4/1102, 6/2122, 6/2267, 6/2419, 6/2612, 6/2700
d.+iniñ 4/2881, 4/3011
d.+je 2/0253
d.+ler 4/3326
d.+lerniñ 4/1209, 4/2223, 4/2685, 4/3748, 4/3872, 4/3989, 4/4497, 4/4765
d.+ni 1/0518, 1/3797, 2/0990, 4/3887, 5/2327, 5/2386, 6/2110
d.+niñ 1/0449, 1/0462, 1/0498, 1/0499, 1/0551, 1/0666, 1/0681, 1/0700, 1/0706, 1/0725, 1/0880, 1/0889, 1/0937, 1/1291, 2/0338, 2/0349, 3/0367, 3/3906, 4/0575, 4/1099, 4/1611, 4/1912, 4/2842, 4/2846, 4/2855, 4/2857, 4/2883, 4/2925, 4/2929, 4/2939, 4/2954, 4/3000, 4/3004, 4/3036, 4/3626, 4/3674, 4/3711, 4/3734, 4/3801, 4/3974, 5/0048, 5/0101, 5/0185, 5/1404, 5/1518, 5/1522, 6/0238, 6/0323, 6/2012, 6/2123, 6/2268, 6/2420, 6/2613, 6/2701
 *
çer iyem, deer adam/kara çer iyem, kök deer adam → **çer**
d. 1/2224, 1/2229, 1/2330, 6/2838, 6/2877, 6/2899
 [=174]
deer II. e. Kadar.
d. 1/0980, 1/1029, 1/1418, 1/1456, 1/1786, 1/1788, 1/3949, 1/3951, 6/2003, 6/2008
 [=10]
deerbek is. Halka, çember.
d.+ten 6/2072
 [=1]
deere is. İyi, daha iyi, en iyi.
d. 1/0477, 1/2453, 5/1630, 5/2581, 5/2583
 [=5]
deerezinde: am deerezinde Henüz, şimdi.

d. 2/1553
[=1]
deerge *e.* İse, da/de.
ol deerge "o ise", "o da" anlamlarında bir cümle başı bağlacı olarak kullanılır.
d. 6/0765, 6/0793, 6/0820, 6/0859, 6/0868, 6/1123, 6/1137, 6/1144, 6/1167
am deerge Şimdi ise, şimdilerde, bugünlerde.
d. 6/3489
[=10]
deerigle- Bir taraftan diğer tarafa hareket etmek, koşturmak.
d.-p 3/4099
[=1]
deert- Değdirmek, dokunmak.
d.-ip al- 4/5274
[=1]
deerzi *is.* Adlı, ... denen.
d. 1/1515, 1/1658, 2/0898, 3/0459, 3/3826, 3/3849, 3/4459, 3/4532, 3/4869, 3/4958, 3/4976, 3/4989, 4/1757, 4/4091, 5/0007, 5/0009, 5/0039, 5/1149, 5/1301, 5/1551, 5/1742, 5/2262
[=22]
deeskindir → **deskindir**
deeskinış- Dolanmak, dolaşmak, birbirinin etrafını dolaşmak.
d.-ip+(deeskinçip) 3/4099
[=1]
dees *e.* İçin.
d. 1/0429, 1/0431, 1/0434, 1/0801, 1/0813, 1/0908, 1/0931, 1/1060, 1/1470, 1/1661, 1/1665, 1/2117, 1/2129, 1/3438, 2/1347, 1/2123, 2/1528, 1/2799, 2/0406, 2/0571, 2/0623, 2/1247, 2/1250, 2/1473, 3/0254, 3/0452, 3/0453, 3/0502, 3/0674, 3/1848, 3/2286, 3/2642, 3/3731, 3/4152, 3/4301, 3/4399, 4/0302, 4/1192, 4/1442, 4/1456, 4/1458, 4/1578, 4/1761, 4/2025, 4/2027, 4/2079, 4/2524, 4/2529, 4/2713, 4/2716, 4/4266, 4/4268, 4/4300,

4/4491, 4/5180, 5/0435, 5/0766, 5/0803, 5/1478, 5/1593, 5/1889, 6/0877, 6/0898, 6/1229, 6/1269, 6/1730, 6/1797, 6/2080, 6/2800, 6/2803, 6/2926, 6/2961, 6/3100, 6/3123, 6/3216, 6/3580, 6/3651, 6/3689
[=78]
dees- Değmek, birbirine dokunmak, erişmek.
d.-i+(degji) 6/2949
d.-ir+(1)+(degjir) 6/2412, 6/2696
[=3]
deeskinne- Saplamak, saplanmak.
d.-p kag- 1/2916, 4/2161
[=2]
deesitiş *e.* *da/de* anlamında isimlerden sonra pekiştirici olarak kullanılır.
d. 4/4291, 4/4293
[=2]
deeviir *is.* Dam, çatı, tavan.
d.+den 1/3980
d.+in (deemir) 5/1726
[=2]
deg *e.* Gibi.
d. 1/0124, 1/0148, 1/0168, 1/0581, 1/0582, 1/0591, 1/0592, 1/0669, 1/0670, 1/0684, 1/0685, 1/0729, 1/0744, 1/0745, 1/0757, 1/0758, 1/0799, 1/0800, 1/0814, 1/0815, 1/0909, 1/0910, 1/1057, 1/1058, 1/1662, 1/1663, 1/1687, 1/1253, 1/1255, 1/1496, 1/1498, 1/1706, 1/1707, 1/1954, 1/2022, 1/2140, 1/2142, 1/2174, 1/2176, 1/2178, 1/2180, 1/2249, 1/2283, 1/2368, 1/2369, 1/2442, 1/2903, 1/3059, 1/3060, 1/3073, 1/3074, 1/3113, 1/3151, 1/3247, 1/3252, 1/3262, 1/3274, 1/3282, 1/3293, 1/3295, 1/3555, 1/3780, 1/3787, 1/3788, 2/0017, 2/0026, 2/0259, 2/0303, 2/0307, 2/0316, 2/0340, 2/0374, 2/0522, 2/0727, 2/0980, 2/0981, 2/0992, 2/1004, 2/1018, 2/1135, 2/1136, 2/1179, 2/1228, 2/1229, 2/1289, 2/1428, 2/1488, 2/1501, 2/1513, 2/1544, 2/1633, 2/1634, 3/0306, 3/0327, 3/0328, 3/0393, 3/0539, 3/0547, 3/0584, 3/0726, 3/1153, 3/1221, 3/1222, 3/1835, 3/1836, 3/1861, 3/1862, 3/2058, 3/2059, 3/2060, 3/2118, 3/2362, 3/2363, 3/2367, 3/2374, 3/2602, 3/2815, 3/2816,

3/3489, 3/3490, 3/3817, 3/3818, 3/1863,
 3/1864, 3/3918, 3/4031, 3/4032, 3/4115,
 3/4214, 3/4292, 3/4353, 3/4494, 3/4495
 3/4538, 3/4539, 3/4568, 3/4627, 3/4670,
 3/4671, 3/4749, 3/4757, 3/4758, 3/4762,
 3/4939, 3/5034, 3/5035, 4/0073, 4/0075,
 4/0970, 4/0974, 4/1063, 4/1064, 4/1255,
 4/1256, 4/1392, 4/1436, 4/1545, 4/1595,
 4/1649, 4/1725, 4/1730, 4/1784, 4/1786,
 4/1788, 4/1811, 4/1812, 4/1814, 4/1819,
 4/1934, 4/1980, 4/2008, 4/2009, 4/2217,
 4/2231, 4/2244, 4/2251, 4/2462, 4/2800,
 4/2821, 4/2915, 4/2989, 4/3101, 4/3724,
 4/3758, 4/3759, 4/3766, 4/3775, 4/3814,
 4/3839, 4/4358, 4/4568, 4/4623, 4/4841,
 4/4846, 4/4932, 4/5126, 4/5185, 4/5366,
 4/5368, 5/0079, 5/0080, 5/0190, 5/0215,
 5/0386, 5/0406, 5/0407, 5/0579, 5/0600,
 5/0805, 5/1047, 5/1176, 5/1197, 5/1416,
 5/1423, 5/1424, 5/1482, 5/1616, 5/1684,
 5/1736, 5/1778, 5/2172, 5/2173, 5/2337,
 5/2430, 5/1848, 5/1939, 5/2009, 5/2036,
 5/2037, 5/2055, 5/2056, 5/2212, 5/2214,
 5/2219, 5/2220, 5/2296, 5/2303, 5/2335,
 5/2365, 5/2421, 5/2422, 5/2428, 5/2446,
 5/2447, 5/2686, 5/2688, 6/0232, 6/0233,
 6/0325, 6/0326, 6/1720, 6/1721, 6/1932,
 6/1933, 6/1934, 6/1935, 6/2051, 6/2052,
 6/2054, 6/2055, 6/2112, 6/2113, 6/2114,
 6/2118, 6/2119, 6/2136, 6/2139, 6/2164,
 6/2167, 6/2208, 6/2260, 6/2261, 6/2262,
 6/2282, 6/2286, 6/2308, 6/2312, 6/2344,
 6/2403, 6/2405, 6/2406, 6/2410, 6/2411,
 6/2433, 6/2437, 6/2466, 6/2480, 6/2481,
 6/2504, 6/2511, 6/2544, 6/2688, 6/2689,
 6/2694, 6/2695, 6/2837, 6/2859, 6/3314,
 6/3389, 6/3464, 6/3654

[=301]

deg- 1. Değmek, dokunmak.

d.-bes+(1) 6/2413, 6/2696

d.-bezin 5/0678, 5/0679

d.-erimge+(deerimge) 1/0284

d.-gen+(1)+(deen) 1/2745

d.-gen+(2) 4/2302

d.-geş 4/2835

d.-geştin 4/2837, 4/2919, 4/2921,
 4/2994, 4/3987

2. Ulaşmak, erişmek.

d.-bes+(2) 5/1299

d.-er+(2)+(deer) 5/1298

d.-ip+(deep) 3/0731, 5/1298,
 5/1373, 6/0957

3. İsalet etmek.

d. 1/3149

d.-gen+(2) 1/3151, 5/2335

d.-geni 2/0955, 2/0964

d.-geş 1/1792, 1/1794, 1/1795,
 1/1830, 1/1834, 1/1835, 1/1836, 1/1837,
 1/3151, 2/1211, 3/0991, 3/1074, 3/1393,
 3/1394, 3/1479, 3/1745, 3/1746, 3/1822,
 3/1823, 6/0589, 6/3720

d.-ip+(deep) 2/1218

d.-ipterge+(deepterge) 1/2025

[=47]

degee is. 1. Kanca, çengel.

d. 4/3476

d.+zin 3/2066

2. Güreşte çelme, bağdalama.

d.-bile 6/1946

d.+den 6/2065

d.+zi-bile 6/2071

[=5]

degeele- Kancalamak, çengellemek,
 bağlamak.

d.-y 4/3538, 4/3449, 4/3455

[=3]

degeelig sf. Çelmeli, bağdalamalı.

d. 6/1940

[=1]

dejee- → tejee-

dejeede- (~tejee-) Bakmak, beslemek.

d.-er+(1) 4/0541

d.-gen-daa+(dejeeden) 4/1367

[=2]

dekpe → tekpe

delegey is. Dünya.

d. 1/0690, 1/0820

d.+indive 1/2263, 1/2294, 1/3275

d.+ni 3/2385, 3/3518, 3/3527,
3/4107, 3/4476, 3/4932, 4/2934, 4/2950,
5/0174, 6/3281, 6/3348, 6/3356, 6/3425,
6/3430, 6/3508, 6/3514, 6/3602

d.+niñ 1/0475, 1/0481, 2/0059,
4/3874, 5/1211, 5/1216, 5/1237

[=29]

delgem *is.* Geniş, engin.

d.+i-bile 4/3711, 4/3715, 4/3734,
4/3738, 4/3801, 4/3805, 4/3874, 4/3877

d.+inge 4/3625, 4/3674

[=10]

delgere- Genişlemek, yayılmak;
çoğalmak, artmak.

d.-p 5/2551

[=1]

delgeret- Açmak, yaymak, çıkarıp
koymak.

d.-i+(delgeredi) 4/2806

[=1]

dem I. *is.* Yardımcı, yardımcı olan ya da
dayanışma içinde olunan kişiler.

d. 3/2823

[=1]

dem II. *zf.* Az önce.

d.-ne 3/1004, 3/1411, 4/5091

[=3]

dembeere- Sayıklamak, hezeyan içinde
olmak.

d.-p 5/1562

d.-p-daa 4/5299

[=2]

demdegle- İşaretlemek, işaret koymak.

d.-p 5/1460

d.-p kel- 5/1463

[=2]

demdek *is.* 1. Damga, hayvanlara vurulan
damga.

d. 2/1110, 5/0727

2. Belirti, alamet, nişan.

d.+i+(demdee) 4/0127, 4/0128

d. 2/0682

[=5]

demgi *zm.* Deminki, adı geçen; o.

d. 1/0646, 1/1386, 1/1479,
1/1492, 1/1644, 1/1693, 1/1713, 1/3153,
2/0100, 2/0103, 2/0109, 2/0114, 2/0119,
2/0122, 2/0133, 2/0232, 2/0243, 2/0252,
2/0258, 2/0267, 2/0501, 2/0536, 2/0556,
2/0566, 2/0825, 2/0854, 2/1413, 2/1415,
2/1430, 2/1435, 5/0927, 6/0266, 6/0371,
6/0378, 6/0639, 6/0698, 6/0702, 6/0720,
6/0746, 6/0904, 6/0950, 6/0966, 6/0970,
6/0982, 6/1053, 6/1088, 6/1152, 6/1162,
6/1296, 6/1487, 6/1740, 6/1971, 6/1988,
6/2011, 6/2635, 6/2729, 6/2747, 6/2905,
6/3117, 6/2964, 6/3167, 6/3575, 6/3579

d.-le 6/0954, 6/2516, 6/3172

d.+leri 6/3727

d.+ni 2/0472

d.+zi 2/0837, 2/0884

[=70]

demin *zf.* Demin, az önce.

d. 1/1191

[=1]

demir 1. *is.* Demir.

d. 4/0331, 4/0346, 4/1731,
4/1732, 4/2856, 4/2882, 4/3012, 4/3037,
5/2428, 6/1097, 6/1130, 6/1214

d.-bile 1/3216, 1/3730, 1/3735,
2/0967, 4/0288, 4/0315

d.-le 3/2262

d.+ge 5/2334

d.+i-bile 2/0909, 2/0918, 2/0927

d.+in 6/0038, 6/0119

d.+inden 3/2223

d.+iniñ 4/0332, 4/0347

2. *sf.* Demir, demirden yapılmış.

d. 1/0557, 1/0977, 1/0978,
1/1024, 1/1202, 1/1204, 1/1212, 1/1370,
1/1396, 1/1403, 1/1487, 1/1489, 1/1607,
1/1694, 1/1696, 1/1737, 1/1794, 1/1836,
1/1994, 1/2006, 1/2035, 1/2037, 1/2255,
1/2257, 1/2951, 1/2958, 1/2972, 1/3295,
1/3788, 1/3979, 1/3979, 1/3980, 2/0706,

2/1211, 3/0343, 3/0948, 3/0992, 3/0996,
3/1074, 3/1119, 3/1394, 3/1479, 3/1716,
3/1745, 3/1822, 3/2066, 3/2067, 3/2248,
3/2260, 3/2361, 3/4193, 3/4225, 3/4345,
3/4625, 3/4908, 4/0297, 4/1812, 4/2193,
4/2204, 4/2504, 4/2522, 4/2524, 4/2546,
4/2955, 4/2956, 4/3133, 4/3140, 4/3147,
4/3286, 4/3327, 4/3446, 4/3449, 4/3455,
4/3476, 4/3533, 4/3536, 4/3538, 4/3540,
4/3542, 4/3547, 4/3568, 4/3667, 4/3756,
5/0052, 5/0511, 5/1999, 6/0074, 6/1455,
6/1669, 6/1695, 6/1725, 6/1727, 6/1732,
6/1811, 6/1842, 6/1940, 6/1946, 6/2065,
6/2071, 6/2774, 6/2941, 6/2944, 6/2945,
6/2946, 6/2957, 6/2958, 6/3008, 6/3035

d. demir 4/3686

[=137]

demir-des is. Demir.

d.-daa 6/2744

[=1]

demir-sugluk is. Gem, demir gem.

d. 2/0410

[=1]

demiseş- Mücadele etmek, kapışmak.

d.-ip+(demisejip) tur- 2/0870

[=1]

demneş- Birlik olmak, ortaklaşmak.

d.-ip+(demnejip) kel- 3/2382

[=1]

dendiş: **dendiş** **di-** Sallanmak,
yalpalamak.

d. 3/2604

[=1]

değ 1. sf. Denk, eşit.

d. 4/2601, 5/0136, 5/0541,
5/1545, 5/1548, 5/2312, 5/2514

2. is. Denk, eşit.

d. 1/2136, 1/2138

3. zf. Denk, eşit olarak.

d. 4/4037, 4/4039, 4/4072

*

değ kezii Yarısı.

d. 1/2555

[=13]

değ-dun zf. Belli belirsiz, hayal meyal.

d. 1/1085, 1/1141, 5/1562

[=3]

değge zf. Denk, denk olarak.

d. 4/0324, 5/0307, 5/0644,
5/0650, 5/0656, 5/0849, 5/0869, 5/0896

[=8]

değgere- Üzülmek, kederlenmek.

d.-p çoru- 4/4685

d.-p-daa 4/4167

d.-ves+(2) 4/4166, 4/4684

[=4]

değne- Denk olarak yapmak,
denkleştirmek, eşitlemek.

d.-p 2/1378, 2/1380, 3/3583

d.-p tur- 6/0035, 6/0037, 6/0050,
6/0052, 6/0109, 6/0111

[=9]

değne- çigne- → değne- şigne-

değne- şigne- Denklemek, denkleştirmek.

d.-p 4/1172

d. (d. çigne-)-p 1/0022, 1/0024

[=3]

değneş- Denk olmak, denkleşmek.

d.-ip+(değnejip) tur- 3/0324

d.-ir+(2)+(değnejir) 3/2177

d.-ir+(2)+(değnejir) 4/5039

d.-ken+(2) 1/1016, 1/1370,
1/1580, 1/1582, 1/2078, 1/2384, 1/3079,
2/0233, 4/3132

[=12]

değneştir zf. Denk, denk olarak, eşit
olarak.

d. 1/2375, 1/3066, 2/1063

[=3]

dep 1. Diye.

d. 1/0057, 1/0061, 1/0144,
1/0156, 1/0162, 1/0165, 1/0177, 1/0186,
1/0221, 1/0265, 1/0287, 1/0300, 1/0313,

1/0331, 1/0349, 1/0372, 1/0375, 1/0395,	3/1486, 3/1490, 3/1517, 3/1555, 3/1563,
1/0406, 1/0452, 1/0456, 1/0457, 1/0461,	3/1577, 3/1598, 3/1638, 3/1641, 3/1658,
1/0477, 1/0516, 1/0564, 1/0573, 1/0583,	3/1677, 3/1753, 3/1759, 3/1762, 3/1828,
1/0603, 1/0637, 1/0638, 1/0641, 1/0645,	3/1833, 3/1847, 3/1889, 3/1914, 3/1968,
1/0660, 1/0673, 1/0686, 1/0695, 1/0717,	3/1969, 3/1994, 3/1997, 3/1999, 3/1999,
1/0748, 1/0775, 1/0780, 1/0780, 1/0807,	3/2009, 3/2013, 3/2045, 3/2122, 3/2146,
1/0823, 1/0873, 1/0912, 1/0914, 1/0916,	3/2233, 3/2324, 3/2378, 3/2411, 3/2428,
1/0927, 1/0939, 1/0997, 1/1009, 1/1022,	3/2454, 3/2479, 3/2534, 3/2545, 3/2552,
1/1046, 1/1061, 1/1079, 1/1096, 1/1127,	3/2625, 3/2655, 3/2668, 3/2903, 3/2928,
1/1128, 1/1142, 1/1183, 1/1192, 1/1198,	3/2947, 3/2957, 3/2988, 3/2990, 3/2994,
1/1205, 1/1230, 1/1237, 1/1239, 1/1263,	3/3107, 3/3212, 3/3217, 3/3324, 3/3335,
1/1273, 1/1280, 1/1298, 1/1314, 1/1337,	3/3340, 3/3364, 3/3375, 3/3388, 3/3453,
1/1340, 1/1384, 1/1397, 1/1413, 1/1450,	3/3474, 3/3476, 3/3477, 3/3483, 3/3512,
1/1500, 1/1507, 1/1515, 1/1542, 1/1589,	3/3577, 3/3579, 3/3629, 3/3656, 3/3770,
1/1604, 1/1650, 1/1651, 1/1670, 1/1691,	3/3777, 3/3797, 3/3839, 3/3871, 3/3876,
1/1710, 1/1717, 1/1759, 1/1772, 1/1805,	3/3967, 3/3987, 3/3996, 3/4006, 3/4009,
1/1808, 1/1847, 1/1850, 1/1859, 1/1865,	3/4026, 3/4040, 3/4069, 3/4162, 3/4235,
1/1880, 1/1899, 1/1901, 1/1910, 1/1912,	3/4249, 3/4314, 3/4341, 3/4386, 3/4389,
1/1919, 1/1926, 1/1944, 1/1968, 1/1975,	3/4416, 3/4434, 3/4548, 3/4575, 3/4594,
1/2057, 1/2061, 1/2065, 1/2076, 1/2080,	3/4605, 3/4643, 3/4767, 3/4783, 3/4849,
1/2197, 1/2216, 1/2220, 1/2225, 1/2230,	3/4948, 3/4950, 3/4956, 3/4965, 3/4974,
1/2320, 1/2331, 1/2337, 1/2369, 1/2378,	4/0103, 4/0128, 4/0195, 4/0199, 4/0247,
1/2391, 1/2394, 1/2417, 1/2471, 1/2500,	4/0311, 4/0374, 4/0381, 4/0383, 4/0417,
1/2506, 1/2521, 1/2524, 1/2529, 1/2534,	4/0459, 4/0499, 4/0515, 4/0546, 4/0581,
1/2690, 1/2726, 1/2738, 1/2738, 1/2747,	4/0582, 4/0680, 4/0684, 4/0756, 4/0807,
1/2779, 1/2795, 1/2795, 1/2819, 1/2840,	4/0867, 4/1066, 4/1072, 4/1128, 4/1143,
1/2885, 1/2905, 1/2909, 1/2910, 1/2986,	4/1216, 4/1253, 4/1529, 4/1714, 4/1556,
1/3005, 1/3035, 1/3061, 1/3069, 1/3085,	4/1609, 4/1715, 4/1823, 4/1836, 4/2084,
1/3087, 1/3195, 1/3219, 1/3285, 1/3313,	4/2092, 4/2100, 4/2117, 4/2137, 4/2239,
1/3321, 1/3323, 1/3388, 1/3474, 1/3479,	4/2244, 4/2251, 4/2256, 4/2271, 4/2342,
1/3484, 1/3491, 1/3498, 1/3507, 1/3514,	4/2347, 4/2361, 4/2390, 4/2590, 4/2603,
1/3577, 1/3582, 1/3584, 1/3595, 1/3608,	4/2748, 4/2944, 4/3052, 4/3075, 4/3090,
1/3618, 1/3632, 1/3640, 1/3642, 1/3654,	4/3159, 4/3163, 4/3225, 4/3316, 4/3338,
1/3659, 1/3686, 1/3689, 1/3694, 1/3709,	4/3598, 4/3831, 4/3912, 4/3947, 4/3960,
1/3711, 1/3731, 1/3740, 1/3809, 1/3819,	4/4140, 4/4143, 4/4253, 4/4256, 4/4533,
1/3828, 1/3858, 1/3875, 1/3876, 1/3878,	4/4551, 4/4740, 4/4754, 4/4767, 4/4803,
1/3884, 1/3891, 1/3931, 1/3932, 1/3936,	4/4813, 4/4852, 4/5013, 4/5021, 4/5163,
1/3964, 1/3980, 2/0048, 2/0052, 2/0126,	4/5164, 4/5219, 4/5413, 4/5418, 5/0106,
2/0132, 2/0142, 2/0158, 2/0163, 2/0209,	5/0110, 5/0131, 5/0141, 5/0151, 5/0161,
2/0237, 2/0304, 2/0312, 2/0369, 2/0375,	5/0227, 5/0238, 5/0262, 5/0273, 5/0280,
2/0582, 2/0631, 2/0641, 2/0648, 2/0669,	5/0295, 5/0428, 5/0436, 5/0442, 5/0479,
2/0685, 2/0702, 2/0781, 2/0786, 2/0562,	5/0486, 5/0489, 5/0491, 5/0512, 5/0516,
2/0666, 2/0789, 2/0793, 2/0802, 2/0814,	5/0540, 5/0544, 5/0547, 5/0566, 5/0575,
2/0840, 2/0856, 2/0883, 2/0899, 2/0958,	5/0618, 5/0620, 5/0631, 5/0681, 5/0682,
2/1035, 2/1059, 2/1103, 2/1113, 2/1115,	5/0697, 5/0722, 5/0731, 5/0740, 5/0759,
2/1121, 2/1156, 2/1169, 2/1200, 2/1244,	5/0767, 5/0773, 5/0775, 5/0788, 5/0790,
2/1271, 2/1280, 2/1320, 2/1420, 2/1497,	5/0813, 5/0865, 5/0879, 5/0885, 5/0920,
2/1510, 2/1535, 2/1538, 2/1542, 2/1552,	5/0926, 5/0943, 5/0968, 5/0991, 5/0998,
3/0105, 3/0160, 3/0193, 3/0385, 3/0441,	5/1009, 5/1028, 5/1064, 5/1080, 5/1083,
3/0454, 3/0475, 3/0574, 3/0634, 3/0640,	5/1088, 5/1102, 5/1113, 5/1152, 5/1182,
3/0696, 3/0750, 3/0793, 3/0830, 3/0930,	5/1203, 5/1239, 5/1246, 5/1255, 5/1284,
3/0942, 3/0952, 3/0994, 3/1001, 3/1005,	5/1289, 5/1312, 5/1338, 5/1362, 5/1401,
3/1024, 3/1031, 3/1083, 3/1085, 3/1134,	5/1427, 5/1441, 5/1452, 5/1457, 5/1469,
3/1178, 3/1198, 3/1284, 3/1291, 3/1297,	5/1483, 5/1561, 5/1591, 5/1600, 5/1613,
3/1311, 3/1398, 3/1403, 3/1421, 3/1431,	5/1646, 5/1690, 5/1769, 5/1786, 5/1794,

5/1817, 5/1823, 5/1826, 5/1872, 5/1886,
5/1918, 5/1929, 5/1942, 5/1960, 5/1964,
5/2043, 5/2068, 5/2074, 5/2082, 5/2097,
5/2107, 5/2112, 5/2119, 5/2158, 5/2176,
5/2191, 5/2207, 5/2225, 5/2274, 5/2282,
5/2348, 5/2362, 5/2368, 5/2389, 5/2395,
5/2397, 5/2415, 5/2437, 5/2458, 5/2464,
5/2473, 5/2476, 5/2486, 5/2493, 5/2498,
5/2501, 5/2502, 5/2515, 5/2524, 5/2532,
5/2537, 5/2564, 5/2651, 5/2661, 5/2719,
6/0134, 6/0158, 6/0166, 6/0181, 6/0186,
6/0192, 6/0204, 6/0225, 6/0265, 6/0292,
6/0300, 6/0301, 6/0305, 6/0347, 6/0362,
6/0367, 6/0374, 6/0385, 6/0406, 6/0425,
6/0442, 6/0452, 6/0479, 6/0533, 6/0542,
6/0547, 6/0550, 6/0552, 6/0565, 6/0582,
6/0592, 6/0632, 6/0690, 6/0708, 6/0713,
6/0716, 6/0731, 6/0742, 6/0757, 6/0768,
6/0778, 6/0786, 6/0791, 6/0818, 6/0841,
6/0842, 6/0842, 6/0887, 6/0903, 6/0925,
6/0926, 6/0926, 6/0931, 6/0940, 6/0944,
6/0990, 6/1017, 6/1044, 6/1058, 6/1077,
6/1103, 6/1115, 6/1116, 6/1116, 6/1141,
6/1156, 6/1177, 6/1189, 6/1194, 6/1209,
6/1220, 6/1221, 6/1223, 6/1233, 6/1237,
6/1245, 6/1251, 6/1259, 6/1270, 6/1322,
6/1329, 6/1330, 6/1333, 6/1335, 6/1346,
6/1369, 6/1375, 6/1379, 6/1414, 6/1419,
6/1423, 6/1425, 6/1440, 6/1494, 6/1542,
6/1586, 6/1620, 6/1628, 6/1664, 6/1573,
6/1670, 6/1705, 6/1749, 6/1755, 6/1782,
6/1791, 6/1795, 6/1855, 6/1942, 6/1979,
6/1986, 6/1994, 6/2003, 6/2017, 6/2023,
6/2028, 6/2066, 6/2078, 6/2083, 6/2096,
6/2143, 6/2149, 6/2172, 6/2178, 6/2195,
6/2201, 6/2212, 6/2215, 6/2218, 6/2224,
6/2244, 6/2362, 6/2371, 6/2381, 6/2387,
6/2441, 6/2447, 6/2470, 6/2474, 6/2501,
6/2505, 6/2518, 6/2523, 6/2530, 6/2552,
6/2572, 6/2575, 6/2581, 6/2637, 6/2640,
6/2643, 6/2651, 6/2663, 6/2671, 6/2678,
6/2727, 6/2777, 6/2781, 6/2791, 6/2812,
6/2824, 6/2838, 6/2873, 6/2877, 6/2891,
6/2902, 6/2954, 6/2965, 6/2974, 6/3004,
6/3010, 6/3016, 6/3022, 6/3031, 6/3045,
6/3053, 6/3062, 6/3096, 6/3174, 6/3178,
6/3186, 6/3198, 6/3211, 6/3255, 6/3265,
6/3274, 6/3276, 6/3284, 6/3298, 6/3301,
6/3306, 6/3308, 6/3309, 6/3310, 6/3320,
6/3332, 6/3341, 6/3352, 6/3369, 6/3372,
6/3377, 6/3379, 6/3380, 6/3384, 6/3397,
6/3406, 6/3419, 6/3427, 6/3437, 6/3445,
6/3448, 6/3453, 6/3455, 6/3455, 6/3459,
6/3471, 6/3478, 6/3482, 6/3501, 6/3510,
6/3530, 6/3533, 6/3537, 6/3539, 6/3540,

6/3543, 6/3549, 6/3553, 6/3563, 6/3605,
6/3608, 6/3611, 6/3651, 6/3661, 6/3690,
6/3694, 6/3696, 6/3726, 6/3727, 6/3730,
6/3756, 6/3762

2. Diye; denen, adlı, adlandırılan.

d. 1/0007, 1/0030, 1/0156,
1/0162, 1/0177, 1/0181, 1/0203, 1/0794,
1/0812, 1/0906, 1/1053, 1/1056, 1/1315,
1/1329, 1/1330, 1/1381, 1/1382, 1/1512,
1/1545, 1/1563, 1/1572, 1/1574, 1/1656,
1/1660, 1/1948, 1/2327, 1/2328, 1/2577,
1/2590, 1/2632, 1/2742, 1/3189, 1/3442,
2/0144, 2/0146, 2/0165, 2/0342, 2/0364,
2/0377, 2/0517, 2/0556, 2/0566, 2/0624,
2/0654, 2/0672, 2/0883, 2/0902, 2/0946,
2/1028, 2/1086, 2/1106, 2/1260, 2/1267,
2/1317, 2/1319, 2/1322, 2/1470, 2/1505,
2/1515, 2/1520, 2/1524, 3/0010, 3/0123,
3/0123, 3/0125, 3/0827, 3/0829, 3/0833,
3/0928, 3/0932, 3/0942, 3/0962, 3/1297,
3/1303, 3/1304, 3/1307, 3/1668, 3/1676,
3/1845, 3/1860, 3/2140, 3/3167, 3/3232,
3/3966, 3/3995, 3/3999, 3/4001, 3/4047,
3/4050, 3/4064, 3/4291, 3/4481, 3/4518,
3/4587, 3/4601, 3/4611, 3/4651, 3/4655,
3/4702, 3/4776, 3/4783, 3/4799, 3/4805,
4/0003, 4/0030, 4/0811, 4/0812, 4/1298,
4/1355, 4/1571, 4/1591, 4/1611, 4/2107,
4/2638, 4/3908, 4/4484, 4/4498, 4/4528,
4/4544, 4/4760, 4/5102, 4/5150, 4/5161,
4/5322, 5/0041, 5/0042, 5/0043, 5/0044,
5/0065, 5/0431, 5/0796, 5/0899, 5/1661,
5/1692, 5/2310, 5/2464, 5/2644, 6/0014,
6/0082, 6/0088, 6/0091, 6/0180, 6/0190,
6/0261, 6/0297, 6/0423, 6/0518, 6/0520,
6/0523, 6/0525, 6/0713, 6/0737, 6/0763,
6/0783, 6/0790, 6/0811, 6/0817, 6/0854,
6/0861, 6/0876, 6/0943, 6/0954, 6/1043,
6/1144, 6/1227, 6/1620, 6/1663, 6/1703,
6/1704, 6/1705, 6/1760, 6/3181, 6/3292,
6/3360, 6/3375, 6/3436, 6/3521, 6/3536

3. Çekimli fiillerden sonra ya da bildirme yapılarında kullanılır.

d. 1/0033, 1/1138, 2/1352,
3/4026, 4/0088, 4/3743, 6/2817, 6/3419,
6/3597

[=1050]

dep-değ sf. Denk, eşit.

d. 2/1073, 4/2703

[=2]

dep-dençe zf. Denk olarak, eşit olarak.

d. 1/3762, 4/3343, 4/3582
[=3]

deppe e. Soru ve şüphe bildiren edat.
d. 6/1044, 6/1791
[=2]

depşi- Gelişmek, ilerlemek.
d.-p şıda- 5/1013
[=1]

der is. Ter.
d. 6/2139, 6/2167, 6/2466
d.+i 5/0543, 5/0550, 5/1046, 6/2286, 6/2312, 6/2437
[=9]

dergi is. Terki.
d.+ni 1/1350, 1/1351
d.+nge 1/1347
d.+zin 1/1358, 1/1361, 3/0418, 3/4141
d.+zinde 2/0492, 2/1564
d.+zinge 1/1354, 3/2905, 3/5012
[=12]

dergile- Terkiye asmak, terkisine almak.
d.-geş+(dergileeş) 1/1354, 3/4141
d.-geştin-daa+(dergileeştin) 4/1417
d.-p al- 1/1348, 5/1455
d.-p kag- 4/3239
d.-y-daa ber- 4/3205
[=7]

deri- Donatmak, teçhiz etmek.
d.-p 3/2767
[=1]

derig-hereksel is. Teçhiz, donatım.
d.+in 6/1467
[=1]

derit- Terletmek.
d.-e+(deride) ber- 4/3406
[=1]

derittin- Hazırlanmak, donanmak.
d.-ip al- 6/1468
[=1]

des is. Pıhtı, kan.
d. 6/0623, 6/3115, 6/3140
d.+i-bile+(dezi) 5/0849, 5/0869
*

dezi-bile denge töreen Çok sevilen, sevgili; öz.
d.+iñ 5/0307
[=6]

des- Kaçmak.
d.-e+(deze) ber- 6/3290, 6/3435
d.-er+(1)+(dezer) 2/0132
d.-ip+(dezip) 2/0099, , 3/0544, 3/2313, 5/2470, 5/2599, 6/1147, 6/3518
d.-ip+(dezip) tur- 3/2123
d.-ken+(2) 1/2872
d.-keş 6/3359
d.-pes+(1) 6/0742, 6/0766, 6/0794, 6/0821, 6/0869
*

tın des- → tın
d.-ip+(dezip) 5/1885
[=19]

desker- Kaçmak, kurtulmak.
tın desker- → tın
d.-er+(2) 3/4614
[=1]

deski 1. sf. Düz, pürüzsüz.
d. 3/4389, 6/2155, 6/2301, 6/2454
2. is. Düz, düzlük.
d.+zinge 1/0475, 1/0481
[=6]

deskileş- Düzleşmek, düz olmak.
d.-ken+(2) 1/1334
[=1]

deskin- Dolanmak, gezinmek.

d.-gen+(2) 6/3281, 6/3348,
6/3356, 6/3425, 6/3430, 6/3508, 6/3602

d.-gen-ne 6/3514

d.-ip 2/0578

[=9]

deskindir *zf.* Etrafınca, dolayınca,
çevresinde.

d. 5/0174

d. (deeskindir) 3/2385, 3/3518,
3/3527, 3/4107, 3/4476, 3/4932, 4/2934,
4/2950

[=9]

deskirnir: tından deskirnir Doğurmak.

d. 6/0516

[=1]

despek *is.* Düz ve yüksekçe yer, tepe.

d. 2/0519, 4/1999

[=2]

despi *is.* Yalak.

d.+zin 5/0952

d.+zinge 5/0950

[=2]

destir- Kaçırmak, saklamak, gizlemek.

amı-tın destir- → amı-tın

d.-ip 5/1826

[=1]

deş- Deşmek, oymak.

d.-e+(deje) 1/1967, 3/3561,
6/1769

d.-e-daa+(deje) 3/4389

d.-ip+(dejip) **kag-** 3/3577,
5/2337, 5/2430

[=7]

deşkile- Hoplayıp zıplamak.

d.-erge 3/4294, 3/4297

d.-p 4/3109, 4/3112, 4/4977

d.-vişaan 4/4007

[=6]

deşkileş- Koşuşmak, koşturmak.

d.-ip+(deşkilejip) 3/1807

d.-ken+(2) 1/2512

[=2]

devi- Zıplamak, peşrev çekmek;
zıplamak, sıçramak.

d.-irge 3/2115

d.-p 3/1148, 3/1527, 3/1529,
3/2120, 3/2250, 3/2331, 3/2333, 3/4097,
3/4098, 3/4920, 3/4921, 5/0507, 5/0519

d.-p-daa tur- 4/3630

d.-vişaan 5/0519

[=16]

devi- davı- Zıplamak, sıçramak.

d.-p 4/4021

[=1]

devi- samna- Zıplayıp peşrev çekmek.

d.-p 1/2094, 1/2101, 1/2104,
1/2207

d.-p tur- 5/0498

[=5]

devide- Endişe etmek, endişelenmek,
paniğe kapılmak.

d.-diñ 5/0227, 5/0259

d.-p 1/3867, 2/1370, 3/2763

[=5]

devide- mögede- → devide-mögüde-

devide- mögüde- Çok endişelenmek,
paniğe kapılmak.

d.-p çor- 5/1337

d.-p tur 5/0308

d.-p (d.-mögedep) 3/1948

[=3]

devidençig-süreedençig *zf.* Heyecanlı,
telaşlı.

d. 4/1667

[=1]

devig *is.* Peşrev.

d.+in+(deviin) 3/0396

[=1]

devirji- Zıplamak, hırçınlaşmak, yerinde durmamak.

d.-gen+(1)+(devirjeen) 3/3848

d.-p 3/0341

d.-p tur- 3/0313

[=3]

deviş- davış- Koşturmak, koşuşmak.

d.-ip+(devijip-davıjıp) 4/3673

[=1]

devit- maḡnat- Sıçratmak koşturmak.

d.-ıp+(devidip-maḡnadıp)

5/1448

[=1]

dezig is. Tutulmama, ele gelmeme, hız.

d.+i+(dezii) 6/2481

d.+i-bile+(dezii) 4/3712, 4/3735,
4/3802

d.+inden+(deziinden) 1/2264,
1/2295, 1/3276

[=7]

dıdık is. Delik.

d. çokka 5/1482

[=1]

dıgdın- Bacaklarını, dizlerini bükme.

d.-ıp 5/0478

[=1]

dıgı- Tıkmak, koymak.

d.-p ber- 4/0592

d.-p berip olur- 4/0474

[=2]

dıgın- Yenmek, boyun eğdirmek.

d.-mas+(2) 3/5055, 3/5056,
3/5057, 3/5058

[=4]

dıgayın- Oklar atılmak; vızıldamak.

d.-ıp-la+(dıgayınp) tur- 3/1373

[=1]

dün- 1. Kesebilmek, kesmek.

d.-ır+(2)+(dıḡnır) 1/3817

2. Delmek, deşmek, delip geçebilmek.

d.-mas+(2) 1/3930, 1/3975,
1/3977, 1/3978

[=5]

dıka-dıka zf. Çok, çok fazla; güçlü, şiddetli bir şekilde.

d. 1/3207, 1/3431, 1/3365,
3/2295, 3/4891

[=5]

dıl is. Dil.

d.+ın 1/1208, 4/0634

d.+ından 1/1201, 1/1204

*

dıl oskundur- Sözüünü tutmamak.

d. 4/3918

[=5]

dıldığ sf. Dili olan.

d. 2/0834, 3/2077, 3/2078, 4/4400

[=4]

dıldırtkayın- Hışırdamak.

d.-ıp+(dıldırtkayınp) **çıt-**
6/1037, 6/1039

[=2]

dın is. Dizgin.

d.+ın 1/1028, 1/1979, 4/2206,
4/3218, 5/0420, 6/2962, 6/2973

d.+ında 1/0508

d.+ından 4/1309

d.+narın 5/1720, 6/0224, 6/0276

d. (tın)+ımnı 3/2532

d. (tın)+ın 3/2580

d. (tın)+ın 3/2533

[=16]

dıḡ e. Yalnız, sadece.

d. 5/0195, 5/0196

[=2]

dıḡma → duḡma

dıḡna- 1. Dinlemek.

d. 3/4157
d.-ar+(1) 4/3899
d.-arga 3/1355, 3/1708, 3/4252
d.-arımga 3/3888
d.-dım 1/3932, 3/3640, 3/3641
d.-gan+(1)+(dınnaan) 3/0263
d.-gaş+(dınnaaş) 2/0472, 3/0159, 3/2430, 3/2474, 3/3608, 3/3658, 3/4303
d.-p 4/4930
d.-p al- 3/3357
d.-p çıt- 3/0131, 3/0481, 3/2161, 3/2220, 3/2478, 3/2518, 5/1682
d.-p çoru- 3/1352
d.-p kag- 1/3869
d.-p kör- 3/1884, 3/2089, 3/2159, 3/2218, 3/2477, 3/2517, 3/2608
d.-p olur- 4/0805
d.-p or- 4/5220
d.-p tur- 5/0378, 5/1706
d.-vayn olur- 1/3861
d.-vazım 4/2720
2. Duymak, işitmek.
d.-ar+(2) 5/1951
d.-arga 6/2545
d.-arımga-la 5/1821
d.-gaş+(dınnaaş) 1/3437, 3/2420, 5/2567, 6/2532, 6/2554
d.-p 2/0055
d.-p çıt- 6/0392, 6/0397
d.-p çoru- 3/1723
d.-p dıñnap 3/1885, 3/2090
d.-p kag- 3/0482
d.-p olur- 1/2540
d.-y 6/2086, 6/2226, 6/2373, 6/2653, 6/2892
d.-y al- 6/0364
3. Bilmek, öğrenmek, haber almak.
d.-ar+(1) 5/1413, 5/2165

d.-dım 3/3897
d.-dın 4/4493, 6/3510
d.-gan+(1)+(dınnaan) 1/3268, 1/3288, 4/2252, 4/4534, 4/4552, 4/4768, 5/2283, 6/3288, 6/3309, 6/3432, 6/3455, 6/3515, 6/3540, 6/3380
d.-ganıñar+(dınnaanıñar) 5/1960
d.-gan-na+(1)+(dınnaan) 4/2257
d.-gaş+(dınnaaş) 1/3845, 3/1847, 3/1896, 3/2652, 3/2786, 3/3887, 3/3898, 3/4783, 5/1825, 5/1880, 6/2100, 6/2239, 6/2384, 6/2546, 6/2597, 6/2666
d.-p bol- 3/0703
d.-p kör- 5/1955
d.-vaan+(1) 5/1954
d.-vaan+(2) 5/0242, 5/0243
d.-vayn+(2) 5/0445
4. Söz dinlemek, itaat etmek.
d.-ar-la 3/0509
d.-p al- 6/0905
d.-p olur- 6/0942
[=109]
dınnaala- Dinlemek, kulak vermek.
d.-dım 3/3887
d.-p çıt- 3/2609, 6/1038
[=3]
dıñnal- 1. Duyulmak, işitmek.
d.-gaştıñ 4/3099, 4/3929
d.-ıp tur 1/3871
d.-ıp tur- 3/0522
d.-ıp-tır 6/0398
2. Duyulmak, bilinmek.
d.-ı ber- 3/3730
d.-ır+(1) 6/3299
[=7]
dıñnat- Duyurmak.
d.-ırın+(dıñnadırın) 3/3863
d.-kan+(1) 5/1484
[=2]

dıgnır → dun-

dıgnış: dıgnış de- Ani darbe indirmek.

d. 3/0559

[=1]

dıgnıt- Germek.

d.-a+(dıgnızda) ber- 1/3903

d.-ıp+(dıgnızdıp) 1/1813, 1/2876, 1/3942, 1/3945

d.-ıp+(dıgnızdıp) al- 1/2016, 2/1216, 3/1451, 3/1788, 6/0557

d.-kaş 1/1394, 1/1401, 1/3137, 3/1037, 3/4873

[=15]

dıgnıtkıla- Germek, sıkmak, sağlamlaştırmak.

d.-gaş+(dıgnıtkılaaş) 3/4872

[=1]

-Dİr e. -Dİr; bildirme ve pekiştirme yapısı olarak kullanılır (*kelimelere kısa çizgi (-) ile birleştirilerek gösterilir*):

1. Çekimli fiillerden sonra kullanıldığı yerler (-p-tİr yapısı birlikte bir geçmiş zaman yapısı olduğu için burada gösterilmemiştir.):

t. 1/0057, 1/0692, 1/0204, 1/0244, 1/0090, 1/0693, 1/0776, 1/1275, 1/1299, 1/3036, 1/1698, 1/0584, 1/0929, 1/1203, 1/2124, 1/2890, 1/1903, 1/3734, 1/3864, 1/1595, 1/0217, 1/0823, 1/2499, 1/0912, 1/0061, 1/0521, 1/1850, 1/1880, 1/2061, 1/2429, 1/2747, 1/2500, 1/2552, 1/2847, 1/3974, 1/3085, 1/0325, 1/0370, 1/3085, 1/3087, 1/2718, 1/3087, 1/3266, 1/0407, 1/3070, 1/3515, 2/0545, 2/1157, 3/0105, 3/0117, 3/0178, 3/0185, 3/0313, 3/0377, 3/0378, 3/0381, 3/0383, 3/0385, 3/0522, 3/0582, 3/0621, 3/0750, 3/0970, 3/0998, 3/1138, 3/1236, 3/1720, 3/1725, 3/1883, 3/2013, 3/2053, 3/2472, 3/2548, 3/2672, 3/2743, 3/2783, 3/2859, 3/2906, 3/2952, 3/2967, 3/3028, 3/3217, 3/3274, 3/3311, 3/3315, 3/3376, 3/3407, 3/3426, 3/3488, 3/3502, 3/3504, 3/3513, 3/3627, 3/3694, 3/3751, 3/3926, 3/4021, 3/4070, 3/4259, 3/4270, 3/4286, 3/4310, 3/4335, 3/4375, 3/4376, 3/4378, 3/4379, 3/4407, 3/4458, 3/4519, 3/4520, 3/4548, 3/4808, 4/0616,

4/0680, 4/0487, 4/0899, 4/0469, 4/0501, 4/0499, 4/0630, 4/0517, 4/0597, 4/0497, 4/0493, 4/0617, 4/0515, 4/0658, 4/0836, 4/0875, 4/1131, 4/1128, 4/1424, 4/1674, 4/1861, 4/1863, 4/1879, 4/1942, 4/1944, 4/2142, 4/2588, 4/2590, 4/2740, 4/2742, 4/2753, 4/2755, 4/2782, 4/2784, 4/3052, 4/3053, 4/3058, 4/3060, 4/3072, 4/3146, 4/3935, 4/4575, 4/4803, 4/5170, 4/5178, 4/5249, 4/5343, 5/0129, 5/0131, 5/0139, 5/0141, 5/0149, 5/0151, 5/0161, 5/0308, 5/0450, 5/0759, 5/0788, 5/1504, 5/1625, 5/1844, 5/1959, 5/2072, 5/2174, 5/2190, 5/2521, 5/2524, 6/2213, 6/2821, 6/0487, 6/1058, 6/2571, 6/2616, 6/2781, 6/2564, 6/3072, 6/2632, 6/2348, 6/2781, 6/1792, 6/2175, 6/2146, 6/2292, 6/2318, 6/2444, 6/2472, 6/3493, 6/3661

2. İsimlerden sonra kullanıldığı yerler:

t. 1/0225, 1/0318, 1/0322, 1/0395, 1/0467, 1/0520, 1/0297, 1/0867, 1/0922, 1/1208, 1/1216, 1/1239, 1/1246, 1/1229, 1/3580, 1/3582, 1/2506, 1/2526, 1/1565, 1/2455, 1/2456, 1/1059, 1/0290, 1/1467, 1/1384, 1/0468, 1/1392, 1/0645, 1/0244, 1/1209, 1/1217, 1/1273, 1/2986, 1/1226, 1/1230, 1/1247, 1/1965, 1/2632, 1/3032, 1/3215, 1/3479, 1/1541, 1/1280, 1/1198, 1/1315, 1/1552, 1/1976, 1/1296, 1/2583, 1/2779, 1/2432, 1/3003, 1/3680, 1/3681, 1/1334, 1/2394, 1/2437, 1/2442, 1/2471, 1/2593, 1/2793, 1/2967, 1/3878, 1/3930,, 1/2423, 1/2572, 1/3535, 2/0132, 2/0145, 2/0147, 2/0311, 2/0323, 2/0364, 2/0779, 2/0793, 2/0798, 2/0813, 2/0910, 2/0915, 2/0968, 2/0999, 2/1008, 2/1101, 2/1420, 2/1473, 3/0012, 3/0024, 3/0032, 3/0043, 3/0055, 3/0059, 3/0065, 3/0071, 3/0075, 3/0089, 3/0099, 3/0212, 3/0269, 3/0336, 3/0437, 3/0448, 3/0457, 3/0458, 3/0500, 3/0537, 3/0606, 3/0620, 3/0634, 3/0876, 3/0933, 3/0937, 3/0950, 3/1016, 3/1024, 3/1080, 3/1129, 3/1195, 3/1179, 3/1201, 3/1305, 3/1334, 3/1356, 3/1416, 3/1425, 3/1426, 3/1484, 3/1553, 3/1580, 3/1612, 3/1664, 3/1673, 3/1699, 3/1780, 3/1903, 3/1916, 3/2062, 3/2086, 3/2136, 3/2148, 3/2198, 3/2314, 3/2353, 3/2426, 3/2456, 3/2507, 3/2511, 3/2521, 3/2537, 3/2555, 3/2565, 3/2572, 3/2595, 3/2661, 3/2711, 3/2728, 3/2756, 3/2796, 3/3008, 3/3025, 3/3150, 3/3186, 3/3209, 3/3285, 3/3286, 3/3304, 3/3375, 3/3472, 3/3482, 3/3487,

3/3579, 3/3612, 3/3632, 3/3634, 3/3680,
 3/3748, 3/3757, 3/3780, 3/3998, 3/4015,
 3/4066, 3/4158, 3/4161, 3/4241, 3/4261,
 3/4266, 3/4304, 3/4305, 3/4320, 3/4341,
 3/4435, 3/4442, 3/4443, 3/4448, 3/4514,
 3/4602, 3/4617, 3/4620, 3/4621, 3/4664,
 3/4680, 3/4715, 3/4728, 3/4800, 3/4818,
 3/4858, 3/4913, 3/4945, 3/4946, 4/0258,
 4/0263, 4/0302, 4/0131, 4/0205, 4/0232,
 4/0244, 4/0245, 4/0247, 4/0359, 4/0373,
 4/0434, 4/0417, 4/0599, 4/0619, 4/0917,
 4/0944, 4/2116, 4/2781, 4/2856, 4/3762,
 4/1274, 4/1330, 4/1333, 4/1349, 4/1511,
 4/1581, 4/1582, 4/1605, 4/1609, 4/1613,
 4/1633, 4/1637, 4/1647, 4/1795, 4/1846,
 4/1857, 4/1897, 4/1954, 4/2117, 4/2659,
 4/2663, 4/2704, 4/2721, 4/3074, 4/3075,
 4/3083, 4/3084, 4/3106, 4/3460, 4/3547,
 4/3609, 4/3610, 4/4257, 4/4323, 4/4468,
 4/4469, 4/4504, 4/4508, 4/4510, 4/4770,
 4/4917, 4/5064, 4/5106, 4/5219, 4/5322,
 5/0360, 5/0385, 5/0544, 5/0553, 5/0841,
 5/0920, 5/0923, 5/0926, 5/0996, 5/1425,
 5/1440, 5/1458, 5/1461, 5/1471, 5/1508,
 5/1696, 5/1770, 5/1789, 5/2074, 5/2094,
 5/2095, 5/2189, 5/2209, 5/2242, 5/2287,
 5/2288, 5/2289, 5/2319, 5/2513, 5/2528,
 5/2619, 6/0046, 6/0076, 6/1462, 6/0853,
 6/0875, 6/1590, 6/1674, 6/3611, 6/2002,
 6/3655, 6/2764, 6/2783, 6/0059, 6/0134,
 6/0713, 6/0737, 6/0840, 6/0861, 6/1013,
 6/1070, 6/1102, 6/1189, 6/1804, 6/3312,
 6/3328, 6/3341, 6/3387, 6/3478, 6/3546,
 6/0515, 6/0604, 6/0934, 6/1124, 6/0990,
 6/1798, 6/2201, 6/1135, 6/1631, 6/1673,
 6/1589, 6/2050, 6/1927, 6/1928, 6/1936,
 6/1999, 6/2046, 6/2047, 6/2060, 6/2794,
 6/3311, 6/3126, 6/3263, 6/3330, 6/3403,
 6/3480, 6/3514, 6/3356, 6/3430, 6/2891,
 6/3053, 6/2501, 6/2954, 6/3006, 6/3024,
 6/3659

[=572]

dıra- Taramak.

d.-gan+(1)+(dıraan) 5/0937,
 5/0985, 5/1022

d.-p olur- 3/3190, 3/3464, 3/3474

[=6]

dıraanayla- Taramak.

d.-p 4/2377

[=1]

dırba- Kaşımak, sıvazlamak.

d.-p 3/0232

[=1]

dırbaktaş- Tırmalaşmak, tırnaklamak.

d.-ıp+(dırbaktajıp) çıt- 1/1222

[=1]

dırba- suyba- Kaşımak, sıvazlamak.

d.-p kel- 3/0240

[=1]

dırbaş: dırbaş de- İrkilmek.

karak dırbaş deer arazında
 Aniden, ani bir şekilde.

d. 4/1221, 4/1914, 4/1919,
 4/1933, 4/1937, 4/2441, 4/2446, 4/5303

d. (dıvaş) 4/2689, 4/3683, 4/4808

[=11]

dırgak is. Tırmak.

d. 5/1996

d.+ı+(dırgaa) 3/2360

[=2]

dırgaktıg sf. Tırmaklı, tırnağı olan.

d. 4/4000, 4/4531

[=2]

dırgıradı zf. Sessizce, fazla ses
 çıkartmadan.

d. 3/0174

[=1]

dırıgındır zf. "dırt-dırt" diye, "dırt-dırt"
 ses çıkararak.

d. 3/2505

[=1]

dırıjaş dırıjaş zf. Hiddetli, öfkeli bir
 şekilde.

d. 4/0454

[=1]

dış is. Dinlenme.

d.+ıı+(dıııı) 3/2454, 3/4393

[=2]

dıştan- Dinlenmek.

d. 3/4393

d.-gaş 3/1985
d.-urım 3/2460
d.-ip al- 3/1236, 3/1984, 3/2454
d.-ip tur- 5/1148
d.-ip 1/2312, 1/3307, 1/3802, 6/2336
d.-ır+(2) 1/2816, 2/0385
d.-ır ujurlug 2/0517
 [=14]
dıştandır- Dinlendirmek.
d.-ip al- 3/0750, 3/1613, 3/3926, 3/4548
 [=4]
dıştıg is. Dinlenme.
d. 1/2816
 [=1]
dıt is. Melez ağacı.
d. 3/3551, 3/3558, 6/1190
d.+ın+(dıdın) 6/3572
d.+tan 2/1433
d.+tıg 1/1732, 1/1775, 1/1779, 1/1789, 1/1830, 4/0803, 6/1202
 [=12]
dıt- Ditmek.
d.-payn tur- 6/0042, 6/0113
 [=2]
dıtçık is. Melez ağacı, küçük melez ağacı.
d.+tıg 6/1845
 [=1]
dıvaş: dıvaş de- → dırbaş
dıvıla- Huysuzluk etmek, tepinmek.
d.-ar 2/0415
d.-p 4/5347
 [=2]
dıyıradı zf. Kütürdeyerek, çatırdayarak.
d. 3/1498
d. (dayıradı) 3/1096, 3/2214
 [=3]

didim sf. Cesur, gözü pek, yiğit.
d. 3/4025
 [=1]
didin- Cesaretlenmek, cesaret etmek.
d.-ip+(dittip) 4/0990
d.-mes-daa 5/2074
 [=2]
didirt- Söyletmek, bildirmek, haber iletmek.
d.-ip 3/2768
 [=1]
diig is. Sincap.
d.+niğ 1/0054, 1/0070
 [=2]
diize is. Fincan tabağı, küçük tabak.
d.+de 1/2904
 [=1]
diji is. İlik, halka.
d.+zin 6/3156, 6/3164, 6/3167
 [=3]
dil- Dilmek, kesmek.
d.-er+(1) 6/0890
 [=1]
dildir- Kestirmek.
d.-ip tur- 6/0892
 [=1]
dile- 1. Dilemek, istemek.
d.-er+(1) 3/1688
d.-er+(2) 2/0640
d.-geş+(dileeş) 3/3863
d.-p 1/1543, 3/0924, 3/1665, 3/1666, 3/1680, 3/3862, 3/3991, 6/2502, 6/1234, 6/1240
d.-p çıt- 4/0501, 6/2202
d.-y ber- 4/0633
 2. Aramak.
d.-eli 3/0269
d.-er+(2) 2/0643, 6/3100

d.-gen+(2)+(dileen) 6/1322,
6/1369, 6/1413

d.-geş+(dileeş) 3/3134, 3/3138,
6/3346, 6/3506

d.-p 1/2660, 2/0249, 3/0209,
3/0408, 5/1810, 6/0955, 6/3245, 6/3280,
6/3424, 6/3601

d.-p dilep 2/0256

d.-p çor- 6/3283, 6/3350, 6/3426,
6/3509, 6/3603

d.-p kel- 5/1813

d.-p tur- 3/0180, 4/2283, 5/1811

d.-y ber- 3/3201, 6/1266

d.-y diley 5/1893

[=49]

dilegzin- Aramak, araştırmak.

d.-ip 5/2344, 6/0964

d.-ip tur- 3/0188

[=3]

dilen- Aramak.

d.-ip 6/0956

[=1]

dilet- Aratmak.

d.-ip+(diledip) tur- 5/1921

[=1]

dilgi is. Tilki.

d. 2/0807, 3/4309, 5/2633, 5/2683

d.+niş 1/0055, 1/0068, 3/0945,
3/0988, 3/1071, 3/1391, 3/1476, 3/2810

d.+zin 3/2826

*

**börüden kök, dilgiden kızıl →
börü**

d. 5/0359

[=14]

diñmire- Gürlemek.

d.-gen+(1)+(diñmireen) 6/2382

d.-gen+(2)+(diñmireen) 1/2541,
2/1162

d.-p 5/0375

[=4]

dip is. Kıta, anakara; yer, yeryüzü.

d. 2/0005, 5/0376, 5/1311

d.+te 3/0702

d.+ti 2/0688, 5/0371

d.+tiş 2/1153, 4/0384

[=8]

dirgel- Kaplanmak, bürünmek.

d.-ip kel- 1/2339, 3/4829

[=2]

dirgeş- Toplaşmak, birleşmek.

d.-ip+(dirgeşip) kel- 3/1966

[=1]

dirgis- Diriltmek, hayat vermek.

d.-erge+(dirgizerge) 6/3172

d.-eriş+(dirgizeriş) 3/4127

d.-ip+(dirgizip) 1/1542, 1/2909,
1/3477

d.-ip+(dirgizip) al- 2/1533,
3/0607, 3/0632, 6/3123, 6/3215

d.-ip+(dirgizip) ap bol- 3/0612

d.-ip+(dirgizip) ber- 1/3472

d.-ip+(dirgizip) kel- 5/1985

d.-ipkey+(dirgizipkey) 1/1548

d.-ken+(1) 3/3776

[=15]

dirig is. Diri, canlı.

d. 1/3456, 1/3482, 1/3489,
1/3496, 2/0078, 2/1552, 2/1553, 2/1591,
3/3013, 3/3199, 3/3871, 4/4507, 6/0682

[=13]

dirigayın- Gürültü etmek, sesi çıkmak.

d.-ip+(dirigayınip) 6/2098

d.-ip-tır+(dirigayınıptır) 1/2542

[=2]

diril- Dirilmek, canlanmak.

d.-ip-daa+(dirlip) bol- 3/0618,
4/2495

d.-ip+(dirlip) kel- 5/1986,
6/0632

d.-ip+(dirlip) ünüp tur- 6/2906

d.-ir-daa+(dirliir) 3/1114

[=6]

dirile- Uğuldamak, gürüldemek.

d.-p 6/2382

[=1]

dirt- Söyletmek, haber verdirmek.

d.-ipken 6/0138

[=1]

dirtiledir *zf.* Gürültüyle, gürleterek.

d. 3/1144

[=1]

dis *is.* Diz.

dis bajınga/dis kırınga Dizler
üzerinde.

d. bajınga 6/2259

d. kırınga 6/1131, 6/1469,
6/2111, 6/2401, 6/2686

[=6]

diskek *is.* Diz.

d.+im+(diskeem) 2/1554

d.+in+(diskeen) 2/1286

d.+inde+(diskeende) 2/0460

d.+inge+(diskeenge) 6/1175

d.+iniñ+(diskeeniñ) 3/3097

*

diskek karaa Diz kapağı.

d.+dan 1/3556

[=6]

diş *is.* Diş.

d.+i+(diji) 6/0127

d.+i-bile+(diji) 4/0935, 4/5398

d.+im+(dijim) 6/0179

d.+in+(dijin) 4/4209, 5/2014

d.+inde+(dijinde) 4/2043,
4/2046, 4/2056, 4/2059, 4/2147, 4/2150

*

dag diş → dag

d.+in+(dijin) 1/3200, 1/3421,
3/1096, 3/1498, 3/2214, 3/4900, 4/4211

udurgu diş Ön diş, ön dişler.

d.+in+(dijin) 3/4898

[=20]

diş- Konuşmak, söyleşmek.

d.-keş 3/0202, 3/0204

d.-i+(diji) ber- 5/1845, 5/2233

d.-ip+(dijip) 1/1221, 1/3681,
1/3865, 1/3909, 1/3966, 2/1165, 2/1174,
2/1175, 3/0114, 3/0158, 3/1025, 3/1426,
3/1437, 3/1910, 3/1920, 3/1962, 3/2079,
3/2601, 3/2942, 3/3069, 3/3071, 3/3076,
3/3083, 3/3103, 3/3127, 3/3141, 3/3187,
3/3896, 3/4448, 3/4471, 4/0834, 4/0836,
4/2765, 4/3053, 4/4848, 5/0376, 5/0385,
5/1709, 5/1879, 5/2026, 5/2238, 5/2242,
6/1376, 6/2047, 6/1420, 6/1928, 6/2737,
6/3367, 6/3526

d.-ip-daa+(dijip) tur- 3/2735,
4/2187

d.-ip+(dijip) kel- 4/2070, 4/2082

d.-ip+(dijip) olur- 3/1722,
3/2160, 3/3078, 4/0853, 4/3041, 4/4745,
4/4829, 5/2088

d.-ip+(dijip) or- 3/2166

d.-ip+(dijip) tur- 3/1440, 3/2088,
3/2092, 3/2163, 3/2225, 3/2488, 3/2524,
3/2620, 3/3231, 4/0876, 4/3692, 4/3548,
4/4872, 4/4965, 5/1856

d.-ir+(1)+(dijir) 6/3442

d.-irleri+(dijirleri) 3/1357

d.-ken+(1) 1/3020, 6/2236

d.-kenner 1/1209, 1/1217,
1/1247, 1/2046, 3/1756, 3/1782, 3/1902,
5/0680

d.-keş 3/0179, 3/0212, 3/0224,
3/0237, 3/0718, 3/2422, 3/2681, 3/3064,
3/3612, 5/1832, 5/2209

d.-keştiñ 4/2576

[=106]

diştig *sf.* Dişli, dişli olan.

d. 3/0301, 5/2665, 5/2667

[=3]
dittik- Cesaretlenmek, yüreklenmek.
d.-peyn 5/0522
 [=1]
dize *zf.* Art arda, birbiri ardından, sıra sıra, sırayla.
d. 1/0081, 1/3593, 1/3594, 1/3613, 1/3614, 1/3638, 3/0757, 3/1245, 6/1004
 [=9]
dizeele- Buğralar dizleri üzerinde saldırmak, boğuşmak.
d.-p al- 2/0823
 [=1]
dizeeleş- Buğralar dizleri üzerinde dövüşmek, boğuşmak.
d.-i+(dizeeleji) ber- 4/3681
d.-ip+(dizeelejip) 1/3251, 1/3766
d.-ip+(dizeelejip) tur- 1/2211
 [=4]
doja- Donmak, buz tutmak.
d.-gan+(2)+(dojaan) 1/1429, 1/1649
 [=2]
dokpak *sf.* Kulağı kesik.
d. 5/0966
 [=1]
doktaa- Durmak, duraklamak.
d. 4/4517
d.-ar+(2) 3/1293
d.-p+(doktaap) 3/2075, 6/1948, 6/3033
d.-vas+(2) 3/0373
d.-vayn-daa 6/2967
 [=7]
doktaal *is.* Karar.
doktaal çok, doktaal çokka *zf.* Durmadan, durmaksızın, ara vermeden.
d. çok 2/0986, 3/1534, 3/2339, 5/0530, 6/2128, 6/2185, 6/2277, 6/2425, 6/2487, 6/2623, 6/2713

d. çokka 5/2380, 6/2328, 6/2566
 [=14]
doktaat- Durdurmak, ara vermek.
d.-ip+(doktaadıp) al- 4/3541
d.-ip+(doktaadıp) tur- 4/3486
 [=2]
doktar *is.* Engel, mânîa.
d.+ı-daa 3/5057
 [=1]
doktar-moondak *is.* Engel, engeller, mânîler.
d. 2/1350
 [=1]
dokulçak *sf.* Yuvarlak, daire şeklinde.
d. 2/0577, 3/0895, 3/4624, 5/0015, 6/2918
d. (doğulçak) 6/1716
d. (dökülçek) 1/2136, 1/2174
 [=8]
dol- Dolmak, dolu olmak, bir yerde pek çok şey ya da kimse toplanmak.
d.-gan+(1) 1/1621, 3/4209, 3/4210, 3/4211, 3/4212, 3/4213
d.-gan+(2) 3/1633, 3/1634, 3/2542, 3/3962
 [=10]
dolagay *is.* Dağ başları, doruk, zirve.
d.+nı 5/0095, 6/3280, 6/3347, 6/3355, 6/3424, 6/3429, 6/3507, 6/3513, 6/3601
 [=9]
doldur *zf.* Dolu, tam dolu, dolu olarak.
d. 1/1134, 1/2854, 3/2925, 3/4659, 4/0472, 4/0538, 4/0590, 5/1658
 [=8]
dolga- Döndürmek, çevirmek.
d.-y 3/2129, 3/2132
 [=2]
dolgak *is.* Kıvrım, büküm, halka; bobin, makara.

bajının dolgaa çazılbaan Küçük, yaşı küçük, deneyimsiz, toy.

d. 1/0403

[=1]

dolgan- Dolanmak, dönmek, etrafını dolanmak.

d.-gan+(2) 4/1316, 6/3280, 6/3347, 6/3355, 6/3424, 6/3429, 6/3507, 6/3513, 6/3601

d.-gay 3/1977

d.-ıp 2/0576

d.-ıp al- 3/2004

d.-ıp çet- 3/0894, 3/4623, 6/1715, 6/2917

d.-ıp kel- 3/2003

d.-ır+(1) 3/0701, 3/1893

[=19]

dolganış- Dolanmak, dolaşmak, birbirlerinin etrafında dönüp dolaşmak.

d.-ıp+(dolgançıp) 3/4100

[=1]

dolgandır *zf.* Etrafınca, çevresince; etrafını dolanarak.

d. 1/1224, 1/1927, 1/1972, 1/2134, 1/2172, 1/2524, 2/1048, 2/1438, 3/1973, 3/2041, 3/2976, 3/3414, 3/3419, 3/4441, 4/1322, 4/1342, 4/2369, 4/3112, 4/3502, 4/4398, 5/0095, 5/0219, 5/1326, 6/1947, 6/2073, 6/2561, 6/2604

[=26]

dolgat- Doğurmak üzere olmak, doğum sancısı çekmek.

d.-ıp+(dolgadıp) 1/2519

d.-ıp+(dolgadıp) çıt- 1/0310, 1/0318, 1/0322, 1/2485

d.-ırda+(dolgadırdı) 1/0308, 1/0319

d.-kan+(2) 1/0306

[=8]

dolgay *sf.* Eğri, bükülmüş.

d. 1/1485, 1/2896

[=2]

dolu I. *is.* Dolu, çok.

d. 3/2779, 6/0410

[=2]

dolu II. *is.* Dolu (yağış).

d. 3/4831, 4/2838, 6/2841, 6/2879

[=4]

dolu-çaaşkın *is.* Dolu, yağış.

d. 4/2303

[=1]

dolu-tuman *is.* Dolu ve sis, pus.

d. 4/3358

[=1]

dom-sagaan → **dom-şagaan**

dom-şagaan: **em-şagaan** **dom-şagaan** **o't** İlaç, ot, kocakarı ilacı.

d. 1/0539, 1/0544, 3/0594, 3/3722

d. (d.-sagaan) 1/2712, 1/2921, 1/2933, 1/2944, 5/1133, 5/1172

[=10]

domak *is.* Konuşma, söz, ifade.

d. 4/3832

[=1]

domaktan- Konuşmak, söylemek.

d. 4/0906, 4/3902

[=2]

dombu *is.* Çaydanlık.

d.+dan 4/2485, 4/4066

d.+ga 5/0300, 5/1038, 5/1139

d.+zunga 2/0589

[=6]

domçugay *is.* Şifacı, şifalı otlarla tedavi yapan kişi.

d.+nıı 3/3722

[=1]

domna- Şifalı otlarla tedavi etmek; büyü yapmak; iyileştirmek.

d.-p 4/0342

d.-p tur- 4/0325

d.-y 1/3673, 3/3279, 3/3294,
4/5082, 6/3148

[=7]

domuḡayın- Yanıp sönmek, aydınlanıp
kararmak.

d.-ıp+(domuḡaynıp) 3/2059,
3/2065

[=2]

doḡ I. sf. Don, donmuş, buz tutmuş.

d. 1/1577, 1/2642, 4/2673,
5/1373, 6/0280, 6/1748

[=6]

doḡ II. is. Düşüm, kördüğüm.

d. 1/0559

[=1]

doḡ- Donmak.

d.-mas+(2) 3/0593, 3/2693,
3/3119

d.-up-daa bol- 3/0605

[=4]

doḡga is. Testi.

d. 2/0497, 2/1566, 3/2032

d.+da 1/1974, 2/0498, 3/2014,
6/1870, 6/1972

d.+zın 3/2018, 3/2028, 6/1878,
6/1892, 6/1895

[=13]

doḡḡayındır zf. Eğilerek, başını önüne
eğerek.

d. 5/0387

[=1]

doḡgay- Eğilmek, bükülmek, meyletmek.

d.-a düş- 1/3567, 1/3600, 1/3624,
1/3667, 2/0396, 3/1026, 3/1442, 3/1783,
3/3238, 3/3272, 3/3291

d.-a kel- 1/2681

d.-ıp 5/0941

d.-ıp al- 1/3346

d.-ıp çıt- 5/0483

[=15]

doḡgayt- Eğmek.

d.-ı sop kag- 3/4331

[=1]

doḡgaytı zf. 1. Yüzüstü, yüzükoyun.

d. 3/2072

2. Doyana, kanana kadar (yemek,
içmek).

d. 4/2367, 4/4750, 6/2831

3. Tümüyle, her şeyiyle, eksiksiz
olarak (anlatmak).

d. 4/5417

4. (*doḡgaytı bas-*) Baş eğdirmek,
kazanmak, yenmek.

d. 4/1783

[=6]

doḡgaytır zf. Yüzüstü, yüzükoyun.

d. 2/1411, 3/0586

[=2]

doḡgulçak → dokulçak

doḡgurak is. Sustalı bıçak, çakı.

d. 5/2507

[=1]

doḡgurladı zf. Takır tıkr ederek; geyik
gibi yürüyerek.

d. 5/0906

[=1]

doḡna- Düşümlemek, bağlamak.

d.-gaş+(doḡnaaş) 1/0559

d.-p kag- 4/5324

d.-y ber- 4/5314

[=3]

doḡna- bağla- Düşümleyip bağlamak.

d.-p kag- 4/0121, 4/2196, 4/2528

[=3]

doḡnug sf. Düşümlü, bağlı.

d. 3/0557

[=1]

doḡnuk: ölüḡ doḡnuk Kördüğüm.

d.-bile 4/0120, 4/2196, 4/2207,
4/2528

[=4]
doğnuktug *sf.* Düğümlü, bağlı.
d. 6/1849
 [=1]
doonak: ölüg doonak → doğnuk
d.-bile 4/5314
 [=1]
doora 1. *zf.* Enine, yatay, yatay olarak.
d. 3/2902, 4/4094, 4/5382, 6/3061
2. *zf.* Çapraz, çaprazlamasına.
d. 2/0853, 5/1843, 5/2197
3. *sf.* Şaşı.
d. 5/0967
4. *is.* Düz, yatay.
d.+nuğ 3/5057
 [=19]
doora- Doğramak.
d.-p tur- 5/2203
 [=1]
doorazından *zf.* Yan tarafından, yanlamasına.
d. 3/2256
 [=1]
doorbaş is. Kütük, tomruk.
d. 4/4712
 [=1]
doorzu is. Dip, alt.
d.+nda 4/3562
d.+ndan 4/3069
d.+nga 4/3265, 4/3363, 4/3374
 [=5]
doos- Bitirmek, tamamlamak.
d.-kan+(2) 5/1539
 [=1]
dooza *zm.* Hepsi, tümü, bütünü; hep, bütün.
d. 3/0887, 3/1701, 3/2681, 3/4348, 5/1211, 5/1226, 6/1462, 6/3584

d.+vıstı 1/2515
d.+zı 4/2437
d.+zın 1/3637, 4/5051, 4/5321
d.+zında 4/4201
d.+zinga 3/0885
 [=15]
doozul- Bitmek, tamamlanmak, sona ermek.
d.-bas+(2) 2/1232, 2/1638
d.-gan+(2) 2/1235
d.-ganda 1/2401
d.-up+(doostup) 2/1644, 2/1645
d.-up+(doostup) kör- 4/0973, 4/1576, 4/1781, 4/4540
 [=10]
doozun is. Toz.
d. 1/2869, 3/4749, 4/4352, 4/4356, 4/4394, 5/0662, 5/0671
d.+ga 4/4378
d.-na 6/1320, 6/1367, 6/1411
d.+nuğ 4/4395
d.+u 1/2871, 1/2873, 2/1177, 4/1517, 4/1701, 4/1959, 4/4312, 4/4392, 6/1899, 6/1925, 6/1932, 6/1934, 6/2013, 6/2044, 6/2051, 6/2054
d.+u-dur 3/2062
d.+un 4/1490, 4/1496, 4/4630
d.+undan 5/2649
d.+undan-daa 5/2652
 [=34]
doozun-dovurak is. Toz toprak, toz bulutu.
d. 2/0445, 3/2057
 [=2]
doozunna- Toz kaldırmak, toz bulutu oluşturmak.
d.-p 4/1490
 [=1]
doozunaldır *zf.* Tozutarak, tozu dumana katarak

d. 3/0368
[=1]
doozunnat- Tozutmak, toz kaldırmak.
d.-ıp+(doozunnadıp) 4/1496
[=1]
doozunnug *sf.* Tozlu, toz duman içinde.
d. 6/1932, 6/1934, 6/2051, 6/2054
[=3]
dopçu *is.* Tuva geleneksel kıyafetine özgü yuvarlak düğme.
d. 1/3906
d. (doşpu) 2/0951
[=2]
dopçu- Vurmak, çarpmak, darbe indirmek.
d.-p kag- 6/1550
[=1]
dopçugula- Vurmak, çarpmak, darbelemek.
d.-p kag- 6/1566, 6/1580
[=2]
dopçula- Yakınlaştırmak.
d.-y 5/1633
[=1]
dopçulug *sf.* Düğmeli.
d. (doşpulug) 5/0354
d. 3/0022, 3/0432, 3/0484, 3/0602, 3/3162, 3/3616, 3/4463, 5/0502
[=9]
dop-doraan *zf.* Hemen, çabucak, hızlıca.
d. 1/0823, 1/2230, 3/2236
d.-na 4/2471, 6/0173
[=5]
dopurjak: dopurjak kımçı Kısa saplı bir kamçı.
d. 1/0526, 1/1433, 1/1468, 2/0435, 2/1062, 5/0338, 5/2620
d. (dopurzak) 3/4012, 6/0057, 6/1461, 6/1548, 6/1564, 6/1579, 6/3147
d. (dovurzak) 4/0093

[=15]
dopurzak → dopurjak
dora I. *zf.* Kötü, daha kötü, daha fena.
d. 5/2034, 5/2624
[=2]
dora II. *is.* Ev etrafındaki yığıntı.
d.+zın 6/0393
d.+zından 3/0217
[=2]
doraan *zf.* Hemen, derhâl.
d. 1/0691, 3/4172, 4/4771
d.-na 1/0143, 1/0572, 3/3730, 5/1171, 6/0399, 6/0414, 6/0968
[=10]
doraan-daaraan *zf.* Hemen, derhâl, acele.
d. 4/3621
[=1]
dordum I. *sf.* Saf ipekten yapılmış.
d. 1/0445, 2/0344, 6/0018, 6/1449, 6/3222, 6/3223
[=6]
dordum II. *sf.* Sepilenmiş deve derisi, bu deriden yapılmış.
d. 1/0433
[=1]
dort *zf.* Düz, doğru.
d. 6/3060
[=1]
doruk- Büyümek, gelişmek.
d.-up+(dorugup) kel- 2/1301
[=1]
dorum *is.* İki yaşında deve yavrusu.
d. 4/2641, 4/2649, 4/2656, 4/2658, 6/3279, 6/3283, 6/3344, 6/3351, 6/3422, 6/3504, 6/3599
[=11]
doruun *sf.* İyi, oldukça iyi, yeterli.
d. 6/2198, 6/2345, 6/2505
[=3]

dorzuk *is.* Kalçanın alt kısmından dize kadar olan bacak bölümü.

d. 3/4139

d.+un+(dorzuun) 5/0416,
5/1843, 5/2605, 6/2977

[=5]

dos- Karşısına çıkmak, yoluna çıkmak, yolunu kesmek, durdurmak.

d.-a+(doza) 3/0810, 3/2252,
3/3469, 3/3981, 3/4033, 3/4578

d.-pagar 3/2851

d.-up+(dozup) 5/2611

[=8]

doskaar *is.* Fıçı.

d. 6/2830

d.+ı-bile 5/1617, 6/2830

d.+ı-bile-daa 5/1699

[=4]

dostur- Yerleştirmek, durdurmak, koymak, bırakmak.

d.-gaş 3/3736

[=1]

doş *is.* Buz.

d. 1/1577, 1/2642

d.+un+(dojun) 3/2720, 6/2558

[=4]

doşka *is.* Börkün tepesindeki püskül, düğme.

d.+zı 1/0448, 1/1628, 1/1646,
2/0348, 3/0323

d.+zında 3/4833

d.+zınga 3/4825, 3/4837

[=8]

doşkun *sf.* 1. Acımasız, sert, gaddar.

d. 5/0725

2. Vahşi, yabani, azgın.

d. 4/0081, 4/0138, 4/1052,
4/4387, 4/4397, 5/0824, 5/2733

*

doşkun kara ça Büyük ve sıkı yay.

d. 5/0347, 5/1397, 5/1459,
5/1462, 5/1727

[=14]

doşpulug → **dopçulug**

doştug *sf.* Buzlu.

d. 6/2560

[=1]

dovuk *is.* Diz kapağı.

d. 3/2059, 3/2846, 3/2871,
3/4139, 5/0383, 5/2036, 6/1748, 6/2000,
6/2007, 6/2977

d.+ka 6/0280

d.+u+(dovuu) 4/2762, 4/2786,
4/2826, 4/3991

[=15]

dovuk-dorzuk *is.* Diz ve kalçaya kadar olan üst kısmı.

d.+u+(d.-dorzuu) 3/0549

[=1]

dovurak *is.* Toprak.

d. 1/1228, 3/3239, 3/3272,
3/3291, 6/0680, 6/3159

d.+ı+(dovuraa) 1/1230, 3/4295,
4/1101, 4/1474, 5/0186

d.+ın+(dovuraan) 2/1013,
2/1015, 3/0368, 4/0674, 4/0693, 4/0742,
6/2122, 6/2267, 6/2419, 6/2612, 6/2700

d.+ınga+(dovuraanga) 4/3592

d.+ka 3/2075

[=24]

dovurak-doozun *is.* Toz toprak, toz bulutu.

d.+u 6/0681

d.+unga 1/0493, 1/2243, 1/2670,
1/3255, 1/3776, 5/1739

[=7]

dovurzak → **dopurjak**

doy *is.* 1. Toy, şenlik, kutlama.

d. 2/1235

d.+u 2/1645, 3/2537
d.+un 2/1233, 2/1639
 2. Toy yemeği.
d.+un 3/2566, 5/2203
 [=7]
doy-dooramçı *is.* Toyda, bayramda yenilen yemek.
d.+dan 5/1567
d.+zın 5/1572
 [=2]
doyla- Toy düzenlemek, kutlama yapmak.
d.-ar-dır 3/3513
d.-p turup ber- 2/1233
d.-p tur- 2/1639
 [=3]
doyt *is.* Yansıma söz.
d. kıldır 3/4834
 [=1]
doytuḡayın- Aksamak, aksak yürümek.
d.-ıp+(doytuḡaynıp) 4/0553
d.-p doytuḡaynıp 4/0441
 [=2]
dozula- şirile- Deriyle kaplamak ve vernikleyip parlatmak.
d.-p tur- 6/0100
 [=1]
dozuḡayın- Parıldamak.
d.-ıp+(dozuḡaynıp) 5/0579
 [=1]
dozuḡayındır *zf.* Parlayarak, ışıldayarak.
d. 4/2673
 [=1]
döge- Isıtmak.
d.-p 5/1292
d.-p dögep 3/0174
 [=2]
dögelen- Isınmak.
d.-ip 3/0171

[=1]
döger- Bitirmek, tamamlamak.
d.-ip 2/0693, 5/2124
d.-ip kag- 3/2451
d.-ip tur- 5/1488, 5/2544
 [=5]
dögere *zm.* Hepsi, tamamı, tüm, bütün.
d. 1/3099, 4/1600, 6/0312
d.+zin 2/1217, 4/3858, 4/5237, 5/1556
 [=7]
dögerin- Yola hazırlanmak, hazır olmak.
d.-geş 5/1797
d.-ip+(dögernip) 5/1504
 [=2]
dögerttin- Hazırlanmak, hazırlık yapmak.
d.-ip 1/0858
d.-ip al- 1/0853
d.-ip tur- 1/0857
 [=3]
dögey *sf.* Kör, küt, keskin olmayan.
d. 3/0178
 [=1]
dögü- Yaşlanmak, yaş almak.
nazı döğü- Yaşlanmak.
d.-p 3/0008, 3/0079, 3/0916, 3/4511
 [=4]
döje- Döşemek, sermek.
d.-geş+(döjeeş) 3/2923
d.-p 3/0666
 [=2]
döjek *is.* Döşek.
d. 1/3979, 3/3043, 3/3111, 6/1343, 6/1390, 6/1434
d.+in+(döjeen) 3/3704, 3/4394
d.+ten 5/1560
 [=9]

döjel- Döşenmek, yere yayılmak.

d.-gen+(2) 2/0090

d.-gen-dir 5/1625

[=2]

döjen- Yaymak, sermek.

d.-geş 2/0521, 3/0764, 3/3940, 3/4556

d.-ip 2/0382

[=5]

dökülçek → dokulçak

döküldüreneyin- Değirmi bir şey yuvarlanmak, yuvarlanır gibi hızla ilerlemek.

d.-ip+(döküldüreneyinip) 1/1955

[=1]

dölem *sf.* Yüksek, büyük; yüksek kısım, tepe.

d. 3/0533, 3/4563

[=2]

dölem-döstek *is.* Yüksek yer, tepe yer.

d. 3/5023

d.+indive+(d.-dösteendive)

3/3065

d.+inge+(d.-dösteenge) 3/4205

[=3]

dölemne- Yüksek bir yere çıkmak.

d.-p 3/1651

[=1]

dömey 1. *is.* Aynı, benzer.

d. 3/0326, 3/1339, 3/1354, 3/3396, 3/3397, 4/2036, 4/3295, 4/3296, 4/3340, 4/3341

d.+i 3/0651

d.-le+(dömeyle) 3/0236, 3/0237, 4/2034

2. *sf.* Aynı, benzer.

d. 4/2838,

3. *zf.* Aynı, aynı şekilde.

d. 3/0887, 3/4129, 4/3931

d.-daa 4/5127

d.-le+(dömeyle) 1/2442,

[=20]

dömeyleş- Benzeşmek, aynı olmak.

d.-pes+(2) 2/0878

[=1]

dömürert- Kısaltmak.

d.-i 1/3227, 1/3231

t.-i (tömürert-) 1/2652

[=3]

dömüyt- Kısaltmak, çekmek.

d.-ü 3/1924

[=1]

dönen *sf.* Dört yaşındaki hayvan.

d. 1/0456, 2/0330, 2/1172, 3/0298, 4/3857, 5/0334, 5/2009, 5/2296, 5/2303, 6/0053

d. (hunan-dönen) 4/0953, 4/0987

[=12]

dön *is.* Tümsek, tepecik.

d.+ge 1/3799

d.+nün 3/4113

[=2]

dön-döstek *is.* Yüksek yer, tepe, tepecik.

d. 4/3703

[=1]

döngelik *is.* Tümsek.

d. 4/1834

d.+ter 1/1180

d.+terde 4/2255

[=3]

döngeliktiğ *sf.* Tümsek yer.

d.+ler+(döngelikterlig) 1/1179

[=1]

döngeytir *zf.* Tamamen, sonuna kadar.

d. 5/1556

[=1]

döngülçekten- (Boğa) başını sallamak.

d.-ip 2/1172

[=1]
döngür *sf.* Boynuzsuz ya da kısa boynuzlu.

d. 3/3407, 4/1833, 6/1344, 6/1391, 6/1435

[=5]

dönmek *is.* Uyluk, kalça.

d.+i+(dönmee) 6/2112, 6/2260

d.+im+(dönmeem) 6/1911

d.+in+(dönmeen) 6/2190, 6/2333, 6/2334, 6/2490

d.+ini+(dönmeeni) 1/0509, 1/2135, 1/2173, 2/0459, 6/2402, 6/2687

[=13]

döo 1. *zm.* O, şu; işaret zamiri.

d. 1/1271, 1/1346, 1/2984, 4/2042, 4/2054, 4/2063, 4/2076

d.+düve 3/1925

2. *sf.* O, şu; işaret sıfatı.

d. 1/3739, 2/0789, 3/4173, 3/4816, 3/4866, 4/1595, 4/1898, 4/1922, 6/1775, 6/2871, 6/3190, 6/3551

[=20]

döp döp Yansıma söz (yağış için).

d. kıldır 3/4830

[=1]

dör *is.* **1.** Çadırdaki başköşe, saygıdeğer kişilerin oturduğu yer.

d. 4/3038, 5/0974

d.+de 2/0584, 5/1067

d.+je 3/3194

d.+ü-bile 4/4719

d.+ün 6/0838

d.+ünde 4/4833

d.+ünden 6/0922, 6/1111

d.+ünün 4/2858, 4/2933, 4/3008

2. Evin kapıdan ya da ağılın giriş kısmından uzaktaki yerleri.

d.+ü 1/2655

d.+ü-bile 1/2559

*

dör baji → **dör 1.**

d. baji 4/0643

d.+nün baji 4/2218

d.+ünün baji 4/4056

[=18]

dörbelçin *sf.* Kare, dört köşe, kare şeklinde.

d. 1/0125, 1/0352, 1/0365, 1/0392, 1/0897, 1/1623, 1/1627, 1/1631, 1/1634, 1/1642, 2/0359, 2/0586, 2/1545, 3/0051, 4/0040, 4/2191, 4/2209, 4/2219, 4/4057

[=19]

dörbelçinnep *zf.* Dört köşe, dörtgen şeklinde.

d. 2/0327, 5/0335, 6/0054

[=3]

dörbün *sf.* Dört.

dörbün çük Dört yön.

d. 1/2301, 1/3382

[=2]

dörgünek *is.* Ağaçlık alan, koru.

dörgünek bolgan kuduruk Gür tüylü kuyruk.

d. 2/0218

[=1]

dört *sf.* Dört.

d. 1/0897, 1/1626, 1/1634, 1/1642, 1/2409, 1/2652, 1/2937, 1/3095, 1/3097, 1/3226, 1/3230, 1/3338, 1/3644, 1/3650, 1/3697, 1/3733, 1/3733, 1/3749, 1/3758, 1/3762, 1/3833, 2/0161, 2/0482, 2/0584, 2/0786, 2/0792, 3/1111, 3/1924, 3/2152, 3/4069, 3/4074, 3/4451, 4/0760, 4/0919, 4/1483, 4/2192, 4/2208, 4/2835, 4/2837, 4/2919, 4/2921, 4/2994, 4/2996, 4/3972, 4/3987, 5/0035, 5/0043, 5/0060, 5/0158, 5/0205, 5/0673, 5/0911, 5/0919, 5/0971, 5/1078, 5/1087, 5/1218, 5/1295, 5/1367, 5/1395, 5/1406, 5/1416, 5/1422, 5/1443, 5/1472, 5/1520, 5/1524, 5/1533, 5/1842, 5/1857, 5/1858, 5/1926, 5/2051, 5/2109, 5/2188, 5/2212, 5/2214, 5/2286, 6/2212

d.+ü 1/3336, 1/3539
d.+ünger 1/3334, 1/3532
 [=83]
dört-davan *is.* Eller ve ayaklar.
d. 5/0477
 [=1]
dört-dayak *is.* Eller ve ayaklar.
d. 5/0482
 [=1]
dört dayakta- Eller ve ayaklar üzerinde durmak, bu şekilde ilerlemek.
d.-p 6/1089
 [=1]
dört-dayaktadır *zf.* Dört ayak üzerinde.
d. 6/1084
 [=1]
dörtelee Dört kişi, dört kişi birlikte.
d. 5/2109
 [=1]
dörteleen Dört kişi, dört kişi birlikte.
d. 1/3749, 5/1794
 [=2]
dörten *sf.* Kırk.
d. 3/0753, 3/0760, 3/0769, 3/1241, 3/1248, 3/1256, 3/3929, 3/3937, 3/3947, 5/0913, 5/0937, 5/0970, 5/1077, 5/1085, 6/1372, 6/1372, 6/1383, 6/2525, 6/2526, 6/2527, 6/2543
d.-daa 1/3403
 [=22]
dörten dört *sf.* Kırk dört.
d. 4/1030
 [=1]
dörten ses *sf.* Kırk sekiz.
d. 5/0012
 [=1]
dös *is.* 1. Dip, kök, temel, taban.
d.+ke 1/0532, 6/1747, 6/1748
d.+ten 1/3493, 1/3500

d.+tüve 1/3486
d.+ünde+(dözünde) 1/1418, 5/1160
d.+ünden+(dözünden) 5/1174
d.+ünge+(dözünge) 1/1456, 3/1945, 5/0050, 5/0319, 5/0383
 2. Dağ, orman gibi yüksek yerlerin etekleri, dip, alt kısım.
d.+ke 5/0381
d.+ü+(dözü) 6/0962
d.+ün+(dözün) 5/2610
d.+ünden+(dözünden) 6/2209
d.+ünge+(dözünge) 5/0194
 3. Kök (bitki).
d.+ünden+(dözünden) 2/0033
 4. Gövde (bitki).
d.+ünge+(dözünge) 3/3558, 6/1202, 6/1845
d.+ünge-daa+(dözünge) 3/2705
 5. Su başı, suyun kaynağı, çıktığı yer.
d.+ünge+(dözünge) 3/3573
 [=25]
dös-dögee *sf.* Bitmez, tükenmez, son bulmaz.
d. 4/4541
 [=1]
döstün- Kendini tutmak, kendine hâkim olmak.
d.-meyn 5/2059
 [=1]
döş *sf.* Sırt, tepe (yer).
d. 3/0883, 3/1335
 [=2]
dövünçük 1. *is.* Alçak, basık yer.
d.+ke 3/1336
 2. *sf.* Alçak, basık (yer).
d. 3/0884
 [=2]
dözele- dile- Aramak, bulmaya çalışmak.

d.-p 3/0406
d.-p tur- 3/0274
 [=2]
dugan is. Tapınak, mabet.
d. 1/1017
 [=1]
dugayı is. Bir şeyle, kimseyle ilgili; hakkında.
d.+ɣnı 3/2610
 [=1]
dugla- Kapamak, kapatmak, tıkamak, örtmek.
d.-gan+(2)+(duglaan) 2/1541
d.-gaş+(duglaaş) 3/0220
d.-p kag- 1/2808, 3/2921, 4/1719
d.-p kel- 4/2065
d.-p kör- 5/0453, 5/0455
d.-p tur- 4/1867
d.-pkan 4/1534
 [=10]
duguruş- Antlaşmak, sözleşmek.
d.-kaş 6/1265
d.-up 5/2734
d.-up+(dugurjup) al- 3/1623
 [=3]
dujaa- I. Vermek, teslim etmek.
d.-p ber- 5/0706, 5/2705, 5/2709
 [=3]
dujaa- II. Buyurmak, emretmek.
d.-p-tur 3/3336
 [=1]
dujaal is. Emir, buyruk.
d. 5/1183
 [=1]
dumçuk is. Burun.
d.+tarınıɣ 5/0694
d.+un+(dumçuun) 2/0712,
 5/0823

d.+unçe+(dumçuunçe) 1/1108
d.+undan+(dumçuundan)
 3/2589, 4/4892, 5/0830, 5/1576
 [=8]
dıɣma is. Küçük kardeş.
d.+larım 2/1262
d.+larına 2/1272
d.+larıɣ 1/1542
d.+m 1/2890, 1/3589, 1/3609,
 5/1214, 5/1246, 5/1289, 5/1427, 5/1610,
 5/1630
d.+m-daa 1/0097, 1/3315
d.+ɣ 5/1343, 5/1432
d.+ɣar 5/1409
d.+ɣarga 5/2163
d.+ɣar-la 5/2181
d.+ɣnı 5/1669
d.+vıs 1/2526, 5/2160, 5/2175
d.+vıs-daa 1/3815
d.+zı 1/0012, 1/3338, 1/3621,
 2/1254, 5/1232, 5/1382, 5/1602, 5/1626,
 5/1766, 6/3652
d.+zın 2/1612, 5/0763, 5/0800,
 5/1257, 5/1476, 5/1500, 5/1517, 5/1579,
 5/2106
d.+zinga 1/3095, 2/1149, 2/1154,
 5/2708
d.+zınıɣ 5/1243, 5/1291, 5/1388,
 5/2218
d.+larım (dıɣma) 3/2596
d.+larımga (dıɣma) 3/2461
d.+m (dıɣma) 3/0194, 3/0259,
 3/0267, 3/0293, 3/0336, 3/0345, 3/0398,
 3/0445, 3/0457, 3/0508, 3/1923, 3/2986,
 3/3083, 3/3107, 3/3108, 3/3124, 3/3766,
 3/3780
d.+zı (dıɣma) 3/0322, 3/0332,
 3/0391, 3/0436, 3/0447, 3/3762
d.+zı-daa (dıɣma) 3/0074
d.+zın (dıɣma) 3/3009, 3/3044,
 3/3050, 3/3116

d.+zinga (dınma) 3/0344,
3/0417, 3/0435, 3/0477, 3/0497, 3/3053,
3/3821

d.+zının (dınma) 3/3113, 3/3160,
3/3788

[=92]

duran *is.* Dürbün.

d. 2/0711

d.+ı-bile 1/2626, 3/1629, 3/3960

d.+ın 1/2003, 2/0804, 3/0787,
3/1228, 3/3667, 3/4206, 3/4564, 3/4752,
4/1450, 5/2090, 5/2100

d.+ının 3/4820, 3/4824

d.+ıynı 1/0926

[=18]

duranna- Dürbünle bakmak.

d.-p 1/2004, 1/2005, 3/3668,
3/4756, 5/2102

d.-p olur- 1/2626

[=6]

durannıg *sf.* Dürbünlü, dürbünü olan.

d. 3/0020

[=1]

durgaar *e.* Boyunca.

d. 2/0195

*

doora **durgaar** Enine,
enlemesine, çapraz.

d. 4/4094, 4/5382

uzun **durgaar** Boyunca
uzunlamasına.

d. 3/2901, 4/4092, 4/5380

[=6]

durgun *is.* İnce uzun ağaç.

d. 3/0762, 3/1250, 3/3936

d.+unçe 3/0762, 3/1250, 3/3936

[=6]

durt *is.* 1. Boy, uzunluk.

d.+u 1/2045

2. Uzunluk, süre.

d.+unda 5/1320

[=2]

durt-sın *is.* Beden, gövde.

d.+ın 5/0972, 5/1079, 5/1088

d.+ından 2/0707

[=4]

durt-sinnıg *sf.* Boylu, uzunluğunda.

d. 6/1476, 6/1488, 6/1512,
6/1823, 6/2058, 6/3673

[=6]

durttug *sf.* Boylu, uzunluğunda.

d. 3/0307, 3/4351, 4/0014

[=3]

duruyaa *is.* Turna.

d. 5/0386

[=1]

dus *is.* Tuz.

d. 3/3358, 4/2331

d.+un+(duzun) 3/3378

d.+uñ+(duzuñ) 3/3362

[=4]

dus-kujur *is.* Tuz, yemek tuzu.

d.+unuñ+(duzun-kujurunuñ)
4/2408

[=1]

dustug *sf.* Tuzlu.

d. 3/3414, 3/3418

[=2]

duş *is.* 1. Karşı, karşı taraf.

d.+un+(dujun) 5/2332

d.+unda+(dujunda) 6/1181

d.+unga+(dujunga) 2/1261

2. Zaman, devir.

d.+unda+(dujunda) 1/0436

d.+undan+(dujundan) 1/0415,
1/0425, 4/1214, 4/1217

[=8]

duş- Karşılaşmak, rast gelmek.

d.-tuŋ 4/4763
[=1]
duu → **döö**
d. 2/0380
[=1]
duy *zf.* 1. Kapayarak, örterek, görülmeyecek şekilde.
d. 1/1988, 1/1998, 2/1064, 5/1713, 5/1963, 5/1971, 6/1878, 6/1915
2. Kapatarak, tıkayarak, geçilmeyecek şekilde.
d. 1/0126, 1/0393, 1/2804, 2/0106, 6/2210, 6/2357, 6/2513, 6/3128
3. Her yerden, her taraftan.
d. 3/2924
[=17]
duy- Duymak, bilmek, bilgi sahibi olmak.
d.-duŋar 5/1942
[=1]
duyug *is.* Toynak.
d.+u+(duyuu) 4/0963, 5/0678
d.+u-bile+(duyuu) 4/1473, 4/4332
d.+un+(duyun) 3/4953, 3/4969
d.+un+(duyuun) 4/3664, 4/3668, 5/0822
d.+unga+(duyuunga) 4/5353
d.+unuŋ+(duyuunuŋ) 2/1168
[=11]
duyuglug *sf.* Toynaklı.
d. 4/1501
[=1]
duza *is.* Yardım, fayda.
d. 6/0688
d.+nı 3/0621
[=2]
duzak *is.* Tuzak, kapan.
d. 3/0204
[=1]

duzala- Yardım etmek.
d.-ar+(1) 3/0695
d.-ar+(2) 3/0687, 3/2944
[=3]
düje- I. Düş görmek.
d.-dim 3/0506
d.-diŋ 4/5143
d.-p 4/0489, 4/5153, 4/5164
d.-p çıt- 4/5138
[=6]
düje- II. Koymak, bırakmak, yerleştirmek.
d.-p kag- 5/1365
[=1]
düjen- Düş görmek, hayal görmek.
d.-ip 4/0514
[=1]
düjet- Düş gördürmek, düş görmesine sebep olmak.
d.-ip+(düjedip) 4/5136
[=1]
düjök *is.* İhtiyaç, gerek, lüzum; fayda,
d. 4/4508
[=1]
düjölge *is.* Taht.
d.+mni-daa 3/4955
d.+ŋni 3/4967
d.+zi 4/0889
d.+zin 3/4972, 3/4986
d.+zinde 4/0651
d.+zindive 4/2593, 4/3607
d.+zinge 4/1269, 4/2214, 4/3007, 4/3027, 4/3063
d.+ziniŋ 4/2599
[=14]
düjölgelig *sf.* Tahtlı, tahtı olan.
d. 3/4988
[=1]

düjümet is. Memur, bürokrat.

d.+i+(düjümedi) 5/0373

d.+ter 1/1621, 1/1686

d.+terin 3/4995

[=4]

düjür zf. Düşürerek, indirerek.

d. 6/2123, 6/2268, 6/2420, 6/2613, 6/2701

[=5]

düjür- 1. İndirmek, attan inmesini sağlamak.

d. 2/0205

d.-beyn 2/0223

d.-üp al- 6/1175

2. İndirmek, yere düşürmek, yıkmak.

d.-bedim 3/2389

d.-dü 3/2390

d.-er+(2) 3/2358, 3/2393

d.-erde 1/0353

d.-erge 5/2387

d.-gen+(1) 1/2308

d.-geş 2/1296, 4/4129, 5/0559, 6/2190, 6/2334, 6/2490

d.-üp 3/4114, 5/0225, 5/1132, 5/1333

d.-üp al- 1/3799, 2/0991, 6/1206

d.-üp kag- 3/2979, 3/4938, 6/2632

d.-üp-tür 1/3304, 6/2333, 6/2723

3. Yük boşaltmak, indirmek.

d.-üp al- 3/3106

4. Yağmak, yağış yağmak.

d.-üp kel- 3/4831

d.-üpken 4/3358

5. İndirmek, vurmak.

d.-erge 2/1065

6. Yüksek bir yerden alçak bir yere doğru at üstünde hızla gitmek, ilerlemek.

d.-üp 6/0235, 6/0237

7. Sürmek, avlamak.

d.-üp 3/0752, 3/0755, 3/1240, 3/1243, 3/3928, 3/3931

8. Çıkarmak, üzerinden atmak, indirmek.

d.-geş 3/0337

d.-üp kag- 3/0334

9. Düşürmek, indirmek, yere düşürmek.

d.-beyn 1/1733

d.-er+(1) 3/4722, 4/2784

d.-üp kag- 4/2969

10. Sebep olmak, yol açmak, olmasını sağlamak, oluşturmak.

d.-üp 4/1475

d.-üpken 4/0099, 4/3353

*

dün düjür- → **dün**

d.-üpkeştin 4/3277

[=51]

düjürt- Gelmek, olmak (zaman); bir vakte ulaşmak.

d.-keştin 4/3433

[=1]

dük is. 1. Saç.

d.+ü+(dügü) 6/1285

d.+ün+(dügün) 3/0643, 3/3189, 3/3474

d.+ünden+(dügünden) 3/0643

2. Tüy, kıl.

d. 3/3175, 3/3404, 4/1846

d.+ten 4/1850

d.+ü+(dügü) 2/0091, 2/0277, 3/0222, 3/3716, 4/0628, 4/0970, 4/0974, 6/0997, 6/1001

d.+ün+(dügün) 3/3427, 4/0076

[=20]
dükpür- Tükürmek.
d.-üp 3/4898
 [=1]
dükpürgüle- Tükürmek.
d.-p 3/4900
 [=1]
dükte- Ayıklamak, tahılı ayıklamak.
d.-p 4/0076
 [=1]
dükten- Tüylenecek.
d.-gije 1/1145
 [=1]
düktüg *sf.* Tüylü, saçlı, kıllı.
d. 1/1144, 2/1167, 4/0151, 4/0013, 4/0950, 4/1427, 4/1751, 4/2633, 4/4120, 5/0965, 5/2448, 6/0025, 6/1081, 6/1500
 [=14]
dül- Pişirmek, haşlamak.
d.-geş 5/0301
d.-üp 3/3090, 5/0370, 5/0458, 5/1039, 5/1140, 5/1653, 5/1867, 6/1153
 [=9]
düldüg: **düldüg dünnü atısı** Gece boyunca.
düldüg dünnü adıs- (aajok), düştüg hünnü badır- (batsır) (aajok)
 Çok zaman harcamak, vakit geçirmek/Bir gün bir gece bile geçiremeyecek durumda olmak.
d. 5/1282, 5/1287, 5/1233, 5/1274, 5/1340, 5/1251, 5/1383
 [=7]
düldür- Pişirtmek, haşlatmak.
d.-üp 3/5035
 [=1]
düley *is.* Sağır.
d. 5/1951
 [=1]
düleye- Sağır olmak, sağırlaşmak.

d.-gen+(2)+(düleyeen) 1/3861
 [=1]
dülgüür *is.* Anahtar.
d.+ün 6/2956
 [=1]
dün *is.* Gece.
d. 1/0943, 1/0944, 1/1189, 1/1190, 3/3828, 3/5008, 4/0690, 4/0813, 4/1456, 4/1471, 4/1475, 4/1518, 4/1527, 4/1631, 4/1702, 4/1911, 4/1960, 4/2285, 4/2298, 4/4029, 4/4291, 4/4314, 4/4334, 4/4932, 4/5185, 5/1800, 6/0532
d.-bile 4/1712
d.+nün 3/0700
d.+ün 4/3353, 4/3433
 *
dün dives, hün dives Gece gündüz, aralıksız, sürekli.
d. 2/1354
dün düjür- Gece olmak, geceye denk gelmek.
d. 4/3277
dünde dün-daa çok Gece boyunca, aralıksız, hiç durmadan.
d. 4/3360, 4/3360
dünde dün çok, hünde hün çok Gece gündüz demeden, aralıksız, hiç durmadan.
d. 4/1948, 4/1948, 4/4103, 4/4103, 4/4284, 4/4284, 4/5373, 4/5373, 4/5390, 4/5390, 5/1800
dün ortuzu Gece yarısı, gece ortası.
d. 1/2786, 5/1767, 5/2144, 6/0947
düldüg dünnü adıs- (aajok), düştüg hünnü badır-(batsır) (aajok) → düldüg
d. 5/1233, 5/1251, 5/1274, 5/1282, 5/1287, 5/1340, 5/1383
 [=58]
düldügür *sf.* Sert, acımasız, korkunç.
d. 4/0939, 4/4261, 6/1472, 6/1508, 6/2056, 6/3671

[=6]
dündük *is.* Çadır penceresi.
d.+ten 6/1772
 [=1]
dündüğnedir *zf.* Suratını asarak, sert bir ifadeyle.
d. 4/0940
 [=1]
düne *zf.* Gece, gece vakti, geceleyin.
d. 1/0771, 1/3341, 3/0480, 3/1892, 4/0489, 4/0847, 4/5145, 4/5281, 4/5300, 5/1754, 6/0218, 6/0310, 6/0391, 6/0459, 6/0946, 6/2080, 6/2222, 6/2368, 6/2525, 6/2579, 6/2648
 [=21]
düne-hün *zf.* Gece gündüz.
d.+de 4/1002
d.+ü 4/1526
 [=2]
düne-hündüs *zf.* Gece gündüz, sürekli, aralıksız.
d. 4/4557, 4/5381
 [=2]
düneniñ-ne *zf.* Her gece.
d. 1/0768
 [=1]
dün-hün *zf.* Gece gündüz.
d. çok 4/4093
 [=1]
dünge *is.* Tuzlak arazi, bozkırda tuzlak arazi.
d. 4/2407
 [=1]
dünze *is.* Pipo tütünü.
d.+zin 6/2493
 [=1]
düp I. *is.* Dip.
d.+ü+(dövü) 4/3916, 4/3919
d.+ün+(dövün) 6/1769
d.+ünçe+(dövünçe) 2/1284

d.+ünde+(dövünde) 2/0085
d.+ünge+(dövünge) 2/1285
 *
düp çok Çok derin.
d. 5/1962, 5/1970
karaa dövünde düşken Gözleri içine çökmek.
d. 6/2948
şag düpte Eskiden, eski zamanda.
d.-le 4/4486
 [=10]
düp II. *is.* İnsanlar, halk.
d. 3/0870, 3/1695, 3/2836
 [=3]
düşün-şagaan → düşkün-şagaan
düptüg *sf.* Dibi olan.
d. 2/0331
 [=1]
dür- Dürmek, sarmak.
d.-üp 1/0231, 6/1848
d.-üp al- 2/1399, 3/4336
 [=4]
dürbü- Ovalamak, ovuşturmak.
d.-p tur- 6/0670
 [=1]
dürgen 1. *zf.* Çabuk, çabucak, hızlı, hemen.
d. 1/0516, 1/0956, 1/2452, 3/2686, 4/2262, 4/4045, 5/0947, 6/0143, 6/0221
d.-ne 1/2001, 1/2032, 1/2039, 1/2549, 1/2603, 1/2805, 1/2812
2. is. Hız, hızlılık.
d. 3/2424, 3/4263,
d.+i 3/1115
3. sf. Hızlı.
d. 1/0514, 3/3774
 [=21]
dürzü *is.* Görüntü, görünüş, suret.

d.+zü 5/2591
d.+zün 4/4261, 4/4264
 *
muğ/tümen kijiniñ dürzüzün baskan Öne çıkan, dikkat çeken, üstün gelen.
d.+zün 6/1471, 6/1473, 6/1507, 6/1509, 6/3668, 6/3670
 [=9]
dürzü-hevir is. Görünüş, suret.
d.+i 4/1329
 [=1]
dürzü-türü is. Görünüş, suret.
d.+zü 4/4852
 [=1]
dürzülen- Görünüşü bir kişiye ya da şeye benzemek, benzer olmak.
d.-i ber- 4/4262
d.-i-daa ber- 4/4265
 [=2]
düş I. is. Düş.
d. 3/0506, 4/0514, 4/4277, 4/5169, 4/5413, 4/5415
d.+ten 3/3828
d.+ümde+(däjümde) 4/5156
 [=8]
düş'ş II. zf. Öğlen.
d. 1/1191, 1/3651, 4/0871, 4/3856, 6/1275
d.+ke 1/3605, 1/3628, 1/3672, 2/1568, 4/2760, 4/2824, 4/2841, 4/2924, 4/2999
d.+te 1/2077, 1/3573, 3/2053, 3/4815, 3/4828, 4/0427
 [=20]
düş- 1. Düşmek, yukarıdan aşağıya, yere inmek.
d. 2/1404
d.-e+(däje) ber- 1/2052, 4/3535
d.-er+(2)+(däjer) 3/0543
d.-erge+(däjerge) 6/1470

d.-ken+(1) 3/0993, 3/1395, 3/1542, 4/1913, 4/3591, 6/1054
d.-ken+(2) 4/1966, 5/0869, 5/1609, 5/1963, 5/1971
d.-keş 2/1287, 3/4834, 3/4837, 6/1137
d.-pes+(2) 3/3175
d.-peyn 5/2187
d.-sün 5/2402
d.-üp+(däjüp) 1/3263, 4/3443, 5/0185, 5/0186, 6/0004, 6/2168, 6/2286, 6/2312, 6/2437
d.-üp-daa+(däjüp) bol- 4/2497
d.-üp+(däjüp) kal- 2/0290
d.-üp-le+(däjüp) tur- 4/2991
d.-üp+(däjüp) tur- 3/3620, 3/4296, 3/4299, 5/2342, 6/0005
 2. Bir şeyin üstünden inmek, atlamak, sıçramak, attan inmek.
d. 2/0244
d.-erge+(däjerge) 1/1025
d.-ken+(1) 3/4269
d.-keş 3/0971, 3/3465, 6/1308, 6/1351, 6/3000
d.-üp+(däjüp) 3/4955, 4/2201, 6/3313, 6/3388, 6/3463
d.-üp-daa+(däjüp) 4/5422
d.-üp+(däjüp) çıt- 6/0372, 6/0374
 3. Yere düşmek, yıkılmak.
d.-er+(1)+(däjer) 6/3121
d.-erde+(däjerde) 1/2681
d.-keş 1/2343, 2/0396
d.-keştin 1/0365
d.-üp+(däjüp) 4/5254
d.-üp-daa+(däjüp) kal- 4/3415
d.-üp+(däjüp) kag- 3/0093, 3/0094
d.-üp+(däjüp) kör- 3/4062
d.-üp+(däjüp) tur- 4/4047
d.-üp-tür+(däjüptür) 1/2346

4. Yüksek bir yerden alçaklara doğru gitmek, ilerlemek, yol almak.

d.-e+(düje) halıt- 3/1238, 5/0194

d.-e+(düje) ber- 2/0748

d.-üp+(düyüp) kag- 3/4844

d.-üp+(düyüp) kel- 5/0781

d.-üp-tür+(düyüptür) 3/4885

5. Yağmak.

d.-er+(2)+(düjer) 3/1943

d.-keş 6/2841, 6/2879

d.-pes+(2) 3/0057

d.-üp+(düyüp) kör- 6/0010

6. Ulaşmak, varmak, gelmek.

d.-e+(düje) ber- 4/0455, 4/2241

d.-er+(1)+(düjer) 5/0863

d.-keş 1/1641, 1/1892, 6/1036

d.-üp+(düyüp) 6/0301

d.-üp-tür+(düyüptür) 6/1035

6. Gelmek, olmak (zaman ya da doğa olayları).

d.-e+(düje) ber- 4/0690, 4/1479, 4/1523, 4/1911, 4/3470, 4/4338

d.-ken+(1) 4/1518

d.-ken+(2) 4/1631, 4/2298

d.-ken-ne 4/1703

d.-pes+(1) 6/0532

d.-üp+(düyüp) 1/0943, 4/1528, 4/1713

d.-üp-daa+(düyüp) 4/2285

d.-üp+(düyüp) kal- 1/0944

7. Bir şeyin içine düşmek.

d.-kü deg 1/0729

d.-üp+(düyüp) 3/3171

8. Bir duruma düşmek, uğramak, maruz kalmak.

d.-ken+(1) 3/0393

9. Falda görünmek.

d.-ken+(1) 1/0670, 1/0780, 1/2000

d.-tü 1/0686

d.-üp+(düyüp) tur- 3/3872

d.-üp-tür+(düyüptür) 1/3417

10. Yıldırım düşmek

d.-keş 6/2887

d.-üp+(düyüp) egele- 4/2822

11. (*yardımcı fiil*) -A zarf-fiil eki almış fiillerle birlikte kullanılarak tezlik ifade eder.

d.-er+(1)+(düjer) 1/3567, 1/3569, 1/3622, 1/3665, 1/3624, 1/3667

d.-erge+(düjerge) 1/1404, 1/3600, 1/3602, 4/1907, 6/2111, 6/2259, 6/2401, 6/2686

d.-ken+(1) 3/0590, 3/0795, 3/1596, 3/2359, 3/2609, 3/3238, 3/3272, 3/3291, 3/4152, 3/4369, 4/1129, 4/1733, 4/1940, 4/5304, 6/0625

d.-ken+(2) 4/5335

d.-ken-ne 4/2455

d.-keş 1/0536, 3/1885, 3/2161, 3/2219, 3/2478, 3/2518, 3/4364, 4/5350, 5/2223

d.-keştin 4/3108

d.-se-le 4/1548

d.-üp+(düyüp) 1/0452, 1/0456, 1/0457, 1/3042, 3/0566, 3/1027, 3/1026, 3/1442, 3/1783, 3/3240, 3/3273, 3/3292, 4/1152, 4/1161, 4/1507, 4/1550, 4/1695, 4/1884, 4/1952, 4/1988, 4/1992, 4/3122, 4/4319, 6/0704, 6/2844, 6/2882

d.-üp-daa+(düyüp) 4/1126, 4/4347

d.-üp+(düyüp) kel- 4/0125, 4/0568, 4/1921, 4/1938, 4/2871, 4/3116, 4/4719

d.-üp-le+(düyüp) 6/0704

d.-üp-tür+(düyüptür) 3/0370, 6/3033

*

düje halı- Bir şeyin üstünden inmek, atlamak, sıçramak, attan inmek.

d.-e+(düje) halı- 1/3120, 1/3135, 1/3159, 1/3457, 2/0477, 3/0371, 3/0585,

3/0796, 3/0811, 3/1227, 3/1278, 3/1596,
3/1628, 3/1653, 3/2431, 3/3110, 3/3666,
3/3686, 3/3959, 3/3982, 3/4156, 3/4372,
3/4580, 3/4751, 4/2007, 4/1132, 4/1538,
4/1542, 4/2155, 4/4423

d.-e+(düje) halış- 1/1983

karaa düvünde düşken → **düp I.**

d.-e+(düje) ber- 6/2948

[=227]

düş-dül *is.* Düş, rüya; düşler, rüyalar.

d.+üm+(däjüm-d.) 5/1770

d. (düş-tül) 4/5146

[=2]

düş-hün *zf.* Gündüz, gün boyu.

d.+de 4/1003

[=1]

düşküle- Düşmek, yere düşmek.

d.-erge 3/0725, 3/3917

d.-p 4/3115

[=3]

düşkün-şagaan (ot) *is.* İlaç, ot; hızlı etki eden, çabuk iyileştiren ilaç.

d. 1/3573, 1/3605, 1/3629,
1/3651, 1/3672

d. (düşün-şagaan) 2/1568

[=6]

düşpünne- Örmek, bağlamak.

d.-p tur- 6/0054, 6/0056

[=2]

düşte- Öğle vaktini geçirmek, öğle dinlenmesi yapmak.

d.-pal 1/1186, 1/1187, 1/2847

d.-er+(2) 6/0220

[=4]

**düştüğ: düldüğ dünnü atsr, düştüğ
hünnü badır (batsır)** → **düldüğ**

d. 5/1234, 5/1252, 5/1283,
5/1288, 5/1275, 5/1384

[=6]

düştüğ 1. sf. Yarım günlük (mesafe).

d. 1/1758

2. is Öğle yemeği.

d. 1/2855

[=2]

düştüktüğ is. Yarım günlük mesafe, yer.

d.+ge 4/1462

[=1]

düş-tül → **düş-dül**

düü sf. O, şu; işaret sıfatı.

d. 3/0093, 3/1412, 3/3532, 3/3533

[=4]

düün zf. Dün.

d. 1/2106, 4/2955, 6/2871

[=3]

düüngü sf. Dünkü, düne ait olan.

d. 4/0827

[=1]

düveş- Dövmüşmek, kapışmak.

d.-iriniğ+(düvejiriniğ) 1/2196

d.-ken+(2) 1/2199

d.-peen 1/2197

[=3]

düveş- onaaş- Dövmüşmek, kapışmak.

d.-ır+(2)+(düvejir-onaajır)
1/2631

[=1]

düvü-dalaş zf. Aceleyle, alalecele.

d.-bile 1/2002, 6/0163

[=2]

düvüre- Koşuşmak, aceleyle koşturmak, telaşla hareket etmek.

d.-er+(1) 6/3312, 6/3387, 6/3530

d.-er-dir 6/3462

d.-gen+(2)+(düvüreen) 3/0870,
3/1695, 3/2685, 3/2836, 3/2980

d.-gen-ne+(düvüreen) 4/3430

d.-p 3/2476, 6/3546

[=12]

düvüreŋ is. Tuzlak yer.

d. 3/3361

[=1]

düvüret- Acele ettirmek.

d.-i+(düvüredi) ber- 4/4069

[=1]

düy- Dügümlemek.

düü 5/0476, 6/0224, 6/0276

[=3]

düyme- Acele etmek, telaş içinde olmak.

d.-gen+(2)+(düymeen) 3/2980

d.-p tur- 3/2864

[=2]

-E-

eçigey-açıgay ünl. Ay, oy.

e. 4/5317

[=1]

edek is. 1. Etek.

e.+i-bile+(edee) 1/3486, 1/3493, 1/3500, 3/2265, 3/2266, 4/4523

e.+i+(edee) 3/0743, 6/1041

e.+in+(edeen) 1/2652, 1/3226, 1/3230, 3/0338, 3/1924, 4/1090, 4/2454, 5/1434, 5/2184, 5/2374

e.+inden+(edeenden) 4/2802, 5/2298

e.+inge+(edeenge) 5/2511

e.+iniŋ+(edeeniŋ) 1/3496, 3/2612

e.+terinde 4/4773

2. Dağ eteği.

e.+in+(edeen) 6/1060

e.+inge+(edeenge) 3/3048

[=26]

edekte- Eteğine almak.

e.-geş+(edekteeş) 1/1734

e.-p al- 4/2847, 4/2930, 4/3005

e.-pken 1/1791, 1/1833

[=6]

eder- İzlemek, peşinden gitmek, takip etmek.

e.-er+(1) 1/1157

e.-e 3/0242, 3/2263, 6/0216, 6/0267

e.-gen+(2) 5/0446

e.-geş 2/0128

e.-imge 2/0130

e.-ip 1/0389, 2/0124, 2/0101, 2/0185, 3/0107, 3/0915, 3/1706, 6/1231, 6/3760

e.-ip çoru- 1/1149

e.-ip-le turup ber- 2/0189

[=19]

edert- Peşinden götürmek, izlettirmek, yanında götürmek.

e.-i ber- 1/2863

e.-ip 1/0873, 1/2538, 3/2480

e.-ip al- 1/0291, 1/2544, 1/3523, 3/2616, 3/3694, 4/4937, 6/0658

e.-ip ber- 1/0883, 1/2837, 6/1865

e.-ip kel- 1/3094, 3/3695

e.-ken+(1) 4/4905

e.-ken+(2) 5/2529

e.-keş 3/2173, 3/2840, 3/3393, 3/3746, 3/4197, 3/4992, 3/5021

e.-keştiŋ 4/4927

[=26]

edik → idik

edik-hep → idik-hep

edik-heptig sf. Giysili, giyim kuşamlı.

e. 3/3184

[=1]

edikte- hepker- Giydirmek, donatmak.

e.-ip al- 5/1830

[=1]

edile- Kullanmak, yararlanmak, sahip olmak.

e.-er+(1) 3/0143, 3/0158, 3/4129

e.-er+(2) 1/0117, 1/0371, 2/1458, 3/0268

e.-erge 1/0633

e.-gen+(2)+(edileen) 4/1365

e.-p çoru- 1/0374, 1/0378, 3/0137, 3/0413

e.-p şıda- 1/0417, 1/0424, 1/0437

e.-p-daa 1/2552

[=17]

edile- **azıra-** Kullanıp bakmak, sahip olup ilgilenmek.

e.-p şıda- 2/1475

[=1]

edirek → **ödüre**

ee is. 1. İye, sahip.

e. 2/0295, 2/0425, 2/0513, 2/0158, 3/0378, 3/0384, 3/0914, 3/1707, 3/4376, 3/4379, 4/1127

e.+m 1/2532, 4/3420, 4/3490, 5/2035

e.+η 1/2529, 2/1508, 2/1517, 3/0574

e.+ηden 3/0573

e.+ηer 1/2532

e.+ηniη 6/3030

e.+zi 1/3724, 2/0153, 2/1492, 6/3028

e.+zinge 5/0585

e.+zinge-daa 6/3026

e.+ziniη 3/0568, 5/1063, 5/1065

2. İye; koruyu güçler, koruyu ruhlar.

çer eezi 2/0048, 3/2164, 3/2197, 3/2199, 6/3241

tayga ya da dağ isimleriyle birlikte 3/0061, 3/0063, 3/0464, 3/0469, 3/0474, 3/0689, 3/0691, 3/0698, 3/0707, 3/1155, 3/1879, 3/2365, 3/3595, 3/3599

çalım eezi 3/2135

[=52]

eegi is. Kaburga kemiği, ege.

e. 6/2947

e.+leriniη 5/1109

e.+zi-bile 2/0215

e.+ziniη 6/0023, 6/1498

[=5]

eegileş- Kaburgalarına dokunmak, çarpışmak.

e.-ip+(eegilejip) 6/2414

[=1]

eegi-töş is. Kaburga ve göğüs.

e.+ü+(e.-töjü) 2/0281

[=1]

eejek is. Topuk, ökçe.

e.+i-bile+(eejee) 6/3616, 6/3644

[=2]

eel- Eğilmek, bükülmek.

e.-geş 3/0565

e.-ip+(eglip) çadap çor 3/2127

[=2]

eelçeg is. Sıra, nöbet.

e.+im+(eelçeem) 1/1783, 1/1903, 1/3936, 4/1338

e.+iη+(eelçeē) 4/1337

e.+iηer+(elçeēer) 1/3938

[=6]

eele- Sahiplenmek, sahip olmak, ilgilenmek, bakmak.

e.-er+(1) 1/3337, 4/4271

e.-gen+(2)+(eeleen) 3/2467

e.-p 1/3539, 3/2896, 5/0821, 5/2110, 5/2116

e.-p ıdıp kal- 1/3339

e.-p olur- 3/2540, 6/3211

e.-p tur- 4/4247

e.-ze 1/3333, 1/3532

*

sözün eele- Sözünü tutmak, sözünde durmak.

e.-veske+(söseeleer) 1/2460, 1/2607

[=16]
een I: een et Omurga etinin dış kısmı.
 e. 1/2141, 1/2179, 5/0469, 6/2113, 6/2261, 6/2404, 6/2689
 [=7]
een II. sf. Sahipsiz.
 e. 1/3723, 3/0187, 3/0190, 5/2110, 5/2111, 5/2115, 5/2115, 6/0641, 6/0657, 6/0658
 [=10]
eer- I. Eğirmek, bükmek.
 e.-ip 6/0032
 e.-ip tur- 2/1393
 [=2]
eer- II. Havlamak.
 e.-e ber- 4/0529, 4/0556, 4/0879, 6/0147, 6/0328, 6/3663
 e.-e-dir 6/0149, 6/0329, 6/3076
 e.-er+(2) 1/3714
 e.-ip 1/3712, 5/0912, 5/0915
 e.-ip tur- 5/0920, 5/0923, 5/0925, 5/0917
 [=17]
eereş- İstemek, dilemek, ısrarla istemek, yalvarmak.
 e.-ip+(eerejip) tur- 2/0182
 e.-ip+(eerejip) turup ber- 1/0145, 3/3255
 e.-iri+(eerejiri) 6/3015
 [=4]
eereş- çalın- Yalvarmak, istemek.
 e.-ip+(eerejip-çannıp) çıdıp ber- 3/4957
 e.-ip+(eerejip-çannıp) kel- 1/1162
 [=2]
eert- Havlatmak.
 e.-ip kag- 6/3075
 [=1]
eeta ünl. Ya, e.

e. 5/1818, 6/0131
 [=2]
eg- Eğmek, bükmek, çevirmek.
 e.-gen+(1) 4/3596
 e.-ip+(eep) 3/2736, 4/3395
 eey sok- 2/0083
 eey tırt- 1/1150, 1/1979, 3/4867
 [=7]
ege I. is. Baş, başlangıç, ilk.
 e.+zi 4/3129
 e. 4/2475
 [=2]
ege II. zf. 1. Büsbütün, tamamen, sadece.
 e. 3/4291
 2. Büsbütün, tamamen, kesinlikle.
 e. (egge) 1/0521, 1/1345, 1/1392, [=4]
egge I. is. Eğe.
 e. 6/1526
 [=1]
egge II. → ege II.
egeertinmes sf. Bitmez, tükenmez.
 e. 5/1871
 [=1]
egele- 1. Başlamak.
 e.-er+(1) 3/0952, 3/1370
 e.-er+(2) 6/2803
 e.-er-dir 1/1880
 e.-ey-le 6/3696
 e.-geş+(egeleeş) 4/2400
 e.-geştin+(egeleeştin) 4/0303
 e.-p 1/1774
 2. (yardımcı fiil) Başlama bildiren, -mAyA başla- anlamında birleşik fiiller oluşturur.
 e.-erde 1/2334
 e.-gen+(1)+(egeleen) 1/3850, 2/1208, 3/0967

e.-gen+(2)+(egeleen) 6/2808
e.-geş+(egelees) 6/0310
e.-p-tir 5/2373
e.-y ber- 3/2766, 4/1326, 4/2247, 4/2822, 4/5182
 [=20]
egendi *is.* Baş, başlangıç, ilk; parça (?)
e.+zi 3/1548
 [=1]
egey *is.* Koyun postundan kürk, gocuk.
e. 6/2535
 [=1]
egiir: egiir şagda Çok uzun zaman boyunca.
e. şagda 3/4612, 3/4778
 [=2]
egiirde → **egiir**
e. 3/4703
 [=1]
egin *is.* Omuz.
e. 3/2128, 3/4062, 5/0939, 6/0431, 6/2897
e.+in+(ektin) 1/1640
e.+inde+(ektinde) 1/0005, 2/3, 5/0001
e.+inge+(ektinge) 3/0690, 3/0692, 3/3597, 3/3601, 4/2502, 4/2592, 4/2723, 4/2898, 4/3062
e.+iñge+(ektinge) 3/3348
e.+niñ 5/1124
 *
ektin ajır/ektin aşkan Çok, çok fazla, aşırı miktarda.
e. 1/0603, 2/1443, 3/0006, 3/4411, 4/1243, 4/2328, 5/0172, 5/0988, 6/0077, 6/0084
e.+im+(ektim) 1/0631, 2/1456
e.+iñ+(ektin) 4/0144
 [=33]
eginnig *sf.* Omuzlu, omzu olan.

e. 6/0094, 6/1074, 6/1504, 6/3363, 6/3438
e.+ge 6/3294, 6/3522
 [=7]
egiştet- Nefesini kesmek, çok hızlı sürmek.
e.-ip+(egiştedit) 6/0157
 [=1]
egiştedit *zf.* Nefesini keserek, çok hızlı.
e. 6/0152
 [=1]
egit- Geri çevirmek, geri döndürmek.
amı-tın egit- → **amı-tın**
e.-ip+(egidip) 5/1984
 [=1]
eglişeyndir *zf.* Eğerek, bükerek.
e. 4/3369
 [=1]
egliş: egliş dives/de- Sağlam, dayanıklı, güçlü; sağlam durmak, dayanıklı olmak.
e. 3/0560, 6/3621, 6/3629, 6/3648
 [=4]
eh ünl. Eh.
e. 5/2626
 [=1]
ejegeyle- (+hayındır-) Kaynatmak.
e.-p 2/1569
 [=1]
ejele- İstila etmek, almak, ele geçirmek.
e.-gen+(1)+(ejeleen) 5/1807, 5/1808
e.-p 5/2590
e.-p al- 5/0435
e.-p tur- 5/1217
e.-y 1/0009, 1/1049, 1/1293, 1/1511, 1/1655, 1/2325, 1/2576, 1/2589, 1/2729, 1/2741, 1/2999, 1/3028, 1/3391, 2/0877, 2/1499, 2/1513, 3/1842, 3/1858, 3/4045, 3/4060, 3/4480, 3/4517, 3/4585, 3/4593, 3/4648, 3/4654, 3/4772, 3/4781,

3/4797, 3/4803, 4/1590, 5/0430, 5/0432,
5/0761, 5/0798, 6/0012, 6/0259, 6/0447,
6/1261, 6/1327, 6/3092

[=46]

ejelet- Ele geçirilmek, zapt edilmek.

e.-ipter+(ejeledipter) 5/0440

[=1]

ejen *is.* Uygun, müsait, elverişli.

e. 6/1552

[=1]

ejen-eytiin-ne *ünl.* Oy! Oh! Aman
Tanrım!

e. 4/0697

[=1]

ejik *is.* Kapı.

e. 1/2655, 1/3459, 1/3558, 2/0544,
3/2634, 3/3464, 4/5301, 5/0975, 5/2480

e.+çe 1/2823

e.+i+(ejii) 4/4718

e.+i-bile+(ejii) 4/4130, 4/4690

e.+i-daa+(ejii) 4/4676

e.+imni+(ejüimni) 4/0898

e.+in+(ejüin) 1/2787, 1/2800,
1/2804, 1/3375, 1/3452, 2/0583, 2/1279

e.+inde+(ejüinde) 1/1486, 3/0958,
3/0963, 5/1712, 6/0398

e.+inden+(ejüinden) 1/0980,
1/1029

e.+inge+(ejüinge) 1/0081, 5/0906

e.+iniñ+(ejüiniñ) 1/3446, 2/1437,
4/2190, 4/3088, 4/3135

e.+ke 5/2170, 6/0416

e.+te 1/2822

e.+ten 1/1072, 1/2809, 4/4131,
6/1773

e.+ti 1/2807

e.+tiñ 5/1003, 5/1123

[=46]

ejiktet- Hızla kapıya gelmek, kapıdan
geçmek.

e.-i+(ejiktedi) 3/2285

e.-ip+(ejiktedip) 4/4691

ejiktedir 1/3025, 1/3373, 1/3451

[=5]

ejin- I. Yüzmek.

e.-ip+(eştıp) 1/1262, 1/1269,
1/1271, 1/1289, 1/2982, 1/2984, 1/2997,
3/2645

[=8]

ejin- II. Üzerine almak, üzerine örtmek.

e.-geş 1/3346

[=1]

ejindir- Yüzdürmek.

e.-er+(1) 3/2617

[=1]

eker 1. sf. Yiğit, cesur.

e. 2/1140, 3/1326, 3/1364, 3/3154,
3/4467, 3/4807

2. is. Yiğit, genç, delikanlı.

e.+i 1/3733, 2/1132, 4/0977

e.+ler 3/0695, 3/2799, 3/3629,
3/3875

e.+leri 3/0867, 3/0868

e.+lerin 3/1709

[=16]

eker-erlik sf. Cesur, yiğit, delikanlı.

e. 5/0592, 5/0874, 5/1916, 5/1958,
5/2118, 5/2174, 5/2234, 5/2286, 5/2392,
5/2535, 5/2536, 5/2550, 5/2718, 5/2721,
5/2734

e.-daa 5/0022

e.+ter 5/2123, 5/2130

[=18]

eki 1. is. İyi.

e. 1/0005, 1/0295, 1/1105, 1/2747,
2/1420, 2/1442, 2/1456, 2/1473, 2/3,
3/0397, 3/0430, 3/0440, 3/0457, 3/0581,
3/0582, 3/1126, 3/1545, 3/1575, 3/1602,
3/2282, 3/2353, 3/2378, 3/2402, 3/2448,
3/2680, 3/3036, 3/4343, 4/0487, 4/1616,
4/1969, 4/1974, 4/1977, 4/1981, 4/2416,
4/3757, 4/3828, 5/0567, 5/0616, 5/0619,
5/0625, 5/0771, 5/0772, 5/0988, 5/2360,

5/2361, 6/0607, 6/3266, 6/2479, 6/3334,
6/3337, 6/3408, 6/3485

e. ekilerniň 5/0988

e.-dir 3/2555, 3/2565

e.-le 4/0205, 4/0373, 4/4770

e.+ni 3/3697, 3/4178

e.+zi 5/2364

e.+zin 3/0233, 3/3051, 4/2409

2. *sf.* İyi; istenilen, beğenilen
nitelikte olan.

e. 1/0418, 1/0427, 1/0438, 1/0596,
1/0601, 1/0629, 1/3269, 1/3289, 3/0377,
3/0378, 3/0382, 3/0384, 3/0446, 3/0573,
3/0574, 3/0580, 3/2482, 3/2632, 3/2646,
3/2777, 3/3754, 3/4266, 3/4368, 3/4375,
3/4376, 3/4378, 3/4379, 3/4380, 3/4410,
3/4428, 3/4488, 3/4680, 3/4708, 3/4981,
3/4995, 4/0087, 4/0131, 4/0195, 4/0245,
4/0619, 4/0984, 4/0986, 4/1043, 4/1076,
4/1127, 4/1130, 4/1242, 4/1378, 4/1379,
4/1380, 4/1621, 4/1625, 4/1775, 4/2342,
4/3620, 4/4504, 4/4532, 5/0001, 5/0872,
5/1033, 5/1506, 5/1507, 5/1799, 5/2125,
5/2218, 5/2366, 6/1140, 6/3488, 6/3411

e.-le 4/0514, 4/0599

3. *is.* Esen, sağlıklı.

e. 5/1354, 5/1355

e.-daa 4/1953, 5/0837

4. *zf.* İyi, iyi bir şekilde.

e. 3/4306, 4/2853, 4/4247, 6/0495,
6/0496

*

ayniň çaazünda hünnüň ekizinde
→ **ay I.**

e. 1/0065, 1/2829, 2/0529, 2/1252,
3/0639, 3/0673, 3/1576, 3/2452, 3/2837,
3/3508, 3/3857, 3/4530, 3/4993, 5/2217,
6/2923

[=160]

eki-bak 1. *is.* Her türlü, her çeşit, iyi kötü.

e.+ka-daa 2/0367

e.+ı+(e.-bagı) 5/0605

e.+ıı+(e.-bagı) 5/0574, 5/0630

2. *sf.* He tür, çeşitli, iyi kötü.

e. 2/0360

[=5]

ekii ünl. Merhaba.

e. 4/2772

[=1]

ekiri- İyileşmek.

e.-y ber- 2/0138

[=1]

ekirt- İyileştirmek.

e.-ip 1/3575

e.-ip al- 1/3652, 1/3673

e.-ir+(2) 1/3606

[=4]

ekkel- 1. Getirmek.

e. 1/0703, 1/0887, 1/2535, 2/1312,
2/1567, 3/3335, 3/3346, 3/3415, 3/4323,
3/4486, 3/4334, 3/4405, 4/0155, 4/2755,
4/2775, 4/2781, 4/2891, 4/2903, 4/2965,
4/2977

e.-diň 4/5316, 6/0837, 6/0921,
6/1110

e.-eyn+(eakeeyn) 3/0399

e.-eyn+(ekkeyn) 2/1584

e.-gen+(1) 1/0844, 2/1372,
3/0231, 3/2988, 3/3347, 3/4408, 4/0229,
4/1134, 4/1143

e.-geniňniň 5/1668

e.-geş 1/1713, 1/2579, 1/2744,
2/1416, 2/1540, 3/0416, 3/0477, 3/0592,
3/1618, 3/2479, 3/2744, 3/2922, 3/3121,
3/3548, 3/3556, 3/3700, 3/3933, 3/3934,
3/4452, 3/4549, 5/1264, 5/2668, 6/0194,
6/2910, 6/3573

e.-geştiň 4/0323, 4/0341, 4/1212,
4/3217, 4/4055, 4/4150, 4/4153, 4/5236

e.-iňer 1/0841, 1/1378, 3/1772,
3/2583, 4/0486, 4/0543, 4/0600, 4/0603,
4/0604, 6/3753

e.-ip+(ekkep) 1/0592, 1/0719,
1/0990, 1/1003, 1/1004, 1/1039, 1/1064,
1/1065, 3/3180, 3/4986, 5/0595, 5/1261,
5/1572, 5/1546, 5/2014, 5/2016, 5/2511,
6/1092, 6/2803, 6/2873, 6/2875, 6/2930,
6/2961

e.-ip+(ekkep) al- 4/1193

e.-ip+(ekkep) ber- 1/2430, 1/2435, 1/2471, 3/4143, 3/4489, 4/0494, 4/5047, 4/5055, 5/1580, 6/0264, 6/0300, 6/1766, 6/1767

e.-ip-daa+(ekkep) tur- 4/2264

e.-ip+(ekkep) kag- 3/0402

e.-ip-tir+(ekkeptir) 2/1562

e.-ip+(ekkep) tur- 1/0269, 1/0358, 1/0760, 4/5060, 6/2805

e.-ir+(1)+(ekkeer) 3/0247, 3/0248, 3/0611, 3/0617, 3/0631, 6/1176

e.-irge+(ekkeerge) 1/0359, 2/0308, 3/2584, 3/2586, 3/3421, 5/2011

2. (*yardımcı fiil*) Bitme, tamamlanma bildiren birleşik fiiller oluşturur.

e. 3/3399, 3/3406

e.-gen+(1) 1/2382, 4/0649

e.-geş 1/0960, 1/1321, 1/1517, 1/2833, 1/3062, 1/3385, 2/0805, 3/0757, 3/0758, 3/0787, 3/1064, 3/1245, 3/1246, 3/1473, 3/1815, 3/2066, 3/2387, 3/2955, 3/2961, 3/3832, 3/4136, 3/4564, 5/1122, 5/1633, 5/1748, 5/1999, 5/2508, 6/1636, 6/2209, 6/2512

e.-geştiş 4/2810, 4/3377

e.-geştiş-daa 4/3884

e.-iğer 1/1324, 1/3061, 3/3012

e.-ip+(ekkep) 1/0401, 1/0409, 1/0936, 1/1373, 1/1375, 1/3074, 3/3061, 3/3758, 4/0241, 5/0460

e.-ip-tirler+(ekkeptirler) 3/1881

e.-ir+(1)+(ekkeer) 5/1284

[=188]

ekkeldir- Getirtmek.

e.-geş 1/2370, 3/3435, 3/3737

[=3]

ekti → **egin**

ekti-moynu is. Omuz ve boyun.

e.+n 3/3369

[=1]

el I. is. Uçurum, yar.

e. 1/2236

e.+diş 5/1814

[=2]

el II. is. Barış, anlaşma, uyuşma.

e. 4/0101

[=1]

el-çaa is. Savaş.

e. 1/0868, 3/4612, 3/4703, 4/4138

e.+ga 2/0388

e.+ga-daa 2/0366

e.+nı 1/0416, 1/0426, 1/0436

e.+nıñ 4/1508, 4/1793, 4/4324

e.+zınga 4/1137

e.+zınıñ 1/2873, 4/1760

[=15]

el-hol is. Dost, mütefik.

e. 5/1401, 5/1403, 5/2158, 5/2159

[=4]

elbek 1. is. Bol, bereketli.

e. 3/1309, 3/1315

e.+i+(elbee) 4/5094

e.+il+(elbegil) 3/0838

2. *sf.* Bol, bereketli, çok.

e. 2/0187

[=5]

elbişayın- Sallanmak.

e.-ıp+(elbişayınıp) 4/2008

[=1]

eldeptig *sf.* Tuhaf, garip, acayip.

e. 3/4858

[=1]

eldik: eldik çançık Tütün kesesi.

e. 1/2650, 1/2714, 1/2862, 1/2969

[=4]

ele- Eskimek, yıpranmak, aşınmak.

e.-gen+(1)+(eleen) 3/3895

e.-gen+(2)+(eleen) 3/0823, 3/0923

e.-p 3/0252, 4/0964
[=5]
eleer *sf.* Ayık, akli başında.
e. 1/1110, 1/1122, 3/2602
[=3]
elegde- türegde- Yoksulluk içinde yaşamak, sefalet çekmek.
e.-gen+(2)+(elegdeen-türegdeen) 3/3871
[=1]
elek *is.* Henüz değil, henüz erken.
e. 3/1202, 3/1581, 6/1854, 6/1951, 6/2076, 6/2215, 6/2362, 6/2518, 6/2575, 6/2637
[=10]
elençi (elendi?) *is.* Eski, eskimiş, yıpranmış.
e.+zinden 5/2650
[=1]
eleğaynıp → eleğeyin-
eleğeyin- Yalpalayarak gitmek, sallanmak, sarsılmak.
e.-ip+(eleğeynıp) 2/0086, 3/0207, 6/2993
e.-ip+(eleğaynıp) 1/3571, 1/3603, 3/4423
e.-ip+(eleğaynıp) olur- 1/3626
[=7]
eleğeyiniş- Yalpalayarak gitmek, sallanmak, sarsılmak.
e.-ip+(eleğeynıp) kel- 3/0095
[=1]
eleğeyindir *zf.* Yalpalayarak yürümek, sallanarak gitmek.
e. 4/1268
[=1]
eleğ-halağ *zf.* Güçlülük, zar zor.
e. 3/3125
[=1]
eleğne- Sallanarak, yalpalayarak yürümek.

e.-gen+(2)+(eleğneen) 6/1181
[=1]
eleğnet- Yalpalayarak yürümek, sallanarak gitmek.
e.-i+(eleğnedi) 3/1274, 3/1347, 4/4667
e.-ip+(eleğnedip) 4/2005, 4/2129, 4/2140
[=6]
eleğnet- tendiğnet- Sallanmak, sallanarak gitmek.
e.-ip+(eleğnedip-tendiğnedip) 4/1805, 4/1997, 4/4416, 4/4644
[=4]
eleğ-tendiğ *zf.* Sendeleyerek, yalpayarak, güçlülükle.
e. 1/3649, 1/3669
[=2]
elet- Eskitmek.
e.-ken+(2) 6/0022, 6/1497
e.-pedim 5/0077
[=3]
ele- türe- Yoksulluk içinde yaşamak, sefalet çekmek.
e.-gen+(2)+(eleen-türeen) 3/1290, 3/1663
e.-p-daa 4/4469
e.-p-le çoru- 3/0847
[=4]
eleyti *zf.* Sallanarak, sallandırarak.
e. 3/4195, 3/4990
[=1]
eleytir *zf.* Sallanarak, sallandırarak.
e. 3/2838
[=1]
eleyt- çılbyt- Sallanmak, yalpalamak, yalpalayarak gitmek.
e.-ip 5/1956
[=1]
elezin *is.* Kum.

e. 1/1969, 6/1896
e.-bile 6/2034
e.+den 1/1966, 6/1997
e.+ge 3/3422
e.+i-bile 6/1914
e.+in 4/3390, 6/2005, 6/2032
e.+ni 4/3204, 4/3238, 4/3260, 4/3564
 *
elezin dıldıg Hayvan.
e. 2/0834, 3/2077, 4/4400
 [=17]
elezin-kum is. Kum.
e. 6/2126, 6/2275, 6/2423, 6/2609, 6/2704
 [=5]
elezinnig sf. Kumlu, tozlu.
e. 3/2238, 3/2243
 [=2]
elik is. Dişi karaca.
e. hülbüs 1/0203, 6/0763
 [=2]
eliy-seliy zf. Sırayla, peş peşe, nöbetleşe.
e. 5/0895
 [=1]
em is. Em, ilaç.
e. 3/2142, 3/2694
e.+i 3/2140
e.+in 1/0112
e.+iniñ 1/0106
e.+ni 1/0107
 [=6]
em- Emmek.
e.-e ber- 2/0266
e.-er+(2) 2/1631
e.-geştin 2/0269
e.-ip+(eep) 2/0276, 6/1268
e.-ip+(eep) ber- 6/1986

e.-ip+(eep) çıt- 6/1987
e.-ip+(eep) tur- 2/0262, 2/0264
e.-zimze 2/0265
 [=10]
emdik sf. Huysuz, yabani, eğitilmemiş.
e. 1/2305, 1/3301, 1/3796, 3/2392, 3/4110, 3/4935, 5/0673, 5/2654, 5/2665, 5/2674, 5/2690, 6/2184, 6/2327, 6/2483, 6/2712, 6/2622
 [=16]
em-dom: em-dom ot İlaç, ot, şifalı ot.
e. 1/1714
 [=1]
emeeş zf. Az, biraz.
e. 3/0896
 [=1]
emegle- Yardımlaşmak, birlikte yapmak.
e.-p 6/1722
 [=1]
emegleş- Yardımlaşmak, birlikte yapmak.
e.-ip+(emeglejip) 3/0230
 [=1]
emeş- Ekleşmek, eklenmek, ilave olmak.
e.-ken-daa 4/0078
 [=1]
emge-hayaajok is. Pek çok, sayısız.
e. 6/0683, 6/1005
 [=2]
emgejok sf. Pek çok, sayısız.
e. 6/3557
 [=1]
emgele- Düzenlemek, derlemek, toplamak, derleyip toplamak.
e.-er+(1) 3/3006
e.-p 2/0319
 [=2]
emgele- marjala- Düzenlemek, derleyip toplamak.
e.-ar+(1) 3/0069

[=1]
emig *is.* Göğüs, meme.
 e. 3/0209, 4/0501, 4/0633
 e.+i+(emii) 3/1122, 5/0080, 6/1982
 e.+imni+(emiimni) 3/1125
 e.+imniğ+(emiimniğ) 1/1538
 e.+in+(emiin) 2/0276, 6/1986
 e.+inde+(emiinde) 1/1234, 1/1235
 e.+iniğ+(emiiniğ) 4/0357
 [=13]
emin: **emin erttir** Çok, aşırı derecede, haddinden fazla.
 e. 6/1273, 6/1277
 [=2]
emiril- 1. Kırılmak, kopmak, kırılıp kopmak.
 e.-bes+(2) 6/0118
 e.-i+(emirli) ber- 6/3068
 e.-ip+(emirli) 6/1535
 2. Eksilmek, azalmak
 e.-gen+(1) 1/3641
 e.-gen-daa 4/0079
 [=5]
emne- Tedavi etmek, iyileştirmek.
 e.-geş+(emneeş) 1/2934, 1/2945, 1/3606, 3/3723, 3/3724, 5/1173
 e.-p al- 1/3575
 e.-p berip tur- 5/1136
 e.-p kag- 1/2922
 e.-p tur- 3/3725
 e.-y turt- 1/1714
 [=11]
emne- **domna-** Tedavi etmek, iyileştirmek.
 e.-p 1/3652
 e.-y 1/3574, 1/3630
 [=3]

emnen- Tedavi olmak, iyileşmek.
 e.-ip 1/2712
 [=1]
emnen- **domnan-** Tedavi olmak, iyileşmek.
 e.-ip al- 1/0541
 [=1]
em-sagaan → **em-şagaan**
em-şagaan: **em-şagaan dom-şagaan o't** İlaç, ot, kocakarı ilacı.
 e. 1/0539, 1/0544, 2/1570, 3/0594, 3/3721
 e. (**em-sagaan**) 1/2712, 1/2921, 1/2933, 1/2944, 5/1133, 5/1172
 [=11]
emzir- Emzirmek.
 e.-e ber- 4/0634
 e.-er+(2) 4/0358
 e.-gen+(1) 1/1234, 1/1235
 e.-ip 1/0637, 1/0649
 e.-ip olur- 6/1272
 e.-ip or- 4/0503
 [=8]
ençek *is.* Keçe örtü.
 e. 3/2823, 3/4450
 e.+ti 2/0326
 [=3]
ende- Telef olmak, yok olmak.
 e.-p çoru- 2/0361
 [=1]
endeerel *is.* Kaza, felaket, musibet.
 e.+iğni-daa 2/0361
 [=1]
enik *is.* Enik, köpek yavrusu.
 e. 1/3447, 1/3459, 1/3463, 1/3467
 e.+terniğ 6/1576
 [=5]
enneş- Durmak, dayanmak, düşmemek.
 e.-ir+(1)+(ennejiir) 3/2177

[=1]
enniir [menin-] torul- Karşı gelmek,
karşı koymak, sataşmak, meydan
okumak.
e. t.-ur+(torlur) 3/0398
ennip-tonnup 5/0173
[=2]
ennip-tonnup → enniir torul-
eñ *zf.* En.
e. 1/0558, 1/0567, 1/0668, 1/0683,
1/0702, 1/0714, 1/0733, 1/0832, 1/0860,
1/1073, 1/1488, 1/1561, 1/2355, 1/2836,
1/3048, 1/3566, 1/3621, 1/3687, 3/0791,
3/1232, 3/1326, 3/1642, 3/2482, 3/2827,
3/3968, 3/4577, 3/4821, 3/4995, 4/1615,
4/1968, 4/5250, 4/5261, 5/1016, 5/2146,
5/2160
e.-ne 3/1601, 3/2324
[=37]
eñdere *zf.* Çok.
e. 5/1810
[=1]
eñge-donğa *sf.* Soğuk, çok soğuk, en
soğuk.
e. 1/0004
[=1]
eñgin *is.* Dişi deve.
e. 5/0729, 5/1360
e. (iñgin) 2/1111
[=3]
eñmek *sf.* Eğik, bükük.
e. 2/0616
[=1]
ep *is.* Yol, yöntem, usul.
e.+in+(evin) 2/0558, 4/0419
e.+im-daa+(evim) 1/0633
[=3]
ep-çöp *is.* 1. Anlaşma, uyum, uzlaşma,
barış.
e.+ü-bile+(evi-çövü) 1/2755
2. Düzen, hile.

e.-bile 5/1864
[=2]
epte- Monte etmek, yerleştirmek.
e.-p 6/3171
e.-pterge 5/2014, 5/2016
e.-p tur- 1/0020, 1/0412, 1/0421,
2/1390
e.-y 1/2663, 1/2665, 1/2932,
1/2943, 6/3117, 6/3137
[=13]
epte- çöpte- Çeşitli yollarla yapmaya
çalışmak, ayarlamak, düzenlemek.
e.-p tur- 1/2825
[=1]
epteş- Uymak, uygun gelmek, yaraşmak.
e.-ir+(2)+(eptejir) 5/0290,
5/0293
[=2]
eptig 1. *sf.* Rahat, uygun.
e. 3/1538, 3/4104, 3/4929
2. *zf.* Uygun, uygun bir şekilde.
e. 3/2402, 3/2691
[=5]
er is. 1. Er, erkek, yiğit, delikanlı.
e. 1/0011, 1/0011, 1/0117, 1/0347,
1/0371, 1/0408, 1/0442, 1/0465, 1/0467,
1/0468, 1/0506, 1/0520, 1/0521, 1/0550,
1/1196, 1/1345, 1/1392, 1/1195, 1/1344,
1/1391, 1/1411, 1/1446, 1/1455, 1/1479,
1/1581, 1/1748, 1/2122, 1/2163, 1/2199,
1/2206, 1/2232, 1/2347, 1/2460, 1/2607,
1/2751, 1/2779, 1/3249, 1/3549, 1/3724,
1/3816, 2/0155, 2/0165, 2/0366, 2/0377,
2/0624, 2/0350, 2/0464, 2/0487, 2/0505,
2/0795, 2/0796, 2/0811, 2/0813, 2/0833,
2/0872, 2/0878, 2/0929, 2/0998, 2/1128,
2/1432, 2/1434, 2/1502, 3/0137, 3/0246,
3/0281, 3/0328, 3/0380, 3/0495, 3/0584,
3/0606, 3/0615, 3/0689, 3/0854, 3/0936,
3/0942, 3/0948, 3/0966, 3/0971, 3/1153,
3/1156, 3/1416, 3/1430, 3/2507, 3/2620,
3/2670, 3/2950, 3/3471, 3/3596, 3/4032,
3/4080, 3/4467, 3/4512, 3/4645, 3/4758,
3/4762, 3/4794, 3/4862, 3/4904, 4/0049,
4/0429, 4/0516, 4/0670, 4/0988, 4/1042,

4/1509, 4/1616, 4/1621, 4/1625, 4/1696,
4/1830, 4/1839, 4/1969, 4/1977, 4/1953,
4/2342, 4/2410, 4/2416, 4/2458, 4/3828,
4/3943, 4/3945, 4/4244, 4/4321, 4/4348,
4/4532, 5/0003, 5/0004, 5/0005, 5/0006,
5/0021, 5/0027, 5/0038, 5/0052, 5/0097,
5/0099, 5/0327, 5/0407, 5/0521, 5/0584,
5/0585, 5/0584, 5/0621, 5/0624, 5/0819,
5/0831, 5/0955, 5/0976, 5/1075, 5/1084,
5/1104, 5/1624, 5/1187, 5/1306, 5/1371,
5/1507, 5/1512, 5/1544, 5/1550, 5/1577,
5/1642, 5/1731, 5/1914, 5/2028, 5/2075,
5/2141, 5/2152, 5/2193, 5/2293, 5/2299,
5/2349, 5/2356, 5/2369, 5/2377, 5/2422,
5/2526, 5/2697, 6/0015, 6/0021, 6/0643,
6/1341, 6/1477, 6/1496, 6/1590, 6/1632,
6/1674, 6/1814, 6/1825, 6/2198, 6/2345,
6/2505, 6/2752, 6/3026, 6/3028, 6/3030,
6/3674

e.-daa 1/0333, 2/1017, 2/1140,
3/0314, 3/0330, 3/0371, 3/0387, 3/0394,
3/0546, 3/0883, 3/1149, 3/4099, 3/4380,
5/0045, 5/1000, 5/2200, 5/2716

e.+den 2/1432

e.-dir 1/0467, 3/0458, 3/4620,
3/4914, 6/1631, 6/1673

e.+ge 2/0878

e.+i 3/2618

e.+in 3/2614, 4/3620

e.+in-daa 6/1589

e.+in-ne 6/1673

e.-le 3/1781

e.-le-dir 3/4443, 6/1589

e.+ler 1/1769, 3/1364, 5/2059,
5/2204, 5/2234, 5/2718

e.+leri 3/1326, 3/4807

e.+lerini 5/0593

e.+ni 4/0672, 4/0675, 4/0691,
4/0694, 4/0740, 4/0743, 5/2392

e.+ni 1/1411, 1/1420, 1/1440,
1/1446, 1/1451, 1/1455, 1/1471, 1/1725,
1/2286, 1/2505, 1/3269, 1/3289, 2/0350,
3/1545, 3/2311, 3/2353, 3/2378, 3/4063,
3/4886, 4/1247, 5/0007, 5/0483, 5/2022,
5/2188, 5/2427, 6/0015, 6/1477

erjigeş 2/1300

2. Koca, eş.

e.+i 5/1083, 5/1100

e.+i 3/4175

3. sf. Erkek, erkek cinsi.

e. 1/0312, 1/0323, 1/0329, 1/0340,
1/0362, 1/1579, 3/0062, 3/0138, 3/0283,
3/0464, 3/2675, 3/2689, 3/3447, 3/3456,
3/3452, 3/3472, 3/4348, 4/1210, 6/1334,
6/3026, 6/3028

[=296]

er-hey is. Yiğit, gözü pek.

e.-dir 3/3680

[=1]

eree is. İşkence, eziyet, azap.

e. 4/3829

[=1]

ereede- → **eriide-**

ereen is. Alaca, ala.

e.+in 3/2809

[=1]

ereen-ala sf. Ala, alaca, alacalı.

e. 3/2405

[=1]

ereen-şokar sf. Çeşitli renklerde, karışık,
alaca, alacalı bulacalı.

e. 3/1630, 3/1632

e.-la 5/0121, 5/0126, 5/0156

[=5]

eregey Ekşi (süt).

e. 3/3447, 3/3452

[=2]

eremik sf. Kısır.

e. 5/2252

[=1]

ereñgeyle- Yüzeysel davranmak,
üstünkörü muamele yapmak.

e.-p 5/1356

[=1]

eres 1. sf. Cesur, yiğit.

e. 2/0489, 3/0495, 3/0936, 3/0942,
3/1364, 3/2986, 3/3154, 3/4467, 3/4807,
5/2059, 6/0097, 6/1225, 6/1513

2. is. Yiğit, cesur.

e.-daa 1/1195, 1/1344, 1/1391

e.+i 5/0007

e.+i+(erezi) 1/1411, 1/1420,
1/1440, 1/1446, 1/1451, 1/1455, 1/2505,
2/0350, 3/4063, 6/0015, 6/1477

e.+in+(erezin) 3/0396

e.-le 2/0487

e.+ter 3/0695, 3/2799, 3/3629,
3/3875

e.-tir 1/0520

[=35]

eres-erlik sf. Cesur, yiğit, mert.

e. 5/0856, 5/1075, 5/2141, 5/2224,
6/3293, 6/3362

[=6]

eres-ertem is. Kabiliyet, beceri, maharet.

e.+in 3/3660

[=1]

erestig sf. Cesur, yiğit, gözü pek.

e.-daa 2/0795

[=1]

ergek is. Parmak.

e. 1/1496, 1/2903, 2/0017, 4/1392,
6/0996

e.+inden+(ergeenden) 1/3952

e.+iniñ+(ergeeniñ) 1/3146,
1/3916

e.+ke 5/0622

[=9]

ergektig sf. Parmaklı, parmağı olan.

e. 4/4531, 5/0003, 5/0004, 6/0009,
6/0093, 6/1073

e.+ge 3/4061

[=7]

ergelendir zf. Okşayarak, severek.

e. 5/1361

[=1]

ergelet- Okşamak, sevmek.

e.-ip+(ergeledip) 3/0450, 3/3021,
4/2332

[=3]

ergelet- çassıt- Okşamak, sevmek.

e.-ip+(ergeledip-çassıdıp)
4/0500, 5/1247, 5/1390, 5/2177

[=4]

ergelig sf. Şefkatli, müşfik, sevecen.

e. 3/0382, 5/0586, 5/0632, 5/1127,
5/1205

[=5]

ergen-bolgan sf. Gereksiz, boş.

e. 5/0023

[=1]

ergi I. sf. Eski.

e. 5/2658

e.-daa 3/4343

e.+niñ 4/0428, 4/0430

[=4]

ergi II. → **irgi**

ergi- Etrafını, çevresini dolaşmak.

e.-p 4/0899

[=1]

ergil- Dönmek, çevirmek, dolanmak.

e.-ip 3/0062, 3/0064, 3/0464,
3/0468, 3/0472, 4/2369

[=6]

ergildir zf. Dolanarak, dolaşarak;
döndürerek, çevirerek; kez, defa.

e. 2/0817, 3/0622, 5/0556, 5/2385

[=4]

ergildir-dolgandır zf. Döne döne, döne
dolaşa.

e. 3/0599, 3/2976

[=2]

ergiliş- Dolaşmak, birbiri etrafında
dolanmak, dönmek.

e.-ip+(ergilçip) 3/4100

[=1]
ergim *sf.* Aziz, sevgili, kıymetli.
 e. 5/1199, 5/2159
 [=2]
ergin I. *is.* Eşik, kapı eşiği.
 e. 3/2555,
 e.+iniş 5/1447, 5/2196
 e.+ni 1/1082
 *
ergin aksı turlagla- Bir kimsenin hizmetinde olmak.
 e. 3/2468
 [=5]
ergin II. → **irgin**
erig 1. *sf.* Eriyik, erimiş.
 e. 1/0020, 1/0412, 1/0421
 2. *is.* Buz tutmamış (alan).
 e.+inde+(eriinde) 2/0891
 [=4]
eriide- İşkence etmek, azap çektirmek.
 e.-p tur- 5/1103
 e.-erge (ereede-) 3/3395
 [=2]
erik *is.* Kıyı, kenar, sahil.
 e.+inge+(eriinge) 1/1357
 [=1]
erin *is.* Dudak.
 e.+in+(ernin) 1/2149, 1/2151, 1/2182, 1/2184
 e.+inde+(erninde) 3/0421, 3/0422
 e.-ne 6/1631
 [=7]
erinnig *sf.* Dudaklı.
 e. 5/0729, 6/0008, 6/0092, 6/1075, 6/1503, 6/3364, 6/3439
 e.+ge 6/3295, 6/3523
 [=9]
erlik *is.* Yiğit, cesur, gözü pek.

e.-daa 4/1509, 4/3943
 [=2]
erlik-eres → **eres-erlik**
ert- 1. Geçmek, aşmak.
 e.-e 3/2069, 3/2744, 6/1657, 6/3003, 6/3018, 6/3021, 6/3025
 e.-e ber- 1/3564, 2/1068, 3/1331, 4/2177, 4/2845, 4/3003, 6/0272
 e.-e halıda ber- 6/1614
 e.-e halıp al- 3/2048
 e.-e-le ber- 4/2928
 e.-eeliger 1/3019
 e.-er+(1) 1/0939, 1/0983, 3/0062, 3/0064, 3/2184, 3/2190, 4/2067, 6/1619
 e.-er+(2) 1/0237, 3/1332, 3/4524, 3/4525
 e.-erde 6/1918, 6/2037, 6/2039, 6/2034
 e.-ip 1/0793, 1/0811, 1/0905, 1/1055, 5/0523, 6/2070
 e.-ip al- 1/1305, 1/1368, 1/1409
 e.-ip çıt- 1/0260, 1/0262, 1/0279, 4/3473, 6/2035
 e.-ip-daa 4/1687
 e.-ip kel- 4/3071, 6/1724
 e.-ip şıda- 6/2817
 e.-ip tur- 2/0094, 5/0525
 e.-ken+(1) 1/0254, 1/0256, 1/0258, 1/3025, 3/0468, 3/0472, 3/0622, 3/0625
 e.-ken+(2) 2/0093
 e.-ken-ne 3/2627
 e.-keni 1/1929
 e.-keş 1/1032, 1/3009, 2/1217, 3/0464, 3/2503, 4/3049, 4/3588, 6/1916, 6/1920
 e.-pes+(2) 2/0014
 e.-peyn 5/2412
 e.-sişze-daa 6/2815
 e.-ti 4/1338
 2. (Zaman) Geçmek.

e.-e ber- 4/3792
e.-ip tur 5/0804
e.-ip tur- 4/1586
e.-ken+(1) 5/0767
e.-kenin-daa 5/2746
e.-kije 4/3742
e.-kijege 5/1911
e.-sin 4/4029
e.-tim 3/2443
 [=87]
erte *zf.* Erken.
e. 1/2797, 5/1392, 6/3145, 6/3174
e.+zinde 1/0003, 2/1, 3/0002
 *
aynı çaaında hünüü
ertezinde → ay I.
e. 1/0595, 2/0697, 4/0051, 4/0180,
 4/1238, 4/1368, 4/1416, 4/3616, 4/4228
 [=16]
erte-burun *zf.* Çok eskiden, uzun zaman
 önce.
e. 5/2568
 [=1]
erte-burungu **1.** *sf.* Eski, önceki, eski
 zamana ait.
e. 1/3267
2. *zf.* Eskiden, önceden.
e.+da (erte-burungu) 4/4446
 [=2]
erte-burungu → erte-burungu
ertem *is.* Bilgi.
e.-daa 3/0699
 [=1]
ertem-bilig *is.* Bilgi.
e. 3/0708
 [=1]
ertem-biliglig *sf.* Bilgili.
e. 2/0680
 [=1]

ertem-şidi *is.* Bilgi, beceri, özellik, bilgi
 ve sihir.
e.+ger 3/0696
 [=1]
ertem-şidilig *sf.* Bilgili, bilgili ve sihirli,
 bilgi ve hüner sahibi, nitelikli.
e. 2/0684, 2/0691
 [=2]
erten *zf.* **1.** Sabah, sabahleyin.
e. 1/0545, 1/0774, 1/1785, 1/1817,
 1/2797, 1/3852, 1/3911, 1/3948, 3/0091,
 3/0160, 3/0172, 3/0614, 3/0976, 3/1044,
 3/1383, 3/1460, 3/1512, 3/1710, 3/2094,
 3/2108, 3/2169, 3/2238, 3/2245, 3/2304,
 3/2479, 3/2644, 3/2682, 3/2817, 3/3169,
 3/3245, 3/3723, 3/4080, 3/4815, 3/4901,
 4/0261, 4/0823, 4/0921, 4/0926, 4/2517,
 4/2578, 4/5140, 5/0451, 5/1150, 5/1392,
 5/2265, 6/0124, 6/0311, 6/0568, 6/0612,
 6/1024, 6/1595, 6/1638, 6/1680, 6/1826,
 6/2090, 6/2230, 6/2657, 6/3711, 6/3734
e.+den 3/1731, 3/1797
e.+ge 1/0548, 1/1788, 1/1820,
 1/3914, 1/3951, 2/1569, 3/0979, 3/1047,
 3/1386, 3/1463, 3/1732, 3/1798, 3/3724,
 6/0571, 6/0615, 6/1027, 6/1598, 6/1641,
 6/1683, 6/1829, 6/3714, 6/3737
e.+inde 2/0109, 3/1724, 3/2630,
 3/3288, 4/0519, 4/0842, 4/2733, 6/2376
e.+ıñ-ne 4/0916, 4/3771
e.-ne 4/2511, 5/1188
2. Yarın
e. 1/0382, 1/2467, 2/1148, 3/0623,
 3/0944, 3/1890, 3/3446, 3/3451, 3/3461,
 4/1240, 4/4030, 5/2165
e.+inde 3/0952, 3/1361, 3/2093,
 3/2491, 4/2895, 4/2972, 4/4048, 4/4939,
 4/5295, 6/2542, 6/2591
e.+inde-daa 4/0237
e.+ıñ-ne 1/1524, 4/2501
e.+inde 1/2613, 5/2217
 [=123]
ertengi *sf.* Sabahki.
e. 1/3138

e.+niñ 1/0003, 2/1, 3/0002
[=4]

ertengi-burungu *sf.* Önceki, eski, eskiye ait olan.
e. 1/3441, 1/3870
e.+lar 1/3287
[=3]

ertine *is.* Cevher, mücevher.
e. 4/1408, 4/2809, 5/0908
e.+ni 4/1410
e.+zi 4/0183
e.+zin 3/0604, 4/2806
[=7]

ertinelig *sf.* Mücevherli.
e. 3/4821, 3/4824, 4/0037
[=3]

ertkile- Geçmek, birlikte geçmek, geçip gitmek.
e.-gen+(ertkileen) 4/1688
[=1]

erttir *zf.* Mütemadiyen, devamlı, sürekli olarak.
e. 1/3503, 1/3514, 2/0689, 6/1273
[=4]

erttir- 1. Geçirmek, geçmesini sağlamak, geçmesine müsaade etmek.
e.-bes+(1) 4/2051
e.-er+(2) 1/0235
e.-erde 1/2559
e.-ip al- 1/0963
e.-ip tur- 1/0253
e.-ipkenin 4/2181
2. Geçmek, geçirmek (zaman).
e.-beyn 1/0580, 1/0752, 1/0759, 1/0838, 1/1322, 1/1377, 1/2367, 1/2372, 1/2380, 1/2383, 1/3058
e.-geş 3/2879
3. Geçirmek, atlatmak, savmak.
e. 6/0495

e.-ip kör- 6/3657
[=22]

erzig *sf.* Yiğit, cesur.
e.-daa 4/4322
[=1]

este- Rüzgarda savrulmak, uçar gibi gitmek.
e.-gen+(1)+(esteen) 3/1635
e.-geş+(esteeş) 3/1937
e.-p çoru- 3/2612
[=3]

estet- Uçurmak, savurmak.
e.-i+(estedi) 3/2401
[=1]

eş *is.* Arkadaş, yoldaş, dost.
e. 1/0913, 3/0212, 3/2823, 6/1233
e.+i+(eji) 1/1231, 1/1240, 1/1258, 4/3828, 5/0411
e.+i-bile+(eji) 1/1751
e.+im+(ejim) 1/1670, 1/1675, 1/1679, 1/2216, 1/2225, 1/2320, 1/3292, 1/3931, 2/0902, 2/1008, 2/1025, 2/1037, 2/1041, 3/2352, 3/2377, 3/4858, 4/1739, 4/1741, 4/1780, 4/1783, 4/1787, 4/1790, 4/1795, 4/1801, 4/3448, 4/3460, 4/3603, 4/3610, 4/3636, 4/3639, 4/3641, 4/3645, 4/3648, 4/3653, 4/3660, 4/3691, 4/3729, 4/3899, 4/3901, 4/3917, 4/3920, 5/0447, 5/0547, 6/1854, 6/1951, 6/2076, 6/2143, 6/2289, 6/2315, 6/2343, 6/2441
e.+imni+(ejimni) 5/0552
e.+imniş+(ejimniş) 5/0541
e.+in+(ejin) 1/1671, 3/2074, 5/0489, 5/0567, 5/0619, 5/2519
e.+inden+(ejinden) 1/1206, 1/1314, 1/1603, 1/1945
e.+inge+(ejinge) 5/0584, 5/2517
e.+iniş+(ejiniş) 3/2036, 3/2073, 5/2514
e.+iñ+(ejin) 1/2218, 5/0423, 5/0632, 5/1199
e.+iñni+(ejinñni) 5/1127

e.+iğniñ+(ejiğniñ) 4/3945, 5/0586
e.+ivis+(ejivis) 3/2023, 3/2064
e.+ivistı+(ejivistı) 4/2342
e.+ivistıñ+(ejivistıñ) 4/2410, 4/2416, 4/2431
e.+ten 3/0212
e.+ter 3/1085, 3/1490, 3/2686, 3/2711
e.+terim 5/1457, 6/1782, 6/2741, 6/3726
e.+tıñ 4/2360
ejikiñim 1/3285
ejikijim 1/3266
ejikim 6/2172, 6/2195, 6/2215, 6/2361, 6/2470, 6/2518, 6/2575, 6/2636
 [=111]
eş- I. Eşmek.
e.-ip+(ejip) kag- 6/3615
 [=1]
eş- II. Bağlamak, sarmak.
e.-ip+(ejip) al- 3/0223, 3/0228
 [=2]
eşkede- Acele etmek.
e.-diñ 5/0226
e.-gen+(2)+(eşkedeen) 5/0209
 [=2]
eşkenne- Bir araçla toplamak, çıkarmak, atmak, eşelemek.
e.-p 6/0680
 [=1]
eşpi is. Kadın, eş.
e. 5/2294
e.+zin 5/1128
 [=2]
eştig *zf.* Eşli, yoldaşlı.
e. 2/0780
e.-daa 5/2539
 [=2]

et I. is. 1. Et (besin).
e. 1/0211, 1/0603, 3/0427, 3/1574, 6/0735, 6/1094, 6/1102, 6/1127, 6/1535, 6/3068
e.-bile 2/0901
e.-daa 5/2582
e.+i+(edi) 1/0160, 1/0179, 1/0201, 3/2142, 3/3062, 3/3467, 5/0030, 5/0032, 6/0712, 6/0789, 6/0816, 6/0864, 6/2402, 6/2689
e.+i-bile+(edi) 5/1277, 5/1341
e.+in+(edin) 1/0211, 1/0758, 1/0850, 1/2382, 1/3074, 2/1229, 2/1634, 3/0427, 3/1193, 3/3090, 3/3174, 3/3818, 3/4131, 3/5035, 4/0591, 4/0795, 4/2334, 4/2415, 4/3765, 4/3774, 4/3813, 4/3838, 4/3858, 4/4785, 5/0370, 5/0458, 5/1039, 5/1140, 5/1267, 5/1276, 5/1341, 5/1653, 5/1867, 6/0707, 6/0730, 6/0756, 6/0784, 6/0812, 6/0855, 6/1094, 6/1127
e.+in-daa+(edin) 4/4811
e.+inden+(edinden) 3/3054
e.+iñer+(ediñer) 4/0539
e.+ten 1/0582, 1/0745, 1/2369, 1/3059
e.+ti 3/2816, 3/3106, 5/0301, 5/1045
e.+tıñ 4/4785
2. Et.
e. 3/2671, 5/1554
e.-bile 2/0911
e.+i+(edi) 1/0507, 1/0508, 1/0509, 1/2135, 1/2280, 1/2286, 2/0456, 2/0459, 5/0939, 5/0940, 6/2113, 6/2261, 6/2404, 6/2687
e.+imni+(edimni) 4/5216
e.+imniñ+(edimniñ) 5/0550
e.+in+(edin) 1/2137, 1/2173, 1/2175, 3/2937
e.+inden+(edinden) 3/2670
3. Beden, vücut.
e.+i-bile+(edi) 3/1111, 3/4074
 *

edi izi-/hayın-/kıs- Vücut ısısı artmak, ısınmak.

e. 1/1968, 1/1971, 1/2123, 1/3269, 1/3289, 1/3759, 3/2353, 3/2378, 4/3726, 6/2180, 6/2134, 6/2162, 6/2178, 6/2280, 6/2306, 6/2430, 6/2460, 6/2149, 6/2296, 6/2321, 6/2447, 6/2474, 6/2710

e. hayın- 1/2287, 3/2369

e. kıs- 1/2259, 1/2270

baldırının edi katpaan → baldır

e. 1/0402, 4/0416, 4/0666, 4/0710, 4/0720, 4/0766, 4/0789, 4/0883, 4/1141, 4/1825, 4/3707, 4/3719, 4/3798

et dıldığ İnsan, kişi.

e. 2/0833, 3/2078, 4/2110, 4/4404

edi aarı- Doğum sancısı yaşamak.

e. 6/0665

[=156]

et II. is. Mal, varlık, eşya.

e. 1/0418, 1/0427, 1/0631, 3/0268, 3/1197, 3/2427, 3/3768, 3/4462, 3/4981, 4/4448, 6/0482, 6/2920

e.-bile 2/1443, 2/1457, 3/4411, 4/0144

e.-daa 4/0073

e.+i+(edi) 3/0413, 5/0055, 5/0172, 5/2703, 6/0077, 6/0084

e.+i-bile+(edi) 5/2707

e.+im+(edim) 3/1862, 5/2350, 6/0490

e.+imniğ+(edimniğ) 6/0482

e.+in+(edin) 1/2835, 2/1609, 3/0069, 3/2838, 3/3006, 3/3809, 3/4195, 3/4990, 3/5046, 4/1365, 4/5368, 5/0062, 5/1209, 5/1758, 5/2214, 5/2220, 5/2245, 5/2688

e.+inge+(edinge) 4/0072

e.+iniğ+(ediniğ) 1/2835, 6/2920

e.+iğniğ+(ediğniğ) 5/2650, 6/0195

e.+ter 1/0438

e.+ti 1/0592, 3/2471, 4/1786, 6/0195, 6/0490

e.+tiğ 3/4981, 4/4447

[=60]

et- I. Düzeltmek.

e.-e+(ede) 3/0388, 3/4381, 4/0933, 4/0938, 6/3170

e.-ip+(edip) 5/0352

e.-keş 3/3725

[=7]

et- II. Ses çıkarmak (hayvanlar için).

e.-erge+(ederge) 5/0049

e.-erimni+(ederimni) 3/3571

e.-erimniğ+(ederimniğ) 3/3576

e.-ip+(edip) olur- 4/0804, 4/0808

[=5]

et-baraan is. Mal, eşya, varlık.

e.+ığarnı 2/0297

[=1]

et-bot is. Beden, gövde, vücut.

e. 3/3896

e.+u+(bodu) 3/2398, 3/4069

[=3]

et-çag is. Et ve yağ.

e.+ın+(edin-çaan) 4/0473

[=1]

et-çem is. Et, yemek.

e.+in+(e'din-ç.) 6/2807

[=1]

et-çepsek is. Eşyalar, alet edevat, levazım, mühimmat.

e. 1/0371

e.+imni+(e.-çepseemni) 1/0378

e.+iğ+(e.-çepseeğ) 1/0375

[=3]

et-çürek is. Kalp, yürek, gönül.

et çüree bagay Kötü kalpli.

e. 4/1511, 4/1954, 4/4323

[=3]

et-han is. Beden, vücut.

e.+ı 1/2132
e.+ı+(edi-h.) 2/0280, 4/3232
e.+ım+(edim-h.) 4/3491
e.+ın 1/2170
 [=5]
et-heñme is. Et, kurutulmuş et.
e.+zin+(edin-h.) 3/4030
 [=1]
et-herexsel is. Eşyalar, alet edevat, levazım, mühimmat.
e.+in 1/0408
 [=1]
et-höreñgi is. Mal, varlık.
e.+ñ 5/1871
 [=1]
et-keş is. 1. Et ve deri .
e.+iviske+(e.-kejiviske) 1/3817
 2. Yiyecek et ve deri, post.
e.+ti 3/4144
 [=2]
et-mal is. Mal, varlık.
e. 2/1474, 3/3582
e.+dı 3/3587
e.+dın 5/0067
e.+ın+(edin-m.) 5/0572, 5/0628
e.+ı 3/4174
e.+ı-bile 3/3822
e.+ın-daa+(edin-m.) 5/2060
 [=8]
et-sep is. Eşyalar, mal mülk.
e. 3/1177
e.+in+(edin-sevin) 5/0620,
 6/0660
e.+in+(e.-sevin) 6/3767
e.+ivistı+(e.-sevivisti) 6/3095
 [=5]
etsig sf. Etsi, lezzetli.

e. 1/0160, 1/0179, 1/0201, 6/0712,
 6/0789, 6/0816, 6/0864
 [=7]
et-söök is. Et ve kemikler; beden, vücut.
e.+ü+(e.-söögü) 3/0572
e.+üm+(edim-söögüm) 2/0464
e.+ün+(e.-söögün) 2/0397
 *
et-söökten adırıl- Doğum
 yapmak, doğurmak.
e. 5/2277, 5/2280, 5/2282
 [=6]
ette- I. Et yemek.
e.-ñer 5/1646
e.-p 5/0304
 [=2]
ette- II. 1. Vurmak, dövmek.
e.-geş+(etteş) 5/2570
e.-p tur- 5/2574
 2. İşlemek, sepilemek, tabaklamak
 (deri).
e.-p 5/0062, 5/1209
 [=4]
ette- hıyna- Dövmek, vurmak.
e.-erge 3/2520, 3/2611
e.-p tur- 3/2615, 5/1128
 [=4]
etteldir- İyileştirmek.
e.-ip 1/0546, 1/0548
 [=2]
ette- malda- Deri işlemek ve hayvanları
 idare etmek; işleri yapmak.
e.-p kel- 5/2061
 [=1]
ettet- I. Et yedirmek, et ikram etmek.
e.-ip+(ettedip) 3/4453
 [=1]
ettet- II. Deri işletmek, sepiletmek.
e.-pes+(2) 5/0056

[=1]
ettig I. sf. Etli.
 e. 4/3686
 [=1]
ettig II. sf. Mallı, varlıklı, malı varlığı olan.
 e. 3/0006, 4/1064
 [=2]
ettig-hannig sf. Etli kanlı, dolgun, yapılı.
 e. 2/0504
 [=1]
ettig maldig sf. Mallı, varlıklı, malı varlığı olan.
 e. 5/0029
 [=1]
ettin- İyileşmek.
 e.-ip al- 2/1571
 [=1]
eveş-biçe 1. sf. Az, biraz.
 e. 5/0608, 5/1542
 2. zf. Az, biraz, bir müddet.
 e. 5/2222
 [=3]
eveşte- Azalmak.
 e.-y ber- 3/3062
 [=1]
evegen-çanagaş sf. Çıplak, çırlıçıplak.
 e. 6/3215
 [=1]
eves is. Değil.
 e. 1/0235, 1/0469, 1/0470, 1/0471, 1/0472, 1/0473, 1/0522, 1/0524, 1/0992, 1/1009, 1/1272, 1/1279, 1/1690, 1/2133, 1/2171, 1/2337, 1/2985, 1/3005, 1/3847, 2/0081, 2/0198, 2/0530, 2/0531, 2/0623, 2/0702, 3/0521, 3/0788, 3/1083, 3/1229, 3/1600, 3/1997, 3/2077, 3/2324, 3/2601, 3/2788, 3/2791, 3/2831, 3/2831, 3/2898, 3/2900, 3/2971, 3/3109, 3/3356, 3/3486, 3/3570, 3/3678, 3/3684, 3/3868, 3/4026, 3/4026, 3/4201, 3/4252, 3/4314, 3/4565, 3/4874, 3/4962, 3/4965, 3/5041, 3/5042,

4/0088, 4/0244, 4/0536, 4/0657, 4/0688, 4/0687, 4/0908, 4/1261, 4/1801, 4/1836, 4/1887, 4/1891, 4/1893, 4/2182, 4/2359, 4/2435, 4/2559, 4/2562, 4/2966, 4/3255, 4/3259, 4/3262, 4/3266, 4/3315, 4/4269, 4/4596, 4/4615, 4/4823, 5/0075, 5/0082, 5/0244, 5/0261, 5/0515, 5/0582, 5/0583, 5/0769, 5/0770, 5/1468, 5/2086, 5/2578, 6/0186, 6/0489, 6/0490, 6/0491, 6/0689, 6/0735, 6/0735, 6/1044, 6/1085, 6/1312, 6/1319, 6/1366, 6/1410, 6/1791, 6/1931, 6/1998, 6/2001, 6/3656

e.+te 6/1366

e.-tir 2/1101, 3/3186, 4/0258, 6/2050

[=122]

evespe e. *Değil mi, öyle, öyle değil mi vb.* anlamlarda pekiştirici edat.

e. 1/0094, 1/0126, 1/0130, 1/0207, 1/0253, 1/0355, 1/0357, 1/0368, 1/0368, 1/0399, 1/0519, 1/0521, 1/0534, 1/0541, 1/0677, 1/0723, 1/0727, 1/0783, 1/0828, 1/0841, 1/0874, 1/0884, 1/0890, 1/0945, 1/0981, 1/0990, 1/0998, 1/1003, 1/1041, 1/1181, 1/1189, 1/1283, 1/1289, 1/1299, 1/1363, 1/1410, 1/1420, 1/1457, 1/1463, 1/1503, 1/1518, 1/1559, 1/1569, 1/1632, 1/1645, 1/1698, 1/1711, 1/1748, 1/1801, 1/1829, 1/1843, 1/1873, 1/1887, 1/1930, 1/1936, 1/1939, 1/1960, 1/2027, 1/2040, 1/2049, 1/2055, 1/2101, 1/2108, 1/2121, 1/2124, 1/2130, 1/2172, 1/2181, 1/2183, 1/2185, 1/2188, 1/2191, 1/2205, 1/2247, 1/2250, 1/2530, 1/2630, 1/2698, 1/2718, 1/2901, 1/2965, 1/2997, 1/3167, 1/3304, 1/3515, 1/3540, 1/3675, 1/3701, 1/3799, 2/0062, 2/0088, 2/0134, 2/0148, 2/0159, 2/0183, 2/0211, 2/0230, 2/0245, 2/0268, 2/0292, 2/0336, 2/0420, 2/0423, 2/0428, 2/0443, 2/0453, 2/0461, 2/0462, 2/0476, 2/0479, 2/0485, 2/0490, 2/0509, 2/0515, 2/0525, 2/0535, 2/0542, 2/0545, 2/0552, 2/0555, 2/0559, 2/0563, 2/0568, 2/0570, 2/0574, 2/0580, 2/0594, 2/0599, 2/0600, 2/0603, 2/0608, 2/0621, 2/0633, 2/0638, 2/0642, 2/0659, 2/0670, 2/0683, 2/0686, 2/0692, 2/0696, 2/0698, 2/0704, 2/0719, 2/0729, 2/0842, 2/0851, 2/0885, 2/0957, 2/0965, 2/1068, 2/1151, 2/1157, 2/1160, 2/1163, 2/1166, 2/1170, 2/1176, 2/1178, 2/1181, 2/1184, 2/1187, 2/1189, 2/1202, 2/1204, 2/1207, 2/1213, 2/1219, 2/1222,

2/1226, 2/1234, 2/1251, 2/1258, 2/1269,
 2/1279, 2/1283, 2/1288, 2/1294, 2/1302,
 2/1308, 2/1316, 2/1321, 2/1323, 2/1327,
 2/1335, 2/1340, 2/1342, 2/1345, 2/1351,
 2/1357, 2/1360, 2/1365, 2/1369, 2/1394,
 2/1398, 2/1405, 2/1409, 2/1414, 2/1417,
 2/1419, 2/1421, 2/1429, 2/1434, 2/1440,
 2/1441, 2/1448, 2/1454, 2/1464, 2/1467,
 2/1472, 2/1481, 2/1486, 2/1490, 2/1495,
 2/1498, 2/1505, 2/1511, 2/1516, 2/1518,
 2/1531, 2/1536, 2/1539, 2/1543, 2/1557,
 2/1562, 2/1567, 2/1571, 2/1573, 2/1575,
 2/1584, 2/1604, 2/1607, 3/0012, 3/0043,
 3/0059, 3/0065, 3/0075, 3/0089, 3/0130,
 3/0161, 3/0185, 3/0199, 3/0245, 3/0252,
 3/0257, 3/0270, 3/0313, 3/0329, 3/0349,
 3/0356, 3/0370, 3/0379, 3/0386, 3/0393,
 3/0424, 3/0443, 3/0458, 3/0482, 3/0487,
 3/0522, 3/0554, 3/0564, 3/0575, 3/0584,
 3/0638, 3/0652, 3/0671, 3/0688, 3/0693,
 3/0721, 3/0737, 3/0765, 3/0801, 3/0818,
 3/0831, 3/0841, 3/0859, 3/0874, 3/0887,
 3/0908, 3/0919, 3/0930, 3/0940, 3/0951,
 3/0998, 3/1021, 3/1028, 3/1043, 3/1080,
 3/1086, 3/1104, 3/1109, 3/1112, 3/1116,
 3/1134, 3/1146, 3/1150, 3/1166, 3/1179,
 3/1189, 3/1199, 3/1213, 3/1251, 3/1285,
 3/1298, 3/1312, 3/1327, 3/1333, 3/1345,
 3/1360, 3/1375, 3/1408, 3/1422, 3/1434,
 3/1446, 3/1459, 3/1484, 3/1486, 3/1491,
 3/1509, 3/1553, 3/1555, 3/1578, 3/1591,
 3/1598, 3/1610, 3/1624, 3/1644, 3/1659,
 3/1671, 3/1683, 3/1697, 3/1723, 3/1730,
 3/1785, 3/1816, 3/1829, 3/1839, 3/1855,
 3/1869, 3/1906, 3/1915, 3/1930, 3/1934,
 3/1946, 3/1960, 3/1980, 3/1990, 3/2000,
 3/2019, 3/2049, 3/2080, 3/2086, 3/2119,
 3/2122, 3/2148, 3/2215, 3/2226, 3/2234,
 3/2241, 3/2250, 3/2278, 3/2314, 3/2325,
 3/2332, 3/2364, 3/2395, 3/2419, 3/2429,
 3/2440, 3/2456, 3/2473, 3/2490, 3/2502,
 3/2535, 3/2553, 3/2589, 3/2593, 3/2605,
 3/2621, 3/2629, 3/2647, 3/2662, 3/2681,
 3/2736, 3/2756, 3/2796, 3/2805, 3/2817,
 3/2842, 3/2853, 3/2877, 3/2885, 3/2906,
 3/2932, 3/2954, 3/2970, 3/2981, 3/3008,
 3/3052, 3/3072, 3/3101, 3/3104, 3/3109,
 3/3112, 3/3142, 3/3148, 3/3157, 3/3163,
 3/3209, 3/3222, 3/3227, 3/3252, 3/3265,
 3/3304, 3/3317, 3/3320, 3/3328, 3/3336,
 3/3342, 3/3352, 3/3365, 3/3389, 3/3416,
 3/3432, 3/3443, 3/3448, 3/3478, 3/3483,
 3/3484, 3/3502, 3/3516, 3/3536, 3/3547,
 3/3562, 3/3580, 3/3591, 3/3602, 3/3624,
 3/3644, 3/3657, 3/3679, 3/3699, 3/3707,
 3/3718, 3/3727, 3/3748, 3/3757, 3/3778,
 3/3785, 3/3801, 3/3824, 3/3841, 3/3864,
 3/3876, 3/3897, 3/3904, 3/3943, 3/4007,
 3/4019, 3/4023, 3/4027, 3/4032, 3/4041,
 3/4058, 3/4070, 3/4079, 3/4082, 3/4097,
 3/4114, 3/4121, 3/4129, 3/4165, 3/4180,
 3/4198, 3/4223, 3/4230, 3/4241, 3/4250,
 3/4266, 3/4270, 3/4286, 3/4302, 3/4315,
 3/4355, 3/4363, 3/4390, 3/4435, 3/4439,
 3/4446, 3/4458, 3/4467, 3/4484, 3/4504,
 3/4531, 3/4542, 3/4606, 3/4620, 3/4644,
 3/4661, 3/4675, 3/4681, 3/4684, 3/4686,
 3/4691, 3/4709, 3/4715, 3/4722, 3/4725,
 3/4744, 3/4760, 3/4768, 3/4793, 3/4810,
 3/4844, 3/4881, 3/4885, 3/4895, 3/4906,
 3/4914, 3/4920, 3/4926, 3/4938, 3/4971,
 3/4984, 3/5013, 3/5053, 4/0070, 4/0083,
 4/0182, 4/0204, 4/0226, 4/0264, 4/0291,
 4/0304, 4/0345, 4/0375, 4/0389, 4/0418,
 4/0479, 4/0513, 4/0529, 4/0533, 4/0534,
 4/0535, 4/0537, 4/0543, 4/0638, 4/0649,
 4/0652, 4/0664, 4/0808, 4/0815, 4/0830,
 4/0838, 4/0865, 4/0887, 4/0894, 4/0955,
 4/0983, 4/1000, 4/1036, 4/1048, 4/1083,
 4/1120, 4/1124, 4/1183, 4/1187, 4/1204,
 4/1220, 4/1254, 4/1281, 4/1292, 4/1317,
 4/1339, 4/1348, 4/1377, 4/1409, 4/1411,
 4/1424, 4/1445, 4/1453, 4/1460, 4/1462,
 4/1464, 4/1482, 4/1485, 4/1491, 4/1503,
 4/1528, 4/1654, 4/1658, 4/1665, 4/1688,
 4/1692, 4/1709, 4/1713, 4/1733, 4/1821,
 4/1828, 4/1843, 4/1853, 4/1856, 4/1859,
 4/1913, 4/1921, 4/1966, 4/1998, 4/2115,
 4/2129, 4/2145, 4/2165, 4/2170, 4/2178,
 4/2187, 4/2211, 4/2216, 4/2224, 4/2233,
 4/2247, 4/2260, 4/2270, 4/2277, 4/2304,
 4/2324, 4/2349, 4/2351, 4/2354, 4/2362,
 4/2422, 4/2439, 4/2455, 4/2473, 4/2476,
 4/2509, 4/2523, 4/2531, 4/2577, 4/2583,
 4/2594, 4/2596, 4/2604, 4/2670, 4/2678,
 4/2689, 4/2693, 4/2725, 4/2732, 4/2736,
 4/2745, 4/2767, 4/2803, 4/2819, 4/2823,
 4/2848, 4/2864, 4/2894, 4/2928, 4/2938,
 4/2942, 4/2971, 4/2973, 4/3003, 4/3019,
 4/3023, 4/3064, 4/3086, 4/3092, 4/3116,
 4/3122, 4/3146, 4/3148, 4/3152, 4/3185,
 4/3189, 4/3203, 4/3206, 4/3221, 4/3278,
 4/3282, 4/3288, 4/3312, 4/3318, 4/3344,
 4/3345, 4/3396, 4/3402, 4/3407, 4/3409,
 4/3414, 4/3418, 4/3436, 4/3464, 4/3471,
 4/3500, 4/3529, 4/3556, 4/3597, 4/3608,
 4/3615, 4/3624, 4/3630, 4/3704, 4/3725,
 4/3746, 4/3754, 4/3785, 4/3790, 4/3796,
 4/3807, 4/3834, 4/3844, 4/3849, 4/3897,
 4/3913, 4/3926, 4/3941, 4/3942, 4/3963,

4/3965, 4/3971, 4/3996, 4/4011, 4/4022,
4/4042, 4/4051, 4/4061, 4/4064, 4/4067,
4/4069, 4/4075, 4/4226, 4/4252, 4/4315,
4/4421, 4/4499, 4/4572, 4/4575, 4/4584,
4/4590, 4/4632, 4/4636, 4/4645, 4/4652,
4/4693, 4/4713, 4/4725, 4/4777, 4/4834,
4/4838, 4/4854, 4/4890, 4/4899, 4/4910,
4/4914, 4/4918, 4/4928, 4/4938, 4/4955,
4/4961, 4/4982, 4/5033, 4/5052, 4/5122,
4/5249, 4/5299, 4/5315, 4/5335, 4/5345,
4/5355, 4/5372, 4/5379, 4/5389, 4/5399,
4/5405, 4/5414, 4/5436, 4/5440, 5/0016,
5/0045, 5/0197, 5/0410, 5/0525, 5/0850,
5/0865, 5/1349, 5/1353, 5/1357, 5/1363,
5/1386, 5/1504, 5/1607, 5/1625, 5/1664,
5/1675, 5/1686, 5/1700, 5/1714, 5/1802,
5/1989, 5/2013, 5/2021, 5/2049, 5/2129,
5/2135, 5/2140, 5/2199, 5/2208, 5/2246,
5/2285, 5/2417, 5/2476, 5/2583, 5/2611,
5/2643, 6/0046, 6/0135, 6/0144, 6/0150,
6/0159, 6/0167, 6/0175, 6/0205, 6/0210,
6/0217, 6/0226, 6/0240, 6/0247, 6/0268,
6/0285, 6/0302, 6/0308, 6/0314, 6/0356,
6/0369, 6/0377, 6/0386, 6/0407, 6/0426,
6/0444, 6/0487, 6/0498, 6/0503, 6/0529,
6/0533, 6/0538, 6/0543, 6/0566, 6/0590,
6/0610, 6/0661, 6/0684, 6/0691, 6/0709,
6/0732, 6/0750, 6/0805, 6/0847, 6/0866,
6/0873, 6/0932, 6/0977, 6/1010, 6/1023,
6/1056, 6/1078, 6/1082, 6/1100, 6/1121,
6/1142, 6/1178, 6/1189, 6/1206, 6/1234,
6/1241, 6/1260, 6/1273, 6/1295, 6/1305,
6/1441, 6/1491, 6/1527, 6/1555, 6/1622,
6/1850, 6/1969, 6/2009, 6/2042, 6/2067,
6/2089, 6/2116, 6/2120, 6/2132, 6/2213,
6/2219, 6/2229, 6/2363, 6/2372, 6/2408,
6/2416, 6/2439, 6/2455, 6/2468, 6/2496,
6/2541, 6/2571, 6/2632, 6/2652, 6/2656,
6/2698, 6/2723, 6/2728, 6/2751, 6/2778,
6/2792, 6/2805, 6/2813, 6/2821, 6/2825,
6/2844, 6/2848, 6/2863, 6/2914, 6/2935,
6/2937, 6/2969, 6/2989, 6/3002, 6/3033,
6/3040, 6/3063, 6/3097, 6/3104, 6/3128,
6/3166, 6/3188, 6/3203, 6/3244, 6/3302,
6/3315, 6/3353, 6/3382, 6/3406, 6/3420,
6/3465, 6/3587, 6/3606, 6/3625, 6/3697,
6/3700, 6/3704, 6/3709, 6/3727, 6/3750,
6/3757, 6/3763

[=956]

eveyik *e.* Öyle, değil mi; soru ve şüphe anlamları veren pekiştirme edatı.

e. 6/2872

[=1]

eveyikpe *e.* Öyle, değil mi; soru ve şüphe anlamları veren pekiştirme edatı.

e. 1/1192, 6/1736, 6/1743

[=3]

evi- devi- Peşrev çekmek, zıplamak, dans etmek.

e.-p 1/3760, 3/1146, 6/2110, 6/2257, 6/2685, 6/2726

e.-p egele- 5/2373

e.-p kel- 1/3764, 6/2400

e.-p ün- 5/2376

[=10]

evileñ-çövüleñ *zf.* Nazikçe, kibarca.

e. 4/1726

[=1]

evileñne- çövüleñne- Kibarca davranmak, zarif hareket etmek.

e.-gen+(2)+(evileñneen- çövüleñneen) 4/1551

[=1]

evileñne- savılañna- Kibarca davranmak, zarif hareket etmek.

e.-gan+(2)+(evileñneen- savılañnaan) 4/2232

[=1]

evir- çavır- İnme, konmak; (kanatları) büküp konmak. [*evir- krş. eer- I.; çavır- krş. çavırıl- (eviril- çavırıl-)*]

e.-ip olur- 3/0693

e.-ip 3/1880

[=2]

eviril- çavırıl- Konmak, inmek; (kanatlar) bükülüp konmak.

e. ç.-ip+(çavırıl) tur- 3/3602, 3/3598

[=2]

eze- Esnemek, gevşemek.

e.-p kag- 3/0518

e.-p-daa tur- 4/1059

e.-p tur- 4/1075

[=3]
ezengi *is.* Üzengi.
 e. 1/0509, 1/1611, 5/0621, 5/1978
 e.+ge 2/0861
 e.+niñ 5/2038
 e.+ñ 6/0602
 e.+zin 1/1084, 2/0458, 3/0581, 3/2284
 e.+zinge 1/0466, 1/0932
 e.+ziniñ 6/0562
 [=14]
ezengilig *sf.* Üzengili.
 e. 2/0331, 3/0806, 3/3972, 4/1993, 4/2173, 4/2563, 4/4373
 [=7]
ezer *is.* Eyer.
 e. 1/0432, 2/0492, 2/1652, 3/1183, 3/2321, 3/4909, 4/0177, 4/0878, 4/1435, 5/1161, 6/0076, 6/0589, 6/3231, 6/3232
 e.+de 3/3717
 e.+i 5/0331, 6/1458
 e.+in 1/0428, 1/0455, 2/0332, 2/0520, 2/1425, 2/1646, 3/0300, 3/0764, 3/2695, 3/2923, 3/3714, 3/3941, 3/4557, 4/1146, 4/3199, 4/4082, 6/1482
 e.+in-daa 4/2565
 e.+inge 1/1086, 3/0582, 5/1258
 e.+iniñ 1/0537, 3/1147, 3/2098, 3/2995, 6/0609
 e.+iñni 2/0383
 e.+iñniñ 5/2670
 e.+niñ 1/0542, 3/1130, 3/2926, 5/2449, 5/2451
 [=50]
ezer-çonak *is.* Eyer, koşum takımı.
 e. 3/4145, 5/0293
 e.+ın+(e.-çonaan) 3/3709
 e.+ıñ+(e.-çonañ) 2/1509
 e.+tı 5/1182
 [=5]

ezer-çügen *is.* Eyer ve dizgin, koşum.
 e.+in 4/3195
 [=1]
ezer-çügennig *sf.* Eyer ve dizginli, koşumlu.
 e. 2/1488
 [=1]
ezerlig *sf.* Eyerli.
 e. 3/0030, 3/0805, 3/3971, 6/0069, 6/1710, 6/3249, 6/3590, 6/3639
 [=8]
ezerte- Eyerlemek, eyer vurmak.
 e.-geş+(ezerteeş) 2/0332, 3/0579, 4/1304
 e.-geştin+(ezerteeştin) 4/4082
 e.-p 2/1425, 3/2402, 3/3854, 4/1146, 4/3195, 5/0331, 6/3232
 e.-p tur- 4/3200
 [=12]
ezerten- Eğer vurmak.
 e.-geş 3/0389
 e.-ip 3/4742, 4/0178
 [=3]
ezertengile- Eğer vurmak.
 e.-geş+(ezertengileeş) 3/4381
 [=1]
ezil- Ezilmek, erimek, aşınmak.
 e.-gije 5/0939
 e.-ip+(estip) 1/1317, 1/1319, 4/0964
 e.-ip+(estip) kal- 4/3022
 e.-ip-daa+(estip) tur- 4/2998
 e.-ip+(estip) kel- 6/2562
 [=7]
ezil- ele- Ezilmek, aşınmak.
 e.-p+(estip-e.) 4/5354
 [=1]
ezil- hayıl- Ezilmek, erimek, ezilip aşınmak.

e.-bes+(1) 2/1386
[=1]
ezildir *zf.* Ezerek, ezilene kadar.
e. 2/1606
[=1]
ezildir- Eritmek.
e.-geş 2/1383
e.-ip 6/0039
[=2]
ezim *is.* Orman, tayga.
e. 4/4650, 6/2610
e.+in 5/1810
e.+niñ 3/0108
[=4]
ezim-arga *is.* Orman, tayga.
e.-bile 1/1582
[=1]
ezin *is.* Esinti, hava dalgası.
e.+i 6/2999
e.+inge 3/1937
[=2]
ezin-sırın *is.* Esinti, hava dalgası.
e.+ın 4/0713
[=1]
ezir *is.* Kartal.
e. 3/0062, 3/0064, 3/0464, 3/0469, 3/0615, 3/0623, 3/0689, 3/0691, 3/1153, 3/1156, 3/1620, 3/2365, 3/3596, 3/3600, 6/1334, 6/1541, 6/2119, 6/2264, 6/2411, 6/2606, 6/2695
e.+niñ 5/0527, 5/1717, 5/1882
[=24]
eziri- Esrimek, sarhoş olmak.
e.-gen+(2)+(ezireen) 6/2349
e.-geş+(ezireeş) 6/2200, 6/2347, 6/2826, 6/2900
e.-y ber- 1/1083, 1/1085
[=7]
ezirik *is.* Esrik, sarhoş.

e. 1/1140, 6/2877
e.+i+(ezirii) 1/1109, 1/1122
[=4]
-H-
ha *is.* 1. Ağabey.
h.+zı-bile 3/0651
h.+zın 3/0667, 6/3662
2. Amca.
h.+zı 6/0172
h.+zinga 6/0383
[=5]
ha-duñma *is.* Kardeş.
h. 2/1003, 5/1505
[=2]
haa I. *is.* Uşak, hizmetçi, ulak.
h. 3/1890, 3/2092, 3/2093, 3/2168, 3/2237, 3/2432, 3/2491, 3/2536, 3/2630, 3/2769, 3/3269, 3/3270, 3/3276, 3/3306, 3/3307, 3/3400, 3/3493, 3/3746, 3/4692, 5/0673, 5/0694, 5/1644, 5/1656
h.-daa 3/3281
h.+ga 5/1270
h.+lar 3/2599, 3/2770, 3/3494, 3/3503, 3/3537, 5/0688
h.+lar-bile 3/2633
h.+ları 3/2513
h.+larım 5/0685
h.+ların 3/4995
h.+larıñ 3/3263
h.+zın 4/5079
[=37]
haa II. *ünl.* Ayy! Oo! Ha!
h. 6/0859
[=1]
haagayın- Ses çıkarmak, uğultu çıkarmak, vınlamak.
h.-ıp+(haagaynıp) *tur-* 1/3137
[=1]

haagayındır *zf.* Uğuldayarak, vınlayarak.

h. 1/2876, 4/3932

[=2]

haajılığ *sf.* Şeritli.

h. 5/2353, 5/2359

[=2]

haak *is.* Söğüt.

h.+ka 5/0668

h.+tığ 4/1725, 4/2008

[=3]

haal- Kapanmak, örtülmek.

h.-ı+(haglı) ber- 3/0669, 3/0671

[=2]

haal- çıl- → çıl- haal-

haaladı *zf.* Gürültüyle, gürültü patırtıyla.

h. 3/2839, 4/4623

[=2]

haaldır *zf.* Sıkı, sıkıca, sımsıkı.

h. 3/2921

[=1]

haalga *is.* Kapı.

h. 4/2345, 4/2355, 6/1093

h.+ga 1/3465, 1/3468, 5/1420

h.-la 4/2340

h.+ların 6/0217

h.+nı 4/2447

h.+zı-daa 1/1372

h.+zın 4/2322, 6/0267, 6/0271, 6/0501, 6/3108, 6/3127

h.+zında 4/2394

h.+zından 4/2371

[=18]

haalgaçı *is.* Kapıcı, hizmetli, bekçi.

h. 6/0252

h.+ları-la 6/0214

h.+zı 6/0266

h.+zınga 6/0251

[=4]

haalgaktıg *sf.* Kapı gibi, geçit gibi olan.
(*haalgaktıg kadıg kara ça: Büyüük yay.*)

h. 4/0727

[=1]

haalgalıg *sf.* Kapılı, kapısı olan.

h. 4/0491, 4/3179

[=2]

haan *is.* 1. Han, kağan.

h. 1/0619, 1/1731, 1/1770, 1/1745, 1/2775, 1/2469, 1/1867, 1/1934, 1/2393, 1/2456, 1/3576, 2/1122, 2/1222, 2/1276, 3/0835, 3/0843, 3/0854, 3/0856, 3/0861, 3/0872, 3/1314, 3/1316, 3/1318, 3/1366, 3/1402, 3/1415, 3/1418, 3/1429, 3/1678, 3/1686, 3/1688, 3/1691, 3/1768, 3/1928, 3/1993, 3/2050, 3/2221, 3/2312, 3/2420, 3/2433, 3/2447, 3/2520, 3/2554, 3/2564, 3/2569, 3/2610, 3/2616, 3/2639, 3/2657, 3/2699, 3/2726, 3/2757, 3/2763, 3/2765, 3/2776, 3/2795, 3/2815, 3/3243, 3/3256, 3/3266, 3/3289, 3/3293, 3/3298, 3/3308, 3/3313, 3/3322, 3/3329, 3/3393, 3/3398, 3/3435, 3/3444, 3/3461, 3/3465, 3/3466, 3/3470, 3/3473, 3/3477, 3/3485, 3/3517, 3/3528, 3/3530, 3/3548, 3/3567, 3/3578, 3/3588, 3/1201, 3/1580, 3/2442, 3/2458, 3/2563, 3/2492, 3/2573, 3/2782, 3/4700, 3/4980, 3/4526, 3/4631, 3/4633, 3/4636, 3/4676, 3/4692, 3/4705, 3/4716, 3/4955, 3/4967, 3/4978, 3/4988, 4/0004, 4/0106, 4/0116, 4/0129, 4/0131, 4/0192, 4/0456, 4/0569, 4/0589, 4/0651, 4/0835, 4/0874, 4/0889, 4/0890, 4/0893, 4/1040, 4/1276, 4/1297, 4/1302, 4/1383, 4/1452, 4/1549, 4/1733, 4/1791, 4/1804, 4/2748, 4/2873, 4/2947, 4/2960, 4/2962, 4/2214, 4/2234, 4/2249, 4/2275, 4/2525, 4/2593, 4/2615, 4/2709, 4/2711, 4/2744, 4/2852, 4/2856, 4/2932, 4/2936, 4/2949, 4/3006, 4/3017, 4/3027, 4/3063, 4/3077, 4/3149, 4/3607, 4/4994, 4/4996, 4/5008, 4/5068, 4/5071, 4/5092, 4/5096, 4/5141, 4/5145, 4/5170, 4/5224, 5/0757, 5/0760, 5/0797, 5/0820, 5/0860, 5/1499, 5/1918, 5/1925, 6/1855, 6/1949, 6/1952, 6/1962, 6/2079, 6/2524, 6/2578, 6/2645, 6/2753, 6/2779, 6/2780, 6/2793, 6/2796, 6/2934, 6/1980, 6/2074, 6/2078, 6/2212, 6/2218, 6/2359, 6/2366, 6/2515, 6/2523, 6/2536, 6/2572, 6/2577, 6/2583, 6/2634, 6/2643, 6/2727, 6/2789, 6/3012, 6/1529, 6/1726, 6/1749,

6/1751, 6/1762, 6/1774, 6/1795, 6/1852,
6/1856, 6/1924, 6/1930, 6/2585, 6/3613,
6/3641

h.-daa 3/0873, 3/1009, 3/1409,
3/3296, 3/3479, 3/3506, 3/4688

h.-dan 1/3583

h.-dır 3/3748

h.+ga 1/2392, 3/2513, 3/3392,
3/3433, 3/3505, 3/3537, 3/4670, 5/1924

h.+ı 3/3522, 5/1264

h.+ıl 3/0836

h.+ım 3/1007, 3/3286, 3/3311,
3/3318, 3/3327, 3/3472, 4/5077, 4/5110

h.+ımga 3/3173, 6/3632

h.+ımın 3/3458

h.+ına 3/3321

h.+ını 4/2946, 4/4912

h.+ıy 3/3340

h.+ınga 3/3391

h.+ıgnı 6/3404

h.+ıvı 2/0582, 3/3451

h.+nar 4/2642, 4/2644

h.+narım 6/3270, 6/3488

h.+narım-na 6/3337, 6/3411

h.+narımın 6/3268, 6/3336,
6/3410, 6/3487

h.+narın 6/3549

h.+narın 3/2997

h.+nı 3/4632, 4/2602

h.+nıl 3/0827

h.+nıy 1/1561, 1/1626, 1/3025,
1/3639, 1/3645, 1/3657, 2/1268, 2/1608,
3/0609, 3/0829, 3/0864, 3/0877, 3/0928,
3/1297, 3/1322, 3/1367, 3/1570, 3/1668,
3/1670, 3/1692, 3/1719, 3/2283, 3/2286,
3/2408, 3/2467, 3/2472, 3/2684, 3/2828,
3/2927, 3/3228, 3/3232, 3/3730, 3/3995,
3/4596, 3/4604, 3/4613, 3/4619, 3/4622,
3/4712, 3/4717, 3/4733, 4/0122, 4/0449,
4/0453, 4/0511, 4/0554, 4/0560, 4/0568,
4/0791, 4/1037, 4/1139, 4/1269, 4/1533,
4/2231, 4/2539, 4/2595, 4/2868, 4/3154,
4/5312, 5/0684, 5/0716, 5/0725, 5/0785,

5/0789, 5/0805, 5/0811, 5/0832, 6/1713,
6/1727, 6/1742, 6/1790, 6/1794, 6/2832,
6/2842, 6/2846, 6/2849, 6/2867, 6/3255,
6/3278, 6/3307, 6/3320, 6/3344, 6/3396,
6/3422, 6/3470, 6/3504, 6/3599, 6/3610

2. İsimlerle birlikte unvan olarak
kullanılır.

h. 1/0794, 1/0812, 1/1021,
1/1056, 1/1263, 1/1270, 1/1278, 1/1284,
1/1286, 1/1290, 1/1622, 1/1660, 1/1688,
1/1702, 1/1861, 1/1879, 1/1921, 1/2071,
1/2353, 1/2408, 1/2419, 1/2496, 1/2503,
1/2539, 1/2549, 1/2570, 1/2799, 1/2805,
1/2832, 1/2983, 1/2991, 1/2998, 1/3012,
1/3349, 1/3389, 1/3397, 1/3414, 1/3436,
1/3453, 1/3454, 1/3458, 1/3469, 1/3476,
1/3516, 1/3579, 1/3684, 1/3690, 1/3732,
1/3720, 1/3785, 1/3700, 2/0375, 2/0424,
2/0440, 2/0454, 2/0462, 2/0477, 2/0516,
2/0536, 2/0543, 2/0551, 2/0556, 2/0595,
2/0642, 2/0654, 2/0669, 2/0672, 2/0693,
2/0714, 2/0784, 2/0791, 2/0797, 2/0804,
2/0832, 2/0843, 2/0858, 2/0864, 2/0882,
2/0898, 2/0905, 2/0916, 2/0924, 2/0925,
2/0931, 2/0935, 2/0936, 2/0938, 2/0947,
2/0954, 2/0959, 2/0962, 2/0988, 2/0997,
2/1007, 2/1021, 2/1021, 2/1028, 2/1036,
2/1038, 2/1042, 2/1083, 2/1086, 2/1088,
2/1091, 2/1099, 2/1104, 2/1106, 2/1116,
2/1117, 2/1126, 2/1134, 2/1141, 2/1147,
2/1158, 2/1170, 2/1179, 2/1184, 2/1188,
2/1201, 2/1214, 2/1221, 2/1227, 2/1236,
2/1254, 2/1267, 2/1276, 2/1291, 2/1291,
2/1295, 2/1295, 2/1298, 2/1315, 2/1502,
2/1514, 2/1520, 2/1524, 2/1589, 2/1608,
2/1648, 3/0609, 3/0609, 3/0609, 3/0616,
3/0616, 3/0616, 3/0832, 3/0889, 3/0932,
3/0935, 3/0950, 3/0962, 3/1186, 3/1190,
3/1304, 3/1307, 3/1328, 3/1342, 3/1353,
3/1561, 3/1565, 3/1673, 3/1674, 3/1846,
3/2456, 3/2767, 3/2858, 3/2861, 3/2878,
3/2945, 3/2955, 3/2961, 3/3023, 3/3034,
3/3166, 3/3223, 3/3305, 3/3581, 3/3729,
3/3731, 3/3758, 3/3767, 3/3789, 3/3795,
3/3821, 3/4481, 3/4518, 3/4594, 3/4601,
3/4611, 3/4655, 3/4702, 3/4769, 3/4777,
3/4783, 3/4799, 3/4805, 3/4814, 3/4849,
3/4854, 3/4863, 3/4876, 3/4896, 3/4918,
3/4930, 3/4944, 3/4972, 3/4986, 3/4987,
3/4995, 4/0003, 4/0173, 4/0212, 4/0394,
4/0401, 4/0644, 4/0703, 4/0932, 4/1061,
4/1162, 4/1432, 4/1591, 4/2220, 4/2605,
4/2358, 4/2637, 4/3741, 4/3763, 4/3772,
4/3850, 4/4013, 4/4249, 4/5098, 4/5165,

4/5018, 5/1913, 5/1920, 5/1969, 6/0448,
6/0545, 6/0551, 6/0585, 6/0591, 6/0611,
6/0629, 6/0635, 6/0647, 6/1227, 6/2049,
6/2220, 6/2809, 6/2915, 6/3093, 6/3237,
6/3261, 6/3326, 6/3375, 6/3536, 6/3477,
6/3553, 6/3636, 6/3652, 6/3653, 6/3675,
6/3691, 6/3710, 6/3731, 6/3748, 6/3769

h.-daa 4/2031, 4/2245, 4/2598,
4/2664, 4/4451, 4/5181, 4/5424

h.+d̡iva 4/4020

h.+ga 1/0796, 1/3017, 6/1525,
6/2211, 6/2725

h.+ı 1/1033, 1/0993, 1/1042,
4/4593, 4/5296

h.+ı-bile 4/4951, 4/5412

h.+ından 6/2644

h.+ınga 1/0986, 6/2514

h.+ını 1/0667, 4/1004, 4/1135,
4/1597, 4/1758, 4/4288, 4/4782, 4/4956,
4/5133, 4/5016, 4/5034

h.+nı 1/3696, 2/0988, 2/1581,
2/1605, 4/3809

h.+nı 1/0682, 1/0701, 1/0708,
1/0713, 1/0975, 1/0985, 1/1131, 1/1567,
1/1103, 1/1129, 1/1256, 1/1259, 1/1555,
1/1557, 1/1604, 1/2533, 1/2537, 1/2787,
1/2826, 1/2979, 1/3363, 1/3370, 1/3372,
1/3377, 1/3426, 1/3429, 1/3450, 1/3509,
1/3519, 1/3587, 1/3617, 1/3634, 1/3674,
1/3745, 1/3748, 1/3779, 2/1274, 2/1587,
2/1596, 2/1601, 4/0071, 4/0164, 4/0698,
4/0967, 4/1110, 4/1569, 4/1573, 4/1754,
4/2130, 4/2849, 4/3110, 4/3437, 4/3938,
4/4049, 4/4380, 4/4407, 4/4454, 4/4457,
4/4470, 4/4488, 4/4647, 4/4674, 4/4688,
4/4779, 4/4797, 4/4819, 4/4881, 4/5053,
4/5057, 4/5073, 4/5124, 4/5139, 4/5282,
5/0718, 6/1262, 6/1328, 6/1374, 6/1418,
6/2938, 6/3305, 6/3452

[=754]

haannı sf. Hanlı, hanı olan.

h. 6/3263, 6/3330, 6/3403, 6/3480

[=4]

haaṇayın- Uğuldamak, ulumak, gürültü
çıkarmak.

h.-ıp+(haaṇaynıp) 6/2594

[=1]

haar- 1. Kızartmak, kavurmak.

h.-ıp 4/1809

2. Dağlamak.

h.-ıp kir- 1/2258, 1/2292

[=3]

haarjak is. Kutu, sandık.

h. 3/0411, 3/3117, 3/3178,
3/3649, 4/5206, 4/5208

h.+ta 3/0152

h.+tı 4/5205, 4/5207, 4/5209,
4/5262

[=11]

haaylı sf. Gagalı, burunlu.

h. 4/2071, 4/3999

[=2]

haçı is. Makas.

h. 3/0151, 6/1526

h.+zı-bile-daa 4/0272

[=3]

haçılan- Kesilmek.

h.-gan+(2) 2/0710

[=1]

hadı- Esmek.

h.-p 1/2013, 6/0002

h.-p tur- 2/0278

h.-p ünüp kel- 4/2989

[=4]

hadıgıla- Esmek, esip durmak.

h.-p tur- 6/2995

[=1]

hadı is. Akağaç.

h. 6/0560, 6/0586

[=2]

hadıṇayındır zf. Parlayarak, ısıltıyla.

h. 4/5399

[=1]

hadıt- Estirmek, esinti vermek, esintiye
yol açmak.

h.-kaş 6/1886, 6/1891
[=2]

hagdın- 1. Toplanmak, toparlanmak.

h.-ıp tur- 6/3763

h.-mas+(2) 5/0029, 5/0055

2. Kapanmak, gizlenmek.

h.-gaş 6/0655
[=4]

hajı is. Kenar, kıyı, yan.

h. 4/3613

h.+da 6/1202

h.-daa 4/3606

h.+n 5/0352

h.+ıardan 1/3975

h.+zında 6/1845

h.+zından 3/5058
[=7]

hajıl şiree is. Mermerden yapılmış alçakça masa.

h. 5/2005
[=1]

hak is. Tezlik ve şiddet ifade eden bir yansıma söz.

h. de- 2/0956

h. kıldır 4/3905
[=2]

hak- 1. Vurmak.

h.-a+(kaga) 4/0452

h.-ar+(2)+(kagar) 3/0540, 3/0556, 3/1541, 6/3611, 6/3641

h.-arga+(kagarga) 1/1470, 1/2113, 1/2119, 1/3241, 1/3246, 2/0019, 2/0021, 4/0277, 4/3905, 5/2469, 6/3620, 6/3628

h.-arımga+(kagarımga) 6/3647

h.-ıp+(hap) 3/2265, 3/2266, 5/1099

h.-ıp+(kaap) 3/2956

h.-ıp+(hap) tur- 5/1191

h.-kan+(1)+(kakkan) 1/2112, 4/4702, 6/3623

h.-kaş 2/1054, 4/3476

h.-kaş+(kakkaş) 1/1202, 1/1212, 1/1435, 3/2358, 3/2949, 5/0417, 5/0555, 5/0884, 5/0889, 5/2384, 5/2606, 5/2621, 6/1941, 6/1946, 6/2072, 6/3148

h.-kaştı+(kakkaştı) 4/0095, 4/5082

h.-pas+(2)+(karpas) 3/0556

2. Süratli bir şekilde ilerlemek, yol almak, gitmek.

h.-a+(kaga) ber- 3/2243

h.-ıp+(hap) kag- 3/4744, 6/1348, 6/1570, 6/1622, 6/1666, 6/1969

h.-ıp-la+(hap) kag- 1/1438, 1/1595, 1/2949, 1/2973, 1/3007, 1/3205, 1/3428, 3/0724, 6/1282, 6/1539, 6/1581, 6/2009, 6/3244

h.-kan+(2)+(kakkan) 2/0815

h.-kaş 3/2844

h.-kaş+(kakkaş) 1/1184, 1/3010, 1/3039, 1/3644, 2/0751, 2/0753, 2/0846, 3/0888, 3/1625, 3/1702, 3/1750, 3/2744, 3/2869, 3/3613, 3/3665, 3/4204, 3/4761, 6/1296, 6/2043, 6/3129

h.-pışaan+(kakpışaan) 4/0115, 5/1225, 5/2311

3. Bırakmak, koymak, yerleştirmek.

h.-ıgar 1/3054

h.-ıgar+(kagıgar) 1/3056

h.-ıp+(hap) 1/0586, 1/0589, 1/0742, 1/2362, 1/2365

h.-ıpkan+(hapkan) 1/3661

h.-kaş+(kakkaş) 1/0576, 1/0578, 1/0740, 1/1750, 3/1876, 4/0119, 4/2527, 4/5313

h.-kaştı+(kakkaştı) 4/2195, 4/2205

4. Biçmek, tırpanlamak.

h.-kaş+(kakkaş) 1/1695

5. Saplamak, saplanmak.

h.-kan+(2)+(kakkan) 1/2114,
1/2120, 1/2253, 1/2289, 1/3272, 1/3293

h-ıp+(hap) 1/1203, 1/1205,
[=120]

hak-hok *is.* Tezlik ve şiddet ifade
eden yansıma söz.

h. kıldır 1/2234, 1/2317, 2/0982
[=3]

hakkıla- → **kakkıla-**

hakkılaş- → **kakkılaş-**

hakpañayındır *zf.* Hızlıca, hızlı bir
şekilde.

h. 4/0189
[=1]

hak- sok- 1. Vurmak.

h.-kan+(1)+(kakkan-s.) 6/2380,
6/2543, 6/2662

h.-up+(hap-sop) 6/2235

2. Hızla gitmek, atı hızla sürmek.

h.-up+(hap-sop) 5/0219
[=5]

haktır-: aas haktır- → **aas**

h.-tırdım 3/3480
[=1]

halak ünl. Ah! Yazık!

h. 6/1912, 6/2027

h.-la 6/1912

halagım-na 6/2027
[=4]

halak-tülek ünl. Ah! Eyvah! Yazık!

halagım-tülegim 4/3906
[=1]

halançı *sf.* Sert, acımasız, gaddar.

h. 3/3892
h.+zı 3/0836
[=2]

halançıg *sf.* Sert, acımasız, gaddar.

h.-la 3/0843
[=1]

halançıy *sf.* Esrik, kendinden geçmiş.

h. 1/1083
[=1]

halançnat- Sallanmak, yalpalamak.

h.-ı+(halançnadı) 3/4366, 4/4667

h.-ıp+(halançnadıp) 3/4057
[=3]

halap *is.* Afet, felaket.

h. 3/2700, 3/4725
[=2]

halap-şuurgan *is.* Kar fırtınası, tipi, afet.

h. 3/1943
[=1]

halaş: halaş kıldır Aniden, birden
(düşürmek).

h. 3/4936
[=1]

halay- Sallanmak, sarkmak.

halaytır 1/1454, 2/1609
[=2]

halaygayın- (fırtına gibi) ilerlemek,
savurmak, alt üst etmek.

h.-ıp+(halaygaynıp) 3/4856
[=1]

halayt- Sallamak, sarkıtmak.

h.-ı 3/4991, 4/1787, 4/5369
[=3]

halda- Saldırmak, hücum etmek.

h.-p kel- 4/1407

h.-y ber- 4/3909
[=2]

haldat- Bulaştırmak.

h.-ırınığ+(haldadırınığ) 6/0688
[=1]

halı- 1. Atlamak, zıplamak, sıçramak.

h.-gan+(1)+(halaan) 4/5265

h.-gan+(2)+(halaan) 4/5325

h.-gaş+(halaaş) 5/1092

h.-ır+(2) 6/1944
h.-ırga 1/3487, 1/3494
h.-p bar- 3/3195
h.-p 1/1641, 4/2211, 6/0994
h.-p tur- 1/2660, 1/3042, 6/0993
h.-y ber- 1/1423, 1/1441, 1/1460, 1/3501, 3/2124, 3/2953, 3/2959, 3/2965, 4/4884, 6/0561, 6/0588, 6/3149
 2. Koşmak, hızlı bir şekilde ilerlemek, dörtmala gitmek.
h.-p 1/1832, 3/2001, 6/1035
h.-p+(hap) kag- 2/1044
h.-p kel- 1/1790
h.-p-la 3/2039
h.-p-la ber- 5/0868
h.-p-la kag- 2/0204, 6/1897, 6/1922
h.-ptarga+(haptarga) 2/0720
h.-vas+(2) 3/2001, 3/2038
 3. Tezlik ifade eden yardımcı fiil olarak kullanılır.
h.-gaş+(halaas) 1/1712, 3/4260, 3/4262, 3/4666, 5/0220
h.-p 1/0137, 1/0194, 1/2955, 1/2977, 1/2983, 1/3390, 3/0733, 3/0734, 3/2048, 3/2301, 4/2520, 6/0162, 6/0432, 6/1923, 6/1943, 6/2898
h.-y ber- 1/0500, 1/1405, 1/1363, 1/1397, 4/2382, 6/1613, 6/1655
düje halı- Bir şeyin üstünden inmek, atlamak, sıçramak, attan inmek.
h.-gan+(1)+(halaan) 3/2431, 3/4372
h.-gaş+(halaas) 1/3120, 1/3135, 1/3159, 1/3457, 2/0477, 3/0371, 3/0585, 3/0796, 3/0811, 3/1227, 3/1278, 3/1596, 3/1628, 3/1653, 3/3110, 3/3666, 3/3686, 3/3959, 3/3982, 3/4156, 3/4751, 4/2007
h.-gaştı+(halaastı) 4/1538, 4/1542
h.-p 3/4580, 4/4423, 4/1132, 4/2155

tura halı- Kalkmak, kalkıvermek, fırlamak.

h.-gaş+(halaas) 1/1516, 1/1702, 1/2821, 1/3162, 2/0203, 3/0330, 3/1158, 3/1886, 3/2780, 3/4130, 5/1036, 5/2439, 6/2250, 6/2675

h.-ır+(2) 1/2342

h.-ırda 1/3223

h.-p 1/0730, 1/2027, 1/3499, 1/3504, 3/0767, 3/1254, 3/2033, 3/2968, 3/3207, 4/0644, 4/1276, 4/1284, 5/0831, 5/1194, 5/1694, 5/1767, 6/1864, 6/1889, 6/1894, 6/1995, 6/2105, 6/2392, 6/2555, 6/2558, 6/2603, 6/3146, 6/3175, 6/3176

[=140]

halıgıla- Zıplamak, sıçramak, zıplayıp durmak.

h.-ar+(2) 3/2716

[=1]

halun is. Ateş (vücut ısısı).

h.-ı 5/0681, 5/0682

h. 3/2001, 3/2038

[=4]

halıra- hulura- Hışırdamak, fişırdamak, gürültü yapmak.

h.-gan+(2) 1/2819

[=1]

halırgay sf. İnce, incecik.

h. 5/1535

[=1]

halırtır- Hışırdatmak, gürültü etmek.

h.-ıp tur- 1/2013

[=1]

halırtkayın- Hışırdamak, ses çıkarmak.

h.-ıp+(halırtkayın) tur- 2/0285

[=1]

halış- 1. Koşmak, koşuşmak, koşturmak.

h.-ı+(halıjı) ber- 4/0558

h.-ıp+(halıjıp) 5/2152, 6/1880

h.-ıp+(halçıp) kel- 1/3712

h.-ıp+(halıjıp) kel- 4/0107,
5/1395, 6/1574

h.-ıp-la+(halcıp) kag- 6/1909

h.-ıp-la+(halcıp) olur- 6/1905

h.-ıp+(halcıp) or- 3/4627

2. -A/-y ekli fiillerle birlikte tezlik bildirir.

h.-ıp+(halcıp) 1/3027, 1/3862,
1/3874, 3/1027, 3/1443

h.-ıp+(halıjıp) 4/0880, 5/0377

h.-kaş 1/1983, 3/2076

[=19]

halıt- I. At binmek, sürmek, koşturmak.

h.-ı+(haldı) ber- 1/2954, 2/0742,
5/0066, 5/0257, 6/0274

h.-ıp+(haldıp) 1/0535, 2/1058,
2/1072, 2/1068, 3/0462, 3/4906, 4/3395,
5/0090, 5/0660, 5/1321, 6/2070

h.-ıp+(haldıp) kel- 1/1395,
1/1961, 1/1972, 1/1973, 1/1980, 1/2043,
1/2620, 1/2972, 2/1052, 2/1069, 5/0407,
5/1636, 5/1722

h.-ıp-la+(haldıp) 4/0778

h.-kaş 1/2968, 3/1238, 5/0194

h.-pısaan 1/2082, 5/1323

[=35]

halıt- II. Atılmak, sıçramak, koşturmak,
dörtlüğe gitmek.

h.-a+(halıda) ber- 1/1784,
1/1811, 1/2976, 1/3048, 1/3134, 6/1614,
6/1697

h.-ıp+(halıdıp) 3/0534, 3/0681,
3/1078, 3/1219, 3/1220, 3/1483, 3/1627,
3/1748, 3/1826, 3/2720, 3/4884, 4/4317,
5/1328, 6/1615

h.-ıp+(halıdıp) kel- 1/0552,
1/0553, 1/0833, 1/1799, 1/3364, 6/0435

h.-ıp+(halıdıp) or- 4/0100

[=28]

ham is. Kam, şaman.

h.-ın 4/0228

[=1]

hamaan is. Olur, peki, iyi.

h. 3/1908, 3/2658, 3/2680, 3/3683

[=4]

hamaançok is. 1. İlgisiz, alakasız,
gereksiz.

h. 3/1897, 5/0605, 5/0609

2. bile, -mayı bırak..., hatta.

h. 3/4313, 6/1801, 6/3272,
6/3338, 6/3413, 6/3497

[=8]

hamık 1. *zm.* Bütün, tüm.

h. 3/0870, 3/1696, 3/2836,

h.-tı 3/0872

2. *sf.* Bütün, tüm.

h. 1/0251, 1/0739, 1/2287,
1/2546, 1/3648, 1/3671, 2/1205, 2/1217,
2/1306, 3/0056, 3/0151, 3/0417, 3/0675,
3/1330, 3/1728, 3/2369, 3/2451, 3/2640,
3/2784, 3/2822, 3/2819, 3/2853, 3/2859,
3/2980, 3/2987, 3/3843, 3/4240, 3/3482,
3/3486, 3/4348, 3/4466, 4/5294, 4/5342,
5/1226, 6/3758, 6/3766,

[=40]

hamna- Şamanlık etmek.

h.-p tur- 4/0227

[=1]

han is. Kan.

h. 1/1822, 1/3146, 1/3952,
3/0019, 3/0285, 3/0321, 3/0660, 3/0973,
3/1452, 3/1789, 3/2918, 3/3415, 3/3420,
3/3741, 3/4497, 3/4673, 3/4954, 3/4970,
4/0637, 4/4476, 4/5135, 4/5163, 5/0100,
5/2193, 6/3114, 6/3139

h.-bile 2/0901

h.-ı 1/0202, 1/3556, 1/3916,
2/0897, 3/1164, 3/1169, 5/0694, 5/2676

h.-ı-bile 5/0848, 5/0870

h.-ım 4/3728

h.-ın 1/2319, 1/3311, 1/3386,
1/3807, 1/3825, 2/0994, 3/4120, 4/3901,
6/0441

h.-ınga 2/1387

h.-ıng 4/1798

*

han töreldig Kan akrabalığı olan.
h. 2/1003
hanı-bile kadı töreen Öz.
h.+ıı 5/0306
hanı karalıg Kana susamış,
acımasız.
h. 4/5097, 4/5157
[=53]
han- Kanmak, doymak, yetinmek,
memnun olmak.
h.-a ber- 4/3897
h.-ıp-daa tur- 2/0272
h.-dı 5/2502
h.-gan-dır 3/2783
h.-ıp-daa al- 4/2795
[=5]
han-çin *is.* Kan-dışkı.
h.+ge 3/2643
h.+i 4/0650, 5/2679
h.+i-daa 4/5088
h.+inde 4/0799
h.+inden 4/0785
[=6]
han-damır *is.* Kan.
h.+ı 3/2370
[=1]
han-sap *is.* Kan-irin.
h.+ınga+(h.-savaıga) 5/1747
[=1]
hana *is.* Duvar; bağdadi.
h. 1/2654, 3/4237, 5/1480,
5/1485, 5/1514, 5/1727, 5/2211
h.+dan 1/3976
h.+nıı 3/0120, 4/0308
[=10]
handır *zf.* İyice, yeterince, çok miktarda.
h. 3/4412
[=1]

handır- Doyurmak.
h.-gaş 4/3580
h.-ıp olur- 4/3308
[=2]
hanı sf. Derin.
h. 3/0140, 3/0155, 3/0275, 3/0409
[=4]
hanıkşı- (handıkşı- ?) Bağlı olmak,
bağımlı olmak.
h.-gan+(1)+(hanıkşaaı) 5/0361
[=1]
hanıla- Derinleşmek, alçalmak.
h.-p 5/2314
[=1]
hanılaş- Derinleşmek; sıkı bir şekilde
tutmak, muhafaza etmek.
h.-kan+(2) 4/0283
[=1]
hannıg sf. Kanlı.
h. 6/0581
h. hannıg 5/0536
[=2]
hannıg-karalıg sf. Zalim, gaddar, kana
susamış.
h. 4/4406, 5/0431, 5/0493,
5/1745, 5/2555, 5/2594, 6/0523, 6/0836,
6/0919, 6/1109, 6/1760, 6/1903, 6/1907,
6/1910, 6/2019, 6/2060, 6/2161, 6/2247,
6/2306, 6/2364, 6/2440, 6/2460, 6/2503,
6/2521, 6/2533, 6/2600, 6/2633, 6/2641,
6/2654, 6/2674, 6/2692, 6/2708, 6/2724,
6/2752, 6/2760, 6/2856, 6/2893, 6/2925,
6/2942, 6/2990, 6/3056, 6/3070, 6/3180,
6/3214, 6/3292, 6/3316, 6/3360, 6/3391,
6/3436, 6/3466, 6/3521, 6/3548, 6/3565,
6/3570, 6/3579, 6/3664, 6/3686, 6/3705,
6/3720, 6/3725, 6/3728, 6/3733, 6/3765
[=63]
hanızıg sf. Kansı.
h. 1/0202
[=1]
hanzıra- Kanamak.

h.-ar+(2) 2/0897

[=1]

hap I. is. Torba, kese.

h.+ka 3/3359

h.+ta 1/0107, 1/0112, 4/3319

h.-ında+(havında) 1/3818

[=5]

hap II. zf. Fiillerden önce kullanılarak ifadeye tezlik, başlama anlamları katar.

h. 1/3025, 1/3676, 1/3805, 1/3675, 2/1269, 3/1396, 3/1644, 3/2096, 3/4576, 3/3864, 3/4028, 3/4943, 5/2144, 6/0249, 6/2034, 6/1204, 6/1850, 6/2014, 6/1283, 6/2193, 6/2341, 6/2495

hap çan- Eve gitmek, eve dönmek üzere yola çıkmak.

h. 1/3524, 1/3551, 3/2086, 3/3283, 3/3484, 3/3781, 3/4382, 3/4975, 3/4977, 3/5013, 3/5031, 5/2478, 6/0386, 6/0498, 6/0503, 6/1241

hap çoru-/çorut- Hareket etmek, yola çıkmak, gitmek.

h. çoru- 1/0078, 1/1151, 1/1478, 1/2049, 1/2616, 1/2633, 1/2783, 1/2866, 1/3359, 1/3597, 1/3701, 1/3702, 3/0784, 3/1116, 3/1591, 3/1624, 3/2241, 3/2463, 3/2496, 3/2662, 3/2687, 3/2738, 3/3252, 3/3664, 3/4084, 3/4169, 3/4148, 3/4203, 3/4542, 3/4561, 3/4868, 4/0161, 4/1424, 4/3345, 4/5122, 5/0711, 6/0241, 6/1394, 6/1395, 6/1571, 6/1667, 6/1970, 6/2751, 6/3063, 6/3104, 6/3587

h. çorut- 3/0389, 3/0401, 3/0782, 3/1519, 3/2174, 3/2858, 3/4621, 6/0173, 6/2982, 6/3064, 6/3105, 6/3392, 6/3467

hap kel- Gelmek, ulaşmak, varmak.

h. 1/0079, 1/0555, 1/1152, 1/1267, 1/1355, 1/1402, 1/1427, 1/1606, 1/2348, 1/2717, 1/2786, 1/2929, 1/2940, 1/2952, 1/3119, 1/3158, 1/3327, 1/3451, 1/3552, 1/3832, 2/0847, 3/0390, 3/0583, 3/0785, 3/0810, 3/1084, 3/1186, 3/1224, 3/1488, 3/1561, 3/1652, 3/1827, 3/1927, 3/1961, 3/1988, 3/2149, 3/2285, 3/2317, 3/2408, 3/2606, 3/2633, 3/2713, 3/2754, 3/2771, 3/2797, 3/2835, 3/2848, 3/2858,

3/2892, 3/2907, 3/3179, 3/3505, 3/3665, 3/3958, 3/3981, 3/4033, 3/4142, 3/4151, 3/4171, 3/4205, 3/4224, 3/4578, 3/4622, 3/4848, 3/4896, 5/0671, 5/0871, 5/2636, 6/1714, 6/3106

hap olur- Hareket etmek, acele etmek, yola çıkmak, hızla gitmek.

h. 1/1117, 1/1302, 1/1406, 1/1445, 1/1484, 1/1597, 1/2041, 1/2624, 1/2867, 1/2950, 1/2953, 1/2974, 1/3008, 1/3013, 1/3206, 1/3310, 1/3620, 1/3719, 2/0811, 3/1222, 3/3461, 3/3670, 3/4032, 3/4856, 4/1883, 4/4421, 5/0389, 5/1594, 6/0153, 6/0157, 6/0347, 6/1540, 6/1555, 6/1556, 6/1707, 6/2010, 6/2015, 6/2022, 6/2026

h. or- 3/0794, 5/1375

h.-la 1/1301, 1/1301, 1/1482, 1/1483, 1/1596, 1/1596, 1/2784, 1/2784, 1/3038, 1/3362, 1/3362, 6/2042

hap ün- Hızla gitmek, yola çıkmak.

h. 3/1380, 3/1875, 3/2808, 3/2909, 3/3859, 3/4563, 3/4819, 5/0380, 5/0780, 5/1224, 5/1731, 6/0243, 6/0322

h.-la 5/2557

hap çet- Yetişmek, gelivermek.

h. 1/0111, 1/0274, 1/0556, 3/3922, 5/1635, 5/2052, 5/2506, 6/0175, 6/0252, 6/0469, 6/0474, 6/0505, 6/1288, 6/1297, 6/1537, 6/1584, 6/1626, 6/3131

[=263]

hap-şak zf. Şiddetli, hızlı, aniden.

h. 6/2120, 6/2607

h. (kap-şak) 3/1533, 3/2336, 3/4925, 3/4101

h. kıldır 1/3768, 5/0528, 6/2265, 6/2416, 6/2698

[=11]

har I. is. Kar.

h. 1/2277, 1/2279

h.+ı 4/2881

h. ças 3/0057

[=4]

har II. is. Yaş (bir yıl).

h.+ı 3/3332, 3/3334
h.+ın 3/3335
h.+nı 1/0031, 1/0099
 [=5]
hara- Bakmak, aramak, araştırmak, gözleriyle taramak.
h.-ar+(2) 1/0731
h.-p 3/0352, 4/4278, 5/2097, 6/0247
h.-p kör- 3/3064
h.-p olur- 3/3351, 3/3367
 *
baraan hara- → **baraan**
h.-ar+(1) 4/0917
h.-ar+(2) 1/0830
h.-p 2/0548, 5/1891
h.-p-tır 2/1160
h.-p tur- 4/0920
 [=14]
haraaça is. Yurt penceresi, yurdun orta yerinde bulunan tepe deliği.
h.+dan 1/1628, 1/1647
 [=2]
haragan is. Çalılık, kara çalı.
h. 1/2012, 3/1945, 3/3975, 3/4568, 4/1063, 4/1784, 4/4358, 4/5366, 5/2212, 5/2219, 5/2686
h.+ı-daa 5/0155
haraganday 3/2304, 3/2320
 [=14]
haralda- Gözlemek, gözetlemek.
h.-p kör- 5/2097
 [=1]
haram sf. Cimri.
h. 5/0842
 [=1]
haramdık- Hırslanmak.
h.-ıp+(haramdığıp) 4/0294
 [=1]

harbula is. Ok.
h.+zınığ 1/2877
 [=1]
har-çaaşkın is. Kar, kar yağışı.
h.+ın 4/5272
 [=1]
hargıy: kara-hargıy saadak Büyük sadak.
h. 5/0403, 5/0637
h. (kargıy) 5/2596
 [=3]
harı: harı-ugda Hemen, derhâl.
h. 1/1071
 [=1]
haru is. Cevap, yanıt, karşılık.
h. 4/2851
h.-daa 4/1383, 5/2662
h.+m 1/1432, 1/1467
h.+zı-bile 3/1340
h.+zın 3/0813, 5/1412, 5/2165
 *
haru ber- Cevap vermek, karşılık vermek.
h. 3/1654, 3/3984, 3/4636, 5/0777, 6/2225
 [=14]
harula- Cevap vermek, karşılık vermek.
h.-ar+(2) 4/1383, 6/3479
h.-arga 6/2216, 6/2640, 6/3540
h.-gan+(1)+(harulaan) 1/1061, 1/1231, 1/1240, 1/1515, 1/1902, 1/3642, 1/3740, 1/3933, 1/3967, 5/0111, 5/0740, 5/0788, 5/0944, 5/1457, 5/1470, 5/1827, 5/2465
h.-gan+(2)+(harulaan) 5/2369
h.-gannar+(harulaannar) 5/0926, 6/1335
h.-gaş+(harulaaş) 6/2506, 6/2678, 6/2824, 6/3274, 6/3381, 6/3456
h.-p tur 3/3569
h.-p kag- 5/0491, 6/3554

h.-p olur- 5/0993, 5/2075, 6/2363, 6/2372

h.-p olurup tur- 6/2531

h.-p or- 4/3338

h.-p-tır 1/1142, 1/1605, 1/1666, 1/1809, 1/1912, 1/2911, 3/0887, 3/1677, 6/0547, 6/0713, 6/0791, 6/1252, 6/1370, 6/1414, 6/2652, 6/2792, 6/3010, 6/3611

h.-p-tırlar 6/0452, 6/1426

h.-p tur- 2/0884, 5/0545, 5/0768, 5/2120, 6/0265, 6/0302, 6/0553, 6/2519, 6/3564, 6/3727

h.-p turup tur- 6/2638

h.-vışaan 6/3762

[=72]

harık is. İmkan, olanak.

h.+ım-daa+(harım) 3/4429, 3/4431

[=2]

harın 1. *zf.* Gerçekten, kesinlikle, öyle, doğrusu, mutlaka.

h. 1/0356, 1/0367, 1/0622, 1/1126, 1/2747, 1/3876, 2/1420, 2/1466, 2/1537, 3/0145, 3/0259, 3/0381, 3/0437, 3/0632, 3/0633, 3/1114, 3/1511, 3/1690, 3/1849, 3/1905, 3/1978, 3/2493, 3/2555, 3/2565, 3/3618, 3/4072, 4/1349, 4/2307, 4/4522, 4/4743, 4/5105, 4/5178, 5/1679, 5/2087, 6/0305, 6/0465, 6/0495, 6/0594, 6/0607, 6/0736, 6/0791, 6/0865, 6/1155, 6/1236, 6/1258, 6/1304, 6/1408, 6/1443, 6/1518, 6/1567, 6/2153, 6/2180, 6/2182, 6/2325, 6/2450, 6/2479, 6/3429, 6/3512, 6/3692

h.-daa 4/5319, 6/1102

h.-na 4/0517, 5/2241

2. *bağ.* Fakat, ama.

h. 3/1908, 4/5415, 6/0451, 6/0931, 6/1315

3. *bağ.* Aksine, bilakis.

h. 1/2738, 6/3649, 6/3696

h.-daa 4/0246

4. *e.* Acaba.

h. 6/1361, 6/1552, 6/2198, 6/3351, 6/3510, 6/3604

*

harın-daa İyi ki.

h. 6/1057, 6/3044

[=82]

harlıg *sf.* Yaşında, yaşlı.

h. 1/0612, 1/0810, 4/0381, 4/0383, 4/0945, 4/0989, 4/1357, 4/1360, 4/3141, 4/3158, 4/3161, 4/3287, 4/3521, 4/3558, 4/3569, 5/0357, 5/0358, 5/2560, 5/2561, 6/1802, 6/1803

[=21]

harlıktır *zf.* Nefesi kesilerek, nefesi kesilircesine.

h. 5/2450

[=1]

har-şuurgan is. Kar fırtınası, tipi.

h.-bile 4/1708

[=1]

hartıga is. Doğan.

h. 4/0509, 4/1917, 4/1936, 4/5409, 6/2263, 6/2605

h.+dan 1/1422, 1/1459, 1/1790, 1/1832, 1/1842, 1/2029, 1/2266, 1/2341

h.+nı 3/3530, 3/3538, 4/3016, 4/3032

h.+nıg 1/3278, 4/3716, 4/3739, 4/3806, 4/3878, 5/0526, 5/1716, 5/1881, 6/2118, 6/2410, 6/2480, 6/2694

h.+zından 1/2297

[=31]

haş: haş soruul Taş ağızlık (pipo).

h. 4/3893, 4/5398, 6/2338, 6/2492

[=4]

hat is. Rüzgar.

h. 2/0019, 2/0021, 3/1943, 3/2701, 3/2711, 3/2712, 3/2731, 6/2766, 6/2786, 6/2995

h.+ın+(hadın) 6/1886, 6/1891

h.+ka 2/0091, 5/2041

[=14]

hatçal *sf.* Rüzgarlı.

h. 1/2574, 1/2587, 5/2432

[=3]

hat-halap *is* Rüzgar, fırtına, afet.

h.-bile 4/4343

[=1]

hatkılaştır *zf.* Rüzgar gibi.

h. 3/4856

[=1]

hat-salgın *is.* Rüzgar.

h.-bile 4/3931

h.+ga 3/1635

[=2]

hat-şuurgan *is.* Fırtına, tipi.

h. 4/1479, 4/1523, 4/3441,
4/3470, 4/4307

h.+ınga 3/1948

[=6]

havak *is.* Alın.

h. 4/0626, 6/2138, 6/2167,
6/2311, 6/2465

h.+ın+(havaan) 1/2139, 1/2177,
3/0325

h.+ında+(havaanda) 1/1417,
1/1551, 1/1454, 1/1565, 2/0808

h.+ından+(havaandan) 3/2350,
3/2375

h.+ınga+(havaanga) 1/2316,
1/3805

h.+ınığ+(havaanıg) 4/0621,
6/0995, 6/2436

2. Tepe.

h.+tan 3/0247

[=21]

havaktıg *sf.* Alınlı, alını olan.

h. 2/1408, 2/1428, 4/0623

[=3]

haviçi → **havırçi**

haviçılıg *sf.* Çobanlı, çobanı olan.

h. 1/0026

[=1]

havıktıg *sf.* Kabuklu, kabuğu olan, badiç.

h. 4/1206

[=1]

havır- Hayvanları sürmek, gütmek.

h.-ar+(2) 1/0022, 1/0024, 4/0024,
4/0026, 4/0056, 4/0058, 4/0062, 4/0067,
4/1046, 4/1049, 4/4188, 4/4381

h.-gan+(2) 3/4319

h.-ıp 4/0060, 4/4191, 6/3753

h.-ıp kel- 2/1406

h.-ıp tur- 3/4289

[=18]

havırçi *is.* Çoban.

h.+zı 4/0032

h.+zın (haviçi) 1/0295

[=2]

havıt- İzlemek, takip etmek, ulaşmak.

h. 6/1522

[=1]

hay *is.* Bela, felaket.

h.-daa 3/5058

[=1]

hay- I. Kaymak, hedeften sapmak.

h.-ıp 1/3152, 1/3928

[=2]

hay- II. Aramak, araştırmak.

h.-ıp çoru- 3/4123

[=1]

haya I. *is.* Kaya.

h. 1/0124, 1/0309, 1/0320,
1/1230, 1/2232, 1/2232, 1/2484, 1/2518,
1/3767, 1/3927, 2/0058, 2/0065, 2/0242,
2/0614, 2/0616, 2/0662, 3/0058, 3/0365,
3/1165, 3/2140, 3/2201, 3/3551, 3/3557,
4/1064, 4/1786, 4/1840, 4/1865, 4/3684,
4/4222, 4/4224, 4/5368, 5/2214, 5/2220,
5/2688, 6/1669

h.-bile 4/4675

h.+da 1/0195

h.-daa 4/1868
h.+dan 2/0173
h.+ga 1/3151, 2/0301, 2/0419, 2/0955
h.+ga+(haya) 3/1951
h.+ga-daa 4/1218
h.+lar 1/3252
h.+m 2/0468, 3/0657
h.+mdan 2/0191, 2/0206
h.+nı 3/3134, 4/1191, 4/1198
h.+nıñ 2/0354, 2/0371, 2/0892, 5/1900, 5/2680, 6/0043, 6/0114
h.+zı 2/0981
h.+zın 4/0320, 4/0322
h.+zinga 2/0964
h.+zınıñ 2/0102, 2/0105, 2/0106, 2/0399, 6/1695
 [=69]
haya II.: haya kör-/körün- Dönüp bakmak, arkaya bakmak, arkasına bakmak.
h. 1/1219, 1/2160, 2/0257, 3/2127, 4/1192, 4/1199, 4/1927, 4/3612, 5/2225, 5/2227, 6/1040, 6/1913, 6/1981, 6/2024, 6/2031
h.-daa 4/2212, 4/2724, 4/3605
 [=18]
haya-daş is. Kaya ve taş, taşlar.
h. 6/3721
h.+ı+(h.-dajı) 1/3208, 1/3434
h.+ın+(h.-dajın) 3/0683, 3/1145
h.+ka 1/0474, 1/0479, 2/0416, 2/1385, 3/1173
h.+tıñ 1/3366, 3/1174, 3/4925
 [=13]
haya-daştıg sf. Kayalı taşlı, taşlık, kayalık.
h. 4/5023
 [=1]
hayaala- Tan atmak, ortalık aydınlanmak.
h.-p çor- 4/2370

[=1]
haybır: haybır/kaybır kara hojuula
 Çelik ve demir uçlu ok.
h. 2/0392, 2/0404, 3/3856
h. (kaybır) 1/0021, 2/0962
 [=5]
hay-çetker is. Şeytan, iblis.
h. 1/3975
 [=1]
haydın- Aramak, bakınmak.
h.-ıp-daa olur- 3/3623
h.-ıp kör- 3/2794
 [=2]
haydın- şügdün- Aramak, araştırmak, bulmaya çalışmak.
h.-üp olur- 3/0613, 3/4477
 [=2]
haygülçi is. Gözcü.
h. 4/4819
 [=1]
haygulda- Aramak, araştırmak, incelemek.
h.-p 5/0389
 [=1]
hayıgayındır zf. Keyifle, iştahla (içmek, çekmek).
h. 3/4222, 3/4943, 6/2494
 [=3]
hayıladır zf. Keyifle, iştahla (içmek, çekmek).
h. 1/2623, 1/3309
 [=2]
hayım is. Girdap.
h.+da 1/2957, 1/2962
 [=2]
hayın- 1. Kaynamak.
h.-ı+(haynı) ber- 3/2043
h.-ıp+(haynıp) 1/2640, 4/3022
h.-ıp-daa+(haynıp) 4/2997

h.-ıp+(haynıp) çıt- 1/1313,
 2. Vücut ısısı artmak, ısınmak.
h.-ıp+(haynıp) 3/2369
h.-ıp-daa+(haynıp) 4/2668
h.-ıp+(haynıp) kel- 1/2287
 3. Gayretle uğraşmak, hararetle hareket etmek.
h.-gan+(1) 3/0870, 3/1696
h.-gan+(2) 3/2836
 4. (Deniz) Çalkalanmak, köpürmek.
h.-ıp+(haynıp) çıt- 4/1163, 5/1902, 5/1961, 6/1625, 6/1652
 5. Kaynamak, çok olmak, yığılmaq.
h.-gan+(1) 4/4666
 6. Altüst olmak.
h.-ıp+(haynıp) 5/0186
 *
hörek-çüree hayn- Müteessir olmak.
h.-ıp+(haynıp) kel- 3/4155
 [=19]
hayındır: kaptagaynı hayındır Bütün dünyayı, evreni dolanarak, çevresince.
h. 3/2384, 3/3517, 3/3529, 3/4107, 3/4475, 3/4931, 4/3015, 4/3031, 5/0094, 5/0175
 [=10]
hayındır- Kaynatmak.
h.-a 3/2009
h.-aber 6/3073
h.-gan+(2) 2/1569
h.-gaş 3/0779, 3/1267, 5/0299
h.-gaştıq 4/1288, 4/3378
h.-ıp 1/2855, 2/0975, 3/0184, 3/0198, 3/2940, 3/3701, 3/4553, 4/0586, 4/4154, 5/0369, 5/0457, 5/1037, 5/1138, 5/1652, 5/1866, 6/1305
h.-ıp al- 4/3302

h.-ıp ber- 3/3211, 4/0475
h.-ıp-daa tur- 4/1204
h.-ıp olur- 6/2868
 [=29]
hayındırt- Kaynatmak, kaynattırmak.
h.-ıp 3/1191
 [=1]
hayıñayındır *zf.* Keyifle, iştahla (içmek, çekmek).
h. 4/3895
 [=1]
hayıñnadır *zf.* Keyifle, iştahla (içmek, çekmek).
h. 4/2467
 [=1]
hayıra *is.* Merhamet, bağışlama, ihsan, iyilik.
h. 4/5096
 [=1]
hayıraan *is.* Yazık, acınası.
h. 3/2470
 [=1]
hayırakan *is.* Ayı.
h.-bile 6/2693
h.+nı 6/2649
h.+nıñ 6/2664
 [=3]
hayıraldıq *sf.* İyi, kıymetli, değerli.
h. 4/1127, 4/1130
h.-daa 4/0782
 [=3]
hayıralıq *sf.* Kıymetli, değerli, sevgili.
h. 4/0309, 5/0584, 5/0585
h.-la 6/3027, 6/3029
 [=5]
hayırğa *is.* Bileği taşı.
h. 3/3378
 [=1]

hayırla- Vermek, bağışlamak.

h.-arıñ 5/0818

h.-ñar 5/1918, 6/2902

[=3]

haylğ sf. Belalı, uğursuz.

h. 3/1939, 3/2700

[=2]

haymırıkta- (*aldan kulaş kara selemizin*
h.) Kılıcını kınlamak, kuşanmak.

h.-p al- 4/1423

[=1]

haynıgıla- Kaynaşmak, çok olmak.

h.-y ber- 4/2821, 4/2915

[=2]

haynık is. Yak ve sığır kırması hayvan.

h.+tıñ 2/1389

[=1]

haynık- Bir kaynaktan çıkmak.

h.-ıp+(haynıgıp) 4/3963, 5/0536

h.-ıp-la+(haynıgıp) tur- 4/4698

[=3]

haytıgaym- Ses çıkarmak, gürültü yapmak.

h.-ıp 1/0172, 1/0176

[=2]

haytıktır → kaytıktır

heele- Süslemek, bezemek.

h.-p tur- 4/0176

[=1]

heelig sf. Süslü, desenli.

h. 3/0411, 3/0904

[=2]

hekper → hepker

helegey: helegey aa Anne sütü; ilk süt,
ağız sütü.

h. 6/1268

[=1]

helin → kelin

hem is. Irmak, nehir.

h. 1/1177, 1/1329, 1/1381,
1/1893, 2/0010, 2/1070, 3/1225, 3/1841,
3/3632, 3/3666, 3/3669, 3/3959, 4/0811,
4/1097, 6/0083, 6/0207, 6/0244, 6/0295,
6/1704

h.+çe 1/1436, 1/1437, 3/2999

h.-daa 5/0419

h.+de 3/3882

h.+den 1/2930, 1/2931, 1/2941,
1/2942

h.+ge 1/0576, 1/0578, 1/0585,
1/0588, 1/0740, 1/0742, 1/2361, 1/2364,
1/3054, 1/3056, 3/2908, 3/3736

h.+in 3/1594, 4/3403, 4/3554

h.+inçe 5/1054

h.+ni 1/1188, 1/3010, 2/0203,
3/0879, 3/1219, 3/1700, 3/3925, 3/4022,
3/4647, 3/4771, 4/5332, 4/5349, 5/2309,
5/2418, 6/0259, 6/0649

h.+ni-daa 4/3043

h.+niñ 1/0232, 1/0249, 1/1185,
1/1249, 2/0013, 2/0057, 2/0064, 2/0224,
2/1626, 2/1629, 3/0005, 3/1329, 3/3633,
3/3812, 3/3869, 3/3881, 3/4017, 5/2235,
5/2420, 6/0012, 6/0034, 6/0049, 6/0108,
6/0249, 6/1132

[=86]

hemçeel is. Ölçek, ölçü.

h.+in 3/1896

[=1]

hemçeeldig sf. Belirli bir ölçüde,
miktarda olan.

h. 4/3320, 4/3336

[=2]

hemçeg-huusaa is. Süre, müddet, mesafe.

h.+zın 4/5385

[=1]

hemçiğes is. Küçük ırmak, akarsu.

h.+terni 3/0733

[=1]

hemdi- Kemirmek.

h.-ir+(2) 3/3429, 3/3437

h.-p kag- 3/3574
[=3]
hemir- Kemirmek.
h.-ip al- 5/1166
[=1]
hem-sın *is.* Nehir ve dağ; dağ sırasınca akan nehir.
h.+nıñ 5/2608
[=1]
hençe *sf.* Güzün doğan.
h. 5/0600
[=1]
henerten *zf.* Ansızın, aniden, birdenbire.
h. 1/0724, 6/2994
[=2]
heñmele- Et kurutmak.
h.-p tur- 1/3548
h.-p 1/3545
[=2]
hep *is.* Elbise, giysi.
h. 3/0268
h.+i+(hevi) 3/0252, 3/0414, 4/3658
h.+im+(hevim) 3/0148
h.+in+(hevin) 2/0695, 3/0417, 3/2025, 4/2386, 6/0169
h.+iniñ+(heviniñ) 5/0114
[=11]
hep-henerten *zf.* Aniden, birdenbire, apansızın.
h. 3/3205, 3/4725, 4/0504, 6/2482
[=4]
hepker- Giydirmek.
h. 2/1367
h.-geş 6/3227
h.-ip 6/3216
[=3]
heptendir- Giydirmek.
h.-geş 6/3234

[=1]
heptig *is.* Giysili, kıyafetli.
h. 2/0343
[=1]
her- Germek.
h.-e 3/2284
[=1]
herbekten- Kavramak, tutunmak.
h.-ip 4/2397
[=1]
here- Bakmak, gözleriyle taramak.
h.-p 5/0690
[=1]
hereejen *is.* Kadın.
h. 1/1239, 2/1245, 2/1248, 3/2470, 3/2486, 3/2521, 3/2613, 3/2950, 4/2457, 5/1629
h.+ni 5/1112
[=11]
hereejok *sf.* Kadın, dişi.
h. 4/0049, 4/0668, 4/3831, 4/4255
[=4]
heregle- Kullanmak, istifade etmek.
h.-er+(2) 3/2668, 3/3587, 3/3838, 3/3843, 3/3850, 3/4280
h.-erde 3/4146
h.-gey+(heregleey) 3/3174
[=8]
herek *is.* 1. İş, görev, vazife.
h.+im+(hereem) 4/1572
h.+imni+(hereemni) 1/2694
h.+in+(hereen) 5/2202
2. Gerek, lüzum.
h. 3/0441, 3/1115, 3/3147, 4/3430
h.+i+(heree) 4/0406, 6/1633, 6/1675
h.+i+(heree) çok 3/3483, 4/0544
h.+in+(hereen) 3/1359, 5/1451
h.+iñ+(hereeñ) 4/0806

h.-le 4/4637
[=16]
herekçok *sf.* Gereksiz.
h. 3/4860, 4/1062, 4/2718
[=3]
hereksel *is.* Alet, araç, gerekli şey(ler).
h.+im 3/0151, 3/0399, 3/4066, 3/4343
h.+in 1/0118, 3/0353, 3/0402, 3/0675, 3/1558, 3/2404, 3/2845, 3/2870, 3/3720, 3/4138, 3/4145, 3/4344, 3/4348, 3/4437
[=18]
herekselde- Kullanmak, yararlanmak.
h.-p kel- 3/4349
[=1]
herektig *sf.* 1. Gerekli, lüzumlu.
h. 3/4859
2. Görevli; bir görevi, işi olan.
h. 1/2689, 1/2723
[=3]
herel *is.* Işık, ışın, parıltı.
h.+derivis 5/0497
[=1]
herelden- Işımak, ışıldamak.
h.-ip tur- 4/2318, 4/2320, 4/2368
[=3]
hereldig *sf.* Parlak, ışıltılı.
h. 2/0320, 3/0419, 3/0420, 3/3208, 3/4482, 4/3198, 4/4081
[=7]
her-hereksel *is.* Araç gereç, gerekli şeyler.
h.-daa 6/0645
h.+i 3/0035, 3/0281, 3/0283
h.+in 3/0138, 3/4521
[=6]
heril- Gerilmek, gerinmek.
h.-ip+(herlip) **herlip** 5/2469

h.-ip+(herlip) **tur-** 4/1057, 4/1070
[=3]
herim *is.* Çit, bahçe duvarı.
h. 6/0273
h.+de 1/1203, 1/1213
[=3]
herin → **kelin**
heveer *zf.* Aynı, eskisi gibi, her zaman olduğu gibi.
h. 1/2718, 2/0118, 3/0546, 3/0553, 3/0800, 3/3039, 3/3392, 3/3434, 3/3769, 3/4544, 4/0827, 4/3109, 4/4198, 5/1118, 6/0725, 6/0749
[=16]
hevenek *is.* Kepenek.
h.+i-bile+(hevenee) 4/3018, 4/4984
h.+in+(heveneen) 4/2501, 4/2591, 4/2722, 4/2897, 4/3061
h.+in+(hevenegin) 4/4976
h.+inge+(heveneenge) 4/2847
h.+iniñ+(heveneeniñ) 4/4830
[=10]
hevenektig *sf.* Kepenekli.
h. 3/0804, 3/1272, 3/1647, 3/3976, 4/1987, 4/2172, 4/2215, 4/2276, 4/2395, 4/2679, 4/2706, 4/2770, 4/4375, 4/4844, 4/4944, 4/5036, 4/5305, 5/0669
[=18]
hevirlig *sf.* Biçimli, görünüşlü.
h. 1/3352, 2/0713, 4/1330, 4/4852
[=4]
hevis *is.* Halı.
h.-bile 5/1713
[=1]
hey I. 1. *sf.* Boş, gereksiz, faydasız.
h. 3/1425, 3/2651, 3/4826, 4/1088, 4/4257, 6/1989, 6/1994, 6/3233
h.-le 3/2595
2. *zf.* Boş, boşuna.

h. 5/1113, 6/3075
h.-le 3/1356
h.+de-le 6/0633
3. sf. Boş, içi boş, oyuk.
h. 3/1889, 3/1895
 [=14]
hey II. zm. Şey; insan, konu, nesne vb.
h. 6/3627
h.+il 5/0413
 [=2]
hey-hoozun sf. 1. Boş, gereksiz.
h. 3/1502, 4/3832
 2. Boş, içi boş, oyuk.
h. 3/1909, 3/1919, 3/1936, 3/1944
 [=6]
heymer sf. En küçük çocuk.
h. 1/0668, 1/0683, 1/0702, 1/0714, 1/1561, 1/3621, 5/1823, 5/2160
 [=8]
hıdı- Yok etmek, imha etmek, tahrip etmek.
hıdıya ber- 6/1900, 6/2013
 [=2]
hıg is. Öç, intikam.
h.+ımnı+(humnı) 4/4208
hı han- Memnun olmak.
h.+ım+(hum) 5/2502
 [=2]
hugayın- Uğuldamak, ötmek; rüzgar ya da yay gibi aletler ıslık gibi ses çıkarmak.
h.-ıp+(hugaynıp) tur- 1/1813
 [=1]
huğayın- Uğuldamak, ötmek; rüzgar ya da yay gibi aletler ıslık gibi ses çıkarmak.
h.-ıp+(huğaynıp) tur- 4/1636, 4/2300
 [=2]
hıl 1. is. Kıl, tüy.

h. 1/1181, 1/1183, 3/0204, 4/1851, 4/1853, 4/1856, 5/0851, 5/0855, 5/0873, 5/0893
h.+dan 4/1852
h.+ımnı 4/1864, 4/1872
h.+ından 4/1855
h.-la 4/1857
2. sf. İnce.
h. 5/2324, 5/2326
 [=17]
hıl-kurt is. Kurt, kurtçuk, böcek.
h. 2/0072
 [=1]
hılıradı zf. Gıcırdatarak, hışırdatarak.
h. 3/1215, 3/2344, 6/2271
 [=3]
hılıradır zf. Gıcırdatarak, hışırdatarak.
h. 6/2131, 6/2427, 6/2618, 6/2706
 [=4]
hılırtkayın- Hışırdamak, gıcırdamak.
h.-ıp+(hılırtkaynıp) 1/0947
 [=1]
hılırtkayındır zf. Gıcırdatarak, hışırdatarak.
h. 1/1169
 [=1]
hılış is. Kılıç.
h. 1/2445, 1/2475, 4/5289, 5/2156
 [=4]
hılış-hıvıt is. Kılıç ve at kuyruğu; çok keskin ok ucu.
h. 4/2303
h.+ı+(h.-hıvıdı) 4/2300
h.-daa (kılış-h.) 4/1636
h.+ı (kılış-hıvıdı) 4/2310
h.+ın-daa (kılış-hıvıdın) 4/1235
 [=5]
hımıs is. Kırmızı.
h.+tan 6/1763

[=1]
hımış is. Kepçe.
h.-ı+(hımıjı) 3/0182
h.-ın+(hımıjın) 6/3079
 [=2]
hımıza- Kımız içmek.
h.-p 5/1305
h.-p kel- 1/3093
 [=2]
hıp- Yanmak, tutuşmak, alev almak.
h.-ıp+(hip) 1/3915, 1/3953, 3/1464, 3/1733, 3/1799
h.-ıp+(hip) çoru- 1/1576, 1/2762
h.-ıp+(hip) kel- 4/1484
h.-kan+(1)+(kıpkan) 1/2640
h.-kan+(2) 5/0406
 [=10]
hıraa is. Kırağı.
h.+zın 3/1215, 6/2131, 6/2271, 6/2427, 6/2618, 6/2706
h.+zından 1/0947, 1/1169, 2/0736, 3/2343, 4/1121, 4/3690, 5/2132
 [=13]
hıraala- Kırçla örtülmek, buzlanmak.
h.-p tur- 1/0432
 [=1]
hıral- Tüyleri dökülmek, tüy atmak, rengi kaçmak.
h.-gan+(1) 1/1380
 [=1]
hıraylık- Tüyleri dökülmek, tüy atmak.
h.-pas+(1) 4/1213
 [=1]
hırbala- Yapıştırmak.
h.-p kag- 3/2017
 [=1]
hırın is. Karın.
h. 6/3089
h.+ım+(hırnım) 4/4597, 4/4604

h.+ımın+(hırnımın) 4/3293
h.+ın+(hırnın) 6/2595
h.+ınığ+(hırnınığ) 2/0071
hırın.ıgını+(hırnıgını) 4/2553
h.+ıvıs+(hırnıvıs) 4/4826
 [=8]
hırınığ sf. Karınlı.
h. 4/2072
 [=1]
hıyrak is. Bıçak.
h. 3/0151
 [=1]
hıyrta- Eğri bakmak, yan bakmak.
h.-arı-bile 5/0523
h.-ganı+(hıyrtaanı) 2/0980
h.-gaş+(hıyrtaaş) 3/1531
h.-p 1/1216, 3/1530, 3/4525
 [=6]
hıyrtaş- Yan bakışmak, karşılıklı bakışmak.
h.-ı+(hıyrtaşı) ber- 4/3678
h.-ıp+(hıyrtaşıp) 1/2210, 1/3250, 1/3765, 3/2334, 5/0523, 6/2415
h.-ıp+(hıyrtaşıp) tur- 3/4924
 [=8]
hıyış- Eğilmek, yana yatmak.
h.-ıp+(hıyışp) 3/2015
 [=1]
hıylan- Homurdanmak.
h.-ıp 3/1427, 3/3128
h.-ıp çıt- 1/2820
h.-ıp or- 5/0132, 5/0142, 5/0152, 5/0162
h.-ıp tur- 3/3897
 [=8]
hiigayın- Uğuldamak, vızıldamak, vınlamak.
h.-ıp+(hiigayınp) 1/2028
 [=1]

hiiledi-haaladı *zf.* Vınlatarak,
uğuldatarak, uğultuyla.

h. 1/2016, 3/1451, 3/1788

[=3]

hiineyin- Uğuldamak.

h.-ip+(hiineynip) 5/1300

[=1]

hilinecek *is.* Eziyet, sıkıntı, ıstırap.

h. 2/0480

*

hilençeen köründür- Eziyet
etmek, işkence etmek.

h. 5/2626

[=2]

hilineçekte- Eziyet etmek, ıstırap vermek.

h.-p kag- 1/1690, 2/0483

[=2]

hilineçekten- Acı çekmek, ıstırap çekmek.

h.-i ber- 2/0298

h.-i (hineçekten-) ber- 4/0306

[=2]

hilineçektig *sf.* Eziyetli, sıkıntılı, acı.

h. 2/1123

[=1]

himiren- Homurdanmak.

h.-gen+(1) 2/0607

[=1]

hin *is.* Göbek, göbek bağı.

h.+den 6/0581

h.+i 4/0299

h.+imni 4/0314, 4/0328

h.+in 4/0270

hirnin 6/0667, 6/0671, 6/0672

[=8]

hineçekten- → **hilineçekten-**

hindik *is.* Göbek; dip, derinlik.

h.+inde+(hindiinde) 5/1962

h.+inge+(hindiinge) 5/1970

[=2]

hindiktig *sf.* Göbekli; göbeği, göbekbağı
olan.

h.+ge 1/1513, 1/2733

[=2]

hinnig *sf.* Göbekli; göbeği, göbekbağı
olan.

h. 4/3327, 4/3756

[=2]

hir *is.* Kir.

h.+in 5/2627

[=1]

hire *e.* Kadar.

h. 1/2133, 1/2171, 1/2277,
1/2279, 1/2655, 1/3640, 2/0027, 2/0029,
2/0684, 3/0838, 3/0878, 3/1901, 3/2348,
3/3879, 3/4339, 3/4604, 3/4705, 3/4877,
4/1084, 4/1164, 4/1168, 4/1202, 4/2573,
4/2762, 4/2786, 4/2826, 4/3079, 4/3081,
4/3478, 4/3481, 4/3563, 4/3784, 4/3789,
4/3821, 4/3826, 4/3828, 4/3848, 4/3860,
4/3869, 4/3991, 4/4886, 4/5042, 4/5079,
5/0091, 5/0180, 5/0538, 5/0539, 5/0547,
5/0546, 5/0590, 5/1165, 5/1687, 6/0321,
6/0364, 6/0637, 6/0996, 6/1170, 6/1225,
6/1713, 6/2197, 6/2377, 6/2936, 6/3151

h.+de 3/0856, 3/1320, 4/0253,
4/0521, 4/0914, 4/2316, 4/2519, 4/3745,
4/3811, 4/2572, 4/3856, 4/5410, 6/0396,
6/0527, 6/0531, 6/0626, 6/0947, 6/2231

h.+de-le 4/4920

h.-le 4/2304

h.+mde 4/3015

h.+zin 1/3592, 1/3612

[=86]

hire-hire *zf.* Zaman zaman, biraz.

h. 1/2276

[=1]

hirelig Gibi, kadar; isim soylu sözcüklerle
birlikte kullanılarak sıfat ya da
zarf görevli yapılar oluşturur.

h. 3/0333, 3/0451, 3/0836,
3/2074, 3/2196, 3/2600, 3/2601, 3/2626,
3/2937

[=9]

hirnin → **hin**

hojuula is. Ok ucu.

h.+zın 2/1384

kadıg kara hojuula/kajır kara hojuula/haybır kara hojuula/kaybır kara hojuula Okun metalden, sert ve dayanıklı ucunu ifade etmek üzere kullanılan kalıp ifadeler.

h.+nıñ (kadıg kara h.) 4/0730

h.+nıñ (kajır kara h.) 1/0420

h.+mnıñ (kajır kara h.) 1/3943

h.+zın (kajır kara h.) 1/0419, 1/3902

h.+zı-bile (kaybır kara h.) 2/962

h.+zın (haybır kara h.) 3/3856

kañ hojuula ok/han hojuula ok Metal uçlu ok.

h. (kañ h.) 3/1038, 6/0046, 6/0121, 6/1453, 6/1593, 6/1635, 6/1677, 6/2749

h. (han h.) 3/0019, 3/0285, 3/0321, 3/0973, 3/1452, 3/1789, 3/4954, 3/4970

[=24]

hojuulalıg sf. Metal uçlu (ok).

h. 1/0021

[=1]

hok: hok kadal- Baş aşağı düşmek, devrilmek.

h. 6/1054

[=1]

hokkuñayındır Tıkıdarak, tıklar tıklar ederek.

h. 6/2340

[=1]

hokpa is. Sağrı, kuyruk sokumu.

h.+zında 3/0215

[=1]

hokpalday is. Sağrı, kuyruk sokumu.

h.+ında 3/2366

[=1]

hol is. El, kol.

h. 3/2071, 5/1605, 6/0987, 6/2986

h.+darı 6/1372

h.+darında 4/3628

h.+darından 3/3799

h.+darıvıstı 6/1381

h.+u 1/2255, 1/3274, 1/3295, 1/3788, 2/0825, 3/2249, 5/1331, 5/1396, 5/1398, 5/2153, 5/2155, 6/2980

h.+u-bile 1/1362, 1/2682, 1/2700, 2/1015, 2/1546, 2/1559, 3/0311, 3/0346, 4/2451, 4/2453, 5/0221, 5/0223, 5/0560, 5/1329, 5/2440, 5/2442

h.+u-dur 6/1124, 6/1135

h.+um 6/2584

h.+umga 3/1067, 3/1068, 3/1471, 3/1812, 3/1813

h.+un 2/1560, 3/1014, 3/1771, 3/2732, 3/4421, 4/1280, 4/1285, 4/1287, 6/1105, 6/2587

h.+unda 3/1543, 3/2992, 5/2638, 5/2639

h.+undan 3/0982, 3/1464, 3/1465, 3/1733, 3/1734, 3/1800, 4/3178, 4/3214, 6/0576, 6/0578, 6/0616, 6/0618, 6/1028, 6/1030, 6/1599, 6/1601, 6/1642, 6/1644, 6/1684, 6/1686, 6/1830, 6/1832, 6/3082, 6/3715, 6/3717, 6/3738, 6/3740

h.+unga 1/2663, 1/2665, 3/2928, 4/5277, 6/1896, 6/2033

h.+unuñ 2/0456, 3/0980, 3/1048, 3/1050, 3/1387, 3/1388, 3/1799, 4/0756, 6/1153, 6/2159, 6/2305, 6/2458

h.+uñ 6/3634

h.+uñnu 6/3086

*

holga kiir- Ele geçirmek, yakalamak.

h. 3/2122, 5/1864

kızıl hol Donanımsız; bir iş için gerekli donanım, araçlar olmadan.

h.-bile 4/3461

[=108]
hol-but *is.* El ve ayak(lar).
h.+tarı 2/0709
h.+tuŋ 4/0225
h.+u+(h.-budu) 3/2254
h.+u-bile+(h.-budu) 6/3039
h.+un+(h.-budun) 6/3049
[=5]
hola *sf.* Bakır, bakırdan yapılmış.
h. 1/0936, 1/0966, 1/1304, 1/1367, 1/1408, 1/1473, 1/2854, 4/4420, 6/2191
h. hola 4/3999, 4/4000, 4/4001
[=12]
hola-kara *sf.* Kızıl-kara, alacalı.
h. 5/0155
[=1]
hola-sarı *sf.* Kızıl sarı, parlak sarı.
h. 4/1450
[=1]
holak *is.* Bukağının uç kısımları, kayış, kemer.
h.+ın+(holaan) 6/2959
[=1]
holda- *Eliyle kaldırmak, eline almak.*
h.-p al- 3/2577, 3/2780
h.-p 3/4661
[=3]
hol-davan *is.* Eller ve ayaklar.
h.+ı 1/1479
[=1]
holdug *sf.* Kollu, kolu olan.
h. 3/4497, 3/4673, 5/1445, 5/2193
[=4]
hol-kırı *is.* El ve dirsek, kol.
h.+u k.+zı 4/2540
[=1]
holu- *Karıştırmak.*

h.-p 5/1277, 5/1342
[=2]
holuŋ- *Kavuşmak, bir araya gelmek, ulaşmak.*
h.-a+(holuja) ber- 4/3463
[=1]
hom → **kom**
homdu *is.* Kutu, sandık.
h. 5/1841
[=1]
homuda- *Şikayet etmek, sızlanmak; üzölmek, acımak, endişelenmek.*
h.-p 3/2942, 3/2943
h.-vas+(1) 2/1462
h.-vayn çor- 1/3517
h.-vışaan 3/2522
*
setkil homuda- → **setkil**
h.-ar+(2) 1/0628
[=6]
homudal *is.* Şikayet, sızlanma; acıma, üzölme
h. 4/1263
h.+ım 2/0960
h.+ıŋ 2/0958
[=3]
homudaŋçig *sf.* Üzüntü verici.
h. 3/2672
[=1]
hon- 1. Gecelemek, geceyi geçirmek, konaklamak.
h.-a ber- 4/3168
h.-ar+(1) 5/1345
h.-ar+(2) 2/0379, 3/2897, 3/5022, 4/1457, 4/5425, 6/0219, 6/1133
h.-ar-daa 4/4292, 4/4300
h.-dum 4/5153, 4/5164
h.-gan+(1) 3/1523, 5/1772

h.-ganda 1/0678, 1/0769, 1/1327, 1/1379, 1/2404, 1/2563, 2/0595, 3/2237, 3/2536, 4/0662, 6/0698, 6/0700

h.-ganda-daa 4/0686

h.-ganında 4/0421

h.-gaş 1/0066, 1/0131, 1/2415, 1/2828, 3/0171, 3/0480, 3/1868, 3/1891, 3/1918, 3/2085, 3/2155, 3/2158, 3/2210, 3/2789, 3/3513, 3/3515, 3/3524, 3/3609, 3/3863, 3/4967, 4/0380, 4/0382, 5/1292, 5/1349, 5/1391, 6/2375, 6/3698

h.-gaştıñ 4/0671

h.-mas+(1) 5/1345

h.-up 3/2902, 3/5008, 4/4095, 6/3061

h.-up al- 1/3840, 4/0480

h.-up-daa tur- 4/5426

h.-uptarga 4/5277

h.-up-tur 4/2314, 6/1862, 6/2089, 6/2229, 6/2541, 6/2590

2. İnmek, konmak.

h.-gaştıñ 4/0803

h.-up 3/0690, 3/0692, 3/1537, 3/3597, 3/3601, 3/4105

h.-up al- 6/0992

3. Tezlik bildiren yardımcı fiil olarak kullanılır.

h.-a 1/1958, 3/1749, 4/2203

h.-up 3/1824, 3/2068

[=85]

honaş is. 1. Konaklama yeri, geceleme üzere konaklanacak yer.

h.-ında+(honaşında) 4/4203

2. Oba.

h.-ında+(honaşında) 4/5425

[=2]

honaştıg sf. Konaklama yeri olan.

h. 2/0379

[=1]

honatta- Konaklamak, geceyi geçirmek.

h.-p 4/5383

[=1]

honçu is. Konç.

h.+zun 6/3220

h.+zundan 6/2482

[=2]

hondur zf. Gece boyunca, bütün gece.

h. 1/0561, 1/0767, 1/3802

[=3]

hondur- Kondurmak, yerleştirmek; geceyi geçirmek üzere yerleştirmek.

h.-ar+(2) 4/4203, 5/1496, 5/2258, 5/2547

h.-gaş 3/3000, 3/4273

h.-uğar 3/5030

h.-up 5/1496, 5/2259, 5/2547, 5/2715, 6/1086, 6/3211

h.-up kag- 3/3591

h.-up tur- 4/4204

[=15]

hondur- düjür- Yerleştirmek, geceyi geçirmek üzere yerleştirmek.

h.-üp tur- 4/4187

[=1]

honuk is. Bir gün (yirmi dört saat), bir günlük süre.

h. 3/0784, 3/1534, 3/2337, 3/2338, 3/2339, 3/2814, 3/2891, 3/3330, 3/3909, 3/4541, 4/3750, 5/0180, 6/0339, 6/0346, 6/0527, 6/0531, 6/0626, 6/0637, 6/2128, 6/2129, 6/2185, 6/2186, 6/2277, 6/2278, 6/2328, 6/2329, 6/2425, 6/2426, 6/2487, 6/2488, 6/2566, 6/2567, 6/2623, 6/2624, 6/2713, 6/2714

h.+ta 1/0254, 1/0591, 1/0607, 1/0608, 1/0609, 1/0615, 1/0694, 1/1935, 1/1937, 1/2312, 1/3307, 2/0184, 2/0983, 2/0984, 2/0986, 3/0358, 3/0504, 3/0766, 3/0781, 3/1160, 3/1269, 3/1615, 3/2386, 3/3227, 3/3267, 3/3545, 3/4102, 3/4108, 3/4529, 3/4927, 3/5041, 3/5042, 4/0290, 4/0361, 4/0369, 4/0376, 4/5130, 5/0529, 5/0530, 5/0531, 5/0641, 5/0642, 5/0643, 5/0646, 5/0648, 5/0649, 5/0652, 5/0654,

5/0655, 5/0658, 5/1204, 5/1564, 5/2378,
5/2379, 5/2381, 5/2691

h.+tan 1/0580, 1/0752, 1/0759,
1/0838, 1/1322, 1/1377, 1/2367, 1/2372,
1/2380, 1/2383, 1/3058

h.+tuŋ 1/0844, 1/0918, 1/3072,
1/3076, 4/5435, 5/0234

h.+u+(honuu) 3/1900

h.+unda+(honuunda) 1/0034,
1/0035, 1/0036, 1/0048, 1/0049, 1/0050,
1/0087, 1/0088, 1/0089, 1/0256, 1/0258,
1/0277, 1/0657, 1/0676, 1/0763, 1/0788,
1/0827, 1/1161, 1/2239, 1/2240, 1/2241,
1/2398, 1/3091, 1/3175, 1/3407

h.+uvus+(honuuvus) 4/4803

[=136]

honuktug *sf.* Bir günlük (zaman, mesafe).

h. 1/1349, 1/1355, 1/1395,
1/1402, 1/1759, 1/1762, 1/3131, 1/3133,
4/1461, 4/1464, 5/0265, 5/0321

[=12]

hoo-dombu *is.* Çaydanlık.

h.+da 1/1497, 4/1290, 4/2482,
4/3124

h.+dan 4/3184

h.+dan-daa 4/5400

h.+ga 1/2903

h.+zunda 4/4062

h.+zunga 3/1192

[=9]

hooçun *sf.* Eski.

h. 6/3154

[=1]

hoogayın- Uğuldamak, gürlüdemek.

h.-ıp+(hoogaynıp) 3/4835,
6/2594

[=2]

hooladı *zf.* Gürleterek, gürültüyle.

h. 3/2534, 3/2579, 3/2884

[=3]

hoor I. *sf.* Konur, açık doru.

h. 3/1232, 3/1301, 3/1302,
3/1643, 3/3224, 3/4577

h.-la 5/0136

[=7]

hoor II. *is.* (**hoor çon**) Halk, insanlar,
kalabalık.

h. 3/2542

[=1]

hoor III: ham hoor Şaman çağırmak,
davet etmek.

hoop 4/0229

[=1]

hoor- I. Koparmak, yerinden sökmek,
oymak.

h.-a 2/0308, 3/0362, 3/0539,
3/0547, 3/2744, 3/4136, 3/4298, , 3/4549,
4/0795, 4/5236, 6/0232, 6/0325, 6/1051

*

**komun hoora, çayaazın çara
semiriir** → **kom**

h. 3/1185, 3/1560, 3/2407,
3/3726, 4/4169, 4/4219, 5/1178

[=20]

hoor- II. Kavurmak, kızartmak.

h.-gan+(2) 2/1339

h.-up 2/1333

h.-up ber- 2/1331

[=3]

hoor-sarıg *sf.* Konur, açık doru.

h. 1/0216, 1/0224, 1/0710

[=3]

hooylu *is.* Kanun, yasa, kural.

h. 3/1421

[=1]

hop-hop *is.* Yansıma söz; "hop hop".

h. 3/3793, 3/3797

[=2]

hopçu: hopçu kara/hopçu kara sudur
Sutra, kutsal kitap; lama'ların fal
baktığı kutsal kitap.

h. 1/0041, 1/0043, 1/0105,
1/0664, 1/0680, 1/0778, 1/3184, 1/3413,
2/0363, 2/0539, 2/0564, 3/0024, 3/0433,
3/0602, 3/3605, 3/0485, 3/3163, 3/3605,
3/3617, 3/3864, 3/3867, 3/4464, 3/4474,
6/3154

[=24]

hoptaktat- Aç gözlü davranmak.

h.-ı+(hoptaktadı) 4/0617

[=1]

hoptaktan- Açgözlülük yapmak, açgözlü
davranmak.

h.-ıp çoru- 3/4057

[=1]

hor-horamçalığ sf. Kayıp, yitik, ziyana
uğramış.

h. 3/2759

[=1]

hora is. Zarar, ziyan.

h. 4/5112

[=1]

horada- Kızmak, hiddetlenmek,
öfkelenmek.

h.-ar+(1) 3/2764, 3/4011, 4/0464

h.-dığ 4/0459

h.-gan+(2)+(horadaan) 3/0546

h.-ganından+(horadaanından)

2/1605

h.-gaş+(horadaaş) 5/0688,
6/3650

h.-p 1/1682, 1/3197, 3/1834

h.-p kel- 1/1472, 3/2281, 3/3787,
3/4890

h.-p tur- 1/2057, 3/1006, 4/1067

h.-vas+(2) 1/1682, 1/3197,
3/2281, 3/3787, 3/4890

h.-vayn 4/0462

h.-y ber- 4/3834

[=25]

horagannığ sf. Zararlı, kötü, fena.

h. 4/2886

[=1]

horagayla- Simli kumaşı işlemek.

h.-p tur- 4/1186

[=1]

horam is. Uygun, elverişli.

h. 3/4386, 3/4784

[=2]

horan is. Zehir.

h. 3/1132, 3/1136, 3/3120, 6/1876

[=4]

horan-hordan is. Kötülük, fenalık.

h.-daa 3/4787

[=1]

horanna- Zehirlemek.

h.-p kag- 6/1877, 6/1883

[=2]

horannığ sf. Zararlı, kötü fena.

h. 1/0349, 1/1674, 1/1678,
1/2117, 1/3130, 1/3192, 1/3243, 1/3419,
3/4786, 4/1087, 4/2959, 6/3619, 6/3627

[=13]

horat- Harcamak, kullanmak.

h.-pas+(1) 4/3323

[=1]

horga: horga çok İmkansız, olanaksız.

h. 5/0181

[=1]

horjok is. Olmaz; imkansız.

h. 1/1160, 1/1163, 1/3020,
1/3736, 2/0659, 2/0968, 2/1357, 3/1602,
3/2165, 3/3040, 4/0417, 5/1855, 6/3311,
6/3385, 6/3460, 6/3544

[=16]

hortan sf. Sinsi, hain, hilekar.

h. 1/3441, 2/0466, 3/3889

*

üş hortan ertine Büyük hazine.

h. 4/0037, 4/0183

[=5]

horu- Yasaklamak; engel olmak, durdurmak.

h.-p turup ber- 3/4629

h.-p tur- 5/0913

h.-p-daa 4/0559

[=3]

horum-daş is. Taş yığını, taşlık, taşlar.

h.+ın+(h.-dajın) 3/0362

[=1]

horumnug sf. Taşlık, taşlı.

h. 3/2807

[=1]

horuttun- Durmak, yerinde kalmak, donakalmak.

h.-ar+(2) 4/1633, 4/1635

h.-gan+(1) 4/2291, 4/2294, 4/2297

[=5]

hos 1. is. Boş, boşluk.

h. 3/4089, 3/4911

2. sf. Boş, serbest, boşta.

h. 1/1642, 3/1543, 3/1544, 3/2137, 6/0654, 6/0721, 6/0747, 6/0772, 6/0799, 6/0826

3. zf. Serbest, serbest bir şekilde, rahatça.

h. 1/0985, 1/1034, 6/2929

4. sf. Boş, sahipsiz.

h. 6/0641

[=16]

hostug sf. Boş, uygun, müsait.

h. 3/2264

[=1]

hovagan is. Kelebek.

h.-ı 3/3794, 3/3798

[=2]

hovu is Bozkır, step.

h. 1/0217, 1/0225, 1/0710, 2/1424, 3/0360, 3/1226, 3/1628, 3/1634, 3/2542, 3/3962, 3/4209, 3/4213, 4/1436,

4/1925, 4/4359, 4/4384, 5/0381, 5/2353, 5/2359, 6/0208, 6/0245

h.+da 1/2285, 1/3284, 1/3782, 3/1642, 4/3457, 4/4625, 4/4948, 5/0661, 6/1181, 6/1315, 6/1361, 6/1405

h.+dan 3/4854

h.+duva 3/1412, 3/1414, 4/0748

h.+duve 3/4842

h.+ga 1/2371, 3/2094, 3/2238, 3/2243, 3/4848

h.+ga+(hovaa) 1/0151, 1/0170, 1/0174, 1/3263, 3/2304, 4/1166

h.+je 3/1480, 3/1765, 3/2096

h.+larlıg 2/0226

h.+muğ 1/0747

h.+nu 1/1739, 1/1796, 1/1838, 1/2090, 1/2093, 1/2100, 3/1717, 3/1746, 3/1823, 4/3472, 6/1201, 6/1844

h.+nuğ 1/1740, 1/2079, 1/2103, 1/2122, 1/2208, 1/2635, 1/3065, 1/3078, 1/3112, 1/3739, 1/3741, 1/3757, 1/3763, 2/0755, 2/0759, 2/0974, 3/0881, 3/1075, 3/1108, 3/1117, 3/1514, 3/1520, 3/1631, 3/2056, 3/2169, 3/2246, 3/2320, 3/3963, 3/4083, 3/4567, 3/4748, 3/4905, 4/1898, 4/1922, 4/4354, 4/4391, 4/4663, 5/0496, 5/0505, 5/0518, 6/0209, 6/0250, 6/3702

h.+nuğ-na 4/1504

h.+zun 4/1230, 6/2137, 6/2140, 6/2165, 6/2168, 6/2257, 6/2284, 6/2287, 6/2309, 6/2313, 6/2399, 6/2435, 6/2438, 6/2464, 6/2467, 6/2685

h.+zunçe 5/0153

h.+zunda 4/4391

h.+zunduva 4/1902

h.+zunga 2/0474, 4/1505, 4/1883

h.+zunug 3/4896

[=133]

hovulandır zf. Yararak, ayırarak; yarı, yarı olarak.

h. 5/2471

[=1]

hovuldug sf. Oluk, ark gibi şekilde olan, yarı, yarıklı.

h. 5/2473
[=1]
hovuluur *is.* Kutu, sandık.
h.+umda 3/0150
[=1]
hoy *is.* Koyun.
h. 2/1218, 3/1221, 3/3554, 3/4538, 4/0084, 4/0133, 4/0771, 4/1118, 4/1257, 4/4195, 4/4203, 5/0972, 5/1088, 6/0232, 6/0325, 6/3468, 6/3491, 6/3557
h.+dan 3/3557
h.+nu 3/3549, 3/3557, 6/3568
h.+nuş 3/3560, 4/4822, 5/1079
h.+u 3/4209, 5/0154
h.+un 3/3555, 3/3564, 4/4724
h.+unuş 4/0029, 4/4192, 4/4721, 4/4780, 4/4783, 4/4798
h.+uş 3/3568
[=37]
hoy- Ürmek.
h.-a hoya 3/0725, 3/3917
[=2]
hoygurukta- Sadağına almak, koymak.
h.-y sok- 1/2032
[=1]
hoylat- Koynuna sokmak.
h.-ıp+(hoyladıp) 3/3741
h.-ıp+(hoyladıp) berip tur- 2/0365
[=2]
hoypak *is.* Sütün ekşitilmesiyle elde edilen içecek.
h. 3/1666
h.+tı 5/1000
[=2]
hoyu- Koyulaşmak, yoğunlaşmak.
h.-p-daa kel- 4/3729
h.-vas+(2) 4/3728
[=2]

hoyug *sf.* 1. Yumuşak, ince.
h. 2/0315, 6/2192, 6/2337, 6/2493
2. Koyu, yoğun.
h. 3/3210, 3/3210
3. İyi, hoş.
h. 3/4524
4. Koyu, güre, sık.
h. 1/3116
[=8]
hoyugla- Aşındırmak, düzlemek, yontmak.
h.-p 5/1058
[=1]
hoyuldurukta- Koynuna almak, koynuna sokmak.
h.-gaş+(hoyulduruktaaş) 3/2847, 3/3856
[=2]
hoyun *is.* Koyun (insanda).
h.+un+(hoynun) 3/3016
h.+undan+(hoynundan) 3/2946, 3/4659, 4/4923
h.+unduva+(hoynunduva) 3/3020, 4/4912
h.+unga+(hoynunga) 3/3114, 4/0612
[=8]
hoyundurukta- Koynuna almak, koynuna koymak.
h.-gaş+(hoyunduruktaaş) 3/0321, 5/0638, 5/2597, 6/0509
[=4]
hoyutku *is.* Bostan korkuluğu, korkuluk.
h.+zu 5/0972, 5/1080, 5/1088
[=3]
hoza- Oyulmak, kazılmak.
h.-gan+(2)+(hozaan) 5/1841
h.-p tur- 6/1096
[=2]
hozadır *zf.* Oymak, yerinden çıkarmak.

h. 1/2758
[=1]
hödel- Hareket etmek, kımıldamak.
h.-ip kel- 5/2578, 5/2579
h.-ip tur- 5/0376
[=3]
högle- Eğlenmek, keyiflenmek.
h.-gen+(2)+(högleen) 5/1555
h.-p 3/0395, 3/0416, 3/1882, 3/3661, 3/4449
h.-p olur- 2/1573, 3/4241
h.-p tur- 2/0598, 5/1688
[=10]
högleş- Eğlenmek, birlikte keyifli vakit geçirmek.
h.-keş 3/2912
[=1]
höglüg *sf.* Neşeli, şen.
h. 5/1685, 5/1687, 5/2745
[=3]
hökküledir *zf.* Gürleterek.
h. 5/2327
[=1]
hökpeeliktedi *zf.* Zıplayarak, hoplayarak, dörtনা.
h. 3/1336
[=1]
hökpeñnedi *zf.* Zıplayarak, hoplayarak, dörtনা.
h. 3/0808, 3/1273, 3/4022
[=3]
höl *is.* Göl.
h. 1/1260, 1/1266, 1/2083, 3/0029, 3/0297, 3/0786, 4/1436, 6/0059, 6/1456, 6/1480
h.+den 1/1261
h.+dü 3/4878
h.+düy 4/1233
h.+düve 4/1163

h.+ge 1/1267
h.+ü 4/1595
h.+ünge 1/2980
[=17]
hölbeñ *sf.* Geniş, büyük.
h. 3/0029, 3/0297, 3/1876, 6/0059, 6/1456, 6/1480
[=6]
hölbeñeyin- Sallanmak, titremek, sarsılmak.
h.-ip+(hölbeñeynıp) 3/2293
[=1]
hölbeñeyindir *zf.* Tireterek, sarsarak.
h. 6/2840
[=1]
hölbeñnedi *zf.* Sarsarak, sallayarak.
h. 3/2111, 3/4096, 3/4919
[=3]
hölbeş: **hölbeş** **kıldır** Sallayarak, sarsarak.
h. 1/0518, 1/3892, 2/0990, 3/4111
[=4]
hölçok *zf.* Çok, fazla.
h. 2/0607, 4/2372
[=2]
hölçük *is.* Gölcük, küçük göl.
h. 1/2846, 3/0327, 3/1100, 3/1188, 3/1506, 3/2417, 3/4031, 3/4076, 3/4922
h.-bile 4/2034, 4/2036
h.+ter 4/2251
h.+ter-le 4/2256
[=13]
hölege *is.* Gölge.
h. 1/0121, 1/0305, 1/0317, 1/0328, 1/0338, 1/0379, 1/0387, 1/0390, 1/2483, 1/2517, 2/0036, 2/1237, 3/0139, 3/0273
h.+ge 2/0288
h.+zinden 5/1836

[=16]
höleste- Aylaklık etmek, boş durmak, dinlenmek.
h.-p 4/0171
 [=1]
hölüğnet- Somurtmak.
h.-i+(hölüğnedi) 3/1101, 3/1189, 3/1506, 3/2418, 3/4077, 3/4923
 [=6]
hölürt: **hölürt de-** Aniden düşmek, düşüvermek, yıkılmak.
h. 2/1282
 [=1]
höm is. Deri, post.
h. 3/1550, 3/2367, 6/2585, 6/3749
h.+den 6/2583
h.+ü-bile 6/2586
 [=6]
höm- Gömmek.
h.-e 3/4296, 6/2034
h.-üp+(hööp) kag- 6/2210
 [=3]
hömdür- Gömdürmek.
h.-gen+(2) 5/1746
h.-geş 3/3422
h.-üp-daa tur- 4/0661
 [=3]
höme: **höme tavarıt-** Saldırmak.
h. 6/2062
 [=1]
hömee is. Zahire, stok.
h.+zi 5/1625
 [=1]
hömeele- → hömele-
hömee-şadaa is. Semiz, şiş, iri.
h.+dan 6/3558
 [=1]
hömele- Vurmak, öldürmek, kırmak.

h.-p (hömeele-) 3/0753, 3/0757, 3/1241, 3/1245, 3/3933
h.-p kag- 6/1938
h.-p 3/3929, 4/1687
 [=8]
hömüldürge is. Göğüslük, kolan.
h. 3/0031, 3/0302
 [=2]
hömür is. Kömür.
h. 6/2910
 [=1]
hönde- Kurt yemek.
h.-p 5/1239
 [=1]
höndürge is. Göğüslük, kolan.
h. 1/0471
h.+niğ 5/0195
h.+zi 5/0200
h.+zin 2/0333, 2/1427, 3/4872, 4/1154, 4/3187, 6/1484
 [=9]
höndürgele- Göğüslük takmak.
h.-geş+(höndürgeleeş) 2/0333, 6/1484
h.-p 4/1154
h.-y ber- 4/3188
 [=4]
höndürgelig sf. Kolanlı.
h. 5/0329, 6/0076
 [=2]
höne- Bağlamak.
h.-p 1/0081
 [=1]
högnü I. is. Gönül, istek, arzu.
högnü kal- Bezmek, bıkamak, usanmak.
h.+m 5/2645
 [=1]

höñnü II. Şart kipindeki fiilden sonra gelerek "olabilir, olur, mümkün" anlamlarını verir.

h. 3/2765

[=1]

höñnü-tura is. İstek, arzu.

h. ulug Kibirli, küstah, arsız.

h.+η 3/1851

[=1]

höögeyin- Gürüldemek, uğuldamak.

h.-ip+(höögeynip) 3/2180

[=1]

höö-horum is. Taş yığını, höyük, taşlık yer.

h. 3/0366, 3/2183, 6/2627, 6/2718

h.-bile 3/2178

h.+u 3/2185

[=6]

hööküy sf. Zavallı, biçare.

h. 2/0481, 4/0585, 5/0363, 5/0365, 6/1986, 6/3053

h.+nü 3/0210, 3/0211, 3/1436, 3/1780, 6/1067

[=11]

höölüg sf. Kurumlu, isli.

h. 5/0435, 5/0439, 5/0765, 5/0802, 5/0807, 5/1351, 5/2695

[=7]

höömey is. Tuva gırtlak şarkısı.

h.+in 5/1860

[=1]

höömeyle- Gırtlak şarkısı söylemek.

h.-p 5/2327

[=1]

höömeyleş- Gırtlak şarkısı söyleşmek.

h.-ip+(höömeylejip) tur- 5/1860

[=1]

höönnüg-höön çok zf. İsteksiz, gönüllü gönülsüz.

h. 5/0944

[=1]

hööre- 1. Kaynamak.

h.-p kel- 6/3080

2. Şevkle, neşeyle konuşmak, anlatmak.

h.-p 3/0396, 3/2625, 3/2912, 3/4235, 3/4363

h.-p ber- 3/2798

h.-p olur- 3/0458, 3/1578, 3/2000, 3/2490, 3/2756, 3/3454, 3/4229, 3/4250, 3/4390

h.-p or- 4/3054

h.-p tur- 3/0386, 4/5014

h.-y ber- 3/2548

3. Güneş yükselmek.

h.-p kel- 6/0979

4. Hırslanmak, öfkelenmek, huysuzluk etmek.

h.-geş+(hööreeş) 3/0341, 3/2530

5. Heyecanla, endişeyle anlatmak.

h.-p ber- 3/2760

[=24]

hööreş- Hararetli konuşmak, sohbet etmek.

h.-ip+(höörejip) 2/0597, 2/1572, 3/0416, 3/0395, 3/2516, 3/3755, 3/4227, 4/2730, 4/3528, 6/3698

h.-ip+(höörejip) al- 3/3661

h.-ip+(höörejip) olur- 3/1882, 3/2607, 3/4251, 3/4508, 6/1157

h.-ken+(1) 3/1921

[=17]

höörjüt- Gömmek, defnetmek.

h.-üp+(höörjüdüp) kag- 2/0401

[=1]

hörek is. 1. Göğüs.

h. 6/2665

h.+i+(höree) 1/2702, 2/0715, 3/1543, 4/0404, 4/0482, 4/0595, 6/2098, 6/2237, 6/2382

h.+i-bile+(höree) 6/2987

h.+imge+(höreemge) 1/0471
h.+imni+(höreemni) 1/3905
h.+in+(höreen) 1/1436, 1/2112, 1/2113, 1/2118, 1/2310, 1/2931, 1/2942, 1/3241, 1/3246, 1/3306, 1/3800, 1/3907, 1/3908, 2/0952, 2/0961, 3/1544, 3/2137, 4/0267, 6/0595, 6/0597, 6/3037, 6/3048, 6/3708, 6/3708, 6/0747, 6/0799, 6/0721, 6/0910, 6/0912, 6/3748
h.+inde+(höreende) 3/1536, 3/2380
h.+inden+(höreenden) 3/3816
h.+inden-daa+(höreenden) 3/2586
h.+inge+(höreenge) 1/2121, 1/3310, 1/3926, 2/0992, 3/4939, 6/2193, 6/2340, 6/2495, 6/3720
h.+iniñ+(höreeniñ) 1/2311, 1/3306, 3/4115
h.+innen+(höreennen) 3/5033
h.+ke 3/1157
h.+terin 1/3800, 6/0772, 6/0826
2. Bir kimsenin ruhsal yönü, gönül.
h.+imni+(höreemni) 5/0364
h.+inge+(höreenge) 2/0843
h.+iñni+(höreeñni) 5/0366
[=67]
hörek-çürek *is.* Yürek, gönül.
hörek çüree hayın- Üzülmek, kederlenmek, yüreği daralmak.
h. 3/4155
hörek-çüree aji- Gönlü açılmak, rahatlamak, ferahlamak.
h. 3/3622
hörek-çüree dakpıja- Bunalmak, nefesi daralmak.
h. 4/4680
[=3]
hörekte- Sesini yükseltmek.
h.-p 5/1084
[=1]

hörekteştig *sf.* Ceketli, yelekli.
h. 2/1089
[=1]
höreñgi *is.* Mal, varlık.
h.+zin 5/1557
[=1]
hörle- İnkâr etmek, kaçınmak.
h.-p kag- 6/0847
[=1]
hörlüg *sf.* Güzel, güzel görünürlü, güzel yapılı.
h. 6/1490
[=1]
hörtay- Şişmek, karnı şişmek.
h.-e+(hörtay) ber- 3/0584
[=1]
hörük *is.* Körük.
h. 4/5234
h.-bile 4/5238
[=2]
hörükte- Körüklemek.
h.-p-daa 6/0654
h.-y-le ber- 4/5240
[=2]
hörükteldir *zf.* Kabararak, havalanarak, körüklenir gibi.
h. 4/0450, 4/0565
[=2]
hörzün *is.* Toprak, zemin.
h.+ün 5/1895
[=1]
hövee huragan *is.* Benekli, alacalı (albinos) kuzu.
h.+nı 1/0648
h.+nıñ 1/0636
[=2]
höveñ *is.* Pamuk.
h. 2/1478

h.-höözün-bile 3/4457
 *
höveñ-hömeezi döjel- Kötü niyetliler bulunmak, tuzak kurulmak.
h. 5/1625
 [=3]
höy 1. sf. Çok, pek çok, fazla.
h. 1/2851, 2/1623, 3/0699, 3/0880, 3/0885, 3/0899, 3/0927, 3/1337, 3/1346, 3/1348, 3/1701, 3/3224, 3/4278, 4/2359, 4/2549, 4/2567
2. zm. Çok, birçok; çoğu, birçoğu; kalabalık.
h. 3/0910, 3/1376, 3/1399, 3/1404, 3/1435, 3/1703, 3/1779, 3/2530, 3/2544, 3/2726, 3/3544, 3/4447
h.-bile 3/1349, 3/1706, 3/1726
h.-daa 3/1724
h.+den 3/0995, 3/1022, 3/1087, 3/1492, 3/1755
h.+ge 3/2822, 3/2830
h.+nüñ 5/1555
3. is. Çok, fazla.
h. 3/0790, 3/1231, 3/1630, 3/2973, 3/2973, 6/0423
 [=46]
humagala- Saklamak, korumak, esirgemek.
h.-p çor- 6/0903
 [=1]
hunaa- Zorla almak, çekip almak.
h.-p 3/3564, 3/3574
h.-p al- 2/1307
 [=3]
hunan sf. Üç yaşındaki hayvan.
h. 1/0452, 1/2249, 1/2283, 1/3262, 1/3282, 1/3780, 2/0325, 2/1173, 3/0296, 3/2348, 3/2374, 4/0627, 4/2800, 4/3764, 4/3773, 4/3812, 4/3852, 4/3847, 4/4878, 5/0332, 6/0055, 6/2139, 6/2167, 6/2286, 6/2312, 6/2437, 6/2466
h. dönen 4/0953, 4/0987

[=29]
huna-serge is. Teke.
h. 6/0005
 [=1]
hura- Toplatmak, müsadere etmek.
h.-p olur- 6/0380
 [=1]
huraganday sf. Çalılık.
h. 5/0496, 5/0505, 5/0518
 [=3]
huu is. Parça, pay, hisse.
h.+zun 5/2213, 5/2215
 [=2]
huul- Dönüşmek, değişmek, biçim değiştirmek.
h.-a ber- 1/2658
h.-ar+(2) 4/0895, 4/3517
h.-up 1/3447, 5/1116
h.-up al- 1/1288, 1/2981, 1/3460, 1/3464, 2/1090, 4/4879, 5/0670, 5/1419, 5/2186, 6/0969, 6/0991, 6/1021, 6/1046, 6/1062, 6/1712, 6/1825, 6/3161, 6/3170, 6/3250, 6/3570, 6/3591
h.-up çoru- 1/1261
h.-up tur- 4/2635
h.-gaş (huvul-) 3/1272, 3/1650, 3/2930, 3/3979
h.-up (huvul-) 3/2412, 4/3835
huulgaar 4/0392, 4/5339
huulgap tur- 4/0005, 4/1028
 [=38]
huuldur- Dönüştürmek, eski haline getirmek.
h.-gaş 1/2649, 3/3116, 5/1118
h.-up 4/4371
h.-up al- 1/2716
h.-gaş (huvuldur-) 3/2846
 [=6]
huulga- → huul-
huulgaazın is. Büyü, sihir.

h. 4/3517
h.+ı-bile 4/3795
h.+ın 4/3835
h.+nı 4/0005, 4/0392, 4/1028, 4/2635, 4/5339
 [=8]
huva *is.* Kâse.
h.+da 3/2575
 [=1]
huvaa- Bölmek, taksim etmek.
h.-p 4/4037
h.-p al- 4/4072
h.-p kör- 4/4039
 [=3]
huvul- → **huul-**
huvuldur- → **huuldur-**
huvulug *sf.* Özellikli, yaradılışlı.
h. 4/2183
 [=1]
huvura-: huvuray ber- Kahrolsun! Olmaz olsun! Olmaz!
h. 4/3830
 [=1]
huvuraan: katkanıñ-huvuraanıñ bajı → **katkan-huuran**
huyuk *is.* Yanık, yanmış, kül.
h.+u+(huyuu) 5/0609
 [=1]
huyuksut- Yakmak.
h.-up+(huyuksudup) 3/0735
 [=1]
huyuktal- Yanmak.
h.-ıp kal- 4/3993
 [=1]
huyuktaldır *zf.* Yakıp kül ederek, yanıp kül olacak şekilde.
h. 1/1739, 1/1796, 1/1839
 [=3]
hül *is.* Kül.

h. 3/0181, 3/0182, 3/3273, 3/3292, 5/0215
h.+ü 3/2940
h.+ün 3/0169, 4/3903, 6/2193, 6/2340, 6/2495
 [=11]
hülbüs *is.* Karaca, erkek karaca.
h. 1/0203, 6/0763
 [=2]
hül-dalgan *sf.* Tozlaşmış, un ufak olmuş.
h. 6/2847
 [=1]
hülee- Kabul etmek, almak.
h.-p-turlar 3/2681
h.-p al- 3/2784, 3/2820, 3/2861, 3/2862, 3/4677, 3/4685
h.-p ap tur 1/3536
h.-p ap tur- 1/2395, 1/3088
h.-ves+(2) 5/2528
h.-vezim 4/2721
 [=12]
hüleendir- Görevlendirmek, görevli tutmak, emrine vermek.
h.-ip-daa tur- 5/1272
 [=1]
hüler 1. *sf.* Bronz, tunç, bronzdan yapılmış.
h. 3/0027, 3/0289, 3/4346, 3/3257, 4/3300, 4/3377, 4/4149, 6/1725, 6/1728, 6/1738, 6/1460, 6/2847, 6/2890, 6/2912
 2. *is.* Bronz, tunç.
h.+iniñ 3/1548
 [=15]
hülümzüre- Gülümsemek, gülmek.
h.-p 3/1980, 4/0937
 [=2]
hümüş *sf.* Gümüş, gümüşten yapılmış.
h. 3/0027, 3/0294, 4/1146, 4/1147, 4/3199, 4/4082, 5/0317, 6/0061, 6/1458, 6/1479

[=10]

hün is. 1. Güneş.

h. 1/2427, 1/3139, 1/3541, 2/0675, 2/0678, 2/0783, 2/0799, 2/0800, 2/0809, 2/0810, 2/1053, 2/1064, 2/1239, 3/0420, 3/3208, 4/1630, 4/2286, 4/2299, 4/3198, 4/4028, 4/4081, 4/4465, 4/4907, 4/5273, 5/2512, 6/0957, 6/0979, 6/1275, 6/1786, 6/2904

h.-bile 4/0176, 4/4080

h.+çe 2/0037

h.-daa 1/0773, 3/2591

h.+de 1/3138

h.+den 6/2902

h.+ge 1/2697, 2/0287, 5/1278

h.+nü 2/0789, 4/1534, 4/1719, 4/2064, 4/3197, 4/3468, 6/1068

h.+nüg 5/0014

2. Gün.

h. 1/0150, 1/0170, 1/0193, 1/0215, 1/0222, 1/0596, 1/1989, 1/2073, 1/2075, 1/2077, 1/2496, 1/2539, 2/0026, 2/0027, 2/0045, 2/0122, 2/0149, 2/0604, 3/0100, 3/0164, 3/0189, 3/0253, 3/0510, 3/2052, 3/3233, 3/3548, 3/3893, 3/4692, 3/5009, 4/4104, 4/1458, 4/1949, 4/3871, 4/4285, 4/4293, 4/4300, 4/5374, 4/5391, 5/1320, 5/1801, 5/1929, 6/0702, 6/2939

h.+de 4/0221, 4/3010, 4/3036, 5/1801

h.+nüg 2/0528, 5/1319, 5/1376, 5/1634, 5/2746

h.+ü 4/0429, 4/0430

h.+üm 5/0542, 5/0553

h.+ünde 4/0428, 4/4980, 5/1526

*

bo hün Bugün.

h. 1/0594, 3/3549, 4/5221, 5/0450, 5/2040

hünnü badır Bütün gün boyunca.

h. 2/0179, 2/0181, 4/5015

düldüg dünnü adıs- (aajok), düştüg hünnü badır-(batsır) (aajok) → düldüg

h. 5/1282, 5/1287, 5/1233, 5/1274, 5/1340, 5/1251, 5/1383

hünnüg, hünnüg-ne Her gün, her geçen gün.

h. 1/0148, 1/0167, 1/0189, 2/0025, 3/2051, 4/3782, 4/3787, 4/3819, 4/3824, 4/3846, 4/3851, 4/3867

dünde dün çok, hünde hün çok Gece gündüz demeden, aralıksız, hiç durmadan.

h. 4/4104, 4/1949, 4/4285, 4/5374, 4/5391, 5/1800

dün dives, hün dives Gece gündüz, aralıksız, sürekli.

h. 2/1355

aynı çaaında hünnüg ekizinde/ertezinde Talihli, kutlu zamanda.

h. 1/0065, 1/0595, 1/2829, 2/0697, 2/1252, 3/0639, 3/0673, 3/1576, 3/2452, 3/2837, 3/3508, 3/3857, 3/4530, 3/4993, 4/0051, 4/0180, 4/1238, 4/1368, 4/1416, 4/3616, 4/4228, 5/2217, 6/2923

hünnüg küzelinde 5/1478

hünün manaan/hünün manaan hüüreen dayangan Çok yaşlanan, ölümü yaklaşan.

h. 1/0613, 3/4432, 4/1265

[=166]

hündü is. Saygı, hürmet.

h.+nüg 3/2773, 3/4697

h.+zü-bile 3/2773, 3/4697

[=4]

hündüle- Saygı göstermek, hürmet etmek.

h.-p 3/1572, 3/3212, 3/2773, 3/4697, 6/3683

h.-p olur- 3/1194, 3/2440, 3/2637

h.-p tur- 1/0901, 4/2011

h.-p turup tur- 6/2759

[=11]

hündüel is. Saygı, hürmet.

h.+i 1/1247

[=1]

hündüle- yambıla- Saygı göstermek, hürmet etmek, değer vermek, ağırlamak.

h.-p 5/2057

h.-p tur- 2/0593, 6/3685

[=3]

hündüs *zf.* Gündüz.

h. 3/3829, 5/1469, 5/1752, 6/0220

[=4]

hünezin *is.* Azık.

h. 1/0849, 1/0852, 4/3336

h.+den 4/3316

h.+in 1/0856, 1/0858, 2/0693, 4/3581

h.+ivisti 4/3342

[=9]

hünezinnig *sf.* Azıklı, erzaklı.

h. 4/3320

[=1]

hünge- Güneş almak, güneşli olmak.

h.-er+(2) 1/0045, 1/0077, 3/0405, 3/0677, 3/3614

[=5]

hünne- Güneş açmak, aydınlanmak, güneşli olmak.

h.-er+(2) 3/0153

h.-p 6/2902, 6/2904

[=3]

hünnüg *sf.* Güneşli, aydınlık.

h. 2/0786, 2/0793, 4/4506

[=3]

hünze- Günü geçirmek.

h.-dinger 3/3250

h.-er+(1) 2/0182, 3/2051, 4/5224

h.-geş+(hünzeeş) 3/0115, 3/0175, 3/0510

h.-p al- 5/2140

h.-p-daa tur- 4/4979

h.-p tur- 5/0352, 5/2320

[=11]

hünzedi *zf.* Bütün gün, gün boyunca.

h. 3/3281

[=1]

hüree *is.* Manastır, Budist tapınağı.

h. 4/4050

h.+niğ 4/2188

[=2]

hüree-hiit *is.* Tapınak, Budist tapınağı.

h. 5/0898

[=1]

hüreñ *sf.* Kahverengi.

h. 3/1366, 3/1378, 3/1557, 3/2873, 3/3003, 3/3808

[=6]

hüreñ-kızıl *sf.* Koyu kırmızı.

h. 3/2272

[=1]

hürer- Kahverengileşmek.

h.-e 2/0037, 2/0287

[=2]

hüreş *is.* Güreş.

h. 3/2155, 3/2158, 3/2210, 6/2083, 6/2221, 6/2371, 6/2530, 6/2647

h.-bile 3/2085

h.+in+(hürejin) 2/1137

[=10]

hüreş- Güreşmek.

h.-ip+(hürejip) 1/3564, 3/2344, 5/2380

h.-ip+(hürejip) kel- 4/3742, 5/0532, 5/2382, 6/2270, 6/2429

h.-ip+(hürejip) tur- 1/3260, 1/3280, 3/2346, 6/2132, 6/2269, 6/2279

h.-ir+(1)+(hürejiir) 3/2240

h.-ir+(1)+(hürejiir) 4/3617

h.-ir+(2)+(hürejiir) 3/4080

h.-iringe+(hürejiringe) 2/1137

h.-kele 6/2145

h.-ken-daa 4/1909
h.-kenden 6/2291, 6/2317
h.-kenivisten 6/2174, 6/2443, 6/2471
h.-keş 1/3558
 [=26]
hürgül *sf.* Boz.
h. 6/1576
 [=1]
hürüm *is.* Dua.
h.+den 6/0384
 [=1]
hürümne- Dua etmek.
h.-geş+(hürümneeş) 4/0333
 [=1]
hüürek *is.* Kürek.
h. 4/0934
h.+ter 3/2361
 *
hünün manaan hüüreen
dayangan Çok yaşlanan, ölümü yaklaşan.
h. 1/0613, 4/1265
 [=4]
-I-
ıdala- Kışkırtmak, saldırtmak, üzerine göndermek.
ı.-p tur 3/2289
 [=1]
ıdık *sf.* Kutsal.
ı. 1/0747, 1/2079, 1/2090, 1/2093, 1/2371, 1/3065, 1/3078, 2/0370, 2/1500, 2/1616, 3/0050, 3/0461, 3/2909, 3/3025, 3/3858, 5/1657, 6/0087, 6/0090, 6/0198, 6/0229, 6/0317, 6/0338, 6/0345, 6/0354, 6/0360, 6/0434, 6/0484, 6/0493, 6/0535, 6/0936, 6/0943, 6/0954, 6/3134
 [=33]
ıdık-dülük → **ıdık-tülük**

ıdık-tülük *sf.* 1. Yüksek dereceli, şiddetli.
ı. 4/0231
ı.-daa 4/0244
 2. Kutsal, değerli, üstün.
ı. 3/3032
 [=3]
ıdıktığ *sf.* Kutsal.
ı. 5/1212, 5/1215, 6/0642
 [=3]
ıdırat-: çağnıktar ıdıradı Yıldırım düşmek, yıldırımlar düşmek, yeryüzüne dağılmak.
ı.-ı+(ıdıradı) 4/2917
 [=1]
ıgıy-dıgıy *zf.* Sımsıkı, sıkıca.
ı. 1/2089, 1/2098, 1/3752, 1/3755, 3/4091, 3/4912, 5/0504, 6/2109, 6/2253, 6/2256, 6/2395, 6/2398, 6/2681, 6/2684
 [=13]
ıgla- Ağlamak.
ı.-ar+(2) 6/3580
ı.-arga 3/0669
ı.-dın 5/2491
ı.-p 3/4164, 5/1435, 5/2185, 6/3315
ı.-p al- 3/0391
ı.-p kag- 1/2160
ı.-p kel- 3/2918
ı.-p olur- 3/0660, 3/3342
ı.-p tur- 5/1130
ı.-vaan+(2) 5/2491, 6/2188, 6/2331, 6/2486, 6/2569, 6/2626, 6/2716
 [=20]
ıglaıyayın- Sızlanmak, ağlamak.
ı.-ıp+(ıglaıyayınp) olur- 3/0507
 [=1]
ıgla- sıkta- Ağlayıp sızlamak, durmadan ağlamak.
ı.-p 2/0238, 3/3113, 3/4738, 3/4956, 6/3390, 6/3465

ı.-p kel- 3/0597
ı.-p olur- 3/3148
ı.-p olurup ber- 2/0478
ı.-p turup ber- 3/0587
ı.-p s.-y ber- 6/3547
 [=11]
ıglaş- Ağlaşmak.
ı.-ı-la+(ıglajı) ber- 4/4771
ı.-ıp+(ıglajıp) 3/2943
ı.-ıp+(ıglajıp) olur- 3/3052,
 3/4179
ı.-ıp+(ıglajıp) tur-3/3698
 [=5]
ıglaş- sıktaş- Ağlaşmak, durmadan
 ağlaşmak, ağlayıp sızlamak.
ı.-ıp+(ıglajıp) s.-ı+(sıktajı) ber-
 4/4804
ı.-ıp+(ıglajıp-sıktajıp) 6/1378
ı.-ıp-daa+(ıglajıp-sıktajıp) olur-
 4/4791
ı.-ıp+(ıglajıp-sıktajıp) olur-
 3/0168, 4/0837
ı.-kan+(1) 3/2742, 4/0873,
 4/0304, 6/1422
ı.-kan+(2) 6/1332
 [=10]
ıglat- Ağlatmak.
ı.-ı+(ıgladı) 6/2188, 6/2331,
 6/2486, 6/2569, 6/2626, 6/2716
 [=6]
ıı is. Ağlama, sızlanma.
ı.-ı+nı 5/2491
ı.-zın 6/2188, 6/2331, 6/2486,
 6/2569, 6/2626, 6/2716
 [=7]
ıı-su is. Ağlama, sızlanma.
ı.-bile 4/4511
ı.-zın 5/1979
 [=2]
ıt is. Ses, gürültü.

ı. 1/1673, 1/1677, 2/0530, 3/0953,
 3/4257, 3/4252, 3/4252, 4/0688, 4/0688
ı.-daa 3/1371
ı.-ı+(ıdı) 6/1933, 6/1935, 6/2052,
 6/2055
ı.-ın+(ıdın) 3/0482
ı.-ında+(ıdınga) 3/2311
ı.-tı 3/2420
 [=17]
ıt-daaş is. Gürültü, patırtı, ses.
ı.-tan 2/0536
 [=1]
ıt-şimeen is. Gürültü, patırtı, ses.
ı. 2/0054
 [=1]
ıtta- Ses çıkarmak, konuşmak.
ı.-arga 3/2297, 3/2308
ı.-galakta+(ıttaalakta) 3/1009,
 3/1409
ı.-vaan+(1) 3/3129
ı.-vas+(2) 1/3125, 4/2237
 [=7]
ıttaş- Bağışmak, gürültü yapmak.
ı.-ıp+(ıttajıp) tur- 2/0532
 [=1]
ıttıg sf. Sesli, gürültülü.
ı. 6/1933, 6/1935, 6/2052, 6/2055
 [=4]
ıjık is. Rüzgar almayan taraf.
ı. 5/0613
 [=1]
ıjıt- Şişmek, kabarmak.
ı.-ı+(ıjıdı) 3/0391
 [=1]
ılap zf. Tam, tam da.
ı. 6/3667
 [=1]
ılapıg-şınıg sf. Doğru, gerçek.

ı. 4/4554
[=1]
ılavıla- Tespit etmek.
ı.-p 4/4610
[=1]
ılbıra- Erimek, dağılmak (yağmurdan).
ı.-p kag- 3/1946
[=1]
ılbırat- Fazla pişirmek, fazla kaynatmak.
ı.-ıp+(ılbıradıp) ılbıradıp 5/1558
[=1]
ıldırt- Bağlamak, ilmek, iliştmek.
ı.-ıp kag- 3/1348
[=1]
ıldırıltaş: ıldırıltaş de- Aniden çarpmak, dokunmak.
ı. 3/3192
[=1]
ılga- Ayırt etmek, seçmek.
ı.-ar+(2) 2/1073
[=1]
ılgal is. Fark, farklılık, ayırım.
ı. 5/0583
[=1]
ılgal- Ayırt edilmek.
ı.-ıp tur- 3/0904, 3/0906
[=2]
ılgın zf. Hızlı, çevik.
ı. ılgın 5/1601
[=1]
ımıraa is. Sivrisinek.
ı.+zınığ 4/1234
[=1]
ıma- Onamak, razı olmak, rıza göstermek.
ı.-vas+(1) 2/0179
ı.-vazınga-daa 3/2529
[=2]
ımaa is. Yük hayvanı.

ı. 5/2562
[=1]
ımaar zf. Oraya.
ı. 1/0383, 1/0912, 1/1573, 1/2448, 1/2599, 3/0637, 3/1005, 3/1446, 3/1761, 3/3229, 3/4788, 6/0940, 6/2207, 6/3209, 6/3775
[=15]
ıman- Ummak; inanmak, güvenmek.
ı.-ıp olur- 3/2629
[=1]
ımat- Bırakmak, izin vermek, rahat bırakmak.
ı.-payn 3/4738
ı.-payn olur- 3/4739
[=2]
ınça 1. zf. Öyle.
ı. 1/1934, 1/2332, 1/2570, 1/2740, 2/0925, 3/0748, 3/3795, 5/1030, 6/0266, 6/0445, 6/0867, 6/0874, 6/1222, 6/1382, 6/1404, 6/2214, 6/2640, 6/2729, 6/2814, 6/3303, 6/3354, 6/3612
ança 6/2574
2. sf. Öyle, o kadar.
ı. 4/3149, 4/4522, 4/5212, 5/1944, 5/2290
[=28]
ınça- Öyle yapmak, öyle davranmak.
ı.-p çoru- 1/0724
ı.-p tur- 1/0612, 1/1761, 1/2678, 1/3779, 1/3843, 1/2298, 2/0317, 2/1161, 2/1177, 3/0249, 3/0475, 3/0589, 3/1139, 3/2271, 3/2736, 3/3058, 3/3223, 3/3259, 3/3278, 3/3287, 3/4328, 3/4271, 3/4984, 4/0249, 4/2284, 4/3705, 4/3721, 4/2085, 4/2093, 4/2101, 6/2304, 6/2201, 6/2501, 6/3041, 6/3074, 6/3205, 6/3618, 6/2691, 6/3607
ı.-p (ança-) 3/0076, 3/0200, 3/0598, 4/2118, 6/2562
ı.-ar 1/0369, 1/0999, 1/1042, 1/1287, 1/1544, 1/1810, 1/3326, 6/3080
ı.-arivıska 1/0989

ı.-p çıt- 1/1223, 5/1643
ı.-p çor- 3/0251, 5/1207
ı.-p olur- 1/1343, 1/1390, 2/0611, 3/3115, 3/3498, 4/3465, 6/2497
 [=76]
ınça-mınça *zf.* Şöyle böyle, biraz, şu kadar.
ı. 1/3237, 4/2179, 4/4385, 6/1901, 6/2016
ança-mınça 4/4700
 [=6]
ınçaar *zf.* Öyle.
ı. 2/0117, 3/0624, 3/1351, 3/2862, 3/2863, 3/2879, 6/0611, 6/3751
 [=8]
ınçaarga *bağ.* O zaman, öyleyse.
ı. 1/0205, 1/0904, 1/1555, 1/1881, 2/0651, 3/2785, 5/2240, 6/0194, 6/1231, 6/2646, 6/2774, 6/3119, 6/3189, 6/3355, 6/3512, 6/3555, 6/3562, 6/3758
 [=18]
ınçaldır *zf.* Öyle
ı. 5/1618, 5/1620, 5/2749
 [=3]
ınçalza-daa *bağ.* Öyle olsa da, ama, fakat.
ı. 1/2336
 [=1]
ınçalzajok *bağ.* Ama, fakat, ancak.
ı. 1/2163, 1/2199, 5/0841
 [=3]
ınçan *zf.* O zaman.
ı. 1/0993
 [=1]
ınçan- Öyle yapmak, öyle davranmak.
ı.-gan-dır 6/2348
 [=1]
ınçangaş *zf.* Bunun için, bundan dolayı, bu yüzden.
ı. 1/0984, 1/1699, 1/2767, 3/0873, 6/0160, 6/0901, 6/2779, 6/3194, 6/3751

[=9]
ınçap *zf.* Öyle.
ı. 3/0915, 3/2891, 3/3130, 3/3424, 3/3625, 3/3756, 3/3873, 3/4287, 3/4251, 3/4270, 6/0956
 [=11]
ınçap *zf.* Öyle.
ı. 1/1769, 1/2251, 1/2288, 1/2335, 1/3784, 3/0163, 3/0488, 3/0429, 4/4657, 6/0136, 6/0188, 6/0544, 6/1415, 6/1718, 6/2181, 6/2297, 6/2322, 6/2448, 6/3685, 6/3698
ı.-la 3/0188
ançap 3/0613
 [=22]
ınçaş 1. *e.* "Öyleyse!" anlamında soru cümlesinde pekiştirici bir edat olarak kullanılır.
ı. 3/2668, 3/3456
 2. *zf.* Sonra, daha, daha sonra.
ı. 4/2119
 [=3]
ında *zm.* Orada.
ı. 1/3376, 2/1653, 3/1607, 3/3637, 3/3642, 4/0978, 5/0851, 6/1006
ı.-daa 4/4477
ı.-la 4/4615
anda 3/1332
anda-la 3/0269
 [=12]
ındı *zm.* Öte, öteki taraf.
ındınçe 5/0183
ındında 1/1292, 1/1510, 1/1654, 1/1892, 1/1904, 1/2728, 3/0786, 3/3631, 3/3666, 3/3869, 3/3880, 3/3881, 4/1620, 4/1624, 4/5261, 5/0391, 5/2268, 6/0959
 [=19]
ındıg 1. *zf.* Öyle, böyle.
ı. 1/1583, 1/1632, 1/1668, 1/2055, 1/2057, 1/2217, 1/2218, 1/2225, 1/2227, 1/2228, 1/2440, 1/2504, 1/2596, 1/2750, 1/3270, 1/3290, 3/0802, 3/3243, 4/0954, 4/0976, 4/2718, 4/3662, 4/4054, 4/4403,

4/5094, 4/5156, 5/0238, 5/0440, 5/0618,
5/0750, 5/2433, 6/1000, 6/1238, 6/2351,
6/2389

ı.-dır 1/2583, 1/2779, 3/0336,
3/0381, 3/1201, 3/4728, 4/1897, 4/2776,
4/5219, 5/0841, 5/1471

ı.-daa 1/0638

ı.-la 1/0916, 1/2750, 5/0438

ı.-la-dır 1/2432

andığ 3/1024, 3/1566, 3/2424,
3/3109, 3/3276, 3/3298, 3/4263

andığ-daa 3/1905, 3/1916

andığ-dır 3/0876, 3/1334, 3/1580,
3/1699, 3/2086, 3/2661, 3/4621, 3/4818

andığ-la 3/4268

2. *sf.* Öyle, böyle.

ı. 1/1237, 1/1244, 2/0160, 2/0666,
4/2646, 4/3496, 4/4479, 4/4495, 4/4496,
4/4752, 4/4766, 4/4482, 4/4742, 4/5096,
5/0806

ı.-la 4/2029, 4/4441

andığ 3/3316, 3/3323

*

ındığ-daa bolza/ındığ bolza
Fakat, ama, bununlu birlikte, öyle olsa da.

ındığ-daa bolza 1/0304, 1/1564,
1/2573, 3/0845, 4/3339, 6/0366

andığ-daa bolza 3/1318, 3/1494,
3/2673, 4/2037

ındığ bolza 1/0163, 1/0183,
1/0230, 1/0537, 1/2424, 1/2478, 1/2743,
1/3880, 2/0165, 2/0634, 2/0886, 2/0906,
2/0948, 2/1081, 2/1129, 2/1346, 2/1353,
2/1366, 4/0426, 4/0526, 4/0593, 4/0904,
4/0943, 4/0980, 4/1009, 4/1639, 4/2751,
4/2961, 4/2974, 4/3045, 4/3956, 4/4516,
4/4525

andığ bolza 3/0261, 3/1905,
3/2091, 3/2467, 3/4267, 3/4965, 4/1388

[=138]

ındı 1. sf. Öteki, öbür.

ı. 1/1351, 1/1360, 6/1615, 6/1658,
6/1698

2. *zm.* Öteki, öbürü.

ı.+zı 6/3692

[=6]

ındı-beti zm. Ötesi berisi, her taraf.

ındın-betin 3/3183

[=1]

ındınnıg sf. Hüzünlü, kederli.

ı. 6/2819, 6/2820

[=2]

ıgay zf. Öte, öteye, oraya.

ı. 2/1647, 3/0419, 6/1963, 6/1964,
6/1978, 6/1979

*

ıgay bol- Uzağa gitmek,
uzaklaşmak.

ı. 1/1970, 1/2040, 3/0544, 3/2072,
5/2470, 6/2989

ıgay tur Uzaklaş!

ı. 5/0680, 6/1818

oon ıgay Ondan başka, ayrıca;
sonra, daha sonra.

ı. 1/0371, 1/3591, 1/3616, 1/3644,
1/3661, 1/3719, 3/0179, 3/0716, 3/4236,
3/4726

[=24]

ıgay-beer zf. Öte beri, oraya buraya.

ı. 3/0341, 6/1819

[=2]

ıgırjak is. Semer.

ı. 2/1647, 3/0805, 3/3971, 6/1710,
6/3249, 6/3590, 6/3639

ı.+ın+(ıgırjaan) 2/1654

[=8]

ır is. Şarkı.

ı.+ın 5/1859, 6/2819

[=2]

ıra- Uzaklaşmak, ıramak, gitmek.

ı.-p-daa kel- 3/0746

*

sagıştan ıravas/düşten ıravas
Sürekli aklında olmak, hatırandan çıkmamak.

1. 3/3828, 3/3829

[=3]

ıradır *zf.* Daha, daha da, daha fazla.

1. 6/1052

[=1]

ırak 1. sf. Irak, uzak.

1. 1/0867, 1/2413, 1/2815, 1/3687,
2/1024, 3/3868, 4/0965, 4/2621, 4/3321,
4/4238, 5/1450, 6/1085, 6/1319, 6/1366,
6/1410, 6/3555

2. *is.* Irak, uzak.

1. 1/0922, 1/2887, 3/0747, 3/1600,
3/2410, 5/0974, 5/0975

1.+ıl+(ıragıl) 3/0878

1.+ın+(ıraan) 5/1465

1.+ından+(iraandan) 4/2584,
4/2708, 4/3055, 4/4017

1.+ından+(ıragından) 4/2737

[=30]

ırak-çook *is.* Uzak, yakın.

1.+ta 1/0925

1.+u+(1.-çoogu) 3/1897, 3/1900

[=3]

ırak-uzak *sf.* Irak, uzak.

1. 1/1430, 3/0686, 3/4487, 5/1151,
5/1508, 5/2205

[=6]

ırbağayın- Titremek, kormak, ürkmek.

1.-ıp+(ırbağaynıp) 4/0720,
4/3719

[=2]

ırgay *is.* Tavşan elması, dağ muşmulası.

1. 2/0012, 2/0023, 5/1098, 5/1099

1.+dan 2/0893

1.+nı 5/1056, 5/1057, 5/1058

1.+nıg 2/0016, 2/0024, 2/0033

[=11]

ırı-höömey *is.* Şarkı, türkü, Tuva gırtlak şarkısı.

1.+in 4/1487, 4/1493

[=2]

ırla- Şarkı söylemek, türkü söylemek.

1.-gan-daa+(ırlaan) 4/0097

1.-p 6/2819

1.-vas+(2) 4/0097

[=3]

ırlagıla- Şarkı, türkü söyleyip durmak.

1.-p kag- 3/3916

1.-p 3/0512, 3/0741

[=3]

ırla- höömeyle- Şarkı, türkü söylemek;
Tuva gırtlak şarkısı söylemek.

1.-p 4/1494

1.-p olur- 4/1488

[=2]

ırlaş- Şarkı söylemek, söyleşmek.

1.-ıp+(ırlajıp) 5/1859

1.-ıp+(ırlajıp) tur- 1/0598

1.-kan+(1) 4/2378

[=3]

ırlıg-şoorlуг *sf.* Şarkılı türkülü; neşeli, sevinçli.

1. 5/1685

[=1]

ırma *is.* Sabır, tahammül, dayanma.

ırma sın- Bitkin düşmek, hâlsiz kalmak.

1.+m 5/1662, 5/1676, 5/2644

1.+vıs 4/2137

[=4]

ıskılaat *is.* Depo, ambar.

1.+tarın 3/4193

[=1]

ış *is.* İs, duman.

1. 2/1071, 3/0985, 3/1053, 3/1468,
3/1802

ı.+ı+(ıjı) 1/3147, 4/4713, 6/0577,
6/0617, 6/1831, 6/3716

ı.+ın+(ıjın) 5/0350, 6/1029,
6/1600, 6/1643, 6/1685, 6/3739

ı.+ta 4/4715

[=18]

ış- Şişmek, kabarmak.

ı.-ıp+(ıjıp) 5/1236

ı.-kije 5/2481

[=2]

ış-çıt is. İs, koku.

ı.+ı+(ıjı-çıdı) 1/1109, 1/1120

[=2]

ışkajıgay e. “Ya! Hani!” anlamlarında
pekiştirici edat.

ı. 1/2520, 5/1200, 5/1202

[=3]

ışkaş e. Gibi.

ı. 1/1715, 1/1958, 1/2114, 1/2120,
1/2154, 1/2233, 1/2253, 1/2255, 1/2257,
1/2289, 1/2290, 1/2541, 1/2585, 1/2708,
1/3242, 1/3767, 1/3871, 1/3927, 2/0658,
2/0868, 2/0871, 2/0955, 2/0964, 2/0998,
2/1162, 2/1168, 2/1172, 2/1173, 3/0211,
3/0471, 3/0839, 3/0848, 3/0857, 3/1092,
3/1310, 3/1320, 3/1356, 3/1416, 3/1495,
3/1679, 3/2302, 3/2361, 3/2792, 3/2861,
3/3154, 3/4235, 3/4386, 3/4924, 4/0572,
4/0934, 4/1150, 4/1159, 4/1774, 4/2010,
4/2049, 4/3685, 4/4659, 4/4665, 4/4696,
4/4697, 4/4903, 4/4907, 4/5179, 4/5398,
5/0437, 5/0552, 5/0736, 5/0817, 5/0902,
5/0904, 5/1536, 5/1840, 5/1841, 5/2323,
5/2325, 5/2624, 6/0967, 6/0974, 6/0980,
6/0997, 6/1093, 6/1311, 6/1668, 6/1799,
6/1820, 6/1821, 6/1995, 6/2462, 6/2876,
6/2931, 6/2999, 6/3557, 6/3721, 6/3722,
6/3749

[=95]

ışkın- Bırakmak, düşürmek, salmak.

ı.-a 1/1419, 1/1457, 1/1829,
1/2023, 1/3150, 1/3925, 1/3961, 3/1069,
3/1389, 3/1474, 3/1816, 6/0584, 6/0621,
6/1032, 6/1200, 6/1608, 6/1651, 6/1693,
6/1838, 6/3719, 6/3747

*

öçük ışkın- → **öçük**

ı.-mayn tur- 5/1107

[=22]

ıt is. Köpek, it.

ı. 1/3447, 1/3459, 1/3463, 1/3467,
4/2092, 4/2333, 4/2413, 5/0446, 5/0914,
5/0916, 5/0950, 5/0965, 5/0968, 5/2529,
5/2629, 6/0149, 6/0329, 6/1709, 6/3075,
6/3076, 6/3248, 6/3589, 6/3638, 6/3663

ı.-daa 4/2348

ı.+ı+(ıdı) 1/3704, 4/0443, 4/0878,
5/0911, 6/0147, 6/0328

ı.+ı-daa+(ıdı) 4/0555

ı.+ım+(ıdım) 3/3086, 3/3086

ı.+ın+(ıdın) 4/0559

ı.+ınığ+(ıdınığ) 5/0952

ı.+ıg+(ıdıg) 3/3083, 3/3083

ı.+ıgar+(ıdıgar) 5/1454

ı.-la 4/2095

ı.+tan 4/2094, 5/0075

ı.+tar 1/3715, 3/4627, 4/0528

ı.+tarın 3/4629

ı.+tarıgar 5/0919

ı.+tı 4/2055

ı.+tıg 2/1642, 4/0970, 4/0974,
6/2798

[=52]

ıt- 1. Göndermek, yollamak; bırakmak,
salıvermek.

ı.-ıp-la+(ıdıvıla) **kag-** 5/0640

2. Bitme, tamamlanma bildiren bir
yardımcı fiil olarak kullanılır.

ı.-ıp+(ıdıp) 1/3339

ı.-kay-la 3/1093

ı.-pas+(1) 3/1094

[=4]

ıtkılaştır *zf.* İt gibi, köpek gibi.

ı. 6/3760

[=1]

ıyaap-la/ıyap-la *zf.* Mutlaka, muhakkak.

ı. 1/0416, 2/1359
ıyaavıla 1/2459, 1/2606, 4/2458, 5/1287
 [=6]
ıyak *zf.* İyice, sağlamca, tam, tamı tamına.
ı. 6/2945
 [=1]
ıyañ *is.* Şarkı.
ı. 4/2378
 [=1]
ıyañgılığ *sf.* Acıklı, dokunaklı.
ı. 5/1859
 [=1]
ıyaş 1. *is.* Ağaç.
ı. 3/0177, 3/0806, 3/1165, 3/2705, 3/3972, 4/1993, 4/2173, 4/2563, 4/3891, 4/4373, 5/2344, 6/0410, 6/1710, 6/1821
ı.+ı+(ıyajı) 1/3154, 5/2432
ı.+ın+(ıyajın) 2/1377, 2/1379, 4/1171, 4/4150, 6/0034, 6/0036, 6/0049, 6/0051, 6/0108, 6/0110, 6/2909
ı.+ınar+(ıyajınar) 1/2838
ı.+ka 6/0912
ı.+ta 3/1169
ı.+tan 2/0046, 5/1071
ı.+tarım-bile 6/3647
ı.+tı 1/1738, 1/1795, 1/1837, 2/1191, 3/0947, 3/0990, 3/1073, 3/1714, 3/1743, 3/1820, 3/5027, 4/1228, 6/1812, 6/1843
ı.+tı-daa 4/1189
ı.+tıñ 2/1195, 3/3907, 4/3047, 4/3248, 4/3265, 4/3368, 4/3374, 4/3387, 4/3509, 4/3562, 6/0239, 6/0324
2. sf. Ağaç, ağaçtan yapılmış.
ı. 3/0250, 3/0390, 3/4193, 5/0852, 5/0857
 [=65]
ıyaş-çeergen *is.* Odun, yonga.
ı. 6/0423
 [=1]

ıyaşçı *is.* Ormancı.
ı. 5/0446
 [=1]
ıyaş-daş *is.* Ağaç.
ı.+ı-daa+(ıyajı-dajı) 6/0960
ı.+ın+(ı.-dajın) 3/4886
 [=2]
ıyaştı *is.* Ağaç kesmek.
ı.-gaş+(ıyaştıaş) 1/3116
ı.-p tur- 4/2004
 [=2]
ıyaştıg *sf.* Ağaçlı, ağaçlık.
ı. 4/1565, 4/1747, 4/2627, 4/4548, 6/2127, 6/2705
ı.-daa 4/0020
 [=7]
ıyat- Utanmak, çekinmek.
ı.-ıp+(ıyadıp) 2/0557
 [=1]
ıyın-kıyın *zf.* Hareketli, hareketli bir şekilde.
ı. 4/2987
ı.-kıyın 4/3985
 [=2]
ıylıñayın- Sallanmak.
ı.-ıp+(ıylıñayınp) tur- 6/2932
 [=1]
ıylıñayındır *zf.* Sallanarak, eğilip bükülerek.
ı. 6/2933
 [=1]
ıyna *e.* belki, herhâlde, olabilir; *elbette, mümkün* gibi anlamlarda şüphe ya da onaylama bildiren pekiştirme edatı.
ı. 1/1554, 1/1783, 1/2352, 1/2569, 1/2750, 1/3936, 2/0048, 2/0168, 2/0515, 2/1125, 2/1183, 2/1221, 2/1226, 2/1578, 3/0236, 3/0237, 3/0509, 3/0630, 3/0844, 3/0940, 3/1503, 3/1696, 3/1781, 3/1782, 3/1833, 3/1873, 3/2490, 3/2625, 3/2951,

3/3249, 3/3300, 3/4268, 4/0460, 4/0494,
4/1535, 4/1641, 4/1643, 4/1718, 4/2032,
4/2039, 4/2088, 4/2096, 4/2103, 4/2111,
4/2123, 4/2166, 4/2274, 4/2865, 4/2866,
4/2874, 4/3496, 4/3499, 4/3503, 4/3832,
4/3943, 4/4054, 5/0247, 5/0280, 5/0599,
5/0946, 5/1503, 5/1702, 5/2248, 5/2292,
5/2518, 6/0516, 6/0592, 6/0607, 6/0690,
6/0736, 6/0761, 6/0791, 6/0865, 6/1015,
6/1017, 6/1322, 6/1369, 6/1414, 6/1537,
6/2818, 6/2885, 6/3027, 6/3029, 6/3146,
6/3198

[=85]

ıyt-ayt is. Yansıma söz; "ıyt-ayt".

ı. kıldır 6/0727

[=1]

ızıguurlug sf. Soylu, asil.

ı. 5/0860

[=1]

ızır- Isırmak.

ı.-gaş 1/3593, 1/3614

ı.-ıp 4/0576, 4/0579

ı.-ıp kag- 3/2533

ı.-ıp al- 1/2704, 6/3157

[=7]

ızırındır- Tutmak, tutunmak.

ı.-ar+(2) 1/2272

[=1]

ızırış- Isırmak, karşılıklı ısırmak,
dalaşmak.

ı.-kan+(1) 4/1931

[=1]

ızırt- İzlemek, takip etmek, peşine
takılmak.

ı.-ı+(ızırtı) 5/1898

[=1]

ızırtın- Tutunmak.

ı.-ar-daa 4/0734

ı.-ıp 6/2301, 6/2452

ı.-ıp tur- 6/2158, 6/2303, 6/2454

[=6]

-İ-

ideget- İnandırmak, ikna etmek.

ı.-ip+(idegedip) olur- 3/3222

[=1]

idik is. Ayakkabı, çizme.

ı. 5/0077

ı.+in+(idiin) 1/3489

ı.+iniğ+(idiiniğ) 1/1593, 1/3482,

ı.+terivis 1/3818

kara saar idik Siyah telatin
çizme.

ı. 6/3221

ı.+i+(idiii) 6/1447

ı.+in+(idiin) 1/0443, 2/0346,
3/0315, 5/0345, 6/0428, 6/2894

ı.+inge+(idiinge) 1/2624

ı.+iniğ+(idiiniğ) 6/3220

ı. (edik) 3/4238, 3/4308

kadıg idik Kalın tabanlı, sivri
uçlu çizme.

ı.+iniğ+(idiiniğ) 3/1039, 3/1453,
3/1789

kara saar kadıg idik: → **kara
saar** ve **kadıg idik**

ı.+i-bile+(idii) 4/0645

ı.+imniğ+(idiimniğ) 4/5197

ı.+in+(idiin) 4/5287

ı.+iniğ+(idiiniğ) 4/0281

[=24]

idik-hep is. Elbise ve ayakkabı; giysi;
giyim kuşam.

ı.+im+(i.-hevim) 6/2765, 6/2784

ı.+in+(i.-hevin) 4/1035, 4/1038,
6/1468

ı.+inge-daa (edik-hevinge)
3/0852

ı. (edik) 1/0118, 3/0490, 3/3895

ı.+in (edik-hevin) 2/1307,
2/1310, 2/1430, 3/0647, 3/4436

ı.+ivis (edik-hevivis) 2/1312

i.tiñ (edik) 5/1828
[=16]

idikte- Çizmenin koncuna bir şey koymak.

i.-p al- 2/1084, 6/0072
[=2]

idiktig sf. Ayakkabılı, çizmeli.
i. 6/0016
[=1]

idiş-sava is. Kap kaçak.
i.+zın 5/0958, 5/1007
[=2]

ijin is. 1. İç, içe ait, içeri.
işti 1/0847, 3/2222, 5/1499, 6/2665
işti-bile 3/0433, 3/0485
iştinde 2/0656
iştin 1/0754, 1/2387, 1/3082, 5/1910, 6/2595
iştinçe 1/3717, 1/3829, 1/3830, 5/0598, 6/0273
iştinde 1/0400, 2/0534, 2/1565, 1/2714, 1/2969, 2/0311, 2/1550, 3/0023, 3/0034, 3/0039, 3/0432, 3/0484, 3/1604, 3/2712, 3/3067, 3/3402, 3/3616, 3/3635, 3/3649, 3/4463, 3/4473, 4/0048, 4/0398, 4/0492, 4/0828, 4/2287, 4/3225, 4/4173, 4/5188, 4/5204, 4/5205, 4/5207, 4/5209, 4/5222, 4/5241, 5/0019, 5/1181, 5/1957, 5/2055, 5/2056, 5/2420, 6/2851, 6/2866
iştinden 1/1584, 4/1031, 4/3149, 4/3379, 5/1119, 5/1983, 5/1998
iştindive 1/0404, 1/2650, 4/0819, 4/3181, 4/4883
iştinçe 1/0123, 1/0635, 1/1166, 1/1893, 2/0084, 2/0554, 2/1477, 3/2200, 3/3118, 3/3349, 4/0362, 4/0377, 4/2188, 4/3515, 4/4940, 5/0203, 5/1146, 5/1479, 5/1486, 5/2722, 5/2738, 6/0183, 6/2244, 6/2387, 6/2540, 6/2552, 6/2589, 6/2671, 6/2862, 6/3089
iştiniñ 4/5126
2. Karın.
i. 5/1849, 5/1850

işti 5/1385
i.+ge 6/1524
iştin 4/5251, 6/1064
3. Ara, iç.
iştinde 3/0206, 5/1683
iştinden 1/3096, 4/3154, 5/1263, 5/1944, 6/3558
4. Süresince, zarfında.
iştinde 3/0700, 3/3330, 4/5435, 5/0088, 5/0106, 5/0109, 5/0110, 5/1134, 5/1481, 5/1487, 5/1489, 5/1552
iştinden 4/4236, 4/4239

işti tınnıg Diri, canlı.
i. 1/3567, 1/3600, 1/3647, 5/1748
iştinde boda- Kendi kendine düşünmek.
i. 5/2477, 6/0944
işti ijar Hüzünlenmek, kederlenmek.
i. 5/1236
ög işti → ög
i. 2/0567
[=138]

ijirt- İçirmek.
i.-ip 3/0238, 4/3579, 5/0703, 5/1269
i.-ip ijirtip 3/3414
i.-ip-daa kag- 4/1790
i.-ipkeş 1/1993
i.-iptim 6/2854
i.-ir+(1) 3/2529, 6/0539
i.-keş 3/2523, 3/3418, 4/2261
[=13]
ijiş- İçmek; karşılıklı, birlikte içmek.
i.-ip+(işiçip) 4/3526
[=1]
il- İlme, takmak.
i.-been+(2) 4/3449, 4/3456

i.-e 6/1204 [=3]	i.-ip+(ilbiledip) 4/3864 [=1]
ilbek is. Çengel, kanca. i.-bile 1/1202, 1/1204, 1/1212 i.+i-bile+(ilbee) 4/3476 i.+in+(ilbeen) 3/2067, 4/3538 [=6]	ilçirbe is. Zincir. i. 3/0418 [=1]
ilbekte- Bağlamak, iliştmek. i.-geş+(ilbekteeş) 3/2070 [=1]	ilçire- Bozulmak, çürümek. i.-p 3/1946 [=1]
ilbi is. Büyü, sihir. i.-bile 3/0646, 3/4826, 6/3233 i.+ni 4/1943, 4/5340 i.+zi-bile 4/4806 i.+zin 4/3836, 4/3864 [=8]	ildik- Sürçmek, ayağı takılmak. i.-pe 3/1471, 3/1812 [=2]
ilbi-şidi is. Büyü, sihir. i.-bile 4/2799, 4/3506, 4/3768, 4/3778, 4/3794, 4/3842, 4/4587, 4/5232 i.+visti 4/1892, 4/1895 i.+zi-bile 4/2126, 6/1989 i.+zinge 6/1994 [=13]	ildirtin- Takılmak, ilişmek. i.-me 3/1068 [=1]
ilbi-şidilen- Büyü yapmak. i.-ir+(2) 4/3518 [=1]	ilig is. Parmak ölçüsü. i. 4/0013, 4/0151, 4/1751, 4/2633, 4/4120, 5/1161 i.-daa 5/2401, 5/2410 [=8]
ilbi-şidilig sf. Büyülü, sihirli. i. 2/0679, 4/2383 [=2]	ilindir- Yenmek, alt etmek. i.-er+(2) 1/2271 [=1]
ilbile- Sihir yapmak. i.-geştin+(ilbileeştin) 4/3836 i.-pkeştin 4/4810 [=2]	im is. Hayvanların kulak ucunda kesik şeklinde bırakılan işaret. i. 2/1109, 5/0728 [=2]
ilbilen- Sihir yapmak. i.-ip 4/4806 i.-ir+(2) 4/5340 [=2]	imigayın- Kaynaşmak, çok olmak, kımıldamak. i.-ıp+(imigaynıp) tur- 4/5116 [=1]
ilbilet- Sihir yapmak.	imigeyin- kımigayın- Kaynaşmak, kımılđaşmak, hareket etmek. i.-ıp+(imigeynıp-kımigaynıp) 4/5085 [=1]
	imile- Kaynaşmak, çok olmak, kımılđaşmak, hareket etmek. i.-er+(1) 6/1284 i.-gen-ne+(imileen) 4/4616

[=2]
imile- kıymıḡna- Kaynaşmak,
 kımıldeşmek, hareket etmek.
**i.-gan+(2)+(imileen-
 kıymıḡnaan)** 4/2531
 [=1]
imiḡeyin- kıymıḡayın- Kaynaşmak,
 kımıldeşmek, hareket etmek.
**i.-ip-la+(imiḡeynıp-
 kıymıḡaynıp)** 4/2508
 [=1]
imir-amır is. Alaca karanlık.
i. 3/0614, 3/2245
 [=2]
imne- İşaretlemek.
i.-p turup tur- 6/2761
 [=1]
imnig sf. İmli, işaretli (→*im*).
i. 5/0752
 [=1]
ine is. İğne.
i. 1/2038, 3/1068, 3/1471, 3/1812,
 3/4089, 3/4910
i.-bile 3/3294
i.+mni 3/0149
 [=8]
inek is. İnek.
i. 1/2249, 1/2283, 1/3262, 1/3282,
 1/3780, 2/1289, 2/1544, 3/2374, 3/3168,
 3/3169, 3/3885, 4/2667, 4/2800, 4/4841,
 5/0782, 5/1353, 5/2009, 5/2296, 5/2303,
 5/2632, 5/2682, 6/2139, 6/2167, 6/2286,
 6/2312, 6/2437, 6/2466, 6/2583, 6/2585,
 6/2586, 6/3393, 6/3749
i.+i+(inee) 3/4211
i.+i-daa+(inee) 5/0144
i.+im+(ineem) 3/3309
i.+in+(ineen) 3/3166, 3/3233
i.+ten 3/3456, 3/3472
i.+ter 3/2348

i.+tiḡ 1/2319, 1/3807, 3/3447,
 3/3452, 4/3900, 5/0332, 5/0334

[=47]

iḡgin → eḡgin

ire is. Dede, büyükbaba; ihtiyar, yaşlı kişi
*(yaşlı kişilere saygı amacıyla
 hitap şekli).*

i.+m 3/0824, 3/0841, 3/0862,
 3/0876, 3/0942, 3/1294, 3/1297, 3/1311,
 3/1328, 3/1334, 3/1667, 3/1670, 3/1678,
 3/1681, 3/1682, 3/1699, 3/3992, 3/4006,
 4/1607, 4/1639, 4/3236, 4/3244, 4/3266,
 4/4768, 5/0841, 6/1223, 6/1494, 6/1534,
 6/3255, 6/3265, 6/3284, 6/3320, 6/3332,
 6/3352, 6/3397, 6/3427, 6/3455, 6/3471,
 6/3482, 6/3510, 6/3540, 6/3549

i.+ḡ 6/1177, 6/1254

i.+ḡden 3/4321

i.+zi 6/1205, 6/1207, 6/1350

i.+zinden 3/4326

i.+zinge 6/1297, 6/3770

i.+ziniḡ 6/1469

[=52]

irey is. 1. → ire

i. 1/0301, 5/0866, 6/1396

i.+ge 6/1292, 6/1293

2. Koca, aile reisi, ailedeki en
 yaşlı kişi.

i. 5/0259, 5/0262, 5/0276, 5/0280,

irey-kaday Koca ve karı.

3/0072, 3/0264, 3/0926, 3/3210,
 3/3323, 3/3524, 3/3547, 3/3763, 4/1267,
 4/1272, 4/1291, 4/1293, 4/1314, 4/4722,
 4/4771, 4/4801, 4/4809, 4/4813, 4/4836,
 4/4853, 4/4875

[=30]

irgi e. “Acaba?” vb. anlamlarla soru
 cümlelerinde yer alan pekiştirme
 edatı.

i. 1/0877, 1/2076, 1/3865, 2/0237,
 2/0248, 2/0685, 3/0179, 3/0288, 3/0840,
 3/0841, 3/1291, 3/2475, 3/2793, 3/2989,
 3/2990, 3/3893, 3/3894, 3/4006, 3/4445,
 4/2025, 4/2027, 4/2279, 4/2280, 4/4747,
 5/0587, 5/0786, 5/1152, 6/0458, 6/0477,

6/0479, 6/0943, 6/1266, 6/1586, 6/1800,
6/1806, 6/1855, 6/1858, 6/1952, 6/1954,
6/2577

ergi 1/0641, 1/0873, 1/2417

[=43]

irgin e. “Acaba!”, “İmiş!” anlamlarında
pekiştirme yapan, sözlü
anlatılarda rivayet anlamını
pekiştirmek amaçlı kullanılan
pekiştirme edatı.

i. 1/0030, 1/0258, 1/0259, 1/0332,
1/3044, 2/0023, 2/0104, 2/0924, 2/1382,
2/1632, 3/4862, 4/0004, 4/0061, 4/0066,
4/0100, 4/0124, 4/0125, 4/0129, 4/0132,
4/0140, 4/0156, 4/0170, 4/0190, 4/0196,
4/0197, 4/0200, 4/0217, 4/0222, 4/0229,
4/0238, 4/0248, 4/0250, 4/0254, 4/0269,
4/0287, 4/0294, 4/0307, 4/0313, 4/0316,
4/0335, 4/0343, 4/0350, 4/0353, 4/0360,
4/0368, 4/0370, 4/0372, 4/0379, 4/0385,
4/0420, 4/0424, 4/0432, 4/0518, 4/0522,
4/0525, 4/0542, 4/0547, 4/0553, 4/0556,
4/0559, 4/0568, 4/0571, 4/0583, 4/0588,
4/0601, 4/0605, 4/0620, 4/0629, 4/0634,
4/0656, 4/0661, 4/0685, 4/0688, 4/0702,
4/0708, 4/0726, 4/0732, 4/0738, 4/0750,
4/0757, 4/0764, 4/0778, 4/0780, 4/0796,
4/0797, 4/0822, 4/0856, 4/0911, 4/0931,
4/0942, 4/0979, 4/0992, 4/1008, 4/1027,
4/1054, 4/1057, 4/1059, 4/1086, 4/1095,
4/1102, 4/1103, 4/1126, 4/1129, 4/1132,
4/1134, 4/1145, 4/1152, 4/1161, 4/1165,
4/1170, 4/1173, 4/1190, 4/1197, 4/1207,
4/1237, 4/1239, 4/1246, 4/1249, 4/1273,
4/1286, 4/1296, 4/1299, 4/1303, 4/1312,
4/1323, 4/1326, 4/1332, 4/1336, 4/1353,
4/1356, 4/1359, 4/1361, 4/1367, 4/1373,
4/1381, 4/1386, 4/1405, 4/1412, 4/1415,
4/1470, 4/1497, 4/1507, 4/1514, 4/1518,
4/1525, 4/1532, 4/1536, 4/1541, 4/1544,
4/1550, 4/1557, 4/1562, 4/1580, 4/1583,
4/1587, 4/1603, 4/1606, 4/1610, 4/1614,
4/1623, 4/1629, 4/1638, 4/1644, 4/1669,
4/1716, 4/1720, 4/1729, 4/1742, 4/1770,
4/1838, 4/1847, 4/1849, 4/1880, 4/1884,
4/1896, 4/1900, 4/1924, 4/1926, 4/1932,
4/1940, 4/1945, 4/1950, 4/1957, 4/1960,
4/1980, 4/1988, 4/1992, 4/2004, 4/2011,
4/2020, 4/2028, 4/2041, 4/2062, 4/2075,
4/2091, 4/2099, 4/2106, 4/2124, 4/2155,
4/2189, 4/2197, 4/2236, 4/2263, 4/2264,
4/2291, 4/2339, 4/2344, 4/2378, 4/2384,
4/2388, 4/2392, 4/2398, 4/2403, 4/2412,

4/2414, 4/2419, 4/2427, 4/2429, 4/2436,
4/2465, 4/2468, 4/2491, 4/2493, 4/2500,
4/2516, 4/2542, 4/2545, 4/2548, 4/2614,
4/2622, 4/2640, 4/2645, 4/2652, 4/2655,
4/2705, 4/2743, 4/2749, 4/2771, 4/2775,
4/2778, 4/2781, 4/2791, 4/2828, 4/2831,
4/2840, 4/2843, 4/2873, 4/2875, 4/2878,
4/2885, 4/2896, 4/2903, 4/2913, 4/2917,
4/2923, 4/2926, 4/2948, 4/2958, 4/2960,
4/2977, 4/2987, 4/2991, 4/2998, 4/3027,
4/3035, 4/3039, 4/3054, 4/3073, 4/3076,
4/3095, 4/3102, 4/3125, 4/3130, 4/3137,
4/3142, 4/3165, 4/3167, 4/3174, 4/3200,
4/3208, 4/3226, 4/3229, 4/3237, 4/3242,
4/3267, 4/3294, 4/3298, 4/3308, 4/3324,
4/3338, 4/3351, 4/3359, 4/3364, 4/3373,
4/3382, 4/3389, 4/3427, 4/3441, 4/3450,
4/3458, 4/3483, 4/3486, 4/3494, 4/3505,
4/3514, 4/3522, 4/3539, 4/3541, 4/3560,
4/3567, 4/3570, 4/3599, 4/3642, 4/3649,
4/3654, 4/3661, 4/3665, 4/3717, 4/3720,
4/3731, 4/3740, 4/3770, 4/3780, 4/3817,
4/3822, 4/3827, 4/3865, 4/3870, 4/3879,
4/3890, 4/3949, 4/3961, 4/3975, 4/4044,
4/4047, 4/4085, 4/4087, 4/4096, 4/4102,
4/4105, 4/4115, 4/4124, 4/4127, 4/4135,
4/4141, 4/4144, 4/4155, 4/4157, 4/4161,
4/4172, 4/4176, 4/4179, 4/4182, 4/4187,
4/4191, 4/4204, 4/4213, 4/4216, 4/4220,
4/4230, 4/4233, 4/4245, 4/4247, 4/4262,
4/4265, 4/4272, 4/4281, 4/4295, 4/4303,
4/4319, 4/4328, 4/4347, 4/4359, 4/4371,
4/4377, 4/4384, 4/4390, 4/4394, 4/4399,
4/4414, 4/4425, 4/4431, 4/4440, 4/4467,
4/4494, 4/4500, 4/4503, 4/4511, 4/4513,
4/4515, 4/4518, 4/4521, 4/4524, 4/4553,
4/4562, 4/4576, 4/4606, 4/4617, 4/4627,
4/4634, 4/4641, 4/4656, 4/4666, 4/4668,
4/4678, 4/4698, 4/4702, 4/4706, 4/4708,
4/4712, 4/4727, 4/4732, 4/4741, 4/4748,
4/4749, 4/4755, 4/4764, 4/4769, 4/4775,
4/4789, 4/4792, 4/4800, 4/4804, 4/4816,
4/4864, 4/4868, 4/4872, 4/4930, 4/4979,
4/4986, 4/4991, 4/4997, 4/5001, 4/5010,
4/5014, 4/5017, 4/5019, 4/5022, 4/5027,
4/5030, 4/5040, 4/5056, 4/5060, 4/5070,
4/5090, 4/5099, 4/5107, 4/5109, 4/5113,
4/5114, 4/5128, 4/5136, 4/5138, 4/5140,
4/5144, 4/5155, 4/5166, 4/5182, 4/5191,
4/5194, 4/5200, 4/5211, 4/5218, 4/5220,
4/5225, 4/5230, 4/5234, 4/5240, 4/5243,
4/5253, 4/5255, 4/5265, 4/5268, 4/5270,
4/5304, 4/5318, 4/5323, 4/5396, 4/5423,
4/5426, 5/0052, 5/0058, 5/0107, 5/0126,
5/0132, 5/0136, 5/0146, 5/0152, 5/0156,

5/0162, 5/0216, 5/0248, 5/0274, 5/0314,
5/0318, 5/0352, 5/0367, 5/0380, 5/0397,
5/0456, 5/0480, 5/0487, 5/0498, 5/0507,
5/0520, 5/0537, 5/0635, 5/0791, 5/0831,
5/0866, 5/0973, 5/0986, 5/0993, 5/1010,
5/1049, 5/1076, 5/1089, 5/1125, 5/1136,
5/1262, 5/1402, 5/1435, 5/1449, 5/1453,
5/1498, 5/1528, 5/1537, 5/1563, 5/1569,
5/1592, 5/1635, 5/1647, 5/1650, 5/1681,
5/1890, 5/1956, 5/2058, 5/2070, 5/2098,
5/2221, 5/2307, 5/2338, 5/2356, 5/2369,
5/2431, 5/2455, 5/2474, 5/2511, 5/2720

ergin 1/0042, 1/0047, 1/0058,
1/0062, 1/0078, 1/0082, 1/0133, 1/0149,
1/0169, 1/0197, 1/0254, 1/0255, 1/0256,
1/0257, 1/0341, 1/0409, 1/0438, 1/0443,
1/0444, 1/0445, 1/0446, 1/0450, 1/0451,
1/0452, 1/0454, 1/0455, 1/0456, 1/0457,
1/0459, 1/0460, 1/0463, 1/0468, 1/0478,
1/0482, 1/0483, 1/0484, 1/0485, 1/0486,
1/0487, 1/0488, 1/0489, 1/0491, 1/0492,
1/0494, 1/0495, 1/0496, 1/0497, 1/0500,
1/0502, 1/0505, 1/0510, 1/0549, 1/0650,
1/0653, 1/0660, 1/0670, 1/0704, 1/0791,
1/0849, 1/0853, 1/0857, 1/0901, 1/0920,
1/0940, 1/0958, 1/0967, 1/0973, 1/1010,
1/1023, 1/1095, 1/1199, 1/1277, 1/1284,
1/1319, 1/1351, 1/1389, 1/1397, 1/1444,
1/1451, 1/1471, 1/1481, 1/1508, 1/1590,
1/1602, 1/1718, 1/1728, 1/1744, 1/1791,
1/1833, 1/1851, 1/1866, 1/1955, 1/1963,
1/1988, 1/1991, 1/1998, 1/2001, 1/2023,
1/2052, 1/2076, 1/2094, 1/2127, 1/2142,
1/2145, 1/2148, 1/2150, 1/2152, 1/2162,
1/2221, 1/2231, 1/2234, 1/2242, 1/2258,
1/2292, 1/2297, 1/2308, 1/2321, 1/2379,
1/2395, 1/2562, 1/2616, 1/2633, 1/2642,
1/2646, 1/2766, 1/2783, 1/2849, 1/2893,
1/2973, 1/3006, 1/3088, 1/3098, 1/3105,
1/3150, 1/3176, 1/3254, 1/3264, 1/3273,
1/3284, 1/3335, 1/3337, 1/3359, 1/3428,
1/3521, 1/3524, 1/3536, 1/3551, 1/3571,
1/3603, 1/3626, 1/3649, 1/3659, 1/3669,
1/3689, 1/3761, 1/3774, 1/3783, 1/3811,
1/3819, 1/3830, 1/3838, 1/3850, 1/3867,
1/3879, 1/3893, 1/3907, 1/3928, 1/3981,
1/3985, 1/3986, 4/0903

çüvenç irgin → **çüve**

[=720]

iri- Bozulmak, çürümek.

i.-gen+(1)+(ireen) 1/2704, 1/2709

i.-p 6/0004

i.-p kal- 3/0744

i.-ves+(2) 6/0066

i.-vezin 1/0431, 1/0434

[=7]

irt is. İğdiş edilmiş koç.

i. 2/1197, 6/2534, 6/2537

i.+in 4/4799, 5/1266, 5/2584,
6/2758, 6/3571, 6/3681

i.+ten 1/0840

i.+ti 6/3575, 6/3583

i.+tin 1/0843

i.+tiñ 1/0850, 1/0851, 4/4811

[=16]

irt-serge is. İğdiş edilmiş koç ve keçi.

i. 6/0004

i.+ziniñ 4/2334, 4/2415

[=3]

is is. İz.

i. 5/1896

i.+i+(izi) 1/3560, 5/2317

i.+i-bile+(izi) 2/0818, 2/1263,
6/1656, 6/1697

i.+in+(izin) 1/3561, 5/2556,
6/3238, 6/3240

*

is iste- İzlemek, izinden gitmek,
takip etmek.

i.+in+(izin) 2/0732, 2/1485,
5/1744

is kes- İz aramak, aramak.

i. 5/1892

[=15]

iste- İzlemek, iz sürmek, aramak.

i.-geş+(istees) 5/1898

i.-p 1/3561, 2/0652, 5/2530,
5/2556, 6/3239, 6/3241, 6/3245

i.-p al- 2/0732, 2/1485

i.-p çoru- 5/1744

[=11]

iş- İçmek.

i. 3/2047, 3/2568, 3/2834, 4/3309

i.-e+(ije) al- 3/2563

i.-e-le+(ije) ber-4/5401

i.-er+(1)+(ijer) 3/2139, 3/3446, 5/1620, 6/1873

i.-er+(2)+(ijer) 1/2839, 4/2038, 5/1074, 6/0540, 6/0606

i.-erim+(ijerim) 1/0626

i.-erin+(ijerin) 2/0501

i.-erınge+(ijeringe) 3/2566

i.-iğer+(iğer) 4/5259

i.-ip+(ijip) 2/0501, 3/0184, 3/0198, 3/0924, 3/1665, 3/1666, 3/3753, 4/1374, 4/3124, 4/5405, 4/5430, 5/0315, 5/0369, 5/1547, 5/1698, 5/2235, 6/0470, 6/0506, 6/0676, 6/1069, 6/1871, 6/1973, 6/2806, 6/2829, 6/3098

i.-ip+(ijip) al- 3/2013, 3/2014, 4/1255, 6/2964, 6/2966

i.-ip+(ijip) bol-3/1680

i.-ip+(ijip) çıt- 5/1695

i.-ip+(ijip) çoru- 1/1974, 3/3991, 4/4786

i.-ip+(ijip) kel- 5/1702

i.-ipken+(ijipken) 4/4750

i.-ip+(ijip) kör- 3/2562

i.-ip-le-dir+(ijip) 3/2572

i.-ip-le+(ijip) tur-5/1700

i.-ip+(ijip) olur-5/1549, 6/1305

i.-ip+(ijip) or- 4/4155

i.-ipterge+(ijipterge) 6/1876

i.-ip+(ijip) tur-5/2587, 6/2831, 6/2825

i.-ivit+(ijivit) 2/0500, 3/2571

i.-ken+(1) 1/1104

i.-ken+(2) 1/0626, 1/1540, 3/0234, 3/2533, 3/2940

i.-kende 3/2600

i.-kenin 4/3526

i.-keninnen 3/0238

i.-kenner-dir 3/3502

i.-keş 3/2585, 3/2587, 3/2588, 5/1000, 5/1044, 5/1556, 5/2645

i.-key-daa 6/1874

i.-key-le 3/3500

i.-kijeye 4/3309

i.-peen 3/0745

i.-peeninden 4/1374

i.-peey-daa 6/1875

i.-pes+(1) 5/1664, 5/1665, 5/2648, 6/2811

i.-peyn çor- 5/1618

i.-peyn 1/1132

i.-tiğ 1/1129

[=98]

işte- Doldurmak.

i.-geş+(iştees) 1/0755, 1/3083

i.-p tur- 1/2387

[=3]

işti → **ijin**

iştel- Hamile olmak.

i.-i ber- 1/0130

[=1]

iştin- Hamile olmak.

i.-ip 6/3434

[=1]

işti-baar is. Karın, iç.

i.+ı 4/2548

i.+ın 4/0796

[=2]

işti-daştı is. İç ve dış; içi ve dışı.

i.+n 4/2390

iştin-daştın 4/2238

[=2]

işti-hırn is. Karın.

işti-hırnı 3/3844

i.-daa 3/2939

i.+ınga-daa+(i.-hırninga) 3/0853

[=3]
işti-högnü *is.* Gönül, iç; duygu, düşünce.
i. 4/4633
i.+ŋ 6/1278
 [=2]
işti-hörek *is.* Duygu, düşünce.
i.+iŋ+(i.-höreen) 3/3145
 [=1]
işti-sağış *is.* Duygu, düşünce, niyet.
i.+ıniŋ+(i.-sağıjını) 6/2952
 [=1]
iştig-saattıg *sf.* Hamile.
i. 6/3290, 6/3359, 6/3519
 [=3]
iştii *sf.* İç, içeri, içteki, içerideki, içe ait.
i. 1/3486, 1/3493, 1/3500
 [=3]
iştii-hoyun *is.* İç, koyun, Tuva geleneksel kıyafetinin iç kısmı.
i.+unuŋ+(i.-hoynunuŋ) 5/0580
 [=1]
it- İtmek.
i.-e+(ide) kag- 2/1281
i.-er+(2)+(ider) 6/1819
i.-ip+(idip) 1/0399, 1/2684, 5/1903
i.-ip+(idip) berip tur- 5/1530
i.-ken+(1) 1/3568, 1/3570
i.-keş 1/1474, 6/1744
i.-keştiŋ 4/4571
 [=11]
itkiişte- İtmek, ittirmek, sırik yardımıyla ittirmek.
i.-geş+(itkiiştees) 1/1367, 1/1409
i.-p kag- 1/1477, 1/1618
 [=4]
itkile- İtmek, itelemek, ittirmek.
i.-geş+(itkilees) 1/1305

[=1]
itkileş- İtmek, ittirmek, birlikte ittirmek.
i.-ip+(itkilejip) 4/4837, 4/4848, 6/1787, 6/1792
 [=4]
iy *is.* 1. Yamaç.
i.+ge 3/3351, 3/3367, 3/3928
i.+in 4/5235
i.+inde 6/0244
i.+inden 1/3543, 1/3546, 3/3927, 3/3930
i.+inge 1/3111, 1/3544, 1/3547, 3/3373, 3/3931, 3/5018, 4/4381, 6/1180
 2. Yakını, yanı.
i.+i-bile 1/1032
 [=18]
iye I. *is.* Anne.
i. 1/3396
i.+den 1/2772, 2/0161, 2/1004, 2/1017, 3/2391, 3/4109, 3/4933, 4/1886, 4/1888, 5/0078, 5/2237, 5/2394, 5/2490
i.+lerniŋ 3/1110, 3/4068
i.+m 3/1125
i.+m-daa 4/0309
i.+mniŋ 6/1986
i.+niŋ 1/0522, 1/1540, 2/0481
i.+ŋ 1/0995, 1/1044, 1/1506, 1/1651, 2/0875, 4/1021, 4/1560, 4/1740, 4/1768, 4/2018, 4/2612, 6/1998, 6/2001
i.+ŋer 1/2725
i.+vis 1/2481, 1/2515
i.+visten 3/4945
i.+vistiŋ 2/0912, 2/0919, 2/0969, 3/0400, 3/4901
i.+zi 2/1333, 2/1337, 2/1343, 2/1398, 2/1421, 4/0820, 4/0896, 4/4396
i.+zi-bile 4/0291
i.+zin 6/0699
i.+zinden 2/1321
i.+zinge 3/4189, 4/0547, 6/3066

i.+zini 4/0270, 4/0356, 4/0995,
4/2805, 4/2813, 4/2908, 4/2979, 4/4142,
6/1982

*

**çer iyem, deer adam/kara çer
iyem, kök deer adam** Yer anam, Gök
atam!

i. 1/2223, 1/2331, 2/0050,
6/2838, 6/2877, 6/2899

[=73]

iyē II. ün. Evet, peki.

i. 1/0564

[=1]

iyeldiri İki, ikisi, ikisi birlikte.

i.+ɣerni 6/0549, 6/3729

[=2]

iyēlee İki; ikimiz; iki kişi birlikte.

i. 6/1212, 6/1306

i. (iyēlee) 1/0382, 1/2913, 1/2989

[=5]

iyelig sf. Anneli, annesi olan.

i. 3/3676, 4/2636

[=2]

iyēski is. Anne ve oğul, anne ve oğul
ikisi.

i. 6/1158

i.+ler 6/1152

[=2]

iyi sf. iki.

i. 1/0035, 1/0049, 1/0088, 1/0128,
1/0256, 1/0608, 1/0656, 1/0675, 1/0762,
1/0787, 1/0826, 1/0883, 1/0886, 1/0892,
1/0917, 1/0971, 1/1020, 1/1111, 1/1116,
1/1116, 1/1125, 1/1143, 1/1160, 1/1164,
1/1175, 1/1181, 1/1206, 1/1219, 1/1231,
1/1240, 1/1258, 1/1314, 1/1346, 1/1353,
1/1362, 1/1442, 1/1450, 1/1537, 1/1575,
1/1585, 1/1603, 1/1724, 1/1748, 1/1751,
1/1770, 1/1891, 1/1921, 1/1941, 1/1945,
1/1949, 1/1956, 1/1962, 1/1966, 1/1969,
1/1973, 1/1983, 1/1993, 1/2011, 1/2042,
1/2044, 1/2048, 1/2080, 1/2091, 1/2099,
1/2122, 1/2141, 1/2142, 1/2179, 1/2180,
1/2206, 1/2206, 1/2232, 1/2240, 1/2248,

1/2256, 1/2282, 1/2283, 1/2397, 1/2637,
1/2666, 1/2682, 1/2683, 1/2700, 1/2760,
1/2860, 1/2913, 1/3007, 1/3016, 1/3090,
1/3174, 1/3232, 1/3235, 1/3249, 1/3261,
1/3262, 1/3281, 1/3282, 1/3371, 1/3406,
1/3492, 1/3495, 1/3558, 1/3589, 1/3596,
1/3599, 1/3639, 1/3695, 1/3699, 1/3704,
1/3719, 1/3720, 1/3742, 1/3767, 1/3780,
1/3780, 1/3786, 1/3787, 1/3789, 1/3831,
2/0213, 2/0215, 2/0339, 2/0422, 2/0441,
2/0456, 2/0457, 2/0458, 2/0459, 2/0773,
2/0775, 2/0799, 2/0799, 2/0809, 2/0809,
2/0819, 2/0820, 2/0828, 2/0913, 2/0920,
2/0929, 2/0929, 2/0970, 2/0972, 2/0980,
2/1004, 2/1017, 2/1018, 2/1073, 2/1083,
2/1254, 2/1338, 2/1612, 2/1649, 3/0045,
3/0090, 3/0309, 3/0391, 3/0510, 3/0535,
3/0547, 3/0957, 3/1122, 3/1125, 3/1149,
3/1160, 3/1368, 3/1537, 3/1609, 3/1620,
3/1620, 3/1919, 3/1955, 3/1973, 3/2003,
3/2004, 3/2074, 3/2125, 3/2130, 3/2144,
3/2182, 3/2194, 3/2255, 3/2311, 3/2318,
3/2347, 3/2373, 3/2374, 3/2383, 3/2432,
3/2449, 3/2466, 3/2623, 3/2716, 3/2780,
3/2876, 3/2979, 3/2979, 3/3059, 3/3074,
3/3126, 3/3139, 3/3161, 3/3165, 3/3346,
3/3347, 3/3348, 3/3349, 3/3493, 3/3522,
3/3522, 3/3556, 3/3559, 3/3571, 3/3575,
3/3576, 3/3603, 3/3669, 3/3746, 3/3756,
3/3775, 3/3782, 3/3799, 3/3846, 3/3860,
3/3900, 3/3965, 3/4005, 3/4014, 3/4015,
3/4080, 3/4081, 3/4099, 3/4106, 3/4274,
3/4275, 3/4354, 3/4627, 3/4628, 3/4629,
3/4661, 3/4807, 3/4902, 3/4904, 3/4905,
3/4929, 3/4987, 3/5043, 3/5044, 3/5045,
3/5053, 4/0049, 4/0224, 4/0290, 4/0369,
4/0388, 4/0399, 4/0443, 4/0545, 4/0547,
4/0548, 4/0555, 4/0557, 4/0606, 4/0608,
4/0626, 4/0735, 4/0820, 4/0834, 4/0845,
4/0850, 4/0855, 4/0868, 4/0872, 4/0878,
4/0880, 4/0891, 4/0893, 4/0950, 4/1210,
4/1267, 4/1272, 4/1372, 4/1856, 4/2049,
4/2050, 4/2055, 4/2065, 4/2073, 4/2083,
4/2084, 4/2092, 4/2100, 4/2107, 4/2114,
4/2127, 4/2128, 4/2135, 4/2146, 4/2156,
4/2157, 4/2160, 4/2168, 4/2180, 4/2205,
4/2330, 4/2333, 4/2343, 4/2348, 4/2350,
4/2350, 4/2371, 4/2394, 4/2400, 4/2404,
4/2413, 4/2420, 4/2428, 4/2469, 4/2470,
4/2744, 4/3166, 4/3204, 4/3238, 4/3260,
4/3264, 4/3280, 4/3390, 4/3391, 4/3393,
4/3508, 4/3525, 4/3564, 4/3600, 4/4134,
4/4355, 4/4569, 4/4598, 4/4600, 4/4701,
4/4726, 4/4820, 4/4892, 4/4893, 4/4921,
4/4906, 4/4950, 4/5248, 4/4952, 4/5231,

4/5238, 5/0038, 5/0041, 5/0080, 5/0084,
 5/0138, 5/0396, 5/0398, 5/0405, 5/0449,
 5/0469, 5/0491, 5/0516, 5/0521, 5/0524,
 5/0530, 5/0578, 5/0592, 5/0592, 5/0694,
 5/0936, 5/1021, 5/1244, 5/1291, 5/1388,
 5/1525, 5/1584, 5/1585, 5/1639, 5/1709,
 5/1736, 5/1736, 5/1738, 5/1847, 5/1850,
 5/1879, 5/1884, 5/1949, 5/1982, 5/2002,
 5/2104, 5/2139, 5/2142, 5/2148, 5/2153,
 5/2195, 5/2210, 5/2213, 5/2215, 5/2228,
 5/2243, 5/2288, 5/2288, 5/2308, 5/2309,
 5/2349, 5/2377, 5/2379, 5/2394, 5/2400,
 5/2409, 5/2418, 5/2460, 5/2514, 5/2654,
 5/2658, 5/2673, 5/2673, 6/0223, 6/0275,
 6/0448, 6/0542, 6/0549, 6/0554, 6/0698,
 6/0884, 6/1158, 6/1334, 6/1380, 6/1385,
 6/1424, 6/1429, 6/1541, 6/1557, 6/1561,
 6/1572, 6/1576, 6/1720, 6/1726, 6/1896,
 6/1896, 6/1939, 6/1949, 6/1997, 6/2005,
 6/2032, 6/2033, 6/2063, 6/2064, 6/2068,
 6/2071, 6/2112, 6/2112, 6/2113, 6/2113,
 6/2118, 6/2145, 6/2233, 6/2234, 6/2260,
 6/2261, 6/2261, 6/2283, 6/2285, 6/2286,
 6/2307, 6/2308, 6/2311, 6/2312, 6/2317,
 6/2379, 6/2379, 6/2402, 6/2403, 6/2404,
 6/2405, 6/2409, 6/2542, 6/2543, 6/2615,
 6/2616, 6/2648, 6/2661, 6/2661, 6/2664,
 6/2687, 6/2688, 6/2689, 6/2693, 6/2815,
 6/2816, 6/2834, 6/2835, 6/2948, 6/2949,
 6/2959, 6/3082, 6/3086, 6/3093, 6/3123,
 6/3199, 6/3204, 6/3237, 6/3260, 6/3261,
 6/3263, 6/3323, 6/3326, 6/3330, 6/3401,
 6/3403, 6/3404, 6/3475, 6/3477, 6/3480,
 6/3702, 6/3703, 6/3729, 6/3731, 6/3748

i. iyi 1/1726

i.+den 4/2690

i. (iji) 3/2173, 4/0271, 4/0364,
 4/0378, 4/0382, 4/0383, 4/0418, 4/0493,
 4/0495

i.+ni-daa (iji) 4/0409

i.+niğ (iji) 4/0413

i.+je 4/5412

i.-le 3/0075, 4/3319

i.+ni 2/0296, 5/1967

i.+niğ 1/0797

i.+zi 5/0922, 5/0924

i.+zin 6/0776, 6/0803, 6/0831,
 6/0915, 6/1779

i.+ziniğ 1/1528

[=546]

iyi çüs bejen sf. İki yüz elli.

i. 1/3612

[=1]

iyide zf. İkinci olarak.

i. 1/2456, 5/1669, 5/2712

[=3]

iyigi sf. ikinci.

i. 2/1182

[=1]

iyik e. Soru anlamını pekiştiren edat.

i. 2/0471, 2/0527, 3/0078, 3/0135,
 3/0143, 3/0158, 3/2378, 3/2988, 4/2699,
 4/2701, 4/3865, 5/1187, 5/2255, 6/0464,
 6/0466

[=15]

iyikpe e. Soru ve şüphe anlamları veren
 pekiştirme edatı.

i. 3/3076, 3/4175, 4/3659, 4/5146,
 5/0808, 6/0846, 6/0930

[=7]

iyildirzi İki, ikisi.

i.+nge 1/1725

[=1]

iyin e. "Değil mi?", "Öyle.", "Öyle değil
 mi?" gibi anlamlarla soru,
 onaylama gibi yönlerden
 pekiştirme yapan edat.

i. 1/0244, 1/0303, 1/0325, 1/0395,
 1/0916, 1/1061, 1/1196, 1/1345, 1/1392,
 1/1665, 1/1744, 1/2432, 1/2583, 1/2753,
 1/2756, 2/0797, 2/0904, 2/0923, 2/0942,
 3/0442, 3/0448, 3/0620, 3/0621, 3/0873,
 3/1305, 3/1356, 3/1426, 3/1499, 3/2136,
 3/2203, 3/2299, 3/2563, 3/2572, 3/2651,
 3/3570, 3/4599, 3/4608, 3/4615, 3/4620,
 3/4658, 3/4711, 4/0004, 4/0007, 4/0016,
 4/0020, 4/0023, 4/0028, 4/0031, 4/0035,
 4/0044, 4/0050, 4/0061, 4/0066, 4/0100,
 4/0124, 4/0125, 4/0129, 4/0132, 4/0136,
 4/0140, 4/0156, 4/0170, 4/0175, 4/0190,
 4/0196, 4/0197, 4/0217, 4/0222, 4/0229,
 4/0238, 4/0241, 4/0248, 4/0250, 4/0254,
 4/0269, 4/0287, 4/0294, 4/0307, 4/0313,
 4/0316, 4/0335, 4/0350, 4/0353, 4/0360,

4/0368, 4/0370, 4/0372, 4/0379, 4/0385,
4/0420, 4/0424, 4/0432, 4/0474, 4/0518,
4/0522, 4/0525, 4/0547, 4/0553, 4/0556,
4/0559, 4/0568, 4/0571, 4/0583, 4/0588,
4/0601, 4/0605, 4/0620, 4/0629, 4/0634,
4/0656, 4/0661, 4/0685, 4/0688, 4/0702,
4/0708, 4/0726, 4/0732, 4/0738, 4/0750,
4/0757, 4/0764, 4/0778, 4/0780, 4/0796,
4/0797, 4/0822, 4/0856, 4/0903, 4/0911,
4/0931, 4/0942, 4/0979, 4/0992, 4/1008,
4/1027, 4/1054, 4/1059, 4/1086, 4/1095,
4/1102, 4/1103, 4/1126, 4/1129, 4/1132,
4/1134, 4/1145, 4/1152, 4/1161, 4/1165,
4/1170, 4/1173, 4/1190, 4/1197, 4/1207,
4/1237, 4/1239, 4/1246, 4/1249, 4/1273,
4/1286, 4/1296, 4/1299, 4/1303, 4/1311,
4/1323, 4/1332, 4/1336, 4/1353, 4/1356,
4/1359, 4/1361, 4/1367, 4/1373, 4/1381,
4/1386, 4/1405, 4/1412, 4/1470, 4/1507,
4/1514, 4/1525, 4/1532, 4/1536, 4/1541,
4/1544, 4/1550, 4/1557, 4/1562, 4/1580,
4/1583, 4/1587, 4/1603, 4/1606, 4/1610,
4/1614, 4/1623, 4/1629, 4/1638, 4/1644,
4/1669, 4/1716, 4/1720, 4/1729, 4/1742,
4/1770, 4/1838, 4/1849, 4/1880, 4/1884,
4/1896, 4/1926, 4/1932, 4/1940, 4/1945,
4/1950, 4/1957, 4/1960, 4/1980, 4/1988,
4/1992, 4/2004, 4/2011, 4/2020, 4/2028,
4/2041, 4/2062, 4/2075, 4/2091, 4/2099,
4/2106, 4/2124, 4/2189, 4/2197, 4/2236,
4/2263, 4/2264, 4/2339, 4/2344, 4/2378,
4/2384, 4/2388, 4/2392, 4/2398, 4/2403,
4/2412, 4/2414, 4/2419, 4/2427, 4/2429,
4/2436, 4/2465, 4/2468, 4/2491, 4/2493,
4/2500, 4/2516, 4/2542, 4/2545, 4/2548,
4/2614, 4/2622, 4/2639, 4/2640, 4/2645,
4/2652, 4/2655, 4/2705, 4/2743, 4/2749,
4/2769, 4/2771, 4/2775, 4/2778, 4/2781,
4/2791, 4/2828, 4/2831, 4/2840, 4/2873,
4/2875, 4/2878, 4/2885, 4/2903, 4/2913,
4/2917, 4/2923, 4/2948, 4/2958, 4/2960,
4/2977, 4/2987, 4/2991, 4/2998, 4/3027,
4/3035, 4/3039, 4/3054, 4/3073, 4/3076,
4/3095, 4/3102, 4/3125, 4/3130, 4/3137,
4/3142, 4/3165, 4/3167, 4/3174, 4/3200,
4/3208, 4/3226, 4/3229, 4/3237, 4/3242,
4/3267, 4/3294, 4/3298, 4/3308, 4/3324,
4/3338, 4/3343, 4/3351, 4/3359, 4/3364,
4/3373, 4/3382, 4/3389, 4/3427, 4/3454,
4/3458, 4/3486, 4/3494, 4/3505, 4/3514,
4/3522, 4/3539, 4/3541, 4/3560, 4/3567,
4/3570, 4/3599, 4/3642, 4/3654, 4/3661,
4/3717, 4/3720, 4/3731, 4/3740, 4/3780,
4/3817, 4/3822, 4/3827, 4/3870, 4/3879,
4/3890, 4/3949, 4/3955, 4/3961, 4/3975,

4/4044, 4/4047, 4/4085, 4/4087, 4/4096,
4/4102, 4/4105, 4/4115, 4/4124, 4/4127,
4/4135, 4/4141, 4/4144, 4/4155, 4/4157,
4/4161, 4/4172, 4/4176, 4/4182, 4/4187,
4/4191, 4/4204, 4/4213, 4/4216, 4/4220,
4/4230, 4/4233, 4/4245, 4/4247, 4/4262,
4/4265, 4/4272, 4/4281, 4/4295, 4/4303,
4/4319, 4/4328, 4/4359, 4/4371, 4/4377,
4/4384, 4/4390, 4/4394, 4/4399, 4/4414,
4/4425, 4/4431, 4/4440, 4/4467, 4/4494,
4/4500, 4/4503, 4/4511, 4/4513, 4/4515,
4/4518, 4/4521, 4/4524, 4/4553, 4/4562,
4/4576, 4/4606, 4/4617, 4/4627, 4/4634,
4/4641, 4/4656, 4/4666, 4/4668, 4/4678,
4/4698, 4/4702, 4/4706, 4/4708, 4/4727,
4/4741, 4/4748, 4/4755, 4/4764, 4/4769,
4/4775, 4/4789, 4/4792, 4/4800, 4/4804,
4/4816, 4/4864, 4/4868, 4/4872, 4/4930,
4/4979, 4/4986, 4/4991, 4/4997, 4/5001,
4/5014, 4/5017, 4/5019, 4/5022, 4/5027,
4/5040, 4/5056, 4/5060, 4/5070, 4/5072,
4/5090, 4/5099, 4/5107, 4/5109, 4/5113,
4/5114, 4/5119, 4/5128, 4/5136, 4/5138,
4/5140, 4/5144, 4/5155, 4/5166, 4/5177,
4/5182, 4/5211, 4/5218, 4/5225, 4/5230,
4/5234, 4/5240, 4/5243, 4/5253, 4/5255,
4/5265, 4/5268, 4/5270, 4/5304, 4/5318,
4/5323, 4/5396, 4/5423, 4/5426, 5/0788,
5/1027, 5/1577, 5/1580, 5/1704, 5/2074,
5/2204, 5/2716, 5/2730, 5/2747, 6/0452,
6/0840, 6/1102, 6/1103, 6/1304, 6/2371,
6/2530, 6/2651, 6/2772, 6/2781, 6/2791,
6/2824, 6/3045, 6/3262, 6/3267, 6/3341,
6/3401, 6/3478, 6/3499, 6/3690

[=528]

iyile- Özlemek, hatırlamak, çok özlemek.

i.-gen+(2)+(iyleen) 5/1236

i.-geş+(iyleeş) 5/1250

i.-y ber- 5/1345

[=3]

iylen- Eğilmek, meyletmek.

i.-ip 1/1617

[=1]

izi- Isınmak, sıcaklaşmak.

et izi- Vücut sıcaklığı artmak, ısınmak.

i.-ir+(1) 6/2178

i.-irde 1/3269, 1/3289

i.-iringe 6/2710

i.-p 1/1971, 4/3492, 6/2162, 6/2280, 6/2306, 6/2460

i.-p tur 3/2378, 6/2180

i.-p-daa kel- 4/3727

i.-p kel- 3/2353, 6/2431

i.-veyn-dir 1/1968

i.-y ber- 4/3232, 6/2134

i.-y-daa ber- 4/3407

i.-zin 1/2123, 6/2149, 6/2296, 6/2321, 6/2447, 6/2474

[=26]

izig 1. sf. Sıcak.

i. 1/1587, 1/2662, 1/2666, 2/1339, 3/0184, 4/4063, 5/0246, 5/0278, 5/2388, 5/2646, 6/3085

2. is. Sıcak.

i.+inge+(iziinge) 2/1343

3. sf. Sıcak (vücut ısısı).

i. 4/0356, 4/1798, 4/1800, 4/1807, 4/2459, 5/0647, 6/2579, 6/2593

4. zf. Sinirli, öfkeli.

i. izig 4/2665

5. sf. Sıcak, içten.

i. 4/3099

*

izii-bile Tüm gücüyle, var gücüyle.

i. 4/4016

[=23]

izig-sook sf. Sıcak ve soğuk.

i. 4/1521, 4/3469, 4/4342

[=3]

izit- Isıtmak, ısındırmak, vücut ısınısını arttırmak.

i.-ip+(izidip) al- 1/3759

[=1]

-K-

kaagayın- hoogayın- Uğuldamak, vınlamak, şiddetli ses çıkarmak.

k.-ip+(kaagaynıp-hoogaynıp)

kel- 1/3924

[=1]

kaagayın- koogayın- Uğuldamak, vınlamak, şiddetli ses çıkarmak.

k.-ip+(kaagaynıp-koogaynıp)

kel- 1/3960

[=1]

kaargan is. Karga.

k. 5/1736

[=1]

kaas sf. Güzel, süslü, şık, hoş.

k. 2/0533, 2/0553, 3/3184

[=3]

kaas-çaraş is. Güzel, hoş; çeşitli renklerde ve güzel.

k. 3/0121, 3/0125, 3/4208

[=3]

kaasta- Güzel olarak yapmak, meydana getirmek.

k.-arga 3/1177

k.-gan+(2)+(kaastaan) 3/0121

[=2]

kada is. Kadın, eş, zevce; büyük, yaşlı kadın.

k.+m 1/2907, 1/2910, 1/1549, 4/1282, 4/4768

[=5]

kada- 1. Saplamak.

k.-ar 6/0895

k.-gaş+(kadaaş) 3/5024, 3/5028

k.-p al- 4/4148

k.-p kag- 1/1213, 6/1820

k.-y 1/1449, 1/1413, 1/1449, 1/3963, 6/1744

2. Bağlamak, tutturmak, yerleştirmek.

k.-p 2/1630
k.-p al- 2/1627
 [=12]
kadaala- Dışarı çıkmak.
k.-p 5/1158
 [=1]
kadagala- Gözetmek, bakmak; otlatmak, gütmek.
k.-p 4/5223
k.-p ber- 5/0705, 5/0710
k.-p çor- 4/4459
k.-p çoru- 5/0685
k.-p or- 4/4794
 [=6]
kadagalat- Baktırmak, emanet etmek.
k.-ırı-bile+(kadagaladıırı) 5/1271
 [=1]
kadak *is.* Hediyelik ipek kumaş; bir saygı göstergesi olarak sunulan ince, ipek kumaş parçası.
k. 1/1585, 5/2638
k.-bile 1/1587, 1/1588
k.+ın+(kadaan) 1/2662, 1/2664, 3/2573, 3/4496, 4/1278
k.+tarnı 1/1592
 *
ayıjı kadak → **ayıjı**
k.+ın+(kadaan) 3/3740, 3/5025
k.+tıj 3/4672
kadak tut-/kadak sun- “Kadak” hediye etmek, "kadak" sunmak.
k. 1/1921
k.+ın+(kadaan) 1/1770, 1/1861, 1/1704, 1/1726, 6/0282, 6/0284
k.+tı+(kadaktut) 1/2071
 [=21]
kadaktıg *sf.* "kadak"ı (*bkz.* *kadak*) olan, "kadak"lı.
k. 3/3492
 [=1]

kadal- Saplanmak.
k.-ı ber- 5/2411
k.-ıp 1/2254, 1/2290, 1/3273, 1/3294, 5/2402, 6/1054
k.-ıp çor- 6/1846
k.-ır+(2) 6/1203
 [=9]
kadan- Asmak, takmak, takınmk, kendi üzerine asmak.
k.-ıp 3/0646
 [=1]
kadar- Gütmek, otlatmak.
k.-ar+(1) 3/3549, 5/0822
k.-arın 5/0821
k.-dınj 3/3568
k.-gan+(2) 3/1301, 3/1643, 3/1674, 3/3166, 3/3233, 3/3968, 3/4596, 4/4724, 5/0713, 5/0782, 5/1353, 5/1357, 6/3468
k.-ıp 3/4149
k.-ıp çor- 3/3884
k.-ıp çoru- 3/3168, 3/3169
k.-ıp olur- 4/0856
 [=22]
kadarçı *is.* Çoban.
k. 3/1652
k.+larımndan 2/1115
k.+m 3/0111
k.+ıj 3/0112
k.+zı 3/0809, 3/0832, 3/1233, 3/2762, 3/4577, 4/0029, 4/4192, 4/4195, 4/4721, 4/4780, 4/4783, 6/3393
k.+zından 3/0792, 3/1640, 3/4574
k.+zınga 3/1275, 6/3246, 6/3317
 [=22]
kadarçı-havıçı (~havırçı) *is.* Çoban.
k.+zı 3/0123
k.+zı 3/0830
 [=2]
kadarçılıg *sf.* Çobanı olan, çobanlı.

k.-daa 4/0031

[=1]

kadart- Güttürmek, otlatırmak.

k.-ıp 3/3555

[=1]

kadat- Fırlattırmak, attırmak, saplatmak.

k.-kaş 6/0896

[=1]

kaday *is.* Kadın, eş, zevce; büyük, yaşlı kadın.

k. 1/0614, 1/0623, 1/0642, 1/0684, 1/1233, 1/1243, 1/1491, 1/1492, 1/1504, 1/1516, 1/1522, 1/1543, 1/1550, 1/1562, 1/2898, 1/2902, 3/0080, 3/0085, 3/0144, 3/3181, 3/3194, 3/3197, 3/3210, 3/3323, 3/3496, 3/3524, 3/3642, 3/4422, 3/4425, 4/0459, 4/0533, 4/0571, 4/0611, 4/0641, 4/0668, 4/0868, 4/0880, 4/1267, 4/1272, 4/1293, 4/1314, 4/1319, 4/4722, 4/4747, 4/4771, 4/4801, 4/4836, 4/4853, 6/0427, 6/2850

k.-daa 3/3547, 4/0552, 4/1339

k.-dır 3/4435

k.+ga 4/0364, 4/0378, 4/0546, 4/0603, 4/4813, 6/3010

k.+ı 1/0131, 1/2594, 1/2796, 1/2858, 1/3343, 1/3376, 2/0567, 3/3034, 3/3129, 3/3153, 3/4231, 3/4258, 3/4731, 3/4735, 6/0511

k.+ı-bile 1/2402, 3/3811, 3/4227, 3/4469, 5/2288

k.+ım 1/3344, 3/3319, 5/1782

k.+ım-na 3/3327

k.+ımnı 3/4266

k.+ın 1/2843, 1/3351, 3/3102, 3/3782, 3/4275

k.+ınga 1/2584, 3/2760, 3/3024, 3/3041, 3/3143, 3/3180, 3/3303, 3/3485, 3/3835, 3/3853, 3/4363

k.+ını 3/4015, 3/4170

k.+lar 3/3431, 3/3440, 6/1902, 6/1906, 6/1971, 6/2030, 6/2017, 6/2018, 6/2023

k.+lar-daa 6/1007

k.+larga 1/1950

k.+ları 3/3059, 3/3074, 3/3126, 3/3139, 3/3782

k.+larmı 3/1949

k.+nı 4/0585, 4/1291, 4/1360, 4/4809, 4/4875

k.+nı 1/2661, 3/0072, 3/0264, 3/3763, 3/4439, 4/0636, 4/0646, 4/0648, 4/4870, 6/1899

[=135]

kadaylı *sf.* Kadını, eşi olan; eşli.

k. 3/0010

[=1]

kadı *zf.* Birlikte, beraber.

k. 1/1156, 1/1520, 1/2402, 1/2771, 1/2778, 1/2891, 1/2892, 1/2923, 1/2935, 1/2946, 3/1349, 3/1362, 3/2551, 3/2646, 3/3591, 4/0846, 4/0892, 4/2790, 4/4503, 4/5189, 4/5245, 5/0306, 5/0848, 5/0870, 5/2703, 5/2707, 6/0172, 6/0648, 6/0668, 6/0879, 6/0973, 6/1098, 6/1233, 6/1265, 6/1460, 6/1866, 6/1967, 6/1969, 6/1970, 6/2846, 6/3039

[=41]

kadı- Katılaşmak, sertleşmek.

k.-p kal- 4/3512

[=1]

kadı 1. *sf.* Katı, sert.

k. 1/2856, 2/0776, 3/0774, 3/0850, 3/1261, 3/3948, 3/3953, 4/0730, 4/1219, 4/3131, 4/3227, 4/4585, 4/4814, 5/2591, 5/0829, 5/1575, 5/1723, 6/0279, 6/1747, 6/3586, 6/3749

2. *is.* Katı, sert.

k. 1/0356, 2/1242

k.+ı-daa+(kadı) 2/0316

3. *sf.* Sert, acımasız.

k. 3/0836, 3/0843, 3/1678, 3/1687, 3/4604, 5/0725, 5/0842

4. *sf.* Zor, güç.

k. 3/3891

k.-la 4/0683

5. *zf.* Sert, güçlü bir şekilde.

k. kadıg 4/0123

6. sf. Şiddetli, güçlü, hızlı.

k. 4/3231, 4/3233, 4/3234,
4/3412, 4/3408, 4/3434

*

kadıg kara ça Büyük ve sıkı yay.

k. 1/0206, 1/0208, 1/1812,
1/2015, 1/2875, 1/3136, 1/3903, 1/3923,
1/3960, 2/0391, 2/1215, 2/0403, 2/1391,
3/0018, 3/0285, 3/0320, 3/1036, 3/1450,
3/1787, 3/3855, 4/0728, 4/0736, 4/1174,
4/5193, 5/2154, 6/0033, 6/0107, 6/0509,
6/0556, 6/1454, 6/1637, 6/1679

kadıg idik/kara saar kadıg idik
→ **idik**

k. 3/1039, 3/1453, 3/1789,
4/0281, 4/0645, 4/5197, 4/5287

[=79]

kadıg-berge sf. Sert, acımasız, gaddar.

k. 3/1308, 3/1316

k.-le 3/4010

[=3]

kadıg-doşkun sf. Sert, acımasız, gaddar.

k. 3/4003, 6/3264, 6/3331,
6/3404, 6/3481

[=5]

kadura- Güçleşmek, zorlaşmak

k.-gan+(1)+(kaduraan) 5/1621

[=1]

kadık is. Lapa, bulamaç.

k. 3/2871

[=1]

kadın is. Kadın, hanın eşi, hatun.

k. 1/0779, 2/0687, 2/1472,
2/1481, 3/2312, 3/2420, 3/2433, 3/2458,
3/2520, 3/2554, 3/2782, 3/4631, 3/4635,
3/4636, 4/0456, 4/0569, 4/0589, 4/0835,
4/0874, 4/0896, 4/1300, 4/1387, 4/2232,
4/2235, 4/2384, 5/0283, 5/0286, 5/0298,
5/0314, 5/0793, 5/0938, 5/0964, 5/0987,
5/0999, 5/1029, 5/1036, 5/1062, 5/1082,
5/1659, 5/1667, 5/2070, 5/2099, 5/2249,
5/2479, 5/2504, 5/2713, 6/0151, 6/0399,

6/0408, 6/0662, 6/0685, 6/0692, 6/3046,
6/3071

k.-bile 4/0106

k.-daa 3/1686, 4/2600

k.+dan 2/0670, 2/0686

k.+ga 3/2610, 3/4671, 3/4977

k.+ı 1/2438, 1/3481, 2/0606,
2/0632, 2/0639, 2/0649, 2/1117, 2/1298,
4/4909, 4/4922, 5/0011, 5/2494, 6/0391,
6/0511, 6/2809, 6/2849

k.+ım-bile 4/5189

k.+ımdan 1/0098

k.+ında 1/0033

k.+ımdan 1/0030, 1/0129

k.+ınga 1/0113, 1/2433

k.+ınıg 5/1649

k.+nar 5/0840

k.+nı 3/4634, 4/0230

k.+nıg 3/2653, 4/0893, 5/0256

2. Özel isimlerle birlikte bir unvan
niteliğinde kullanılır.

k. 4/0214, 4/1029, 4/1382,
4/2636, 5/0353, 5/0835, 5/0921, 5/0933,
5/0949, 5/0961, 5/0980, 5/0992, 5/1019,
5/1085, 5/1126, 5/1137, 5/1145, 5/1155,
5/1645, 5/1651, 5/1697, 5/1734, 5/1742,
5/1766, 5/2566, 5/2574, 5/2637, 5/2651,
5/2669, 6/3289, 6/3433, 6/3517, 6/3358

k.-bile 4/0393

k.-daa 4/1283

k.+ım 5/0570, 5/0606, 5/1561,
5/2078

k.+ın 5/0433, 5/0762, 5/0799,
5/2275, 6/0150, 6/3769

k.+ımdan 5/2559

k.+ınga 1/0108

k.+nı 5/0626, 5/1132, 5/1201,
5/2702, 5/2706, 5/2710

k.+nıg 4/0219, 4/0292, 5/0834,
5/0836, 5/0862, 5/0876, 5/0928, 5/1060,
5/1093, 5/1108, 5/1324, 5/1711, 5/2461,
5/2672

[=159]

kadının sf. Kadınlı; kadını, eşi olan.

k. 1/0027, 2/0373, 5/0010, 6/0086

k.-daa 4/0006

[=5]

kadır sf. 1. Dik, sarp, yalçın.

k. 1/2140, 1/2178, 2/0010, 3/0247, 3/0326, 4/1390, 4/2163, 4/4362

2. Büyük, şişkin (alın).

k. 1/1417, 1/1454

3. Çok, çok fazla, çok sayıda.

k. 5/0684, 5/0717, 5/0719, 5/0786, 5/0788

[=15]

kadır- 1. Kurutmak, sertleştirmek.

k.-a 4/4571

k.-ar+(2) 3/2274

k.-gan+(2) 6/0037, 6/0050, 6/0052, 6/0109, 6/0111

k.-ıp 1/0848, 1/0851, 1/0855, 6/0035

k.-ıp tur- 1/0213, 2/1388

2. Kurutmak.

k.-ıp 3/2811

k.-ıp al- 3/2813

3. Atı dinlendirmek, soğutmak; güçlü kılmak.

k.-ar-dır 1/0693

k.-baan+(2) 1/1932

k.-gaş 1/0822

k.-ıp 2/0694, 2/1136

k.-ıp al- 1/1939

k.-ıp kel- 1/0828

[=22]

kag- I. 1. Bırakmak; bir şeyden, yerden kimseden ayrılmak, uzaklaşmak.

k.-ar+(1)+(kaar) 4/2589, 4/2695, 4/2741, 4/3059, 4/3066, 5/0620

k.-ar-dır+(kaar) 4/2742, 4/3060

k.-gan+(2) 3/3530

k.-gaş 3/2171, 3/5030

k.-ıp 4/4813

k.-ıp-daa+(kaap) kör- 4/2590

k.-ıp+(kaap) bol- 4/3228

k.-ıpkaş+(kaapkaş) 5/1884, 6/3126

2. Bırakmak, koymak, yerleştirmek.

k.-ar+(2)+(kaar) 3/1069, 4/3266

k.-dım 6/1134

k.-gan+(1) 1/1417

k.-gan+(2) 1/1454

k.-gan+(2)+(kaan) 6/0679

k.-gaş 3/4193, 3/4338, 6/2327, 6/2484, 6/2510, 6/2622

k.-gaş+(kaaş) 2/0417, 2/0419, 6/1745

k.-gaştın 4/3394

k.-ıp+(kaap) 1/2046, 5/0339

k.-ıp+(kaap) al- 1/0240, 1/0283, 1/0331, 1/0396, 1/2651, 3/0595, 4/0612, 4/2328, 5/0598

k.-ıp+(kaap) kör- 3/2391, 3/4109, 3/4933, 6/2183, 6/2326, 6/2483, 6/2621, 6/2711

k.-ıpkaş+(kaapkaş) 6/2355, 6/3168

k.-ıptarga+(kaaptarga) 1/0344, 6/2984

k.-ıptayn+(kaaptayn) 3/2009

k.-ıp+(kaap) tur 1/0394

kaay 4/2802, 4/3262

3. Salmak, bırakmak, serbest bırakmak.

k.-ar+(2)+(kaar) 3/0986, 3/1474, 3/1739, 3/4361

k.-ıp+(kaap) 1/0167, 3/2717

k.-ıp+(kaap) al- 4/3889

k.-ıp-tır+(kaaptır) 3/1816

k.-ıptarga+(kaaptarga) 3/2732

4. Yerini değiştirmek, bir yerden alıp başka bir yere koymak; atmak, fırlatmak.

k.-bışaan 1/2100
k.-ıp+(kaap) 1/2092
k.-ıp+(kaap) çoru- 1/2111, 1/2118
 5. (*yardımcı fiil*) -(I)p zarf-fiil eki almış fiillerle birlikte kullanılarak bitme ve tezlik ifade eden birleşik fiiller yapar.
k. 3/2232, 3/3448, 3/4145, 4/0452, 4/2802, 5/2167
k.-ıgar 6/2066
k.-ıptır+(kaaptır) 3/4744
k.-ıpkaş+(kaapkaş) 3/0532
k.-ar+(1)+(kaar) 1/1263, 2/0217, 2/0221, 2/0358, 2/0483, 3/0482, 3/1206, 3/1588, 3/2225, 3/2549, 3/3056, 3/3453, 3/4618, 4/3095, 4/3235, 4/3239, 4/3337, 5/0946, 6/1015, 6/1017
k.-ar+(2)+(kaar) 1/1690, 1/2922, 3/4338, 4/0747, 6/3457
k.-ar-daa+(kaar) 1/1885
k.-ar-dır+(kaar) 3/0117
k.-arga+(kaarga) 1/2991, 1/2993, 1/2995, 1/3887, 3/3073, 3/4312, 4/2141, 6/1486, 6/3554
k.-arımga+(kaarımga) 2/0353
k.-arımga+(kaarımga) 2/1000, 4/1310
k.-ayn+(kaayn) 1/3518, 2/0214, 3/0656, 3/0658, 4/0786, 6/1238, 6/2243, 6/2244, 6/2386, 6/2387, 6/2551, 6/2552, 6/2670, 6/2671
k.-baan+(1) 5/1222
k.-bas+(1) 3/0334, 5/2068, 5/2080
k.-bas-daa 1/1886
k.-dı 1/1282, 3/4255, 4/2166, 6/2873, 6/2882
k.-dı-la 4/2874

k.-dım 3/0668, 3/3428, 3/4160, 3/4235, 3/4239, 4/2851, 4/2880, 4/2932, 4/2953, 4/3030, 6/2875
k.-dın 5/0512, 5/0573, 5/0575, 5/0629, 5/0631
k.-dıs 3/3103
k.-gan+(1) 2/0204, 2/0648, 3/1778, 3/2236, 3/2341, 3/2721, 3/2845, 3/2979, 3/3133, 3/3280, 3/3295, 3/3423, 3/4068, 4/1790, 4/5294
k.-gan+(1)+(kaan) 1/0381, 1/0393, 1/0430, 1/0803, 1/0967, 1/1277, 1/1284, 1/1286, 1/1368, 1/1444, 1/1615, 1/2008, 1/2486, 1/2493, 1/2520, 1/2538, 1/2653, 1/2794, 1/2804, 1/2808, 1/2893, 1/2949, 1/2973, 1/3007, 1/3415, 1/3416, 1/3428, 1/3521, 1/3678, 1/3838, 3/0124, 3/2451, 3/2762, 4/1719, 4/2197, 4/2207, 4/2528, 4/2537, 4/2879, 4/4767, 5/0324, 5/0491, 6/1527, 5/1714, 6/1151, 6/1732, 6/1738, 6/1897, 6/2150, 6/2179, 6/2447, 6/2475, 6/2945, 6/3308
k.-gan+(2) 3/0530, 3/1110, 3/2993, 3/3183, 3/4266, 4/2952, 4/4402
k.-gan+(2)+(kaan) 1/0554, 1/1213, 1/2800, 1/2822, 1/2916, 1/3477, 1/3833, 2/1285, 3/4736, 4/0092, 4/0985, 4/0990, 4/2431, 4/2530, 4/2694, 4/3193, 5/0549, 5/1308, 5/1365, 6/1162, 6/1337, 6/1384, 6/1428, 6/1820, 6/3615
k.-gan-na 4/5051
k.-ganda+(kaanda) 4/0295
k.-gan-dır 3/1725, 3/3694, 3/4286, 3/4458
k.-gandır+(kaandır) 1/1595, 1/1698, 3/2906, 6/2632
k.-ganı+(kaanı) 1/1209, 1/1217
k.-gannar+(1)+(kaannar) 5/1899, 6/1867, 6/1909
k.-gar 3/3558
k.-gaş 1/0440, 2/1098, 2/1145, 3/0466, 3/0776, 3/0809, 3/0911, 3/1264, 3/1348, 3/1521, 3/1652, 3/1791, 3/2017,

3/2018, 3/2026, 3/2097, 3/2322, 3/2753,
3/2921, 3/2928, 3/2929, 3/3027, 3/3237,
3/3309, 3/3427, 3/3521, 3/3695, 3/3703,
3/3955, 3/4085, 3/4147, 3/4200, 4/5280,
6/0224, 6/0675, 6/3117

k.-gaş+(kaaş) 1/0127, 1/0474,
1/0715, 1/0938, 1/0962, 1/1526, 1/1609,
1/1618, 1/2390, 1/2699, 1/2752, 1/2789,
1/2801, 1/3511, 1/3706, 1/3862, 1/3869,
2/0401, 2/1290, 2/1526, 2/1582, 2/1597,
3/0354, 3/0402, 3/0636, 3/0667, 3/0679,
3/1119, 3/1569, 3/1705, 3/4625, 3/4823,
3/5004, 4/1547, 4/3392, 4/5324, 5/0711,
5/1114, 5/2298, 5/2602, 6/0654, 6/1550,
6/1566, 6/1580, 6/1621, 6/1665, 6/1706,
6/1878, 6/2210, 6/3124, 6/3234

k.-gaştı 4/0121

k.-gaştı+(kaaştı) 1/0479,
4/2870, 4/3084, 4/4058, 4/4709, 4/4925,
4/5395

k.-gay+(kaay) 6/0465

k.-gı deg 1/1687, 4/2462, 5/1416,
5/1778, 5/2337, 5/2430, 6/3314, 6/3389,
6/3464

k.-ıñar+(kaanar) 1/3884

k.-ıp+(kaap) 1/0210, 1/2160,
1/2162, 1/3233, 1/3236, 3/0093, 3/0094,
3/0227, 3/0518, 3/1930, 3/2469, 3/2533,
3/2534, 3/2805, 3/3916, 4/0937, 4/3208,
5/0693, 5/1031, 5/1375, 5/1741, 5/2434,
6/1267

k.-ıptkaştı+(kaavıtkaştı)
4/0209

k.-ıpkın+(kaapkın) 1/1115,
1/1988, 1/1995, 1/1998, 1/2036, 1/2628,
1/2629, 3/3031, 3/3033, 4/4115, 6/0684,
6/1883, 6/2911

k.-ıpkın-dır+(kaapkindır)
1/1275, 6/0847

k.-ıpkını+(kaapkını) 6/1990

k.-ıpkının+(kaapkının) 2/1606

k.-ıpkış+(kaapkaş) 1/0261,
1/1985, 1/2048, 1/2652, 3/0570, 3/2708,

3/3692, 3/4331, 5/2634, 6/0502, 6/1249,
6/1877, 6/2041, 6/3075, 6/3078, 6/3751

k.-ıpkıştı+(kaapkaştı) 4/2161

k.-ıptaın+(kaaptaın) 1/3466

k.-ıptap+(kaaptap) 2/1281

k.-ıptar+(kaaptar) 1/0605,
3/0213, 3/0347, 6/1259, 6/1277, 6/2954

k.-ıptarga+(kaaptarga) 1/3375,
1/3452, 3/0322, 4/1096, 4/3477, 4/4388,
4/5083, 6/3494

k.-ıptarıyna+(kaaptarıyna)
1/3445

k.-ıptayn+(kaaptayn) 4/1089,
4/2969, 6/2156

k.-ıptazın+(kaaptazın) 6/1938,
6/2062

k.-ıptı+(kaaptı) 1/2555, 1/2988,
3/3574, 3/3577, 6/1381

k.-ıptım+(kaaptım) 1/1536

k.-ıptı+(kaaptı) 6/0902,
6/1255, 6/2890

k.-ıptıp+(kaaptıp) 1/0262

k.-ıptıp-tır+(kaaptıptır) 1/2677,
6/3079, 6/3128

k.-ıp-tır+(kaaptır) 1/0126,
1/1269, 1/1477, 1/1801, 1/2121, 1/2389,
1/3205, 1/3399, 1/3503, 1/3597, 1/3701,
1/3963, 2/0235, 2/0396, 2/0574, 2/1039,
2/1044, 2/1614, 3/0161, 3/0545, 3/0554,
3/0564, 3/0724, 3/1021, 3/1213, 3/1362,
3/1434, 3/1591, 3/1624, 3/1644, 3/1926,
3/1980, 3/2016, 3/2019, 3/2039, 3/2049,
3/2156, 3/2215, 3/2395, 3/2463, 3/2598,
3/2605, 3/2842, 3/2877, 3/2885, 3/3101,
3/3365, 3/3516, 3/3523, 3/3562, 3/3591,
3/3664, 3/3778, 3/3824, 3/4023, 3/4027,
3/4198, 3/4203, 3/4439, 3/4504, 3/4576,
3/4691, 3/4844, 3/4994, 3/4997, 3/5006,
3/5053, 4/3345, 4/4928, 5/0640, 6/0381,
6/1121, 6/1260, 6/1273, 6/1880, 6/1922,
6/1987, 6/2357, 6/2513, 6/2844, 6/2863,
6/2969, 6/3063, 6/3104, 6/3315, 6/3382,
6/3390, 6/3465

k.-ıp-tırlar+(kaaptırlar) 1/3108,
3/0270, 3/0403, 3/1946, 3/1970, 3/2736,
4/3282, 5/1802, 5/2021, 5/2129, 5/2246,
6/2751, 6/3700

k.-ıvıtkaştıñ+(kaavıtkaştıñ)
4/4423, 4/5361

k.-zımza 5/1427

k.-zıvıssa 5/1889

kaayt 1/1670, 1/1675, 1/1679

[=599 (yardımcı fiil=527)]

kagdın- Bırakılmak, terk edilmek.

k.-mas+(2) 5/1758

[=1]

kaggıla- Birlikte kullanıldığı eylemin
tekrarlandığını bildiren bir
yardımcı fiil olarak kullanılır..

k.-p 3/0770, 3/0773, 3/2412,
3/3947, 3/3952

k.-p+(kagılap) 3/1257, 3/1260

[=7]

kagıs- Göndermek, yollamak.

k.-ıvıssa+(kagzıvıssa) 5/2176

k.-kan-daa 5/1930

[=2]

kagjır-kara *sf.* Vahşi, azgın, coşkun
(buğra).

k. buura 2/0731, 2/0745, 2/0760,
2/0821, 2/0827

[=5]

kajaa *is.* Ağıl, ahır, çit.

k. 3/0206, 3/0217, 4/4706,
4/4707, 4/4710

k.+nıñ 3/0220

k.+zın 3/4192

k.+zından 3/0203

k.+zınga 3/0205

k.+zınıñ 6/0273

[=10]

kajaga *zf.* Ne zaman, ne kadar sürede, ne
zamana kadar.

**çejege, kajaga çedir/ta kajaga,
çejege (çedir)/ ta kajaga ta çejege
(çedir) → çejege**

k. 2/0039, 2/0116, 3/0596,
3/2342, 3/4998

[=5]

kajan *zf.* Ne zaman?

k. 3/1505, 3/4146, 5/2251

k.-na 3/0288

[=4]

kajan-daa *zf.* Hiçbir zaman, asla.

k. 3/3221

[=1]

kajan-çejen *zf.* Ne zaman, ne kadar, ne
kadar sürede.

k. 3/0135, 3/0142, 3/0157,
3/3136, 3/3830

[=5]

kajanga *zf.* Ne zaman, ne kadar sürede,
ne zamana kadar.

**ta çejege, kajanga (çedir)/ta
çejege ta kajanga/ta kajanga ta
çejege → çejege**

k. 1/0029, 1/0214, 1/0946,
1/1168, 1/2494, 1/2617, 1/3360, 2/0734,
3/0077, 3/2890, 3/3130, 5/1185, 5/1701,
5/2247, 5/2698,

**çejege kajanga/ta çejege ta
kajanga (çedir) → çejege**

k. 2/0526, 5/1905, 5/2254,
6/2121, 6/2270, 6/2418, 6/2699

[=22]

kajar *sf.* Zeki, akıllı, deneyimli.

k. 3/3181

[=1]

kajarar- Ağarmak, beyazlaşmak.

k.-a ber- 6/0126, 6/0178

[=2]

kajık *is.* Aşık, aşık kemiği.

k. 1/2649, 2/1135, 3/2060,
3/2846, 4/3766, 4/3775, 4/3814, 4/4846,
5/0361, 5/0417, 5/0884, 5/0889, 5/2606,
6/1747

k.+ka 6/0279
[=15]
kajıkkılaştır *zf.* Aşık kemiği gibi.
k. 4/4626
[=1]
kajıkta- Aşık kemiği gibi atmak.
k.-ar+(1) 4/2080, 4/2081
k.-p 4/3629, 5/2034
k.-p kag- 6/2156
k.-ptar 1/2265, 1/2296, 1/3277, 4/3714, 4/3737, 4/3804, 4/3876, 6/2302, 6/2451
[=14]
kajıktalıp *zf.* Hızlı, hızlı bir şekilde; atılan aşık kemiği gibi hızlı.
k. 1/2030
[=1]
kajır *sf.* Korkunç, dehşet verici, acımasız.
k. 2/0636, 3/2224, 3/3225, 5/0177, 5/0231, 5/0263 5/0388
kajır kara hojuula → hojuula
k. 1/0419, 1/0420, 1/3902, 1/3943
kajır kara harbula → harbula
k. 1/2877
kajır kara kazıdak → kazıdak
k. 1/1814
[=13]
kajır- Avcılık yapmak, avlamak.
k.-ıp 5/0027
[=1]
kajıradır *zf.* Hışırtyla, çitirtıyla.
k. 2/0618
[=1]
kakkıla- Vurmak, çarpmak; tekrar tekrar vurmak.
k.-p 3/0312, 3/2962
hakkıladır 1/3310, 5/1190
[=4]
kakkılaş- Çarpışmak.

k.-ıp+(kakkılajıp) 1/3782
k.-kan+(2) 1/2233, 1/3252, 1/3767, 5/0101
k.-kanı 2/0981
k.-kanı-daa (hakkılaş-) 3/4924
[=7]
kakkılaştır- Çarpıştırmak.
k.-gan+(2) 4/3685
[=1]
kakkır- Balgam çıkarmak, tükürmek.
k.-ıp 4/4814
k.-ıpkaş 6/3586
k.-ıp 1/2856, 4/4585
[=4]
kakkırgıla- Balgam çıkarmak, tükürüp durmak.
k.-p 3/0774, 3/1261, 3/3948, 3/3953
[=4]
kakpak *sf.* Sarkık, sarkmış.
k. 2/0058, 2/0065, 2/0102, 2/0105, 2/0173, 2/0191, 2/0206, 2/0468, 2/0614, 2/0662, 3/0058, 3/1951, 6/0043, 6/0114
[=14]
kaksı- Kokuşmak, bozulmak.
k.-pkaş 6/1892
k.-ptar 6/1888
k.-ptarga 6/1893
[=3]
kakta- Vurmak, silkelemek.
k.-p 3/4222, 3/4942
k.-p berip olur- 2/1016
[=3]
kaktagıla- Vurmak.
k.-p or- 1/2317
[=1]
kaktan- silgin- Sallanmak, sarsılmak.
k.-ip tur- 3/2080

[=1]
kaktın- Çarpmak.
k.-gaş 3/0543
 [=1]
kaktır- Çadır diktirmek, kurdurmak.
k.-ıp-daa tur- 4/4176
 [=1]
kal- 1. Kalmak.
k.-dı 5/0165
k.-gan+(1) 1/1481, 1/2013
k.-gan+(2) 1/3608, 1/3631, 1/3653, 5/0113, 5/0115, 5/0164
k.-gaş 1/0442
k.-ır+(1) 6/0546
 2. (*yardımcı fiil*) -(I)p zarf-fiil eki almış fiillerle birlikte kullanılarak bitme ve tezlilik ifade eden birleşik fiiller yapar.
k.-dı 1/3987, 4/0669, 5/1346
k.-gan+(1) 1/1426, 1/1529, 1/2115, 1/2644, 1/2646, 1/2763, 1/3339, 1/3006, 1/3350, 1/3578, 2/0290, 3/1165, 3/2934, 3/3098, 3/3111, 4/2170, 4/2540, 4/2863, 4/2941, 4/3022, 4/3417, 4/3512, 4/3993, 4/4281, 4/5354, 4/5355, 5/1228, 5/1421, 5/1703, 5/2170, 6/2907, 6/3112, 6/3136, 6/3165, 6/3379, 6/3455, 6/3539
k.-gan+(2) 1/2692, 4/2540, 5/1181, 6/0395
k.-gan-daa 5/2684
k.-gan-dır 1/1299, 1/3036, 3/2967
k.-ganı 4/0860, 4/0862, 6/0990
k.-gan-na 4/2548
k.-ıp-tır 1/0945
k.-ır+(1) 1/2710
k.-ır+(2) 3/0744
k.-za 4/3415
 *
hönnü kal- → **höñnü**
k.-gan+(1) 5/2645
kurug kal- → **kurug**

k.-dım 4/0581
k.-gan-dır 4/0469
 [=69 (yardımcı fiil=55)]
kalbak sf. Düz, geniş, yassı.
k. 1/0171, 1/0175, 3/0033, 3/0039, 3/0108, 3/0277, 3/0279, 3/0465, 3/0676, 3/1604, 3/3850, 3/4522, 3/4667, 4/1501, 6/0002, 6/0729, 6/0981
 [=17]
kalbak-çarın is. Kürek kemiği.
k.+ın 5/0484
 [=1]
kalbağna- Sallanmak, ırgalanmak.
k.-gan+(2)+(kalbağnaan) 2/0091
 [=1]
kalbaş zf. Yassı, yatay.
kalbaş bar- Düşmek, yıkılmak, kapaklanmak.
k. 5/0408
kalbaş kıldır Eğilmek.
k. 1/1071
 [=2]
kalçaa sf. Coşkun, taşkın, azgın (deniz).
k. 1/1260, 1/1266, 1/2980, 2/1047, 2/1058, 3/2200, 3/2232, 3/2617, 3/2644, 5/0850, 5/0871, 5/1902, 5/1908, 5/1910, 5/1961, 6/0007, 6/1652, 6/1663, 6/2570
kalçaa taakpı Sert tütün.
k. 4/2466, 4/3894
 [=21]
kalçaaraan sf. Serseri, taşkın.
k. 6/1255
 [=1]
kalçaaraan-ulaaraan sf. Sert, acımasız, gaddar.
k. 4/2357
 [=1]
kalçan sf. Sakar, lekeli, benekli.

k. 1/0636, 1/2167, 1/2202, 1/2462, 1/2609, 2/0770, 2/0818, 2/0822, 2/0829

[=9]

kaldar *sf.* Üzerinde kızıl-sarı renkler olan koyu, siyah renkli.

k. 1/0196, 4/2055, 4/2092, 4/2333, 4/2348, 4/2413, 5/0911, 5/0919, 5/0965

[=9]

kambı *is.* Kambı (Budist manastırlarda en yüksek dinsel rütbe).

k.+zını 4/2728

[=1]

kamgala- Tutmak, kapatmak, sarmak.

k.-ar+(2) 4/5321

[=1]

kamgala- karakta- Korumak gözetmek.

k.-p 5/2735

[=1]

kam-hayıra: kam-hayıra çok Özensizce, dikkatsizce.

k. 4/0607

[=1]

kamna- 1. Özenmek, itinaıyla yapmak.

k.-p 6/0032

k.-p tur-p 6/0106

2. Korumak, esirgemek.

k.-gan+(2)+(kamnaan) 4/0544

k.-p 3/3765

[=4]

kança- Ne yapmak, nasıl yapmak, nasıl olmak.

k.-ar+(1) 1/0372, 1/0818, 1/3899, 3/0448, 3/1315, 3/1359, 3/1894, 3/1975, 3/4233, 4/0574, 4/1253, 4/2877, 5/1012, 5/1014, 6/0456, 6/0458, 6/0461, 6/0464, 6/0466, 6/0477, 6/0479, 6/2078, 6/2217, 6/2523, 6/2767, 6/2770, 6/2771, 6/2776, 6/2786, 6/2788, 6/2789, 6/2823, 6/2883, 6/3047, 6/3051

k.-arga 1/1105

k.-arıl 1/0033, 3/1687, 5/2082, 5/2087

k.-arım-daa 6/2777

k.-arın 3/1762

k.-arınar 1/2521

k.-arınğa 3/3200

k.-ayn 5/0874, 5/0879

k.-p 1/2528

k.-p tur- 1/3507, 4/0717, 4/0809

*

kançap bar- → bar-

k. 1/1124, 1/1126, 1/1127, 1/1128, 1/2817, 1/3344, 1/3405, 2/0463, 2/1341, 3/3293, 4/0813, 4/3743, 4/5004, 5/1245, 5/1674, 6/1591

[=65]

kançaar *zf.* Nasıl?

k. 1/1690, 1/3005, 3/0695, 3/2422, 3/4527, 4/3040, 5/0920,

k.+ıl 1/3321,

[=8]

kançaar-çoor Ne yapmak, nasıl yapmak, nasıl olmak; nasıl?

k. 1/3865, 3/2475, 3/2525, 3/3411

[=4]

kançaar-daa *zf.* Nasıl, nasıl da.

k. 3/0651

[=1]

kançal- Ne yapmak, nasıl yapmak, nasıl olmak.

k.-dı 1/3964, 4/2872, 4/2947, 4/3028

k.-dın 1/2330, 1/2331

k.-za 6/1884

k.-zınza-daa 5/0696

[=8]

kançal- çoon- Ne olmak, ne yapmak.

k.-du 1/2107, 1/2215, 3/1142, 4/3090, 4/3912, 4/3924, 6/2838

k.-duar 4/2399, 4/2421

k.-dın (çoondun-kançaldın)
4/3484

[=10]

kançan- Ne yapmak, nasıl yapmak, ne olmak.

k.-gan+(1) 2/1517

k.-gan-daa 5/0699

[=2]

kançangaş *zf.* Birden, ansızın.

k.-la 2/0283, 6/0965

[=2]

kançap *zf.* Nasıl?

k. 1/0868, 1/0964, 1/0965, 1/1155, 1/1157, 1/1190, 1/1339, 1/1500, 1/1933, 1/2852, 1/2874, 1/3172, 2/1318, 2/1532, 3/0335, 3/0573, 3/0574, 3/1126, 3/1235, 3/1358, 3/1622, 3/1895, 3/1910, 3/1994, 3/3198, 3/3199, 3/3471, 3/3472, 3/3530, 3/4737, 4/2067, 4/2747, 4/3634, 4/3636, 4/4795, 5/0510, 5/0742, 5/0744, 5/0790, 5/1104, 5/1153, 5/1433, 5/1793, 5/2182, 5/2393, 6/0513, 6/0514, 6/1280, 6/1338, 6/1385, 6/1429, 6/3083

[=52]

kançap-çoop *zf.* Nasıl?

k. 1/1339, 3/0573, 3/2988, 3/2990

[=4]

kandığ 1. *zf.* Nasıl.

k. 1/0360, 1/0641, 1/0873, 1/1225, 1/2417, 2/0265, 2/0484, 2/0749, 2/0785, 2/0838, 2/1410, 2/1418, 3/1085, 3/4052, 3/4445, 4/1823, 4/2183, 4/2184, 4/2185, 5/0068, 5/0510, 5/0587, 5/0773, 6/1236, 6/3489, 6/2740, 6/3268, 6/3336, 6/3410

2. *zm.* Hangi.

k. 3/0687, 6/1067

k.+ıy+(kandıy) 3/3127, 3/3141

k.+ıydı+(kandıydı) 5/2485

k.+ıynı+(kandıynı) 6/0920, 6/1110, 6/1904, 6/1908, 6/2020

k.+ıynı+(kandıynı) 6/0837

k.+ızı+(kandızı) 5/0173

k.+ızın+(kandızın) 3/1235

k.+nı 6/2365, 6/2522, 6/2642

k.+nı-daa 3/4812

3. *sf.* Hangi, nasıl.

k. 1/0717, 1/1730, 1/1865, 3/0817, 3/0941, 3/1562, 3/2411, 3/1099, 3/1284, 3/1658, 3/1854, 3/4642, 3/4589, 3/4766, 3/4792, 3/4809, 4/0798, 4/0852, 5/0785

k.-la 4/2280

4. (*kandığıl* şeklinde) Olur mu, mümkün mü, nasıl olur.

k. 1/0228, 1/2431, 1/3335, 1/3533, 2/1464, 2/1471, 3/0455, 3/1681, 3/4785, 3/4787, 4/1331, 4/1347, 4/1513, 5/0486, 5/0818, 5/1427, 5/1543, 5/2117, 5/2119, 5/2176, 5/2238, 5/2278, 5/2281, 6/1233, 6/1514

*

kandığ aay/kandığ aaylıg → **aay, aaylıg**

k. 2/1169, 3/0293, 4/2463, 5/0964, 5/1009, 6/1770

kandığ-çüü-daa bolza Ne olursa olsun, her ne olursa.

k. 1/3744, 3/3146

[=99]

kandığ-bir *zm.* Herhangi bir.

k. 1/1569

[=1]

kandığ-daa 1. *zf.* Hiç.

k. 3/4949, 4/2346, 5/2510 h

2. *sf.* Bütün, hep, her.

k. 4/3223

[=4]

kañ I. 1. *is.* Çelik.

k.-bile 2/0906, 4/0268, 4/0404, 4/0482, 4/0595

k.+nı 1/0020, 1/0412, 1/0421

k.+ını 3/2274

2. *sf.* Çelik, çelikten yapılmış.

k. 2/0709, 3/1038, 3/2223, 4/1191, 4/1198, 4/1203, 4/1218, 4/1236, 4/1473, 4/2963, 4/3367, 4/3392, 4/3475, 4/3684, 4/3887, 5/0341, 5/2507, 6/0046, 6/0121, 6/1453, 6/1593, 6/1635, 6/1677, 6/2749

[=33]

kağ II.: kağ sürüg Çok sayıda mal, sürü.

k. 3/1297, 3/1305, 3/1673, 6/3255, 6/3262, 6/3320, 6/3324, 6/3327, 6/3397, 6/3471, 6/3475, 6/3478

[=12]

kağ-bolat sf. Çelik, çelikten yapılmış.

k. 4/0963, 4/3664, 4/3668, 4/4008, 4/4332, 4/5353, 6/3722

[=7]

kağ-demir sf. Çelik ve demir.

k. 1/3976

[=1]

kağ-kadık sf. Çelik gibi; sağlam, güçlü.

k. 1/2713

[=1]

kağgay: kağgay ezer Büyük eyer.

k. 5/0331

kağgay saadak Büyük sadak.

k. 5/0708

[=2]

kağgı is. Pelin, pelin otu.

k. 3/0053, 3/1606

[=2]

kağgıra- Gürlemek, gürüldemek.

k.-gan+(2)+(kağgıraan) 6/2665

[=1]

kağgıradı-koğgıradı zf. Gürültüyle.

k. 4/2569

[=1]

kağgırat- Gürletmek, gürüldetmek.

k.-ı+(kağgıradı) 5/2328, 5/2689

[=2]

kağgırt is. Çınlama, gürleme.

kağgırt de- Gürlemek.

k. 1/2026

kağgırt kıldır Gürleyerek, gürültüyle.

k. 4/0452, 4/0563, 4/2210, 5/0558

[=5]

kağgırtkayın- Çınlamak, gürültü yapmak.

k.-ıp+(kağgırtkaynıp) 4/2311

[=1]

kağgırtkayındır zf. Çatırdarak, gürültüyle.

k. 6/2558, 6/2603

[=2]

kağmıl is. Deve elması.

k. 5/1437, 5/2186, 6/0991, 6/1046, 6/2242, 6/2386, 6/2550, 6/2669

[=8]

kağsı: kağsı şiree is. Buda heykelleri konulan masa.

k. 5/1068

[=1]

kap zf. Tam, tamamen.

k. 3/4243

[=1]

kapsırlıg sf. Köşeli.

k. 2/0585

[=1]

kap-şak → hap-şak

kaptaazın is. Cilt, kapak; arasına kağıtlar konmak üzere kullanılan ağaç ya da başkaca sert materyal.

k. 4/2447

[=1]

kaptaazınna- Kapatmak, *kaptaazın* arasına koymak.

k.-p kag- 4/0209

[=1]

kaptaazınnıg sf. Kapaklı, ciltli, "kaptaazın"lı.

k. 4/0041, 4/0188, 4/0208

[=3]

kaptagay is. Dünya.

k.+dıva 3/4362

k.+ından 1/2265

k.+ındıva 1/2296, 1/3277

k.+nı 3/2384, 3/3517, 3/3529,
3/4107, 3/4475, 3/4930, 4/3015, 4/3031,
5/0094, 5/0175, 5/0558

k.+nıñ 2/0060, 2/0069, 4/3715,
4/3738, 4/3805, 4/3877

[=21]

kara 1. sf. Kara, siyah.

k. 1/0021, 1/0059, 1/0072,
1/0080, 1/0122, 1/0124, 1/0125, 1/0206,
1/0208, 1/0309, 1/0320, 1/0352, 1/0365,
1/0380, 1/0391, 1/0392, 1/0404, 1/0419,
1/0420, 1/0443, 1/0444, 1/0449, 1/0462,
1/0517, 1/1228, 1/1413, 1/1449, 1/1474,
1/1485, 1/1623, 1/1627, 1/1631, 1/1634,
1/1642, 1/1697, 1/1812, 1/1814, 1/2015,
1/2130, 1/2167, 1/2202, 1/2204, 1/2223,
1/2232, 1/2254, 1/2284, 1/2290, 1/2307,
1/2331, 1/2333, 1/2339, 1/2409, 1/2462,
1/2484, 1/2518, 1/2609, 1/2624, 1/2875,
1/2877, 1/2896, 1/3009, 1/3136, 1/3221,
1/3252, 1/3303, 1/3383, 1/3545, 1/3548,
1/3767, 1/3798, 1/3859, 1/3902, 1/3903,
1/3923, 1/3943, 1/3960, 1/3963, 2/0046,
2/0064, 2/0067, 2/0191, 2/0208, 2/0303,
2/0307, 2/0310, 2/0318, 2/0331, 2/0338,
2/0344, 2/0346, 2/0347, 2/0359, 2/0391,
2/0392, 2/0403, 2/0404, 2/0391, 2/0392,
2/0403, 2/0404, 2/0470, 2/0586, 2/0618,
2/0634, 2/0681, 2/0699, 2/0700, 2/0731,
2/0821, 2/0827, 2/0745, 2/0760, 2/0861,
2/0989, 2/0909, 2/0918, 2/0927, 2/0955,
2/0962, 2/0964, 2/0981, 2/0967, 2/1047,
2/1215, 2/1238, 2/1387, 2/1391, 2/1542,
2/1545, 3/0018, 3/0020, 3/0029, 3/0033,
3/0037, 3/0039, 3/0051, 3/0092, 3/0140,
3/0155, 3/0178, 3/0181, 3/0182, 3/0275,
3/0277, 3/0279, 3/0285, 3/0297, 3/0309,
3/0312, 3/0315, 3/0316, 3/0317, 3/0320,
3/0409, 3/0676, 3/0679, 3/0682, 3/0778,
3/0785, 3/0787, 3/0891, 3/0972, 3/1036,
3/1144, 3/1228, 3/1266, 3/1450, 3/1604,
3/1605, 3/1629, 3/1643, 3/1787, 3/1913,
3/1939, 3/2110, 3/2141, 3/2232, 3/2294,
3/2320, 3/2350, 3/2375, 3/2617, 3/2644,

3/2679, 3/2697, 3/2961, 3/3170, 3/3225,
3/3297, 3/3331, 3/3350, 3/3352, 3/3575,
3/3615, 3/3667, 3/3741, 3/3846, 3/3850,
3/3855, 3/3856, 3/3960, 3/4095, 3/4112,
3/4206, 3/4213, 3/4214, 3/4235, 3/4237,
3/4238, 3/4307, 3/4308, 3/4354, 3/4366,
3/4497, 3/4522, 3/4552, 3/4564, 3/4569,
3/4667, 3/4673, 3/4752, 3/4820, 3/4829,
3/4842, 3/4878, 3/4917, 3/4935, 4/0040,
4/0048, 4/0188, 4/0208, 4/0280, 4/0296,
4/0305, 4/0322, 4/0340, 4/0398, 4/0626,
4/0627, 4/0628, 4/0645, 4/0660, 4/0665,
4/0690, 4/0728, 4/0730, 4/0736, 4/0792,
4/0802, 4/0813, 4/0826, 4/0927, 4/0928,
4/0939, 4/1032, 4/1033, 4/1053, 4/1066,
4/1081, 4/1090, 4/1125, 4/1130, 4/1151,
4/1160, 4/1163, 4/1166, 4/1167, 4/1174,
4/1186, 4/1200, 4/1201, 4/1206, 4/1211,
4/1233, 4/1234, 4/1275, 4/1307, 4/1417,
4/1422, 4/1471, 4/1475, 4/1517, 4/1527,
4/1702, 4/1712, 4/1784, 4/1839, 4/1840,
4/1872, 4/1911, 4/1935, 4/1991, 4/1999,
4/2006, 4/2050, 4/2066, 4/2073, 4/2084,
4/2100, 4/2114, 4/2120, 4/2135, 4/2146,
4/2154, 4/2162, 4/2168, 4/2175, 4/2180,
4/2188, 4/2209, 4/2251, 4/2305, 4/2325,
4/2327, 4/2330, 4/2343, 4/2371, 4/2394,
4/2400, 4/2404, 4/2428, 4/2434, 4/2492,
4/2505, 4/2521, 4/2526, 4/2543, 4/2550,
4/2565, 4/2571, 4/2963, 4/2964, 4/2967,
4/2968, 4/2975, 4/2976, 4/2978, 4/2979,
4/2993, 4/2995, 4/2985, 4/2986, 4/2990,
4/2997, 4/3022, 4/3030, 4/3042, 4/3131,
4/3227, 4/3245, 4/3277, 4/3375, 4/3432,
4/3627, 4/3764, 4/3773, 4/3812, 4/3857,
4/3883, 4/3886, 4/3891, 4/3964, 4/4057,
4/4083, 4/4084, 4/4148, 4/4224, 4/4334,
4/4352, 4/4358, 4/4359, 4/4394, 4/3225,
4/3301, 4/3376, 4/3379, 4/3967, 4/3970,
4/4129, 4/4173, 4/4370, 4/4413, 4/4583,
4/4415, 4/4422, 4/4567, 4/4598, 4/4600,
4/4642, 4/4648, 4/4659, 4/4665, 4/4707,
4/4718, 4/4820, 4/4842, 4/4842, 4/4847,
4/4850, 4/4878, 4/4932, 4/4933, 4/4936,
4/4999, 4/5188, 4/5228, 4/5185, 4/5193,
4/5196, 4/5286, 4/5222, 4/5237, 4/5283,
4/5302, 4/5303, 4/5322, 5/0048, 5/0082,
5/0177, 5/0183, 5/0186, 5/0231, 5/0263,
5/0340, 5/0344, 5/0345, 5/0347, 5/0388,
5/0390, 5/0399, 5/0402, 5/0403, 5/0404,
5/0408, 5/0434, 5/0435, 5/0438, 5/0439,
5/0474, 5/0496, 5/0505, 5/0518, 5/0536,
5/0600, 5/0637, 5/0661, 5/0662, 5/0664,
5/0666, 5/0668, 5/0669, 5/0701, 5/0708,
5/0709, 5/0764, 5/0765, 5/0801, 5/0802,

5/0806, 5/0807, 5/0824, 5/1053, 5/1054, 5/1350, 5/1351, 5/1397, 5/1445, 5/1459, 5/1462, 5/1535, 5/1657, 5/1727, 5/1736, 5/1747, 5/1895, 5/1900, 5/1939, 5/1964, 5/1971, 5/2154, 5/2194, 5/2268, 5/2297, 5/2303, 5/2328, 5/2353, 5/2359, 5/2387, 5/2448, 5/2450, 5/2595, 5/2596, 5/2597, 5/2610, 5/2694, 5/2695, 6/0007, 6/0016, 6/0017, 6/0018, 6/0020, 6/0031, 6/0033, 6/0038, 6/0044, 6/0059, 6/0080, 6/0105, 6/0107, 6/0115, 6/0119, 6/0126, 6/0178, 6/0319, 6/0428, 6/0430, 6/0509, 6/0556, 6/0564, 6/0582, 6/0622, 6/0563, 6/0623, 6/0891, 6/0991, 6/1046, 6/1172, 6/1182, 6/1185, 6/1244, 6/1247, 6/1334, 6/1446, 6/1447, 6/1448, 6/1449, 6/1451, 6/1454, 6/1456, 6/1475, 6/1480, 6/1511, 6/1541, 6/1625, 6/1637, 6/1679, 6/1720, 6/1824, 6/1870, 6/1878, 6/1892, 6/1895, 6/1966, 6/1972, 6/2114, 6/2136, 6/2164, 6/2262, 6/2282, 6/2308, 6/2406, 6/2433, 6/2462, 6/2649, 6/2664, 6/2693, 6/2839, 6/2894, 6/2896, 6/2927, 6/3217, 6/3219, 6/3220, 6/3221, 6/3222, 6/3223, 6/3224, 6/3226, 6/3672

k. kara 4/2988, 4/3962, 6/0853, 6/0907

k.+zın 1/0069, 3/2809

k.+zından 1/0052

2. Sert, acımasız; güçlü, yiğit.

k. 2/1241, 3/2224, 3/4631, 4/1193, 4/4261, 5/0407

3. Güçlü, şiddetli.

k. 4/0975, 4/1093, 4/1575, 4/1577, 4/1779, 4/1782, 4/4263, 4/4537, 4/4541, 5/0647, 5/0653

4. Sıradan kişi, avam.

k. 1/0619, 4/1502

5. Sıradan, adi, basit.

k. 6/0646, 6/0659

6. Bütün, büsbütün, tamamıyla.

k. 4/4563, 5/0697, 5/0700, 6/1822, 6/2042

7. Kötü, fena.

k. 1/3694

*

kara deri tögül-/kara der damdıla- Çok gayret sarfetmek, kızışmak.

k. 5/0543, 6/2139, 6/2167, 6/2286, 6/2312, 6/2437, 6/2466

hopçu kara/hopçu kara sudur
→ **hopçu**

k. 1/0041, 1/0043, 1/0105, 1/0664, 1/0680, 1/0778, 1/3184, 1/3413, 2/0363, 2/0539, 2/0564, 3/0024, 3/0485, 3/3867

k.+m 3/3605

k.+zın 3/0602, 3/3163

k.+zınçe 3/3864, 3/3617, 3/4474

k.+zinga 3/4464

k.+zınığ 3/0433

[=637]

kara-araga is. Tahıl votkası.

k. 4/1789

[=1]

kara-büürek is. Böbrek.

k.+in+(k.-büüreen) 5/2452

[=1]

karaçal is. Sıradan kişi, avam.

k. 3/3244, 3/3277

[=2]

kara-çağıs sf. Tek, bir, yalnız.

k. 1/0011, 2/0998, 2/1502, 3/4619, 4/1195, 4/1376, 4/1818, 4/1906, 4/3016, 4/4244, 4/4894, 4/5273, 5/1214, 5/1228, 5/1229, 5/1232, 5/1343, 5/1409, 5/1993, 5/2528

[=20]

kara-dilgi is. Gümüş renkli tilki, boz tilki.

k. 2/1452

[=1]

kara-sug is. Dere, küçük akarsu.

k. 2/1061, 2/1066, 3/0248, 4/1874, 4/1876, 4/3724, 4/4412, 4/5259, 4/5429, 5/0534, 5/1047, 5/0703, 5/2264, 6/2540, 6/2589

[=15]

karak is. 1. Göz.

k. 1/1253, 3/0644, 3/0892, 3/1152, 3/3552, 3/4216, 3/4936, 4/0293, 5/0578, 5/1423, 5/1778, 5/2172, 5/2337, 5/2430, 6/2285

k.+ı+(karaa) 2/0799, 2/0809, 3/2079, 4/2688, 4/4502, 5/1482, 5/2481, 6/1576

k.+ı-bile+(karaa) 4/2430, 5/1254

k.+ı-la+(karaa) 3/1445, 4/2683

k.+ım+(karaam) 5/1785

k.+ımın+(karaamnı) 1/0366

k.+ın+(karaan) 1/1624, 1/1700, 2/0441, 2/1064, 3/0391, 3/1100, 3/1102, 3/1188, 3/1506, 3/1507, 3/2017, 3/2034, 3/2415, 3/2417, 3/4034, 3/4076, 3/4078, 3/4754, 4/2068, 4/2069, 4/4588, 5/2514

k.+ından+(karaandan) 1/1211, 3/0644, 3/0659, 3/0660, 3/2917, 3/2918

k.+ını+(karaanı) 1/0354, 4/5125, 5/0405, 6/0984, 6/0986

k.+ınga+(karaaŋga) 4/1392, 4/1396

k.+ka 2/0044

k.+ta 5/1950

k.+tarın 3/3560, 3/4921, 6/2034

k.+tarınçe 6/1914

2. Köşe, bölüm.

k.+ında+(karaanda) 1/0935, 4/2513, 5/1727

3. Delik, göz.

k.+ın+(karaan) 3/4821, 3/4824

*

karak çetpes Çok geniş, engin, ucu bucağı görülmez.

k. 1/1260, 1/1266, 1/1796, 1/1838, 1/2100, 1/2103, 1/2122, 1/2208, 1/2635, 1/3112, 1/3757, 3/0954, 3/1226, 3/1361, 3/1514, 3/1628, 3/4567, 3/4747, 4/4662, 4/4947, 5/0661, 6/1201, 6/1844, 6/3702

karaanı **ogu** **bolgan** Çok sevgili, biricik.

k.+ıŋarnı 5/1408

karaanı **şozu** **bolgan** Çok sevgili, biricik.

k.+ını 5/1231

karak **çiveş** **deer**
arazında/karak **dırbaş** **(dıraş)**
deer(ini) **arazında** Çok hızlı, çok hızlı bir şekilde.

k. 1/0738, 3/0704, 3/1078, 3/1482, 3/1718, 3/1825, 3/4841, 3/4882, 4/0510, 4/1221, 4/1933, 4/1914, 4/1919, 4/1937, 4/2441, 4/2446, 4/3683, 4/4808, 6/1033

karak çajı Gözyaşı.

k. 3/0659, 3/2917, 4/4411, 4/4501, 4/4772, 5/0098, 5/0578

karak ogu Göz bebeği.

k.+ını+(karaanı) 4/3904

diskek karaa Diz kapağı.

k.+dan 1/3556

karaa düvünde düşken Gözleri içine çökmek.

d. 6/2948

karak çırı- Rahatlamak, kendine gelmek.

k. 6/0677

karak odu kızıaŋnadı/
kızıaŋayndır Gözlerini kamaştırmak, alev aldirmek; Çok şiddetli, güçlü bir şekilde.

k. 1/2303, 3/4365

karaanda **ottug,** **havaanda**
köstüg Yiğit, cesur.

k. 1/1552, 1/1564

[=133]

karak-kulak is. Gözler ve kulaklar.

k. 4/4705

k.+ı+(kulaa) 4/0310

k.+ı-daa+(kulaa) 4/2547

k.+ın+(k.-kulaan) 1/3794

k.+ını+(k.-kulaanı) 1/3299

[=5]

karakta- Gözlemek, gözetlemek, bakmak, himaye etmek.

k. 6/2737
k.-al 6/2736
k.-p 3/3590, 5/0389
k.-p çoru- 3/3765
k.-p olur- 6/1445
k.-p tur 3/4306
 [=7]
karakta- kulakta- Bakmak, gözetmek, ilgilenmek.
k.-p 4/5175
 [=1]
karaktat- Baktırmak, emanet etmek.
k.-ır+(1)+(karaktadır) 3/4279
 [=1]
karaktığ sf. 1. Gözlü, gözü olan.
k. 1/0059, 1/0072, 1/0080, 3/0327, 3/4031, 4/1015, 4/3513, 4/4083, 4/4894, 4/4906, 4/4921, 5/0035, 5/0046, 5/0060, 5/0205, 5/0967, 5/1218, 5/1295, 5/1367, 6/0253, 6/0289, 6/1316, 6/1363, 6/1407
karaktarlıg 2/0711
k.-la 4/3510
k.+lar-bile 3/4524
k.+larnı 3/4525
2. Gözlü, bölümlü, bölmeli.
k. 1/0753, 1/0934, 1/2003, 1/2386, 1/3082, 3/4237
3. Yuvarlak, daire şeklinde.
k. 6/0019, 6/1450, 6/3224, 6/3226
 *
ottug-karaktığ Cesur, yiğit.
k. 3/4616, 4/1552, 4/2013, 4/4426, 4/4729, 6/1752
 [=44]
karalıg sf. Güvenilmez.
k. 5/0249, 5/0250, 5/0311, 5/0312
k.+ın+(karalun) 5/0510
 *
hanı karalıg → han

k. 4/5097, 4/5157
 [=7]
karayayın- Görünüp kaybolmak; çok hızlı hareket etmek.
k.-ıp+(karayaynıp) 1/1742, 1/1841
k.-ıp-la+(karayaynıp) 5/1737
k.-ıp+(karayaynıp) olur- 3/2060
 [=4]
karaydır- Kararmak.
k.-ıp 1/1798
 [=1]
karayı 1. is. Karanlık.
k. 1/1253, 1/1254, 2/0542,
k.+ga 4/3593
k.+nı 4/1461, 4/1463, 4/1529, 4/1714
k.+nıg 4/1721
k.+zında 5/0368
2. sf. Karanlık.
k. 1/0404, 1/1198, 1/1251, 1/0944, 1/1189, 4/1518, 4/1911, 4/3432, 4/3353, 4/4314, 6/0529
k.-la 4/0690, 4/1471, 4/1527, 4/1702, 4/1712, 4/1960, 4/3277, 4/4334
 [=29]
karayıla- Kararmak, karanlık olmak.
k.-p al- 4/1652
k.-p kel- 4/4352
k.-p or- 4/0311
k.-y ber- 6/0628
 [=4]
karayılat- Karartmak.
k.-ıpkın+(karayıladıpkan) 4/3468
 [=1]
karayna- Kararmak.
k.-gan+(2)+(karaynaan) 6/1181
 [=1]

karağnadı *zf.* Görünüp kaybolarak; çok hızlı, hızlı bir şekilde.

k. 3/2143

[=1]

karar- Kararmak.

k.-a 2/0036, 2/0288, 4/2045, 4/2048, 4/2061, 4/2123, 4/2149, 4/2152

k.-ıp 1/2280

k.-ıp kel- 4/3444

[=10]

kararış- Kararmak, görünmek.

k.-ıp+(kararjıp) kel- 1/2959, 1/2963

[=2]

karartı *zf.* Tümüyle, tamamıyla.

k. 4/1785, 4/5367

[=2]

karartır *zf.* Karartarak.

k. 2/1610, 6/2354, 6/2510

[=3]

karaş *is.* Kararma, ani görünüp kaybolma ifade eden yansıma söz.

k. 3/4362, 3/4842, 6/2571

[=3]

kara-şokar *sf.* Ala, alaca, alacalı.

k. 1/0247, 1/0335, 1/2012, 1/2797, 1/3353, 2/0059, 2/0068, 2/0075, 2/0076, 2/0176, 4/0253, 4/0521, 4/0858, 4/0914, 4/2316, 4/2519, 4/3745, 4/3811, 4/4920, 5/0146, 5/1907

[=21]

karbağna- Kollarını savurmak, vurur gibi yapmak.

k.-gan+(2)+(karbağnaan)
3/2249, 3/2254

[=2]

karbaş *is.* Kol ile yapılan ani ve hızlı hareketi ifade eden yansıma söz.

k. 2/0826

[=1]

karbaş-kurbaş *zf.* Acele, çabucak, hızlıca.

k. 6/1594, 6/1636, 6/1678

[=3]

kargaktaldır *zf.* Yanarak, kavrularak, yanarcasına.

k. 1/2855

[=1]

kargıraala- Şarkı, türkü söylemek; gırtlak şarkısı söylemek.

k.-p 5/2328

[=1]

kargıradır *zf.* Fokur fokur, fokurdayarak; kaynama sesi çıkarmak.

k. 2/1388

[=1]

kargıy → hargıy

kariş *sf.* Karış, karış büyüklüğünde.

k. 3/0992, 4/2002, 4/2071, 4/4895, 5/0341, 5/0351, 5/1398, 5/2407, 6/0121, 6/1453, 6/1593, 6/1635, 6/1677, 6/2748

k. kariş 6/0281, 6/0282

[=16]

karjı-doşkun *sf.* Gaddar, acımasız.

k. 5/0843

[=1]

kart *is.* Kabuk.

k.+ı 3/1172, 3/1174, 5/2677, 5/2680, 5/2681

k.+ı-bile 3/0121, 6/0115

[=7]

kartal- → karttal-

kartta- Soymak, yüzmek, ayırmak.

k.-ar+(2) 3/3431, 3/3440

[=2]

karttal- Soyulmak, ayrılmak, sıyrılmak.

k.-ıp 1/1528

k.-ıp (kartal-) tur- 1/1531

[=1]

kas *is.* Kaz.

k. 1/1283, 5/1907

k.+tar 1/2992

[=3]

kas- Kazmak.

k.-a+(kaza) 6/2353, 6/2508

k.-ıp+(kazıp) 1/2802, 6/0393,
6/2947

k.-kaş 5/0562, 5/1751, 6/0894,
6/2205

[=9]

kasta- Asmak, askıya almak.

k.-gaş+(kastaaş) 2/0930, 5/2371

k.-y 5/0339

[=3]

kastak → **kastık**

kastık *is.* 1. Yanak; yular.

k.+ından+(kastından) 5/1330,
5/2284, 5/2441

k.+ından+(kastaandan) 5/0222

2. Eşik.

k.+ınçe+(kastınçe) 5/1003

[=4]

kastıl- Kazılmak.

k.-bas+(2) 5/1900

[=1]

kastın- Kazmak.

k.-ıp 1/2810

[=1]

kastır- Kazdırmak.

k.-ıp 4/0661

[=1]

kaş 1. *zf.* Kaç, ne kadar?

k. 3/3474, 3/3476

k.+ıl+(kajıl) 3/3332, 3/3334

2. *sf.* Kaç, ne kadar?

k. 3/1832, 3/1867, 3/2647,
5/0029, 5/0106, 5/1758

3. *zf.* Biraz, çok değil.

k. 1/0131, 2/0595

4. *sf.* Birkaç, biraz.

k. 2/1140, 3/1091, 4/5017

k.-daa 2/0184

k.-la 4/3871

[=17]

kaş-kaş *sf.* Kaç, ne kadar?

k. 3/1496

[=1]

kaşka *sf.* Beyaz, ak.

k. 6/0127, 6/0179

[=2]

kaşpagay *is.* Çeviklik, atiklik.

k. 1/2029, 6/2157, 6/2303, 6/2452

k.+ı 3/4293, 5/1881, 6/2118,
6/2410, 6/2480, 6/2694

k.+ı-bile 1/1422, 1/1459, 1/1790,
1/1832, 1/1842, 1/2341, 4/3716, 4/3739,
4/3806, 4/3878, 5/0526, 5/1716, 6/2263,
6/2605

k.+ından 1/2266, 1/2297, 1/3278

[=27]

kaşpal *is.* Boğaz, dağ boğazı.

k. 2/0010, 2/0064, 2/0891

*

kara kaşpal ça Çok büyük yay.

k. 3/0972, 5/0404, 5/0638,
5/0638, 5/2597

kara kaşpal kazıdak Büyük
kılıç.

k. 5/0709

[=9]

kat I. *is.* Kat.

k. 1/0898, 1/1242, 2/0335,
2/1477, 3/0960, 3/0964, 3/1571, 3/3431,
3/3441, 4/0491, 4/0623, 4/0825, 4/1153,
4/1155, 4/2322, 4/2812, 4/2817, 4/2910,
4/2983, 4/3179, 4/3187, 4/3190, 4/3968,
4/3978, 5/0020, 5/0981, 5/1020, 5/1261,
5/1680, 6/0013, 6/0183, 6/0185, 6/0214,
6/0500, 6/0652, 6/2755, 6/2851, 6/2862,

6/2866, 6/3107, 6/3111, 6/3127, 6/3158,
6/3159, 6/3678

k.+ın+(kadın) 4/0621

k.+ından+(kadından) 4/4888

k.+ının+(kadının) 4/4883

[=48]

kat (~katı) II. is. Kaynata.

k.+ı, katı 1/2457, 1/2605, 3/4700,
3/4979, 5/2073, 5/2228, 6/1856, 6/1962,
6/2079, 6/2367, 6/2524, 6/2578, 6/2645,
6/2753, 6/2779, 6/2780, 6/2793, 6/2796

k.+ım 1/1722, 1/1855, 1/1859,
1/1914, 1/1919, 1/2065, 1/2070, 1/2432,
1/2455, 1/2469, 1/2569, 1/2743, 3/1201,
3/1580, 3/1588, 3/2442, 3/2458, 3/2563,
3/2651, 3/2782, 3/4711, 4/2748, 4/2873,
4/2886, 4/2947, 4/2960, 4/2962, 4/3028,
6/1529, 6/1749, 6/1795, 6/1852, 6/1855,
6/1949, 6/1952, 6/2074, 6/2078, 6/2212,
6/2218, 6/2359, 6/2366, 6/2515, 6/2523,
6/2536, 6/2572, 6/2577, 6/2583, 6/2634,
6/2643, 6/2727, 6/2789, 6/3012

k.+ımın 3/4777, 4/1791, 4/1804,
6/1980

k.+ından 1/2418

k.+ınga 3/3750

k.+ının 1/2405, 1/2565, 1/2853,
3/2573, 3/4694, 3/4743, 3/4976, 3/4989,
5/1974, 6/2934

k.+ıgar 3/2492

k.+ıgnın 1/2775, 5/1773

k.+ıvıs 1/1745

[=90]

kat III. is. Yemiş, meyve; ağaçların ya da
çeşitli bitkilerin küçük yemişleri.

k. 3/0193

[=1]

kat- I. Katılaşmak, sertleşmek, kurumak.

k.-a+(kada) ber- 2/0289, 4/2123

k.-ar+(2)+(kadar) 2/0469,
2/0615, 2/0663

k.-ıp+(kadıp) olur- 2/0051

k.-ıp+(kadıp) kal- 1/2644,
1/2646, 5/1181

k.-kalakta 4/0416

k.-kan+(2) 4/2048

k.-kije 2/0036, 2/0037

k.-paan+(1) 1/0402

k.-paan+(2) 4/0666, 4/0710,
4/0766, 4/1141, 4/1825, 4/3707, 4/3798

[=21]

kat- II. Katmak, birleştirmek.

k.-ar+(1)+(kadar) 3/3610

k.-ıp+(kadıp) 3/2866, 3/2867

k.-ıp+(kadıp) kör- 3/1127

k.-kaş 5/1968

[=5]

katap zf. 1. Tekrar, yeniden.

k. 1/0782, 1/1308, 1/1699,
1/2715, 1/3157, 1/3158, 1/3167, 1/3385,
4/2326, 5/0732, 5/2577, 6/3169

2. Defa, kez, kere.

k. 1/2963, 1/3128, 2/0254,
3/2928, 4/1723, 4/1724, 4/4277, 4/4726,
4/4825, 6/3622, 6/3623

*

baza katap Yine, tekrar, daha,
daha da.

k. 2/0564, 6/0367, 6/0743,
6/0769, 6/0924, 6/3728

bir katap zf. Bir sefer, bir kez, bir
keresinde.

b. 1/3106, 1/3338, 5/0064

[=32]

katap-katap zf. Tekrar tekrar, yeniden.

k. 6/0927

[=1]

katay zf. Birlikte, beraber; aynı anda, aynı
zamanda.

k. 1/1165, 1/2667, 1/2971,
1/3164, 1/3187, 6/3628

[=6]

katılışkı is. Kaynata ve güveyi.

k. 3/3756

[=1]

kat-ıye is. Kaynana, zevcenin annesi.

k.+m 3/2458, 3/2563, 3/2782, 6/2812

k.+zi 6/2814, 6/2850

[=6]

katkan-huuraan: **katkan-huuraanın**
bajı/katkan-huvuraanın bajı "Boşuna,
saçma sapan konuşan!" anlamında
sövme, söylenme sözü.

k. 4/1771, 4/3914, 4/4855, /2346,
5/2436, 5/2466, 5/2483

[=7]

katkı is. Gülme, gülüş.

k.+zın 4/2729

[=1]

katkıla- Katılaşmak, sertleşmek.

k.-gan+(1)+(katkılaan) 4/2058,
4/2061

k.-gan+(2)+(katkılaan) 4/2045,
4/2149, 4/2152

[=5]

kattaş- Birleşmek, birleştirmek.

k.-ıp+(kattajıp) 6/0550, 6/0552,
6/0554

[=4]

kattaştır *zf.* Art arda, sırayla.

k. 6/3730, 6/3732

[=2]

kattır- Gülmek, kahkaha atmak.

k.-gan+(1) 5/2482

k.-ıp 4/0940, 4/1144

k.-ıp tur 5/2484, 5/2486

k.-ıp kaap tur- 1/2162

k.-ıp kag- 4/0937

k.-ıp or- 4/5399

[=8]

kattırgıla- Gülmek, kahkaha atmak.

k.-p 3/1431

[=1]

kattırış- Gülüşmek, kahkaha atmak.

k.-ıp+(kattırjıp) 3/1026, 3/1027,
3/1784, 3/1929, 3/3051, 3/3077, 3/3697,
3/4178, 4/2515, 4/2729

k.-ıp+(kattırjıp) tur- 3/2970

k.-ır-ı-daa+(kattırjırı) 3/1444

[=12]

kattır- **ittir-** Gülmek, kahkahalar atmak,
eğlenmek, alay etmek.

k.-gen+(2) 4/5337

[=1]

kattırış- **ittiriş-** Gülüşmek, kahkahalar
atmak, eğlenmek, alay etmek.

k.-ıp+(kattırjıp-ittirjıp) 4/3054,
4/3528, 4/5419

[=3]

kattış- Birleşmek, bir araya gelmek,
katılmak, katışmak.

k. 3/1178

k.-ar+(2)+(kattıjar) 4/0072,
4/0074

k.-ıp+(kattıjıp) tur- 5/1755

[=4]

kavarlaş- Kapışmak, dövüşmek,
güreşmek.

k.-ınığ+(kavarlajırınığ) 1/2158,
1/2194

k.-paan+(1) 1/2159, 1/2195

[=4]

kavay is. Beşik.

k. 1/0647

k.+dan 1/0634

k.+ı 4/0830, 4/0865

k.+ı-la 4/0843

k.+ında 4/0840, 4/0864

[=7]

kavayla- Beşiğe koymak.

k.-gaş+(kavaylaaş) 1/0647,
4/0545

k.-gaştıñ+(kavaylaaştıñ) 4/0609

[=3]

kavı-sorbu is. Yara, yara yeri.

k. 5/1135
[=1]
kavıngır *zf.* Hızlı, hızlıca yapma.
k. 5/1537
[=1]
kay 1. *zf.* Nereye, nerede.
k. 3/1283, 3/2460, 3/3681, 3/4167, 4/1553, 4/2536, 4/2765, 4/4430, 3/4433, 3/4433, 3/4433, 5/1100
k.+ıl 3/4244
2. *e.* Pekiştirme edatı.
k. 6/3016
k.+ıl 4/3920
[=15]
kayaa *zf.* Nereye, nerede.
k. 3/1505, 3/1622, 5/0238, 5/0446, 5/0618, 6/1782
[=6]
kayaa-bir *sf.* Herhangi, herhangi bir.
k. 6/1169
[=1]
kaybır → **haybır**
kayda *zf.* Nereye, nerede.
k. 1/1220, 1/1221, 1/3427, 1/3686, 2/0053, 2/1320, 3/1291, 3/1328, 3/2023, 3/2329, 3/2989, 3/3693, 3/4186, 3/4849, 3/4916, 4/2025, 4/2027, 4/4439, 5/0441, 6/0256, 6/1255, 6/1586, 6/1628, 6/1670, 6/1755, 6/2238
k.-daa 4/3428
k.+ıl 2/0125, 2/0369, 2/1076, 2/1496, 2/1535, 3/0814, 3/0917, 3/1281, 3/1295, 3/1655, 3/1837, 3/1852, 3/2567, 3/3876, 3/3985, 3/4037, 3/4054, 3/4581, 3/4640, 3/4763, 3/4789, 5/0427, 5/1198, 5/1816, 6/0288, 6/0439, 6/1209, 6/1256, 6/2596, 6/3300
k.-la 4/2279
*
kayda boor Yok, olmaz.
k. 3/0376, 3/4374, 5/0721, 5/0191, 5/2366

[=63]
kayda-çüde *zf.* Nerede.
k. 2/0247
[=1]
kayda-daa *zf.* Her yerde, her tarafta.
k. 4/1257
[=1]
kayga- Şaşırmak, hayret etmek, dikkatle bakmak.
k.-gaş+(kaygaaş) 3/3281, 3/3296, 3/3444
k.-p 2/0286, 3/0219, 3/2974, 3/3250, 3/4217, 3/3623
k.-p çıt- 1/2796
k.-p kel- 3/3227, 3/3246, 3/3268
k.-p olur- 3/1995
k.-p tur- 3/3230
k.-p turup kag- 3/4027
k.-y ber- 3/2476, 3/2526
[=18]
kayga- hara- Şaşırmak, hayret etmek.
k.-p 3/2474
[=1]
kaygal *sf.* Yiğit, cesur.
k. 3/2850, 6/0097, 6/1225, 6/1513
[=4]
kaygamçık *sf.* Olağanüstü, ilginç, şaşılacak.
k. 1/0958, 1/2792, 2/0792, 3/0310
[=4]
kaygamçıktıg *sf.* İlginç, acayip, olağanüstü.
k. 2/0749, 2/0785
[=2]
kaygaş- Dik dik bakışmak.
k.-ıp+(kaygajıp) *tur-* 3/2335
[=1]
kayı 1. *sf.* Hangi.

k. 1/0659, 1/0789, 2/0888, 3/3140, 4/2015, 4/5020, 5/0716, 6/3255, 6/3320, 6/3396, 6/3470

2. *zm.* Hangi, hangisi, kim.

k. 1/1929, 3/2450

k.+ɣar 1/1944

k.+ɣar-daa 1/1771, 1/2072

k.+ɣarnı 4/2695, 4/2696, 4/3065, 4/3066

k.+vıs 1/3691, 1/3692

k.+zı 1/1723, 3/4006, 6/0510, 6/1192, 6/1203, 6/3017, 6/3264, 6/3265, 6/3331, 6/3332, 6/3404, 6/3405, 6/3481, 6/3482

k.+zın 5/0749, 5/0773

k.+zı-daa 3/0482, 4/3670, 4/3686

k.+zinga-daa 1/0797

k.+zınıɣ-daa 6/3201

3. *zf.* Nereye, nerede.

k. 1/0997, 1/2726, 2/1492, 3/0816, 3/1657, 3/1839, 3/3987, 3/4039, 3/4588, 3/4642, 3/4765, 3/4791, 5/0428,

k.+ı 2/1103, 2/1508, 5/1668, 5/1671, 5/1817, 5/1872

*

kayı hire Nasıl, ne kadar, ne derece.

k. 1/2133, 1/2171, 1/3640, 2/0684, 3/0836, 3/0838, 3/0878, 3/2601, 3/4604, 5/0539, 5/0547

[=73]

kayı-bir *sf.* Herhangi, herhangi bir.

k. 1/3349

[=1]

kayı-hamaançok *zf.* Özensizce, gelişigüzel.

k. 2/0170

[=1]

kayun *zf.* Nereden?

k. 1/0996, 1/1045, 1/1507, 1/2527, 1/2726, 2/0668, 2/0866, 2/1510, 3/3317, 3/3318, 3/3324, 3/3326, 3/4471, 3/4874, 4/0409, 4/0411, 4/1554, 4/1763,

4/2014, 4/2242, 4/2608, 4/4429, 4/4728, 5/1284, 5/1963, 5/2342, 6/0254, 6/0291, 6/1244, 6/1753, 6/1858, 6/1954, 3/2674, 6/2676, 6/3275, 6/3342, 6/3418, 6/3500, 6/3596

[=39]

kayırtan *zf.* Nereden?

k. 4/1734, 4/1736, 4/2606

[=3]

kayık *e.* Pekiştirme edatı.

k. 4/4640

[=1]

kayı-kayı *zm.* Her iki, her ikisi, hepsi, tümü.

k. 6/3199

k.+nıɣ 6/2710

kayı-kayıvıs 6/3194, 6/3196

[=4]

kayın *zf.* Nasıl?

k. 1/0272, 1/0286, 1/1079, 1/1138, 3/0475, 3/2012, 4/3043, 4/3044, 5/0750, 6/2389, 6/2817, 6/3560

*

kayın boor (bolur) Nasıl olur? Olur mu? Olmaz!

k. 2/0631, 3/1546, 5/0569, 6/3014, 6/3562

[=17]

kayıɣarnı *zm.* Hangi, kimin, kiminki.

kayıɣarnı-daa Hiçbiri.

k. 6/1931, 6/2050

[=2]

kayırat- Çıtırdatmak, çatırdatmak.

k.-ı+(kayıradı) 3/2414

[=1]

kayırt *is.* Çatırdama, çatırdama.

k. 2/0776

[=1]

kaynaar *zf.* Nereye?

k. 1/1046, 1/1507, 2/0171, 2/0866, 2/0889, 3/3861, 6/0292, 6/1223,

6/3004, 6/3005, 6/3022, 6/3023, 6/3276,
6/3342, 6/3419, 6/3501, 6/3597

k.-la 2/0236

[=18]

kaynaar-daa *zf.* Herhangi bir yere; her yere; hiçbir yere.

k. 1/1984, 1/2007, 1/2034, 6/1167

[=4]

kaytıktır *zf.* Kaydırarak, iterek.

k. 1/1890

k. (haytıktır) 3/0543

[=2]

kazak: **kazak terge** İki tekerli araba.

k. 3/2222

[=1]

kazan *is.* Kazan.

k. 3/0182, 3/2043, 3/4878,
4/1194, 4/1196

[=5]

kazapça *is.* Eşik.

k.+nı 5/1190

[=1]

kazıdak *is.* Bir tür kılıç.

k.+ın+(kazıdaan) 5/2407

k.+ında+(kazıdaanda) 5/1399,
5/2156

k.+ını+(kazıdaanı) 5/0709

k.+ınığ+(kazıdaanığ) 1/1814,
5/0351

k.+ıg+(kazıdaanıg) 5/1430

[=7]

kazılğan *is.* Taygada yetişen siyah yemişli bir bitki.

k.-bile 6/0044

k.+nıg 6/0115

[=2]

kazılğanna- (okun gövdesini) *kazılğan* (bk.kazılğan) kabuğu ile kaplamak.

k.-p tur- 6/0045, 6/0116

[=2]

kazılğannıg *sf.* "Kazılğan"lı, "kazılğan"ı çok olan (bkz. *kazılğan*).

k. 3/4480, 3/4517, 3/4593,
3/4654, 3/4803

[=5]

kazıra *is.* Düve, dana.

k. 5/0817, 6/3253, 6/3271,
6/3468, 6/3497

k.+zından 6/3313

k.+zinga 6/3314

[=7]

kazırat- Tıkırdatmak, gürlетmek.

k.-ı+(kazıradı) 5/2687

[=1]

kazırt *is.* Şiddetli sesi ifade eden yansıma söz.

k. 3/2130

[=1]

keçim *is.* Sekizde bir.

k.+i 1/0855

[=1]

kede- İzlemek, takip etmek.

k.-p 3/0106

k.-p çoru- 3/3074

k.-p kör- 3/3071

[=3]

kedee *is.* Dağ tarafı.

k.+zinde 1/2028, 3/0514

[=2]

kedeer *zf.* Kenara, öteye.

k. 5/2434

[=1]

kedereze *zf.* Büsbütün, tamamıyla, besbelli.

k. 5/0246, 5/0278

[=2]

kedet- Takip ettirmek, izletmek.

k.-ip+(kededip) kag- 3/3523

[=1]
kedir- Giydirmek.
k.-geş 2/0345, 3/0417, 3/4436
k.-ipterge 2/0348
 [=4]
kedirildir *zf.* Ansızın, birden bire.
k. 5/2614
 [=1]
kedirt- Giydirmek.
k.-ip kel- 2/1431
 [=1]
keerge- Acımak, merhamet etmek.
k.-geş+(keergeeş) 3/4155
k.-p 4/4792
k.-p tur- 3/1437
k.-y-daa ber- 4/4512, 4/4776
 [=5]
keergençig *sf.* Acınacak, zavallı.
k. 1/2967
 [=1]
kejee I. 1. *zf.* Akşam, akşamleyin.
k. 1/0109, 1/0113, 1/0547, 1/0774, 1/1787, 1/1819, 1/3913, 1/3950, 2/1328, 3/0092, 3/0116, 3/0978, 3/1046, 3/1385, 3/1462, 3/2541, 3/2817, 3/3251, 3/3283, 3/3297, 3/3302, 3/3565, 3/3724, 4/3618, 6/0310, 6/0391, 6/0570, 6/0614, 6/1026, 6/1597, 6/1640, 6/1682, 6/1828, 6/3713
k.-le 1/2091, 6/0405
k.+zinde 5/1527, 5/1634
2. is. Akşam.
k. 2/1309, 4/5300
k.+den 3/1732, 3/1798
k.+ge 1/0546, 1/1786, 1/1818, 1/3912, 1/3949, 3/0977, 3/1045, 3/1384, 3/1461, 3/1731, 3/1797, 3/3246, 3/3723, 6/0569, 6/0613, 6/1025, 6/1596, 6/1639, 6/1681, 6/1827, 6/3712, 6/3735, 6/3736
 [=65]
kejee II. *sf.* Zor, güç.

k. 4/1389
 [=1]
kejeegi → **kejeeki**
kejeeki *sf.* Akşamki, akşam, akşam olan.
k. 1/3139
k.+niñ 5/1376
k. (kejeegi) 4/0827
k.-le (kejeegi) 1/2106
 [=4]
kejeele- Güçleşmek, zorlaşmak.
k.-gen+(1)+(kejeeleen) 4/5038, 5/0130, 5/0140, 5/0150, 5/0160
k.-gen+(2)+(kejeeleen) 5/1790
 [=6]
kejeeniñ-ne *zf.* Gece boyunca, bütün gece.
k. 1/0648
 [=1]
kejege *is.* Saç örgüsü.
k. 3/0645
k.+ni 3/4176
k.+zi 3/4161, 3/4175, 6/2114, 6/2262, 6/2406
k.+zin 3/4135, 5/1121, 5/2509, 6/1465
k.+zinden 3/0645
k.+ziniñ 5/0596
 [=13]
kejegele- Aldatmak, hile yapmak.
k.-p 4/4588
 [=1]
kejegelig *sf.* Örgülü, saç örgülü, saç örgülü.
k. 6/1475, 6/1511, 6/1824, 6/2057, 6/3672
 [=5]
kejig *is.* Geçit.
k.+i+(kejii) 1/1384, 2/1049
k.+i-daa+(kejii) 1/1331

k.+in+(kejiin) 1/1323
[=4]
kejig-çirig is. Geçit.
k.+i+(keji-çirii) 6/1586, 6/1624, 6/1628
[=3]
kejiglig sf. Geçitli, geçidi olan.
k. 1/1329, 1/1381, 4/0811, 6/1664, 6/1704
[=5]
kejildir e. Üzerinden, karşıdan karşıya, boyunca.
k. 5/2608
[=1]
kejir e. Üzerinden, karşıdan karşıya, boyunca.
k. 4/1097, 4/5332, 6/2137, 6/2140, 6/2165, 6/2168, 6/2257, 6/2284, 6/2287, 6/2309, 6/2313, 6/2399, 6/2435, 6/2438, 6/2464, 6/2467, 6/2685
[=17]
kejir- Geçirmek, aşmak
k.-beyn+(2) 5/0419
[=1]
kel- 1. Gelmek, varmak, ulaşmak.
k. 1/0295, 3/1896, 3/2290, 3/3306, 3/3308, 3/3311, 3/3313, 3/3399, 3/3548, 3/4434, 3/4694, 4/2514, 4/2576, 4/2735, 4/2896, 4/2973, 6/0138, 6/0143
k.-been+(1) 3/0356, 4/2714, 4/2717
k.-bes+(1) 3/2291, 3/2889
k.-beze 3/2889
k.-bi kelbişaan 5/0217
k. çıt- 1/1298, 1/1536, 1/1548, 1/2630, 1/2737, 1/3034, 2/1165, 2/1349, 3/2065
k. çor- 2/1528, 3/3081
k.-di 2/0465, 2/0582, 3/3087, 4/3536, 5/1917, 6/1789
k.-di-le 4/3447, 4/3453

k.-dim 1/0103, 1/2535, 2/1655, 3/4301, 3/5061, 4/5442, 5/0472, 6/1270, 6/3651
k.-diñ 1/2527, 1/2689, 4/1554, 4/2014, 4/4429, 4/4728, 6/0254, 6/0291, 6/1753, 6/3275, 6/3342, 6/3418, 6/3500, 6/3596
k.-divis 4/1271
k.-em 5/1205
k.-gelekte 3/2746
k.-gen+(1) 1/1665, 1/2790, 1/3158, 1/3327, 2/0457, 2/0460, 3/0394, 3/1366, 3/1848, 3/1927, 3/2547, 3/2701, 3/2713, 3/2771, 3/4067, 4/2198, 4/2248, 4/2351, 4/2709, 4/2711, 4/2848, 4/4576, 6/0405, 6/2594
k.-gen+(2) 1/2425, 1/2870, 1/3318, 2/0866, 2/1263, 2/1510, 3/1359, 3/1369, 3/2136, 3/2198, 3/3245, 3/3248, 3/3299, 4/1093, 4/1734, 4/1736, 4/1763, 4/2242, 4/2532, 4/2586, 4/2606, 4/2608, 4/2738, 4/2989, 4/3050, 4/3057, 4/3321, 4/3546, 4/4019, 5/0452, 5/1963, 5/2040, 5/2042, 5/2164, 5/2232, 6/0455, 6/0466, 6/0478, 6/0495, 6/0496, 6/1047, 6/1048
k.-gen-dir 1/3864, 4/4575, 5/1959
k.-geni 3/3728, 6/3659
k.-genin 3/3215
k.-gen-ne 4/0664
k.-genner 1/0892
k.-geş 1/0079, 1/0173, 1/0223, 1/0614, 1/0698, 1/0770, 1/1026, 1/1152, 1/1267, 1/1328, 1/1355, 1/1402, 1/1427, 1/1606, 1/1749, 1/2348, 1/2433, 1/2583, 1/2693, 1/2726, 1/2786, 1/2929, 1/2940, 1/2980, 1/3328, 1/3374, 1/3430, 1/3451, 1/3506, 1/3528, 2/0064, 2/0242, 2/0302, 2/1058, 3/0096, 3/0353, 3/0528, 3/0910, 3/1180, 3/1182, 3/1186, 3/1270, 3/1488, 3/1557, 3/1561, 3/1827, 3/1890, 3/1961, 3/1981, 3/1982, 3/2014, 3/2027, 3/2087, 3/2093, 3/2149, 3/2157, 3/2168, 3/2204, 3/2237, 3/2285, 3/2317, 3/2403, 3/2408, 3/2464, 3/2491, 3/2536, 3/2606, 3/2630, 3/2663, 3/2754, 3/2797, 3/2835, 3/2848, 3/2878, 3/2892, 3/2893, 3/2907, 3/3069, 3/3080, 3/3179, 3/3277, 3/3363, 3/3377, 3/3382, 3/3390, 3/3425, 3/3433, 3/3505, 3/3615, 3/3969, 3/4033, 3/4171, 3/4205,

3/4224, 3/4288, 3/4425, 3/4622, 3/4668,
3/4848, 3/4896, 3/5013, 4/0242, 4/3419,
4/3948, 4/4950, 5/0871, 5/1323, 5/2053,
6/0278, 6/0451, 6/0726, 6/1298, 6/1307,
6/1350, 6/1424, 6/1557, 6/1585, 6/1851,
6/2110, 6/2211, 6/2514, 6/3640

k.-geş-le 6/1326

k.-geştiñ 4/0115, 4/0561, 4/1325,
4/2199, 4/2372, 4/2513, 4/2552, 4/2849,
4/2946, 4/3007, 4/3088, 4/4325, 4/5281,
4/5358, 6/1541

k.-gijemçe 1/2695

k.-iñer 3/2538

k.-ip+(keep) 1/0157, 1/0555,
1/1025, 1/1703, 1/1823, 1/1843, 1/2204,
1/2975, 1/3084, 2/0260, 2/0665, 3/0993,
3/1395, 3/1940, 3/1950, 3/2431, 3/2569,
3/2969, 3/3158, 3/3501, 3/4164, 3/4269,
4/4220, 4/3027, 4/3115, 4/3215, 4/3880,
4/3985, 5/0522, 5/0527, 5/1137, 5/1184,
5/1640, 5/2091, 5/2188, 5/2242, 5/2411,
5/2495, 6/0982, 6/1165, 6/1714, 6/2544,
6/2718, 6/2835, 6/2928, 6/3628

k.-ip+(keep) bol- 3/4718, 3/4719

k.-ip+(keep) kör- 6/0192

k.-ip+(keep) or- 6/0957

k.-ip-tir+(keeptir) 1/0727,
1/2513, 2/0102, 2/0402, 2/0407, 2/1181,
2/1261, 3/0810, 3/1652, 3/3864, 4/2777,
6/2553, 6/3050

k.-ip-tirler+(keeptirler) 1/1384,
1/2952, 1/3119, 6/1332, 6/1378, 6/1422

k.-ir+(1) 3/1503, 3/2290, 3/4874,
4/4237, 4/4240, 4/4968, 5/0247, 5/1349,
6/3527

k.-ir+(1)+(keer) 3/1204, 3/1516,
3/1583, 3/1609, 3/2888, 6/3443

k.-ir+(2) 1/0801, 1/0813, 1/0908,
1/1661, 3/3519, 3/4019, 3/4249, 3/4613,
3/4714, 4/2079, 4/5300, 5/2332

k.-ir+(2)+(keer) 2/0387

k.-irde 1/2054, 4/3544, 4/3552

k.-irge 2/0847, 3/4720, 3/4723,
3/4730, 5/0671, 5/1229, 5/1893, 5/1975,
5/2479

k.-irge+(keerge) 1/1112, 1/2033,
1/2497, 1/2702, 1/2705, 1/2717, 1/2791,

1/3371, 1/3552, 1/3563, 1/3832, 2/0581,
3/0390, 3/0583, 3/0785, 3/1224, 3/1918,
3/1988, 3/2633, 3/2635, 3/2684, 3/2748,
3/2818, 3/2858, 3/3030, 3/3038, 3/3042,
3/3139, 3/3143, 3/3174, 3/3234, 3/3289,
3/3353, 3/3401, 3/3543, 3/3665, 3/3781,
3/3958, 3/3981, 3/4151, 3/4316, 3/4382,
3/4485, 3/4502, 3/4578, 4/2321, 4/2939,
4/3699, 4/3702, 4/3976, 4/3981, 5/1804,
5/2636, 6/0640, 6/0642, 6/0650, 6/1146,
6/3106

k.-iril 3/2112

k.-irin+(keerin) 1/0964, 1/0965

k.-iriñde+(keeriñde) 1/3004,
6/1964, 6/1979

k.-iyn 2/1582

k.-ze 3/2888, 5/0051, 6/2766,
6/2786, 6/2788, 6/3368

k.-ze-le 6/1324, 6/1371

2. Zaman gelmek, vakti gelmek.

k.-di 1/3936, 1/3938, 2/0300,
4/1337

k.-gen+(1) 3/2641, 5/0542,
5/1477

k.-gen+(2) 4/4259

k.-gende 1/0127

k.-gen-dir 1/1903, 4/4803

k.-ip+(keep) 6/2180

k.-ir+(2) 3/3735

k.-irge+(keerge) 3/0164

k.-irin 3/2817

3. (*yardımcı fiil*) -(I)p zarf-fiil eki almış fiillerle birlikte kullanılarak bitirme, tamamlama ya da süreklilik, tekrarlama anlamları veren birleşik fiiller yapar.

k. 1/3499, 3/2948, 3/2964

k.-beyn 6/3047

k.-di 2/0543, 4/3010, 4/3037,
4/3493, 4/3727, 4/3729, 5/0551

k.-dim 1/0564, 1/2810, 1/3396,
1/3988, 3/0256, 4/3584, 6/1902, 6/1906,
6/2017, 6/2023, 6/3776

k.-diñ 1/0563, 1/3395

k.-dive 6/0632

k.-gen+(1) 1/0029, 1/0037,

1/0142, 1/0214, 1/0459, 1/0460, 1/0491,
1/0492, 1/0502, 1/0505, 1/0510, 1/0549,
1/0552, 1/0561, 1/0946, 1/1168, 1/1440,
1/1755, 1/1876, 1/1973, 1/2066, 1/2084,
1/2238, 1/2242, 1/2287, 1/2400, 1/2618,
1/2766, 1/2955, 1/2977, 1/3011, 1/3027,
1/3093, 1/3361, 1/3379, 1/3774, 2/0038,
2/0117, 2/0735, 2/1301, 3/0078, 3/0209,
3/0246, 3/0597, 3/0983, 3/1277, 3/1933,
3/1966, 3/1992, 3/2058, 3/2342, 3/2699,
3/2890, 3/2891, 3/2960, 3/2968, 3/3131,
3/3237, 3/3246, 3/3268, 3/3368, 3/4019,
3/4249, 3/4402, 3/4546, 3/4612, 3/4613,
3/4703, 3/4707, 3/4829, 3/4999, 4/0125,
4/0213, 4/0568, 4/0610, 4/0628, 4/1314,
4/1484, 4/1921, 4/2523, 4/2771, 4/3064,
4/3116, 4/3364, 4/3444, 4/3742, 4/3941,
4/3942, 4/4005, 4/4022, 4/4352, 4/4693,
4/4893, 4/5161, 4/5396, 5/0305, 5/0322,
5/0532, 5/0660, 5/0963, 5/1110, 5/1162,
5/1378, 5/1495, 5/1650, 5/1702, 5/1924,
5/2004, 5/2248, 5/2255, 5/2546, 5/2578,
5/2579, 5/2593, 5/2699, 5/2701, 6/0638,
6/1794, 6/1864, 6/1894, 6/1901, 6/1925,
6/2121, 6/2270, 6/2418, 6/2562, 6/2573,
6/2603, 6/2699, 6/3080

k.-gen+(2) 1/0198, 1/1255,

1/2339, 1/2694, 1/3094, 1/3888, 1/3900,
3/0004, 3/0746, 3/1153, 4/0402, 4/2202,
4/2273, 4/3071, 4/3553, 4/4704, 4/5135,
5/0407, 5/1081, 5/1463, 6/1821

k.-gen-daa 4/4182, 5/1985,
5/2615

k.-gende 6/0979, 6/1977

k.-genden 4/1886

k.-gen-dir 1/0090, 1/3734,
3/4259, 3/4808, 4/0899, 4/5170, 5/0553,
6/2564, 6/3072

k.-geni 3/2353, 3/4261

k.-genil 4/0642

k.-genivis 1/1198

k.-gen-ne 4/5423

k.-genner+(1) 3/1620, 5/1395,
5/2052, 5/2257, 5/2349, 5/2382, 6/1976

k.-genner-dir 3/3627

k.-geş 1/0031, 1/0091, 1/0111,
1/0274, 1/0553, 1/0556, 1/0567, 1/0781,
1/0833, 1/0860, 1/0893, 1/1268, 1/1270,
1/1349, 1/1472, 1/1613, 1/1683, 1/1788,
1/1790, 1/1799, 1/1972, 1/1980, 1/2050,
1/2110, 1/2209, 1/2523, 1/2620, 1/2655,
1/2679, 1/2882, 1/2897, 1/2963, 1/2972,
1/2983, 1/3210, 1/3249, 1/3364, 1/3390,
1/3526, 1/3529, 2/0049, 2/0306, 2/0575,
2/0987, 2/1052, 2/1406, 2/1455, 2/1468,
2/1563, 3/0079, 3/0128, 3/0359, 3/0369,
3/0434, 3/0469, 3/0495, 3/0503, 3/0615,
3/0689, 3/0691, 3/0767, 3/1084, 3/1124,
3/1156, 3/1161, 3/1254, 3/1347, 3/1565,
3/1702, 3/1940, 3/2033, 3/2054, 3/2068,
3/2090, 3/2161, 3/2220, 3/2281, 3/2301,
3/2340, 3/2357, 3/2423, 3/2434, 3/2478,
3/2519, 3/2609, 3/2737, 3/2935, 3/2974,
3/3019, 3/3105, 3/3159, 3/3233, 3/3235,
3/3270, 3/3290, 3/3310, 3/3354, 3/3369,
3/3398, 3/3409, 3/3450, 3/3565, 3/3596,
3/3600, 3/3695, 3/3925, 3/3945, 3/4103,
3/4142, 3/4155, 3/4226, 3/4337, 3/4368,
3/4559, 3/4890, 3/4928, 3/4960, 3/4965,
3/4977, 3/5007, 3/5031, 4/0644, 4/0802,
4/0888, 4/2329, 4/3021, 4/5433, 5/0396,
5/0468, 5/0521, 5/0601, 5/0714, 5/1024,
5/1091, 5/1131, 5/1150, 5/1158, 5/1163,
5/1328, 5/1636, 5/1644, 5/1691, 5/1767,
5/1901, 5/2231, 5/2426, 5/2506, 5/2656,
5/2731, 6/0124, 6/0151, 6/0154, 6/0162,
6/0243, 6/0340, 6/0351, 6/0357, 6/0373,
6/0378, 6/0387, 6/0400, 6/0408, 6/0420,
6/0432, 6/0435, 6/0449, 6/0469, 6/0474,
6/0505, 6/0536, 6/0664, 6/0703, 6/0885,
6/0994, 6/0999, 6/1018, 6/1061, 6/1288,
6/1626, 6/1724, 6/1777, 6/1943, 6/1981,
6/2016, 6/2073, 6/2099, 6/2105, 6/2489,
6/2555, 6/2558, 6/2707, 6/2709, 6/2714,
6/2726, 6/2806, 6/2855, 6/2886, 6/2898,
6/2967, 6/2971, 6/2983, 6/3113, 6/3176,
6/3319, 6/3568, 6/3635, 6/3759, 6/3768

k.-geşterniğ 4/3676

k.-geştin 4/0880, 4/1017, 4/1276,
4/1284, 4/1320, 4/1599, 4/1885, 4/1938,
4/2005, 4/2237, 4/2326, 4/2369, 4/2393,

4/2520, 4/2871, 4/3365, 4/3576, 4/4131,
4/4573, 4/4911, 4/4985, 4/5078, 4/5311,
4/5393

k.-iğer 1/0583

k.-ip+(keep) 1/0560, 1/0788,
1/1224, 1/2681, 1/2959, 1/3707, 1/3764,
1/3771, 1/3840, 1/3862, 2/0280, 2/0281,
2/1099, 3/3753, 3/4662, 4/2216, 4/3725,
4/3963, 5/0090, 5/0325, 5/0356, 5/0421,
5/0906, 5/1177, 5/1366, 5/1565, 5/1635,
5/1722, 5/2265, 6/0166, 6/0695, 6/1163,
6/2392, 6/2400, 6/2431, 6/2685, 6/3043,
6/3121, 6/3150, 6/3173, 6/3313, 6/3388,
6/3463, 6/3469

k.-ip-tir 3/5037

k.-iptir+(keektir) 1/0293,
1/0677, 1/0828, 1/1162, 1/1308, 1/2027,
1/3331, 1/3408, 1/3443, 1/3504, 2/0230,
2/0350, 2/0509, 2/0819, 2/1087, 2/1178,
2/1454, 2/1617, 3/0569, 3/2086, 3/3125,
3/3163, 3/3227, 3/3338, 3/3484, 3/3922,
3/4363, 3/4467, 3/5013, 4/3288, 4/3471,
5/1694, 5/2108, 5/2310, 5/2643, 6/0725,
6/0750, 6/0777, 6/0805, 6/1241, 6/1584,
6/1995, 6/3045, 6/3142, 6/3175

k.-ip-tirler+(keektirler) 1/3040,
1/3527, 2/0985, 3/3104, 3/3874, 5/2135,
6/0175, 6/1297

k.-ir+(1) 2/1530, 3/0095, 4/1407,
4/2065, 4/2082, 5/1490

k.-ir+(1)+(keer) 3/0288, 3/2541,
3/3352, 3/3451, 4/0407, 4/2070, 5/2061,
5/2063, 6/1537, 6/1889, 6/2274, 6/2885,
6/3062, 6/3146

k.-ir+(2) 3/4707, 6/3746

k.-ir+(2)+(keer) 1/0923, 1/0924,
3/4831, 6/1191, 6/1543, 6/1559, 6/1574,
6/1607, 6/1650, 6/1692, 6/1713, 6/1837,
6/2429, 6/3718

k.-irde 3/1535

k.-irde+(keerde) 1/1820, 1/1828,
1/2761, 1/3712, 3/0985, 3/1053, 3/1061,
3/1157, 3/1386, 3/1388, 3/1468, 3/1537,
3/1738, 3/1802, 3/1809, 3/2053, 3/2193,

3/2195, 3/2196, 3/2368, 3/2372, 3/2382,
3/2918, 3/4105, 4/2824, 4/2841

k.-irge 1/0139, 1/0141, 2/0224,
2/0257, 2/0444, 2/1600, 3/4695, 3/4929,
5/0912, 5/0932, 5/1018, 5/1381, 5/1475,
5/1813, 5/1863, 5/2073, 5/2138, 5/2152

k.-irge+(keerge) 1/0277, 1/0390,
1/0739, 1/0865, 1/1013, 1/1252, 1/1415,
1/1452, 1/1490, 1/1620, 1/1699, 1/1719,
1/1961, 1/2043, 1/2058, 1/2360, 1/2543,
1/2917, 1/3041, 1/3053, 1/3111, 1/3140,
1/3147, 1/3342, 1/3457, 1/3468, 1/3646,
1/3676, 1/3924, 1/3960, 2/0502, 2/0529,
2/0541, 2/0605, 2/1069, 2/1072, 2/1092,
2/1126, 2/1336, 2/1427, 2/1431, 2/1618,
3/0101, 3/0205, 3/0208, 3/0240, 3/0304,
3/0340, 3/0355, 3/0360, 3/0534, 3/0979,
3/1275, 3/1343, 3/1363, 3/1463, 3/1570,
3/1627, 3/1727, 3/1732, 3/1798, 3/1935,
3/1953, 3/1986, 3/2003, 3/2006, 3/2035,
3/2252, 3/2375, 3/2465, 3/2500, 3/2757,
3/2814, 3/2865, 3/2913, 3/2933, 3/3066,
3/3082, 3/3110, 3/3206, 3/3415, 3/3566,
3/3745, 3/3814, 3/3829, 3/3842, 3/4272,
3/4349, 3/4403, 3/4506, 3/4630, 3/4761,
4/0077, 4/0107, 4/0444, 4/0720, 4/0839,
4/0863, 4/1039, 4/1158, 4/1927, 4/2157,
4/2167, 4/2595, 4/2861, 4/2899, 4/2999,
4/4107, 4/4379, 4/4719, 4/5276, 5/0466,
5/0781, 5/1194, 5/1225, 5/2227, 5/2309,
5/2311, 6/0139, 6/0176, 6/0252, 6/0331,
6/0677, 6/0834, 6/0909, 6/0917, 6/0951,
6/1040, 6/1107, 6/1242, 6/1274, 6/1898,
6/1913, 6/2031, 6/2753, 6/2779, 6/2833,
6/2964, 6/3065, 6/3081, 6/3131, 6/3135,
6/3164, 6/3252, 6/3675

k.-irge-le+(keerge) 4/0823,
5/0897

k.-ze 4/2764

k.-ze-daa 3/3787, 5/1986

k.-ze-le 3/3207, 6/1415

k.-zimze 4/4560

k.-ziņze 1/1395, 1/3320

[=1253 (yardımcı fiil=772)]

keldir- Getirtmek, çağırarak.

k.-gen+(2) 6/0139
[=1]
keldirt- Getirtmek, çağırarak.
k.-ip-tir 3/4693
[=1]
kelgile- Gelmek; birliktelik ya da tezlik bildirir.
k.-er+(2) 5/0690
k.-geş+(kelgileş) 5/0377
k.-gen+(1)+(kelgileen) 5/1956
k.-gen+(2)+(kelgileen) 6/0908
[=4]
kelin is. Gelin.
k. 2/0658
k.+i+(kenni) 1/3402
k.+im+(kennim) 1/3404, 5/2097
k.+imni+(kennimni) 1/3063
k.+in+(kennin) 1/3414, 1/3523, 2/1292
k.+inge+(keninge) 5/2091
k.+ini+(kennini) 2/1255
k.+iñni+(kennini) 2/1224
k.+iñni-daa+(kennini) 1/3473
k.+ivisti+(kennivisti) 5/2206
k.+ivistiñ+(kennivistiñ) 5/1451, 5/1789, 5/2083
k.+ni 2/0668
k.+imni (herin) 6/1444, 6/1518
k. (helin) 3/3488
k.+im (hennim) 3/3509, 3/3579
k.+in (hennin) 3/3548
k.+inge (henninge) 3/3581, 3/3588
[=27]
kem is. Kusur, kabahat, eksiklik.
k. 4/4609
[=1]
kem-hora is. Zarar, ziyan, kötülük, yanlış.

k. 4/5069
[=1]
kenedeze → kedereze
k. 5/0245, 5/0277
[=2]
keñgirtkeyin- Ses çıkarmak; çatırdamak, kütürdemek.
k.-ip+(keñgirtkeynip) **kel-** 6/3121
[=1]
kertik is. Kertik.
k. 5/0664, 5/0666, 5/0701, 5/1052
[=4]
kes is. 1. Gez; ok.
k. 5/2330, 5/2426, 6/0576, 6/0616, 6/1028, 6/1599, 6/1642, 6/1684, 6/1830, 6/3715, 6/3738
k.+i+(kezi) 1/1741, 1/1797, 1/1840, 3/1077
k.+in+(kezin) 1/1476
2. Bel, dağ geçidi.
k.+tive 3/1824
*
kes baalık Bel, dağ geçidi.
k. 1/1741, 1/1797, 1/1840
[=20]
kes- Kesmek.
k. 6/0882, 6/0883
k.-e+(keze) 1/1738, 1/1794, 1/1836, 2/1190, 4/1088, 5/1026, 6/1810, 6/1811, 6/1841, 6/1842
k.-er+(1)+(kezer) 1/3819, 3/1014, 4/0326
k.-er+(2)+(kezer) 4/0317
k.-erge+(kezerge) 4/0273, 4/0285
k.-ip+(kezip) 2/1378, 2/1380, 3/1420, 3/4134, 4/0288, 4/0315, 4/0795, 4/4579, 5/1829
k.-ip+(kezip) al- 3/2508, 5/1056, 6/0671, 6/0672
k.-ip-daa+(kezip) tur- 4/5216

k.-ipsinze+(kezipsinze) 4/0807
k.-ipterge+(kezipterge) 4/0810, 6/1064
k.-keş 5/2510
k.-key 1/0625
 *
is kes-/çer kes- Aramak.
k.-ip+(kezip) 5/1892, 6/0662
 [=39]
keskindi is. Kesinti, kırpıntı, parça.
k.+zinden 5/0115
 [=1]
kestik is. Küçük bıçak.
k.+i-bile+(kestii) 6/1063
k.+in+(kestiin) 6/0669, 6/0880
k.+in-daa+(kestiin) 4/5289
k.+ter 1/3818
k.+terni 1/3820
 [=6]
kestin- Kesilmek.
k.-meyn tur- 4/0299
 [=1]
kestir- Kestirmek.
k.-er+(1) 2/1447, 4/0327, /3634
k.-gey 3/0549, 6/2977, 6/2980
k.-ip al- 6/0884
k.-ip tur- 4/1173
k.-zimze-daa 2/1462
k.-zin 5/0775
 [=10]
keş is. Deri, post.
k.+i+(keji) 1/0446, 1/1416, 1/1453, 1/2088, 1/2097, 1/3345, 1/3751, 1/3754, 2/0289, 2/0347, 2/0700, 2/0807, 2/1197, 2/1218, 2/1452, 3/0033, 3/0038, 3/0317, 3/1120, 3/2101, 3/2231, 3/3712, 3/4088, 3/4309, 4/0714, 4/0787, 4/0884, 4/1034, 4/1546, 4/1650, 4/1994, 4/2174, 4/2379, 4/2385, 4/2440, 4/2464, 4/2564, 4/3622, 4/4374, 4/5238, 5/0344, 5/0354, 5/0355, 5/0402, 5/0499, 5/0501, 5/0997,

5/1603, 5/1907, 6/0020, 6/0673, 6/0693, 6/0816, 6/0864, 6/1041, 6/1451, 6/1709, 6/2108, 6/2252, 6/2255, 6/2394, 6/2397, 6/2534, 6/2537, 6/2583, 6/2585, 6/2586, 6/2680, 6/2683, 6/3224, 6/3226, 6/3248, 6/3589, 6/3638, 6/3749
k.+i-bile+(keji) 3/0489, 3/4236, 4/0091, 5/0332, 5/0334
k.+in+(kejin) 1/0083, 1/0525, 2/1393, 3/0665, 3/3174, 6/0031, 6/0053, 6/0055, 6/0105, 6/0891, 6/1097, 6/1130, 6/1214
 [=93]
keş- Geçmek, karşıdan karşıya geçmek.
k.-çık 4/3554
k.-e+(keje) 3/0733, 3/1219, 6/1615
k.-e+(keje) ber- 1/1289, 5/0896
k.-er+(1)+(kejer) 1/1183, 1/1340, 5/0856, 5/0858, 5/0860
k.-er+(2)+(kejer) 1/1323, 1/1329, 1/1331, 1/1381, 1/1384, 2/1049
k.-eriñ+(kejeriñ) 2/1035
k.-ip+(kejip) 4/3043, 4/0769, 4/3403, 5/2309
k.-ip+(kejip) çıt- 1/1271
k.-ip+(kejip) kag- 1/1269, 1/1277
k.-ip+(kejip) kel- 3/3925, 5/0897
k.-ipken+(kejipken) 1/2982
k.-ken+(2) 5/0861
k.-keş 3/1594, 5/2418
k.-kizinde 4/3618
k.-pes+(1) 1/1262
k.-peyn 1/1182
k.-pezimge 5/0873, 5/0875
 [=36]
keşsig sf. Derimsi, iyi deri
k. 6/0816, 6/0864
 [=2]
keşteldir- Derilendirmek.
k.-ip 1/0546
k.-ip kel- 1/0549

[=2]
ket- Giymek.
k.-er+(1)+(keder) 3/0158
k.-er+(2)+(keder) 2/0342, 3/0268
k.-erge+(kederge) 3/1121
k.-eyn+(kedeyn) 5/2659, 5/2660
k.-ip+(kedip) 1/3752, 3/0647, 3/4242, 5/0504, 6/2395, 6/2681, 6/2684
k.-ip+(kedip) kedip 4/1038
k.-ip+(kedip) al- 3/4091, 4/0438, 4/1651, 6/2109, 6/2253, 6/2256, 6/2398, 6/2538
k.-ip+(kedip) çoru- 3/0148, 3/0314, 3/0414
k.-ip+(kedip) tur- 1/0443, 1/0444, 1/0446
k.-ken+(2) 3/0252, 4/1663
k.-keş 3/0317, 3/2025, 3/2233, 3/2251, 3/2272, 4/2386, 5/0340, 5/0344, 5/0345, 5/1157, 5/1907, 5/2595
k.-keştin 4/2440
k.-pedim 3/2103
k.-peen+(1) 4/2464
k.-ti 3/2104
[=46]
kettin- Giyinmek.
k.-geş 6/0169
k.-geştin 1/0447
k.-ip 1/2098, 2/0978, 3/2323, 4/3623, 6/1468
k.-ip al- 3/1141
[=8]
kettir- Giydirmek.
k.-ip 1/3755, 6/3221
[=2]
kevig *sf.* Kurumuş, kuru.
k. 5/1267, 5/1269, 5/2585, 5/2587
[=4]
kevimzire- Kurumak, hafiften kurumak, katılaşmak.

k.-y ber- 1/1963
[=1]
kevin-herəkçok *sf.* Gereksiz.
k. 5/1629
[=1]
kezee: **kezee şagda** *zf.* Sürekli, daima.
k. 1/0296
[=1]
kezeede *zf.* Her zaman, daima.
k. 5/2251
k.-le 1/0220
[=2]
kezek *is.* 1. Grup, bölüm.
k. 3/3671, 3/4829
k.+terimni 1/2693
2. Parça; yanmakta olan ya da ucu ateşli, közlü odun parçası
k.-bile 5/1086
[=4]
kezen- Nişan almak, tetikte olmak.
k.-di 3/1042, 3/1456, 3/1793
k.-gen+(1) 3/1730
k.-geş 3/2030
k.-ip 1/3866, 3/1043, 3/1381, 3/1459, 3/1796, 6/2115
k.-medim 3/1041, 3/1455, 3/1792
[=14]
kezi- Gezmek, dolaşmak.
k.-p 1/1961, 3/0924, 3/0925, 3/1292, 3/1665, 3/1666, 3/3991, 3/4123, 4/2313
k.-y 5/1541
[=10]
kezik *is.* Yarım, yarı.
k.+i+(kezii) 3/2739, 3/2740, 6/2906, 6/2907
k.+in+(keziin) 1/2555, 3/0476, 3/0477, 3/3055, 3/3056, 6/2843, 6/2881
[=11]

kıdat: kıdat paş, tos-tağma kıdat paş →
tos-tağma

k. 2/0028, 2/1383

[=2]

kıdıg is. 1. Kıyı, kenar, civar, etraf, çevre.

k.+ınçe+(kıdınçe) 6/1867

k.+ında+(kıdında) 1/2083,
1/2428, 2/0349, 4/2505, 4/3068, 4/3243,
4/3362, 4/3545, 4/3561, 5/1404, 5/1518,
5/1522, 6/0410, 6/0422, 6/3702

k.+ından+(kıdından) 2/1153,
3/0714, 3/2021, 4/3046, 6/1859, 6/1955

k.+ınga+(kıdınnga) 2/0064,
3/1348, 3/2532, 3/2704, 3/3573, 4/1404,
4/2302, 6/1872, 6/2961

2. Nehir, göl gibi yerlerin kıyısı,
kıyı.

k.+ı+(kıdın) 3/2707

k.+ında+(kıdında) 3/1329,
4/0008, 4/0148, 4/0162, 4/0946, 4/0966,
4/1425, 4/1748, 4/1803, 4/2030, 4/2628,
4/4116, 4/4487

k.+ınga+(kıdınnga) 1/1185,
3/2688, 3/3558

3. Kıyı, sınır.

k. 1/3646

k.+ından+(kıdından) 5/1611

k.+ınga+(kıdınnga) 1/3013,
1/3430

[=52]

kıdıg-kızıgaar is. Kıyı, sınır.

k.+da 4/0700

k.+ınga 3/2762, 5/0660

[=3]

kıjan- Tehdit etmek, korkutmak.

k.-ıp çıdıp kal- 1/1299, 1/3006,
1/3036, 1/3578

[=4]

kıjan- hınan- Tehdit etmek, korkutmak.

k.-ıp çıdıp kal- 1/3350

[=1]

kıjık is. Yerme, söylenme, sövme.

k. 4/1773

[=1]

kıjın zf. Kışın.

k. 3/0057, 3/0593, 3/0605,
3/2693, 3/3119, 3/3123, 3/3175, 4/2024,
4/2249, 4/4437, 4/4737, 6/2131, 6/2427,
6/2618, 6/2706

[=15]

kıjırı- Eğlenmek, alay etmek.

k.-gan+(1)+(kıjıraan) 4/1073

k.-gan+(2)+(kıjıraan) 4/2653

k.-p 3/1441, 4/2577

k.-p tur- 3/3244, 4/1065

[=6]

kıjırgançığ sf. Pis, kötü, aşağılık.

k. 4/1773

[=1]

kıjırış- ittiriş- Eğlenmek, alay etmek, laf
atmak.

k.-ip+(kıjırjıp-ittirjip) 4/2766

[=1]

kıktıg is. Kin duyulan, hasım.

k.+da 4/4207

[=1]

kıl- 1. Yapmak, etmek, meydana
getirmek.

k.-a al- 3/0846

k.-gan+(1) 1/0435, 2/1388,
2/1390

k.-gan+(2) 1/0020, 1/0432,
3/0015, 3/0017, 3/1054, 3/1056, 3/2100,
3/4087, 4/0176, 5/0333, 5/0335, 5/0337,
6/0030, 6/0042, 6/0045, 6/0057, 6/0065,
6/0067, 6/0102, 6/0104, 6/0113, 6/0116,
6/1603, 6/1605, 6/1646, 6/1648, 6/1688,
6/1690, 6/1834, 6/1836, 6/3742, 6/3744

k.-gaş 5/0666

k.-ıgar 1/2378, 1/3069, 1/3979,
5/0972, 5/1080, 5/1088

k.-ıp al- 1/0849, 1/3980, 4/4887,
6/1100, 6/1215

k.-ıp ber- 1/0187, 1/0206, 1/0209, 3/0851, 4/3292, 6/0877, 6/3221, 6/3227

k.-ıp berip çor- 2/1246

k.-ıp kag- 4/3193, 6/1162

k.-ıpkas 1/2855

k.-ıp-tır 2/1394

k.-ıp tur- 2/1385, 3/1889

k.-ıp 2/1242, 2/1381, 6/3219, 6/3223, 6/3232

k.-ır+(2) 3/0204, 3/0491

2. Yapmak, etmek, gerçekleştirmek, yerine getirmek.

k.-a ber- 4/4954, 4/5032

k.-bayn 3/1502

k.-gan+(2) 1/1897, 4/2133, 4/4603

k.-gaş 3/3820, 3/4456

k.-ıjar 1/1746

k.-ıp 2/1231, 4/5152, 5/2726, 5/2743, 5/2745

k.-ıp ber- 4/1296

k.-ıp çoru- 3/4461

k.-ıp kag- 3/4312

k.-ıp tur- 4/1249, 6/1795, 6/3549

k.-ıp turup ber- 3/4418

k.-ır+(1) 3/0862, 6/1855, 6/1952, 6/2365, 6/2643, 6/2577, 6/2800

k.-ır+(2) 6/3608, 6/3756

k.-ırı-bile 1/1754

k.-ır-la 4/5103

3. Olarak kabul etmek.

k.-ıp al- 2/0294

k.-ıp kag- 5/2068, 5/2080

4. Görevlendirmek, görevli kılmak.

k.-gaş 3/5048

k.-ıp kag- 3/2762

k.-ırıl 5/2393

5. İsimlerle birlikte "etmek, yapmak, kılmak" anlamında yardımcı fiil olarak kullanılır.

k.-a 4/5246

k.-a ber- 2/1368

k.-bas+(1) 3/1209, 3/1586, 4/4256

k.-bas-daa 1/1883

k.-bayn 3/4073

k.-bazımda 1/2746

k.-dın 5/0425

k.-gan+(2) 1/3882, 3/4125

k.-gaş 3/0467, 3/0472, 3/2578, 3/3587, 3/5042, 5/1354, 5/1355

k.-ıjar 4/2402

k.-ıp 1/1562, 3/0817, 3/1284, 3/1658, 3/1854, 3/1867, 3/1891, 3/2287, 3/2449, 3/2787, 3/4520, 3/4317, 3/3908, 3/4540, 3/4490, 3/4541, 3/4766, 3/4792, 3/5040, 6/1301, 6/3230

k.-ıp al- 3/1203, 3/1582, 3/3488

k.-ıp çor- 3/4589, 3/4642

k.-ıp çoru- 3/4961

k.-ıp kel- 3/4612, 3/4703

k.-ır+(1) 2/1131, 3/0686, 3/0738, 3/1638, 3/3912, 3/4416, 3/4487, 3/4809

k.-ır+(2) 3/3156, 3/4857, 4/270

k.-ır-daa 1/1882

k.-ırda 3/0040

k.-ır-dır 4/3053

k.-za 3/2765, 3/4051

[=172]

kılağayın- Parlamak, parıldamak.

k.-ıp+(kılağayınp) tur- 3/2576

[=1]

kılağnat- Parlatmak, ışıltatmak.

k.-ı+(kılağnadı) 5/2515

[=1]

kılaşt- Yürümek, adımlamak, yürüyüp gitmek.

k.-ar+(2) 5/1988

k.-arga 2/0100, 3/0244
k.-gaş+(kılaştas) 2/0101, 3/4441, 6/1739, 6/2962
k.-p 1/0143, 2/0089, 2/0302, 2/0402, 3/0244, 3/0912, 3/0913, 3/0975, 3/4695, 4/0441, 4/0794, 4/2216, 4/2329, 4/2593, 4/2725, 4/2860, 4/2938, 4/3019, 4/3085, 4/3608, 4/3615, 4/4945, 5/1541, 6/0278, 6/0701, 6/0703, 6/0805, 6/0834, 6/0917, 6/0982, 6/1440, 6/2760, 6/2762, 6/3675
k.-p çet- 4/2618
k.-p-daa çet- 4/0959
k.-p kel- 2/1454, 2/1455, 3/0209, 3/0503, 4/2202, 4/2326, 4/2523, 5/0305, 5/0325, 5/0356, 5/1018, 5/1163, 5/1650, 6/2967
k.-p olur- 1/1610
k.-p or- 4/0124
k.-p tur- 2/0249, 3/0207, 3/0518, 4/2313, 5/2017, 5/2185, 5/2307, 6/0955, 6/0956
k.-vas+(2) 5/1994
k.-vayn 1/1031
k.-y ber- 5/1015, 5/1435
k.-y-la ber- 4/2277
k.-za-la 6/0970
[=74]
kılaştas- Yürümek, gitmek, birlikte yürümek.
k.-ı+(kılaştajı) ber- 4/1268
k.-ıp+(kılaştajıp) 1/0983
k.-payn 1/0982
[=3]
kılay- Parlamak.
k.-ıp tur- 2/1053
[=1]
kılbış is. Bir tür çay bitkisi.
k. 3/1647, 3/3978
[=2]
kılçağayın- Bakmak, bakınmak.
k.-ıp+(kılçağaynıp) 4/2237

k.-ıp+(kılçağaynıp) or- 4/4140, 4/4143
[=3]
kılçaş is. Hızlı ve ani bir şekilde gerçekleşen şeyleri görmeyi ifade eden yansıma söz.
k. 3/2144, 3/4314, 4/1906
k.-daa 3/2512
[=4]
kıldır zf. Olarak, o şekilde; isimlerle ve sıfatlarla birleşerek zarf görevli yapılar oluşturur.
k. 1/0148, 1/0191, 1/0212, 1/0490, 1/0517, 1/0518, 1/0750, 1/0692, 1/0693, 1/0821, 1/0822, 1/0847, 1/0851, 1/0852, 1/0855, 1/1071, 1/1261, 1/1813, 1/1938, 1/1939, 1/1984, 1/1987, 1/2007, 1/2034, 1/2207, 1/2233, 1/2234, 1/2235, 1/2236, 1/2306, 1/2307, 1/2317, 1/2345, 1/2377, 1/2389, 1/2649, 1/2715, 1/2788, 1/2971, 1/3068, 1/3081, 1/3116, 1/3137, 1/3302, 1/3520, 1/3303, 1/3768, 1/3794, 1/3797, 1/3798, 1/3859, 1/3860, 1/3892, 2/0449, 2/0450, 2/0452, 2/0682, 2/0982, 2/0990, 2/1054, 2/1251, 3/0344, 3/0428, 3/0635, 3/0636, 3/0661, 3/0670, 3/0746, 3/2185, 3/2265, 3/2266, 3/2691, 3/2702, 3/2846, 3/2871, 3/2919, 3/3061, 3/3116, 3/3138, 3/3405, 3/3619, 3/3833, 3/3834, 3/4029, 3/4089, 3/4111, 3/4112, 3/4139, 3/4314, 3/4434, 3/4466, 3/4500, 3/4501, 3/4746, 3/4830, 3/4834, 3/4879, 3/4884, 4/3886, 3/4910, 3/4935, 3/4936, 3/5028, 3/5048, 4/0452, 4/0563, 4/1105, 4/1108, 4/1167, 4/1196, 4/1231, 4/1357, 4/1360, 4/2210, 4/2763, 4/2787, 4/2812, 4/2817, 4/2827, 4/2859, 4/2910, 4/2983, 4/3258, 4/3521, 4/3558, 4/3703, 4/3767, 4/3888, 4/3905, 4/3968, 4/3978, 4/3992, 4/4222, 4/4224, 4/4370, 4/5117, 4/5135, 4/5284, 4/5360, 5/0292, 5/0323, 5/0324, 5/0459, 5/0473, 5/0503, 5/0528, 5/0557, 5/0558, 5/0586, 5/0595, 5/0953, 5/0973, 5/1135, 5/1165, 5/1169, 5/1176, 5/1760, 5/2056, 5/2313, 5/2371, 5/2372, 5/2386, 5/2387, 5/2633, 5/2693, 5/2741, 6/0197, 6/0199, 6/0313, 6/0364, 6/0375, 6/0483, 6/0485, 6/0501, 6/0564, 6/0575, 6/0579, 6/0619, 6/0627, 6/0683, 6/0727, 6/1093, 6/1095, 6/1099, 6/1129, 6/1718, 6/1768, 6/1850, 6/1957, 6/1958, 6/2110, 6/2124, 6/2126, 6/2127, 6/2265, 6/2355, 6/2416, 6/2423,

6/2424, 6/2571, 6/2631, 6/2698, 6/2705,
6/2722, 6/2847, 6/2945, 6/3251, 6/3318,
6/3394, 6/3469, 6/3567, 6/3593

[=212]

kıldır- Yaptırmak.

k.-a ber- 4/1187

k.-a-la ber- 4/1175

k.-ıp kör- 6/0385

k.-ıp tur- 4/1190, 4/1179, 4/1183

[=6]

kıldirt- Yaptırmak.

k.-ırır 3/1425

k.-ıp-daa tur- 4/1220

k.-ıp tur- 4/1216

[=3]

kılgıla- Yapmak.

k.-p al- 4/5234

[=1]

kılıktan- Sinirlenmek, öfkelenmek.

k.-gan+(2) 4/4043

[=1]

kılıktıg sf. Öfkeli, hiddetli.

k. 3/3774

[=1]

kılın 1. sf. Kalın.

k. 1/1083, 3/3704, 3/4394

k. kılın 5/1560

2. *zf.* Güçlü, kuvvetli, şiddetli.

k. 1/1140

[=5]

kılın- 1. Olmak.

k.-ıp+(kınıp) kel- 1/1828,
3/2196, 6/3142

k.-ıp+(kınıp) tur- 5/0400

2. Yansıma sözlerle birlikte kullanılarak yansıma sözün bildirdiği oluşu ifaden birleşik fiiller oluşturur.

k.-ı+(kını) ber- 1/0355, 3/4362,
4/0512, 5/1090

[=8]

kılınna- Kalınlaştırmak.

k.-y 3/0666

[=1]

kılış-hıvıt → hılış-hıvıt

kılıyt- Hızlı koşmak, koşturmak.

k.-ıp 4/1920, 4/5410

[=2]

kım zm. Kim.

k. 1/1044, 1/2586, 1/2724,
1/2725, 3/0815, 3/0827, 3/0829, 3/0928,
3/0942, 3/1297, 3/1668, 3/1669, 3/1962,
3/2112, 3/3994, 3/3995, 3/4255, 3/4582,
3/4597, 3/4641, 4/0298, 4/0463, 4/2098,
4/2105, 4/2113, 4/2464, 5/0442, 5/0720,
5/1064, 6/0255, 6/1493, 6/1494, 6/1754,
6/2873

k.+daa 4/2090, 5/0683

k.+ga 5/0612, 5/0614

k.+ıl 1/0994, 1/0995, 1/1505,
1/1506, 1/1650, 1/1651, 2/0874, 2/0875,
2/0887, 2/1497, 3/4038, 3/0828, 3/0918,
3/1282, 3/1296, 3/1656, 3/1838, 3/1853,
3/3986, 3/4055, 3/4764, 3/4790, 4/1019,
4/1022, 4/1559, 4/1561, 4/1739, 4/1741,
4/1767, 4/1769, 4/2017, 4/2019, 4/2611,
4/2613, 5/0426, 5/0731, 5/1083, 6/0287,
6/0438, 6/1208

k.+nar 5/2727, 5/2727

[=80]

kım-daa zm. Kimse, hiç kimse.

k. 1/3355, 3/2834

[=1]

kımçı is. Kamçı, kırbaç.

k. 5/0679, 5/0778, 6/1461

k.-bile 1/3375, 1/3452, 5/1326

k.+ların 5/0689

k.+ğnı 1/0526

k.+zı-bile 1/1433, 2/0435, 3/4012,
4/0093, 5/2468, 5/2620, 6/1548, 6/1564,
6/1579, 6/3147

k.+zın 1/1468, 2/1062, 5/0338

[=21]

kımçılan- Kırbaçlamak, atı kırbaçlamak.
k.-gaştıñ 4/3070
 [=1]
kımçılığ *sf.* Kırbaçlı, kamçılı.
k. 3/1648, 3/3973, 6/0058
 [=3]
kımıskayak *is.* Karınca.
k. 4/1167
k.-la 3/1345
k.+tıñ 4/1205
 [=3]
kımzarlıg *sf.* Çantalı; yiyecek, yemiş
 koyulan kabı, çantası olan.
k. 6/1006
 [=1]
kındarlan- Kızmak, sinirlenmek,
 öfkelenmek, söylenmek.
k.-ıp olur- 3/3128
 [=1]
kıñgıladı *zf.* Tınlıyarak, çınlayarak,
 yüksek ve tiz bir sesle.
k. 3/1037
 [=1]
kıñgırt *is.* Tiz duyulan sesi ifade eden
 yansıma söz.
k. 1/2207, 4/2859, 4/3888
 [=3]
kıñgırtkayın- Gürüldemek, çatırdamak;
 "kıñ" diye ses çıkarmak.
k.-ıp+(kıñgırtkaynıp) 4/2306,
 4/5344
k.-ıp-la+(kıñgırtkaynıp) 4/3687
 [=3]
kıñgırtkayındır *zf.* Gürültüyle, gürleyerek.
k. 4/4004
 [=1]
kıpsınçığ *sf.* Nahoş, keskin, tiz (ses).
k. 3/0684, 3/2292, 3/4850,
 5/0494, 6/0443, 6/3757
k.+ı-bile 6/0537

[=7]
kıpsınçığ-çarjınçığ *sf.* Acınacak, zavallı.
k. 4/1996
 [=1]
kır (~kırı) *I. is. 1.* Yüzey, satıh.
k.+ı 3/2711, 6/0626, 6/0638
k.+ı-bile 1/0982
k.+ında 1/1242, 4/0305, 5/1978,
 6/3110, 6/3111
k.+ınga 1/0991, 3/0515, 3/2558,
 3/3043, 3/4115, 3/4450, 4/1308, 4/1839,
 4/2752, 4/2773, 4/2779, 4/2889, 4/2901,
 4/2905, 4/2963, 4/2975, 4/2978, 5/1261,
 6/0184, 6/0185, 6/0981, 6/1862, 6/2088,
 6/2228, 6/2375, 6/2656, 6/2754
2. Üst, üst kısım, üstü, yukarı,
yukarısı.
k.+ı 4/4337, 4/4339, 5/1123
k.+ı-bile 3/0730, 3/3907, 3/4535,
 6/0239, 6/0324
k.+ımda 4/3420
k.+ın 1/0352, 6/1047, 6/2335
k.+ınçe 1/0499, 1/0880, 1/0889,
 2/0742, 2/0933, 3/0954, 3/0974, 3/1017,
 3/1361, 3/1379, 3/1724, 3/3858
k.+ında 1/0666, 1/0681, 1/0700,
 1/1098, 1/1100, 1/1623, 1/1627, 1/1631,
 3/0956, 3/0959, 3/0961, 3/0966, 3/1729,
 3/1872, 3/2576, 4/0036, 4/1478, 4/1705,
 4/1963, 4/1965, 4/2191, 4/2219, 4/2599,
 4/2832, 4/4442, 4/4444, 4/4447, 4/4449,
 5/0232, 5/0233, 5/0392, 5/0394, 5/0477,
 5/0477, 5/0482, 5/0935, 5/1835, 5/2008,
 6/3551
k.+ından 3/2409, 4/0886, 4/2496,
 4/3246, 4/3366, 5/0117, 6/0653
k.+ındıva 1/2275, 4/0181,
 4/0449, 4/1443, 4/2209, 4/3220, 6/0950
k.+ınga 1/0365, 1/0832, 1/1245,
 1/1643, 1/1977, 1/2311, 1/2343, 1/2620,
 1/2970, 1/3209, 1/3306, 1/3883, 2/0162,
 2/0381, 2/0399, 2/0663, 2/0743, 2/0752,
 3/0052, 3/0461, 3/0465, 3/0470, 3/0680,
 3/0785, 3/1034, 3/1147, 3/1223, 3/1363,
 3/1603, 3/1616, 3/1626, 3/1727, 3/2051,
 3/2823, 3/2825, 3/2826, 3/2827, 3/2909,

3/2975, 3/3423, 3/3665, 3/3958, 3/4113,
3/4672, 4/0915, 4/1273, 4/1447, 4/2728,
4/2804, 4/2811, 4/2816, 4/2911, 4/2984,
4/3945, 4/4306, 4/4309, 4/4900, 5/1447,
5/1719, 5/1900, 5/2196, 6/0242, 6/0535,
6/0596, 6/0609, 6/1020, 6/1131, 6/1307,
6/1350, 6/1397, 6/1469, 6/2111, 6/2184,
6/2401, 6/2686, 6/3677, 6/3706

k.+ınnan 3/0971

k.+ıngarga 1/3973

3. Çeşitli hâl ekleriyle birlikte,
aldığı ekin anlamını bildiren bir yardımcı
isim olarak kullanılır.

k.+ındıva 4/2114

k.+ınga 3/2018, 5/2613

4. İyelik ekli gelecek zaman sıfat-
fiili ile birlikte kullanılarak eylemin
yaklaşıklığını ifade eder.

k.+ından 4/1241

*

argajoktun kırında → **argajok**

k.+da-la 2/0573

[=197]

kır II. is. Dağ sırası, sırt, yamaç.

k. 5/2422

k.+nı 5/0781

k.+nıg 5/2268

[=3]

kır III. sf. Kır, kır renkli.

k. 4/0438

[=1]

kır- Kırma, yok etmek, öldürmek.

k.-a 1/2547, 1/2560, 1/3548,
3/0753, 3/0757, 3/1241, 3/1245, 3/3929,
3/3933, 4/2553, 4/3115, 4/3941, 5/1222

k.-a kag- 2/1145

k.-ar+(2) 3/0493, 3/0494

k.-a şap- 1/1115

k.-ıp-daa kag- 4/5361

k.-ıp kag- 1/2555

k.-ıp-la tur- 1/3105

k.-ıy 6/0684

[=21]

kırdır- Öldürmek; öldürülmek, yok
edilmek.

k.-gaştıg 4/1600

[=1]

kırgan 1. sf. İhtiyar, yaşlı.

k. 1/0038, 1/0614, 1/0642,
1/0661, 1/0876, 1/3331, 2/1453, 3/0846,
3/3220, 3/3589, 3/3827, 3/3861, 3/4177,
3/4281, 3/4284, 3/4422, 4/5364, 5/1949

2. is. İhtiyar, yaşlı kişi.

k. 3/0830, 3/0878, 3/0929,
3/4153, 3/4597, 3/4621, 5/1338, 5/0152,
5/0162, 5/0201, 5/0239, 5/0814

k.-daa 3/4189

k.-dır 3/4304

k.+ga 3/2876

k.+ı 4/0108

k.+nar 3/1779

k.+nı-daa 3/4450

[=36]

kırgan-çönük sf. Yaşlı, çok yaşlı.

k. 1/0373

[=1]

kırgı- Kesmek, kırmak.

k.-y 1/1732, 1/1776, 1/1789,
1/1780, 1/1830, 2/1194, 2/1196, 5/1725

[=8]

kırgı- hıdı- 1. Kırmak, öldürmek, yok
etmek.

k.-y 4/0702

2. Kırmak, kesmek, kırmak.

k.-y 4/3372

[=2]

kırı is. Dirsek, dirsek yeri.

k.+m 4/4462

k.+nga 3/3097

k.+zında 1/0507

k.+zınıg 1/0508

[=4]

kırı- Yaşlanmak.

k.-dım 2/0299

k.-gan+(1)+(kıraan) 3/3896

k.-gan+(2)+(kıraan) 1/3410

k.-gan-dır+(kıraan) 5/2521

k.-gıjavıska+(kırıjavıska)

5/1952

k.-p 1/2888, 6/0132

k.-p kel- 3/0079, 4/0402

k.-p olur- 4/0395, 4/0400

k.-y ber- 3/0008, 3/0916, 3/4511,
3/4704

[=15]

kırı- çönü- Yaşlanmak, çok yaşlı olmak.

k.-gen+(2)+(kıraan-çöneen)

1/2414, 1/3180

k.-geni+(kıraan-çöneeni) 1/2420

[=3]

kırıl- Kırılmak, yok edilmek, öldürülmek.

k.-ıp-daa+(kırılıp) tur- 4/2669,
4/2676

[=2]

kırı- nazıla- Yaşlanmak.

k.-gan+(1)+(kırıp-nazılaan)

1/3844, 1/3863

[=2]

kırış- Bağrıışmak, ağız kavgası etmek.

k.-ıp+(kırjıp) 6/0634

[=1]

kırıt- Yaşlandırmak ihtiyarlatmak;
birlikte yaşlanmak.

k.-ar+(1)+(kırıdar) 6/0204

k.-kan+(2) 6/0021, 6/1496

[=3]

kırılğ is. Sıradağ.

k. 1/1953, 1/1959, 1/3113,
3/0515, 4/2806

k.+nı 1/1013, 1/1255

k.+nıı 1/1598

[=8]

kırladı zf. Üzerinden (gitmek, geçmek).

k. 5/0893, 6/0993

[=2]

kırlıg sf. Kenarlı, köşeli.

k. 5/0046, 5/0907

[=2]

kıs 1. is. Kız.

k. 4/1360, 5/0913, 5/0937,
5/0970, 5/0983, 5/0985, 5/1022, 5/1077,
5/1596, 5/1608, 5/2094, 5/2560

k.+ı+(kızı) 3/2618, 4/0996

k.+ın+(kızın) 3/2614

k.+ııı+(kızııı) 3/2620

k.+tı 1/3097, 5/1085

k.+tıı 5/2232

2. Kız çocuk, kız evlat.

k.-bile 4/3296, 4/3341

k.+ı+(kızı) 4/3296, 4/3341

k.+tı 3/0088

3. sf. Dişi.

k. 3/0064, 3/0084, 3/0469,
3/0691, 3/2365, 3/3600, 4/1210, 6/0519,
6/0524

[=33]

kıs- I. Kızmak, ısınmak.

k.-a+(kıza) ber- 1/2270

k.-ıp+(kızıp) tur- 5/2147

k.-ıp+(kızıp) ün- 1/2259

[=3]

kıs- II. Sıkma, sıkıştırmak.

k.-ıp+(kızıp) al- 2/0422

k.-kaş 1/3295, 1/3788, 5/0779

[=4]

kıska sf. Kısa.

k. 1/0578, 1/0578, 1/0588,
1/0589, 1/0742, 1/0742, 1/2361, 1/2362,
1/3054, 1/3054, 2/1629, 2/1630, 3/2483,
4/1426, 4/4712

k.+nıı 4/1404

[=16]

kıskala- Kısalmak, kısa olmak.

k.-y ber- 4/0726

[=1]

kıskaş is. Kıskaç.

k. 1/2255, 1/2257, 1/3274

[=3]

kıskıl sf. Kızıl.

k. 1/0073, 1/0080, 6/1708,
6/1729, 6/1735

[=5]

kıstın- Sıkışmak, tutunmak, takılmak.

k.-a ber- 3/0558

[=1]

kıstındır zf. Sıkarak, sıkıştırarak.

k. 6/2354, 6/2509

[=2]

kış is. Kış.

k. 2/0736, 3/2343, 4/3356,
4/3689, 4/3691, 5/1461, 5/2132, 6/2271

k.+tıñ 1/0947, 1/1169, 3/1215,
4/1121, 4/3690

[=13]

kışkı I. is. Bağırma, çığlık.

k. 3/0994

k.+zı 4/3099

k.+zın 3/0684, 3/1143, 3/2292,
3/4850, 4/5329, 6/0443, 6/3757

[=9]

kışkı II. sf. Kışlık, kışa ait.

k. 2/0695

[=1]

kışkır- Bağırarak, haykırmak, çığlık
atmak.

k.-ar+(2) 3/2292, 3/3575

k.-gan+(1) 1/3221

k.-ıp 3/0684

k.-ıpkaş 4/5329

k.-ıptıp-tır 1/0519

k.-ıp-tır 6/0538

k.-ıp tur- 6/0443, 6/3757

[=9]

kışkırgıla- Bağırarak, haykırmak,
defalarca bağırarak.

k.-arga 3/4891, 3/4893

k.-p 3/4897

[=3]

kışkırış- Bağırışmak.

k.-ıp-daa+(kışkırıjıp) tur- 4/5243

[=1]

kıvar → hıp-

kıvıs- Tutuşturmak, yakmak.

k.-ıp+(kipsıp) 3/0171

[=1]

kıy: kıy de- Çağırarak, seslenmek.

k. 3/2010, 3/2723, 3/3107,
3/3832, 3/3955, 3/4435, 3/4488

[=7]

kıybiğnat- Kımıldatmak, hareket
ettirmek.

k.-ı+(kıybiğnadı) 2/0619

[=1]

kıygı is. Çağırma, seslenme, nida.

k. 3/1143

k.+zı 4/3927

k.+zın 5/0494

*

kıygı sal- Çağırarak, seslenmek.

k. 2/0832, 2/0865, 3/1398,
3/1403, 3/1564, 3/1754, 3/1759, 3/2724,
4/3913, 4/3926, 4/3927, 5/2230

[=15]

kıygır- Seslenmek; bağırarak, haykırmak;
çağırarak.

k.-ar+(1) 4/3648, 4/3653

k.-ar+(2) 2/0043, 4/2561

k.-baan+(1) 1/2337

k.-bas+(2) 4/3671

k.-dıñ 4/3947

k.-gan+(1) 4/3953, 5/2348,
5/2438

k.-gan+(2) 2/0875

k.-gaş 5/2302

k.-ıp 1/0735, 1/2357, 1/3050,
1/3052, 5/0494, 5/1612

k.-ıptarga 5/0320

k.-ıp-tır 2/0944, 2/1549

k.-ıp tur- 1/0737, 3/2045, 4/4216

[=24]

kıygırış- Bağrıışmak, çağrıışmak.

k.-ıp-tır+(kıygırjıp) 2/0934

[=1]

kıygırt- Çağırtmak, getirtmek.

k.-ıp 1/0569, 1/0571, 5/1264

[=3]

kıyığ is. 1. Kıyı, kıyı yer.

k. 2/1379, 4/1171

2. (kıyü şeklinde) civarı, yakını,
yanı.

k.+ı-bile+(kıyü) 6/3003, 6/3020

k.+ınga+(kıyunga) 6/1658

[=5]

kıymış is. Hızlı hareketi ifade eden
yansıma söz.

kıymış de- Hızlı hareket etmek,
kıvıldamak.

k.-daa 4/2682, 4/2687

[=2]

kızañayndır zf. Parlatarak, kızartarak,
kıvılcım saçtırarak.

k. 1/2303

[=1]

kızañnaaş is. Yıldırım.

k. 3/2267

[=1]

kızañnadır zf. Parlatarak, kızartarak,
kıvılcım saçtırarak.

k. 1/3299

[=1]

kızañnadı → kızañnadır

k. 3/4365

[=1]

kızaş is. Parlama, yanıp sönme gibi hızlı
oluşları ifade eden yansıma söz.

**kızaş de-/kızaş kıldır/kızaş
kınnır** Parlamak, yanıp sönmek.

k. 1/0355, 1/0366, 1/3794,
3/4840, 3/4936

[=5]

kızaş-dars is. Parlama ve ani duyulan sesi
ifade eden yansıma söz.

k. 3/4832, 3/4836

[=2]

kızıgaar is. Sınır, hudut.

k.+ınga 5/2134

[=1]

kızıl 1. sf. Kızıl.

k. 1/0060, 1/0107, 1/0112,
1/0888, 1/0891, 1/0943, 1/1686, 1/2302,
1/2869, 1/2994, 1/3298, 1/3793, 2/0176,
2/0619, 2/0653, 2/0671, 2/0913, 2/0920,
2/0970, 2/1027, 3/0154, 3/0407, 3/0678,
3/1172, 3/1174, 3/2248, 3/2262, 3/2510,
3/3604, 3/4220, 3/4239, 3/4309, 3/4749,
3/4902, 3/4941, 4/0637, 4/0941, 4/1031,
4/2423, 4/2450, 4/2466, 4/2483, 4/2889,
4/2890, 4/2901, 4/2902, 4/2904, 4/2906,
4/2909, 4/2912, 4/2913, 4/2916, 4/2918,
4/2920, 4/2922, 4/2940, 4/3776, 4/3815,
4/3840, 4/3861, 4/3894, 4/3981, 4/3983,
4/3984, 4/4356, 4/4378, 4/4903, 4/5135,
4/5163, 5/0018, 5/0176, 5/0187, 5/0199,
5/0231, 5/0263, 5/0359, 5/0391, 5/0978,
5/1814, 5/2422, 5/2472, 5/2677, 5/2680,
6/0069, 6/1458, 6/1472, 6/1474, 6/1482,
6/1508, 6/1510, 6/2053, 6/2056, 6/3669,
6/3671

k. kızıl 1/1621, 4/2914

2. is. Kızıl, kızıl olan.

k.+ı 3/1170

k.+ın 1/0068, 3/2810

k.+ından 1/0055

*

kızıl çuduruk-bile Yalnızca yumrukla (dövüşmek, kapışmak).

k. 4/3601

kızıl hol çıplak el; donanımsız, teçhizatsız.

k. 4/3461

kızıl hün Gün batımı.

k. 1/3139, 5/1376

[=104]

kızıl-sarıg *sf.* Kızıl sarı, kızılımsı sarı.

k. 4/1851

[=1]

kızıl-şilgi *sf.* Parlak kızıl renkli, sarı-kızıl tonlu.

k. 5/2421, 5/2463

[=2]

kızıl-şokar *sf.* Kızıl renkli ve alacalı.

k. 2/0060, 2/0070, 2/0073

[=3]

kızır *sf.* Kısır.

k. 2/1380, 2/1631, 4/1172, 6/0037, 6/0052, 6/0111

[=6]

kızır- Kısaltmak, çekmek, kısmak.

k.-gaş 6/0602

k.-ıp al- 6/0562

[=2]

kızıradır *zf.* Gıcırdatarak, çatırdatarak.

k. 1/2302, 1/3298, 1/3792, 1/3793

[=4]

kızırak *is.* Kısarak.

k. 1/0579, 1/0590, 1/0743, 1/2363, 1/3055

[=5]

kızıtpa: kızıtpa, kızıtpa ça Bir çeşit yay.

k. 3/1648, 4/1995, 4/4942, 4/5009

k.+zı-bile 4/5041

k.+zın 3/1776

[=6]

kızıtpalıg *sf.* Yayı olan, yaylı. (*bkz. kızıtpa*)

k. 6/1711

[=1]

kiçeen- Dikkatli olmak.

k. 6/2182

k.-ip 4/3730

k.-ip tur 1/3271, 3/2379

[=4]

kiçeengeylik *sf.* Dikkatli, ihtiyatlı.

k. 3/1602

[=1]

kiçeettin- Dikkatli olmak, dikkat etmek.

k.-iğer 4/0684

[=1]

kiçigene *is.* Kazayağı (bitki).

k. 3/0192

[=1]

kidis *is.* Keçe.

k. 1/2277, 1/2279, 3/0804, 3/1272, 3/1647, 3/3976, 4/1987, 4/2172, 4/2215, 4/2276, 4/2395, 4/2501, 4/2591, 4/2679, 4/2706, 4/2722, 4/2770, 4/2847, 4/2897, 4/3018, 4/3061, 4/4375, 4/4830, 4/4844, 4/4944, 4/4976, 4/4984, 4/5036, 4/5305, 5/0669

[=30]

kiir e. 1. Kadar.

k. 1/3364, 3/1094, 4/2669, 4/2676, 5/0383

2. Eylemin içe doğru yapıldığını ifade eder.

k. 1/0240, 1/0283, 1/0331, 1/0344, 1/1800, 1/1961, 1/2651, 1/3384, 3/2126, 3/2203, 3/3100, 3/4338, 4/1082, 5/0577, 5/0598, 6/0705, 6/0754, 6/0810, 6/1888, 6/1893, 6/2355, 6/2510, 6/2571, 6/2984, 6/3168, 6/3195

[=31]

kiir- 1. Sokmak, içeri koymak, içeri almak, getirmek, dâhil etmek.

k.-e ber- 4/3181

k.-er+(1) 3/2480
k.-erge 1/2823
k.-gen+(1) 4/0579
k.-geş 1/2825
k.-ip 2/1526, 3/4131, 5/1125, 5/1334
k.-ip tur- 5/1449
k.-ipken 1/2684, 4/2239, 4/4011, 5/1903
k.-ip-tir 2/1340
k.-ip-daa tur- 4/4800
2. Getirmek, sokmak; yol açmak, sebep olmak.
k.-diñ 5/0252, 5/0271
*
holga kiir- → hol
k.-ip al- 5/1864
ugaan kiir- → ugaan
k.-ip al- 5/1869
[=20]
kiiski- Havada sallanmak, ırgalanmak.
k.-geş+(kiiskeş) 5/0556, 5/2385
k.-p kiiskip kel- 6/2489
[=3]
kiiskit- Sallamak, ırgalamak.
k.-p+(kiiskidip) kiiskidip 6/2717
[=1]
kijen is. Bukağı, köstek.
k.-bile 1/1994, 1/2006, 1/2035, 3/0343, 3/1119, 3/4345, 3/4907, 5/0511, 5/0512, 6/2944
k.+i-bile 6/2946
k.+in 2/0418, 3/0345, 3/4360, 6/3007, 6/3013, 6/3035
k.+iniñ 6/2958
k.+iñ 6/2774, 6/3008
k.+niñ 1/2037
[=21]
kijenne- Bukağı ile bağlamak

k.-geş+(kijenneş) 3/0343, 3/4345, 3/4907, 6/2944
k.-p 2/0930, 2/0972
k.-p kag- 1/1985, 1/1995, 1/2008, 1/2036, 3/1119, 3/1521, 3/2322, 5/0512
k.-y 3/2097, 3/4085, 3/4823
[=17]
kiji is. Kişi, insan.
k. 1/0038, 1/0100, 1/0221, 1/0227, 1/0371, 1/0372, 1/0373, 1/0381, 1/0396, 1/0405, 1/0432, 1/0435, 1/0464, 1/0496, 1/0604, 1/0611, 1/0617, 1/0627, 1/0659, 1/0689, 1/0690, 1/0775, 1/0790, 1/0817, 1/0819, 1/0820, 1/0911, 1/0918, 1/0930, 1/0941, 1/0984, 1/1012, 1/1025, 1/1026, 1/1034, 1/1053, 1/1126, 1/1139, 1/1146, 1/1146, 1/1205, 1/1214, 1/1215, 1/1219, 1/1233, 1/1430, 1/1500, 1/1514, 1/1547, 1/1554, 1/1563, 1/1568, 1/1581, 1/1629, 1/1632, 1/1647, 1/1667, 1/1720, 1/1743, 1/1745, 1/1758, 1/1759, 1/1776, 1/1777, 1/1780, 1/1781, 1/1871, 1/1882, 1/1883, 1/1885, 1/1948, 1/1987, 1/2000, 1/2027, 1/2087, 1/2096, 1/2106, 1/2129, 1/2154, 1/2163, 1/2199, 1/2245, 1/2313, 1/2328, 1/2413, 1/2414, 1/2440, 1/2457, 1/2460, 1/2464, 1/2465, 1/2534, 1/2596, 1/2605, 1/2607, 1/2621, 1/2672, 1/2734, 1/2735, 1/2788, 1/2793, 1/2815, 1/2818, 1/2971, 1/3114, 1/3124, 1/3153, 1/3162, 1/3189, 1/3257, 1/3308, 1/3445, 1/3462, 1/3483, 1/3490, 1/3497, 1/3555, 1/3556, 1/3558, 1/3750, 1/3753, 1/3777, 1/3803, 1/3970, 2/0026, 2/0051, 2/0146, 2/0165, 2/0172, 2/0342, 2/0366, 2/0377, 2/0414, 2/0488, 2/0490, 2/0517, 2/0556, 2/0557, 2/0567, 2/0603, 2/0624, 2/0640, 2/0654, 2/0657, 2/0664, 2/0680, 2/0702, 2/0718, 2/0727, 2/0812, 2/0812, 2/0836, 2/0854, 2/0883, 2/0889, 2/0902, 2/0903, 2/0921, 2/0949, 2/1025, 2/1030, 2/1073, 2/1199, 2/1223, 2/1317, 2/1319, 2/1322, 2/1347, 2/1349, 2/1359, 2/1361, 2/1449, 2/1455, 2/1480, 2/1505, 2/1524, 2/1535, 2/1550, 2/1576, 2/1652, 3/0036, 3/0135, 3/0141, 3/0143, 3/0158, 3/0438, 3/0442, 3/0537, 3/0710, 3/0777, 3/0800, 3/0824, 3/0826, 3/0834, 3/0839, 3/0843, 3/0854, 3/0861, 3/0926, 3/0962, 3/0968, 3/0969, 3/0996, 3/1023, 3/1031, 3/1126, 3/1265, 3/1303, 3/1307, 3/1308, 3/1310, 3/1316, 3/1319, 3/1403, 3/1503, 3/1504, 3/1566, 3/1581,

3/1667, 3/1676, 3/1679, 3/1686, 3/1753,
 3/1845, 3/1860, 3/1887, 3/1965, 3/1968,
 3/1994, 3/1998, 3/2007, 3/2011, 3/2078,
 3/2163, 3/2248, 3/2253, 3/2260, 3/2410,
 3/2424, 3/2470, 3/2486, 3/2574, 3/2581,
 3/2602, 3/2643, 3/2650, 3/2661, 3/2661,
 3/2719, 3/2723, 3/2942, 3/2950, 3/3156,
 3/3257, 3/3259, 3/3313, 3/3318, 3/3326,
 3/3344, 3/3346, 3/3347, 3/3413, 3/3466,
 3/3468, 3/3471, 3/3542, 3/3736, 3/3774,
 3/3992, 3/3999, 3/4001, 3/4002, 3/4003,
 3/4010, 3/4026, 3/4047, 3/4057, 3/4064,
 3/4174, 3/4245, 3/4263, 3/4318, 3/4419,
 3/4427, 3/4451, 3/4471, 3/4512, 3/4513,
 3/4514, 3/4523, 3/4551, 3/4587, 3/4595,
 3/4608, 3/4651, 3/4705, 3/4706, 3/4727,
 3/4737, 3/4776, 3/4783, 3/4799, 3/4737,
 3/4741, 3/4788, 3/4806, 3/4962, 3/4996,
 3/5048, 4/0085, 4/0263, 4/0295, 4/0297,
 4/0363, 4/0500, 4/0657, 4/0923, 4/0929,
 4/0981, 4/0982, 4/1011, 4/1064, 4/1259,
 4/1389, 4/1549, 4/1571, 4/1579, 4/1587,
 4/1591, 4/1596, 4/1612, 4/1632, 4/1634,
 4/1664, 4/1666, 4/1696, 4/1733, 4/1762,
 4/1792, 4/1823, 4/1830, 4/1839, 4/1836,
 4/1984, 4/2015, 4/2021, 4/2040, 4/2044,
 4/2047, 4/2051, 4/2052, 4/2057, 4/2060,
 4/2093, 4/2109, 4/2136, 4/2148, 4/2151,
 4/2181, 4/2232, 4/2238, 4/2248, 4/2267,
 4/2273, 4/2276, 4/2289, 4/2292, 4/2295,
 4/2381, 4/2457, 4/2458, 4/2463, 4/2507,
 4/2537, 4/2586, 4/2601, 4/2616, 4/2621,
 4/2639, 4/2647, 4/2653, 4/2654, 4/2718,
 4/2738, 4/3040, 4/3050, 4/3057, 4/3147,
 4/3151, 4/3155, 4/3156, 4/3261, 4/3314,
 4/3550, 4/3656, 4/3831, 4/3908, 4/4019,
 4/4234, 4/4255, 4/4348, 4/4360, 4/4365,
 4/4455, 4/4458, 4/4466, 4/4472, 4/4473,
 4/4474, 4/4479, 4/4485, 4/4495, 4/4496,
 4/4505, 4/4528, 4/4677, 4/4740, 4/4752,
 4/4766, 4/4795, 4/4867, 4/4871, 4/4915,
 4/5002, 4/5003, 4/5042, 4/5066, 4/5102,
 4/5104, 4/5161, 4/5362, 5/0071, 5/0097,
 5/0129, 5/0139, 5/0149, 5/0159, 5/0249,
 5/0311, 5/0431, 5/0428, 5/0452, 5/0454,
 5/0565, 5/0823, 5/0584, 5/0621, 5/0624,
 5/0736, 5/0737, 5/0741, 5/0741, 5/0845,
 5/0856, 5/0858, 5/0860, 5/0861, 5/0967,
 5/1005, 5/1033, 5/1033, 5/1222, 5/1502,
 5/1509, 5/1629, 5/1690, 5/1792, 5/2068,
 5/2080, 5/2224, 5/2282, 5/2283, 5/2290,
 5/2293, 5/2294, 5/2350, 5/2351, 5/2399,
 5/2444, 5/2445, 5/2464, 5/2517, 5/2519,
 5/2539, 5/2740, 6/0067, 6/0097, 6/0107,
 6/0129, 6/0181, 6/0186, 6/0191, 6/0261,

6/0297, 6/0299, 6/0405, 6/0461, 6/0516,
 6/0541, 6/0542, 6/0707, 6/0715, 6/0730,
 6/0739, 6/0756, 6/0767, 6/0784, 6/0795,
 6/0822, 6/0845, 6/0862, 6/0870, 6/0900,
 6/0929, 6/0937, 6/0937, 6/1068, 6/1119,
 6/1156, 6/1173, 6/1186, 6/1194, 6/1197,
 6/1211, 6/1221, 6/1225, 6/1236, 6/1278,
 6/1279, 6/1299, 6/1299, 6/1316, 6/1341,
 6/1357, 6/1358, 6/1363, 6/1388, 6/1403,
 6/1407, 6/1432, 6/1437, 6/1438, 6/1440,
 6/1720, 6/1760, 6/1764, 6/1799, 6/1857,
 6/1932, 6/1945, 6/1993, 6/2081, 6/2093,
 6/2094, 6/2106, 6/2107, 6/2152, 6/2181,
 6/2179, 6/2223, 6/2233, 6/2251, 6/2254,
 6/2298, 6/2323, 6/2350, 6/2368, 6/2380,
 6/2393, 6/2396, 6/2449, 6/2477, 6/2525,
 6/2543, 6/2580, 6/2650, 6/2661, 6/2679,
 6/2682, 6/2746, 6/2797, 6/2812, 6/2872,
 6/2876, 6/3119, 6/3125, 6/3136, 6/3142,
 6/3145, 6/3151, 6/3181, 6/3208, 6/3253,
 6/3266, 6/3282, 6/3298, 6/3300, 6/3304,
 6/3334, 6/3349, 6/3362, 6/3367, 6/3374,
 6/3386, 6/3408, 6/3415, 6/3425, 6/3442,
 6/3451, 6/3461, 6/3485, 6/3508, 6/3526,
 6/3535, 6/3545, 6/3602, 6/3659, 6/3756

k.-bile 1/0794, 1/0906, 1/2193,
 3/4050, 3/4611, 3/4702, 4/5150, 6/0190

k.-daa 1/2000, 1/2335, 2/0044,
 2/0155, 2/0643, 2/0644, 3/0891, 3/1345,
 3/1707, 3/2177, 3/2973, 3/3289, 3/3374,
 4/0664, 4/1355, 4/1401, 4/1502, 4/2171,
 4/3753, 4/4941, 5/0737

k.+de 3/4805

k.+den 1/1545, 3/1688, 4/1400,
 4/1983, 4/3600, 4/4364, 5/0074, 5/0249,
 5/0311, 6/0643, 6/0716, 6/0741, 6/0766,
 6/0794, 6/0821, 6/0869

k.-dir 1/0297, 1/0867, 1/0922,
 1/1239, 1/1208, 1/1216, 1/1246, 1/1565,
 1/2455, 1/2456, 2/0798, 2/0999, 3/2521,
 3/2728, 3/4617, 3/4858, 3/4946, 4/0917,
 4/0944, 4/1582, 4/2116, 4/5106, 5/2513,
 6/0515, 6/0604, 6/0934, 6/3126, 6/3263,
 6/3330, 6/3403, 6/3480, 6/3514

k.+ge 1/0812, 1/1660, 3/0854,
 3/1643, 3/1685, 3/2613, 3/4655, 5/1423,
 5/1424, 5/2172, 5/2173, 6/2853

k.+ge+(kijee) 1/0272, 1/0286,
 1/0367, 1/1056, 1/2155, 3/0218, 3/2788,
 3/3145, 3/3742, 3/4072, 3/4073, 3/4526,
 4/3163, 4/4360, 6/1279, 6/1310, 6/1311,

6/1354, 6/1355, 6/1401, 6/1402, 6/2745, 6/3468

k.+ge-daa+(kijee) 6/1545, 6/1562, 6/1577

k.+je 1/1208, 1/1216, 1/1715

k.+l 1/1237, 1/1244, 3/4604

k.-le 1/0620, 3/2787, 3/2986, 3/4013, 3/4962, 4/2110, 4/3071

k.-le-dir 3/1416, 6/3356, 6/3430

k.+ler 1/1886, 2/0532, 3/1889

k.+lerni 5/0843

k.+m 1/2349, 1/2350, 1/2351

k.+ni 1/0348, 1/0972, 1/1157, 1/1201, 1/1684, 1/2836, 2/1442, 2/1532, 3/2422, 3/2685, 3/2950, 3/3244, 3/3318, 3/3326, 3/4410, 3/4414, 3/5020, 4/1242, 4/1686, 4/2239, 4/3655, 5/1104, 6/0192, 6/0204, 6/0704, 6/0727, 6/0781, 6/0809, 6/0849, 6/1187, 6/1277, 6/3438

k.+ni 1/0117, 1/0408, 1/0601, 1/0661, 1/0876, 1/0923, 1/0963, 1/0989, 1/1001, 1/1038, 1/1062, 1/1078, 1/1137, 1/1211, 1/1512, 1/1630, 1/1633, 1/1656, 1/2021, 1/2024, 1/2318, 1/2327, 1/2970, 1/3148, 1/3180, 1/3193, 1/3213, 1/3312, 1/3387, 1/3410, 1/3723, 1/3808, 2/0672, 2/0801, 2/0825, 2/0995, 2/1028, 2/1086, 2/1106, 2/1119, 2/1260, 2/1446, 2/1506, 2/1515, 2/1520, 2/1640, 3/0034, 3/0137, 3/0281, 4/0429, 3/0932, 3/1304, 3/1314, 3/2739, 3/3154, 3/3243, 3/3276, 3/3277, 3/3298, 3/3966, 3/4119, 3/4481, 3/4518, 3/4601, 4/0116, 4/0639, 4/1244, 4/1486, 4/1492, 4/1616, 4/1625, 4/1969, 4/1977, 4/2525, 4/2638, 4/3295, 4/3296, 4/3321, 4/3340, 4/3898, 4/4760, 5/0753, 5/0958, 5/1007, 5/1197, 5/1467, 5/1624, 5/2312, 5/2313, 5/2457, 6/0440, 6/0546, 6/1067, 6/1227, 6/1471, 6/1473, 6/1507, 6/1509, 6/1933, 6/1934, 6/1935, 6/1944, 6/2051, 6/2052, 6/2054, 6/2055, 6/3112, 6/3375, 6/3536, 6/3613, 6/3617, 6/3668, 6/3670, 6/3641

k.+ner 6/1937, 6/2061

k.+vis 3/2053

k.+zi 1/3122, 2/0815, 2/1101, 3/1919, 3/3186, 4/4476, 4/5021, 5/0753

k.+zin 1/1693, 1/1713, 1/1992, 5/1467, 5/1509

k.+zinden 4/4473

k.+zinge 1/1464, 1/1465, 1/2917, 1/2929, 1/2940

k.+zini 4/4498

*

kiji bajı kızirt Çok kalabalık.

k. 1/1599, 1/1756, 1/1877, 2/1093

kiji törelgeten Herkes, bütün kişiler.

k. 4/2456

[=932]

kijigileştir zf. Kişi gibi, insan gibi.

k. 2/0840

[=1]

kijirgen- Gıdıklanmak.

k.-ip 2/0414

[=1]

kiğire- Gürüldemek, gürültü yapmak, ses çıkarmak.

k.-gen+(2)+(kiğireen) 6/2665

[=1]

kiğırtkeyin- Gürüldemek, gürültü yapmak, ses çıkarmak.

k.-ip+(kiğırtkeyinip) 3/3376

[=1]

kir- 1. Girmek, bir yere gelmek.

k. 2/1402, 3/4264

k.-bes+(1) 3/3468

k.-bes-daa 3/2544

k.-bezimni 5/0877

k.-e 1/3874, 4/0125, 4/0568, 4/2871, 4/4719, 4/4884, 5/0346, 5/0660, 5/1018, 5/1131, 5/1381, 5/1395, 5/1644, 5/2152, 6/0278

k.-e ber- 1/0082, 1/0083, 1/1619, 1/2897, 1/3830, 2/0084, 2/0105, 2/1269, 3/0276, 3/0410, 3/2096, 3/3020, 3/3236, 4/0778, 4/0890, 4/0892, 4/4027, 4/2145, 4/4912, 4/4914, 4/5140, 5/0979, 5/1061,

5/2314, 6/0222, 6/0225, 6/0728, 6/1746,
6/3109, 6/3160

k.-eeliğerem 3/2499

k.-e halı- 1/0194

k.-e haldı ber- 6/0274

k.-e halıdıp kel- 1/0552, 1/0553

k.-e halıp kel- 6/0162

k.-e-le 4/0455

k.-e-le ber- 4/0442, 4/0447

k.-er+(1) 2/0571, 2/1032, 4/2054,
4/4823

k.-er+(2) 2/0558, 4/4655, 4/4676,
5/0844

k.-er-daa 4/2387

k.-erde 5/0974

k.-gen+(1) 1/1250, 4/2177

k.-gen+(2) 4/4568, 4/4746,
6/1080, 6/1081

k.-genden 4/2489

k.-geni-daa 4/1816

k.-geş 1/0985, 1/1121, 2/1266,
5/2405, 6/1089, 6/3162

k.-gey-le 3/2500

k.-ip 1/1034, 1/1109, 1/1826,
1/2254, 1/3143, 1/3922, 1/3959, 2/0584,
2/0844, 2/1022, 3/1567, 3/1644, 3/2122,
3/2425, 3/2545, 3/4576, 4/2165, 4/2570,
4/4938, 5/2144

k.-ip kel- 1/0560, 1/0893, 1/1198,
1/1252, 1/1490, 1/1620, 1/1699, 1/1719,
1/3457, 1/3676, 2/1099, 2/1336, 3/1347,
3/1570, 3/2434, 3/2500, 3/3110, 3/3237,
3/3270, 3/3290, 3/3566, 3/4226, 3/4363,
3/4630, 3/4928, 4/0642, 4/0720, 4/0899,
4/2216, 4/2273, 4/2595, 4/4131, 4/4704,
4/5135, 4/5311, 4/5396, 4/5433, 5/0932,
5/1024, 5/1378, 5/2135, 6/0154, 6/0340,
6/0357, 6/0373, 6/0378, 6/0408, 6/0420,
6/0725, 6/0777, 6/0805, 6/0834, 6/0917,
6/1107, 6/2573, 6/2779, 6/3081, 6/3675

k.-ip-le kel- 4/4692

k.-ip kör- 1/0405

k.-ip olur- 1/2548, 6/3666

k.-iptip-tir 1/3675

k.-ip tur- 1/0153, 1/0155, 1/0176,
1/0197, 1/3273, 3/3638, 5/0931, 6/3197,
6/3202

2. Gerçekleşmek, olmak, meydana
gelmek.

k.-bezin 5/0285, 5/0310

k.-e ber- 3/0739, 3/4105, 3/3913

k.-er+(1) 5/0241, 5/0276

k.-eri 5/0190

k.-ip kel- 4/5170

3. Tuzağa düşmek.

k.-dim 5/2642

k.-e ber- 2/1283

k.-geş 2/1284

4. Geçmek, takılmak, saplanmak.

k. 1/0265

k.-e ber- 3/1076

k.-er+(1) 2/1409

k.-gen+(1) 1/0268, 3/0992

5. Suyu girmek, dalmak, batmak.

k.-e ber- 3/2720, 5/1908, 6/2963

k.-er+(1) 3/2649

k.-geş 5/1055

k.-ze 1/1316

k.-ziñze 1/1318

6. Bir şeye yapmaya başlamak.

k.-ip 1/0140

k.-ip kel- 1/0142

7. Başlama bildiren bir yardımcı
fiil olarak kullanılır.

k.-er+(1) 4/2042, 4/2063, 4/2076

k.-gen+(1) 1/3659

k.-ip 1/2258, 1/2292

8. Girmek, katılmak.

k.-geş 5/0792

*

aayinga kir- → **aay I.**

k.-bes+(2) 1/1146, 1/1157

k.-ip 1/1352, 1/1399, 3/0626

ajit kir- → **ajit**
k.-eri 5/2301
k.-ip 3/1931
bodal-sağışka kir- → **bodal-sağış**
k.-bes+(2) 1/3409
k.-bes+(1) 1/3179
k.-er+(1) 1/0039, 1/0662, 1/0877, 1/3182, 1/3411
sağışka kir- → **sağış**
k.-e ber- 4/2581, 4/4098, 4/4101, 4/5379
küş kir- → **küş**
k.-e 1/1521, 3/1537
üze kir- Engel olmak.
k.-ip 6/2216, 6/2638
[=231]
kirbey *sf.* Kısa sakal.
k. 3/0642
[=1]
kirbik *is.* Kaş.
k.+iniñ+(kirbiiniñ) 4/0626
[=1]
kirbiktig *sf.* Kirpikli, kaşlı.
k.+ge 1/1514, 1/2734
[=2]
kirgile- Girmek, birlikte girmek; bir yere gelmek, gitmek.
k.-p-daa 1/3682
k.-p tur- 1/0172
k.-y ber- 1/3718
[=3]
kirije- Yayın kirişini bağlamak.
k.-gen+(2)+(kiriheen) 6/0032, 6/0106
[=2]
kirijet- Yayın kirişini bağlatmak.
k.-keş 6/0893
[=1]

kiriş *is.* Kiriş.
k. 2/1394
k.+i-daa+(kiriiji) 3/1373
k.+in+(kiriin) 1/1812, 1/2015, 1/2875, 1/3136, 1/3903, 1/3942, 2/1215, 3/1036, 3/1450, 3/1787, 6/0556
k.+in-daa+(kiriin) 4/5283
[=14]
kiriş- Girişmek.
k.-ir+(1)+(kirjir) 3/0939
k.-ir+(2)+(kirjir) 3/1324, 3/1364, 3/1848
[=4]
kiş *is.* Samur.
k. 1/0446, 1/1416, 1/1453, 1/3345, 2/0347, 3/0317, 3/4236, 3/4497, 4/1033, 4/1390, 4/4361, 5/0250, 5/0312, 5/0344, 5/0402, 5/1603, 6/0020, 6/1451, 6/3224, 6/3226
k.+in+(kijin) 3/2827, 3/3741
k.+ke 4/4361
k.+ten 5/0250, 5/0312
k.+ti 3/4673, 5/1445, 5/2194
k.+tiñ 1/0052, 1/0069, 2/0700, 3/2809
[=32]
kişte- Kişnemek.
k.-er+(2) 1/0241, 1/0255, 1/0257, 1/0259, 1/0275, 1/0278
k.-erge 1/0280
k.-gen+(1)+(kişteen) 3/2122, 6/0416
k.-geni+(kişteeni) 6/0398
k.-p 1/0237, 1/2522, 2/1495
k.-pken 4/4390
k.-p tur- 2/0254
k.-y 1/0262
k.-y kag- 4/4388
[=17]
kizirgey *zf.* Çok, çok fazla.
k. 5/2740

[=1]
kizirt *zf.* Çok, fazla, çok sayıda.
k. 1/1599, 1/1756, 1/1877,
 2/1093
 [=4]
koda *is.* Yerleşim yeri, kasaba, köy;
 yerleşim yeri ve tapınak.
k. 3/4570
k.+ga 6/0222
 [=2]
koda-hooray *is.* Yerleşim yeri, kasaba,
 köy.
k. 6/0246
k.+nın 6/0251
 [=2]
koda-hüree *is.* Şehir ve tapınak.
k. 3/1632, 4/2317, 6/0210
k.+de 4/0198, 4/2281
k.+dive 4/2164
k.+ge 4/1133
k.+ni 4/2312
k.+nın 1/3663, 4/2287, 4/4653,
 4/4660, 4/4686, 4/4694, 4/4703, 4/4926,
 4/4931, 4/4940, 4/4946, 4/5184
k.+zin 4/3111, 4/4649, 4/4672
k.+zinde 4/2131, 4/5134
k.+zini 1/3645, 4/3438, 4/4904
 [=28]
koda-süme *is.* Şehir, kasaba; şehir ve
 tapınak.
k. 5/0898
k.+ni 5/2590
k.+nın 3/0893
k.+zi 3/0929, 3/0933, 5/2137,
 5/2551
k.+zinge 1/3657, 5/0833, 5/2143
k.+zini 3/1342
 [=11]
koda-sürüg *is.* Sürü, mal.

k.+üğerde+(k.-sürüüğerde)
 2/1112
 [=1]
kodan I. is. 1. Eve bitişik toprak parçası,
 avlu.
k. 5/1611
k.+da 4/4692
2. Sürü.
k. 5/0794
k.+ı-bile 4/5245
 [=4]
kodan II. is. Tavşan.
k. 1/3714, 3/0539, 3/0547,
 3/0726, 3/1222, 3/1666, 3/3363, 3/3382,
 3/3397, 3/3918, 3/4539, 4/0085, 4/0134,
 4/0772, 4/1258, 4/2762, 4/2786, 4/2826,
 4/3991, 6/0233, 6/0326
k.+ının 3/3333
k.+nar 3/3380
k.+narnın 6/0720
 [=24]
kogja- Emmek.
k.-p 2/0276
 [=1]
koja *zf.* Komşu, yanına, yanında.
k. 4/4058, 5/2715
 [=2]
kojalıkta- Atlamak, sıçramak, zıplamak.
k.-p 3/2931
 [=1]
kojagar *is.* Tepe, zirve.
k. 3/2118
 [=1]
kojalandır *zf.* Yakın, yaklaşık.
k. 1/1152
 [=1]
kojalağnı *sf.* İpli, halatlı (çadırın
 kurulmasında kullanılan halatlar).
k. 5/0012
 [=1]

kojaŋayın- Atlamak, sıçramak, zıplamak.

k.-ıp+(kojaŋaynıp) 3/3019

[=1]

kojayt- Kaldırmak, yükseltmek.

k.-ı 4/4630

[=1]

kojuun is. 1. Bölge, mıntıka.

k. 5/1263, 5/1486, 5/1678,
5/1683, 5/1819, 5/1874

2. Bölük, grup, sınıf.

k. 5/0128, 5/0138, 5/0148,
5/0158, 5/2724

[=11]

kokpa is. Patika.

k.+nı 3/3018

[=1]

koldan- dilen- Dilemek, istemek.

k.-gen+(1) 4/3317

k.-ıp olur- 4/0583

k.-ıp d.-i ber- 4/0470, 4/0584

k.-ıp d.-ir 4/0537

[=5]

koldu is. Şamdan.

k. 5/0473, 5/2263

[=2]

kolduk is. 1. Koltuk (organ).

k. 3/1539, 3/2267, 3/3712,
3/4106, 3/4929, 4/3405, 5/2333, 6/2307,
6/2461

k.+tan 6/1092

k.+umga+(kolduumga) 1/0472,
2/0412

k.+un+(kolduun) 3/2265, 3/2266

k.+unduva+(kolduunduva)
4/4913

k.+undan+(kolduundan) 1/2248,
1/3261, 1/3780, 3/2255, 3/2347, 3/2373,
3/2383, 4/4925

k.+unuŋ+(kolduunuŋ) 1/2282,
1/3281, 6/2135, 6/2163, 6/2281, 6/2432

2. Dağ eteği, ova.

k. 5/0381

[=30]

koldukta- Koltuğuna almak.

k.-gaş+(kolduktaaş) 3/1776

k.-p al- 4/4943, 6/0831, 6/1779,
6/0776, 6/0803, 6/0915

[=7]

kolun is. Kolan.

k. 1/0472, 2/0412, 2/1426, 3/3710

k.+umnu 1/1394

k.+un 1/1401, 4/1439, 6/1483

k.+un+(konnun) 3/3710, 3/4873

k.+un+(konun) 1/0459, 3/0303

[=12]

kolun-çirim is. Kolan ve kolan bağı.

k. 3/3711

k.+ni 4/1158

[=2]

kolun-şavıldır is. Kolan, arka kolan.

k.+ın 2/0334

k.+zın (kolun-şavı) 4/3201

[=2]

kolunnug sf. Kolanlı.

k. 3/0032, 5/0329, 6/0075

[=3]

kolun-şavı → kolun-şavıldır

kom is. Eyer altına konulan keçe.

k. (hom) 3/2363

*

**komun hoora, çayaazın çara
semiriir** Semirmek, semizleşmek.

k.+u-daa 4/4219

k.+uŋ 3/1185, 3/1560, 3/2407,
3/3726, 4/4169, 4/4219, 5/1178

[=9]

konçuŋ 1. zf. Çok, fazla.

k. 1/1674, 1/1678, 1/2117,
1/2574, 1/3114, 1/3130, 1/3192, 1/3243,

1/3419, 2/0445, 2/1473, 3/0267, 3/0372, 3/0506, 3/2672, 3/3184, 3/3235, 3/3889, 4/1549, 5/1595, 6/0406, 6/0419, 6/0900, 6/0976, 6/0980, 6/1002, 6/1087, 6/1099, 6/1133, 6/1225, 6/1400, 6/1717, 6/1825, 6/1993, 6/3015, 6/3337, 6/3411, 6/3442, 6/3488, 6/3526, 6/3618, 6/3627

k.-daa 1/3580

k.-la 1/1014

2. *sf.* Korkunç.

k. 1/1583, 1/2155, 1/2193, 1/2440, 1/2596, 1/2619, 1/2988, 1/3110, 2/0466, 2/0811, 4/1823, 4/3026, 6/0860, 6/1145, 6/2181, 6/2544, 6/2853, 6/2876, 6/3655, 6/3659

k.-dur 6/2891, 6/3053

k.+un+(konçuun) 2/0801

3. *sf.* Yiğit, cesur, gözü pek.

k. 1/1420, 1/2504, 2/0813, 6/0875, 6/0934, 6/1168, 6/1477, 6/1937, 6/2061, 6/3293, 6/3362

4. *sf.* Çok iyi, çok güzel.

k. 1/0717, 1/0723, 2/0141, 2/0533, 2/0553, 2/0702

k.+un+(konçuun) 3/0134, 3/0146

5. *is.* Güç, zor.

k. 2/0480, 6/3341

k.+un+(konçuun) 4/3489

6. Sevgili, çok bağlı.

k. 4/4403

[=90]

kondaalay is. Hayvanların arka kısmı, sağrı.

k.+dan 3/2363

[=1]

koñ: koñ et Öldürülen hayvanın deri ve karın kısmı da çıkarıldıktan sonra kalan gövdesi, gövde eti.

k. 3/4131, 4/0795

[=2]

koñga is. Zil, çan.

k. 2/0713

[=1]

koñgala- (kulak koñgala-) Bir şey hakkında sürekli konuşmak, rahat huzur vermemek.

k.-dı 5/1786, 5/2081

k.-p turup ber- 5/1779

[=3]

koñguraa is. Topak, yuvarlak, küre.

bajının koñguraazı araalakta, baldırının edi katkalakta/bajının koñguraazı arıvaan (arılbaan), baldırının edi katpaan Çok küçük, çok genç, körpe.

k.+zı 4/0415, 4/0665, 4/0709, 4/0719, 4/0765, 4/0790, 4/0882, 4/1140, 4/1824, 4/3706, 4/3718, 4/3797

[=12]

koñguradı zf. Çınlayarak, çınlatarak.

k. 3/3355

[=1]

koñgurtkayndır zf. Gürültüyle.

k. 4/3009

[=1]

koptar- Anımsamak, hatırlamak.

k.-dın 5/2569

[=1]

korgar → kort-

korgulçun is. Kurşun.

k.-bile 5/0337

[=1]

korgunçug sf. Korkunç.

k. 1/2598, 1/2735

[=2]

korgurttur- kargırttır- Gürlemek, gürüldemek.

k.-ıp 1/1312

[=1]

korkut- Korkutmak.

k.-up+(korgudup) tur- 3/0537

[=1]

kort- Korkmak.

k.-ar+(1)+(korgar) 2/1450
k.-kan+(2) 6/0845, 6/0929
k.-kaş 2/0536
k.-pas+(2) 3/0523
k.-up+(korgup) 2/0120, 2/0557, 2/0572, 3/0544, 3/0523, 3/2763, 3/2313
k.-up+(korgup) or- 2/0104
k.-up+(korgup) tur 4/5154
k.-up+(korgup) olur- 3/2596
 [=15]
kort- sezin- Çok korkup tedirgin olmak.
k.-ip+(korgup-sestip) çıt- 5/1689
 [=1]
kort- sürte- Korkmak, endişelenmek.
k.-gen+(2)+(k.-sürteen) 6/1119
k.-up+(korgup) s.-er 6/1043
 [=2]
koş 1. is. Yük, eşya.
k.+un+(kojun) 3/2867
k.+unga+(kojunga) 3/2867
k.+uñnuñ+(kojuñnuñ) 5/2671
 2. sf. Sıra, sıralı.
k. 1/3116, 3/1344, 3/2534, 3/2579, 3/2744, 3/2931, 3/3011, 3/3014, 3/4136, 3/4549, 3/4822, 3/4835
 [=15]
koş- Ekleme, birleştirmek, bağlamak.
k.-a+(koja) 1/2711
k.-up+(kojup) 4/3205, 5/2668
k.-up+(kojup) tur- 5/1829
 [=4]
koş-kom is. Yük, denk.
k.+un 3/2766
 [=1]
koşkar is. Koç.
k. 3/0535, 3/2983
k.+larnıñ 3/0542
k.+nıñ 3/0544

[=4]
koşkat- Gevşetmek, zayıflatmak.
k.-kaş 1/1393, 1/1400
 [=2]
koşandır zf. Yakın, yaklaşık.
k. 1/1973
 [=1]
kovaş is. Çok hızlı ve ani hareketi ifade eden yansıma söz.
kovaş de- Hızlı hareket etmek.
k. 3/0524, 3/0524
 [=2]
kovay- Ayakları ucuna basarak kalkmak.
k.-ıp kel- 3/3354, 3/3369, 6/3173
k.-ıp 6/3150
 [=4]
koygun-toolay is. Tavşan, tavşanlar.
k. 6/0713
 [=1]
kozurgay zf. Çok, çok fazla.
k. 2/1094, 5/2741
 [=2]
kozurt zf. Çok, çok fazla.
k. 1/1600, 1/1757, 1/1878, 3/0890
 [=4]
ködee is. Köy.
k.+zinge 4/0171
 [=1]
ködeele- hөleste- Dinlenmek, boş boş durmak.
k.-p 5/0021, 5/0204, 5/0326, 5/1146, 5/1641, 5/1681
 [=6]
ködek ünl. Affedersiniz! Oy!
ok-ködek 1/3266, 1/3285, 1/3503, 3/2966, 4/2012, 6/3263, 6/3330, 6/3403, 6/3480
 [=9]
ködür- 1. Götürmek.

k.-er+(1) 2/0297
k.-üp 1/3884
 2. Kaldırmak, yükseltmek.
k.-been+(2) 1/2304, 1/3300
k.-geş 1/0527, 1/1434, 1/1469, 1/2305, 1/3301, 2/1064
k.-üp 1/0394, 5/0689
 [=12]
ködürge *is.* Yurt penceresinden kapıya kadar uzanan şeritli kumaş.
k.+zindive 4/0122
 [=1]
ködürgelig *sf.* "ködürge"li → ködürge
k. 5/0018, 5/0978
 [=2]
ködürüş- Birlikte götürmek.
k.-keş 3/4451
 [=1]
kögeer *is.* Deriden yapılmış büyük matara.
k. 5/1617, 5/2723, 6/2828
k.+de 6/1763
k.+den 5/0997
k.+i-bile 6/2828
k.+i-bile-daa 5/1698
k.+ni-daa 5/1546
 [=8]
kögeerjik *is.* Deri içki matarası.
k. 6/2081, 6/2223, 6/2369, 6/2526, 6/2580, 6/2650
k.+ke 3/3738
 [=7]
kögeerlig *sf.* Mataralı, matarası olan.
k.+niñ 6/2801
 [=1]
kögey *is.* Büyük dağ.
k. 3/0328, 3/0584, 3/4032, 3/4758, 3/4762

k.+ni 5/0557
 [=6]
kögüttür- Aldanmak, yanılmak, baştan çıkmak.
k.-gen+(2) 6/2350
k.-geş 6/2199, 6/2346, 6/2500
 [=4]
köjee *is.* Yazılı abide, balbal, taş anıt.
k. 3/0996, 3/3520
k.-ge 2/1211
k.+leriniñ 3/2146
k.+ni 1/1737, 1/1794, 1/1836, 3/0948, 3/0992, 3/1074, 3/1715, 3/1716, 3/1744, 3/1745, 3/1821, 3/1822, 6/1811, 6/1842
k.+niñ 3/1394, 3/1479
 [=20]
köjük- Donmak, buz kesilmek.
k.-üp+(köjügüp) 4/3963, 4/4698
 [=]
köjür- 1. Göçürmek, göç ettirmek, alıp götürmek.
k.-geş 1/2843, 5/2245
k.-üp 2/1225, 2/1583, 5/1352, 5/1489, 5/1495
k.-üp al- 2/1256, 3/3770, 6/0659
 2. Bir yönden başka bir yöne hareket ettirmek.
k.-gen+(1) 3/3847
k.-üp 5/0348, 5/0349
k.-üp tur- 1/0450, 1/0463, 2/0340
 [=16]
kök I. 1. sf. Mavi, gök.
k. 1/0518, 1/1585, 1/1588, 1/1794, 1/1737, 1/1836, 1/2330, 1/2764, 1/2224, 1/2229, 1/2306, 1/2664, 1/3220, 1/3216, 1/3730, 1/3735, 1/3892, 1/3302, 1/3797, 1/3860, 2/0047, 2/0990, 3/1876, 3/2118, 3/2146, 3/2180, 3/2194, 3/2293, 3/3351, 3/3361, 3/3378, 3/3520, 3/4111, 3/4113, 3/4422, 4/0923, 4/1662, 5/1146, 5/1554, 5/2327, 5/2334, 5/2386, 5/2428,

6/0981, 6/1097, 6/1130, 6/1214, 6/1344,
6/1391, 6/1435, 6/2088, 6/2840

2. is. (Ot için) Yeşil, gök ya da
körpe bitki.

k. 3/3367

k.+ü+(kögü) 5/1167

k.+ün+(kögün) 6/2946

3. Kır renkli.

k. 2/0844, 3/4579, 4/0922,
4/1319, 4/1833, 4/4196, 5/0359

k.+ün+(kögün) 1/0067, 3/2810

k.+ünden+(kögünden) 1/0053

[=65]

kök II. is. Kök.

karaanın ogu iştinin kögü deg
Sevgili, değerli.

k.+ü+(kögü) 4/5126

[=1]

kök-bora sf. Gri, boz.

k. 4/0234, 4/1660, 4/1685

[=3]

kökse- horekte- Sövmek, bağırıp
çağırarak.

k.-p olur- 6/3187

[=1]

köksen- horekten- Sövmek, bağırıp
çağırarak.

k.-gen+(1) 6/2383

k.-gen+(2) (köksen- h.) 3/1850

k.-ip 6/2245, 6/2672

k.-ip 6/2832

[=5]

köksü I. is. Göğüs.

k.-bile 5/1545

[=1]

köksü II. is. Boğaz, ağız (kap, matara gibi
şeyler için).

k.+nden 6/2801

[=1]

köktüg sf. Yeşillik, otluk (yer).

k. 3/2111

k. 3/4096, 3/4918

[=3]

köngeyti zf. Bitene kadar, tamamıyla.

k. 3/2587, 6/2829

[=2]

köngeytir zf. Bitene kadar, tamamıyla.

k. 5/1547

[=1]

köngürt is. Gürleme, gürültü.

k. 5/0557, 5/2386

[=2]

köngüs zf. Bütünüyle, tamamıyla.

k. 3/0255, 3/2602, 3/4727

[=3]

köp-beldir is. Kuyruk sokumu, kuyruk
sokumu kemiği.

k.+i 3/2394

k.+in 3/2393, 3/4114

k.+inden 5/0224, 5/1332

[=5]

kör- 1. Görmek.

k.-been+(1) 3/3257, 4/0831,
4/0832

k.-been+(2) 2/0557

k.-bes+(2) 2/0873, 3/2510, 4/0363

k.-beyn çıt- 3/2614

k.-büşaan 6/1724

k.-düm 3/2727, 3/2727

k.-dün 1/3931, 2/0802, 4/2055

k.-düner 6/3284

k.-e 3/1652, 3/3695, 4/0457,
4/1907

k.-e ber- 4/1317

k.-em 4/2050, 4/2083, 4/4847

k.-eyn 4/0486, 4/0600

k.-gen+(2) 1/1700, 1/1624,
4/2683, 4/2688

k.-gende 3/2530

k.-geni-daa 5/1945

k.-geş 1/0218, 1/0728, 1/0891, 1/3234, 1/3460, 1/3462, 3/3525, 3/3621, 5/0570, 5/0626, 5/1111, 5/1126, 5/1201, 6/0704, 6/0727, 6/0809, 6/2045, 6/2950, 6/3579

k.-geştin 4/0704

k.-üp 1/1336, 1/2962, 3/0715, 4/3796, 6/1068, 6/1714

k.-üp al- 1/0925, 5/0118, 5/1838

k.-üp ap çoru- 2/0362

k.-üp çıt- 4/0489

k.-üp çoru- 3/3123

k.-üp kag- 1/0715, 1/3511, 1/3862, 2/1597, 3/0809, 5/2602

k.-üp kel- 1/1415, 1/1452, 2/1126, 3/2035, 4/0839, 5/0466

k.-üp kör- 6/0944

k.-üp olur- 2/0688, 5/1307, 5/1735, 6/0247

k.-ür+(1)+(köör) 1/0773, 2/1186, 3/2022, 3/2599, 3/2620, 3/4244, 4/1113, 4/1391, 4/1395, 4/1794, 4/4278, 4/4601, 6/0202

k.-ür+(2)+(köör) 3/0914, 3/1707, 4/4941, 5/1950

k.-ürge+(köörge) 2/0712, 2/0726, 4/4649, 4/4850, 6/0335

k.-ürü+(köörü) 4/2381, 5/1254

k.-ürümge+(köörümge) 1/3872

k.-ürün+(köörün) 3/3576

k.-zün 4/0604

2. Bakmak, izlemek.

k.-be 6/1963, 6/1964

k.-bes+(1) 4/1199, 5/0005

k.-beyn 1/1716, 4/2724, 4/3605, 4/3612

k.-bezin 4/1192

k.-e ber- 2/0565, 4/3106, 4/3746

k.-e kag- 1/0261, 3/0570

k.-e köre 6/0781

k.-e-le ber- 4/4889

k.-em 3/1436, 6/2017, 6/2023

k.-gen+(1) 1/1101, 1/2004

k.-gen+(2) 4/2212

k.-geş 1/0105, 1/2393, 2/0673, 3/1709, 3/2781, 5/0288

k.-geştin 4/1056, 4/1058, 4/1069, 4/1074

k.-üger 4/3563, 4/3564, 4/3566, 6/1902, 6/1906

k.-üp 1/0236, 1/0241, 1/0255, 1/0257, 1/0259, 1/0275, 1/0278, 1/0280, 1/2160, 1/2161, 2/1646, 3/2023, 3/2026, 3/3607, 4/0940, 4/3829, 4/4668, 4/4918, 5/0639, 6/1091, 6/1719, 6/2232, 6/2378

k.-üp al- 2/0253

k.-üp bol- 5/1151

k.-üp çıt- 4/4891, 6/2865

k.-üp-daa olur- 4/0942, 4/5176

k.-üp kel- 4/2237

k.-üp körüp 5/2102

k.-üp-le olur- 6/1184

k.-üp olur- 1/0665, 1/2880, 1/3185, 1/3186, 2/0744, 2/0753, 2/0767, 2/0772, 2/0806, 3/0603, 3/0789, 3/1230, 3/1629, 3/2055, 3/2977, 3/3668, 3/3961, 3/4207, 3/4566, 3/4756, 4/0851, 4/0866, 4/0867, 4/1449, 4/1453, 4/3747, 4/4902, 5/0133, 5/0175, 6/1180, 6/1317, 6/1364, 6/1408, 6/1924, 6/3155

k.-üp or- 1/0042, 1/1991, 2/0077

k.-üp tur- 1/1525, 1/2014, 1/2050, 1/2134, 1/2268, 1/2957, 1/3910, 2/0251, 2/0263, 2/0274, 2/0286, 2/0337, 2/0575, 2/0721, 2/0820, 2/1048, 3/0118, 3/3370, 4/0548, 4/1967, 4/1973, 4/2503, 4/2549, 4/2567, 4/4336, 4/4353, 4/4673, 4/4709, 4/5351, 5/0194, 5/1159, 5/1846, 6/0958, 6/0978, 6/1085, 6/1318

k.-üp-tür 1/2172, 2/0704

k.-ür+(1)+(köör) 2/0283, 3/0938, 3/1695, 3/1722, 3/4314, 4/1697, 4/1698, 4/4326, 4/4327, 4/4349, 4/4350, 6/0965, 6/1904, 6/1908, 6/2020

k.-ür+(2)+(köör) 1/1216, 3/1324, 3/4429

k.-ür-dür+(köör) 3/0105

k.-ürge+(köörge) 1/0043, 1/0447, 1/0506, 1/0543, 1/1074, 1/1089, 1/1102, 1/1105, 1/1232, 1/1241, 1/1610, 1/1613, 1/1952, 1/1956, 1/1992, 1/2005, 1/2085, 1/2125, 1/2137, 1/2139, 1/2141, 1/2143, 1/2146, 1/2173, 1/2175, 1/2177, 1/2179, 1/2182, 1/2184, 1/2186, 1/2189, 1/2637, 1/2802, 1/3210, 1/3229, 1/3413, 1/3438, 2/0279, 2/0448, 2/0454, 3/0278, 3/0280, 3/0322, 3/0325, 3/0352, 3/0412, 3/0419, 3/0419, 3/0420, 3/1135, 3/1152, 3/1161, 3/1530, 3/2972, 3/2992, 3/3074, 3/3436, 3/3617, 4/0265, 4/0267, 4/0842, 4/0881, 4/1515, 4/1519, 4/1700, 4/1704, 4/1958, 4/1961, 4/2146, 4/2225, 4/2543, 4/2546, 4/3021, 4/3809, 4/4329, 4/4351, 4/4357, 4/4395, 4/4695, 5/0119, 5/0122, 5/0143, 5/0153, 5/0167, 5/0183, 5/0211, 5/1163, 6/0151, 6/0351, 6/0370, 6/0400, 6/0969, 6/0994, 6/0999, 6/1002, 6/1048, 6/1079, 6/1285, 6/1730, 6/1981, 6/2941, 6/3034, 6/3036, 6/3663, 6/3667

k.-ür-le+(köör) 4/1956

k.-ürlerge+(köörlerge) 3/2601

k.-ürümge+(köörümge) 1/1133, 4/0921, 4/0926

k.-ze 4/1513

3. Bilmek, tanık olmak.

k.-been+(1) 3/3374, 5/1953, 6/2876

k.-been+(2) 4/0993, 4/0995, 4/0997

k.-bes-le 4/4504

k.-bezivis 4/4770

k.-dün 1/1533, 3/2654, 3/2654, 6/3352, 6/3427, 6/3510

k.-düner 6/3604

k.-e-le ber- 4/3935

k.-em 3/0134, 3/0146

k.-gen+(1) 1/2586, 6/3288

k.-gen+(2) 1/0199, 4/0909, 4/2182

k.-genil 4/0298, 4/0300

k.-geni-bile 4/0910

k.-üp 5/1954

k.-üp al- 5/0067

k.-üp çor- 3/3264

k.-üp çoru- 3/2145

k.-üp or- 4/0185

k.-üp tur- 4/0039, 4/1802

k.-ür+(1)+(köör) 2/1359, 3/0866, 3/0869, 4/0994, 4/0996, 4/0998

k.-ür+(2)+(köör) 4/0087, 4/0131, 4/0245, 4/0373, 4/0599, 4/1442, 4/2171

k.-ür-dür+(köör) 4/0487

4. Görüşmek.

k.-been 2/1323

k.-geş 3/1949, 5/0472

k.-üp 6/3310, 6/3384 6/3458, 6/3542

k.-züñze 6/1173

5. Bakmak, incelemek.

k.-eyn 3/3606

k.-üp 3/0902

k.-üp çıt- 4/4895

k.-üp körüp tur- 4/1343

k.-üp olur- 4/0190, 4/0203, 4/0207

k.-üp or- 4/0196, 4/0200

k.-üp tur- 1/0953, 5/2006

k.-ürge+(köörge) 2/0136, 2/0140, 5/1991

6. Bakmak, aramak, araştırmak.

k.-eeli 2/1537

k.-üñer 4/2390

k.-üp tur- 6/0964

k.-ür+(2)+(köör) 5/1832

k.-ürge+(köörge) 1/0170, 1/0193, 1/0215

7. Anlamak, fark etmek, algılamak, kavramak.

k.-bes+(1) 6/3031

k.-geş 1/2525

k.-ür+(2)+(köör) 3/3155

8. (yardımcı fiil) –(I)p zarf-fiil ekli fiillerle birlikte kullanılarak rica, dilek, istek gibi anlamlar bildiren bir yardımcı fiil olarak kullanılır.

k. 1/1710, 1/2046, 1/2437, 1/2557, 1/2592, 1/2813, 1/2909, 1/3474, 1/3471, 2/0683, 2/1006, 2/1115, 2/1466, 3/0446, 3/1127, 3/4708, 3/4947, 3/4955, 4/1540, 4/3316, 4/4041, 5/0453, 5/2097, 6/0192, 6/0385

k.-been+(1) 1/0405, 3/1031, 3/2562, 3/3388, 6/3274, 6/3340

k.-been+(2) 2/0162, 2/0409, 2/0410, 2/0413, 3/2391, 3/4061, 3/4062, 3/4109, 3/4933, 4/0973, 4/1574, 4/1576, 4/1778, 4/1781, 4/4536, 4/4540, 5/2251, 6/0010, 6/0011, 6/0096, 6/0939, 6/2183, 6/2326, 6/2483, 6/2621, 6/2711

k.-bes+(1) 1/2581

k.-e 6/0849

k.-eeli 3/3064, 3/3071, 5/1955, 6/3559

k.-eeliğer 1/1156

k.-em 1/0401, 1/0406, 2/0494, 3/0259, 3/1133, 3/1884, 3/1970, 3/2023, 3/2089, 3/2159, 3/2218, 3/2477, 3/2517, 3/2608, 4/1727, 4/1845, 4/3160, 4/3164, 4/5108, 6/0149, 6/0329, 6/0349, 6/0367, 6/0898, 6/3077

k.-eyn 1/0207, 1/0618, 1/2487, 3/0160, 3/1007, 3/2552, 3/2597, 3/2794, 4/3173, 4/4039, 4/4996, 5/0455

k.-gen+(2) 1/0469, 1/0470, 1/0471, 1/0472, 1/0473

k.-geş 3/3526, 3/3692, 3/4663

k.-geştin 4/0230

k.-üğer 1/0622, 1/0914, 1/2072, 3/1682, 5/1679, 5/1693, 5/2107, 6/1239, 6/2536

k.-üğerem 5/2029

k.-üp 1/0091, 4/2397

k.-ür+(1)+(köör) 2/0627, 3/2523, 6/3657

k.-ür+(2)+(köör) 6/2197

k.-ür-dür+(köör) 3/4021, 4/2588, 4/2590

k.-ürge+(köörge) 1/0270, 3/0169, 3/4242, 6/0243

k.-ze 6/0944

k.-zümze 2/1463

*

amır kör- → **amır**

k.-üp çor 2/0129

taptın kör- → **taptıg**

k.-em 5/2502

körüp tur (turzun) şive (şigme)
Tehdit ifade eder.

k.-üp 1/3035, 6/3631

[=601 (yardımcı fiil=135)]

kördün- Bakınmak.

k.-üp 3/0650, 5/2266

[=2]

körgektig → **kögeer**

k.+niğ 3/2586, 3/3816, 3/5032

[=3]

körgüle- Bakmak, bakınmak.

k.-p 3/0517, 3/1101, 3/1103, 3/2416, 3/2418, 3/3534, 3/4034, 3/4077, 3/4922

k.-p olur- 3/1189, 3/1508

k.-p tur- 3/4079, 4/0796

[=13]

körgüs- Göstermek.

k.-er-dir+(körgüzer) 3/0621

k.-ken+(2) 4/1893

k.-ken-daa 4/3511, 4/3513

k.-üp-daa+(körgüzüp) **bol-**
4/1944

k.-üp+(körgüzüp) **kag-** 1/1209, 1/1217

[=7]

körgütkeyin- Hırlamak.

k.-ip+(körgütkeynıp) 3/2119

[=1]

kör- şinçi- Bakmak, incelemek.

k.-üp olur- 5/0096
[=1]
körükse- Görmek istemek.
k.-geş+(körükseeş) 3/3044
[=1]
körülge is. Görme, görüş.
k.-bile 4/1796
[=1]
körün- Bakmak, bakınmak.
k.-geş 2/0676, 3/0768, 3/1255, 3/1258, 3/3946, 3/3950, 6/2968
k.-me 6/1978, 6/1979
k.-mes+(1) 5/2225, 6/2024
k.-üp+(körnüp) 3/2127
k.-üp+(körnüp) al- 2/0647
k.-üp+(körnüp) kel- 2/0257, 4/1927, 5/2227, 6/1040, 6/1913, 6/1981, 6/2031
k.-üp+(körnüp) olur- 6/0125, 6/0131
[=22]
körünçük is. Ayna.
k.+ke 3/0649, 6/0125
[=2]
körünçüktüg sf. Aynalı.
k. 3/0021
[=1]
köründür zf. Yüzünü bir tarafa yönlendirerek, -e doğru.
k. 2/0356, 2/0400
[=2]
köründür- Bakmak.
hilençeen köründür- → hilençek
k.-üp 5/2626
[=1]
körüş- 1. Görüşmek.
k.-peenner+(2) 5/2744
k.-üp+(körjüp) 5/2744

2. Kapaşmak, yarışmak, güçlerini sınamak, güreşmek.
k.-key 3/1112, 3/4069, 3/4075
k.-key-le 3/1511
k.-üp+(körjüp) 5/0497
k.-üpkey+(körjüpkey) 1/1728, 1/1863
k.-üpteeli+(körjüpteeli) 4/4016
k.-üptüner+(körjüptüner) 1/1924
k.-ür+(1)+(körjür) 1/3217, 1/3219, 1/3729, 1/3731, 2/0907, 2/0910, 2/0914, 2/0928, 3/1496, 3/1511, 3/1515, 3/2085, 3/4817, 3/4866, 3/4902
k.-ür+(1)+(körjüür) 3/1091, 3/1505
k.-ür+(2)+(körjür) 2/0921, 3/4904
k.-ür-le+(körjüür) 1/1747, 3/1833
k.-üülem+(körjüülem) 5/2354
k.-üülü+(körjüülü) 5/0451
k.-üülüner+(körjüülüner) 1/3738
3. Görmek, yaşamak, deneyimlemek.
k.-üülem+(körjüülem) 4/1895
k.-üülü+(körjüülü) 4/2658
[=37]
kös is. Köz.
k. 3/0170
[=1]
kösken- (köksen-) Küfretmek, sövmek.
k.-ip olur- 3/1763
k.-ip tur- 3/4903
k.-i 3/4768
[=3]
kösken- hörekten- → köksen- hörekten-
köskü sf. 1. Keskin, iyi gören (göz).
k. 6/1316, 6/1363, 6/1407
2. Görünen, açık görünen.

k. 3/4563
 [=4]
köstee *is.* Çatal, çift (geyik boynuzu için).
k.+zin 6/0894
 [=1]
köstüg *sf.* Közlü, közü olan.
karaanda ottug, havaanda
köstüg → karak
k. 1/1551, 1/1565
 [=2]
köstügüle- Görünmek, gözükmek.
k.-p kel- 5/1110
 [=1]
köstük *is.* Gözlük.
k. 5/1152, 5/1154, 5/1156
 [=3]
köstün- Görünmek.
k.-e ber- 6/0987
 [=1]
köş *is.* Göç; göçerler ve onların yükleri, malları.
k.+ün+(köjün) 3/5004
 [=1]
köş- Göçmek, göç etmek.
k.-ken+(1) 3/4215, 3/4215
k.-ken+(2) 3/2865, 3/2913, 3/2933, 3/4272, 3/5036, 5/0574, 5/0630
k.-üp+(köjüp) 1/2452, 1/2603, 1/2813, 1/3837, 2/1293, 2/1296, 3/2119, 3/2842, 3/2884, 3/3824, 3/4202, 3/4997, 5/1763, 5/2257, 5/2415, 5/2546, 5/2701, 6/1136, 6/2937, 6/2991
k.-üp+(köjüp) çor- 1/2416
k.-üp+(köjüp) çoru- 1/2422, 1/2436, 1/2569, 1/2571, 1/2580, 1/2831, 1/2844, 3/1577, 3/2453, 3/4993, 3/5005, 3/5008
k.-üp-daa+(köjüp) 4/5422
k.-üp+(köjüp) kel- 1/3840, 3/4998, 4/4182, 5/2254
k.-üp-le+(köjüp) ün- 3/0955

k.-üp+(köjüp) ün- 6/2935
k.-üp+(köjüp) ünüp tur 5/2697
 2. Bir yerden başka bir yere gitmek, hareket etmek, ilerlemek.
k.-ken+(2) 4/4696
k.-üp+(köjüp) 3/2180, 4/1718, 6/1065, 6/1066
k.-üp+(köjüp) egele- 1/2334
k.-üp+(köjüp) tur- 3/0901
 [=57]
köş- düş- Göçmek, göç etmek.
k.-ken+(1) 1/0709
 [=1]
köşkün *sf.* Yaşlı, çok yaşlı.
k. 4/4196
 [=1]
kövençik *is.* Eyer yastığı, eyerin oturulan yumuşak kısmı.
k. 3/1851, 3/2928, 3/2992, 3/2992
k.+in+(kövençiin) 3/1135, 3/2995
k.+iniñ+(kövençiiniñ) 3/1131, 3/2098, 3/2926
k.+ünün+(kövünçüünün) 3/4908
k.+te 3/2994
 [=11]
kövençiktig *sf.* Eyer yastığı olan.
k. 6/1709, 6/3248, 6/3589
k. (kövünçektig) 6/3638
 [=4]
kövey *sf.* Çok.
k. 3/0898, 4/1802, 5/1696
 [=3]
kövüde- Çoğalmak, artmak.
k.-p 4/4634
k.-p-le kel- 6/2885
 [=2]
kövük *is.* 1. Köpük.
k. 1/2249

k.+ü+(kövüü) 1/1288, 1/2996
k.+ün+(kövüün) 4/1201
 2. Ter.
k. 1/3283, 3/2374, 5/0536, 6/2136, 6/2164, 6/2283, 6/2308, 6/2434, 6/2462
k.+ter 1/2284 , 1/3262, 1/3781, 3/2348
 3. Salya.
k.+ü+(kövüü) 1/1116
k.+ünge+(kövüünge) 3/0743
 [=19]
kövüktüg *sf.* Köpüklü.
k.-le 4/0637
 [=1]
kövünçektig → **kövençiktig**
kövünçük → **kövençik**
kövürüg *is.* Köprü.
k. 1/1181, 5/0851, 5/0852, 5/0853, 5/0854
k.-bile 5/0855, 5/0857, 5/0859, 5/0861, 5/0873, 5/0875
k.+nü 5/0893, 5/0894
 [=13]
kövürüg-le Köprüden geçmek.
k.-p 1/1182, 1/1183
 [=2]
közenek *is.* Pencere.
k.+inden+(közeneenden) 6/2941
 [=1]
közül- Görünmek, gözükmek.
k.-bes+(1) 2/0042, 2/0044, 3/0352, 3/2079, 6/0528
k.-bes+(2) 2/0225, 2/1033, 2/1046, 3/3061, 3/4029, 4/1815, 4/1816, 5/2693, 6/0627
k.-beyn bar- 1/0494, 4/1820
k.-beyn 4/0310
k.-ü+(köstü) ber- 3/0349, 4/2319
k.-ü-dür+(köstü) 6/1315

k.-ü-le+(köstü) ber- 3/2618
k.-üp+(köstüp) 3/1077, 6/0334, 6/2043
k.-üp+(köstüp) çıt- 3/1226, 5/0102, 5/2010, 6/0248
k.-üp+(köstüp) çoru- 3/3202
k.-üp-daa+(köstüp) çıt- 5/0170
k.-üp+(köstüp) kel- 1/1308, 2/0230, 2/1087, 2/1178, 3/2058, 5/1162, 5/2138, 5/2310, 6/1713, 6/1925
k.-üp+(köstüp) olur- 1/1647, 3/0329, 3/0424
k.-üp-tur+(köstüp) 1/1257
k.-üp+(köstüp) tur- 3/4571, 5/0900, 6/0963
k.-ür+(1)+(köstür) 4/1397
k.-ür+(1)+(köstüür) 3/0788, 3/1229, 3/4565
k.-ür+(2)+(köstür) 4/4393
 [=52]
közülbeste- Görülmemek, gözükmemek, görünmez olmak.
k.-p 4/0293
 [=1]
közün- Uzatmak, ayağını uzatmak, hareket etmek.
k.-gen+(2) 1/1625, 1/1701
 [=2]
kuda *is.* Dünür.
k. 5/2112
k.+lar 5/1885
k.+ları 3/3543
k.+larının 5/1557
k.+vıs 5/2085
k.+zın 3/3731, 3/3758
k.+zinga 5/2113, 3/3585
k.+zının 5/1540
 [=10]
kudagay *is.* Dünür.
k. 5/1872, 5/2119

k. +lar 5/1543, 5/1566, 5/1578
k. +ları-bile 5/2287
k. +larnıñ 5/2209
k. +nıñ 5/1887
 [=8]
kudala- Dünür olmak.
k.-p ber- 1/0660, 1/0790
 [=2]
kudara- sırınna- Kederlenmek, üzölmek, sıkıntı çekmek.
k.-p 5/0097
 [=1]
kuday is. Gök, gökyüzü.
k. 1/2340
 [=1]
kuday-deer is. Gök, gökyüzü.
k. 1/2541
 [=1]
kudu 1. zf. Aşağı, aşağı doğru.
k. 1/1325, 1/1374, 1/2104, 3/0913, 3/0913, 3/1706, 3/2056, 3/2504, 3/4090, 3/4215, 3/4880, 3/4896, 3/4911, 4/0435, 4/0530, 4/0549, 4/1350, 4/2338, 5/0193, 5/0349, 5/0519, 5/0577, 5/1221, 5/1889, 6/0249, 6/0564, 6/0581, 6/1060, 6/1066, 6/1587, 6/1627, 6/1671, 6/2355
2. e. (yükleme hâli ile birlike)
 Aşağı.
k. 1/1188, 2/0063, 3/0879, 3/1700, 5/2355, 6/0649
 [=38]
kudumal is. Döküm (metal).
k. 3/1548
 [=1]
kudurga is. Paldım.
k. 1/0469, 2/0411, 2/1427
k. +nıñ 5/0196
k. +zı 5/0200
k. +zın 1/0458, 2/0335, 3/0302, 3/4871, 4/1156, 4/3190, 6/1485
 [=12]

kudurgala- Paldımını takmak.
k.-gaş+(kudurgalaaş) 6/1485
k.-p al- 2/0335
k.-p 1/0458, 4/1156
k.-y ber- 4/3191
 [=5]
kudurgalıg sf. Paldımlı.
k. 3/0031, 5/0330, 6/0075
 [=3]
kuduruk is. Kuyruk.
k. 1/0957, 5/1174
k. +tarın 5/0916, 5/0924
k. +u+(kuduruu) 2/0090, 5/2300, 5/2693, 6/1552
k. +u-bile+(kuduruu) 2/0219
k. +umdan+(kuduruumdan)
 4/1670
k. +umga+(kuduruumga)
 1/0469, 2/0411
k. +umnu+(kuduruumnu)
 4/1844
k. +un+(kuduruun) 1/0637, 1/0649, 2/0422, 4/1675, 4/1848, 5/0179, 5/0233, 5/0267, 5/0395, 6/1553, 6/1568
k. +undan+(kuduruundan)
 6/3229
k. +unga+(kuduruunga) 4/2338
 [=26]
kuduruktug sf. Kuyruklu.
k. 3/0308, 3/4352, 4/0012, 4/0152, 4/0949, 4/1426, 4/2632, 4/4119, 6/1489
 [=9]
kuja is. Koç.
k. +nı 4/3764, 4/3773, 4/3812
k. +nı-daa 4/3852
k. +nıñ 4/3783, 4/3788, 4/3820, 4/3825
 [=8]
kujak is. Kucak.
k. 4/0169

[=1]
kujur *is.* Tuzlu arazi, tuzlu toprak.
k.+un 4/2331
 [=1]
kujura- Hayvanlar tuzlak arazide olmak.
k.-p 2/0758
 [=1]
kujurat- Hayvanları tuzlu araziye sürmek.
k.-ı+(kujuradı) ber- 4/2332
 [=1]
kul *is.* Kul, köle.
kul kijiniñ kulaa bütküje
 Memnun olmak, kanmak.
k. 2/1640, 6/2797
 [=2]
kula *sf.* Kula.
k. 3/0206, 3/0305, 3/0310, 3/0803, 3/1271, 3/1646, 3/3970
 [=7]
kulak *is.* Kulak.
k. 1/0532, 3/1352, 3/1708, 5/2337, 5/2430
k.+ı+(kulaa) 1/3861, 2/1640, 2/1642, 3/0309, 3/4354, 4/0293, 5/0079, 5/2693, 6/0528, 6/0627, 6/1325, 6/2797, 6/2798
k.+ı-bile+(kulaa) 2/0339, 3/3846
k.+ım+(kulaam) 5/1786
k.+ımnı+(kulaamnı) 5/2081
k.+ın+(kulaan) 1/1997, 2/0422, 5/1779
k.+ınçe+(kulaançe) 6/1887, 6/1893
k.+ında+(kulaanda) 1/2021, 1/2024, 2/1109, 5/0728, 5/0752, 5/0754
k.+ından+(kulaandan) 4/3097, 4/3100, 4/3929, 4/3930
k.+ınga+(kulaanga) 3/3730, 6/1878
k.+ınıñ+(kulaanıñ) 1/0461, 3/2018

k.+ta 5/1951
k.+tarıvıs 6/1334
 *
kulak dajı → daş
k. 2/0437, 6/2003, 6/2008
kulaan amıratpas Rahat huzur vermemek.
k. 3/2472
 [=47]
kulaktıg *sf.* Kulaklı, kulağı olan.
k. 4/0153, 4/4754, 6/0851
k.-daa 4/4481
k.+tar+kulaktarlıg) 2/0710
 [=5]
kulaş *is.* Kulaç.
k. 1/0016, 1/0231, 1/0238, 1/0248, 1/0263, 1/0281, 1/0326, 1/0336, 1/0342, 1/0411, 1/1704, 1/1726, 1/2071, 1/2757, 1/3384, 2/0848, 2/1391, 2/1397, 2/1525, 3/0291, 3/0295, 3/0307, 3/3740, 3/4351, 3/4496, 3/4672, 4/0014, 4/0042, 4/0153, 4/0186, 4/0791, 4/1277, 4/1421, 5/0342, 5/0907, 6/0070, 6/0073, 6/0586, 6/0600, 6/1455, 6/1459, 6/1475, 6/1476, 6/1488, 6/1489, 6/1511, 6/1512, 6/1823, 6/1824, 6/1847, 6/2057, 6/2058, 6/2353, 6/2508, 6/3672, 6/3673
k. kulaş 6/0283, 6/0284
 [=58]
kulbura-~kulburu- Kayarak kurtulmak.
k.-gan+(2)+(kulburaan) 1/1428, 1/1648, 3/1836, 4/1737, 4/1765, 4/2244, 4/2609, 4/3759
kulburap 3/1481
kulburup 1/2961, 1/2965
 [=11]
kulçu *is.* Kul.
k.+nuğ 3/4416
k.+zu 3/4416
 [=2]
kulugur *is.* Alçak, serseri, düzenbaz

k. 1/0349, 1/1144, 1/1291,
1/1429, 1/1450, 1/1649, 1/1674, 1/1678,
1/1722, 1/1855, 1/1859, 1/1915, 1/1919,
1/2988, 1/2999, 1/3125, 1/3130, 1/3192,
1/3243, 1/3419, 1/3462, 2/1592, 2/1594,
3/0373, 3/1005, 3/1412, 3/1424, 3/2046,
3/2201, 3/4025, 3/4370, 4/0126, 4/0127,
4/0128, 4/0142, 4/0147, 4/0155, 4/1073,
4/1087, 4/1771, 4/1827, 4/2613, 4/2654,
4/2657, 4/2659, 4/2661, 4/2663, 4/2959,
4/3760, 4/3914, 4/5000, 4/5316, 4/5338,
4/5340, 5/0229, 5/0441, 5/0680, 5/2346,
5/2436, 5/2467, 6/0631, 6/1255, 6/2153,
6/2299, 6/2324, 6/2450, 6/2478, 6/2798

k.+ga 5/0172

k.+lar 1/3727, 3/0536, 4/3290,
4/4855, 4/4859, 4/4861, 4/4863, 5/1414,
5/2233

k.+nu 1/1298, 1/3035, 1/3465,
4/0502, 4/2746, 5/1273, 5/1339, 5/2318,
6/3631

k.+nuş 3/1025, 3/3102, 5/0127,
5/0137, 5/0147, 5/0157, 5/0437, 5/0605,
5/0608, 5/2626

[=97]

kuluksu- Gezmek, dolaşmak.

k.-gan+(2)+(kuluksaan) 3/1835,
4/1735, 4/1764, 4/2243, 4/2607, 4/3758

[=6]

kulumada- Eziyet etmek, ıstırap vermek,
acı çektirmek.

k.-p bol- 3/0748

[=1]

kulun is. Kulun, tay.

k. 1/0362, 2/1628, 3/0206,
3/4292, 3/4320, 3/4327, 4/0998, 4/1062,
4/1066, 4/1112, 4/1125, 5/1176

k.-daa 4/1143, 5/1591

k.+ga 2/0295

k.-na 5/0084

k.+nu 2/0293, 4/1081

k.+u+(kunnu) 1/0323, 3/0272

k.+un+(kunnun) 2/0274

k.+unuş+(kunnunuş) 2/0324,
3/0290

k.+uvus+(kunnuvus) 3/0287

[=24]

kulunçak is. Tay, küçük tay.

k. 3/4300, 3/4296, 4/1055

k.-daa 1/0370

k.+ı+(kulunçaa) 1/0311, 1/0329

k.+ın+(kulunçaan) 1/0388

k.+ınga+(kulunçaanga) 1/0451

k.+tı 1/0340, 4/1053

[=10]

kum is. Kum.

k.+un 6/1611, 6/1654

k. 4/4799, 4/4811

[=4]

kum-say is. Kum ve çakıl taşları.

k.+ın 3/4194

[=1]

kuptuzun is. Giysi, kıyafet.

k. 4/2386

k.+un 4/1547, 4/1650, 4/2380,
4/2440

[=5]

kur is. Kuşak, kemer.

k. 3/4239, 3/4310, 6/3223

k.+dan 3/2070

k.+u 6/1449

k.+un 1/0445, 3/0318, 4/4831,
5/0343, 5/1242, 5/1387, 5/1392, 6/3222

k.+unda 5/2324, 5/2326

[=15]

kur- Kurmak, hazır etmek.

k.-up al- 1/3853

k.-up 1/3849

[=2]

kurbulçunna- Üç köşeli, üç kenarlı
yapmak.

k.-p 5/0333, 6/0056

[=2]

kurga- Kurumak.

k.-vaan tur- 1/0341

[=1]

kurgadır *zf.* Kurutarak.

k. 1/2238, 1/3772, 2/0451,
6/2421, 6/2702

[=5]

kurgag *sf.* Kuru, kurumuş.

k. 1/2237, 2/0082, 3/0735,
3/1480, 3/2238, 3/2243, 3/2246, 5/0460,
5/1056, 5/1058, 5/1098, 5/1889, 6/2124,
6/2422, 6/2703

[=15]

kurgadı → **kurgadır**

k. 1/0491

[=1]

kurjag *is.* Kuşak; dağı çevreleyen
kayaların oluşturduğu kuşak.

k.+ındıva+(kurjaandıva) 3/0348

[=1]

kurjal- Sarmak, çevrelemek, kuşatmak.

k.-ı ber- 4/4950, 6/0404, 6/0418

[=3]

kurjaldır *zf.* Kuşatarak, çevreleyerek.

k. 1/1614, 1/3855

[=2]

kurjan- Kuşanmak.

k.-gaş 3/0318, 5/0343, 5/0637,
5/2554

k.-ıp 4/1316

k.-ıp al- 5/1393

k.-ıp tur- 1/0445

[=7]

kurjandır- Kuşatmak, giydirmek.

k.-ıp 2/0345, 6/3223

[=2]

kurla- Saklamak, esirgemek.

k.-p tur- 1/1853

[=1]

kurlak *is.* Bel.

k. 1/3493, 4/2926

k.-daa 4/2843

k.+ından+(kurlaandan) 5/2313

k.+ka 4/3001

k.+tan 3/2953, 4/3219, 5/2443

[=8]

kurlug *sf.* Kuşaklı, kuşağı olan.

k. 3/3977, 6/0018

[=2]

kurt *is.* Kurt, kurtçuk.

k. 2/0075, 2/0256, 5/0199,
5/2472, 5/2630

k.-daa 2/0185, 2/0250

k.+tarımdan 2/0176

k.+u 3/4131, 4/0577, 5/0946

k.+um 2/0470, 2/0618, 2/0619

k.+umdan 2/0191, 2/0208

k.+un 2/0059, 2/0060, 2/0068,
2/0070, 2/0112

[=21]

kurt-kımiskayak *is.* Kurtçuklar ve
karıncalar.

k. 1/3828, 2/0247

[=2]

kurttu- Kurtlanmak.

k.-up+(kurtup) 6/0005

k.-y ber- 5/0790

[=2]

kurtug *sf.* Kurtlu, böcekli.

k. 5/0787

[=1]

kurug *sf.* 1. Boş, bomboş.

k. 1/1424, 1/1461, 1/1634,
3/1414, 3/1765, 4/0830, 4/0843, 4/0865,
5/2001, 5/2002, 6/0646, 6/0659

2. Sahipsiz.

k. 3/0187, 3/0190

3. Aç susuz, yemekten içecekten mahrum kalmış.

k. 4/0469, 4/0581, 4/3572, 4/4796

[=18]

kurul- Kırılmak.

k.-guje 5/1098

[=1]

kuruyak is. Kadın.

k. 6/1865, 6/1965

k.+tar 6/1869, 6/1879, 6/1988, 6/2011

k.+ımdır+(kuruyaam) 6/1927, 6/1928

k.+tarı 4/4003

[=9]

kus- Kusmak.

k.-ar+(1)+(kuzar) 3/0709, 3/0711

k.-ar+(2)+(kuzar) 3/1156, 3/2367

k.-kaş 3/0471

k.-up+(kuzup) kag- 3/0466

[=6]

kuskun is. Kuzgun.

k. 1/1321, 1/1327, 1/1335, 1/1379, 1/1385, 3/3552, 4/2065, 4/2073, 4/2100, 4/2428, 4/4108, 4/4600, 4/4820, 5/1228, 5/1759, 5/1805, 6/2628, 6/2719

k.-daa 1/3553, 3/0166

k.+ga 5/1229

k.+nu 3/3559, 4/2066

k.+u 4/4598, 5/0048

k.+un 1/1325, 1/1373

[=27]

kuskunna- Bağırarak, çağırarak.

k.-ar+(2) 6/2903

k.-p-tır 1/2331

k.-p 3/4850

[=3]

kuskunna- kurayla- Bağırarak, haykırmak; coşku ve heyecan içinde nida etmek.

k.-p-daa 4/1352

k.-p 4/1334

[=2]

kuspak sf. Kucak, bir kucak.

k. 3/0308, 3/4352, 4/0012, 4/0152, 4/0949, 4/2632, 4/4119

[=7]

kuspakta- Kucaklamak, kucağına almak.

k.-p 3/3696, 5/0601

k.-p al- 6/0694

[=3]

kuş is. Kuş.

k. 1/0495, 1/2244, 1/2671, 1/3256, 1/3776, 2/0093, 2/0097, 2/0131, 2/0839, 3/2025, 4/1546, 4/1650, 4/2379, 4/2385, 4/2440, 4/2464, 6/0026, 6/1380, 6/1501

k.-daa 4/1499, 5/1226

k.+tar 6/1557

k.+tarnı 3/0482

k.+tu 1/0954, 1/0956, 5/1836, 6/0041, 6/0112, 6/2119, 6/2263, 6/2264, 6/2411, 6/2605, 6/2606, 6/2695

k.+u+(kuju) 3/4132, 4/0575, 5/1211, 5/1216, 5/1237

k.+u-la+(kuju) 4/2102

[=41]

kuşkaş is. Küçük kuş.

k. 4/0802, 4/0809

k.+ın+(kuşkajın) 1/0167

k.+tan 1/0160

k.+tarnı 1/0147

[=5]

kuşkaşa- Kuş avlamak.

k.-ayn 1/0144

k.-gaş-la+(kuşkaşaaş) 1/0147

k.-p çoru- 1/0151

[=3]

kuştug bijik *is.* Acil yazı, not.

k. 5/1930

[=1]

kut *is.* Ruh, can.

k.+umnu+(kudumnu) 4/5342

k.+un+(kudun) 4/5294

[=2]

kut- Dökmek, koymak, doldurmak.

k.-a+(kuda) ber- 4/4064

k.-ar+(2)+(kudar) 5/0838

k.-kan+(1) 3/2561, 3/2575

k.-kan+(2) 3/3500

k.-kaş 1/2903, 5/0300, 5/0474, 5/1658, 5/2264

k.-uñar+(kuduñar) 5/0998

k.-up+(kudup) 1/0900, 2/0590, 3/0235, 3/1192, 5/1038, 5/1139, 5/1173, 6/2756, 6/2810, 6/2912, 6/3679

k.-up+(kudup) ber- 4/4749, 5/0951, 5/0957, 5/1006

k.-up+(kudup) kör- 5/1693

k.-up+(kudup) tur- 1/2411, 5/1543

[=29]

kuttur- Koydurmak.

k.-up 6/0307

[=1]

kuu I. sf. Gri, boz; ağarmış; kurumuş.

k. 1/1285, 1/2649, 1/2657, 3/3346, 3/3347, 4/0099, 4/0434, 4/0435, 4/0436, 4/0437, 4/0439, 4/0445, 4/0448, 4/0451, 4/0471, 4/0531, 4/0532, 4/0533, 4/0538, 4/0549, 4/0550, 4/0551, 4/0552, 4/0562, 4/0564, 4/0590, 4/1481, 4/1525, 4/1707, 4/1966, 4/3264, 4/3443, 4/3534, 4/3591, 4/4122, 4/4310, 4/4340, 4/4858, 4/5336, 4/5344, 6/1320, 6/1411, 6/3121

[=43]

kuu II. is. Kuğu.

k. 6/0968, 6/1021, 6/1865, 6/1869, 6/1879, 6/1927, 6/1928, 6/1965, 6/1988, 6/2011

k.+lar 1/2994

k.+mdur 6/2046, 6/2047

[=13]

kuurañayın- Kımıldamak, görünmek (gri, belli belirsiz olarak).

k.-ıp+(kuurañaynıp) tur- 2/0087

[=1]

kuurar- Kurumak, solmak.

k.-ıp kal- 1/1529

[=1]

kuurart- Grileştirmek; (kum) savurmak, toz duman etmek.

k.-ı 3/4194, 6/1611, 6/1654

[=3]

kuy is. Mağara.

k. 1/0404, 1/1251, 2/0310

k.+da 3/0140, 3/0155

k.+ga 3/0354, 3/0679, 3/3615

k.+je 1/1252, 3/0276

k.+nu 1/3009, 3/0275

k.+nuñ 1/0400, 2/0318, 3/0284, 4/5222, 4/5237

k.+un 3/0408, 3/0409

*

dedir aastığ kara kuy → dedir

k. 1/0122, 1/0380, 1/0391, 4/0047, 4/0397, 4/4935, 4/5187, 4/5227

[=27]

kuygala- Yakmak.

k.-ar+(1) 4/4859

[=1]

kuyt is. Kuş sesi (yansıma söz).

kuyt deer kuskun çok sayt deer saaskan çok Issız, sessiz yer.

k. 1/3553, 3/0166, 4/4108, 5/1759, 5/1805, 6/2628, 6/2719

[=7]

kuyus- Şaşırtmak, yanıltmak.

k.-u+(kuyzu) 6/1121

[=1]
küçü is. Güç, kuvvet.
k.+zü 4/4050
 [=1]
küçülüg sf. Güçlü.
k. 4/2729, 4/4915
 [=2]
küçü-sünezin is. Güç, ruh, can, kut.
k.+im 4/5192
 [=1]
küçü-şıdal is. Güç, kuvvet.
k.+ı 4/4896
k.+ı-bile 4/1413, 4/3254
 [=3]
küçü-şıdaldıg sf. Güçlü, kuvvetli.
k. 4/5183
 [=1]
küçülüg-türlüg sf. Güçlü, korkunç, heybetli.
k. 4/3752
 [=1]
küdee is. Güveyi.
k.+m 1/2505, 1/2813, 3/1575, 3/2448, 3/2646, 3/2777, 3/3754, 3/4680, 3/4708
k.+mni 4/3757
k.+mniğ 1/2373
k.+zi 1/2498, 1/2533
k.+zin 3/4693, 6/2925
k.+zinge 1/2408, 1/2550, 3/3762, 3/4684, 3/4689, 3/4980
k.+ziniğ 1/2497, 1/2806, 3/3752, 6/2953
 [=25]
küdük is. Uyluk.
k. 6/0129
 *
küdük bas- Dizleri üzerine oturmak.

k. 3/4827
 [=2]
küjü is. Kokulu mum, tütsü.
k. 5/0406
k.+zün 5/1771
 [=2]
küjür sf. Zavallı, acınacak.
k. 1/0333, 1/0347, 1/0442, 1/0531, 1/0550, 1/1769, 1/2286, 1/2347, 1/2779, 3/1082, 3/1252, 3/1447, 3/1485, 3/1554, 3/1592, 3/1786, 3/2095, 3/2167, 3/2181, 3/2242, 3/2279, 3/2737, 3/3563, 3/3898, 3/4869, 4/4578, 5/0064, 5/0976, 5/1372, 5/1551, 6/0131, 6/0269, 6/0499, 6/0504, 6/0555, 6/0567, 6/1533, 6/1592, 6/1634, 6/1676, 6/1814, 6/2085, 6/2247, 6/2654, 6/2674, 6/2708, 6/2724, 6/2752, 6/2827, 6/2893, 6/2985, 6/3001, 6/3056, 6/3733, 6/3765
 [=55]
kür is. Devlet, ülke, toplum.
k.+de 4/4743
k.+nü 3/2765
k.+ün 5/2738
 [=3]
kürü is. Devlet.
k.+nü 5/1356
k.+nünge 5/0236, 5/0251, 5/0270, 5/0284, 5/0309
k.+nünğ 3/2221, 4/3149, 5/1350, 5/1479, 5/1499, 5/1915, 5/2735
k.+nünge 5/0240
k.+zün 4/4266, 4/4270
k.+zünde 4/0191, 4/4280
k.+zünge 4/5433, 5/0189
 [=20]
küs is. Güz.
k. 4/4558
 [=1]
küske is. Fare, sıçan.
k. 1/2345, 5/1482, 6/3157
k.+ni 6/3163

k.+niñ 3/2141
[=5]
küskü *sf.* Güzün, güzün olan, güze ait.
k. 5/1807
[=1]
küstük *sf.* Dizden ayağa kadar olan uzunluğu ifade eden ölçü.
k. 5/0562, 5/0576, 5/1751
[=3]
küstük- Kaymak, düşmek, düşer gibi olmak.
k.-e+(küstüge) düş- 3/3240, 3/3273, 3/3292
[=3]
küş *is.* Güç.
k. 2/0506, 2/1002, 3/0218, 3/1157, 3/2368, 3/2719, 3/2731, 4/3785, 4/3790, 4/3822, 4/3827, 4/3849, 4/3870, 6/1139
k.+teri 3/2381
k.+ü+(küjü) 1/3640, 1/3641, 3/0710, 3/0712, 3/1537, 4/3752, 4/3784, 4/3786, 4/3789, 4/3818, 4/3821, 4/3826, 4/3845, 4/3848, 4/3869
k.+ünge+(küjünge) 4/3781, 4/3823, 4/3866
k.+ü-bile+(küjü) 4/5416
*
küş kir- Güçlenmek, daha güçlü olmak.
k. 1/1521
[=35]
küş-hünezin *is.* Azık.
k. 4/3291, 4/3585
k.+den 3/3839
k.+in 5/1797, 5/2124, 5/2544
[=6]
küş-küçülüg *sf.* Güçlü, çok güçlü.
k. 6/3298, 6/3367, 6/3442, 6/3526
[=4]
küş-şıdal *is.* Güç, kuvvet.

k.+ı-bile 3/4904
k.+ın 3/4713
[=2]
küştüg *sf.* Güçlü.
k. 2/0506, 3/4727, 4/4554, 6/0976
k.-le 3/1429
[=5]
küştüg-küçüten *sf.* Güçlü, kuvvetli, çok güçlü.
k. 1/3580
[=1]
küştüg-şıdaldıg *sf.* Güçlü.
k. 4/2704
k.-daa 4/4251
[=2]
küüse- Yerine getirmek, gerçekleştirmek, sağlamak.
k.-p al- 4/1035
[=1]
küüset- Yapmak, yerine getirmek
k.-ip+(küüsedip) 5/1483, 5/1488
k.-keş 1/3982
[=3]
küze- İstemek, dilemek, arzu etmek.
k.-gen+(2)+(küzeen) 6/1521
k.-p 3/4067
[=2]
küzel *is.* İstek, arzu.
k.+i 4/2795
k.+inde 5/1478
k.+inçe 6/1521
[=3]
küzeldig *sf.* İstekli, arzulu.
k.+ler 4/2794
[=1]
küzürüm *is.* Moloz, süprüntü, ağaçlardan düşen yaprakların oluşturduğu süprüntü.
k. 3/3240, 5/1807

[=2]

-L-

-LA e. Pekiştirme, sınırlandırma, benzerlik gibi anlamlar katan edat.

I. 1/0220, 1/0512, 1/0617, 1/0620, 1/0916, 1/1014, 1/1070, 1/1191, 1/1296, 1/1301, 1/1306, 1/1368, 1/1410, 1/1438, 1/1444, 1/1482, 1/1483, 1/1502, 1/1530, 1/1553, 1/1595, 1/1596, 1/1747, 1/2001, 1/2032, 1/2039, 1/2049, 1/2091, 1/2106, 1/2329, 1/2432, 1/2442, 1/2493, 1/2495, 1/2549, 1/2603, 1/2653, 1/2659, 1/2667, 1/2668, 1/2750, 1/2753, 1/2784, 1/2805, 1/2812, 1/2893, 1/2895, 1/2898, 1/2914, 1/2927, 1/2938, 1/2960, 1/2964, 1/3003, 1/3004, 1/3007, 1/3032, 1/3038, 1/3105, 1/3121, 1/3122, 1/3127, 1/3161, 1/3205, 1/3215, 1/3253, 1/3254, 1/3329, 1/3362, 1/3396, 1/3428, 1/3540, 1/3565, 1/3597, 1/3701, 1/3769, 1/3770, 1/3842, 1/3877, 2/0025, 2/0076, 2/0086, 2/0088, 2/0113, 2/0115, 2/0118, 2/0120, 2/0122, 2/0123, 2/0149, 2/0189, 2/0204, 2/0235, 2/0236, 2/0239, 2/0283, 2/0487, 2/0533, 2/0544, 2/0545, 2/0602, 2/0737, 2/0779, 2/0903, 2/0922, 2/0941, 2/1085, 2/1125, 2/1326, 2/1412, 2/1487, 3/0075, 3/0145, 3/0188, 3/0236, 3/0237, 3/0269, 3/0288, 3/0446, 3/0448, 3/0486, 3/0509, 3/0554, 3/0630, 3/0634, 3/0724, 3/0790, 3/0800, 3/0843, 3/0844, 3/0847, 3/0847, 3/0853, 3/0891, 3/0907, 3/0955, 3/1004, 3/1043, 3/1093, 3/1231, 3/1232, 3/1233, 3/1321, 3/1344, 3/1345, 3/1350, 3/1356, 3/1365, 3/1373, 3/1381, 3/1411, 3/1416, 3/1429, 3/1434, 3/1445, 3/1494, 3/1511, 3/1601, 3/1630, 3/1636, 3/1690, 3/1781, 3/1782, 3/1831, 3/1833, 3/1905, 3/1914, 3/1926, 3/1945, 3/1957, 3/1978, 3/1979, 3/1989, 3/2039, 3/2039, 3/2084, 3/2154, 3/2197, 3/2209, 3/2262, 3/2324, 3/2488, 3/2500, 3/2533, 3/2552, 3/2572, 3/2595, 3/2618, 3/2625, 3/2627, 3/2787, 3/2951, 3/2974, 3/2985, 3/2986, 3/2988, 3/3039, 3/3057, 3/3147, 3/3207, 3/3286, 3/3314, 3/3315, 3/3319, 3/3327, 3/3414, 3/3444, 3/3482, 3/3499, 3/3500, 3/3602, 3/3694, 3/3730, 3/4010, 3/4013, 3/4253, 3/4268, 3/4341, 3/4342, 3/4442, 3/4443, 3/4600, 3/4620, 3/4711, 3/4808, 3/4963, 4/0065, 4/0082, 4/0108, 4/0205, 4/0238, 4/0275, 4/0279, 4/0344,

4/0373, 4/0431, 4/0442, 4/0447, 4/0455, 4/0467, 4/0470, 4/0487, 4/0494, 4/0512, 4/0514, 4/0517, 4/0547, 4/0599, 4/0637, 4/0638, 4/0664, 4/0683, 4/0685, 4/0690, 4/0697, 4/0732, 4/0778, 4/0781, 4/0820, 4/0823, 4/0843, 4/0875, 4/0916, 4/0944, 4/1016, 4/1048, 4/1131, 4/1175, 4/1204, 4/1264, 4/1327, 4/1344, 4/1414, 4/1444, 4/1471, 4/1504, 4/1527, 4/1548, 4/1581, 4/1582, 4/1604, 4/1641, 4/1643, 4/1645, 4/1702, 4/1703, 4/1709, 4/1712, 4/1793, 4/1795, 4/1857, 4/1950, 4/1956, 4/1960, 4/1966, 4/1982, 4/1985, 4/2029, 4/2034, 4/2087, 4/2088, 4/2095, 4/2102, 4/2110, 4/2115, 4/2116, 4/3771, 4/2117, 4/2122, 4/2166, 4/2202, 4/2234, 4/2235, 4/2256, 4/2257, 4/2277, 4/2279, 4/2280, 4/2282, 4/2288, 4/2301, 4/2304, 4/2306, 4/2311, 4/2323, 4/2347, 4/2362, 4/2373, 4/2396, 4/2405, 4/2417, 4/2418, 4/2424, 4/2425, 4/2426, 4/2432, 4/2433, 4/2438, 4/2439, 4/2448, 4/2455, 4/2455, 4/2471, 4/2508, 4/2508, 4/2509, 4/2511, 4/2548, 4/2594, 4/2596, 4/2596, 4/2603, 4/2676, 4/2702, 4/2704, 4/2720, 4/2721, 4/2725, 4/2736, 4/2769, 4/2771, 4/2788, 4/2803, 4/2823, 4/2840, 4/2843, 4/2860, 4/2865, 4/2866, 4/2874, 4/2991, 4/3019, 4/3071, 4/3085, 4/3118, 4/3173, 4/3255, 4/3269, 4/3288, 4/3311, 4/3319, 4/3370, 4/3429, 4/3447, 4/3453, 4/3471, 4/3510, 4/3543, 4/3581, 4/3603, 4/3608, 4/3615, 4/3660, 4/3687, 4/3688, 4/3720, 4/3746, 4/3750, 4/3822, 4/3832, 4/3854, 4/3871, 4/3909, 4/3913, 4/3926, 4/3935, 4/3963, 4/3965, 4/3970, 4/3975, 4/4124, 4/4267, 4/4295, 4/4334, 4/4441, 4/4451, 4/4477, 4/4486, 4/4504, 4/4508, 4/4561, 4/4591, 4/4592, 4/4610, 4/4615, 4/4616, 4/4623, 4/4637, 4/4687, 4/4692, 4/4698, 4/4700, 4/4767, 4/4770, 4/4771, 4/4808, 4/4817, 4/4818, 4/4820, 4/4824, 4/4827, 4/4828, 4/4854, 4/4865, 4/4868, 4/4869, 4/4917, 4/4920, 4/4928, 4/4938, 4/4954, 4/4959, 4/4960, 4/5048, 4/5049, 4/5051, 4/5072, 4/5091, 4/5103, 4/5121, 4/5248, 4/5265, 4/5298, 4/5331, 4/5401, 4/5411, 4/5423, 4/5440, 5/0064, 5/0076, 5/0080, 5/0084, 5/0121, 5/0126, 5/0136, 5/0146, 5/0156, 5/0247, 5/0279, 5/0297, 5/0438, 5/0465, 5/0517, 5/0640, 5/0820, 5/0868, 5/0890, 5/0897, 5/1150, 5/1188, 5/1209, 5/1469, 5/1595, 5/1700, 5/1706, 5/1737, 5/1802, 5/1820, 5/1821, 5/1875, 5/1890, 5/1923, 5/2019, 5/2021, 5/2129, 5/2181, 5/2183, 5/2241, 5/2246,

5/2292, 5/2301, 5/2318, 5/2332, 5/2399,
5/2516, 5/2518, 5/2551, 5/2557, 6/0173,
6/0214, 6/0225, 6/0380, 6/0395, 6/0405,
6/0410, 6/0414, 6/0427, 6/0465, 6/0704,
6/0907, 6/0947, 6/0954, 6/0970, 6/0978,
6/1013, 6/1015, 6/1017, 6/1037, 6/1039,
6/1058, 6/1184, 6/1199, 6/1220, 6/1237,
6/1282, 6/1284, 6/1320, 6/1324, 6/1326,
6/1345, 6/1346, 6/1356, 6/1367, 6/1371,
6/1392, 6/1393, 6/1411, 6/1414, 6/1415,
6/1524, 6/1537, 6/1539, 6/1581, 6/1589,
6/1631, 6/1673, 6/1804, 6/1805, 6/1880,
6/1897, 6/1905, 6/1909, 6/1922, 6/1923,
6/2026, 6/2027, 6/2042, 6/2086, 6/2104,
6/2117, 6/2120, 6/2226, 6/2325, 6/2345,
6/2373, 6/2391, 6/2516, 6/2557, 6/2602,
6/2653, 6/2678, 6/2691, 6/2698, 6/2823,
6/2858, 6/2875, 6/2885, 6/2892, 6/2895,
6/2897, 6/2969, 6/2989, 6/3024, 6/3027,
6/3029, 6/3052, 6/3146, 6/3151, 6/3153,
6/3172, 6/3198, 6/3312, 6/3316, 6/3328,
6/3337, 6/3356, 6/3386, 6/3411, 6/3430,
6/3461, 6/3493, 6/3514, 6/3563, 6/3582,
6/3696

[=636]

lama is. Lama, Budist din görevlisi.

I. 4/0255

[=1]

laŋ is. Para, akçe.

I. 5/1444, 5/2194, 6/0060

[=3]

-M-

maa zf. Burada, buraya.

m. 2/0050

[=1]

maadır is. Bahadır, kahraman.

m. 5/0431, 5/0443, 5/0493,
5/0540, 5/0632, 5/0772, 5/0718, 5/0796,
5/2322, 5/2339, 5/2362, 5/2374, 5/2396,
5/2464, 5/2495, 5/2505, 5/2534, 5/2612,
5/2708, 5/2545, 5/2594, 5/2734, 5/2737,
5/2749

m.+ım 1/1689

m.+ımnı 1/0870, 1/1710

m.+ın 1/1091, 1/1114

m.+ıŋ 1/1127

m.+nı 2/1241, 3/1772, 5/0471,
5/2269, 5/2601

m.+nıŋ 2/1387, 4/4261, 4/4264,
5/0509, 5/0533, 5/0554, 5/0659, 5/0787,
5/0847, 5/1120, 5/1318, 5/1492, 5/1745,
5/1762, 5/2316, 5/2383, 5/2398, 5/2403,
5/2555, 5/2558, 5/2622

[=56]

maanay-bükse is. Dua.

maanay-bükse tırt- Dua etmek.

m. 5/2522

[=1]

maas is. At sineği.

m. 3/2058

[=1]

madıgayın- medigeyin- Şak şak etmek,
şaş şak vurmak (suda).

m.-ıp+(madıgaynıp) 3/2729

[=1]

maga **I.** is. Görkemli, ihtişamlı şey;
görkem, ihtişam.

m.+zın 3/0869, 4/1113

maga handır Tatmin olana kadar,
tatmin edecek kadar, yeterince.

m. 3/4412

[=3]

maga II. sf. Bütün, tüm.

m. 3/1111, 3/4069, 3/4074

[=3]

maga-bot is. Beden, vücut.

m.+undan+(m.-bodundan)
5/0533, 5/0535

[=2]

magada- Hayran olmak, beğenmek.

m.-ar+(2) 5/2350

m.-p-daa olur- 4/4792

m.-p-daa 3/4217

m.-p turup kag- 3/2605

m.-p 3/3188, 3/3660

m.-y-daa ber- 4/4514
[=7]
magalıg *sf.* Görkemli, ihtişamli, muhteşem.
m. 1/0895, 1/0988, 1/1036, 1/1494, 1/2407, 1/2567, 1/2900, 1/3019, 3/1721, 3/2435, 3/3750
m.-la 2/0779, 4/2347
[=13]
magana → **bagana**
maganala- Dik hâle getirmek, dikmek.
m.-arga 1/2826
m.-p ber- 1/2579, 1/2592, 1/2745, 1/2811
[=5]
maganalığ *sf.* Sütunlu, direkli.
m. 5/0013
[=1]
magat *is.* Kader, talih.
m. 5/0812, 5/1622
[=2]
majalıktıg *sf.* Tepeli, yükseltili.
m. 6/2112, 6/2260, 6/2403, 6/2688, 6/3703
[=5]
makta- Övmek, methetmek.
m.-ganınıg+(maktaanınıg) 4/1287
m.-p 3/4390
m.-p-daa tur- 4/1286
m.-y-daa ber- 4/1281
[=4]
mal *is.* Mal, hayvan, hayvanlar.
m. 1/0278, 1/0299, 1/0303, 1/0310, 1/0322, 1/0497, 1/0602, 1/0630, 1/0717, 1/1611, 1/1612, 1/2246, 1/2673, 1/3258, 1/3778, 2/0144, 2/0750, 2/1460, 3/0222, 3/0301, 3/0790, 3/1197, 3/1231, 3/1573, 3/2077, 3/2427, 3/2531, 3/2550, 3/2758, 3/3962, 3/4245, 3/4462, 3/4568, 3/4981, 3/5038, 4/3831, 4/4450, 4/4615, 5/0207, 5/0589, 5/0739, 5/0743, 5/0743,

5/0794, 5/1315, 6/0393, 6/0398, 6/0416, 6/0481, 6/1737, 6/2921, 6/2962, 6/3267, 6/3272, 6/3335, 6/3338, 6/3340, 6/3409, 6/3413, 6/3415, 6/3486, 6/3494, 6/3499
m.-bile 2/0834, 2/0869, 2/1444, 2/1459, 3/4412, 4/0146, 5/0424
m.+da 1/0302
m.-daa 3/2973, 3/4364, 4/0075, 4/1501, 4/4401, 4/4615, 5/0739, 6/2742, 6/2884
m.+dan 5/0412
m.+dar 1/2480
m.+dı 1/2851, 3/0335, 3/2471, 3/2853, 3/2881, 3/2999, 3/4278, 4/1784, 4/4459, 4/4793, 5/2115, 6/0196, 6/0489
m.+dıg 1/3311, 1/3386, 2/0994, 3/1640, 3/2898, 3/4120, 3/4574, 3/4981, 4/4449, 5/2724, 6/0441
m.+ga 1/0803, 1/0816, 1/2425
m.+ı 3/4209, 3/4373, 4/3114, 4/3939, 4/5430, 5/0053, 5/0128, 5/0138, 5/0148, 5/0158, 5/0171, 5/0229, 5/0614, 5/0751, 5/0820, 6/0078, 6/0085, 6/3260, 6/3324, 6/3401
m.+ı-bile 5/2703
m.+ım 5/0610, 6/0489
m.+ım-daa 5/2351
m.+ımnı 4/4038
m.+ımnıg 1/2554, 5/2652, 6/0481
m.+ın 1/2834, 2/1610, 2/1623, 3/0068, 3/2839, 3/2868, 3/3004, 3/3037, 3/3768, 3/3807, 3/4186, 3/4196, 3/4490, 3/4990, 3/5038, 3/5044, 3/5048, 4/0701, 4/1363, 4/2533, 4/4070, 4/5366, 5/0062, 5/1210, 5/1497, 5/1498, 5/1757, 5/2212, 5/2219, 5/2244, 5/2260, 5/2261, 5/2548, 5/2549, 5/2686, 5/2751, 6/0081, 6/0657
m.+ın-daa 2/0628
m.+ınga 3/2868, 4/0074
m.+ınıg 1/2834, 3/4192, 5/1570, 6/2843, 6/2880, 6/2921
m.+ıgarnıg 5/2066
m.+ıgıng 5/2649, 6/0196
m.+ıvıstı 5/2111, 6/3094

- m.-la** 3/1630
[=190]
- mal-magan** *is.* Hayvanlar, mal.
m. 3/1689
m.+ın 1/2853, 6/3767
m.+ıgar 5/1817, 6/3752
m.+nı 4/4357
m.+nıg 1/2546
[=7]
- mal-sürüg** *is.* Mal, sürü.
m.+ü+(m.-sürüü) 3/3995
[=1]
- malçı** *is.* Çoban.
m. 4/4505
m.+zı 3/1670, 3/4415
[=3]
- malçı-hoyju** *is.* Çoban.
m.+ların 4/4186
m.+larının 4/4185
[=2]
- malçı-kulçu** *is.* Çoban, ırgat, hizmetkâr.
m. 5/0245, 5/0277, 5/2393
m.-daa 5/2389
[=4]
- malçın** *is.* Çoban, hayvancılık yapan.
m.+nar 3/0880, 3/1330
m.+narga 3/0885, 3/1337, 3/1701
m.+nıg 3/4415
[=6]
- malçın-kulçun** *is.* Çoban, hizmetkar.
m.-daa 3/4431
[=1]
- malçıra-** Ezmek, mıncıklamak; sulak ya da bataklık yerde bu şekilde ses çıkmak.
m.-arga 3/2725
[=1]
- malda-** Hayvan gütmek, otlatmak; hayvan beslemek, haycancılık yapmak.
m.-ar+(1) 3/0068, 6/2763, 3/3004, 3/3807, 3/4245
m.-ar+(2) 2/1460
m.-ar-dır 6/2781
m.-arı 6/2764
m.-p 2/1623, 3/3037, 3/4490, 5/0062
m.-p çoru- 1/0297, 5/1210
m.-p-daa 1/2551
m.-p olur- 5/2111
m.-p tur- 5/2117
[=17]
- maldat-** Hayvan besletmek, güttürmek.
m.-pas+(2) 5/0054
[=1]
- maldıg** *sf.* Malı, hayvanları olan.
m. 3/0007, 3/0619, 4/1063
[=3]
- malgaş** *is.* Çamur.
m. 1/3242, 1/3247
m.-bile 1/2114, 1/2120
m.+ka 1/2680
m.+tan 4/2434
b.-bile (balgaş) 3/0119
b.+ta (balgaş) 3/3170
[=8]
- malgaştıg** *sf.* Çamurlu.
m. malgaştıg 1/1178
[=1]
- mana-** Beklemek.
m.-gan+(1)+(manaan) 1/2962, 3/2817
m.-gan-na 4/2323
m.-gar 3/2494
m.-p 5/1238
m.-p çada- 5/1976

m.-p **çıt-** 3/3362, 3/3379, 5/2321, 6/0467

m.-p **olur-** 1/1752, 3/2690, 3/3016, 3/3301, 3/4092

m.-p **or-** 1/2879

m.-p **tur-** 2/1133, 2/1531, 3/2912, 5/2331, 5/1906

m.-p **turup al-** 1/0250

*

hünün manaan/hünün manaan
hüüreen dayangan → hün

h. 1/0613, 3/4432, 4/1265

[=25]

managji *is.* Çoban, hayvanları geceleyin bekleyen kişi.

m.+zı 5/2066

[=1]

managzın- Beklemek, bir süre beklemek.

m.-ıp **çor-** 6/1304

[=1]

manat- Bekletmek.

m.-kaş 4/2345

m.-kaştıj 4/2340, 4/2355

[=3]

mañ *is.* Koşu, koşuş; hız; hızlı gidiş.

m. 5/0892

m.+ga 4/3234

m.+ı 5/0653

m.+ım 4/3493

m.+ın 4/3231, 4/3233, 4/3435

m.+ın-daa 4/3408

m.+ınga 4/3412

*

mañ-bile Çok hızlı, hızlı bir şekilde.

m. 4/1093

[=10]

mañaa *zf.* Buraya, burada.

m. 1/2696, 1/2847, 3/0190, 3/1236, 5/1615, 6/0467

m.-la 5/2318

[=7]

mañna- Koşmak.

m.-ar+(2) 5/0656

m.-arda 4/5333

m.-arga 4/3112, 5/2675, 5/2678

m.-arı 1/1971

m.-gan+(2)+(mañnaan) 4/3109

m.-ganı+(mañnaanı) 1/1954

m.-p 1/0933, 1/2033, 4/3942, 4/4880, 4/4978, 4/5348, 5/0654, 5/0655, 5/1718, 5/1883, 5/2077, 6/0025, 6/0951, 6/1500, 6/2399, 6/2573, 6/2955

m.-p-daa tur- 4/3483

m.-p kel- 3/0569, 4/4022, 5/0322, 5/0601, 5/1381, 6/3113

m.-p tur- 1/1960, 4/1086, 4/4399, 6/2561, 6/2604

m.-y ber- 4/3231, 4/3233, 4/3408, 4/3435, 6/0705, 6/0754, 6/3645

[=44]

mañnaş- Koşuşmak, koşturmak.

m.-ı+(mañnaji) ber- 6/0810

m.-ıp+(mañnajıp) 1/0196, 4/2153, 4/2516, 6/0850, 6/0908

m.-ıp+(mañnajıp) kel- 1/3707, 4/2157, 5/0912, 5/1644, 6/0909

m.-ıp+(mañnajıp) olur- 5/2230

m.-ıp+(mañnajıp) tur- 1/3284, 1/3867, 4/4961

m.-kan+(2) 1/2512

[=16]

mañnaşkıla- Koşuşmak, koşturmak.

m.-y ber- 6/3704

[=1]

mañnat- Koşturmak.

m.-ı+(mañnadı) ber- 6/1657

m.-ıp+(mañnadıp) 5/0653, 5/1982, 5/2197, 6/3635

m.-ıp+(mañnadıp) kel- 5/2614, 6/3135

m.-ip+(maḡnadıp) tur- 5/1327
[=8]
maḡnay is. Alın.
m.+ında 2/0724
[=1]
maḡnık is. Altın veya gümüşle işlenmiş ejderha desenli ipek kumaş.
m. 3/2483
m.+tıḡ 3/2485
[=2]
margaa is. Pelin, ak pelin.
m. 4/4114
[=1]
margıl-daş- Tartışmak.
m.-ip+(margıldajıp) olur- 6/2048
[=1]
margış- Tartışmak, yarışmak.
m.-a+(margıja) ber- 1/1769
m.-ip+(margıjıp) çor- 1/1860, 1/1920
m.-ip+(margıjıp) olur- 6/1929
m.-ip+(margıjıp) tur- 2/1166
m.-kan+(2) 3/2485, 3/2487
[=7]
marjala- Düzeltmek, toplamak.
m.-p 3/3810
[=1]
maşpaytı zf. Yassı olarak, genişçe, yayılarak.
m. 1/1645, 6/3709
[=2]
maşpaytır zf. Yassı olarak, genişçe, yayılarak.
m. 6/0609
[=1]
mayḡn is. Çadır.
m. 1/1750, 3/0896, 3/0898, 3/0903, 3/0904

m.+da 3/2020
m.+ım 3/1871
m.+ın 3/1876, 4/4175
m.+ınga 1/2084
m.+ıvıs 3/2540
m.+nıḡ 5/1146
[=12]
mayḡn-balgat is. Çadır, evler.
m.-daa 3/0900
[=1]
mayık is. Ayak, ayak tabanı.
m.+tan 3/2965
[=1]
meçigey (emçigey?) is. Şifacı, hekim.
m.+nıḡ 3/3721
[=1]
medee is. Haber, bilgi, mesaj.
m. 1/2842, 1/2889, 4/0685, 4/2558
m.+zin 1/2780
[=5]
medee-horaa is. Haber, bilgi, çeşitli haberler.
m. 1/2884
[=1]
medeele- Haber vermek.
m.-er+(1) 1/2777
[=1]
meenii zm. Benim, benimki, bana ait.
m. 2/1146, 2/1182, 3/0994, 3/1398, 3/1828, 3/2459, 4/3598, 6/1949, 6/2074, 6/2212, 6/2359, 6/2515, 6/2572, 6/2634, 6/2727
[=15]
mees is. Dağın güneyi tarafı.
m. 3/0752, 3/0754, 3/1240, 3/1242, 3/4297, 4/0321, 4/0339, 4/0391
m.+inde+(meezinde) 3/3360
m.+inge+(meezinge) 3/3377

[=10]

mege is. Yalan, hile.

m. 4/0141, 4/0907

[=2]

megele- Yalan söylemek, hile yapmak.

m.-p 6/1252, 6/1990, 6/2029,
6/3309, 6/3381, 6/3456, 6/3540

m.-p-daa bol- 4/0908

m.-p kag- 6/1121

[=9]

melekey sf. Akılsız, aptal, budala.

m. 4/1302

[=1]

men zm. 1. Birinci teklik kişi zamiri, ben.

m. 1/0219, 1/0226, 1/0618,
1/1049, 1/1155, 1/1515, 1/1653, 1/1715,
1/2068, 1/2129, 1/2154, 1/2222, 1/2336,
1/2413, 1/2487, 1/2692, 1/2695, 1/2735,
1/2742, 1/3234, 1/3267, 1/3317, 1/3655,
1/3969, 2/0050, 2/0051, 2/0128, 2/0144,
2/0151, 2/0157, 2/0160, 2/0162, 2/0173,
2/0175, 2/0190, 2/0190, 2/0265, 2/0425,
2/0511, 2/0610, 2/0622, 2/0876, 2/0890,
2/0899, 2/1105, 2/1221, 2/1265, 2/1353,
2/1463, 2/1480, 2/1512, 2/1538, 2/1575,
2/1577, 2/1581, 3/0254, 3/0376, 3/0399,
3/0438, 3/0506, 3/0621, 3/0685, 3/0698,
3/0709, 3/0832, 3/0839, 3/1001, 3/1001,
3/1041, 3/1062, 3/1065, 3/1109, 3/1203,
3/1310, 3/1407, 3/1408, 3/1415, 3/1455,
3/1457, 3/1469, 3/1517, 3/1582, 3/1674,
3/1679, 3/1758, 3/1758, 3/1792, 3/1794,
3/1810, 3/1861, 3/2009, 3/2103, 3/2105,
3/2188, 3/2307, 3/2316, 3/2389, 3/2443,
3/2528, 3/2562, 3/2646, 3/2649, 3/2727,
3/2727, 3/2785, 3/3220, 3/3383, 3/3452,
3/3460, 3/3604, 3/3640, 3/4059, 3/4065,
3/4123, 3/4159, 3/4374, 3/4375, 3/4379,
3/4960, 3/4964, 4/0191, 4/0461, 4/0462,
4/0572, 4/0618, 4/0752, 4/0754, 4/0912,
4/0916, 4/0945, 4/0981, 4/0984, 4/0999,
4/1584, 4/1588, 4/1757, 4/2560, 4/3637,
4/3922, 4/3960, 4/4996, 4/5024, 4/5175,
4/5406, 5/0075, 5/0363, 5/0366, 5/0411,
5/0423, 5/0454, 5/0471, 5/0594, 5/0821,
5/0822, 5/0823, 5/0842, 5/1104, 5/1433,
5/1456, 5/1611, 5/1689, 5/1818, 5/2037,
5/2182, 5/2277, 5/2280, 5/2306, 5/2347,
5/2350, 5/2437, 5/2500, 5/2538, 5/2644,

6/0405, 6/0515, 6/0526, 6/0541, 6/1238,
6/1264, 6/1403, 6/1403, 6/1436, 6/1439,
6/1443, 6/1518, 6/1799, 6/1816, 6/1817,
6/2746, 6/2776, 6/2871, 6/3179, 6/3192,
6/3209, 6/3278, 6/3506, 6/3555, 6/3646,
6/3776

m.+çe 1/2777, 1/2884, 1/3320

m.-daa 1/0511, 1/1857, 1/1917,
1/2441, 1/2923, 1/2935, 1/2946, 1/3899,
1/3988, 2/1009, 3/0377, 3/0384, 3/1519,
3/2597, 3/2803, 3/3901, 3/5061, 4/0306,
4/2615, 4/4432, 4/5442, 5/0357, 5/1676,
6/1534, 6/3687

m.+de 1/0464, 1/2217, 1/2227,
3/0699, 3/0820, 3/0920, 3/1287, 3/1300,
3/1661, 3/1752, 3/3990, 3/4599

m.+de-daa 3/0708, 4/0773

m.+den 1/2218, 1/2228, 1/3891,
2/0937, 3/4706, 4/1538, 4/3104, 6/0539

m.+den-daa 2/0939

m.-dir 3/4158, 3/4800

m.+dive 3/2288, 4/1074, 4/2558

m.+ge+(meñee) 1/0164, 1/0183,
1/0205, 1/0716, 1/1964, 1/1966, 1/3318,
2/0158, 2/0426, 2/0513, 2/1329, 2/1400,
2/1403, 2/1410, 2/1418, 3/0378, 3/0382,
3/0441, 3/0687, 3/0695, 3/2012, 3/2112,
3/2567, 3/2675, 3/3610, 3/3677, 3/4376,
3/4378, 5/0365

m.+ge-daa+(meñee) 5/0447

meni 1/0635, 1/2229, 1/2329,
1/2451, 1/2469, 1/2488, 1/2602, 1/3484,
1/3491, 1/3498, 1/3847, 1/3883, 2/0123,
2/0167, 2/0171, 2/0186, 2/0194, 2/0197,
2/0205, 2/0236, 2/0612, 2/1000, 2/1367,
2/1528, 3/2494, 3/2615, 3/2947, 3/2957,
3/3311, 3/3678, 3/3775, 4/0309, 4/0543,
4/0544, 4/1065, 4/1073, 4/3488, 4/3946,
5/0511, 5/1906, 5/2035, 5/2496, 6/2197,
6/2344, 6/2445, 6/2498, 6/2504, 6/2773,
6/3010, 6/3563

m.-ne 4/1327, 4/1344, 4/2702,
4/3173, 6/2875

m.+niñ+(meñee) 1/0038, 1/0298,
1/0528, 1/0600, 1/0661, 1/0680, 1/0748,
1/0771, 1/0778, 1/0779, 1/0912, 1/0913,
1/1393, 1/1450, 1/1523, 1/1532, 1/1538,
1/1539, 1/1659, 1/1689, 1/1709, 1/1721,
1/1783, 1/1844, 1/1855, 1/1859, 1/1903,

1/1907, 1/1914, 1/1919, 1/2054, 1/2057,
1/2061, 1/2065, 1/2070, 1/2219, 1/2220,
1/2373, 1/2439, 1/2505, 1/2532, 1/2573,
1/2631, 1/2752, 1/3172, 1/3181, 1/3344,
1/3404, 1/3410, 1/3589, 1/3680, 1/3681,
1/3881, 1/3905, 1/3936, 1/3942, 1/0523,
2/0047, 2/0264, 2/0656, 2/0845, 2/1022,
2/1032, 2/1164, 2/1164, 2/1167, 2/1262,
2/1319, 2/1564, 3/0111, 3/0113, 3/0134,
3/0136, 3/0146, 3/0147, 3/0445, 3/1085,
3/1125, 3/1202, 3/1489, 3/1871, 3/2062,
3/2460, 3/2530, 3/2777, 3/2783, 3/2854,
3/2894, 3/2901, 3/2963, 3/2986, 3/3219,
3/3264, 3/3571, 3/3579, 3/3999, 3/4266,
3/4289, 3/4343, 3/4736, 4/0135, 4/0314,
4/0328, 4/0897, 4/1060, 4/1068, 4/1338,
4/1572, 4/1670, 4/1844, 4/1864, 4/3293,
4/3446, 4/3452, 4/3459, 4/3460, 4/4405,
4/5156, 4/5179, 5/0364, 5/0570, 5/0699,
5/0881, 5/1065, 5/1214, 5/1610, 5/1687,
5/1768, 5/1782, 5/2065, 5/2079, 5/2563,
5/2564, 6/0197, 6/0199, 6/0201, 6/0203,
6/0215, 6/0262, 6/0298, 6/1493, 6/1797,
6/1852, 6/1927, 6/1928, 6/1999, 6/2002,
6/2046, 6/2047, 6/2100, 6/2239, 6/2384,
6/2546, 6/2597, 6/2666, 6/2951, 6/3083,
6/3144

m.+niŋ-bile+(meŋ) 1/2736,
3/3790, 6/3755

m.+niŋ-daa+(meŋ) 4/3635

m.+niŋ-ne+(meŋ) 4/2720,
4/2721

2. Fiil çekiminde birinci teklik
kişi.

m. 1/0100, 1/0221, 1/0227,
1/0235, 1/0313, 1/0381, 1/0405, 1/0603,
1/0605, 1/0627, 1/0672, 1/0672, 1/0775,
1/0817, 1/0867, 1/0911, 1/0922, 1/1061,
1/1139, 1/1140, 1/1142, 1/1153, 1/1154,
1/1155, 1/1397, 1/1430, 1/1515, 1/1547,
1/1548, 1/1658, 1/1664, 1/1665, 1/1933,
1/2106, 1/2337, 1/2349, 1/2350, 1/2352,
1/2464, 1/2465, 1/2552, 1/2569, 1/2611,
1/2612, 1/2735, 1/2742, 1/2773, 1/2774,
1/2795, 1/2890, 1/2924, 1/2936, 1/2947,
1/3005, 1/3022, 1/3023, 1/3024, 1/3044,
1/3234, 1/3268, 1/3288, 1/3323, 1/3503,
1/3514, 2/0129, 2/0160, 2/0163, 2/0178,
2/0192, 2/0207, 2/0209, 2/0415, 2/0429,
2/0471, 2/0512, 2/0620, 2/0794, 2/1111,
2/1221, 2/1271, 2/1323, 2/1351, 2/1359,
2/1445, 2/1447, 2/1462, 2/1476, 2/1515,

2/1553, 2/1556, 3/0141, 3/0156, 3/0263,
3/0377, 3/0385, 3/0438, 3/0442, 3/0448,
3/0509, 3/0621, 3/0630, 3/0701, 3/0703,
3/0706, 3/0712, 3/0715, 3/0826, 3/0926,
3/1001, 3/1001, 3/1031, 3/1126, 3/1198,
3/1204, 3/1207, 3/1208, 3/1407, 3/1408,
3/1414, 3/1496, 3/1517, 3/1575, 3/1583,
3/1584, 3/1585, 3/1664, 3/1667, 3/1759,
3/1759, 3/1764, 3/1765, 3/1848, 3/1865,
3/1969, 3/2303, 3/2324, 3/2428, 3/2445,
3/2451, 3/2462, 3/2475, 3/2493, 3/2525,
3/2528, 3/2541, 3/2547, 3/2562, 3/2563,
3/2647, 3/2674, 3/2803, 3/2895, 3/2897,
3/2899, 3/2967, 3/2990, 3/3046, 3/3123,
3/3174, 3/3221, 3/3310, 3/3372, 3/3373,
3/3374, 3/3385, 3/3386, 3/3388, 3/3411,
3/3446, 3/3460, 3/3509, 3/3512, 3/3514,
3/3992, 3/4053, 3/4244, 3/4245, 3/4375,
3/4379, 3/4413, 3/4595, 3/4679, 3/4704,
3/4711, 3/4741, 3/4788, 3/4806, 3/4949,
3/4961, 3/4964, 4/0442, 4/0447, 4/0455,
4/0467, 4/0470, 4/0487, 4/0512, 4/0752,
4/0754, 4/0759, 4/0917, 4/0944, 4/0981,
4/0982, 4/1007, 4/1035, 4/1076, 4/1328,
4/1579, 4/1596, 4/1762, 4/1780, 4/1783,
4/1785, 4/1787, 4/1790, 4/1792, 4/1810,
4/2021, 4/2248, 4/2252, 4/2257, 4/2616,
4/2621, 4/2647, 4/2662, 4/2702, 4/2709,
4/2711, 4/2714, 4/2717, 4/2790, 4/3034,
4/3159, 4/3163, 4/3596, 4/3648, 4/3922,
4/4019, 4/4237, 4/4240, 4/4267, 4/4278,
4/4455, 4/4458, 4/4534, 4/4552, 4/4564,
4/4740, 4/4768, 4/4859, 4/4863, 4/5029,
4/5072, 4/5110, 4/5154, 4/5176, 4/5217,
4/5224, 4/5413, 5/0075, 5/0109, 5/0110,
5/0363, 5/0366, 5/0436, 5/0517, 5/0594,
5/0730, 5/0774, 5/0775, 5/0816, 5/0823,
5/0845, 5/1104, 5/1277, 5/1289, 5/1342,
5/1433, 5/1457, 5/1468, 5/1469, 5/1510,
5/1591, 5/1664, 5/1690, 5/1818, 5/2039,
5/2041, 5/2043, 5/2182, 5/2283, 5/2348,
5/2397, 5/2437, 5/2538, 5/2539, 5/2540,
5/2647, 5/2648, 5/2653, 6/0132, 6/0181,
6/0191, 6/0265, 6/0301, 6/0405, 6/0456,
6/0458, 6/0461, 6/0477, 6/0479, 6/0487,
6/0489, 6/0490, 6/0492, 6/0494, 6/0518,
6/0520, 6/0549, 6/1015, 6/1017, 6/1229,
6/1263, 6/1437, 6/1440, 6/1445, 6/1537,
6/1816, 6/1817, 6/1874, 6/1875, 6/2104,
6/2348, 6/2391, 6/2557, 6/2602, 6/2678,
6/2746, 6/2767, 6/2770, 6/2777, 6/2786,
6/2788, 6/2791, 6/2872, 6/2876, 6/2901,
6/3086, 6/3145, 6/3181, 6/3269, 6/3274,
6/3283, 6/3309, 6/3340, 6/3350, 6/3380,
6/3415, 6/3417, 6/3425, 6/3426, 6/3455,

6/3493, 6/3499, 6/3508, 6/3509, 6/3540,
6/3556, 6/3603, 6/3634, 6/3690, 6/3729,
6/3730

3. Bildirme yapısında birinci teklik kişi.

m. 1/0452, 1/0456, 1/0457,
1/0461, 1/0620, 1/1053, 1/2129, 1/2413,
1/3483, 1/3490, 1/3497, 2/0145, 2/0375,
2/0414, 2/0657, 2/0883, 2/0899, 2/0902,
2/0999, 2/1025, 2/1030, 2/1059, 2/1505,
3/0685, 3/0698, 3/0824, 3/0834, 3/1290,
3/1294, 3/1303, 3/1416, 3/1504, 3/1519,
3/1581, 3/1676, 3/1845, 3/1860, 3/2316,
3/2410, 3/2650, 3/2787, 3/2788, 3/3674,
3/3675, 3/3676, 3/3999, 3/4047, 3/4065,
3/4158, 3/4265, 3/4265, 3/4432, 3/4587,
3/4651, 3/4776, 3/4800, 3/4962, 4/0381,
4/0383, 4/0761, 4/1571, 4/1587, 4/1592,
4/1757, 4/1887, 4/2023, 4/2259, 4/2586,
4/2639, 4/4434, 4/4436, 4/4466, 4/4736,
4/5026, 4/5104, 5/0431, 5/0726, 5/1075,
5/1432, 5/2181, 5/2351, 5/2464, 5/2531,
5/2532, 6/0186, 6/0261, 6/0297, 6/0299,
6/0515, 6/0541, 6/1211, 6/1760, 6/2152,
6/2179, 6/2181, 6/2298, 6/2323, 6/2449,
6/2477, 6/2812, 6/3183, 6/3184, 6/3208,
6/3282, 6/3349, 6/3602

[=984]

mendee ünl. Selam, merhaba.

m. 5/0943, 5/0943, 5/0991,
5/0991

[=4]

mendi is. 1. Sağlık, esenlik.

m. 3/3568, 3/3570

m.-le 4/2235

2. Selamlaşma, selam.

m. 1/1636

m.+m-daa 5/2617

m.+niñ 3/0813, 3/3984, 3/4636,
5/2619

[=9]

mendi-çaagay zf. Sağ, esen, iyi bir
şekilde.

m. 1/3224, 3/2800, 3/2803,
3/5001, 3/5002

[=5]

mendile- Selamlamak.

m.-geş+(mendileeş) 3/4580

[=1]

mendileş- Selamlaşmak, esenleşmek.

m.-ip+(mendilejip) 6/3676

m.-ip+(mendilejip)tur- 5/0715,
5/0784

m.-ir+(2)+(mendilejir) 5/2616

[=4]

meñ is. Ben, vücutta leke.

m.+ni 4/4847

[=1]

meñgi is. 1. Buzul, buzullu/karlı zirve.

m. 1/2140, 1/2178, 2/0743

2. Sonsuzluk, ebediyet.

m. 5/0813

[=4]

meñgilig sf. Buzullu, karlı.

m. 2/0739, 2/0741

[=2]

meñgizee is. Saklama kutusu.

m.+niñ 5/0598, 5/1119, 5/1998

[=3]

meñne- Korkmak, irkilmek, sıçramak.

m.-gen+(2)+(meñneen) 6/0845,
6/0929, 6/1995

m.-geş+(meñneeş) 3/3194

[=4]

meñnig sf. Benli, vücudunda beni olan.

m. 4/4842

[=1]

merge → berge

mergen is. Atıcı, iyi atıcı.

m. 3/1894

m.+niñ 3/1937

[=2]

meskildeş- Kavga etmek, dövüşmek.

m.-ir+(1)+(meskildejir) 1/2736

[=1]
meşke *is.* Tütün.
m. 3/4220, 3/4941
 [=2]
mezi *is.* Kılıç.
m. 5/2334
 [=1]
mınaar *zf.* 1. Buraya.
m. 1/2746
 2. Burada.
mınaargaa 6/1246
 [=2]
mınça 1. *zf.* Böyle, bu kadar, bunca.
m. 1/1077, 1/1136, 1/2851, 2/0633, 3/0101, 4/2359, 5/1952, 6/0537, 6/0778, 6/1300
 2. *sf.* Böyle, bu kadar, bunca.
m. 3/4426, 4/4459, 4/4793
 [=13]
mınça- Böyle yapmak, bu şekilde davranmak.
m.-p 5/0209, 5/1599, 6/3690
m.-p çor- 1/2528
m.-p çoru- 6/3312, 6/3386, 6/3461, 6/3545
m.-p olur- 3/0191
m.-p tur- 1/1760, 1/2690, 4/3961, 5/1113
 [=13]
mınçaar *zf.* Böyle.
m. 1/0348, 1/0686, 2/0482, 6/0886, 6/0887, 6/0890, 6/0894, 6/0895
m.-la 1/3540
 [=9]
mınçaldr- Böyle davranmak.
m.-gan+(2) 1/1214
 [=1]
mınčan- Böyle yapmak.
m.-gan+(1) 1/0162, 1/0186, 1/0372, 1/0637, 1/2748, 1/2840, 5/2029

[=7]
mınçap *zf.* Böyle, bu şekilde.
m. 1/0093, 1/1466, 3/0927, 3/2549, 3/3144, 3/3643, 5/0281, 6/2151, 6/2476
m.-la 3/3057
 [=10]
mında *zf.* Buraya, burada.
m. 2/0080, 2/1655, 3/0528, 4/4699, 6/0655, 6/2873
m.-la 3/3482
 [=7]
mındıg 1. *zf.* Böyle.
m. 1/0768, 1/0804, 1/1101, 1/1412, 1/1447, 1/1499, 1/1744, 1/1887, 1/2155, 1/2193, 1/2674, 1/2850, 1/3155, 1/3340, 1/3417, 1/3279, 1/3352, 2/0148, 2/0180, 2/0183, 2/0245, 2/0268, 2/0447, 2/0453, 2/0461, 2/0535, 2/0594, 2/0690, 2/1163, 2/1213, 2/1302, 2/1409, 2/1414, 2/1450, 2/0142, 2/0660, 2/0836, 2/1491, 2/1604, 2/0121, 2/0598, 2/0679, 2/0718, 2/0728, 2/0749, 2/1316, 3/0065, 3/0071, 3/0089, 3/0099, 3/0213, 3/0500, 3/0612, 3/0940, 3/0998, 3/2544, 3/2889, 3/2985, 3/3008, 3/3387, 3/3620, 3/3718, 3/3872, 3/1424, 3/1835, 3/1849, 3/2289, 3/4056, 3/4256, 3/4484, 3/4572, 4/0852, 4/2389, 5/0716, 5/0776, 5/0937, 5/0986, 5/1023, 5/1192, 5/1240, 5/1310, 5/1458, 5/1461, 5/1897, 5/1904, 5/1989, 5/1990, 5/0375, 5/0675, 5/0960, 5/1311, 5/2444, 5/2457, 6/0709, 6/0758, 6/0921, 6/0963, 6/0988, 6/1001, 6/1010, 6/1082, 6/1183, 6/1736, 6/1743, 6/1974, 6/1984, 6/2014, 6/2021, 6/2025, 6/2520, 6/2077, 6/2116, 6/2141, 6/2170, 6/2225, 6/2246, 6/2408, 6/2439, 6/2455, 6/2468, 6/2639, 6/2673, 6/2690, 6/2860, 6/2869, 6/2908, 6/2932, 6/2996, 6/3069, 6/3122, 6/3153, 6/3177, 6/3185, 6/3203, 6/3285, 6/3302, 6/3497, 6/3614, 6/3642, 6/3645, 6/3650, 6/3654, 6/3621, 6/3625, 6/3629, 6/3724
m.-la 2/0088, 6/3328
m.-daa 4/2435, 5/2064
 2. *sf.* Böyle, böylesi.
m. 1/2686, 1/2722, 1/2817, 2/0602, 2/1308, 3/0075, 3/4857, 5/0038,

5/0261, 5/1464, 6/1217, 6/1788, 6/3282,
6/3349, 6/3532, 6/3412

[=166]

mırgay → **mırıñay**

mırıñay *zf.* Büsbütün, tamamıyla.

m. 6/0741, 6/0766, 6/0794,
6/0869

m. (mırgay) 3/1938, 3/3619

[=6]

mırs *is.* Aniden duyulan ses.

m. kıldır 5/0953

[=1]

mırzyt- Büyük olarak görünmek,
öyle göstermek.

m.-ı 4/0942

[=1]

mıyak *is.* Dışkı, gübre.

m.+ı+(mıyaa) 3/2141, 3/3415,
4/2667

m.+ın+(mıyaan) 6/3115, 6/3140

m.+tarı 1/1963

[=6]

mıyakta- Dışkı yapmak.

m.-p 4/0705, 4/0722, 4/4024

[=3]

mıyaktat- Dışkılatmak.

m.-kaş 6/3115, 6/3140

[=2]

mıyaktıg *sf.* Dışkılı.

m. 4/2095

[=1]

mıygak *is.* Dişi geyik, maral.

m. 1/2088, 1/2097, 1/3751,
1/3754, 5/0030

m.+ın+(mıygaan) 3/3929

m.+ıngala+(mıygaanga) 4/5248

m.+tı 5/2325

m.+tıñ 4/5203, 4/5251

[=10]

mıyıs *is.* Boynuz.

m. 1/3637, 3/3122

m.+ı+(mıyızı) 1/1575, 1/1576,
1/1577, 1/2637, 1/2638, 1/2639, 1/2641,
1/2762, 1/2765, 6/0004, 6/0005

m.+ı-bile+(mıyızı) 2/1390,
6/1051

m.+ın+(mıyızın) 1/1587, 1/1588,
1/2662, 1/2664, 1/2683, 1/2760, 3/3173,
6/0099, 6/2616

m.+ında+(mıyızında) 1/2643,
1/2645, 1/3594, 1/3613

m.+ından+(mıyızından) 1/2666,
6/2615

m.+ınıñ+(mıyızınıñ) 3/3177,
3/3647

m.+ta 6/1003

[=33]

mıyıstıg *sf.* Boynuzlu.

m. 1/0194, 1/0195, 1/2767,
3/3121, 3/3132, 3/3176, 3/3445, 3/3645,
4/0010, 4/0150, 4/0166, 4/0948, 4/1430,
4/1750, 4/2630, 4/4118, 6/0753, 6/0779,
6/0807, 6/1002, 6/2579, 6/2593

[=22]

mınnır → **bilin-**

mıjireş- Fısıldaşmak.

m.-ip+(mıjirejip) 6/3446, 6/3531

[=2]

moga- Yorulmak.

m.-ar+(2) 3/0376

m.-vas+(2) 3/0372, 3/4370

[=3]

moga- şıla- Yorulmak, çok yorulmak.

m.-p kel- 1/2679

m.-vas+(1) 6/1437

[=2]

mogattın- Söylenmek, sızlanmak.

m.-gaş 6/1281

[=1]

moga- tur- Yorulmak.

- m.-ar+(2)** 3/4374
m.-uptuve 3/4371
 [=2]
mokulçak *sf.* Yuvarlak.
m. 1/2138
m. (mökülçek) 1/2176
 [=2]
moldurga *is.* Dana, düve.
m. 5/0817, 6/3393, 6/3412
m.+zın 2/1631
m.+zından 6/3463
m.+zınga 6/3464
 [=6]
molduruk *is.* 1. Atlas kemiği.
m.+u+(molduruu) 3/0564
m.+un+(molduruun) 4/4571
 2. Mızrak ucu.
m.+unuğ+(molduruunuğ)
 1/1418
 [=3]
molduruktug *sf.* Ucu olan (mızrak).
m. 1/1455, 1/2017, 1/2031
 [=3]
moğ **I. e.** Şüphe ve soru bildiren
 pekiştirme edatı.
m. 1/3445, 3/0333, 3/0374,
 3/3680, 3/4371, 5/0165, 5/0756, 6/1120,
 6/1567, 6/1736, 6/1743, 6/1770, 6/2076,
 6/2215, 6/2362, 6/2518, 6/3371, 6/3447,
 6/3482, 6/3495
 [=20]
moğ II. 1. is. Büyük tokmak, kalın sopa.
m. 4/2563
m.-bile 6/2095, 6/2235, 6/2380,
 6/2662
 2. *sf.* Büyük, kalın.
m. 1 4/1993, 4/2173, 4/4373
 [=8]
moondak *is.* Engel, zorluk.
m.+tar 1/1148
- [=1]
moora- Bayılmak.
m.-vas+(2) 3/4370
 [=1]
moorat- Bayıltmak, aklını kaybettirmek.
m.-ı+(mooradı) 5/2570, 5/2573
m.-ıp+(mooradıp) 5/2450,
 5/2452
m.-ıp+(mooradıp) tur- 5/2455
 [=5]
moorla- Teşrif etmek.
m.-p 3/3904, 3/2802, 5/1935
m.-p çoru- 5/0759
m.-p kel- 3/3451
 [=5]
moortan *zf.* Buradan.
m. 4/4464
 [=1]
mortuk *is.* Tümsek, köstebek yuvası.
m.+unçe+(mortuunçe) 1/1800
 [=1]
morzuk *is.* Porsuk.
m. 4/1994, 4/2174, 4/2564,
 4/4374
 [=4]
morzuktug *sf.* Porsuklu, porsuk olan.
m. 6/0034, 6/0049, 6/0108
 [=3]
moyun *is.* Boyun.
m. 1/3500
m.+dan 5/2324, 5/2326
m.+narın 6/1549
m.+un+(moynun) 1/0264,
 1/0267, 1/0330, 3/1420, 4/1078, 6/1565
m.+unçe+(moynunçe) 6/3036
m.+unda+(moynunda) 3/3429,
 3/3438
m.+undan+(moynundan)
 3/3696, 5/0691, 6/2984

m.+unduva+(moynunduva)
1/0239, 1/0282

m.+unga+(moynunga) 2/1401,
2/1402, 2/1409, 4/2204, 4/2527, 4/5312

m.+unuþ+(moynunuþ) 1/2137,
1/2175

m.+uþ-daa+(moynuþda) 4/5319

m.+uþnu+(moynuþnu) 5/2368
[=28]

moyunnug *sf.* Boyunlu.
m. 1/1268, 1/1271, 1/1276,
1/2981, 1/2990
[=5]

mozaga *sf.* Büyük ve yassı, yuvarlak.
m. 1/0124, 1/0309, 4/4148
[=3]

möçü *is.* Eller ve ayaklar.
m.+zün 2/0482, 5/0971, 5/1078,
5/1087
[=4]

mög- Şahlanmak.
m.-dü 3/4389

m.-geş 3/0357, 3/4369

m.-üp+(mööp) **kel-** 1/0491,
1/0492, 1/0502, 1/0505, 3/4368

m.-üp+(mööp) **mööp** 1/0351,
1/0364

m.-üp+(mööp) **tur-** 4/1106,
4/1109

m.-üp+(mööp) **turup** **ber-**
1/0489, 3/4367

m.-ürü-bile+(möörü) 3/4368
[=15]

mög- **dıvıla-** Şahlanmak, sıçramak.
m.-üp+(mööp) **d.-arga** 3/0364

m.-p çorup-la ber- 2/0438

m.-p kel- 3/0359, 3/0369
[=4]

möge *is.* Yiğit, pehlivan, güreşçi.
m. 1/0906, 1/1545, 1/1724,
1/2743, 1/2644, 1/2646, 1/2793, 2/0505,

3/0712, 3/1157, 3/1537, 3/1928, 3/1366,
3/1377, 3/1378, 3/1396, 3/1410, 3/1510,
3/1526, 3/1710, 3/1729, 3/1731, 3/1751,
3/1760, 3/1830, 3/1860, 3/1956, 3/1972,
3/1996, 3/2051, 3/2061, 3/2083, 3/2153,
3/2208, 3/2288, 3/2300, 3/2328, 3/2347,
3/2376, 3/2368, 3/2380, 3/2381, 3/2383,
3/4016, 3/4727, 4/1346, 4/1571, 4/1756,
4/4091, 4/4484, 4/4527, 4/4759, 4/5101,
4/5149, 4/5160, 6/1786, 6/1139, 6/1853,
6/1924, 6/1926, 6/1950, 6/2045, 6/2071,
6/2075, 6/2096, 6/2096, 6/2118, 6/2214,
6/2236, 6/2236, 6/2360, 6/2381, 6/2381,
6/2409, 6/2440, 6/2574, 6/2663, 6/2663,
6/2729, 6/2834

m.-daa 4/1455, 4/1656

m.+den 3/2099, 3/1493, 3/2100,
3/4086, 3/4087, 6/1940, 6/2815, 6/2816

m.+ge 6/2064

m.+ler 6/2516, 6/2635

m.+lerni 2/1141

m.+lerniþ 6/2069

m.+ni 3/2388, 6/2836

m.+niþ 3/1323, 3/1368, 3/1694,
3/2845, 3/2870, 3/4014, 3/4021, 4/4612,
6/1778

m.+zi 6/2747

[=107]

mögeje *is.* Çadır bacası.

m.+ziniþ 4/0511

[=1]

mögen *is.* Hörgüç.

m. 5/0232, 5/0233, 5/0392,
5/0394

m.+inde 5/0178, 5/0179, 5/0266,
5/0267

[=8]

möge-şurak *sf.* Yiğit, güçlü, çok güçlü.

m. 2/1433

[=1]

mögey- Eğilmek; saygı göstermek.

m.-ip kel- 3/3753, 3/4662

m.-ip tur- 5/2199

m.-ip 5/1411, 5/1659
m.-zin 4/2361, 4/2406, 4/2411, 4/2418, 4/2426, 4/2433, 4/4592, 4/4620, 4/4818, 4/4828
 [=15]
möğüde- Endişelenmek, telaş etmek.
m.-diñ 5/0258
m.-gen+(2)+(möğüdeen) 5/0210
 [=2]
möğüdet- Paniğe düşürmek, telaşlandırmak.
m.-keş 5/2498
 [=1]
mökülçek → **mokulçak**
mönge *sf.* Bengi, ebedi.
m. 1/3520, 2/0498, 4/0848
 [=3]
möngere- Sonsuz kılmak, ebedi olmak.
m.-er+(1) 4/1260
 [=1]
möngeret- Sonsuz yapmak.
m.-ip+(möngeredip) 4/3520
m.-ip-daa+(möngeredip) **tur-** 4/1359, 4/1361
 [=3]
möngün 1. is. Gümüş.
m. 1/0799, 1/0814, 1/0910, 1/1058, 1/1662, 1/1706, 3/0471, 3/1863, 3/3489, 3/4494
m.-bile 1/0755, 1/2387, 1/3083
m.+nü 3/4671
m.+nüñ 4/4442
2. sf. Gümüş, gümüşten yapılmış.
m. 1/0451, 2/0031, 3/0604, 3/0946, 3/0989, 3/1072, 3/1477, 3/3072, 3/3202, 3/3738, 4/0177, 4/5206, 4/5207, 5/0047, 5/0168, 5/0853, 5/0859, 5/0894, 5/0908, 5/1418, 5/1420, 5/2169
 [=37]
mööle- aala- Algayıp sızlamak, bağırıp ağlamak.

m.-gen+(2)+(mööleen-aalaan) 6/2099
 [=1]
mööre- Bağırarak, haykırmak; böğürmek.
m.-gen+(2)+(mööreen) 6/2237
 [=1]
möörey is. Yarış, yarışma.
m. 2/1146, 2/1182, 2/1185, 2/1203, 3/0937, 3/0941, 3/0994, 3/1398, 3/1752, 3/1828, 3/1847, 3/1868, 3/1873, 3/1955, 3/1958, 3/1999, 3/2082, 3/2152, 3/2207, 3/1867, 3/2449, 4/1642, 4/3598, 6/1852, 6/1949, 6/2074, 6/2212, 6/2359, 6/2515, 6/2572, 6/2634, 6/2727
m.-bile 3/1091, 3/1496, 3/1832
m.+ge-daa 3/0939
m.+i 1/1897
m.+ni 2/1200, 2/1220, 2/1223, 3/1098, 3/1501
 [=42]
mör I. is. Defa, kez, kere.
m.+de 5/0634
 [=1]
mör II. (~mörü) is. Talih, şans, kader; yol.
m. 4/2361, 4/2406, 4/2411, 4/4620
m.-le 4/2418, 4/2426, 4/2433, 4/4592, 4/4818, 4/4828
 [=10]
mör-şor is. Kader, nasip, talih.
mörü-şorzu 4/1643
 [=1]
mözü *sf.* Buz, buz gibi soğuk (nesne).
m. 5/2428
 [=1]
muçugur is. Tombul ve kırmızı yüz, beniz.
m. 4/0941, 6/1474, 6/1510, 6/2053, 6/3669
 [=5]
mun- Binmek; sürmek.

m. 2/0186, 2/0194, 2/0417
m.-ar+(1) 1/1947, 2/0166, 3/4322, 3/4357, 4/1044
m.-ar+(2) 2/0190, 2/0406, 3/0580, 3/3831, 3/4317, 4/3151, 4/3155, 4/3550, 5/2667, 6/3497
m.-ar-daa 4/3145
m.-arıl 1/1944, 3/1962
m.-ayn 5/2655
m.-dum 1/0486
m.-duş 1/0485
m.-gan+(1) 4/3329, 4/3334, 5/0379
m.-gan+(2) 1/1992, 2/1652, 2/1654, 4/0922, 4/0927, 4/1655, 4/1661, 4/1812, 4/3147, 4/3286, 4/3557, 4/3568, 4/3575, 4/4419, 6/0152, 6/1185, 6/1246, 6/1279, 6/1299, 6/1321, 6/1368, 6/1412, 6/2931, 6/3253, 6/3317, 6/3393, 6/3468
m.-ganıñ 1/0477
m.-gaş 1/0385, 1/1594, 1/2865, 1/3204, 1/3425, 2/0542, 2/1042, 3/1181, 3/1210, 3/1378, 3/1777, 3/2282, 3/2402, 3/2495, 3/2632, 3/2856, 3/2873, 3/3001, 3/3003, 3/3005, 3/3137, 3/3854, 3/4460, 3/4742, 3/5019, 4/1418, 4/4567, 4/5357, 5/0061, 5/1053, 5/1296, 5/1368, 5/2272, 5/2553, 5/2598, 5/2612, 6/0142, 6/0165, 6/0171, 6/0228, 6/0472, 6/0534, 6/1968, 6/2981, 6/3057
m.-gaştıñ 4/0774, 4/1882, 4/2162, 4/3141, 4/4622
m.-mas+(2) 1/0219
m.-up 2/1646, 2/1647, 3/3806, 3/3804, 3/3808, 6/3338, 6/3339, 6/3412
m.-up al- 1/0563, 2/0420, 2/0421, 2/1586, 3/2899, 3/3409, 3/3449, 4/0054, 4/0159, 4/0179, 4/0211, 4/4229, 4/4282, 4/4415, 4/4643, 5/2562, 5/2581, 6/0080, 6/0156, 6/0433, 6/0493, 6/1240, 6/1245, 6/1966, 6/2933, 6/3271, 6/3273, 6/3414, 6/3498, 6/3665
m.-up çoru- 5/2035
m.-up kag- 4/1089
m.-upkan 4/1095, 4/1112

m.-upkaş 1/2615, 1/3358, 3/1432, 3/4847
m.-upkaştıñ 1/2040, 4/1946
m.-up kör- 4/3173
m.-up-la al- 6/1251
m.-upsuñza 2/0167
m.-uptarımga 2/0170
m.-uptayn 2/0200
m.-up tur- 1/0482
[=160]
mundur- Bindirmek.
m.-ar+(1) 2/1150, 4/3159, 4/3163
m.-ar+(2) 1/1950
m.-arga 6/2928, 6/2930
m.-bas+(1) 3/0342
m.-bas+(2) 6/0155
m.-gaş 2/1436, 3/4188, 3/4190, 3/4360, 3/4438, 5/1517, 6/0317
m.-gaştıñ 4/4084
[=16]
mungula- Binmek, birden çok kişi atlara binip yola çıkmak.
m.-gaş+(mungulaaş) 5/0916, 5/0924, 5/1799, 5/2125
[=4]
muñ I. sf. Bin.
m. 1/0750, 1/2429, 1/2434, 1/2443, 1/2470, 1/2473, 1/2509, 1/2523, 1/2544, 1/2545, 1/2558, 2/0634, 2/0700, 4/0941, 4/3517, 4/3518, 4/3795, 4/3835, 4/3836, 4/3863, 4/3864, 4/4263, 4/4589, 4/4806, 4/4807, 4/4822, 4/5079, 4/5080, 4/5339, 4/5340, 5/1444, 5/1920, 5/2194, 6/1473, 6/1509, 6/1934, 6/1935, 6/2051, 6/2052, 6/3668
[=40]
muñ II.: düş muñu Rüya, hayal.
m.+u-daa 4/5146
[=1]
muñ çok (muñçok) zf. Sayısız, çok fazla.
m.+ 4/4475

[=1]
muñçul- Sıkıntı çekmek, kederlenmek.
m.-ar+(2) 3/2626
m.-up 3/3626
m.-p çıt- 2/1556
[=3]
muñçul- şuguldan- Kederlenmek, üzülmek.
m.-ıp turup al- 1/1389
[=1]
muñçura- → **muñçul-**
muñ-diş is. Yirmi yaş dişi.
m.+i+(m.-diji) 5/1993, 5/2012
[=2]
muñgagda- Sıkılmak, bunalmak.
m.-ar+(2) 3/3413
m.-y ber- 3/3459
[=2]
muñgak sf. Üzücü, keder verici, kederli.
m. 3/0718
[=1]
muñgara- Bunalmak, sıkılmak, üzülmek.
m.-ar+(2) 3/3344
m.-p olur- 1/3480
m.-p 1/3910, 3/3410, 4/4136, 4/4165, 4/4683
m.-vas+(2) 4/4136, 4/4164, 4/4682
m.-y-daa ber- 4/4777
[=11]
muñgara- dengere- Çok bunalmak, sıkıntı çekmek.
m.-gen+(1)+(muñgaraan-dengereen) 1/1341, 3/0392
m.-p 1/1388, 3/3337
[=4]
muñgaş-mugulay sf. Ahmak, budala, akılsız.
m. 6/3655

[=1]
muñnug is. Az.
m. 5/0746, 5/0748
[=2]
murnadı zf. Önce.
m. 4/3285
[=1]
murnap zf. Önce, ilk olarak.
m. 3/2855, 3/2877, 3/4203, 4/3553, 6/0449
[=4]
murnay zf. Önce, ilk olarak.
m. 1/0013, 1/3316, 3/0073, 4/3543, 5/1708, 5/1823, 5/1878
m.-la 5/0076
[=8]
murnu is. Ön.
m. 3/2257
m.-bile 2/0748, 3/2503
m.+mdan 1/2872, 5/2042
m.+n 1/3721
m.+nda 1/0976, 1/1024, 1/1868, 1/2083, 1/3668, 2/0739, 3/0519, 3/0895, 3/0903, 3/1630, 4/1976, 4/4694, 4/4946, 4/5184, 5/2146, 6/1019, 6/3134
m.+ndan 1/0924, 1/0965, 1/3568, 1/3601, 1/3625, 1/3814, 2/0220, 4/4904
m.+nduva 4/1519, 4/1697, 4/1704, 4/1961, 4/1973, 4/4327, 4/4336, 4/4350, 4/4353, 4/4926, 4/4931, 6/1054
m.+nga 1/1749, 3/2752, 6/1469
m.+nda+(murnuñda) 1/1721, 1/1855, 1/1914, 1/2064
[=50]
murnuku sf. Ön, öndeki,
m. 4/1325, 4/1711, 4/4661
[=3]
murnunda zf. Önceden, evvel.
m. 1/0002, 3/0003, 4/1476, 5/0563
[=4]

murnundaazı *zm.* Öndeki.

m. 3/2734

m.+nıñ 3/2749

[=2]

murnuu *sf.* Güney, güneydeki.

m. 2/0020, 2/0021, 3/2761, 4/3354

murnuu çük Güney.

m. 2/0646, 2/0674, 2/0746, 2/0782, 2/1026, 2/1043, 2/1348, 2/1519, 3/0608, 3/0723, 3/1211, 3/1590, 3/1856, 3/4583, 3/4646, 5/1369, 6/0230, 6/1226, 6/1261, 6/1327, 6/1373, 6/1417, 6/1538, 6/3304, 6/3374, 6/3451, 6/3535

[=31]

mün I. *is.* Doğru, gerçek.

m.-dür 1/2506, 1/2526, 6/2794

m.+ü 6/0712, 6/0789

[=5]

mün II. *is.* Çorba.

m. 4/2035

m.+ü 1/0161, 1/0180, 1/0202

m.+ün 3/0184

[=5]

münçüg *sf.* Lezzetli.

m. 6/0789

[=1]

münzüg *sf.* Çorba gibi, çorbamsı; lezzetli.

m. 1/0161, 1/0180, 1/0202, 6/0712

[=4]

-N-

naadım *is.* Bayram, şenlik, büyük bayram.

n.-daa 5/2279

[=1]

narın *sf.* Pişirilmesi kolay olmayan, özel (yemek).

n. 4/4060

[=1]

nayır *is.* Bayram, şenlik, toy.

n. 3/4418, 3/5040, 6/2799, 6/2799

n.+ga 3/2833

n.+ı 2/1644, 3/2546

n.+ın 2/1637, 3/3820, 3/5040, 3/5042

[=11]

nayır-doy *is.* Bayram, şenlik, toy

n.-daa 3/4449

n.+un 4/1249, 4/2133

[=3]

nayır-horum → **nayır-kurum**

nayır-kurum *is.* Bayram, şenlik.

n.+nu 4/5434

n. (nayır-horum) 4/0374

n.+dan (nayır-horum) 4/0468, 4/0580

[=4]

nayır-naadım *is.* Bayram, şenlik.

n. 1/2401, 2/1231

[=2]

nayır-la- Bayram yapmak, şenlik yapmak, kutlama yapmak.

n.-gaş+(nayır-laaş) 3/3545

n.-p kel- 1/2400

n.-p-la tur- 5/1820

n.-p 1/0597, 2/1637

[=5]

nayır-la- bayır-la- Bayram yapmak, şenlik yapmak, kutlama yapmak.

n.-p egele- 6/2808

[=1]

nayır-la- kurumna- Bayram yapmak, şenlik yapmak, kutlama yapmak.

n.-p al- 4/1251

n.-p-daa 4/0370

n.-p tur- 4/5436

[=3]

nazı is. Yaş, çağ.

n. 3/0079, 3/4736

n.+da 4/0086, 4/0598

*

nazı çet- Yaşlanmak.

n. 1/2888, 3/4704

nazı döğü- Yaşlanmak.

n. 3/0916, 3/4511

soḡgu nazı Öldükten sonraki hayat.

n.+da 1/1336

[=9]

nazı-övüge is. Yaş, çağ.

nazı-övügezi çet- İhtiyarlamak.

n.+zi 4/3162

[=1]

nazıda- → **nazıla-**

nazıla- Yaşlanmak.

n.-p 3/5050, 5/2521

n.-dım (nazıda-) 2/0299

[=3]

nazılığ sf. Yaşlı; herhangi bir yaşta olan, yaşında.

n. 4/0084, 4/0133, 4/0771, 4/1257, 6/1016

[=5]

nazın is. Yaş, çağ.

n. 2/0717, 3/0008, 5/0681

n.+da 4/1832

n.+ı 2/0879, 2/0896

n.+ı-daa 4/4898

n.+ımda 4/0135

n.+ında 4/0402

n.+ınga 4/0359

n.+ıḡ 1/2688, 3/5050

n.+ıḡar 1/2720

*

soḡgu nazın Öldükten sonraki hayat.

n. 1/2166, 1/2201, 5/0198

soḡgu-burungu nazın Önceki ve sonraki hayat.

n. 5/2523

[=17]

nazının sf. Yaşlı; herhangi bir yaşta olan, yaşında.

n.+2 6/1014

[=1]

nege- İstemek, talep etmek.

n.-er 6/3236

n.-eyn 4/4206, 4/4208

n.-p 1/1060, 1/1546, 1/1665, 3/4806

n.-p çoru- 3/3902

n.-p kel- 3/4707

n.-p tur- 5/2207

n.-ves+(1) 3/4949

n.-y ber- 5/1453

[=12]

neme- Eklemek, ilave etmek.

n.-er+(1) 3/0712

[=1]

nemeş- Ekleşmek, ilave olmak.

n.-ip+(nemejip) 2/1001

n.-ip+(nemejip) kel- 3/1157, 3/2368

n.-ip+(nemejip) tur- 4/3785, 4/3827, 4/3849, 4/3870

n.-ken+(2) 4/4448, 4/4450

[=9]

nogaan sf. Yeşil.

n. 3/4208

[=1]

nom is. Kitap.

n. 6/0380, 6/0384

n.+nu 4/2818

n.+un 4/2830, 4/2913, 4/2986, 4/3970, 4/3980, 4/3984

[=9]
nomçu- Okumak.
n.-p 4/2818, 6/0380
n.-p-daa 4/2986
n.-p (omçup) 3/2998, 3/2781, 3/3692
n.-p kör- (omçup) 3/3526, 3/4663
n.-p olur- 4/3980, 4/3986
n.-p or- 4/2913
n.-uru 4/2830
[=12]
nomna- Söylemek; öğretmek; nasihatte bulunmak.
n.-p 3/2147
n.-p tur- 2/6
n.-y-la ber- 4/3970
[=3]
nom-sudur is. Kutsap kitap, sutra.
n.+un 6/0309
[=1]
nügüldüg-küjürlüg sf. Korkunç, çok güçlü.
n. 4/5158
[=1]
nüür is. 1. Yüz.
n. (üür) 5/1013
n.+ü 2/0596
2. Başlama zamanı, başlangıç.
n.+ü (üür) 4/2644
[=3]
-O-
oçur is. Budist inanca göre mutlaklığın işareti olan bir sembol ya da bu sembolü taşıyan alet.
oçur baglaaş "oçur" işlemeli at bağlama direği.

o. 3/4225, 5/0319, 5/0909, 5/1379, 5/1638
[=5]
oçur-baanay → oçur-maanay
oçurlug sf. "oçur"lu (→oçur).
o. 5/0046
[=1]
oçur-maanay is. Budizm'de bir Tanrı adı.
o. 1/2144, 1/2187, 2/0722
o. (oçur-baanay) 4/2227
[=4]
oda- Ateşlemek, yakmak.
o.-ar+(1) 6/0421
o.-gaş+(odaaş) 1/3117
o.-p 3/1914, 3/1942, 3/2698, 6/1264, 6/1519
[=7]
odag is. Ateş, ocak.
o.+ımda+(odaamda) 3/2461
o.+ınçe+(odaançe) 3/1992, 3/2086, 3/2463, 3/2515
o.+ınga+(odaanga) 3/0231, 3/1961, 3/1981, 3/2087, 3/2149, 3/2157, 3/2204, 3/2317, 3/2464, 3/2606, 3/2754, 3/2797, 3/2835
[=18]
odagalıg sf. Rütbeli, nişanlı; "odaga"lı (devlet görevlisinin rütbesini gösteren, borkünde bulunan tavus kuşu tüyleri).
o. 6/0019, 6/1450, 6/3224, 6/3226
[=4]
odaglan- Ateş yakmak, ateş yakıp konaklamak.
o.-ıp al- 3/2042
[=1]
odarlat- Hayvanları otlatmaya götürmek, göndermek.
o.-ıp+(odarladıp) 3/3830
[=1]
odun- Uyanmak.

o.-up+(ottup) 1/3223, 6/0392,
6/2232, 6/2378, 6/2865

o.-up kel- 1/3342, 6/1274

o.-up+(ottup) kel- 2/0529,
2/0605

o.-ur+(2)+(ottur) 5/0467
[=10]

odur- Kırmak, yarmak.

o.-a 2/0199, 3/1479, 3/1713,
3/1716, 3/1742, 3/1745, 3/1819, 3/1822,
4/5438, 6/1695

[=10]

odurul- Kesilmek, yarılmak, kopmak.

o.-baan+(1) 3/0996

o.-up+(odurlup) 5/2624

[=2]

odus-tümen sf. Otuz bin.

o. 5/0610, 5/0672

[=2]

oglaa is. Ürkek, hızlı at.

o. 3/0333

[=1]

oglu → **ool**

oh ün! Oh! Ah!

o. 1/2703, 6/2027

[=2]

ojuk is. Sacayağı.

o. 4/3256, 6/1775, 6/1460,
6/2846, 6/2889

o.+tuğ 5/1030

o.+unuğ+(ojuunuğ) 6/1793

[=7]

ok I. is. Ok.

o. 1/0205, 1/0936, 1/1431,
1/3324, 1/3568, 1/3570, 1/3648, 1/3666,
1/3668, 3/0285, 3/0980, 3/1048, 3/1387,
3/1464, 3/1733, 3/1799, 5/2429, 6/0589,
6/0889, 6/0876

o.-daa 3/1372

o.+ka 1/3655

o.+ta 1/1481, 1/2916

o.+tarın 1/3572, 3/4861

o.+tarnı 1/3604, 5/2032

o.+tu 1/0208, 1/3671, 3/0705,
3/4845, 5/2029, 5/2031, 6/0887

o.+tuğ 2/1384, 4/1203, 4/1236,
6/1633, 6/1675

o.+u+(ogu) 1/1528, 1/1530,
1/1789, 1/1792, 1/1793, 1/1830, 1/1834,
1/3151, 1/3601, 1/3602, 1/3623, 1/3625,
1/3926, 2/0956, 2/1209, 3/0993, 3/1076,
3/1395, 3/1747, 3/1817, 3/2036, 4/2842,
4/2925, 4/2954, 4/3000, 4/3036, 4/3101,
6/1453, 6/3723

o.+u-bile+(ogu) 1/1618

o.+um+(ogum) 3/0713

o.+un+(ogun) 1/0966, 1/1418,
1/1616, 1/1807, 1/3627, 3/0321, 3/0973,
3/1038, 3/1397, 3/1452, 3/1481, 3/1718,
3/1827, 3/2030, 4/2846, 4/2857, 4/2883,
4/2929, 4/3004, 5/0514, 6/0035, 6/0037,
6/0109, 6/0111, 6/0949, 6/1022, 6/1192,
6/1198, 6/1204, 6/1593, 6/1635, 6/1677,
6/1745, 6/1849

o.+undaa+(ogun) 4/1197

o.+undan+(ogundan) 1/2920

o.+unuğ+(ogunuğ) 1/0959,
1/1304, 1/1367, 1/1408, 1/1473, 1/1741,
1/1797, 1/1822, 1/3147, 1/3915, 1/3953,
4/4499, 6/1656, 6/1697, 6/2749

o.+uğ+(oguğ) 1/3930, 3/4953

o.+uğar+(oguğar) 5/2179

o.+uğnuğ+(oguğnuğ) 1/3323

*

karak ogu → **karak**

o.+u+(ogu) 4/5125

o.+unga+(ogunga) 4/3904

karanığ ogu bolgan → **karak**

o. 5/1408

[=129]

ok II. ün! Oy! Ah!

o. ködek 1/3266, 1/3285, 1/3503,
3/2966, 4/2012, 6/3263, 6/3330, 6/3403,
6/3480

[=9]
ok-bijek *is.* Ok ve bıçak.
o.-bile 3/2193
o.+in+(ogun-bijeen) 3/2172
[=2]
ok-boo *is.* Ok ve tüfek; silah, silahlar.
o. 4/4427, 4/4730
[=2]
ok-ça *is.* Ok ve yay.
o.+η 3/0334
o.+m+(ogum-ç.) 6/2768
[=2]
ok-çemzek *is.* Levazım, mühimmat.
o. 1/3873
o.-bile 6/1616, 6/1659, 6/1699
o.+i+(ogu-çemzee) 4/1970
o.+i-bile+(oguçemzee) 4/5044, 4/5074
o.+im+(ogum-çemzeem) 1/3881, 6/0201, 6/0491, 6/2787
o.+imni+(o.-çemzeemni) 6/0486
o.+in+(o.-çemzeen) 3/0337, 3/0425, 3/0648, 6/1741, 5/1798, 5/2273, 5/2554
o.+in+(ogu-çemzeen) 2/0419, 4/1617
o.+in+(ogun-çemzeen) 1/3866, 2/1381, 2/1395, 4/1305, 4/1420, 4/5046, 4/5050, 4/5054, 4/5058, 6/0170
o.+iη+(oguçemzeen) 2/0390, 2/0416, 6/0164, 6/1591, 6/0141
o.+inge+(o.-çemzeenge) 1/0555
o.+iηni+(o.-çemzeenni) 1/0474
o.+terin 5/2126
o.+ti 6/0492
o.-tir 4/5064
[=41]
okkul- → **ottul-**
okpan-çikpen *is.* Yiğit, cesur.

o. 3/4617, 4/2012, 4/4428, 4/4731, 6/0253, 6/1752
[=6]
okta *zf.* Bütün, büsbütün, tamamıyla.
o. 4/0197, 4/0358, 4/0490, 4/0544, 4/4609
[=5]
okta- Atmak, fırlatmak.
o. 2/1405
o.-ar+(2) 4/3749
o.-arı 1/3847
o.-arga 1/0364, 2/1407
o.-arga-la 2/1412
o.-gan+(2)+(oktaan) 5/1598, 5/1609
o.-gaş+(oktaaş) 1/3509, 6/1772, 6/2207
o.-ηar 5/1078, 5/1087
o.-p 1/0353, 3/2362, 3/4134, 4/0450, 6/2723
o.-p al- 6/2358
o.-p berip tur- 3/4861
o.-p bol- 6/0095
o.-p tur- 3/2363
o.-psımza 1/2213, 1/2222
o.-ptarga 4/1679
o.-pkan 1/2707, 3/3194, 4/2270, 5/0577, 6/1052, 6/1773
o.-pkan-daa 3/2203
o.-pkan-dır 6/2571, 6/2616
o.-pkaş 1/3572, 1/3604, 2/1547, 4/0563, 4/3038, 5/1097, 5/1242, 5/1387, 5/1726, 6/2617
o.-pkaştıη 4/2884, 4/2933, 4/2957
o.-ptarga 1/3716
o.-p-tır 3/2278
o.-vit 4/1673
o.-vitkan 4/5292
o.-vitkaş 4/0565
[=52]

oktagıla- Atmak, fırlatmak.

o.-arga 1/3829

o.-pkaş 4/0795

[=2]

oktargay is. Kainat, evren.

o.+nıñ 1/0476, 1/0480

[=2]

oktaş- Atmak, birbirlerine atmak.

o.-ıp+(oktajıp) 6/1871, 6/1973

[=2]

oktat- 1. Attırmak, fırlattırmak.

o.-ıpkaş+(oktadıpkas) 5/2304

2. Yenilmek.

o.-ıp+(oktadıp) bol- 6/1504,
6/1506

o.-pas+(2) 6/1074, 6/1077,
6/3296, 6/3363, 6/3365, 6/3438, 6/3440,
6/3522, 6/3524

[=12]

oktug sf. Oklu, oku olan.

o. 3/0019, 6/0046, 6/0121,
6/0412, 6/0424, 6/1008

[=6]

oktug-çemzektig sf. Silahlı, muhimmatlı.

o.-daa 4/1014

[=1]

ol 1. zm. Üçüncü teklik kişi ve işaret
zamiri; o.

o. 1/0156, 1/0177, 1/0186,
1/0313, 1/0324, 1/0397, 1/1004, 1/1237,
1/1244, 1/1316, 1/3348, 1/3970, 2/0798,
2/1119, 3/1139, 3/2164, 3/3069, 3/3075,
3/3076, 3/3345, 3/4483, 4/0956, 4/1311,
4/3074, 5/1588, 5/1643, 5/1973, 5/2013,
5/2305, 6/0158, 6/0212, 6/0241, 6/0304,
6/0737, 6/0765, 6/0783, 6/0793, 6/0819,
6/0820, 6/0854, 6/0859, 6/0868, 6/0959,
6/1044, 6/1044, 6/1132, 6/1137, 6/1144,
6/1146, 6/1149, 6/1177, 6/1283, 6/1668,
6/1988, 6/2043, 6/2143, 6/2172, 6/2248,
6/2289, 6/2315, 6/2361, 6/2441, 6/2470,
6/2517, 6/2636, 6/3004, 6/3022, 6/3081,
6/3293, 6/3368, 6/3436, 6/3443, 6/3527

ol-daa 1/3966, 1/3987, 3/2490,
3/2625, 3/5060, 4/1349, 4/1333, 4/5441,
6/2783, 6/2883

ol-la 2/0048, 4/0414, 5/0623,
6/0818, 6/0833

ol-dur 1/2632, 2/0910, 2/0915,
4/3547

o.+çe 2/1033, 3/0270, 6/1136

o.+da+(ında) 6/0736

o.+dan+(oon) 1/0164, 1/0184,
2/0030, 2/0546, 3/0228, 3/1088, 3/2567,
3/3606, 3/0898, 4/5045, 5/1028, 5/1917,
5/1960, 6/1147, 6/3301, 6/3372, 6/3448,
6/3533

o.+duva 3/4520, 4/0981, 4/0982,
4/2040, 4/2051

o.+ga+(ağaa) 1/0647, 1/1362,
1/2910, 2/0644, 2/0658, 2/0681, 2/1556,
3/0621, 3/1685, 3/2674, 3/2225, 4/5039,
5/0688, 6/1528, 6/3650

o.+nu+(onu) 1/1006, 1/1060,
1/1519, 1/1665, 1/1871, 1/3234, 1/3564,
1/3845, 2/0494, 2/0640, 2/0643, 2/0873,
2/1035, 2/1186, 2/1199, 2/1334, 2/1458,
2/1567, 3/0049, 3/0142, 3/0157, 3/0171,
3/2141, 3/2233, 3/2474, 3/2599, 3/2652,
3/3621, 3/3658, 3/3898, 3/4301, 3/4303,
3/4321, 4/0417, 4/0486, 4/0534, 4/0704,
4/1301, 4/2038, 4/2038, 4/3583, 5/1111,
5/1126, 5/1157, 5/1250, 5/1825, 5/1898,
5/1203, 5/2645, 6/0461, 6/0715, 6/0877,
6/1249, 6/1267, 6/1724, 6/2045, 6/2086,
6/2226, 6/2373, 6/2532, 6/2554, 6/2653,
6/3280, 6/3310, 6/3346, 6/3350, 6/3384,
6/3424, 6/3426, 6/3458, 6/3506, 6/3509,
6/3542, 6/3601, 6/3603, 6/3658

o.+nu-daa+(onu) 6/0364

o.+nuñ+(oon) 1/0323, 1/0493,
1/0634, 1/0635, 1/0649, 1/0982, 1/0991,
1/1209, 1/1217, 1/1738, 1/2451, 1/2578,
1/2591, 1/2602, 1/2670, 1/3589, 2/0107,
2/0468, 2/0567, 2/1174, 2/1449, 3/0034,
3/0052, 3/0120, 3/0123, 3/0174, 3/0145,
3/0437, 3/2448, 3/0627, 3/0869, 3/0881,
3/0905, 3/0938, 3/0961, 3/0966, 3/1633,
3/2033, 3/2227, 3/2614, 3/2665, 3/2667,
3/2825, 3/2826, 3/2830, 3/3118, 3/4161,
3/4293, 4/1006, 4/1413, 4/1620, 4/1624,
4/1973, 4/1976, 4/2221, 4/4969, 5/0391,
5/0477, 5/1215, 5/1238, 6/0208, 6/0244,

6/0245, 6/0756, 6/1135, 6/1214, 6/1250,
6/1264, 6/2864, 6/3037, 6/3108, 6/3134,
6/3137, 6/3291, 6/3378, 6/3454, 6/3538,
6/3577

o.+nuñ-bile+(oog) 1/0540,
1/2113, 1/3819, 2/0499, 3/0224, 3/1133,
3/1137, 4/5103

oozu 1/1672, 1/2718, 3/0291,
3/3286, 5/2209, 6/2098, 6/3119, 6/3150

oozu-bile 1/0961

oozu-daa 5/1789, 5/2084

oozun 1/2920, 2/0329, 6/2933

oozunuy 3/3203, 6/0667, 6/2237,
6/2382

2. sf. İşaret sıfatı; o.

o. 1/0139, 1/0165, 1/0207,
1/0218, 1/0308, 1/0311, 1/0319, 1/0329,
1/0474, 1/0501, 1/0644, 1/0715, 1/0716,
1/0796, 1/0797, 1/0886, 1/0978, 1/1015,
1/1230, 1/1249, 1/1252, 1/1261, 1/1267,
1/1366, 1/1471, 1/1486, 1/1524, 1/1532,
1/1560, 1/1574, 1/1630, 1/1633, 1/1689,
1/1989, 1/2021, 1/2024, 1/2027, 1/2091,
1/2243, 1/2280, 1/2427, 1/2430, 1/2473,
1/2521, 1/2668, 1/2669, 1/2838, 1/2883,
1/3223, 1/3255, 1/3280, 1/3650, 1/3437,
1/3964, 2/0135, 2/0236, 2/0261, 2/0291,
2/0652, 2/0668, 2/0801, 2/0815, 2/1532,
2/1535, 3/0046, 3/0056, 3/0060, 3/0350,
3/0353, 3/0354, 3/0399, 3/0478, 3/0480,
3/0577, 3/1075, 3/1108, 3/1118, 3/1516,
3/1520, 3/1613, 3/1621, 3/1721, 3/1749,
3/1726, 3/2216, 3/2306, 3/2320, 3/2377,
3/2487, 3/2430, 3/2481, 3/2513, 3/2600,
3/2664, 3/2681, 3/2755, 3/2833, 3/2849,
3/2852, 3/2853, 3/2874, 3/3058, 3/3151,
3/3164, 3/3210, 3/3214, 3/3229, 3/3341,
3/3458, 3/3494, 3/3495, 3/3525, 3/3560,
3/3603, 3/3633, 3/3640, 3/3760, 3/3887,
3/4014, 3/4083, 3/4242, 3/4270, 3/4275,
3/4284, 3/4321, 3/4356, 3/4466, 3/4519,
3/4613, 3/4705, 3/4712, 4/0218, 4/0355,
4/0407, 4/0488, 4/0651, 4/0816, 4/1313,
4/1854, 4/2141, 4/2208, 4/2231, 4/2690,
4/3126, 4/3135, 4/3540, 4/3828, 4/4162,
4/4183, 4/4198, 4/4231, 4/4646, 4/4669,
4/4873, 4/4833, 4/4877, 4/4939, 4/4995,
4/5015, 4/5123, 4/5129, 4/5278, 4/5437,
5/0749, 5/0789, 5/1043, 5/1118, 5/1168,
5/1354, 5/1358, 5/1598, 5/1922, 5/2008,
5/2011, 5/2032, 5/2149, 5/2316, 5/2336,

5/2501, 5/2567, 5/2629, 6/0083, 6/0192,
6/0209, 6/0272, 6/0512, 6/0603, 6/0685,
6/0693, 6/0946, 6/1003, 6/1019, 6/1034,
6/1059, 6/1150, 6/1179, 6/1218, 6/1261,
6/1292, 6/1293, 6/1763, 6/2549, 6/2726,
6/3300, 6/3304, 6/3307, 6/3358, 6/3362,
6/3374, 6/3404, 6/3438, 6/3451, 6/3517,
6/3521, 6/3535, 6/3659, 6/3701, 6/3775

o.-la 1/3351, 3/4276, 4/2169,
4/2733, 4/3394, 4/4012, 4/4510, 5/1319,
5/1319, 5/1376, 5/1527, 5/1634, 5/1634,
6/0804, 6/0917, 6/1107

3. Bildirme yapısı üçüncü teklik
kişi.

o. 1/0162, 1/0182, 1/0204,
1/1247, 1/2598, 2/0385, 2/0562, 2/1121,
3/3413, 3/4717, 4/0972, 4/1077, 4/2765,
4/5190, 5/1964, 6/0706, 6/0729, 6/0755,
6/0761, 6/0783, 6/0791, 6/1302, 6/1980,
6/1990, 6/2248, 6/2361, 6/2517, 6/2636,
6/3174

4. İyelik ekli sıfat-fiillerle birlikte
kullanılarak yüklem bir unsuru olur.

o. 1/0094, 1/1223, 1/1873,
1/2690, 3/1762, 3/2065, 3/2887, 3/3458,
4/3762, 5/0539, 5/0547, 6/3004, 6/3022,
6/3342, 6/3658

o.-dur 1/0244, 1/1209, 1/1217,
1/1230, 1/1965, 1/3479, 3/1024, 3/1425,
3/1426, 3/1780, 3/2353, 3/4261, 4/4770,
6/0990, 6/1798, 6/2201, 6/2501, 6/2954,
6/3006, 6/3024, 6/3659

5. zf. *Daha, daha da, öylece, o
şekilde* gibi anlamlarda zarf olarak
kullanılır.

o. 2/0772, 3/0163, 3/0200,
3/0251, 3/0357, 3/0429, 3/0488, 3/0404,
3/0613, 3/0888, 3/0909, 3/0915, 3/1214,
3/1351, 3/1625, 3/2040, 3/2271, 3/2891,
3/3130, 3/3424, 3/3613, 3/3625, 3/3665,
3/3873, 3/4028, 3/4204, 3/4251, 3/4271,
3/4287, 4/1689, 4/1693, 4/2125, 4/4880,
5/0897, 5/2321

ol-la 1/0968, 1/1184, 1/1200,
1/1210, 1/1218, 1/1232, 1/1302, 1/1307,
1/1310, 1/1343, 1/1364, 1/1369, 1/1406,
1/1411, 1/1439, 1/1445, 1/1484, 1/1597,
1/2041, 1/2508, 1/2647, 1/2675, 1/2678,
1/2894, 1/2915, 1/2928, 1/2939, 1/2950,
1/2974, 1/2976, 1/2978, 1/3008, 1/3039,
1/3109, 1/3260, 1/3598, 1/3662, 1/3843,

2/0077, 2/0223, 2/0231, 2/0240, 2/0751,
3/0076, 3/0886, 3/1338, 3/1341, 3/1593,
3/1702, 3/3769, 3/4984, 3/4997, 4/5281,
5/0712, 5/1207, 6/0956, 6/0964, 6/1296,
6/1349, 6/1395, 6/1540, 6/1556, 6/1571,
6/1582, 6/1623, 6/1667, 6/1718, 6/1970,
6/1975, 6/2010, 6/2133, 6/2456, 6/2845,
6/2861, 6/2891, 6/2936, 6/3019, 6/3064,
6/3105, 6/3129, 6/3245, 6/3392, 6/3467

*

ol ara O sırada, o anda.

a. 4/0223

oon öske Ondan başka, bundan başka.

o. 4/2089, 4/2097, 4/2104, 4/2112

ol doraan Hemen, derhâl, o anda.

o. 5/1171, 6/0414, 6/0968, 6/0399

ol çerger O anda, o sırada.

o. 1/0489

ol heveer O şekilde, öylece.

o. 3/3392, 6/0725, 6/0749

oon soonda Ondan sonra, sonra.

o. 1/1778, 1/2435, 2/0028,
3/2582, 3/2677, 6/1464, 6/1466

oon başka Yoksa, başka türlü.

o. 1/3020, 6/0603, 6/0863, 6/1259

oon ııay Ondan başka, ayrıca;
sonra, daha sonra.

o. 1/0371, 1/3591, 1/3616,
1/3644, 1/3661, 1/3719, 3/0179, 3/0716,
3/4236, 3/4726

ında çüü boor/çüü boor
ında/çüü boor onu → çüü

b. 3/1912, 3/2230, 3/2528,
4/0425, 6/0740, 6/0768, 6/0823, 6/0796,
6/0871

[=775]

ol-bo 1. zm. O ve bu; her, her bir.

o. 1/0136, 1/2660, 3/2705,
3/3964, 3/4568

2. zf. Oraya buraya.

o. 3/2123, 3/2936

[=7]

olap zf. Oradan, o taraftan.

o. 1/0234, 1/1031

[=2]

olar zm. Onlar; 3. çokluk kişi ve işaret
zamiri.

o. 1/1226, 3/0488, 3/1369,
3/2204, 3/2227, 3/4251, 6/0635, 6/0647,
6/3560, 6/3698

o.-bile 3/1621

o.+ga 1/1028, 1/2487

o.+ı 1/1206, 3/3611, 3/3662

o.+ın 3/0085, 3/2806

o.+ınga 1/2360, 3/2629

o.+nı 3/0183, 3/0611, 3/1331,
3/3765, 6/0264, 6/0411, 6/3751

o.+nıı 1/1223, 1/3561, 3/3335,
3/3660, 3/3777, 6/0629, 6/0730, 6/0784,
6/0802, 6/0812, 6/0855, 6/0914, 6/3481

o.+nıı-bile 6/1866, 6/1967

[=42]

olbuk is. Halı, keçe, şilte.

o. 1/1242, 3/0960, 3/0964,
3/2556, 3/2558, 4/1408, 5/1680, 6/3111

o.+tuı 4/2836, 4/2995

o.+um+(olbuun) 6/0185

o.+un+(olbuun) 3/1571, 4/2979,
6/2755, 6/3678

[=15]

olbuk-düjölge is. Halı taht, keçe taht.

o.+de 5/0981, 5/1020

o.+zinde 5/0020

o.+zinge 5/1335

[=4]

olbuk-kudus is. Halı-minder.

o. 5/1261

o.+tuı 4/2920

o.+un+(o.-kuduzun) 1/0898,
1/0990, 1/1039, 1/1495, 3/1190, 3/4638,
4/2906

[=9]

olbuk-şiree is. Halı ve sehpa.

o.+zin 3/2438, 3/2635
[=2]
olça *is.* Ganimet, mal.
o. 2/1594, 3/4123
o.+m 2/1595
o.+ğarnı 4/0574
[=4]
olçaan **1.** *is.* Öyle, o şekilde, benzer.
o. 1/1987, 1/3642
2. *zf.* O zamandan beri.
o. 1/0198
[=3]
olçala- Kazanmak, ele geçirmek.
yağmalamak.
o.-ar+(1) 5/0803
o.-dı 1/3579
o.-gan+(2)+(olçalaan) 5/0793,
5/0794
o.-p 2/1527, 6/1250, 6/3096
o.-p al- 1/3577, 3/4124, 5/0766,
6/1189
o.-p ap bol- 5/2270
o.-p ap çoru- 3/4174
[=13]
olçala- çaala- Kazanmak, ele geçirmek.
yağmalamak.
o.-arı-bile+(olçalap-çaalaarı)
1/3848
o.-p 1/3692, 5/1667
o.-p al- 1/3725, 2/1292, 4/4289,
4/4490
o.-p tur- 1/3698
[=8]
olçalat- Gaspettirmek, yağmalatmak.
o.-ıp+(olçaladıp) çıt- 5/0808
[=1]
olçalığ *sf.* Çocuklu, evlatlı; yeni doğan
çocuğu olan.
o. 4/0406, 4/0484, 4/0597
[=3]

olçur-solçur Sırayla, art arda yapmak.
o.-up+(oçup-solçup) 6/2414
[=1]
olur- **1.** Oturmak.
o. 1/2489, 3/3754, 5/1028, 5/1035
o.-a 3/1027, 3/1443, 3/4338,
4/1548, 4/1550, 4/1733, 4/3122, 4/3477,
5/0049, 6/0704, 6/0704, 6/0778, 6/2111,
6/2259, 6/2401, 6/2686
o.-a ber- 4/1339
o.-a kag- 3/0322
o.-a-la 4/2455
o.-ar+(1) 3/2585, 3/2587, 4/0873,
4/2233, 4/2600, 4/2601
o.-ar+(2) 1/0992, 3/0582, 3/1367,
3/1368, 3/4168, 4/4133, 5/0840
o.-bas+(1) 5/1026
o.-bayn 1/0991, 1/1040
o.-buşaan 4/2600
o.-da 5/1393
o.-gan+(1) 1/1629, 2/0040,
3/0962, 3/0966, 3/1921, 3/2560, 3/2835,
3/4631, 4/1373, 4/3890, 5/1032
o.-gan+(2) 1/1646, 1/1667,
1/1671, 1/1720, 3/2020, 4/0933
o.-gaş 5/1259
o.-gaştıñ 4/0611, 4/0932, 4/0933,
4/1382, 4/2850, 4/3029
o.-up 1/2624, 1/3802, 4/1404,
4/1403, 6/1470
o.-up al- 1/1041, 1/1645, 1/2311,
2/0744, 2/0993, 2/1100, 3/2558, 3/4116,
3/4827, 3/4939, 4/3945, 6/0680, 6/2336,
6/2491, 6/3191, 6/3193
o.-up ber- 2/0035, 3/3114,
3/3282, 3/3296, 6/0610, 6/0611, 6/3709
o.-up çor- 5/1025
o.-up kag- 3/3516
o.-upkan 4/0894, 4/3539, 5/1020
o.-upkaş 1/1086, 5/1719
o.-upkaştıñ 4/2728
o.-up kel- 1/0561, 2/0038

o.-up kör- 2/0162

o.-up-la tur 4/2597

o.-up olurup 1/3310

o.-uptar 6/2072

o.-uptarga 1/1643, 6/1946

o.-uptuğar 6/1942

o.-up-tur 1/1236, 1/1491, 1/1632, 1/1673, 1/1677, 1/3376, 2/1074, 2/1128, 2/1621, 4/2220, 4/2224, 4/2599, 6/0598

o.-up tur- 1/1625, 1/2498, 4/4134, 6/0945, 6/2407, 6/2690

o.-up-turlar 4/2473, 4/2481, 4/2487

2. Yaşamak, yaşamını sürdürmek.

o.-ar+(1) 4/4796, 5/1597, 5/1608

o.-ar+(2) 2/0569, 6/0277

o.-da 2/0872

o.-up 3/4283

o.-up kal- 4/4281

o.-up tur- 6/0212

o.-up-turlar 4/2476, 4/2572

3. Diyaloglarda konuşma ifadelerinde önce -gaş ya da -a zarf-fiil eklerini alarak bağlayıcı olarak kullanılır.

o.-a 1/0158, 1/1534, 1/2582, 2/0935, 2/0938, 2/0947, 6/0286, 6/0293, 6/0303, 6/0488, 6/0710, 6/0714, 6/0759, 6/0764, 6/0787, 6/0792, 6/0819, 6/0848, 6/1166, 6/1336, 6/1360, 6/1382, 6/1427, 6/1442, 6/1495, 6/1516, 6/2049, 6/2075, 6/2079, 6/2220, 6/2367, 6/2503, 6/2516, 6/2645, 6/2729, 6/2739, 6/2780, 6/2793, 6/2874, 6/3182, 6/3428, 6/3548, 6/3554, 6/3653, 6/3691, 6/3695

o.-gaş 1/0993, 1/1504, 1/1509, 1/1522, 1/1550, 1/1647, 1/1667, 1/1688, 1/1731, 1/2412, 1/2419, 1/2438, 1/2501, 1/2570, 1/2594, 1/3481, 1/3940, 2/0784, 3/0144, 3/0253, 3/0258, 3/0260, 3/0266, 3/0436, 3/0444, 3/0694, 3/1105, 3/1194, 3/1200, 3/1402, 3/1418, 3/1500, 3/1510, 3/1768, 3/1830, 3/1882, 3/1963, 3/1976, 3/1993, 3/1996, 3/2153, 3/2208, 3/2441, 3/2447, 3/2457, 3/2564, 3/2648, 3/2657, 3/2776, 3/3153, 3/3256, 3/3275, 3/3312, 3/3322, 3/3329, 3/3578, 3/3628, 3/3639,

3/3877, 3/3886, 3/4231, 3/4645, 3/4700, 3/4710, 3/4732, 4/1297, 4/1300, 4/4248, 5/0286, 5/2275, 5/2391, 5/2527, 5/2534, 6/0148, 6/0177, 6/0348, 6/0382, 6/0511, 6/0733, 6/0738, 6/0814, 6/0867, 6/0874, 6/0933, 6/1143, 6/1309, 6/1492, 6/1751, 6/1757, 6/1762, 6/1774, 6/1853, 6/1930, 6/1950, 6/2214, 6/2360, 6/2574, 6/2578, 6/3012, 6/3686

o.-gaştıñ 4/0422, 4/1387, 4/2605, 4/2707, 4/3153

4. Olmak, bulunmak, durmak.

o.-a 4/1988

o.-ar+(1) 4/0894, 4/1828

o.-arga 3/1878

o.-ar-la 4/4854

o.-da 2/0833

o.-gan+(1) 1/3669

o.-up 4/4046

o.-up-tur 1/1342, 6/0365

o.-up tur 1/0695

5. (*yardımcı fiil*) -(I)p zarf-fiil eki almış fiillerle birlikte kullanılarak şimdiki zaman kipini ve süreklilik birleşik fiillerini oluşturur.

o. 2/0609, 2/0611, 2/0661, 2/0790, 2/0794, 2/1351, 3/2596, 3/2683, 3/3026, 3/3036, 3/3301, 3/3351, 3/3474, 3/3642, 3/3643, 3/3657, 3/5052, 4/1378, 4/1535, 4/1718, 4/2140, 4/3034, 4/5180, 5/0173, 5/0273, 5/0280, 6/0157, 6/0362, 6/1320, 6/1317, 6/1364, 6/1408, 6/1362, 6/1367, 6/1406, 6/1411, 6/3211

o.-a 1/1098, 1/1100, 1/1610, 1/3206, 1/3562, 2/1328, 3/1523, 6/0131, 6/0888, 6/0942, 6/1154, 6/1582, 6/1707, 6/2015, 6/2022, 6/2026, 6/2991

o.-aalı 1/2891, 4/0851

o.-ar+(1) 3/0191, 3/0424, 3/0438, 3/0442, 3/0598, 3/2534, 3/3115, 3/3498, 4/0114, 4/0395, 4/0400, 4/0474, 4/0533, 4/0808, 4/0838, 4/0846, 4/0853, 4/0869, 4/0983, 4/1036, 4/3980, 4/4344, 4/4551, 4/4791, 4/4838, 4/5381, 5/0758, 5/2112,

6/1183, 6/1723, 6/1973, 6/2245,
6/2672,6/2868

o.-ar+(2) 1/1647, 2/0051, 2/0688,
2/0780, 4/1449, 4/4908, 5/0959, 5/1008,
5/2105

o.-arda 3/4251

o.-arga-daa 4/4089

o.-arga 1/0665, 1/0792, 1/0878,
1/0951, 1/1188, 1/1200, 1/1210, 1/1218,
1/1248, 1/1254, 1/1302, 1/1307, 1/1310,
1/1343, 1/1364, 1/1369, 1/1406, 1/1411,
1/1439, 1/1445, 1/1484, 1/1597, 1/2041,
1/2102, 1/2508, 1/2540, 1/2626, 1/2634,
1/2845, 1/2867, 1/2880, 1/3170, 1/3177,
1/3186, 1/3401, 1/3598, 1/3662, 1/3702,
1/3719, 2/0231, 2/0738, 2/0744, 2/0753,
2/0767, 2/0772, 2/0806, 3/0603, 3/0650,
3/0789, 3/0902, 3/1230, 3/1629, 3/1932,
3/2040, 3/2055, 3/2496, 3/2738, 3/2977,
3/2982, 3/3016, 3/3190, 3/3367, 3/3496,
3/3668, 3/3670, 3/3867, 3/3961, 3/4028,
3/4148, 3/4207, 3/4477, 3/4543, 3/4561,
3/4566, 3/4626, 3/4756, 4/0805, 4/1505,
4/1693, 4/1694, 4/1951, 4/2000, 4/3424,
4/3747, 4/4317, 4/4658, 4/4669, 4/4902,
5/0096, 5/0133, 5/0175, 5/0389, 5/0712,
5/1307, 5/1313, 5/1594, 5/1735, 5/2267,
5/2357, 5/2419, 6/0125, 6/1180, 6/1184,
6/1714, 6/1719, 6/2010, 6/2997, 6/3155

o.-ar-dır 3/1883

o.-arın 4/0804

o.-ayn 6/1520

o.-buje 6/3662

o.-buşaan 6/2203

o.-da 1/0968, 1/1117, 1/1172,
1/1390, 1/2457, 1/3013, 1/3620, 1/3861,
2/0781, 2/0814, 3/0502, 3/0613, 3/0660,
3/0808, 3/1942, 3/2167, 3/2638, 3/2698,
3/2700, 3/3017, 3/3078, 3/3873, 3/4092,
3/4699, 3/4746, 3/4943, 4/2757, 4/3465,
4/4385, 5/0228, 6/0327, 6/1272, 6/1306,
6/1349, 6/1540, 6/1556, 6/1571, 6/1868,
6/1970, 6/2044, 6/2048, 6/2341, 6/3000,

o.-da-la 6/0380

o.-duŋ 4/0866, 4/0867

o.-gan+(1) 1/0058, 1/0062,
1/0332,1/0791, 1/0973, 1/1301, 1/1306,
1/1309, 1/1482, 1/1483, 1/1543, 1/1550,
1/1590, 1/1596, 1/1596, 1/1744, 1/2042,
1/2321, 1/2495, 1/2784, 1/2784, 1/2906,
1/2927, 1/3176, 1/3233, 1/3362, 1/3369,
1/3435, 1/3440, 1/3565, 1/3571, 1/3626,
2/0737, 2/1487, 2/1487, 3/1639, 3/1763,
3/1995, 3/2060, 3/2180, 3/2637, 3/2656,
3/2690, 3/2756, 3/3084, 3/3142, 3/3461,
3/3464, 3/3465, 3/4241, 3/4423, 3/4714,
4/0190, 4/0248, 4/0518, 4/0583, 4/0601,
4/0702, 4/0739, 4/0856, 4/0931, 4/0911,
4/0942, 4/0979, 4/1103, 4/1299, 4/1412,
4/1497, 4/1849, 4/2106, 4/2640, 4/2878,
4/3125, 4/3130, 4/3308, 4/3351, 4/3359,
4/4233, 4/4247, 4/4377, 4/4641, 4/4668,
4/4792, 4/4930, 4/5155, 4/5177, 5/0216,
5/0248, 5/0651, 5/0921, 5/0935, 5/0982,
5/0993, 5/0999, 5/1004, 5/1010, 5/1029,
5/1049, 5/1058, 5/1076, 5/1224, 5/1248,
5/1256, 5/1285, 5/1390, 5/1592, 5/1919,
5/2075, 5/2345, 6/1756, 6/1905,
6/1923,6/1924, 6/1929, 6/2872

o.-gan+(2) 1/1684, 3/0458,
3/2455, 5/0819, 5/0948, 5/0954, 5/0969,
5/1305, 5/1347, 5/1549

o.-gan-daa 3/1499, 4/1312,
5/1577

o.-gan-dır 1/0204, 1/0244,
3/2743, 3/3128

o.-ganın 3/1723

o.-gannar 1/3038, 1/3721,
4/0420, 4/1296, 5/2088, 5/2178, 5/2230

o.-gannar-dır 3/0185

o.-gaş 1/0116, 1/1232, 1/1241,
1/2647, 1/2894, 1/2915, 1/2928, 1/2939,
1/2950, 1/2953, 1/2974, 1/2978, 1/3008,
1/3237, 2/0045, 2/0223, 2/1259, 2/1280,
3/0100, 3/0168, 3/0513, 3/0449, 3/0599,
3/0741, 3/1222, 3/2516, 3/2607, 3/2991,
3/3181, 3/3213, 3/4384, 3/4468, 3/4508,
4/0207, 6/1623, 6/1901

o.-gay 3/1914, 4/5176, 6/1445

o.-lar 3/2160

o.-lar 6/0347

o.-larda 3/1910, 3/2228

o.-ugar 3/2844

o.-uğar 3/2540, 4/4093, 4/4095

o.-up 1/0032, 1/0051, 1/3939, 2/0478, 3/0086, 3/0638, 3/1980, 3/2156, 3/2215, 3/2579, 3/3778, 4/1539, 4/1543, 4/4303, 6/1398, 6/1515, 6/2531, 6/2115, 6/2193, 6/2497, 6/3697

o.-up-tur 1/0182, 1/0222, 1/0808, 1/1171, 1/1410, 1/1503, 1/1536, 1/1652, 1/1692, 1/2338, 1/2418, 1/2453, 1/2522, 1/2548, 1/2581, 1/2584, 1/2636, 1/2869, 1/2914, 1/2938, 1/3185, 1/3200, 1/3236, 1/3421, 1/3480, 2/0211, 2/0239, 2/0559, 2/0608, 2/0766, 2/0771, 2/0783, 2/0787, 2/0811, 2/0953, 2/1016, 2/1114, 2/1120, 2/1202, 2/1573, 3/0329, 3/0507, 3/0688, 3/0693, 3/0737, 3/0908, 3/1033, 3/1104, 3/1146, 3/1189, 3/1199, 3/1487, 3/1509, 3/1518, 3/1528, 3/1578, 3/1869, 3/1934, 3/2000, 3/2119, 3/2250, 3/2332, 3/2440, 3/2490, 3/2581, 3/2629, 3/2774, 3/3052, 3/3148, 3/3222, 3/3342, 3/3389, 3/3454, 3/3580, 3/3624, 3/4032, 3/4097, 3/4180, 3/4223, 3/4230, 3/4250, 3/4390, 3/4542, 3/4675, 3/4681, 3/4686, 3/4698, 3/4739, 3/4750, 3/4760, 3/4856, 3/4920, 3/4988, 4/0203, 4/0354, 4/0389, 4/0418, 4/0513, 4/0887, 4/0955, 4/1000, 4/1453, 4/1460, 4/1462, 4/1464, 4/1475, 4/1482, 4/1485, 4/1488, 4/1491, 4/1500, 4/1503, 4/1528, 4/1684, 4/1692, 4/1713, 4/1883, 4/1998, 4/2129, 4/2165, 4/2260, 4/3185, 4/3361, 4/3402, 4/3406, 4/3409, 4/3414, 4/3418, 4/3436, 4/3535, 4/3597, 4/3986, 4/4067, 4/4252, 4/4301, 4/4308, 4/4311, 4/4315, 4/4421, 4/4584, 4/4590, 4/4636, 4/4645, 4/4704, 4/4745, 4/4755, 4/4910, 4/5379, 4/5389, 4/5414, 5/1363, 5/1607, 6/0135, 6/0153, 6/0187, 6/0193, 6/0205, 6/0226, 6/0240, 6/0247, 6/0339, 6/0356, 6/0691, 6/0751, 6/0903, 6/0941, 6/1142, 6/1178, 6/1305, 6/1463, 6/1532, 6/1555, 6/1761, 6/2042, 6/2067, 6/2084, 6/2372, 6/2496, 6/2582, 6/3002, 6/3188, 6/3652, 6/3666

o.-up-turlar 1/0949, 1/1752, 2/0977, 2/1080, 4/1377, 4/2153, 4/2732, 4/2745, 4/2767, 4/3041, 4/3464, 4/3529,

4/4829, 4/5375, 4/5405, 5/2166, 6/0334, 6/1157, 6/2363, 6/2937

6. Birleşik fiil çekimlerinde ek-fiil fonksiyonunda kullanılır.

o.-gan+(1) 4/0634, 4/2468, 4/4265, 4/5182

o.-up-tur 3/0393, 4/0592, 4/1292, 4/2178, 4/2247, 4/2270, 4/2604, 4/2819, 4/3746, 4/3897, 4/4776, 4/4777

o.-up-turlar 3/3785, 4/0569, 4/3210

[=999 (yardımcı fiil=694)]

olurgula- 1. Oturmak, birlikte oturmak, durmak.

o.-p al- 6/3200

o.-pkan 4/3457

2. Süreklilik bildiren yardımcı fiil.

o.-gan+(1)+(olurgulaan) 4/4775

[=3]

olurt- Oturtmak.

o.-ur+(2) 3/4456

o.-kaş 3/3050, 3/4450

o.-kaştın 4/1308

o.-pas+(2) 5/1777

o.-u 3/3280, 3/3295

o.-up 3/2437, 3/3755, 3/4637, 4/3221, 4/4186, 5/1258, 6/2755

o.-up al- 4/3182

o.-up kag- 3/4691, 3/5052, 4/1310, 4/4058

o.-uptar-dır 4/2753

o.-up tur- 2/0587, 5/1262, 5/1336

o.-uur+(1) 3/2482, 3/2485

[=25]

olut 1. is. Oturma yeri, oturacak.

o.+un+(oludun) 4/0933

2. is. Oturma, oturuş.

o.-daa 5/1777

3. sf. Oturan; yerinde oturan, duran, bulunan.

o. 1/1465, 3/4072, 6/1310,
6/1355, 6/1402

[=7]

oluy-soluy *zf.* Üst üste; art arda; sırayla.

o. 1/1815, 1/1985, 1/1995,
1/2036, 1/2111, 1/2145, 1/2188, 1/3236,
2/0339, 4/3629

[=10]

oluy-şavıy *zf.* Üst üste.

o. 1/1348

[=1]

omak *sf.* Neşeli, şen.

o. 5/1685, 5/1688, 5/2745

[=3]

omakşı- Memnun olmak, keyifli olmak.

o.-gan+(2)+(omakşaan) 2/1594

[=1]

omaktıg *sf.* Yiğit, cesur.

o.-la 4/2424

[=1]

omçu- → **nomçu-**

omna- **somna-** Söylemek; yakarmak; dua etmek. (**omna-** → **nomna-**)

o.-p 3/1552

[=1]

on *sf.* On.

o. 1/3146, 2/1371, 2/1371,
3/0867, 3/0867, 3/0868, 3/1325, 3/1325,
3/1709, 3/1709, 3/2360, 3/2361, 4/2267,
4/2470, 5/0664, 5/1052, 5/2476, 5/2535,
5/2721, 5/2727, 5/2732, 5/2733, 5/2734,
5/2737, 5/2737, 5/2749, 6/1764, 6/2081,
6/2081, 6/2082, 6/2233

[=31]

on-on *sf.* Onar.

o. 5/1021, 5/1359

onaalga-hüleelge *is.* Görev, vazife.

o.+zin 5/2728

[=1]

onaaş- Payına düşmek.

o.-kan+(2) 1/2164, 1/2200

[=2]

onalaa Onu birden, onu birlikte.

o. 5/2535

[=1]

on aldı *sf.* On altı.

o. 3/0032, 3/0303, 3/4873,
4/1357, 5/1933

[=5]

on beş *sf.* On beş.

o. 3/0781, 3/1269, 3/1615,
3/2789, 4/0945, 4/0989, 4/1360, 4/3141,
4/3287, 4/3521, 4/3558, 4/3569, 5/0180,
5/0234, 5/0265, 5/0357, 5/0358, 5/0642,
5/0643, 5/0648, 5/0649, 5/0654, 5/0655,
5/0983, 5/0984, 5/1656, 5/2691, 6/0339,
6/0346, 6/2379, 6/2815

o.+ten 5/2412

[=32]

onçala- Saymak, kontrol etmek,
yoklamak.

o.-p 4/4594, 5/1991

o.-p onçalap 3/3810

[=3]

onçala- **mendile-** Saymak, kontrol etmek,
yoklamak.

o.-p m.-er 2/0629

[=1]

onda- **osta-** İnlemek, inilti çıkarmak.

o.-gan+(2) 5/1386

[=1]

on iyi *sf.* On iki.

o. 1/1559, 1/1560, 5/0088, 5/0110

[=4]

on ses *sf.* On sekiz.

o. 3/3015, 4/0011, 4/0167,
4/0623, 4/0825, 4/0951, 4/1428, 4/1752,
4/2631, 5/0195, 5/0340, 5/2375, 6/0075,
6/0075, 6/0076, 6/0595, 6/1483, 6/1484,
6/1485, 6/3707

[=20]

oñ I. *sf.* Sağ (taraf).

o. 1/1094, 1/1821, 1/3916,
1/3952, 3/0311, 3/0690, 3/2360, 3/2928,
3/3597, 4/0755, 4/2451, 4/3177, 4/3213,
4/3628, 5/0223, 5/1331,

[=16]

oñ II. is. Bilinç, şuur.

o. 2/1571

o.+un 2/1120

[=2]

oñ III. e. Pekiştirme edatı.

o. 3/2203, 4/0070, 4/0083,
4/0182, 4/0226, 4/0264, 4/0304, 4/0389,
4/0418, 4/0513, 4/0638, 4/0649, 4/0652,
4/0664, 4/0830, 4/0865, 4/1000, 4/1083,
4/1124, 4/1281, 4/1048, 4/1120, 4/1503,
4/2324, 4/5299, 4/2594, 4/2725, 4/2819,
4/2823, 4/2848, 4/2928, 4/2942, 4/3019,
4/3345, 4/3396, 4/3402, 4/3407, 4/3418,
6/0302, 6/0487, 6/1295, 6/0716, 6/0732,
6/0742, 6/0794, 6/0821, 6/0873, 6/1056,
6/1189, 6/1854, 6/2042, 6/2213, 6/2468,
6/2575, 6/2637, 6/2723, 6/2751, 6/2989,
6/3033, 6/3063

[=60]

oñgaça is. Kuyu, çukur.

o. 6/2205

[=1]

oñga- kagı- Çok susamak.

o.-gan+(2)+(oñgaan-kagaan)

3/2007

[=1]

oñgar 1. is. Çukur, kuyu, çukurluk yer.

o. 5/1374

o.+ga 3/2706

2. sf. Derin, geniş (kap).

oñgar şara Derin ağaç kâse.

o. 4/2268, 6/1764

[=4]

oñgar- çaskar- İyileştirmek.

o.-ıp 5/1391

[=1]

oñga- suksa- Çok susamak.

o.-gan+(1)+(oñgaan-suksaan)

3/2044

[=1]

oñgay- Oyuk olmak, oyuk görünmek.

o.-a ber- 4/2547

[=1]

oo 1. e. Pekiştirme edatı.

o. 1/0090, 1/0217, 1/0288,
1/0584, 1/0804, 1/1203, 1/1342, 1/1549,
1/1595, 1/1619, 1/1764, 1/1768, 1/1777,
1/1781, 1/1894, 1/1933, 1/2059, 1/2346,
1/2431, 1/2713, 1/3070, 1/3102, 1/3266,
1/3319, 1/3325, 2/1651, 3/3673, 3/4888,
3/5052, 3/5059, 5/0090, 5/1694, 5/1763,
5/2108, 5/2754, 6/0187, 6/1286, 6/1477,
6/1987, 6/2513, 6/2795, 6/3312, 6/3390,
6/3773

2. ünl. Şaşıрма, beğenme vb.
ifade eden ünlem; O!

o. 2/0543

[=45]

oo-horan is. Zehir, ağu.

o. 1/1005, 1/1981, 1/1993, 3/2047

o.+ın 1/1104

o.+nıñ 4/1870

[=6]

ooçula: amı-tın (amı, tın) ooçula-
Bağışlamak, canını bağışlamak,
öldürmemek.

o. 5/2388, 5/2456, 6/2195

o.-p kör- 3/4947, 6/2197

[=5]

ooda e. Sadece, yalnızca.

o. 4/1822

[=1]

oogayın- Nefesi kesilmek, nefesi tutulur
gibi olmak, nefes nefese olmak.

o.-ıp+(oogaynıp) 4/5270, 4/5271,
4/5276

[=3]

oojuktur- Sakinleştirmek.

o.-up 6/1260

[=1]
oojum *zf.* Yavaş, ağır, sakın, yavaşça.

o. 2/0540

[=1]
oojurga- Sakinleşmek, rahatlamak.

o.-p 3/1950, 3/2431, 3/3659

[=3]
oojurgat- Yavaşlatmak; sakınleştirmek.

o.-ı+(oojurgadı) 3/2429

o.-ıp+(oojurgadı) 3/4154

o.-ıp+(oojurgadı) çor- 3/4262

[=3]
ook *ünl.* Oy! Ah!

o. 3/3207, 4/1344, 6/1911

[=3]
ool *is.* Oğul, evlat; genç erkek, delikanlı.

o. 1/0133, 1/1975, 1/1979, 1/3224, 1/3507, 2/0031, 2/0038, 2/0096, 2/0100, 2/0104, 2/0108, 2/0111, 2/0118, 2/0135, 2/0143, 2/0164, 2/0169, 2/0196, 2/0246, 2/0263, 2/0293, 2/0306, 2/1089, 2/1103, 2/1129, 2/1303, 2/1308, 2/1328, 2/1493, 2/1511, 2/1536, 2/1549, 2/1558, 3/0082, 3/0807, 3/0819, 3/0860, 3/0943, 3/0999, 3/1015, 3/1272, 3/1278, 3/1286, 3/1306, 3/1406, 3/1413, 3/1650, 3/1660, 3/1757, 3/3245, 3/3261, 3/3681, 3/3682, 3/3979, 3/3989, 3/4000, 3/4020, 3/4235, 3/4259, 3/4325, 3/4377, 3/4387, 3/4408, 4/0195, 4/0257, 4/0258, 4/0524, 4/0711, 4/0787, 4/1357, 4/1987, 4/2107, 4/2534, 4/2707, 4/3141, 4/3521, 4/3558, 4/3569, 4/5306, 5/0669, 5/0731, 5/1024, 5/1035, 5/1395, 5/1815, 5/1817, 5/1827, 5/2439, 5/2465, 5/2470, 6/0143, 6/0166, 6/0702, 6/0738, 6/0764, 6/0867, 6/0904, 6/0924, 6/0943, 6/0989, 6/1042, 6/1057, 6/1083, 6/1101, 6/1179, 6/1187, 6/1192, 6/1198, 6/1210, 6/1222, 6/1230, 6/1238, 6/1257, 6/1274, 6/1276, 6/1296, 6/1309, 6/1318, 6/1340, 6/1352, 6/1365, 6/1387, 6/1399, 6/1409, 6/1431, 6/1492, 6/1712, 6/1757, 6/1777, 6/1861, 6/2964, 6/2970, 6/3250, 6/3277, 6/3291, 6/3303, 6/3329, 6/3343, 6/3373, 6/3382, 6/3387, 6/3402, 6/3421, 6/3450, 6/3479, 6/3503, 6/3534, 6/3554,

6/3591, 6/3597, 6/3598, 6/3609, 6/3612, 6/3640

o.-bile 4/3295, 4/3340

o.+çe 1/1978

o.-daa 1/1982, 2/0238, 3/1428, 3/1698, 3/1774, 3/3253, 3/4403, 3/4443, 4/2176, 4/2770

o.+dan 6/3502

o.+dar 1/1124, 1/1691, 1/1863, 1/1944, 2/1074, 2/1311, 3/0720, 3/2511, 3/2540, 3/3017, 3/3671, 4/2574, 4/2734, 5/1425, 6/0449

o.+dar-bile 2/1304, 3/2496

o.+dar-daa 4/2512, 6/1009

o.+darı 1/3534, 1/3862, 1/3967

o.+darım 1/0904, 1/0914, 1/1524, 1/1728, 1/1772, 1/1924, 1/3172, 1/3335, 1/3533, 1/3875, 1/3880, 1/3905, 1/3941, 1/3964, 1/3969, 4/0574, 4/2697, 4/3067

o.+darım-bile 1/1539

o.+darımdan 1/1532

o.+darımnı 1/2908

o.+darın 1/3170

o.+darına 1/3946

o.+darını 1/1535

o.+darını 2/1083

o.+darını 3/2498, 3/2503

o.+du 2/0213, 2/1435, 3/0087, 3/2506, 4/2083, 5/1830, 6/1989

o.+du-daa 3/4436, 4/3306

o.+du 2/1430, 2/1468, 3/2504, 3/3286, 3/4364, 4/0355, 4/0635, 4/2680, 4/4844, 4/5037, 6/1191, 6/1464

o.-dur 4/0359, 4/1581

o.+duva 4/1058

o.+ga 1/0302, 2/0291, 2/0305, 3/2481, 3/4305, 3/4398, 3/4410, 3/4426, 4/3287, 6/1763

o.-la 4/2396

o.+u+(oglu) 1/0150, 1/0288, 1/0376, 1/0388, 1/0398, 1/0407, 1/0564, 1/0651, 1/0688, 1/0881, 1/0882, 1/0969, 1/0970, 1/1018, 1/1019, 1/1051, 1/1066,

1/1067, 1/1088, 1/1089, 1/1097, 1/1099,
1/1173, 1/1174, 1/1295, 1/1512, 1/1563,
1/1656, 1/1761, 1/1782, 1/1803, 1/1854,
1/1888, 1/1896, 1/1913, 1/1940, 1/1946,
1/1948, 1/1986, 1/1990, 1/1996, 1/2056,
1/2063, 1/2086, 1/2102, 1/2109, 1/2126,
1/2131, 1/2153, 1/2170, 1/2212, 1/2248,
1/2252, 1/2252, 1/2259, 1/2269, 1/2275,
1/2293, 1/2298, 1/2322, 1/2327, 1/2343,
1/2731, 1/2858, 1/2859, 1/3001, 1/3014,
1/3015, 1/3030, 1/3099, 1/3103, 1/3188,
1/3222, 1/3238, 1/3377, 1/3393, 1/3402,
1/3416, 1/3447, 1/3459, 1/3463, 1/3581,
1/3962, 2/1300, 2/1502, 2/1575, 2/1619,
3/1843, 3/3232, 3/3581, 3/3588, 3/3655,
3/4266, 3/4316, 3/4502, 3/4649, 3/4774,
4/0312, 4/0667, 4/0994, 4/1037, 4/1111,
4/1142, 4/1569, 4/1754, 4/3295, 4/3340,
4/3974, 4/3989, 5/2458, 5/2462, 6/0091,
6/0145, 6/0176, 6/0260, 6/0296, 6/0679,
6/0698, 6/0714, 6/0792, 6/0839, 6/0848,
6/1114, 6/1122, 6/1273, 6/1758, 6/1759,
6/1784, 6/1785, 6/1786, 6/2938, 6/3209,
6/3213

o.+u-bile+(oglu) 1/3748, 3/5021,
4/5127

o.+u-daa+(oglu) 1/0143, 4/0829

o.+um+(oglum) 1/0162, 1/0182,
1/0204, 1/0230, 1/0244, 1/0276, 1/0290,
1/0316, 1/0325, 1/0331, 1/0360, 1/0370,
1/0383, 1/0395, 1/0401, 1/0414, 1/0418,
1/0427, 1/0438, 1/0563, 1/0658, 1/0686,
1/0695, 1/0817, 1/0912, 1/0939, 1/0997,
1/1044, 1/1507, 1/1518, 1/1523, 1/1523,
1/1533, 1/1538, 1/1542, 1/1555, 1/1563,
1/1583, 1/1589, 1/1710, 1/1977, 1/2421,
1/2431, 1/2499, 1/2552, 1/2557, 1/2572,
1/2581, 1/2592, 1/2905, 1/2909, 1/3063,
1/3404, 1/3746, 2/0656, 2/1322, 2/1332,
2/1344, 2/1364, 2/1405, 2/1420, 2/1567,
3/0817, 3/0834, 3/0855, 3/0940, 3/1195,
3/1198, 3/1284, 3/1305, 3/1315, 3/1327,
3/1566, 3/1658, 3/1676, 3/1687, 3/1696,
3/2007, 3/2044, 3/2424, 3/2428, 3/2454,
3/2565, 3/2568, 3/2571, 3/2640, 3/2658,
3/2796, 3/3693, 3/4009, 3/4264, 3/4317,
3/4343, 3/4386, 3/4392, 3/4405, 3/4433,
3/4486, 3/4503, 3/4510, 3/4520, 3/4582,
3/4589, 3/4602, 3/4608, 3/4615, 3/4617,
3/4643, 3/4657, 3/4664, 4/0269, 4/0405,
4/0483, 4/0596, 4/0897, 4/0944, 4/0954,
4/0956, 4/0978, 4/0991, 4/1009, 4/1026,
4/1388, 4/1404, 4/1409, 4/1411, 4/1414,

4/1552, 4/1556, 4/1582, 4/1588, 4/1596,
4/1602, 4/1619, 4/1621, 4/1622, 4/1626,
4/1628, 4/1637, 4/2013, 4/2029, 4/2032,
4/2039, 4/2042, 4/2050, 4/2054, 4/2067,
4/2076, 4/2083, 4/2772, 4/2900, 4/2974,
4/3173, 4/3296, 4/3309, 4/3310, 4/3323,
4/3329, 4/3334, 4/4028, 4/4029, 4/4041,
4/4428, 4/4441, 4/4451, 4/4458, 4/4468,
4/4469, 4/4475, 4/4481, 4/4504, 4/4510,
4/4522, 4/4555, 4/4599, 4/4731, 4/4744,
4/4754, 4/4763, 4/4780, 4/4865, 4/4867,
4/4869, 5/0788, 5/0823, 5/0832, 5/0865,
6/0192, 6/0253, 6/0290, 6/0305, 6/0494,
6/0517, 6/0522, 6/0666, 6/0713, 6/0736,
6/0763, 6/0791, 6/0818, 6/0846, 6/0865,
6/0875, 6/0890, 6/0898, 6/0902, 6/0931,
6/0940, 6/1120, 6/1149, 6/1151, 6/1177,
6/1194, 6/1197, 6/1229, 6/1237, 6/1245,
6/1294, 6/1304, 6/1317, 6/1339, 6/1364,
6/1386, 6/1408, 6/1430, 6/1443, 6/1462,
6/1514, 6/1530, 6/1752, 6/1776, 6/1860,
6/1964, 6/2082, 6/2221, 6/2371, 6/2530,
6/2651, 6/2781, 6/2794, 6/2818, 6/3072,
6/3088, 6/3096, 6/3262, 6/3276, 6/3287,
6/3328, 6/3341, 6/3372, 6/3401, 6/3417,
6/3419, 6/3448, 6/3478, 6/3499, 6/3361,
6/3437, 6/3520, 6/3533, 6/3562

o.+um-dur+(oglum) 1/1552,
4/1647

o.+umga+(oglumga) 1/0298,
1/0779, 1/0913, 2/1442

o.+umnun+(oglumnun) 4/0767

o.+umnun+(oglumnun) 1/0599,
1/0600, 1/0748, 4/4618, 6/0688

o.+umnun-daa+(oglumnun)
3/0134

o.+un+(oglun) 1/0139, 1/0291,
1/0440, 1/0697, 1/3187, 1/3193, 1/3211,
1/3213, 1/3467, 1/3509, 1/3523, 2/1574,
2/1585, 3/4164, 3/4359, 3/4529, 4/0488,
4/0639, 4/0647, 4/0656, 5/1823, 6/0693,
6/3291, 6/3521

o.+unda+(oglundu) 1/3415

o.+undan+(oglundan) 4/1119

o.+unduva+(oglunduva) 1/0252

o.+unga+(oglunga) 1/0209,
1/0315, 1/0644, 1/0679, 1/0789, 1/0809,
1/0879, 1/3530, 3/3303, 3/4509, 6/0889,
6/0896

o.+unuş+(oglunuş) 1/0610,
1/3205, 1/3373, 3/3243, 3/5048, 4/1304,
4/1441, 6/1162, 6/1271

o.+uş+(ogluş) 3/4158, 3/4244,
6/3179, 6/3183, 6/3184

o.+uşarga+(ogluşarga) 1/0629

o.+uşarnı+(ogluşarnı) 1/0624

o.+uşarnıñ+(ogluşarnıñ)
1/0616, 4/1295

o.+uşga+(ogluşga) 3/3743,
4/1379

o.+uşnu-daa+(ogluşnu) 1/3472

o.+uvuska+(ogluvuska) 3/4470

o.+uvustuş+(ogluvustuş) 4/2424
[=726]

oolak is. Küçük oğul, genç oğlan.

o. 3/3987, 4/4482, 5/0722,
5/0927, 5/0943, 5/0991, 5/1009, 5/1069

o.+tuş 5/0945

[=9]

ooldug sf. Oğullu, oğlu olan.

o. 1/3043, 1/3044, 3/3386,
4/1118, 6/0088, 6/2648, 6/2664, 6/2693

[=8]

oon zf. 1. Oradan.

o. 1/1478, 2/0056, 2/1134,
3/1870, 3/4130, 4/0818, 5/0089, 5/0325,
5/1016, 5/1591, 5/2076, 6/0999, 6/1656,
6/1739, 6/2776, 6/3113, 6/3588

o.-na 6/3316

2. Sonra, sonradan, daha sonra.

o. 1/0347, 1/2058, 1/2125,
1/2714, 1/2995, 1/3166, 1/3836, 1/3868,
2/0045, 2/0204, 2/0564, 2/1370, 3/1123,
4/0543, 4/0653, 4/1125, 4/4881, 4/4951,
5/0328, 6/0145, 6/0168, 6/0248, 6/0286,
6/0309, 6/0315, 6/0370, 6/0378, 6/0382,
6/0395, 6/0402, 6/0468, 6/0548, 6/0637,
6/0692, 6/0778, 6/0806, 6/0848, 6/0933,
6/0954, 6/0989, 6/1011, 6/1038, 6/1042,
6/1045, 6/1059, 6/1088, 6/1101, 6/1152,
6/1158, 6/1230, 6/1235, 6/1253, 6/1274,
6/1286, 6/1306, 6/1371, 6/1427, 6/1442,
6/1478, 6/1516, 6/1851, 6/1975, 6/1985,
6/1991, 6/2022, 6/2068, 6/3213,, 6/2117,

6/2171, 6/2247, 6/2364, 6/2409, 6/2440,
6/2514, 6/2521, 6/2633, 6/2657, 6/2674,
6/2724, 6/2739, 6/2760, 6/2764, 6/2796,
6/2826, 6/2849, 6/2870, 6/2909, 6/2915,
6/2923, 6/2970, 6/3000, 6/3011, 6/3041,
6/3055, 6/3098, 6/3120, 6/3123, 6/3129,
6/3143, 6/3154, 6/3161, 6/3167, 6/3204,
6/3286, 6/3407, 6/3484, 6/3548, 6/3617,
6/3622, 6/3626, 6/3630, 6/3646, 6/3653,
6/3710, 6/3725, 6/3733, 6/3764

o.-daa 1/3596, 4/5053

o.-na 6/0978, 6/2026, 6/2691

[=140]

oon-moon zf. Oradan buradan, her
tarafından.

o. 1/3550, 3/2382, 5/0166

[=3]

oor is. Hırsız, hırsızlık.

oor yozu-bile Kurnazlıkla,
hileyle, haince.

o. 5/0489

[=1]

oor- Koparmak.

o.-a 3/2363, 6/2356, 6/3058

o.-gaş 5/1359

[=4]

oorga is. 1. Omurga, sırt, arka.

o. 1/2142, 1/2180, 6/2113,
6/2261, 6/2405, 6/2689

o.+m 2/0131

o.+zı 1/0271, 1/0356, 5/2473

o.+zın 1/0350, 1/2143, 1/2186,
1/3132, 1/3149, 1/3156, 4/1088, 5/0663,
5/0665, 5/1358, 5/2471

o.+zınçe 3/1874, 5/1175

o.+zında 1/3666

o.+zinga 1/0270, 1/0284, 1/3151,
2/0328, 6/0992

o.+zınıñ 2/0111, 6/0024, 6/1499

2. Dağ sırtı.

o. 1/3113, 3/1363, 3/1727, 3/3958

o.+nıñ 3/0954, 3/0956, 3/1361,
3/1724

[=40]

oorga-moyun is. Omurga ve boyun.

o.+un+(o.-moynun) 2/0093,
2/0136, 2/0199

[=3]

oorga-tayga is. Dağ sırtı, tayga.

o.+da 4/1980

[=1]

oorgala- Sırtını ateşe dönmek, ateşin yanına yatmak.

o.-p 1/3118, 3/0765, 3/1251,
4/4835, 5/0462, 5/2423

o.-y ber- 4/4834

[=7]

oorla- Çalmak, hırsızlık yapmak.

o.-gaş+(oorlaaş) 1/3414

o.-p al- 4/5288, 6/2956

[=3]

oortan z.f. Oradan.

o. 5/1925

[=1]

oorul- Kopmak.

o.-u+(oorlu) ber- 3/2131

o.-up+(oorlup) 3/0564

[=2]

or- 1. Oturmak.

o.-gan+(2) 1/1989, 4/1632,
4/1633, 4/2289, 4/2290, 4/5141, 5/0607

2. Durmak, olmak, bulunmak.

o.-ar 4/4139

o.-ar+(1) 4/2280

o.-ar+(2) 4/4142

o.-gaş 2/1117

3. Diyaloglarda konuşma ifadelerinde önce bağlayıcı bir unsur olarak kullanılır.

o.-gaş 1/1042, 3/2570, 3/2669,
3/3242, 3/3247, 3/3261, 3/3266, 3/3325,
3/3343, 3/3455, 3/3497, 3/3567, 3/3569,
3/3630, 3/4472, 3/4716, 3/4735, 3/4979

o.-gaştın 4/0130

4. (*yardımcı fiil*) -(I)p zarf-fiil eki almış fiillerle birlikte kullanılarak şimdiki zamanı ve süreklilik birleşik fiillerini oluşturur.

o.-a 1/1281

o.-ar+(1) 2/0515, 4/0264, 4/0311,
4/2719, 4/5399, 5/0810

o.-ar+(2) 2/0689, 4/0185

o.-arga 2/0077, 2/0549, 2/1045,
4/1659, 5/0208

o.-buşaan 4/2597

o.-da 2/1522, 3/0794, 3/1595,
3/3626, 6/0957, 6/1395, 6/1667, 6/2993

o.-da+(1) 5/2222

o.-da-la 6/3582

o.-gan+(1) 1/0042, 1/1991,
1/2879, 1/3551, 2/0104, 2/0650, 3/3916,
3/4627, 4/0100, 4/0124, 4/0132, 4/0156,
4/0196, 4/0200, 4/0360, 4/0424, 4/0553,
4/0432, 4/0542, 4/0605, 4/0620, 4/0629,
4/0992, 4/1303, 4/1381, 4/1386, 4/1405,
4/1415, 4/1470, 4/1580, 4/1583, 4/1603,
4/1610, 4/1614, 4/1629, 4/1638, 4/1644,
4/1742, 4/1770, 4/1950, 4/2465, 4/2622,
4/2645, 4/2652, 4/2655, 4/2663, 4/2705,
4/2749, 4/2791, 4/2885, 4/2903, 4/2913,
4/2958, 4/2960, 4/2987, 4/3039, 4/3054,
4/3073, 4/3076, 4/3165, 4/3324, 4/3338,
4/3382, 4/3522, 4/3567, 4/3599, 4/4087,
4/4102, 4/4105, 4/4141, 4/4144, 4/4155,
4/4157, 4/4161, 4/4213, 4/4245, 4/4272,
4/4295, 4/4303, 4/4414, 4/4509, 4/4553,
4/4634, 4/4732, 4/4741, 4/4764, 4/4769,
4/4789, 4/4816, 4/5144, 4/5166, 4/5191,
4/5218, 4/5220, 4/5268, 5/0107, 5/0132,
5/0142, 5/0187, 5/0395, 5/0645, 5/0657,
5/0670, 5/0880, 5/1317, 5/1601, 5/2253,
5/2329

o.-gan+(2) 2/1085, 5/0152,
5/0162, 5/0866

o.-gannar+(1) 5/2026

o.-ganın 3/0262

o.-gannar-daa 1/3806

o.-gaş 1/0678, 1/2317, 1/3229, 3/1593, 3/1949, 3/3524, 4/3673, 5/1375

o.-gaştıñ 4/0503, 4/4794

o.-lar 3/2166

o.-up-tur 1/2108

o.-up-turlar 4/5419, 5/2049

o.-zuñza-daa 4/2118

5. Birleşik çekimli fiillerde ek-fiil fonksiyonunda kullanılır.

o.-gan+(1) 3/3459, 4/0129, 4/1557, 4/2392, 4/2771, 4/4262, 4/4513, 4/4515

[=194 (yardımcı fiil=164)]

oraa- Sarmak, dolamak.

o.-p 1/1589, 2/1478, 6/0679, 6/0694

o.-r+(2) 5/0622

o.-y 4/0119, 4/2195, 4/2205, 4/2527, 4/5313, 5/0422, 5/2621, 6/0674

o.-y sok- 1/0558

[=14]

oraaş- Dolanmak, dolaşmak.

o.-ıp+(oraajıp) 1/0508

o.-ır+(1)+(oraajır) 2/1413

[=2]

oraaştır zf. Dolanarak.

o. 2/1401

[=1]

oraay zf. Kez, defa.

o. 1/0240, 1/0265, 1/0268, 1/0283, 1/0331, 1/0344, 4/1082

[=7]

ora-çaza: ora-çaza sogar Parçalamak, paramparça etmek.

o. 3/2034

[=1]

oraldaş- Uğraşmak, çabalamak.

o.-kan+(2) 3/3483

[=1]

oran is. 1. Yurt, memleket.

o. 3/1292, 3/4123, 4/1637, 4/2015, 4/2041, 4/2307

o.+da 4/0965

o.+dan 4/2621

o.-dır 4/1628, 4/1633

o.+ga 4/0408, 4/0410, 4/1500, 4/1503

o.+ım 4/0985, 4/0991

o.+ın 4/0384, 5/1524

o.+ınçe 5/0809, 5/0811, 5/1520, 5/2129

o.+ında 4/4286

o.+ınga 4/1508

o.-na 4/2301

o.+nıñ 4/2102

2. Dünya, yer yüzü.

o.+ga 4/4506

o.+ınga 3/3046

o.+nıñ 2/0097, 3/3025, 3/3032, 3/3045, 4/1717, 4/5257

3. Yer, bölge, yöre, havali.

o. 2/0229, 4/1972, 4/4561

o.+dan 4/1448

o.+ga 4/1659, 4/3419, 4/3702, 4/4302, 4/4316

o.+ınga 4/1871, 4/4325

4. Mitolojik âlemler; orta dünyanın dışında alt ve üst âlemler.

o. 2/0786, 2/0838

o.-dır 2/0793, 4/2882, 5/1508

o.+ga 3/3140

o.+ı 6/0133, 6/0180

o.+nıñ 3/3186, 3/3187

aldı oran Alt dünya.

o. 4/3910

o.+çe 1/0552, 1/3922, 1/3959

o.+da 3/3138, 4/0673, 4/0692, 4/0741, 6/2730

o.+dan 1/2760, 2/1373, 4/3997,
6/2737

o.+dıva 1/1826, 1/2684, 1/3143,
4/4009

o.+ga 1/0503, 1/1475

o.+nı 4/3959

üstüü oran Üst dünya.

o. 4/3910

o.+çe 1/0782, 1/0889, 1/1828,
1/3919, 1/3956

o.+da 1/0666, 1/0700, 1/0880,
1/2638, 4/0676, 4/0695, 4/0744, 4/1208,
4/1910, 4/5147

o.+dan 1/0681, 2/0550, 2/1375,
4/3021, 4/5275, 6/2736

o.+dıva 1/3145, 4/2382, 4/2387,
4/2443, 4/2750, 4/2768, 4/5269, 4/5407,
6/2751

o.+ga 1/0504, 1/1476

o.+nı 4/3957

o.+nıñ 2/0386

aldı-üstüü oran Alt ve üst
dünya.

o. 4/3951

[=111]

oran- Piskırmak.

o.-ıp 2/1494, 3/0209, 4/4398

o.-ıp tur- 6/0394

[=4]

oran-çurt is. Yurt, ülke, memleket.

o.+u 3/4208

o.+un 3/4207

o.+unga 1/3839, 5/1494, 5/1804

o.+unuñ 3/4229, 5/2134

o.+uñ 3/4233

o.+uñnuñ 5/1672

o.+uvusçe 3/2800

[=10]

oran-çurttuğ sf. Yurdu, memleketi olan.

o. 2/0888

[=1]

oran-delegey is. Yeryüzü, dünya.

o. 1/1154

o.+ge 1/1016, 1/2078, 1/2375,
1/2384, 1/3066, 1/3079

o.+ni 5/1632

[=8]

oran-sava is. Ev, mesken, yurt, çadır.

o.+ñnı 4/2461

[=1]

oran-suur is. Ev, mesken, yurt, çadır.

o. 6/1099, 6/1140, 6/1215

o.+unga 6/1163

[=4]

oran-tağdı is. Yeyüzü; yurt, vatan; tabiat,
doğa.

o.+nıñ 3/0474

o.+vıs 3/0439

[=2]

oran-turlag is. Yurt, memleket.

o.+ıgarje+(turlaagarje) 3/3903

[=1]

oray I. sf. Geç, geç kalmış.

o. 6/0515

[=1]

oray II. is. Başın en üstü, tepe.

o.+ında 2/0722

o.+ından 4/2226

[=2]

orayta- Gecikmek, geç olmak.

o.-y 5/0450

[=1]

ordu is. Saray.

o. 5/0167

[=1]

ordu-süme is. Saray-tapınak.

o.+zinge 5/1377

[=1]

orgu *sf.* Düz, pürüzsüz (arazi).

o. 2/0449, 3/2042, 3/4294, 3/4388, 4/3701

o.+zunga 1/0476, 1/0480, 4/3626

[=8]

orgula- Düzlemek.

o.-gaş+(orgulaaş) 3/2908, 3/5023

o.-p 2/1580, 3/0664

[=4]

orlan *sf.* Cesur, atak.

o. 3/4293

[=1]

orlan-eres *sf.* Atak, yiğit.

o. 6/3367, 6/3442, 6/3526

[=3]

orlan-şovaa *sf.* Atak, cesur.

o. 6/0290

[=1]

ornukşut- hōörjūt- Gömmek, defnetmek.

o.-up+(ornukşudup-hōörjüdüp)

2/0357

[=1]

ornunga *e.* Yerine, onun yerine.

o. 1/0634, 1/2156, 1/2158, 1/2194, 1/2196, 1/2451, 1/2602, 2/0468, 4/0768, 5/0490, 5/1066

[=11]

orta I. zf. 1. Oraya, orada.

o. 1/3650, 2/1287, 3/0749, 3/1613, 3/3926, 3/4270, 4/0816, 4/3126, 4/3540, 4/4873, 4/5129, 4/5437

2. O sırada, o anda.

o. 1/2280, 1/2668, 4/1313, 4/4162, 4/4183, 4/4231, 4/4995, 4/5123, 4/5278

[=21]

orta II. sf. Normal, sıradan; iyi.

o. 3/4026, 4/0258

[=2]

orta III. bağ. 1. -Ar ekli fiillerden sonra gelerek "o sırada, o anda" anlamını verir.

o. 1/0351, 1/0369, 1/0999, 1/1039, 1/1042, 1/1287, 1/1423, 1/1544, 1/1788, 1/1810, 1/1890, 1/2010, 1/2342, 1/2922, 1/2987, 1/3326, 1/3501, 2/0831, 2/0864, 2/1281, 3/0347, 3/0540, 3/0543, 3/0558, 3/0559, 3/0560, 3/0562, 3/0986, 3/1069, 3/1156, 3/1389, 3/1474, 3/1541, 3/1739, 3/1943, 3/2031, 3/2032, 3/2071, 3/2124, 3/2129, 3/2131, 3/2292, 3/2358, 3/2367, 3/2393, 3/2716, 3/3100, 3/3193, 3/3205, 3/4330, 3/4338, 3/4361, 3/4831, 3/4840, 3/4842, 4/5271, 5/0690, 5/2332, 6/0266, 6/0411, 6/0445, 6/0520, 6/0584, 6/0621, 6/1191, 6/1197, 6/1200, 6/1256, 6/1351, 6/1386, 6/1430, 6/1543, 6/1559, 6/1574, 6/1591, 6/1607, 6/1633, 6/1650, 6/1675, 6/1692, 6/1693, 6/1696, 6/1837, 6/1838, 6/1944, 6/1961, 6/2004, 6/2029, 6/2072, 6/2429, 6/2840, 6/2854, 6/2903, 6/3080, 6/3086, 6/3181, 6/3208, 6/3328, 6/3457, 6/3479, 6/3626, 6/3718, 6/3746

2. Yükleme hâlindeki isimlerden sonra gelerek yönelme ya da bulunma bildirir.

o. 1/0232, 1/0249, 1/0352, 1/1608, 1/2112, 1/2113, 1/2118, 1/3241, 1/3246, 3/0542, 3/1541, 4/1721, 4/3115, 5/2332, 5/2333, 5/2610, 6/1034, 6/1047, 6/2335, 6/2622, 6/2627, 6/3084, 6/3148

[=126]

ortaa *is.* Orta, ortası.

o. 1/0935, 3/0047, 3/0460, 5/1030, 6/1810, 6/1841, 6/2843, 6/2906, 6/2907

o.+zinga 1/0558, 1/0733

o.+zınığ 1/0832

[=12]

ortan *is.* Ay ortası.

o.+ında 5/0025

[=1]

ortu *is. 1.* Orta.

o. 4/2669, 4/2675

o.-daa 1/2849

o.+zu 3/0968, 3/1933, 3/4200, 3/4995, 3/4999, 4/4088, 4/5376, 6/1992, 6/2936

o.+zun 3/1479, 4/3588, 6/1695

o.+zunda 1/1488, 1/1601, 1/1696, 1/2929, 1/3112, 2/0011, 2/0016, 2/0024, 3/0108, 3/0881, 3/1631, 3/2506, 3/3963, 3/4821, 4/2317, 4/4354, 4/4663, 4/5250, 5/0977, 6/0209, 6/0250, 6/0245, 6/0995, 6/2012

o.+zundan 1/1425, 1/1435, 2/0372, 6/0195, 6/0196, 6/1610, 6/1653, 6/2920, 6/2921

o.+zunga 1/0567, 1/0747, 1/0860, 1/2079, 1/2209, 1/2355, 1/2548, 1/3048, 1/3065, 1/3078, 1/3740, 1/3741, 1/3763, 2/0519, 2/0974, 2/1065, 2/1210, 3/1514, 3/2482, 4/1899, 4/1922, 4/1925, 4/3283, 4/3574, 4/3675, 4/4703, 5/0496, 5/1927, 5/1938, 6/1898, 6/2947, 6/2991

2. Arasında, arasından.

o.+zundan 1/2834, 1/2835, 3/1197, 3/1574, 3/3582, 3/4980, 3/4981, 3/4982, 6/0481, 6/0482

*

dün ortuzu → **dün**

o. 6/0947

o.+zunda 1/2786, 5/1767, 5/2144

kiji ortuzu Orta yaşlı.

o. 3/4705

[=54]

ortuluk is. Ada.

o. 2/0085

[=1]

ortumak sf. Orta, orta dereceli.

o. 1/1759, 1/1778, 1/1884

[=3]

ortun sf. Ortanca.

o. 3/3034

[=1]

oruk is. Yol; yolculuk.

o. 1/1430, 1/1466, 3/2480, 3/2497, 3/2852, 3/2900, 3/4149, 5/2315, 5/2341, 6/2766, 6/2769, 6/2785, 6/2788

o.+ka 1/2546, 2/1350, 5/1507, 5/2250

o.+ta 5/2316

o.+tan 4/2054

o.+tuğ 3/3522, 3/3531, 6/2063

o.+tuva 4/2163

o.+un+(oruun) 1/1167, 1/1438, 1/1444, 2/0195, 3/4714, 4/1831, 4/4623

o.+unga+(oruunga) 1/2560, 3/3736

o.+unuğ+(oruunuğ) 3/3519

o.+uğ+(oruuğ) 3/0880

*

oruk çayla- Yolunu kaybetmek, yanılmak.

o. 3/2291, 3/2303, 3/4152, 3/4424

[=38]

oruk-çirik is. Yol.

o. 1/1153, 1/2850, 3/2887, 3/4201

o.+ti 3/4299

[=5]

oruk-suur is. Yol.

o. 6/0218

[=1]

orukta- Yolculuk yapmak, yola çıkmak.

o.-p 4/2042, 4/2063, 4/2076

[=3]

oruktal- Yol almak; yol olmak.

o.-ı 4/0652

[=1]

orun is. 1. Yer, mahal, mevki.

o.+u+(ornu) 3/0165, 3/2897, 3/2908, 4/4112

o.+un+(ornun) 1/1424, 1/1461, 2/1620, 3/5023

o.+undan+(ornundan) 2/1579

o.+unduva+(ornunduva) 4/4147

o.+unga+(ornunga) 3/0168,
3/0172, 3/2922, 3/5026, 4/4174, 5/2014

o.+unuŋ 5/1749

2. Yatak.

o. 6/0393, 6/2867

o.+unda+(ornunda) 1/3342

[=20]

orun-çıdın is. Yatak.

o. 5/1754

[=1]

orzuk-baldı is. Kazma ve balta.

o.-bile 6/1617, 6/1619, 6/1660,
6/1662, 6/1700, 6/1702

[=6]

orzuk-kerjek is. Kazma ve keser.

o. 3/0663

[=1]

os-çeergen is. Yerlere düşen ağaç ve yongalar.

o. 6/2127, 6/2276, 6/2424,
6/2611, 6/2705

[=5]

oskun- 1. Kaybetmek, yitirmek.

o.-ar+(1) 1/2450, 1/2601

o.-ar+(2) 5/0279

o.-dum-na 1/0512

o.-duŋ 3/3127

o.-gan+(1) 5/1809

o.-gan+(2) 5/2647

o.-uptup-tur 6/2901

2. Salıvermek.

o.-a 4/0763

*

amı-tın oskun- → amı-tın

o.-gay 3/0551

daŋğıraan oskun- → daŋğırak

o.-arga 4/3915

o.-up çıt- 4/3921

o.-up 4/3947

[=13]

oskundur- Kaybettirmek, yitirmek.

o.-arga 4/3918

[=1]

oşka- Okşamak.

o.-p 3/3021

[=1]

oşkaş- Okşamak, birbirini okşamak.

o.-ıp+(oşkajıp) 3/2804, 3/3696

[=2]

ot I. is. 1. Ot.

o. 2/0663

o.+tan 3/3836

o.+tuŋ 5/0702

o.+um+(odum) 2/0469

o.+un+(odun) 4/5258, 5/2236

2. İlaç, ot, şifalı ot, kocakarı ilacı.

em-şagaan (sagaan) dom-şagaan
(sagaan) ot/em-dom ot

o. 3/3721

o.+tar 1/0539

o.+u+(odu) 1/0544

o.+u-bile+(odu) 1/1714, 1/2712,
1/2921, 1/2933, 1/2944, 3/0594, 3/2694,
3/3722, 5/1133

o.+un+(odun) 2/1570, 5/1172

düşkün-şagaan ot

o.+u-bile+(odu) 1/3573, 1/3605,
1/3629, 1/3651, 1/3672, 2/1568

ottug-horan ot/ottug-kara ot

o. 3/1136

o.+u+(odu) 3/1132

o.+u-bile+(odu) 3/3120

o.+un+(odun) 3/2697, 3/2747,

o.+uŋ-bile+(oduŋ) 3/2679

[=32]

ot II. is. 1. Ateş.

o. 1/1576, 1/2640, 1/1823,
1/2762, 1/3915, 1/3953, 3/1464, 3/1733,

3/1947, 3/1952, 3/3423, 4/1484, 6/0409,
6/0421, 6/2544, 6/0336, 6/0338, 6/0343,
6/0345, 6/0352, 6/0354, 6/0358, 6/0360

o.+ka 3/0174, 3/2748

o.+tan 4/3297

o.+tu 4/3299

o.+tuş 5/2033

o.+u+(odu) 3/0981, 3/1049,
3/1387, 3/1799, 3/2247, 5/2147, 6/0984,
6/0986

o.+un+(odun) 1/3117, 2/1243,
3/0052, 3/0759, 3/1247, 3/1877, 3/1917,
3/2745, 3/3424, 3/3935, 3/4137, 3/4550,
4/4581, 5/0461, 6/1264, 6/1519, 6/3078,
6/3574

o.+uğar+(oduğar) 6/1232

o.-uvus+(oduvus) 6/3369,
6/3445, 6/3529, 6/3661

2. Ocak.

o. 6/0410, 6/0422

o.+tu 5/1092

o.+tuş 1/0136,

*

ot adaa Çadırın eşiği ile ocağın
arası.

o. 2/1100, 3/3238, 3/3271,
3/3280, 3/3295, 5/1025, 5/1026

**karaanın odu kızış de- /karak
odun kızışayındır/kızışnadır** Gözleri
alevlenmek, gözleri parlamak.

o.+u+(odu) 1/0354, 1/0366,
5/0405

o.+un+(odun) 1/2303, 1/3299
3/4365, 3/4936

[=77]

ot III. is. Ayak tabanlığı.

o.+unda+(odunda) 1/3482

[=1]

ot-çeergen is. Ot, yonga.

o.+in 6/1444

[=1]

ot-herel is. Işık, parıltı.

o.+i+(odu-h.) 5/0166

[=1]

otkar- Otlatmak.

o.-ar+(2) 4/2524

o.-ar-daa 4/2535

o.-ıp 2/0384

[=3]

ot-paş is. Ateş ve kazan; ocak ve kazan.

o.+ka 1/0729

o.+tı 1/3042

[=2]

ot-sigen is. Ot.

o. 3/0233, 3/1636, 6/0974

o.-daa 6/0961

[=4]

otta- Otlamak.

o.-ar+(2) 3/0221, 6/0975

o.-gaş+(ottaş) 5/1205

o.-p 5/2236

o.-p çorup-la tur- 2/0114

o.-p kel- 3/3368, 3/3352

o.-p tur- 2/1489, 4/0008, 4/0148,
4/0163, 4/1425, 4/2628, 4/4116

o.-y ber- 2/0110

[=15]

ottug I. sf. Otlı, otu olan, otu çok olan.

o. 2/0187, 3/4213

[=2]

ottug II. sf. Ateşli, ateşi yanan.

o. 3/1939, 3/1913, 3/2697,
3/2679, 3/2747, 5/1086

*

**ottug-karakıt/karaanda ottug
→ karak, karakıt**

o. 1/1552, 1/1564, 3/0720,
3/4616, 4/1552, 4/2013, 4/4426, 4/4729,
6/0253, 6/0289, 6/1752

ottug duran İyi gösteren dürbün.

o. 1/0926, 1/2003, 1/2625

ottug-horan ot Güçlü, etkili ot;
ilaç; ağu.

o. 3/1132, 3/1136, 3/3120

[=23]

ottug-çattug sf. Yada taşı olan; ateşli,
güçlü etkisi olan yada taşı;
büyülü, sihirli.

o. 3/2650, 6/0631

[=2]

ottuktug sf. Çakmaklı, çakmağı olan.

o. 5/0341

[=1]

ottul- Yakmak.

o.-ar+(1) 6/0409

o.-ar+(2) 1/2838

o.-uptar 6/0411

o.-uptarımga 6/0423

o.-ar+(2) (okkul-) 2/1243

o.-up tur- (okkul-) 3/0177

[=6]

ottur- Uyandırmak.

o.-sok 6/0415

o.-uptarı 6/0427

[=2]

ovaa is. Yığın, küme.

o. 1/0190, 1/0191, 1/0211,
1/0211, 1/0212, 3/0427, 3/0428, 6/1094,
6/1094, 6/1095, 6/1127, 6/1128, 6/1129,
6/1535, 6/1536

o.+zı 6/3067, 6/3068

[=17]

ovaala- Toplamak, yığmak, kümelemek.

o.-gaş+(ovaalaş) 1/0084,
1/1107, 1/1118

o.-p 1/0085, 1/0213, 1/0149

o.-p tur- 1/0169, 1/0192, 4/1618

o.-p turup ber- 2/1635, 3/0428

[=11]

ovaalagıla- Yığmak, toplamak, yığıp
durmak.

o.-p al- 6/1096

[=1]

ovaa-šovaa sf. Çevik, atik, cesur, yiğit.

o. 5/1425

[=1]

oy I. ünl. Oy! Ah!

o. 3/3457, 6/3562

[=2]

oy II. is. Çukur.

o.+ga 5/0667

o.+un 3/4212

*

oyun oya, çigin çire çurtta-
Mutlu mesut yaşamak, hayatını
sürdürmek.

o. 1/3842, 1/3983, 2/1650,
3/5058, 4/5438, 6/3772

[=8]

oy III. sf. Koyu gri.

o. 5/0667

o. oy 6/0780

[=2]

oy IV. sf. Kısa tüylü deri, post.

o. 3/0038, 3/2231

[=2]

oy-çık is. Çukur, çukurluk, vadi.

o.+ke 5/0572, 5/0628, 5/1506

o.+te 3/0227, 5/0611

[=5]

oy- I. Oymak, delmek, yontmak.

o.-a 1/2261, 3/1222, 3/4295,
3/4539, 5/0597, 6/3622, 6/3626, 6/3644

o.-a-daa 3/4388

o.-up 3/0663

o.-up al- 6/1093

*

oyun oya, çigin çire çurtta- →
oy II.

o. 1/3842, 1/3983, 2/1650,
3/5058, 4/5438, 6/3772

[=16]

oy- II. Kenarından geçmek, yakınından geçmek.

o.-bas+(2) 5/0844

[=1]

oy- des- Kaçmak.

o.-up d.-pes 6/0716

[=1]

oy- kıy- Kaçmak, kaçıp gitmek.

o.-ıp 3/2184, 3/2190

[=2]

oyaar *zf.* Ondan sonra, sonra; o şekilde, öylece.

o. 2/0815, 4/0736, 4/1093, 4/5325

o.-la 4/2202, 4/2448

[=6]

oyaara *zf.* Bütünü, tamamıyla.

o. 2/1595

[=1]

oya-çaza *zf.* Oyarak,deşerek.

o. 3/0360

[=1]

oybak *is.* Delik, çukur.

o. 4/4887

o.+ındıva+(oybaandıva) 3/2367

[=2]

oyla- Kaçmak.

o.-gaş+(oylaaş) 6/1147, 6/3518

o.-p 2/0098, 6/3290, 6/3359,
6/3435

[=6]

oyla- des- Kaçmak.

o.-ıp+(o.-dezip) 6/0663

[=1]

oylat- Sürmek, kaçırmak, kovalamak.

o.-ıp+(oyladıp) 2/0850, 3/2983

o.-ıp+(oyladıp) al- 5/0409

o.-ıp+(oyladıp) çoru- 3/4329

o.-ıpkaş+(oyladıpkaş) 3/4176

o.-kan+(1) 1/1095

[=6]

oyna- 1. Oynamak; vakit geçirme, eğlenme, oyalanma vb. amaçlarla bir şeyle uğraşmak.

o.-ar+(2) 3/3793, 3/3797

o.-gan+(1)+(oynaan) 5/2150,
6/0680

o.-p 3/0091, 3/0115

o.-p çıt- 4/0841

o.-p çoru- 6/0703

o.-p kag- 3/3031, 3/3033

o.-p olur- 5/2105

o.-p oynap 4/2730

o.-p tur- 3/0104, 3/0127, 5/2162,
5/1536, 5/2565, 5/2034

o.-p çoru- 6/2940

o.-p çorup tur- 3/0163

2. Müsabaka yapmak, yarışmak.

o.-alı 5/0497

o.-gan+(1)+(oynaan) 3/3684

o.-gaş+(oynaaş) 2/1305

o.-p 2/0901, 2/0901

o.-p tur- 3/3672, 4/4972

3. Kimildamak, hareket etmek.

o.-p 1/0195

o.-p tur- 1/3783

[=29]

oynaar-kıs *is.* Oyuncak bebek.

o. 3/3116, 3/3185

o.+ı+(o.-kızı) 3/3187

[=3]

oynaar-kıstığ *sf.* Oyuncak bebeği olan.

o. 3/3651

[=1]

oynat- 1. Oynatmak, eğlendirmek.

o.-ıp +(oynadıp) çor- 2/1249

2. Oynatmak, kımıldatmak, hareket ettirmek.

o.-ıp+(oynadıp) 5/2197

o.-ıp+(oynadıp) kag- 6/2244, 6/2387, 6/2552, 6/2671

[=6]

oy-oy ünl. Oy! Oy oy! Endişe bildiren bir ünlem.

o. 3/3197, 3/3466

[=2]

oyta: oyta düş- Arkaya doğru düşmek, sırt üstü düşmek.

o. 1/3569, 1/3602, 1/3622, 1/3665, 3/0566, 3/1026, 3/1442, 3/1783, 3/4152

[=9]

oytagar sf. Eğri, bükük, arkaya doğru eğilmiş.

o. oytagar 1/0194, 1/0195, 6/0779

[=3]

oytala- Arkaya düşmek, geriye doğru düşmek.

o.-p al- 3/2722

[=1]

oytur zf. Geri, arkaya doğru.

o. 1/0269, 2/0823, 3/0586, 3/1237, 5/0559

[=5]

oyul- Oyulmak,deşilmek.

o.-up+(oylup) 3/0726, 3/3713, 3/3918

[=3]

oyun is. Oyun; yarış, müsabaka.

o. 3/0098, 4/2475, 4/3129, 4/5032, 4/5117

o.-daa 4/5120, 4/5121

o.+unuş 3/0133

[=8]

oyun-adaan is. Oyun, yarış, atışma.

o. 4/5067

[=1]

oyun-katkılığ zf. Oyunlu eğlenceli.

o. 5/0840

[=1]

oyun-naadım is. Bayram, şenlik.

o.+ın 5/2745

[=1]

oyus- Anlatmak, benzetme yapmak, başka bir biçimde ifade etmek.

o.-up+(oyzup) 3/3577

o.-ur+(2)+(oyzuur) 3/3550

[=2]

ozal zf. Yavaş, ağır.

o. 1/0954

[=1]

ozaldat- Geciktirmek.

o.-ıp+(ozaldadıp) 5/1510

[=1]

ozan is. Yıkılmış ağaç.

o. 3/2191

[=1]

ozuktug sf. Çapası olan, çapalı.

o. 6/1006

[=1]

-Ö-

öçük is. İfade.

öçük ıskın- İtiraf etmek, ele vermek.

ö. 5/1107

[=1]

ödek is. Ağıl (bkz. aal).

ö. 1/3663

ö.+ke 1/1606

ö.+tiş 1/2548

[=3]

ödek-honaş is. Ağıl, oba.

ö.+ında+(ö.-honajında) 4/4202
 [=1]
ödürek is. Ördek.
ö. 1/1268, 1/1271, 1/2981, 1/2984
ö.+i+(ödüree) 1/1272, 1/2985
ö.+i-dir+(ödüree) 1/1273, 1/2986
ö.+ter 4/0259
ö.+in (edireen) 3/2721
ö.+iniñ (edireeniñ) 3/2702, 3/2725
ö.+ten (edirek) 3/2675
ö.+ti (edirek) 3/2689, 3/2691
 [=15]
ög is. Çadır, yurt.
ö. 1/0148, 1/0168, 1/1617, 1/1621, 1/2745, 1/2827, 1/3371, 2/0303, 2/0307, 2/0577, 2/0579, 2/1127, 2/1579, 3/0119, 3/2459, 3/2497, 3/2897, 3/2908, 3/3234, 5/1496, 5/2258, 5/2547, 6/0393, 6/0398, 6/0641
ö.-daa 3/0165
ö.+de 1/3378, 1/3455, 2/1590, 3/3637
ö.+den 3/2514, 3/3235, 3/3289, 3/3463, 3/4172, 4/0174, 4/2142, 5/0024
ö.+ge 1/1613, 1/1699, 1/1719, 1/3089, 2/1336, 3/1567, 3/2425, 3/2480, 3/2481, 3/2499, 3/2545, 3/2635, 3/3270, 3/3290, 3/3468, 3/4173, 3/4668, 4/2273, 4/4746, 6/0162, 6/0420, 6/2871
ö.+je 1/1619, 1/1620, 3/2433, 3/3465, 3/4626, 6/1746
ö.+ler 3/3965
ö.+leri-bile 3/4276
ö.+lerin 1/3677
ö.+lerinçe 1/3682
ö.+nü 1/1614, 3/0957, 3/1196, 3/1573, 3/2427, 3/2978, 3/2979, 3/2999, 3/3506, 3/3586, 3/3640, 3/4678, 3/4682, 3/4688, 3/5049, 5/1485, 5/1534, 5/1539
ö.+nüñ 1/0980, 1/1029, 1/1616, 1/2654, 3/0963, 3/2537, 3/2546, 4/2190, 4/4147, 5/1724

ö.+ü+(öö) 2/0555, 3/4006, 6/1742
ö.+üm+(ööm) 1/2579, 1/2591, 1/3680, 1/3681, 3/0113
ö.+ümnü+(öömnü) 1/2811, 4/4033
ö.+ün+(öön) 1/2826, 1/3450, 2/1620, 2/1622, 3/4168, 3/5037, 4/1362, 5/0844, 5/1480, 5/1496, 5/1514, 5/1529, 5/1541, 5/2211, 5/2218, 5/2259, 5/2547, 6/0659
ö.+ünçe+(öönçe) 1/2583, 2/0558, 2/0574, 2/0584, 3/3227, 3/4170, 4/0890, 5/2307
ö.+ünde+(öönde) 3/4004, 3/4609, 4/0490
ö.+ünden+(öönden) 1/3027, 6/2832
ö.+ündüve+(ööndüve) 4/0453, 4/3614
ö.+ünge+(öönge) 1/0560, 1/0698, 1/0761, 1/2396, 1/2405, 1/2433, 1/2497, 1/2565, 1/2790, 1/2791, 1/2806, 1/3457, 3/3566, 3/3700, 3/4452, 3/4730, 4/0568, 4/0718, 4/2849, 4/5139, 4/5396, 6/0154, 6/0408, 6/0640, 6/0749, 6/1794, 6/2753, 6/2779, 6/3675
ö.+ünüñ+(öönüñ) 1/2787, 2/1236, 3/0165, 3/0168, 3/0172, 3/2922, 3/5023, 3/5026, 4/0449, 4/0560, 4/4112, 4/4130, 4/4174, 4/4882, 5/2714
ö.+üñ+(öön) 3/0114, 3/2566
ö.+üñde+(öönñde) 4/4014
ö.+üñge+(öönñge) 1/2489, 3/2454, 3/3277
 *
ög işti Evin kadını, hanımı.
ö.+ünüñ+(öönüñ) 2/0567
 [=192]
ög-ag is. Çadır, yurt.
ö.+ındıva+(ö.-aandıva) 4/2144
 [=1]
ög-bajıñ is. Çadır, yurt, ev.
ö. 2/1227
 [=1]

ögbey *is.* Yaşlı, saygıdeğer kişilere, ataya saygı ifadesiyle hitap.

ö. 5/0757, 5/1918

[=2]

öge- daga- Ovmak, sıvamak, sıvazlamak.

ö.-p kör- 3/1133

ö.-ptarga 3/1137

[=2]

ögle- Çadır kurmak, çadır dikmek.

ö.-er+(2) 2/1620

ö.-gen+(1)+(ögleen) 3/2978

ö.-geş+(ögleeş) 3/5037

ö.-p 2/1622, 3/5029, 5/1539

ö.-p tur- 5/1534

[=7]

öglüg-baştıg *sf.* Evli.

ö. 1/3100, 3/0619

[=2]

ög-örgee *is.* Çadır, yurt, saray; Yüksek dereceli kişilerin çadırı.

ö.+lerin 1/3679

[=1]

öjeen *is.* Öç, intikam.

ö.-daa 3/4945

ö.+i 6/3689

ö.+im 6/3207

[=3]

öjeen-adaan → **adaan-öjeen**

öjeen-adaannıg *sf.* Kinli, kini olan, intikam almak isteyen.

ö. 4/5167

[=1]

öjeennig *sf.* Kinli, kini olan, intikam almak isteyen.

ö. 5/2532

[=1]

öjeeti *is.* Kin güdülen kişi, düşman, hasım.

ö. 3/4779

[=1]

öjeş- Tartışmak, inatlaşmak.

ö.-ip+(öjeşip) çoru- 3/2397

[=1]

öjün *is.* Pazı, pazı kemiği.

ö.+ün+(öştün) 1/2256, 6/1153

ö.+ünün+(öştünün) 1/0507

[=3]

öjür- Söndürmek.

ö. 3/2270

ö.-geş 6/2910

[=2]

ök *is.* Gırtlak.

ö.+ün+(öğün) 4/0649

[=1]

ökpe *is.* Akciğer.

ö. 1/3985

ö.+ı 4/1800

ö.+ıni 4/1807

ö.+zi 4/4043, 4/4045

ö.+zi-bile 1/3444

ö.+zin 5/2453

ö.+ziniğ 2/1598

[=8]

ökpe-çürek *is.* Akciğer ve yürek.

ö.+i+(ö.-çüree) 4/4969, 4/4974, 4/5012

ö.+in+(ö.-çüreen) 4/0505, 4/5006, 4/5076

ö.+ivisti+(ö.-çüreevisti) 4/0413

[=7]

ökpe-hörek *is.* Akciğer ve göğüs.

ö.+in+(höreen) 4/4963

[=1]

ökpele- Azımsamak, hoşnut olmamak.

ö.-y ber- 4/0467

[=1]

öktek *is.* Dışkı, pislik; pis, kötü.

ö. 4/1066, 4/1991, 4/2154,
4/2175, 4/2200, 4/4370

[=6]

öktäre- Çoğalmak, artmak.

ö.-gen+(2)+(öktäreen) 5/0716,
5/0785

[=2]

ökteret- Çoğaltmak, artırmak.

ö.-ip+(ökteredip) 5/2751

[=1]

öl sf. 1. Yaş, ıslak.

ö. 1/3242, 1/3247, 3/0736,
3/2264, 4/3014, 4/5234, 5/0460, 5/1888,
6/2583, 6/2585, 6/2586

2. Yaş, taze (bitki).

ö. 2/0083, 4/1725, 4/2008,
5/1056, 5/1057, 5/1099

*

örge çılgar öl Az da olsa içecek
su.

ö. 1/2344, 6/2630, 6/2721

öl doḡ Çözülmesi güç düğüm,
kördüğüm.

ö. 1/0559

[=21]

öl- Ölmek.

ö.-been+(2) 6/3368, 6/3444,
6/3528, 6/3660

ö.-bes+(2) 1/3520

ö.-bestiḡ 6/3490

ö.-beyn 3/0631, 5/1747

ö.-beyn bar- 4/5213

ö.-beyn-daa bar- 4/2677

ö.-gen+(1) 2/1352, 3/2758,
3/2938, 6/0460

ö.-gen+(2) 3/0226, 3/0658,
3/2397, 3/2937, 4/3898, 4/3900, 5/2568,
6/0441, 6/0840, 6/1124, 6/2905, 6/3119,
6/3142, 6/3266, 6/3267, 6/3334, 6/3335,
6/3408, 6/3409, 6/3485, 6/3486

ö.-gen-dir 6/1058

ö.-genin 3/0568, 6/3083

ö.-geniniḡ 4/3670

ö.-gen-ne 4/3429

ö.-ü ber- 2/0175, 2/0178

ö.-üp 6/3444, 6/3528, 6/3660

ö.-üp-daa bol- 4/2494

ö.-üp kag- 1/3399, 2/0353,
2/0396, 3/0564, 3/2395, 3/3101, 6/0381

ö.-üp kal -3/2934, 3/3111,
6/2907, 6/3165, 6/3379, 6/3455, 6/3539

ö.-ür+(1) 1/1317, 1/1319, 2/0207,
2/0209, 3/0630, 3/1114, 4/2790, 5/1506,
5/1507, 6/0604, 6/3368, 6/3546

ö.-ür+(2) 2/0300, 4/3315, 4/4369,
4/5171, 4/5217, 6/1014, 6/2954

ö.-ür-daa 4/1262, 4/1841

ö.-ürde 5/1199

ö.-ürde-le 6/1058

ö.-ürge 5/2360, 5/2364

ö.-ür-le 3/0630

ö.-ürü 3/1426

ö.-ürün 3/1439, 5/1238

ö.-ürünḡ 5/0563

ö.-ürünḡnünḡ 4/0128

ö.-ze-daa 3/2398, 4/2789

ö.-züvüsse-daa 4/1263

*

ölür tın çok, özer nazın çok
Ölmez, ölümsüz.

ö. 1/2721, 1/2687, 2/0880,
2/0895, 2/0716, 4/4897

[=100]

öl-çaş sf. Yaş, taze, canlı (bitki).

ö. 5/0124

[=1]

öl- çit- Ölmek, yitmek.

ö.-ip-daa+(çidip) 4/2691

[=1]

öle sf. Kır, kır renkli.

ö. 3/0535, 5/2668, 5/2678

[=3]

öle-bula *sf.* Kır rengi olan ala, alacalı (at).

ö. 1/0023, 4/4189, 4/4190,
5/0123, 5/1588, 5/2666

ö.+zın 4/0057

ö.+zinga 4/0068

[=8]

öle-bulalı *sf.* Alacalı, alaca renkli.

ö.-daa 4/0025

[=1]

öleñ-sigen *is.* Ot, otlar.

ö. 4/4113

ö.+i-daa 5/0135

[=2]

öleñnig *sf.* Otlı, çimenli, yeşillik.

ö. 4/0748, 4/1230

[=2]

öleşkin *sf.* Dişi (it).

ö. 5/2529

[=1]

ölüg *is.* Ölü.

ö. 1/3456, 2/1551, 2/1591,
4/0120, 4/2196, 4/2207, 4/2528, 4/2692,
4/5314

[=9]

ölüg-dirig *is.* Ölü-diri.

ö. 4/4409

ö.+in+(ö.-diriin) 2/1358, 3/3862

[=3]

ölüm *is.* Ölüm.

ö. 5/0624

ö.-daa 4/4897

ö.+den 3/4618

[=3]

ölür- Öldürmek.

ö. 1/0516, 4/1990

ö.-beñer 3/3013

ö.-bes+(1) 4/3831, 6/0858, 6/3495

ö.-beze 4/0417

ö.-er-le 6/3563

ö.-er+(1) 1/2220, 1/2230, 1/3510,
2/1528, 4/1810, 4/2782, 5/1708, 5/1709,
5/1823, 5/1878, 5/1879, 5/2515, 5/2628,
6/0857, 6/3563

ö.-er+(2) 1/1569, 1/2318, 1/2319,
1/2349, 1/3311, 1/3312, 1/3386, 1/3387,
1/3808, 2/0995, 3/4119, 3/4127, 4/0419,
4/3749, 6/0440

ö.-erge 2/0716

ö.-eri-bile 6/1018

ö.-eril 4/2747

ö.-erin 1/0188

ö.-eringe 4/2136

ö.-eyn 1/0165, 1/0186, 4/1080

ö.-gen+(1) 1/2349, 5/0489

ö.-gen+(2) 1/1450, 1/2929,
1/2940, 1/3807, 2/0994, 3/3054, 3/4120,
5/2519

ö.-gen-dir 3/3217, 4/5343

ö.-geş 3/4963, 5/0567, 5/0619,
5/1127, 6/0774, 6/0801, 6/1126, 6/1213,
6/3093, 6/3163

ö.-geştin 4/3764

ö.-üp 1/0168, 1/0648, 1/2329,
3/0202, 3/2811, 3/2813, 3/0247, 3/0248,
4/4799, 5/2584, 5/2657, 6/0862

ö.-üp al- 1/0071, 5/2319, 6/0760,
6/0788, 6/0913

ö.-üp kag- 1/1263, 1/2752,
1/3416, 1/3445, 2/1000, 2/1526, 3/3103,
4/2141, 4/5280, 4/5294, 6/3751

ö.-üp kör- 1/0207

ö.-üp-le kag- 4/2166, 6/1017

ö.-üp şıda- 1/0159, 6/0711,
6/0715, 6/0734, 6/0739, 6/0767, 6/0795,
6/0815, 6/0822, 6/0870

ö.-üp-tur 1/3694

ö.-üp tur- 1/0149

ö.-ze-daa 3/3775

[=113]

ölür- çidir- Öldürmek.

ö.-er+(2) 4/3995

[=1]
ölürgüle- Öldürmek.
ö.-p al- 6/0723, 6/0829
ö.-p kag- 1/1536
 [=3]
ölürt- Öldürtmek.
ö.-ken+(2) 5/2517, 6/3100
ö.-kenim 1/3479
ö.-keş 3/3421, 4/3773, 5/1266
ö.-keştin 4/3812
ö.-üp kag- 1/2794, 4/4767, 6/3308
ö.-üp-le kag- 6/1015
ö.-ürü 3/1780
 [=12]
ölürüş- Birbirlerini öldürmek.
ö.-üp+(ölürjüp) 1/3609, 1/3615
 [=2]
ömek-duza is. Yardım.
ö. 2/1012
 [=1]
önçü is. Mal, mülk, mülkiyet.
ö. 2/1251, 5/1590
ö.+zünge 5/2232
 [=3]
önçük is. Taraf, yan, yamaç.
ö.+ün+(önçüün) 5/0192
ö.+ünden+(önçüünden) 5/0086, 5/1858
 [=3]
öndür sf. Büyük, çok büyük, ulu.
ö. 3/0657
 [=1]
öndür-bedik sf. Çok büyük, ulu.
ö. 3/4562, 5/0091, 5/0102, 5/0170
 [=4]
öneezin zf. Bilerek, kasten, bile bile.
ö. 6/3009

[=1]
öñ I. is. 1. Renk.
ö. 3/0610, 4/1846, 4/1857
ö.+ün 3/2485, 5/1809
2. Deri, post; soyulan derinin iç tarafı.
ö. 4/0188, 4/0208
 [=7]
öñ II. is. Eş, dost.
ö.+ü 3/4779
 [=1]
öñ-tala is. Eş, dost.
ö. 1/0795, 1/1705, 3/4657, 4/2698, 4/2712, 4/3078, 6/0191, 6/0263, 6/0299, 6/0305, 6/2735
ö.-daa 3/4785, 4/2713
 [=13]
öñgeşte- Kazmak.
ö.-geş+(öñgeşteş) 6/2205
 [=1]
öñgür is. Renkli, parlak.
ö. 3/4208
ö.+ün 3/4229
 [=2]
öñgür-çaraş sf. Parlak, güzel.
ö. 3/4233
 [=1]
öñneş- Eş dost olmak.
ö.-ir+(2)+(öñnejir) 2/0812
 [=1]
öñnüg sf. Renkli, herhangi bir renkte olan.
ö. 4/0233
 [=1]
öñnüg-çüstüg sf. Meşhur, şanlı, sanlı.
ö. 3/1694, 3/1710, 3/1860, 3/2288
 [=4]
öñnük is. Eş, dost.
ö. 2/1280

ö.+üm+(öğnüüm) 2/1265
 [=2]
öğnük-tala *is.* Eş, dost.
ö. 1/0907
 [=1]
öök *is.* Düşme.
ö.+ün+(öögün) 1/3906, 2/0951, 3/3015, 5/2375, 6/0595, 6/3156, 6/3707
ö.+ünün+(öögünün) 6/3164, 6/3167
 [=9]
ööktüg *sf.* Düşmeli.
ö. 5/0340
 [=1]
ööle- Gürültü yapmak, gürültü çıkarmak.
ö.-gen+(2)+(ööleen) 6/2237, 6/2553
 [=2]
öölet I. *is.* Tuva geleneksel kıyafetinin üst kısmı.
ö.+in+(ööledin) 6/3218
 [=1]
öölet II. *is.* Moğol, Moğol ulusundan olan.
ö.+i+(ööledi) 6/1065
 [=1]
ööndele- İyileşmek.
ö.-ves+(1) 3/0102
 [=1]
ööndü *is.* Artık, parça, kesinti, kırpıntı.
ö.+zün 5/1828
 [=1]
öör *is.* 1. Arkadaş, eş dost, arkadaşlar.
ö.+ü 4/5026
ö.+ü-bile 3/2516
ö.+ünge 3/1907, 3/1982, 3/2755
ö.+ün-bile 3/4144
ö. öör 2/1280
 2. Grup, bölük.

ö.+ü 3/2146, 3/2400
 3. Hayvanlar için eş, eşler.
ö.+ü 3/4290
 [=10]
öören- Öğrenmek.
ö.-i-le ber- 2/0168
ö.-ip 3/4464
ö.-ir+(2) 3/0434
 [=3]
ööret- Öğretmek, eğitmek (atı).
ö.-ip+(ööredip) 3/4322
ö.-ip+(ööredip) tur- 5/0674
 [=2]
öörlüg *sf.* Eşli, dostlu.
ö. 3/2647
 [=1]
öörü *zf.* Yukarı, yukarı doğru.
ö. 3/2437, 3/3012, 3/3018, 3/3755, 3/4090, 3/4215, 3/4637, 3/4911
 [=8]
öörü- Sevinmek, memnun olmak.
ö.-geş+(ööreeş) 3/2546
ö.-p 1/0646, 1/0730, 1/3041, 3/0286, 3/0722, 3/1439, 3/3172, 3/3621, 6/3580
ö.-p tur- 1/0137
 [=11]
öörü-kudu *zf.* Yukarı aşağı.
ö. 3/0517, 3/0901, 3/1349, 3/1706, 3/2715, 3/2821
 [=6]
öörüškülüg *zf.* Neşeli, sevinçli bir şekilde.
ö. 4/3026
 [=1]
öörüškülüg-bayırlıg *zf.* Çok sevinçli, neşeli, sevinçli bir şekilde.
ö. 4/2867
 [=1]

öösküt- Ateşi güçlendirmek.

ö.-üp+(öösküdüp) 4/0848

[=1]

öpeeliktet- Koşturmak, dört nala gitmek.

ö.-ip+(öpeeliktedip) 3/1434,
3/1778

[=2]

öpey-aañ ünl. Bebek avutmada kullanılan
bir söz.

ö. 3/3646, 3/3646, 3/3646,
3/3648, 3/3648, 3/3648, 3/3650, 3/3650,
3/3652, 3/3652, 3/3654, 3/3654, 3/3656,
3/3656

[=14]

öpeyle- Bebek avutmak, uyutmak.

ö.-p olur- 3/3642, 3/3643, 3/3657

ö.-p 1/0635

[=4]

örege is. Çadır penceresini kaplayan keçe.

ö. 4/4888, 4/4900

ö.+ziniñ 4/4882

[=3]

öremelig sf. Kaymaklı.

ö. 1/1076

[=1]

örge is. Tarla faresi.

ö. 1/0162, 1/0188, 1/2344,
6/2630, 6/2721

ö.+den 1/0179

ö.+lerni 1/0168

ö.+zin-daa 3/0247

[=8]

örge-küske is. Fare, tarla faresi.

ö. 3/0201, 6/0682

ö.+ni 6/0686

[=3]

örgeçi-küskeçi is. Tarla faresi avlayan.

ö. 4/2022, 4/2259, 4/4435

[=3]

örgee is. Otağ, saray, han gibi yüce
kişilerin çadırı.

ö. 1/1602, 5/0903, 5/0905

ö.-daa 5/0902

ö.+de 5/0015, 5/2149

ö.+ge 5/0979, 5/1017

ö.+je 1/1610

ö.+m 5/1065

ö.+ni 1/3080, 1/3098, 4/4031

ö.+niñ 1/2385, 3/0895, 3/4624,
5/0203, 5/2146

ö.+ñerniñ 5/1063

ö.+zi 1/1257

ö.+zin 1/0748, 1/0756, 1/2374,
1/3063, 1/3373, 5/0219, 5/1325, 6/2918

ö.+zinde 5/0757

ö.+zinden 1/1270

ö.+zinge 1/0893, 1/1034, 1/2403,
2/1099, 3/1570, 3/2828, 4/2595, 5/0256,
5/0325, 5/0346, 5/0834, 5/0836, 5/0863,
5/0877, 5/1061, 5/1260, 5/1334, 5/1381,
5/1640, 5/1649, 5/1721, 6/0277

ö.+ziniñ 1/0081, 1/1259, 1/1265,
5/0019, 5/1712, 5/1749

[=58]

örgeelig sf. Otağlı, saraylı.

ö. 5/0607, 6/1716

[=2]

örgele- Tarla faresi avlamak.

ö.-p çoru- 1/0170, 1/0174

[=2]

örge is. Kazık.

ö. 1/2253, 1/2289, 1/2290,
1/3272, 1/3787

[=5]

örgü- Sunmak, vermek, adamak.

ö.-p 1/0057, 1/0061, 1/0890

ö.-ür-daa 4/1459, 4/4294

[=5]

örşee- Bağışlamak, affetmek, merhamet
etmek.

amı-tın örşee-/tın örşee-/örşee
Canını bağışlamak./Bağışla!

ö. 6/2343, 6/2344, 6/2498, 6/2504

ö.-p 2/1005

ö.-p kör- 4/4041

[=6]

örte- Örkleme, bağlamak.

ö.-p al- 2/0523

ö.-y 3/0530

[=2]

örtektig sf. Fiyatlı, fiyatında, tutarında.

ö. 5/1444, 5/2194, 6/0060

[=3]

örtemçey is. Yeryüzü, dünya.

ö. 1/1245, 1/1308

ö.+de 1/1198, 5/1286, 5/2092

ö.+ge 1/1207, 1/1215, 1/1227,
1/1238

ö.+ni 1/1197

ö.+niğ 1/1272, 1/1273, 1/1279,
1/1280, 1/2985, 1/2986

[=16]

örteğ sf. Yanık, yanmış.

ö. 4/2964, 5/0609

[=2]

örteğzit- Yanık kokusu salmak.

ö.-i+(örteğzidi) 3/0736

[=1]

ört-çaa is. Bela ve savaş.

ö. 2/1313

[=1]

ört-halap is. Yangın ve afet, felaket.

ö. 4/0749, 4/1231

[=2]

örtten- Yanmak.

ö.-i ber- 4/5013

ö.-zin 4/4975

[=2]

örttendir zf. Yakarak, yanmasına yol
açarak.

ö. 1/1795, 1/1837, 2/1192,
2/1198, 2/1218, 3/0947, 3/0991, 3/1073,
3/1393, 3/1478, 3/1714, 3/1717, 3/1743,
3/1746, 3/1820, 3/1823, 4/3993, 4/5077,
6/1201, 6/1844

[=20]

örttendir-huyuktaldır zf. Yanıp kül
olacak şekilde.

ö. 4/0779, 4/1229, 4/1808,
4/4010, 4/4964, 4/5007

[=6]

örtten- huyuktal- Yanmak, yanıp kül
olmak.

ö.-ıp kag- 4/2874

ö.-ıp kal- 4/2863, 4/2941

ö.-ıp-la tur- 4/2840, 4/3975

ö.-ıp tur- 4/2828, 4/2923

[=7]

örttet- Yakmak.

ö.-ıp+(örttedip) 1/1119, 4/2462

ö.-ıp+(örttedip) kag- 3/2225

ö.-ipkeş+(örttedipkeş) 3/4137

ö.-ipse+(örttedipse) 1/1108

ö.-ir+(1) 4/4859

[=6]

örttet- huyukta- Ateşe koymak,
pişirmek.

ö.-p+(örttedip-h.) 6/0687

[=1]

örü 1. zf. Yukarı.

ö. 1/1326, 1/1376, 1/1423,
1/1460, 3/0912, 3/2716, 3/3754, 5/0087,
5/0115, 5/0348, 5/0435, 5/0439, 5/0765,
5/0506, 5/0586, 5/0595, 5/0802, 5/0807,
5/1028, 5/1031, 5/1035, 5/1220, 5/1888,
5/2408, 5/2695, 6/0561, 6/0563, 6/0582,
6/0588, 6/0602, 6/1065, 6/1587, 6/1627,
6/1671

2. e. (yükleme hâli ile birlikte)
Yukarı.

ö. 1/2090, 1/2093, 1/2100,
1/3010, 2/0203, 3/4022

[=40]

örü- I. Örmek.

ö.-gen+(2)+(öreen) 1/0525

ö.-p 6/0057

ö.-p ber- 6/1465

[=3]

örü- II. Kesmek (deriyi).

ö.-geş+(öreeş) 5/1175

[=1]

örü-kudu *zf.* Yukarı ve aşağı.

ö. 1/0463, 4/0814, 6/0955

[=3]

örül- Kesilmek, parçalanmak.

ö.-güje 5/1099

[=1]

ös- 1. Büyümek, gelişmek (canlılar için).

ö.-e+(öze) ber- 3/1781

ö.-er+(2)+(özer) 6/1016

ö.-eriñniñ+(özeriñniñ) 4/0127

ö.-pes+(1) 3/0102

ö.-üp+(özüp) 4/0377

ö.-üp+(özüp) kel- 3/0246,
3/0288, 3/0495, 3/4467, 4/0407

2. Çoğalmak, artmak, gelişmek.

ö.-üp+(özüp) 5/2551, 6/2885

ö.-ken+(2) 5/0848, 5/0849,
5/0870

*

ölür tın çok, özer nazın çok →

öl-

ö. 1/2720

ö.-erge 1/2688, 2/0717, 2/0896,
2/0879, 4/4898

[=21]

ös-baar *is.* Atardamar ve karaciğer, bağır;
iç organlar.

ö.-ın+(özün-b.) 4/0506

[=1]

öske 1. *is.* Başka, diğer; diğeri, başkaları.

ö.+leri 3/2511

ö.+lerinde 1/3846

2. *sf.* Diğer, başka.

ö. 1/0992, 2/1293, 4/4990,
4/5043,

3. *e.* Başka.

ö. 4/1850, 4/1852, 4/1855,
4/2089, 4/2097, 4/2104, 4/2112, 4/4474,
5/0070, 5/0072, 5/0207

[=17]

öske- Büyümek, gelişmek.

ö.-y ber- 1/3985

[=1]

öskelig *zf.* Sıradışı, acayip, garip, tuhaf.

ö. 5/1316

[=1]

öskeril- Değişmek, farklılaşmak.

ö.-gen+(2) 5/1791

[=1]

öskert- Başkalaştırmak, değiştirmek.

ö.-ken+(2) 4/4200

[=1]

ösket- Yükseltmek, kaldırmak.

ö.-ip+(öskedip) 1/1376

ö.-ip+(öskedip) tur- 1/1326

[=2]

ösküs *sf.* Öksüz.

ö. 5/1591

[=1]

ösküs-çağıs *sf.* Öksüz.

ö. 3/0824, 4/2023, 4/4436,

[=3]

ösküs-çavıs *sf.* Öksüz, yalnız.

ö. 4/2258, 4/4734

[=2]

ös- törü- Büyüyüp çoğalmak.

ö.-p+(özüp-t.) 5/2365
ö.-ürge+(özüp-t.) 5/2361
 [=2]
öş is. Öç, kin.
öjün nege- Kin gitmek, intimak almak.
ö.+ümnü+(öjümnü) 4/4206
 [=1]
öş- Sönmek.
ö.-er+(1)+(öjer) 6/3369, 6/3445
ö.-er-dir+(öjer) 6/3661
ö.-peen+(2) 6/3369, 6/3445, 6/3529, 6/3661
ö.-üp+(öjüp) 6/0986, 6/3529
ö.-üp-daa+(öjüp) tur- 4/4044
ö.-üp+(öjüp) tur- 1/2281
 [=11]
öşkü is. Keçi.
ö.+zü 3/4210
 [=1]
öştekteş is. Öfkelenme, kinlenme.
ö.+i-bile+(öştekteşji) 5/0524
 [=1]
öştekteş- Kinlenmek, öfkelenmek.
ö.-ip+(öştekteşji) 5/0397, 5/0525
 [=2]
öştüg sf. Kin duyulan, intikam alınacak kişi; düşman, hasım.
ö.+de 4/4205
 [=1]
öt is. Öd.
baarının ödü bolgan → baar
ö. 5/1230, 5/1407
 [=2]
öt- 1. Arasından geçmek, delip geçmek.
ö.-keş 3/0987
ö.-e+(öde) 6/1613, 6/1655, 6/1697
ö.-keş 3/1070, 3/1390, 3/1475, 3/1740, 3/1817, 3/3716

ö.-üp+(ödüp) 2/1219
 2. Geçmek, geçip gitmek.
ö.-e+(öde) 3/1158, 6/1944, 6/2070
ö.-e+(öde) ber- 6/2929
ö.-er+(2)+(öder) 2/0078
ö.-keş 1/1197
ö.-üp+(ödüp) tur- 3/3420
ö.-pes+(2) 6/1609, 6/1583
 [=21]
ötkün sf. Çok, çok sayıda (mal, hayvanlar).
ö. 3/1668
 [=1]
öttün- Taklit etmek.
ö.-üp-tür 3/3644
 [=1]
öttür zf. Arasından, içinden; geçerek; delerek.
ö. 1/1219, 1/1474, 1/1697, 1/1735, 1/1792, 1/1834, 2/0688, 3/0944, 3/1711, 6/0748, 6/0721, 6/0722, 6/0773, 6/0800, 6/0828, 6/3750
 [=15]
öttür- Geçirmek.
çıgaan öttür- → çıgaan
ö.-üp-daa tur- 4/3669
ö.-üp tur- 4/3665
 [=2]
övr is. Güney, güney taraf.
ö.+de 5/2532, 6/3207, 6/3689
ö.+nüñ 5/0124
ö.+ünde 4/4188
ö.+ünden 3/0923, 3/1290, 3/1663
ö.+ünge 1/0022
ö.+ünnen 3/0823
ö.+zü 4/0069
ö.+zünçe 5/0122
ö.+zünde 4/0024, 5/1587, 5/2666
ö.+zünge 4/0056, 4/0067, 5/2678

[=18]
öy I. is. Zaman.
ö. 4/3749
ö.+ü 3/3735, 3/4019, 3/4249, 3/4613, 3/4707
ö.+üñ 3/2641
 [=7]
öy II. zf. Tam, uygun.
ö. 1/3165, 3/4243,
 [=2]
öyle- Uygun olarak ayarlamak, uygun hâle getirmek.
ö.-p 3/2812
 [=1]
öylüg sf. Ölçülü, belli bir ölçüde.
ö. 3/3836, 3/3837
 [=2]
özek is. Öz, iç; ağacın gövdesi, içi.
ö. 3/2509
 [=1]
özen is. Çukurluk.
ö. 3/4210
ö.+iniñ 3/3350
 [=2]
-P-
padar is. Kadeh.
p.+ınga 5/1657
 [=1]
pak is. 1. Yudum.
p. 5/0474, 5/2264, 6/1768
2. Avurt içi.
p. 3/2578, 3/4879
 *
pagında saldıg Bıyıklı, sakallı.
p. 4/1016
 [=6]
pakta- Ağzına almak, yudumlamak, içmek, yemek, yutmak.

p.-arga 1/1980
p.-gaş+(paktaaş) 6/1768
p.-p 3/3272, 3/3291, 3/3239, 3/3240
p.-p al- 3/2008, 3/4879
p.-p turup ber- 3/3273, 3/3292
 [=10]
par sf. Sağlam, sert.
p. 2/0331
 [=1]
par-arzılañ is. Kaplan ve aslan.
p. 2/0715, 3/1060, 3/1808
p.-bile 1/2147, 1/2190
 [=5]
paş is. Kazan, büyük tencere.
p. 1/2957, 1/2962, 2/0028, 3/0037, 3/3414, 4/1196, 6/2914
p.+ı+(pajı) 3/0181, 6/1460
p.+ın+(pajın) 4/3300, 4/3377, 6/0079, 6/2847, 6/2890, 6/2912
p.+ın-daa+(pajın) 4/4149
p.+ınga+(pajınga) 1/2848, 3/0778, 3/1266, 3/4552, 4/3257
p.+ınıñ+(pajınıñ) 5/0434, 5/0438, 5/0764, 5/0801, 5/0806, 5/2694
p.+ıgarnıñ+(pajıgarnıñ) 5/2067
p.+ta 1/1134, 3/2043
p.+tı 1/1075, 2/1383, 4/1194
p.+tıñ 6/0038, 6/0119
 [=35]
paş-ayaan is. Kap kaçak.
p. 2/1246
 [=1]
paştan- Yemek yapmak, yemek hazırlamak.
p.-ı ber- 6/1308, 6/1313, 6/1351, 6/1357
p.-ıp ber- 6/0079
p.-ıp olurup al- 6/1398
 [=6]

pat *zf.* 1. Zor, güç, zar zor, güçlükle

p. 3/2895, 3/3181, 6/3556

p.-la 3/4342

2. Bütünüyle, tamamıyla.

p.-la 3/2974, 3/3444

[=6]

-S-

saada- I. Geç kalmak, gecikmek.

s.-p 1/1466

s.-y ber- 3/1207, 3/1584

[=3]

saada- II. Oturmak.

s.-gan+(2)+(saadaan) 1/0046, 1/0104, 5/0218

s.-gan-daa+(saadaan) 5/2736

s.-p 5/1304, 6/0211

s.-p çıt- 6/1302

s.-p olur- 5/0758, 5/0935, 5/0982

s.-p tur- 5/0016, 5/1936

[=12]

saadak *is.* Sadak, okluk.

s. 1/1431, 6/0022, 6/1497

s.+ı+(saadaa) 6/1452

s.+ın+(saadaan) 5/0637, 5/1728, 5/2596, 6/0508

s.+tı 5/0708

[=9]

saadakta- Sadağına almak, sadağına koymak.

s.-p al- 6/1569

s.-y şap- 6/1554

[=2]

saadaktıg *sf.* Sadaklı.

s. 5/0403, 6/0048, 6/1008

[=3]

saadat- I. Geciktirmek, bekletmek.

s.-ır+(1)+(saadadır) 5/1468

s.-kan+(1) 5/1510

[=2]

saadat- II. Oturtmak.

s.-ıptarga+(saadadıptarga)

1/0720

[=1]

saamçı- Süt nedeniyle meme şişmek.

s.-y ber- 6/1982

[=1]

saan-savaan *is.* Sağılacak inek; inek sağma.

s. 2/1246

[=1]

saar I. *is.* Sağrı.

s.+ı 6/1998

s.+ım-dır 6/1999

s.+ımnı 2/0430, 5/0883

s.+ın 1/0524, 2/0435, 2/1053, 4/0095, 5/0778

s.+ınçe 6/2006

s.+ında 2/1110, 5/0727, 5/0751

[=13]

saar II.: **kara saar idik** Siyah telatin çizme.

s. 1/0443, 1/2624, 2/0346, 3/0315, 3/4238, 3/4308, 4/0280, 4/0645, 4/5196, 4/5286, 5/0345, 6/0016, 6/0428, 6/1447, 6/2894, 6/3220, 6/3221

[=17]

saarig *is.* Sığ yer, sığlık.

s. 5/2007

s.+nıg 5/2008

[=2]

saarzık *sf.* Tek, tek parça, çift olmayan.

s. 5/0827, 5/0828

[=2]

saaskan *is.* Saksagan.

s. 1/1321, 1/1327, 2/0131, 4/4109, 5/1760, 5/1806, 6/2629, 6/2720

s.+da 5/0770, 5/1623

s.-daa 1/3554, 3/0167
s.+ı 2/0097
s.+ın 1/1326, 1/1375
s.+nın 1/1335, 1/1379, 1/1385
 [=18]
saat *is.* Geç, gecikme.
 s. 3/1209, 3/1586, 3/4073, 6/1311, 6/1354, 6/1401
 [=6]
saat-doktaal *is.* Gecikme, geç kalma.
 s. 3/2801
 [=1]
saattan- Gebe kalmak.
s.-gaş 3/0080, 3/0083, 6/3434
s.-ıp 5/2250
 [=4]
saattig *sf.* Gebe, hamile.
 s. 1/1464, 6/0515
 [=2]
saazın *is.* Kağıt.
 s. 1/2012, 3/1889, 3/1944, 3/2779, 3/2925, 3/4499, 3/4659
s.+bile 3/1895
s.+ga 3/4683
s.+ın 5/1535
s.+karaat 6/1966
s.+narbile 3/1909
 [=12]
sag- Sağmak.
s.-ıp+(saap) tur- 3/3885
 [=1]
sagaan *sf.* Beyaz (*Çeşitli sözlerle kalıplaşmış olarak kullanılır.*)
 s. 1/0847, 4/0941
 [=2]
sagın- 1. Hatırlamak, aklında tutmak.
s.-ganda 5/2306, 5/2500
s.-ı+(saktı) ber- 4/2583

s.-ıp+(saktıp) 3/0431, 3/1031, 3/2325, 3/3161, 3/3788
s.-ıp+(saktıp) çet- 4/2620
s.-ıp-daa+(saktıp) çet- 4/0961
s.-ıp+(saktıp) kel- 3/0256, 3/1940, 3/3159, 3/3163, 3/4959
s.-ır+(1)+(saktır) 1/3484, 1/3491, 1/3498, 5/2523
s.-mastı 3/3159
 2. Özlemek, hasretini çekmek.
s.-gaş 3/3009, 5/1344
s.-ıp+(saktıp) 3/3827, 5/1250
s.-ıp+(saktıp) or- 4/4509
 3. Düşünmek, aklından geçirmek.
s.-gan+(2) 5/0229
s.-gaş 6/0136
s.-ıp+(saktıp) 3/0826, 3/2991, 3/3992
s.-ıp+(saktıp) olur- 3/3580, 6/0135
s.-ıp+(saktıp) kel- 3/4964
s.-ır+(1)+(saktır) 5/2513
s.-mastı 3/4959
s.-mayn olur- 5/0228
 [=36]
sagın- **boda-** Düşünmek, aklından geçirmek.
s.-ar+(2)+(saktır-b.) 4/3644
 [=1]
sagış *is.* Düşünce, niyet, kasıt.
 s. 4/5111, 5/1791
s.+ı+(sagıjı) 5/0805
s.+ım+(sagıjım) 4/5179
s.+ın+(sagıjın) 5/0437
s.+ınga+(sagıjinga) 4/2793
s.+ınıj+(sagıjınıj) 1/2439, 1/2595
s.+ınjar+(sagıjınjar) 6/3726
s.+ta 5/2071
s.+tan-daa 3/3829

s.+tı 5/2629
 *
sagıjı amıra- Rahatlamak, memnun olmak.
 s. 2/0246
sagıjı bagay Kmötü niyetli.
 s. 1/1567
sagış kal- Esef etmek.
s.+ıñ+(sagıjıñ) 6/0546
sagışka kir- Hatırlamak, aklına gelmek, özlemek.
s.+ında+(sagıjında) 4/2581, 4/4098, 4/4101, 4/5379
sagış çova- Endişelenmek, endişe etmek, telaşa kapılmak.
 s. 1/1549, 1/2910
 [=21]
sagış-çürek is. Niyet, düşünce, kasıt.
 s. 5/0141
 [=1]
sagış-hörek is. Düşünce, niyet; duygu ve düşünce.
sagış-höree dakpıja- Bunalmak, nefesi daralmak.
 s. 3/3899
sagış-höree ajı- Gönlü açılmak, rahatlamak.
 s. 3/0387, 3/3761, 3/4223
 [=4]
sagış-setkil is. Duygu düşünce, ruh, niyet.
 s. 5/0131, 5/0151, 5/0161
s.+i 3/1950, 3/3659
s.+iñ 1/3517
 [=6]
sagıştıg sf. Herhangi bir niyeti, düşüncesi olan.
 s. 1/2754, 2/0514, 3/1403, 3/1753, 3/4955, 4/1556, 4/1581, 4/1604
s.+lar 4/2792
ak sagıştıg/eki sagıştıg İyi niyetli.

s. 3/4304, 5/2712
s.+ın+(sagıştıñ) 1/3693
kara sagıştıg/bak sagıştıg Kötü niyetli.
 s. 1/2751
s.+ın+(sagıştıñ) 1/3694
 [=14]
saglañayındır zf. Sallanarak, sallana sallana.
 s. 4/4985
 [=1]
saglañna- Sallanmak.
s.-gan+(saglañnaan) 4/0882
 [=1]
sak is. Yayın ucu.
s.+ı-bile+(sagı) 6/1204
s.+ın+(sagın) 6/1744
s.+ında+(sagında) 3/0014, 3/0016, 3/1054, 3/1056, 4/1180, 4/1176, 5/0349, 5/0347, 6/0572, 6/0574, 6/1603, 6/1605, 6/1646, 6/1648, 6/1688, 6/1690, 6/1834, 6/1836, 6/3742, 6/3744
s.+ından+(sagından) 1/1827, 1/1824, 1/3141, 1/3920, 1/3957, 1/3144, 1/3917, 1/3954, 3/1467, 3/1737, 3/1805, 3/1735, 3/1803
s.+ınga+(sagınga) 5/1460, 5/1463, 6/0028, 6/0029, 6/0101, 6/0103
 [=41]
saktıg is. Uçlu, yay ucu.
 s. 3/3741, 3/4497, 3/4673, 5/2193
 [=4]
sal is. Sakal.
 s. 3/0642
s.+ından 3/0642
 [=2]
sal- 1. Koymak, bırakmak, yerleştirmek.
 s. 2/0328, 5/1559
s.-baan+(2) 1/3795
s.-gan+(1) 3/0960

s.-gan+(2) 2/0808, 3/0964,
3/3136, 3/3830, 5/0178, 5/0179, 5/0232,
5/0233, 5/0266, 5/0267, 5/0393, 5/0395

s.-gaş 1/3796, 3/1147, 3/2392,
3/2827, 3/2829, 3/3125, 3/4110, 3/4934,
4/5237, 5/1935, 6/1480, 6/1482, 6/2184,
6/2712

s.-ip 1/2409, 3/2750, 6/0675,
6/1134, 6/2357, 6/3678,

s.-ip al- 3/3114, 3/4507, 4/0850,
4/2380, 4/2502, 4/2592, 4/2723, 4/2812,
4/2898, 4/2907, 4/2911, 4/2980, 4/2984,
6/1092

s.-ip ber- 3/3705, 6/0598, 6/1776,
6/1793

s.-ip kag- 3/2018, 5/1308, 6/1878

s.-ipkaştıñ 4/3062

s.-iptarga 1/2934, 1/2945

s.-ip tur- 1/0454, 1/0455, 3/2752,
5/2511

s.-ır+(1) 5/1362, 6/1782

s.-ır+(2) 3/0056, 5/0542

s.-irga 2/0329, 3/0297, 3/0300

2. Sunmak, koymak, vermek.

s.-a ber- 4/4061

s.-gan+(1) 3/2559, 3/2636

s.-gan+(2) 1/1004

s.-gaş 3/4696, 5/0302

s.-ip 1/0899, 1/2410, 2/0592,
3/1193, 3/1572, 3/2439, 3/2772, 3/3089,
3/3090, 3/3702, 5/1038, 5/1040, 5/1141,
5/1654, 6/2757, 6/3680, 6/3683

s.-ip al- 4/2480

s.-ip ber- 1/1499, 1/2904, 3/4383,
4/0479, 4/0903, 4/2354, 4/2359

s.-ip-daa tur- 4/0588

s.-ip-tır 1/1064

s.-ır+(1) 1/1003

s.-irga 1/1065, 5/1572

3. Yaymak, döşemek.

s. 5/1560

s.-gan+(1) 3/2635

s.-gaş 6/2755

s.-ıñar 3/2556

s.-ip ber- 3/4395

4. Salmak, bırakmak, serbest bırakmak, salıvermek.

s.-a 3/0986, 3/1069, 3/1474,
3/1739, 3/1791, 3/1816, 3/2717, 3/2732,
3/4361, 5/1884

s.-badım 3/1065

s.-bas+(1) 3/2543

s.-bayn bar- 5/2285

s.-dı 3/1066, 5/2498

s.-gan+(1) 1/2023

s.-gan+(2) 6/0589

s.-gaş 2/0972, 3/0763, 3/1251,
3/1560, 3/2407, 3/2857, 3/2872, 3/3803,
3/3940, 3/4147, 3/4397, 3/4556, 6/1032

s.-ip 1/0273, 1/0287, 1/1338,
1/1387, 1/1829, 1/1951, 1/2491, 1/3150,
1/3961, 4/2571, 5/2571

s.-ip al- 4/4607

s.-ip-daa tur- 4/0764

s.-ipkaş 1/3326

s.-ip kör- 1/1710, 2/1006

s.-iptarga 5/2673

s.-iptıp kör- 1/2909

s.-ip-tır 3/4970, 6/3750

s.-ip tur- 1/1773, 5/1180

s.-ır+(1) 1/1933, 3/1887, 3/1974,
3/3046, 4/4268, 6/0565

s.-ır+(2) 1/1457, 3/1389, 6/0584,
6/0621, 6/1200, 6/1693, 6/1838

s.-irga 1/3925, 6/1608, 6/1651,
6/2961, 6/3719, 6/3747

s.-ırına 1/1419

s.-ırınıñ 6/1192

s.-ıvıt 1/1542

s.-ıvıtkaş 6/0388

5. Bir tarafa yönelip hızla gitmek.

s.-gaş 3/1185

s.-ip 3/0351, 3/0355, 3/1926,
3/1953, 3/3690, 3/4332, 5/0372, 5/1297,
5/1370, 6/0782, 6/2989

s.-ip-la 4/4172

s.-ip-la kag- 3/3694

s.-ip tur- 5/0201

6. Yarıştırmak, yarışa sokmak.

s.-ır+(2) 5/1848, 6/1976

s.-ır+(1) 2/1153

7. Ateş yakmak, körüklemek.

s.-gaş 3/1247, 3/1877, 3/2745,
3/4550

s.-ip tur- 3/3424

8. İsimlerle birlikte yardımcı fiil
olarak kullanılır.

s.-a ber- 4/3913

s.-a-la ber- 4/3926

s.-baan+(2) 5/0728

s.-gan+(1) 3/0994, 3/1143,
3/1398, 3/1403, 3/1564, 3/1754, 3/1759

s.-gan+(2) 4/3927

s.-gaş 2/1437, 3/1878, 4/0243,
4/0256

s.-ip 2/0865, 3/1608, 3/2724,
4/3160, 4/3164, 4/3167, 4/4277, 5/1130,
5/2230

s.-ip olur- 4/0248, 4/0354

s.-ip or- 4/0264

s.-ip-tır 2/0832

s.-ip tur- 3/1619

s.-ır+(1) 3/0055

[=240]

salaa is. Parmak.

s. 4/0737

s.+mga 3/1472

s.+zından 6/2857

s.+zınıñ 1/1821, 3/2360

[=5]

salamna- Ele alarak ağır olanları seçmek.

s.-p 6/0771, 6/0798, 6/0824

s.-p salamnab 6/0745

s.-y 6/0719

[=5]

salbañayın- Sallanmak.

s.-ip+(salbañaynıp) tur- 4/2009

[=1]

saldıg sf. Sakallı.

s. 3/0961, 3/1276, 3/4579, 4/1016,
4/3171

[=5]

saldın- Salınmak, koyulmak, bırakılmak.

s.-gan+(2) 4/4443, 4/4445

[=2]

saldır- 1. Koydurmak, yerleştirmek.

s.-gan+(1) 3/2556

s.-ip 3/2438, 3/4638

2. Sundurmak, ikram ettirmek.

s.-ip 3/4639

s.-ip tur- 6/0308

[=5]

salgañayın- Sallanmak.

s.-ip+(salgañaynıp) 4/0719,
4/0790

[=2]

salgın is. Hafif rüzgar.

s. 6/1865, 6/1869, 6/1879, 6/1927,
6/1928, 6/1965, 6/1988, 6/2011, 6/2046,
6/2047

[=10]

salgıñlaştır zf. Rüzgar gibi.

s. 3/4855

[=1]

salgın-hat is. Rüzgar.

s. 6/1887

s.+ın+(s.-hadın) 6/1893

[=2]

salım is. Kader, talih.

s.+ım 2/0484

[=1]

salış- Koşturmak, koşuşup gitmek.

s.-ıp+(salçıp) 3/0225

[=1]

samdar *sf.* Yırtık pırtık, eski elbiseli.

s. 2/1089, 3/1757, 6/1712

[=3]

samna- 1. Kuş kanatlarını çırpma.

s.-gan+(2)+(samnaan) 5/0386

2. Peşrev çekmek, zıplamak, sıçramak.

s.-p tur- 1/3761

[=2]

samnat- Hareket ettirmek, oynatmak.

s.-ıp+(samnadıp) 5/1447

[=1]

san *is.* Sayı, adet.

s. 3/2779

s.+ı-bile 1/0990, 1/1038

s.+ın 4/0077

s.+ınçe 1/1001, 1/1062

*

-GAn sanında o sırada, -dığı sırada.

s.+ıñda-la 3/2533

[=7]

sana- 1. Saymak.

s.-p 3/0303

s.-p kel- 4/0077

s.-p tur- 3/4873, 6/1483, 6/1484, 6/1485

2. Saymak, farz etmek, öyle kabul etmek.

s.-p al- 5/2048

s.-p kel- 3/3233

s.-p tur- 3/4521

[=9]

sañçok *is.* Kötü, kötü durum.

s. 4/4602, 4/4603

[=2]

sandan *is.* Sandal ağacı.

s. 4/1189, 4/4548

[=2]

sandara- **sapkara-** Dağılmak, darmadağın olmak; güç bir durumda kalmak.

s.-p 5/1740

[=1]

sandaylan- Oturmak.

s.-ıp 2/0743, 3/4116, 3/4939

[=3]

san-tün *is.* Sayı, toplam, tüm.

s.+ü-bile-daa 4/1682

[=1]

sañ I. *zf.* Tam, büsbütün.

s. 5/0087, 5/0193

[=2]

sañ II. Kutsama, tütsüleme.

s.+ı 3/1606

sañ sal- Tütsü yakmak, tütsüleyerek kutsamak.

s. 2/1437

s.+ın 3/0055, 3/1608, 3/1619, 3/1878

[=6]

sap *is.* Kanlı, irinli sıvı; sarımsı sızıntı.

s. 3/3405, 6/2629, 6/2720

[=3]

saptıg *sf.* İrinli, irinli kanlı.

s. 3/3415

[=1]

sara *sf.* Sarımsı donlu (at).

s. 6/0087, 6/0090, 6/0198, 6/0229, 6/0338, 6/0345, 6/0354, 6/0360, 6/0484, 6/0493

[=10]

saradak *is.* Bir yaşındaki geyik.

s. 5/2325

[=1]

sarala sf. Sarı ve ala renkli.

s. 1/1285, 3/0905, 4/5203, 6/0962, 6/0966, 6/0970, 6/1019, 6/1049, 6/1053

[=9]

sargar- Sararmak.

s.-a ber- 6/0127, 6/0179

[=2]

sarıg sf. Sarı.

s. 1/0747, 1/1013, 1/1517, 1/1537, 1/1585, 1/1587, 1/1598, 1/1704, 1/1739, 1/1740, 1/1796, 1/1838, 1/2071, 1/2079, 1/2090, 1/2093, 1/2100, 1/2103, 1/2122, 1/2142, 1/2180, 1/2208, 1/2371, 1/2635, 1/2662, 1/2757, 1/3065, 1/3078, 1/3112, 1/3113, 1/3739, 1/3741, 1/3757, 1/3763, 1/3818, 1/3820, 2/0011, 2/0150, 2/0181, 2/0193, 2/0201, 2/0215, 2/0222, 2/0226, 2/0228, 2/0261, 2/0291, 2/0371, 2/0381, 2/0519, 2/0747, 2/0752, 2/0754, 2/0757, 2/0759, 2/0769, 2/0770, 2/0788, 2/0807, 2/0816, 2/0818, 2/0822, 2/0829, 2/0892, 2/0932, 2/0973, 2/9, 3/0196, 3/0466, 3/0519, 3/0881, 3/0904, 3/0954, 3/0966, 3/1075, 3/1108, 3/1117, 3/1225, 3/1226, 3/1231, 3/1232, 3/1276, 3/1276, 3/1277, 3/1301, 3/1302, 3/1361, 3/1514, 3/1520, 3/1559, 3/1571, 3/1628, 3/1631, 3/1717, 3/1724, 3/1746, 3/1747, 3/1823, 3/1824, 3/2056, 3/2094, 3/2096, 3/2169, 3/2304, 3/2400, 3/2575, 3/2955, 3/4567, 3/4577, 3/4579, 3/4627, 3/4628, 3/4629, 3/4748, 3/4757, 3/4758, 3/4762, 3/4794, 3/4848, 3/4854, 3/4866, 3/4880, 3/4886, 3/4896, 3/4905, 4/0043, 4/0081, 4/0138, 4/0187, 4/0284, 4/0475, 4/0748, 4/0935, 4/1052, 4/1230, 4/1278, 4/1864, 4/1865, 4/1868, 4/1883, 4/1898, 4/1902, 4/1922, 4/1925, 4/1987, 4/2001, 4/2034, 4/2083, 4/2107, 4/2172, 4/2215, 4/2255, 4/2256, 4/2276, 4/2395, 4/2501, 4/2591, 4/2679, 4/2706, 4/2722, 4/2770, 4/2847, 4/2897, 4/3018, 4/3061, 4/3172, 4/3457, 4/3472, 4/4354, 4/4375, 4/4387, 4/4397, 4/4625, 4/4663, 4/4695, 4/4711, 4/4830, 4/4844, 4/4893, 4/4944, 4/4948, 4/4976, 4/4984, 4/5036, 4/5199, 4/5289, 4/5305, 5/0745, 5/0746, 5/0998, 5/1001, 5/1095, 5/2623, 5/2681, 6/0206, 6/0207, 6/0208, 6/0210, 6/0242, 6/0244, 6/0245, 6/0246, 6/0249, 6/0250, 6/0251, 6/0317, 6/0669, 6/0880, 6/1063, 6/1201, 6/1202, 6/1731, 6/1844, 6/1845,

6/2113, 6/2192, 6/2261, 6/2337, 6/2405, 6/2493, 6/2689, 6/3154, 6/3702

s. **sarıg** 1/0152, 1/0154, 1/0171, 1/0175, 1/0196, 4/2512, 4/2574, 4/2734, 6/0729, 6/0808

s.+ın+(sarın) 4/4786

*

sarıg şay Yeşil çay.

s. 1/0900, 1/2411, 2/0590, 3/3210, 4/2731, 5/0299, 5/0315, 5/0369, 5/1037, 5/1044, 5/1138, 5/1268, 5/1652, 5/1866, 5/2586, 6/0307, 6/0470, 6/0506, 6/2756, 6/3679

[=254]

sarıg-sug is. 1. Süt suyu, ekşimiş süt suyu.

s. 4/4747

s.+dan 4/2261

s.+nu 4/2264, 4/4749, 4/4750

s.+u+(suu) 5/0951

2. Yaz suyu, yazın karların erimesiyle meydana gelen topraklı bulanık su.

s. 4/2027, 4/2254, 4/4438, 4/4740,

s.-daa 4/2033, 4/4788

[=12]

sarıg-şokar Alaca sarı.

s. 3/3798, 3/3890, 3/3997, 3/4029, 3/4049, 3/4063, 3/4141, 3/4188, 5/2092

dağ bajı şara-hire (here), daş bajı sarıg-şokar turda (çorda) → dağ

s. 3/1107, 3/1513, 3/1525, 3/2109, 3/2176, 3/2327, 3/4094, 3/4865, 3/4877, 3/4915, 5/1294, 6/0321, 6/0953, 6/2091, 6/2231, 6/2377, 6/2592, 6/2659

[=2]

sat- Satmak.

s.-tın 6/3010

[=1]

sava is. Kap, kap kacak.

s.+l 6/1770

[=1]

say is. Çakıl, say taşı.

s. 6/1862, 6/2088, 6/2228, 6/2375,
6/2656

s.+dan 3/2509

s.+ın 6/1612, 6/1655

s.+nı 3/0122, 6/0718, 6/0744,
6/0770, 6/0797, 6/0824

[=14]

sayak I. is. Rahvan, rahvan yürüme.

s.+ı-bile+(sayaa) 3/4759

s.+ın+(sayaan) 2/0475

[=2]

sayak II. → arga-sayak

sayakta- Rahvan gitmek.

s.-p turup ber- 2/0475

[=1]

saya-tüme sf. Çok, pek çok, binlerce.

s. 5/0144, 5/0713, 5/0782

[=3]

saydaktal- Sertleşmek, katılaşmak,
kabalaşmak.

s.-ıp 4/1979

[=1]

saygırak is. Kırkbayır.

s.+ında+(saygıraanda) 3/3431,
3/3441

[=2]

saygıt is. Parmak ucu kemiği.

s.+ı+(saygıdı) 5/1997, 5/2003

s.+ın+(saygıdın) 5/2016

[=3]

sayıt is. Bakan.

s. 5/0373

s.+ta 5/0583

[=2]

saylan- Ayrışmak, yayılmak.

s.-ıp kal- 6/3112, 6/3136

[=2]

say-söök is. Kemikler, bütün kemikler.

s.+ü+(s.-söögü) 4/1626, 4/1978

s.+ün+(s.-söögün) 1/2300,
1/3297, 1/3792, 4/0659, 4/0784

[=7]

sayt is. Sayt; saksağan sesi (yansıma).

**kuyt deer kuskun çok sayt deer
saaskan çok → kuyt**

s. 1/3554, 3/0167, 4/4109, 5/1760,
5/1806, 6/2629, 6/2720

[=7]

sayzanak is. Çocukların oyun oynarken
yaptıkları taş yığını yapı.

s. 3/0110

s.+ını+(sayzanaanın) 3/0195

[=2]

seek is. Sinek.

s. 6/0991, 6/1046

s.-le 3/0891

[=3]

seekkileştir zf. Sinek gibi.

s. 6/2242, 6/2386, 6/2550, 6/2669

[=4]

seenii zm. Seninki, senin.

s.-daa 3/1090

[=1]

segere- İyileşmek, iyi hâle gelmek,
kurtulmak.

s.-er-le 4/1414

[=1]

segi- İyileşmek.

s.-p 2/0141

[=1]

segir- Yakalamak, tutmak,
yakalayivermek.

s.-ip al- 3/0212, 3/1718, 3/1827,
3/2037, 3/2073, 3/2128, 3/3196, 3/3799,
3/4330, 4/0729, 4/0731, 4/2450, 5/2496,
6/2607, 6/2615, 6/2835

s.-ip ap tur- 3/2718

s.-ip-le 1/2667

s.-ip tur- 3/1483
[=19]
segiriş- Çarpışmak, kapışmak.
s.-ip+(segirjip) al- 1/1723, 1/3254, 1/3768, 3/1150, 3/1533, 3/2336, 3/4101, 3/4925, 5/0528, 5/2377, 6/2265, 6/2266, 6/2416
s.-ip+(segirjip) algıla- 5/0398
s.-ip-le+(segirjip) al- 1/3253, 6/2120, 6/2698
[=17]
segleneyin- Sallanmak.
s.-ip+(segleneynip) 4/3718
[=1]
segleñnedi zf. Sallanarak.
s. 4/4977
[=1]
sek is. 1. Leş.
s. 6/2628, 6/2719
s.+zin (sek-sene) 1/1337
2. Artık.
s. 4/5284
[=4]
seleme is. Kılıç.
s.-bile 4/3392
s.-le 4/3370
s.+ni 1/0411, 4/3227
s.+niñ 4/3247
s.+ñ-bile 4/3245
s.+zi-bile 4/3367
s.+zin 1/0410, 1/2757, 4/0792, 4/1422, 4/3131
[=12]
selemelig sf. Kılıçlı, kılıcı olan.
s. 1/0017
[=1]
seme- Tehdit etmek, yersiz çıkışmak.
s.-er+(2) 6/1545, 6/1546, 6/1562, 6/1563

s.-p çoru- 6/1577
[=5]
semiri- Semirmek.
s. 3/2407, 3/3726
s.-gen+(1)+(semireen) 4/4218, 4/4219
s.-geni+(semireeni) 2/0141
s.-p 2/1641
s.-p al- 2/0152, 3/1185, 3/1560, 4/2554, 4/2556, 4/4170, 5/1178
s.-p tur- 2/1643
[=14]
semis is. Semiz, besili, şişman.
s. 1/1243, 3/3043
[=2]
sen zm. 1. İkinci teklik kişi zamiri, sen.
s. 1/1144, 1/1220, 1/1221, 1/1291, 1/1298, 1/1564, 1/2068, 1/2448, 1/2489, 1/2696, 1/2999, 1/3035, 1/3318, 1/3462, 1/3465, 2/0061, 2/0123, 2/0142, 2/0146, 2/0158, 2/0171, 2/0294, 2/0295, 2/0426, 2/0513, 2/0651, 2/0945, 2/0949, 2/0998, 2/1506, 3/0504, 3/0508, 3/0718, 3/1092, 3/1098, 3/1108, 3/1495, 3/1501, 3/1516, 3/1849, 3/1866, 3/1964, 3/2288, 3/2302, 3/2306, 3/2529, 3/2667, 3/2683, 3/3040, 3/3144, 3/3154, 3/3316, 3/3330, 3/3463, 3/3549, 3/3773, 3/4172, 3/4234, 3/4378, 3/4512, 3/4513, 4/0831, 4/0832, 4/0833, 4/0834, 4/0866, 4/0867, 4/0904, 4/1763, 4/1774, 4/1889, 4/1923, 4/2015, 4/2557, 4/3157, 4/3325, 4/3631, 4/3650, 4/3921, 4/4270, 4/5412, 5/0364, 5/0365, 5/0437, 5/0538, 5/0546, 5/0552, 5/0736, 5/1339, 5/1615, 5/1695, 5/2095, 5/2110, 5/2276, 5/2500, 5/2521, 6/0198, 6/0200, 6/0225, 6/0512, 6/1167, 6/1330, 6/1330, 6/1376, 6/1376, 6/1420, 6/1420, 6/1524, 6/1530, 6/1801, 6/2737, 6/2764, 6/3089, 6/3190, 6/3210, 6/3275, 6/3287, 6/3355, 6/3429, 6/3500, 6/3512, 6/3631, 6/3654
s.+çe 1/0234, 1/0241
s.-daa 1/1857, 1/1917, 2/1010, 3/0378, 3/0382, 3/4376, 5/0358, 6/1521, 6/2876
s.+de 1/2225, 3/1831

s.+de-le 3/1494
s.+den 1/3889, 1/3901, 2/0132,
2/0936, 2/1082, 6/0547, 6/3357

s.+den-daa 2/0939

s.-dir 3/4266

s.+dive 1/0236, 1/0275

s.+ge+(sejee) 1/0243, 1/0289,
1/0324, 1/0370, 1/0684, 1/3317, 2/0157,
2/0425, 2/0511, 2/1001, 2/1347, 3/0254,
3/0377, 3/0384, 3/2567, 3/3683, 3/4375,
3/4379, 3/4514, 4/3335, 4/5406, 5/0363,
6/0155, 6/0877, 6/2730

s.+ge-daa+(sejee) 5/0448

s.+i 1/1149, 1/1263, 1/1569,
1/2213, 1/2222, 1/2794, 1/3005, 1/3518,
1/3876, 2/0128, 2/0130, 2/0190, 2/0622,
2/0845, 2/1133, 2/1530, 2/1531, 3/2479,
3/2952, 3/3308, 3/3776, 3/4721, 3/4724,
4/2561, 4/2782, 4/4266, 5/1344, 5/1426,
5/2175, 5/2467, 6/0163, 6/1231, 6/1266,
6/1304, 6/2763, 6/2976, 6/2979

s.-ne 2/0903, 2/0922, 2/0941,
3/0446

s.-ne-dir 1/3032

s.+niñ+(seen) 1/0374, 1/1535,
1/1705, 1/1721, 1/1855, 1/1914, 1/2064,
1/2425, 1/2434, 1/2585, 1/2744, 1/2774,
1/3323, 2/1171, 2/1174, 2/1322, 2/1346,
3/0112, 3/0114, 3/0145, 3/0437, 3/0440,
3/0445, 3/0709, 3/1600, 3/1609, 3/2448,
3/2571, 3/2610, 3/2620, 3/2679, 3/3550,
3/3888, 3/4054, 3/4158, 3/4233, 3/4317,
3/4789, 3/4948, 4/1337, 4/1796, 4/1798,
4/3155, 4/5319, 5/0366, 5/2093, 6/0546,
6/0938, 6/1150, 6/1177, 6/1523, 6/2020,
6/3090, 6/3179, 6/3183, 6/3184

s.+niñ-bile+(seen) 1/1431,
1/1466, 1/2771, 3/3684, 4/2790, 5/2616

s.+niñ-daa+(seen) 4/3633

2. Fiil çekiminde ikinci teklik kişi.

s. 1/0233, 1/0240, 1/0297, 1/0299,
1/0300, 1/0328, 1/0331, 1/0372, 1/0530,
1/0818, 1/0927, 1/0997, 1/1000, 1/1046,
1/1126, 1/1127, 1/1128, 1/1180, 1/1183,
1/1296, 1/1319, 1/1507, 1/1525, 1/1566,
1/1589, 1/1977, 1/2449, 1/2450, 1/2499,
1/2528, 1/2581, 1/2600, 1/2601, 1/2688,
1/2696, 1/2737, 1/2753, 1/2756, 1/2777,

1/2808, 1/3857, 1/3858, 2/0126, 2/0168,
2/0294, 2/0295, 2/0358, 2/0362, 2/0375,
2/0513, 2/0515, 2/0609, 2/0611, 2/0661,
2/0790, 2/0904, 2/0923, 2/0941, 2/0950,
2/0996, 2/1032, 2/1155, 2/1225, 2/1507,
2/1578, 3/0334, 3/0378, 3/0383, 3/0801,
3/0817, 3/1004, 3/1283, 3/1284, 3/1411,
3/1503, 3/1516, 3/1601, 3/1658, 3/1839,
3/1855, 3/1893, 3/1894, 3/1914, 3/2007,
3/2022, 3/2044, 3/2094, 3/2170, 3/2199,
3/2239, 3/2240, 3/2289, 3/2534, 3/2643,
3/2676, 3/3033, 3/3040, 3/3145, 3/3156,
3/3259, 3/3315, 3/3320, 3/3355, 3/3432,
3/3474, 3/3549, 3/3551, 3/3554, 3/3777,
3/3791, 3/3839, 3/3987, 3/4040, 3/4057,
3/4118, 3/4127, 3/4129, 3/4146, 3/4322,
3/4357, 3/4376, 3/4378, 3/4487, 3/4513,
3/4520, 3/4589, 3/4643, 3/4737, 3/4765,
3/4767, 3/4793, 4/0515, 4/0831, 4/0832,
4/0908, 4/0910, 4/1301, 4/1414, 4/1530,
4/1553, 4/1715, 4/2042, 4/2054, 4/2063,
4/2067, 4/2076, 4/2085, 4/2093, 4/2101,
4/2123, 4/2853, 4/3017, 4/3323, 4/3329,
4/3334, 4/3653, 4/4247, 4/4271, 4/4430,
4/5180, 4/5343, 5/0313, 5/0364, 5/0365,
5/0428, 5/0452, 5/0510, 5/0749, 5/0773,
5/0836, 5/0885, 5/1009, 5/1069, 5/1129,
5/1284, 5/1338, 5/1352, 5/1356, 5/1362,
5/1490, 5/1665, 5/1775, 5/1784, 5/1793,
5/2080, 5/2112, 5/2291, 5/2292, 5/2395,
5/2484, 5/2486, 5/2513, 5/2521, 5/2574,
5/2649, 5/2650, 6/0221, 6/0292, 6/0464,
6/0465, 6/0523, 6/0525, 6/0565, 6/0604,
6/0841, 6/0842, 6/0925, 6/0926, 6/0940,
6/1115, 6/1116, 6/1176, 6/1237, 6/1313,
6/1357, 6/1776, 6/1805, 6/1873, 6/1993,
6/2773, 6/2775, 6/2817, 6/3008, 6/3031,
6/3263, 6/3276, 6/3288, 6/3330, 6/3403,
6/3432, 6/3480, 6/3514, 6/3516

3. Bildirme yapısında ikinci teklik
kişi.

s. 1/0467, 1/0520, 1/0522, 1/0524,
1/1220, 1/1221, 1/1428, 1/1429, 1/1552,
1/1554, 1/1565, 1/1648, 1/1649, 1/2216,
1/2738, 1/2819, 1/3003, 1/3032, 1/3215,
1/3378, 1/3378, 1/3427, 2/0124, 2/0142,
2/0147, 2/0172, 2/0488, 2/0490, 2/0836,
2/0867, 2/0873, 2/0889, 2/1101, 2/1510,
2/1551, 2/1552, 2/1590, 2/1590, 2/1591,
2/1591, 3/1836, 3/1851, 3/2329, 3/3774,
3/4201, 3/4304, 3/4318, 3/4512, 3/4617,
3/4620, 3/4849, 3/4858, 3/4946, 4/1282,
4/1302, 4/1581, 4/1582, 4/1605, 4/1647,
4/1735, 4/1737, 4/1764, 4/1765, 4/1773,

4/1795, 4/1836, 4/1891, 4/2116, 4/2117,
4/2244, 4/2559, 4/2562, 4/2607, 4/2609,
4/2966, 4/3255, 4/3259, 4/3262, 4/3266,
4/3632, 4/3943, 4/4014, 4/4015, 4/5021,
4/5096, 4/5106, 5/0446, 5/0566, 5/0677,
5/0960, 5/2458, 6/0875, 6/0934, 6/1168,
6/1278, 6/1353, 6/1400, 6/1589, 6/1631,
6/1673, 6/3178, 6/3186, 6/3356, 6/3430

[=616]

ser: **ser çalı** → **çalı**

serge is. Teke.

s. 4/0714, 4/0787, 4/0884, 6/0673,
6/0693

[=5]

serge- Ayılmak.

s.-p 1/1109, 1/1122

[=2]

sergemçi is. Parlaklık.

s. 5/0014

[=1]

seri is. Sundurma.

s.+ziniş 5/1750

[=1]

seriin sf. Serin.

s. 3/0595, 5/0355, 5/0500

[=3]

sert: **sert de-/sert kınır** İrkilmek.

s. 3/0526, 3/0526

sert **çok** Aldırmadan,
aldırmaksızın.

s.-daa 2/0841

[=3]

serte: **serte** **çok** Aldırmadan,
aldırmaksızın.

s. 2/0857, 5/2355, 5/2434, 6/1252,
6/3187

[=5]

ses sf. Sekiz.

s. 1/2147, 1/2190, 1/2654, 3/0301,
3/0959, 3/0960, 3/0964, 3/0965, 3/1571,
3/2237, 4/0392, 5/0036, 5/0060, 5/0205,
5/0260, 5/1056, 5/1218, 5/1295, 5/1367,

5/1934, 5/2665, 5/2667, 6/0184, 6/0185,
6/2634, 6/2754, 6/2755, 6/3110, 6/3111,
6/3677, 6/3678

s.+ti 6/0774, 6/0801, 6/0829,
6/0913

s.+tiş 4/0428, 4/0430

[=37]

setki- Düşünmek.

setkil setki- Düşünmek, bir şey
hakkında düşünmek.

s.-p bol- 4/1402

[=1]

setkil is. Duygu, düşünce, niyet.

s.+i 5/2399

*

setkil setki- → **setki-**

s. 4/1402

setkil homuda- Şikayetçi olmak,
memnuniyetsiz olmak, memnun
olmamak.

s. 1/0628

[=3]

setkil-sağış is. Duygu, düşünce, gönül.

setkil-sağış han- Memnun olmak,
tatmin olmak.

s. 3/2783

setkil-sağış amıra- Memnun
olmak, sevinmek.

s. 3/4686

[=2]

sezen sf. Seksen.

s. 1/2087, 1/2088, 1/2096, 1/2097,
1/3753, 1/3754, 2/1391, 3/1120, 3/2099,
3/2101, 3/4087, 3/4088, 4/0714, 4/0787,
4/0884, 5/0355, 5/0499, 6/2107, 6/2108,
6/2254, 6/2255, 6/2396, 6/2397, 6/2682,
6/2683

[=25]

sezen bir sf. Seksen bir.

s. 5/0246, 5/0278, 5/2388, 5/2646

[=4]

sezigle- Korkmak, çekinmek, ürkmek.

s.-p 3/2099
s.-p tur- 3/4087, 4/0092
 [=3]
sezin- Korkmak, ürkmek.
s.-ip+(sestip) 1/2087, 1/2096, 1/3753, 3/0525, 6/2107, 6/2254, 6/2396, 6/2682
s.-ir+(1)+(sestir) 5/2291
s.-ir+(2)+(sestir) 6/2732
s.-mes+(2) 3/0525
 [=11]
sezinçig sf. Kuşkulu, şüpheli.
s. 1/3974
 [=1]
seziniş is. Korkma, çekinme.
s. çok 3/1149
 [=1]
sezin- karada- Ürmek şüphelenmek.
s.-p+(sestip) 5/1837
 [=1]
sı: sı şap- Güçlü bir şekilde vurmak, çarpmak.
s. 1/3466
 [=1]
sıdım is. Kement.
s. 4/5322
s.+ın 1/0336, 2/1397, 6/1847
 [=4]
sıdımın sf. Kementli.
s. 6/0071
 [=1]
sıgık sf. Katmanlı, tabakalı, kat kat.
s. 4/1935
 [=1]
sıgır- Islık çalmak.
s.-bas+(2) 4/0098
s.-gan-daa 4/0098
s.-ip 3/0512, 3/3914

[=4]
sıgırgıla- Islık çalmak.
s.-p 3/0740
 [=1]
sıgırt- Islık çalmak; "sıgıt" (*bkz. sıgıt*) söylemek.
s.-ip 3/3915
s.-ip tur- 6/2820
 [=2]
sıgıt is. Tuva gırtlak şarkısı, gırtlaktan söylenen gelenseksel ezgi.
s.+ın+(sıgıdın) 6/2820
 [=1]
sıgja- Koymak, bırakmak, yerleştirmek.
s.-gaş+(sıgjaaş) 1/0123
 [=1]
sugayın- Islık çalmak, ötmek, tiz ses çıkarmak.
s.-ip+(sugaynıp) 3/4839
s.-ip+(sugaynıp) turup ber- 3/1372
 [=2]
sugayındır zf. Islık çalarak.
s. 3/0740, 3/3914
s. (sugayındır) 3/0512
 [=3]
sın is. Geyik, maral.
s. 3/3171, 3/3176, 3/3929, 5/0030, 6/0894, 6/1055, 6/1144
s.+ı 3/3132
s.+ın 6/1083
s.+ının 6/1088
s.+nı 1/3545, 1/3548, 3/3121, 5/2323, 6/1126, 6/1150, 6/1213
s.+nın 3/3645, 6/1061, 6/1152
 [=20]
sın- Sokulmak, sığınmak, bir tarafa yanaşmak.
s.-ip+(sıgnıp) 5/0915, 5/0917, 5/0923, 5/0925

s.-ip+(sıgnıp) çıt- 3/1945
s.-ip+(sıgnıp) tur- 3/2706
 [=6]
sın-mıygak is. Geyik, maral.
 s. 6/0817
s.+ın+(s.-mıygaan) 3/0753,
 3/0760, 3/1241, 3/1248, 3/1256, 3/3937,
 3/3947
s.+tarın 3/0769
 [=9]
sıgayındır → sığayındır
sır- Yutmak, yemek.
s.-ar-dır 4/0680
s.-ıptar 1/1501
s.-ıp 4/0702
 [=3]
surgıla- Yutmak.
s.-pkaş 5/1574
 [=1]
surt- Yedirmek.
s.-ırınığ 4/0768
 [=1]
sıyt is. Aniden duyulan tiz sesi ifade eden
 yansıma söz.
s. de- 4/0804
 [=1]
sık- Sıkmak.
s.-ar+(1)+(sıgar) 5/0823
s.-kaş 2/0327
 [=2]
sıkırış- Tükürmek, dişlerinin arasından
 tükürüşmek.
s.-ulı+(sıkırjılı) 6/3195
s.-ırğa+(sıkırjırğa) 6/3200
 [=2]
sıldız is. Yıldız.
s.+ı+(sıldızı) 4/1099, 4/1912,
 5/0185

s.+ın+(sıldızın) 3/0367, 6/2268,
 6/2420, 6/2613
 [=7]
sımıran- Fısıldamak.
s.-ıp olur- 4/4755
 [=1]
sımıranış- Fısıldaşmak.
s.-ıp+(sımırancıp) tur- 6/3446,
 6/3531
 [=2]
sımıraş- Fısıldaşmak.
s.-ıp+(sımıracıp) 3/3077
s.-kan+(2) 6/3370
 [=2]
sın I. is. Beden, gövde.
s.+ım 1/0512
s.+ıgnı 1/2450
 [=2]
sın II. is. Yamaç, dağ yamacı.
s. 5/2310
s.+ga 6/0906
s.+ıg 1/2601
s.+nar 4/3531
s.+nıg 5/2236
 [=5]
sın- Kırılmak, parçalanmak.
s.-a ber- 1/0271, 6/1911, 6/2028,
 6/3624
s.-ıp bol- 1/0015, 1/0019
 *
ırma sın- → ırma
s.-gan+(1) 4/2137, 5/1676, 5/2644
s.-ıp 5/1662
 [=10]
sınık-mınık sf. Kırık, kırılmış.
s. 5/0707
 [=1]
sınnıg sf. Gövdeli, bedenli.

s. 3/0306
[=1]
sıñ- Sığmak.
s.-ar+(2) 3/4089, 3/4910
s.-mas+(2) 1/0710, 2/1127,
5/0503
s.-mas çoru- 1/0217, 1/0225
s.-mayn bar- 1/2824
[=8]
sıñırt- Koymak, bırakmak.
s.-ıp kag- 3/1705
[=1]
sıñnır → **sın-**
sıptıg sf. Saplı.
s. 1/3818, 6/0669, 6/0880
[=3]
sır zf. Tam, bütün, büsbütün, tamamıyla.
s. 3/2247, 3/3121, 3/3176, 3/3132,
3/3645, 5/0418, 5/0653, 6/2009, 6/2982
[=9]
sıra is. Kuru ağaç, sırk.
s. 3/0762, 3/1250, 3/3936, 6/3647
s.-bile 6/3552
s.+lar 6/3649
s.+larnıñ 3/3936
s.+nı 3/1713, 3/1742, 3/1819,
3/2904, 3/5010, 4/2127, 6/0882, 6/0883,
6/0884, 6/3628
s.+nıñ 3/0762, 3/1250
s.+zı 6/3624
s.+zı-bile 4/2160
s.+zın 6/3620
s.+zınıñ 6/3576
*
sıra ça Sert, sıkı yay.
s. 3/0713, 3/2029, 6/0876, 6/0948,
6/1022
[=28]
sırbık is. Sincap.

s. 5/2323, 5/2325
[=2]
sırgalıg sf. Küpeli.
s. 5/0754
[=1]
sırı is. Kıvılcım, çingı.
s. 1/1418, 3/2255, 3/2258
s.+nıñ 3/2264
s.+zı 3/2267, 6/2563
s.+zın 3/2269
s.+zinga 6/3307, 6/3378, 6/3454,
6/3538
[=11]
sırıgıg sf. İşlemeli, süslü.
s. 1/0205, 1/0208, 3/3117, 3/3178,
3/3649
[=5]
sırıla- Kıvılcım saçmak, parlamak.
s.-gan+(2)+(sırılaan) 3/2247
[=1]
sırılát- 1. Kaynak yapmak, kaynakla
birleştirmek.
s.-ıp+(sırıladıp) 6/0040, 6/0120,
6/2912
2. Kıvılcım saçmak.
s.-ı-daa+(sırıladı) ber- 4/1237
[=4]
sırılıg sf. Kıvılcımlı; parlak.
s. 5/2323, 6/2544
[=2]
sırındı is. Kıvılcım.
s.+zından 5/2033
[=1]
sırınna- Rüzgar esmek, hafif rüzgar
esmek.
s.-y ber- 4/3532
[=1]
sırlan- Bağırarak, ağlamak.
s.-ıp 3/0512, 3/0741, 3/3915

[=3]
sırta- Başının altına almak.
s.-gaş+(sırtaaş) 3/2923
 [=1]
sırtan- Başının altına almak, başının altına koymak.
s.-gaş 3/0764, 3/3941, 3/4557
s.-ıp al- 2/0383, 5/2481
 [=5]
sırtık is. Yastık.
s. 5/1189
s.+ın+(sırtın) 3/3705, 3/4395
s.+ının+(sırtının) 2/0540
s.+tan 5/1559
 *
sırtık baji Çadırda yatağın yastığının bulunduğu yeri yakını.
s. 1/1622, 1/2802, 1/2810
 [=8]
sıskı- Kaplamak, işlemek.
s.-p kag- 3/3183
 [=1]
sıvır- I. Kovmak, savmak, sürmek.
s.-ıp 1/1094
s.-ıpkaş 4/4631
s.-ıp kel- 6/3568
 [=3]
sıvır- II. 1. Çekmek, çekip çıkartmak, koparmak.
s.-a 6/2910, 6/3573
2. Kıvırmak, bükmek.
s.-a 5/0421, 6/2962
 [=4]
sıvırıl- Sıyırılmak, soyulmak.
s.-ıp+(sıvırıl) 2/0465
s.-ıp+(sıvırıl) çıt- 2/0216
 [=2]
sıvırın- Sıyırılmak, kıvrılmak.

s.-ıp+(sıvırıl) al- 4/2156
 [=1]
sıy zf. Kırmak üzere, kıracak şekilde.
s. 1/0350, 1/2048, 3/4887, 4/2817, 4/2910, 4/2983, 4/3968, 4/3979, 4/5292, 4/1903, 4/3240, 6/0411, 6/0902, 6/1917, 6/1919, 6/1921, 6/2041, 6/2190, 6/2333, 6/2334, 6/2490
 [=21]
sıyba- → suyba-
sıyda is. Temren, ok ucu.
s. 3/0713, 6/0876, 6/0949, 6/1022
 [=4]
sıyık-sayıık sf. Kırık, kırık dökük.
s. 6/1711
 [=1]
sıyıl- Kırılmak.
s.-ır+(2)+(sıylır) 1/0285
 [=1]
sıyınayın- Vınlamak, ıslık gibi ses çıkarmak.
s.-ıp+(sıyınayın) 4/3101
 [=1]
sıytıgayındır zf. Cıvıldaşarak.
s. 3/3077
 [=1]
sıytıgayındır zf. İnce ince sesle (konuşmak).
s. 4/0808
 [=1]
sızıl- Sızmak, sızılmak.
s.-gıje 5/2454
 [=1]
sidik is. Sidik, idrar.
s.+in+(sidiin) 1/2274, 6/3114, 6/3139
 [=3]
sidikte- İdrar yapmak, işlemek.
s.-erge 1/2274
s.-p 4/0724, 4/4026

s.-p çıt- 4/0707
s.-p olur- 6/3000
s.-p tur- 5/0100
 [=6]
sidiktet- İdrar yaptırmak.
s.-keş 6/3114, 6/3139
 [=2]
sigen is. Ot.
 s. 1/3717, 1/3829, 2/0066, 2/0617, 3/0217, 4/1903, 4/3240, 4/4114, 5/1807, 5/1808
 [=10]
siilbirlig sf. Oymalı, nakışlı.
 s. 5/0047, 5/0908, 5/1637
 [=3]
siiledir zf. Çok hızlı, süratli, büyük bir hızla, rüzgar gibi (gitmek).
 s. 5/1374
 [=1]
siilet- Hızla gitmek, uçar gibi gitmek, koşturmak.
s.-ip+(siiledip) 5/1378
 [=1]
siili- Oymak, hakketmek, işlemek.
s.-p 3/0015, 3/0017, 3/1054, 3/1056, 6/1603, 6/1605, 6/1646, 6/1648, 6/1688, 6/1690, 6/1834, 6/1836, 6/3742, 6/3744
s.-gen+(2)+(siileen) 4/4078, 4/4080
s.-p tur- 4/1178, 4/1182, 4/3193, 4/3197, 6/0030, 6/0102, 6/0104
 [=23]
siir is. Sinir.
 s. 1/0212, 3/3203
s.+i-bile 1/0435, 6/0067
s.+in 1/0212
 [=5]
siir- Yaptmak, işlemek.
s.-ip tur- 1/0435, 6/0067

[=2]
siler zm. 1. İkinci çokluk kişi zamiri; siz.
 s. 1/1155, 1/1539, 2/0296, 3/0848, 3/1416, 3/2183, 3/2449, 3/2540, 3/2624, 3/2799, 3/2844, 3/2896, 3/3323, 3/3475, 3/3560, 3/3589, 3/3903, 3/4277, 3/4596, 6/0542, 6/1223, 6/3604
s.-bile 3/2646, 6/0298
s.-daa 3/5001
s.+de 6/0594
s.+den 3/3220, 6/0540, 6/3694
s.+den-daa 6/3696
s.+ge 1/0102, 1/3969, 6/0480, 6/2790, 6/3651
s.+ge-daa 5/0283
s.-le 5/2183
s.+ni 1/2535, 1/3872, 3/0548, 3/0550, 3/2492, 3/2537, 5/1646, 6/0300, 6/0456, 6/0476
s.+niñ 1/2532, 1/3938, 1/3973, 2/0886, 2/1112, 3/0828, 3/0835, 3/1295, 3/1669, 3/1678, 3/3993, 3/4159, 3/4604, 4/0574, 4/0614, 4/2249, 4/2648, 4/3077, 4/5171, 5/0757, 5/1062, 5/1407, 5/1915, 5/2161
2. Fiil çekiminde ikinci çokluk kişi.
 s. 1/0599, 1/0625, 1/0637, 1/1728, 1/1804, 1/1805, 1/1846, 1/1847, 1/1863, 1/1898, 1/1899, 1/1909, 1/1910, 1/2391, 1/2723, 1/2726, 1/2840, 1/3819, 2/1244, 3/0695, 3/1206, 3/1209, 3/1577, 3/1586, 3/1588, 3/1873, 3/1975, 3/1979, 3/2453, 3/2510, 3/2615, 3/2903, 3/3244, 3/3278, 3/3301, 3/3477, 3/3610, 3/4277, 3/4279, 3/4280, 4/0315, 4/0334, 4/0365, 4/0367, 4/0536, 4/0541, 4/0546, 4/0597, 4/2239, 4/3080, 4/3082, 4/3586, 4/5381, 4/5383, 5/0968, 5/1413, 5/1568, 5/1581, 5/1906, 5/2068, 5/2165, 5/2233, 6/0406, 6/0419, 6/0442, 6/0550, 6/1223, 6/2772, 6/2824, 6/3062
3. Bildirme yapısında ikinci çokluk kişi.
 s. 1/1541, 1/2722, 3/0830, 3/1670, 4/2699, 4/2701, 4/2704, 5/0964, 5/1400,

5/1401, 5/2157, 5/2158, 6/0436, 6/0437,
6/0542, 6/2741

[=157]

silernii *zm.* Sizin, sizin.

s. 3/1957, 3/2084, 3/2154, 3/2209

[=4]

silgi- Silmek, sallamak, sarsmak.

s.-gen+(2)+(silgeen) 5/0467

s.-ir+(1) 3/3355

s.-p kag- 2/1606

s.-pkeş 5/1434, 5/2184

s.-p tur- 5/0465

[=6]

silgilen- Sallanmak, sarsılmak.

s.-irge 3/3369

[=1]

simgirgile- Sümürmek.

s.-p 3/0775, 3/1262, 3/3949,
3/3954

[=4]

siğ- Sinmek, bulaşmak.

s.-gen+(2) 3/0421, 3/0422

[=2]

siğmir- Sümürmek.

s.-ip 4/4815, 4/4586, 6/3585

s.-ipkeş 1/2857, 5/0830

s.-ip olur- 5/1576

s.-zin 3/1170

[=7]

sirbeytkile- Kabartmak, yükseltmek
(köpek için tüylerini, sırtını).

s.-geş+(sirbeytkileş) 5/0914,
5/0922

[=2]

sirigayın- → sirigeyin-

sirigayın- kavıgayın- Titremek,
sarsılmak.

s.-ip+(sirigaynıp-kavıgaynıp)
tur- 3/0578

[=1]

sirigeyin- Titremek.

s.-ip+(sirigeynıp) 3/0572, 3/2371

s.-ip+(sirigeynıp) tur- 3/1077

s.-ip+(sirigaynıp) 3/2294

[=4]

sirile- kavıla- Titremek, telaşlanmak.

s.-gan+(2)+(sirileen-kavılaan)
5/2640

[=1]

sirilet- Titretmek, sarsmak.

s.-i+(siriledi) 3/0682

[=1]

siriğeyin- Titremek.

s.-ip+(siriğeynıp) turup ber-
2/0423

[=1]

siriğeyindir *zf.* Titreterek, sarsarak.

s. 6/2839

[=1]

sirt I. *is.* Sırt.

s.+in 5/0914, 5/0922

s.+inden 3/2749, 3/2751

[=4]

sirt II. *is.* Titreme, gürültü ifade eden
yansıma söz.

sirt kıldır Titreyerek, titreterek,
gürleyerek.

s. 1/0517, 1/2307, 1/3303, 1/3798,
1/3859, 2/0989, 3/4112, 4/3886, 5/2387

[=9]

sirtigeyin- Sallanmak, sarsılmak,
titremek.

s.-ip+(sirtigeynıp) 3/4852

[=1]

sirtiledi *zf.* Titreterek, sarsarak.

s. 3/2110, 3/4095, 3/4917

[=3]

sirtiledir *zf.* Titreterek, sarsarak.

s. 1/3221, 3/0312
[=2]
sirtineyin- Titremek, sarsılmak, sallanmak.
s.-ip+(sirtineynip) 5/1298
[=1]
sodak-şudak → **sodak-şuudak**
sodak-şuudak is. Güreş giysisi.
s.+ın+(s.-şudaan) 6/2252, 6/2255, 6/2394, 6/2397, 6/2680, 6/2683
s.+ın+(s.-şuudaan) 1/2088, 1/2097, 6/2108
ş. (şodak-şudak) 3/2323
ş.+ın+(şodak-şudaan) 2/0978
ş.+ın+(şodak-şuudaan) 1/3751, 1/3754, 3/1121, 3/2102, 3/4088, 3/4909
[=17]
sogaş is. Havan, döveç.
s. 2/0027
s.+ıvıs+(sogaajıvıs) 2/1125
[=2]
sogaş is. Aşağı doğru hareketi ifade eden yansıma söz.
s. 3/2033
sogaş kıl- Eğilmek, eğmek.
s. 3/0467, 3/0472
[=3]
sogul is. İçinde sutraların saklandığı, genellikle cilalı ve işlemeli, ahşap kutu, çekmece.
s. 3/0023, 3/0432, 3/3616, 3/4463, 3/4473
s.+da 3/3162
s.+nuş 3/0484
[=7]
sogun is. Ok.
s. 1/0166, 1/1428, 1/1615, 1/1648, 3/1836, 3/2481, 4/1737, 4/1765, 4/2244, 4/2609, 4/3759, 4/4960, 4/4978, 6/1551, 6/1567
s.+dan 1/0144, 1/0164, 1/0184

s.+narın 3/2504
s.+nu 1/0146, 4/4986
s.+nuş 5/2336
s.+u 1/2031
s.+un 1/0187, 1/1455, 1/1526, 1/2017, 1/3947, 3/1020, 4/1215
s.+un-daa 4/1219
s.+unuş 3/2508
s.+uş 6/0902
[=33]
sogunna- Fırlatmak, atmak.
s.-ptarga 5/2408
[=1]
sogunnug sf. Oklu, oku olan.
s. 3/1649, 3/3974
[=2]
sogur is. Kör.
s. 2/0873, 4/0833, 4/0834, 4/0866, 4/0867, 5/1950
[=6]
sok- 1. Vurmak.
s.-a+(soga) 4/5232
s.-kaş 1/3716, 3/2072
s.-up+(sogup-sogup) 3/2505
s.-up+(sop) 1/0269, 3/1040, 5/1327, 6/1154, 6/1159
2. Öldürmek.
s.-kaştı 4/3837, 4/3857
s.-pas+(1) 3/0550
s.-up+(sop) kag- 6/0684
3. Demir dövmek, kalıp yapmak, demir dökmek.
s.-kan+(1) 1/0414, 1/0423
s.-kan+(2) 1/3216, 6/0040, 6/0120
4. –A/-y zarf-fiil eki almış fiillerle birlikte, hareketin tezliğini ifade eden yardımcı fiil olarak kullanılır.
s.-ar+(2)+(sogar) 3/2129, 3/3205

s.-arga+(sogarga) 2/0438,
3/2132, 4/0647

s.-kan+(2) 4/2448

s.-kaş 1/0532, 1/0558, 1/1473,
1/2003, 1/2758, 1/3627, 2/1056, 3/2137,
3/2401, 3/2949, 3/3294, 3/2904, 4/4580,
4/5285, 6/1568, 6/0276, 6/0415, 6/3620

s.-kaştıj 4/1864, 4/2815, 4/4570,
4/4577, 4/1670, 4/1676, 4/1873

s.-up+(sop) 1/2092, 1/2032,
1/2759, 1/2761, 1/2878, 2/0082, 2/0083,
2/0308, 2/1562, 3/0213, 3/0229, 3/0539,
3/0547, 3/0758, 3/0787, 3/1079, 3/1228,
3/1263, 3/1264, 3/1246, 3/1397, 3/1618,
3/1652, 3/1791, 3/1941, 3/2034, 3/2066,
3/2067, 3/2097, 3/2251, 3/2362, 3/2268,
3/2363, 3/2531, 3/2550, 3/2698, 3/2709,
3/2744, 3/2946, 3/2956, 3/3179, 3/3237,
3/3280, 3/3295, 3/3668, 3/3690, 3/3695,
3/3934, 3/3955, 3/4085, 3/4135, 3/4136,
3/4140, 3/4206, 3/4331, 3/4549, 3/4564,
3/4752, 3/4823, 4/0649, 4/1079, 4/1451,
4/1547, 4/2566, 4/2810, 4/2870, 4/3377,
4/3881, 4/3884, 4/5051, 4/5232, 4/5236,
5/0421, 5/1078, 5/1087, 5/1097, 5/1122,
5/1177, 5/1726, 5/1729, 5/1810, 5/1811,
6/0224, 6/1553, 6/1594, 6/1678, 6/2559,
6/2565, 6/2616, 6/2617, 6/2973, 6/2988,
6/3155, 6/3578

s.-upkan+(2)+(sopkan) 1/0522

s.-upkaş+(sopkaş) 3/2722

s.-uvut+(sovut) 1/0523

[=146]

sok- hak- Vurmak, şiddetli bir şekilde
vurmak.

s.-kan+(2)+(s.-kakkan) 6/2095

[=1]

sokkula- Vurmak.

s.-gaş+(sokkulaaş) 2/1559

s.-gaştıj+(sokkulaaştıj) 4/2127

s.-p 1/1094, 6/1425

s.-y ber- 2/0824, 6/3658

[=6]

sokkulaş- Vurmak, vuruşmak, kavga
etmek.

s.-ıp+(sokkulajıp) tur- 6/0634

[=1]

soksa- Ara vermek, durmak.

s.-gaş+(soksaaş) 1/0188

s.-p (soska-) kör- 1/2072

[=2]

soksat- Durdurmak, ara verdirmek.

s.-ıp+(soksadıp) al- 6/0452

[=1]

sokta- Vurmak, dövmek, ezmek,
ufalamak.

s.-al 4/2068, 4/2069

s.-nar 3/3561

s.-p 1/0109, 1/0114, 2/0094,
3/3553

s.-p-daa 6/0653

s.-p-tur 2/1603

s.-vas+(1) 2/0131

[=10]

soktur- 1. Vurmak, öldürmek.

s.-gan+(2) 6/0685

2. Demir döktürmek, dövürmek.

s.-gaş 3/2224

s.-up-daa tur- 4/1197

[=3]

solagay sf. Sol, soldaki.

s. 3/0311, 3/0692, 3/3601, 4/0755,
4/2453, 4/3177, 4/3213, 4/3628, 5/0221,
5/1329

[=10]

solu- Değiştirmek.

s.-uru 3/0451

[=1]

soluş- körüş- Karşılıklı yer değişip
bakışmak (dövüşmek üzere
birbirini tartmak).

s.-üp+(solçup-körjüp) 6/2697

[=1]

solun sf. İlginç, enteresan.

s. 3/0267, 3/3284, 3/2567, 3/3641,
4/1441, 4/4618

[=6]
sonuurga- İlgisini çekmek, ilgilenmek.
s.-gaş+(sonuurgaaş) 3/4232
 [=1]
sonuurgat- 1. İlgisini çekecek bir şey yapmak; memnun etmek; sevindirmek.
s.-ır+(2)+(sonuurgadır) 3/4301
 2. Söylemek, anlatmak.
s.-ır+(1)+(sonuurgadır) 3/2462
 [=2]
soṅga is. Pencere.
s. 4/2513
s.+dan 4/2503
 [=2]
soṅgaar zf. 1. Arkaya, geriye; kuzeye.
s. 1/3428, 2/0676, 3/3663, 3/3847,
 2. -GAn ekli fiillerin ardından gelerek "sonra, ondan sonra" anlamını verir.
s. 4/1631, 4/2298, 4/2299
 *
moon soṅgaar → bo
s. 1/1147, 1/1716, 1/3320
 [=10]
soṅgu I. sf. 1. Kuzey, kuzey taraf, kuzeydeki.
s. 1/2556, 4/4966, 4/5100, 5/0086, 5/0371, 5/0455, 5/0564, 6/3210
soṅgu çük Kuzey.
s. 1/0919, 1/0931, 1/0942, 1/1571, 1/2575, 1/2588, 1/2616, 1/3359, 1/3559, 2/0019, 2/0022, 2/0677, 2/0890, 2/1105, 2/1499, 2/1512, 3/0004, 3/1840, 3/2841, 3/2883, 3/3164, 3/3618, 3/4478, 3/4515, 3/4533, 3/4591, 3/4652, 4/0689, 4/0801, 4/0881, 4/0924, 4/0957, 4/1056, 4/1069, 4/1452, 4/2021, 4/2248, 4/2616, 4/3269, 4/4687, 4/4733, 4/4756, 4/5202, 4/5247, 4/5330, 5/0264, 5/0410, 5/0639, 5/0430, 5/0452, 5/0454, 5/0724, 5/1297, 5/1894, 5/2545, 5/2599, 6/0258, 6/0294, 6/0446, 6/2968, 6/3091, 6/3101, 6/3242

2. Arka, arkadaki, arka taraftaki, geri.
s. 1/1347, 1/1350, 1/1354, 1/1358, 3/2905, 3/5011, 3/0338, 4/0433, 4/1711, 4/1473, 4/4313, 4/2802, 4/3352, 4/3439, 4/4180, 4/5420, 5/0179, 5/0233, 5/0267, 5/0394, 5/2298, 5/2324, 5/2451
 *
soṅgu açi-üre/açı-üye/üye
 Sonraki nesiller, kuşak.
s. 1/3714, 1/3827, 2/1060, 3/1176, 3/1547, 3/1549, 3/2139, 3/2145, 3/2184, 3/2190, 3/2273, 3/2399, 3/3792, 3/3796, 5/0488, 5/2472, 6/1618, 6/1661, 6/1701
soṅgu nazın → nazın
s. 1/1336, 1/2166, 1/2201, 5/0198
soṅgu burungu nazın → nazın
s. 5/2523
 [=118]
soṅgu II. is. Plamenta.
s.+zun-daa 6/3492
 [=1]
soṅguluu is. Son, sonuncusu, son olan, sonda olan.
s. 6/0689
 [=1]
soṅna- Arkasından gitmek, peşinden gitmek.
s.-p 1/3562
s.-y ber- 4/3544
 [=2]
soṅnay zf. Sonra, sonradan.
s. 1/0012, 1/0097, 1/3315, 3/0074, 5/1709, 6/1081
 [=6]
soo is. Son, arka, ardı, arkası.
s.-bile 4/4576
s.+mdan 1/2870, 5/2040
s.+n 1/3562
s.+nçe 3/0091, 3/2124, 3/3535, 6/2009
s.+nda 1/2692, 3/0893, 6/1983

s.+ndan 1/0274, 1/0923, 1/0964,
1/2868, 1/3205, 1/3597, 1/3700, 2/0216,
2/0733, 2/1356, 3/0106, 3/0128, 3/1750,
3/2257, 3/2434, 3/3074, 4/2798, 4/3281,
4/4929, 5/0386, 5/0388, 5/0418, 5/1606,
5/2357, 5/2406, 5/2506, 6/2015, 6/2982,
6/3162

s.+nduva 4/0527, 4/1515, 4/1671,
4/1698, 4/1700, 4/1958, 4/4290, 4/4326,
4/4329, 4/4349, 4/4351

s.+nga 3/4281, 3/4454, 5/1259,
6/1792, 6/2993

s.+nga 1/2046

s.+nardan 2/1270

s.+vustan 1/3815

[=59]

soo- Soğumak.

s.-p 4/2673

s.-y ber- 5/1243

[=2]

soodug *is.* Soğutma, soğuma.

s.+u-daa+(sooduu) 3/3845

[=1]

soodur *zf.* Soğutmak üzere; atı
dinlendirmek üzere.

s. 1/1942

[=1]

sook *sf.* Soğuk.

s. 1/1588, 1/2664, 1/2666, 3/2707,
4/1975, 6/2539, 6/2540, 6/2588, 6/2589,
6/1861, 6/1862, 6/2087, 6/2227, 6/2374,
6/2655

s. sook 4/2671

s.-tur 3/2711

[=17]

sool- Zayıflamak, solmak.

s.-u+(soglu) ber- 6/2949

s.-up+(soglup) kal- 4/2548

[=2]

soolbur *sf.* Zayıf, zayıflamış, çökmüş.

s. 1/1491, 1/2898, 1/2902

[=3]

soo-murnu *is.* Arka ve ön.

s.+n 1/1070, 4/1956

s.+nda 1/1008, 1/3648

s.+nduva 4/1512

[=5]

soonda *zf.* Sonra, sonrasında.

s. 1/1142, 1/2332, 1/2339, 1/3296,
1/3784, 2/0202, 2/0826, 2/1235, 2/1297,
3/0953, 3/0970, 3/1023, 3/1369, 3/1376,
3/1377, 3/1430, 3/2199, 3/2354, 3/2379,
3/2449, 3/2775, 3/4125, 3/4234, 3/4829,
4/1471, 4/1649, 5/0407, 5/1394, 5/1539,
5/1879, 6/0188, 6/0395, 6/0985, 6/1165,
6/1347, 6/3198, 6/3143

s.-la 2/0544

*

adaktıy soonda → adak

s. 1/0260, 1/0279, 1/3094, 3/3420,
5/1912, 5/1948

ooŋ soonda → ol

s. 1/1738, 1/1778, 1/2435, 2/0028,
3/2582, 3/2677, 6/1464, 6/1466

[=52]

soondaazı *zm.* Sondaki.

s. 3/2733

[=1]

soora *zf.* Yanlışlıkla, hatayla.

s. 1/1801, 3/1749, 4/5267

[=3]

soora-saara *zf.* Öyle böyle.

s. 3/1532

[=1]

soot- 1. Soğutmak.

s.-kaş 3/0234

2. Atı soğutmak, dinlendirmek.

s.-ar-dır+(soodar) 1/0692

s.-kaş 1/0821, 5/2372, 5/2543

s.-paan+(2) 1/1932

s.-up+(soodup) 1/0828, 1/1938,
2/0694, 2/1135, 3/3834, 3/4501, 4/4225,
6/1957, 6/2919

s.-up+(soodup) al- 1/1936
s.-up-daa+(soodup) 4/3137
s.-up+(soodup) kag- 3/0636, 5/0324
 [=19]
soottug *sf.* Sohbetli, konuşmalı.
 s. 1/1465
 [=1]
soottun- Soğumak, dinlenmek.
 s.-a **ber-** 5/1849, 5/1851
 s.-**up** 6/1862, 6/2089, 6/2228, 6/2375, 6/2656
 s.-**up** **çıt-** 5/0479
 [=8]
sor- Çekmek, emmek, sormak.
 s.-**up** 1/3309
 s.-**uvutkaştı** 4/0507
 [=2]
sorbulan- Yaralanmak.
 s.-ı **ber-** 2/0139
 [=1]
sorlug *sf.* Parlak, canlı.
 s. 3/0720, 5/0702
 [=2]
sorugda- Sormak, istemek.
 s.-**gan+(2)+(sorugdaan)** 6/1341, 6/1388, 6/1432, 6/1522
 [=4]
soruk *is.* Arzu, istek, irade.
 s.-**uñçe+(soruñçe)** 6/1522
 [=1]
soruuldug *sf.* Pipo ağızlığı olan.
 s. 3/4221, 3/4940, 4/3893, 6/2338, 6/2492
 [=5]
soska- → **soksa-**
soy- I. Soymak, çıkarmak.
 s.-a 4/4577
 s.-a **ber-** 4/4572

s.-a **sop** 5/1726
 s.-a **sop al-** 4/2566
 s.-**arga** 3/3714
 s.-**gaş** 3/2321, 3/2695
 s.-**uñar** 5/1182
 s.-**up al-** 3/3709
 s.-**up** **çoru-** 5/0930
 [=10]
soy- II. Sürünmek, sürünerek ilerlemek.
 s.-**up kag-** 5/2434
 [=1]
soyasta- Sürünmek, sürünerek ilerlemek.
 s.-**p** 2/0056, 2/0063
 s.-**p kag-** 5/1031
 [=3]
soygula- Soymak.
 s.-**p** 3/2653
 s.-**p al-** 4/5233
 [=2]
soyul- Soyulmak, yüzülmek.
 s.-**u+(soylu) ber-** 3/3715
 [=1]
södürge *is.* Kısa kement.
 s.-**zin** 2/0848
 s.-**zini** 2/0852
 [=2]
södürt- Taşımak, sürüklemek, getirmek, götürmek.
 s.-**ü ber-** 4/0732
 s.-**üp** 2/1416, 4/2570
 s.-**üp al-** 4/0055
 s.-**üp-daa** 4/1085
 [=5]
södürü- Götürmek, taşımak.
 s.-**gen+(2)+(södüreen)** 4/4420
 [=1]
sögede- Dizleri üzerine oturtmak.
 s. 6/1470

s.-p 4/1723
s.-p olur- 4/1543
 [=3]
sögedektey zf. Diz üzerinde (oturmak).
 s. 6/0609
 [=1]
sögle- Söylemek, demek.
 s. 2/0946, 3/4121
s.-er+(1) 5/0365
s.-er+(2) 1/2323, 1/3313, 1/3388, 1/3813, 5/0563, 6/3651
s.-erge 3/2027, 5/0575
s.-erimge 5/0283
s.-erimge-daa 5/0282
s.-gen+(1)+(sögleen) 1/0915, 1/2081, 5/0274, 5/0281, 5/0436, 5/0776, 5/1626, 5/2533, 5/2661
s.-gen+(2)+(sögleen) 1/2460, 1/2607, 5/0515, 5/1200
s.-gen-dir+(sögleen) 1/0407, 1/3515
s.-geni+(sögleeni) 2/0560
s.-gen-ne+(sögleen) 5/0517
s.-geş+(sögleeş) 6/3632
s.-p 5/0866, 5/1363
s.-p ber- 1/2694, 2/1342, 2/1344, 4/1777, 4/5418
s.-p kag- 6/1238
s.-p kel- 5/2108
s.-p olur- 6/0226
s.-p-tir 2/1116
s.-p tur- 1/0776, 5/0590, 5/0480, 5/2239
s.-ves+(1) 3/3145
s.-y ber- 4/3210
 [=48]
sögür- Diz çökmek, diz çöküp selamlamak.
s.-geş 1/1071
s.-üp 4/1724

[=2]
sök- tur- Sökmek, söküp çıkarmak.
s.-a+(sö-tura) 5/0460
 [=1]
sökpünen- ~ söpkünen- Kopmak, kurtulmak, uçmak.
s.-ip (sökpünen-) 3/3920
s.-ip (söpkünen-) 3/0728
 [=2]
söle- Yakalamak, tutmak, yere indirmek.
s.-p 5/0225, 5/1333, 6/1205
s.-p olur- 2/1280
 [=4]
söj is. İkrâm edilen içki.
s.+ün 5/1556
 [=1]
söjne- İçki sunmak, saygı göstergesi olarak içki sunmak.
s.-erge 5/1546, 5/1548, 5/1698, 5/1699
s.-p olur- 4/1378
 [=5]
söjne- baraalga- İçki sunup saygı göstermek.
s.-p kör- 4/1540
s.-p tur- 4/1544
 [=2]
söök is. 1. Kemik.
 s. 1/0191, 1/0212, 1/0529, 1/0533, 2/0316, 3/0173, 4/1622, 4/1627, 5/2632, 5/2682, 5/0417, 5/0884, 5/0889, 5/2606, 6/1095, 6/1129, 6/3121
s.+ke 6/0117
s.+terin 6/3137
s.+terni 6/3117
s.+ü+(söögü) 1/1579, 1/1581, 2/0776, 2/0777, 4/1621, 4/1974, 4/5344, 5/1584, 5/1586, 6/3112
s.+ü-bile+(söögü) 1/0430, 1/0432, 6/0063, 6/0065
s.+üm+(söögüm) 4/5214

s.+ümnü+(söögümnü) 5/0543

s.+ün+(söögün) 1/0191, 1/0212, 1/2302, 1/2856, 1/2857, 1/3298, 1/3793, 2/1602, 3/0184, 3/0774, 3/0775, 3/1261, 3/1262, 3/3948, 3/3949, 3/3953, 3/3954, 3/4136, 4/4585, 4/4586, 4/4814, 4/4815, 5/0542, 5/0829, 5/0830, 5/1575, 5/1576, 5/1888, 5/1889, 5/1991, 6/1095, 6/1129, 6/3585, 6/3586

s.+ünde+(söögünde) 3/3405

s.+ünün+(söögünün) 5/1582, 5/1585

2. Ceset.

s.+ü+(söögü) 5/1917, 5/1959, 5/1972

s.+ün+(söögün) 5/1974, 5/1980

s.+ünden+(söögünden) 5/1941

[=79]

söök-dayak *is.* Kemikler, bütün kemikler.

s. 4/5354

s.+ı+(s.-dayaa) 4/5336, 6/3136

s.+ın+(s.-dayaan) 6/3171

[=4]

söökte- Kemikle yapmak, kemikten meydana getirmek.

s.-er+(1) 4/0585

[=1]

söölgü *sf.* Son, sondaki.

s. 5/1016, 6/1531

[=2]

söölü *is.* Son, sonu, ardı, arkası.

s.+nden 1/1073

[=1]

söölünde *e.* Sonra, -dan sonra.

s. 4/1287, 4/1294, 4/2694

*

adak söölünde/adaktıñ söölünde

En sonunda.

s. 2/1214, 2/1451, 3/4840, 3/4420, 5/0526

[=8]

sööm *sf.* Karış.

s. 4/0950

[=1]

söört- Sürüklemek, taşımak.

s.-ken+(2) 1/1328

s.-keş 1/1693, 6/1947

s.-püşaan 3/0552

s.-ü 3/0531

s.-ü ber- 1/0346, 1/1685, 2/0862, 3/2075, 3/4340, 5/1896

s.-üp 3/2072, 4/3479, 4/3480, 4/3482, 4/5310

s.-üp al- 2/0849, 6/3007, 6/3035, 6/3039, 6/3050

s.-üp kel- 5/1901, 6/2073

s.-üp tur- 1/0348

[=24]

söörtündür *zf.* Sürüklenerek.

s. 6/2960

[=1]

söösken *is.* Çayır melikesi.

s. 3/1649, 3/3974

s.+niñ 5/2677

[=3]

sös *is.* Söz, laf, konuşma.

s. 5/1412, 5/2165

s.-daa 4/1385, 5/0777

s.+ü-le+(sözü) 4/1982

s.+üm+(sözüm) 1/2323, 2/0395

s.+ün+(sözün) 1/2318, 1/3312, 1/3313, 1/3387, 1/3388, 1/3808, 2/0995, 3/2319, 3/3853, 3/4119, 4/3210, 4/3899, 5/0515, 5/2567, 6/0440, 6/0942, 6/1531

s.+üñ+(sözün) 1/2320, 3/4121, 4/2657, 4/2661, 5/0563

s.+üñ-dür+(sözün) 4/2659, 4/2663

s.+üñer+(sözün) 1/3809

s.+üvüs-daa+(sözüvüs) 1/3813

*

sös ber- Söz vermek.
s. 4/2559

sös eele- Sözünü tutmak, sözünü yerine getirmek.
s.+ün+(sözün) 1/2460, 1/2607
[=36]

sös-çugaa is. Söz, konuşma,
s. 5/1440
s.-daa 6/3152
[=2]

sös-domak is. Söz, sözler, konuşma.
s. 5/2189
s.+ı+(s.-domaa) 4/1687
s.+ıı+(sözün-domaan) 4/3902
[=3]

söy-belek is. Dünürlük için verilen hediye.
s. 5/1410, 5/1449, 5/2163, 5/2198
[=4]

sudalda- Nabzını tutmak, nabzına bakmak.
s.-p kör- 4/0230
[=1]

sudal-damır is. Nabız, damarlar.
s.+ı 3/2372
[=1]

sudur is. Sutra, Budizm kitapları.
s. 2/0363, 6/0380
s.+ların 1/1102
s.+umga 1/0680, 1/0778
s.+un 1/1098, 1/1100, 1/0041, 1/0043, 1/0105, 1/0664, 1/3184, 1/1991, 2/0549, 2/0539, 2/0564, 3/3867, 6/3154
s.+unun 3/0485, 4/0187
s.+un 1/3413
[=21]

sudurlug sf. Sutrasi olan, sutralı.
s. 3/0024
s.-daa 4/0043

[=2]

sug is. 1. Su.
s. 1/1288, 1/2052, 1/2237, 1/2996, 1/3773, 1/3773, 2/0452, 3/0361, 3/3418, 6/0676, 6/2125, 6/2273, 6/2274, 6/2961
s.+ga 3/2274
s.-bile 3/3720
s.+dan 3/3414, 3/3837
s.+u+(suu) 4/0330
s.+u-bile+(suu) 4/0332, 4/0347, 4/0349
s.+nu 5/0474, 6/1069
s.+un+(suun) 5/2235, 6/2966
s.+uıar+(suuıar) 1/2839
s.+unun+(suunun) 4/0329, 4/0331, 4/0348
2. Dere, ırmak, akarsu.
s. 3/2704, 3/2712, 3/3551, 3/3558, 5/2007
s.+duva 3/2718
s.+ga 3/0494, 3/1941, 3/2649, 3/2698, 3/2725
s.+nuı 3/0494, 3/2720, 3/3964, 4/0346, 4/2585, 4/2710, 4/2738, 4/3056, 4/4018, 6/2963
s.+un+(suun) 4/4153
3. Vücut salgıları; ter, gözyaşı vb. için.
s. 3/2350, 3/2375
s.+u-bile+(suu) 4/4502
*
sugnuı suksaa → suksaa
s. 5/0676, 6/3178, 6/3186, 6/1789
[=59]

sug-çar is. Su.
s.+ı 6/0664
[=1]

sug-çiraa is. Rahvan, rahvan gitme.
s. 2/0475
[=1]

suggar- Sulamak.

s.-ar+(2) 6/2961

s.-ar-daa 4/2535

s.-ip tur- 6/2972

[=3]

suglan- Sulanmak, su ortaya çıkmak.

s.-ip kel- 6/2274

[=1]

suglandır *zf.* Su çıkararak.

s. 6/2125, 6/2422, 6/2703

[=3]

suglug *sf.* Sulu, suyu olan.

s. 1/0491, 1/2238, 1/2846, 1/3772, 2/0451, 4/1567, 4/1745, 4/2625, 6/0676, 6/0695, 6/2124, 6/2273, 6/2421, 6/2702

s.-daa 4/0023

[=15]

sugluk *is.* Gem.

s. 1/0470, 5/0779

s.+tan 4/3475

[=3]

suk- Sokmak, koymak.

s.-ar+(sugar) 2/0322, 3/4193

s.-arga+(sugarga) 2/0324, 3/3203, 3/0290, 3/0294, 3/4346

s.-kan+(1) 3/0156

s.-kan+(2) 3/0400

s.-kaş 1/1166, 1/1593, 1/2862, 1/2971, 2/1423, 2/1548, 2/1560, 3/0150, 3/0152, 3/0676, 3/1183, 3/2926, 3/1558, 3/2404, 3/2927, 3/3118, 3/3349, 3/3850, 6/1479

s.-up+(sup) 2/0411, 2/1340, 3/2274, 3/2580, 5/0338, 5/0581, 6/0310

s.-up+(sup) al- 6/0312, 6/1848

s.-up+(sup) ber- 3/4522

s.-up+(sup) bol- 5/0587

s.-up+(sup) kag- 1/0381, 3/0656, 3/0667, 3/0679, 3/2232, 3/2236, 3/4145

s.-up+(sup) kör- 1/0469, 1/0470, 2/0409, 2/0410

s.-up+(sup) tur- 1/0451

s.-upkaş+(supkaş) 1/1080

s.-uptar+(suptar) 6/3086

s.-uptarga+(suptarga) 4/1148

[=54]

suksa- Susamak.

s.-gan+(2)+(suksaan) 2/0271, 6/1312, 6/1353, 6/1400, 6/2962

s.-y ber- 1/1977

s.-zımza 5/1074

[=7]

suksaa: **sugnuş** **suksaa** Serseri, yabani, yersiz yurtsuz.

s. 5/0676, 5/2447, 6/1789, 6/3178, 6/3186

[=5]

suksun *is.* İçecek.

s. 5/0634

s.+ga 4/1799

s.+u 2/0271, 4/3896

[=4]

suksun-suggat *is.* İçecek, su, içecekler.

s. 5/1542

s.+ın 5/0838

[=2]

suksunna- Susuzluğunu gidermek.

s.-p çoru- 1/1976

[=1]

sulara- Zayıflamak, güçsüzleşmek.

s.-gan+(2)+(sularaan) 5/0995

[=1]

sulara- **şilgede-** Zayıflamak, güçsüzleşmek.

s.-p 5/0099

[=1]

sun- Sunmak, vermek.

s.-arga 6/2810

s.-gan+(1) 1/0911, 1/1978, 3/1865

s.-gan+(2) 3/3499, 3/4676

s.-ganı 1/1918
s.-gaş 5/1366
s.-up 1/0799, 1/0800, 1/1921, 1/1770, 1/1861, 3/4588, 5/0428, 5/2164, 5/1124, 5/2198
s.-up kör- 2/0683
s.-up tur- 1/0940
 [=20]
sundur- Sundurmak; yollamak, vermek.
s.-up 3/3491
 [=1]
surag is. Haber, söylenti, rivayet.
s. 1/3127, 1/3171, 1/3173, 1/2956, 1/3129, 3/3107
s.+ı+(suraa) 4/4761, 6/3299, 6/3437
s.+ım+(suraam) 6/2100, 6/2239, 6/2384, 6/2546, 6/2597, 6/2666
s.+ın+(suraan) 5/0243, 5/0445
 [=17]
suragla- Aramak, sormak, dilemek.
s.-p 3/0925
s.-p çor- 3/3141
 [=2]
suraglan- Aramak, sormak, dilemek.
s.-ıp 3/2794
 [=1]
surga- Öğüt vermek, doğru yolu göstermek.
s.-p olur- 1/0332, 1/1590
s.-p tur- 1/3070
 [=3]
surtugayın- Vurmak, çarpmak (nabız).
s.-ıp+(surtugaynıp) kel- 3/2372
 [=1]
suuk sf. Sıvı, akışkan.
s. 4/3048, 4/3070, 4/3249, 4/3369, 4/3388, 4/3566
 [=6]

suurju- Yerleşmek, yerleşik hayata geçmek.
s.-p 6/1098, 6/1165
s.-p bol- 6/1086
s.-ulu 6/1136
s.-y ber- 6/1164
 [=5]
suvay sf. Kısır.
s. 4/4570
 [=1]
suyba- Sıvamak, sıvazlamak.
s.-p 1/3504, 3/0232, 3/3189
s.-y 4/2452, 6/3218, 6/3220, 6/3222, 6/3225, 6/3231
s.-p-daa tur- (sıyba-) 4/2339
 [=10]
suybagıla- Sıvazlamak.
s.-gaştıñ+(suybagılaaştıñ) 4/0938
 [=1]
suyban- Sıvazlamak, kendini sıvazlamak.
s.-gaş 1/3156
s.-ıpolur 3/2991
 [=2]
suy-belek is. Hediye, dönürlük için ya da başkaca durumlarda sunulan kıymetli hediye.
s. 1/0815, 1/0911, 1/1059, 1/1546, 1/1664, 1/1858, 1/1918, 1/2069, 3/3491, 6/1527
s.+im+(s.-beleem) 3/1865
s.+ten 2/0682
s.+ti 3/4657
 [=13]
sülde is. İşaret, alamet.
s. 4/0263
 [=1]
sülde-sagızın is. Tılsım, muska, koruyucu güç.
s.+ıñar 4/5173

[=1]
sülde-sünezin *is.* Ruh, can.
s.+im 4/5195, 4/5201
 [=2]
süme *is.* Öğüt, nasihat.
s.+den 3/3610
s.+niğ 3/0626
 [=2]
sümele- Nasihat vermek, öğüt vermek.
s.-gen+(1)+(sümeleen) 3/0193
s.-p ber- 3/3862
s.-p-tir 3/1134, 3/1915, 3/2234, 3/2535
 [=6]
sümeleş- Tavsiye alıp vermek, karşılıklı konuşmak, görüşmek.
s.-ip+(sümelejip) 3/3603
s.-ip+(sümelejip) olur- 3/1910, 4/0418
s.-ip+(sümelejip) tur- 3/0219, 5/1795, 5/1880
s.-ken+(1) 1/3694, 5/1824
s.-keş 3/1962, 3/2944, 3/4471
 [=11]
sümeleş- çövüleş- Görüşmek, müzakere etmek.
s.-ip+(sümelejip-çövülejip) tur- 5/2729
 [=1]
sünezin *is.* Ruh.
s.+im 4/5183
s.+imni 4/5343
s.+imniğ 4/5212
 [=3]
sür- **1.** Sürmek, sevk etmek, yönlendirmek.
s.-geş 3/2839, 3/4196, 3/4990, 5/2219
s.-geştin 4/5367

s.-üp 2/0681, 3/3797, 3/3793, 5/2244
s.-üp al- 2/1610, 6/0657
s.-üp ber- 4/1785
s.-üp-daa ber- 5/2607
s.-üp çoru- 1/2852
 2. İzlemek, takip etmek.
s.-er+(1) 5/2530
s.-er+(2) 5/1613
s.-eril 1/3691
s.-gen+(1) 4/0674, 4/0677, 4/0693, 4/0696, 4/0742, 4/0745
s.-üp 1/3416, 1/3597, 2/0652, 3/0545, 5/1733
s.-üp çoru- 1/3696, 3/0554
s.-üp kel- 1/0923
 *
adaan sür- → **adaan**
s.-üp 6/3236
s.-gen+(2) 5/0413
 [=33]
sürgee *is.* Takipçi, takip eden izleyen.
s.+niğ 1/2871
 [=1]
sürgü *is.* Deri dövmede kullanılan sopa.
s. 6/2094, 6/2234, 6/2380, 6/2662
s.-bile 4/4712
 [=5]
sürgü-dalgı *is.* Deri dövmede kullanılan sopa.
s.+ı+(s.-dalğı) 1/2708
 [=1]
sürgüül *is.* Takipçi, takip eden izleyen.
s. 1/0964
 [=1]
sür-küçü *is.* Güç, büyük güç.
s.+zü 3/5053
s.+zünge 3/2311
 [=2]

sür-küçülüg *sf.* Çok güçlü.

s. 6/3674

[=1]

sürte- Korkmak, ürkmek.

s.-p 3/2313

s.-p tur- 4/0105

[=2]

sürtel- Korkutmak, ürktmek.

s.-ip tur- 1/1718

[=1]

sürüg *is.* Sürü.

s. 3/0827, 3/1304, 5/0672, 5/1588

s.+ü+(sürüü) 5/0717, 5/0719,
5/0786, 5/1590, 6/3255, 6/3262, 6/3320,
6/3324, 6/3327, 6/3397, 6/3471, 6/3475,
6/3478

s.+ü-dür+(sürüü) 3/3998,
3/4602, 3/1305, 3/1673, 5/0788

s.+ül+(sürüül) 3/1668

s.+ül+(sürüül) 3/1297

s.+ün+(sürüün) 3/1674, 3/4596,
5/0684

s.+ünden+(sürüünden) 5/2664,
5/2666

s.+üğerde+(sürüüğerde) 4/2649

[=30]

sürükçü *is.* Çoban.

s.+zü 4/2639

[=1]

sürüştür *zf.* Birbiri arkasına, ardı ardına.

s. 5/2029, 5/2031

[=2]

süt *is.* Süt.

s. 1/1076, 1/1135, 3/3456, 3/3472

s.+tü 3/2008

s.+ü+(südü) 1/1538

s.+ün+(südüün) 1/1540, 4/0357

[=8]

süttüg *sf.* Sütlü.

s. 6/3267, 6/3335, 6/3409, 6/3486

[=4]

süür *sf.* Sivri.

s. 1/0152, 1/0154, 6/0006

[=3]

süü-sünezin *is.* Ruh, güç.

s.+in 4/5417

s.+iğer 4/5172

[=2]

-Ş-

şa *is.* Kemer, kuşak.

ş.+zından 3/2959, 6/1941, 6/1945

[=3]

şaagayın- Çağlamak, gürüldemek.

ş.-ip+(şaagaynıp) kel- 3/2375

ş.-ip+(şaagaynıp) tur- 3/2351

[=2]

şaajañ *is.* Porselen kap, kadeh, kâse.

ş.+nı 5/1011

ş.+nıñ 5/0998, 5/1001

[=3]

şaanak *is.* Sibir ardıcı.

ş. 3/0053

[=1]

şaanda *zf.* Eskiden, önceden, çok önce.

ş. 1/0374, 1/2424, 3/4290, 6/1218,
6/1523, 6/3132, 6/3270, 6/3289, 6/3322,
6/3496

[=10]

şaandakı *sf.* Eski, eskidenki.

ş.-la 4/0108

[=1]

şaañayın- Çağlamak, gürüldemek.

ş.-ip+(şaañaynıp) 5/0534, 5/1046

[=2]

şaar *is.* Uzak, uçsuz bucaksız.

ş. 1/1326, 1/1376
[=2]
şaarart- Seyreltmek, seyrekleştirmek.
ş.-ı 6/1612
ş.-ı al- 6/1655
[=2]
şag I. is. 1. Zaman, vakit.
ş. 2/0005
ş.+da 1/0296, 4/0969, 4/0973, 4/1576, 4/1778, 4/1781, 4/4012, 4/4535, 4/4539, 5/0812, 5/1622, 6/3476
ş.+ım+(şaam) 2/0300
ş.+ında+(şaanda) 1/3022, 1/3023
ş.+dan 4/4563
ş.+ı+(şaa) 4/4596
ş.+ında 5/1319, 5/1526
2. Dönem, devir, çağ.
ş. 4/4486, 5/1790, 6/3496
ş.+ımda+(şaamda) 1/0378, 1/0394, 1/0810, 1/0904, 1/2068, 3/0136, 4/0945, 4/0989, 4/4276
ş.+ında+(şaanda) 1/0792, 1/1054, 1/1659, 3/0013, 3/0026, 3/0066
ş.+ından+(şaandan) 4/0953, 4/0987
ş.+ıvısta+(şaavısta) 5/0359
ş.+da 1/0004, 1/0796, 1/3349, 2/5, 3/4612, 3/4778, 3/3164, 5/1791, 5/2568, 6/0005, 6/0006, 6/0007, 6/3258, 6/3261, 6/3270, 6/3322, 6/3325, 6/3358, 6/3399, 6/3433, 6/3473, 6/3517
ş.+ım+(şaam) 4/4259
ş.+nı 1/0005, 1/0006, 2/3, 2/4, 5/0001, 5/0002, 6/3154
[=71]
şag II. is. Güç, kuvvet, takat.
ş.+ı+(şaa) 2/0198, 6/2459
ş.+ı-bile+(şaa) 4/3386
ş.+ıgar+(şaagar) 3/3678
ş.+ım+(şaam) 2/1460
ş.+ım-daa+(şaam) 2/1458

ş.+ın+(şaam) 3/1888
[=7]
şagaan: şagaan-ot Ot, ilaç.
ş. 1/3573, 1/3605, 1/3629, 1/3651, 1/3672, 4/5257
[=6]
şagda zf. Eskiden, önceden, çok önce.
ş. 3/4736
ş.-daa 6/1003
ş.-la 3/1365, 3/1989, 4/4495, 4/4767
[=6]
şagda-töögüde zf. Eskiden.
ş. 4/1594
[=1]
şagjagar sf. Çatallanmış, çatal çatal, dallı.
ş. şagjagar 6/0753, 6/0807
[=2]
şag-töre is. Zaman, çağ; töre, gelenek.
ş. 5/0130, 5/0140, 5/0150, 5/0160, 5/1621
ş.+de 5/0769
[=6]
şagzıra- Yorulmak, yorgun düşmek.
ş.-gaş+(şagzıraaş) 3/2015
[=1]
şak I. is. Saat.
ş. 2/0380, 5/0106, 5/0109, 5/0110, 5/1487
ş.+tı 5/0088, 5/1134, 5/1481
[=8]
şak II. e. İşte, işte o, işte öyle.
ş. 1/0411, 1/2714, 1/3650, 1/3836, 2/0690, 3/0624, 3/2862, 3/2879, 3/2863, 5/1917, 5/2076, 5/2749, 6/0272, 6/0611, 6/1000, 6/3751
[=16]
şak-öy is. Zaman, vakit.
ş.+ü 5/1477
[=1]

şala zf. Biraz, azıcık.

ş. 3/0349, 3/2358

[=2]

şalañday zf. Üzgün, müteessir, keyifsiz, rahatsız.

ş. 5/1595, 5/1600

[=2]

şalba is. Kement, urgan.

ş.+m-bile 1/0281

ş.+ñ-bile 1/0238

ş.+ñnı 1/0231, 1/0326

ş.+zı-bile 1/0342, 4/3252, 4/3384, 4/5327

ş.+zın 1/0248, 1/0263, 4/1045, 4/5309

[=12]

şalbaa is. Su birikintisi, gölet.

ş. 6/0007

[=1]

şalbada- → **şalbala-**

şalbala- Kement atmak.

ş.-gaş+(şalbalaaş) 3/0228

ş.-p 4/1080

ş.-y 4/4570

ş.-arga (şalbada-) 1/0266

ş.-gaştıñ (şalbada-) 1/0363

ş.-vas+(1) (şalbada-) 6/2979

[=6]

şalı- Bilemek.

ş.-p 1/1815, 3/0973

ş.-y 6/0670

ş.-y şuluy 3/1040, 3/1454, 3/1790

[=6]

şalıñ is. Çiy.

ş.+ın 3/1216, 6/2130, 6/2272, 6/2428, 6/2619, 6/2707

ş.+ından 1/0948, 1/1170, 3/2345, 4/1122, 5/2131

ş.+ından-daa 4/3695

[=12]

şalıp is. Hız, sürat, çeviklik.

ş.+ı-bile+(şalıvı) 6/2452

[=1]

şalıradı zf. Şarıldatarak, şırıldatarak.

ş. 3/1216, 3/2346

[=2]

şalıradır zf. Şarıldatarak, şırıldatarak.

ş. 6/2130, 6/2428, 6/2619, 6/2707

[=4]

şalırtkayın- Şarıldamak, şırıldamak.

ş.-ıp+(şalırtkaynıp) 1/0948

[=1]

şalırtkayındır zf. Şarıldatarak, şırıldatarak.

ş. 1/1170, 6/2272

[=2]

şançar → **şaş-**

şañ-deñ is. Miktar, ölçü, seviye, denklik.

ş.+in 5/0067

[=1]

şañna- Mükafatlandırmak, ödüllendirmek.

ş.-ar+(1) 2/1445, 3/4413, 4/0145, 4/0147, 4/1243

ş.-ar+(2) 3/4313

[=6]

şañnal is. Ödül, mükafat.

ş. 3/4429

[=1]

şañnat- Mükafatlandırmak, ödüllendirmek.

ş.-kaş 2/1457, 2/1459

[=2]

şap- 1. Ata binmek, at sürmek; at çifte atmak; hücum etmek.

ş.-ıp+(şaap) 3/2547, 6/0536

ş.-ıpkaş+(şaapkaş) 4/1094

ş.-ıp-la+(şaap) tur 3/3414

ş.-ip+(şaap) tur- 3/3419
ş.-kan-na 4/0815
ş.-pas+(1) 2/1155
 2. Vurmak, çarpmak, darbe indirmek.
ş.-ar+(1)+(şavar) 4/4863
ş.-ar+(2)+(şavar) 1/0955, 1/0957
ş.-ip+(şaap) 4/0447, 5/2471, 6/2007, 6/0772, 6/0799, 6/0826, 6/0910, 6/2363, 6/2519
ş.-ip+(şaap) al- 3/2270, 3/4887
ş.-ip+(şaap) kag- 1/1115, 1/3466
ş.-ip+(şaap) tur- 6/0912
ş.-ipkan+(2)+(şaapkan) 1/0524
ş.-ipkaş+(şaapkaş) 1/0529, 1/0533, 1/3384, 2/0436
ş.-iptar+(şaaptar) 1/1470, 3/3100
ş.-iptarga 1/1358, 1/1361
ş.-ip+(şaap) tur- 6/0748, 6/0773, 6/0800, 6/0828, 6/0722
ş.-ıvıt+(şaavıt) 1/1351, 6/2000
ş.-kaş 1/1350, 1/1442, 2/0431, 5/1720, 6/1895, 6/2032
 3. Tezlik bildiren bir yardımcı fiil olarak kullanılır.
ş.-ip+(şaap) 3/0227, 4/3250, 4/3253, 4/3372, 4/5246, 4/5292, 5/1222, 6/1554, 5/1515, 6/2551
ş.-ipkaş+(şaapkaş) 6/1915, 6/2034
 [=58]
şapkıla- Vurmak, çarpmak.
ş.-p 6/0721, 6/0747
ş.-p kag- 4/3392
ş.-pkaştı 4/3263
 [=4]
şapşılga is. Ufuk.
ş.+zı 1/0952, 1/1303, 1/1365, 1/1407
ş.+zın 1/0793, 1/0811, 1/0905, 1/0937, 1/0961, 1/1055, 1/1366

ş.+zından 5/0101
ş.+zinga 1/0706, 1/3563
ş.+zını 1/1292, 1/1510, 1/1654, 1/2728, 5/1522
 [=19]
şapta- Vurmak, çarptırmak.
ş.-p 6/2560
 [=1]
şara I. is. Sümük.
ş.+zı 1/0341, 3/0215
 [=2]
şara II. is. Büyük kâse.
oңgar şara Derin ağaç kâse.
ş.+ga+(şaraa) 6/1764
ş.+zın 4/2268
 [=2]
şara-here: dağ bajı şara-here (hire), daş bajı sarıg (kara)-şokar turda (çorda)
 Çok erken bir vakitte, tan vakti.
ş. 1/0246, 1/0334, 1/2798, 1/3354, 3/1106, 3/1512, 3/1524, 3/2108, 3/2175, 3/2326, 3/4093, 3/4864, 3/4876, 3/4914, 4/0857, 4/0251, 4/0520, 4/0913, 4/2315, 4/2518, 4/3744, 4/3810, 4/4919, 5/1293, 6/0320, 6/0952, 6/2090, 6/2230, 6/2376, 6/2591, 6/2658
 [=31]
şarı is. Öküz.
ş. 1/0525, 1/1738, 1/1795, 1/1837, 2/1191, 2/1195, 3/0947, 3/0990, 3/1073, 3/1393, 3/1478, 3/1714, 3/1743, 3/1820, 3/3407, 4/1227, 4/5238, 5/0997, 6/1720, 6/1721, 6/1812, 6/1843
ş.+nı 3/3428, 3/3435, 3/3445, 4/3857, 4/5231, 5/0824, 5/0826
ş.+nı 4/0091, 6/0053, 6/0055
ş.+zın 3/3449
 [=33]
şarı- Bağlamak.
ş.-p al- 3/2747
ş.-p kag- 1/1698, 4/0092

[=3]
şarigıla- Bağlamak, sarmak, sarmalamak.
ş.-gaş+(şarigılaaş) 5/1713
 [=1]
şaş- 1. Saplamak, sançmak, dikmek, koymak, yerleştirmek.
ş.-ar+(1)+(şançar) 4/3901
ş.-arga-daa+(şançarga) 6/1819
ş.-kan+(1) 1/3638
ş.-kan+(2) 6/1004
ş.-kaş 1/3594, 1/3613, 3/3520, 3/5026, 6/1051
ş.-kaştıñ 4/3134
 2. Vurmak.
ş.-ıp+(şançıp) ber- 6/3578
 [=11]
şaşkıla- Sançmak, saplamak.
ş.-p 4/1834
ş.-p kag- 3/0124
ş.-vıt 1/1967
 [=3]
şaşkılaş- Çarpışmak.
ş.-ıp+(şaşkılajıp) 3/1059
ş.-ıp+(şaşkılajıp) tur- 6/0575
 [=2]
şaştık- Dayanmak, ulaşmak, bitişmek.
ş.-ıp+(şaştığıp) 1/3666
ş.-kan+(2) 1/1403, 1/1487, 1/1575, 1/2638, 1/2868, 1/2895, 1/2951, 1/3601, 1/3602, 1/3668, 2/0349, 3/4750, 4/1102, 6/1668, 6/1694
 [=16]
şaştıktır *zf.* Bitiştirerek, ulaştırarak, dayandırarak.
ş. 1/3117
 [=1]
şavı → **şavılur**
şavılur *is.* Arka kolan.
ş.-ımnı 1/1393

ş.-ın 1/1400
ş. (şavı) 1/0473, 2/0413
ş.-zın (şavı) 1/0460
 [=5]
şay *is.* Çay.
ş. 1/1497, 3/2009, 5/0299, 6/1305, 6/2868, 6/3073
ş.-dan 1/0841
ş.-ı 3/2043, 6/3080
ş.-ın 1/0843, 1/0854, 1/2903, 1/0900, 1/2411, 2/0590, 2/0975, 3/0198, 3/0779, 3/1191, 3/1267, 3/3210, 3/3701, 3/4553, 4/0475, 4/2483, 4/2731, 4/0586, 4/1288, 4/3302, 4/3378, 4/3579, 4/4154, 4/3124, 4/4063, 5/0369, 5/0457, 5/1037, 5/1138, 5/0315, 5/1268, 5/1652, 5/1866, 5/2586, 6/0307, 6/0470, 6/0506, 6/2756, 6/3679, 6/3098
ş.-ın-daa 4/5401
ş.-ından 3/0234
ş.-je 6/3085
ş.-nı 5/1044
ş.-nıñ 1/0854, 4/4786, 5/1535
 [=56]
şayıt *is.* "şayıt" (yansıma söz); çatırtı, çıtırtı.
ş. kıldır 3/2265, 3/2266
 [=2]
şayla- Çay içmek.
ş. 3/2479, 3/2545, 3/2768
ş.-gar 3/2492, 3/2631, 3/2771
ş.-nar 5/1646
ş.-p 3/2514, 3/4699, 3/4508, 3/5000, 4/2731, 4/3184, 5/1541
ş.-p al- 3/2045, 3/3091, 5/0304
ş.-y ber- 4/2485
 [=18]
şaylat- Çay ikram etmek.
ş.-ı-daa+(şayladı) ber- 4/1292
ş.-ıp+(şayladıp) 3/3759, 3/4691, 3/4453

ş.-ip+(şayladıp) olur- 4/4066
ş.-ır+(2)+(şayladır) 3/3731
 [=6]
şel- Hızla çekmek, çekip almak.
 ş. 2/0433
ş.-e 3/3205
ş.-erge 5/2621
 ş.-geş 1/2039, 5/0415, 5/0882, 5/0888, 5/2604, 6/2008
 ş.-ipkeş 2/1412
ş.-ipter+(2) 3/0562
ş.-ipteyn 6/2595
ş.-ivit 6/2003
 [=13]
şelgile- Çekip almak.
 ş.-geş+(şelgilees) 5/1725
 [=1]
şelgileş- Çekişmek.
 ş.-ip+(şelgilejip) 3/1532
 [=1]
şene- Denemek, tecrübe etmek.
 ş.-gen+(2)+(şeneen) 4/2654
 [=1]
şenşne is. Şakayık çiçeği.
 ş. 3/0198, 3/0234
 [=2]
şerig is. Asker.
 ş. 5/1733, 5/1738, 5/1922, 6/1326, 6/1372, 6/1416
 ş.+in+(şeriin) 5/1920
 ş.+niş 6/1337, 6/1383, 6/1428
 [=10]
şet is. İğne yapraklı ağaç fidanı.
 ş.+tiş 5/2623
 [=1]
şever sf. Mahir, uz, hünerli.
 ş. 3/2507
 ş.+in 3/2482

[=2]
şıda- 1. Gücü yetmek, yapabilmek.
 ş.-ar+(1) 1/0416, 1/0426, 1/0436, 6/1338, 6/1429
 ş.-vaan+(2) 5/0599, 5/1011
 ş.-vayn 2/0863, 2/1325, 2/1343
 2. Yeterlilik anlamı ifade eden yardımcı fiil olarak kullanılır.
 ş.-ar+(1) 1/0159, 1/0417, 1/0424, 1/0437, 5/0071, 5/1695, 5/2039, 6/1385, 6/0711, 6/2817, 6/0760, 6/0788, 6/0734, 6/0815
 ş.-ar+(2) 4/3386, 5/0073
 ş.-ar-dır 3/0377, 3/0378, 3/0383, 3/0385, 3/4375, 3/4376, 3/4378, 3/4379, 4/1128
 ş.-gan-dır+(şıdaan) 2/0512, 2/0513
 ş.-vaan+(2) 5/1013
 ş.-vas+(1) 4/0315, 6/1389, 6/0375, 6/0715, 6/0739, 6/0767, 6/0795, 6/0822, 6/0870, 6/1139
 ş.-vaska 6/1433
 ş.-vas-tır 1/2552, 2/1476
 [=51]
şıdal is. Güç, kuvvet.
 ş.+ı 5/0449, 5/0491, 5/0516
 [=3]
şıdaldı sf. Güçlü, kuvvetli.
 ş. 4/4916, 6/0976
 [=2]
şıdamıkkay is. Dayanıklılık, güç.
 ş.+ı-bile 6/2157, 6/2303
 [=2]
şıdaş- Yapabilmek, güçleri yetmek.
 ş.-payn 4/3234, 6/1838, 6/3016
 ş.-payn bar- 4/3412
 [=4]
şıdıraala- Satranç oynamak.
 ş.-p 5/2150
 [=1]

şıgaa- Nişan almak.

ş.-p şığaap 3/2031

[=1]

şığıradır *zf.* Çatırdatarak, çitirdatarak.

ş. 5/1189

[=1]

şığırt *is.* Çıtırıtı, çatırtı.

ş. 2/0777

[=1]

şığja- Saklamak.

ş.-gan+(1)+(şığjaan) 3/0141

ş.-p kag- 3/0354, 3/0658, 3/0668,
3/2845

[=5]

şığayındır *zf.* 1. Çatırdatarak,
çitirdatarak.

ş. 1/2254

2. Gürültüyle, gürültü patırtıyla.

ş. 1/3837

[=2]

şığayındır-şoonayındır *zf.* Bağrışıp
çağrışarak.

ş. 4/1351

[=1]

şırak *sf.* Güçlü, kuvvetli.

ş. 1/2836, 2/0504, 4/1041

[=3]

şıjıktır *zf.* Sinirle, öfkeyle.

ş. 3/1064, 3/1473, 3/1815

[=3]

şık *is.* 1. Yaş, nem, ıslaklık.

ş. 1/2345, 6/2631, 6/2722

ş. şak 3/3439

2. Çayır, çayırılık.

ş. 3/4211

[=5]

şıktıg *sf.* 1. Nemli.

ş. 3/3430

ş. şıktıg 4/4582, 4/4812

2. Çayır, çayırılık.

ş.+ın+(şıktın) 3/2111

[=4]

şıla- Yorulmak, bitkin düşmek.

ş.-dı 6/2096, 6/2096, 6/2236,
6/2236, 6/2381, 6/2381, 6/2663, 6/2663

[=8]

şılagda- Yorulmak, bitkin olmak.

ş.-p 5/0815

[=1]

şılb *is.* Söğüt kabuğu, ağaç dalı kabuğu.

ş. 3/3977

[=1]

şılbada- → **şılbala-**

şılbala- Ağaç kabuğunu soymak.

ş.-p 5/1057

ş.-y (şılbada-) 1/1695

[=2]

şılı- Eti kemikten ayırmak.

ş.-y 4/4580

[=1]

şimbay *is.* İyi, oldukça iyi, pek güzel.

ş. 6/1155, 6/1567

ş.-la-dır 1/3215

[=3]

şımda- dekte- Hızlanmak, acele etmek,
daha hızlı olmak.

ş. 3/2028

ş.-ger 3/2713

ş.-ner 5/1441, 5/2191

ş.-y 4/1537

[=5]

şımıraş *sf.* Alçak, basık.

şımıraş kulaktıg Kulağı kesik.

ş. şımıraş 6/0851

[=1]

şın *is.* Gerçek, doğru.

ş. 1/1705, 1/1708, 1/1846, 1/1850, 3/0336, 3/0457, 3/2963, 3/3304, 3/4266, 3/2502, 3/4124, 3/4265, 4/0143, 4/0905, 5/0550, 5/2084, 6/0304, 6/3144, 6/3692

ş.-dır 3/0437, 3/3150, 3/4680, 5/1789

ş.+ı-bile 4/0906

ş.+ın 3/2455

ş.-la 5/2399

ş.-na 3/0145, 3/3286, 6/3198

[=29]

şınaa *is.* Çukurluk, alçak yer.

ş. 1/2846

ş.+nı 1/2083

[=2]

şınap *zf.* Gerçekten, hakikaten.

ş. 1/0179, 1/1960, 3/3150

ş.-daa 2/0197, 3/4960

ş. (şıp-şınap) 3/1064, 3/1473, 3/1815

[=8]

şınap-la *zf.* Gerçekten, hakikaten.

ş. 1/0201, 1/1265, 1/1971, 1/2597, 3/0410, 3/0802, 3/3284, 5/0311, 6/0760, 6/0816, 6/2068, 6/3150, 6/3627

ş. (şınavıla) 6/2005, 6/3201

[=15]

şında-la *zf.* Gerçekten, hakikaten.

ş. 3/0194, 3/1916, 3/2501, 3/2996, 3/3437, 3/3457, 3/3538

[=7]

şın-mege *is.* Söylenti, dedikodu.

ş.+m 3/3264

[=1]

şınnıg *is.* Gerçek, doğru.

ş. 1/2421

[=1]

şınğan *is.* Kas, adale.

ş. 5/0550

[=1]

şıngı- Ağırlaşmak, güçleşmek, ciddi duruma gelmek.

ş.-ıp tur- 4/0232

[=1]

şıp- Kaplamak.

ş.-a+(şıva) 5/0336

ş.-a+(şıva) ber- 4/4359

ş.-kan+(1) 4/4384

[=3]

şıray *is.* Çehre, yüz, görünüş.

ş. 6/1609

ş.+ın 5/1809

[=2]

şıraylıg *sf.* Güzel, şirin, hoş.

ş. 1/2898, 6/1472, 6/1474, 6/1508, 6/1510, 6/2053, 6/2056, 6/3669, 6/3671

[=9]

şırgay *sf.* Sık, gür (orman).

ş. 2/0015, 2/0079, 6/1583

[=3]

şıvada- Fırlatmak, savurmak.

ş.-p olur- 5/0954

[=1]

şıval- Kaplanmak.

ş.-ıp çıdıp kal- 5/1421

ş.-ıp kag- 1/2121

ş.-ıp kal- 1/2115

[=3]

şıvaş- Kaplanmak, örtülmek.

ş.-ı+(şıvayı) ber- 1/3242, 1/3248

[=2]

şıvık *is.* Çubuk, çalı çırpı.

ş. 3/1648, 3/3973

[=2]

şıvıraş: **şıvıraş de-** Hızla gitmek, uçarcasına gitmek.

ş. 1/1957

[=1]

şıy- Çizmek.

ş.-gan+(2) 3/2901, 3/2902, 4/4092, 4/4094, 4/5380, 4/5382, 6/3060, 6/3061

[=8]

şıyaan ünl. İşte! O zaman! İşte öyle! (Anlatılarda kalıplaşmış bir giriş sözü olarak kullanılır.)

ş. 3/0271, 3/0875, 3/1167, 3/1485, 3/1592, 3/4687, 4/0001, 4/1001, 4/4345, 4/5065, 5/1538, 6/0168, 6/0692, 6/0933, 6/1516, 6/2923, 6/3055, 6/3213, 6/3764

ş.-daa 4/4086

[=20]

şıyaan-am ünl. İşte! O zaman! İşte öyle! (Anlatılarda kalıplaşmış bir giriş sözü olarak kullanılır.)

ş. 1/0001, 1/0063, 1/0115, 1/0223, 1/0245, 1/0314, 1/0606, 1/0654, 1/0784, 1/0829, 1/0950, 1/1011, 1/1111, 1/1184, 1/1300, 1/1320, 1/1398, 1/1606, 1/1719, 1/1753, 1/1774, 1/1874, 1/2309, 1/2353, 1/2396, 1/2466, 1/2507, 1/2563, 1/2785, 1/2821, 1/2828, 1/2912, 1/3037, 1/3089, 1/3103, 1/3106, 1/3168, 1/3201, 1/3422, 1/3475, 1/3522, 1/3537, 1/3619, 1/3643, 1/3851, 3/0001, 3/1081, 3/3592, 3/3825, 4/1465, 4/2876, 4/4790, 5/1715, 5/1764, 5/1796, 5/1857, 5/2122, 5/2685, 5/2717, 5/2748, 6/0001, 6/0122, 6/0499, 6/1179, 6/2409, 6/2417, 6/2915, 6/3774

ş.-daa 4/5293

[=69]

şıyaanda ünl. İşte! O zaman! İşte öyle! (Anlatılarda kalıplaşmış bir giriş sözü olarak kullanılır.)

ş. 5/0059

[=1]

şıyata~şıyaata ünl. Demek, demek ki, şimdi.

ş. 5/0112, 5/0188, 5/0492, 5/1050, 5/2475, 5/2541

[=6]

şidi is. Büyü, sihir; oyun, hile.

ş.+zi-bile 4/4807

ş.+zin 4/3863, 4/4589

[=3]

şidilen- Büyü yapmak, sihir yapmak.

ş.-ip tur- 4/4807

[=1]

şidilet- Büyü yapmak, sihir yapmak.

ş.-ip+(şidiledip) 4/3863, 4/4589

[=2]

şig is. Yön, istikamet; yöneltim, yöneltme.

ş.+in+(şiin) 3/0628

ş.+inçe+(şiinçe) 1/2019

[=2]

şigle- Yöneltmek, doğrultmak.

ş.-geş+(şiglees) 3/0723, 3/1211, 3/2841, 3/2883, 3/3905, 3/4533

ş.-p 1/1444, 1/1438, 3/0628

ş.-p çoru- 1/2726

ş.-y 3/1590

[=11]

şiiğaym- Hışırdamak, şırıldamak.

ş.-ıp+(şiiğaynıp) 1/3717, 1/3829

[=2]

şiijek is. Kanarya.

ş. 4/0802

ş.+terniğ 6/1561

[=2]

şiiledi zf. Gürültüyle, gürültü şamatayla.

ş. 3/4991

[=1]

şiiledi-şooladı zf. Gürültüyle, gürültü şamatayla.

ş. 4/4075

[=1]

şiiile- koola- Gürültü yapmak, gürültü çıkarmak.

ş.-gan+(2)+(şiiileen-koolaan) 4/2132

[=1]

şiiğaym- Gürültü yapmak, gürültü çıkarmak.

ş.-ip-daa+(şiiṣaynıp) tur- 4/1336
 [=1]
şiiṣ- Yargılamak, hüküm vermek.
ş.-er+(1)+(şiiṣder) 3/1421
 [=1]
şil 1. is. Cam.
ş.+inçe 3/4833
ş.+in 5/0167
2. sf. Cam, camdan yapılmış.
 ş. 2/1477, 3/0021, 3/0649, 3/3049, 3/3068, 3/4282, 3/4455, 4/0362, 4/0377, 4/0492, 4/0819, 4/0824, 4/0828, 4/2368, 4/2498, 4/2552, 4/2568, 4/2727, 4/3088, 4/3135, 4/3180, 4/3515, 5/1377, 6/0013, 6/0183, 6/0500, 6/0652, 6/2851, 6/2862, 6/2866, 6/3107, 6/3127
 [=34]
şilgi sf. Kızıl sarı.
 ş. 1/0362, 1/0802, 1/0816, 1/2426, 1/2429, 1/2434, 1/2443, 1/2470, 1/2473, 1/2509, 1/2523, 1/2544, 1/2545, 1/2558, 3/4290, 3/4291, 3/4327, 6/1731, 6/2930
 [=19]
şili- Seçmek.
ş.-p al- 3/4812, 6/1091
 [=2]
şim- Gözleri kapatmak, yummak.
ş.-bes+(2) 1/1624
ş.-gen+(2) 1/1253
 [=2]
şimçe- Hareket etmek, devinmek, sallanmak.
ş.-er-le+(2) 4/2288
ş.-p çada- 2/0429
ş.-p tur- 5/1312
ş.-ves+(1) 2/0267, 3/2936
ş.-ves+(2) 3/2702, 6/1819
 [=7]
şimçeş is. Ani hareket ifade eden yansıma söz.
 ş. 6/0967

[=1]
şimeen is. Gürültü.
ş.+inden 4/4761
 [=1]
şimeerge- Gürültü çıkarmak, ses çıkarmak.
ş.-p 5/1316
 [=1]
şinçi is. Görünüş, tavır, eda.
 ş. 5/0385
 [=1]
şinçi- Gözden geçirmek, yoklamak, incelemek.
ş.-irge 1/2149
 ş.-p 1/2134, 1/2139, 1/2172, 1/2173, 1/2175, 1/2177, 1/2179, 1/2182, 1/2184, 1/2186, 1/2189, 1/2141, 1/2143, 1/2146, 2/0712, 3/1230, 3/0902, 3/4207, 4/1343, 4/3746, 4/4336, 4/4709
ş.-p tur- 3/1163, 4/1323, 4/1324
 [=26]
şinçile- Araştırmak, incelemek.
ş.-erge 1/2151
ş.-p 2/0703, 5/2006
ş.-p olur- 5/1313
 [=4]
şinçilig sf. Görünürlü, suretli.
 ş. 2/0718, 2/0715
 [=2]
şinçittin- Bakmak, bakınmak, incelemek.
ş.-ip olur- 3/0650
 [=1]
şinṣeet- Benimsemek, özümsemek.
ş.-ipken+(şinṣeedipken) 4/2471
 [=1]
şinṣe E mi? Tamam mı? Olur mu?
 ş. 1/3035
 [=1]
şipşi- → şipşi-

şirbi- Süpürmek.

ş.-gen+(2)+(şirbeen) 6/3592

ş.-p çıt- 6/3617

ş.-p tur- 6/3552, 6/3643, 6/3646

[=5]

şirbigile- Sürüklemek.

ş.-y 5/0693

[=1]

şiree is. Alçak masa, üzerine Budizme ait
bibloların konduğu masa.

ş. 1/1623, 1/1627, 1/1631, 1/1634,
3/0959, 3/0965, 3/0971, 3/2576, 4/2496,
4/2728, 5/2105, 5/2161, 6/3110

ş.+de 5/1308, 5/1364

ş.+ger 3/2556

ş.+mden 5/1068

ş.+mniş 6/0184

ş.+niş 1/1642, 4/1307, 4/2191,
4/2209, 4/2219, 4/2269

ş.+zi 1/1644, 3/1367, 3/1368

ş.+zin 1/0897, 1/2409, 5/1934

ş.+zinden 4/1275

ş.+zinge 2/0586, 4/4057

ş.+ziniş 1/0084, 3/2829, 4/0706,
4/0723, 4/4025, 5/0934, 6/2754, 6/3677

[=41]

şirel- Saplanmak.

ş.-gen+(1) 1/3623, 1/3625, 1/3648

ş.-gen+(2) 1/3601, 1/3602,
1/3666, 1/3668, 1/3670

ş.-ip 1/3655

[=9]

şiremil: şil şiremil bajı Cam pencereli
ev, pencereli camdan işlenmiş ev;
pencereli camdan ahşap ev.

ş. 3/4282

[=1]

şirişeyndir zf. Hışırdayarak, şırıldayarak.

ş. 4/0707, 4/0724, 4/4026

[=3]

şirtek is. Keçeden yapılmış halı.

ş.+ten 1/3979

[=1]

şiş sf. Şiş, sivri.

ş. 3/2024

[=1]

şişpi- Büyülemek, büyü yapmak.

ş.-p şişpip 1/0266, 4/0762,
4/2270, 5/2408, 6/0565

ş.-p tur- 3/1814, 4/0757, 6/0557

[=8]

şişte- Şişlemek, şişe geçirmek.

ş.-gen+(2)+(şişteen) 6/3583

ş.-geş+(şişteş) 6/3576

ş.-p al- 3/1250

ş.-p 5/0470

ş.-y 6/3578

[=5]

şiştegile- Şişlemek, şişe geçirmek.

ş.-p al- 3/0762, 3/3939

[=2]

şiştel- Şişlenmek, şişe geçirilmek,
saplanmak.

ş.-gen+(2) 1/3568, 1/3570

[=2]

şişteyt- Yükseltmek, kaldırmak.

ş. 1/2019

[=1]

şivişkin is. Hizmetçi, casus.

ş. 1/1491, 1/1504, 1/1950, 1/1983,
1/1993, 1/2042, 1/2044, 1/2902, 3/2004,
3/2017, 3/2652, 4/0364, 4/0378, 4/0495,
4/0547, 4/0548, 4/0557, 4/0606, 4/0834,
4/0845, 4/0868, 4/0880, 4/0891, 4/2350,
4/2420, 6/0331, 6/0340, 6/0351, 6/0357,
6/0370, 6/0373

ş.-daa 4/0855, 4/0872

ş.+de 4/0493

ş.+den 6/0138

ş.+ge 1/1973

ş.+i 3/2041, 4/0820
ş.+in 3/2761, 6/0330, 6/0350, 6/0369
ş.+ner 3/1936, 3/1944, 3/4628, 4/0615, 4/0859, 5/0948, 5/0950
ş.+neringe 4/1202
ş.+ni 3/2469, 3/2520, 3/2611
ş.+niğ 1/2011
ş.+nnerni 4/1164
 [=55]
şivişkinnig sf. Hizmetçili, hizmetçisi olan.
ş. 6/0079
 [=1]
şiy- Gözleri kapatmak.
ş.-bes+(2) 1/1700
ş.-ip al- 2/0441
 [=2]
şo: karak şozu → karak
ş. 5/1231
 [=1]
şo-tölge is. Kemik falı, büyü.
ş. 4/0243, 4/0248, 4/0264
ş.+zin 4/0256, 4/0354
 [=5]
şodak is. Kispet.
ş.+ım+(şodaam) 5/0360
ş.+ın+(şodaan) 5/0502
ş.+ından+(şodaandan) 3/2128
ş.+tarın 5/0355
ş.+tarın (şog-şodak) 4/3623
 [=5]
şodak-şudak → sodak-şuudak
şodak-şuudak → sodak-şuudak
şogla- Öfkelenmek, çıkmak.
ş.-p kel- 6/1543, 6/1559
 [=2]
şokar sf. Karışık, alaca, ala renkli.

ş. 3/2406, 3/2848, 3/2856, 3/2872, 3/4247, 5/1286
ş.+ın 1/0071
ş.+ından 1/0056
 [=8]
şola is. Takma ad, lakap, nam.
ş.+ı 1/0995, 1/1044, 1/1506, 1/1651, 2/0875, 4/1022, 4/1561, 4/1741, 4/1769, 4/2019, 4/2613
ş.+ıar 1/2725
 [=12]
şolban is. Çoban yıldızı, Venüs.
ş. 2/0711, 6/0253, 6/0289
 [=3]
şoluk sf. Dar, küçük, sığ; yetersiz.
ş. 2/0489
 [=1]
şonmas ?
ş. 6/3161
 [=1]
şooça is. Kilit.
ş.+zı-daa 4/0826
 [=1]
şooday is. Çuval, torba.
ş. 1/0843, 1/1966, 1/1969, 4/0439, 4/0532, 4/3204, 4/3238, 4/3260, 4/3390, 4/3564
ş.+ım 4/0448
ş.+ımnı 4/0471
ş.+ın 4/0564, 4/0590, 4/3393
ş.+ıgnı 4/3263, 4/3264
ş.+nı 4/0538
 [=18]
şoogayın- Bağışlamak, şamata etmek.
ş.-ıp+(şoogaynıp) 3/1444
 [=1]
şoogaynış- Bağışlamak, şamata etmek.
ş.-ıp+(şoogaynıp) 3/1784
 [=1]

şooladı *zf.* Gürültüyle, şamatayla.

ş. 3/4197

[=1]

şoolug *is.* Çok değil.

ş.-**daa** 6/1366

[=1]

şoot- Alay etmek.

ş.-**up**+(şoodup) 3/1441, 3/1783

ş.-**up-daa**+(şoodup) **tur-** 4/1145

ş.-**up-turlar**+(şoodup) 2/1176

[=4]

şoraan *is.* Dağın sarp ve kayalık tarafı.

ş. 2/0740

[=1]

şorbajıla- Üstünkörü yapmak.

ş.-**p** 5/0910

[=1]

şoru I. *is.* Takdire şayan, güzel.

ş. 3/4341, 6/1822

[=2]

şoru II. *is.* Suç, kabahat, hata.

ş.-**η** 3/2397

ş.-**η-dur** 3/2136, 3/2198

ş.-**zu** 4/3670

[=4]

şoşku- Tırıs gitmek.

ş.-**p kel-** 3/1277

ş.-**p olur-** 5/0712

[=2]

şoşkuŋguurla- Tırıs gitmek.

ş.-**p** 3/0884

[=1]

şoşkut- Tırıs sürmek.

ş.-**up**+(şokudup) 3/0808, 3/1273,

3/4023

[=3]

şoy *is.* Dökme demir.

ş.-**bile** 4/0266, 4/0403, 4/0481,
4/0594

[=4]

şoylaadı *zf.* Tıslayarak, tıslatarak, tıs diye
ses çıkararak.

ş. 3/2278

[=1]

şöl *is.* Tarla, arazi; alan, meydan.

ş. 1/0490, 1/2235, 1/2236, 1/0453,
2/0521, 2/0326, 2/0382, 2/0450, 3/0366,
4/1105, 4/1107, 4/1436, 4/3697, 4/3700

ş.-**düğ** 2/0519, 4/1797

ş.-**ünge** 4/1797

[=17]

şöl(der)lig *sf.* Arazili, alanlı.

ş. 2/0228

[=1]

şöleede- Boşalmak, tenhalaşmak.

ş.-**y ber-** 4/2309

[=1]

şöleen 1. *is.* Rahat, huzur.

ş. 3/0858, 3/1691, 6/1544, 6/1560,
6/1575

ş.-**in** 6/1547, 6/1561, 6/1578

2. *sf.* Boş, serbest, bomboş.

ş. 3/2497, 4/2307, 4/2850, 4/2931,
4/3029

[=13]

şöleennig *sf.* Rahat, huzurlu.

ş. 6/1544, 6/1560, 6/1575

[=3]

şöy- Uzatmak.

ş.-**e** 1/0454

ş.-**üp** 1/3826, 5/0634

[=3]

şöybek *sf.* Uzunca.

ş. 3/0124

[=1]

şöybeŋeyin- Genişlemek, yayılmak,
uzamak.

ş.-ip+(şöybeğeynip) tur- 3/2734
[=1]
şöyündü is. Bağırsak.
ş.+zün 1/3826
[=1]
şugla- Örtmek, üzerini kapatmak.
ş.-y 6/0675
[=1]
şugul sf. Kendine hâkim olamayan, azgın.
ş. 3/2422
[=1]
şugulda- Sinirlenmek.
ş.-p 5/2488
[=1]
şugum is. Çizgi.
ş. 4/2754, 4/2756, 4/2774, 4/2780, 4/2890, 4/2902, 4/2912, 4/2964, 4/2976, 4/2985, 4/3030
ş.+unga 4/2819
[=12]
şugumnug sf. Çizgili.
ş. 1/0888, 1/0891
[=2]
şulguurga → şurgulda
şulura- Hışırdamak, hırıldamak.
ş.-ar+(1) 6/3153
[=1]
şuptu zm. Hepsi, tümü, tüm, hep.
ş. 1/2286, 3/2371
ş.-la 5/2019
ş.+vus 1/1009, 5/2234
ş.+vustu 1/2482
ş.+zu 1/1040
ş.+zun 1/3166, 1/3604, 2/0312, 2/0317, 2/1145, 6/0271, 6/1463, 6/3095
ş.+zundan 5/1570
[=16]
şura- Sıçramak, atlamak, hoplamak.

ş.-gan+(2)+(şuraan) 1/1116
ş.-p 6/0561
[=2]
şurat- Hoplatmak, sıçratmak; atmak, sıçramak.
ş.-ip+(şuradıp) kel- 1/1349
ş.-ip+(şuradıp) tur- 2/0446
[=2]
şurgulda is. Çekmece, sandık, kutu.
ş.+larının 1/2386
ş.+zının (şurgulga) 1/0934, 1/3082
ş.+zının (şulguurga) 1/0754
[=4]
şurgulga → şurgulda
şurugayın- Ulumak, bağrıışmak.
ş.-ip+(şurugaynıp) 4/5242
[=1]
şutkul- Metal dökülmek, kalıba dökülmek, (metale dönüşmek).
ş.-up çıdıp kal- 5/2170
ş.-up 5/1420
[=2]
şuugaş- Sohbet etmek, gevezelik etmek, söyleşmek, gülüşmek.
ş.-ip+(şuugajıp) 3/1929
[=1]
şuulgan is. Toplantı.
ş. 5/1928, 5/1947, 5/1953
[=3]
şuulganna- Toplantı yapmak.
ş.-p tur- 5/1943
[=1]
şuura- Köpürmek, saçılmak, dökülmek.
ş.-p 6/2136, 6/2164, 6/2308, 6/2434, 6/2463
[=5]
şuurgan is. Kar fırtınası, tipi.
ş. 4/3356, 4/4338

ş.-daa 3/2701
[=3]
şuurganna- Fırtına kopmak; fırtına gibi gitmek.
ş.-p 1/2286
[=1]
şuuş- Katar hâlinde gitmek, sıralanmak.
ş.-up+(şuujup) 1/0254, 1/0256, 1/0258, 1/1072, 3/1725
ş.-up+(şuujup) kel- 1/0277
[=6]
şuuştur *zf.* Art arda, arka arkaya, birbiri ardından.
ş. 1/1032, 5/0083
[=2]
şuuştur- Sıra sıra göndermek, hareket ettirmek
ş.-up 1/0252
[=1]
şuut *zf.* Tam, doğrudan, direkt.
ş. 6/2009
[=1]
şuvagançı *is.* İhtiyar kadın.
ş.+mı 1/0646
[=1]
şuvuşkan *is.* Sıra, dizi, katar.
ş.-bile 3/0912, 3/0913
[=2]
şüg- Süzmek, filtreden geçirmek; aramak, ayıklamak, taramak.
ş.-üp+(şüüp) kör- 4/1845
ş.-üp+(şüüp) olur- 4/1849
[=2]
şüğnük- (?) Takılmak, ilişmek.
ş.-pe 3/1067, 3/1472, 3/1813
[=3]
şüül- Kazanmak, galip gelmek, yenmek.
ş.-üp+(şüglüp) 3/0949
[=1]

şüülde *is.* Birincilik.
ş.+ni 3/0942
ş.+zin 3/0938
[=2]
şüüleğ *sf.* Cılız, zayıf.
ş. 3/2511
[=1]
şüür *is.* Süzgeç.
ş. 5/1999
[=1]
şüüre- Süzmek, filtreden geçirmek.
ş.-gen+(1)+(şüüreen) 5/2000, 5/2002, 5/2003
ş.-p 5/2011
[=4]
şüürge *is.* Hücum, saldırı, yakalama, avlama (yırtıcı kuş için).
ş.+zi-bile 5/0527, 5/1717, 5/1882, 6/2264, 6/2606
[=5]
şüürgede- Hücum etmek, saldırmak.
ş.-eri 6/2411, 6/2695
ş.-geni+(şüürgedeeni) 6/2119
ş.-p 6/1559
[=4]
şüve~şuva E mi? Tamam mı? Olur mu?
ş. 6/3631
ş. (şuva) 6/1294, 6/1530, 6/1964
[=4]
-T-
ta e. Bilinmez! Bilmem! Belli değil!
t. 1/0923, 1/0924, 1/0029, 1/0029, 1/1168, 1/1168, 1/2494, 1/2494, 1/2617, 1/2617, 1/2870, 1/2872, 1/0214, 1/0214, 1/0946, 1/0946, 1/3360, 1/3360, 2/0734, 2/0734, 2/0039, 2/0039, 2/0116, 2/0116, 2/0171, 2/0526, 2/0526, 2/1175, 2/1175, 2/1322, 3/0077, 3/0142, 3/0157, 3/2342, 3/2890, 3/3130, 3/3457, 3/4998, 4/0798, 4/0799, 4/0800, 4/2700, 4/4409, 5/0809,

5/0811, 5/1105, 5/1106, 5/1185, 5/1185,
5/1701, 5/1701, 5/2247, 5/2247, 5/2698,
5/2698, 6/2121, 6/2121, 6/2418, 6/2418,
6/2699, 6/2699

[=61]

taagı is. Keçeleşmiş saç ya da tüy/kıl
topağı.

t. 2/0277

t.+dan 2/0092

t.+n 6/2187, 6/2330, 6/2485,
6/2568, 6/2625, 6/2715

t.+ını 5/2492

[=9]

taagıla- Keçelenmek, topaklanmak.

t.-vaan+(2)+(taagılavaan)
6/2187

[=1]

taagılıg sf. Keçelenmiş.

t. 2/0212, 2/1088, 3/0803, 3/1271,
3/1646, 3/3970, 5/1052, 6/1708, 6/1729,
6/1733, 6/1735, 6/3247, 6/3588, 6/3637

[=14]

taakpı is. Tütün.

t. 4/2356, 4/2359, 5/2056

t.+m-daa 5/2618

t.+zın 3/4220, 3/4941, 4/2352,
4/2423, 4/2466, 4/3894, 6/2192, 6/2337

t.+zınıg 4/3903

[=13]

taakpıla- Sigara içmek, tütün içmek.

t.-p olur- 6/2203

t.-p 1/2315, 1/2623, 1/3805

t.-vışaan 6/2192, 6/2494

t.-y ber- 4/2467

[=7]

taakpılaş- Birlikte sigara içmek.

t.-ır+(2)+(taakpılajır) 5/2618

[=1]

taakta- Keçeleşmek.

t.-dın 5/2493

t.-vaan 5/2492, 6/2330, 6/2485,
6/2568, 6/2625, 6/2715

[=7]

taaktaldır zf. Keçelenerek, keçe gibi.

t. 6/2187, 6/2485

[=2]

taaktat- Keçeleştirmek, topaklandırmak.

t.-ı+(taaktadı) 6/2330, 6/2568,
6/2625, 6/2715

[=4]

taala- Keyif almak, tadını çıkarmak.

t.-p 2/0108

[=1]

taalıg is. Heybe.

t. 4/3225

t.+ga 3/3850, 3/4522

t.+ın 4/1417, 4/2327, 4/4129,
6/0319, 6/1446

t.+ın-daa 4/3207

t.+ından 3/4667, 4/3376

t.+ınga 4/4583

t.+ınıg 4/3379, 4/4173

t.+ıg 3/1604

t.+nıg 3/0039

[=16]

taalıgna- Heybeye koymak.

t.-gaş+(taalıgnaaş) 3/2871

t.-y sop al- 3/4140

[=2]

taalıgnıg sf. Heybeli.

t. 3/0033

[=1]

taan I. is. Alaca karga.

t.-daa 4/4697

[=1]

taan II. zf. Çok, pek.

t. 2/0796

t.-daa 4/1954, 4/4323, 6/1590,
6/1632, 6/1674

[=6]
taanda *zf.* Sahiden, gerçekten.
t. 1/1345
 [=1]
taar *is.* Torba, çuval.
t. 3/4213, 5/0951, 6/1997, 6/2005, 6/2032
 [=5]
taar-ottug *sf.* Kurak, çorak bölgelere ait bitki.
t. 3/1642
 [=1]
taar- Uygun hâle getirmek.
t.-ip 1/3081
 [=1]
taarımçalıg *sf.* Uygun, elverişli.
t. 6/1087
 [=1]
taarış- Yaramak, yakışmak, uygun olmak, uymak, uygun düşmek.
t.-ip+(taarjip) bol- 3/4483
t.-ip+(taarjip) tur- 1/0750
t.-kan 1/0645
t.-kan+(1) 3/3845
t.-sın 6/1072
 [=5]
taarıştır *zf.* Uygun, uygun olarak, uygun bir şekilde.
t. 1/0600, 3/0304, 3/2692, 3/3000, 3/4285
 [=5]
taarıştır- Uygun olarak sağlamak, yakıştırmak.
t.-ar+(1) 3/2897
t.-gaş 3/0664
t.-ip 1/2376, 1/2388, 1/3067, 5/2095
 [=6]
taarjir *sf.* Uygun, yaraşır, layık.
t. 1/2391, 3/4514, 5/2085, 5/2093

t.-dır 3/4519
 [=5]
tak *zf.* Sağlam, berk, sıkı.
t. kıldır 3/0344, 3/0635, 3/3833, 3/4500, 5/0323, 5/2371, 6/2945
 [=7]
takkılat- Tıkırdatmak.
t.-ı+(takkıladı) 3/4440
 [=1]
tal *is.* Söğüt.
t. 3/2510
t.+dıg 4/2009
t.+ın 2/0082, 2/0083
 [=4]
tala *is.* Yan, taraf, yön.
t. 4/1608, 4/4701, 4/4952
t.+dan 1/3657
t.+je 3/4081
t.+zı 4/1711, 4/4957, 4/4958, 4/4988, 4/4990, 4/5034
t.+zı-bile 6/2037, 6/2039
t.+zın 3/0405, 4/1867, 4/5016
t.+zınçe 1/1094, 1/1617, 2/0020, 3/2187, 6/1916, 6/1918, 6/1920
t.+zında 2/0013, 3/0284, 4/0433, 4/3352, 4/3354, 4/3439, 4/4313, 4/4661, 5/0936, 5/0983, 5/0984, 5/1021
t.+zından 1/1618, 2/0021, 5/2376, 6/0624
t.+zındıva 4/2269
t.+zinga 1/1350, 1/1351, 1/2517, 2/1237, 2/1239, 4/1325, 6/0235
t.+znga 1/1616
 [=48]
talakı *sf.* Taraf, taraftaki.
t. 2/1055, 3/0692, 3/3597, 5/2605, 6/1416
 [=5]
taıçıktıg *zf.* Rahat, sakin, mutlu, huzurlu.
t. 5/1304

[=1]
tamı *is.* Uçurum; derin çukur.
t. 2/1284, 2/1541, 2/1544, 2/1550, 4/3916, 5/0562, 5/1751, 6/2205, 6/2353, 6/2508
t.+ga 2/1296
t.+je 2/1525, 2/1547, 5/0576
t.+nıñ 2/1285, 2/1289, 2/1558, 5/0602
t.+zınıñ 5/1746
[=19]
tanak *is.* Burun kanadı.
t.+ın+(tanaan) 6/2354, 6/2509
[=2]
tanı- Tanımak, bilmek.
t.-ır+(1) 1/2488, 5/0738, 5/0740, 6/0699
t.-p kag- 1/1284, 1/1286, 1/2988, 1/2991, 1/2993, 1/2995
t.-p 1/3679, 4/1123, 4/3696
t.-vas+(1) 2/1120, 5/0742, 5/0744
[=16]
tanış- 1. Tanışmak, görüşmek.
t.-ar+(2)+(tanıjar) 2/0812
t.-ıp+(tanıjıp) 5/2742
t.-ıp+(tanıjıp) al- 6/3204
t.-kan+(1) 3/3757, 3/3759
t.-kan-dır 3/4270
t.-paannar+(2) 5/2742
2. Danışmak, bilgi almak.
t.-ıp+(tanıjıp) 3/0433, 3/0485
t.-kaş 3/2998
[=10]
tanıttın- Bilinmek, tanınmak, anlaşılmaq.
t.-mas+(2) 4/1683
[=1]
tañ *is.* Toz (Tibe tıbbında).
t. 4/5257
[=1]

tañdı *is.* Yüksek dağ, yüksek dağda ormanlık.
t. 1/0582, 1/0592, 1/0745, 1/0758, 1/2369, 1/3059, 1/3074, 1/2382, 2/1229, 3/0306, 3/0785, 3/1626, 3/2330, 3/2816, 3/3134, 3/4353, 3/4465, 3/1862, 3/3818, 3/5034, 4/1256, 4/0769, 4/0770, 4/2049, 5/0102, 5/2139
t.+dan 1/1112
t.+dıva 3/0705
t.+l 5/0092
t.+larda 4/1522, 4/1524
t.+larnıñ 4/1965, 4/3398, 4/3400, 4/4306, 4/4309, 4/4337, 4/4339
t.+nı 1/1868, 1/1870, 1/1882, 1/1885, 1/1889, 1/1905, 1/1906
t.+nıñ 1/1106, 3/0053, 3/1223, 3/1603, 3/1606, 3/1616, 3/1872, 3/1874, 3/3665, 3/3927, 5/0069, 5/0085, 5/0089, 5/0105, 5/0117, 5/0169, 5/0192, 5/2610, 6/0206, 6/0242
t.+zı 5/0040, 5/0041, 5/0042, 5/0043, 5/0044
t.+zın 3/2910, 5/1215, 5/1831
t.+zınçe 5/0133, 5/0143, 5/0915, 5/0923, 5/1730
t.+zinga 5/0066, 6/0234
t.+zınıñ 5/1212
[=81]
tañdılg *sf.* Ormanlı, dağlı; ormanı, dağı olan.
t. 5/0040, 5/0041, 5/0042, 5/0043, 5/0044
[=5]
tañgıt *sf.* Tibet, Tibet'e ait, Tibetli.
t. 4/0826
[=1]
tañmalıg *sf.* Damgalı.
t. 1/1134, 5/0751
[=2]
tañnıg *sf.* Lekeli, benekli.
t. 6/0752, 6/0808
[=2]

tapta- 1. Dövmek (demir).

t.-gan+(2)+(taptaan) 2/0966

t.-p ber- 2/0908, 2/0917, 2/0926

2. Basarak düzeltmek.

t.-p 1/0848, 1/0855

[=6]

taptıg 1. *sf.* Uygun, elverişli.

t. 6/1134

2. *zf.* Tam, tam olarak, tam da.

t.-la 4/4610, 5/2332, 6/0947, 6/0996

*

taptın kör- İyi görünmek, güzel görünmek, memnun olmak.

t.+ın 5/2502

Taptun! İyi! Çok iyi!

t. 6/2030

[=7]

tara- Dağılmak, dağılıp gitmek.

t.-ar+(2) 5/1947

t.-gan+(1)+(taraan) 3/3546

t.-p tur- 6/1079, 6/2169

t.-p 1/0653, 1/0765, 1/0842, 1/3071, 2/1067, 4/1254, 6/1066, 6/1078

t.-vaṇar 5/1955

t.-y 3/4906

[=14]

tarak *is.* Yoğurt.

t.+ın+(taraan) 3/3452

t.+ınnan+(taraannan) 3/3447

[=2]

tarakta- Yoğurt yapmak.

t.-p kag- 3/3448, 3/3453

[=2]

tarat- Dağıtmak.

t.-ı+(taradı) 5/1227

t.-ıp+(taradıp) 1/0584, 1/0749, 1/1773, 5/1479

t.-ıpkaş+(taradıpkaş) 1/2864

[=6]

tarbagan *is.* Dağ sıçanı.

t. 1/0181, 1/1800, 6/0737

t.+narnıṇ 6/0746

[=4]

tarbaganna- Dağ sıçanı avlamak.

t.-p 1/0189, 1/0193

t.-p kag- 1/0210

[=3]

tarbıda- Büyülemek.

t.-gan+(2)+(tarbıdaan) 4/3559

t.-gaş+(tarbıdaaş) 3/2871, 4/1679, 4/3777, 4/5256, 6/3108

t.-gaştıṇ+(tarbıdaaştıṇ) 4/3767, 4/3816, 4/3841, 4/3862

t.-p 4/1673, 6/0502

t.-p al- 4/3522

t.-p çıt- 4/0343

t.-p kag- 6/3128

t.-pkaştıṇ 4/4876

[=16]

tarbıl *sf.* Seyrek, gür olmayan.

t. 2/0222

[=1]

tarbılıg *sf.* Büyülü, büyülenmiş.

t. 1/0849, 1/0852, 1/0856, 1/0858

[=4]

tas *sf.* 1. Kel, dazlak.

t. 1/1145, 5/2333, 6/1080, 6/1092

2. Çıplak, ağaçsız.

t. 1/3116

[=5]

tas-arı *is.* Yaban arısı.

t. 3/2400, 4/5210

t.-daa 4/5264

t.+nı 4/5279

[=3]

tavaar *zf.* Ağır, sakın, yavaşça.

t. 4/4573
[=1]

tavak I. is. Tabak.

t. 3/3358

t.+ında+(tavaanda) 4/2477, 4/4158

t.+inga+(tavaanga) 2/0591, 4/3303, 4/3380, 4/4059, 5/1040, 5/1141

t.+ka 5/0302

t.+ta 1/1498, 4/0900, 4/1289

t.+tan 4/1376, 4/2486, 4/3183, 4/4065, 4/5402

t.+tarınga 4/0476
[=19]

tavak II. is. Temel, kök, taban, dip.

t.+ı+(tavaa) 5/0597

t.+ı-bile+(tavaa) 5/1122

t.+ın+(tavaan) 6/2354, 6/2510
[=4]

tavar- Uğramak, girmek, içine girmek; gelmek.

t.-ip 6/1112

t.-ip kel- 4/3941
[=2]

tavariş- 1. Rastlamak, tesadüf etmek, karşılaşmak.

t.-ı+(tavarjı) ber- 2/0467

t.-ip+(tavarjıp) kel- 1/2917, 1/2209, 1/2897, 1/3249, 1/3734

t.-ip-la+(tavarjıp) kel- 3/4808

t.-paan+(2) 1/2561

t.-kan+(2) 1/2560

t.-kanın 1/2547

2. Bir durumla karşılaşmak, maruz kalmak.

t.-ip+(tavarjıp) kel- 5/0468

t.-ır+(1)+(tavarjır) 2/0367

t.-kan+(1) 3/0580, 3/2324

t.-kan-dır 3/0582, 3/2952

t.-kaş 2/1350

3. Karşılaşmak; yarışmak, kapışmak.

t.-ip+(tavarjıp) kel- 5/0396

t.-ır+(1)+(tavarjır) 3/2305

t.-ırınığ+(tavarjırınığ) 1/2156

t.-paan 1/2157
[=21]

tavariştir- Karşılaştırmak, denkleştirmek.

t.-ar+(1) 2/0296, 6/2745

t.-ar+(2) 6/2730
[=3]

tavarıt- Bindirmek, çarpmak.

t.-ip+(tavartıp) kag- 6/2062

t.-sa 5/0486
[=2]

tavılan- Kırılmak, çatlamak, parçalanmak.

t.-ip 1/3208, 1/3434, 2/0965

t.-ip tur- 5/2431
[=4]

tay- Kaymak.

t.-gaştıñ 4/2996

t.-ip 4/4243

t.-ip tur- 4/3638
[=3]

tayga is. Tayga, tayga ormanı.

t. 1/2174, 1/2176, 2/0653, 2/0671, 2/0727, 2/0740, 2/1501, 3/0326, 3/2180, 3/4465, 3/4562, 3/4627, 3/4757, 4/1150, 4/1622, 4/1975, 6/0936, 6/0936, 6/0950, 6/0962, 6/2275, 6/2423, 6/2608, 6/2704

t.-bile 1/2136, 1/2138

t.+da 2/0871, 2/1027

t.+dan 5/2101

t.+dıva 3/2807

t.+ga+(taygaa) 3/3124

t.+je 2/0234

t.+ların 3/0046

t.+larnı 4/1478, 4/1480, 4/1705, 4/3347, 4/3349, 4/3355, 4/3357, 4/3440, 4/3442

t.+nı 1/0009, 1/1049, 1/1293, 1/1511, 1/1655, 1/1891, 1/2091, 1/2325, 1/2729, 1/2999, 1/3028, 1/3391, 3/1858, 3/4772, 6/1049

t.+nı 1/0044, 1/0076, 1/0120, 1/0304, 1/0316, 1/0327, 1/0337, 1/0379, 1/0386, 1/0390, 1/1462, 1/1892, 1/2482, 1/2516, 1/2619, 2/0241, 2/0741, 2/0747, 2/0752, 3/0324, 3/2024, 3/2194, 3/3065, 3/3880, 3/3923, 3/4569, 4/1589, 6/0959, 6/1034, 6/1059, 6/1125, 6/1179

t.+zı 6/0966, 6/0970, 6/1053

t.+zın 1/3854

t.+zın 2/1613

t.+zında 4/4671

t.+zından 5/2096

t.+zinga 1/0028, 1/0554, 2/1616

t.+zını 2/0932, 4/4648, 6/1019, 6/1047

[=103]

taygalı *sf.* Taygalı, taygası olan.

t. 2/8, 3/0045

[=2]

tayga-taıdı *is.* Yüksek dağ ve tayga ormanı.

t. 2/0259, 4/1159

t.+dan 3/2792

t.+zını 3/0431, 3/3593

[=5]

tayzı-tayzı *zf.* Kaya kaya, kaydıra kaydıra.

t. 3/3919

t. (dayzı-dayzı) 3/0727

[=2]

tazar- Kelleşmek.

t.-gije 1/1144

[=1]

te *is.* Yaban keçisi.

t. 3/0038, 3/2231, 6/0029, 6/0101, 6/1606, 6/1649, 6/1691, 6/1835, 6/3745

t.+nı 2/1393, 6/0031, 6/0099, 6/0105, 6/0891

[=14]

te-çuıma *is.* Yaban keçisi, dağ keçisi.

t. 1/0203, 3/1807, 6/0790

t.+zı 3/1058

[=4]

tejee- Beslemek, bakmak.

t.-p 4/2431

d.-p (dejee-) 4/0367

[=2]

tejeet- Besleyip baktırmak.

t.-ip+(tejeedip) tur- 4/0822

[=1]

tekpe [tepke] *is.* Kertik, basamak.

t.+zi (dekpe) 3/1055, 3/1057

t.+zinde (dekpe) 3/1058, 3/1807

t.+zin 5/0348, 5/0349

[=6]

tekpiles- Tepişmek, vuruşmak.

t.-ip+(tekpilejip) 3/1059

[=1]

telgilig *sf.* Büyük, geniş.

t. 2/0579

[=1]

tendiıeyindir *zf.* Sallayarak, yalpalandırarak.

t. 6/2933

[=1]

tenek *sf.* Çılgın, coşkun.

t. 1/1954, 3/1847

[=2]

tenek-deerey *sf.* Aptal, budala, şımarık.

t. 5/0279

[=1]

tenek-munak *sf.* Şımarık, yaramaz.

t. 6/0449
[=1]
teni- Şırmamak, yaramazlık yapmak;
aklını kaybetmek; azmak,
taşkınlık yapmak.
t.-di 3/2966
t.-geştiş+(teneştiş) 4/3593
[=2]
teni- dende- Şırmamak, aklını
kaybetmek, küstahlaşmak.
t.-diş 5/0571, 5/0627, 5/1202
[=3]
tenit- Aklını kaybettirmek.
t.-i+(tenidi) 3/3800
[=1]
tep- Tepmek.
t.-ip+(tep) 1/0466, 1/1480,
1/2547, 1/2560, 3/2115, 4/4011, 5/0895,
5/0621, 5/2675, 5/2678, 6/1917, 6/1919
t.-ip+(tep) al- 3/2284
t.-ip+(tep) çıt- 1/0310, 1/2518
t.-ip+(tep) kag- 6/1381, 6/2041,
6/2911
t.-ip+(tep) tur- 1/1084
t.-ken+(1) 2/0450, 2/0451, 2/0452
t.-ken+(2) 3/4295, 3/4298,
4/0736, 4/1474, 4/1701, 4/1959, 4/4312,
4/4333
t.-er+(2)+(tever) 1/1890, 2/0458,
3/0581
t.-keş 1/0498, 1/0551, 6/1921,
6/2353, 6/2508
t.-keştiş 1/0725, 4/0646
t. (teptep) 4/0545, 4/0609
t. (tepterin) 6/0602
[=43]
tepkiiş is. Basamaklı.
t.+inden+(tepkiişinden) 6/0601
t.+inge+(tepkiişinge) 1/0498,
1/0551, 1/0725
[=4]

tepkiiştiş sf. Basamaklı.
t. 6/0074
[=1]
tepkile- Tekmelemek.
t.-p 3/0360, 3/0362, 3/0363,
6/1335, 6/3644
t.-p çıt- 1/0321, 1/2484
t.-p kag- 1/2677
t.-pkeş 1/1437, 1/1443
t.-p tur- 1/2675
t.-y ber- 6/1735
[=12]
tepkilen- Tepmek, çifte atmak, yol almak.
t.-ip 4/5333, 4/5347
[=2]
teps- Tepelemek, ezmek.
t.-p 3/1217, 3/4539, 6/3622,
6/3626, 6/3616
t.-p-daa 3/1094, 4/3704
t.-p kag- 5/2634, 6/2890
t.-p turup ber- 6/2848
[=10]
tepsen- Atı mahmuzlamak.
t.-i 4/1096
[=1]
teptin- Ayaklarını dayamak, yaslanmak.
t.-ip tur- 1/0932
[=1]
terek is. Kavak ağacı.
t. 1/0557, 1/0977, 1/0978, 1/1489,
4/3133
t.+ke 1/1696
t.+tiş 1/1694
[=7]
tereş sf. Derin.
t.+inge 6/2963
[=1]
terezin is. Yabani ot.

t. 1/2657, 6/0968, 6/1021
t.+niñ 6/1809, 6/1841
 [=5]
terge is. Dört tekerlekli atlı araba.
t. 3/2222
 [=1]
tergele- At arabası ile çekmek, taşımak.
t.-p 4/5060
 [=1]
tergele- çuuzala- At arabası ile çekmek, taşımak.
t.-p al- 4/5365
 [=1]
tergelig sf. At arabalı.
t. 4/5059, 6/2082, 6/2224, 6/2369, 6/2527, 6/2581, 6/2651
 [=7]
tergiide- Hükmetmek.
t.-er+(2) 4/1607
 [=1]
tergiin sf. Mükemmel, fevkalâde, pek iyi.
t.+inge 5/2047
 [=1]
termes sf. Tüylü, yünlü (kumaş).
t. 5/0340
 [=1]
teve is. Deve.
t. 1/2333, 2/0757, 2/1111, 3/0809, 3/1232, 3/1270, 3/1275, 3/1301, 3/1643, 3/1651, 3/1674, 3/1835, 3/4577, 3/4602, 4/2639, 4/2641, 4/2643, 4/2648, 4/2649, 4/2656, 4/2660, 5/0713, 5/0745, 5/0746, 5/0747, 5/0748, 5/1357, 6/0080, 6/1172, 6/1185, 6/1247, 6/1279, 6/1299, 6/3246, 6/3283
t.-daa 4/1116
t.+de 2/0816
t.+den 2/0769, 4/2086, 4/2650, 6/3284, 6/3351
t.+ler 3/0791

t.+ni 2/0817, 2/1238, 2/1240, 6/1244
t.+niñ 1/1735, 1/1736, 1/1792, 1/1793, 1/1834, 3/0944, 3/0987, 3/1070, 3/1390, 3/1475, 3/1711, 3/1740, 3/1817, 5/1360
t.+ñer 6/1239
t.+vistiñ 2/0635
t.+zi 3/4213, 6/3279, 6/3344, 6/3422, 6/3504, 6/3599
t.+zin 2/0850, 6/1188, 6/1250, 6/2919
t.+ziniñ 3/0832, 3/3224
t. tuva 5/0134
 [=76]
teve-deñnig sf. Develi, yüklü.
t.-daa 5/2540
 [=1]
tevekte- Tepmek, fırlatmak; "tevek" adı verilen topla oyun oynamak.
t.-er+(2) 1/1870
t.-geş+(tevekteş) 1/1889
t.-p 4/3629
t.-p çoru- 6/1781
t.-p-daa 3/1093
t.-pken 1/1871
t.-pkeş 1/1906
t.-pter 1/2263, 1/2294, 1/3275, 4/3710, 4/3733, 4/3800, 4/3873, 6/2300, 6/2453
t.-pteyn 6/2154
t.-p tur- 2/1144
 [=18]
tevene is. Çuvaldız.
t. 1/2038, 3/3072, 3/3202, 3/4749, 5/0503, 5/1418, 5/2169
t.+niñ 1/1835, 3/0946, 3/0989, 3/1072, 3/1392, 3/1477, 3/1712, 3/1741, 3/1818, 4/1225, 4/4885, 6/1807, 6/1839
t.+zin 3/3099
 [=21]

tevis- Basmak, bastırmak, üzerinden gitmek.

t.-ip+(tepsip) 3/1222, 3/3910

[=2]

tey is. Tepe.

t. 1/1118, 2/1143, 3/1786, 3/2051, 3/2055, 3/2196, 3/2975, 5/0901, 6/0006, 6/2112, 6/2260, 6/2403, 6/2688

t.-daa 5/0904

t.+dive 3/1776

t.+ge 3/0533, 6/0642

t.+iniñ 1/3239, 1/3245, 3/0461, 4/2816, 4/2984

t.+je 2/0547, 3/4819

t.+ni 1/3232, 1/3235, 2/0764, 3/4843

t.+niñ 1/0566, 1/0732, 1/0831, 1/0859, 1/1425, 1/2354, 1/3047, 1/3883, 3/0050, 3/0680, 3/0974, 3/1017, 3/1034, 3/1379, 3/1433, 3/1448, 3/1541, 3/1729, 3/2909, 3/3858, 3/4816, 3/4838, 4/2832, 4/2911, 6/0434, 6/3703

[=54]

teyle- Dua etmek, yalvarmak.

t.-gen+(1)+(teyleen) 5/0695

t.-p 1/0103

t.-p kel- 1/0090

t.-p tur- 1/0086, 1/0093, 5/0387, 5/1772

[=7]

teylet- Dua ettirmek.

t.-ip+(teyledip) 1/2697

t.-ip+(teyledip) tur- 2/1439

[=2]

tın is. Can, ruh, yaşam.

t.+ı 2/0716, 2/0880, 2/0895

t.+ıñ 1/2687

t.+ıñar 1/2721, 4/5171

t.+ıñnı 4/5320

*

tın des- Canını kurtarmak, kurtulmak, kaçmak.

t. 3/4614, 5/1885

tın ooçula → ooçula

t. 6/2195, 6/2197

tın örşee- → örşee-

t. 6/2343, 6/2344, 6/2498, 6/2504

tından deskirnir → deskirnir

t. 6/0516

[=16]

tın- Nefes almak, solumak.

t.-gan+(2) 4/1477, 4/1706, 4/1962, 4/3590, 4/4305

t.-ip çıt- 3/2958

t.-ip kel- 3/2960

t.-ip 3/2211, 3/2213

t.-maan+(2) 4/0654

t.-mayn çoru- 1/1717

[=11]

tingar- Nefes vermek; diriltmek, canlandırmak.

t.-ip al- 6/3120

t.-ip 5/1983

[=2]

tınış is. Nefes, soluk.

t.+ı+(tınıjı) 1/2057, 4/1477, 4/1521, 4/1706, 4/1962, 4/3447, 4/3453, 4/3459, 4/3469, 4/3536, 4/4305, 4/4342, 5/0212, 5/2589

t.+ı-daa+(tınıjı) 4/0725

t.+ı-dır+(tınıjı) 4/3460

t.+ın+(tınıjın) 4/2459, 6/0157

t.+ınga+(tınıjinga) 4/3590, 4/3592

[=20]

tınnıg sf. Canlı, diri.

t. 1/3567, 1/3600, 1/3647, 2/0485, 4/5297, 5/1748, 6/0379, 6/0971

[=8]

tıp- 1. Bulmak.

t. 1/1337, 1/1378, 3/3346, 3/3347, 3/0178, 3/0204, 5/1890, 6/1244

t. al- 1/2931, 1/2942, 2/1612, 2/0659, 2/0669, 3/3317, 3/0275, 3/0401, 3/3318, 3/3324, 3/3326

t. çada- 3/3135, 5/1912

t. çadap kag- 3/3133

t.-ar+(1)+(tıvar) 5/1289

t.-ar+(2)+(tıvar) 4/1167

t. ber- 1/3909, 2/1347, 3/4471

t. ekkel- 1/1324, 5/1284

t. kör 5/2107

t.-kaş 3/0409

t.-payn 5/1923

t.-payn olur- 3/2228

2. Bulmak, bilmek, çözmek, anlamak.

t. 4/0420

t. çada- 3/1123

t. ekkel- 5/1748

t.-pas+(1) 2/0190

t.-payn 3/3473

t.-payn olur- 1/0791, 2/0558, 3/3496

t.-payn or- 4/1386

t.-payn tur- 3/4615

3. Fikir öne sürmek, bulmak.

t.-tıñ 6/1330, 6/1330, 6/1376, 6/1376, 6/1420

t.-tıñ 6/1420

[=49]

tıptın- Bulunmak, olmak, oluşmak, var olmak.

t.-ıp 4/0515, 4/2713

[=2]

tırı- **dıgı-** Sıkıştırmak, tıka basa doldurmak.

t.-p olur- 4/4584

[=1]

tırıkıla- Çevirmek, döndürmek, yuvarlamak.

t.-gaş+(tırıkılaaş) 1/2303, 6/2569, 6/2624, 6/2626

t.-p ekkel- 3/2387

t.-p kel- 6/2714

t.-p tırıkılap 3/1540, 6/2189, 6/2332

t.-y sop ekkel- 4/3884

[=10]

tırıkılan- Dönmek, yuvarlanmak.

t.-ıp tur- 1/1481

[=1]

tırıkılandır *zf.* Sallayarak, döndürerek.

t. 6/2489

[=1]

tırıkılaş- Dolanmak, dönmek.

t.-ıp+(tırıkılajıp) 3/1535

t.-ıp+(tırıkılajıp) kel- 3/2340, 3/4927

[=3]

tırıldır *zf.* Kaplayarak, doldurarak.

t. 4/4626, 6/2122, 6/2267, 6/2419, 6/2612, 6/2700

[=6]

tırt- 1. Çekmek.

t. 2/0304

t.-a 5/1849, 5/1850

t.-a-daa ber- 4/3203

t.-ar 2/0455, 3/2071

t.-arga-daa 3/2936

t.-ıp 1/0734, 1/0568, 1/0570, 1/1786, 1/0736, 1/0834, 1/0836, 1/0861, 1/0863, 1/2356, 1/2358, 1/3049, 1/3051, 2/0334, 2/0412, 2/0805, 3/4182, 3/4184, 3/4091, 3/0586, 4/2783, 4/1449, 4/2378, 5/0971, 5/1888, 6/2209, 6/2512, 6/0975, 6/2253, 6/2256, 6/3058, 6/3573, 6/2910

t.-ıp al- 1/0966, 1/1419, 1/3630, 3/4753, 4/1440, 4/2758, 4/2967

t.-ıp ekkel- 1/0960, 1/3385, 3/1064, 3/1473, 3/1815, 5/0460, 6/1636

t.-ip kag- 5/1889, 6/0902
t.-ip kel- 1/0459, 1/0460, 2/1427, 3/0304
t.-ip kör- 1/0471, 1/0472, 1/0473, 2/0413
t.-ip tırtıp 6/1032
t.-iptargala 4/5048
t.-kaş 1/1150, 1/1979, 1/1346, 1/1353, 1/2099, 1/2920, 1/3671, 1/3233, 1/3235, 2/0853, 2/1529, 3/1237, 3/4867, 3/5010, 4/0090, 5/0476, 5/0597, 5/1167, 5/1514, 5/2297, 6/1483, 6/2356, 6/3229, 6/3231
t.-paan+(1) 4/0754
t.-padım 3/1062, 3/1457, 3/1794
t.-pas+(2) 1/1625, 1/1701, 3/4219
t.-tı 3/1063, 3/1458
 2. Sigara içmek, tütün çekmek.
t.-ar+(2) 3/4218, 4/2352
t.-ip-daa 4/3895
t.-ip olur- 3/4942, 6/2341, 6/2495
t.-ip 3/4222, 6/2193, 6/2339
t.-paza 3/4219
t.-sa 3/4218
 3. Tezlik bildiren yardımcı fiil olarak kullanılır.
t.-ip 1/0454, 2/0830, 2/0961, 3/2823, 5/1525, 5/1633, 6/0675
t.-kaş 1/1714, 1/3574, 3/3279
 *
maanay bükse tırt- → **maanay-bükse**
t.-ip 5/2522
 [=121]
tırtın- → **tırttın-**
tırtış is. Çekme, çekiş.
t.-ı+(tırtıjı) 4/0756
 [=1]
tırtkıla- Çekmek, çekiştirmek.
t.-gaş+(tırtkılaaş) 1/3801
t.-gaştıjı+(tırtkılaaştıjı) 4/2159

t.-p al- 3/1454, 3/1790
 [=4]
tırttın- 1. Çekmek, asılmak.
t.-a ber- 4/0738, 4/2392
t.-dı 3/1795
t.-gan+(1) 3/1730
t.-gan+(2) 1/1456, 1/1785, 1/1787, 1/1817, 1/1819, 1/3138, 1/3911, 1/3913, 3/0976, 3/0978, 3/1044, 3/1046, 3/1383, 3/1385, 3/1460, 3/1462, 6/0570, 6/0612, 6/0568, 6/0614, 6/1024, 6/1026, 6/1595, 6/1597, 6/1638, 6/1640, 6/1680, 6/1682, 6/1826, 6/1828, 6/3711, 6/3713, 6/3734, 6/3736
t.-gaş 1/3914, 1/3948, 1/3950, 5/2330
t.-ip 1/1818, 1/2020, 1/2089, 1/3949, 1/3951, 3/1043, 3/0977, 3/1045, 3/1047, 4/5009, 5/2426, 6/0571, 6/1827, 6/1829, 6/3739, 6/3741
t.-ip çıdıp-la ber- 3/1381
t.-ip kel- 1/1788, 1/1820, 1/3140, 3/0979, 3/1386, 3/1463, 3/1732, 3/1798, 4/1158, 4/5078
t.-ip tırttınıp 4/0751, 6/0580, 6/3714, 6/0620
t.-ip tur- 6/0558, 6/1023, 6/1814
t.-ip turup ber- 3/1459, 3/1796
 2. Kuşanmak.
t.-gan+(2) 4/0885
t.-ip al- 4/0715, 4/0788
t.-ip 3/4912, 6/1190, 6/2681, 6/2684
t.-ip-daa tur- 4/3624
 [=86]
tırttıngıla- Çekmek, asılmak.
t.-gaş+(tırttıngılaaş) 1/2711
 [=1]
tırttır- Çektirmek.
t.-bas+(2) 4/2356
t.-bayn 3/2714
 [=2]

tıva is. Tuva, Tuvalı.

t.+zı 6/1066

[=1]

tıvıl- Olmak, bulunmak, var olmak, çıkmak, ortaya çıkmak.

t.-baan+(1) 3/4427

t.-badı-la 1/0617

t.-bastaan 4/4788

t.-bayn bar- 4/3145, 4/3156

t.-bayn-daa bar- 1/0611, 4/3152

t.-bayn tur- 4/3551

t.-ı+(tıptı) ber- 2/1002

t.-ıp+(tıptıp) 1/0129

t.-ır+(1)+(tıptır) 3/2793

[=11]

tıvıs- Vermek, teslim etmek; ödüllendirmek.

t.-ır+(1)+(tıpsır) 3/4399

t.-ır-dır+(tıpsır) 3/4407

[=2]

tıvış- Bulmak, buluşmak.

t.-ıp+(tıpçıp) 5/1918

t.-ıp+(tıpçıp) al- 3/1623

[=2]

tig is. Dikiş yeri, dikiş, iz.

t.+i+(tii) 3/4237, 4/4031

[=2]

tiile- Yenmek, kazanmak, galip gelmek.

t.-gen+(1)+(tiileen) 1/1743, 4/1780

t.-gen+(2)+(tiileen) 2/1223

t.-geni+(tiileeni) 3/2450

t.-p 2/1306

t.-p al- 2/1220

t.-p tur- 4/1608

t.-p ün- 1/1560

t.-y 4/5035

[=9]

tık- 1. Dikmek, yerleştirmek.

t. 6/2918

t.-ıp+(tip) 3/1196, 3/1573, 3/2427, 3/4678

t.-ıp+(tip) ber- 1/3098

t.-ıp+(tip) tur- 1/0756

t.-ken+(1) 3/0957

t.-keş 3/3586, 3/4682, 3/4688, 3/5049, 5/2211

t.-keştin 4/1362, 4/3301

2. Doldurmak (pipoya tütün).

t.-ıp+(tip al- 6/2339

t.-keş 6/2493

[=17]

tikkile- Dikmek, yerleştirmek.

t.-p kag- 1/3678

[=1]

todug sf. Tok.

t. 3/2939

[=1]

todug-şırak sf. Güçlü, semiz.

t. 4/2544

[=1]

togana is. Çadır penceresi, çadırın üstündeki tepe deliği.

t.+ga 5/1114

[=1]

togla- Ufalanmak, parçalanmak.

t.-p 4/1100, 4/1913

[=2]

toglat- Dökmek.

t.-ı+(togladı) 3/0367

[=1]

tolan- Giyinmek.

t.-gaş 5/1648

t.-ıp kel- 4/1039

[=2]

ton is. Elbise, giysi.

t. 3/4237, 3/4307, 4/0438, 4/2025,
6/0169, 6/3219

t.+dan 5/2658, 6/2535

t.+nu 2/1197, 2/1218, 3/2484,
4/1662

t.+u 5/0612, 6/1448

t.+u-bile 6/2560

t.+u-daa 6/2562

t.+un 1/0444, 2/0344, 3/0316,
3/1147, 5/0340, 5/1907, 5/2595, 6/0430,
6/2537, 6/2559, 6/2896

t.+unda 4/4413

t.+un-daa 4/1032

t.+unun 2/1015, 4/1090, 5/0464,
5/1095, 6/1041, 6/3217

[=35]

tona- Yağmalamak, haraca kesmek.

t.-p tur- 2/1326

[=1]

tongar- Giydirmek.

t.-ip 6/3219

[=1]

tonnat- Giydirmek, donatmak.

t.-ip+(tonnadıp) 6/3216

[=1]

tonnug *sf.* Giysili, kıyafetli.

t. 3/0962, 4/0550, 4/0923, 4/0928,
4/1686, 6/0017

[=6]

toñ *zf.* Çok, fazla, aşırı, aşırı derecede.

t. 2/0215, 4/1836

[=2]

too- Dikkat etmek, itibar etmek, söz
dinlemek.

t.-r-daa 3/2628, 3/4035

t.-vas+(1) 3/1417, 3/1767,
3/3260, 3/3685

[=6]

tooçu- Dikkat etmek, itibar etmek,
dinlemek.

t.-vas+(1) 5/0282, 5/0283

[=2]

toogula- Aldırmak, dinlemek,
umursamak.

t.-vayn olur- 5/0273

[=1]

toolay *is.* Tavşan.

t. 5/2037

[=1]

toon: **eegi toonu** Kaburga eklemi.

t.+narı 5/1109

t.+u 6/0023, 6/1498

[=3]

toonayın- Dökülmek, saçılmak, akmak,
akıp gitmek, damlamak.

t.-ip+(toonaynıp) **toonaynı-la**
4/0638

[=1]

tooruk *is.* Kozalak; çekirdek; fındık,
fıstık, ceviz gibi yemişler.

t.+tan 3/0193

[=1]

topta- Tetkik etmek, dikkatle incelemek.

t.-p 3/1163, 3/2977, 3/3357

t.-p toptap 6/1184

[=4]

torgu *sf.* İpek, ipekten yapılmış.

t. 1/0444, 3/0316, 3/2946, 3/2961,
3/4237, 3/4307, 4/1032, 4/1090, 4/2834,
4/2836, 4/2906, 4/2909, 4/2918, 4/2920,
4/2979, 4/2982, 4/2993, 4/2995, 4/3967,
4/3983, 4/4413, 4/0923, 4/0928, 4/1662,
4/1686, 4/2810, 4/2815, 5/0018, 5/0340,
5/0978, 5/0979, 5/1017, 5/1095, 5/1325,
5/1680, 5/2595, 6/0430, 6/0017, 6/1448,
6/2896, 6/3217, 6/3219

[=42]

torgu-mağnık *is.* İpek ve işlemeli kumaş.

t. 1/0981, 1/1030

[=2]

tos *sf.* Dokuz.

t. 1/0898, 1/0926, 1/1134, 1/1242, 1/1246, 1/1906, 1/2003, 1/2625, 2/0688, 2/0689, 2/0804, 2/1132, 2/1132, 2/1232, 2/1438, 2/1439, 2/1477, 2/1638, 3/0020, 3/0022, 3/0053, 3/0432, 3/0484, 3/0602, 3/0787, 3/0868, 3/1228, 3/1326, 3/1326, 3/1606, 3/1629, 3/1709, 3/1709, 3/2210, 3/3162, 3/3616, 3/3667, 3/3869, 3/3869, 3/3880, 3/3881, 3/3923, 3/3924, 3/3925, 3/3960, 3/4206, 3/4463, 3/4564, 3/4745, 3/4746, 3/4752, 3/4820, 4/0080, 4/0137, 4/0361, 4/0376, 4/0491, 4/0655, 4/0973, 4/0974, 4/0977, 4/0977, 4/1051, 4/1153, 4/1448, 4/1450, 4/1576, 4/1781, 4/2071, 4/2072, 4/2365, 4/2366, 4/2401, 4/2437, 4/2642, 4/3179, 4/3403, 4/3404, 4/3554, 4/3555, 4/3619, 4/3620, 4/3665, 4/3669, 4/4239, 4/4386, 4/4539, 4/5320, 4/5349, 4/5350, 4/5435, 5/0020, 5/0046, 5/0476, 5/0907, 5/0934, 5/0981, 5/1020, 5/1067, 5/1071, 5/1261, 5/1680, 5/2089, 5/2099, 5/2475, 6/0013, 6/0183, 6/0214, 6/0271, 6/0404, 6/0418, 6/0500, 6/0652, 6/2727, 6/2851, 6/2862, 6/2866, 6/3107, 6/3108, 6/3127, 6/3159, 6/3345, 6/3423, 6/3505, 6/3552, 6/3600

[=126]

tos çüs tozan tos *sf.* Dokuz yüz doksan dokuz.

t. 1/0612

[=1]

tos-taṇma: tos-taṇma paş, tos-taṇma kıdat paş Büyük dökme demir kazan.

t. 1/1075, 2/0028

[=2]

tos tüme *sf.* Doksan bin.

t. 4/1577, 4/1782

[=2]

tot- Doymak.

t. 4/3310

t.-a+(toda) beer ças- 6/1103

t.-ar+(1)+(todar) 1/1500

t.-kan+(1) 3/4117, 3/4118

t.-kan+(2) 2/1592

t.-kujege 4/3310

t.-paan+(2) 4/2265

t.-tu 4/4604, 4/4826

t.-up+(todup) 4/0480

t.-up+(todup) al- 2/0151, 2/0273, 4/2266, 6/2965

t.-up-daa+(todup) 2/0270

t.-up+(todup) olur- 1/1503, 3/0185

[=18]

tot- han- Doymak, kanmak.

t.-ip+(todup-h.) al- 4/1294

[=1]

tottur- Doyurmak.

t. 4/3293

t.-duṇ 4/4597

t.-up 4/3308, 4/3580

[=4]

toyaa- Gezmek, dolaşmak.

t.-p 3/0629, 3/4039

[=2]

toyaa- doja- Gezmek, dolaşmak.

t.-p 3/1292

[=1]

toylu *sf.* Parlak, cam (ayna).

t. 3/0021, 3/0649

[=2]

tozan *sf.* Doksan.

t. 1/0036, 1/0050, 1/0089, 1/0258, 1/0277, 1/0609, 1/0615, 1/0657, 1/0676, 1/0763, 1/0788, 1/0827, 1/1161, 1/2241, 1/2398, 1/3091, 1/3175, 1/3384, 1/3407, 2/0576, 2/0951, 2/0986, 3/0038, 3/0894, 3/1534, 3/2231, 3/2339, 3/2386, 3/4102, 3/4108, 3/4623, 3/4926, 4/3622, 5/0046, 5/0321, 5/0329, 5/0354, 5/0501, 5/0531, 5/0658, 5/0907, 5/2381, 6/1715, 6/2128, 6/2185, 6/2277, 6/2328, 6/2425, 6/2487, 6/2566, 6/2623, 6/2713, 6/2917

[=53]

tozan tos *sf.* Doksan dokuz.

t. 1/0753, 1/0934, 1/2386, 1/3082

[=4]

tö (çeşitli fiillerle birlikte kullanılarak)
Dökmek, devirmek, bırakmak.

t. 3/2589, 4/2933, 4/3009, 4/3250
[=4]

tödü *zm.* Hep, bütün, tümü.

t. 4/0713
[=1]

tögül- Dökülmek.

t.-been+(2) 5/1046

t.-gen+(2) 5/2676, 5/2679

t.-geş 6/2283

t.-güje 5/0695

t.-üp+(töktüp) kag- 5/0946

t.-üp+(töktüp) 1/1822, 4/1979,
4/4004, 5/0098, 5/0667, 5/0668, 6/2308

t.-üp+(töktüp) kel- 4/3725

t.-üp-le+(töktüp) 4/0685

t.-üple+(töktüp) tur- 4/2306,
4/2311

t.-üp+(töktüp) or- 4/4414

t.-üp töktüp 5/0544
[=19]

tögüldür *zf.* Dökülerek, dökülüp, döküp
saçıp.

t. 1/2301, 1/3382, 3/0659, 3/0660,
3/2918
[=5]

töjek *is.* Kütük.

t. 4/2004
[=1]

tök- Dökmek.

t.-üp+(töp) 3/3378, 3/4881,
4/2331, 4/2337

t.-ken+(1) 5/1979
[=2]

tökteñnedi *zf.* Gürültüyle.

t. 3/1926
[=1]

töl *is.* Yavru, çocuk, döl.

t.+ü 6/1067

t.+ü-dür 4/0263

t.+ünden+(hayvaniçin) 1/0497,
1/2246, 1/2673, 1/3258, 1/3778

t.+ünge 4/4403

t.+ünün 5/2567

t.+üvüstü 5/2572
[=10]

töldüg *sf.* Yavrulu, yavrusu olan.

t. 1/0497, 1/2246, 1/2673, 1/3258,
1/3778
[=5]

töleede *e.* -den dolayı, için.

t. 4/3119, 4/3429
[=2]

tölge *is.* Fal, kehanet.

t. 1/1098, 1/1991
[=2]

tölgeçi *is.* Falcı, kahin, büyücü.

t.+niñ 1/0881, 1/0969, 1/1018,
1/1066, 1/1088, 1/1097, 1/1173, 1/3014,
1/1946, 1/1986, 1/1996, 1/2858
[=12]

tömürert- → **dömürert-**

tön- Bitmek, sona ermek, tükenmek.

t.-dü 2/0960

t.-er+(2) 4/0964

t.-gen+(1) 3/2444, 5/2617, 5/2618

t.-gen+(2) 3/1376

t.-geş 1/0858, 3/3415

t.-mes+(2) 2/0693

t.-üp kal- 4/5354

t.-üp kel- 1/0510, 6/2564

t.-üp-le kag- 4/3337

*

şaa töñ- Yorulmak, usanmak.

t.-üp tur- 6/2459

[=14]

tönçü *is.* Son, sonuç.

t.+züñge 4/3972, 4/3987
[=2]

töndür- Tamamlamak, bitirmek, sona erdirmek.
t.-geniñ 6/3017
[=1]

tönmes-batpas *sf.* Sonsuz, bitmez.
t. 4/3222
[=1]

töögü *is.* Tarih, geçmiş.
t.+de 1/2461, 1/2608
t.+zü 6/1343, 6/1390, 6/1434
[=5]

töögü- Anlatmak, nakletmek.
t.-p 3/2755, 3/2760, 3/2798, 3/4228, 3/4978
t.-p-daa tur- 3/1179
t.-p olur- 3/3867
[=7]

töögüle- Anlatmak, nakletmek.
t.-p ber- 3/0265, 3/3218, 3/4734
t.-p 3/5015
[=4]

töögülüg *sf.* Tarihli, geçmişli; (öyle) bilinen, hatırlanan.
t. 4/0747
t.-daa 4/0761
[=2]

töögüş- Anlatmak, konuşmak.
t.-üp+(töögüjüp) 3/1621
[=1]

töören- Değişmek, dönüşmek; şaşırtmak, yanıltmak.
t.-geş 3/0646
[=1]

töre *is.* Töre; yönetim, rejim, devlet.
t. 4/0758, 5/2722, 5/2735
t.+de 5/1153
t.+niñ 4/4476

t.+zinden 4/0192
*

töre aralçı- → **aralçı-**
t. 5/2518, 5/2520, 6/0134, 6/0181, 6/0460, 6/3126
[=12]

törel *is.* Akraha.
t. 1/2479
t.+deriniñ 5/2700
*

törel aralçı- → **aralçı-**
t. 4/0193
[=3]

töreldeg *sf.* 1. Akraha; öz. (*han töreldeg Kan akrabası olan, öz.*)
t. 2/1003
2. Soyundan, türünden olan.
t.-le 6/1013
[=2]

törelgeten: **kiji** **törelgeten** İnsan, insanlık.
t.+den 4/1259, 4/2109, 4/2456, 4/5362
t.+niñ 4/4473
[=5]

törepçi *is.* Deri, işlenmiş deri, gön; at üzerine serilen deri şilte.
t.+ni 1/0433
[=1]

törepçile- Kement bağlamak, kement çekmek.
t.-geş+(törepçilees) 2/0853
t.-p al- 6/3059
t.-pkeş 4/5328, 5/0422
[=4]

törepçilig *sf.* "törepçi"li *bk. törepçi.*
t. 4/1994, 4/2174, 4/2564, 4/4374
[=4]

törü- 1. Doğurmak.

t.-gele+(töreele) 3/2391, 3/4109
t.-gen+(1)+(töreen) 3/3327
t.-gen+(2)+(töreen) 3/1125, 4/0309, 5/0307
t.-geş+(töreeş) 6/0678
t.-p 5/2750
t.-p al- 1/0340, 1/0362, 3/4292, 4/1053
t.-p ber- 2/0481, 2/0912, 2/0919, 2/0969, 3/4901
t.-p-le ber- 3/3319
t.-p çoru- 4/0297
t.-p kag- 1/2520, 3/1110, 3/4068, 3/4235, 3/4266, 4/0295, 4/4402, 6/3494
t.-p kör- 5/2251
t.-ür 4/0296, 4/0139
t.-ürge 6/3491
t.-veen 4/4386, 5/1360
t.-vesten 5/0035
t.-veyn bar- 4/0080, 4/0137, 4/1051, 4/4569
2. Doğmak.
t.-gele+(töreele) 2/0161, 3/4933, 5/2490
t.-gen+(2)+(töreen) 1/0009, 1/0012, 1/0013, 1/0096, 1/0097, 1/1049, 1/1293, 1/1511, 1/2325, 1/2576, 1/2589, 1/2729, 1/2741, 1/2772, 1/2999, 1/3028, 1/3315, 1/3316, 1/3391, 1/3814, 1/3815, 2/0877, 2/0893, 2/1004, 2/1017, 2/1499, 2/1513, 3/0073, 3/0074, 3/0214, 3/0216, 3/1842, 3/1858, 3/4045, 3/4060, 3/4480, 3/4517, 3/4585, 3/4593, 3/4648, 3/4654, 3/4772, 3/4781, 3/4797, 3/4803, 4/1590, 4/2086, 4/2094, 4/3600, 5/0035, 5/0075, 5/0078, 5/0082, 5/0083, 5/0306, 5/0430, 5/0432, 5/0761, 5/0798, 5/2237, 5/2394, 6/0447, 6/0459, 6/0668, 6/0879, 6/1261, 6/1327, 6/3092
t.-p kel- 4/1886
t.-ür 1/2463, 6/1391, 6/1435
t.-ür-daa 4/1262
t.-ürde 5/0074, 5/0081
t.-ürü 5/2520

t.-y-le ber- 5/2518
 [=118]
törügüle- Doğurmak.
t.-p kag- 1/2486
 [=1]
törümel sf. Doğuştan.
t. 4/1855
 [=1]
törüt- Doğurtmak.
t.-pes+(2) 4/4260
 [=1]
törüttün- Doğmak, dünyaya gelmek.
t.-er+(1) 1/2168, 1/2203, 1/2610, 4/0195
t.-er+(2) 4/1261
t.-er-daa 4/1841
t.-erde 4/1259
t.-gen+(1) 5/0292, 5/2560
t.-gen+(2) 2/0046, 4/2109, 4/2456, 4/5362, 5/0296
t.-geş 4/1888
t.-geştin 4/1833
 [=16]
töş is. Döş, göğüs.
t. 4/0646
t.+tün 3/3712
t.+ünden+(töjünden) 3/2350, 3/2375
 [=4]
töt- Yiyip bitirmek, silip süpürmek, tüketmek.
t.-er+(1)+(töder) 3/1888
t.-peeje 5/1048
t.-peen+(2) 4/2267
t.-pes+(2) 1/2313, 1/2621, 1/3308, 1/3803, 3/0036, 3/0777, 3/1265, 3/4551
 *
çögel töt- → çögel

t.-üp+(tödüp) al- 2/0946, 2/0950, 2/0958

[=14]

tudug *is.* Tutuş.

t.+u+(tudu) 6/2458

[=1]

tudum *is.* Tutam, avuç.

t. 1/3380, 5/1165

[=2]

tudungur *zf.* Becerikli, usta, ustaca, çevik.

t. 5/1537

[=1]

tudus- Tutturmak, birleştirmek, bağlamak.

t.-kaş 2/0359, 3/0344, 6/2065

t.-kaştı 4/1310

t.-up+(tutsup) ber- 3/2779, 3/3688, 4/0546

t.-up-tur+(tutsuptur) 3/4684

[=8]

tuduş *is.* 1. Tutuş.

t.+u+(tuduju) 6/2159, 6/2305

t.+u-bile+(tuduju) 3/1538

t.+unga+(tuduju) 3/4104, 3/4928, 4/3880

2. Birlikte, beraber.

t. 6/2889

t.-daa 4/0291

t.+ka 2/1509

[=9]

tuduş- 1. Tutuşmak, kapışmak, yakalamak..

t.-u+(tutçu) ber- 1/2234, 3/3717

t.-up+(tutçup) 1/3558, 1/3588, 1/3635

t.-up+(tutçup) bol- 5/0004, 6/0094

t.-up+(tutçup) kel- 1/2238, 1/2242, 1/3771, 1/3774, 2/0985, 2/0987,

3/2342, 3/4103, 6/2121, 6/2418, 6/2699, 6/2707

t.-up-la+(tutçup) 1/2668, 1/3769, 1/3770

t.-up-la+(tutçup) tur- 1/3254, 4/3720

t.-up+(tutçup) tur- 1/2080, 1/2669, 1/3775, 2/0982, 6/2456, 6/2133

t.-up+(tutçup) ün- 2/0774, 2/1140

t.-uyn+(tutçuyn) 1/3746, 1/3748

2. Tutuşmak, birleşmek.

t.-up-daa+(tutçup) tur- 4/5215

[=35]

tuduştur- biriktir- Birleştirmek, bir araya getirmek.

t.-up 5/0549

[=1]

tuldur *zf.* Sıkıca, iyice

t. 6/1915

[=1]

tulupta- Soymak, çıkarmak, derisini soymak.

t.-y 4/5233

[=1]

tuman *is.* Duman.

t. 1/2052, 4/1481, 4/1525, 4/1707, 4/3443, 4/3534, 4/3591, 4/4310, 4/4340, 5/0213

t.+ın 4/0099

t.-na 4/1966

[=12]

-tur → -Dİr

tur- I. 1. Kalkmak.

t.-a halı- 1/0730, 1/1516, 1/1702, 1/2821, 1/2342, 1/3223, 1/3162, 1/2027, 1/3499, 1/3504, 2/0203, 3/0330, 3/1886, 3/2780, 3/4130, 3/0767, 3/1254, 3/2033, 3/2968, 3/3207, 4/0644, 4/1276, 4/1284, 5/0831, 5/1036, 5/2439, 6/3146, 6/2250, 6/2675, 6/1864, 6/1889, 6/1894, 6/1995, 6/2105, 6/2392, 6/2555, 6/2558, 6/2603, 6/3175, 6/3176

t.-a halıp kel- 5/1194, 5/1694, 5/1767

t.-a haliş- 3/1027, 3/1443, 3/2076, 5/0377

t.-ar+(1) 4/2123

t.-arga 4/4923

t.-bas-daa 5/1553

t.-gan+(1) 3/2497, 3/2590

t.-gaş 1/1770, 4/1340, 5/0328, 5/0368

t.-uñar 5/0970, 5/1077

t.-up 2/0110, 5/2017, 6/0970

t.-up al- 5/2028

t.-up kel- 2/0541, 2/0543, 3/1986, 3/2090, 3/2161, 3/2220, 3/2465, 3/2478, 3/2519, 3/2609, 3/2964, 3/2974, 3/3745, 3/3842, 3/3945, 3/4403, 3/4506, 3/4559, 4/0823, 4/1320, 5/1150, 5/1565, 5/2265, 6/0124, 6/3150

t.-up-tur 1/1017

2. Durmak, bulunmak, olmak, var olmak.

t. 3/3636

t.-ar+(1) 1/0977, 1/1177, 1/2793, 1/3557, 2/0095, 2/0179, 3/0871, 3/2135, 3/2197, 3/4005, 4/0070, 4/0082, 4/0204, 4/0226, 4/0781, 4/0978, 4/1399, 4/1401, 4/1619, 4/1622, 4/1921, 4/1966, 4/1984, 4/2324, 4/4189, 4/4335, 4/4356, 4/4367, 4/4616, 4/4699, 6/0210, 6/0529, 6/0533

t.-ar+(2) 1/0810, 1/2573, 1/2587, 4/1627, 4/1931, 4/1975, 4/4185, 4/4194, 5/0033, 6/0006

t.-ar-la 4/1985

t.-a 4/1214

t.-buje 4/0218

t.-da 3/2624, 5/2290, 6/3270

t.-da-la 3/4253

t.-gan+(1) 1/1014, 1/1076, 1/1135, 1/1303, 1/1407, 1/1487, 1/1602, 1/1634, 1/3371, 2/0010, 2/0015, 3/0285, 3/0965, 3/1632, 3/3068, 3/3631, 3/3965, 3/4562, 3/4816, 3/4886, 4/0004, 4/1980, 4/2384, 4/2388, 4/4706, 5/0905, 5/2421, 6/0097, 6/0652

t.-gan+(2) 1/1346, 1/1579, 1/1607, 1/1642, 1/1694, 1/1904, 1/2822, 1/3723, 3/1603, 3/2904, 3/5010, 4/1634, 4/1635, 4/4199, 4/4849, 5/0977, 5/1051, 5/1067, 6/1202, 6/1845, 6/1881, 6/3132

t.-gaş 1/0907

t.-lar 5/1853

t.-up 1/3835, 4/2798, 5/1648

t.-up al- 1/0233, 2/0260

t.-up ber- 6/0550, 6/0552, 6/0554

t.-upkan 4/1688

t.-up-tur 1/0952, 1/1365, 1/1370, 1/1485, 1/1615, 1/1757, 1/2919, 2/0079, 2/0580, 2/0740, 2/0758, 2/1207, 4/1733, 4/1913, 4/4652

t.-up tur- 1/1878, 6/0246, 6/2950

t.-up-turlar 3/1446, 4/3511

t.-za-daa 5/0053, 5/0055

3. Diyaloglarda konuşma ifadelerinden önce bağlayıcı bir unsur olarak kullanılır.

t.-a 1/0478, 1/0562, 1/2053, 1/2056, 1/2067, 2/0169, 2/0196, 2/0788, 2/0916, 2/0925, 6/0521, 6/0839, 6/1210, 6/1225, 6/1230, 6/1243, 6/1588, 6/1672, 6/2144, 6/2173, 6/2440, 6/2442, 6/2469, 6/2814, 6/2822, 6/3257, 6/3277, 6/3286, 6/3303, 6/3321, 6/3333, 6/3343, 6/3373, 6/3398, 6/3402, 6/3407, 6/3421, 6/3450, 6/3472, 6/3479, 6/3503, 6/3511, 6/3534, 6/3598, 6/3612

t.-gaş 1/0095, 1/0178, 1/0200, 1/0229, 1/0301, 1/0359, 1/0369, 1/0377, 1/0575, 1/0593, 1/0621, 1/0623, 1/0688, 1/0845, 1/0921, 1/1048, 1/1123, 1/1125, 1/1143, 1/1194, 1/1343, 1/1390, 1/1544, 1/1729, 1/1761, 1/1765, 1/1782, 1/1802, 1/1854, 1/1856, 1/1864, 1/1867, 1/1879, 1/1895, 1/1913, 1/1916, 1/1925, 1/1931, 1/1943, 1/2009, 1/2060, 1/2063, 1/2116, 1/2128, 1/2192, 1/2212, 1/2454, 1/2472, 1/2514, 1/2531, 1/2691, 1/2770, 1/2886, 1/2966, 1/3021, 1/3123, 1/3461, 1/3505, 1/3508, 1/3516, 1/3722, 1/3732, 1/3856, 1/3894, 1/3897, 1/3929, 1/3934, 1/3968, 2/0408, 2/0424, 2/0943, 3/0332, 3/0375, 3/0380, 3/0473, 3/0576, 3/0799, 3/0819, 3/0842, 3/0860, 3/0863, 3/0931, 3/0999, 3/1003, 3/1010, 3/1015, 3/1089, 3/1097,

3/1113, 3/1128, 3/1280, 3/1286, 3/1299,
3/1306, 3/1313, 3/1406, 3/1410, 3/1413,
3/1599, 3/1660, 3/1672, 3/1684, 3/1757,
3/1911, 3/2083, 3/2121, 3/2229, 3/2527,
3/2666, 3/2678, 3/2941, 3/2945, 3/3412,
3/3470, 3/3682, 3/3989, 3/4000, 3/4008,
3/4020, 3/4042, 3/4071, 3/4377, 3/4590,
3/4598, 3/4603, 3/4762, 3/4769, 3/4794,
3/4811, 3/4814, 3/4863, 4/3559, 4/3569,
5/0593, 5/1627, 5/2027, 6/0252, 6/0257,
6/0402, 6/0453, 6/0545, 6/0548, 6/0551,
6/0591, 6/0593, 6/0599, 6/0835, 6/1114,
6/1122, 6/1207, 6/1238, 6/1340, 6/1431,
6/1630, 6/1996, 6/2142, 6/2171, 6/2288,
6/2290, 6/3329, 6/3595, 6/3725, 6/3728

t.-gaştarnıñ 6/0462

t.-gaştıñ 4/1829

4. Durmak.

t. 5/0680, 6/1818

t.-a 3/0948

t.-a al- 6/1737

t.-a ber- 6/1742

t.-a düş- 1/0452, 1/0456, 1/0457,
1/0536, 1/1404, 3/0370, 3/0795, 3/1596,
3/2359, 3/4364, 3/4369, 4/1126, 4/1129,
4/1152, 4/1160, 4/1507, 4/1695, 4/1884,
4/1940, 4/1952, 4/3108, 4/4319, 4/4347,
4/5304, 4/5335, 5/2223, 6/3033

t.-ar+(2) 3/0376, 3/1293

t.-buje 6/1415

t.-duñ 3/0798, 3/1598

t.-gan+(1) 4/4511, 5/1213, 6/1948

t.-gan+(2) 4/2292, 4/2293

t.-gan-daa 4/0664

t.-gulap kal- 4/2170

t.-up 2/0776, 2/0777

t.-up al- 1/2130, 1/2169, 2/0427,
4/2376

t.-up ber- 6/3732

t.-uptar 2/0854, 2/0864

t.-uptu 3/0374

t.-up turup 6/2258

t.-up-tur 4/2216

5. (yardımcı fiil) -(İ)p tur/tur-
yapısı şimdiki zaman ve süreklilik birleşik
fiilleri oluşturur.

t. 1/0074, 1/0695, 1/3271, 1/3292,
1/3035, 1/3871, 2/0429, 2/1183, 3/2289,
3/2354, 3/2379, 3/3414, 3/3477, 3/3569,
3/3638, 3/4306, 3/4711, 4/0717, 4/1530,
4/1715, 4/2397, 4/2597, 4/3963, 4/5154,
5/0804, 5/1255, 5/2348, 5/2437, 5/2484,
5/2486, 6/1115, 6/1116, 6/1958, 6/2153,
6/2180, 6/2299, 6/2325, 6/2450, 6/2479,
6/2763, 6/2824

t.-a 1/2298, 1/1084, 1/1141,
2/0182, 2/0516, 2/0263, 2/0317, 4/2314,
5/0561, 5/0784, 5/1772, 5/0715, 6/0964,
6/1318, 6/1533, 6/2691, 6/3607

t.-am 4/1899, 4/1923

t.-ar+(1) 1/0155, 1/0176, 1/0285,
1/0775, 1/1525, 1/1531, 1/1559, 1/1562,
1/1813, 1/2261, 1/2352, 1/2498, 1/2673, -
1/3105, 1/3698, 1/3824, 1/3874, 2/0062,
2/0087, 2/0099, 2/0120, 2/0134, 2/0147,
2/0255, 2/0262, 2/0267, 2/0278, 2/0446,
2/0593, 2/0598, 2/0655, 2/1163, 2/1315,
2/1326, 2/1603, 3/0104, 3/0324, 3/0475,
3/0529, 3/0537, 3/0589, 3/0612, 3/0892,
3/0901, 3/0906, 3/1327, 3/2287, 3/2351,
3/2615, 3/2619, 3/2734, 3/3063, 3/3230,
3/3231, 3/3259, 3/3278, 3/3287, 3/3420,
3/3620, 3/3679, 3/3872, 3/4216, 3/4289,
3/4296, 3/4299, 3/4328, 3/4355, 3/4483,
3/4571, 3/4615, 4/0039, 4/0105, 4/0232,
4/0275, 4/0279, 4/1106, 4/1109, 4/1114,
4/1119, 4/1123, 4/0345, 4/0925, 4/0929,
4/1059, 4/1070, 4/1075, 4/1077, 4/1618,
4/1703, 4/2085, 4/2093, 4/2101, 4/2531,
4/3854, 4/2674, 4/2692, 4/2856, 4/3012,
4/3725, 4/3790, 4/4247, 4/4724, 4/4957,
4/4965, 4/5035, 4/5042, 4/5049, 4/5215,
4/5216, 4/5241, 5/0100, 6/0394, 6/0575,
5/0920, 5/0926, 5/0016, 5/0923, 5/1113,
5/1129, 5/1191, 5/1217, 5/1240, 5/1310,
5/1312, 5/1700, 5/1906, 5/2574, 6/0442,
6/0561, 6/0579, 6/0619, 6/0963, 6/1795,
6/1804, 6/2115, 6/2140, 6/2170, 6/2407,
6/2438, 6/2454, 6/2467, 6/2519, 6/2638,
6/2690, 6/2906, 6/2932, 6/2995, 6/3197,
6/3202, 6/3370, 6/3446, 6/3531, 6/3549,
6/3552, 6/3618

t.-ar+(2) 1/0348, 1/0750, 1/1432,
1/1467, 1/1828, 1/3137, 1/3877, 2/0020,
2/0023, 2/0094, 2/0264, 2/0340, 2/0532,
2/0835, 2/0870, 2/1054, 2/5, 3/0927,
3/3244, 3/3870, 3/4048, 3/4653, 3/4701,
4/0148, 4/0163, 4/0227, 4/0261, 4/0809,
4/1028, 4/1065, 4/1231, 4/1425, 4/1586,
4/1609, 4/1636, 4/1743, 4/1867, 4/1972,
4/2, 4/2300, 4/2306, 4/2311, 4/2318,
4/2320, 4/2368, 4/2623, 4/2628, 4/2635,
4/2668, 4/2669, 4/2882, 4/3849, 4/4116,
4/4595, 4/4757, 4/4989, 4/5, 4/8, 5/0014,
5/1404, 5/0376, 5/2162, 5/2342, 6/0005,
6/0012, 6/0212, 6/1216

t.-ar-daa 4/2678

t.-ar-dir 3/1720, 3/2472, 4/0493,
4/0497, 4/0499, 4/0616, 5/0308

t.-arga 1/0172, 1/0953, 1/2050,
1/2134, 1/2268, 1/2669, 1/2957, 2/0055,
2/0249, 2/0251, 2/0274, 2/0286, 2/0314,
2/0337, 2/0575, 2/0721, 2/0820, 2/1048,
3/0118, 3/0180, 3/0518, 3/0913, 3/1163,
3/1619, 3/3419, 3/3594, 3/3983, 4/0548,
4/1967, 4/1973, 4/2503, 4/4336, 4/4353,
4/4673, 4/4709, 4/5351, 5/0194, 5/0378,
5/1159, 5/1706, 5/1846, 5/2006, 6/0958,
6/0978, 6/1085, 6/1882

t.-ari 5/0544, 5/2404, 6/1798

t.-ari-daa 4/5038

t.-aril 1/3694

t.-arimga 4/0920

t.-arin 3/0127

t.-arın 1/2690

t.-arınar 1/0094

t.-ariviska 1/0979

t.-ar-la 4/1204, 4/2439, 4/2509,
4/2676

t.-arları 3/1440, 3/2735

t.-bas+(1) 5/1568

t.-buje 6/0843, 6/2562, 6/2965,
6/3041, 6/3074, 6/3205, 6/3564, 6/3685

t.-da 1/0612, 1/0767, 1/0932,
1/1037, 1/1761, 1/1878, 1/2281, 1/2660,
1/3260, 1/3280, 1/3775, 1/3779, 1/3843,
2/1161, 2/1177, 2/6, 3/0060, 3/0188,

3/0463, 3/0488, 3/0812, 3/1139, 3/1279,
3/2174, 3/2244, 3/2271, 3/2346, 3/2864,
3/2912, 3/3058, 3/3223, 3/3381, 3/3424,
3/3743, 3/3813, 3/4271, 3/4287, 3/4501,
3/4875, 3/4985, 3/5036, 4/0249, 4/0800,
4/1802, 4/2284, 4/2549, 4/2567, 4/3001,
4/3705, 4/3721, 4/3829, 4/5130, 5/0219,
5/0590, 5/2168, 5/0400, 5/0910, 5/0913,
5/1327, 5/1534, 5/1688, 5/1860, 5/2331,
5/2544, 6/0923, 6/0558, 6/0634, 6/0956,
6/1117, 6/1113, 6/1587, 6/1629, 6/1671,
6/2091, 6/2133, 6/2160, 6/2193, 6/2304,
6/2456, 6/2459, 6/2497, 6/2826

t.-dular 4/3548

t.-dum 2/1531

t.-duj 1/3507

t.-duvus 2/1133

t.-gan+(1) 1/0008, 1/0138,
1/0149, 1/0153, 1/0169, 1/0197, 1/0199,
1/0313, 1/0409, 1/0418, 1/0427, 1/0438,
1/0443, 1/0444, 1/0446, 1/0445, 1/0450,
1/0451, 1/0452, 1/0454, 1/0455, 1/0456,
1/0457, 1/0463, 1/0468, 1/0482, 1/0483,
1/0484, 1/0485, 1/0486, 1/0487, 1/0488,
1/0495, 1/0496, 1/0497, 1/0592, 1/0605,
1/0650, 1/0660, 1/0712, 1/0718, 1/0737,
1/0749, 1/0849, 1/0853, 1/0857, 1/0864,
1/0901, 1/0917, 1/0920, 1/0940, 1/1351,
1/1508, 1/1625, 1/1718, 1/1728, 1/1773,
1/1851, 1/1950, 1/2057, 1/2162, 1/2198,
1/2221, 1/2231, 1/2258, 1/2267, 1/2292,
1/2297, 1/2379, 1/2395, 1/2668, 1/3042,
1/3045, 1/3088, 1/3208, 1/3259, 1/3264,
1/3273, 1/3284, 1/3335, 1/3683, 1/3761,
1/3756, 1/3769, 1/3770, 1/3778, 1/3783,
1/3835, 1/3842, 1/3867, 2/0113, 2/0115,
2/0285, 2/0587, 2/0924, 2/1273, 2/1337,
2/1382, 2/1385, 2/1392, 2/1632, 3/0012,
3/0207, 3/0429, 3/0535, 3/0591, 3/0904,
3/1077, 3/1179, 3/1350, 3/1373, 3/1483,
3/1552, 3/1653, 3/2299, 3/2314, 3/2576,
3/3061, 3/3672, 3/4424, 3/4862, 4/0140,
4/0170, 4/0217, 4/0222, 4/0236, 4/0238,
4/0241, 4/0343, 4/0250, 4/0254, 4/0269,
4/0287, 4/0294, 4/0316, 4/0350, 4/0559,
4/0368, 4/0370, 4/0372, 4/0379, 4/0525,
4/0588, 4/0656, 4/0661, 4/0685, 4/0750,
4/0757, 4/0764, 4/0796, 4/0822, 4/0903,
4/1027, 4/1057, 4/1086, 4/1126, 4/1132,
4/1145, 4/1152, 4/1161, 4/1165, 4/1170,
4/1173, 4/1190, 4/1197, 4/1207, 4/1249,

4/1286, 4/1323, 4/1336, 4/1353, 4/1359,
4/1361, 4/1507, 4/1532, 4/1536, 4/1544,
4/1550, 4/1716, 4/1729, 4/1785, 4/1787,
4/1838, 4/1847, 4/1880, 4/1884, 4/1900,
4/1924, 4/1926, 4/1955, 4/1988, 4/1992,
4/2004, 4/2011, 4/2020, 4/2028, 4/2053,
4/2075, 4/2091, 4/2099, 4/2124, 4/2155,
4/2189, 4/2236, 4/2263, 4/2264, 4/2339,
4/2344, 4/2419, 4/2422, 4/2427, 4/2499,
4/2542, 4/2614, 4/2743, 4/2775, 4/2828,
4/2840, 4/2843, 4/2875, 4/2923, 4/2991,
4/2998, 4/3027, 4/3095, 4/3102, 4/3137,
4/3167, 4/3174, 4/3200, 4/3208, 4/3226,
4/3229, 4/3237, 4/3242, 4/3267, 4/3294,
4/3298, 4/3364, 4/3389, 4/3483, 4/3486,
4/3494, 4/3505, 4/3541, 4/3551, 4/3642,
4/3649, 4/3661, 4/3665, 4/3717, 4/3720,
4/3731, 4/3740, 4/3770, 4/3780, 4/3817,
4/3822, 4/3827, 4/3865, 4/3870, 4/3879,
4/3949, 4/3955, 4/3961, 4/3975, 4/4044,
4/4047, 4/4085, 4/4096, 4/4135, 4/4172,
4/4176, 4/4187, 4/4191, 4/4204, 4/4216,
4/4220, 4/4319, 4/4328, 4/4347, 4/4371,
4/4394, 4/4399, 4/4425, 4/4431, 4/4440,
4/4494, 4/4500, 4/4503, 4/4518, 4/4521,
4/4562, 4/4606, 4/4617, 4/4698, 4/4708,
4/4727, 4/4800, 4/4864, 4/4868, 4/4979,
4/4991, 4/4997, 4/5001, 4/5014, 4/5022,
4/5027, 4/5030, 4/5056, 4/5060, 4/5070,
4/5085, 4/5099, 4/5107, 4/5109, 4/5113,
4/5136, 4/5200, 4/5211, 4/5243, 4/5318,
4/5323, 4/5413, 4/5426, 5/0063, 5/0262,
5/0352, 5/0387, 5/0397, 5/0465, 5/0480,
5/0498, 5/0507, 5/0520, 5/0545, 5/0603,
5/0617, 5/0662, 5/0687, 5/0814, 5/0825,
5/0900, 5/0918, 5/0931, 5/0942, 5/0990,
5/1042, 5/1089, 5/1103, 5/1107, 5/1125,
5/1130, 5/1136, 5/1143, 5/1148, 5/1180,
5/1203, 5/1262, 5/1272, 5/1336, 5/1402,
5/1417, 5/1428, 5/1442, 5/1488, 5/1498,
5/1537, 5/1563, 5/1595, 5/1614, 5/1635,
5/1647, 5/1660, 5/1795, 5/1820, 5/1824,
5/1865, 5/1875, 5/1943, 5/1947, 5/2098,
5/2145, 5/2147, 5/0367, 5/0380, 5/0429,
5/0588, 5/0768, 5/0780, 6/2158, 5/2185,
5/2192, 5/2221, 5/2307, 5/2338, 5/2431,
5/2455, 5/2474, 5/2488, 5/2511, 6/2531,
5/2549, 5/2565, 5/2571, 5/2587, 5/2600,
5/2720, 5/2747, 6/0838, 6/1058, 6/1515,
6/2759, 6/2761, 6/2922, 6/3054, 6/3118,
6/3212, 6/3502, 6/3684

t.-gan+(2) 1/0394, 1/3549,
3/0177, 3/1079, 3/2147, 3/4914, 4/0260,
4/0523, 4/0806, 4/5116, 5/0201, 5/0313,

5/0239, 5/0254, 5/0487, 5/0513, 5/0635,
5/0831, 2/0904, 5/1206, 5/1278, 5/1321,
5/1370, 5/1466, 5/1512, 5/1536, 5/1544,
5/1965, 5/2017, 5/2044, 5/2070, 5/2120,
5/2203, 5/2215, 5/2299, 5/2503, 5/2525,
5/2697, 5/2715, 6/0945, 6/1079, 6/3643,
6/3646

t.-gan-daa 1/0765, 5/1755,
5/1936, 5/2239, 5/2625, 5/2730

t.-gan-daa+(2) 5/1530

t.-gan-dır 1/0584, 1/0776,
1/0929, 1/3070, 1/3266, 2/1157, 3/0313,
3/0522, 3/3751, 3/4070, 6/0444, 6/2213,
6/2821

t.-ganı 3/0802, 4/2010, 4/3169

t.-ganım 6/2201, 6/2501

t.-ganın 3/0159, 3/3897, 4/0299,
5/1837, 5/1880, 5/1953, 6/0246, 6/2950

t.-ganının 4/1241

t.-ganıñ 4/5416, 5/1616

t.-gannar 1/1687, 1/2211, 1/2961,
1/3225, 1/0895, 1/3254, 1/3329, 1/3536,
1/3910, 3/1437, 4/4872, 5/1449, 5/1741,
5/0674, 5/1812, 5/1830, 5/1856, 5/1873,
5/1940, 5/2058

t.-gannar-dır 1/2124

t.-gaş 1/0412, 1/0421, 1/0598,
1/2014, 1/2080, 1/2675, 1/2678, 1/2758,
2/0393, 2/1390, 2/1393, 3/0163, 3/0200,
3/0219, 3/0229, 3/0249, 3/0274, 3/0346,
3/0578, 3/0664, 3/1167, 3/1351, 3/1814,
3/2123, 3/2736, 3/2752, 3/2821, 3/3394,
3/3725, 3/4521, 4/0092, 4/0176, 4/1178,
4/1324, 4/3193, 4/3197, 5/1221, 5/1829,
5/1843, 5/2627, 6/0241, 6/0557, 6/0748,
6/0883, 6/0993, 6/1011, 6/2604, 6/2614,
6/2620, 6/2831, 6/3137, 6/3141

t.-gaş-daa 4/3620

t.-gaştıñ 4/1182, 4/1186, 4/1809,
4/3385, 4/4807, 4/5341

t.-gulaan 4/1945, 4/2516, 4/3458,
5/0339, 5/0537, 5/1849

t.-lar 3/1889, 3/2088, 3/2092,
3/2163, 3/2225, 3/2488, 3/2524, 3/2620,
3/2681, 3/2805, 3/3142, 3/3885, 4/1688,
4/3630, 4/3692

t.-larda 3/1088, 3/2706, 4/4959

t.-umda 6/2972

t.-uñar 3/3904

t.-up 1/0020, 1/0074, 1/0137,

1/0145, 1/0250, 1/0432, 1/0435, 1/0489,
1/0525, 1/1389, 1/1481, 1/2087, 1/2096,
1/2825, 1/2013, 1/2387, 1/3750, 1/3753,
1/3987, 2/1388, 2/0189, 2/0423, 2/0476,
2/1234, 2/1625, 2/1635, 3/0428, 3/1008,
3/1043, 3/1372, 3/1382, 3/1459, 3/1796,
3/1930, 3/2100, 3/0588, 3/3241, 3/2313,
3/2605, 3/3255, 3/3274, 3/3292, 3/3733,
3/4027, 3/4087, 3/4367, 3/4401, 3/4418,
3/4629, 3/4873, 4/0325, 4/1838, 4/3500,
5/1571, 5/1780, 5/2611, 6/0030, 6/0035,
6/0037, 6/0040, 6/0045, 6/0050, 6/0052,
6/0054, 6/0056, 6/0067, 6/0100, 6/0102,
6/0104, 6/0106, 6/0109, 6/0111, 6/0113,
6/0116, 6/0120, 6/0670, 6/0723, 6/0771,
6/0773, 6/0798, 6/0800, 6/0824, 6/0828,
6/0892, 6/0896, 6/0912, 6/1096, 6/1483,
6/1484, 6/1485, 6/1815, 6/0558, 6/1113,
6/2133, 6/2158, 6/2759, 6/2761, 6/2922,
6/3118, 6/3502, 6/3684, 6/2848, 6/1975,
6/2106, 6/2107, 6/2251, 6/2254, 6/2294,
6/2319, 6/2393, 6/2396, 6/2679, 6/2682,
6/2820, 6/2912, 6/3054, 6/3116, 6/3212,
6/3568

t.-up-daa 4/3282

t.-up-tur 1/0086, 1/0132, 1/0192,

1/0213, 1/0253, 1/0269, 1/0358, 1/0574,
1/0642, 1/0697, 1/0756, 1/0760, 1/0903,
1/1326, 1/1853, 1/1960, 1/2247, 1/2250,
1/2277, 1/2279, 1/2285, 1/2411, 1/2901,
1/3102, 2/0076, 2/0127, 2/0159, 2/0272,
2/0282, 2/0325, 2/0365, 2/0600, 2/0696,
2/0778, 2/0885, 2/0900, 2/0904, 2/0923,
2/1071, 2/1138, 2/1144, 2/1335, 2/1440,
2/1490, 2/1639, 2/1643, 3/0386, 3/0527,
3/1006, 3/1086, 3/1096, 3/1285, 3/1829,
3/2107, 3/2310, 3/2325, 3/2364, 3/2419,
3/2589, 3/4079, 3/4165, 3/4853, 3/4895,
3/4903, 3/4984, 4/1067, 4/1179, 4/1183,
4/1216, 4/1220, 4/1343, 4/1348, 4/1695,
4/1699, 4/1843, 4/1952, 4/2201, 4/2283,
4/2332, 4/2349, 4/2577, 4/3122, 4/3215,
4/3221, 4/3669, 4/3736, 4/3785, 4/3796,
4/3803, 4/3807, 4/3875, 4/4478, 4/4961,
5/0090, 5/0693, 5/1989, 5/2034, 5/2114,

5/2320, 5/2363, 6/0042, 6/0159, 6/0265,
6/0285, 6/0302, 6/0308, 6/0407, 6/0543,
6/0553, 6/0566, 6/0732, 6/0897, 6/0932,
6/0955, 6/1023, 6/1100, 6/1206, 6/1750,
6/2170, 6/2638, 6/2219, 6/2269, 6/2279,
6/2287, 6/2303, 6/2305, 6/2310, 6/2313,
6/2561, 6/2728, 6/2778, 6/2805, 6/2813,
6/2825, 6/3353, 6/3606, 6/3697, 6/3757,
6/3763

t.-up-tur-la 3/3602

t.-up-turlar 1/1036, 1/1760,

2/0982, 2/1020, 2/1166, 3/0199, 3/1028,
3/1785, 3/2080, 3/2970, 3/3699, 4/0375,
4/0876, 4/2187, 4/2362, 4/3556, 4/3624,
4/3672, 4/3696, 4/3704, 4/4972, 4/5436,
5/0525, 5/1979, 5/2199, 5/2208, 5/2261,
6/0450, 6/2132, 6/2738, 6/3727

t.-up turup 1/3251, 1/3766,

3/2134, 3/2335, 3/2396, 3/2718, 3/3370,
3/4100, 3/4924, 6/2415, 6/2697

t.-za 1/3334, 5/1543, 5/2117

t.-zumza-daa 4/3638, 4/4241

t.-zun 6/3631

t.-zuñza 3/1608

6. Ek-fiil fonksiyonuyla isimlerde
bildirme yapar.

t. 1/0276, 3/3040, 3/3483

t.-ar+(1) 3/1109, 3/2094, 3/2170,
3/2239, 4/4363, 4/4458, 5/0238, 5/1769

t.-ar+(2) 2/0154

t.-arıl 5/0618

t.-da 1/0247, 1/0798, 3/1107,
3/1513, 3/4865, 3/4916, 5/1294, 6/2377,
6/2592, 6/2659

t.-gan+(1) 1/1191, 3/1365,
3/2759, 3/3057, 4/2545, 4/2926, 4/3514,
4/4656, 4/4678, 5/0045, 5/0103, 5/0121,
5/0126, 5/0136, 5/0146, 5/0156, 5/0937,
5/0986, 5/1023, 5/2064, 6/3488

t.-gan-dır 3/2859

t.-uñda 5/0538, 5/0546

t.-up-tur 2/0719, 4/1972, 4/4899,
5/1686

t.-up-turlar 1/1101

t.-uvusta 1/1857, 1/1917

7. Ek-fiil fonksiyonuyla birleşik çekimlerde kullanılır.

t.-ar+(1) 4/2251

t.-gan+(1) 1/0341, 1/0362,

1/0510, 1/0611, 1/1095, 1/2008, 1/2036, 1/2051, 1/2052, 1/2127, 1/2272, 1/3678, 2/1299, 4/0061, 4/0066, 4/0175, 4/0197, 4/0229, 4/0353, 4/0522, 4/0556, 4/0568, 4/0688, 4/0738, 4/0778, 4/0797, 4/1008, 4/1054, 4/1095, 4/1102, 4/1134, 4/1237, 4/1239, 4/1246, 4/1273, 4/1326, 4/1356, 4/1367, 4/1518, 4/1525, 4/1932, 4/2197, 4/2291, 4/2346, 4/2378, 4/2493, 4/2548, 4/2769, 4/2831, 4/2896, 4/2917, 4/3142, 4/3146, 4/3373, 4/3441, 4/3450, 4/3539, 4/4124, 4/4182, 4/4230, 4/4359, 4/4384, 4/4390, 4/4524, 4/4576, 4/4627, 4/4666, 4/4702, 4/4986, 4/5010, 4/5017, 4/5019, 4/5040, 4/5090, 4/5119, 4/5128, 4/5140, 4/5230, 4/5240, 4/5265, 4/5270, 4/5396, 5/1110, 5/1170, 5/1477, 5/1827, 5/2151, 5/2482, 5/2593, 6/1732

t.-gan-daa 4/0780

t.-gan-dır 1/1203, 5/1504

t.-gan-dırlar 5/1714

t.-gan-na 4/0732

t.-gannar 1/0709, 4/1254, 4/5423

t.-up-tur 1/3403, 3/2685, 3/2981, 3/3848, 4/3191, 4/5335, 4/0105, 4/0161, 4/0182, 4/0201, 4/0213, 4/0224, 4/0304, 4/0610, 4/0638, 4/0649, 4/0652, 4/0843, 4/0879, 4/1042, 4/1048, 4/1083, 4/1115, 4/1124, 4/1175, 4/1187, 4/1281, 4/1317, 4/1339, 4/1654, 4/1821, 4/2145, 4/2170, 4/2198, 4/2211, 4/2241, 4/2272, 4/2277, 4/2286, 4/2297, 4/2319, 4/2351, 4/2354, 4/2373, 4/2455, 4/2523, 4/2570, 4/2594, 4/2725, 4/2736, 4/2803, 4/2823, 4/2845, 4/2848, 4/2860, 4/2928, 4/2971, 4/2973, 4/3003, 4/3019, 4/3023, 4/3064, 4/3086, 4/3092, 4/3116, 4/3148, 4/3152, 4/3189, 4/3203, 4/3206, 4/3278, 4/3312, 4/3318, 4/3396, 4/3444, 4/3608, 4/3750, 4/3754, 4/3834, 4/3844, 4/3941, 4/3942, 4/3965, 4/3971, 4/3996, 4/4005, 4/4011, 4/4022, 4/4051, 4/4061, 4/4064, 4/4069, 4/4226, 4/4572, 4/4632, 4/4693, 4/4751, 4/4938, 4/4982, 4/5052, 4/5121, 4/5122, 4/5294, 4/5315, 4/5431, 5/0197, 5/0467

t.-up-turlar 4/0289, 4/0870, 4/3617, 4/3679, 4/3682, 4/3688, 4/4955, 4/5033

[=2119 (yardımcı fiil=1629)]

tur- II. Tutup çekmek, söküp çıkarmak.

t.-a 1/0310, 1/0321, 1/2484, 2/0450, 5/1167, 6/0975

t.-a çağa 3/0363

t.-a sok- 1/2761, 1/2092, 3/4135, 3/2904, 4/2127, 6/2616, 6/2617

t.-a turt- 1/1346, 1/1353, 1/2099, 1/3233, 1/3235, 3/5010, 6/2209, 6/2512

t.-up 1/2579, 6/0719, 6/2253, 6/2256

t.-up-tur 4/3932

t.-up-la al- 1/2755

[=28]

tura is. 1. Arzu, istek, iştah.

t.+zında 3/3587

2. Kibir, mağrurluk.

t.+zında 6/2506

turazı ulug Kendini beğenmiş, kibirli.

t. 3/4256

[=3]

turala- Arzu etmek, dilemek, istemek.

t.-gan+(2)+(turalaan) 1/1771

[=1]

turgus- 1. Koymak, yerleştirmek, durdurmak.

t.-ar+(1)+(turguzar) 4/0411

t.-kan+(1) 3/2005

t.-kan+(2) 3/2011

t.-kaş 6/1131

t.-pas-daa 4/0412

t.-uñar+(turguzuñar) 6/1940

t.-up+(turguzup) 1/0897, 1/3976

t.-up-tur+(turguzup) 1/3855

t.-up+(turguzup) kag- 3/4458, 6/2066

2. Yapmak, vücuda getirmek.
t.-uñar+(turguzuñar) 1/0748
 [=12]
turguzu *zf.* Ayakta (tutarak, durdurarak).
t. 2/0830
turguzur → **turguzu**
t. 6/1084
 [=1]
turlagla- Durmak, yaşamak, sığınmak, barınmak.
ergin aksı turlagla- → **ergin I.**
t.-gan+(2)+(turaglaan) 3/2468
 [=1]
turug is. Kaya, kayalık yer, kayalık.
t. 2/0301, 2/0354, 2/0399, 2/1613, 3/0519, 3/3067, 3/4892, 4/1865, 4/1868, 4/2839, 4/2862, 4/2940, 4/2997, 4/3022, 4/4659, 4/4675, 4/4903, 5/1971
t.-bile 4/4651
t.-daa 4/2825, 4/2922
t.+nu 4/2761, 4/2785
t.+nuñ 3/3572, 4/2752, 4/2773, 4/2779, 4/2804, 4/2811, 4/2889, 4/2901, 4/2904, 4/2963, 4/2975, 4/2978, 5/2005
t.+ul 5/1964
 [=37]
turug-haya is. Kayalık, kaya, kayalar.
t. 3/2296, 3/2309
t.+lar 3/2117
t.+nı 3/0363
 [=3]
turul- Çıkmak, kopmak, ayrılmak.
t.-up+(turlup) 1/2763, 3/2117, 3/2296, 3/2309, 3/4892
 [=5]
turum is. Durma, durgunluk.
t. 5/0625
 [=1]
turumçu- Yerleşmek.
t.-p al- 6/0697, 6/1165

[=2]
turuş- Karşı durmak, mücadele etmek, savaşmak, savunmak.
t.-ur+(2)+(turjur) 4/1578, 4/1761
 [=2]
tus sf. Ayrı, özel, hususi.
t. 5/0607
 [=1]
tut- I. 1. Tutmak.
t.- 3/2233
t.-ar+(1)+(tudar) 1/1589, 3/2177, 4/4266
t.-ar+(2)+(tudar) 1/2663, 1/2665, 5/1656
t.-arga+(tudarga) 1/3380, 3/2937
t.-a+(tuda) sok- 6/2565
t.-kan+(1) 3/2569, 4/4712
t.-kan+(2) 1/2255, 1/2260, 1/2291, 1/3274, 1/3295, 1/3788, 3/0980, 3/0982, 3/1048, 3/1050, 3/1067, 3/1068, 3/1387, 3/1388, 3/1464, 3/1465, 3/1471, 3/1472, 3/1733, 3/1734, 3/1799, 3/1800, 3/1812, 3/1813, 3/2732, 4/3218, 6/0576, 6/0578, 6/0616, 6/0618, 6/1028, 6/1030, 6/1599, 6/1601, 6/1642, 6/1644, 6/1684, 6/1686, 6/1830, 6/1832, 6/3715, 6/3717, 6/3738, 6/3740
t.-kaş 1/0231, 1/0410, 1/0419, 1/0428, 1/0699, 1/1905, 1/2663, 1/2665, 1/2861, 3/2029, 3/2277, 3/4488, 4/2910, 4/3219, 4/3538, 5/0317, 5/0953, 5/2284, 6/0411, 6/1084, 6/1199, 6/2206, 6/3082, 6/3218, 6/3220, 6/3222, 6/3225, 6/3628
t.-kaştıñ 4/2817, 4/2983, 4/3178
t.-pa 6/1254
t.-pas+(2) 1/0040, 1/0663, 1/3412
t.-up+(tudup) 1/0073, 1/1373, 1/1375, 1/1480, 1/1502, 1/3673, 1/3752, 1/3755, 1/3873, 2/1628, 3/0346, 3/2848, 3/3137, 3/3793, 3/3797, 3/4405, 3/4408, 3/4486, 3/5019, 4/1280, 4/1285, 4/1287, 5/0560, 5/0959, 5/1536, 5/1771, 5/2454, 6/1285, 6/2829, 6/2831

t.-up+(tudup) al- 1/0248, 1/1974, 3/2532, 3/2557, 4/0639, 4/2003, 4/3170, 4/5309, 5/0356, 5/1604, 5/1844, 6/0719, 6/0745, 6/0771, 6/0798, 6/0825

t.-up+(tudup) ber-1/0716

t.-up+(tudup) berip olur- 2/0953

t.-up+(tudup) çoru- 1/3239, 1/3244

t.-up+(tudup) tur- 6/2821

2. Yakalamak.

t.-a+(tuda) sok- 4/3881

t.-kaş 1/3467, 2/1561, 3/2202, 3/2749, 3/2751, 4/3456, 6/0910, 6/0911, 6/3571

t.-kaştıñ 4/0168, 4/2158

t.-pagije+(tutpaaje) 5/1855

t.-up+(tudup) 1/1321, 1/1801, 1/2071, 2/0061, 3/3121, 3/3556, 3/4323, 3/4335, 4/0155, 4/1044

t.-up+(tudup) al- 1/1743, 1/1807, 1/1843, 1/2030, 3/1162, 3/2689, 3/3395, 4/3450, 6/2818

t.-up+(tudup) ap bol- 3/0706

t.-up+(tudup) ber- 3/2675, 3/3407, 3/3445

3. Getirmek, sunmak, vermek.

t. 3/4657

t.-ar+(1)+(tudar) 6/0198, 6/0200

t.-ar+(2)+(tudar) 3/2788, 3/3742

t.-ar-dır+(tudar) 6/0487

t.-kan+(2) 5/2638, 5/2640

t.-kaş 1/0719, 3/2863, 3/3494, 3/4670, 3/4671, 3/4674

t.-up+(tudup) 1/0815, 1/0911, 1/1704, 1/1726, 6/0196, 6/0282, 6/0284

t.-up-daa+(tudup) 4/1279

t.-up-tur+(tuduptur) 3/4661

t.-up+(tudup) tur- 5/1660

[=202]

tut- II. 1. Kurmak, inşa etmek.

t.-kaş 3/3049, 3/4282, 3/4455

t.-up+(tudup) 6/0696

t.-up+(tudup) al- 3/0119, 3/0250

t.-up+(tudup) ber- 3/0497

2. Yapmak

t.-ar+(1)+(tudar) 6/2773, 6/2791

t.-kaş 1/2932, 1/2943

t.-kaştıñ 4/3968

t.-up+(tudup) 5/0337, 5/0336, 6/0694, 6/0674

t.-up+(tudup) al- 3/0110, 4/3979

t.-up+(tudup) ber- 1/3947

t.-up+(tudup) tur- 6/3141, 6/3116, 6/3137

3. Yuva kurmak.

t.-up+(tudup) 2/0058

t.-up+(tudup) al- 2/0066

4. Edinmek, sağlamak, sahip olmak; aile kurmak, yurt kurmak.

t.-ar+(1)+(tudar) 1/0772, 4/0758

t.-kaş 5/2752

t.-up+(tudup) 5/0565, 5/2736

5. Koymak, yerleştirmek.

t.-uñar+(tuduñar) 1/0577, 1/0579, 1/2363, 1/2366, 1/3055, 1/3057

t.-up+(tudup) 1/0587, 1/0590, 1/0741, 1/0743

[=39]

tutkula- I. Tutmak.

t.-gan+(2)+(tutkulaan) 4/4002

t.-p al- 3/4755, 5/2229

t.-p kel- 4/0444

[=4]

tutkula- II. Kurmak, yapmak.

t.-gaş+(tutkulaaş) 6/3171

[=1]

tutkuuş is. Tutacak.

t.+u+(tutkuuju) 5/2067

t.+undan+(tutkuujundan) 5/0435, 5/0439, 5/0765, 5/0802, 5/0807, 5/2695

t.+unga+(tutkuujunga) 5/1351

[=8]

tuttun- 1. Tutunmak, kavramak.

t.-ar+(1) 2/0856

t.-dum 1/0488

t.-duḡ 1/0487

t.-gan+(1) 3/2741

t.-gaş 6/0587

t.-maan+(2) 1/3292

t.-up al- 2/0034, 2/0442, 3/2710, 6/0560, 6/0601, 6/0608

t.-up tur 1/3292

2. Yakalanmak, tutulmak.

t.-dula 4/2866

t.-gan+(1) 4/2944, 4/3025

t.-mayn 4/2765

*

aksın tuttun- Ağzını tutmak, çenesini tutmak.

t.-up 4/4635

[=18]

tuttur- Vermek, tutturmak.

t.-up al- 4/0235, 6/0881

t.-up ber- 3/4247

[=2]

tüle- Tüy dökmek.

t.-p 2/0290

[=1]

tülük is. En yüksek derece.

t.+te 4/5169

[=1]

tüme → tümen

tümen sf. Tümen, on bin.

t. 2/0757, 2/0769, 2/0816, 2/1097, 2/1406, 4/1912, 4/4260, 5/0185, 6/1471, 6/1507, 6/1932, 6/1933, 6/2054, 6/2055, 6/3670

t. (tüme) 4/4537

t. (tük-tümen) 2/1095

[=17]

türe- Sefalet içinde olmak, yoksulluk çekmek, sıkıntı çekmek.

t.-p çor- 6/3269, 6/3417

[=2]

türegdel is. Sıkıntı, eziyet.

t.+in 3/3151, 3/4165

[=2]

türençig is. Sefalet, perişanlık, sefillik.

t.+in+(türençiin) 6/3031

[=1]

türet- Eziyet etmek, işkence etmek.

t.-peyn 3/3026

[=1]

türümekey is. Zorba, yağmacı, acımasız.

t. 5/0795

[=1]

türüt- Korkutmak.

t.-er+(2)+(türüder) 4/3753

[=1]

-U-

udaa is. Defa, kere.

u. 4/1406, 4/5017, 6/3123

u.+zında 1/0492, 1/0502, 1/0505, 5/0524

[=7]

udaan-çırgal is. Mutluluk, saadet, baht.

u.+ın 5/1303

[=1]

udatkan: udatkan çok bkz. udavaanda

u. 6/1943

[=1]

udatkan-düdetken: udatkan-düdetken çok bkz. udavaanda

u. 6/0160, 6/2117

[=2]

udatpaanda bkz. udavaanda

u. 6/0381, 6/1324, 6/1371

[=3]
udavaanda *zf.* Az sonra, birazdan, hemen.
u. 5/2505, 6/0145
 [=2]
udavas *zf.* Çabuk, süratli.
u. 2/1270, 4/0534
 [=2]
udazın *is.* İp, iplik.
u.+ın 3/2722
 [=1]
udu- Uyumak.
u.-dum 6/0983, 6/0983
u.-gan+(1)+(udaan) 2/0527
u.-gan+(2)+(udaan) 5/2444
u.-gandan+(udaandan) 4/0172
u.-gannay+(udaannay) 5/2424
u.-gaş+(udaaş) 3/0501, 3/0766, 3/1253, 3/2465, 3/3744, 3/3842, 3/3944, 3/4403, 3/4505
u.-p 2/0385, 2/0524, 2/0535, 3/0097, 3/0480, 3/1984, 3/1985, 3/4392, 4/4178, 4/5132, 5/1186, 5/1302, 5/1564, 6/0389, 6/0390, 6/0392, 6/2232, 6/2378, 6/2865
u.-p al- 3/4503, 3/4558
u.-p çıdıp al- 1/3118, 3/3706, 3/3841, 3/3942, 3/4396, 3/4557, 5/1184
u.-p çıt- 1/1243, 1/3148, 1/3162, 1/3191, 1/3195, 1/3212, 1/3341, 1/3890, 1/3895, 1/3898, 1/3935, 2/0622, 5/0327, 5/2423, 5/2435
u.-p-daa kal- 4/0859
u.-p kag- 1/3503, 3/0161, 3/2016, 6/1273, 6/1987
u.-p kal- 3/2967, 3/3098, 6/0395, 6/0990
u.-p-la çıt- 1/3122
u.-p udup 2/0528, 2/0604, 6/1274
u.-ur+(1) 2/0602, 3/0070, 3/0499, 3/3007, 6/0406, 6/0419, 6/1993

u.-ur+(2) 1/2816, 3/1253, 3/2465, 3/3706, 3/3744, 3/3840, 3/3942, 3/4505, 3/4558, 4/4177
u.-ur bol- 2/0610
u.-ur ujurlug 2/0517
u.-vadım 6/0985, 6/0985
u.-vayn 4/0847, 6/0946
u.-y ber- 1/3157, 1/3167, 1/3514, 2/0108, 3/0129, 6/3145, 6/3174
u.-zun 5/2424
 [=103]
udu- odun- Uyumak ve uyanmak.
u.-up+(u.-ottup) 4/4835, 5/0463, 5/1188, 6/2092, 6/2660
 [=5]
udur 1. *zf.* Karşı, karşı olarak.
u. 1/1117, 1/1716, 1/2513, 1/2739, 1/3888, 1/3900, 3/1531, 3/3478, 3/4098, 3/4920, 4/4991, 5/0005, 5/1965, 6/0932, 6/1224, 6/1182, 6/3002, 6/3353
2. e. Karşı.
u. 1/2653
 [=19]
udur-dedir *zf.* Karşılıklı olarak.
u. 2/0773
 [=1]
udurgu is. Ön dişler.
u. 3/4898, 4/0935, 4/4209
u.+zun 1/3199, 1/3420, 3/1095, 3/1497, 3/2212
 [=8]
udurlan- Karşı gelmek, karşı çıkmak.
u.-ıp kel- 1/3320
 [=1]
udut- Uyutmak.
u.-pas+(2) 1/2818, 5/1776, 5/2444
u.-u+(ududu) 4/4876
u.-up+(ududup) 6/2863
u.-up+(ududup) kag- 3/4504, 6/1277, 6/1990

[=8]
ug is. Yön, istikamet, doğrultu.
u.-bile 3/2395
u.+da 1/1071
u.+u-bile+(uu) 3/1708, 5/1168, 6/2726
u.+un 5/2556
u.+un+(uun) 3/0627, 3/0793
u.+unçe+(uunçe) 3/0350
u.+unda+(uunda) 3/1152, 3/1352
u.+un-daa+(uun) 4/1776
[=12]
ug- I. Kaldırmak, yükseltmek.
u.-bas+(2) 6/1764
u.-bayn bar- 2/0428
u.-bayn çor- 6/1775
u.-bayn çoru- 6/1778
u.-ur+(2)+(uur) 2/0197, 4/3386
[=6]
ug- II. Kırmak, parçalamak, ufalamak.
u.-u+(uu) 1/3199, 1/3420, 3/2393, 3/4114, 3/4898
u.-u+(uuy) 2/0082, 4/4210, 5/0484, 6/0747, 6/0772, 6/0799, 6/0826
[=12]
ug-şig is. Yön, doğrultu, istikamet.
u. 4/1820
u.+i+(uu-şii) 3/3876
u.+in+(u-şiin) 3/4575
[=3]
ug- ças- Kırmak, parçalamak, ufalamak.
u.-a+(uu-çaza) 4/5051, 4/5291, 5/1002
[=3]
ugaan is. Akıl, zeka, anlayış.
u. 2/0507
u.+ım 3/2966
u.+ın 3/3800

u.+ıı 1/0468, 1/0521, 1/1196, 1/1345, 1/1392, 2/0489, 2/0796, 6/1590, 6/1632, 6/1674
*
ugaan kiir Hatırlatmak, anımsatmak, akıllı başına gelmek.
u. 5/1869
[=14]
ugaannıg sf. Akıllı, zeki, kavrayışlı.
u. 2/0507
[=1]
ugba is. Abı.
u.+larım 1/2521, 1/2536
[=2]
ugdunmas sf. Çok, fazla, çok fazla.
u. 5/0028, 5/0053, 5/1757
[=3]
ugla- Yönelmek, doğrulmak; yöneltmek, doğrultmak.
u.-arga 1/3821, 1/3823
u.-gan+(uglaan) 4/1831
u.-gaş+(uglaaş) 3/1005, 3/1412, 3/1761, 6/0230, 6/1538, 6/3103, 6/3243
u.-p 1/1167, 2/0234, 2/1614, 3/0627, 3/1839, 3/4039, 3/4642, 5/2556, 5/0428
u.-p çor- 1/0997
[=20]
ugla- şığaa- Hedef almak, nişan almak.
u.-y 1/3947
[=1]
ugla- şigle- Yönelmek, doğrulmak, yolunu tutmak, gitmek.
u.-p 3/0816, 3/1657, 3/3987, 3/4765, 3/4791
[=5]
uguş- Hatırlatmak.
u.-up+(ugujup) olur- 4/4838
[=1]
uja is. Kuyruk, uç, hayvanların geri kısmı, kış.

u.+zından 3/2258
u.+zinga 6/0999
u.+zınıñ 3/2269
 [=3]
uju-bajı is. Uç baş, ucu başı.
u. 3/3061, 3/4029, 4/3094
u.+n 1/1324, 4/2391, 6/0993
u.+nda 1/0721
u.+ndan 3/0984, 3/1052, 3/1801
u.+nga 1/0711, 1/2122, 1/3758, 2/1626, 2/1629
u.+ñ 4/3235
 [=16]
uju-kıdn is. Uç kıyı, uç bucak, ucu bucağı.
u. 2/0225, 2/1033, 2/1046, 4/0972
u.+n 1/2576, 1/2589, 1/2741, 4/1794
u.+nda 1/1333
u.+nga 4/1578, 4/1761
 [=11]
ujuk- Alevlendirmek, ateşlemek, körüklemek.
u.-up+(ujugup) 3/0736
 [=1]
ujul- 1. Çıkarmak.
u.-a+(ušta) 4/0507
u.-a+(ušta) sok- 1/1473, 1/2003, 1/2758, 1/3627, 3/2251, 4/1547, 4/2815, 6/3578, 6/3620
u.-a+(ušta) sop al- 1/2759, 3/1079, 3/1228, 3/2268, 3/2946, 3/3668, 3/3690, 3/4206, 3/4752, 4/1451, 5/1729, 6/1594, 6/1678, 6/3155
u.-a+(ušta) sop ekkel- 3/0787, 3/2066, 3/4564, 4/2810, 4/3377, 5/1122
u.-a+(ušta) tırt- 1/0960, 1/0966, 1/2920, 1/3385, 1/3671, 2/0805, 3/4753, 6/1636
u.-gaş 1/3820, 3/3427

u.-up+(uštup) 1/1770, 1/2714, 1/3804, 5/0288, 5/1604, 5/2229, 6/1463, 6/1101
u.-up+(uštup) al- 2/0541, 3/2102, 3/2916, 3/2920, 4/0818, 4/5290, 5/2090
u.-up+(uštup) ber- 1/1585
u.-up+(uštup) ekkel- 1/0401, 1/0409, 1/0936, 1/1517, 3/2955, 3/2961, 5/1999, 5/2508
u.-up+(uštup) kör- 1/0406
u.-up-daa+(uštup) olur- 4/1036
u.-up+(uštup) tur- 1/1432, 1/1467
u.-ur+(2)+(uštur) 1/1208
 2. Salıvermek, kurtarmak, serbest bırakmak.
u.-a+(ušta) 5/0643, 5/0648, 5/0649, 5/0654, 5/0655
u.-a+(ušta) sok- 4/0647
u.-a+(ušta) sop al- 6/2973
u.-a+(ušta) sop ekkel- 4/0649
u.-a+(ušta) sop kel- 5/1177
u.-y 3/2401
 [=79]
ujun e. İçin.
u. 1/1547
 [=1]
ujunğan (?) Fena, kötü.
u. 3/1129
 [=1]
ujur is. 1. Sebep, gerekçe.
u. 3/3482, 4/5217
u.+u 5/0073
u.+un 3/0486, 3/2971, 3/4498, 5/2487
u.+uñ 5/1613
 2. Lüzum, gereklilik, ihtiyaç, zaruret.
u. 3/0580, 3/0582, 3/2523, 4/0358, 4/4054
u.+ga 3/2952

u.-dur 4/3074, 4/3083, 4/3609
u.+uğ 6/0219, 6/0220
 *
ujurunda Bu nedenle, -dığı için, sebebiyle.
u. 6/1198
 [=20]
ujuraş- Karşılaşmak, rastlaşmak, görüşmek.
u.-ıp+(ujurajıp) 1/3764, 5/2349
u.-ıp+(ujurajıp) kel- 3/4761, 4/1017, 4/3676, 5/0714
u.-ıp+(ujurajıp) kör- 3/4021
u.-ıpsa+(ujurajıpsa) 1/1225
u.-ıp+(ujurajıp) tur- 4/3169
u.-ır+(2)+(ujurajır) 3/4594
u.-kan+(1) 3/0885, 3/1701
u.-kaş 3/1337, 3/2911
 [=14]
ujurlug *is.* Gerekli, zorunlu; mastar ekli fiillerden sonra gelerek gereklilik yapısı oluşturur.
u. 1/1747, 1/2459, 1/2606, 2/0154, 2/0156, 2/0518, 4/0996, 4/0998, 4/1262, 4/1842, 4/1877, 4/2460, 4/4146, 6/0441
u.-daa 4/0759
 [=15]
ujut- **I.** Uçurmak; at üzerinde çok hızlı gitmek.
u.-kaş 5/2609
u.-up+(ujudup) 4/4316, 5/1299, 6/0234, 6/0236
u.-up+(ujudup) kag- 5/1375
u.-up-la+(ujudup) olur- 4/1950
 [=7]
ujut- **II.** Alevlendirmek, ateş yakmak.
u. 4/3297
u.-kaş 3/0052, 3/0759, 3/3935, 3/4137, 5/0461, 6/3574

u.-upkaştın+(ujudupkaştın) 4/4581
u.-uptarga+(ujuduptarga) 4/3299
 [=9]
ujut- **halıt-** Hızla gitmek, dörtlale gitmek.
u.-ıp+(ujudup-halıdıp) 3/1593, 3/1617, 4/1657, 4/4102, 4/4105, 4/4295, 4/5331, 4/5388, 4/5392, 6/0240, 6/0327
u.-ıp+(ujudup-halıdıp) olur- 4/1103, 4/1460
 [=13]
ujuttur- Ateş yaktırmak.
u.-up kag- 3/3423
 [=1]
uk sf. O; adı geçen, bahsedilen.
u. 6/0098, 6/0211, 6/0222, 6/0893, 6/1083, 6/1159, 6/1989, 6/3163, 6/3693
 [=9]
uktug sf. Asıllı, nesilli, soylu.
u. 4/3326, 4/3755
 [=2]
ulam zf. Daha, daha da.
u. 1/1521, 1/3529, 4/2309, 5/0686, 6/3254
u. ulam 4/0220, 4/5099
 [=7]
ulaştır *zf.* Aralıksız, mütemadiyen, durmadan.
u. 3/0782, 3/1212, 3/4560, 3/5004, 6/1306, 6/1348, 6/1394, 6/1395, 6/1517, 6/1539, 6/1555, 6/1556, 6/1570, 6/1571, 6/1622, 6/1666, 6/1667, 6/1707, 6/2022, 6/3382, 6/3457, 6/3467
u.-la 6/1581
 [=23]
ulay zf. Arka arkaya, art arda, birbiri ardına.
u. 1/0109, 1/0113, 1/2092, 1/2100, 1/2118, 1/3233, 3/2993
 [=7]

ulçu- Serserilik etmek, boş gezmek.

u.-p 3/0629, 3/4039

[=2]

ulçuktur zf. Ufalayarak, parçalayarak, kırarak.

u. 3/1095, 3/1497, 3/2212

[=3]

ulçu- mölçü- Serserilik etmek, yağma yapmak.

u.-p 5/0280

[=1]

ulda- Vurmak, dövmek.

u.-p 5/1086

[=1]

ulduğ is. Taban, ayakkabı tabanı.

u.+unga 3/1039, 3/1453, 3/1789

u.+unuğ 4/0282, 4/5198

[=5]

ulgat- Artmak, büyümek, çoğalmak.

u.-ıp+(ulgadıp) 2/0025

u.-ıp+(ulgadıp) tur- 4/0222

[=2]

ulu is. Ejder, ejderha.

u. 1/1825, 1/1827, 1/3142, 1/3144, 1/3918, 1/3921, 1/3955, 1/3958, 3/0015, 3/0017, 3/1055, 3/1057, 3/1736, 3/1738, 3/1804, 3/1806, 6/0028, 6/0572, 6/0574, 6/1837

u.+nu 4/1177, 4/1181, 6/0103

u.+zu 6/1604, 6/1647, 6/1689, 6/3743

[=27]

ulu- Ulumak.

u.-ur+(2) 3/3571

[=1]

ulug sf. 1. Büyük.

u. 1/0164, 1/0184, 1/0568, 1/0577, 1/0585, 1/0587, 1/0634, 1/0647, 1/0734, 1/0741, 1/0748, 1/0834, 1/0861, 1/1075, 1/1134, 1/2358, 1/2366, 1/2374, 1/2385, 1/2481, 1/3049, 1/3057, 1/3080,

1/3114, 1/3110, 1/3117, 1/3122, 1/3148, 1/3153, 2/0085, 2/0139, 2/0203, 2/0241, 2/0259, 2/0301, 2/0310, 2/0583, 2/0653, 2/0671, 2/0699, 2/0752, 2/1027, 2/1034, 2/1128, 2/1143, 2/1290, 2/1579, 2/1620, 2/1622, 3/0052, 3/0067, 3/0502, 3/0759, 3/0786, 3/0881, 3/1223, 3/1225, 3/1247, 3/1594, 3/1595, 3/1603, 3/1616, 3/1626, 3/1877, 3/2745, 3/3002, 3/3333, 3/3382, 3/3423, 3/3631, 3/3632, 3/3637, 3/3665, 3/3666, 3/3882, 3/3883, 3/3935, 3/3958, 3/3959, 3/3963, 3/4137, 3/4182, 3/4290, 3/4550, 3/4562, 3/4569, 3/4570, 3/4570, 4/0169, 4/0377, 4/0449, 4/0718, 4/0792, 4/0806, 4/1396, 4/3245, 4/3257, 4/3297, 4/3299, 4/3300, 4/3376, 4/3379, 4/4111, 4/4129, 4/4130, 4/4147, 4/4149, 4/4173, 4/4174, 4/4175, 4/4581, 4/4706, 4/4882, 4/5283, 4/5394, 4/5396, 5/0287, 5/0461, 5/1870, 5/2146, 5/2315, 6/0206, 6/0207, 6/0208, 6/0210, 6/0242, 6/0245, 6/0249, 6/0246, 6/0319, 6/2930, 6/0250, 6/0251, 6/0962, 6/0980, 6/1002, 6/1020, 6/1050, 6/1099, 6/1446, 6/2927, 6/3574, 6/3576

u.+u-bile+(uluu) 6/2155, 6/2301, 6/2454

u. ulug 4/1391

2. Büyük, ulu; görkemli; yüce, ulvi.

u. 3/3820, 3/4418, 3/5042, 4/0191, 4/0374, 4/1549, 4/4266, 4/4270, 4/4280, 4/5432, 4/5434, 5/0189, 5/0236, 5/0240, 5/0251, 5/0270, 5/0275, 5/0284, 5/0309, 5/1915, 5/1928, 5/2752

u.+u+(uluu) 6/2799, 6/2800

3. Yaşça büyük.

u. 1/1629, 1/1632, 1/1667, 1/1720, 3/3024, 3/3059, 3/3775, 3/3782, 3/4170, 5/2073, 5/2089

u.+ları 3/1435

u.+nuğ 4/1403

u.+u+(uluu) 1/3566, 1/3599

u. ulug 1/1637, 1/1640

4. Çok, çok fazla.

u. 1/0569, 1/0735, 1/0835, 1/0862, 1/2359, 1/3050, 3/3126, 3/3139, 3/4183, 4/1041, 5/0029, 5/0053, 5/0055, 5/1757, 5/1758, 5/2244, 5/2245

5. Büyük, ortalamayı aşan (soyut kavram).

u. 1/3641, 2/0524 , 2/1598, 3/1851, 3/0513, 3/1032, 4/1402, 4/5132, 5/0327, 5/1302, 5/2589

6. zf. Büyük, çok, aşırı derecede, güçlü, şiddetli.

u. 3/2211, 3/2308

u. ulug 3/4897

u.-daa 1/1717

*

aksı ulug → **aas**

u. 6/2324, 6/2478

ulug aastig → **aastig**

u. 4/1645, 4/2116

turazı ulug → **tura**

u. 3/4256

[=225]

ulug-biçe sf. Büyük-küçük.

u. 2/1624, 3/0122, 5/0373, 5/0374, 5/1673

[=5]

ulug-ergek is. Baş parmak.

u.+i-bile+(u.-ergee) 6/2204, 6/2352, 6/2507

u.+iniğ+(u.-ergeeniğ) 5/1995

[=4]

ulug-hırın is. İşkembe, karın.

u.+ın+(u.-hırının) 4/0807, 4/0810

[=2]

ulus is. Kişi, kişiler, insanlar.

u. 1/0946, 1/1069, 1/1778, 1/2050, 1/1747, 1/3816, 2/1208, 3/0075, 3/0123, 3/0846, 3/0848, 3/0857, 3/0915, 3/1320, 3/1356, 3/1638, 3/1773, 3/1873, 3/2532, 3/2704, 3/2723, 3/2746, 3/3287, 3/3510, 3/4328, 3/4612, 3/4703, 3/5057, 4/0317, 4/0930, 4/1258, 4/2541, 4/2698, 4/2700, 4/3743, 4/4780, 4/4783, 4/5029, 5/1450, 5/1464, 5/2206, 6/0406, 6/0419, 6/0466, 6/0603, 6/1004, 6/1217, 6/1775, 6/1795, 6/1992, 6/2741, 6/2826, 6/3495

u.-bile 2/0597, 3/2055

u.-daa 3/0967

u.+ka 1/2838, 3/3436, 3/4278, 6/0606

u.-la 4/1264

u.-la-dır 4/2704

u.+tan 1/1880, 1/1881, 1/1884, 1/3631

u.+tar 1/1774

u.+tar-dır 1/1226

u.+tarın 3/4284

u.+tarnı 6/1079

u.+tu 1/1635, 1/1637, 2/1306, 3/3540, 3/4458

u.+tuğ 1/1639, 1/1640, 1/3267, 2/1325, 3/1708, 4/5043, 5/2060, 6/1080, 6/1081, 6/1740, 6/1994

u.-tur 1/1229, 1/3580, 1/3582

u.+u+(uluzu) 2/0552, 3/1423, 3/2634, 3/5036, 4/2534, 6/0371

u.+u-bile+(uluzu) 3/5000

u.+un+(uluzun) 3/5003, 3/5030

u.+unuğ+(uluzunuğ) 6/2993

u.+uğ+(uluzuğ) 6/3563

u.+uvus+(uluzuvus) 3/1920

[=101]

uluş- Ulumak, uluşmak.

u.-kaş 1/1825, 1/1827

u.-up+(ulujuş) 1/3142, 1/3144, 1/3918, 1/3921, 1/3955, 1/3958

[=8]

un is. 1. Gövde (bitki).

u.+un 4/0806

2. Nehir yatağı, vadi.

u.+un 6/0249

u.+unda 6/1132

u.+unga 2/0057

3. Uç (ok).

u.+u 3/2508

[=5]

unnug sf. Gövdeli, saplı (bitki).

u. 4/3891
 [=1]
ur- Dökmek, serpmek.
u.-gaş 1/2854
u.-up ber- 3/3359
 [=2]
uran sf. Mahir, usta.
u. 1/3062, 1/3075
 [=2]
uran-şever sf. Mahir, usta.
u. 1/0751, 3/0492
 [=2]
urdun- Eyer vurulmak, eyer vurmak.
u.-up al- 4/1438
 [=1]
uru is. Ur, tabaka (ağaçta).
u.+zu 2/0018, 2/0024
 [=2]
urug is. 1. Çocuk, evlat.
u. 1/0129, 1/1234, 1/1239, 1/1246, 2/0656, 2/0685, 3/0084, 3/0131, 4/0269, 4/0405, 4/0483, 4/0596, 4/0733, 5/2560, 5/2575, 6/0517, 6/0519, 6/0524, 6/0522, 6/0666, 6/3361, 6/3437, 6/3520
u.-daa 4/0864, 6/1802
u.-dur 4/1605
u.+ga 4/3159
u.+lar 2/1303, 3/0103, 3/0129, 5/0920
u.+ları 3/3792, 3/3796
u.+larım 3/5017, 4/0464, 4/0485, 4/0593, 4/0617, 4/0622, 4/0625, 4/0629, 4/0631, 4/1295, 4/1327, 4/1344
u.+larını 3/0127
u.+larnı 3/4995
u.+larnı 3/0133
u.+nu 2/1245, 2/1248
u.+u+(uruu) 1/0133
u.+undan+(uruundan) 1/0496, 1/2245, 1/2672, 1/3257, 1/3777

2. Kız, kız çocuk.
u. 3/0157, 3/3082, 3/3235, 3/3242, 3/3247, 3/3258, 3/3285, 3/3312, 3/3525, 3/3642, 3/3657, 5/2561
u.-daa 3/3213
u.+da 3/3487
u.+ga /3480
u.+larje 3/2487, 3/2512
u.+nu 3/3316, 3/3323, 5/1013
u.+nuş 3/3537
u.+u+(uruu) 1/2441, 3/2286, 3/2945, 3/2955, 3/2961, 3/3023, 3/3339, 3/3343, 3/3412, 3/3425, 3/3455, 3/3497, 3/3524, 3/4519
u.+u-bile+(uruu) 3/4689
u.+um+(uruum) 3/3212, 3/3311, 3/3411, 3/3457, 3/3549, 3/3568, 3/3651, 6/2854
u.+um-daa+(uruum) 3/1198, 3/1575
u.+umnü+(uruumnü) 3/2428, 3/3514, 3/4679
u.+umnü+(uruumnü) 1/2373, 3/0146
u.+un+(uruun) 3/3254, 3/3789, 3/3795, 3/4619
u.+undan+(uruundan) 3/3511
u.+unga+(uruunga) 3/2767, 3/3034, 3/3390, 3/3410
u.+unuş+(uruunuş) 2/1236, 3/3417, 3/3434
 [=119]
urug-darig is. Çoluk çocuk, çocuklar.
u.+nı 4/3093
 [=1]
uruglug sf. Çocuklu, çocuğu olan.
u. 1/0496, 1/2245, 1/2672, 1/3257, 1/3777
 [=5]
uruk is. Sırık.
u. 6/0560
u.+tuş 6/0586

u.+un+(uruun) 4/0055, 4/4420
[=4]
uruktug *sf.* Sırıklı.
u. 6/0074
[=1]
us 1. *sf.* Usta, mahir.
u. 1/2370, 1/2383
2. *is.* Usta, usta kişi, mahir.
u.+tar 1/3216, 1/3730, 1/3735
[=5]
us- Almak, çekmek, çekip almak (su vb. sıvıyı), doldurmak.
u.-arga+(uzarga) 1/2848
u.-ar+(2)+(uzar) 3/0182
u.-up+(uzup) 4/4153, 5/1074
[=4]
ustur- Su doldurtmak.
u.-up 1/2839
[=1]
uş *is.* Uç.
u.+u+(uju) 3/0557
u.+u-bile+(uju) 6/1849
u.+un+(ujun) 3/2533, 4/5310
u.+unda+(ujunda) 1/1571, 4/1236, 4/5194, 6/3037
u.+undan+(ujundan) 2/0852, 4/0729
[=10]
uş I. Uçmak.
u.-a+(uja) ber- 5/1227
u.-ar+(2)+(ujar) 1/0954, 1/0956
u.-kan+(2) 5/1836
u.-tu 1/3966
u.-up+(ujup) 2/0098, 3/0625, 3/0622, 3/2026, 3/2683, 3/3612, 6/0026, 6/0992, 6/0999, 6/1048, 6/1501
u.-up+(ujup) çıt- 5/1169
u.-up+(ujup) kel- 3/0469, 3/1620, 3/0615, 3/0689, 3/0691, 3/1153, 3/3596, 3/3600, 4/0802

[=26]
uş II. 1. Düşmek, yıkılmak.
u.-ar+(2)+(ujar) 2/0020, 2/0022
u.-kan+(1) 5/0408
u.-payn bar- 3/0567
u.-sumza-daa 4/4243
u.-up+(ujup) 6/1060
2. Sarhoş olmak, bilincini kaybetmek.
u.-pas-daa 5/1553
[=7]
uşkar- Terkiye almak.
u.-ıp al- 3/1918, 3/1988
[=2]
uşkaş- Terkileşmek.
u.-ıp+(uşkajıp) 3/1966
u.-ıp+(uşkajıp) al- 6/1983
[=2]
uşpa *sf.* Çok yaşlı, ihtiyar.
u. 1/3331, 3/4422
[=2]
uştun- Çıkmak; görünmek.
u.-a 6/0623
u.-gan+(2) 1/1628
u.-up 1/2284, 1/3225, 1/3283, 1/3781, 2/0032, 3/2349, 3/2374, 6/2139, 6/2283, 6/2463
u.-up kel- 3/3206, 4/4893, 5/2004
u.-up tur- 1/2250
[=16]
uş tur- Düşmek ve kalkmak.
u.-a+(uja-t.) 6/0703
u.-up+(ujup-t.) tur- 6/2826
[=2]
ut I. Yenmek
u.-ar+(2)+(udar) 3/3678
u.-up+(udup) 4/4959
[=2]

ut- II. Unutmak.

u.-kan+(1) 3/3539

u.-kan+(2) 3/0255, 3/3528

u.-kanda 5/2305, 5/2500

u.-up+(uttup) **kag-** 5/0575,
5/0631

u.-upkan-dır+(uttupkan) 1/2890

u.-upkaş+(uttupkaş) 1/2842

u.-uptuñ+(uttuptuñ) 5/1203

[=10]

utku- Karşılamak.

u.-p al- 4/0534

u.-p kel- 1/0924

u.-p 1/3721, 3/4708, 5/0313

[=5]

utkuy *zf.* Karşı, karşı olarak.

u. 1/2522, 1/2633, 3/1148,
3/1277, 3/1529, 3/1565, 3/2120, 3/2301,
3/2333, 3/2423, 3/3088, 3/4761, 4/0558

[=13]

utkut- Göndermek, karşılatmak.

u.-up+(utkudup) 3/3540

[=1]

utkuul *is.* Karşılama.

u. 1/0965

[=1]

uttun- **kagdın-** Unutulmak, kalmak.

u.-gan+(1) 4/2493

[=1]

uttur → **ut- II.**

uttur- Yenilmek, kaybetmek.

u.-bas+(2) 6/1073

u.-up tur- 4/4957, 4/4989

[=3]

uul- Kırılmak, parçalanmak, ufalanmak.

u.-gaş 3/2394

u.-up+(uglup) 3/2298, 3/2310,
3/4894, 6/3649, 6/3723

u.-up-la+(uglup) tur- 4/5049

[=7]

uul- heel- Parçalanmak ufalanmak.

u.-gen+(2) 5/2336

[=1]

uura- Durmak, kesilmek.

u.-p tur 5/1255

[=1]

uuşta- Ovalamak, yumuşatmak.

u.-gaş+(uuştaaş) 5/1002

u.-y 1/1480

[=2]

uuştur-şuuştur *zf.* Art arda, arka arkaya,
birbiri ardından.

u. 5/2028

[=1]

uya *is.* Yuva.

u.+m 2/0058, 2/0066, 2/0615

u.+m-daa 2/0617

u.+zından 1/0495, 1/2244,
1/2671, 1/3256, 1/3776

[=9]

uyalıg *sf.* Yuvalı, yuvası olan.

u. 1/0495, 1/2244, 1/2671,
1/3256, 1/3776

[=5]

uyan *sf.* Kuvvetsiz, zayıf.

u. 4/5394

[=1]

uyara- mungara- Kederlenmek sıkılmak,
üzülmek.

u.-p m.-gaş+(mungaraaş) 5/1862

[=1]

uyarat- Huzursuz etmek, sıkıntı vermek.

u.-ı+(uyaradı) 4/4876

[=1]

uybalaştır *zf.* Dağıtmak, alt üst etmek.

u. 3/3801

[=1]

uygu *is.* Uyku.

u. 3/0098, 4/5169
u.-daa 4/1002, 5/1776
u.+dan 2/0630
u.+ga 6/0442
u.-la 2/0602
u.+ŋ 3/4392, 3/4503
u.+zun 2/0524, 3/0070, 3/0499, 3/0501, 3/1253, 3/2465, 3/3007, 3/3706, 3/3744, 3/3840, 3/3942, 3/4505, 3/4558, 4/4178, 4/5132, 5/0327, 5/1302
 [=26]
uygulug *sf.* Uykulu.
u. 1/2816
 [=1]
uyo-oo *ünl.* Şaşma, korku bildiren bir nida.
u. 6/1042
 [=1]
uzak *sf.* Uzak.
u. 2/1156, 4/1556
u.-la 4/1581, 4/1604, 4/1646
 [=5]
uzun *sf.* Uzun.
u. 1/0576, 1/0576, 1/0586, 1/0740, 1/0740, 1/2045, 1/2364, 1/2365, 1/3056, 1/3056, 2/1389, 2/1433, 2/1626, 2/1627, 3/0782, 3/1212, 3/1966, 3/2901, 3/4560, 3/5004, 4/1072, 4/1309, 4/4092, 4/1555, 4/2206, 4/3218, 4/4480, 4/4481, 4/4753, 4/4754, 4/5380, 5/0420, 5/2753, 6/0244, 6/0447, 6/0562, 6/2962, 6/2973, 6/3092
u.-na 4/1582, 4/2117
u.+undan 4/2585, 4/2710, 4/2738, 4/3056, 4/4018
 [=46]
-Ü-
üçügen-çanaaş *sf.* Çırılçıplak.
ü. 5/1815, 6/0643
 [=2]
üde- Eşlik etmek, geçirmek.

ü.-gen+(2)+(üdeen) 3/5000, 3/5003
ü.-ger 3/4995
ü.-p 1/0783
ü.-vişaan 3/2806
 [=5]
üdügüleştir *zf.* Geçirilerek, takılarak, geçirilmişcesine.
ü. 1/2038
 [=1]
üdü- şidi- Bağlamak, takmak, iliştmek, sarmak.
ü.-p 6/2584, 6/2587
 [=2]
üje- Aramak, araştırmak.
ü.-p kör- 2/0494, 3/1135
ü.-pterge 3/2995
ü.-p 3/0278, 3/0280, 3/0412, 5/1911
ü.-y ber- 2/0496
 [=8]
üjelee~üjeele Üçü, üçü birlikte.
ü. 3/0272, 3/3091, 3/3524, 3/4384, 3/4508, 6/3699
 [=6]
üjeg *sf.* Düz, geniş.
ü. 5/2315, 5/2341
 [=2]
üjeldirzi Üçü, üçü birlikte.
ü.+n 1/2860
 [=1]
üjen *sf.* Otuz.
ü. 1/0034, 1/0048, 1/0087, 1/0254, 1/0607, 1/0656, 1/0674, 1/0761, 1/0786, 1/0826, 1/1827, 1/2239, 1/2397, 1/2644, 1/3090, 1/3144, 1/3174, 1/3403, 1/3406, 1/3918, 1/3955, 2/0335, 2/0585, 2/0848, 2/0983, 3/0015, 3/0307, 3/0358, 3/0766, 3/1057, 3/1159, 3/1738, 3/1806, 3/2337, 3/0753, 3/0760, 3/0769, 3/1241, 3/1248, 3/1256, 3/3929, 3/3937, 3/3947, 3/3545, 3/4351, 4/1177, 4/2047, 4/2060,

4/2151, 5/0349, 5/0529, 5/0641, 5/0646,
5/0652, 5/0985, 5/1204, 5/1349, 5/1564,
5/2378, 6/0028, 6/0103, 6/0572, 6/0586,
6/1325, 6/1326, 6/1337, 6/1476, 6/1488,
6/1512, 6/1604, 6/1647, 6/1689, 6/1812,
6/1823, 6/1837, 6/1843, 6/1940, 6/1944,
6/1945, 6/2058, 6/2064, 6/2068, 6/2071,
6/2368, 6/2369, 6/2369, 6/2380, 6/2661,
6/2815, 6/2816, 6/2834, 6/3673, 6/3743

[=93]

üjen iyi *sf.* Otuz iki.

ü. 1/0458, 1/0459, 1/0460,
2/0333, 2/0334, 5/1932, 6/0073, 6/0600,
6/1455

[=9]

üjen üş *sf.* Otuz üç.

ü. 1/1393, 1/1394, 1/1400,
1/1401, 4/1209

[=5]

üjük *is.* Harf.

ü. 4/2952

ü.-bile 1/2152, 1/2185, 4/0630,
4/2230

[=5]

üldü *is.* Kılıç, bir tür kılıç.

ü.+zü 6/1455

ü.+zünden 6/0608

ü.+zünün 6/0600

[=3]

üldülüg *sf.* Kılıçlı, kılıcı olan.

ü. 6/0073

[=1]

üle- Bölmek, dağıtmak, taksim etmek.

ü.-erge 3/2830

ü.-eri-bile 3/2822

ü.-p ber- 4/3582

ü.-p kör- 3/3436

[=4]

üle- düge- Dağıtmak, paylaşmak.

ü.-gen+(üleen-dügeen) 5/1568

[=1]

üleş- Paylaştırmak, bölüşmek, üleşmek.

ü.-ip+(ülejip) 1/1518

ü.-ip+(ülejip) al- 3/4144, 4/3343

[=3]

ülgüür *is.* Dolap, raf.

ü.+nü 1/1074

[=1]

ün *is.* Ses.

ü. 1/3871, 5/1130

ü.+ü 1/3871, 5/1987, 6/0376

[=5]

ün- 1. Bir yerden ayrılmak, çıkmak,
gitmek.

ü. 1/3379, 3/4257

ü.-düm 4/1602

ü.-e 1/3874, 4/0107, 4/2277,
4/2725, 4/2860, 4/3085, 4/5325, 5/1328,
5/0976, 5/1015, 6/0400, 6/2855, 6/2967,
6/3113

ü.-e ber- 1/2997, 1/3152, 1/3928,
3/4835, 6/0417, 6/3078

ü.-e halı- 1/1712, 3/4260, 3/4262,
3/4666, 5/0220

ü.-e halıdıp kel- 1/0833, 6/0435

ü.-e halıjıp kel- 1/3027, 1/3862,
4/0880

ü.-e halıp kel- 1/2983, 1/3390,
3/2301, 4/2520, 6/0432, 6/2898

ü.-ele 4/5265

ü.-er+(2) 1/2799, 4/3255

ü.-erde 5/0975

ü.-er-dir 4/2142

ü.-erimde 4/1594

ü.-erin 4/2274

ü.-eriñde 1/2883

ü.-eyn 4/2887

ü.-gen+(1) 4/2021, 4/2647,
5/0973, 5/1733, 5/1885, 5/2557

ü.-gen+(2) 3/4544, 4/1596,
4/4733

ü.-genden 4/1498, 4/1585

ü.-geş 1/2802, 2/0546, 2/1134, 3/0745, 3/1870, 3/2443, 3/4172, 5/1016, 6/0322

ü.-me 3/3463

ü.-meen+(1) 3/3289

ü.-meenden 4/0174

ü.-mes+(2) 5/0024

ü.-üp 1/1009, 3/2512, 3/3303, 3/4729, 3/3638, 4/3932, 5/0313, 5/0367, 5/2168, 5/1297, 5/2588, 6/0510, 6/1079, 6/3663, 6/0151, 6/0370, 6/2760

ü.-üp al- 1/2788, 4/4877

ü.-üp çada- 1/2809

ü.-üp çıt- 1/1073, 1/1081, 1/1133, 1/1140

ü.-üp-daa 4/3102

ü.-üp-daa bol- 4/2499

ü.-üp kag- 3/1021

ü.-üp kel- 1/1270, 1/2543, 1/2810, 3/1565, 3/3082, 3/3235, 4/1314, 4/2167, 5/0963, 5/1366, 6/0331, 6/0351, 6/2833, 6/2964, 6/3164

ü.-üpkennen 1/1072

ü.-üp kör- 6/0149, 6/0329, 6/0349, 6/0367, 6/3077

ü.-üpletken 4/3396

ü.-üp tur 6/1113

ü.-üp tur- 1/1687, 1/3225, 5/0380, 5/0780, 5/1370, 5/1417, 5/2600

ü.-üp-tür 5/0318

2. Yüksek bir yere çıkmak, yukarı doğru gitmek.

ü.-e 2/0742, 2/0753, 3/0534, 3/0785, 3/1627, 3/1224, 3/3665, 3/3958, 4/1444, 6/3135, 6/3704

ü.-e ber- 1/0733, 1/2355, 2/0548, 2/0549, 3/0351, 3/0462, 3/0516, 3/0681, 3/0975, 3/1380, 3/1617, 3/1875, 3/2026, 3/2808, 3/2909, 3/2975, 3/3859, 3/4563, 3/4819, 4/1447, 4/2211, 6/0782, 6/0850

ü.-e halı- 4/2382

ü.-e halıt- 1/2620, 1/3048, 5/0066

ü.-e halıy ber- 1/0500

ü.-er+(1) 5/0109, 5/0110

ü.-er+(2) 1/3973, 4/2444

ü.-eril 5/0106

ü.-eyn 4/2962

ü.-gen+(1) 4/0182

ü.-gen+(2) 5/1731

ü.-geni-daa 4/1815

ü.-geş 2/0770, 2/0933, 3/1603

ü.-geştin 4/2750

ü.-üp 1/3145, 3/2932, 4/2769, 4/2894, 4/2970, 5/1833

ü.-üp kag- 3/1362, 3/1725, 3/1778

ü.-üp kel- 1/0567, 1/0860, 1/3011, 1/3111, 1/3210, 2/0224, 3/1363, 3/1727, 3/2737, 3/3066, 5/0090, 5/1158, 5/1225, 6/0243, 6/0536, 6/0951, 6/1048, 6/1047

ü.-üp-le kag- 3/1434

ü.-üp olur- 1/2102, 5/1224

ü.-üp şıda- 5/0071, 5/0073

ü.-üp tur- 1/1828, 6/0923, 6/0838

ü.-üpken 1/2094

ü.-üp-tür 1/2101

3. Meydana gelmek, ortaya çıkmak, husule gelmek.

ü.-er+(1) 3/3456, 3/3472

ü.-gen+(2) 3/2509, 5/2572

ü.-meen+(1) 1/0030

ü.-mes+(2) 3/3175

ü.-üp kel- 4/0628, 4/3493

ü.-üp tur- 4/1231

4. Çıkmak, yayılmak, bir kaynaktan dışarı çıkmak.

ü.-gen+(2) 3/2255, 3/2258

ü.-üp 3/0361, 5/0537

ü.-üp kel- 3/3415

ü.-üp tur- 6/0579

5. Çıkmak, yükselmek, görünmek, güneş doğmak.

ü.-dũ 2/0675, 2/0678
ü.-er+(2) 1/2427, 2/1239
ü.-erge 5/2512
ü.-gen+(2) 5/0671
ü.-ũp olur- 2/0783
ü.-ũp tur- 5/0662
6. Çıkmak, yerinden çıkmak.
ü.-e ber- 4/5271, 5/2406
ü.-e-daa ber- 4/5270
ü.-ũp 1/3919, 1/3956
ü.-ũp kel- 1/2766
7. Bitki büyümek, çıkmak, gelişmek.
ü.-gen+(2) 6/0043, 6/0114
ü.-ũp 4/4113
ü.-ũp kel- 6/1821
8. Ses çıkmak, duyulmak, ses çıkarmak.
ü.-dũ 5/0262
ü.-gen+(1) 2/0054, 3/1371, 3/4252, 4/0687, 4/0688
ü.-gen+(2) 3/0953, 4/0725
ü.-ũp 2/0531
ü.-ũp tur- 2/1163
9. Gelmek, ortaya çıkmak, ulaşmak, çıkıp gelmek.
ü.-gen+(1) 1/1045, 4/2616, 4/2621
ü.-geş 1/0996, 1/1507
ü.-ũp kel- 1/2050, 1/3379, 2/1563
10. Zaman gelmek, bir şeyin vakti gelmek.
ü.-er+(2) 5/2412
ü.-ũp kel- 5/0553
11. (yardımcı *fil*) Başlama bildiren birleşik fiiller yapar.
ü.-e 2/1219
ü.-gen+(1) 3/0955, 5/1826, 5/2376
ü.-gen+(2) 5/2317

ü.-genner+(1) 5/1737
ü.-geş 1/1560, 3/0949
ü.-ũp 1/2066, 1/2259, 4/2989, 4/4959, 5/0507, 5/2697, 6/2906
ü.-ũpken 5/0372
ü.-ũpken-daa 5/0087
ü.-ũp-tür 2/0774, 2/1140, 6/2935
12. İsimlerle birlikte bir yardımcı fiil olarak kullanılır.
ü.-er+(1) 6/3437
ü.-ze 1/2228
ü.-dũm 3/4973
ü.-er+(1) 1/2218
ü.-ũp 5/2015
 [=297]
ũndür *zf.* Hareketin dışarı doğru yapıldığını ifade eder.
ü. 1/0527, 1/1434, 1/1685, 1/2237, 1/3773, 3/1093, 3/4176, 4/0732, 5/1004, 5/1901, 6/1772, 6/1773
 [=12]
ũndür- **1.** Dışarı çıkarmak.
ü. 2/0312
ü.-ũęer 4/2262, 4/2271, 5/0947
ü.-ũp 4/2472, 5/2171
ü.-ũp al- 2/0319, 5/1975
ü.-ũpken 4/0780
ü.-ũpkeş 5/1422, 6/3077
ü.-ũp-tür 6/0150, 6/0330, 6/0350, 6/0369
2. Duyurmak, duyuru yaymak.
ü.-er+(1) 3/1868
ü.-geş 3/4417
ü.-ũp-daa 4/3167
ü.-ũp tur- 5/2720
3. Yukarıya, yükseğe çıkarmak, götürmek, gitmek.
ü. 2/1562
ü.-gen 2/1374, 4/0576
ü.-ũp kag- 1/3884

ü.-üp tur- 4/4191
ü.-üp-daa tur- 4/4172
ü.-üp-tür 1/0890
ü.-üvütkeş 4/0849
 4. Bırakmak, salıvermek; atmak, fırlatmak.
ü.-er+(1) 4/1232
ü.-gen+(1) 1/3150, 1/3961
ü.-üpken 1/1951, 4/5090, 4/5119
ü.-üp tur 1/1829
ü.-üptüner 1/1691
ü.-üpküş 4/0450
 5. Okumak, okuyabilimek.
ü.-er+(1) 4/3017
ü.-üp çadap kag- 4/2880
ü.-üp-daa çada- 4/3034
ü.-üp-daa çadap kag- 4/2953
 6. Meydana getirmek, yol açmak, oluşturmamak.
ü.-er+(1) 3/4725
ü.-er+(2) 3/0181
ü.-erde 1/1119
ü.-üp tur- 3/0529
 7. Yapmak, yerine getirmek.
ü.-er+(1) 4/1071
ü.-erge 1/0687
 [=46]
ündür- kıygır- Okumak, anlamak.
ü.-ar+(1) 4/2853
 [=1]
ündürüş- Yapmak, sebep olmak.
ü.-se 3/4787
 [=1]
üngüle- Çıkmak, ayrılmak, çıkıvermek, çıkıp gelmek.
ü.-p 4/4004, 5/1414, 5/2166
ü.-p kag- 4/4925
ü.-p kel- 3/2423

[=5]
ünge- Sürünmek.
ü.-geş+(üngeş) 3/3572
ü.-p 5/0930
 [=2]
ünger- (Eyerin) önüne oturtmak, koymak, enlemesine koymak.
ü.-geş 1/2782
ü.-ip al- 3/0592
 [=2]
üngertün- Eyere enlemesine oturmak, yatmak.
ü. 3/0591
ü.-ip tur- 3/0591
 [=2]
üngür is. İn, mağara, yuva.
ü.+düve 1/0153, 1/0155, 1/0171, 1/0175
 [=4]
üp is. Ganimet, yağma malı.
ü. 2/1126, 2/1592
ü.+ke 1/3726
ü.+üm+(üvüm) 2/1593, 3/4118
ü.+ün+(üvün) 3/4964, 5/0568
 [=7]
üpte- Yağmalamak, gasp etmek.
ü.-p 1/3577
ü.-p al- 5/0568, 6/3096
 [=3]
üpte- tona- Soymak, yağmalamak.
ü.-p al- 5/1761, 6/0660
 [=2]
ür is. Uzun süre, mesafe.
ü. 6/1300
 [=1]
ür- Üflemek.
ü.-geş 3/4139
ü.-üp 3/1552, 3/2138, 3/2401, 3/2534, 3/3801

ü.-üp çor- 3/2143
ü.-üp olur- 3/2579
ü.-üp tur- 3/2147
 [=9]
ürde *zf.* Önceden, uzun zaman önce.
ü. 3/0214, 3/2937, 3/2938
 [=3]
üre *is.* Tohum, sperm; tür, soy.
ü.+zin 3/3777
 [=1]
üre- Kırmak, parçalamak.
ü.-di 3/2189
ü.-er-daa 3/0126
ü.-ger 3/2185
ü.-p çada- 6/2888
ü.-p kag- 3/0117
ü.-p olur- 5/1008
ü.-vedim 3/2188
 [=7]
üre- dala- Yok etmek, kırmak, kesmek, parçalamak.
ü.-p bol- 3/0717
ü.-p kel- 3/2193
 [=2]
üre-töl *is.* Soy, nesil, soy sop.
ü.-daa 3/3199
 [=1]
üregde- Yok etmek, imha etmek, tahrip etmek.
ü.-p kag- 4/2462
 [=1]
ürel- dalal- Yok olmak, yıkılmak, tahrip olmak.
ü.-ıp kel- 3/2195
 [=1]
üreldeş- Birbirini yok etmeye çalışmak.
ü.-ip+(üreldejip) 6/2429
 [=1]

üreş- hüreş- Güreşmek, kapışmak.
ü.-ip+(ürejip-hürejip) **tur-**
 6/2614, 6/2620
 [=2]
ürezin *is.* Tohum; soy, nesil.
ü.+in 3/1545
 [=1]
ürgülçü *zf.* Sürekli, aralıksız.
ü. 3/2337
 [=1]
ürgülçüle- Devam etmek, sürmek.
ü.-p 4/0206, 4/5435, 5/0532, 5/2382,
ü.-p
 [=5]
ürügeyin- Gürültü etmek, ulumak, yüksek ses çıkarmak.
ü.-ip+(ürügeynip) 3/1057
 [=1]
ürügeyiniş- Gürültü etmek, uluşmak, yüksek ses çıkarmak.
ü.-ip+(ürügeynçip) **kel-** 3/1738
 [=1]
ürüle *is.* Top, bilya.
ü.+ni 4/3815, 4/3840
ü.+zin 4/3861
ü.+zin (ürüne) 4/3776
 [=4]
ürüne → **ürüle**
ürüneyiniş- Gürültü etmek, uluşmak, yüksek ses çıkarmak.
ü.-ip+(ürüneyinçip) 3/1806
 [=1]
üs I. *is.* Yağ.
ü. 3/0422
ü.+ün+(üzün) 3/0174
 [=2]
üs II. *is.* Vaşak.
ü. 1/0056, 1/0071

ü.+tün 3/2809
ü.+ün+(üzün) 3/2825
 [=4]

üs- 1. Koparmak, ayırmak, parçalamak.

ü.-e+(üze) 1/1426, 1/1463, 1/3132, 1/2677, 1/3149, 1/3545, 3/1074, 4/4580, 5/0485, 5/0693, 5/1166, 6/1335, 6/1381

ü.-e+(üze) kag- 1/1435

ü.-e+(üze) kes- 4/4579, 5/1829, 5/2510

ü.-e+(üze) sok- 3/2531, 3/2550, 3/2722, 4/1864, 4/5285, 6/1425, 6/2559, 6/2988

ü.-e+(üze) şap- 1/0955, 1/0957, 1/1358, 1/1361, 1/1350, 1/1351, 1/1442, 1/1470, 5/1720, 6/0910, 6/0912, 6/2032, 6/2363, 6/2519

ü.-e+(üze) tırt- 2/1529

ü.-erge+(üzerge) 3/1545

ü.-pes+(1) 3/3777

ü.-peyn 6/0031, 6/0042, 6/0105, 6/0113

ü.-üp+(üzüp) 3/0217

ü.-üp+(üzüp) kag- 5/0573, 5/0629

2. Bölmek, bölük bölük ayırmak, taksim etmek.

ü.-keş 3/2882, 3/3583, 5/2212, 5/2214

ü.-üp+(üzüp) 1/2835, 3/1197, 3/1574, 3/2428

ü.-üp+(üzüp) ber- 3/3769, 4/1364, 6/2922

ü.-üp+(üzüp) berip tur 3/4983

3. Sona erdirmek, kesmek, bitirmek.

ü.-e+(üze) 4/1780, 4/4538, 4/4542

*

üze kir- Sözüünü kesmek.

ü. 6/2216, 6/2638

[=66]

üs- ças- Parçalamak, koparmak, ayırmak.

ü.-a+(üze-çaza) 1/3716, 2/0824, 5/0971, 5/1078, 5/1087

[=5]

üsküleş- Karşılaşmak, çarpışmak, birleşmek, tolaşmak.

ü.-ip+(üskülejip) 1/2285, 1/3264, 1/3284, 3/0535

ü.-ip+(üskülejip) kel- 5/0521

[=5]

üsküleş- şaşkılaş- Karşılaşmak, çarpışmak, birleşmek, tolaşmak.

ü.-ıp+(üskülejip-şaşkılajıp) 6/0573, 6/1835, 6/2137, 6/2169, 6/2166, 6/2284, 6/2435, 6/2464

ü.-ıp+(üskülejip-şaşkılajıp) kel- 6/1607, 6/1650, 6/1691, 6/3746

ü.-ıp+(üskülejip-şaşkılajıp) tur- 6/2140, 6/2310, 6/2313, 6/2438, 6/2467

[=18]

üsküleştir- Çarpıştırmak, birleştirmek.

ü.-erge 4/0344

ü.-ip 4/0323

[=2]

üstü is. Üst, yukarı, üzeri

ü. 1/1575, 1/2444, 1/2474, 1/2597

ü.-bile 5/1124

ü.+nde 1/1646, 1/1667, 1/1720, 3/0899, 4/1209

ü.+nerden 1/3977

[=11]

üstüg sf. Yağlı.

ü. 4/2250, 5/0434, 5/0438, 5/0764, 5/0801, 5/0806, 5/1350, 5/2694

[=8]

üstükü sf. Üst, üstteki, yukarıdaki.

ü. 4/1216

ü.+nün 3/5054

ü.+nün (üstügü) 3/4132

[=3]

üstür- Vurmak, çarpmak.

ü.-üp 5/2450, 5/2452

[=2]

üstüü sf. Üst, üst kısım, üstteki.

ü. 1/1827, 1/2149, 1/2182,
1/2643, 1/3144, 1/3917, 1/3954, 3/0014,
3/0422, 3/0760, 3/0768, 3/1056, 3/1248,
3/1255, 3/1467, 3/1737, 3/1805, 3/3937,
3/3946, 4/0675, 4/0694, 4/0743, 4/1176,
4/2046, 4/2059, 4/2150, 5/0349, 5/0464,
5/1463, 6/0028, 6/0103, 6/0572, 6/0601,
6/1603, 6/1646, 6/1688, 6/1836, 6/3742

*

üstüü oran → oran

ü. 1/0504, 1/0666, 1/0681,
1/0700, 1/0782, 1/0880, 1/0889, 1/1476,
1/1828, 1/2638, 1/3145, 1/3919, 1/3956,
2/0386, 2/0550, 2/1375, 4/0676, 4/0695,
4/0744, 4/1208, 4/1910, 4/2382, 4/2387,
4/2443, 4/2750, 4/2768, 4/3021, 4/3910,
4/3957, 4/5147, 4/5269, 4/5275, 4/5407,
6/2736, 6/2751

[=73]

üstüürten is. Yukarıdan.

ü. 3/4090, 3/4911

[=2]

üş sf. Üç.

ü. 1/0036, 1/0040, 1/0050,
1/0066, 1/0089, 1/0109, 1/0113, 1/0128,
1/0240, 1/0258, 1/0265, 1/0268, 1/0277,
1/0283, 1/0306, 1/0308, 1/0318, 1/0319,
1/0331, 1/0344, 1/0415, 1/0425, 1/0436,
1/0492, 1/0498, 1/0499, 1/0502, 1/0503,
1/0504, 1/0535, 1/0551, 1/0557, 1/0558,
1/0566, 1/0580, 1/0591, 1/0609, 1/0615,
1/0657, 1/0663, 1/0666, 1/0676, 1/0678,
1/0681, 1/0694, 1/0700, 1/0706, 1/0706,
1/0707, 1/0725, 1/0731, 1/0752, 1/0759,
1/0763, 1/0767, 1/0769, 1/0788, 1/0827,
1/0831, 1/0838, 1/0844, 1/0859, 1/0880,
1/0889, 1/0918, 1/0977, 1/0978, 1/1024,
1/1161, 1/1322, 1/1327, 1/1377, 1/1379,
1/1487, 1/1523, 1/1524, 1/1526, 1/1575,
1/1607, 1/1694, 1/1870, 1/1927, 1/1935,
1/1937, 1/1951, 1/2172, 1/2241, 1/2312,
1/2354, 1/2367, 1/2372, 1/2380, 1/2383,
1/2398, 1/2404, 1/2415, 1/2444, 1/2474,
1/2563, 1/2597, 1/2828, 1/2926, 1/2956,
1/2962, 1/2963, 1/2969, 1/2970, 1/3047,
1/3058, 1/3072, 1/3076, 1/3091, 1/3104,
1/3128, 1/3128, 1/3169, 1/3171, 1/3175,
1/3183, 1/3307, 1/3407, 1/3412, 1/3566,

1/3620, 1/3689, 1/3771, 1/3775, 2/0254,
2/0638, 2/0783, 2/0789, 2/1220, 2/1223,
2/1401, 3/0031, 3/0302, 3/0308, 3/0504,
3/0609, 3/0610, 3/0610, 3/0617, 3/0622,
3/0626, 3/1534, 3/1594, 3/1595, 3/1891,
3/1902, 3/1903, 3/1918, 3/1965, 3/1977,
3/2082, 3/2085, 3/2092, 3/2155, 3/2158,
3/2386, 3/2491, 3/2536, 3/2536, 3/2630,
3/2769, 3/2880, 3/2880, 3/2880, 3/2881,
3/2881, 3/2882, 3/2893, 3/2893, 3/2908,
3/2908, 3/2927, 3/2928, 3/2943, 3/2943,
3/2969, 3/2969, 3/2972, 3/2978, 3/2978,
3/2993, 3/2999, 3/2999, 3/3227, 3/3267,
3/3330, 3/3513, 3/3515, 3/3524, 3/3541,
3/3542, 3/3609, 3/3740, 3/3819, 3/3863,
3/4102, 3/4108, 3/4352, 3/4496, 3/4529,
3/4672, 3/4845, 3/4871, 3/4872, 3/4926,
4/0012, 4/0013, 4/0037, 4/0038, 4/0042,
4/0119, 4/0151, 4/0152, 4/0153, 4/0175,
4/0183, 4/0184, 4/0186, 4/0206, 4/0224,
4/0290, 4/0369, 4/0384, 4/0421, 4/0662,
4/0664, 4/0671, 4/0686, 4/0935, 4/0949,
4/0969, 4/0970, 4/1082, 4/1214, 4/1215,
4/1277, 4/1316, 4/1322, 4/1342, 4/1406,
4/1408, 4/1410, 4/1426, 4/1427, 4/1574,
4/1599, 4/1723, 4/1724, 4/1751, 4/1778,
4/1846, 4/1857, 4/1860, 4/1862, 4/1878,
4/1941, 4/1943, 4/2195, 4/2205, 4/2369,
4/2527, 4/2601, 4/2632, 4/2633, 4/2806,
4/2807, 4/2809, 4/3010, 4/3036, 4/3112,
4/3158, 4/3168, 4/3256, 4/3301, 4/3375,
4/3563, 4/4119, 4/4120, 4/4148, 4/4277,
4/4278, 4/4355, 4/4378, 4/4535, 4/4537,
4/4726, 4/4906, 4/4921, 4/4950, 4/5248,
4/5203, 4/5313, 5/0028, 5/0042, 5/0148,
5/0184, 5/0219, 5/0321, 5/0422, 5/0473,
5/0474, 5/0531, 5/0622, 5/0658, 5/0792,
5/0793, 5/0794, 5/1046, 5/1094, 5/1134,
5/1326, 5/1439, 5/1451, 5/1540, 5/1644,
5/1667, 5/1757, 5/1787, 5/1788, 5/1911,
5/1976, 5/2003, 5/2202, 5/2203, 5/2263,
5/2264, 5/2340, 5/2374, 5/2381, 5/2455,
5/2498, 5/2560, 5/2561, 5/2570, 5/2573,
5/2621, 6/0021, 6/0022, 6/0074, 6/0202,
6/0204, 6/0527, 6/0531, 6/0626, 6/0637,
6/0700, 6/0968, 6/1021, 6/1475, 6/1489,
6/1496, 6/1497, 6/1511, 6/1720, 6/1722,
6/1731, 6/1778, 6/1809, 6/1824, 6/1841,
6/1853, 6/1865, 6/1869, 6/1879, 6/1899,
6/1924, 6/1926, 6/1947, 6/1950, 6/1965,
6/1966, 6/1988, 6/2011, 6/2035, 6/2045,
6/2057, 6/2073, 6/2074, 6/2075, 6/2214,
6/2360, 6/2516, 6/2574, 6/2635, 6/2729,
6/2747, 6/3628, 6/3672

ü.-le 4/3750
ü.+ünün+(üjünün) 4/1215
 [=393]
üş çüs sf. Üç yüz.
 ü. 1/0031, 1/0099, 2/1152
 [=3]
üş çüs bejen sf. Üç yüz elli.
 ü. 1/3582, 1/3636
 [=2]
üş çüs üş sf. Üç yüz üç.
 ü. 1/0918, 1/0930, 1/0941, 1/0963, 1/0972, 1/0979, 1/0984, 1/0989, 1/1001, 1/1012, 1/1025, 1/1026, 1/1034, 1/1038, 1/1062
 [=15]
üşkü sf. Üçüncü.
 ü. 2/1185
 [=1]
üşte zf. Üçüncüsü, üçüncü olarak.
 ü. 5/1672
 [=1]
üş tüme sf. Otuz bin.
 ü. 4/0971, 4/1575, 4/1779
 [=3]
üş-üş 1. sf. Üçerli, üçer, üçer üçer.
 ü. 1/2519, 1/3906
 2. zf. Üçer üçer, üçerli.
 ü. 1/2485, 1/3802
 [=4]
üt is. Delik, oyuk.
 ü.+ü+(üdü) 3/3202, 4/4886
 ü.+ün+(üdü) 1/1736, 1/1793, 1/1835, 2/0106, 3/0407, 3/0946, 3/0989, 3/1072, 3/1392, 3/1477, 3/1712, 3/1741, 3/1818, 4/1224, 4/1226, 6/1807, 6/1808, 6/1839, 6/1840
 ü.+ündüve+(üdündüve) 3/3203
 [=22]
üttüg sf. Delikli, oyuklu.
 ü. 4/1225, 4/4885, 6/1807, 6/1839

[=4]
üttüg-çarın is. Kalça kemiği.
 ü.+ın+(ü.-çarnın) 1/1735, 1/1792, 1/1834, 3/0944, 3/0945, 3/0987, 3/0988, 3/1070, 3/1071, 3/1390, 3/1391, 3/1475, 3/1476, 3/1711, 3/1740, 3/1817
 ü.+ını+(ü.-çarnını) 4/1223, 5/0485
 ü.+nı 6/1808, 6/1840
 [=20]
üüjele- Yığmak, toplamak, biriktirmek.
 ü.-geş+(üüjeleş) 6/1129
 [=1]
üüle is. 1. Kader, talih.
 ü.+zi-le 4/3660
 2. İş, görev, vazife.
 ü.+zin 5/1011
 [=2]
üülelig sf. Kaderli, yazgılı.
 ü. 4/3656
 [=1]
üür → nüür
üürgene is. Taneleri ve kökleri yenilebilen bir bitki.
 ü. 3/0192
 [=1]
üüründe (nüüründe) zf. Süresince, zarfında.
 ü. 4/1599
 [=1]
üürer- Karmakarışık olmak, dağılmak.
 ü.-e 2/1592, 2/1593, 3/4118
 ü.-gen+(2) 1/3726
 [=4]
üy-balay zf. Düzensiz, nizamsız.
 ü. 6/0702
 [=1]
üye is. 1. Vakit, zaman, süre.

ü. 3/2443, 4/1586, 4/3742, 4/3792, 5/0767, 5/0804, 5/1280, 5/1911, 5/2340

ü.+de 4/1574, 4/1941, 5/1046, 6/3081

ü.+ge+(üye) 5/0028, 5/0029, 5/1757, 5/1758

ü.+ni 4/1860, 4/1878, 4/4278

ü.+nde 4/1806

2. Dönem, devir, çağ.

ü.+de 3/3790, 4/4456, 5/0488, 5/0488

ü.+ni 6/0202

ü.+niğ 2/1059, 5/2472

[=28]

üye-düpte *zf.* Eskiden, eski zamanda.

ü. 4/4720

[=1]

üyele- Sürmek, zaman almak, zaman harcamak.

ü.-er-dir 4/1879

ü.-p bol- 4/1861

[=2]

üyen-balay *zf.* Düzensiz, nizamsız, şöyle böyle.

ü. 6/0701

[=1]

üyer *is.* Sel, taşkın.

ü. 3/4725

ü. (üyer-sug) 3/4887

[=2]

üzesküüleş *sf.* Çok güzel.

ü. 3/0423

[=1]

üzeyt- çoldayt- Eğmek, bükmek, çekmek.

ü.-ı 4/3250

[=1]

üzük 1. *sf.* Ayrı, ayrık.

ü. 6/0962

üzük çok Aralıksız, durmadan, sürekli.

ü. 3/3819

[=2]

üzük-booluk *sf.* Kalın, kabarık, kalınlaşmış.

ü. 2/1124

[=1]

üzük-om [ıdık-nom] Kutsal kitap.

ü.-bile 1/2150, 1/2183

[=2]

üzüktel çok *zf.* Aralıksız, durmadan, sürekli olarak.

ü. 2/0983, 5/0529

[=2]

üzül- 1. Kopmak, ayrılmak, yırtılmak, kesilmek, parçalanmak.

ü.-been+(1) 1/1471

ü.-bes+(2) 4/0969, 4/2250

ü.-geş 3/0567, 3/1542

ü.-ü+(üstü) ber- 3/0252, 3/2133

ü.-üp-daa+(üstüp) 4/0345

ü.-üp+(üstüp) kal- 1/2692, 1/2710

ü.-üp+(üstüp) kör- 4/1574

ü.-üp+(üstüp) tur- 1/3824

2. Ayrılmak, ayrı düşmek, yitmek, kaybolmak.

ü.-üp+(üstüp) 5/0611

3. Kesilmek, bitmek, sona ermek.

ü.-üp+(üstüp) kör- 4/1778, 4/4536

[=15]

üzüm-çigir *is.* Yemiş.

ü. 2/1479

ü.-bile 4/0366

ü.+i-bile 4/0821

ü.+in 1/1002, 4/0472, 4/0498, 4/3577

ü.+iğer-bile 4/0540

[=8]
üzündü *is.* Kesinti, parça.
ü.+zünden 5/0114
 [=1]
üzüş- Kesmek, koparmak (birden çok şeyi).
ü.-ür+(1)+(üşçür) 4/0414
 [=1]
 -Y-
yadaraan-çüdereen *sf.* Yoksul, sefil, pis.
y. 4/3290, 4/3313
 [=2]
yambı *is.* Ayrıcalık, imtiyaz, özel ilgi.
y.+nın 3/4698
y.+zı-bile 3/4698
y.+nın (çambı) 3/2774
y.+zı-bile (çambı) 3/2774
 [=4]
yambı-dip → çambı-dip
yambıla- Ayrıcalık göstermek, önem vermek, özel bir ilgi göstermek.
y.-p olur- 3/4698
y.-p olur- (çambıla-) 3/2774
 [=2]
yambılan- tambılan- Avare avare vakit geçirmek.
y.-ıp 5/1147
 [=1]
yanzı-bürü *zf.* Çeşit çeşit, çeşitli, değişik şekillerde.
y. 1/1261
 [=1]
yozu *is.* Düzen, usûl, gelenek, âdet.
y.-bile 3/4656
y.-dur 4/3075, 4/3084, 4/3610
y.+zu-bile 4/4054
 *
oor yozu-bile → oor

y. 5/0489
 [=6]
yozugaar *e.* Uygun olarak, -e göre, gereğince.
y. 1/0343, 4/1722, 6/0272, 6/0275, 6/3172
y. (çozugaar) 3/1421, 3/3749
 [=7]
yozula- Selamlamak.
y.-p 4/4726
 [=1]
yozula- hündüle- Selamlamak, saygı göstermek.
y.-p 4/4424
 [=1]
yozulal *is.* Tören, seremoni.
y.+ı 4/1298, 4/1311
y.+ın 4/1295
 [=3]
yozula- sögede- Selamlamak, eğilip dizleri üzerinde selam vermek.
y.-p olur- 4/1539
 [=1]
yozulug **1.** *zf.* Gereğince, gerektiği gibi, uygun olarak.
y. 1/0894, 1/0987, 1/1035, 1/1493, 1/2406, 1/2566, 1/2899, 1/3018, 4/4134, 6/2781
y.-bile 4/4128
y. (çozulug) 3/2436, 3/3751
2. is. Uygun, gerekli, gereklilik, zorunluluk.
y. 4/4145
 [=14]
yöree- Dua etmek, hayır duada bulunmak, alkışlamak.
y.-geş+(yöreeş) 3/3983
y.-p tur- 3/1653, 5/2474
 [=3]

Özel Adlar Dizini

Kişi ve varlık kadrosuna ait isimler:

Agıldır

a. 3/0842, 3/3823, 3/0833

[=3]

Ak-Haan

a. 6/0448, 6/0545, 6/0551, 6/0585, 6/0591, 6/0611, 6/0629, 6/0635, 6/0647, 6/3093, 6/3237, 6/3261, 6/3326, 6/3477, 6/3553, 6/3653, 6/3691, 6/3710, 6/3731, 6/3748

a.+ga 6/3636, 6/3652

a.+nı 6/3675, 6/3769

[=24]

Aksagalday~Aksagalday Sayın (haviçi)

a. 1/0026, 1/0294, 1/0301

[=3]

Aksagalday~Aksagalday-Sayın Havıçı

a. 5/0057, 5/0059, 5/0064, 5/0093, 5/0107, 5/1322, 5/0214, 5/0217, 5/0255, 5/1208, 5/1241, 5/1279, 5/1491, 5/1684, 5/1705, 5/1715, 5/1861, 5/2023, 5/2054, 5/2116, 5/2704

a.+nı 5/1707, 5/1732, 5/1877

a.+nı 5/1822, 5/1834

[=26]

Aksagalday-Sayın Havıçı

a. 6/2986, 6/3049, 6/2975, 6/2978, 6/3038, 6/3052

a.+ga 6/2971

[=7]

Aksagalday Sayın-Kuu Havıçı

a. 4/0034, 4/0130, 4/0157, 4/4418

a.-daa 4/0052, 4/0775

a.+nı 4/0783

[=7]

Alağ-Dargan

a.+nı 2/1373

[=1]

Albıs (Haan)

a. 1/0016, 1/0411, 1/0975, 1/0985, 1/0986, 1/0993, 1/1021, 1/1033, 1/1042, 1/1103, 1/1129, 1/1131, 1/3012, 1/3017, 1/3026, 1/3579, 1/3587, 1/3617, 1/3634, 1/3639, 1/3674, 1/3684, 1/3690, 1/3696, 1/3700, 1/3703, 1/3720, 1/3732, 1/3745, 1/3748, 1/3779, 1/3785, 1/3789, 1/3811, 1/3831

[=35]

Alday-Buuçu

a. 1/0007, 1/0092, 1/0095, 1/0110, 1/0134, 1/0251, 1/0292, 1/0315, 1/0384, 1/0439, 1/0565, 1/0573, 1/0575, 1/0593, 1/0621, 1/0641, 1/0643, 1/0655, 1/0696, 1/0698, 1/0728, 1/0777, 1/0785, 1/0875, 1/0885, 1/0896, 1/0903, 1/0933, 1/1512, 1/2327, 1/3043, 1/1656, 1/3041, 1/3046, 1/3086, 1/3099, 1/3168, 1/3196, 1/3201, 1/3226, 1/3244, 1/3265, 1/3271, 1/3305, 1/3322, 1/3327, 1/3330, 1/3400, 1/3418, 1/3422, 1/3439, 1/3442, 1/3449, 1/3461, 1/3471, 1/3517, 1/3528, 1/3586, 1/3616, 1/3633, 1/3658, 1/3664, 1/3699, 1/3743, 1/3790, 1/3810, 1/3844, 1/3857, 1/3869, 1/3885, 1/3886, 1/3897, 1/3904, 1/3929, 1/3934, 1/3940, 1/3946, 1/3968

a.-daa 1/3522

a.+dan 1/3846

a.+ga 1/0770, 1/3084, 1/3478

a.+nu 1/0651, 1/0726, 1/0893, 1/1051, 1/1295, 1/2731, 1/3001, 1/3030, 1/3240, 1/3281, 1/3293, 1/3393, 1/3521, 1/3708, 1/3854, 1/3926

[=99]

Aldın-Aas

a. 6/0082, 6/0153, 6/0162, 6/0383,
6/1207, 6/1297, 6/1336, 6/1382, 6/1396,
6/1427, 6/1442, 6/1495, 6/3770

a.-bile 6/0172

a.+ı 6/0139

a.+tı 6/0137

[=16]

aldın dangına

a. 1/728, 1/0769, 1/3343, 2/0561,
2/0566, 2/0606, 2/0632, 2/0639, 2/0649,
2/1441, 3/0424, 3/3208, 6/2855, 6/2874,
6/3032

a.-bile 1/0766

a.+dan 6/2870

a.+ga 6/2852

a.+mnı 6/1797

a.+nı 6/3020

a.+zı 2/0588, 3/4482, 6/2867,
6/2916, 6/2924

a.+zı-bile 6/2992

a.+zın 2/1029, 2/1521, 3/0864,
3/0935, 3/0950, 3/1322, 3/1692, 3/1719,
6/1228, 6/1262, 6/1329, 6/1375, 6/1419,
6/1790, 6/3306, 6/3376, 6/3453, 6/3537,
6/3771

a.+zının 6/3042

[=47]

Aldın-Möge

a. 3/0970, 3/1003, 3/1010, 3/1105,
6/1784

a.+nı 3/1162, 3/1164

a.+zi 3/0907, 3/1089, 3/1140

a.+zının 3/0865, 3/1168

[=12]

Amırğa-Kara Mağıs

a. 4/0681

a.+tı 4/0746

a.+tın 4/0777

[=3]

Arı-Haan

a. 2/0375, 2/0424, 2/0440, 2/0454,
2/0462, 2/0477, 2/0516, 2/0536, 2/0543,
2/0556, 2/0595, 2/0642, 2/0669, 2/0693,
2/0714, 2/0784, 2/0791, 2/0797, 2/0804,
2/0832, 2/0864, 2/0898, 2/0905, 2/0916,
2/0924, 2/0936, 2/0938, 2/0947, 2/0959,
2/0962, 2/0988, 2/1007, 2/1042, 2/1083,
2/1088, 2/1106, 2/1134, 2/1141, 2/1158,
2/1170, 2/1214, 2/1254, 2/1267, 2/1315,
2/1514, 2/1608, 2/1648

a.+ga 2/1021

a.+nı 2/0858, 2/1295

a.+nı 2/0843, 2/1179, 2/1276,
2/1291, 2/1298, 2/1502

[=56]

Avıkay-Sarala (Kadın)

a. 5/0570, 5/0626, 5/0834, 5/0862,
5/0876, 5/0921, 5/0928, 5/0933, 5/0949,
5/0961, 5/1060, 5/1085, 5/1093, 5/1108,
5/1126, 5/1132, 5/1137, 5/1145, 5/1155,
5/1201, 5/1324, 5/2702

[=22]

Ay-Haan

a. 3/0609, 3/1304, 3/1307, 3/1565

a.+nı 3/0616, 3/0950, 3/1328,
3/1342, 3/1561, 3/2858, 3/2955, 3/3034,
3/3795

[=13]

Aza-Buzak

a. 5/0733

[=1]

Balbır-Dargan

b.+nı 2/1375

[=1]

Bapıy-Dargan

b. 1/0414, 1/0423

[=2]

Bel

b. 5/1949, 5/1966, 5/1967

[=3]

Belee-Şınar

b. 1/0882, 1/1019, 1/1067,
1/1089, 1/1099, 1/1174, 1/1990, 1/2859,
1/3015

[=1]

Biçe-Kara Möge

b. 6/2144, 6/2171, 6/2194

b.+ni 6/2080

b.+niñ 6/2134, 6/2159

[=6]

Boktug-Kiriş

b. 3/0452, 3/0459, 3/0473,
3/0483, 3/0550, 3/0556, 3/0653, 3/0685,
3/1042, 3/1063, 3/1066, 3/1142, 3/1456,
3/1458, 3/1470, 3/1793, 3/1795, 3/1811,
3/1845, 3/2104, 3/2106, 3/2189, 3/2329,
3/2390, 3/2934, 3/2963, 3/2971, 3/3009,
3/3029, 3/3053, 3/3070, 3/3073, 3/3105,
3/3127, 3/3149, 3/3158, 3/3593, 3/3613,
3/3625, 3/3628, 3/3658, 3/3663, 3/3675,
3/3744, 3/3752, 3/3779, 3/3786, 3/3802,
3/3826, 3/3842, 3/3849, 3/3898, 3/3944,
3/4028, 3/4042, 3/4047, 3/4071, 3/4083,
3/4098, 3/4104, 3/4115, 3/4130, 3/4181,
3/4199, 3/4242, 3/4303, 3/4316, 3/4447,
3/4468, 3/4472, 3/4491, 3/4509

b.-daa 3/0493, 3/3044, 3/3760,
3/3905

b.+tiñ 3/3059, 3/3060, 3/3653,
3/3728, 3/4452, 3/4649, 3/4774

[=94]

Bora-Şeeley

b. 3/0090, 3/0186, 3/0189,
3/0253, 3/0260, 3/0272, 3/0350, 3/0454,
3/0483, 3/0489, 3/0503, 3/0570, 3/0578,
3/0585, 3/0672, 3/0694, 3/0738, 3/0766,
3/0875, 3/0888, 3/0909, 3/1029, 3/1082,
3/1097, 3/1113, 3/1117, 3/1135, 3/1147,
3/1151, 3/1167, 3/1180, 3/1200, 3/1214,
3/1252, 3/1447, 3/1485, 3/1500, 3/1519,
3/1529, 3/1554, 3/1569, 3/1579, 3/1592,
3/1611, 3/1625, 3/1786, 3/1870, 3/1922,
3/1927, 3/1954, 3/1991, 3/2020, 3/2063,
3/2081, 3/2095, 3/2120, 3/2134, 3/2149,
3/2167, 3/2171, 3/2204, 3/2217, 3/2235,
3/2242, 3/2279, 3/2333, 3/2396, 3/2430,
3/2441, 3/2457, 3/2474, 3/2489, 3/2503,
3/2514, 3/2539, 3/2543, 3/2557, 3/2594,

3/2606, 3/2622, 3/2648, 3/2660, 3/2663,
3/2667, 3/2669, 3/2682, 3/2708, 3/2737,
3/2775, 3/2797, 3/2806, 3/2818, 3/2843,
3/2886, 3/2907, 3/3085, 3/3275, 3/3563,
3/3569, 3/3637, 3/3676, 3/3700, 3/3708,
3/3719, 3/3772, 3/3814

b.-daa 3/0722, 3/1624, 3/2181,
3/2261, 3/2315

b.-dir 3/1080, 3/1179, 3/1484,
3/1553, 3/2148, 3/2756

b.+ni 3/1898, 3/2768, 3/2833,
3/2860

b.+niñ 3/0569, 3/1536, 3/2366,
3/2379, 3/3655

[=127]

Çagıraa-Möge

ç.+zin 3/2091

[=1]

Çaşka-Haan

ç. 3/4481, 3/4518, 3/4601, 3/4655,
3/4777, 3/4805, 3/4987, 3/4995

ç.+ga 3/4594

[=9]

Çerzi-Möge

ç. 1/3188

ç.+zin 3/2162

[=2]

Çöpey-Dargan

ç. 1/0413, 1/0422

[=2]

Dag-İrgek

d. 1/3189, 1/3211, 1/3215,
1/3222, 1/3230, 1/3238, 1/3286, 1/3314,
1/3324, 1/3581, 1/3845, 1/3852, 1/3856,
1/3864, 1/3894, 1/3902, 1/3911, 1/3933,
1/3937

d.+in 1/3636

d.-le 1/3877

d.+tiñ 1/3246, 1/3261, 1/3296,
1/3305, 1/3592, 1/3611, 1/3870, 1/3962,
1/3970

[=30]

Dajı

d. 5/2104, 5/2128, 5/2133,
5/2136, 5/2142, 5/2148, 5/2195, 5/2210,
5/2228, 5/2243, 5/2460

[=11]

Dalay-Baybıq Haan

d. 4/0003, 4/0071, 4/0164,
4/0173, 4/0212, 4/0394, 4/0401, 4/0644,
4/0698, 4/0703, 4/0932, 4/1061, 4/1110,
4/1162, 4/1432, 4/1569, 4/1754, 4/2637,
4/4380, 4/4454, 4/4470, 4/4779, 4/5053,
4/5057, 4/5073, 4/5424

[=26]

Deek-Möge

d. 5/1406, 5/1519, 5/1524,
5/1532, 5/2050, 6/1785

d.+niñ 5/2414

[=7]

Deer-Haan

d. 3/0609, 3/2767

d.-dır 3/2456

d.+ga 3/2861

d.+niñ 3/0616, 3/1673, 3/1674,
3/1846, 3/2961

[=9]

Demir-Möge (Deer oğlu Demir-Möge)

d. 1/1563, 1/1761, 1/1782,
1/1854, 1/1888, 1/1913, 1/1940, 1/1948,
1/2056, 1/2063, 1/2086, 1/2102, 1/2109,
1/2126, 1/2131, 1/2153, 1/2212, 1/2322

d.+ni 1/2293, 1/2298

d.+niñ 1/1803, 1/1896, 1/2170,
1/2248, 1/2252, 1/2259, 1/2269, 1/2275,
1/2343

[=29]

Demir-Möge

d. 4/1611, 4/2749, 4/2768,
4/2861, 4/2893, 4/3020, 4/3445, 4/3604,
4/3709, 4/3950, 5/1405, 5/1418, 5/1436,
5/1518, 5/1523, 5/1532, 5/1773, 5/1781,
5/1846, 5/1909, 5/1974, 5/1998, 5/2020,
5/2050, 5/2076, 5/2168, 5/2186, 5/2413

d.-daa 4/2597, 4/3537

d.+den 5/2069

d.+ge 4/3769, 4/3779, 4/3817,
4/3823, 5/1968

d.+ni 4/3732, 4/3748, 4/3889,
5/2302

d.+niñ 1/2280, 1/2291, 1/2309,
1/2316, 4/3139, 4/3328, 4/3331, 4/3781

d.+zi 4/2223, 4/2939, 4/4497

d.+zin 4/3872

d.+zinde 4/3853

d.+zinge 4/4765

d.+ziniñ 4/2685

[=55]

Demir-Sal

d. 3/1676

[=1]

Eki-Höö

e. 4/0228

[=1]

Er-Sayın Ulaatı

e. 2/1079, 2/1149

[=2]

Ereen-Ulaat

e. 3/0061, 3/0698, 3/1155, 3/1880,
3/1924, 3/1931, 3/1947, 3/2001, 3/2219,
3/2675, 3/2689, 3/3595

e.+ı 3/1983, 3/2683

e.+tı 3/1963, 3/1991

[=16]

Erlık-Lovuñ (Haan)

e. 1/1256, 1/1259, 1/1263, 1/1270,
1/1278, 1/1284, 1/1286, 1/1290, 1/2979,
1/2983, 1/2991, 1/2998, 1/3349, 1/3363,
1/3370, 1/3372, 1/3377, 1/3389, 1/3397,
1/3414, 1/3426, 1/3429, 1/3436, 1/3450,
1/3453, 1/3454, 1/3458, 1/3469, 1/3476,
1/3509, 1/3516, 1/3519

[=32]

Han-Buuday

h. 1/0640, 1/0766, 1/0824,
1/0830, 1/0845, 1/0859, 1/0921, 1/0959,
1/1000, 1/1048, 1/1053, 1/1073, 1/1090,
1/1103, 1/1113, 1/1123, 1/1152, 1/1161,
1/1184, 1/1193, 1/1196, 1/1267, 1/1274,
1/1281, 1/1285, 1/1287, 1/1321, 1/1341,
1/1352, 1/1373, 1/1388, 1/1415, 1/1427,
1/1442, 1/1452, 1/1472, 1/1501, 1/1509,
1/1515, 1/1519, 1/1534, 1/1544, 1/1606,
1/1635, 1/1658, 1/1666, 1/1673, 1/1681,
1/1693, 1/1712, 1/1719, 1/1729, 1/1749,
1/1765, 1/1802, 1/1810, 1/1852, 1/1856,
1/1864, 1/1895, 1/1904, 1/1916, 1/1925,
1/1931, 1/1937, 1/1943, 1/2002, 1/2014,
1/2053, 1/2060, 1/2067, 1/2085, 1/2095,
1/2116, 1/2125, 1/2128, 1/2170, 1/2192,
1/2221, 1/2226, 1/2262, 1/2309, 1/2328,
1/2338, 1/2341, 1/2347, 1/2402, 1/2404,
1/2412, 1/2454, 1/2467, 1/2489, 1/2490,
1/2501, 1/2534, 1/2558, 1/2564, 1/2582,
1/2604, 1/2613, 1/2647, 1/2661, 1/2682,
1/2691, 1/2700, 1/2732, 1/2739, 1/2748,
1/2757, 1/2769, 1/2780, 1/2814, 1/2821,
1/2841, 1/2886, 1/2911, 1/2953, 1/2966,
1/2989, 1/3007, 1/3021, 1/3032, 1/3037,
1/3094, 1/3120, 1/3123, 1/3135, 1/3159,
1/3339, 1/3341, 1/3355, 1/3365, 1/3395,
1/3484, 1/3491, 1/3502, 1/3508, 1/3541,
1/3695, 1/3722

h.-daa 1/1398, 1/1482, 1/1591,
1/2082, 1/2830, 1/3747

h.+dan 1/2260

h.+dıva 1/2161

h.+ga 1/0671, 1/0805, 1/1492,
1/1703, 1/2001, 1/2110, 1/2833

h.+la-dır 1/1296, 1/3003

h.+nı 1/1047, 1/1550, 1/2271,
1/3477

h.+nıñ 1/1108, 1/1121, 1/1421,
1/1849, 1/2031, 1/2059, 1/2132, 1/2256,
1/2281, 1/2288, 1/2676, 1/3399, 1/3481,
1/3710

[=175]

Han-Çengey

h. 3/4445, 3/4459, 3/4485,
3/4488, 3/4505, 3/4532, 3/4543, 3/4558,
3/4573, 3/4587, 3/4590, 3/4603, 3/4651,
3/4710, 3/4729, 3/4732, 3/4769, 3/4776,
3/4811, 3/4846, 3/4869, 3/4889, 3/4907,

3/4917, 3/4921, 3/4929, 3/4958, 3/4976,
3/4989

h.-dir 3/4715

[=30]

Han-Hurbustu

h. 1/0667, 1/0682, 1/0701,
1/0708, 1/0713

[=5]

Han-Küçü (Maadır)

h. 5/0431, 5/0443, 5/0471,
5/0493, 5/0509, 5/0533, 5/0540, 5/0554,
5/0632, 5/0659, 5/0718, 5/0772, 5/0774,
5/0787, 5/0796, 5/0847, 5/1120, 5/1318,
5/1492, 5/1745, 5/1762, 5/2555, 5/2558,
5/2594, 5/2601, 5/2612, 5/2622

h.+nün 5/0595, 5/2631, 5/2636

[=30]

Han-Möge

h.-daa 4/1653

h. 4/1591

[=2]

Han-Sayın Hovugun

h. 2/1470, 2/1483, 2/1504,
2/1619, 2/1648

[=5]

Han-Sayın Ulaatı

h. 2/1079, 2/1154

[=2]

Han-Türü

h. 5/2495, 5/2505, 5/2534

[=3]

Hola-Sal

h. 3/1303, 3/2874, 3/4274

h.+dıñ 3/1340

[=4]

Handı-Seren

h. 6/0525

[=1]

Hoyuskan (Aşak)

h. 4/0030, 4/4193, 4/4722

[=3]

Hunan-Kara

h. 4/1355, 4/1370, 4/1419,
4/1455, 4/1510, 4/1531, 4/1571, 4/1656,
4/1672, 4/1674, 4/1678, 4/1681, 4/1691,
4/1715, 4/1728, 4/1756, 4/1827, 4/1835,
4/1842, 4/1845, 4/1882, 4/1889, 4/1894,
4/1908, 4/1915, 4/1920, 4/1923, 4/1926,
4/1938, 4/1967, 4/2125, 4/2198, 4/2308,
4/2500, 4/3076, 4/3103, 4/3120, 4/3121,
4/3127, 4/3176, 4/3188, 4/3212, 4/3280,
4/3451, 4/3490, 4/3508, 4/3523, 4/3599,
4/3783, 4/3788, 4/3820, 4/3825, 4/3837,
4/3859, 4/3868, 4/3885, 4/3908, 4/3944,
4/3969, 4/4021, 4/4091, 4/4137, 4/4227,
4/4320, 4/4372, 4/4484, 4/4527, 4/4566,
4/4578, 4/4612, 4/4717, 4/4759, 4/4805,
4/4832, 4/4841, 4/4856, 4/4856, 4/4968,
4/5081, 4/5101, 4/5137, 4/5149, 4/5160,
4/5229, 4/5307, 4/5338, 4/5371

h.-daa 4/1947, 4/1986, 4/2445,
4/3474, 4/3611, 4/3666, 4/3925, 4/3933,
4/4163, 4/4283, 4/4874

h.+dıva 4/1907

h.+mı 4/3708, 4/3799, 4/4053

h.+nı 4/2829, 4/3098, 4/3143,
4/3466, 4/3549, 4/3722, 4/3751, 4/3786,
4/3818, 4/3845, 4/3866, 4/3896, 4/4043,
4/4410, 4/4633, 4/4679, 4/4839, 4/4962,
4/4973, 4/5005, 4/5011, 4/5075

h.+zınga 4/3843

[=127]

Hüler-Möge

h. 3/1410, 3/1510, 3/1526

[=11]

Hümüş-Möge

h. 6/1786

[=9]

Hün-Haan

h. 3/0609, 3/0932, 3/1190

h.+ga 3/1353

h.+nı 3/0616, 3/0832, 3/0889,
3/0935, 3/1186, 3/2878, 3/2945, 3/3023,
3/3767, 3/3789, 3/3821

[=15]

Kadarçı-Sarıg

k. 3/4600

[=1]

Kadın-Kara

k. 6/0448, 6/0585, 6/0629,
6/0635, 6/0647, 6/3093, 6/3237, 6/3261,
6/3326, 6/3477, 6/3551, 6/3595, 6/3630,
6/3731, 6/3748

k.+dan 6/3609

k.+ga 6/3592

[=17]

Kaldar-Barıs (şulbular)

k. 4/5025

[=1]

Kağ-Möge

k.-bile 3/2240

k.+den 3/2224

[=2]

Kağıvay-Mergen

k. 5/0007, 5/0009, 5/0017,
5/0039, 5/0065, 5/0074, 5/0127, 5/0137,
5/0147, 5/0157, 5/0202, 5/0220, 5/0253,
5/0272, 5/0289, 5/0305, 5/0315, 5/0325,
5/0368, 5/0379, 5/0384, 5/0388, 5/0456,
5/0457, 5/0463, 5/0479, 5/0481, 5/0486,
5/0499, 5/0508, 5/0554, 5/0771, 5/0774,
5/0808, 5/0867, 5/1043, 5/1050, 5/1090,
5/1116, 5/1131, 5/1144, 5/1149, 5/1157,
5/1206, 5/1301, 5/1328, 5/1364, 5/1387,
5/1422, 5/1473, 5/1513, 5/1531, 5/1540,
5/1551, 5/1573, 5/1579, 5/1593, 5/1627,
5/1648, 5/1666, 5/1682, 5/1887, 5/2018,
5/2053, 5/2113, 5/2121, 5/2226, 5/2262,
5/2272, 5/2308, 5/2330, 5/2347, 5/2357,
5/2363, 5/2370, 5/2383, 5/2391, 5/2418,
5/2438, 5/2459, 5/2468, 5/2478, 5/2487,
5/2489, 5/2527, 5/2541, 5/2552, 5/2564,
5/2577, 5/2579, 5/2601, 5/2643, 5/2662,
5/2685

k.-daa 5/0282, 5/0636, 5/0887

k.+den 5/0070

k.+ge 5/0303, 5/1545, 5/2085,
5/2160

k.+ni 5/0076, 5/1273, 5/1281,
5/2569

k.+niŋ 5/0113, 5/0163, 5/0176,
5/0218, 5/0242, 5/0275, 5/0287, 5/0433,
5/0444, 5/0535, 5/0580, 5/0762, 5/0799,
5/0809, 5/1260, 5/1396, 5/1446, 5/1493,
5/1500, 5/1582, 5/1586, 5/1655, 5/1721,
5/1743, 5/1756, 5/1803, 5/1831, 5/1847,
5/1916, 5/1941, 5/1958, 5/1972, 5/1980,
5/2012, 5/2300, 5/2442, 5/2453, 5/2462,
5/2591, 5/2613

[=146]

Kara-Bula Maŋgis

k. 1/1572, 1/1574, 1/2577,
1/2590, 1/2627, 1/2632, 1/2659, 1/2675,
1/2679, 1/2685, 1/2719, 1/2740, 1/2742,
1/2749, 1/2768, 1/2770, 1/2881, 1/2955,
1/2977, 1/3007, 1/3037, 1/3611, 1/3636,
1/3647

k.-bile 1/2654, 1/2892, 1/2973,
1/2989

k.+ga 1/2717, 1/2794, 1/2841

k.+je 1/2653

k.+nı 1/2697

k.+niŋ 1/2683, 1/2782, 1/2789,
1/2803, 1/2823

k.+vıs 1/3591

k.+zı 1/2636, 1/2882

[=41]

Kara-Buzur

k. 3/3734, 3/3749, 3/3232, 3/3674

[=4]

Kara-Kögel

k. 4/4407, 4/4451, 4/4457,
4/4593, 4/4647, 4/4671, 4/4674, 4/4688,
4/4782, 4/4797, 4/4819, 4/4881, 4/4956,
4/5098, 4/5124, 4/5133, 4/5139, 4/5165,
4/5181, 4/5282, 4/5296, 6/0523, 6/0836,
6/0919, 6/1109, 6/1513, 6/1533, 6/1592,
6/1634, 6/1676, 6/1760, 6/1873, 6/1903,
6/1907, 6/1910, 6/1967, 6/1985, 6/2019,
6/2085, 6/2142, 6/2173, 6/2226, 6/2247,
6/2288, 6/2316, 6/2364, 6/2373, 6/2388,
6/2440, 6/2503, 6/2521, 6/2533, 6/2545,
6/2554, 6/2600, 6/2633, 6/2641, 6/2654,
6/2657, 6/2674, 6/2692, 6/2708, 6/2724,
6/2739, 6/2752, 6/2760, 6/2782, 6/2822,
6/2827, 6/2845, 6/2864, 6/2870, 6/2893,
6/2925, 6/2990, 6/3011, 6/3042, 6/3056,

6/3075, 6/3180, 6/3214, 6/3292, 6/3316,
6/3360, 6/3391, 6/3436, 6/3466, 6/3521,
6/3548, 6/3565, 6/3570, 6/3583, 6/3664,
6/3686, 6/3695, 6/3705, 6/3725, 6/3728,
6/3733, 6/3765

k.+di 6/1883, 6/1991, 6/3579

k.+diŋ 6/2161, 6/2306, 6/2460,
6/2856, 6/2942, 6/3070, 6/3720

k.+dir 6/1936, 6/2060

k.+ge 6/2810, 6/2916, 6/2928

[=115]

Kara-Küçü

k. 5/2269

[=1]

Kara-Sağıl

k. 3/3167, 3/3226, 3/3254,
3/3585, 3/3763

k.+da 3/3257, 3/3486

k.+dı 3/3305

[=8]

Kara-Sal

k. 3/2850, 3/4274

[=2]

Kara-Türü (Maadır)

k. 5/2316, 5/2322, 5/2339,
5/2362, 5/2374, 5/2383, 5/2396, 5/2398,
5/2403, 5/2545, 5/2708

[=11]

Karan-Çüzün

k. 5/0010, 5/0011, 5/0256,
5/0286, 5/0298, 5/0314, 5/0353, 5/0433,
5/0606, 5/0762, 5/0799, 5/1253, 5/1561,
5/1645, 5/1651, 5/1697, 5/1711, 5/1734,
5/1742, 5/2559, 5/2566, 5/2574, 5/2588,
5/2637, 5/2651, 5/2669, 5/2672

[=27]

Karatı-Haan

k. 3/3305, 3/3581, 3/3731, 3/3758

k.+niŋ 3/3166, 3/3223, 3/3729

[=7]

Kezer-Kara (Maadır)

k. 3/1772

[=1]
Kızıl-Türü (Maadır)
k. 5/2464
[=1]
Kızıl-Ulaat
k. 3/0063, 3/0707, 3/1880,
3/1971, 3/1976, 3/1981, 3/2157, 3/2206,
3/3599
k.+tı 3/1964, 3/2150, 3/2151,
3/2205
[=13]
Koldu-Burgan
k. 6/0190, 6/0262, 6/0270,
6/0286, 6/0316, 6/0333, 6/0342, 6/0378,
6/0457, 6/0463, 6/0475, 6/0488
k.+nın 6/0211
[=13]
Kögel-Möge
k. 4/4288, 4/4249
[=2]
Kurbustu (Haan)
k. 2/0551
k.+dan 2/0387
[=2]
Maga-Hala
m. 2/0724, 4/2229
[=2]
Malçın-Ege Haan
m. 6/1227, 6/1262, 6/1328,
6/1374, 6/1418, 6/1525, 6/2049, 6/2211,
6/2220, 6/2367, 6/2514, 6/2578, 6/2644,
6/2725, 6/2780, 6/2809, 6/2915, 6/2938,
6/3305, 6/3375, 6/3452, 6/3536
[=22]
Mezil
m. 5/1966, 5/1967, 5/1949
[=3]
Möge Şagaan-Toolay
m. 6/0014, 6/0123, 6/0296,
6/0363, 6/3259, 6/3323, 6/3400, 6/3474

m.+nın 6/0089, 6/0145, 6/0260,
6/0328, 6/0473, 6/1758
[=14]
(Möge) Bayan-Talay
m. 6/0088, 6/0091, 6/0098,
6/0148, 6/0168, 6/0257, 6/0269, 6/0227,
6/0261, 6/0293, 6/0297, 6/0332, 6/0315,
6/0468, 6/0504, 6/0555, 6/0593, 6/0605,
6/0341, 6/0382, 6/0387, 6/0453, 6/0499,
6/0521, 6/0548, 6/0567, 6/3144, 6/3205,
6/3259, 6/3323, 6/3400, 6/3474
m.+ga 6/0306
m.+nı 6/0140, 6/0414, 6/3090
b.+nın 6/0161, 6/0146, 6/0640,
6/0667, 6/0878, 6/1759, 6/3102
[=42]
Mungulak-Sagaan
m. 5/2106, 5/2162, 5/2201,
5/2249, 5/2275, 5/2461, 5/2479
m.+nı 5/2177
[=8]
Oktan-Kara
o. 5/0836, 5/1019, 5/2710
[=3]
Ortun-Kara Möge
o. 6/2290, 6/2314, 6/2342
o.+ni 6/2222, 6/2358
o.+nın 6/2280, 6/2304
[=7]
Ökendey-Mergen
ö. 3/0011, 3/0013, 3/0066, 3/1843
[=4]
Öñ-Şara Möge
ö. 3/1694, 3/1710, 3/1729,
3/1731, 3/1751, 3/1760, 3/1830, 3/1860,
3/1956, 3/1972, 3/1996, 3/2051, 3/2061,
3/2083, 3/2153, 3/2208, 3/2288, 3/2300,
3/2328, 3/2347, 3/2376, 3/2383, 3/2388,
3/2845
[=24]
Sagaan-Dariygi
s. 1/0774

[=1]

Saraatay (Möge)

s. 3/3966, 3/4001, 3/4050, 3/4064,
3/4094, 3/4122, 3/4312

s.+niŋ 3/3998, 3/4106, 3/4138,
3/4181, 3/4275, 3/5046

s.+nı 3/4160

s.+niŋ 3/3890, 3/4170, 3/4191

[=17]

Sarıg-Haan

s. 3/4611, 3/4702, 3/4783, 3/4799,
3/4814, 3/4849, 3/4854, 3/4863, 3/4876,
3/4896, 3/4917, 3/4943, 3/4971, 3/4985

s.+niŋ 3/4929

[=15]

Say-Kuu Kadın

s. 6/0086, 6/0150, 6/0391, 6/0399,
6/0408, 6/0511, 6/0655, 6/0662, 6/0685,
6/0692, 6/3071, 6/3289, 6/3358, 6/3433,
6/3517

[=15]

Say-Toyuŋ (Kadın)

s. 4/0006, 4/0214, 4/0219, 4/0292,
4/0393, 4/0896, 4/1029, 4/1283, 4/1382,
4/2636

[=10]

Sayın Ulaat~Ulaat(tar)

s. 3/1609, 3/1620, 3/2173, 3/2182,
3/2216, 3/2318, 3/2466, 3/2607, 3/2623,
3/2911, 3/3161, 3/3603, 3/3627, 3/2798,
3/3860, 3/3874, 3/3900

[=17]

Sayın-Kuu Havırçı

s.-daa 4/0096

s.+zı 4/0109, 4/0814

s.+zın 4/0818

[=4]

Sırılıg-Möge

s.+niŋ 6/2563

s.+ziniŋ 6/3307, 6/3378, 6/3454,
6/3538

s.+ni 6/2528

[=6]

Sug-Haan

s.+ı 5/1920, 5/1931, 5/1969

s.+mga 5/1913

[=4]

Sulaapay

s. 3/0010

[=1]

Süder-Möge

s. 5/1405, 5/1519, 5/1523, 5/1533,
5/1764, 5/2050, 5/2413, 5/2700

[=8]

Şagju-Tümeŋ

ş. 2/6

[=1]

Şara-Melçen Haan

ş. 2/0882, 2/0925, 2/0931, 2/0935,
2/0954, 2/0988, 2/0997, 2/1021, 2/1036,
2/1038, 2/1260, 2/1267, 2/1274, 2/1291,
2/1295, 2/1524, 2/1581, 2/1587, 2/1589,
2/1596, 2/1601, 2/1605, 2/1608

[=23]

Şulbu (Haan)

ş. 4/0388, 4/0422, 4/0516, 4/0648,
4/0658, 4/0670, 4/4286, 4/4474, 4/4912,
4/4951, 4/5016, 4/5018, 4/5034, 4/5412

ş.-bile 4/4258

ş.-daa 4/0050, 4/0522, 4/0781

ş.+lar 4/4981

ş.+ları 4/5242

ş.+larını 4/2074, 4/4695

ş.+larınıŋ 4/5025, 4/5046

ş.+nu 4/0669, 4/0779, 4/5116

ş.+nuŋ 4/0785, 4/4249, 4/4287,
4/4457, 4/4593, 4/4664, 4/4670, 4/4688,
4/4782, 4/4909, 4/4922, 4/4949, 4/4956,
4/4988, 4/5050, 4/5084, 4/5133, 4/5296,
4/5359

ş.+ı 4/5098

ş.+zu-la 4/4820

[=48]

Şulbus (Haan)

ş. 1/0016, 1/0411, 1/0975, 1/0985,
1/0986, 1/0993, 1/1021, 1/1033, 1/1103,
1/1129, 1/1131, 1/3012, 1/3017, 1/3026,
1/3579, 1/3634, 1/3639, 1/3674, 1/3684,
1/3690, 1/3696, 1/3700, 1/3703, 1/3720,
1/3732, 1/3745, 1/3748, 1/3779, 1/3785,
1/3789, 1/3811, 1/3831, 4/0418

[=33]

Şüük-Möge

ş. 5/1405, 5/1519, 5/1523, 5/1532,
5/1764, 5/2051, 5/2089, 5/2113, 5/2413,
5/2700

[=10]

Tavın

t. 5/2104, 5/2128, 5/2133, 5/2136,
5/2142, 5/2148, 5/2195, 5/2210, 5/2228,
5/2243, 5/2460

[=11]

Torgun-Çüzün (Kadın)

t. 5/0763, 5/0800, 5/1232, 5/1257,
5/1285, 5/1344, 5/1382, 5/1517, 5/1589,
5/1602, 5/1766, 5/1782, 5/2070, 5/2078,
5/2083, 5/2091, 5/2099

t.+ge 5/1410

[=18]

Tölee-Şınar

t. 1/0881, 1/0969, 1/1018, 1/1066,
1/1088, 1/1097, 1/1173, 1/1946, 1/2858,
1/3014

t.+nı 1/1986

t.+nıñ 1/1996

[=12]

Tuñgulak-Sagaan (Kadın)

t. 5/0835, 5/0980, 5/0992, 5/2706

[=4]

Ulug-Haan

u. 2/0654, 2/0672, 2/1028,
2/1086, 2/1104, 2/1116, 2/1126, 2/1184,
2/1188, 2/1201, 2/1221, 2/1227, 2/1236,
2/1520

u.+ga 2/1147

u.+nıñ 2/1091, 2/1099, 2/1117

[=18]

Ulug-Kara Möge

u. 6/2442, 6/2469, 6/2502

u.+ni 6/2370

u.+nıñ 6/2430, 6/2457

[=6]

Uzun-Nazın Dañgına

u. 4/0968, 4/1005, 4/1136, 4/1358,
4/1759, 4/2278, 4/2282, 4/2442, 4/2449,
4/2474, 4/2488, 4/2551, 4/2726, 4/2777,
4/2797, 4/3051, 4/3087, 4/3128, 4/3153,
4/3175, 4/3211, 4/3279, 4/3507, 4/3519,
4/3524, 4/3614, 4/3791, 4/3833, 4/3855,
4/4052, 4/4076, 4/4232, 4/4248, 4/4279,
4/3123, 4/4489, 4/4549, 4/5131, 4/5378,
4/5397

[=40]

Uzun-Sarıg Haan

u. 1/0794, 1/0796, 1/0812,
1/0906, 1/1056, 1/1545, 1/1555, 1/1557,
1/1567, 1/1604, 1/1622, 1/1660, 1/1688,
1/1702, 1/1724, 1/1861, 1/1879, 1/1921,
1/2071, 1/2353, 1/2408, 1/2419, 1/2496,
1/2503, 1/2533, 1/2537, 1/2539, 1/2549,
1/2570, 1/2743, 1/2775, 1/2787, 1/2799,
1/2805, 1/2826, 1/2832, 4/0967, 4/1004,
4/1135, 4/1573, 4/1597, 4/1758, 4/1804,
4/2031, 4/2130, 4/2220, 4/2245, 4/2358,
4/2598, 4/2605, 4/2664, 4/2849, 4/3110,
4/3437, 4/3741, 4/3763, 4/3772, 4/3809,
4/3850, 4/3938, 4/4013, 4/4020, 4/4049,
4/4488

[=64]

Uzun-Kara

u. 3/2469

[=1]

Uzun Say-Kuu (Kadın)

u. 1/0027

[=1]

Hayvan adları:

Ak-Sarı

a. 2/0341, 2/0351, 2/0374, 2/0510, 2/0522, 2/0694, 2/0858, 2/0894, 2/0943, 2/1135, 2/1150, 2/1180, 2/1484, 2/1489, 2/1494, 2/1498, 2/1501, 2/1514, 2/1586

a.+ım 2/0845

[=20]

Arzılaq-Kara

a. 4/1328, 4/1331, 4/1345, 4/1354, 4/1369, 4/1418, 4/1454, 4/1506, 4/1570, 4/1655, 4/1671, 4/1677, 4/1680, 4/1690, 4/1695, 4/1755, 4/1829, 4/1837, 4/1884, 4/1901, 4/1918, 4/1928, 4/1929, 4/1934, 4/1939, 4/1952, 4/3107, 4/3117, 4/3118, 4/3144, 4/3230, 4/3346, 4/3422, 4/3473, 4/3487, 4/3643, 4/3907, 4/3948, 4/3961, 4/4006, 4/4090, 4/4168, 4/4215, 4/4229, 4/4282, 4/4304, 4/4318, 4/4389, 4/4483, 4/4526, 4/4611, 4/4758, 4/4860, 4/4860, 4/4967, 4/5148, 4/5159, 4/5304, 4/5334, 4/5346, 4/5356, 4/5386

a.-daa 4/1989, 4/3268, 4/3397, 4/3936, 4/4346

a.+dan 4/1542

a.+ga 4/3216, 4/3389

a.+m 4/1668, 4/1858, 4/1897, 4/3089, 4/3485, 4/3497, 4/3504, 4/3923, 4/3954

a.+mnı-daa 4/3647

a.+mnıq 4/3452

a.+nı 4/1881, 4/3136, 4/3150, 4/3557, 4/3575, 4/4225, 4/4368, 4/5326

a.+nıq 4/1472, 4/1476, 4/1516, 4/1520, 4/1675, 4/1701, 4/1706, 4/1848, 4/1854, 4/1959, 4/1962, 4/3096, 4/3186, 4/3220, 4/3246, 4/3366, 4/3405, 4/3411, 4/3589, 4/3663, 4/3928, 4/4217, 4/4312, 4/4331, 4/4341, 4/4396, 4/4851, 4/5352

a.+zı 4/3467

a.+zın 4/1946, 4/3550, 4/4126, 4/5395

[=122]

Arzılaq-Kıskıl

a. 6/0027, 6/0203, 6/0318, 6/0358, 6/0402, 6/0417, 6/0559, 6/0596, 6/0599, 6/1491, 6/1502, 6/1630, 6/1881, 6/1890, 6/1956, 6/2059, 6/2795, 6/2943, 6/2966, 6/2985, 6/3004, 6/3044, 6/3138, 6/3228, 6/3230, 6/3569, 6/3665

a.+dı 6/0152, 6/0433, 6/2972

a.+dıq 6/0336, 6/0343, 6/0352, 6/2958, 6/2983, 6/3114

a.+ga 6/1478

a.+ı 6/0401, 6/1991, 6/2761, 6/3001

a.+ı-bile 6/0231

a.+ın 6/0156, 6/0228, 6/0388, 6/0472, 6/0534, 6/1968, 6/3057

a.+nıq 6/3706

[=50]

Askak-Kara

a. 5/0735

[=1]

Askak-Şokar

a. 6/2976, 6/2987, 6/3048

a.-daa 6/3051

a.+ın 6/2981

a.+nıq 6/3037

[=6]

Aran-uula

a.+nıq 4/0962

[=1]

Ayaq-Kula

a. 3/0453, 3/0548, 3/0555, 3/0568, 3/0576, 3/0725, 3/1844, 3/1911, 3/2121, 3/2229, 3/2527, 3/2588, 3/2624, 3/2666, 3/2676, 3/2678, 3/2714, 3/3917, 3/4046, 3/4773

a.+m 3/0797, 3/1597

a.+mı 3/1962, 3/2857, 3/3836

a.+nıq 3/0565, 3/2851, 3/3708, 3/3844, 3/4344

a.+zı 3/1596

a.+zın 3/0635, 3/0763, 3/0776,
3/1119, 3/1180, 3/1210, 3/2097, 3/2495,
3/3137, 3/3719, 3/3832, 3/3854, 3/3802,
3/5020

[=45]

Bora-Höl

b. 4/0015, 4/0154, 4/0168,
4/0178, 4/0210, 4/0952, 4/1431, 4/1568,
4/1753, 4/2634, 4/4121

[=11]

Çeeren-Demiçi

ç. 1/0010, 1/0385, 1/0699, 1/0705,
1/1050, 1/1294, 1/2326, 1/2730, 1/3000,
1/3029, 1/3204, 1/3392, 1/3425

[=13]

Çoldak-Kara

ç. 5/0401, 5/0448, 5/0643, 5/0649,
5/0655, 5/2598

ç.+nın 5/0420, 5/0578, 5/0665

ç.+zın 5/2612

[=10]

Dege-Kara

d. 3/1675

[=1]

Dönen-Kaldar

d. 5/0037, 5/0061, 5/0082,
5/0104, 5/0111, 5/0118, 5/1516, 5/1583,
5/2025, 5/2027, 5/2032, 5/2045

d.-bile 5/1219, 5/1372

d.+ın 5/1296

d.+nı 5/1368, 5/2048

d.+nın 5/0206, 5/0212, 5/0221,
5/0260, 5/1314

[=22]

Dönen-Kara

d.+nı 5/1710

[=1]

Eger

e. 1/3704, 4/0443, 4/0528, 4/0555

[=4]

Han-Şilgi

h. 1/0307, 1/0317, 1/0339,
1/0340, 1/0361, 1/0388, 1/0639, 1/0691,
1/0821, 1/0825, 1/1052, 1/1390, 1/1441,
1/1458, 1/1609, 1/1657, 1/1937, 1/1959,
1/2009, 1/2214, 1/2219, 1/2268, 1/2273,
1/2328, 1/2468, 1/2472, 1/2481, 1/2490,
1/2492, 1/2508, 1/2514, 1/2531, 1/2543,
1/2615, 1/2732, 1/2865, 1/3002, 1/3031,
1/3358, 1/3394, 2/1429, 2/1435, 2/1469,
2/1482, 2/1503, 2/1408, 3/4292, 3/4300,
3/4320, 3/4353, 3/4444, 3/4532, 3/4586,
3/4650, 3/4775, 3/4870, 3/4953, 3/4976,
3/4989

h.+ni 1/1952, 1/1984, 3/4500

h.+nın 1/2045

h.+nı 3/4486

h.+zi 1/1421, 1/2059

h.+zin 1/1488, 1/1594, 1/2006,
3/4742, 3/4847

[=71]

Hırtın-Şokar

h. 4/0033, 4/0053, 4/0089,
4/0094, 4/0118, 4/0158, 4/0774, 4/0776,
4/4419, 4/4621

[=10]

Kağay-Kara

k. 5/0034, 5/0081, 5/0104,
5/0108, 5/0294, 5/0381, 5/0447, 5/0466,
5/0487, 5/0513, 5/0604, 5/0635, 5/0642,
5/0648, 5/0654, 5/1164, 5/1191, 5/1348,
5/1583, 5/2223, 5/2543, 5/2563

k.-bile 5/1710

k.-daa 5/0891

k.+dan 5/0072

k.+ga 5/1515

k.+nı 5/2370, 5/2440

k.+nın 5/0243, 5/0414, 5/0445,
5/0663, 5/0778, 5/1719, 5/2589, 5/2692

k.+zı 5/1195

k.+zın 5/0320, 5/0328, 5/0379,
5/1117, 5/2272, 5/2553

[=43]

Kaḡ-Kara

k. 3/4804

[=1]

Kazark. 1/3704, 4/0443, 4/0528,
4/0555, 4/0878

[=5]

Oy-Sarıḡ

o. 2/0560

[=1]

Özen-Kula

ö. 3/0009, 3/0025

ö.+nı 3/4190

[=3]

Sarıḡ-Kaldar

s. 2/0863, 2/0881, 2/0859

[=3]

Sıldıs-Şokars. 1/1941, 1/1949, 1/1956, 3/1693,
3/1859, 3/1989, 3/2403, 3/3001, 3/3060,
3/3804

s.+nıḡ 1/1962

[=11]

Şara-Melder

ş. 2/1523

[=1]

Tayga-Sarıḡ

t. 3/4782, 3/4798

[=2]

Tel-Kara

t. 3/2767

[=1]

Yer adları:**Agarlıḡ**

a.+nıḡ 5/1054

[=1]

Ak-Hem

a. 3/3165, 3/3669

a.+de 3/3670

a.+ge 3/3168, 3/3584, 3/4273

a.+nıḡ 3/3333, 3/3360, 3/3377,
3/3383, 3/3635

[=11]

Ak-Oy

a.+da 4/0239, 4/0351

[=2]

Ak-Tayga

a.+nı 2/1500

a. 2/0370

[=2]

Alday

a. 3/2330, 3/2910, 3/3134

a.+nıḡ 3/0865, 3/0907, 3/1089,
3/1140, 3/1168, 3/1238, 5/0291, 5/0294

[=11]

Aldın-Bulaka. 4/0021, 4/1566, 4/1744, 4/2624,
4/4151, 4/4545, 4/5427

[=7]

Artıştıḡ

a.+nıḡ 5/0040, 5/2096, 5/2101

[=3]

Arzaytıa. 1/1868, 1/1882, 1/1885, 1/1889,
1/1905, 1/2619, 1/3209a.+nıḡ 3/3371, 5/0041, 5/0119,
5/1587, 5/2663, 5/2675

[=13]

Arzaytı Şil-Tañdı

a.+zınçe 1/3687

[=1]

Arzılañ-Ala-Tayga

a.+zı-daa 4/4099

[=1]

Bert-Kara

b. 5/1831, 5/1835

b.+nın 5/0043, 5/1730, 5/1858

[=5]

Bora-Hölb.+dün 4/0148, 4/0162, 4/0946,
4/1425, 4/1748, 4/4116

b.+düve 4/0160

[=7]

Bora-Tey

b.+ge 6/0642

b.+ni 6/2208, 6/2511

b.+nın 6/0535, 6/3134,

[=5]

Çinge-Kara Hem

ç. 6/0012, 6/0083, 6/0295

ç.+ge 6/1148

ç.+inçe 6/3103

ç.+ni 6/0259, 6/0649

ç.+nın 2/1070, 5/2420, 6/3106,
6/3130

[=11]

Despeyti

d.+nın 5/0042, 5/0133, 5/0135

[=3]

Eldig-Hem

e. 3/4584

e.+ni 3/4044

[=2]

Eldig-Kara (Hem)e. 3/0005, 3/1841, 3/3812, 3/4647,
3/4771

[=5]

Engirgeye. 3/0045, 3/0324, 3/0604, 3/1842,
3/1879, 3/3065, 3/4045, 3/4585, 3/4648,
3/4772e.+nın 3/0061, 3/0139, 3/0273,
3/0348, 3/0464, 3/0654, 3/0689, 3/0698,
3/1155, 3/3048, 3/3595, 3/4205, 3/5019

[=23]

Hadılıg-Hem

h. 3/4802

h.+ni 3/4479, 3/4516, 3/4592,
3/4653

[=5]

Han-Kızıl (Tayga)

h. 4/1589

[=1]

Hoovayı

h.+nın 5/0153

[=1]

Horan-Dalay~Horan-Kara Dalay

h. 1/1311, 1/1315

h.+ga1/2975

h.+nı 1/1339

h.+nın 1/1356

[=5]

Hüürtün-Kızıl (Tayga)h. 1/0009, 1/0028, 1/0044,
1/0076, 1/0120, 1/0304, 1/0316, 1/0327,
1/0337, 1/0379, 1/0386, 1/0390, 1/0554,
1/1049, 1/1293, 1/1511, 1/1655, 1/2325,
1/2482, 1/2516, 1/2729, 1/2999, 1/3028,
1/3391, 1/3854

[=25]

Hüreñ-Tañdı

h. 3/1626, 3/1872, 3/1874, 3/2024

[=4]

Idık-Bora Tañdıı. 5/0066, 5/0069, 5/0085, 5/0089,
5/0105, 5/0192

ı.+nın 5/0044

[=7]

Kara-Hem

k. 3/3165, 3/3669

k.+ni 6/0447, 6/3092

k.+niñ 2/0613, 2/0891, 3/3331, 3/3350

[=8]

Kara-Höl

k.+dün 4/0008, 4/2628

[=2]

Kara-Kır

k.+nı 5/2355

k.+nıñ 5/2352, 5/2358

k. 5/2310

[=4]

Kara-Tayga

k.+nı 3/4480, 3/4517, 3/4593, 3/4654, 3/4803

[=5]

Kırgırgay

k. 3/0045, 3/4772

k.+nı 3/1842, 3/4045, 3/4585, 3/4648

k.+nıñ 3/0063, 3/0153, 3/0405, 3/0469, 3/0604, 3/0677, 3/0691, 3/0707, 3/1879, 3/2365, 3/3599, 3/3614

[=18]

Kırzalıg-Hem

k.+niñ 6/0036, 6/0051, 6/0110

[=3]

Kızaa-Kara

k. 1/0232, 1/0249, 1/1177, 1/1185, 1/1188, 1/1249, 1/3010

[=7]

Kögel (tayga)

k. 3/1858

[=1]

Kujurlug Höl

k.+de 2/0768, 2/0756

[=2]

Mooruy Kırtañ

m. 3/0515

[=1]

Möngün-Bulak

m. 4/0022, 4/1567, 4/1745, 4/2625, 4/4152, 4/5428

[=6]

Sarıg-Dalay

s. 5/1910

s.+nı 5/2000

s.+nıñ 5/1925, 5/1927, 5/1937, 5/1957, 5/1961

[=7]

Sarıg-Hem

s.+ni 2/0877, 3/4780, 3/4796

[=3]

Sarıg-Tayga

s.+nı 3/4781, 3/4797

[=2]

Sayanday

s.+nıñ 5/0143, 5/0145

[=2]

Saylıg-Hem

s.+ni 3/1857

[=1]

Sümer Ak-Uula

s. 6/0006

[=1]

Şil-Dag

ş. 4/0002, 4/0017, 4/0036, 4/0045, 4/0181, 4/0318, 4/0336, 4/0386, 4/0390, 4/0886, 4/0915, 4/1443, 4/1446, 4/1563, 4/1743, 4/2623, 4/4074, 4/4100, 4/4106, 4/4171, 4/4453, 4/4543, 4/4613, 4/4629, 4/5370, 4/5377, 4/5387, 4/5437

ş.+nı 4/4757

[=29]

Şilen-Dag

ş. 4/0017, 4/0181, 4/1443, 4/1563,
4/4074, 4/4100, 4/4106, 4/4171, 4/4453,
4/4543, 4/4613, 4/4629, 4/5370, 4/5377,
4/5387

ş.+ga 4/5437

ş.+ını+(daanın) 4/0886

ş.+nı 4/0002, 4/1743, 4/2623,
4/4757

ş.+nın 4/0036, 4/0045, 4/0318,
4/0336, 4/0386, 4/0390, 4/0915, 4/1446

[=29]

Şil-Tayga

ş.+nın 1/3110, 1/3209, 1/3228

[=3]

Ulug-Kara Tayga

u.+nı 3/4060

[=1]

Us (Dalay)

u. 4/0966, 4/0975, 4/1803

u.+tuñ 4/0967, 4/1004, 4/1135,
4/1573, 4/1597, 4/1758, 4/2030, 4/2220,
4/4488, 4/4549

u.+nın 4/4487

[=14]

Uspun

u. 2/0047

[=1]

Uzun-Kara Hem

u.+çe 6/3243

u.+de 3/3870

u.+ni 3/4059

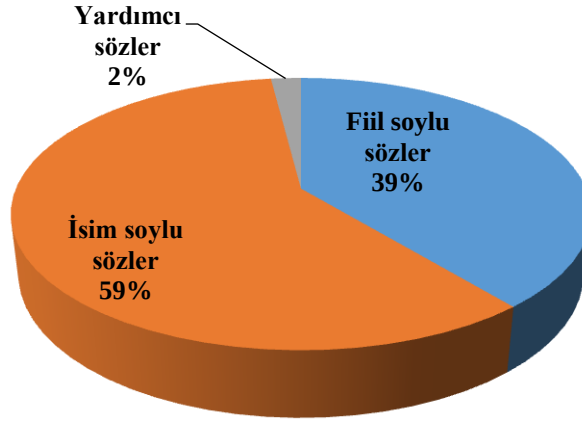
[=3]

6. SONUÇ

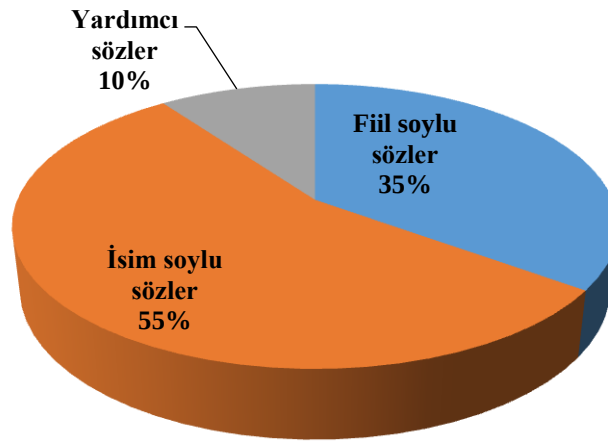
İncelediğimiz destan metinlerinde 5280 madde başı söz yer almaktadır. Bunların toplam kullanım sayısı 81.574'tür. Bu bölümün sonunda madde başı sözlerin sıklık sıralı listesi yer almaktadır.

İncelediğimiz metinlerdeki sözlerin ana bölüm başlıklarına göre dağılımı şöyledir:

Madde başı sayısına göre sözlerin dağılımı:

Sıklık sayısına göre sözlerin dağılımı:

İsim ve fiil soylu sözlerin oranları madde ve sıklık sayısına göre benzer dağılıma sahiptir. Yardımcı sözler ise madde başı sayısına göre % 2'lik bir orana sahipken, sıklık bakımından bu oran % 10'dur. Aşağıdaki tabloda da görüleceği üzere buradaki miktarın büyük kısmını edatlar oluşturmaktadır.

Sözlerin temalara göre dağılımları aşağıdaki tabloda gösterilmektedir. İsimler ve fiiller bölümlerindeki oranlar, sözlerin bu bölümler içerisindeki oranlarını göstermektedir.

İsimler		Madde	Sıklık
Evren, Zaman, Tabiat	Evren, gökyüzü	% 0,55	% 0,94
	Zaman	% 3,3	% 3,81
	1 Gün, ay, yılla ilgili sözler	% 42	% 61
	2 Zamana bağlı diğer kavramlar	% 58	% 39
	Yeryüzü, yeryüzü şekilleri	% 3,3	% 3,62
	Sular, su kaynakları	% 0,61	% 0,69
	Bitkiler, bitki örtüsü ve bitkilerle ilgili	% 3,14	% 1,33
	Madenler, mineraller	% 0,74	% 1,05
	Doğa olayları, çeşitli oluşlar ve bunlara bağlı	% 2,2	% 0,86
	Yer-yön bildiren sözler	% 4,53	% 6,03
	Hayvanlar	% 4,85	% 4,81
	Yaşam ve canlılarla ilgili sözler	% 16,42	% 10,35
	1 Yaşam-ölüm, yaşamın çağları, canlılarla ilgili genel kavramlar	% 7	% 20
	2 Beden yapısı ve sağlık	% 53	% 59
	3 Duygu, düşünce, irade, hareket	% 30	% 13
	4 Duyular, duyularla ilgili kavramlar	% 10	% 8
	Varlıkların/oluşların çeşitli özelliklerini	% 12,56	% 11,15
	1 Renkler	% 14	% 34
	2 Biçim, dış görünüş, fiziksel özellik bildiren sözler	% 22	% 8
	3 Tarz-durum bildiren sözler	% 26	% 29
	4 Miktar, ölçü, derece bildiren sözler	% 38	% 29
	Yansıma sözler	% 1,97	% 0,39
	Aile-akrabalık ilişkileri	% 2,36	% 4,88
	Siyaset-yönetim	% 1,94	% 4,06
	1 Devlet, vatan, yurt ve yerleşim birimleri...	% 32	% 29
	2 Yöneticiler, bürokrasi	% 33	% 53

Toplum Yaşamı	3	Yönetimle ilgili yerler	% 6	% 3
	4	Halk, toplumsal-siyasal gruplar	% 12	% 11
	5	Yönetimle ilgili kavramlar	% 17	% 4
	Toplum ilişkileri		% 8,45	% 4,41
	1	Sporlar, oyunlar, yarışlar	% 7	% 7
	2	Değerler, değer yargıları ve bunlara bağlı unsurlar	% 70	% 70
	3	Toplumsal ilişkilere dayalı diğer unsurlar	% 23	% 23
	Askerlik, savaş ve atıcılıkla ilgili sözler		% 0,71	% 0,34
	Meslek-uğraş, iş-hizmet		% 1,03	% 0,49
	Mesken ve meskenle ilgili unsurlar		% 1,42	% 1
	Eşya, araç-gereç		% 8,55	% 4,20
	1	At ve atıcılıkla ilgili unsurlar	% 21	% 23
	2	Askerlik, avcılıkla ilgili unsurlar	% 15	% 27
	3	Diğer gündelik unsurlar	% 64	% 50
	Ulaşım-yolculuk		% 0,61	% 0,43
	Ticaret, mal-mülk, sahiplik		% 1,1	% 0,84
	Besinler ve beslenmeyle ilgili unsurlar		% 1,52	% 1,03
	1	Yiyecekler ve yemekle ilgili sözler	% 66	% 68
	2	İçecekler ve içeceklerle ilgili sözler	% 34	% 32
	Sağlık		% 0,29	% 0,11
	Giyim, süs, takı		% 1,71	% 0,94
	Sanat		% 0,35	% 0,12
	Dil, iletişim ve yazıyla ilgili sözler		% 0,74	% 0,41
	Din ve inanış		% 2,04	% 0,75
Diğer sözler			% 0,58	% 1,65
Zamirler			% 2,23	% 15,38
Sayılar			% 2,52	% 5,87
Ünlemler			% 1,19	% 0,72
Özel isimler			% 6,28	% 7,15

Fiiller	Madde	Sıklık
Oluş bildiren fiiller	%11	% 9
Kılış bildiren fiiller	% 37	% 32
Hareket bildiren fiiller	% 12	% 19
Durum bildiren fiiller	% 5	% 17
Duygu, ruhsal durumla ilgili fiiller	% 7	% 2
Düşünce, zihinle ilgili fiiller	% 2	% 1
Duyularla ilgili fiiller	% 1	% 3
Bedensel oluş ve hareketleri ifade eden fiiller	% 4	% 2
Konuşma, iletişimle ilgili fiiller	% 6	% 11
Davranış, tavır bildiren fiiller	% 2	% 0,5
Yarış, savaş ve fiziksel mücadele anlam alanıyla ilgili fiiller	% 2	% 1
Ses bildiren fiiller	% 6	% 1
Diğer taklit fiilleri	% 4	% 1
Zamir kökenli fiiller	% 1	% 1

Yardımcı sözler	Madde (Tüm sözler içindeki oran)	Sıklık (Tüm sözler içindeki oran)
Edat	% 1,6	% 9,8
Bağlaç	% 0, 3	% 0, 4

Metinlerde en çok söz, "evren, zaman, tabiat ve yaşamla ilgili sözler" temasında yer almaktadır. İkinci olarak ise "toplum yaşamıyla ilgili sözler" teması gelmektedir. Bu sıralanış, destanların kompozisyon özellikleriyle karşılaştırıldığında daha anlamlı hâle gelmektedir. Destanlar çoğunlukla evrenin, dünyanın, tabiata ait unsurların ve insanın ortaya çıkışını hikâye ederek başlar. Ardından toplum yaşamına ait motifler işlenmeye başlanır. Buna ek olarak doğaya ait unsurlar; benzetmeler, doğaya aktarmalar ve diğer söz sanatları ile anlatımın her aşamasında kendine yer bulur. Türk düşünüş ve inanış sisteminde doğanın yeri de bu temadaki söz varlığının genişliğinde etkilidir.

İsimler arasında madde başı sayısı bakımından en çok sözün bulunduğu bölümler; yaşam ve canlılarla ilgili sözler (% 16), varlıkların/oluşların çeşitli özelliklerini gösteren sözler (% 12), eşya, araç-gereç (% 8) ve toplum ilişkileri (% 8)'dir. Birinci gruptaki söz varlığının yarısından fazlası bedenle ilgili sözlerden oluşmaktadır. İkinci gruptaki söz varlığında miktar bildiren sözler % 38'le birinci sırada yer almaktadır. Toplum ilişkileri bölümünün % 70'lik bir kısmını değerler ve değer yargılarıyla ilgili sözler oluşturmuştur. Eşya, araç-gereç içinde ise çeşitli gündelik öğeler en yüksek oranı tutmaktadır.

Sıklık bakımından en büyük orana sahip olan sözler; zamirler (% 15), varlıkların/oluşların çeşitli özelliklerini gösteren sözler (% 11), yaşam ve canlılarla ilgili sözler (% 10), özel isimler (%7), yer-yön bildiren sözler (%6) temalarında yer almaktadır. İkinci gruptaki sözler arasında renkler, üçüncü gruptaki sözler arasında bedenle ilgili sözler en yüksek oranı tutmaktadır.

Fiiller arasında en çok sözün bulunduğu bölüm kılış fiilleridir (%37). Bunu oluş ve hareket fiilleri (% 12) izler. Sıklık sayısına göre yine kılış fiilleri en yüksek orana sahiptir (% 32). Bunu hareket (% 19), durum (% 17), konuşma ve iletişimle ilgili fiiller (% 11) izlemektedir.

Yardımcı sözler bölümündeki edatlar % 9,8'lik bir sıklık oranına sahiptir. Bu oran, tüm sözler içindeki oranı yansıttığı için, metinlerde en çok kullanılan söz grubunun edatlar olduğunu göstermektedir.

Sözlerin kökenleri bakımından yapılan incelemeye göre, metinlerdeki alıntı sözlerin neredeyse tamamına yakını Moğolcadır. Kökenleri bakımından sözlerin oranları şöyledir: Türkçe kökenli sözler: %69; Moğolca kökenli sözler: %30; Çince, Farsça, Rusça, Samoyedce ve Sanskritçenin bulunduğu diğer diller: %1. Diğer dillere dair alıntıların büyük çoğunluğu Eski Türkçeye dayanmaktadır. Sıklık bakımından Moğolca kökenli sözlerin kullanım oranı %13'tür.

Moğolca kökenli sözlerden, Tuva Türkçesi söz yapım yollarıyla türetilmemiş, taban hâlinde bulunanların oranı %20'dir. Bu sözlerin %73'ü isim soylu sözler, %26'sı fiil, %1'i de edat ve bağlaçlardan oluşmaktadır. Sıklık bakımından bu sözlerin kullanım oranı %11'dir.

"Evren, zaman, tabiat ve yaşamla ilgili sözler" temasında %24, toplum yaşamıyla ilgili sözler temasında %52 oranında Moğolca kökenli kelime

bulunmaktadır. Sıklık sayısına göre ise bu oran; birinci bölüm için %15, ikinci bölüm için %35'tir. Tuvalar ve Moğollar arasındaki sıkı ilişkilere bağlı olarak toplum yaşamıyla ilgili sözler bölümünde daha çok alıntı bulunurken, "evren, zaman, tabiat ve yaşamla ilgili sözler" temasındaki oran nispeten daha sınırlıdır. Sıklık bakımından ise bu oranlar daha düşük seviyededir.

Söz sıklıklarına göre ortaya çıkan diğer veriler birkaç madde hâlinde şu şekildedir:

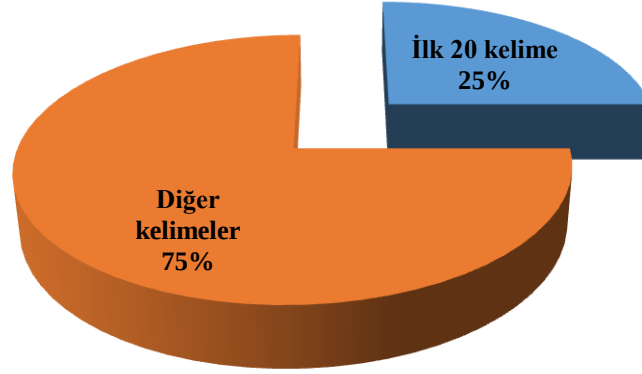
Metinlerde en yüksek kullanıma sahip söz, 2119 tekrarla *tur-* fiilidir. Sözlük anlamlarıyla birlikte fiil çekimlerinde, bildirme yapısında ve tasvir fiili yapılarındaki fonksiyonları bu kullanım miktarında etkili olmuştur. Sıklık bakımından ilk 20 söze bakıldığında, *tur-* fiili gibi, gramer görevleri olan, birleşik fiil yapılarında kullanılan fiillerin yer aldığı görülür. *bol-*, *kel-*, *çor-/çoru-*, *ber-*, *olur-*, *al-* bu tür fiillerdendir. Sıklık bakımından ilk 20 söz:

tur- I	2119	ber-	1003	ol	775
de-	1718	olur-	999	haan	754
bol-	1360	-daa	988	ool	726
kel-	1253	men	984	irgin	720
çüve	1145	al-	956	bile I	662
dep	1050	evespe	956	-la	636
çor-, çoru-	1008	kiji	932		

Kullanım sıklığı bakımından ikinci sırada *de-* fiili yer almaktadır. Bunun sebebi ise, metinlerde diyaloglara çok başvurulması, iletişim unsurunun önemli bir yerinin olmasıdır. Bunun yanında, *de-* fiilinin "demek, söylemek" anlamlarında dışında, "düşünmek, öyle düşünmek" gibi anlamlarda ve yargılar arasında bağlayıcı fonksiyonda sıkça kullanımı da sıklık miktarını arttırmıştır. Sıklığı yüksek sözler arasında *-daa*, *-la* gibi enklitik özellik gösteren edatlar, *evespe*, *irgin* gibi pekiştirme edatları ve *-bile* vasıta edatı da bulunmaktadır. Yukarıdaki listede ilk sıralarda yer alan *çüve* sözcüğü de, zamirler bölümünde belirtilmiş olduğu gibi, çeşitli gramer görevleri üstlendiği için yüksek bir kullanıma sahip olmuştur. Bunların dışında yüksek sıklığa sahip sözler arasında *men*, *ol* zamirleri ve anlatıların konularını yansıtan göstergeler olarak *haan* ve *ool* sözleri bulunmaktadır. İlk 20 kelime arasında gramer görevli sözler daha çoktur.

Sıklığı en yüksek 20 kelimenin toplam kullanım miktarı 20.744'tür. Bunun tüm kelimelere oranı:

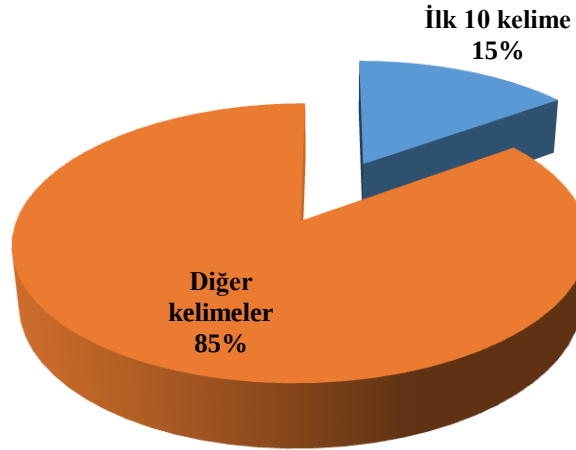
İlk 20 kelimenin tüm kelimelere oranı:

İlk 20 kelimenin kullanım miktarı, tüm söz varlığının % 25'ini oluşturmaktadır. Metinleri oluşturan sözlerin dörtte biri bu ilk 20 kelimenin tekrarından oluşmaktadır.

Sıklık miktarı yaklaşık 1000 olan ilk 10 kelimeye göre bir değerlendirme yaptığımızda ise şöyle bir tablo oluşmaktadır:

İlk 10 kelimenin tüm kelimelere oranı:

İlk 10 kelimenin sıklıkları toplamı 12.643'tür ve bu miktar, tüm kelimelerin % 15'ini oluşturmaktadır. İlk 10 kelime dahi söz havuzunun azımsanmayacak bir miktarını oluşturmaktadır.

Yukarıda 20 kelimeye ek olarak sıklık bakımından ilk 50 kelimeyi oluşturan diğer kelimeler şunlardır:

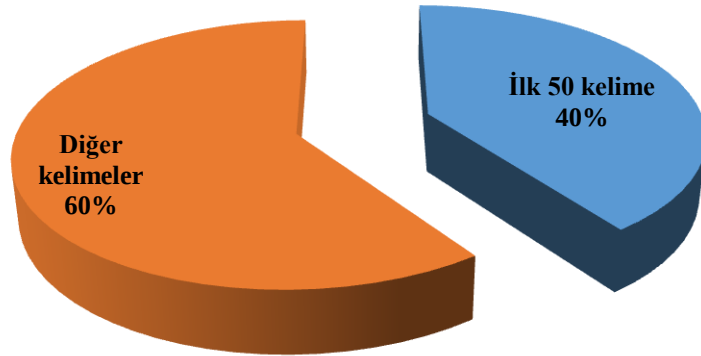
kara	635	bir	460	ün-	297
sen	616	üş	393	er	296
at I	607	çıt-	383	be II	293
kör-	601	baş	377	bot	274
kag-	599	çok	377	aşak	263
-DİR	572	bo	365	boor	257
iyi	546	çet- II	326	sarıg	254
iyin	528	aan I	324	hap II	252
çer	510	deg	301	ak I	241
bar-	478	çü~çüü	298	bolza	240

Burada yer alan *kör-*, *kag-*, *çıt-*, *ün-* fiilleri, aynı zamanda gramer görevleri olan fiillerdir.

Bu tablodan destanlarda en çok kullanılan sayıların *iyi* "iki", *bir*, *üş* "üç"; en çok kullanılan renk adlarının *kara*, *sarıg* "sarı", *ak* olduğu görülmektedir. En çok kullanılan zamirler ise sırasıyla *men*, *ol* ve *sen*'dir.

İlk 50 kelime arasında 14 fiil, 13 edat, 8 zamir, 15 isim yer almaktadır.

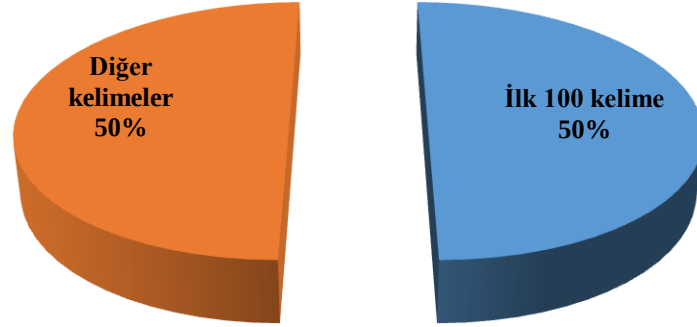
İlk 50 kelimenin tüm kelimelere oranı:

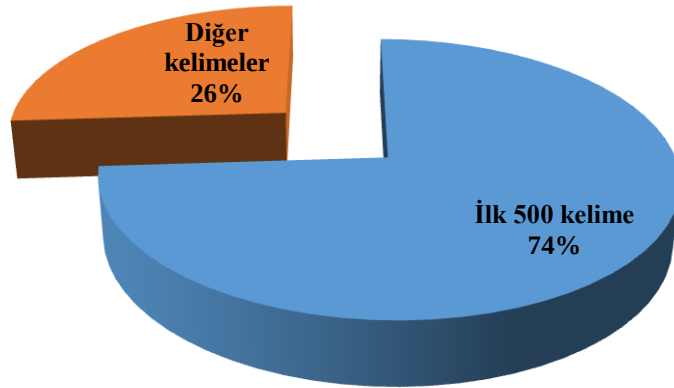
İlk 50 kelimenin sıklık toplamı 32.707'dir ve tüm kelimelerin % 40'ını oluşturmaktadır.

Sıklık bakımından ilk 100 ve 500 kelimenin tüm kelimelere oranı ise şu şekildedir:

İlk 100 kelimenin tüm kelimelere oranı:

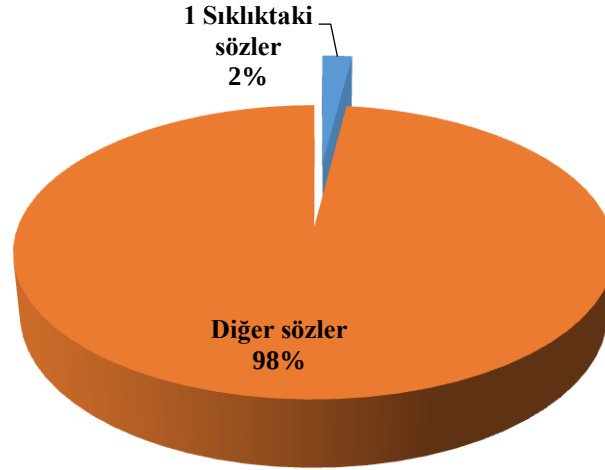
İlk 500 kelimenin tüm kelimelere oranı:

İlk 100 kelimenin kullanımı, metinlerin toplam söz varlığının yarısını oluşturmaktadır. İlk 500 kelime de, tüm sözlerin %74'ünü oluşturmaktadır.

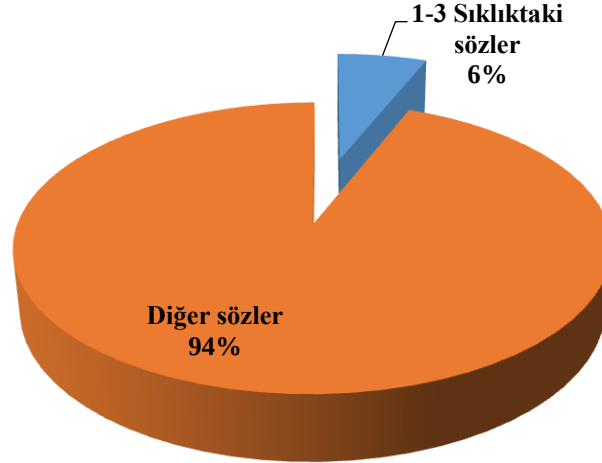
Metinlerdeki 5280 madde başı sözün 1839 tanesi 1 sıklığa sahiptir. Bu miktar, madde başı sözlerin % 38'ini oluşturmaktadır. Bunların sıklık bakımından diğer sözlere oranı ise şöyledir:

1 Sıklıktaki sözlerin tüm sözlere oranı:

1 kullanıma sahip olanlar da dahil edilerek 1-3 sıklığa sahip sözlerin sayısı ise 3309'dur ve kullanım sayısı 4667'dir:

1-3 Sıklıktaki sözlerin tüm sözlere oranı

Buna göre metinlerin madde başı varlığının yarısından fazlasını 1-3 arası sıklığa sahip sözler oluşturmaktadır. Ancak bunlar sıklık bakımından tüm sözlerle kıyaslandığında % 6'lık bir oranı oluşturmaktadır. Bu veriler, en işlek kullanıma sahip sözler hakkında bilgi vermektedir.

Söz sıklıklarının gösterdiğine göre en üst sıralarda yer alan sözler, yardımcı fiil görevleri de olan fiiller, edatlar ve zamirlerdir. Bu tablodan gramer görevli sözlerin kullanımının daha yüksek olduğu görülmektedir. İsim, fiil ve yardımcı sözler ana başlıklarına göre bakıldığında, isim soylu sözler en yüksek orana sahip bölümdür. Bu bölümde ise sıklık bakımından birinci sırada zamirler gelmektedir. Özel isimler, yer-yön bildiren sözler, sayılar, bedenle ilgili sözler temaları da sıklık bakımından ilk sıralardadır. Destanların ayrıntıya ve tasvire dayalı üslubunun bir yansıması olarak, varlıkların/oluşların çeşitli özelliklerini gösteren sözler teması genel olarak yüksek bir sıklık oranına sahiptir. Toplumsal yaşamla ilgili aile-akrabalık ilişkileri, toplum ilişkileri, siyaset-yönetim temaları da yine yüksek sıklıktaki bölümlerdendir.

Son olarak, aşağıda tüm sözlerin sıklık sıralı listesi verilmektedir:

tur- I	2119	bar-	478	deer I	207	ijin	138
de-	1718	bir	460	tut- I	202	demir	137
bol-	1360	üş	393	kır I	197	honuk	136
kel-	1253	çıt-	383	am I	196	kaday	135
çüve	1145	baş	377	baza	196	hovu	133
dep	1050	çok	377	bis I	194	karak	133
çor-, çoru-	1008	bo	365	or-	194	aldan	132
ber-	1003	çet- II	326	ög	192	ok I	129
olur-	999	aan I	324	mal	190	çi-	127
daa	988	deg	301	ekkel-	188	orta III	126
men	984	çü~çüü	298	ada	186	tos	126
al-	956	ün-	297	at-	186	çorut-	123
evespe	956	er	296	bar	183	erten	123
kiji	932	be II	293	kıl-	172	eves	122
ol	775	bot	274	hün	166	bil-	121
haan	754	aşak	263	mındıg	166	tırt-	121
ool	726	boor	257	eki	160	hak-	120
irgin	720	sarıg	254	mun-	160	urug	119
bile I	662	hap II	252	kadın	159	soıgu I	118
-la	636	ak I	241	siler	157	törü-	118
kara	635	bolza	240	et I	156	çartık	116
sen	616	sal-	240	bolgay	154	daş	116
at I	607	kir-	231	aal	148	alışkı	114
kör-	601	çugaala-	225	aldın	147	ölür-	113
kag-	599	ulug	225	sok-	146	eş	111
tur	572	düş-	224	çük I	142	oran	111
iyi	546	aytır-	223	halı-	140	dıına-	109
iyin	528	kıldır	212	oon	140	çaıgıs	108
çer	510	ay I	209	ındıg	138	hol	108

ara I	107	ot II	77	be I	57	algır-	48
möge	107	teve	76	çağı-	57	kat I	48
diş-	106	çedir	74	köş-	57	sögle-	48
çan-	104	kılaşt-	74	aal-çurt	56	tala	48
kızıl	104	boda-	73	aldı I	56	azıra-	47
tayga	103	iyे I	73	biree	56	çala-	47
udu-	103	kayı	73	çort-	56	çaşt- I	47
aas	102	üstüü	73	maadır	56	deg-	47
ara-albatı	101	harıla-	72	şay	56	inek	47
ulus	101	şag I	71	aldı	55	kulak	47
çige	100	demgi	70	küjür	55	ejele-	46
öl-	100	çedi	69	şivişkin	55	ejik	46
akı	99	haya I	69	bodan-	54	höy	46
kandıg	99	kal-	69	suk-	54	ket-	46
iş-	98	şıyaan-am	69	tey	54	uzun	46
kulugur	97	hörek	67	çaagay	53	ündür-	46
ışkaş	95	aş- II	66	han	53	arga I	45
ortu	95	kança-	66	tozan	53	baglaaş	45
keş	93	üs-	66	beer	52	but	45
üjen	93	bora	65	çop	52	oo	45
attıg I	92	ınça-	65	ee	52	aş- I	44
duñma	92	ıyaş	65	ıt	52	çığ-	44
bagay	90	kejee I	65	ire	52	karaktıg	44
ça I	90	kök I	65	kıdıg	52	mañna-	44
kat II	90	bagla-	64	közül-	52	möñgün	44
konçug	90	buura	64	okta-	52	ava	43
bas-	87	çurtta-	64	soonda	52	çavaa	43
ert-	87	apar-	63	aş-çem	51	irgi	43
hem	86	beş	63	çılgı	51	kuu I	43
hire	86	çar-	63	çoruk	51	tep-	43
tırtın-	86	dalay	63	çüge	51	biji-	42
hon-	85	hannıg-		düjür-	51	çaa II	42
ıynaan	85	karalıg	63	şıda-	51	möörey	42
dört	83	kayda	63	büt-	50	olar	42
at II	82	çon	62	çaş I	50	torgu	42
harın	82	amıtan	61	çurt	50	çoor	41
tañdı	81	ta	61	dedir	50	kadı	41
çıl	80	et II	60	ezer	50	kuş	41
çüs II	80	oñ III	60	kançap	50	ok-çemzek	41
kım	80	soo	59	murnu	50	sak	41
çaa I	79	sug	59	ala	49	şiree	41
kadıg	79	dün	58	aldı II	49	ada-ıye	40
söök	79	kulaş	58	dag	49	araga	40
ujul-	79	örgee	58	dañ I	49	attan-	40
deeş	78	şap-	58	dile-	49	beletke-	40
ada-	77	adak	57	tıp-	49	bolgaş	40

hamık	40	çugaalaş-	33	hunan	29	mana-	25
muñ I	40	egin	33	karañğı	29	olurt-	25
oorga	40	ıdık	33	kut-	29	sezen	25
örü	40	ınçap	33	oyna-	29	açı-üre	24
baraalga-	39	kañ I	33	şın	29	amna	24
kayın	39	kıs	33	anıyak	28	dovurak	24
kes-	39	mıyıs	33	arga II	28	ezir	24
tut- II	39	sogun	33	avay	28	hopçu	24
adaşkı	38	sür-	33	bedik	28	hööre-	24
bajın	38	şarı	33	bijik	28	ıñay	24
bat-	38	amır	32	biyeegi	28	idik	24
bel I	38	appar-	32	bört	28	kıygır-	24
çada- I	38	artı	32	halıt- II	28	kodan II	24
huul-	38	baarı	32	ınça	28	kulun	24
kudu	38	çarıkı-		koda-hüree	28	söört-	24
oruk	38	çarıkkı	32	moyun	28	aal-oran	23
açay	37	çin II	32	sıra	28	aay I	23
añna-	37	katap	32	tur- II	28	aldır-	23
art	37	kiş	32	üye	28	çan II	23
çerle	37	on beş	32	añ	27	çem	23
eñ	37	ot I	32	beletken-	27	çük II	23
haa I	37	am-daa	31	buga	27	çüstüg	23
hoy	37	başkı II	31	çedir-	27	daaş	23
körüş-	37	baştıg	31	daarta	27	izig	23
ses	37	bile II	31	kaşpagay	27	ottug II	23
turug	37	bulut	31	kuskun	27	siili-	23
çarıl-	36	hartıga	31	kuy	27	ulaştır	23
keş-	36	kiir	31	sarıg-şokar	27	amıra-	22
kırgan	36	murnuu	31	azın-	26	aşta-	
sagın-	36	on	31	çugaa	26	suksa-	22
sös	36	şara-here	31	dolgandır	26	at-şola	22
adaan-		bastır-	30	edek	26	bıçe	22
möörey	35	çe	30	edert-	26	çag	22
çıl-	35	çeden	30	hojuula	26	çer-çurt	22
eres	35	ırak	30	höreş-	26	çit-	22
halıt- I	35	irey	30	izi-	26	deerzi	22
küş	35	kidis	30	kuduruk	26	dörtten	22
paş	35	kolduk	30	şinçi-	26	ışkın-	22
ton	35	sürüg	30	uş- I	26	kadar-	22
tuduş-	35	ayan-çoruk	29	uygu	26	kadarçı	22
çalım	34	bogba	29	ajır I	25	kadır-	22
çügür-	34	börü	29	çadır	25	kajanga	22
doozun	34	çaa III	29	dös	25	körün-	22
şil	34	çaza-	29	horada-	25	mıyıstıg	22
bak	33	delegey	29	kelin	25	üt	22
çir-	33	hayındır-	29	küdee	25	agar-	
						sandan	21

ajın- I	21	kiir-	20	dör	18	hıl	17
aňaa	21	köjee	20	duran	18	höl	17
baar	21	kürü	20	eker-erlik	18	hööreş-	17
çaa-dayın	21	moň I	20	haalga	18	ııt	17
çükte-	21	on ses	20	havır-	18	kalbak	17
düne	21	orun	20	haya II	18	kaş	17
dürgen	21	örttendir	20	hereksel	18	kayın	17
erttir-	21	sın	20	hevenektig	18	kejir	17
harlıg	21	sun-	20	ınçaarga	18	kijenne-	17
havak	21	şıyaan	20	ış	18	kişte-	17
kadak	21	tınış	20	iy	18	malda-	17
kalçaa	21	ugla-	20	kayga-	18	nazın	17
kaptagay	21	ujur	20	kaynaar	18	ovaa	17
kara-şokar	21	üttüg-çarın	20	kurug	18	öske	17
kat- I	21	albatı	19	odag	18	saar II	17
kımçı	21	artık	19	övür	18	segiriş-	17
kır-	21	aylık	19	saaskan	18	sodak-	
kijen	21	belen	19	şayla-	18	şuudak	17
kurt	21	burgan	19	şooday	18	sook	17
orta I	21	çarın	19	tevekte-	18	surag	17
öl	21	çılga-	19	tot-	18	şöl	17
ös-	21	çımçak	19	tuttun-	18	tik-	17
öt-	21	des-	19	üşküleş-		tümen	17
sagış	21	dolgan-	19	şaskılaş-	18	alga-	
sıy	21	dörbelçin	19	aastıg	17	yöree-	16
sudur	21	eder-	19	adıg II	17	amıtın	16
tavariş-	21	halış-	19	aňdarıl-	17	arın	16
tevene	21	hayın-	19	aptara	17	bis II	16
başkı I	20	ındı	19	arı II	17	bügü	16
boju-	20	kövük	19	art- II	17	çat-	16
çağıg	20	segir-	19	ašta- I	17	çejege	16
ças- I	20	soot-	19	bag	17	çel-	16
çemnen-	20	şapşılga	19	baksıra-	17	çeş-	16
çogu-	20	şilgi	19	baraan I	17	çırık I	16
çüü-daa	20	tamı	19	bezin	17	çüdür-	16
diş	20	tavak I	19	buur	17	dargan	16
dömey	20	tögül-	19	çag- I	17	devi-	16
döö	20	udur	19	çavıs	17	dın	16
dük	20	alıs-	18	çokka	17	eele-	16
düş II	20	as- II	18	çuur- I	17	eker	16
egele-	20	baldır	18	dal	17	emdik	16
hoor- I	20	bıjr-	18	davan	17	erte	16
ıgla-	20	çambı-dip	18	duy	17	herek	16
kara-		çarık	18	edile-	17	heveer	16
çaңgıs	20	çat II	18	eer- II	17	horjok	16
kes	20	çonak	18	elezin	17	hos	16
						hölege	16

idik-hep	16	hey I	15	çidirt-	14	çırğa-	13
irt	16	hondur-	15	çirt-	14	çigir-	13
karış	16	hüler	15	çül	14	boova	13
kıska	16	ınaar	15	daara-	14	çoluk-	13
köjür-	16	is	15	dayzın	14	davannıg	13
mañnaş-	16	iyik	15	dıştan-	14	deñ	13
mundur-	16	kadır	15	dilgi	14	dirig	13
oñ I	16	kajık	15	doktaal	14	doñga	13
oy- I	16	kara-sug	15	doşkun	14	döñmek	13
örtemçey	16	kay	15	düjülge	14	emig	13
şak II	16	kıjın	15	düktüg	14	epte-	13
şaştık-	16	kırı-	15	ezeñgi	14	haya-daş	13
şuptu	16	kıygı	15	hara-	14	hıraa	13
taalıñ	16	kort-	15	haragan	14	horannıg	13
tanı-	16	koş	15	harı	14	hölçük	13
tarbıda-	16	kur	15	hat	14	ijirt-	13
tın	16	kurgag	15	ıgıy-dıgıy	14	ilbi-şidi	13
törüttün-	16	meenii	15	kajıkta-	14	kajır	13
uju-bajı	16	mög-	15	kakpak	14	kejege	13
uštun-	16	mögey-	15	kezen-	14	kış	13
aça	15	olbuk	15	kiriş	14	körgüle-	13
adır I	15	otta-	15	oraa-	14	kövürüg	13
ajırgı	15	ödürek	15	öpey-aan	14	kuu II	13
argamçı	15	öttür	15	sagıştıg	14	magalıg	13
arjıl	15	suglug	15	say	14	mınça	13
ašta- II	15	şınap-la	15	semiri-	14	mınça-	13
biçii	15	ujurlug	15	taagılıg	14	olçala-	13
bistig	15	üş çüs üş	15	tara-	14	oskun-	13
bolat	15	üzül-	15	te	14	öñ-tala	13
böl-	15	a II	14	tön-	14	saar I	13
böölde-	15	adır-	14	töt-	14	suy-belek	13
buttug	15	ajın-	14	ugaan	14	şel-	13
çadag	15	horada-	14	ujuraş-	14	şöleen	13
çarış-	15	ale	14	yozulug	14	taakpı	13
çayın	15	am II	14	ag-şerig	13	ujut- halıt-	13
çook	15	aştan-	14	ama	13	utkuy	13
çöp	15	çemnen-	14	aray	13	adış-çarış	12
çügen	15	at-höl	14	aybıla-	13	ajıt-	12
daartazında	15	azıg I	14	badır-	13	algır-	12
dıñzıt-	15	berge	14	başka	13	kışkır-	12
dirgis-	15	bo-la	14	başta-	13	amdannıg	12
doñgay-	15	büree	14	başta-	13	arga-sayak	12
dooza	15	çaalaş-	14	bazır-	13	askır	12
dopurjak	15	çalbıraaş	14	bejen	13	ayıt-	12
dovuk	15	çañnık	14	çarış	13	barın	12
el-çaa	15	çay I	14	çarlık	13	baştay	12
		çet- I	14	çıldık	13	bildir-	12

boorga	12	tölgeçi	12	munğara-	11	(şagaan)	
büdür-	12	töre	12	nayır	11	doozul-	10
çagaa	12	tuman	12	ornunga	11	doraan	10
çağlıg	12	turgus-	12	ovaala-	11	dugla-	10
ças I	12	ug	12	öörü-	11	düp I	10
çele	12	ug- II	12	öş-	11	een II	10
çettir- I	12	ündür	12	salı-la	11	elek	10
çıdı-	12	aa III	11	sezin-	11	em-	10
çılğıcı	12	aldan iyi	11	sırı	11	evi- devi-	10
çigir-çimis	12	argajok	11	sümeleş-	11	hana	10
çiveş	12	bay	11	şaş-	11	hayındır	10
çoda	12	beti	11	şigle-	11	hevenek	10
çöle-	12	borbak	11	tın-	11	hip-	10
çurttug	12	böle-haara	11	tıvıl-	11	högle-	10
deñneş-	12	çalın-	11	uju-kıdın	11	hümüş	10
dergi	12	çarıştır-	11	üstü	11	hüreş	10
dıt	12	çejenge	11	aar II	10	ıglaş-	
dönen	12	çookşula-	11	adan	10	sıktaş-	10
düvüre-	12	çövüree	11	amır-		kajaa	10
ezerte-	12	dajı- II	11	mendi	10	kançal-	
hola	12	dayna-	11	añ-men	10	çoon-	10
honuktug	12	deeldigen	11	argar-		karar-	10
hülee-	12	dırbaş	11	koşkar	10	kestir-	10
ında	12	dorum	11	arttır-	10	kezi-	10
kada-	12	duyug	11	bekten-	10	kuda	10
kañ II	12	emne-	11	belgeçi	10	kulunçak	10
kattırış-	12	em-sagaan		bulak	10	mañ	10
kolun	12	(em-		bürün	10	mees	10
koñguraa	12	şagaan)	11	çaaskaan	10	mınçap	10
ködür-	12	haarjak	11	çada- II	10	mıygak	10
kudurga	12	hap-şak	11	çandır-	10	mörü	10
maygın	12	hep	11	çaraş	10	odun-	10
nege-	12	hereejen	11	çayaa	10	odur-	10
nomçu-	12	hööküy	11	çırık II	10	oluy-soluy	10
oktat-	12	hül	11	çiñne-	10	oran-çurt	10
ortaa	12	hündüle-	11	çoldak	10	öör	10
ölürt-	12	hünze-	11	çuul-	10	pakta-	10
saada- II	12	ıgla- sıkta-	11	çüktüg	10	salgın	10
saazın	12	ırgay	11	çüs I	10	sara	10
sarıg-sug	12	iste-	11	çüs bejen	10	sın-	10
seleme	12	it-	11	dañza	10	sigen	10
şalba	12	kezik	11	deer II	10	sokta-	10
şalıñ	12	koda-süme	11	deerge	10	solagay	10
şola	12	kojuun	11	delgem	10	songaar	10
şugum	12	kövençik	11	dol-	10	soy- I	10
tepkile-	12	kulbura-		dom-		suyba-	10
		~kulburu-	11	sagaan	10	şaanda	10

şerig	10	erinnig	9	üjen iyi	9	ejin- I	8
tanış-	10	et-mal	9	ür-	9	emzir-	8
tepse-	10	hamaançok	9	aaşı-çaş	8	ezerlig	8
tırıkıla-	10	hirelig	9	adırıl-	8	heregle-	8
töl	10	hoo-		alzı	8	heymer	8
uş	10	dombu	9	anaa	8	hırın	8
ut- II	10	höndürge	9	aşdara	8	hıyırtaş-	8
adaan	9	hünezin	9	argalıktıg	8	hıylan-	8
adıg-tudug	9	ınçangaş	9	arı-	8	hin	8
adı I	9	kadal-	9	arta I	8	hoyug	8
al-bot	9	kalçan	9	arta-	8	hoyun	8
arığ I	9	kaldar	9	beglig	8	hömele-	8
avıy-şavıy	9	kas-	9	beldir	8	huulgaazın	8
aylıktıg	9	kaşpal	9	bıgın	8	ınçaar	8
azıglıg	9	kışkı I	9	bot-bottarı	8	ıngırjak	8
baalık	9	kışkır-	9	bozaga	8	ilbi	8
baştıñ	9	ködek	9	bögün	8	ilig	8
bilin-	9	kuduruktug	9	burungu	8	ine	8
boja-		kuruyak	9	büdün	8	kançaar	8
hoytpak	9	megele-	9	ça II	8	kançal-	8
börttüg	9	mendi	9	çaaktıg	8	kañmıl	8
buduk	9	mınçaar	9	çarınnıg	8	kattır-	8
çajın-	9	nazı	9	çaska-	8	kettin-	8
çaş-	9	nemeş-	9	çaylıg	8	kılın-	8
çat I	9	nom	9	çijır	8	kırgı-	8
çavaalığ	9	ok II	9	çıraa	8	kırılaj	8
çayaan	9	olbuk-		çırgal	8	kom	8
çinje	9	kudus	9	çıt	8	kögeer	8
çun-	9	oolak	9	çöön	8	kudagay	8
çügürüş-	9	oyta	9	çuduruk	8	kuja	8
çüül	9	ölüg	9	çul-	8	kurlak	8
daga	9	öök	9	çuñma	8	malgaş	8
damdıla-	9	saadak	9	çügle	8	mañnat-	8
dayan-	9	sana-	9	dağı-	8	moñ II	8
deñne-	9	sarala	9	daştın	8	mögen	8
der	9	sın-		dayangıuş	8	murnay	8
deskin-	9	mıygak	9	deñge	8	olçala-	
deskindir	9	sır	9	dip	8	çaala-	8
dize	9	sirt II	9	dokulçak	8	ooldug	8
dolagay	9	şıraylıg	9	doldur	8	oran-	
doora	9	şirel-	9	dolgat-	8	delegey	8
dopçulug	9	taagı	9	dos-	8	orgu	8
döjek	9	tiile-	9	doşka	8	oy II	8
dül-	9	tuduş	9	dumçuk	8	oyun	8
dürzü	9	ujut- II	9	duş	8	ökpe	8
ergek	9	uk	9	düş I	8	öle-bula	8
		uya	9			öörü	8

örge	8	büdüü	7	höölüg	7	sayt	7
sın-	8	caa-çapkan	7	ıı	7	sıldıs	7
sırtık	8	çaala-	7	ıttta-	7	sogul	7
soottun-	8	çağı	7	ıyaştıg	7	suksa-	7
söölünde	8	çalıg	7	ızır-	7	şag II	7
süt	8	çan I	7	iri-	7	şında-la	7
şak I	8	çaş III	7	iyıkpe	7	şimçe-	7
şıla-	8	çavıdakta-	7	kaggıla-	7	taakpıla-	7
şınap	8	çeergen	7	kakkılaş-	7	taakta-	7
şıy-	8	çemzek	7	kañ-bolat	7	tak	7
şışpi-	8	çijirt	7	karakta-	7	taptıg	7
şokar	8	çılan	7	karalıg	7	terek	7
tınnıg	8	çıldır-şak	7	kart	7	tergelig	7
tudus-	8	çırıtkılaş	7	katkan-		teyle-	7
tutkuuş	8	çidit-	7	huuraan	7	töögü-	7
udurgu	8	çoçagay	7	kavay	7	udaa	7
udut-	8	çug- II	7	kazıdak	7	ujut- I	7
uluş-	8	çülgüüş	7	kazıra	7	ulam	7
üje-	8	dagılga	7	kıpsınçıg	7	ulay	7
üstüg	8	dalaş	7	kıy	7	uş- II	7
üzüm-çigir	8	dergile-	7	koldukta-	7	uul-	7
aajok	7	deş-	7	kögeerjik	7	üp	7
aaylıg	7	dezig	7	körgüs-	7	üre-	7
açırtı	7	dıñnal-	7	kula	7	yozugaar	7
adıs-	7	doktaa-	7	kurjan-	7	aalçı	6
ajıg I	7	domna-	7	kuspak	7	aavayla-	
aldın-		dovurak-		kuyt	7	ööveyle-	6
möngün	7	doozun	7	magada-	7	adat-	6
añdara-		doy	7	mal-magan	7	ajır- sır-	6
dündere	7	dögere	7	mañaa	7	aldın-ala	6
araga-darı	7	düldüg	7	margış-	7	aldın-	
aragala-	7	een I	7	mınçan-	7	sarala	6
aragalıg	7	eg-	7	mında	7	algırış-	
aralçı-	7	eginnig	7	oda-	7	kışkırış-	6
arga-horga	7	eleñeyin-	7	ojuk	7	amza-	6
arga-süme	7	ergektig	7	ol-bo	7	añgaygan-	
arjımak	7	erin	7	olot	7	kañgaygan	6
arttın-	7	ertine	7	oorgala-	7	añna-	
bakıla-	7	et- I	7	oraay	7	meñne-	6
baldı	7	etsig	7	ögle-	7	arbin-	
beg	7	ezeñgilig	7	ökpe-çürek	7	tümen	6
bildin-	7	ezil-	7	öñ I	7	arın-baş	6
boova-		eziri-	7	örtten-		atkar-	6
boorzak	7	hajı	7	huyuktal-	7	avıgay	6
burugayın-	7	hereldig	7	öy I	7	ayak	6
burungaar	7	hoor I	7	san	7	ayt	6
büdünge	7			say-söök	7	azıg II	6
						azırat-	6

baldır-		dombu	6	kayaa	6	soɲnay	6
beejek	6	doŋ I	6	kejeele-	6	suuk	6
baraan-		doŋgaytı	6	kestik	6	sümele-	6
saraan	6	dordum I	6	kıjırı-	6	şagaan	6
bastın-	6	duranna-	6	kıldır-	6	şagda	6
bel-kejik	6	durgaar	6	kızır	6	şag-töre	6
bılgır-	6	durgun	6	kızıtpa	6	şalbala-	6
bilek I	6	durt-sınnıg	6	ködeele-		şalı-	6
birde	6	düje- I	6	höleste-	6	şaɲna-	6
bodal-sağış	6	dündügür	6	kögey	6	şaylat-	6
bolar	6	düşkün-		kuluksu-	6	şıyata~şıya	
bolgu	6	şagaan/düp		kus-	6	ata	6
buduktug	6	şün-şagaan		küş-		şuuş-	6
buruŋayın-	6	(ot)	6	hünezin	6	taan II	6
buruŋayındır	6	düştüg	6	malçın	6	taarıştır-	6
bus-	6	edekte-	6	mırıŋay	6	tapta-	6
buzul-	6	eelçeg	6	mıyak	6	tarat-	6
çaaşkın	6	eleŋnet-	6	moldurga	6	tekpe	6
çag- II	6	em	6	okpan-		tırıldır	6
çalgın	6	eres-erlik	6	çikpen	6	tonnug	6
çamdı	6	ergil-	6	oktug	6	too-	6
çañçık	6	et-söök	6	oohoran	6	ug- I	6
çaŋ	6	han-çin	6	orzuk-		üjelee~üje	
çar	6	hat-		baldı	6	ele	6
çarla-	6	şuurgan	6	ottul-	6	yozu	6
çaştın-	6	her-		ojaar	6	aal-kodan	5
çay II	6	hereksel	6	oyla-	6	aar III	5
çayıgayın-	6	hey-		oylat-	6	aarı-	5
çaynadı	6	hoozun	6	oynat-	6	aas-	
çeerbi	6	hıyırtı-	6	öktek	6	daŋgırak	5
çelbi-	6	homuda-	6	öörü-kudu	6	aas-sös	5
çeŋ	6	hölbey	6	örşee-	6	açımak	5
çıttır-	6	hölüŋnet-	6	örttendir-		adam	5
çular	6	höm	6	huyuktaldır	6	adıg I	5
çüglüg	6	höö-horum	6	örttet-	6	adıram	5
çürek	6	huuldur-	6	pak	6	ajın- II	5
çüzün-		hüreŋ	6	paştan-	6	ajır-	5
baazın	6	ıglat-	6	pat	6	akıy	5
dam	6	ınça-mınça	6	saat	6	alaak	5
deenigay	6	ındı	6	sağış-setkil	6	aldın-bula	5
des	6	ırak-uzak	6	saŋ II	6	algı I	5
deski	6	ıyaap-		sın-	6	amı	5
deşkile-	6	la/ıyap-la	6	sidikte-	6	aŋgı	5
dıra-	6	ızırtın-	6	silgi-	6	araga-	
diril-	6	ilbek	6	siŋmir-	6	hımıs	5
dis	6	kadagala-	6	sogur	6	aşkar-	
diskek	6	katay	6	sokkula-	6	çemger-	5
		kat-ıye	6	solun	6	aş- şüg-	5

attangı	5	çüg	5	har II	5	medee	5
attıg-		çüg-le-	5	haybır	5	mendi-	
höldüg	5	çüskük	5	hayıralıg	5	çaagay	5
attır-	5	çüs ses	5	hılış-hıvıt	5	moorat-	5
avıralda-	5	dagdın-		hol-but	5	moorla-	5
ayaar	5	şügdün-	5	hortan	5	moyunnug	5
ayannıg	5	damırak	5	horuttun-	5	muçugur	5
ayas-	5	dañırak	5	hünge-	5	murnap	5
azıg-diş	5	daşka	5	ıglaş-	5	mün I	5
bagaja-		daştı	5	iyelee	5	mün II	5
çepsek	5	deere	5	kada	5	nayırla-	5
bayır-nayır	5	degee	5	kadıg-		nazılıg	5
belek	5	demdek	5	doşkun	5	oçur	5
bılgı	5	devide-	5	kadınnıg	5	okta	5
bızaa	5	devi-		kagjır-kara	5	on aldı	5
bijeeçi	5	samna-	5	kajaga	5	ooçula-	5
bijek	5	dın-	5	kajan-		oruk-çirik	5
biyee	5	dıka	5	çejen	5	os-çeergen	5
bog-	5	dıl	5	kañgirt	5	oy-çik	5
bogda	5	doorzu	5	karak-		oytur	5
boos	5	dop-doraan	5	kulak	5	örgeñ	5
bora-bıdaa	5	dorzuk	5	kastık	5	örgü-	5
bugalaştır	5	döger-	5	kat- II	5	par-arzılañ	5
buluttug	5	döjen-	5	katkıla-	5	salaa	5
büürek	5	döñgür	5	kazan	5	salamna-	5
çaa-boraa	5	düjür	5	kazılğannıg	5	saldıg	5
çalaalıg	5	eegi	5	keerge-	5	saldır-	5
çañnıkta-	5	ejiktet-	5	kejegelig	5	seme-	5
ças III	5	eki-bak	5	kejiglig	5	serge	5
çaygaar	5	elbek	5	kılın	5	serte	5
çazıl-	5	ele-	5	kıskıl	5	sın II	5
çeje	5	elezin-kum	5	kıyıg	5	sırıgılgı	5
çelgiy	5	emiril-	5	kızıaş	5	sırtan-	5
çemger-	5	enik	5	kızırak	5	siir	5
çılıg	5	eptig	5	koldan-		soo-murnu	5
çidir-	5	ereen-		dilen-	5	soruuldug	5
çik	5	şokar	5	köksen-	5	södürt-	5
çilig	5	ergelig	5	hörekten-	5	söñne-	5
çirgilçinnig	5	ergin	5	köp-beldir	5	suksaa	5
çogum	5	et- II	5	kudurgala-	5	suurju-	5
çoongan	5	et-han	5	kulaktıg	5	sürgü	5
çorgaar	5	et-sep	5	kuptuzun	5	şavılur	5
çoruktug	5	ezer-çonak	5	kurgadır	5	şıgja-	5
çönü-	5	ha	5	kuşkaş	5	şık	5
çööleñ-		hak- sok-	5	küştüg	5	şımda-	
çaagay	5	han-	5	maganala-	5	dek-te-	5
çug- I	5	hap I	5	majalıktıg	5	şirbi-	5

şışte-	5	adıšta-	4	çel	4	doskaar	4
şodak	5	agla-	4	çeñnig	4	doş	4
şo-tölge	5	ajı-	4	çeskee	4	dögü-	4
şuura-	5	ajıglıg	4	çestey	4	durt-sın	4
şüürge	5	ajıldır	4	çıdınnıg	4	dus	4
taar	5	ak-	4	çılğat-	4	düjümet	4
taarış-	5	ak-taraa	4	çılıt-	4	dür-	4
taarıştır	5	alañgı	4	çıpşır	4	düşte-	4
taarjır	5	ala-sandan	4	çıraala-	4	düü	4
talakı	5	aldırtan	4	çıtta-	4	eereş-	4
tañdılg	5	angır	4	çogaat-	4	ege II	4
tas	5	ara II	4	çokta- II	4	egliš	4
tayga-taıdı	5	araatan	4	çolukşu-	4	ekirt-	4
terezin	5	argaktıg I	4	çoon	4	eldik	4
tögüldür	5	argalıg I	4	çoorgan	4	eleñnet-	4
tök-	5	arıldır	4	çorgula-	4	tendiñnet-	4
töldüg	5	arıskan	4	çoruk-	4	ele- türe-	4
töögü	5	arjaan	4	herek	4	el-hol	4
törelgeten	5	art- I	4	çot-	4	ergelet-	4
turul-	5	atsı	4	çögençig	4	çassıt-	4
udu- odun-	5	ayıjı	4	çölen-	4	ergi	4
ugla- şigle-	5	azazıg	4	çööleñ-	4	ergildir	4
ulduj	5	badır	4	çımçak	4	erig	4
ulug-biçe	5	bayır-la-	4	çöpşeere-	4	ertengi	4
un	5	bejelee	4	çudat-	4	erttir	4
uruglug	5	beliñne-	4	çularla-	4	ette- II	4
us	5	biçe-biçe	4	çügürt-	4	ette- hıyna-	4
utku-	5	bilek II	4	çüm	4	ezim	4
uyalıg	5	biriktir	4	çüzün-	4	ezirik	4
uzak	5	bistii	4	bürün	4	haalgaçı	4
üde-	5	biyeede	4	daan	4	haannıg	4
ußen üş	5	biyeegizi	4	dadarık	4	hadı-	4
üjük	5	biyeeki	4	dakpır	4	hagdın-	4
ün	5	bodunda	4	damıraktıg	4	halak	4
üngüle-	5	bula	4	dap	4	halın	4
ürgülçüle-	5	buruladır	4	dayın	4	hamaan	4
üs- ças-	5	çaaçı	4	deen	4	hanı	4
üsküleş-	5	çaja-	4	deñgere-	4	har I	4
a I	4	çalgınnıg	4	dıgın-	4	haş	4
aa II	4	çangılandır	4	dıldıg	4	hep-	4
aa-çaza	4	çargı	4	dıştandır-	4	henerten	4
aaza-	4	çart	4	diñmire-	4	hereejok	4
açın	4	çavak	4	dizeeleş-	4	hevirlig	4
adıg-çarış	4	çayınnadır	4	dolu II	4	hılıradır	4
adıguuzun	4	çayla-	4	doñ-	4	hılış	4
adır II	4	çaynadır	4	doñnuk	4	holdug	4
				doozunnug	4	horan	4

hoşdururukta	4	koşkar	4	sek	4	törepçilig	4
-	4	kovay-	4	sezen bir	4	töş	4
hölbüş	4	kozurt	4	sıdım	4	turug-haya	4
höndürgele-	4	kögüttür-	4	sıgır-	4	tutkula- I	4
hündü	4	köskü	4	sırlat-	4	ulug-ergek	4
hündüs	4	kövençikti	4	sıvır- II	4	uruk	4
hüürek	4	g	4	sıyda	4	us-	4
ıttıg	4	kum	4	silernii	4	üle-	4
ırma	4	küş-	4	simgigile-	4	üngür	4
ıt-	4	küçülüg	4	sirigeyin-	4	ürüle	4
itkişte-	4	makta-	4	sirt I	4	üs II	4
itkileş-	4	malçı-	4	sorugda-	4	üş-üş	4
kajan	4	kulçu	4	söle-	4	üttüg	4
kakkıla-	4	mendee	4	söök-	4	üvürer-	4
kakkır-	4	mendileş-	4	dayak	4	yambı	4
kakkırgıla-	4	meñgi	4	söy-belek	4	aal-çurtug	3
kamna-	4	meñne-	4	suksun	4	aalda-	3
kançaar-	4	morzuk	4	süttüg	4	aas-diş	3
çoor	4	möçü	4	şalıradır	4	aas-	3
kançap-	4	mög-	4	şapkıla-	4	kejiktig	3
çoop	4	dıvıla-	4	şıdaş-	4	aayla-	3
kandıg-daa	4	munğula-	4	şıktıg	4	adaan-	3
karañayın-	4	munğara-	4	şinçile-	4	öjeen	3
karañgıla-	4	dengere-	4	şoot-	4	adajaan	3
kattış-	4	murnunda	4	şoru II	4	adan-teve	3
kavarlaş-	4	münzüg	4	şoy	4	adış-	3
kaygal	4	nayır-	4	şurguulda	4	ajaa-	3
kaygamçık	4	kurum	4	şüüre-	4	karakta-	3
kayı-kayı	4	odagalıg	4	şüürgede-	4	ajıgla-	3
kaynaar-	4	olbuk-	4	şüve~şuva	4	ajıt	3
daa	4	düjülge	4	taaktat-	4	ajı-töl	3
kedir-	4	olça	4	tal	4	ak II	3
kejeeki	4	on iyi	4	tarbagan	4	ala-bula	3
kejig	4	onğar	4	tarbılıg	4	aldıkı	3
kelgile-	4	oor-	4	tasarı	4	aldı muñ	3
kertik	4	oran-	4	tavak II	4	algı-kışkı	3
kevig	4	oran-suur	4	tavılan-	4	algırış-	3
kezek	4	orgula-	4	te-çuñma	4	alışkı-	3
kıjan-	4	ot-sigen	4	tepkiiş	4	şanışkı	3
kılçaş	4	öndür-	4	tırtkıla-	4	amıdıra-	3
kırı	4	bedik	4	topta-	4	amılıg	3
kıs- II	4	öñnüg-	4	tottur-	4	amıra-	3
kızıradır	4	çüstüg	4	tozan tos	4	ööörü-	3
kiçeen-	4	öpeyle-	4	tö	4	amirat-	3
kiçeen-	4	saattan-	4	töögüle-	4	aramak	3
kiriş-	4	sagış-	4	törepçile-	4	arbın	3
kizirt	4	hörek	4			arga-çon	3
kodan I	4	saktıg	4			argaktıg II	3
koş-	4	seekkileştir	4				

argaş-	3	çalın	3	davan-		engin	3
argay-		çalt	3	dayak	3	ep	3
horgay	3	çañçara-	3	daynan-	3	ergelet-	3
arı-çaa	3	çan- çoru-	3	dazıgayın-	3	ertengi-	
arığ II	3	çañça-	3	deekte-	3	burungu	3
arılığ	3	çañgısta-	3	deeq-	3	ertinelig	3
artış-		çartıkı	3	degeele-	3	este-	3
şaanak	3	ças II	3	dem II	3	et-bot	3
arzılañ	3	çaştançı	3	deñ-duñ	3	et-çepsek	3
as	3	çavıla-	3	deñne-		et-çürek	3
as- I	3	çayıl-	3	şıñne-	3	eveeş-biçe	3
askımna-	3	çazat-	3	deñneştir	3	eveyikpe	3
aş- düş-	3	çediş-	3	dep-denqe	3	eze-	3
attıg-sıptıg	3	çedişken	3	devide-		ezerten-	3
ay II	3	çel-		mögüde-	3	haak	3
ayıs	3	kuduruk	3	devirji-	3	haar-	3
aytırıg	3	çepsek	3	dıñnaala-	3	haçı	3
aza	3	çetkile-	3	dıyıradı	3	hak-hok	3
azı	3	çettir- II	3	diji	3	halañnat-	3
azındır-	3	çıdığ	3	dilegzin-	3	halayt-	3
bagana	3	çıgdır-	3	diştig	3	hargıy	3
balık-		çijirat-	3	doñna-	3	hatçal	3
baylañ	3	çiktigzin-	3	doñna-		havaktıg	3
baskılaş-	3	çiñge-taraa	3	bagla-	3	hayıgayndır	3
belektig	3	çogut-	3	doruun	3	hayırakan	3
belge	3	çoop	3	doyla-	3	hayıraldıg	3
bijirt-	3	çörgek	3	dögerttin-	3	hayırla-	3
bılga-	3	çula	3	dölem-		haynık-	3
bıt	3	çuñgu	3	döstek	3	hemdi-	3
bodal	3	çuşku-	3	dömürert-	3	hepker-	3
bodara-	3	çuur- II	3	döngelik	3	herekçok	3
bodattın-	3	çuurul-	3	dörbelçinn		herektig	3
bogba-		çükü-		ep	3	herelden-	3
çavaa	3	le~çüküye-		duguruş-	3	heril-	3
boldur	3	le	3	dujaa- I	3	herim	3
boluş-	3	çüvür	3	durtug	3	hılıradı	3
bora-		çüzün	3	duzala-	3	hiiledi-	
toolay	3	daalıkta-	3	düp II	3	haaladı	3
borta	3	dag-	3	düşküle-	3	holda-	3
bölük	3	dagdın-	3	düün	3	homudal	3
bööldeş-	3	daglıg	3	düveş-	3	hondur	3
budul-	3	dajı- I	3	düy-	3	hooladı	3
bulan	3	dakpija-	3	ekkeldir-	3	hoor- II	3
buuralaştır	3	dalganna-	3	eleer	3	hoor-sarıg	3
çaak II	3	dañgaar	3	elet-	3	horu-	3
çaava	3	darıy	3	domna-	3	hoyutku	3
çalañ	3	daştıgaa	3	ençek	3	hödel-	3
çalar	3						

höglüg	3	kurbaş		küstük-	3	öjeen	3
hökpeñnedi	3	kas	3	küüset-	3	öjün	3
hölbeynedi	3	kasta-	3	küzel	3	öle	3
höm-	3	kattaş-	3	lañ	3	ölüg-dirig	3
hömdür-	3	kattırış-		maga I	3	ölüm	3
hörek-		ittiriş-	3	maga II	3	ölürgüle-	3
çürek	3	kavayla-	3	malçı	3	önçü	3
höveñ	3	kayırtan	3	maldıg	3	önçük	3
hunaa-	3	kede-	3	manat-	3	öören-	3
huraganday	3	kejig-çirig	3	menğizee	3	örege	3
huvaa-	3	kıdığ-		mıyakta-	3	örgeçi-	
huyuktaldır	3	kızıgaar	3	moga-	3	küskeçi	3
hündüle-		kılaştas-	3	molduruk	3	örge-küske	3
yambıla-	3	kılçañayın-	3	molduruktug	3	örtectig	3
hünne-	3	kıldirt-	3	morzuktug	3	örü- I	3
hünnüg	3	kımçılıg	3	mozaga	3	örü-kudu	3
ıdıktıg	3	kımıskayak	3	mönge	3	ösküs-	
ıdık-tülük	3	kıñgırt	3	mönğeret-	3	çañgıs	3
ınçaldır	3	kıñgırtkayın		muñcul-	3	saada- I	3
ınçalzajok	3	-	3	murnuku	3	saadaktıg	3
ınçaş	3	kır II	3	nayır-doy	3	samdar	3
ıra-	3	kırı- çönü-	3	nayır-la-		sandaylan-	3
ırak-çook	3	kırt-	3	kurumna-	3	sap	3
ırla-	3	kıs- I	3	nazıla-	3	saya-tüme	3
ırlagıla-	3	kıskaş	3	nomna-	3	saygıt	3
ırlaş-	3	kışkırgıla-	3	nüür	3	seek	3
ışkajıgay	3	kıygırt-	3	olçaan	3	seriin	3
il-	3	kızıl-şokar	3	olçalıg	3	sert	3
irt-serge	3	kiiski-	3	olurgula-	3	setkil	3
ište-	3	kirgile-	3	omak	3	sezigle-	3
iştig-		kolunnug	3	onçala-	3	sıgayndır	3
saattıg	3	koñgala-	3	oogayın-	3	sır-	3
işti-hırın	3	köktüg	3	oojurga-	3	sıptıg	3
iştii	3	köñgüs	3	oojurgat-	3	sırlan-	3
iyide	3	körgektig	3	ook	3	sıvır- I	3
iyle-	3	kösken-	3	oon-moon	3	sidik	3
izig-sook	3	köstük	3	oorga-		siilbirlig	3
kaas	3	kövey	3	moyun	3	siñ-	3
kaas-çaraş	3	kudurgalıg	3	oorla-	3	sirtiledi	3
kadıg-		kurjal-	3	orlan-eres	3	sogaş	3
berge	3	kuskunna-	3	ortumak	3	soktur-	3
kaksı-	3	kuspakta-	3	orukta-	3	soolbur	3
kakta-	3	kuşkaştas-	3	otkar-	3	soora	3
kaptaazınn		kuurart-	3	oynaar-kıs	3	soyasta-	3
ıg	3	küçü-şıdal	3	oytagar	3	sögede-	3
karartır	3	kür	3	oyul-	3	söösken	3
karaş	3	küstük	3	ödek	3	sös-domak	3
karbaş-	3						

suggar-	3	ürde	3	argı-	2	bilbeste-	2
suglandır	3	üstükü	3	arıgayınış-	2	bildilig	2
sugluk	3	üş çüs	3	arig-		bildingir	2
surga-	3	üş tüme	3	çaagay	2	bir-daa	2
sünezin	3	yozulal	3	arta II	2	bir-iyi	2
süür	3	yöree-	3	artıg	2	bodagan	2
şa	3	aadañ	2	artık-		bojaş	2
şaañ	3	aanaytıñ	2	duduu	2	bok-sak	2
şarı-	3	aar I	2	artın-	2	bolçag	2
şaşkıla-	3	aarig	2	artış	2	boo	2
şıdal	3	aas-dıl	2	ar- tur-	2	boorda	2
şırak	3	aas-		as- teni-	2	booza-	2
şijiktır	3	dumçuk	2	aşak-kaday	2	borbañayın-	2
şımbay	3	aas-kejik	2	at-baş	2	bottug	2
şıp-	3	aastıg-		at-sıp	2	bujar	2
şırgay	3	dıldıg	2	attıg II	2	buk	2
şıval-	3	aay-dedir	2	attın- II	2	bulañayın-	2
şidi	3	aazadaş	2	attın-		bulga- I	2
şirıneyndir	3	adaannıg	2	çañça-	2	bulga- II	2
şolban	3	ada-ögbe	2	ayan	2	burgan-	
şoşkut-	3	adıgır	2	ayan-şinçi	2	dıvaañ	2
şöleennig	3	adıgı	2	aybı	2	buruladı	2
şöy-	3	adış-tuduş-	2	ay-hün	2	bustug	2
şuulgan	3	agıs-	2	aymak	2	buurul	2
şuurgan	3	agıy	2	ayt-doyt	2	bülgür-	2
şüñnük-	3	ajıl	2	baa	2	bürge-	2
tarbaganna-	3	ajırbas	2	baglaaştıg	2	bürütke-	2
tavariştır-	3	ajı-töldüg	2	bajıñ-		büzüre-	2
tay-	3	ak-belek	2	balgat	2	çaa-çalbak	2
teni-		al- ber-	2	bala-	2	çaak I	2
dende-	3	aldan bir	2	balıg	2	çaan	2
tırıkılaş-	3	aldın-üstüü	2	balıg-		çaaş	2
toon	3	aldın-kara	2	bışkın	2	çadaş-	2
törel	3	aldı-üstü	2	baraalgaş-	2	çadavas	2
tura	3	alış-	2	barba	2	çagda-	2
tuttur-	3	amdı	2	barzay-		çagdır-	2
udatpaanda	3	amıtınnıg	2	korzay-	2	çagıg-sös	2
ug- ças-	3	anay	2	baskıla-	2	çaglaa	2
ugdunmas	3	añdaştan-	2	baştıñçı	2	çaja	2
ug-şig	3	añgaygan	2	batsır	2	çajır-	2
uja	3	ap	2	baybañ	2	çalalga	2
ulçuktur	3	aragala-		bedi-	2	çam	2
uttur-	3	darıla-	2	bejeldir	2	çançarıl-	2
üldü	3	aramayla-	2	belek-selek	2	çançattın-	2
üleş-	3	arga-ıyaş	2	beletket-	2	çanğılan-	2
üpte-	3	argan	2	bergile-	2	çañnıg	2
		arga-sın	2	betii	2		
				bijıgılan-	2		

çañnıktat-	2	çonaktıg	2	deestıñ	2	dörteleen	2
çara-	2	çoondı	2	deeviir	2	döş	2
çaraşsın-	2	çorjaktas-	2	dejeede-	2	dövünçük	2
çarbış-	2	çova-	2	dembeere-	2	dözeele-	2
çarı	2	çovag	2	demdegle-	2	dile-	2
çarjınçıg	2	çögel	2	dep-deñ	2	durt	2
çarlal	2	çönük	2	deppe	2	dustug	2
çaş II	2	çöptüg	2	despek	2	duza	2
çaşpı-	2	çuda-	2	despi	2	düne-hün	2
çay- I	2	çugaa-soot	2	deşkileş-	2	düne-	2
çayaannıg	2	çulçurgay	2	dıgı-	2	hündüs	2
çayaattın-	2	çurttat-	2	dıldırtkayın-	2	dürzülen-	2
çayañayın-	2	çuruk	2	dıñ	2	düş-dül	2
çayınnan-	2	çüdek	2	dıñnat-	2	düşpünne-	2
çayınnandır	2	çüdürt-	2	dırgak	2	düştü	2
çayınayın-	2	çügen-	2	dırgaktıg	2	düvü-dalaş	2
çayır	2	çular	2	dış	2	düyme-	2
çaza	2	çügenne-	2	dıt-	2	eejek	2
çazıradır	2	çügennig	2	dıvıla-	2	eel-	2
çeen	2	çüktet-	2	didin-	2	eer- I	2
çeerbi dört	2	çülü-	2	diin	2	eereş-	2
çergeleşkek	2	çülüt-	2	dirgel-	2	çalın-	2
çettirt-	2	çüs sezen	2	dirigayın-	2	eeta	2
çıga-	2	çüzün-bürü	2	doja-	2	ege I	2
çıgaan	2	çüzünne-	2	doktaat-	2	egıir	2
çıl- haal-	2	daadı	2	dolga-	2	el I	2
çıır-	2	daalıktat-	2	dolgay	2	eleñ-tendiñ	2
çıkkıñayın-	2	daamay	2	dolu I	2	eleyti	2
çılça	2	daas-	2	domaktan-	2	elezinnig	2
çıldıktıg	2	daga-	2	domuñayın-	2	elik	2
çılglıg	2	dajıgla-	2	donğaytır	2	emge-	2
çılındı	2	dajı-torgu	2	doozun-	2	hayaajok	2
çırı-	2	dal-	2	dovurak	2	emgele-	2
çırıktıg-	2	dalaş-	2	dopçu	2	emin	2
çılçıktıg	2	dalgı- II	2	dopçugula-	2	enniir	2
çiiledi	2	dañzı	2	dora I	2	torul-	2
çimirlig	2	dargadat-	2	dora II	2	ep-çöp	2
çindiñeyin-	2	dars-dirs	2	doy-	2	epteş-	2
çiñ I	2	das	2	dooramçı	2	eregey	2
çiñgirtilen-	2	daşpılırla-	2	doytuñayın-	2	ergildir-	2
çiñzelig	2	daştık-	2	döge-	2	dolgandır	2
çip-çige	2	daştıkı	2	dögerin-	2	ergim	2
çirik	2	daya-	2	döje-	2	eriide-	2
çiriktig	2	söösken	2	döjel-	2	erlik	2
çiş-	2	dayza	2	dölem	2	erte-	2
çoguş-	2	deek	2	döñ	2	burungu	2
		deeskinne-	2	dörbün	2	ertem-	2
						şidilig	2
						eş- II	2

eşkede-	2	hığ	2	ırla-		kazılğan	2
eşpi	2	huñayın-	2	höömeyle-	2	kazılğanna-	2
eştig	2	hımış	2	ış-	2	kedee	2
et-keş	2	hımıza-	2	ış-çıt	2	kedereze	2
ette- I	2	hiliñçek	2	ıyaş-daş	2	keşsig	2
etteldir-	2	hiliñçekte-	2	ıyašta-	2	keşteldir-	2
ettig II	2	hiliñçekten-	2	ıyın-kıyañ	2	kettir-	2
evir- çavır-	2	hindik	2	idikte-	2	kezeede	2
eviril-		hindiktig	2	idiş-sava	2	kıdat	2
çavırıl-	2	hinnig	2	ilbile-	2	kılbış	2
ezildir-	2	holu-	2	ilbilen-	2	kılıyt-	2
ezin	2	honaş	2	ilbi-şidilig	2	kım-daa	2
haagayndır	2	honçu	2	ildik-	2	kırgı- hıdı-	2
haajılıg	2	hoogayın-	2	im	2	kırıl-	2
haal-	2	hop	2	imile-	2	kırı-	
haaladı	2	horam	2	imir-amır	2	nazıla-	2
haalgalıg	2	horanna-	2	işti-baar	2	kırladı	2
haaylıg	2	hovagan	2	işti-daştı	2	kırlıg	2
hadıñ	2	hoy-	2	işti-höñnü	2	kıstındır	2
hadıt-	2	hoylat-	2	iyeldiri	2	kıymış	2
ha-duñma	2	hoypak	2	iyelig	2	kızaş-dars	2
hak	2	hoyu-	2	ıyeşki	2	kızıl-şilgi	2
halançı	2	hoyulduru		kaasta-	2	kızır-	2
halap	2	kta-	2	kadarçı-		kirbiktig	2
halay-	2	hoza-	2	haviçı	2	kirije-	2
halda-	2	hölçok	2	kagıs-	2	koda	2
handır-	2	hömüldürge	2	kajarar-	2	koda-	
hannıg	2	höndürgelig	2	kalbaş	2	hooray	2
haraaça	2	hörüük	2	kançan-	2	koja	2
harık	2	hörüükte-	2	kançangaş	2	koldu	2
hat-salgın	2	hörüükteldir	2	kanğay	2	kolun-	
havırçı	2	hövee-		kanğı	2	çirim	2
hay- I	2	huragan	2	kanğırat-	2	kolun-	
haydın-	2	huu	2	kanğırtkay		şavıldır	2
haydın-		hülbüs	2	ndır	2	koñ	2
şügdün-	2	hülümzüre-	2	kara-çal	2	korgunçug	2
hayıladı	2	hüree	2	kararış-	2	kort- sürte-	2
hayım	2	hürer-	2	karartı	2	koşkat-	2
haylıg	2	ıı-sıı	2	karbañna-	2	kovaş	2
haynıgıla-	2	ılgal-	2	kartta-	2	kozurgay	2
haytıgayın-	2	ına-	2	karttal-	2	ködürgelig	2
heelig	2	ınat-	2	kaşka	2	köjök-	2
hemçeeldig	2	ındınnıg	2	kattaştır	2	köñgeyti	2
henerten	2	ıñay-beer	2	kaygamçık		köñgürt	2
heñmele-	2	ır	2	tıg	2	kördün-	2
hey II	2	ırbañayın-	2	kayınarnı-		körünçük	2
hıdı-	2	ırı-höömey	2	daa	2	köründür	2
				kaytıktır	2		

köstüg	2	nayır-	2	ööret-	2	sımıraş-	2
kövüde-	2	naadım	2	öpeeliktet-	2	sın I	2
kövürügle-	2	odurul-	2	örgeelig	2	sırbık	2
közün-	2	odus-	2	örgele-	2	sırılıg	2
kudala-	2	tümen	2	örte-	2	sıvırıl-	2
kul	2	oh	2	örteñ	2	sidiktet-	2
kulçu	2	ok-bijek	2	ört-halap	2	siir-	2
kur-	2	ok-boo	2	örtten-	2	sirbeytkile-	2
kurbulçunna	2	ok-ça	2	ösket-	2	sirtiledir	2
-	2	oktagıla-	2	ösküs-	2	sogaaş	2
kurjaldır	2	oktargay	2	çavıs	2	sogunnug	2
kurjandır-	2	oktaş-	2	ös- törü-	2	soksa-	2
kurlug	2	olap	2	öştekteş-	2	sonuurgat-	2
kurt-	2	olbuk-şiree	2	öt	2	soñga	2
kımiskayak	2	onaaş-	2	öttür-	2	soñna-	2
kurttu-	2	on-on	2	öy II	2	soo-	2
kuskunnak	2	oñ II	2	öylüg	2	sool-	2
urayla-	2	oorul-	2	özen	2	sor-	2
kut	2	oraaş-	2	saadakta-	2	sorlug	2
küçülüg	2	oran-tañdı	2	saadat- I	2	soygula-	2
küdük	2	oray II	2	saarig	2	södürge	2
küjü	2	orta II	2	saarzık	2	sögür-	2
küş-şıdal	2	oşkaş-	2	saattıg	2	sökpünen-	2
küştüg-	2	ot-paş	2	sagaan	2	~	2
şıdaldıg	2	ottug I	2	sal	2	söpkünen-	2
küze-	2	ottug-	2	saldın-	2	söñne-	2
küzürüm	2	çattıg	2	salğañayın-	2	baraalga-	2
maga-bot	2	ottur-	2	salgın-hat	2	söölügü	2
magat	2	oy I	2	samna-	2	sös-çugaa	2
malçı-	2	oy III	2	sançok	2	sudurlug	2
hoyju	2	oy IV	2	sandan	2	suksun-	2
mañnik	2	oybak	2	sañ I	2	suggat	2
maşpaytı	2	oy- kıy-	2	sargar-	2	suragla-	2
mege	2	oy-oy	2	sayak	2	suyban-	2
meñgilig	2	oyus-	2	saygırak	2	sülde-	2
mergen	2	ögbey	2	sayıt	2	sünezin	2
meşke	2	öge- daga-	2	saylan-	2	süme	2
mınaar	2	öglüg-	2	sayzanak	2	sür-küçü	2
mıyaktat-	2	baştıg	2	semis	2	sürte-	2
mijireş-	2	öjür-	2	serge-	2	sürüştür	2
moga- şıla-	2	öktäre-	2	setkil-sağış	2	süü-	2
moga- tur-	2	öleñnig	2	sıgırt-	2	sünezin	2
mokulçak	2	öleñ-sigen	2	sıgayın-	2	şaagayın-	2
mögüde-	2	ölürüş-	2	sık-	2	şaañayın-	2
muñ-diş	2	öñgür	2	sıkırış-	2	şaar	2
muñgagda-	2	öñnük	2	sımıranış-	2	şaarart-	2
muñnug	2	ööle-	2			şagjagar	2
murnundaazı	2					şala	2

şalañday	2	tavar-	2	uran	2	aan III	1
şalıradı	2	tavarıt-	2	uran-şever	2	aarak	1
şalırtkayndır	2	taygalıg	2	uru	2	aarig-kadık	1
şañnat-	2	tayzı-tayzı	2	uşkar-	2	aartıkta-	1
şara I	2	tejee-	2	uşkaş-	2	aas-dıldıg	1
şara II	2	tenek	2	uşpa	2	aay II	1
şaşkılaş-	2	teni-	2	uş- tur-	2	aay-baş	1
şayıt	2	tepkilen-	2	ut- I	2	aay-baştıg	1
şeñne	2	tevis-	2	uušta-	2	aayjok	1
şever	2	teylet-	2	üçügen-		açı-	
şıdaldıg	2	tingar-	2	čanagaş	2	duñmalıg	1
şıdamıkkay	2	tıptın-	2	üdü- şidi-	2	açı-üye	1
şıñayndır	2	tırttır-	2	üjeg	2	adaandazı	1
şılbal-	2	tıvıs-	2	ünge-	2	adaan-	
şımaa	2	tıvış-	2	ünger-	2	mööreylig	1
şıray	2	tig	2	üngertin-	2	adaannaş-	1
şıvaş-	2	togla-	2	üpte- tona-	2	adaan-	
şıvık	2	tolan-	2	üre- dala-	2	oyun	1
şidilet-	2	toñ	2	üreş-		adaarga-	1
şig	2	tooçu-	2	hüreş-	2	adaargançıg	1
şiigayın-	2	torgu-		üs I	2	ada-iyelig	1
şiijek	2	mañnik	2	üsküleştir-	2	adakta-	
şili-	2	tos-tañma	2	üstür-	2	ködür-	1
şim-	2	tos-tüme	2	üstüürten	2	adalıg	1
şinçilig	2	toyaa-	2	üş çüs		adalışkı	1
şiştegile-	2	toylu	2	bejen	2	ada- sura-	1
şiştel-	2	töleede	2	üüle	2	adig-	
şiy-	2	tölge	2	üyele-	2	hayırakan	1
şogla-	2	tönçü	2	üyer	2	adıgı-	
şoru I	2	töögülüg	2	üzük	2	tudugju	1
şoşku-	2	töreldeg	2	üzük-om	2	adıkşa-	1
şugumnug	2	tudum	2	üzüktelçok	2	adınayın-	1
şura-	2	turguzu	2	yadaraan-		adış II	1
şurat-	2	turumçu-	2	çüdereen	2	adış-	
şutkul-	2	turuş-	2	yambıla-	2	soguş-	1
şuuştur	2	türe-	2	aa IV	1	adıy-	
şuvuşkan	2	türegdel	2	aadamna-	1	hölüy-	1
şüg-	2	udatkan-		aagayın-	1	agar-	1
şüülde	2	düdetken	2	aa-hoo	1	agı	1
taaktaldır	2	udavaanda	2	aa-jı	1	agıy-dıgıy	1
taalıñna-	2	udavas	2	aa-jıla-	1	ag-şeriglig	1
tanak	2	ugba	2	aakı	1	ajıg II	1
tañmalıg	2	uktug	2	aala-	1	ajıg-çirik	1
tañnıg	2	ulçu-	2	aaladır-		ajıgla-	
tarak	2	ulgat-	2	çiiledir	1	sezigle-	1
tarakta-	2	ulug-hırın	2	aalaymak	1	ajıgla-	
		ur-	2	aal-örgee	1	tejigle-	1
				aan II	1	ajık I	1
						ajık II	1

ajıl-		alığ-şaglıg	1	şeverle-		atpañ-	
amıdıral	1	alıksa-	1	arıktal-	1	sogañ	1
ajıl-da-	1	alış	1	arıktal-		atpaş	1
ajıl-herək	1	alış- beriş-	1	oruktal-	1	at-sıptıg	1
ajın- darın-	1	alıy-şalıy	1	ar- kur-	1	attandır-	1
ajır II	1	al-şag	1	arıldır-		attan-	
ajırgan-	1	amgıı	1	aştaldır	1	tolan-	1
ajırgançıg	1	amı-		arın-	1	attıg-	
ajıttın-	1	dañgırak	1	arınıg	1	aldarlıg	1
ajıttır-	1	amılıg-		arın-şıray	1	attın- I	1
akılıg	1	tınıg	1	arı-övür	1	attınış-	1
ak-kır	1	amır-		arjaan-		avıra-azıra	1
ak-kızıl	1	şöleen	1	kuduk	1	avıral	1
ak-kök	1	amza- çi-	1	arjañ-		avırar-	1
aksı-murnu	1	ançıg	1	korjañ	1	avıyaasta-	1
akşa	1	añ-araatan	1	arjı	1	avıyaastıg	1
aktıg-		añgaş	1	artçıgaş	1	ay III	1
köktüg	1	añgaytı	1	artı-horaa	1	ay IV	1
ak- tögül-	1	añgaytır	1	artıı	1	ayançı-	1
ala-kara	1	añgıda	1	artıja-	1	ayan-olut	1
ala-kök	1	añgıla-	1	artıl-	1	ayan	1
alalıg	1	añna-		artınçak	1	ayastır-	1
alañ	1	diıñne-	1	artındaa	1	ayla-	1
alay-uruk	1	aptıg	1	artısta-		ayladı	1
albıktır	1	ar-	1	şaanakta-	1	aylık-	
alçañnadı-		araga-		art-sın	1	çıldık	1
kelçeñnedi	1	darılıg	1	arzagar	1	aynı-	1
aldan aldı	1	aragala-		arzaytı-		aytırıñ-	1
aldan ses	1	nayır-la-	1	merzeyti	1	aytıza-	
aldar	1	arala-	1	askak	1	artıja-	1
aldar-at	1	aram-saar	1	askañna-	1	aza-börgü	1
aldı çüs		arat-çon	1	askırlıg	1	aza-çetker	1
aldan	1	arbay-taraa	1	aspakta-	1	azar-deer	1
aldı-kiş	1	ar- dor-	1	astık-	1	azargançıg	1
aldılıg	1	arga-arıg	1	ašta-		azıngıla-	1
aldın-		arga-daş	1	çemne-	1	baçıtıtıg	1
hümüs	1	arga-		aştaksa-	1	bagaytır	1
aldın-kızıl	1	kaksak	1	aştal-	1	bag-çular	1
aldın-sarıg	1	argala-		aştamzıra-	1	baglagıla-	1
aldır-		megele-	1	aştat-		bajımayla-	1
tuttur-	1	argalıg II	1	suksat-	1	bajıñnıg	1
algaadır	1	argalıg-		ašta- türe-	1	bakıla-	
algan-	1	duzalıg	1	aştın-		kör-	1
algı II	1	argamçılıg	1	şügdün-	1	bakka	1
algı-keş	1	argıy-ergiy	1	at III	1	bala	1
algıla-	1	arı I	1	at- boola-	1	baraa	1
algırgıla-	1	arı-börü	1	at-çol	1	baraalgat-	1
algış- kırış-	1	arığ-daş	1	atkılaştır	1	baraan II	1
		arıgla-	1	at-mal	1		

baraan III	1	bilinmestet-	1	butta-	1	çalım-	
baraannıg	1	biriktir-	1	buu-haa	1	hayalig	1
bargıs-	1	biyeedegi	1	buuk-		çamçıvakta-	1
barıs	1	bodagannıg	1	sarik-	1	çamdık	1
başkar-	1	bodaldıg	1	buylalıg	1	çamdıy-	1
başkılı	1	bodangıla-	1	buzu-	1	çamırıl-	1
baştandır	1	bodan-		büdüştüg	1	çanagaş	1
baştıñnat-	1	şiren-	1	bürtük	1	çanagaştan-	1
bayı-	1	bogbalıg	1	büzeele-	1	çañça	1
bayır-la-		bolgaattın-	1	büzüret-	1	çañçarar-	1
mañnay-la-	1	bolgay-la	1	çaa-baraan	1	çañçıkta-	1
bayır-la-		book	1	çaa-		çandır	1
nayır-la-	1	boola-	1	çalbaktıg	1	çañçarlan-	1
bayırlıg	1	boom	1	çaa-çapkıñ	1	çañçarlandı	1
bazım	1	boova	1	çaak III	1	çañçırıl-	1
bazırıg	1	bora-	1	çaakta-	1	çañgı	1
beg-		boraannıg	1	çaalan-	1	çañna-	1
kunçug	1	boraş-	1	çaalanış-	1	çap-çaa	1
bejen-		borbaş	1	çaavay	1	çar- dil-	1
bejen	1	boskaktıg	1	çadaglan-	1	çargaş	1
bejeleen	1	böktür-	1	çadag-		çargıradı	1
beletkel	1	böldün-	1	yavıgın	1	çargırt	1
berış-	1	böldünüş-	1	çada- türe-	1	çarıktıg	1
bes	1	böldür-	1	çaggıla-	1	çarınnıg-	
beş-çüs		bölge	1	çağılga	1	töştüg	1
bejen	1	böodey	1	çağırt-	1	çarış-	
beti-dize	1	bööldegile-	1	çaglak	1	hüreş-	1
bıdaa	1	bööldeş	1	çaglaktan-	1	ças- II	1
bıgınnıg	1	bööşkünne-	1	çaglan-	1	ças-boraan	1
bıjıg	1	böskektig	1	çajıg	1	çaskı	1
bıjıgla-	1	buduk-		çajın-		çaşış-	1
bıjır	1	sadık	1	buzu-	1	çaşkannan-	1
bılaaş-	1	budulçak	1	çajır-		çaşpaala-	1
bılğırgıla-	1	budulçak	1	buzut-	1	çaşpan	1
bırıla-	1	bugagılaştır	1	çakpa	1	çašta- II	1
bırılañayın-	1	bujurgançıg	1	çal	1	çat-duman	1
bırılañna-	1	bulaaş-		çalaa	1	çattıl-	1
bış-	1	hunaaş-	1	çalat-	1	çavaa-	
bışkı	1	bulaktıg	1	çalbıñ	1	bogba	1
bıtta-	1	bulannadı	1	çalbıñtıg	1	çavagalıg	1
biçe-ergek	1	buluñ	1	çalbıraaştan		çay- II	1
biçii-ergek	1	burtugayın-	1	-	1	çayga-	1
bijektig	1	burtugayındır	1	çalçay	1	çaygı	1
bijireş-	1	burtuñayın-	1	çalçı-	1	çayınayındır	1
bijirtkeyin-	1	burun	1	çaldıradı	1	çayır-la-	1
bijittin-	1	burundukt		çalgaarat-	1	çayladır	1
biliglig	1	ug	1	çalgı-	1	çaylat-	1
bilinmeste-	1	but-hol	1	çalgın-			
				çakpa	1		

çazarla-	1	çıl-da-	1	çirtir-	1	çütküt-	1
çeçek	1	çıldagaan	1	çize-çime	1	çüü-höö	1
çeçek-		çıldır-	1	çoksun-	1	çüül-bürü	1
çimis	1	çılğandır-	1	çokta- I	1	çüvelig	1
çeden bir	1	çılğıla-	1	çol	1	çüzünnüg	1
çedikse-	1	çılığ-		çolbuñ	1	daalık	1
çedis-	1	çımçak	1	çoldaş-		daaştıg	1
çeerbi-		çılığla-	1	taldaş	1	daaylıg	1
çeerbi	1	çılıktır-	1	çonattın-	1	dagdın-	
çeerbi beş	1	çımçakta-	1	çonna-	1	dügün-	1
çeeren	1	çımçat-	1	çoogla-	1	dagıl	1
çelbiış	1	çım-sırt	1	çook-kavı	1	dagja-	1
çeme-halaa	1	çıpşın-	1	çookşulaş-	1	daglıg-	
çemele-	1	çıpşınçak	1	çookşulat-	1	daştıg	1
çemiş	1	çıpşır-	1	çookta	1	dajaara-	1
çemnig	1	çırañ	1	çoondun-		dalaş-	
çemzig	1	çırıtkılan-	1	kançandın	1	dakpış	1
çenge	1	çırıtkılıg	1	çoralıg-		dalaş-dolaş	1
çerñe-	1	çıskaa-	1	sıyaaptıg	1	dalaştır-	1
çer-		çıtkıla-	1	çorgus-	1	dalbañnat-	1
çemzek	1	çıttaş-	1	çoruksa-	1	dalgak	1
çer-çer	1	çig-bışkan	1	çorutkula-	1	dalgan	1
çer-		çigir-		çot- çülgü-	1	dalgı- I	1
delegey	1	boorzak	1	çottun-	1	dalgıg	1
çerle-	1	çigzin-	1	çovulañnıg	1	damçığır	1
çerlik	1	çiigayndır-		çögen-	1	dañ II	1
çes	1	şoogayndır	1	çölbey-	1	dañgıragla-	1
çeskinçig	1	çiigeyin-	1	çöñgeeleş-	1	dañzıla-	1
çeste	1	çiigeyiniş-	1	çörü-	1	dapıgayın-	1
çetker	1	çiik	1	çuduk	1	daraazında	1
çet- söyle-	1	çiiledi-		çuga	1	darın-	1
çettin-	1	şooladı	1	çugaajok	1	darjaş-	
çıda-		çiineyin-	1	çugaalan-	1	dorjaş	1
seleme	1	çiineyin-		çugaalattın-	1	darjı	1
çıdırga-	1	şoonayın-	1	çugaalıg	1	daspılıg	1
çıgaan-		çiineyindir	1	çugaa-		daş-	
dañgırak	1	çiirimey	1	soottug	1	dovurak	1
çıgı	1	çiktig	1	çugaa-sös	1	daşkaar	1
çıldır-	1	çiligçik	1	çularlıg	1	daşkaarla-	1
çırıl-	1	çin	1	çulçur-	1	daştıg	1
çıjradır	1	çin-çannıg	1	çuruk-		dayağıştıg	1
çıjırttır		çindi-	1	küzürüm	1	daynagıla-	1
çañçan-	1	çinnig	1	çüdek-		dazagar	1
çıjırttır		çinğir	1	çadak	1	dazaytı	1
çañçattın-	1	çip	1	çügennen-	1	dazıl-	
çık	1	çiptig	1	çügürük	1	damır	1
çık-çak	1	çiril-	1	çülgü-	1	dedin-	
çılbay	1	çirim	1	çünük-	1	hayın-	1
çılçırıkta-	1						

dedirleş-	1	dırgıradı	1	doraan-		duy-	1
deedi	1	dırıgıyındır	1	daaraan	1	duyuglug	1
deejı	1	dırıjaş	1	dordum II	1	duzak	1
deejile-	1	dıştıg	1	dort	1	düje- II	1
deerbek	1	dıtçık	1	doruk-	1	düjen-	1
deerezinde	1	didim	1	dostur-	1	düjet-	1
deerigle-	1	didirt-	1	doştug	1	düjük	1
deert-	1	diize	1	dovuk-		düjülgelig	1
deeskinış-	1	dil-	1	dorzuk	1	düjürt-	1
degeelig	1	dildir-	1	doyt	1	dükpür-	1
delgere-	1	dilen-	1	dozula-		dükpürgüle-	1
delgeret-	1	dilet-	1	şirile-	1	dükte-	1
dem I	1	dirgeş-	1	dozuñayın-	1	dükten-	1
demin	1	dirile-	1	dozuñayındır	1	düldür-	1
demir-des	1	dirt-	1	dögelen-	1	düley	1
demir-		dirtiledir	1	dögey	1	düleyle-	1
sugluk	1	dittik-	1	döküldüreñ		dülgüür	1
demiseş-	1	dizeele-	1	eyin-	1	dündük	1
demneş-	1	dokpak	1	dölemne-	1	dündüğnedir	1
dendiş	1	doktar	1	dömeyleş-	1	düneniñ-ne	1
depşi-	1	doktar-		dömüyt-	1	dün-hün	1
deri-	1	moondak	1	döñ-döstek	1	dünge	1
derig-		dolgak	1	döñgeliktig	1	dünze	1
hereksel	1	dolganış-	1	döñgeytir	1	düptüg	1
derit-	1	dolganış-		döñgülçekt		dürbü-	1
derittin-	1	dolu-		en-	1	dürzü-	
desker-	1	çaaşkın	1	döp	1	hevır	1
deskileş-	1	dolu-		dörgünek	1	dürzü-türü	1
deskirnir	1	tuman	1	dört-davan	1	düş-hün	1
destir-	1	domak	1	dört-dayak	1	düştüktüg	1
devi- davı-	1	domçugaynıñ	1	dört-		düüngü	1
devidençig		doñ II	1	dayakta-	1	düveş-	1
süreedençig	1	doñgayındır	1	dört-		onaaş-	1
devig	1	doñgayt-	1	dayaktadır	1	düvüreñ	1
deviş-		doñgurak	1	dörtelee	1	düvüret-	1
daviş-	1	doñgurladı	1	dörten-dört	1	eçigey-	1
devit-		doñnug	1	dörten ses	1	açıgay	1
mañnat-	1	doñnuktug	1	dös-dögee	1	edik-heptig	1
dıdık	1	doonak	1	döstün-	1	edile-	
dıgdın-	1	doora-	1	dugan	1	azıra-	1
dıgayın-	1	doorazından	1	dugayı	1	eegileş-	1
dıñzış	1	doorbaş	1	dujaa- II	1	eegi-töş	1
dıñzıtkıla-	1	doos-	1	dujaal	1	eert-	1
dıraanayla-	1	doozunna-	1	durannıg	1	egee	1
dırba-	1	doozunnaıdır	1	duruyaa	1	egeertinmes	1
dırbaktaş-	1	doozunnat-	1	dus-kujur	1	egendi	1
dırba-		dopçu-	1	duş-	1	egey	1
suyba-	1	dopçula-	1	duu	1		

egirde	1	epte-		evileñne-		haralda-	1
egıştet-	1	çöpte-	1	çövüleñne-	1	haram	1
egıştedir	1	ereen	1	evileñne-		haramdık-	1
egit-	1	ereen-ala	1	savılañna-	1	harbıla	1
egliñeyndir	1	eree	1	ezer-çügen	1	har-	
eh	1	eremik	1	ezer-		çaaşkın	1
ejegeyle-	1	erengeyle-	1	çügennig	1	harı	1
ejelet-	1	eres-ertem	1	ezerterngile-	1	harlıktır	1
ejen	1	erestig	1	ezildir	1	har-	
ejen-eytiin	1	ergelendir	1	ezil- ele-	1	şuurgan	1
ejin- II	1	ergen-		ezil- hayıl-	1	hat-halap	1
ejindir-	1	bolgan	1	ezim-arga	1	hatkılaştır	1
ekii	1	ergi-	1	ezin-sırın	1	havıçılıg	1
ekiri-	1	ergiliş-	1	haa II	1	havıktıg	1
ekti-		er-hey	1	haagayın-	1	havıt-	1
moynu	1	erik	1	haaldır	1	hay	1
el II	1	erte-burun	1	haalgaktıg	1	hay- II	1
elbiñayın-	1	ertem	1	haañayın-	1	hayaala-	1
eldeptig	1	ertem-bilig	1	haçılan-	1	haya-	
elegde-		ertem-		hadıgıla-	1	daştıg	1
türegde-	1	biliglig	1	hadıñayındır	1	hay-çetker	1
elençi	1	ertem-şidi	1	hajıl-şiree	1	haygılçı	1
eleñeyiniş-	1	ertkile-	1	hakpañayındır	1	haygıl-da-	1
eleñeyndir	1	erzig	1	haktır-	1	hayındirt-	1
eleñ-halañ	1	estet-	1	halak-tülek	1	hayıñayındır	1
eleñne-	1	eş- I	1	halançıg	1	hayıñnadır	1
eleyt-		eşkenne-	1	halañgıy	1	hayıra	1
çılbiyt-	1	et-baraan	1	halap-		hayıraan	1
eleytir	1	et-çag	1	şuurgan	1	hayırğa	1
eliy-seliy	1	et-çem	1	halaş	1	haymırıkta	
em-dom	1	et-heñme	1	halaygayın-	1	-	1
emeeş	1	et-hereksel	1	haldat-	1	haynık	1
emegle-	1	et-höreñgi	1	halıgıla-	1	heele-	1
emegleş-	1	ette-		halıra-		helegey aa	1
emeş-	1	malda-	1	hulura-	1	hemçeel	1
emgejok	1	ettet- I	1	halırgay	1	hemçeg-	
emgele-		ettet- II	1	halırtır-	1	huusaa	1
marjala-	1	ettig I	1	halırtkayın-	1	hemçiğes	1
emnen-	1	ettig-		ham	1	hemir-	1
emnen-		hannıg	1	hamna-	1	hem-sın	1
domnan-	1	ettig-		han-damır	1	heñçe	1
ende-	1	maldıg	1	handır	1	heptendir-	1
endeerel	1	ettin-	1	hanıkşı-	1	heptig	1
enneş-	1	eveeşte-	1	hanıla-	1	her-	1
eñdere	1	evegen-		hanılaş-	1	herbekten-	1
eñge-		çanagaş	1	han-sap	1	here-	1
doñga	1	eveyik	1	hanzig	1	herekselde-	1
eñmek	1	evileñ-		hanzıra-	1	herel	1
		çövüleñ	1				

hevis	1	horat-	1	huvulug	1	ıyañ	1
hııgayın-	1	hor-		huvura-	1	ıyañgılıg	1
hılırtkayın-	1	horamçalıg	1	huyuk	1	ıyaş-	
hılırtkayındır	1	horum-daş	1	huyuksut-	1	çeergen	1
hıl-kurt	1	horumnug	1	huyuktal-	1	ıyaşçı	1
hımıs	1	hostug	1	hül-dalgan	1	ıyat-	1
hıraala-	1	hovulandır	1	hüleendir-	1	ıylıñayın-	1
hıral-	1	hovuldug	1	hündülel	1	ıylıñayındır	1
hıraylık-	1	hovuluur	1	hünezinnig	1	ıytayt	1
hırbala-	1	hoygurukta-	1	hünzedi	1	ızıguurlug	1
hırinnıg	1	hoyugla-	1	hüree-hiit	1	ızırındır-	1
hıyrak	1	hozadır	1	hüreñ-kızıl	1	ızırış-	1
hıyış-	1	högleş-	1	hürgül	1	ızırt-	1
hiıgayın-	1	hökküledir	1	hürüm	1	ideget-	1
hiıneyin-	1	hökkeeliktedi	1	hürümne-	1	edikte-	
hilinçektig	1	hölbeñeyin-	1	ıdala-	1	hepker-	1
himiren-	1	hölbeñeyindir	1	ıdırat-	1	idiktig	1
hir	1	höleste-	1	ıglañayın-	1	ijiş-	1
hire-hire	1	hölürt	1	ıt-daaş	1	ilbekte-	1
hojuulalıg	1	höme	1	ıt-şimeen	1	ilbilet-	1
hok	1	hömee	1	ıttaş-	1	ilbi-	
hokkuñayındır	1	hömee-		ıjık	1	şidilen-	1
hokpa	1	şadaa	1	ıjıt-	1	ilçirbe	1
hokpalday	1	hömür	1	ılap	1	ilçire-	1
holak	1	hönde-	1	ılapıtıg-		ildirtin-	1
hola-kara	1	höne-	1	şınnıg	1	ilindir-	1
hola-sarıg	1	höñnü I	1	ılavıla-	1	imigayın-	1
hol-davan	1	höñnü II	1	ılbıra-	1	imigeyin-	
hol-kırı	1	höñnü-tura	1	ılbırat-	1	kımıgayın-	1
holuş-	1	höögeyin-	1	ıldırt-	1	imile-	
homdu	1	höömey	1	ıldırtılaş	1	kıymıñna-	1
homudançıg	1	höömeyle-	1	ılga-	1	imiñeyin-	
honaştıg	1	höömeyleş-	1	ılgal	1	kıymıñayın-	1
honatta-	1	höönnüg-		ılgın	1	imne-	1
hondur-		höönçok	1	ımıraa	1	imnig	1
düjür-	1	höörjüt-	1	ınana	1	iştel-	1
hooçun	1	hörekte-	1	ınan-	1	išten-	1
hoor III	1	hörekteeştig	1	ınçalza-daa	1	işti-hörek	1
hoor II	1	höreñgi	1	ınçan	1	iştii-hoyun	1
hooylu	1	hörle-	1	ınçan-	1	işti-sağış	1
hoptaktat-	1	hörlüg	1	ındın-betin	1	itkile-	1
hoptaktan-	1	hörtey-	1	ıradır	1	ıye II	1
hora	1	hörzün	1	ırlıg-		iyi çüs	
horagannıg	1	humagala-	1	şoorlug	1	bejen	1
horagayla-	1	huna-serge	1	ıskılaat	1	iyigi	1
horan-		hura-	1	ıtkılaştır	1	iyildirzi	1
hordan	1	huva	1	ıyak	1	iylen-	1
						izit-	1

kaagayın-		kaşsı	1	kazak	1	kır III	1
hoogayın-	1	kap	1	kazapça	1	kırdır-	1
kaagayın-		kapsırlıg	1	kazırat-	1	kırgan-	
koogayın-	1	kaptaazın	1	kazırt	1	çönük	1
kaargan	1	kaptaazınna-	1	keçim	1	kırış-	1
kadaala-	1	kara-araga	1	kedeer	1	kıskala-	1
kadagalat-	1	kara-		kedet-	1	kıstın-	1
kadaktıg	1	büürek	1	kedirildir	1	kışkı II	1
kadan-	1	kara-dilgi	1	kedirt-	1	kışkırış-	1
kadarçılıg	1	karakta-		keergençig	1	kıvıs-	1
kadart-	1	kulakta-	1	kejee II	1	kıybıñnat-	1
kadat-	1	karaktat-	1	kejeeniñ-ne	1	kıygırış-	1
kadaylıg	1	karañdır-	1	kejegele-	1	kızañayındır	1
kadı-	1	karañgılat-	1	kejildir	1	kızañnaaş	1
kadıra-	1	karañna-	1	kejir-	1	kızañnadı	1
kadık	1	karañnadı	1	keldir-	1	kızañnadır	1
kagdın-	1	karbaş	1	keldirt-	1	kızıgaar	1
kajan-daa	1	kargaktaldır	1	kem	1	kızıl-sarıg	1
kajar	1	kargıraala-	1	kem-hora	1	kızıtpalıg	1
kajıkkılaştır	1	kargıradır	1	kenğırtkeyin-	1	kiçeengeylig	1
kajıktalıp	1	karjı-		keskindi	1	kiçeettin-	1
kajır-	1	doşkun	1	kestin-	1	kiçigene	1
kajıradır	1	kastıl-	1	kevimzire-	1	kiiskit-	1
kakkılaştır-	1	kastın-	1	kevin-		kijigileştir	1
kaktagıla-	1	kastır-	1	herekçok	1	kijirgen-	1
kaktan-		kaş-kaş	1	kezee	1	kiñgire-	1
silgin-	1	kat III	1	kıjan-		kiñgirtkeyin-	1
kaktın-	1	katap-		hınan-	1	kirbey	1
kaktır-	1	katap	1	kıjık	1	kirbik	1
kalbak-		katılışkı	1	kijirgançığ	1	kirijet-	1
çarın	1	katkı	1	kijırış-		kizirgey	1
kalbañna-	1	kattırgıla-	1	ittiriş-	1	koda-sürüg	1
kalçaaraan	1	kattır- ittir-	1	kıktıg	1	kogja-	1
kalçaaraan		kavıñgır	1	kılañayın-	1	kojaalıkta-	1
-ulaaraan	1	kavı-sorbu	1	kılañnat-	1	kojagar	1
kambı	1	kayaa-bir	1	kılay-	1	kojalandır	1
kamgala-	1	kayda-		kılgıla-	1	kojalañnıg	1
kamgala-		çüde	1	kılıktan-	1	kojañayın-	1
karakta-	1	kayda-daa	1	kılıktıg	1	kojayt-	1
kam-hayıra	1	kayga-		kılınna-	1	kokpa	1
kançaar-		hara-	1	kımçılan-	1	kon-daalay	1
daa	1	kaygaş-	1	kımzarlıg	1	koñga	1
kandıg-bir	1	kayı-bir	1	kındarlan-	1	koñguradı	1
kañ-demir	1	kayı-		kiñgıladı	1	koñgurtkayındır	1
kañgıra-	1	hamaañçok	1	kiñgirtkayındır	1	koptar-	1
kañgıradı-		kayık	1	kıpsınçığ-		korgulçun	1
koñguradı	1	kayırat-	1	çarjınçığ	1		
kañgirtkayın-	1	kayırt	1				
kañ-kadık	1						

korgurttur-		kurjag	1	meçigey	1	nügüldüg-	
kargırttır-	1	kurla-	1	medee-		küjürlüg	1
korkut-	1	kurttug	1	horaa	1	oçurlug	1
kort- sezin-	1	kurul-	1	medeele-	1	odaglan-	1
koş-kom	1	kuştug-		melegey	1	odarlat-	1
koştandır	1	bijik	1	mendile-	1	oglaa	1
koygun-		kuttur-	1	mej	1	oktug-	
toolay	1	kuurañayın-	1	mejnig	1	çemzektig	1
ködee	1	kuurar-	1	meskildeş-	1	olçalat-	1
ködürge	1	kuygala-	1	mezi	1	olçur-	
ködürüş-	1	kuyus-	1	mınçaldır-	1	solçur	1
kögeerlig	1	küçü	1	mırs	1	oluy-şavıy	1
kök II	1	küçülüg-		mırziyt-	1	omakşı-	1
kökse-		türlüg	1	mıyaktıg	1	omaktıg	1
hörekte-	1	küçü-		mogattın-	1	omna-	
köksü I	1	sünezin	1	moondak	1	somna-	1
köksü II	1	küçü-		moora-	1	onaalga-	
köngeytir	1	şıdaldıg	1	moortan	1	hüleelge	1
körgütkeyin-	1	küs	1	mortuk	1	onala	1
kör- şinçi-	1	küskü	1	mögeje	1	onçala-	
körükse-	1	küştüg-		möge-		mendile-	1
körülge	1	küçüten	1	şırak	1	onda- osta-	1
körünçüktüg	1	küüse-	1	mögüdet-	1	onğaça	1
köründür-	1	küzeldig	1	möngere-	1	onğa- kağı-	1
kös	1	lama	1	möögere-		ongar-	
köstee	1	maa	1	mööle-		çaskar-	1
köstügüle-	1	maanay-		aala-	1	onğa-	
köstün-	1	bükse	1	mööre-	1	suksa-	1
köş	1	maas	1	mör	1	ongay-	1
köş- düş-	1	madıgayın-		mör-şor	1	ooda	1
köşkün	1	medigeyin-	1	mözü	1	oojuktur-	1
kövüktüg	1	maganalıg	1	muñ II	1	oojum	1
közenek	1	malçın-		muñçok	1	oor	1
közülbeste-	1	kulçun	1	muñcul-		oorga-	
kudara-		malçıra-	1	şuguldan-	1	tayga	1
sırinna-	1	maldat-	1	muñgak	1	oortan	1
kuday	1	malgaştıg	1	muñgaş-		oraaştır	1
kuday-deer	1	mal-sürüg	1	mugulay	1	ora-çaza	1
kudumal	1	managı	1	murnadı	1	oraldaş-	1
kujak	1	managzın-	1	münçüg	1	oran-	
kujur	1	mañnaşkıla-	1	naadım	1	çurttug	1
kujura-	1	mañnay	1	narın	1	oran-sava	1
kujurat-	1	margaa	1	nayır-la-		oran-turlag	1
kulumada-	1	margıl-daş-	1	bayır-la-	1	oray I	1
kum-say	1	marjala-	1	nazınnıg	1	orayta-	1
kurga-	1	maşpaytır	1	nazı-övüge	1	ordu	1
kurgadı	1	maygın-		neme-	1	ordu-süme	1
		balgat	1	nogaan	1	orlan	1
		mayık	1	nom-sudur	1	orlan-	
						şovaa	1

ornukşut-		ökpele-	1	padar	1	şırt-	1
höörjüt-	1	ökteret-	1	par	1	sııyt	1
ortan	1	öl-çaş	1	paş-ayaan	1	sımıran-	1
ortuluk	1	ölçit-	1	saadat- II	1	sınık-	
ortun	1	öle-bulalıg	1	saamçı-	1	mınık	1
oruk-suur	1	öleşkin	1	saan-		sınnıg	1
oruktal-	1	ölür- çidir-	1	savaan	1	sııırt-	1
orun-çıdın	1	ömek-duza	1	saat-		sırgalıg	1
orzuk-		öndür	1	doktaal	1	sırıla-	1
kerjek	1	öneeziin	1	sag-	1	sırındı	1
oskundur-	1	öñ II	1	sagın-		sırınna-	1
oşka-	1	öñgeşte-	1	boda-	1	sırta-	1
ot III	1	öñgür-		sagış-çürek	1	sıskı-	1
ot-çeergen	1	çaraş	1	saglaıayındır	1	sı	1
ot-herel	1	öñneş-	1	saglaıına-	1	sıvırın-	1
ottuktug	1	öñnüg	1	salbaıayın-	1	sıyık-sayık	1
ovaalagıla-	1	öñnük-tala	1	salgıngılaştır	1	sıyıl-	1
ovaa-şovaa	1	ööktüg	1	salım	1	sıyınayın-	1
oy- II	1	öölet I	1	salış-	1	sıytıgayındır	1
oyaara	1	ööndele-	1	samnāt-	1	sıytınayındır	1
oya-çaza	1	ööndü	1	sandara-		sızıl-	1
oy- des-	1	öörlüg	1	sapkara-	1	siiledir	1
oyla- des-	1	ööörüşkülüg	1	san-tünj	1	siilet-	1
oynaar-		ööörüşkülüg		saptıg	1	silgilen-	1
kıstıg	1	-bayırlıg	1	saradak	1	sirigayın-	
oytala-	1	öösküt-	1	sat-	1	kavıgayın-	1
oyun-		öremelig	1	sava	1	sirile-	
adaan	1	örtenzit-	1	sayakta-	1	kavıla-	1
oyun-		ört-çaa	1	saydaktal-	1	sirilet-	1
katkılıg	1	örttet-		seenji	1	siriıeyin-	1
oyun-		huyukta-	1	segere-	1	siriıeyindir	1
naadım	1	örü- II	1	segi-	1	sirtigeyin-	1
ozal	1	örül-	1	segleneyin-	1	sirtııeyin-	1
ozaldat-	1	ös-baar	1	seglenjedi	1	sogunna-	1
ozan	1	öske-	1	selemelig	1	sok- hak-	1
ozuktug	1	öske-	1	sergemçi	1	sokkulaş-	1
öçük	1	öske-	1	seri	1	soksat-	1
ödek-		öskeril-	1	setki-	1	soluş-	
honaş	1	öskert-	1	sezinçig	1	körüş-	1
ög-ag	1	ösküs	1	seziniş	1	solu-	1
ög-bajın	1	öş	1	sezin-		sonuurga-	1
ög-örgee	1	öşkü	1	karada-	1	songu II	1
öjeen-		öştekteş	1	sıdımnıg	1	songuluu	1
adaannıg	1	öştüg	1	sıgık	1	soodug	1
öjeennıg	1	ötkün	1	sıgırıla-	1	soodur	1
öjeeti	1	öttün-	1	sıgıt	1	soondaazı	1
öjeş-	1	öyle-	1	sıgja-	1	soora-saara	1
ök	1	özek	1	sırgıla-	1		
ökpe-hörek	1						

soottug	1	şalıp	1	şiş	1	tañ	1
sorbulan-	1	şalırtkayın-	1	şişteyt-	1	tarbıl	1
soruk	1	şañ-den	1	şivişkinnig	1	tavaar	1
soy- II	1	şañnal	1	şoluk	1	tazar-	1
soyul-	1	şapta-	1	şonmas	1	tejeet-	1
södürü-	1	şarıgıla-	1	şooça	1	tekpileş-	1
sögedektey	1	şaştıktır	1	şoogaynış-	1	telgilig	1
sök- tur-	1	şelgile-	1	şoogayın-	1	tendiñeyndir	1
söñ	1	şelgileş-	1	şooladı	1	tenek-	1
söökte-	1	şene-	1	şoolug	1	deerey	1
söölü	1	şet	1	şoraan	1	tenek-	1
sööm	1	şıdıraala-	1	şorbajıla-	1	munak	1
söörtündür	1	şıga-	1	şoşkuñguurla-	1	tenit-	1
sudalda-	1	şığıradır	1	şoylaadı	1	tepkiiştig	1
sudal-	1	şığırt	1	şo	1	tepsen-	1
damır	1	şıñayındır-	1	şolderlig	1	teptin-	1
sug-çar	1	şoonjayndır	1	şöleede-	1	tereñ	1
sug-çıraa	1	şılagda-	1	şöybek	1	terge	1
suglan-	1	şılba	1	şöybeneyin-	1	tergele-	1
suksunna-	1	şılı-	1	şöyündü	1	tergele-	1
sulara-	1	şımıraş	1	şugla-	1	çuuzala-	1
sulara-	1	şın-mege	1	şugul	1	tergiide-	1
şilgede-	1	şınnıg	1	şugulda-	1	tergiin	1
sundur-	1	şıñgan	1	şulura-	1	termes	1
suraglan-	1	şıñgı-	1	şurugayın-	1	teve-	1
surtugayın-	1	şıvada-	1	şuugaş-	1	deñnig	1
suvay	1	şıvıraş-	1	şuulganna-	1	tırı- dıgı-	1
suybagıla-	1	şıvıraş	1	şuurganna-	1	tırıkılan-	1
sülde	1	şıyaanda	1	şuustur-	1	tırıkılandır	1
sülde-	1	şidilen-	1	şuut	1	tırtış	1
sagızın	1	şıiledi	1	şuvagançı	1	tırtıngıla-	1
sümeleş-	1	şıiledi-	1	şüül-	1	tikkile-	1
çövüleş-	1	şooladı	1	şüülen	1	todug	1
sürgee	1	şıile-	1	şüür	1	todug-	1
sürgü-	1	koola-	1	taagıla-	1	şırak	1
dalgıg	1	şıiñayın-	1	taakpılaş-	1	togana	1
sürgüül	1	şıit-	1	taala-	1	toglat-	1
sür-	1	şimçeş	1	taalıñnıg	1	tona-	1
küçülüg	1	şimeen	1	taan I	1	tonnat-	1
sürtel-	1	şimeerge-	1	taanda	1	tongar-	1
sürükçü	1	şinçi	1	taar-	1	toogula-	1
şaanak	1	şinçittin-	1	taarımçalıg	1	toolay	1
şaandakı	1	şıngeet-	1	taar-ottug	1	toonayın-	1
şagda-	1	şınme	1	takkılat-	1	tooruk	1
töögüde	1	şirbigile-	1	tamçıktıg	1	tos çüs	1
şagzıra-	1	şiremil	1	tanıttın-	1	tozan tos	1
şak-öy	1	şirtek	1			tot- han-	1
şalbaa	1					toyaa-	1

doja-		türümekey	1	kagdın-		ürügeyin-	1
tödü	1	türüt-	1	uul- heel-	1	ürügeyiniş-	1
töjek	1	udaan-		uura-	1	ürüneyiniş-	1
tökteşnedi	1	çırgal	1	uuştur-		üşkü	1
töndür-	1	udatkan	1	şuuştur	1	üşte	1
tönmes-		udazın	1	uyan	1	üüjele-	1
batpas	1	udur-dedir	1	uyara-		üülelig	1
töögüş-	1	udurlan-	1	munğara-	1	üürgene	1
töören-	1	ugaannıg	1	uyarat-	1	üüründe	1
törepçi	1	ugla-		uybalaştır	1	üy-balay	1
törügüle-	1	şıga-	1	uygulug	1	üye-düpte	1
törümel	1	uguş-	1	uyo-oo	1	üyen-balay	1
törüt-	1	ujuk-	1	üdügüleştir	1	üzesküülen	1
tudug	1	ujun	1	üjeldirzi	1	üzeyt-	
tudungur	1	ujunğan	1	üldülüg	1	çoldayt-	1
tuduştur-		ujuttur-	1	üle- düge-	1	üzük-	
biriktir-	1	ulçu-		ülgüür	1	booluk	1
tuldur	1	mölçü-	1	ündür-		üzündü	1
tulupta-	1	ulda-	1	kıygır-	1	üzüş-	1
turala-	1	ulu-	1	ündürüş-	1	yambılan-	
turlagla-	1	unnug	1	ür	1	tambılan-	1
turum	1	urdun-	1	üre	1	yanzı-bürü	1
tus	1	urug-darıg	1	üregde-	1	yozula-	1
tutkula- II	1	uruktug	1	ürel- dalal-	1	yozula-	
tüle-	1	ustur-	1	üreldeş-	1	hündüle-	1
tülük	1	utkut-	1	üre-töl	1	yozula-	
türençig	1	utkuul	1	ürezin	1	sögede-	1
türet-	1	uttun-	1	ürgülçü	1		

KAYNAKÇA

- Acaroğlu, Türker. (1982). Bulgarca-Türkçe Tematik Sözlük. *Türk Dili Dergisi*. C: XLV (368), 122-123.
- Aça, Mehmet. (2004). Tıvalı Destancıların Bazı Kalıplaşmış İfadeleri Üzerine. *Prof. Dr. Abdurrahman Güzel'e Armağan*. Gazi Eğitim ve Kültür Vakfı Yayını, 95-107.
- Aça, Mehmet. (2006). Tıva Destan ve Masallarının Araştırılmasında Tür Sorunu. *Milli Folklor*, 9 (72), 85-94.
- Aça, Mehmet. (2007a). Destan ve Masal Anlatımı ile Ortamını Belirleyen İnanışlar Nelerdir?. *I. Uluslararası Türk Dünyası Kültür Kurultayı, 9-15 Nisan 2006 Çeşme-İzmir, Bildiri Kitabı I* (ed. Fikret Türkmen-Gürer Gülsevin), Ege Üniversitesi Türk Dünyası Araştırmaları Enstitüsü, Ankara.
- Aça, Mehmet. (2007b). *Tıva Halk Masalları*. Konya: Kömen Yayınları.
- Aça, Mehmet. (2009). "Oğuz Kağan" ve "Arı-Haan" Destanları Uygarlaşma Süreci Açısından Nasıl Okunabilir?. *Milli Folklor*, 82, 59-75.
- Akalın, Şükrü Halûk. (2011). Türkiye Türkçesinde Ünlem. *Türk Gramerinin Sorunları Bildiriler. (Birleştirilmiş 1. Baskı)*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Aksan, Doğan. (2006). *Türkçenin Sözcük Varlığı*. Ankara: Engin Yayınevi.
- Aksan, Doğan. (2009). Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim. (5.Basım). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Anderson, G. D., Harrison, K. D. (1999). *Tyvan*. München: LINCOM Europa.
- Anderson, Gregory D. S., Harrison K. D. (2003). *Tyvan Dictionary*. Lincom Europa.
- Aras, Hayat. (2002). Tuva (Tıva) Türkleri ve Türkçesi. Güzel, H. C., Çiçek, K., Koca, S. (Editörler). *Türkler*, 20. c. Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, s. 189-194.
- Arat, Reşit Rahmeti. (1953). Türk Şivelerinin Tasnifi. *Türkiyat Mecmuası*, X, 59-139.
- Arçın, Mehmet Salih. (2009). *Tuvaca Bir Destan: Haan-Tögüldür (Giriş-Metin-Aktarma-Dizin)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.

- Arçın, Mehmet Salih. (2014). *Tuva Destanları 2 Haan-Tögüldür*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Arıkoğlu, Ekrem. (1996). *Tuva ve Hakas Türkçelerinde Fiil*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Arıkoğlu, Ekrem. (1997) Tuva Türkçesinin Tarihi Gelişimi ve Üzerinde Yapılan Çalışmalar. *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi*, S: 4, 153-161.
- Arıkoğlu, Ekrem. (1998). *Tuva Türkleri Edebiyatı*. Türk Dünyası El Kitabı, Dördüncü Cilt (Türkiye Dışı Türk Edebiyatları). Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü.
- Arıkoğlu, Ekrem. (2000). Tuva Türkçesinde Gırtlaksız Ünlüler. *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi*, S: 10, 543-547.
- Arıkoğlu, Ekrem. (2002). Tuva'nın XX. Asır Siyasi Tarihi. Güzel, H. C., Çiçek, K., Koca, S. (Editörler). *Türkler*, 20. c. Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, s. 173-179.
- Arıkoğlu, Ekrem. (2005). *Örnekli Hakasça-Türkçe Sözlük*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Arıkoğlu, Ekrem. (2007). *Tuva Türkçesi*. Ercilasun, Ahmet Bican (ed.), *Türk Lehçeleri Grameri*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Arıkoğlu, Ekrem. (2012). Tuva Türkçesinde Moğolcadan Alınan Unsurların Ses Bilgisi Açısından Durumu. *Dil Araştırmaları*, S: 11, 17-36.
- Arıkoğlu, E., Borbaanay, B. (2007). *Tuva Destanları*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Arıkoğlu, E., Kuular, K. (2003). *Tuva Türkçesi Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Aslan, Birsal Oruç. (2006). Tepegöz ve Köroğlu Destanlarının Gagauz Varyantlarında Görülen Slav ve Rumence Kökenli Kelimeler. *İlmî Araştırmalar*, S: 21, 37-44.
- Aslan, Birsal Oruç. (2011). Türkiye Türkçesinde Kullanılan Çekim Edatları Üzerinde Görüş Farklılıklarından Kaynaklanan Problemler. *Türk Gramerinin Sorunları Bildiriler*. (Birleştirilmiş 1. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Atasoy, Emin. (2008). Rusya Federasyonu Sınırları İçinde Yer Alan Özerk Cumhuriyetlerin Etnocoğrafya Işığında Değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, C: 3 (7), 83-124.
- Aydemir, İbrahim Ahmet. (2009). Altay Tuvaları-Altay'da Unutulmuş Bir Türk Halkı. *Bilig*, S: 48, 1-12.

- Aydemir, İbrahim Ahmet. (2015). Tuvacada Sözlükselleşmiş Zarf-Fiilli Yapılar. *Türkbilig*, S: 30, 223-230.
- Bacanlı, Eyüp. (2013). Güney Sibirya Türk Dillerinde Birleşik Fiillerle İlgili Teorik Sorunlar. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, C: 6 (24), 27-33.
- Bacanlı, Eyüp. (2014). *Kılınış Kategorisi ve Altaycada Kılınış Kategorisi Olarak Art Fiiller*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Banguoğlu, Tahsin. (2007). Türkçenin Grameri. (8.Basım). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Baran, Buket. (2015). *Tuva Türkçesinde Fiil Söz Yapımı*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Baş, Bayram. (2006). 1985-2005 Yılları Arasında Çocuk Edebiyatı Sahasında Yazılmış Tahkiyeli Metinlerin Söz Varlığı Üzerine Bir Araştırma. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Baş, Bayram. (2011). Söz Varlığı Çalışmalarında Kullanılacak Ölçütler. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, XXIX, 27-61.
- Baş, Bayram. (2012). Türk Masallarının Söz Varlığı Üzerine Bir Değerlendirme. *Milli Folklor*. S: 93, 125-134.
- Başgöz İlhan. (1998). Dede Korkut Destanında Epiyetler. (Çev. Nebi Özdemir). *Milli Folklor*, S: 37, 23-35.
- Biçeldey, K. A. (2008). Tuva Yazısını ve İmlasını Geliştirme Teklifleri (çev. Vildan Koçoğlu). *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, C: 8 (1), 197-201.
- Biçeldey, K. A. vd. (hızl.). (2012). *Tıva Ulustuñ Tooldarı*. Kızıl: Tıvanıñ Gumanitarlıg Şinçilelder İnstitutu.
- Caferoğlu, Ahmet. (1988). *Türk Kavimleri*. İstanbul: Enderun Kitabevi.
- Caferoğlu, Ahmet. (2011). *Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü*. (2. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Castren, M. Alexander. (1857). *Koibalishen und Karagassischen Sprachlehre*, St. Petersburg.
- Clauson, Sir Gerard. (1972). *An Etymological Dictionary of the Pre-Thirteenth Century Turkish*. Oxford: Oxford University Press.
- Çadamba, Z. B. (1974). *Todjinskiy Dialekt Tuvinskogo Yazıka*. Kızıl: Tuvinskoe Knijnoye İzdatel'stvo.

- Çağatay, Saadet. (1969). Tuba Ağzında iyik. *Türkiyat Mecmuası*, 15, 171-174.
- Çağatay, Saadet. (1978). Uygurcada Hendiadyoinler. *Türk Lehçeleri Üzerine Denemeler*, Ankara.
- Devlet, Nadir. (1997). Sibirya'daki Halkların Demografik ve Ekonomik Potansiyelleri. Gürsoy-Naskali, Emine (ed.), *Sibirya Araştırmaları*, İstanbul: Simurg.
- Dorju, M. D. (2002). *Bay Tayginskiy govor v sisteme dialektov Tuvinskogo yazıka*. Kızıl: Tuvinskoe Kniznoye İzdatel'stvo.
- Dorju, M. D. (2011). *Tıva Dıldın Dialekt Slovarı (Dialektologičeskiy Slovar Tuvinskogo Yazıka)*. Kızıl: Tıvanın Gumanitarlıg Şinçilelder İnstitutu.
- Durgut, Hüseyin. (2005). Romanyalı Türk Sair Mehmet Niyazi'nin Sağış Adlı Şiir Kitabının Söz Varlığı Üzerine Yorumlar. *Karadeniz Araştırmaları Dergisi*. 6, 108-119.
- Duymaz, Ali. (2007). Oğuz Kağan Destanı'ndan Dede Korkut Kitabı'na Kahramanların Beden Tasvirlerinin Sembolik Anlamları Üzerine Değerlendirmeler. *Milli Folklor*, 76, 50-58.
- Eberhard, Wolfram. (1943). Tobalar Etnik Bakımdan Hangi Zümreye Girer (Çev. İkbâl Berk). *Ankara Üniversitesi Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi Dergisi C: I* (2), 19-30.
- Eraslan, Kemal. (2012). *Eski Uygur Türkçesi Grameri*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Ercilasun, Ahmet Bican (2008). La Enklitiği ve Türkçede Bir "Pekiştirme Enklitiği" Teorisi. *Dil Araştırmaları Dergisi*, S: 2, 35-56.
- Ercilasun, Ahmet Bican (ed.). (2007). *Türk Lehçeleri Grameri*, Ankara: Akçağ Yayınları.
- Ercilasun, Ahmet Bican. (2007). *Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi*. (4. baskı). Ankara: Akçağ Yayınları.
- Ercilasun, Ahmet Bican. (2013). Köktürklerden Önce de Türkçe Devlet Diliydi. Prof. Dr. Leylâ Karahan Armağanı. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Erdem, Melek. (2007). Oğuz Grubu Türk Lehçelerinde İletişim Fiilleri. *Modern Türklük Araştırmaları Dergisi*, C: 4 (2), 94-104.
- Eren, Hasan. (1999). *Türk Dilinin Etimolojik Sözlüğü*, Ankara: Bizim Büro Basım Evi.
- Ergin, Muharrem. (2002). Türk Dil Bilgisi. İstanbul: Bayrak Yayınları.

- Ergun, M., Aça, M. (2004). *Tıva Kahramanlık Destanları I*, Ankara: Akçağ Yayınevi.
- Ergun, M., Aça, M. (2005). *Tıva Kahramanlık Destanları II*, Ankara: Akçağ Yayınevi.
- Fridman, Eva Jane Neumann. (2002). Tuva Şamanizmi. Güzel, H. C., Çiçek, K., Koca, S. (Editörler). *Türkler*, 20. c. Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, s. 180-188.
- Gabain, A. Von. (2007). *Eski Türkçenin Grameri*. (Çev. Mehmet Akalın). (5. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Gencan, Tahir Nejat. (2001). *Dilbilgisi*. Ankara: Ayraç Yayınevi.
- Golden, Peter B. (2013). *Türk Halkları Tarihine Giriş* (Çev. Osman Karatay). İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Gömeç, Saadettin. (2002). Tarihte ve Günümüzde Tuva Türkleri. *Avrasya Etüdleri*, S: 21, 137-155.
- Grebnev, L. V. (1960). *Tuvinskiy Geroiçeskiy Epos*, Kızıl.
- Gürsoy-Naskali, E., Duranlı, M. (1999). *Altayca-Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Gürsoy-Naskali, Emine (haz.). (2007). *Hakasça-Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Gürsoy-Naskali, Emine. (1997). *Sibirya Araştırmaları*, İstanbul: Simurg.
- Hacıeminoğlu, Necmettin. (1992). *Türk Dilinde Yapı Bakımından Fiiller*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Hacıeminoğlu, Necmettin. (2015). *Türk Dilinde Edatlar*. (1. Basım: MEB, 1972). İstanbul: Bilge Kültür Sanat.
- Hertek, Ya. Ş. (1973). *Tuvinsko-Russkiy Frazeologičeskiy Slovar'*. Kızıl: Tıvanın Nom Ündürer Çeri.
- Hertek, Ya. Ş. (1978). *Frazeologiya Sovremennogo Tuvinskogo Yazıka*. Kızıl: Tuvinskoe Knijnoe İzdatel'stvo.
- İlgın, Ali. (2015). *Tarihî Karşılaştırmalı Tofa (Karagas) Türkçesi*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- İnan, Abdülkadir. (1998). *Makaleler ve İncelemeler I. Cilt*, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

- İshakov, F. G., Pal'mbah A. A. (1961). *Grammatika Tuvinskogo Yazıka - Fonetika i Morfologiya*. Moskva: İzdatel'stvo Vostochnoy Literaturı.
- Kaba, Ali. (2011). *Altay, Tuva, Hakas ve Şor Destanlarında At Motifi Üzerine Bir İnceleme*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırşehir.
- Karaağaç, Günay. (2013). *Dil Bilimi Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Kaşgarlı Mahmud. (2013). *Divanü Lûgat-it Türk* (Çev. Besim Atalay). (Birleştirilmiş birinci baskı: Cilt I-II-III). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Kaşgarlı Mahmud. (2013). *Divanü Lûgat-it Türk* (Çev. Besim Atalay). (Birleştirilmiş birinci baskı: Cilt IV). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Kâşgarlı Mahmud, (haz. A. B. Ercilasun, Z. Akkoyunlu). (2014). *Dîvânu Lüğâtî't-Türk* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Katanov, N. F. (1903). *Opit izsledovaniya Uryanhayskago yazıka s ukazaniyem glavneyşih rodstvennih otnoşeniy ego k drugim yazıkam tyurkskogo kornya*, Kazan.
- Katanov, N. F. (2000). *Bilimsel Eserlerinden Seçmeler, Hakas Folkloru ve Etnografyası Metinleri*. Ankara: Türksoy Yayıncılık.
- Kaymaz, Zeki. (1997). Türkiye Türkçesi ve Ağızlarında Renk Bildiren Kelimelerin Kullanılışı ve Sistematiği. *TDAY-Belleten*, 251-341.
- Khabtagaeva, Bairma. (2006). The intensity of Mongolian influence in the Tuva Language. *Acta Orientalia*, 59 (1), 85-94.
- Khabtagaeva, Bayarma. (2009). *Mongolic Elements in Tuvan*. Wiesbaden: Harrasowitz Verlag.
- Kırgıs, Z. K. (1994). Muzikal'noe İspolnenie Tuvinskih Skazok. V. M. Gatsak vd. (Editörler), *Tuvinskie Narodnie Skazki*, Novosibirsk: Nauka, 35-48.
- Kocapınar, Pelin. (2010). Sözlük Sınıflandırmalarında “Tematik Sözlük”ün Yeri. *Türkiye’de ve Dünya’da Sözlük Yazımı ve Araştırmaları Uluslar Arası Sempozyumu Bildirileri*. İstanbul: Kubbealtı Neşriyat.
- Koçoğlu Gündoğdu, Vildan. (2012). *Günümüz Tuva Türkçesi: Giriş-Dil Özellikleri-Metinler-Söz Dizini*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Koçoğlu Gündoğdu, Vildan. (2014). Tuva Türkçesinin Diyalektleri. *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, C: 14 (2), 17-28.

- Koçoğlu, Vildan. (2008). Tuva Türklerinin Kullandıkları Alfabeler ve Bazı İmla Özellikleri. *Turkish Studies*, C: 3 (7), 442-456.
- Koçoğlu-Gündoğdu, Vildan. (2010). Tuva Türkçesindeki Ünlü Uzunluklarına Dair. *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, C: 10 (1), 73-80.
- Kombu, S. (2012). *Tuvinskaya Literatura - Slovar'*. Novosibirsk: Nauka.
- Korkmaz, Zeynep. (2007). Gramer Terimleri Sözlüğü. (3.Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Korkmaz, Zeynep. (2009). *Türkiye Türkçesi Grameri Şekil Bilgisi*. (3. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Korkmaz, Zeynep. (2011). *Türkçede Eklerin Kullanılış Şekilleri ve Ek Kalıplaşması Olayları*. (5. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Krueger, John R. (1977). *Tuvan Manual*. Bloomington: Indiana University Publications.
- Kurudayıoğlu, M., Karadağ, Ö. (2005). Kelime Hazinesi Çalışmaları Açısından Kelime Kavramı Üzerine Bir Değerlendirme. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, C: 25 (2): 293-307.
- Lessing, D. Ferdinand. (2003). *Moğolca-Türkçe Sözlük* (Çev. Günay Karaağaç). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Levitskaya, L. S. (1989). *Etimologičeskiy Slovar' Tyurkskih Yazıkov (Obshetyurkskie i mejtyurkskie osnovı na bukvi "C", "J" i "Y")*. Moskva: İzdatel'stvo Nauka.
- Levitskaya, L. S. vd. (2003). *Etimologičeskiy Slovar' Tyurkskih Yazıkov (Obshetyurkskie i mejtyurkskie osnovı na bukvi "L", "M", "N", "P", "S")*. Moskva: İzdatel'stvo Nauka
- Levitskaya, L. S., Dıbo, A. B., Rassadin, V. İ. (1997). *Etimologičeskiy Slovar' Tyurkskih Yazıkov (Obshetyurkskie i mejtyurkskie osnovı na bukvi "K", "K")*. Moskva: İzdatel'stvo Nauka
- Levitskaya, L. S., Dıbo, A. B., Rassadin, V. İ. (2000). *Etimologičeskiy Slovar' Tyurkskih Yazıkov (Obshetyurkskie i mejtyurkskie osnovı na bukvi "K")*. Moskva: İzdatel'stvo Nauka
- Li, Yong-Song. (1999). *Türk Dillerinde Akrabalık Adları*. İstanbul: Simurg.
- Lvova, E. L., Oktyabrskaya, İ. V., Sagalayev, A. M., Usmanova, M. S. (2013). *Güney Sibirya Türklerinin Geleneksel Dünya Görüşleri* (çev. Metin Ergun). Konya: Kömen Yayınları.
- Menges, K. H. (1959). Das Sojonische und Karagassische. *Philologiae Turcicae Fundamenta I*, Wiesbaden, 640-670.

- Menges, K. H. (2009). Güney Sibirya Türk Şiveleri (Çev. Günay Karaağaç). Dil Tarih ve İnsan, İstanbul: Kesit Yayınları.
- Monguş, D. A. (1983). O slujebnih funktsiyah slov kiji, ulus i çüve v Tuvinskom yazıke. *Tyurkskie Yazıkı Sibiri*, 12-35. [Monguş, D. A. (2009). *Tuvinskiy Yazık i Pismennost'*. Kızıl: Tuvinskiy İnstitut Gumanitarnih İssledovanniy Pri Pravitel'stve Respubliki Tıva, 96-117.]
- Monguş, D. A. (2005). *Tıva-Türk Slovar/Tuvaca-Türkçe Sözlük*. Kızıl: Tuvinskiy İnstitut Gumanitarnih İssledovaniy.
- Monguş, D. A. (2009). O nekotoryh modelyah predlojeniy v Tuvinskom yazıke, obrazovannih pri uçastii proizvodnih ot glagola de-/di- "govorit", "skazat". Biçeldey, K. A. (hızl.), *Tuvinskiy Yazık i Pismennost'*. Kızıl, 129-134.
- Monguş, D. A. (ed.). (2003). *Tolkoviy Slovar' Tuvinskogo Yazıkı I/Tıva Dıldıñ Tayılbırlıg Slovarı I*. Novosibirsk: Nauka.
- Monguş, D. A. (ed.). (2011). *Tolkoviy Slovar' Tuvinskogo Yazıkı II/Tıva Dıldıñ Tayılbırlıg Slovarı II*. Novosibirsk: Nauka.
- Monguş, M. V. (2010). *Odin Narod: Tri Sud'bi, Tuvintsı Rossiya, Mongoli i Kitaya v Sravnitel'nom Kontekste*. Osaka: Natsionalniy Muzey Etnologi.
- Mutlu, Hüseyin Kahraman. (2009). Türkçe Öğretiminde Sözlükçülük Tekniğı Açıısından Tematik Sözlükler. *Turkish Studies, C: 4* (4), 814-822.
- Nadelyayev, V. M. vd. (1969). *Drevnetyurkskiy Slovar'*, Leningrad.
- Ondar, N. M. (2004). *Parnie slova v Tuvinskom yazıke*. Diss. Kan. Filol. Nauk., Kızıl.
- Ong, Walter J. (2010). *Sözlü ve Yazılı Kültür-Sözün Teknolojileşmesi*. İstanbul: Metis Yayınları.
- Orus-Ool, S. M. (2001). *Tuvinskie Geroičeskie Skazaniya (Tekstologiya, Poetika, Stil)*, Moskva.
- Ölmez, Mehmet. (1996). Tuvalar ve Tuvaca. *Çağdaş Türk Dili*, S: 95, 10-17.
- Ölmez, Mehmet. (2007). *Tuwinischer Wortschatz mit alttürkischen und mongolischen Parallelen - Tuvacanın Sözvarlığı Eski Türkçe ve Moğolca Denklikleriyle*. Wiesbaden: Harrasowitz Verlag.
- Öner, M., Kaya, M. Y., Özşahin, M. (22-24 Nisan 2005). *Lehçe-i Tatarî''nin Söz Varlığı Üzerine Bir İceleme*, Altınorda ve Varisleri II. Uluslararası Konferansı, Ayaz Tahir Türkistan İdil-Ural Vakfı, İstanbul.

- Öner, Mustafa. (1998). Muhtar Evezov'un Jetim Hikayesinde Dil (Söz Dökümü Üzerinde Yorumlar). *Ege Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, S: 9, 27-90.
- Özbek, E. Erdem. (2015). Türkiye'de "Söz Varlığı" Çalışmaları ve Bunlar Üzerine Genel Bir Değerlendirme. *Akademik Kaynak*, 3 (5), 23-38.
- Özönder, D. Sema Barutçu. (2011). Türk Dilinde Fiil ve Fiil Çekimi. *Türk Gramerinin Sorunları Bildiriler. (Birleştirilmiş 1. Baskı)*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Özşahin, Murat. (2011). *Başkurt Türkçesi Söz Varlığı*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Palmbah, A. A. (ed.). (1955). *Tuvinsko-Russkiy Slovar'*. Moskova: Gosudarstvennoe İzdatel'stvo İnostrannih i Natsionalnih Slovarey.
- Ragagnin, Elisabetta. (2012). Moğolistan Duhaları. *Tehlidedeki Diller Dergisi*, Kış 2012, 85-101.
- Räsänen, Martti. (1969). *Versuch Eines Etymologischen Wörterbuchs Der Türksprachen*. Helsinki.
- Rassadin, V. İ. (1971). *Fonetika i Leksika Tofalarskogo Yazıka*. Ulan-Ude: Buryatskoye Kniznoye İzdatel'stvo.
- Rassadin, V. İ. (1978). *Morfologiya Tofalarskogo yazıka v sravnitel'nom osveşçenii*. Moskva. Nauka.
- Rassadin, V. İ. (1980). *Mongolo-Buryatskiye Zaimstvovaniya v Sibirskih Tyurkskih Yazıkah*. Moskva: İzdatel'stvo Nauka.
- Rossiyskaya Akademiya Nauk Sibirskoye Otdelenie Institut Filologii. (1997). *Pamyatniki Folkloru Narodov Sibiri i Dal'nego Vostoka, Tuvinskie Geroičeskie Skazaniya* (ed. V. M. Gatsak vd.). Novosibirsk: Nauka.
- Sağol, Gülden. (1995). Tarihi Şivelerde At Donları. Gürsoy-Naskali Emine (ed.), *Türk Kültüründe At ve Çağdaş Atçılık*. İstanbul: Türkiye Jokey Kulübü.
- Saussure, F. (2011). *Genel Dilbilim Dersleri*, (çev. Berke Vardar). İstanbul: Multilingual.
- Sat, Ş. Ç. (1961). Tıva dilinde priçastiyeler bile deepriçastiyelerniñ sös çoğaadırlınga bolgaş grammatiktig hevirlir tıptırına rolü. Orgu, K. H. (ed.), *Tıva Dil Dugayında Ajıldar*, Kızıl: Tıvanıñ Nom Ündürer Çeri.
- Sat, Ş. Ç., Salzınmaa, E. B. (1980). *Amgı Tıva Literaturlug Dil*, Kızıl: Tıvanıñ Nom Ündürer Çeri.

- Sat, Ş. Ç. (1983). *Amgı Tuva Literaturlug Dıl - Sintaksis*. Kızıl: Tıvanıñ Nom Ündürer Çeri.
- Sat, Ş. Ç. (1987). *Tıva Dialektologiya*. Kızıl: Tıvanıñ Nom Ündürer Çeri.
- Savran, Hülya. (2013). Kazak Türkçesi "Korkıt Ata Kitabı"nda Sona Gelen Edatlar. Gül, Bülent (ed.), *Bengü Beläk Ahmet Bican Ercilasun Armağanı*. Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları.
- Sevortyan, E. V. (1974). *Etimologičeskiy Slovar' Tyurkskih Yazıkov (Obshetyurkskie i mejtyurkskie osnovı na glasniye)*. Moskva: İzdatel'stvo Nauka.
- Sevortyan, E. V. (1978). *Etimologičeskiy Slovar' Tyurkskih Yazıkov (Obshetyurkskie i mejtyurkskie osnovı na bukvi "B")*. Moskva: İzdatel'stvo Nauka.
- Sevortyan, E. V. (1980). *Etimologičeskiy Slovar' Tyurkskih Yazıkov (Obshetyurkskie i mejtyurkskie osnovı na bukvi "V", "G" i "D")*. Moskva: İzdatel'stvo Nauka.
- Simtchit, Kyzyl Maadyr. (2002). Tuva Türkçesinin Şekilbilgisi (Türkçenin tarihsel dönemleri ile karşılaştırmalı olarak). Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Somuncuoğlu, Anar. (2002). Tuva Cumhuriyeti. Güzel, H. C., Çiçek, K., Koca, S. (Editörler). *Türkler, 20. c.* Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, 160-172.
- Şahin, Hatice. (2009). Kaşgarlı'dan Günümüze Organ İsimleriyle Kurulmuş Deyimler. *Turkish Studies*, 4/3, 2020-2036.
- Şahin, Leysen. (2002). Sibiry Türk Toplulukları Tarihi. Güzel, H. C., Çiçek, K., Koca, S. (Editörler). *Türkler, 20. c.* Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, 734-742.
- Şahin, Savaş. (2012). Mental Fiil Kavramı ve Türkmen Türkçesinde Mental Fiiller. *Uluslararası Türkçe Edebiyat kültür Eğitim Dergisi*, C: 1 (4), 45-62.
- Tatarintsev, B. İ. (1970). O nekotornih gruppah Mogolizmov v yazıke Tuvinskogo folklora (na materiale skazok i geroičeskih skazaniy). *Uçeniye Zapiski*, XIV, 174-188. [Tatarintsev, B. İ. (2009). *İzbrannie Nauçnie Trudnı*. Kızıl, 68-82.]
- Tatarintsev, B. İ. (1976). *Mongolskoe yazıkovoe vliyanie na Tuvinskuyu leksiku*. Kızıl: Tuvinskoe Knijnoe İzdatel'stvo.
- Tatarintsev, B. İ. (1980). O nekotornih Tuvinskih etnonimah. *Noveyşıye issledovaniya po arheologii i etnogenezu Tuvintsev*. Kızıl, 144-148. [Tatarintsev, B. İ. (2009). *İzbrannie Nauçnie Trudnı*. Kızıl, 164-169.]
- Tatarintsev, B. İ. (1990). Proishojdenie etnonima *topa ~ tuba ~ tıva* i nekotornih drugih shodnih s nim naimenovaniy. *Sovetskaya Tyurkologiya*, No: 2, Baku, 75-83. [Tatarintsev, B. İ. (2009). *İzbrannie Nauçnie Trudnı*. Kızıl, 198-211]

- Tatarintsev, B. İ. (1994). Neskolko zamečaniy po povodu slova *hooray*. Gumanitarnie Nauki v Sibiri, Seriya Filologičeskaya No: 4, 43-47. [Tatarintsev, B. İ. (2009). *İzbrannıe Naučnye Trudnı*. Kızıl, 219-225]
- Tatarintsev, B. İ. (2000). *Etimologičeskiy Slovar Tuvinskovo Yazıka I*, Novosibirsk: Nauka.
- Tatarintsev, B. İ. (2002). *Etimologičeskiy Slovar Tuvinskovo Yazıka II*, Novosibirsk: Nauka.
- Tatarintsev, B. İ. (2004). *Etimologičeskiy Slovar Tuvinskovo Yazıka III*, Novosibirsk: Nauka.
- Tatarintsev, B. İ. (2008). *Etimologičeskiy Slovar Tuvinskovo Yazıka IV*, Novosibirsk: Nauka.
- Tekin, T., Ölmez, M. (2003). *Türk Dilleri Giriş*. İstanbul: Yıldız Dil ve Edebiyat Dizisi: 2.
- Tekin, Talat. (2013). Once More Zetacism and Sigmatism. Yılmaz, E., Demir, N. (hızl.), *Makaleler I Altayistik*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Tenişev, E. R. (1968). *Tuvinskko-Russkiy Slovar*, Moskva: İzdatel'stvo "Sov'yetskaya Entsiklopediya".
- Tıvanın Dil, Literatura Bolgaş Töögünün Ertem-Şinçilel İnstitutu. (1993). *Alday-Buuçu, Tıva Ulustuñ Maadırlıg Tooldarı II* (haz. S. M. Orus-Ool), Kızıl: Tıvanın Nom Ündürer Çeri.
- Tıvanın Dil, Literatura Bolgaş Töögünün Ertem-Şinçilel İnstitutu. (1996). *Arı-Haan, Tıva Ulustuñ Maadırlıg Tooldarı V* (haz. S. M. Orus-Ool), Kızıl: Tıvanın Nom Ündürer Çeri.
- Tıvanın Dil, Literatura Bolgaş Töögünün Ertem-Şinçilel İnstitutu. (1990). *Tıva Maadırlıg Tooldarı I* (haz. S. M. Orus-Ool), Kızıl: Tıvanın Nom Ündürer Çeri.
- Tıvanın Dil, Literatura Bolgaş Töögünün Ertem-Şinçilel İnstitutu. (1994). *Dalay-Baybıñ Haan, Baazañaynıñ Maadırlıg Tooldarı* (haz. S. M. Orus-Ool), Kızıl: Tıvanın Nom Ündürer Çeri.
- Tietze, Andreas. (2002). *Tarihi ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugatı I (A-E)*, İstanbul: Simurg.
- Tietze, Andreas. (2009). *Tarihi ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugatı II (F-J)*, Viyana: OAW.
- Turan, Fikret. (2001). *Eski Oğuzca Sözlük Bahşayış Lügati*. İstanbul: Bay Yayınları.

- Toktaş, Hayat Aras. (2006). *Tuvaca “Alday-Buuçu” Destanının Dil Yönünden İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Toparlı, R., Vural, H., Karaatlı, R. (2007). *Kıpçak Türkçesi Sözlüğü*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Tosun, İlker. (2011). *Tuva Türkçesinin Şekil Bilgisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Tuna, Osman Nedim. (1972). Osmanlıcada Moğolca Ödünç Kelimeler. *Türkiyat Mecmuası*, C: XVII, 209-250.
- Tuna, Osman Nedim. (1976). Osmanlıcada Moğolca Kelimeler. *Türkiyat Mecmuası*, C: XVIII, 281-314.
- Türk Dil Kurumu. (2012). *Türkçe Sözlük*. Ankara: Türkd Dil Kurumu.
- User, Hatice Şirin. (2009). *Köktürk ve Ötüken Uygur Kağanlığı Yazıtları Söz Varlığı İncelemesi*. Konya: Kömen Yayınları.
- Uzun, Nadir Engin. (2004). *Dilbilgisinin Temel Kavramları*. İstanbul: Türk Dilleri Araştırmaları Dizisi.
- Yaylagül, Özen. (2005). Türk Runik Harfli Metinlerde Mental Fiiller. *Modern Türklük Araştırmaları Dergisi*, C: 2 (1), 17-51.
- Yaylagül, Özen. (2010). Türkiye Türkçesindeki Duygu Fiilleri. *Modern Türklük Araştırmaları Dergisi*, C: 7 (4) S:4, 100-111.
- Yılmaz, E., Demir, N. (2013). *Kıyas-ı Enbiya'dan Hareketle Arap Harfli Metin Yayınlarında Sözlük-Dizinle İlgili İlkeler*. B. Gül, F. Ağca ve F. Gökçe (editörler). Bengü Bitig, Dursun Yıldırım Armağanı, Ankara: Türkbilig Yayınları.
- Yılmaz, Gülsüm Killi. (2010). Kuzey ve Güneydoğu Sibiry Türklerinin Dil Durumu. Ankara. KÖKSAV Kök Sosyal ve Stratejik Araştırmalar Serisi.
- Yudahin, K. K. (2011). *Kırgız Sözlüğü* (Çev. Abdullah Taymas). (Birleştirilmiş 1. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Zakiyev, M. Z., Ganiyev, F. A. (Editörler). (1993). *Tatarskaya Grammatika II-Morfologiya*. Kazan: Tatarskoe Knijnoe İzdatelstvo.
- Zülfikar, Hamza. (1995). *Türkçede Ses Yansımaları Kelimeler*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

İnternet Kaynakları:

http://demoscope.ru/weekly/ssp/rus_etn_10.php?reg=66/29.02.2016

http://www.gks.ru/free_doc/new_site/perepis2010/perepis_itogi1612.htm/29.02.2016

http://tuvastat.gks.ru/wps/wcm/connect/rosstat_ts/tuvastat/resources/29.02.2016

http://tuvastat.gks.ru/wps/wcm/connect/rosstat_ts/tuvastat/ru/statistics/population/29.02.2016

